

In hoc p̄claro libro sūt ista opa: Primo ē liber Joānicū q̄ d̄r Isagoge grece: n̄r aut̄ latini introductionē vocāt
ponitur at̄ in p̄ncipio: q̄r vniuersalia cōtinet medicē: et innata ē nobis via ab his p̄cedere ad p̄ticularia: cū vni
uersalia sūt maḡ et p̄ nota ab intellectu n̄ro teste p̄p̄tericoz p̄ncipe Ar̄. et c̄mētatore aueroi p̄mio d̄ phyſi
co auditu. cui rō ē: q̄r oīs n̄ra cognitio incipit a cōfuso et toto: vniuersalia sūt h̄rigit̄ r̄. Secūdo i h̄ libro ē libell^{us}
d̄ pulſib^{us} phylareti sub breuib^{us} cōtines vbi q̄d i. xvi. libris d̄ pulſuū negotio ānotauit Galienus. Tercio ē liber
Theophili d̄ vrinis colligēs Hip. et Gal. necnō et Auicēne dicta d̄ vrinis bincide sparsa. Quarto sūt bip. ap̄bo
risimi i ordinē collecti: et p̄nētes p̄ti p̄actice et p̄ti theoricē vt mēozie mel^{ius} cōmēdēt: q̄r ordo d̄fuit mēozie et itel
ligētie: vt d̄r mēoria et remiscētia. Quito sūt eiusdē aphorismi cū cōmētariis Gal. h̄z trāslatōes cōſtāti mōa
chi: q̄ noua ē: et quā oēs expōitores tā ātig q̄ recētes itequūt vt Thade^{us}: albert^{us} de zācariis bononiēſ: et Jaco^b
bus de mōte caluo. Chriſtoſ: d̄ h̄oſt: et relig. Sexto ē liber p̄noſticoz eiusdē diuifus i tres p̄ncipias. et ibi po
nūt due trāslatōes text^{us}: nona. ſ. et vlt^{ima}. cōmētū h̄o ſemel traductū ē a Berardo cremonēſi: i3 nōnulli dicāt bis ē
cōmētū fuisse traductū i quo cōmēto et i cōmēto regis acutoz multonēſ ponūt multa dicta h̄uain: q̄ cōmēt^{us} ē a
liq̄ opa Hip. et Gal. neq̄ mirer^{is} q̄ text^{us} ātigu^{us} p̄m^{us} libri p̄m^{us} p̄noſticoz sūt idē cū illo textu q̄ repit i sexto capitulo
vbi d̄r. Ut mibi q̄ de meliorib^{us} reb^{us} ē vti p̄uſiōe. nā Gal. i p̄mio q̄d durat vlt^{ima} ad illū textū. Qz te circa acut^{us}
egritudies ſollicitū fieri: ſat duplicē expōem: vnā breuē p̄ illis q̄ d̄tazat q̄r mētē et itellēm bip. aliā p̄oz lōge
maiorē p̄ curiosis. Neq̄ ē mirer^{is} ſi aliq̄ text^{us} tucnūt ſoli ita q̄ ibi nō repit niſi vnica trāslatio. nā multonēſ ill^{us}
text^{us} sūt replicatio text^{us} ſupioris: ſic ſepe in epidimiā ſat cōmētator alexādrin^{us} q̄d p̄ i textu. 4o. ſc̄bi regiminis et
37. eiusdē: et i ſc̄bo capitulo termi p̄noſticoz: i q̄o terno li^{ter} intētio bip. ē nos docere p̄noſticare ſup acuta egritudie
p̄ cōpātōes ad criſim et dies ceticos. Qui^{us} ē text^{us} et non^{us} eiusdē termi p̄noſticoz ē replicatio. multonēſ h̄o ita
ponūt ſc̄bi q̄ d̄r et nō ſic. i4. ſc̄bi regis acutoz et. 4i. ſc̄bi p̄noſticoz. Neq̄ volui h̄ ſilēto p̄tine cōtradictōem
quā iūēi emēdādo iter d̄m Gal. et Auic. d̄c. n. Gal. terno p̄noſticoz cōmēto. i2. in p̄ncipio cōmētū. Qz vt ſit com
putatio diez in hac egritudie a p̄rio die i q̄ mulier pepit nō a die i q̄ ualuit eā ſe. Auic. h̄o ſc̄ba q̄r tractatu ſc̄do
de dieb^{us} criſis et horis ei^{us} cap. i. d̄c. Et ſi pepit mulier deinde accidit ei ſe. tūc ſi nō cōputet^{is} ex ſebre et nō niſi ex
p̄u ē illud error. Ad q̄d nōnulli doctores m̄det q̄ ſebzis cōſequēs p̄u ē duplex: q̄dāp̄ ſe cōſegit et q̄dā p̄ acutē
ſ. ex errore vt p̄p̄ malū regimē: et de iſta itelligit Auic. q̄ cēt error incipe cōputatiōem diez ceticoz ab hora p̄
et cū Gal. d̄c. Qz r̄. vep̄ ē ſc̄ſibiliter: ſ3 d̄r fieri ab hora i q̄ ualuit ſe. ſm̄ ſitātē: ſ3 inſc̄ſibilis q̄r q̄z iudat: et ocul
ret. et h̄ hora ē hora p̄us. nā vult Gal. q̄ tūc indocet ſe. nā p̄p̄ vebemētiā doloꝝ et alioꝝ accidētū occultat p̄ncipiū
ſe. Alii dicūt q̄ hora a q̄ cōputatio ē accipiēda ē hora ſe. et nō ē hora p̄: cui^{us} rō ē nā p̄ncipiū cōputatiōis diei cre
tice d̄r ſc̄bi ab hora p̄ncipiū egritudis: vt Gal. teſtat ſc̄bo de differētis febriū capitulo ſeptio ſ3 p̄ncipiū cēntie egri
tudinis ē cū incipit febriū: q̄ nō d̄r cōputari a p̄ncipio p̄us. Ad galienū dicendū q̄ ip̄c̄ intellexit de ſe. ſequēte par
tum p̄ ſe et q̄ in ip̄lo p̄u: et ē q̄ idē cū r̄ſione ſupiorē. et iō Auic. d̄c. tūc accidit ei febriū. q̄ tres aut̄ q̄tuor
dies p̄ a die p̄: ſ3 rō quedā adduci poſſ3. p̄ Gal. nā ab illa hora d̄r fieri cōputatio diei ceticis: in q̄ ſit mot^{us} in n̄re
ſ3 in hora p̄us ſit mot^{us} in mārigit̄ m̄det q̄ maior ē falſa: nā tūc a p̄ncipio neutralitatis eēt dies ceticus cōputan
dus q̄d falſū ē. cōſequētia p̄ de ſe: ſed h̄ nō ſūt p̄ntis m̄ae: nā alias de his cōtradictionib^{us} q̄nt Gal. et Auic. repeſ
runtur dicem^{us}: cū huic rei iā p̄ne p̄u dederim^{us}. In ſeptio loco ē liber regiminis acutoz cōtines p̄ticularas q̄tuor:
quaz tres iam ip̄ſe fuerut ſupiorib^{us} ānis: q̄rta h̄o nō ob eius difficultatē: cui^{us} vnica ē trāslatio: in q̄ p̄ticulara q̄rta
ſi aliq̄ inueniūt vocabula greca ſc̄ſis n̄ſis latinis ſcripta nō recte q̄ ſortaffis alicui ſc̄ſis grecis crudito chachmūz
moueāt: nō inde murmurandū ē: nā illoꝝ x̄boꝝ interpretationes ſide ſūt et veriffime: in q̄bus nullus codicum d̄
ſcrepans fuit quos apud me habui cū emēdare: ſ3 diuerſimode ſepe ſcripta nūc in cōmēto nūc in textu. nam x̄li
eētia rei nota ē de noib^{us} nō curādū. optabat. n. Gal. ſine noib^{us} ſe diſ. ere et docere poſſe. vñ inuebit cōtra multos
ſc̄ba p̄ticulara aphorismoꝝ cōmēto. 22us lic d̄cēs. Sed tū volo obuiare ſc̄tētis medicoz nouoz q̄ ſp̄ de no bas ſo
lis garrunt putātes ſe de reb^{us} dicere quoz noia ſunt. et terno tegni circa ſine d̄c. Et poſſibile ē vt n̄ nolent̄ cāe
oīno ſicut faciūt multi ſophiſtaꝝ ex eis que negligunt ſpeculatiōem in inuētiōe diuerſitatis ſūme r̄p̄z et ſc̄lū ſu
am vitā in noib^{us}. et Ar̄. Parua ſunt ſollicitudo de noib^{us} inquit Auerois: tibi ergo ſufficiant latine inter p̄ratiōes
cum non inferior dignitate atq̄ diſtancia ip̄ſa greca lingua latina habenda ſit. Cicerone dicēte in p̄ſatione. qui ſi
onum tuſculanarum. Sed ſi n̄p̄ meuz iudiciū fuit maiores noſtros oīa per ſeipſos ſapiētius habuiſſe q̄ grecos
aut accepta ab illis ſc̄ſe mēiora: ſ3 p̄ſciantis et multi alii oppoſitum ſentiant. Octauo loco eſt liber epidimi
az Hip. cum cōmēto Joannis alexādrini: opus p̄clarum et pulchrum diuifum in octo p̄ticularas: in quo ne mireris
ſi nō oēs text^{us} ſunt ſignati: nā q̄n Hippo. ſermone cōūuo loquitur nō ē ſignandos canones putauit: ſed ſolū q̄n
ip̄e ſe ad aliam tranſfert mām: et multonēſ cōmētator in cōmēto ſupiorū declarat textum inferiorē: quare
aduerte bene in hoc: et ſepe ſepiusq̄ replicat in cōmēto multa verba textus. In nono loco ē liber paruus Hip.
qui intitulat^{ur} de nā ſetus vel de nā embryonis. Decimo loco ē liber Galieni qui dicitur tegni et ars pua et miſ
croſegni. traduct^{us} per Berardū cremonenſem vīp̄ clariffimū qui ex arabica lingua ad noſtram latinam tam i dy
alectica et philoſophia q̄ in mathematica diſciplinis. 75. opera tranſtulit: in medicina vero. 21. que oīa i eius lau
dem recenſerem: ſi locus hic eēt huic rei accōmodatus. Post vero ponitur liber Gentilis de fulgineo de diſ
uiſiōne et ordine et numero libroꝝ quo edidit Galienus: vbi aliquas adduxi allegationes quas tacuit gentilis.

Quoddecimo vero loco ē liber de lege Hip. et libellus qui d̄r iuſiurandum eiusdem.

1	Primo est liber Joannitii qui dicit isagoge in greco.	7	Septio liber regimie acutoꝝ cōtines q̄tuor p̄ticularas.
2	Secundo libellus de pulſibus phylareti.	8	Octauo ē li. epidimiāz bip. cū cō. viii. p̄ticularas et n̄ſ
3	Tercio est libellus Theophili de vrinis.	9	Nono ē libellus bipp. qui intitulat ^{ur} de natura ſetus.
4	Quarto sunt Hippocratis aphorismi i ordinē collecti.	10	Decio liber Galieni q̄ dicitur tegni ſue ars pua.
5	Quito ſūt a philoſophi eiusdē cū cōmēto Galieni.	11	Undecio libell ^{us} Gentilis de fulgineo de diuifione r̄.
6	Sexto liber p̄noſticoꝝ eiusdē diuifus i tres p̄ticularas	12	Duodecio libell ^{us} d̄ lege bip. et libell ^{us} q̄ d̄r iuſiurandū.

Incipiunt Isagoge Joannitii ad regni Salieni. Pius
mus liber medicine.

Medicina diui
ditur in duas
partes: i theoricā:
et practicā: quarū
theorica diuidit in
tria. s. in cōtēplati
onē rez naturalū
et nō nālū: et earū
q̄ sūt cōtra nām: ex
qb̄ egritudis et sa
nitatis et neutralita
tis et suarū cāp

et significationū sciētia pcedit. qñ extra cursū naturalē
humores quattuor excreuit: et q̄ occasiōe vel ex qua si
gnificatiōe egritudo beāt.

De reb̄ naturalibus.
Ea q̄ naturales sūt: septē. s. elemēta cōmixtiōes:
cōpositiōes: mēbra: virtutes opatiōes: et spūs: Et
alii addiderūt his alia quattuor. s. etates: colores
figuras. et distātiā inter masculū et feminā.

De quattuor elementis.

Elemēta sūt quattuor: ignis: aer: aq̄: et terra. ignis
calidus et liccus: aer calidus et humidus: aq̄ fri.
et hu. terra fri. et sicca.

Ommixtiōes sūt nouē: octo ineq̄les: et vna eq̄
lis. de ineq̄libus q̄o quattuor sunt simplices. s. ē
calidus: frigidus: hūidus: et siccus. et quattuor ex
his cōpositi: s. ca. et hu. ca. et sic. fri. et hu. fri. et sic. eq̄
lis q̄o ē qñ cū moderatiōe corp̄ incolume ducitur.

De humoribus.

Cōpositiōes sūt quattuor. s. sanguis: pblegma
cholera rubea: et cholera nigra. sanguis est cali
dus et humidus: pblegma frigidus et humidus:
cholera rubea calida et sicca: cholera nigra frigida et sic
ca.

De pblegmate.

Pblegma sūt qñq̄ sūt mōi. Est aut pblegma saltū
calidū et sicū: ceteris: isecū hūore cholericū. Et
ē pblegma dulce p̄nēs ad caliditātē et hūectati
onē: isecū sanguineū. ē et acre p̄nēs ad frigiditātē et sic
citātē: isecū melācholico. Est et pblegma vitrellū q̄o na
sūt ex magna frigiditate et coagulatiōe: sic in senib̄ nā
li calore destitutus. et ē aliud frigidū et humidū: illud q̄o
saporē nō h̄: sed p̄p̄m retinet frigiditātē et humidita
tem.

De cholera rubea.

Cholera rubea qñq̄ mōis cōstat. Est cholera ru
bea clara vel pura nālū: et subaliter calida: cui
origo ē ab epate. ē curia: cui² exordū ē ex opōne
aquosi pblegmatis et cholere rubee pure. ideoq̄ ē min
calida. et ē cholera similis vitellis ouop̄: q̄ nascit ex cō
mixtiōe pblegmatis coagulati et cholere rubee clare que ē
min² ca. Quarto mō ē cholera viridis quēadmodū p̄af
fiuz: cui² origo mag² ē a stōacho q̄ ab epate. ē aut chole
ra viridis quēadmodū viridis erl herugo: et vrit i mō
dū veneni: nascit ex nimia adustiōe: q̄ p̄p̄u h̄z colorē p̄
p̄uq̄q̄ maliciā.

De cholera nigra.

Cholera nigra duob² mōis cōstat. Uno mō est
naturalis i modū secis sanguinis et eiusdē ptur
batiōis: et cognoscit eē a colorib̄ nigris cū iser²
vel sup² extra manat: et iste modus ē faciter frigidus et
sic². ē et ali² mōus extra nālē cursū: et origo ei² ē o yssi

one cholericē cōmixtiōis: et h̄ facit appellat niger: et est
calidior et leuior a supiori mō: h̄is i se ipenū p̄necabilēz
et q̄ratē p̄nidosā.

Embroz mōi sūt quattuor. Eop. n. sūt qdā p̄ncipa
lia. et sūt qñ mō et sūdamēta. s. cereb²: cor epar:
et testiculū. et sūt alia qdā q̄ p̄dici p̄ncipalib̄ d̄ser
uiunt: vt sūt nerui q̄ cerebzo mīstrāt: arterie q̄ d̄ferūt cor
di: vene q̄ d̄feruiunt epati: et vasa sp̄matica que testicu
lis sp̄ma mīstrāt. Sūt q̄o de mēbris alia p̄p̄m virtū
tē habētia. vñ eadē mēbra regūtur et eop q̄ratē cōstat:
vt sūt ossa et cartillagines: et mēbrane que sūt iter coriū
et carnē: et muscoli: et pinguedo et caro. Alia iūt q̄ p̄p̄a
virtute enita: in p̄ncipiū h̄it et vigore a p̄ncipalibus fun
damētis: vt ē stomach²: renes: intestina: oēs q̄ lacerti: s̄
n. sua virtute p̄p̄a appetit cibū et mutant: et opant suos
act² s̄z nāz. H̄it et alia p̄p̄as virtutes d̄currētes a p̄nci
palib̄ sūdamētis: q̄o q̄ p̄ncipalib̄ cōstat s̄sus et vita cū
volūtario motu.

Virtutis itaq̄ i vna sit p̄utio. Est virtus aialis: ē sp̄
ritualis: ē et naturalis. Virtus sigdem naturalis
vna ē que ministrat: altera cui ministratur. Sed
naturalis virtus cui ministrat modo generat: mō nutrit:
modo pascit. Virtus aut que ministrat et nō mīstrat ei
mō appetit: retinet: digerit: et expellit que d̄feruiunt pa
scenti virtuti: quēadmodū pascens virtus nutriti. et gene
rant virtuti d̄feruiunt alie due: vna que immutat cibū
altera que informat: que a se d̄fferunt. Nam p̄. 2. virtus i
mutat cibū: et ministrat virtuti generati sine informatio
ne. Sc̄da q̄o imutat: et ministrat generanti virtuti cum
informatione. sed informatiue virtutis opationes sunt
qñq̄ assimilatiue: concua: perforabilis: a p̄a: et lenis.

De virtute sp̄uali.

De virtute sp̄rituali duo pcedunt. vñ opatiū: et
aliud ab hoc opatū. Opatiua virtus ē que cor
dilatat et arterias: et itēz constringit. ab operata
q̄o hec nascit: ira: indignatio: victoria: dominatio: astu
tia: et sollicitudo.

De virtute aiali.

Odiaca q̄o tria cōplectit. est vna virtus aialis q̄
ordinat et cōponit et d̄cernit. Secūda que mor
uetur volūtario motu: tertia a sensibilib² vocat.
De ordiatina et d̄scerniua et cōpositiua virtute hec p̄
cedunt: fantasia in fronte: cogitatio vel ratiō in cerebzo:
mēoria i occipitio. Virt² q̄o volūtarie mobilis lacertos
mēoria cetera mēbra mouētur mouz q̄ volūtario mo
tu mouēt. Virt² itaq̄ sensibilis cōstat visu: auditu: gu
stu: odoratu: et tactu.

De operationibus.

Operationes duob² mōis sūt. Sūt opatiōes q̄
rum vnaqueq̄ singulariter quod suū ē p̄ficiat vt
est cibi appetitus p caliditātē et siccitatem: diges
tio p caliditatem et hūectationē: retētiō per frigiditātē
et siccitatem: expulsio per illud quod est frigidum et hu
midum. Sunt et composite que a duabus componun
tur: vt est d̄siderium et deportatio. nam d̄siderius vir
tute duplici componitur: quarum vna est que appetit.
altera que sentit: stomachus enim suam inanitionem sen
tit. deportatio vero duplici virtute vel amplius compo
nitur: vna que expellit: altera que attrahit vel sentit: alte
ra que appetit.

De sp̄ritibus.

Spiritus iḡ sūt tres: p̄m² nālīs q̄ sumit p̄rie p̄iū
ab epate: sc̄s vitalis a corde: terti² aialis a cere
bzo: H̄op p̄m² ab epate p̄ venas q̄ non h̄it pul
sum i totū corp² mīstrat: sc̄s a corde per arterias i to
tū corp² d̄ingit. terti² q̄o p̄ neruos in totū corpus a

Agagoge

cerebro dirigitur q̄ in septima naturaliū rep̄ pte. i. in spū cognoscit.

Quatuor sūt etates. i. adoleſcētia: iuuet̄: ſenect̄: z ſeniū. Adoleſcētia cōplexiōis videt̄ calide z hū de ē i q̄ creſcit et auget corp̄ vſq; ad. x. v. vel. xxx. p̄uē ens ānū. hāc iuuet̄ ſeḡ q̄ ca. ē. et ſic. p̄ſz ſine diminiſ one viriū corp̄. ſuās q̄. xxxv. vel. xl. āno finit̄. hic ſuc cedit ſenect̄ ſri. et ſic. i q̄ gde minui et d̄creſcere corp̄ i ci pit tñ v̄r̄ n̄ d̄ſcit: q̄nq̄geſimoq̄nto āno vel ſexageſimo p ſiſtēs: hūc ſuccedit ſeniū collectiōe p̄legmatici hūiſ ſri. et bu. i q̄ v̄turi appet̄ d̄ſect̄ q̄ ſuo ānos vite termi no māt̄.

Quod color cutis et diuisione. Color cutis duob̄ mōis. ſit aut. n. hūc interiora ſub miniſtrāt: aut exteriora d̄ducit. Ab iſtoribus āt duob̄ mōis accidit: vel ex abūdiātia: ſeu ab eq̄lita te hūoꝝ. Ab equalitate ē ille q̄ ē op̄it̄ ex albedine z ru bore. Ab iequalitate v̄o p̄cedūt niger: citrin̄. rubē: glau cus: z alb̄ color. Color nāq; rubē et niger et citrin̄ ſigni ficāt colorē corp̄i d̄ſtātē: citrin̄ v̄o ſol̄ ſignificat choleſ rā ru. niger v̄o ſol̄ cholera nigrā: rubē ſol̄ abūdiātiā ſa guis. Ab nāq; et glauc̄ abūdiātē frigiditē corp̄i d̄ſtātē ſz glauc̄ ex melācholia: alb̄ ex p̄legmate ſui cās b̄e ſignificat. Ab exſiorib̄ nēpe colores aducit: ſic ex fri goſ ſcori: ex calor̄ ethyopiā: z ex aliis mule accitib̄. ſūt et alii ſp̄ales vel ſp̄iales colores: aut ex tiore: aut ex ira: aut ex triſticia: vel aliis aī motib̄.

Quod color capillorum. Capillor̄ colores ſūt quatuor: niger: rubē: glau cus et canicies. Niger ſit ex abūdiātia cholericā i cēſi vel cōbuſiōe multa ſanguis: rubens a nimitate te caloris nō aduſi. v̄n ſp̄ ſunt rubei capilli: glaucus ex abūdiātia melācholie: canicies vero ſit ex nimia defectiōe caloris naturalis et ex effectū putridi p̄legmati. ſz pluri mum ſit in ſenibus.

Quod tunicis oculorum. Oculor̄ tūice ſi ſeptē: z hūiores tres. P̄ia tūica d̄r reiā: ſa: ſecūdiā tertiā: ſciros: q̄ta tela aranee: q̄n ta v̄nea: ſexta cornea: ſeptia alūctia. hūioꝝ p̄m̄ ē vitrē: ſcōs crystallin̄ ē. tertius albugineus q̄ ē an v̄neam tunicam.

Quod coloribus oculorum. Oculor̄ colores ſūt quatuor: niger: ſubalbidus: varī: et glaucus. Nigredo ſit ex defectū viſibilita ſp̄is vel ex p̄turbatiōe ip̄i: aut ex p̄curia crystalli ni hūioꝝ: vel q̄ plurimū reſedit iterius ipe crystallinis bu. aut ex bu. abūdiātia q̄ ē ſimilis albugini cui: aut ex p̄ turbatiōe ip̄i: aut ex abūdiātia qualitat̄ v̄nei bu. Subal bido ſit ex ſeptē reb̄ ſupiorib̄. ſri. ſ. ex abūdiātia ſp̄is viſibilis vel claritate ip̄is: aut ex magnitudine crystallini bu. et eminetia ip̄i: aut ex miorātia albuginei bu. et cla ritate ip̄i: et defectiōe qualitat̄ v̄nei bu. Varī v̄o color et glauc̄ ſit ſi conuēit cū reb̄ q̄ accidūt nigredini et ſubal bidini. Varī v̄o color ſignificat ſp̄m̄ viſibile maḡ abū dare et clareſcere i ſua varietate. Glaucus v̄o color ſigni ficat ſp̄m̄ viſibile minus abū dare et ſubnigreſcere in ſua glaucedine.

Quod modis qualitarum corporis. Odi qualitat̄ corp̄is q̄nq; ſūt: craſſitudo nimia et extenuata macies: ſynthefis: ſqualiditas: et c qualitas. craſſitudinis due ſūt ſp̄es. ſ. abūdiātia carnis et pinguedo. Abūdiātia carnis ſit ex abūdiātia ca loris et humoris. Pinguedo ſit ex ſri. et bu. intenſa. Pin guedinis diminutio vel extenuata macies ſit ex ca. z ſic. intenſa. Synthefis ſit ex ſri. et ſic. intenſa. Squaliditas nēpe ſit ex ſri. et intenſa hūiditate: aut ſimul v̄triſq; itēb̄. Equa litas itaq; ſit ex humor̄ equalitate: corp̄is be ſi forme.

De diſtātia inter maſculum et feminā.

Aſcul̄ a ſetmina differt i eo q̄ h̄ calidior et ſicci or ē: illa ecōtrario frigidior et humidior.

Incipit tractat̄ rep̄ n̄ naliū: et p̄io d̄ mutatiōe aeris z Eris mutatio ſit q̄nq; mōis. aut. n. ſit ex āni ip̄i bus: et ex ortu ſtellar̄: et occaſu: v̄tūis: terris: et ca rā ſuinoſitatib̄.

Triſtitia ſi quatuor: ver̄ equale calidū et hūidū etas cali: et ſic. autūn̄ ſri. et ſic. z byēs. ſri. et bu.

Ex ſtellis imutatur aeris natura. nā cū appropinquaue rit ſol ſtellis vel ipſe illi. calidior ſit aer: z he gde bis a ſe ſepatis friditas aeris minuitur vel augetur.

Quod modis v̄tūis et eoz qualitatibus.

Enti quatuor ſi: ſubſolan̄: ſebanī: ſeptētrio: et auſter. q̄z v̄nus h̄s v̄tūre ſri. et ſic. alter ca. z bu. ceteri v̄o duo equalis v̄tūis ſūt: q̄z v̄ni. ſ. ſubſo lano caliditas et ſiccitas: alteri v̄o. ſ. ſauonio: frigiditas: et hūiditas attribuit̄: et auſter paulo calidior et humidior: ſeptētrio v̄o fridior z ſiccior.

Quod modis terrarū et earū qualitatibus.

Erraz mōi ſūt quatuor: altitudo: p̄fūditas: vi cinitas mōiū et maris: equalitas terraz ſeu lo cor̄ q̄b̄ terre a ſe differūt. altitudine et p̄fūdiſ tate: q̄m̄ altitudo ſitūte p̄fūditas hūc cōtrarium reddit p̄pingrate mōiū eueniūt ſz q̄m̄ ſi ip̄i fuerint a pte me ridiana terra erit frigida: nā calidis mōrēs meridiani ob ſtāt v̄tūis: ſeptētriales v̄tūi fridis eā exp̄tūt flatibus. Si v̄o ſeptētrio mōrēs habuerit ſupiori tre contraria erit. vicinitate maris: q̄m̄ meridies ca. et ſic. ſeptētrio frig. et ſic. terra ſbet̄. Preterea terre ſui natura iter ſe differūt nā ſi fuerit terra petroſa: ſri. et ſic. ſi v̄o p̄gūis et craſſa: ca. et bu. lutea āt ſri. et bu. erit. Immutat̄ q̄q; aer ſumo ſitate videt̄ paludū ſiue put̄ edinis alicui. v̄n ſiūt mōz bi acpeſtes in hominibus.

Quod exercitio corporis. Exercitium imutat corp̄: q̄z q̄m̄ equalē ē equalēz p̄ſtat calorē: cū v̄o āp̄i ſit maḡ caleſcit: ſz poſtea inſridat et deſiccāt. Ocioſitate corp̄ imutat q̄z ſi inegalit̄ ē: et frigiditatem facit et humectationē ineq̄ lē: ſi v̄o equalis equalit̄.

Quod diuisione balnei. Balnea āt ſūt dulcis aque aut nō dulcis: ſz dulcis aque balneū remollit: calidū calefacit: et frigidū inſridat. Non dulcis v̄o aque balneū deſiccāt corpus. q̄ ſi ex aqua ſalfa vel amara ſiue ſulphurea fue rit calefacit et deſiccāt: ſi vero de aluminofa et gipea ſfri gidat et deſiccāt.

Quod modis ciborum. Odi cibor̄ ſunt duo. Eſt. n. cibus q̄ bonū gignit bu. ē malus q̄ malū gignit bu. Bonū āt gignit q̄ bonū ſanguinē creat et equalē i cōmixtiōe et ope v̄t ē panis mūdus recens et fermētat̄: et caro animalis agni et hedulina. Mal̄ āt cōtraria opat̄: v̄t ē panis opy r̄ nō recēs: et bouina et hyrcina caro vetuſta. Preterea bonū malūq; hūioꝝ creātū cibor̄ duo ſūt mōi: gūis: at q̄z lenis. Brauis ē caro porcina et bouina: leuis pulloꝝ: vel piſciū caro mediocriū magis mobiliū et min̄ p̄gūitū et ſquamoſoꝝ. Eſt et oleoꝝ gen̄ q̄d malū generat bu. ſ. cho. ru. v̄t ē naſturtiū ſynapis et alleū. Sūt et generant melāchollā ſic lenis cauleſ: capria caro yēz z bubulina z ſt q̄ generāt p̄legma: v̄t ē caro porcellorum et agnoz portulaca z atriplex. Preterea gūis cib̄ gignit p̄legma r cho. ni. cibus leuis cho. ru. et v̄terq; malus.

Quod modis potationum.

Odi potationū tres ſi. Eſt pot̄ q̄ nihil aliū eſt q̄ pot̄ v̄t aqua: z ē pot̄ q̄ pot̄ ē z cib̄ v̄t vinū. Et ē alī pot̄ duob̄ p̄tines ſupiorib̄: v̄t potio que

dat cōtra morbi vitii aliq̄d vt mellicratū vel mulla vel
cōditū. Lib^o vō bui^o vtilitatio ē q̄ repat integritatez cor
poris recto ordine: pot^o vō hanc vtilitatem p̄stat q̄ repoz
tat cōp p corp^o: s̄ illi potus vtilitas quē potioni dicitur
p̄tinet corpis naturā ad se auertit. ¶ De somno.

Somn^o corpis imutat naturā: p̄mū ga ifridat ex
teri^o et calefacit interi^o: q̄ si plix^o fuerit ifridat et bu
mectat. Vigiliis q̄q̄ imutat corp^o ga extrisecus
calefaciūt irifec^o at ifridat et delicat. ¶ De coitu.

Qu^o h p̄stat corp^o: dicitur corp^o et minuit nālē vir
tutē: iō q̄ ifrigidat: multoties vō ex multa cōcul
sione corp^o calefacit. ¶ De accidentibus anime.

Sunt q̄dā accētia aie q̄ faciūt ifra corp^o aliq̄d sic
q̄ cōmouēt nālē calozē ab iteriori pte ad sup̄ficies
cutis: aut iperuofe vt ira: aut leuiter cū suauitate:
vt delectio: vt gaudiū. Sūt at q̄ ad se caliditate contrahunt
et celāt: aut iperuofe vt terror vel timor: aut leuē vt an
gustia. z s̄ q̄ cōmouēt nālē vt i^o et extra: vt tristitia
Tria g^o cōtra nālē s̄: morbi: morbi cā: z accētia morbus
sequētia. Morb^o ē q̄ p̄ncipalē corp^o nocet nullo media
toze q̄ eū adiuuū: vt calor i febre succedēte. ¶ De febrib^o

Febris ē calor inālis: cursū sup̄grediēs nālē: p̄ce
dēs a corde in arterias: suoq̄ ledēs effectū. cuius
s̄ tria ḡnā: vnū i aia et d̄ effimera: aliud d̄ hūo
rib^o q̄ putrefcūt z putrida nūcupat: i tū ledit mēbra soli
da: z ipa ē ethica: q̄ effimera nascit ab accēti occasione
putrida q̄q̄ a putridia f̄b^o. c̄mōi sūt simplices atq̄ sin
gulares sūt q̄tuor. Primus ē modus q̄ sit de putredine
sanguinis cōburēs vtrāq̄ pte iterioze et exteriorē: vt ē
synchus. Sds q̄ sit de putredie cho. ru. vt ē tritheus:
Tertius sit ex putredine pblegmatis vt ē quotidianus.
Quartus vō q̄ sit ex putredine melācholic q̄ intermissis
duobus dieb^o affligit ifirmū: et d̄ quartanus.

¶ De modis et spēbus febrium.

Modi p̄terea febriū ex putredie accētiū tres sunt.
Est febris q̄ q̄tidie minuit vt paugmastic^o. i. de
crefcēs. Est q̄ auget vt augmastic^o d̄ec recedat:
Est q̄ in eodē statu p̄māet d̄ecitep recedat vt om othe
nus. Cōtinua febris de putredine venaz sit declinās q̄
dē extra venas i aliq̄ corpis p̄tib^o. Porripilatio sit i fe
brib^o ex infusione putredis i sēsibilib^o mēbris: mozdēs
et ifrigidans. Jōq̄ bozripilatio sit in febrib^o illis q̄ hnt
anestm. i. interpolatiōem: ga putredines extra venas sūt:

¶ De modis apostematū

Apostematū at q̄tuor mōi sūt simplices: aut .n.
fiūt ex sāguie: et dicit^o pblegmōes: aut ex chole
rubeis et dicit^o herisipile: aut ex pblegmate q̄b ē
coagulatū: et vñr yndimie vel cūmie. i. tūoz: aut ex cho
nig. et dicit^o cācri pblegmonū. Ex sāguie signa sūt h: ru
bor duricia. pulsus: dolor: calor: et tumor. ex cho. rubea
pblegmonū signa sūt h: calor: rubor: mixt^o citrio color
magnitudo doloris cū pūctōe: et velox augmētatio. Ex
pblegmate pblegmonis signa h sūt: albedo: mollities. vt
si digitū ip̄seris q̄ signū fac foramis: et ē sine dolore.
Dec sūt q̄q̄ pblegmōis signa ex chol. ni. ingēs duricia
cū nigredie absq̄ sēsū. ¶ De re naturali i hūano corpe:

In hūano corpe vñ q̄q̄ res naturalis sūt p̄pā nāl
turā retinuerit facit sanitatē. si vō eā dimisit: aut
facit egritudinē: aut neutrum.

¶ De generibus egritudinum:

Enera egritudinū tria sūt: consimile: officiale: et
vniuersale. Est q̄dē egritudo cōsimilis similibus
mēbris d̄igēs q̄ similia sortiūt vocabula cū eadē passi

one: vt ē caput dolens. Et ē officialis egritudo q̄ accidit
officialib^o mēbris: sic sūt pedes: man^o: ligua dētes: zc. q̄
noia sibi sumūt ex sibi accidēte ifirmitate: vt podagra pe
di: et citragramanui: vel q̄ noia sumūt ex mēbris q̄b^o acci
dūt: vt dragra et podagra. Et ē deniq̄ vniuersalis egi
tudo q̄ sociat supradictis duab^o: vt ē mēbroz sciunctio.

¶ De egritudinibus similibus.

Egritudines g^o q̄ p̄mū hnt similitudinē. vñ. sūt q̄tu
simplices: et q̄tuor cōposite. Simples sunt: aut
ex sola caliditate: aut ex būiditate: aut fri. aut sic. Ex bis
iter se iūctis sūt q̄tuor cōposite: fri. z bu. fri. et sic. ca. z bu.
ca. et sic. Nay octo p singulas duo mōi sūt egritudis. aut
n. sit ex q̄litate simplici: aut ex būozis alteri cōmixtione
Ex simplici vō q̄litate cōtingit similes ifirmitas q̄ solidi
accidit mēbris q̄ grece ethica d̄. egritudo calida q̄ ex bu
more accidit ē febris ex putredine vt sup̄ius d̄cēs ē. egr
itudo frida q̄ sine aliq̄ būore accidit ē vt algoz ex nimia
friditate aeris seu niuis: et ē egritudo q̄ cū aliq̄ humore
frido accidit: vt palyfis q̄ sit in toto corpe aut in parte.
Mod^o būecti morbi ē q̄ sit p̄pē vt nō indigeat alterius
būozis admixtiōe: vt ē fridus vulnus vel vacuū vel fe
ridissimū cū tabiditate corpis: quē admodū inflata caro
hydropicoz vacuo squalore torpēs. Morbus vō būi
dus ē alios trabēs ad se būozes vt hydropilis. morbus
siccus ē sine būore: vt spasm^o q̄ sit ex inanitione. morb^o
siccus ē cū humore: ut cancer durus et siccus.

¶ De morbo in officiali membro.

Morbi in officialib^o mēbris accidētes q̄tuor sūt:
ipi sūt q̄ accidūt in plasmatiōe. i. forma creature:
et in q̄litate mēbroz et i nālī nūcri sup̄fuitate. z i mē
broz pōne. Morbi officialiū i forma bois. v. mōis sūt
mēbroz icōpēniētia: vt ē feda capitis lōgitudo. In cōu
cavitatib^o: vt si manuū pedūq̄ cōcavitās carne repletur
in poris: vt eoz stricatura aut largitas. In asperitate: vt
gutturis aut pulmonis cānaliū aspitas. In lenitate: ves
luti matris lenitas vel stomachi.

¶ De morbo in q̄litate membrorum:

Morbi i q̄litate mēbroz sūt ex abūdiātia spmati
cū mēbra crescūt apli^o q̄ decet: sic videm^o fieri i
magno capite: et in ligua grossa: aut vltia puita
te et idecēti: vt puū caput: stomach^o: et epar. Morbi in
nūero mēbroz sūt aut ex augmēto: aut ex diminutione
fz augmētū q̄dē aut ex cursu nālē vt sup̄ius d̄igit^o aut ex
tra cursū: vt lūbrici ascarides veruce et acrocardines:
i. magne carnis additōes vel verruce magi late vel por
sim diminutōes vō aut vlt^o: vt oim absēio digitoz: aut
pūcularit vt ē vni^o. ¶ De morbo i situ mēbroz

Morbi pōne mēbroz sūt morbi. aut pp mēbri mo
tionē vel loco suo: aut ex dispōe vicini mēbri: vt
sūt digiti et labia q̄ cōglutināt vel adberēt et non
sepāt: aut q̄ sepāt et nō cōglutināt. Ss sepatio adberen
tis mēbri vlt sit aut in mēbris cōsimilib^o: aut i officialib^o
b^o. Cōsimilib^o mēbris: vt ossib^o neruis: carne: venis: la
certi: et cute. q̄ si acciderit ossi: fractura d̄. si carni ex f̄cē
ti tpe: plaga d̄: si vō ex vereri: non tñ plaga s̄ putrida
plaga nūcupat: q̄ si venis neruis vel arteriis acciderit:
alio atq̄ alio noie nūcupat. si at exenerit mediis lacer
tis: cōtūsis siue cōtritiō nūcupat. si vō i cute: exoriatio
d̄: q̄ si ineteranerit: putrida plaga nūcupat. In officiali
bus vō mēbris ppetua sit sepatio. vt ē man^o vel pedis
absēio. ¶ De qualitatibus corporum.

Corpi q̄litates sūt tres: sanitas: egritudo: et neu
tralitas. Sanitas ē tēpamētū pficiens vel cūcto

diēa res nāles s; cursū nāe. Infirmitas ē intēperātia ex tra cursū nāe nāz ledēs vñ sit lesiōis effect⁹ lēstibilis. neu trū qd ē: qd nec sanū nec infirmū ē. S; neutralia q̄litas trib⁹ mōis cōstat. vñ si i vno corpe simul conueniāt infirmitas et sanitas i diuers⁹ mēbris: vñ ē i corpe ceca et claudi: siue i corpe senia: cui nec vñū mēbr⁹ rēanet qd n̄ malum fiat et patiat⁹: et si corpe bōis aligb⁹ horis sanū fuerit. aliis hō infirmū vt eoz q estate infirmāt: hyeme sanū sūt. q at frigidioria nāe fuerit: hyeme infirmāt: estate sanū sūt. et q humida nāz habuerit: i pueritia infirmāt: i iuuetute et i senectute sanāt: q hō sicca i pueritia sūt: i iuuetute at i senectute infirmāt. In trib⁹ iuēt⁹ s; sanitas et infirmitas et neutrx: aut i corpe i q triū q̄litatū vnaqzqz repit⁹: aut i cā faciēte illas et regēte et cōsuante: aut in significationib⁹ eas significatib⁹. **De modis occasionib⁹.**

Occasiōis hō duo sūt gnā: vñ ē nāle: et ē aliud ex tra cursū nāe. Occasiōes at nāles: aut faciūt sanitatē: aut cōsuāt. Occasiōes cōsuātes p̄tinet ad sanitatē: faciētes hō p̄tinet ad infirmitatē expellēdā. Occasiōes n̄ nāles aut q vltra nāz p̄cedūt: alie p̄tinet ad infirmitatē: alii ad neutrx. S; egre occasiōes faciūt infirmitatē: et res easdē infirmitates cōsuātes. Ille hō q p̄tinet nec ad sanitatē nec ad infirmitatē cōstituit neutrx atqz cōseruant. **De occasiōib⁹ sanitatis et infirmitatis.**

Omnis occasiōis societatē habēt i cā sanitate et infirmitate: sex mōi sūt: qz vñ ē aer: q humanus corpe circūdat: cib⁹ et pot⁹: mot⁹ et qes: somn⁹ et vigiliē: inanitiō et repletiō: et accidētia aie: q oia si cū moderatiōe decētī fuerint: et in q̄titate: q̄litate: ipe opere: et ordine: custodiūt sanitatē ab accidētib⁹: q si vtra b̄ aliqd sēm fuerit accidūt infirmitates et pmanēt. Mōi occasiōis infirmitatē faciētū tres sunt. Nam alie sūt que vocātur p̄matue que exterius accidūt corpi: vt calor et frigus. Sūt et accidētia q admovent intrinsec⁹ in corpe: vt repletiō et inanitiō. Sūt et alie q vocāt cōiūcte: que dū ad sūt adest infirmitas: et abeūtib⁹ bis infirmitas abest: vt putredo in febrib⁹. **De diuersitate egritudinis.**

Egritudinē s; allā diuisionē mōi sūt duo: cōst: aut p̄pe. Que cōiter accidūt aut accidētālī aut necessario sūt: accidētālī hō vt p̄cussio: cōbustio: morbus: decerptio: et ceter⁹ res nocive. necessario: vt alia supi us mēozata: q vt dictum ē sūt socia sanitati et infirmitati. Que hō p̄pe sunt egritudines: aut sunt in cōsimilib⁹ mēbris et cōseruāt egritudinē aut officialibus: aut in cōtinua diuisione. **De mōis morboz ex calor p̄cedētū.**

Adi morboz ex caliditate p̄cedētū qnqz sūt: Prim⁹ fit ex cōmotiōe spūs aut ex cōmotiōe cor poris: ex cōmotiōe spūs vt ira: corporis vt labor vel supbia. Scōs: vt ē cōcursus visibilis caliditatis cū effectu vt bypantasis. i. expositiō ad solē. Tertius ex caliditate corpi adueniēte cū piāte qñ recipit caliditatez ex esu acuminus. quartus fit ex interclusiōe poroz vt ex frigiditate hyemis. quintus fit ex putredine humoz vt in febrib⁹. **De cāis frigidoz morboz.**

Occasiōes frigidoz morboz octo sunt. Prima occasiō ē occurus frigoris visibilis cū effectu vt frigiditas niuis. Scōa vt frigiditas opii adueniens foris hūano corpi. Tertia ex abundātia ciboz corpi adueniēte atqz replēte et extingente nālē caloz. Quarta ex paruitate ciborum vnde calor nālis extinguit. Quinta vero ex abundātia frigoris vel humori frigid⁹ poros obturantiō vñ naturalis calor minuitur. Sexta ex dissolutio

ne et aptiōne corpi ad dissoluedū et euacuandū natu ralem calozem. Septima ex cōmotiōe et exercitiō nimio vñ sit multa dissolutio humoz et euacuatio et sudor vñ attenuatur corpe. Octaua hō sit ex requie et otio sicut multa. **De cāis siccoz morboz.**

Occasiōes morboz occasiōes sūt quattuor. Prima occasiō ē occurus aliene siccitatis visibilis ac manifeste cū effectu: vt veneni siccitas. Scōa hō ex aduētū sicce rei in corpe cū fortitudine: vt acetū: sal: syna pis. Tertia paruitas cibi et pot⁹. Quarta cōmotiō nimia et exercitiū. **De cāis morboz humidorum.**

Occasiōes morboz humidorum quattuor sūt. Prima vt occurus rei asserēt humozē cum effectu: vt balneus. Scōa vt ingressiō rei asserēt humorem cū virtute in corpe vt recentes pisces. Tertia autem vt nimietas cibi et pot⁹. Quarta sicut reges et oculi.

De mōis morboz ex naturali malicia.

Adi morboz ex inālī malicia cū aliq hūore de curretiū ad infirma loca q̄tuor sūt. Prim⁹ ē hō mēbrū ipellēt: et obilitas mēbrū sustinet. Scōa multitudo hūoris. Terti⁹ obilitas hūit nutriti. Quarta largitas vie poroz. **De malicia egritudinis.**

Alicia egritudinis ingredit⁹ et superuenit in cōsimile mēbr⁹ nāle qnqz mōis: aut cōtingit in yte ro materno: aut in ipe natiuitatē: aut cū cōstringit falscia: aut ex malo nutritiōe siue ex aliq infirmitate adueniēte in p̄dict⁹ tēporib⁹ vel postea. Si ipe cōceptionis in vtero debilitat aliq cōsimile mēbr⁹ fit ex abundātia sp̄mat⁹: aut ex puitate et indigentia cōuenient⁹ qualitatis sp̄mat⁹ vt si fuerit grossū et pingue: vel aquosū et tenue. Qñ hō nascit⁹ infans debilitat aliq in eo mēbr⁹ si egres sus fuerit: nō eqz mala egressiōe. vt supin⁹: aut sup ge nua incuru⁹. Cū igit falscia cōstringit in cōueniēti cō strictione duplicat⁹ debilitatur. Quando aut nutriti male et in cōueniēter lac fugendo vel accipiēdo debilitatur. Hic hō tēporib⁹ vel postea infirmitate accidēt egritu dinis malicia cōsimili mēbro superuenit ex cuiuslibet ner ui in cōst. Et si passus fuerit ex aliq accidētī siue debili tatē seu vuln⁹ vel apostema.

De egritudine mēbroz cōsimiliū.

Ingreditur egritudo cōsimile mēbrū nāle septez modis: aut ex obstetricē si culpā hūerit cum tenz infanē vel si p̄misit ambulare ante congruum tēp⁹: vel ex medico si confracta et collisa mēbra ignoran ter cōstituerit et cōstringerit: ex infirmo si ea. cōmoue rit a medico composita anteqz solidēt et firma sint: ex fractura vt si super musculū vertebri quod in femore ē cōtorqueat coxa: aut ex cōcussione: vt si cōprimat nasus et accidet vt fiat sinus: aut ex malo bu. qui accidet lepro siue ex puitate humo. accidētē p̄ficius.

De modis constrictionis porozum.

Onsrictio porozū sit tribus modis: vel occasiōi b⁹: aut ex cōstrictione attenuatiōis: aut ex carnositate siue ex coartatione. Cōstrictiō hō sit: aut ex nimietate virtutis et tinenti: aut debilitate virtutis expellēt: aut ex abundātia frigoris: aut ex abundanti cōstrictiōe cōmp̄mente aliquā partem loci: vt sepe fit ex ligatura cōstricta: aut ex abundātia siccitatis. Ex carnositate vero cōstringūtur pori. vt si acciderit aliquod apostema et fiat carnositas: aut si prius euenerit aliquod vulnus. ex coartatione hō cū deciderit aliquid in poris vt humor siue lapis seu coagulat⁹ sanguis: aut aliquod latitāō i eis

vi supflua caro et scabies. **L**argitas q̄q̄s poroꝝ q̄tuor fit mōis: aut ex multa cōmotiōe impellētis v̄tutis: aut ex d̄bilitate retinētis: aut ex abūdātia calozis et hūoꝝ: aut ex medicamētis aperiētib⁹. **V**enitas accidit duob⁹ mōis: videlicet deint⁹ et de foris: s̄c̄tus ex hu. viscoso liquefacto: foris v̄o ex cera l̄s̄facta cū vnguēto. **A**spitas autē duob⁹ mōis fit: d̄int⁹ et foris. it̄ nāq̄s ex supfluo et acuto hūore. foris v̄o ex fumo et puluere.

De supfluitate mēbroꝝ i numero.

Superfluitas mēbroꝝ i nūero accidit duob⁹ mōis. **N**ā supfluitas si fuerit nālis erit ex supfluo hūo: re nāli et bono: vel ex abūdātia v̄tutis i formatiōe: q̄ si fuerit extra cursū nālis erit ex hūore nō nāli et icōueniēti: aut ex abūdātia v̄tutis vel d̄bilitate.

De diminutione mēbroꝝ.

Diminutio mēbroꝝ i numero duobus similiter fit modis: aut interioris: aut exterioris. Interioris pp̄ d̄iminutiōem humorum: exterioris ex combustione ignis: aut ex frigore: siue putredine: siue incisione. **P**utredo autem accidit: aut ex portione mortificatē aut putredine faciēte: aut ex cōstrictiōe et retētiōe illius hūoris q̄ soluitur.

De magnitudine mēbroꝝ.

Agnitudo mēbroꝝ tribus modis fit: aut ex multitudine humorum: aut ex abūdātia v̄tutis: aut ex cōmixtiōe v̄troꝝq̄s. **P**aruitas fit trib⁹ mōis similiter: aut ex d̄bilitate v̄tutis: aut ex minozatiōe humoris: aut ex iſirmitate exteriori: vt ex incisione vel combustione ignis siue ex frigore nūis.

De commotiōe mēbri.

Cōmmotiō mēbri de suo loco duobus modis fit: aut ex cōmotiōe volūtaria. aut ex humore vicino equitati dissoluenti mēbrum: et lubricum facienti. **M**embrum vel os egreditur a sua iūctura: et mutatur duobus modis similiter: aut ex iūctura in qua nō conuenit separatiō: aut ex separatiōe vbi nō conuenit iūctura. **S**i ex cōiūctiōe hoc fuerit siue separatiōe: aut erit ex humore acuto patiētis: aut ex accidētī v̄lvere: aut ex spasmō. **S**i vero fuerit ex separatiōe vbi nō cōuenit coniunctiō: aut ex grosso hūore: aut ex accidētī v̄lvere: aut ex spasmō.

De separatiōe iūcture.

Separatiō iūcturarum duob⁹ mōis fit: aut intrinsecus: aut extrinsecus. **I**ntrinsecus vero fit aut ex humore acuto et incidētī: aut ex v̄tutis p̄guiti d̄istēde vel dissipatē. **E**xtrinsec⁹ v̄o fit aut cū scissura aut fractiōe: aut exercitio nimio: aut incisiōe vt ensis: aut q̄ d̄istēdit vt funis: aut quod cōtūdit vt lapis.

De modis et numero significatiōis.

Terna significatiōis sūt tria. alia enim significat sanitatē: alia egritudinem: alia neutram: quarum significatiōis vnūquodq̄ genus in duo partitur sūt enī que significant de officialibus mēbris: et sunt que significant de cōsimilibus mēbris. **C**ōsimilium partiū significatiōum duo sūt modi: alie enim sunt substantiales: alie accidētales. **S**ubstantiales vero vt est calor frigiditas: siccitas: et humectatio. **A**ccidētales autē quedā significant: aut per tactum: vt durum molle: quedam per visum vt coloratum: quedā per perfectionem virtutum vt sunt operatiōes plene et p̄fecte.

De signis officialium mēbroꝝ.

Significatiōis egritudinis mēbroꝝ officialiū duo sūt mōi similiter: subales: et accētales. **S**ubstantiales significatiōes q̄tuor sūt: ars mod⁹: nūerus et positiō. **A**ccidētales significatiōes similiter q̄tuor sūt: bo-

nū: malū: p̄fēm: et ip̄fecit. **S**ignificatiōis p̄ficiētis tū sūt gen⁹ tria sūt. q̄dā sūt q̄ significant p̄c̄ritā rē q̄ iam abit et d̄icūt cognitiā vel agnitiā: vt vidētes corpus hūmidū agnoscm⁹ q̄ sudor p̄cessit. **A**lia significant p̄sentia et agnoscm⁹ p̄ significatiōes veluti cū iuenit pulsus magn⁹ et citat⁹ itelligim⁹ q̄ significat calozē supantē. **S**ūt et alia q̄ significant futurū et antecedit agnitiō: vt cū viderimus labiū iſeri citari p̄cipim⁹ vomitū accidere q̄ postq̄ acciderit vocat p̄cessiō significatiā. **S**z iter significatiōis et accidētia distat: qm̄ ē diuisiō cū augmēto iter eas: q̄ si vnāquāq̄ diuisiōis hāz scrutari volueris vnāz hnt binudinē: s̄z iſirmitas sūt accidētia: medico aut significatiōes.

De signis accidētū et nūero.

Accidētia ergo significatiā tria sūt. **A**liud n. opatiua v̄tutis mutata sicut idigestiō: aliud autē corpis ql̄itas mutata vt ictericia: aliud exiens a corpe vt niſra vrina. **V**irtus opatiua mutata triplex ē: aut n. ex toto ē sicut indigestiō: aut ex pte sic oculorū obscuritas vel tarda digestiō: aut de ql̄itate i ql̄itatem veluti de bona in fumosā vel acidāz q̄ si sic musca vel ligna oculis apparētia: aut ex parte visus obscuritas.

De mōis mutationis qualitatis.

Qualitatis mutata corpis significatiō q̄tuor et mōis fit: aut enim per visum sicut ictericia vel morpheea et nigredo lingue et similia: aut p̄ odoratū vt an⁹ belitus fetidus: vel sudor vel polippus: vel birc⁹ et similia: aut p̄ gustū vt salū amāz vel acidū: aut p̄ tactum vt molle et durum. exiens a corpe bip̄ita ē significatiō. **V**na cū sonitu: altera sine sonitu. cū sonitu: vt oris ruct⁹: vel itestinoz rugit⁹: vel p̄ anū v̄t⁹. **E**i⁹ v̄o q̄ ē sine sonitu in nāli tripliciter hētur: alia q̄titate vt liēteria: alia ql̄itate vt vrina nigra: alia v̄traq̄s vt sanguinis fluxus.

De mutatione mēbroꝝ.

Membroꝝ mutatorū significatiō bisariam diuidit: intrinsecus videlicet: et extrinsecus. **I**ntrinsecus modi sunt sex. alia enim a mutatione operatiue virtutis in membro: alia ab exeuntibus a corpe: alia ex dolore in membro vicino pertinenti. alia ex p̄posito loco alia ex innaturali semotiōe de loco: alia ex patientis iudicio. **E**xtrinsecus fit tribus modis: aut per visum vt albū vel nigrū: aut p̄ tactū vt durū et molle: calidū et frigidū: aut p̄ v̄trūq̄s vt magnū vel paruum: plus vel minus.

De occasionibus egritudinū.

Cāssiones egritudinū tres sūt: nature mutatiō: officialis mēbri icōueniēs bitudo. iūcturā iſepatō.

De opatione medicine.

Paratiō medicine h̄z triplicē effectum: aut n. cū nodit sanitatem sc̄dm̄ multitudinē suam. aut ex infirmitate facit sanitatē: aut ex contrario. **R**egēdorum sanorum triplex modus ē: egrotat⁹ pati: incipiet infirmari: et d̄fecti. **I**nfirmari patos supradictorū sex cōp̄erēt moderatione regiminis. incipētibus infirmari dupl̄icem curam adhibemus: aut enim cibū superabundantiam trahimus: aut nature defectionē reparando p̄dictorum sex que necessaria sūt adhiberi p̄cipim⁹. **D**efectorū alii infantes: alii senes: alii ex infirmitate conualescentes.

Manīs medicina: aut ē vniuersalis: aut particularis. **V**niuersalis ē sex p̄cedētium recta ordinatiō. **P**articularia per contrariū fit triplex: alia enim in cōsimilibus mēbris. alia in officialibus mēbris: alia in iuncturariū separatiōe. **A**ssimulatiua mēbra mutata reddimus similitudinē. et in sua qualitate stare colligādo op̄esim⁹. **C**ōcaua si p̄ter modū āplata fuerint ad sui modū con-

Li. pulsuum philareti

stringimus et quietē inducimus si minus contrariū. In largis autē similiter addito contrario cause vñ viciū accide- rit: foramina strictiora suo modo. Si de vñue cōtētiue vñtis contigerit fomētis et cathaplasmate mollimus. Quod si de expulsiue ē defectu diaforeticis et cōfortati- uis: si de sūpica causa mollificatione: si de sicca hume- ctatione: si de constrictione solutiōe. Ea vñ que naturali dōpositione fuerint mutata suo loco restituimus: si dō a postemate: apostema maturando sanamus. si de na- turali iūctura: eas aut aperitūo medicamine aut cyru- rgia distūgimus: si de qualibet nascētia ipsā delemus: si de asperitate lenitate: si de lenitate aspitale.

De ablatione supfluitatis.

Supfluitatē in mero aut tollimus ex parte vt scro- pbulās: aut ex toto vt cancrus: separationē in nu- mero sanamus si ex abundātia sanguinis fit: i om- ni etate tollimus: si ex spermate in pueritia tñ sanamus paruitatē membrorum monbus et fomētis admodum augmētamus: magnitudinem vero cōprimēdo quiete mutamus et minuiamus. Mutationem membrū de loco suo reddimus loco proprio duobus modis: aut. n. sepa- ramus iūgm: aut iunctū separāus. Necessaria ad sepa- torum iūcturaz quatuor sūt: separata iungere: iūcturā custo- dire ne rescindatur: de f. dēdere: naturaz loci custodire.

De sufficientia et diuisione medicine.

Omnis autē medicina est aut eoz sex que supra diximus tēperata exhibitiō: aut potio: aut cyru- rgia. Operatio medicine habet triplicē effectus: in- tus vt ea q ore aut narib⁹ auribus siue ano siue vulua i- tromittamus: foris vt epistima cataplasma emplastrum et similia que foris operantur. Medicine interioris ope- ratio in tria diuiditur: aut enī soluit vt farmacia aut cō- primit vt cociana: aut mutat qualitates vt aqua frigida in febribus. Et autē effectus quadruplex ē: aut enī mi- nuit abundantiam vt formacia: aut replet inopiā: vt car- nem vel sanguinē: aut construngit solutus vt sūpticum: aut mutat qualitātē vt frigida aqua in febribus.

De cyrurgia.

Cyrurgia duplex ē: in carne: et in osse: in carne vt i- cidere suere coque: in osse vt solidare aut innectē aut reddē. Specierum cognitio quinqz modis fit: qualitatis: quantitatis: tēporis: ordinis: boni maliue discretio.

Incipit liber pul- suum philareti.

Attentionem ha- bemus in presen- ti descriptione de pulsus- um negocio compedi- osam exponere traditi- onem: et dicere p̄mum quid sit pulsus: et que utilitas pulsus: et qd ē arteria: et qre dicat ar- teria et vñ exoriet. In- cipiendū ē ergo a puo qd ē pulsus. Pulsus ē motio cordis et arteriaz q scdm- diastolen et systolē fit ad ifrigidatiōē caloris inati: et ege- rionē vel electiōēz fumosaz supfluitatus. Quot sunt

efficiētia pulsū: tria: vñtus faciēs motiōēz: utilitas indi- cēs: et instrumentū obediēs. Quid ē arteria. Arteria ē co- pus oblongū rotundū ad instar canalis duab⁹ tunicis cō- sistēs a corde icipiēs et in omne corp⁹ diuisū: aerē et spm̄ vitālē cōtinēs. Vñ dō arteria: a paratopyr. i. suare aerēz vitālē vñ oriet arteria: h vñ a sinistra auricula cordis q dō adorti exoriet q scindit duplici. Et h qdē fert deorsū p interiora: et diuidit i dextra et sinistra ad coxas et vsqz ad pedes et digitos. Altera vñ rursū fert sursum: et diui- dit similiter i dextra et in sinistra: i man⁹ et caput: et q q dē ad caput fert facit arterias q dicūt poride: q vñ i dex- trā et sinistra i iunfer⁹ ferrat et tendit ab brachia et cubi- tos et vsqz ad extremos manū digitos. Intentionē vñ bz p̄sens cōscriptio ad pulsū motiōēz cognitiōēz et cau- sas exponet. Quoties mutatur pulsus: triplici. ab his n. q fm nām: et q cōtra nām: et q nō natura velut cras- bus viroz et mulierū et etatib⁹ et aliis cōiugatis. Homi- nū enim hi quidē mares: he vñ femine: et hōz ipsorum hi quidē calidiores fm crasim: hi vñ frigidiores: et hi q dem graciles natura: hi vñ pingues et carnosī. Et viri q dem mulieribus oīno calidiores et fortiores fm natura sunt. merito igitur pulsus i eis velociores et vehemēti- ores sūt: mulierū vt frigidarum tardiores et leniores. In vñisqz vñ hōz dicoāt viris et mulierib⁹ intensa crasī ē tendit et pulsus. in calidiori qdē maiores et velociores sunt: calidum enī velociter mobile: in frigidiori vñ mino- res et tardiores: frigidū vñ tarde mobile. Habitudines vñ in vñisqz inueniūt: velut gracile et carnosū. In gra- cilibus enī multū subiacent tactui pulsus: i pinguib⁹ vñ et carnosīs humiliores. Considerandum ergo et ad coniugata vel vt regiones et ipa et etates p̄ticulares con- stituciones: et ē dicere i tēporib⁹ anni quoz qdem existē- tib⁹: vere: estate: autūno: et hyeme. horum duo bene sūt ipata: ver et autūn⁹: distempata vñ hyēs et estas. De- rito ergo vere et autūno pulsus sūt magni et fortes valē de pp temperamentū qualitatis: manifestum qm fm etas- tes p̄portionaliter in estate non velociores et spissiores sūt vñ quāqz etatē necessitatē iducere pp cōtinētiōē nos exteri⁹ caliditatē aeris: i hyeme vñ rariores et tardiores pulsus sūt pp aeris cōtinētiōē frigiditatem ac strictionem. Similiter aut et in vñquaqz regione fm illius crasim et pulsus cōmutantur. calidior sigdem magnos et velo- ces fac pulsus: frigidior ē contrario. Dicam⁹ at et de etatib⁹ hōz. Si igit etates differētes sūt: et pulsus eaz differen- tes mouebūt: pueroz sigdē pulsus veloces sūt et lenes et spissi: sūt vñ magnitudinē et fortitudinēz medii. velo- ces qdem qm fm subam abūdat in eis nālīs calor. spissi pp abūdatem in eis fm cōtētiōē caliditatem: lenes vñ qm ipfecte sunt in eis vñtutes. dicitur. n. qm lenes ex ibe- cillitate vñtū sūt. Senū vñ cōtrario tardiores et rari- ores qm ad pueros pp ibecillitatem et frigiditatem q in- est. Augmasticoz vñ magni et fortissimi eo q fortes in eis magi vñtutes sūt. Similit at et fm ipis qualitates cō- mutant crases et puls⁹: sicut enī p̄dictū est continens mu- tat cōtētiū ad p̄pā et crasim. In p̄gnatib⁹ vñ mulierib⁹ sunt parui spissi et veloces. pui vñ eo q grauetur vñ ex fetu. spissi vñ et veloces pp iducētem necessitatē p̄gnā- tis et fet⁹. In somno vñ sunt puls⁹ minores et leniores: manifestū ē qm fit nālī calore ingrediente p̄fūdū. In su- peruēniētib⁹ vñ crasib⁹ ad supuēniētiā mutat et puls⁹. Similit at et i gēlib⁹: vt qm fm nām vñ patit⁹: aut fm subam aliquid p̄ncipalī partē: aut ab aliquo faciente vel

grauate eā. Veniam⁹ igit^r ad ea q̄ nō natura h̄o sūt gignasia. balnea: cūbi: multi vini potatio: et aque multe potatio. Similiter i bis q̄ p̄ter nāz: hoc ē cāia egritudine bus: et acutib⁹ similiter ēz predicta considerare oīz. Sciē dū. n. quoniam si q̄ sunt ēz naturā: et q̄ nō nā: si imoderate sūt in id qd̄ p̄ter naturā ē h̄uuntur pulsus.

Quot sunt obseruāda in cognitione pulsus.

Um ergo ad egrotū igredieris quē nuncq̄ vidi si autēdepus quidez si masculus ē aut feia: et si masculus cōsidera pulsū masculi: si h̄o feia feie deide nāz laborātia et etatē eius: et post hoc tps̄ āni et re gionē: et cōpās oīa: et cōiectat^r qualē pulsū laborātē opoz tuit h̄e qn̄ san⁹ erat: tūc cognosceā diligēter magnitudi nē p̄ter nāz facie cōuersiōis pulsus. Quot sūt genera pulsū decē. Ecce primū gen⁹ pulsū ēz q̄titate dimen sionuz triū cōsiderat. s. ēz longitudinē: latitudinē: et p̄fū ditatē. Cōueniēter igit^r iste augmētat^r fm̄ tres dimētio nes trāscēdēs modū dī magē⁹ pulsus. Scōz gen⁹ pul sū fm̄ q̄titate motōis arterie diastolē et sistolē in q̄ cō siderat velox tard⁹ mediocris. Tertiū genus pulsū ēz genus h̄utis in quo cōsiderat fortis et debilis et medi ocis: frequētia. n. accipiens magnitudinē facit validuz: qn̄ h̄o dñat^r h̄utis cārū tūc magis fit ualidus et contra rior. Quartū gen⁹ pulsū ēz cōsistentiā organi corporis: dico at arterie corporis i q̄ cōsiderat dur⁹ mollis et me diocis. Quintū gen⁹ pulsū ēz q̄titate genis in q̄ spissus et rar⁹ cōsiderat. Breue. n. tps̄ genis significat spissus: lō gū h̄o rarū. Sextū gen⁹ pulsū p̄pter eq̄litate et inequali tē q̄ cōsiderat i uno pulsu uel i plurib⁹ i uno qd̄ urī cap̄sā te q̄ h̄o i plurib⁹ sit dī cōsistēs ieq̄litas: ubi h̄o ieq̄litas ibi sit iordiatio ut in oib⁹ aut. n. decidit una p̄cussio aut icidit hoc sit q̄uata et afflicta h̄ute aliq̄ cā. Septimū genus ēz plēnā ordinatōez et iordinatōez est: incisio. n. ab equali pulsu facit iequalē et ieq̄lis ēz p̄odos iordia tus sit: et iste rursus cōsiderat ēz unaq̄ p̄cussione et fm̄ plures redditiones. Octauū gen⁹ puluuz ēz plēnuz et uacūū: hoc est ēz arterie figurā: oē. n. uas aut plēnū aut uacūū. Nonū genus pulsū ēz cōcordiā in q̄ mensurat^r oportiois ad tps̄ unū cognoscit^r deficientes et icidētes. Decimū genus pulsū cōsiderat ēz calorē q̄ redditur p̄ torū corp⁹ arterie i quo cōsiderat qualitas suppositae ma terie corp⁹ p̄ tactū ueluti distipa et mordax.

Ictis ergo decē generib⁹ pulsū: dicam⁹ breuiter pauca cās et dīas coruz. Si q̄s. n. ad diligen tīā eorū puenit uoluerit sciat q̄. xvi. libri sunt d̄ pulsū negotio. Ego h̄o lōgitudinē p̄cēs i pauca capitu lis pauca q̄daz dīas et cas pulsū i breui dicā. Pro pter quā cām pulsāt arterie ut fuerit modrat^r ēz nāz ca lor cordi et oib⁹ p̄tib⁹. Quid differt salt⁹ a pulsu. quoni am qd̄ p̄pter icidentē spūz sit salt⁹ i oī corp⁹: pulsus h̄o in opatōe h̄utis mouet^r et in solis arteriis. Quid differt pulsus magn⁹ a valido: quoniam qd̄z ēz tres dimēsiōes magnus cōsiderat^r: valid⁹ h̄o fm̄ motionē. tenore. n. h̄o iutis significat. Quid differt pulsus spissus a veloce fm̄ cōtinuū et discretū. spissū. n. cōtinuū dicim⁹: velocē h̄o discretū: ueluti si currat aliq̄s veloci⁹ et stet. Quid dif fert rar⁹ pulsus a tardo quoniam rar⁹ ex infirmiore magis h̄ute sit: rari. n. pulsus difficiliores: tard⁹ ex solo defectu fieri pōt calorē. rar⁹ at maiorē significat defectū h̄utis.

Quot oīe pulsus sūt i diastole: octo: magnitudo pui tas: ualiditas: debilitas: velocitas: tarditas: duricia: et

mollities. Quot sūt idicatiua pulsus: duo: intellectus et sensus. sensus qd̄z idicat p̄stia: intellect⁹ facta et futura:

Quot sūt efficiētes cāe pulsus: due: h̄utis faciēs et mo uēs corp⁹ uas: et uilitas p̄pter quā mouet^r qd̄ mouet^r.

Quot mōis cōsiderat moderat⁹ et imoderat⁹ pulsus: q̄ drupliciter fm̄ magnitudinē: fm̄ velocitatem: fm̄ ualitu dinez: et fm̄ spissitudinē. Quid differt ieq̄lis ab iordia to: quoniam ieq̄le qd̄z in vno pulsu cōsiderat^r et in pluri b⁹: aut. n. ēz una diastolē et sistolē: aut ēz plura cōgrega ta q̄ dī cōsistēs ieq̄litas in multitudine pulsū cōside rata. imoderat⁹ h̄o sit fm̄ ritinō. i. nūerū: ut si post tres magnos et unū pulū sequat^r duo magni. Quid differūt deficientes ab icidētib⁹: q̄ deficientes ex infirmiore magis h̄ute sūt: aggravata. n. et deficiente deficientes: icidentes h̄o pugnate et resistēte. cōtinet. n. seip̄z h̄utis excitās uo lens repellere cōtraria: et uident^r esse cōtrariū deficientes i cidentibus. Quid differt spasmosus a ramoso: quoniam i spasmoso qd̄ tendit arteria ad instar corde tense: i ramo so h̄o trāssert^r dextera et sinistra. Quid sūt fluctuātes pulsus ex abundātia contenti magis h̄utis ifundētis corp⁹ arterie: sicut in hypofarcta hydropisis. Quid dif fert capisana a bispullante: fm̄ q̄ capisana qd̄ em in una diastole differentes motiones facit ut capisana sursum salieō bis saltat pedibus in aere: hic uero sit coacta h̄ute et gra uata ab aliqua cā tribulante eam. bis uero pulsans bis: et fm̄ idem pulsat percussione: hic uero sit propter du riciam corporis arterie. repercutiente enim et rursus cur rente uolenter spiritu in secundā uenit percussiones: ut in icude malleus. Quid differt vermiculosus a formi cante: quoniam vermiculosus quidez plurimuz conuer titur et uenit ad melius. et manifestam magis habet in equalitates: formicans uero nō contenta iam uirtute sed dissoluta et deleta sit et moites significat. Et hec uobis d̄ pulsū ad p̄sens sufficiant.

Incipit liber urinarum theophili:

De urinarum differētia negotiūz multi ueterum me dicorum aggressi sunt scriberē Quorum primus oīum fuit hyp. chous cuius libris insue uimus. Post huiusmodi ve ro tempora Galienus mirabi lis medicus aggressus est et

scripsit: debine post hūc magn⁹ medicus sopbista. Hi ergo uiri laudibus digni sunt: quoniam p̄imi studuerūt aliquid utile inuenire in uita. nullus tamen horum uiro rum perfectam et non diminutam doctrinam fecit. Nāz hypo. chous de urinis exponens: aliud alibi in suis tracta tibus sparsim tangens genera et species et differentias uri narum: et ex eis cognitiones in futurū partium dispositi ombus p̄ter naturam et in sanis corporib⁹: et in acutis egritudinibus minas habentem doctrinam relinquit. Et similiter etiam post eum Galienus in tractatu suo pery criseon componens: et docens ualde multa et indetermi nata et obscura relinquit secundum genera et species et differentias. Consequenter his superueniens magnus medicus ratione: in expertus uero rem aggressus: et ipse de his artem et fm̄ diuisionē incipiens: et differēcias ear⁹ et species conscribere: et p̄nostica ligna que ex eis sumit

Liber urinarum.

aut futura sunt fieri multa pretermittēs imperfectam et ipse disciplinā tradidit ut multa querant ab his qui postea facti sunt medici: et nullomō solutionē valētēs inuenire: querere coguntur aliā doctrinā et nō vane: quia ex his quod dixerunt discernit obseruat: et autumare vel coniect ex ipis manifestis et securas res et intellectus. nō urinarum apta inspectio manifesta scā nō appetentes et patietes locos cognoscit: et quō dispositi sunt: et fm qualē crasim eorū singulū: aut fm naturā dispositi sunt: aut preter naturā constituti sunt: aut dispositi extra naturā: et fm qualē crasim eorū singulū. Et n. que san. opatur virtutis quolūbet fm opus propriū impedite nūcius nō fallax vinarū diligens inspectio nata ē esse. Igitur optimus nobis ēdūris volentibus tractare iuocare xpm verus deū nrm ad iutores fieri et ducē in huiusmōi doctrina: ut mereamur nō diminutū et defraudatā hanc pficere. Quia igitur nos diffinire qd est ipa vrina: deinde manifestare locū i quo nascitur: dehinc locū in quo discernit: et deinde sic depe doctrinā fm genera et spēs et vias earum.

Diffinitio vrine.

Urina ergo est colamentum sanguinis et aliorum humorum. Hanc autē aliis superfluitatē sero similes vocauerunt: alii aquosam alii putredinē sang. De nominibus ergo nulla fit contentio. Nascentur igitur vrina in ramosa vena circa cimas epatis expansa in aqua: sang. virtus faciens opus suū perficit. Est autē generatio eius talis sanguine formato et perturbatio ne facta in eo. Quodcunque quidē leue est et superiora petens qd ex colore rubea superfluitas natus est esse accipit illud susceptrix cistis fellis per suū meatus posse aperire: terrum autem et velut secem sanguinis trahit splen per suū meatus. relinquitur ergo aquosa superfluitas euz sanguine: hanc accipientes renes per medias chilis. i. profundas venas formant illud in vrine constitutiones. dicit autē aliquis et merito: ut quid fellis receptaculo: et splene et cimis epatis recipientibus sanguis superfluitates non: et lūbi prope positi acceperunt aquosi superfluitates: et dicimus propter magnā necessitatē. Hoc natura retinuit. nam ramosa vena que sanguinem operatur in cima epatis posita confert per ramos suos chili vena iuxta curuaturas epatis explicata per quosdā meatus angustos et rotundos. Sanguine ergo scōs constitutiones pingui existente: et non valente angustias sine impedimento vias pertransire: opus fuit adesse euz eo aquosam superfluitatē: ut subtilitate aquose superfluitatis facile euz ea transiret sanguis ad chilim venas: quoniam dū impellitur aquosa superfluitas ad ramus chilif vena que adiacet spine dorsū a sursum vsque deorsum: et per ipsū et per meatus lumborum: et dexter et sinister f3 laudas litteras grecorum positi in positione sua trahunt per ipsos meatus a chili vena lūbi huius superfluitates: Deinde sic formantes illas: et in vrine essentias transmutantes per urinales meatus transmutant ad vrine susceptrices cistis. Et si quidē syncerus et purus sanguis et perfectus fuerit. manifestus est quoniam et eius superfluitas talis erit. Si vero fm aliquos casus sanguinis operans virtus impedita fuerit opus suū perficere: huiusmodi sit aquosa superfluitas quas et vrinam vocamus. propter hoc ergo aliquando quidē subriles urine et albe apparent: aliquando aut pingues et albe crudiores sanguine facti: et imperfecta sanguine operante digestionē facta et veluti crudiores: alia aut et super incenso et velut seruete sanguine talis et eius superfluitas fiat. Itaque propter b3

causas et urine f3 spēs mutantur.

hic ponit notificationes naturalis vrine:

Urina igitur de ea que est fm naturam vrinam: que ē ex perfecta creatione sanguinis facta quales oporteat esse et diffiniamus bonam vrinam quod et f3 naturam existēs nominatur ut excedētē: hanc autē in nūis hñtē nō fm naturam f3 pter naturam reputamus. Est ergo eius diffinitio talis: que ē fm naturam vrinam bona ē sicut dicit hy. Albas et planas et equales hypostasēs habēs. Manifestus quē ē quoniam cōsequēte subā moderata et colore opportuno: qd sit diffinitio diffiniēs perfecta. Urina ē bona subā quidē moderata hypostasi et alba et plana et equali colore vero ruffa aut subruffa: et ruboris paululus participans propter limpiditū et tempus similiter consequēs. gal. quidē subruffa et subrubeam bonam ē dixit. Magnus et ruffa et subruffa. Nos autē ex comparantia vtriusque fecimus: quoniam autē fm aliquod istorum quatuor: aut abundat aut minus habet hanc fm naturam dicimus non ē. De coloribus ergo et hypostasisibus non pferis ē dicit temporis: procedēs enim fmo docebit. Sedm eto pferens scpus dicamus ē effusione quoniam omnis vrina fm substantiam ipa effusio ē. substantia enī vrine humiditas ē: hanc humiditatem multi sapientius medicorum effusione vocauerunt: quoniam quod in mēbris effusus ē in ea inspicitur uel percipitur. Huiusmodi autē effusionis differentie prime due sunt: subtilitas et pinguedo: et ex his mixtis ē comparantia ipsa autē comparantia que fm naturam ē non diuiditur. Subtilis igitur aut mingitur tenuis et manū tenuis: aut mingitur tenuis et fit luculenta et pinguis: et ē prior quidē idigesta vltime luculenta et facta et in pinguedines transmutata digestionis principium significat accipere. Similiter et pinguis diuiditur dupliciter: aut mingitur pinguis et manet talis: aut mingitur quidem pinguis: et rufescens vero fit tenuis. et monstrat quidē prior perturbationē in corpore factam validam humorum: secundario turbationes quidē determinari: sanguinis vero operationis digestionis resurgere. Iungamus igitur coloris substantiam et determinemus ea que ex ipse sunt complexionibus signa et insaniis hominibus: et quomodolibet egrotantibus. et quoniam albus color precedit alios colores: et tenuis effusio precedit alias in effusione qualitates: componamus prius tenues et albas substantias. De tenui et alba vrina: vel de vrina euz tenui substantia et albo colore.

Tenuis ergo et alba substantia vrine multa significat. Urina. n. veniens multum tenuis et alba in sanis hominibus multas potationes significat euz largo cibo: et maxime si ē vīnus exile et leue. Urina eto talis in pueris mala: nam vrine aqueose in pueris pessime sunt: vrina talis veniens significat obilitatē et virtutē: ut in senectute qd ē fm naturam significat et obilitatē ex diuturna egritudine qd appellata ē a sapientibus medicorum ex egritudine senectus. Urina tenuis et alba et multum mincta et similis diabete significat: quod sapientes medicorum famidas vocauerunt: et quidam eorum sapientius maxime in vrinis diarias vocauit. Alii autē dyspason. non f3 naturam habētē se hñtē f3 pter nāz disposito apparz f3 calidaz distancias lumborum. infinita ergo attractione lumborum pter naturam dispositorum talis vrina venit. Urina tenuis et alba multum mincta in febribus ephemeris efficiētē se. significat p b3 i bu. et ea qd f3 nāz friditatio tē pāia epatis tēues vrine et albe mingit: et pp ēfracti vēit

similes ut in nephretico: et ut in quartanis in principis
 Urina tenuis et alba in hydropicis venit propter abun-
 dantiam eorum. Urina tenuis et alba in levis collum et caput et
 humeros gravatis: scotomum et lipotomia significat. Si
 significare aut in futuro tpe hypostata. et in preterito sicut dicit
 viii. Sudor multus ex sono sine manifesta causa factus signi-
 ficat corpus plurimo cibo vitur. Urina multa in fe. acutis-
 te. et al. veniens: getez significat. Urina tenuis et alba ve-
 niens sine eorum quod valde acutur: febrius discessus fore si-
 gnificat et eas quod sunt sub frenibus ptes. Urina similiter ve-
 niens in caupon fe. significat frenesim. nam causa fe. a multi-
 tudine rubi fellis scilicet: vrina non colorata superius lata fel-
 lea superfluitate exente extellus locum capitis occupavit. et si
 quidem in anteriori cerebri loco phlegmonem facies in his quod
 et eo sunt miringis frenesim facit. et si quidem frenesim geue-
 rit propter aliquam causam: ut in fluxu sanguinis per naves: aut
 propter sudores multos in capite scilicet vrina subtili et alba veni-
 te getez significat. Si. n. talis exna vria adest et frenesim
 permanet: ita dispositus morietur. Ipsa igitur enarrare de co-
 loribus vria: et dicere quod sunt et quales: et cum quibus effusione pnt co-
 plicari: aut oes aut quodam. **I**sti colores signi-
 ficantur de coloribus primis albus: et huiusmodi

E in eo cōtēta ē. cristall^{us}. n. et nix et calx et aqua puriss^{ima}
 ma quidem alba: sed non in somno et omnia. Imp^{erfectior}
 aut huiusmodi coloris lacteus qualis ē ex ipsa denotati-
 one deinde remissior: hoc glaucus: ut cornu lucidus aut
 icidones. i. corneae tunice oculorum: deinde hoc glaucus ad
 huc remissior karopos. ē aut karopos qualia camelorum
 vellera subalbida: aut ut lapis onichinus. hi ergo colo-
 res albi sunt quantitate et magis et minus sunt albi.
 Si vero infectio aliquam recipiat fellis alba vrinam sunt
 primas quidem rationem subpall. fit ut decoctio semicrude car-
 nis. Si vero permaneat tpe aliquo decoctio infectionem ma-
 iorem facies perficit colore pallidum significans abundantius
 fel posse aquosam vrinam suscepisse. Post hunc aut ponit
 subruffus similis auro a cretica vel celtica venienti. deinde
 de quo ruffus: ut ē. sunt et itatez euzisō aurum deinde subruf-
 fus simile nigro: deinde rubeus qui assimilatur vero croco:
 deinde iperitheron factum ab ipso aquoso sanguine ut ex
 al. co. splendore adueniēte quem tinctores flammis noiant
 quod sunt ha. finicon dicitur. supponere enim vel pponere
 sub hanc ppoem in omnibus coloribus non oēs consue-
 verant similiter arbitrari. Alii enim pponunt: alii suppo-
 nunt. **E**ridon vero sicut tpe sanguis purus et sine dolo-
 re: nam intensior hoc et remissior non est sanus sed noxius.
 Inopos aut ut vinum nigrum: aut profundior ut purpureus
 sanguis: sicut ē color epatis. kianō ut putrefact^{us} sanguis
 ex felle rubeo: et supadustus et i colore ut garus et ut icte-
 ricorum vrinę. Regula autē bianon talis ē. Colori sunt ga-
 albo splendor adueniēs et in nigro plurimum incidēs cō-
 anon facit. **E**use^{us} vero ex albo et nigro coniunctis inuicē
 fit sicut roisgadā. Clarior vero vel clorior ut caulis viridis
 et ut gramen: latitudo autem in eo consideratur. nam viri-
 laceus et smaragdinus et isatbodis omnia sunt viridia
 sunt magis et minus: hoc oia a colore plurimo facta sunt
 Pelicbinon vero profundus est fusco ut plumbū: et quod sunt
 ex accidentibus plagis corporis: et quod ex castationibus nigran-
 tes colores: hic autem aut a frigore fit: aut a plaga. post
 hunc aut magis indicans aliquando quidem frigiditatem ali-
 quando calorem. si enim ex viridi procedentem calorem. si vero
 ex livido frigiditatem. Est aut nigredo super illa genera om-
 nium colorum: et nigredo latitudinem multam habet sed ma-
 gis et minus: multa enim nigra aliis intensiora et diffusi-

lia sunt. **E**t de coloribus quod sufficiens doctrina ē col-
 lecta a disciplinis antiquorum philosophorum et medicorum horum
 et colorum quod possunt coniungi cum pingui effusione et tenui
 et quod ex his signata siue in sanis corporibus siue in egrotanti-
 bus. predeus sermo docebit. Quoniam aut de coloribus do-
 centes praediximus ab albo mundissimo distans: et lacte-
 um et glaucū: et charopos: non ut aliquem colorum incōiuga-
 tum permittam^{us} cum tenui effusione cōiugam^{us} et ea quod signi-
 ficat exponamus.

Tenuis lactea et alba vrina
 Principium fe. huiusmodi veniens mala: quoniam cronici-
 tates febrium seu egritudinum significat: in declinati-
 onibus vero si multa: solutiones significat.

Tenuis glauca et charopos vria.
 Quoniam igitur tenuis suba et alba indigesta ē: ma-
 nifestus ē ex his qui ante nos fuerunt sapientibus
 colores aut hi convenientes ei quod proximi sunt albo
 et ipsi indigētem significat. non enim colorati sunt ab aliqua
 becillitate naturalis caloris: igitur tenuis cum his coloribus
 consistens: indigestionem significat.

Tenuis subpall. tenuis palli. vrina.
 Principium digestio huiusmodi vrinę significat nam sub-
 stantia quod difficiliore naturalis cal. non potuit
 densare: col. vero quod faciliore i principio digestio-
 nis mutavit. **T**enuis subruffa et tenuis rub. vria.
 Et melior a priori significat enim huiusmodi vrinę
 naturalē calorem cōualuisse eo quod plurimus co-
 lorē vrinę cōcedit: quoniam non potuit materiā densare.
 vocam^{us} et hanc indigestā: et vrina talis veniens in hydro-
 picis periculosa est quēadmodum aquosa vrilis.

Tenuis hypoxantos et rantos vrina.
 Sto tenuis quod ut ponebat sed hypoxantos aut
 rantos. he tales sunt substantia quidē indigeste:
 scilicet colores non solum extra naturam extiterunt: sed
 materiei indigentia demonstrant. abstinēte enim aliquo
 adolescente scilicet naturā et scilicet etatē propter indigentia mate-
 rie vrinę apparēt hypoxante et auxante: eo quod abundet i
 profundo: calor quidē preter naturā abundantiā fellis ge-
 nerās quoniam multo calore in se mutat sanguis: et ma-
 xime prolongat causa in tēpore estivo in quo et tertiane
 plurimū superueniūt: etenim corū vrinę parte sunt propter
 has causas et vigille et sollicitudo et labor rubeas osten-
 dunt. **E**t de complexionibus quidē tenuis substantie
 cum quibus coloribus possit componi sufficiant que dicta
 sunt. Reliquū est ut in descriptōe propter manifestatio-
 nem eas exponam^{us} sic. **T**enuis enim alba: tenuis lactea:
 tenuis glauca: tenuis charopos: tenuis hypoxantos: te-
 nuis rantos: tenuis pallida: tenuis subpallida: tenuis ruf-
 fa: tenuis subruffa. **H**ic facit transire de sub-
 stantia urine ad grossam.

Quoniam autē omnes complexionēs tenuis substā-
 tie cum quibus possunt cōiungi coloribus sufficiē-
 ter fecimus: et quid significet dixim^{us}: et i descri-
 ptione eas exposuimus: transeam^{us} ad complexionēs pingui-
 us substantie: et dicamus cum quibus coloribus possunt
 coniungi. **P**inguis alba urina.

Alis complexio constat et monstrat crudus humo-
 rem plurimum abundare in vasis et diversas dis-
 ferētias phlegmatis ut est vitreū phlegma et sal-
 sum. et sine equalitate huiusmodi urina pinguis multa et
 alba veniens i egritudinibus acutis liberat apostemata i
 articulis nata. his qui volebāt eos: et his qui quodammodo
 in egritudine labriosa erant: et his qui diu fuerant in
 multitudine pinguium humorum.

Li. urinarum

Pinguis lactea urina.

Thuiusmodi constat: et si in fine talis venit litbia
sim vesice aut renum significat.

Pinguis charopos et glauca urina.

Ecceplexio constat. et si turbata manet demonstrat
tales hu. multos in corpore esse. si vero turbata huiusmodi
ne fuerit quales subingaliu demonstrat capitis dolores aut
pntes aut futurum. quomodo autem appent si turbata iam sunt et clar
residues manifestant extiori igne pbate: calefacte. n. apul
las i superficie demfabunt. Aliter at piguis exis ead suba
si accit se. trubos esse hac seque multitu. vrie tenuis soluti
onem se. figt.

Pinguis subrubea urina.

Alis constat. et si est hypof. huiusmodi diuturniores egritu
dine declarat et laudabilem uel sanabilem.

Pinguis rubea.

Alis constat et declarat multum humoris sanguine
um esse in corpore: quemadmodum in sinobis et in acu
tis fe. talis paulatim micta piculu significat. Simi
liter aut huiusmodi urina in talibus fe. si turbulenta micta est cum fur
ditate et capitis et colli: et hypochondriarum dolore icterici so
re ante septem dies significat.

Pinguis iopos.

Thuiusmodi constat. et si euenerit in fe. causam capite dos
lente et circumdolente sit crisis et fere. crism.

Pinguis chiānos.

Alis constat. et in sanis supueniens significat labo
rem uie: aut cursum multum significat factum esse
lenioribus vero supueniens quibus ex multo tpe ta
les fuita malis hu. imutari vesicaz ut in pluribus signifi
cat i fine vero si tales facte in litbiasz constitutur straguri
am significat futura.

Pinguis viridis.

Alis constat. et in fine fe. bululmōi veniens ictericiā
significat.

Pinguis liuida.

Alis urina in fe. et non residet pacusticū. i. mente
alienatū significat. significat aut et aliud in fe. naz
in causon talis urina apparens strangurias futu
ram significat

Pinguis nigra.

Tea constat et declarat purgatores melancholici
hu. ut in declinatōe quartanarii: et soluto melan
cholie: et ppter frigiditatem veniunt tales: et ppter exusti
onē sanguinis. a talibus vero cāis densata suba significat
tales colores cum densitate substantie fieri. quoniam vero haec
rō q tres vrie nigre vrie pinguiorē sūt ea q fm natu
raz ē urina fm subāz. et binc manifestū ē q quartanario
soluto et melancholico hu. p vrias exente vrie pigues
appent et nigre: similiter et dū egritudo melancholica sol
uitur: et p urinas exit cā que fecerat melancholiaz: quoni
am vero melancholicū hu. terrenus et pinguis et niger ē. p
pter hoc et urinas facit et nigras et pigues. Similiter et q
ex adustōe san. facie nigre sūt quemadmodū pdictū ē den
sitate possederūt substantie eo q ea que i vasis ē hūidita
te exaurit adustio et frigida manifeste densat materias
rōe cōstrictionis. Significat aut tales vrie in fe. spasmū
ex siccitate. significat aut et aliud in fe. n. pacutis tales ue
niētes cum sudore capitis et colli et dorfi et cum suspirio ma
le sunt ppter exustionē. Significat aut et aliud. talis. n. ve
niēs in fe. acutis cum fetore nihil mali hūte vesica: mortez
significat. De cōplexionibus ergo tenuis subē cum gb^o co
lorib^o pnt constare pscpsim^o: et significata earū dixim^o: et
cās ppter qd scā sūt manifestauim^o: et i dscptōne eas ex
posuim^o hūmō: et in pigui subā cōponētes et cōiungentes
eos q cū ea pnt colores cōuenire cōuenienter scpsim^o: et si
gnificata eorū diligētius igsum^o: et cās eorū enarrapi
m^o. Reliquū vero ē ut p dscptōes eas exponam^o.

Pinguis al. piguis lactea: piguis glauca et beropof
piguis subru. piguis ru. piguis viridis: piguis liuida:
piguis nigra: piguis belanos.

Elingt ergo d mediocri subā dicere et manifesta
re cum gb^o colorib^o possit cōuenire: ea. n. ē fm na
turā subā. cū hac igitur subā ut Ga. dicit in pycrleō sub
ruffū et sbruffū cōstāt: magn^o vero rufū et sbruffū. nos at
uiros tantos et tales rēphēdere veremur: m ab uirib^o q
pmissa cōplebim^o: cōueniētēqz mixtōz mediocri subē
cōiūgētes cōmīscam^o ita: qm cū mediocri subā n pōt ali
qs colorū cōuenire exceptis subruffo et subrubeo in me
dio hūtib^o rufus. Isti ergo colores sūt mediocri subē. f.
subrube^o rufus subrubicū^o. Et ut sit manifesta rō relis
quū est: ut in descriptione exponamus. hoc ita.

Piguis alb^o: piguis lacte^o: piguis charopos: pin
guis subrubeus. piguis inopos: piguis chiānos: pin
guis viridis: piguis liuidus.

Um hic g^o cōueniēter exposuerim^o: et cōueniētē
ordinē in his q scripta sūt suauerim^o: et i dscptō
ne ea manifestauerim^o: et clara oib^o dscptōibus
fecerim^o de hypostasib^o disputem^o ostendētes q bōa by
postasis: et q ē ab hac siue intensa siue remissa: et q ex ea
aut ex eis pnt plici: et q piculose et miores hant: et q ad
sātātē cōueniētes h compositori et hypostasis et subē et
coloribus mixtas: ut pfectū terminū assignem^o iuocem^o
xpm verū dū nfm dices fieri ut huius cōmixtionis ni
hil ptermittam^o.

Hic dterminat de hypof. in gnali.
Ncipiam^o igit bone hypostasos ex expōe: meli^o
aut a sapientissimo hy. banc dicere: et neqz adiect
onē neqz ablatōes aliquā faciam^o. appō. n. et dse
ctus nō ēz nāz. Est g^o dco sapiētis hy. d ea q fm naturā
hypostasis.

Hic dterminat de hypof. in spali.
Rina aut bona ē qm et al. hypostasis fuerit et le
nis et equalis fm omne tempus: et ita vīr sapi
ens et amicus breuitatis exis ex cōtento diffini
tionē pūlit cōtēnēs subām et colores q picularia. nos
at ab eo pmissa apponam^o ut oēs appropinquātes litte
re nō qualecūqz hēant gaudiū. multozū. n. intellectus nō
pfectas diffinitōes audiētes. et q i sapientēz sūmū exposi
tores opinātur. Est ergo pfecta diffinitio eius ēz naturā
vrie talis. Hic ponit diffinitionem cōpletas hypo
stasis: et hypof. alba leni et equali.

Rina bona ē et laudabilis cū al. hypostaf fuerit
et lenis et equalis p oē tps: fm subāz vero moderatā
et colore ruffo et subruffo et parū aliqd picipās
ruboris: et qz diffinitio ita significauit ilpicere oī in vīr
na bec quattuor: hypostasis: colorē: subām: et tps. Dica
mus aut unūquodqz in vnoquoqz eorūz quale oī esse:

Hic declarat hypostasim nālē penes suas oditōes.
Ue gdes ergo fm naturā hypostasis hz alb. co:
et inferiores locuz et ē lenis et indiuisa et equalis i
multas dies talis pmanēs: hoc. n. ē equale in tpe
seruatū: quēcūqz g^o ex his quattuor huiusmodi q ēz natu
rā sediminis cōuertūt in cōtrariū. siue unum siue duo
hoc tale nō fm naturā quemadmodū ante cōpositiones lu
pius de substantiis et coloribus fecim^o: et sic nūc oīa cū
hypostasi cōponentes exordiri babeam^o: conuertant^o at
ex his que obseruantur in hypostasi: omnium ultimū
quidem est equale: et tribus fm naturam manentibus i
equale sit quartum.

Quid significat al. hypof. et cōtinua et ieqilis.
Uiusmodi infirmitatem hūris digestiue signifi
cat. nō. n. omnio potuit digerere natura: sed relin

quit vñ indigestū eo q̄ oibus diebus digō nō fit: s̄ ali qñ gdes digestū sedimē aliquādo hō idigestū. Rursus igit̄ cōuertam̄ r̄ cōtinuū vt sint cōuersa illa duo. s̄. vt nō sit hypostasis continua neq; equalis. **Q**uid significat al. hypof. r̄ nō continua r̄ non equalis.

Hec por̄ min⁹ digesta vt deficiētib⁹ fm digōez du ob⁹: nō sol. n. equale amittit: s̄ r̄ lene: vt nō sit cōtinua s̄ discreta. scidit aut̄ cōtinuū sedimē spūs i ridens pinguis r̄ nō dimittēs illud eē equale. p̄p̄t̄ bas igitur cas reliquū sedimē ab his duob⁹ mī⁹ digestū uno ē: vtiamus aut̄ rursus in pñ cipio q̄b cōcessū est. Quid significat al. hypof. non continua r̄ equalis.

Esto sedimen nō lene s̄ diuulsū: equale hō h̄ tas le malū eo q̄ multas spūs sit r̄ non possit a natura diaforesim habere vt sit digestus.

Quid significat al. hypof. non continua r̄ inequalis.

Rursus aut̄ esto vñna nō continua r̄ inequalis: h̄ melior: p̄ore. nō. n. quotidie dissipat̄ quēadmōz equalis: aliqñ n̄ dissipat̄: aliqñ hō nō: r̄ p̄pt̄ea declarat̄ minoz eē spūs diuelliētē cōtinuitatē. h̄ ā cōda mus in exēplo d̄ficiētis pulsus. si. n. deficiens pulsus vsq; ad multos dies idē pmanet mat⁹ maluz ē q̄ quoz die pmutari. hoc. n. est inequalis: igitur mel⁹ est diuulsū iequale diuulsū equalis: r̄ q̄ stupor est audiētib⁹. et de hac quidem complexione tanta sufficiant. **Q**uid si significat continuū eneoxima:

Si igit̄ sedimē al. q̄b. trāsmutet̄ autē a loco suo ut sit in medio q̄b vocat̄ eneoxima apoto yenozi mie q̄b est pendere. esto hō r̄ cōtinuū r̄ equale hoc mē diocriter indigestū. nō valuit. n. natura digerere ut iseri orē acciperet locū: hoc enī est digestū: s̄ p̄icipatōe alicui⁹ spūs idē is eleuatur illud circa mediā regionem.

Quid significat al. nubes r̄ continua r̄ eq̄lis.

Si hō mult⁹ spūs fuerit pellit̄ sedimē r̄ si mediā fert̄ regionē occupas supiorē supiciē: r̄ vocatur nubes q̄ a metaphorā nubū. ea nubes q̄ supiorē locū occupat al. enī in se. acutis spumosos colericos bu. significat: r̄ aliter si in se. cōtinua al. uria nubes spūs las h̄s malū valde: significat. n. d̄tras hypotū. dolcē Si i se. causō nigras nubes h̄s i q̄rtanariū trāsmutari si significat. si hō nō oio fuerit spūs ac illeiorē accip̄ r̄ locus r̄ d̄m̄fat̄ p̄fecta digōez q̄ ē h̄s n̄s hypof. itaq; r̄ q̄cūq; d̄ hypof. n̄s d̄cā sū: totidē d̄ eneoziare r̄ d̄ nube d̄cā oz arbitrarī: h̄ i. n. p̄e sola t̄m̄ d̄ria itaq; m̄ifestū ē qm̄ ex loco āpl⁹ n̄bil dicem⁹ q̄ mēsurā signatorū r̄ signozū: p̄mutet̄ igit̄ al. co. ex hypostasi r̄ sit niger. Quid si significat al. hypof. nō continua r̄ equalis: h̄ docet cogniti onem malā hypof. fm̄ magis r̄ minus.

Hec tale malū: s̄ si fuerit qdā i nube nigz min⁹ malū: si hō i eneoziare mai⁹ maluz: si hō in hypof. n̄s perfecte maluz. **Q**uid significat al. nubes nō continua et inequalis.

Similit̄ r̄ i al. si. n. al. r̄ cōtinuū r̄ cōle fuerit hypostasis bonū: si hō nubes mai⁹ bonū si hō eneoziare manifestū et meli⁹ bonū. r̄ de triū q̄b p̄e sufficiēt̄ dictum est. **M**onificatio hypostasis a p̄e coloris.

Quoniam aut̄ dixim⁹ d̄ tpe et subā et loco: reliquū ap pōam⁹ d̄ col. erat aut̄ h̄s n̄s col. sedimis al. h̄ igit̄ nō sit al. s̄ p̄i. aut̄ lini. aut̄ pallidū: aut̄ subru. aut̄ ru. aut̄ viride. **Q**uid significat ru. aut̄ subru. sedimē

Subrubeū ḡ ab aq̄so s̄guie sit ut sup̄i dictū ē: et significat idigōez s̄ nō mortē. rubeū hō factuz a sincero s̄guie significat digōez. et sigd̄ fuerit ino

deratū: n̄s abū d̄ctiā h̄s n̄s idigētiā sine piculo ē maxie q̄niā igit̄ n̄s subrubeū adducit piculū mae familiare est: p̄p̄us hō mae aq̄s s̄guis p̄is enī s̄guini ut amicus corpi nō adducit piculū: qm̄ hō idigōez significat p̄pter h̄ et t̄ps expectare oz. ex h̄ m̄ifestū ē q̄ segt̄ t̄ps b̄iozū: bi q̄b s̄guie sūt p̄ ut phlegma et liq̄r: bi hō p̄tā. ut co. ru. et melācholic⁹ bu. syncer⁹ hō s̄a. i medio ābonū ē. qm̄ igit̄ subru. appet̄ uria significat ab aq̄so s̄a. h̄re colorē. aq̄ sua hō s̄a. p̄or ē sincero san. et p̄p̄ h̄ idigōez significat: nō enī p̄fectū appositū n̄a aq̄. s̄a. colorē. m̄ifestū ē igit̄ q̄niā neq; digest⁹ ē idigz ḡ tpe n̄a ad digōez aq̄s s̄a. rubeus hō sedimē et crisiz futurā i. vii. die significat. si. n. i q̄rta die sup̄i nubē h̄s uria ru. et alia digōnis signa. vii. die: m̄ifestū ē q̄niā egriū iudicabit. qd̄ ḡ significat s̄bru. et ru. dictū ē. **Q**uid significat sedimē liuidū.

Rigiditate et mortificatōez m̄ifestat̄ t̄utis. ē ā dicere et aliter. i acutis. n. se. vñna liuidā hypostasis fm̄ h̄s in supuenientī die nō sine periculo.

Quid significat sedimen viride.

Inde hō sigt̄ calorē plurimū: et chachoceti cū egri tudis. **Q**uid significat sedimē subnigz.

Subnigra uria d̄ficiat a p̄fecta nigra. in se. n. causon vñna subnigra eneoziata h̄s excessa isaniaz si significat: et oēs flux. s̄guis plurimū supuenient et crisia cū rigore et sudore. **Q**uid significat sedimē nigrū.

Igrū aliqñ q̄b idicat̄ friditate: aliqñ hō calorē: d̄ termiem⁹ illud ita: sigd̄ p̄cesserit liuidū deinde sic scūz ē nigrū fridā h̄s significatōz. si hō viridē p̄cesserit: secutū āt̄ est nigrū: manifestū q̄niā a calore factum.

Hic docet medicū quandam cautelam.

Quoniam aut̄ al. col. hōe hypof. credit̄ eē signū: nosse oz. quoniam al. co. multo d̄s bludit̄ artifices quasi al. hypof. b̄a sit cū nō sit: s̄ et crud⁹ b̄ioz albi in sedimine appz et p̄ albi d̄cipit̄ artifices quasi hypostasis. b̄a: s̄ h̄ g des odore discernit̄ fetidū. n. est. S̄ et lūbis ulceratis et vesica aut̄ epate aut̄ aliq̄ p̄icula p̄urias cūatis pus emit t̄i quemadmōz dicit̄ by. Si s̄guines migat̄ q̄ aut̄ pus lūborū aut̄ renū aut̄ vesice ulceratōez significat. et rurū q̄buscūq; i vñali s̄ga pustule nascūt̄ his sanie scā et eru pta solutio sit. **D**e sedimine crudi humoris.

Manifestū q̄niā sanico p̄ eād̄ urā cūata est: crudus hō bu. ex lequali subā d̄terminat̄ sedimis: nō enī est cōtinuū ipm̄ sedimē crudi hu. s̄ velut dissolutū i mi nima velut barena. Hec gdes dicta sūt ut nō d̄cipiat̄ me dic⁹ colore s̄ discernat̄ hypostasis. et a sanie et a crudo hu. Si. n. s̄guies et pus migat̄ et s̄mas et odor grauis est: aut̄ lūborū aut̄ vesice ulceratōez significat. h̄ qd̄ dixim⁹: ut nō d̄cipiat̄ artifex. s̄ et barensa i urinis sedimina et diuturna: vesicā aut̄ lūbos lūnalis h̄re significat: et aliter si s̄guies migat̄: lūborū et vesice ulceratōez significat. h̄ qd̄ dixim⁹ ut nō d̄cipiat̄ arti f̄ r̄ i p̄pectōe sediminis facti et a sanie et a crudo hu. Et q̄ tuoz qd̄ d̄rias sedimis exposu imus: et colores: et locū et subā: et t̄ps reliquū est ut b̄ fm̄ p̄tes q̄tuoz dem̄sem⁹ in descriptōe s̄c. **A**l. hy

pos. cōtinua eq̄lis: al. hypof. nō cōtinua inequalis: al. hypof. nō cōtinua eq̄lis: al. hypof. nō continua inequalis:

Ec sūt q̄tuoz d̄rie d̄scriptōis sedimis. Quoniam aut̄ sedimen tres dixim⁹ h̄re locos: et significata eozū dixim⁹: et in d̄scriptōe et quemadmōz et appens rō manifestat̄: aut̄ enim inferiores locuz habet et hypof. nominatur aut̄ medius et eneoziare dicitur: aut̄ supiores et nebbilis uocabitur: et cās omniuz p̄pter quas acceperū locos et signa uel significata eozū dixim⁹: et in vñ

Li. urinarum Theophili

septōe ei⁹ q⁹ inferiorē locū accipit hypof. vrias expofuim⁹ ad eū⁹ modū z i media hypof. q⁹ enezia vocat faciam⁹ z eū⁹ vrias i dīcriptōe dicam⁹ ita Al. enezia otinūū equalē: al. enezima otinūū iequalē: al. enezima nō cōtinuū iequalē: al. enezima non continuum equalē.

I Sic ergo enezimatis vrie fūt: q⁹ z i dīcriptōe expofuim⁹ pcedēs sermo docebat significat vni uſui uſq⁹ vrie qd significat. f⁹ v⁹ tertiā vrias se dimis fupiorē locū tenētis q⁹ z nubes noiat: z b⁹ vrias i dīcriptōe expofuim⁹: z qd significat fubfequū rōne dice m⁹: z fignificata b⁹ i n⁹ pretermittam⁹. Est igit ei⁹ de fcriptio fic: alba nubes nō otinua equalis. alba nubes fi continua et equalis: al. nubes continua equalis et alba nubes continua inequalis.

E t d⁹ cōplexiōib⁹ q⁹ vrias triū hypoftafeon viri m⁹ mib⁹ pfermittentes: et i dīcriptōe expofuim⁹: Diuerſitas vrine a parte corporis

Q uoniam hūanū corp⁹ ex trib⁹ cōſiſtit. i. ex ſpiritu b⁹ hūiorib⁹: et ex terreis. i. firmis pub⁹: hūida v⁹ cor p⁹ cōſtituētia fūt hūiores et eoz fupfluitates. que cuq⁹ q⁹ ex putrefactis hu. p⁹ vrias exēit fufficiēter expo ſuim⁹. Dicam⁹ igit nūc q⁹ ex ipis pub⁹ firmis corporis min gūt ut pfecta: et nō min⁹ hūis b⁹ vris potētia fiat. et exim earū firmarū pūū molliores qdā fūt et liqfacte i olei ſub ſtantiā: aut i aliquā aliā formā aſſimulat: quoniam g⁹ pin guedo et caro molliora firmari pūū fūt et hūidiora. pri mū g⁹ reſoluūt ſe. piguedinē ut oīūz firmarū pūū ſolubi liorē dīnde carnē. piguedinē g⁹ liqfactā i olei ſubāz trāſ mpat calidū: et qmā ead nō ſimul reſoluūt ſz bz q⁹ daz pncipiū reſolutōis z aſcenſū z ſtatū: qm⁹ ei⁹ cognitōes di cam⁹. Quid ſignificat vrina oleaginola: z de diſſe renitiis oleaginarum vinarum.

P rincipiū q⁹ oleagiarū vziarū ē cū olei colorez hūites augmētū v⁹ appētes vt oleū. ſtat⁹ v⁹ ē qz fūt oleagine: g⁹ olei colore hūites pncipiū liqfacti onis dclarātes q⁹ aq⁹ie appent. q⁹ v⁹ appent vt oleū ipis augmētō facie mīxōes pfectiorē olei ad vrinā hnt: olea gie v⁹ facie q⁹ in ſtatu ſunt vrine tote oīo: z i col. z i ſubāz velut oleū fūt: vrina in ſe. oleagina ſubnigra veniēs: i cū ſione ex ſpāſmo z mortē ſignificat. qmā at piguedo vni uerſalis ē f⁹ plures diuidit ptes: aut. n. f⁹ lūbos z cirū uoluit: z q⁹ opit. i. coopit eos: aut f⁹ oēs corporis ptes cir ca lūbos piguedie reſoluta z p vrias exēite magis ſimul exi⁹ fiet q⁹ ea q⁹ in toto corp⁹ ē piguedine: eo g⁹ bec q⁹ p pe vriales meat⁹ ſit. bec v⁹ lōge ab his. hy. at diſcrete cōſiderāo ſcpſit ita in apbis. Quibuſcuq⁹ pigue ſedimē z multū bis nephreticā ſignificat. manifeſtū at quoniaz lūborū piguedine reſoluta z aliter vria i cauſo pinguem hypof. hīs mortē ſignificat. ſine ſe. v⁹ ſenib⁹ f⁹ tale ſcūz papligiā ſignificat. i. ſolutōes ptes. Et d⁹ oleaginis q⁹ vri nis ex liqfactōe piguedis factis ſufficiāt q⁹ dca ſūt.

Quid ſignificat petaloydes vrine: z d⁹ petaloyde hypoftaſi

Q uoniam igit ſolide corporis ptes hnt i ſeipſis ex lōgi tudie z latitudine z pſūdipate: q⁹ q⁹ i latitudi ne dilacerāt uel in ſupficie radūtur: q⁹ qdā petu la in vris appētia: veſice vtriū talia ſūt dmonſtratiua: de noiātōes aut hnt ex his q⁹ ſūt ſimilia petalijs q⁹ ex detritis pitijs ſūt. f⁹ v⁹ ſupradictū modū z ex lūbis dterminā tur. Si. n. fuerit ſe. z vria petaloydea ſubās hīs totum patit corp⁹. ſi v⁹ nō ſit ſe. veſice paſſio ē. bec per idigō nem z digōem termināt: ſi. n. cū indigōe totius corporis malū ē: ſi v⁹ digō ſit veſice malum.

Quid ſignificat fufſuree hypoftaſes vrine.

Q uado v⁹ ſe. occupat f⁹ pſūda vaſorū hypofta ſes fufſuree ſūt z groſſiores d⁹ petaloydib⁹ ſūt z tales igit vrie p⁹dictis hypoftaſib⁹ f⁹ cū dē modū ſignificatiue: z veſice paſſionē cē z totū corp⁹ ſi. n. aſſit ſe. totū corp⁹ malū: ſi v⁹ nō veſice: z ſig⁹ idigēſtū ſit to tū hūo digēſtū veſice: ſicut hy. dicit: q⁹ buſcuq⁹ in pigui vrina fufſurea cōueniūt his veſica ſtabit.

Quid ſignificent crinoydes vrine.

Q uo occupet ſe. f⁹ tres dimēſiōes corporis. ſ. lon g⁹ la. z pſū. b⁹ i fufſureis groſſiores ſūt: z vocātur crinoydes. ſcias at hoc tale fieri ſi aliq⁹ ſublcuās molā truciū molētē i groſſiores ptes tritici opat: talco groſſiores ptes tritici crinoydes noiāt. et his igit z q⁹ in vrina appēt veniātōez accepūt. ſūt aut h⁹ i crinoydes vrine: aut pp liqfactōez ſolidorū nehemētē aut pp cru ſtōez languis. Sz ſig⁹ al. fuerit ſolidorū ē paſſio: ſi v⁹ rubee ſan. quēadmōz dicit hy. in ſe. acutis vrina col. cri noydes z al. hy. hūis malū. z aliter in ſe. diuurnis vrina crinoydē hypoftaſis hūis alijs ſalutarib⁹ exēit⁹ diſceſſū ſignificat. vrina in ſe. enezima crinoydē hūis diuurnā ſignificat egritudinē: z d⁹ groſſioribus q⁹ hypoftaſib⁹ q⁹ in vrinis ſunt et apparent ſufficiāt pmiſſa.

Q uid ſignificent diuerſe vrine: et fetida urina quid ſignificet. Et idā v⁹ vrina vrias ſignificat: vria mali odoris et mordax: hūorū putredinē ſignificat. et rurſum i ſe. aq⁹ia: et al. vrina i al. enezimatis⁹ fetida par cop⁹ ſedat. et aliter vria i acutis ſe. pinguis nigra et feti da neſſica nihil mali hūte mortē ſig⁹. et aliter vria odorēz hūis grauē liqfactōes ſig⁹: ſig⁹ v⁹ putredinē et mortifica tōes nāe. et d⁹ h⁹ i q⁹ vrinis ſufficiēt que dicta ſūt.

De ſedimib⁹ et colorib⁹ atq⁹ ſubſtātijs ſimul diſcretis

Q uoniam at p⁹ et ſubſtātie tenuis et piguis cū colo rib⁹ cōplexiōes ſedim⁹: nūc cōiūgam⁹ effuſionem et ſedimē cū cōpetētib⁹ colorib⁹. et qd ſignificet horū ſingulū apponam⁹: et qm⁹ ſedimē f⁹ ſubāz ē pigue manifeſtū at qm⁹ digōe tale factū ē aut ex abūdiāia pin guū et crudorū hu. ceterū: ſi cū tenui ſubā ſedimē cōuēi re nō pōt. z iūgam⁹ igit ipaz effuſionē pingue cū hypo ſtaſi et cū co. ru. et cū ſubru. in cōplexiōib⁹. n. bis idigō nez ſignificātes colores cōuenire nō pnt. incipiam⁹ g⁹ cō plexionē facere cū ſubru. et ru. co. qm⁹ bic ab aq⁹ ſo ſan. ſit bic v⁹ ex pfecto. o3 aut cognoscere qm⁹ qdā co. cōiūcti i ſubſtātijs effuſiōis ipi et i hypoftaſib⁹ nō tū pfecti: qdaz in ſubſtātijs ſūt: ſz in hypoftaſibus imperfecti.

Sedimen pigue et ſubru. cum pingui ſubā vrine.

E c cōplexio cōſtat quēadmōz ſup⁹ dictum: et ſi gnificat lōgitudinē egritudis: ucl ut ſi ſit vria ſub ru. et hypofta. ſubru. et continua et equalis ſedimē pingue et rub. cum pingui ſubſtātia vrine.

E c cōplexio conſtat: et ſignificat multitudinem ſan. et ex ſubſtātia et ex ſedimē.

De ſedimine nigro et pigui cū ſubā pingui.

E c cōplexio cōſtat et mōſtrat aduſionē et fm ſubāz et ſedimē: ſimiliter aut et cū colorib⁹ cōiū gentib⁹ cōiūgi ſubſtātie z ſedimini eadē ſignifica ta dclarātur ſupfluitatis et indigētie: excepta mediocrita te vtrorūq⁹ ſubſtātie et ſedimis cū f⁹ nāz colorib⁹ ſ. ſub ru. et cū ruſo: et enī bec ſignificāt pfectam digōnem: et in ſubſtātia: et in ſedimē: et in colore. Et de vrinarū qui dem diſciplina: et fm genera et ſpēs et vrias conuenien ter expofuimus.

Explici liber urinarū Theophili.

Quoniam ordo i scilicet e ca facillia mēoite eoz testāte Aris. illi suo d mēoria r f mīscētia. igr cupiēt apō stude
tes i scia medicie aphoz scilicet hy. facillē eē mēoia: pposui hyppocraticos aphos i ordies diriger uel fdi
ger iuxta posse: ausus m h cū qdā temeritate pficer: cū prudēs hy. agricola nō rētauerit sup h ut iūnuat vī i
omēro illi aphī qntē pūcile. Quētiqz sri. r dēlas mīces hnt rē. r cū ps medicie theorica sū. pū pūcice pōat nāqz
ordiat i finē ipi finit ordinādo ipos aphos i vnaqz pūcila pū theorice pūcetes pponā: postea pū pūcice pūcetes
subiūgā: Qūa brevis ars rē. Aphī hy. pūcūie pūe it qd pūmīto pūemio ē solū vñ aphs pū theorice pūcēs. f. 12.
Paroxysmos r cōmētia. nā hy. tradēs r gīmē egroz corpū p dietā p qd maxie idicat fdi pōxismoz: r p rpa morbi
uniūsalia uoluit p illa i pūto apho p sig appētia r p appētia docet cognosce. nota nūer pcedēs ē capitu. seqnt dō
chartarū:

Aphī pūe pūcile pū pra
dice pūcetes iū d regimie
corpis hūani p dietā r eūo
nē: r p p dietā cōsiderādo
dicte qūatē qūz ad rem
oīm de illa iudicantem.
4 Tenues r certe diete. 10
5 In tēpū dietis peccāt. 10
6 Ad vltias egritudies. 10
7 Ubi g fm acutē. 10
8 Qū i statu ē egritudo. 10
10 Quib cōtinu ē stat. 10
11 In pōximis sbrabē oz. 11
19 Bis q i circuitū exa. 13
9 Cōreplari autes oz. 10
13 Senes facillē festē. 12
14 q cōstāt plurimū hnt 12
19 Uēres byeme r dēca. 13
18 Estate r autūmno. 13
16 Pū d diete oib febri. 13
17 Quib fēmel aut bis. 13
20 Ea qū cbrpīs fit. 14
De regie corpis hūmāi p
eūonē: r p in vniūsalī.
2 In pūrbatōib uēū r 9
3 In exercitātib ad iū. 9
21 Que ducere ops. 14
25 Si qūa oz purgari. 14
22 Digesta medicā mo. 14
23 Que egeruntur. 14
24 In acutis passiōib. 14
Aphī pūcile pū theori
ce pūcetes vniūsalē sū d
pūcicatōe r qū dā cāis
egritudinū: r p d pūcifica
tōe in sanis coruozibus.
39 Sēel muēib plexqz 19
20 Quibuscūqz iuuēib 19
53 Quicūqz vētes hnt. 20
44 Crassi pal d s nās. 19
54 In magnitudie corp. 20
De pūcicatōe i corpib
neutris: r p de corpibus
neutris decidentie.
5 Labores spōtanei. 15
3 Somnus r vigilia. 15
De pūcicatōe in corpo
rib neutris conualescentie.
7 Quētiqz i multo ex. 15
31 Ex egritudie bñ fici. 18
8 Si ex egritudie qd n. 15
32 Plētiqz omīca. 18
De pūcicatōe i corpib
egris: r pmo d pūcificatio
ne in cōmuni in illis.
34 In morib mī pūcilit. 18
27 Nō s rōez allēuati. 18
De pūcicatōe pūa i cor
pib egris: r p d pūcificatō

ne p lig mpta ab actōe leſa
33 In ol egritudie p fort. 18
1 In quo morbo sōn. 14
26 Febrem in spāsmo. 18
2 Ubi sōn dīspētiā se. 15
6 Quicūqz volētes ali. 15
41 Quicūqz exsoluūt fre. 15
De pūcicatōe pūa p si
gna sūpta a mutato exēute
14 In vērio fluxibus. 15
43 Sirāgulatozū r pū. 19
De pūcicatōe pūa p si
gna sūpta a mutata qūitate
r exēute simul.
35 Ubi fauces egrotāt. 15
De pūcicatōe pūa p si
gna sūpta a mutata qūitate solū
15 In oib morbis ea q. 18
28 Gebritātib n oīno. 18
De pūcicatōe magis p
pūa in egris coruozibus.
19 Acutorus malozum. 16
23 Acute egritudines. 17
24 Septie qūa manife. 17
13 Quibuscūqz crisi fit. 15
12 Que relinquit post. 15
47 Circa gnātōez sa. 19
42 Apoplexiā forem. 19
40 Bianci et coriſe. 14
29 Estiue quartane. 17
De qd dā cāis egritudinū
4 Non plenitudo. 15
17 Ubi dā qd p nās. 16
Aphī pūcile pū pūcice
pūcetes sū d regie corpuz
r p d regie sanozū qūa ad
ca que ministrari dñt.
38 Parū deterior dñ. 19
48 In ol motōe corpis. 19
49 Affueti affnetos fē f 19
50 Ex multo tpe cōsueta 19
De f gīe sūoz corpū qūa
ad ea q dñt ab eis pūhiberi
36 Sana hñtes corpa ph. 18
37 Sana hñtes corpa. 19
16 Ubi idigētia n os lab. 19
De f gīe egroz corpū: r p
vniūsalī cū pūmīte cōis ca
non i curatōe attēdendua.
22 Ex plenitudie qūqz. 17
9 Corpa oz ubi q volu. 15
52 Nō pura corpora. 15
50 Dia s rōez ficiēti. 19
91 Sēbz multū r repē. 20
29 Inchoātib morbis. 18
30 Circa pūcipia r fines. 18
De regie acutorum parti
culari egrozū.
45 Epilepticoz iuuēib. 19

21 Por idigētiā soluit. 17
46 Duozū totoz qū. 19
De regie conualescentū
11 Facillē repleri cibo. 15
18 Eoz que nutriunt. 16
Aphī pūcile pū theo
rice pūcetes sū de cāis egrit
udinū q s aer siue tps āni
r etas r s pūcicatōe i eis
dē p pūcā cā. r p iū sūali.
1 Mutatōes tēpōz qe. 20
20 Egritudies qdē oēs. 22
8 In siccis tēpōribus. 20
10 In autūno acute egrit. 21
7 Egritudies i pluuiā. 22
8 Quotidiā r dñt. 22
6 Austrini flatus. 20
De cā egritudinū q ē tps
āni i pūculari. r p cōsiderā
do tpa feozū r singularit
21 Uēres qdē manie r. 22
22 Estate vero quedā. 23
23 Autūno rōez estiuoz 25
11 Autūno pūcētis morbi. 21
24 Hyeme pleuritides. 21
De cā egritudinū q ē tps
āni cōs derādo tēpōra āni
r vniūcē combinantur.
12 De tps r o sigdē byēs 21
15 Si v autūno borealis. 22
13 Si v austrina fuerit. 21
14 Si estas secca. 21
De cā egritudinū q ē etas
quōcūqz diuersificata.
25 In etatibus vero. 23
26 Qui vō producant. 23
27 Seniozib nō factis. 23
28 Sēiozib r adiuuēti. 23
30 Adolescētib vero. 24
31 Ultra vō hāc etatē. 24
32 S. niozib vō dīfīne. 24
De pūcicatōe egritudi
nū p rpa āni in vniūsalī.
16 Cōstōes āni sicce. 22
9 In horis qū eadē die. 20
9 In moderatis pūibus. 21
De pūcicatōe egritudi
nū p rpa āni in pūculari.
7 Cū estas sit similis. 20
De pūcicatōe egrit
udinū per etates.
20 Plurie pūeris passi. 23
Aphī tertie pūcile pū pūc
ce pūcetes sū de regie cor
pōzū. f. tpa āni. r p i vni
uersali penes cōplexiones
etates r consuetudines.
2 Nāz be d ad byc. 20
4 Etates qd ad regio. 20

3 Egritudinum alie. 20
De regie pūcico penes qū
dam etatem.
o Sēbz horas qd vīs. 22
Aphī pūcile pū theo
rice pūcetes sū d pūcifica
tōe seu significatōe. r i p
iū sūali qūa ad locū eus.
17 Nō febricitātib. 25
18 Sup diaphragma. 29
20 Nō febricitātib. 26
De pūcicatōe i pūcila
ri. r pmo p signa sūpta a
morbo et motu eius.
55 In bubonibus. 28
51 In febrib qūa nō sō. 28
59 Tertiana in septe. 29
44 Quibuscūqz feb. 28
60 Que iudicat i pū. 29
17 In spāsmo aut tēdō. 29
De pūcicatōe p signa sū
pūa ab actōe r p pūcā sūp
ta ab actōe mutata uel leſa
11 Quibuscūqz torhōes. 25
51 Laboriosis febrib. 26
32 Quibuscūqz ex feb. 27
33 Si v r p dōluerit. 27
34 Si a fe. babito tūo. 27
35 Si a fe. babito coll. 28
62 Quibuscūqz i febr. 29
46 Si rigor inciderit. 28
29 Quib dūqz i fe. vi. 26
58 A causōe bito rigor. 28
30 Quib dūqz exacerbat 26
49 In d dñtētib feb. 28
50 Ubi in febre n dñ. 28
54 Quib plurimūqz. 28
66 In febrib r sōma. 29
67 In febribus spūs. 29
68 In febribus acutis. 29
73 Quib bypocōdria. 30
De pūcicatōe p signa
sūpta a mutato exēute: r p
mo a mutato egrediēte per
torūz corpus ut sudore.
37 Fridi sudores cū fe. 27
38 Et ubi i corpe sudor. 27
41 Sudō mult ex sōno 28
42 Sudor mult frid. 28
De pūcicatōe p signa
sūpta a mutato exēute p p
te corpis egrediēte: r p p si
gna sūpta ab egestionē.
21 Egestionēs nigre. 26
22 Egritudib qd dūqz. 26
23 Quib dūqz i fe. ucl. 26
24 Dysētia si a felle nī. 29
25 Sanguis surtus. 26
26 Nig egōes si a dy. 26

60 gbuscūq3 au. 29
28 gbuscūq3 f. l. 26
De pnoſticatione p ſi
gna ſumpta a ſputo.
47 **Excreta** oēs ſi 28
De pnoſti. ſūpta ab
ocalis q2 a lachrymis
52 Quibuscūq3 i. 28
De pnoſticatione ſū
pta ab vna oimodo
69 gb^o vne gr. 29
70 Quib^o vne i. 29
71 Quib^o inſepta. 30
72 Quib^o vne lipi 30
73 Quib^o ſpecieſt. 30
75 Si ſā. aut pū. 30
76 gb^o i uria grol. 30
77 gb^o in vria pig. 30
78 Quibuscūq3 ſā. 31
79 Quib^o cūq3 i ur. 31
81 Si ſā. aut p^o mi. 31
82 Quib^o i vriali. 31
83 Trina multa no. 31
De pnoſti. p ſigna
ſūpta a mutata qūate
39 Et ubi i cōpe ca. 27
40 Et ubi i toto co. 28
49 In nō ſficiēti. 28
63 gbuscūq3 i ſe. 29
65 In febrū^o dr. 29
53 Quib^o in vti. 28
Aph. iiii. pūcile pū
petice pūnetes tractat
pūetiz d eude actuali g
b^o gda canō i curatōe
morboz pacutoz exe
qnd^o pūmitit ſ3 p^o pū
t dūit mod^o i purgōe
10 Medicari i ual. 29
9 melācolicof vō. 29
2 In pharma. ca. 24
12 Quib^o vti. 25
3 Si qūa purgari. 25
4 Purgare qdem. 25
5 Sub cane. 25
6 Fractes 7 faci. 26
7 Difficile vomē. 25
8 Pūſicoſ. 25
13 Ad belleboz. 25
14 Cū biberit ga. 29
15 Cū voluerit ou. 25
16 Belleboz. 25
19 Quicūq3 i phā. 25
1 **Pregnantes ſi.** 24
Aph. v. pūcile pū
tbeorice pūnetes ſe d
pnoſt. 7 gbuscūq3 cū
morbozū gignitūis
abozū 7 cū dā accūſis
qū d ſūltas: 7 p^o i uni
ſſalig ſig oī mōi: 7
p^o p ſig ſūpta a mōbo
8 Epilepſie gbus. 31
9 Quicūq3 plem. 31
10 Pūſis ſit. 31
11 Quibuscūq3 ſg. 32
16 Quicūq3 plem. 32
69 A quartanis. 36
De pnoſti. uniuersali
7 p^o p ſigna ſūpta ab

accūte 7 p^o ab act. mu.
1 Spalm^o ex belle. 31
2 In vulnere ſpaſ. 31
3 Sāguie multo. 31
4 Spalm^o inatuo. 31
6 Si febricitans. 31
7 Quicūq3 a teta. 31
69 Quib^o tūoz. 36
66 Si vulnerib^o. 36
68 Rigoreſ i mu. 36
De pno. p ſigna ſū
pta a mutato exēte.
2 Qui a pūſi mo. 32
15 Quibuscūq3 a 32
15 Pūſi babito di. 32
14 Quicūq3 ſan. 32
De pno. p ſigna ſū
pta a qūitate mutata.
70 Quib^o circūte. 36
71 Ceterici nō ual. 36
De pnoſti. i pūcula
ri p ſigna ſūpta i mu
lierib^o appētia: 7 pūo
p ſigna appētia i mu
lieribus pregnantib^o
30 Mulieri i utō bñ
ti ab aliqua. 33
36 Mulieri i utero
bñti ſi lubico. 33
37 Mulieri i utō. 33
40 Mulierē ſi. 34
41 Mulier ſig dē. 34
42 Si mulieri p. 34
43 Que pter nāz. 34
44 Quecūq3 cō. 34
47 Fer^o maris g. 34
49 Mulieri i vtero
babenti tenaſmō. 34
55 Quecūq3 cor. 34
55 Quecūq3 i utē. 34
60 Mulieri i utō. 35
61 Si mulieri pur. 35
35 Mulieri men. 35
Si Quecūq3 i utero
bñt biſ circūcludit 34
De pnoſt. p ſigna
apparetia i mulierib^o
n pgnatib^o: 7 p^o per ſi
gna ſignificātia ſecū
ditatē uel ſterilitatez.
59 Mulierē ſi uil. 34
45 Quecūq3 ex. 34
De pnoſtic. p ſigna
apparetia i mulierib^o
nō pgnatib^o 7 ſignifi
cantia alia a pūctio.
59 Mulierib^o gb^o 33
3 Mulieri ſā. uo. 33
32 Mulieri men. 35
34 Mulieri que a 35
38 Si mulier q ne. 35
54 Quib^o cūq3 of. 34
56 In fluxu mu. 34
57 Mēſtrui plu. 34
58 In ano phleg. 35
De gb^o dā cūis mor
bozū gignitūis 7 accū
ſit cū dā qū d ſūltas

7 cū abozūſus: 7 p^o d g
buscūq3 cūis morbozū
17 Lapidum nocet. 32
18 Fridū 7 o ſpaſ. 32
19 Frigidū inimi. 32
21 Ulcerib^o fridū. 32
22 Lapidū ſanē. 32
24 Fridū velut. 32
De pūctorū docet
by. laudabile aquam
cognoſceſ.
26 Aqua q cito ca 33
De cūis generatiuiſ
ſterilitatū.
62 Quicūq3 fri. 35
63 Similitur iuni. 35
De cūis generatiuiſ
abozūſus.
26 Mulier i utē. 33
35 mulieri i u bñti. 33
Aph. v. pūcile pū
petice pūnetes pūi d
curōe tacta: 7 p^o d ea
q per altantia pūctit.
20 Quecūq3 ſfri. 32
25 In his vō oz. 32
21 Eſt autem ubi. 32
25 In articulis vō 35
De curōe q p edan
tia uel cūſt igētia pū.
28 Mulierē ed. 33
48 Ad mīſicē pū. 34
67 Poſteriora ca 36
50 Mulieris mē. 34
De curōe q p altātia
ſimul et etiā pūctit.
64 Lac dare ca. 36
65 Quib^o tūoz. 36
46 Si mīſicē in v. 34
27 Quib^o cūq3 bi. 33
Aph. v. pūcile pū
tbeorice pūnetes ſe d
pnoſti. et cūſt qū dā
paſſionū ſue accūſiū
et p^o d pnoſticatione p
ſigna appētia i corpi
b^o neuris decidenie
2 Quib^o nareo bu. 37
51 Quib^o cūq3 ſa. 40
De pnoſti. p ſigna ap
paretia i corponibus
egris. et p^o p ſigna ſū
pta a loco paſſionia.
19 Ueſicaz icūſam. 38
19 Qū icūſum ſue. 38
25 Deriſipilā ex. 38
37 Sgnāre babito 39
41 Quib^o cūq3 ſa. 39
7 Dolozes et ſūo. 37
De pno. p ſigna ſū
pta a paſſiōe ſue mor.
21 Maniacia va. 38
28 Eunuchi non. 38
40 gbuscūq3 vō. 29
46 gbuscūq3 gi. 40
59 Quib^o cūq3 a. 41
60 Quib^o cūq3 a. 41
33 Quibuscūq3 ca 39
8 Hydropicis. 37
45 Vulnere qū 40

11 Melācolici 7. 37
49 gbuscūq3 tu. 40
50 Quib^o cūq3 te. 40
57 Apopleici. 41
De pno. p ſigna ſū
pta ab accūte et p^o p ſi.
ſūpta ab accūte muta.
1 In diuturnis ly 36
3 In diuturnis dy. 37
6 Nephretici et cir 37
9 Late puſtule. 37
13 Si ſingula kab. 37
23 Si timor. 38
26 Quibuscūq3 i. 38
32 Andū ructuā. 39
34 Hydropic^o tuſ. 39
51 Alitēdere opoz. 41
52 Diſſipiente. 41
54 In acutis paſ. 41
55 Podagrica et. 41
44 Quib^o cūque 40
De pno. p ſigna ſū
pta a mutato exēte.
10 Caput dolentū. 37
17 In oculis patit. 37
27 Quicūque ēpi 38
16 Al pleuritide. 37
15 Al diaria bito. 37
31 Trauli a diaria. 39
14 Ab hydropē. 37
20 Si in ventrem. 38
43 Quicūque. 40
48 Spleneticis. 40
58 Si omētū eru. 41
55 In melācho eg. 41
29 Mulier nō po 39
30 Pueri nō poda 38
De pnoſ. p ſigna ſū
pta a mutata qūate.
4 Circūſuētia ulce 37
42 Jdericis ſi ep. 39
De cūis qū dā accū
ſi ſue quarundam
paſſionum
39 Spalmus ſit. 39
Aph. vi. pūcile par
ti pūce pūnetes q
d pūſeruatia
47 Quibuscūq3. ſle
bomia aut etc. 40
Et parn pūce pū
netes q d curatiua d
q pūmitit vñ canō in
cura quarundam paſ
ſionum attendend^o.
5 Dolozes i lateri. 38
22 Quib^o cūq3 d. 38
31 Dolozes oculi. 38
38 Quib^o cūq3 ab 39
12 Emorrhoides ſa 37
36 Diſſuria phleg 39
Aph. 7. pūcile p
tbeorice pūnetes ſe d
pnoſti. et d cūis ac
cūſis cūiſdā. ſ. ſter
nutatōi et p^o d pno.
p ſigna a morbo.
5 In mīaia dylen. 41
11 In p. curande pi 42
31 Catari i ſupoz. 45

12 In pīpleumōia 42
19 In offis vnu. 42
51 Quicūq3 ſpach 44
58 quib^o cūq3 te. 44
53 Quicūq3 cir. 44
De pno. p ſigna ſū
pta ab accūte et p^o ſū
pta ab accūte mutata.
3 In uōſm ſingul. 41
10 In ilcon ſingu. 42
48 Hydropic^o ſi 44
4 In ſudore rigō 41
7 Ex multa potat. 41
4 In ſāguis ſu. 42
29 gbuscūq3 of. 42
13 i vulnerib^o ſor. 42
14 In pūſiōe i. 42
17 In ſlegmōe ep. 42
18 In uigilia ſpaſ 42
21 In lytargico. 42
25 In offit fract. 42
26 i pharmacie. 42
37 gbuscūq3 ne. 43
41 Si ſigua i tē. 43
42 Si ſpurgat. 43
44 Mulier ābe 43
De pno. p ſigna ſū
pta a mutato exēte.
15 In ſāguis ſpu. 42
16 In ſanici ſpu. 42
20 i bēſiſpila pu. 42
22 In forti pulſu 42
23 In dolore vī. 42
24 In ſecreſſu. 42
30 Si ab albo pb. 42
30 Quib^o cūq3 ſp. 42
32 gbuscūq3 i ſe. 43
33 gbuscūq3 cho. 43
34 gbuscūq3 uri. 43
35 gbuscūq3 i ur. 43
36 gbuscūq3 pi. 43
38 Quicūq3 ſā. 43
40 Si ſāguine 7. 43
45 Quicūq3 ēpi. 43
46 Quicūq3 i ca. 43
55 Quib^o cūq3 i. 44
56 Quibuscūq3 44
50 A ſgnāte ba. 44
De pno. p ſigna ſū
pta a mutato exēte.
ab accūte mutata.
6 In egitudine. 41
8 Ex apatis intus. 41
De pno. p ſigna ſū
pta a qūitate mutata.
1 In acutis mor. 41
2 In offe egrotā. 41
27 In dolor ſor. 42
De cūis cūiſdā accū
dentis. ſ. ſternutatōiſ
52 Sternutatio. 44
Aph. ſeptie pūcile
pūpetice pūnetes.
46 Straguriā. 44
54 gbuscūq3 cō. 44
43 Si febrū vō 44
47 Quicūq3 vō 44
57 Allices et olci. 44
59 Loxipib^o bñi. 45
ſtūis.

Liber aphorismorum

Prefatio domini constantini aphrica
ni in montis cassianensis monachi: ad Azo
nem uel Glauconē discipulum suum.

Iacet petitionibus tuis cōtinuis fili mi Azo mi
hi sepi⁹ diceret: ut ex opusculis Galieni aliqua
latine lingue trāducere ex arabica lingua: diu
tū multū negaui: hesitās tāti trāferre opa philoso
phi. Sed cum petere nō desisteret: latinā linguā tā
to carere viro te dolere diceret: tādēz cōdescedēs ti
bi: opus fuit quoddā sup aphorismos hypo. glorio
sissimū trāferre destināui. Quod si pspicaciter qd itē
derit: operaz suaz nō amissis cōgaudebit. Est at in h
ope materia plicida: verba quoqz pōderosa. qd iū
ctis t si Gal. poeta nō fuerit illud m Horatii satyrici
uusus ē tibi mutuari: Aut pdesse volūt aut delectare
poete. In materia. n. pfuit in hīs pōderosis t delec
tanti t profuit.

Ita brevis ars
uero lōga: tēp⁹
aut acutū: expe
rimētuz fallax:
iudiciuz aut dif
ficile. **O**por
tet aut nō soluz
seipsum p̄bere
facientem que
oportet: sed eni
am egrotantes

t p̄ntes t ea que extrinsecus sūt.

Durimi interpres huius libri in hoc ma
xime sūt cōcordā: qd h siue vñ sit apho
rismus: siue plures sint aphorismi: tot⁹
esse: qst p̄mū subsequētis opis: i qui
bus cōuenit iuelligare qd hypo. itētib
fuerit: quod forsan enucleabit si hba sua singula cō
sideret. Quā ergo dixit breuē: ad finēse p̄lixēqz hui⁹
artis cōparatiōez: At lōgas: qz tps in q p̄iculariter
ē operāduz strictuz vñ esse atqz puuz: quā si quis ye
lit cape lōgis exercitiis t lōgo vñ capi ē necesse. Luz
n. qd artē quālibet ad actū ducere velit: duob⁹ vñ ne
cesse sūt. i. experimētō t rōne: sed rōne rē p̄bādā
iudicet: quoz p̄mū timoruz. i. expimētū: fm hō
difficillimū. **T**ēpus hō strictū est pp subiectū in q
elaborādūm est: hoc aut hūmanū corp⁹ esse p̄z: quod
ei p se facile moueatur: qtomagis reb⁹ extrinsecis ac
cidētib⁹ mouētib⁹. **E**xprimētum hō timoruz pp sub
iecti nobilitatē: nō pp motionis sue velocitates: q ad
tpis attinet strictiōez. Iudiciū aut fm rōnales itellect
us patet esse difficile: cū discōdēt in eo oēs vsqz ho
die. Si quis aut fm methoicos hoc itelligere velit: vt
iudiciū sit rei p̄bate quē iaz nouerat: t h cōstat qd dif
ficile sit: qn vir ē p̄fectissim⁹ ad p̄fici possit. S3 cū hy
po. de rōnalib⁹ sit: hūa sua p̄ma tenēda ē. Sic p̄ma
finit hui⁹ aphorismi p̄. Subsequēs hō nō ē ita p̄dicere.
i. exponere: s3 facitē qd faciētū sit iustruere. Opor
tet inq nō solū seipm p̄bere facitēz rē. ac si diceret:
Oportet lectorē hui⁹ mei libri si que scripseris h rēta
re t certificare velit: vt cū iaz m̄dic⁹ fac⁹ fuerit: ne
m̄ bis qd oportet facere cōtēt⁹ sit: sed et ordinet res in

firmiter t assistēs sibi: t q extrinsecus sūt fm qd opor⁹.
Quod. n. in p̄mis dixit ad vitā breuē t ad artē lōgā
attinuit. Que hō h sequit vitā breuē: t artē lōgā fa
tēt esse: subsequēs qst statuit pactū iter hypo. ipm t
lectur ipz libz: s3 hīs ad horā p̄ternissio: oportet ea
a capite repeti: quare vitā breuē qst ad artē lōgā di
xerit. Nec. n. p̄ma itētio fuit nobis. Quidā ergo eū in
tēdisse dicūt ad assiduas hui⁹ artis lectiōes lecturos
itigare. Quidā cōfirmāt ad h eū laborasse: vt eos re
mouēt ab hac arte. Alii eū voluisse discēnē q ad hāc
artē esset p̄mptiores: que tardiores. Quidā hō vt oī
deret qre libros de medicina fieri necesse ēēt. Pleriqz
testant eū itēdisse breues de hac arte libros fieri de
bere: vñ t aphorismos eū intulasse dicūt. Sūt t alii
clamātes eū voluisse nullū ad p̄fectiōez hui⁹ artis pos
se p̄tingere: s3 vñquēqz p posse suo aspirare ad eaz.
Alii qdē q mōstret magnā culpā medici fore: cū qd
itēdit t velū explet n̄ possit. Quos oēs fere remotos
esse puto a sua itētiōe. nō ē. n. sapiētis vtpote hypo. li
bros facit: t lecturis dicere oīa sua n̄ cōplere possit: t
ita eos a se repellere: cū hōz repugnet dictis cū dixit
rit: Oportet nō solū seipm p̄bere q oportet facitētem.
Quib⁹ ex hīs certificauit oīa posse expleri q ipse p̄ce
pit. nō. n. quēqz flocis multis dixit peccare t ad p̄fecti
ōez puenire nō posse. Qd si diceret nō subinferret:
Oportet. S3 postq vitā breuē dixerat rē. medic⁹ i in
firmo peccat: t infirm⁹ i se: t assistēs sibi peccat dicē
dū erat. Nō ergo sūt laudādi dicētes ipm dixisse vitā
breuē vt discētes a se repelleret. magne. n. amētie cēt
eū libros facit: t postea velle eos a se dimittere: t cū
lecturos debet antēti facit iatageret eos a se p̄peller
Qui at dicūt q discipulos itiger: ac si diceret. Propē
vite breuitatē t artis p̄lixitatē oportet eos laborare
multū: p̄t esse verū. sed h dicer neqz sēlū: neqz itēti
oni hypo. neqz dictis hui⁹ libri p̄puit. Dicētes cū qd
voluisse discipulos tētare dicēte artē durā t lōgā cē:
bi p̄nt vep dicē. Plato. n. ad tētdū volūtātē discipu
li cū in q̄libet arte debeat itroduci p̄suadet: vt ars lō
ga t dura dicat vt animet magis lecture. S3 cū ore
ten⁹ tbeat p̄suaderi: nō h apponēdū erat. p̄mio hui⁹
libz: qz plogus suis subsequētib⁹ semp ē adaptād⁹.
Voluit ergo forsan hypo. oīum libz suoz aphorismos
esse p̄mos: tō in capite eoz posuit: qd oībus vñ
uersale ē. mōstrās hāc artē nō posse capi ad plenū: ni
si adit multū exercitiū t tēpus lōguz: fm tū q natu
re expenit discētū. Credētes t hypo. hūc plogū fecit
se oībus libz suis vñuersalē n̄ obuiāt dicētib⁹ h vo
luisse ostēdere: qre de medicina fuit necesse libros fa
cere. S3 qī iste idē fecerit libz: quē itroductoriū me
dicine intulauit: t plogū vñuersalē hui⁹ artis ad
bibuit: q ē ad itelligēduz vñuersaliter viā t significa
tiōes tot⁹ medicine artis: sicut t nos docēbim⁹ cū eū
explanauerim: absurdū esse vñ vt hic de quo agim⁹
vñuersalis eē dicat. Utriqz ergo illi laudādi sūt pl⁹
aliis q asserūt hui⁹ plogi fuisse itētiōez. i. aphorisma
tica suoz fmonū mōstrare auctoritatē: t cōfirmātes
velle eū oīdere quare de medicina libros fieri fuit ne
cesse. p̄mi: qz cū aphorismi sit breuiter finiaz auctoris
exponet: magnū iuuamētū tribuit lōgā artē breuē tē
pore discere volētib⁹. Alii sūt laudābiles q necessitatē
faciēdi libros hui⁹ artis sūt cōfirmātes: qz cum vitā
vñuersaliusqz hoīs ad lōgitudinē artis breuis sit: nul
lus ad p̄fectiōez hui⁹ artis p̄t puenire: nisi antea lege

tur et ad plenum intellexerit libros illos: quod antea arte illa experientis didicere: et cum ipse expertus sit actualiter experia in libris aliis tradere non denegat: quousque ars omnia reddat completa. Intentio utriusque confirmanda est. Et modo. Cum inquit uita humana ad longitudinem artis sit breuissima: impossibile est ut quis eam ad plenum capiat: nisi per experientiam sua libros fecerint: et successue experientia addiderit: quousque ad utroque experientiarum perfectionem conueniat ars ista. Sequentia post addidit: ut confirmaret longitudinem artis: ac si dixerit. Vita breuis: et ars longa: quod tempus acutum est et strictum: et experimentum est timorosum: difficile uero iudicium. Ars uero longa est: quod tempus operum strictum est: cum sicut diximus arte hanc sine duobus instrumentis operari nequamur: rationis. scilicet adiuuamento et operanda: repperit experientia: quousque experimentum est timorolum: iudicium uero difficile. Non sum uimperatus neque tedio lectoris afficiendus: si breuiter et quasi sub epilocho recapitulem omnia supradicta. Tempus ergo strictius pro subiectum. scilicet corpus humanum: quod est medicandum hoc. n. subito et tempore motus paruo. Timore experimenti nobilitas facit eiusdem subiecti: quod non aliis assimilat subiectis: cum in eo medicina operatur. in lapide. n. et corio et ligno et similibus: in quibus artificialiter laboramus: nulla fere corruptio subsequitur: si in eis facta non bene successerint artificia: sed maximus periculi est timor si circa corpus humanum male ceciderit experientia: quod ipsum subiectum destruit: et quasi eius sit interitus. Iudicium. scilicet ratio difficilis uidetur: quod cum per ipsam comprehendant experientia testat hoc esse graue multum et discordantium in ea adipiscenda que ratio si facile inuenta esset: non tamen in ea discordari oporteret. Alii hoc dicunt hypo. intendisse iudicium non rationem esse sed potius determinationem rei experientia: quod patet quod sit difficile. Siquis. n. diuersis medicaminibus medicina: si quod libet diuersorum iuuatur siue disturbetur: quod hoc iuuatur siue nocuerit non est facile uideri. uerbi gratia: si suauiter infirmus dormierit et post somnum epithimate se inuenerit: deinde cataplasmauerit seu clysterizauerit et post hoc quale quid comederit: et ex hypochondria solutio euenit: non facile est uideri quod eorum iuuatur seu nocuerit. Unde uniuersaliter ars longa est ad uite singulorum bonum inuicem comparationem. Libri ergo necessario inde erant faciendi et posteris dimittendi: maxime apothecarum abbreuiati: ne superuacui uideantur pleno manare de pectore. Quod subintulit: Oportet autem non solum seipsum habere et taliter precedentibus continuari conuenit. sed si hoc et dicenda certificare uelis: non solum oportet facienda experiri fieri: sed etiam infirmum obedire: neque in alio decet eum obuiare tibi. Oportet ministrare quousque studiosos et gratos sibi esse: immo extrinsecus ad uelle infirmi: et ut oportet apparere omnia quibus in cooperantibus medicina iudificatur: et sanitati obuiatur. Per extrinsecus mactio nocens siue iuuans intelligit uel nuncius nuntiatus quousque tractanda uel angustiosa: uel et minus leta: et strepitus quod libet somnum sibi prohibens: immo alia plurima que fere sunt innumerabilia. Nec omnia si fiant sicut oportet: nihil inconueniens me scripsisse inuenies.

In perturbationibus uentris et uominibus qui sponte fiunt: siquidem qualia oportet purgari purgantur et conferunt bene ferunt. si uero non: prius. Sic et inanitio siquidem qualem oportet fieri fiat et confert et bene ferunt. si uero non: prius. Contem

plari igitur oportet: et tempus et regionem et etates: et egritudines in quibus oportet aut non.

In his suis et his non quantitate purgationis: sed quantitate solummodo respicit: quod manifestat ex eo quod. Qualia oportet ut. A naturalibus autem incipit: cum Qui sponte sunt dixerit et artificialiter tetigit: cum Sic et in anitio: et reliqua subintulit. Quod si de utraque quantitate tractare uoluisset: in spontanea quantitate et in artificiali tantum dixerit. Hic multi iperiti expositores peccant: nec et hoc nec et hoc suorum intentionem intendentes: quousque error deprehenditur. ubi dicit: Sic et inanitio. Alii. n. fatentur eum intellexisse sibi abstinentiam: alii plebobotomiam: quod sit idem: quoniam hypo. omnes purgationem solet inanitionem uocare. Sed hic sicut dixi de sola quantitate intellexit. scilicet ubi dixi: Sic et inanitio. quod d. sic natura facit et artifex facit. Quod autem semper iusserit medicum actionem nature debere sequi inde. Qui sponte sunt promissit. Qualia ergo oportet purgari purgantur ubi nocua tamen pedant. Sic. n. confert et bene ferunt. si uero aliquos aliorum euacuatio facta fuerit et non tamen nocuius oritur. scilicet neque confert et difficulter ferre laborat. Similiter et in artificiali purgatione oportet nocuius purgare sicut alibi iussit ipse. Oportet inquit nocuius chimorum non alios purgari. Si. n. plegma dominetur oportet quibus medicinis purgari decet purgentur. Et si colera uel melancolia dominetur: purgari plegma dimittatur et in his euacuandis intendatur. Idem et de saguine intelligatur. Distantes autem chimii a quantitate corporis prout intelligi nisi quod chimii iteriores non idem sunt quod chimii exteriores: hypo. alibi testatur. Color igitur corporis huiusmodi quantitas ostendit si non in profunditate corporis accubuerit: quod cum non ubique sunt equales: unde cum prius inuestigatio tempus et regionem etate et morbum inuestigari oportet. Quousque. n. quibus huiusmodi quantitas propria signa bene cognoscitur: quod post planius expugnatur. In primis quod dicitur de tempore: post de regione: etate quousque infirmitate ut si colera ru. diuersari se in corpore ostendit: et ipse cognoscitur. scilicet si estas fuerit: deinde de regione: si calida sit: et si infirmus sit in perfectione iuuentutis siue uirtutis. Similiter in plegmaticis: si hyems sit et regio frida: et si infirmus senex. his exploratis de natura morbi est inuestigare: quod tertiane sunt de natura co. ru. quartane de co. ni. quidiane de plegmate: cancer de melancolia berisipila de co. ru. unde morbi singulariter erunt inuestigandi: quod si bene peragatur: utilitate et ratione purgandorum cognoscemus. Pala g. est eos male interpretari. qui hypo. putauerunt dixisse: inanitiones sola sibi abstinentiam in febribus: cum non febres noiauerit: sed potius uniuersaliter quod sunt extra naturam etigerit. Ostendit se quousque purgandi quantitates non quantitates uoluisse: cum in sequentibus dicturus sit de quantitate. Tempora curandorum morborum et modum curandi ego dicturus sum alibi: quousque uel quando debeant purgari siue curari. Non. n. hic necessitate aliqua compellor idem persequi: cum si hoc in hoc loco tangerem non melius hypo. tacente dicerem: et non tangenda tangerem et sermone non protelandum protelarem.

In exercitiis ad sumum bone habitudinem sunt fallaces: si ultio fuerit. non possunt manere in eodem neque gescere. quod uero non gescit nequaquam possunt in melius addere: reliquitur igitur ad prius. Morum igitur causa bona habitudinem soluere confert: et non tarde ut rursus principium nutrimenti accipiat

corpus. Neq3 compressiones ad ultimum ducere: fallax eniz est: sed qualis natura fuerit sustinens ad hoc ducere. Similiter 7 inanitiones ad ultimum ducetes sunt fallaces: 7 iteruz resumptiones in ultimo existentes fallaces.

In aphorismo precedenti de qualitate purgandi intentionem hypo. fuisse diximus: in isto 7 in subsequenti ad quantitatem tendit purgationis. Incipit aut de plenitudinis vltimitate: 7 de eiusdem inanitione: qbus in viciis sicut suus mos est introduxit quadas similitudines: que similitudo i corporib3 se exercitand3 e crassitudo. hac aut itellexit artificialem: 7 vt ita dicas iurumetalem. In hac. n. athlete dies suos simit 7 palestrite. Crassities aut absoluta in qbusdam se exercitantibus sicut aratoribus 7 similib3 e laudabilis: q2 no in eoz plenitudine vltima est: neq3 adeo est molesta: sed ad similitudine introducta est illaudabilissima: cuius itio tñ e corporis magnificatio: in qua pculdubio augmentant cibini ad nutriendum mēbra totius corporis. His enim magnificatis: ipessibile est corpora ultra modum no magnificari. Et huiusmodi crassities fallax 7 molesta est. Si. n. vasa ultra moduz impleant: timendum e ne forte crepent: uel calor naturalis suffocetur vñ mul ti morte subitanea sunt extincti: corporibus ptingentibus in vltimitate plenitudinis. Sed crassities naturalis in aratoribus e laudabilis: cum no ad vltimitatem plenitudinis puenit. vnde sicut potem no necesse e minui hanc pp suspicionem molestationis: qua necessitatem potem minoradi hypo. tetigit: cum no posse manere in eodem neq3 quiescere dixerit. Natura enim ai se per cibum vigerat mittes in loca sibi destinata: epar d q3 in sanguinem mutat: 7 in totius corporis mēbra delegit: membra vero sue similitudini adaptet. Corpore at ad hoc veniente vt no possit plus capere: 7 in venis locus no sit vacuus vbi cibini capiuntur: necesse est venas rumpi: aut subita morte iterapi: q2 calor naturalis extinguitur: vopote in lampade videmus: que cum oleo non redundet: quasi quodam suo recreat pabulo. q si modum excesserit: necesse e eam extinguere. Ad hanc ergo limitatem minuendam est festinandum: vt ad recipiendum sui nutrimentus corpus cōpetens habeat spacium neq3 ad vltimū minuenduz e. Vltimitas. n. facilior est in plenitudine q in inanitione. Neq3 sola quantitas i purgando e cōsideranda: sed virtus corporis 7 natura: q2 diuersitas corporū in quantitate toleranda discordat purgatione. Hac exercitandū crassities ad quādam hypo. vt diximus introduxit similitudinem: quatenus per hoc simile precedentia cōtinuetur subsequēti vbi addit. Similiter 7 euacuationes ad vltimum ducetes sunt fallaces: 7 iterum resumptiones in ultimo existentes fallaces qbus ex verbis inuitur: q neq3 plenitudinē neq3 inanitionē vltimemus. Crassities vero in exercitand3 si chi mi teporati: 7 virtus fortis 7 idonea sit laudat. plenitudine ergo in vltimitate existente inanitionem oportet festinare: que cum in his vltimari no debeat vt in aratoribus: neq3 i aliis erit vltimada. in omni ergo purgatione virtus cōsideretur: sic tadem pro suo posse abundātia purgetur. si enim virtus deficiat: purgatio est cobibenda 7 si no tota exierit abundātia. Qd dixit. Resumptio nea i vltimo existentes fallaces. si cōtinuare velis superior: itelligas de horum corporum vltimitate plenitudinis: pōt qdem fin hunc intellectum accipi. Si autem fin quosdā idem repetat: diuersa tamē vocabulis: cū similiter omnes euacuationes ad vltimū ducetes fallaces dixerit: itētos nos reddere voluit: ne euacuationes vltimaremus q2 fallax est. Idē 7 de refectione nimia fugienda subintulit: q2 resectio fallit nimia succedēs nimie euacuationi: cum virtus euacuatī defecerit: neq3 cibum fin q oportet possit mutare: 7 membris cum affimulare: Quod si sit itellige: Due partes sentētie hypo. euacuatū: vltimitas. i. plenitudinis: 7 crassities i athletis. Sed q dixit. Et iteruz. inuit id priori esse diuersū. Hactenus de habitudine solutione 7 repletionē dixit: nunc sequitur de habitudine in passione iam adducta: 7 de mensura diete: que talis est.

Enues 7 certe diete in diurnis semper passiōibus 7 in acutis egritudinebus quibus non cōueniunt difficiles. Ad vltimum tenuitatis: que adducuntur diete difficiles: Et iterum resumptiones in ultimo existentes difficiles.

In precedentibus hypo. itedit de vltimitate omni mode euacuationis 7 resumptiōis: i hoc vero bordinada dieta i firmorum sua est itētio. In diurna ergo egritudine semper dieta tenuis est fallax in acuta vero no semper cōuenit. Cum. n. i pluribus egritudinibus acutis oportet vt subtilis dieta detur: i qbusdam acutis dāda est vltimitas tenuitatis: alias erunt vltime tenues diete: sicut cum totus cibus aufertur: solū m mellicratū vsq3 i cretā diem dabitur. Subtilis aut dieta no i vltimitate i cibī est paruitate: aut i raro cibi: vtpote pīfano parum nutriente. Dāda est aut dieta subtilis causa defectiōis virtutis ad quam sustētādaz pīpimus dari aliquātuluz. Sanis aut dieta duo bus modis: vt custodiat sicut eozum fuit usus: aut vt augmentet 7 virtus eoz cōfortetur. Grossus ergo cibus augmentabit: moderat custodiet: subtilis minuet virtutem: 7 ideo cauendus ē sanis. In i firmis no d3 virtus augmentari: sed sicut iuenit custodiri: sicut in passionibus diurnis: aut no multum manui ut i acutis: i qbus acutis si augeat vel custodiatur: morib3 augmentabitur. in qua autē acuta egritudine tenuissima 7 certa dieta: 7 ubi tenuis danda sit hypo. in peritione cōmatō inuit: quod tūc melius vīcimus: cum librum illū exponemus: hic enim breuiter 7 parū dicere pposuimus. Virtute inq3 i firmi exstēte forti in statu morbi: si morbus in die quarta uel antea determinari debeat: oīs cib3 aufertur: quod tenuissima 7 certa dieta dī. Si aut in statu bene se habeant terminus septimū diē no trāseat: dādum est solum mellicratum: quod subtilis ē dieta: no tamē in vltimitate. Si vero virtuti no cōfidiū pīfana colata damus: que subtilis est dieta: sed no in vltimitate. Pīfani vero no colati: neq3 subtilis ē dieta: tanis parum datur: neq3 grossa sicut ius critici: oua pīces: 7 similia. Quod dixit: in acutis egritudinib3 qbus no cōuenit: de peracutis itellexit: de qbus et postea dicit: cū vbi vero fin acutē egritudo subinfert.

In tenuibus dieis peccant egrotantes: 7 ideo magis leduntur. Omne enim peccatum quantūcūq3 sit magnuz: sit magis in tenuibus dietis: q grossioribus. Propter hoc 7 in sanis fallaces sūt ualde

certe et constitute diete quoniam peccata difficiliter ferunt. Propter hoc igitur tenues et certe diete fallaces sunt amplius parum solidioribus.

Alii interpretantes taliter hunc aphorismum intellegunt: quod peccare egrotantem non a semetipso fit: sed instituitur eis a medicis: cum iniunctis precipiatur: ut subtilē teneant dietam unde magis leditur. Quasi ita tenues diete non uterentur: cum iniuncti cogantur: quod cum sit uirtus nimia abstinentia deficit. Alii absolute ponunt qui de magis laudandi sunt: quod absolutiorē .i. uniuersaliorē dant intellectus: cum uoluntarios uel coactos intelligi faciunt: ac si dicat hypo. omne peccatum in subtili dieta siue per se siue per aliud fiat: multum necesse ē ut ledat cum per abstinentiam uirtus deficiat: et quod consuetudo eorum non talē dietā exposulat. Hic sensus manifestatur ex subsequentibus. .i. per hoc quod inquit: Propter hoc et sanis fallaces sunt ualde certe et constitute diete. cogit enim eos peccare assidue subtilis diete. Aphorismus sequens est apertus.

Ultimas egritudines uel curatio nes ad perfectionem sunt potentes.

Ultimas egritudines intellexit: nullas habentes ultimitates post se. unde incipit subtilissimā dietam dari: que si sit acuta ipsa est quā pacatā uocat: propter quā et subiungit hypo. hic.

Ubi uero secundū acūm egritudo continuos et uelut labores habet: ultra et tenuissima dieta necessarium est uti. Ubi autem non: non: sed conuenit grossius reficere. Et tantum subcondescendere quantum egritudo molior fuerit ultimis.

Sicut superius ultimā egritudinē intellexit: quā nulla alia excedere possit: ita et hic labores ultimos posuit primo: ultra quos nulli alii sunt uel teriores. Hoc autem accessiones febrium est. intendit accidētia eorum: quod pacate febres continuo ultimos labores habent. .i. in primis diebus quartis precedentibus: unde et status illico in his sequitur. Status. n. nihil aliud ē nisi cum labores et eorum accidentia ultimantur. Peracutus ergo morbus est: cum status continuus est qui in primis quartis intelligitur: aut incuulsi bicit quarte diei subsequētibz in pacatū morbi acūmine. ultime tenuissimā dietā: quod dari: cum subtilissima dieta in statu sit necessaria: sicut ipse in libro de egritudine acuta dixit. huius status continuus est in quartis diebus. sufficit de hac re hic tantum dixisse. Siquis autem in acutis egritudinibus cibum dare timeat propter apostematum incensiones: siue febrium cōtinuitates: nunc et in statu magis necesse ē ut caueatur: quod omnia apostemata et incensiones in pacatis egritudinibus in hoc tempore in sui sunt ultimitate: sicut hypo. in peritionoxomaton: ubi de calido apostemate dixit particulariter: de caloris ultimitate et febrium incensione uniuersaliter uedit intelligi: sic enim antiqui ponere solent. De quocumque horum intelligat bonus et certus est intellectus. Bonum est ut natura in horum statu operari permittatur: neque cibo uel aliqua re impediat. quod ergo in statu ut tenuis dieta ultimetur. Si autem status alicuius morbi post predictos dies quatuor nondum uenerit: non statim utendum est tenuissima dietis: ne forte infirmus ante statum moriatur. In

illo ergo cuius status est in prima quarta die: bonum ē illico ultimā dietam dare: cum natura eius possit pati. Si uero non: solum mellieratam uel parum pasciā sufficit. hec autem in tenuitatis ultimitate sunt. Præfata et hypo. grossam cibum uocat debent dari in statu post diem quartam cui subiungit: Ut descendatur quantumcumque morbus molliatur. uerbi gratia: si status aliquantum est uicinus detur cibus parum grossus: si uero remotior detur parum grossior: Sic ordinata dieta est utilis.

Quando in statu est egritudo: tunc tenuissima dieta necessarium est uti.

Unc aphorismus alii sicut et nos ipsi subiungunt superiori. Alii nolunt continuari. Ueritatem quod modocumque continuetur semper erit unus sensus. In statu enim morbi subtilissima iubetur dari dieta. cum tunc multa succedant accidentia et morbum digressentia. Non ergo impedienda est natura in humoribus digerendis: qui sunt materia morbi: cum tunc tota illi soli rei intendat: utque supersit hora quin humores uincat. Natura ergo non impediatur in cibis digerendis quod in libris nostris de die critica prohibuimus. Hec omnia hypocratica statui cui succedit declinatio sunt attendenda. Morituri enim solis pronosticis sunt dimittendi: in quibus futura pronuntiatur. In præmissis perpenditur qualis dieta secundum tempora morbi detur: in subsequentibus secundum uirtutem infirmi danda dieta diffinitur.

Quoniam si sufficiat dieta ad statum egritudinis: et utrum ille deficiat prius et non sufficiat dieta aut egritudo deficiat et obtundat.

Uia superius secundum morbi statum continuum uel remotum condescendit in dieta: hic diffinitur quomodo secundum uirtutem patientum sit ordinanda: ut uirtus enim et non morbus nutriatur: infirmus dieta tur: Hec duo si bene considerentur .i. dieta secundum longitudinem et breuitatem status: et uirtus infirmi perpendatur: utiliter nostrum operari subsequitur. Si enim uirtus defecerit et non sustinuerit: cibi ex qualitate uel quantitate dentur secundum quod expedit. Cibis ergo in statu aliquando dandus est accidentibus uirtutem dissoluentibus. Quia autem in dieta maxima debet esse medici cautela: hypo. ideo precedenti subsequenter aphorismum continuo subiungendus putauit. Si tres istos aphorismos aliquis unum uel pro uno tantum intellexerit: non peccabit. Ego in tres diuisi aphorismos: ut melius exponerem sigillatim.

Quibus ergo continuus est status: continuo et reuiter reficere oportet. Qui uero posterior status ad id et ante id parum auferendum. Prius uero uberius reficiendum ut sufficiat egrotans.

Hic aphorismus ut diximus est superioribus iungendus: sed tamen prioribus est uniuersalior. In precedentibus ab initio continuo in morbis peracutis tenuissime iussit dietari: in hoc absolute in statu omnis morbi continuo parum post initium tenuiter dare: quod etiam in subsequentibus innuit. Constantinus: Sunt ergo egritudines tam acute ubi simul statim a principio habere putantur: in his autem dieta tenuis

continuo detur: quibus inquit status protenditur: eos in statu parum. & ante statum abstinere expedit. Interi autem dum procul sunt in statu: reficiantur ut ad statum peruenire sufficiant. in statu uero abstineant ut ad dimicandum natura sit parata: & non omnino digestioni cibi intenta. Oportet ergo inquit in exacerbationibus. i. in ipsius egritudinis impetu & accessione subtrahere cibum ledit enim cibum: quod crudus & indigestus crudos & indigestos augmentat humores.

In paroxysmis subtrahere oportet: apponere enim lesio. Et quecumque secundum circuitus exacuuntur: in exacerbationibus subtrahere oportet.

Omnis dieta in singulis morbis est dupliciter ordinanda: uel ex longinquitate uel uicinitate status uel ex uirtute infirmi: sed quomodo in singulis morbis finem expedit dicentur hic insinuat. Indigit nobis non dari cibum in hora accessiois febri nec antequam dies sua ueniat: quod melius explanauit in libro de egritudine acuta cum sic inquit. Non oportet diutius in hora accessionis febri neque antequam dies sua uenerit: sed cum iam declinauerit & quiescit.

Proximos uero & consistentias declarant egritudines & tempora anni: & circuituum ad inuicem incrementa: siue quotidianie siue preter diem: siue per amplius tempus fiant. Sed ex post apparentibus que admodum in pleuretico sputum subrubeum si continuo appareat inchoantem quidem abbreviat. Si uero posterius appareat prolongat: Et urine egones & sudores & descritas & cunctas longas & breues egritudines apparentia declarant.

Si de ordinanda dieta ante dixerit: iste tamen locus maiorem inde tractatum expetit. Cum enim superius uirtute infirmi & tempore morbi in dieta considerauit: hic quasi tertium quoddam subitroducit: intelligendus scilicet essentia morbi acuti & peracuti siue diurni: ex quibus quotidiana dieta secundum circuitus suorum accessionum ordinanda est. Sic ergo ordinatio dicte uidetur esse triplex: ex uirtute uidelicet infirmi: ex natura morbi: & interpolatione cuiuslibet particularis morbi: uel partis morbi. Uirtus autem facile potest intelligi in prima uisitatione infirmi impulsibus & ceteris in pronosticis: monstratis significationibus. Unde nullus potest dicere realiter: nullatenus uirtute infirmi se posse cognoscere. cum medicus ad hoc quasi sit dispositus: sed non naturaliter: tamen artificialiter. Morbos & interpolationes eorum medici arbitrantur non posse cognoscere: nisi cum iam adsint: quibus hypo. est contrarius item enim hec cognoscuntur: sicut cetera que in medicina habentur: aliquando tamen certe: aliquando arbitrio ueritati uicinati: Quibus prouidendus est status morbi: & interpolatio future febris: hec iam in epidimia & in pronosticis perfecte monstrauit hypo. Quod autem hic dicitur in prima parte libri criseos perfecte exposuimus: in qua etiam antequam morbi sit status uel quando erit: & quomodo cognoscatur ostendimus: quod hypo. breuiter monstrare hic satagit: & nos in exponendo pro posse breuiter temerum studeamus imitari. si cui autem hec non sufficiant: librum nostrum criseos inuestiget pro posse. Dico er

go egritudines declarare exacerbationes & consistentias. Terciana enim se breuem esse monstrat & periodicam crismam suam uicinas: amphimerina longas: quartana se longiores & diuturnas innuit. Continne & causon febres se acutas esse significant. febres aliadas: & emistritus medie inter has habentur: Que qualiter ab initio possint intelligi: in secunda particula criseos explanauimus. hic ergo dicere uolumus: ne in diuersis libris idem repetere uideremur. Sed si triteus ab initio possit intelligi: breuitas sua: & uelocitas sue crisis debet annotari: & interpolatio sua unaquaque die tertia est futura. hoc est quod hypo. dixit: Exacerbationes & consistentias declarant egritudines. multotiens enim quartanas ab initio notauimus. unde non necesse fuit secundas suas actiones expectari. sic ergo ordinauimus dietas a principio sicut ordinanda erat in longo morbo: Similiter fecimus in amphimerinis & tertianis secundum longitudines & breuitates sui status. Quod autem de febribus diximus. idem de omni morbo intelligatur. Pleuresis enim & peripneumonia & frenesis sicut acute febres intelligantur: squinantia diaria: spasmus: sicut peracute accipiantur: hydropisis mania: & empima uentris fluxus: & ptisis. i. uulnus pulmonis assimulantur diurnis. In pleuresi ergo & frenesi plurima in tertiis diebus interpolatio erit. Uirulentum in stomacho cum empimate. siue in epate seu pulmone interpolantur omni die & maxime in nocte Splenetici uel melancholici de quarta febricitant in quartas: aut una die febricitant: alia non. Quod tempora anni nominauerit prioribus continuauit: hec enim declarant egritudines & earum interpolationes: non enim in quartanis ordinat dietas secundum longitudines egritudinis sufficit: nisi etiam intelligatur: si cum febris incipit hyemis: alias: autumni siue uer fuerit: Estiuam enim quartanam breuem autumnalem uero longa: maxime si uicinetur hyemi: quod monstrabit in apophorismis sequentibus. Terciana uelox & breuis & uicinas facit crisis: in estate tamen breuior in hyeme longior: sicut & morbus estas breuiat: hyems prolongat. Interpolationes febrium in estate tritei plurimi: in autumno tetratei. in hyeme amphimerine. Coplexiones quoque corporum designant egritudines: sicut & tempora anni: quorum diuersitates quod multis in locis. hypo. tetigit. Hec eas retinuit: quod ex aliis libris palam putat fieri. Quod ergo estas innuit idem complexio calida & sic portendit. Si estas quoque infirmi perfecta iuuentus fuerit si regio calida est autem sicca fuerit: & ars & consuetudo designat egritudines simili modo. itidem & aer quo infirmus circumtegitur quod post monstrabitur: idem de aliis egritudinibus in ceteris iudicetur temporibus: Consistentia morbi monstrabitur. si acutus morbus & peracutus sit siue diurnus: quod necesse est nosci ad discernendum status morbi. In interpolationes quotidianas ostendunt tertianas & quartanas: & quota diei siue noctis hora incipiat. Quod ad id pertinet. Et circuituum ad inuicem incrementa: siue quotidie: siue preter diem: siue per amplius tempus fiant: oportet scrutari si per hoc supradicta possunt intelligi. Per circuituum enim ad inuicem incrementa febrium circuituum augmenta morbi: interpolationes: & status significatur. Per incrementa quoque interpolationum in febribus augmentum morbi: & longinquitas status & propinquitas significantur: sicut in presenti monstrabitur. Augmentum enim secunde accessionis tribus monstratur modis: uel ex incipiente tempore: uel ex longitudine: uel ex magnitudine. Magnitudo enim siue fortitudo dicatur siue magnitudo: una eademque est intentio: cum enim dicant

medici. Hec febris maior siue fortior est priori: idem tamen innuitur debere intelligi. Febris autem hec siue maior siue fortior aliquando prius incipit q̄ soleat: aliquando prius pericruciat: aliquando manet uel incipit sicut solebat: quod neq̄ attinet magnitudini: neq̄ fortitudini: s̄ breuitati potius uel longitudini. Hec periodus quā intinitius: et si nūc eē dico: ceteris crisi- bus est molestior: hec periodus in declinatōe ē melior. Festinans autē soleat: et diutius durans q̄ soleat: et maior seu fortior: siue quotidiana sit siue tertiana siue quartana morbus faciunt longū siue breuem. **R**atione ergo ista incrementa morbi sunt perspicenda. Si ergo interpolatio febris ante q̄ in prima die inceperit: plusq̄ morbus magis se confortauerit: augmentatio ē fortior: crisis uelocior: et status p̄p̄quior. non enī conuenit ut augmentū sit fortius et status remotior. q̄ si interpolatio s̄m predictos gradus minoratur: status remotior perpenditur unde planū redditur quādo status ueniat: et quādo accessio morbi. Prius cognitio scitur et diete ordinatio in toto morbo. accessio cognita scitur qua hora cuiuslibet uici sit uanda. Ex q̄ autē hypo. dieta ordinare incipit cuiuslibet egrotantis: ad h̄ itendū ut sciatur quanta et quādo debeat dari. Procul dubio nihil aliud incrementa circuitū uocauit. nisi reditum morbi ad id quod fuerat. q̄ autē ex post apparentibus. dixit: interpolationes febris et cētia morbi innuit intelligi siue illa apparentia significatōes uocent: siue accidentia: que cū sint cū morbo uel sequant: alia crissim: alia coctionem significant. alia eiusdē ablationem: alia significant perditionē. Apparentia ergo cū morbo incipiunt cū ipso. Sequētia cum morbo aliquando apparent: aliquando post: aliquando cū uicior: cū non sint morbi inseparabilia accidentia: neque substantialiter ibe- rentia: sed sūt quedā qualitates separabiliter accidentes. **H**ec autem accidentia crissim significantia: cū non cū morbo in sui certo incipiant initio: in sui tamē apparēt initio secunda et tertia consideratione: quod post hoc ex planare contingit. Aliquādo accidentia cadē nō in initio morbi: sed in augmento uel statu sunt apparētia. Si gna autē huius coctionis nō apparēt certis initiis: sed in secundo et tertio considerabis. Signa ablate digestiōis aliquādo cū morbo in sui initio scipiūt: aliquando post et similiter morbus significatōes sunt apparentes post. In initio morbi apparentes ego explanauit in libro crisseos. Dicitur morbi scipiētis initius: cuius tēpus est in diuidiū. Dicitur etiā initū pars totius t̄pis morbi: sicut cū morbus h̄z initū: augmentū: statū: et declinatōez. Dicitur etiā initū quod est inter initius et tres dies transeūtes. **I**n eodē libro mōstrauimus uirtutē omniū accidentiū que diximus: in quo multa hypocratica iter uimus huic operi necessaria: et multa de uirtutibus breuiter que qui intelligere uoluerit: ad eū librum transuollet. Cum autē apparentia post essentiam morbi significare uoluerit: pleurexim ad similitudines introduxit sic. n. i. pleuresi si sputū continuo apparuit sit morbus breuis si posterior prolongat. **H**oc planius itelliges si h̄ ponatur quod in tertio epidimie hypo. dixit. Anxi⁹ inq̄ t̄ ciuitate fuit amadia uel andrie uicin⁹ porte borochie regioni opposite: qui cōtinua laborās febre in dextro doluit latere tuscien sicce: et neq̄ in principio morbi screscās aliqd̄ sitiens et uigiliās patiens: urina autē in colore laudabilis multa fuit et subtilis. Die sexta alienationem sustinuit. q̄nq̄ multoties calefieret: nō tamē alleuiat⁹ ē dolor s̄z post die septima fuit dolor maior febre augmē-

tata: neq̄ dolore minuētē: s̄z tussis quoq̄ multū t̄pēdicte et anhelitu angustie octaua die de iteriori prebra- chii pleborthomauit: et s̄m q̄ oportuit multum minuit sanguinis: unde dolore alleuiatē: t̄z tussis sicca remāsit. xi. die cū in capite parū sudauerit: mollior fuit tussis atq̄ febris: et sciretus humidior fuit. decima septima die cepit digestibilis scicare: sic alleuiante dolore. uigessimo die sudauit crisi ueniēte: febre quoq̄ cessare: sed t̄z sit pariebat: sed illandabilis fuit sciretus: unde et febris xxvii. die rediit: sic quoq̄ tussis multū et digestū scireuit. hūor residēs in urina apparuit mult⁹ et alb⁹: sitis cessauit et dormiuit. trigesimo quarto die toto corpore sudauit. p̄fca igit crisi febris genit. **M**orbus hui⁹ anxii fuit i p̄mis pleuresis. et q̄ ab initio morbi scicare n̄ potuit: usq̄ i octauū diē. p̄telata ē tussis sicca: uñ et morbus usq̄ i trigessimū q̄rtū diē ē. plōgat⁹: cū tamē plurima pleuresis q̄rtū diē nō excedat: quā si excederit: ad. xx. p̄tēdit. **S**i si pleuretic⁹ sciret die tertia: p̄ certo uēisset crisis die septima uel nona uel ad plurimū undecima: Si ergo iste tertia sciret: morbus decimū quartū nō trāisset: q̄z sicut i apostemate discoopto: neq̄ sub cute celato solet erigi: nosus appere sudor: h̄ q̄q̄ subtilis ē in principio s̄z cū t̄cipiat digeri melior ē et grossior prior: sic iste sciret⁹ in coctōe ē diuersus ali⁹. n. p̄: ali⁹ minus decoct⁹. hic autē manifestat in apostematib⁹ in ore uel i oculis nascēb⁹ in cute et sub cute manētib⁹. si. n. t̄utis p̄cisionē p̄forēt effluit ide sudor mult⁹ sicut dixim⁹. si h̄o nō p̄forēt erugo illa cōtinet: q̄ t̄urescētē apostema tarde digerit. idē itelligendū ē de pleuretico cū iste morbus de apostematū genere eē dignoscat: oportet ergo ut maturatōes sue cōsiderētur. Si. n. nulla sciret: morbus in ultimitate ē cruditatis: q̄ grad⁹ primus ē in pleuretico: si pax et subtilis. nō autē morbus in ultimitate cruditatis ē et secūdu gradū facit: sed si sciret⁹ fuit magis igrossat⁹: t̄z nō iam morbus crudus erit. Et iste gradus ē tertius in pleuresi. q̄ si sciret⁹ finaliter et cōplete igrossat⁹ ē: erit q̄rtus gradus in pleuresi: in q̄ si sputū grossus ē q̄ fuerit et ē p̄fecte coctū: et i die tertia uel quarta appuerit: impossibile erit morbus septimū diē transire. longitudo ergo et breuitas morbi s̄m apparentiam coctionis sunt. Sicut. n. in sputo apparen- te albo omnibus diebus egritudinis coctionis finalis p̄fectio significatur: sic ablatōe sputi ablatio significabit totius coctionis. q̄ si sputum purum et subtile sit: sua coctio significabit. Sed si sputū fuerit pur⁹ uel purum: rubeū: uel citrinū: nō sūt laudanda. Eruginosū liuidum: seu nigrum: perditionis sunt signa. Bona igitur et laudabilis significatio erit coctionis. que p̄culdu bio morbi finiendū uelociter innuit: et ecōtra pessima perditionē infirmi uelociter portendus. Ablatio coctionis non perditionem uel salutem: sed morbi signat longitūdinē: uirtute tamen infirmi bene perspecta bene poterit nūciari salus futura. **S**unt et alia genera signorum q̄ hypocras uocauit cretica: uel potē significantia crissim: sicut sunt fluxus sanguinis: sudor: et rigor: solutio nimia uentris: nimius uomit⁹: urina nimia: dolor capitis nō precedente causa: tremor cordis: et angustia spiritus sine precedente causa: t̄betinatio sub diaphragmate: simili- ter uigilie: alienationes: languores: rigores. nocturni sine causa festine februm accensione: lachryme subite sine oculorum macula: rubor faciei: icterigatio labiorum inferiorum: uisio nigredinis uel splendoris ante se subita: rubor maxillarum siue narium: apostema sub auriculis uel in quibuscūlibet locis. **H**ec omnia et consimilia

sibi pertinētium locorum appellantur accidētia p̄p̄ia: et quasi substantialia et critica: et citum et uelocē motū significātia. Sūtq; duobus modis rei future nūciatua. Sit. n. post coctionē morbi appeāt critica: significātia sūt certe salutis. Si autē morbi coctionē sūt illaudabilia p̄ditionē uel morbi longitudinē portendētia. Crisis autē signa nō signis coctionū sūt similia: restātē hypo. in prima particula epidimic: Coctio ingt uelocē crīsim et fidē salutis portendit: Sed nō similiter cruditas: maxie si futura male sūt p̄cessura. Joāniculus: Male p̄cessura intēdit de apostematibus cuiuslibet loci corporis q̄ duobus modis fiunt uel. n. de toto corpore p̄cedūt uel de exterioribus ad interiora unde fiūt apostemata mala: uel nō crīsim significātia uel malā: uel longitudinē morbi: uel morbi recidiu: utōz significātia. Coctionē talit̄ laudauit hic hypo. uniuersaliter: sed in p̄noscicis particula riter sic: Urina in qua hypostasis alba et equalis usq; i diē critica laudabilior ē: cū securitatē et morbi breuitatē significet: et taliter laudauit urine coctionē in uasis. Coctio laudatur stomachi cū dixerit: Digestio ingt laudanda iusta et tenera: eodē exiens tpe quo solita fuerat in sanitate cuius ē quātitas s̄m q̄ infirmus accipit. Coctio in spūs instrumentis laudat: cū dixerit: In pulmōnis iquit et costarū doloribus sputū uelox facile mixtū cū rubore egredit: bonū. Omnes. n. significaciones coctionis sūt laudabiles: sed nō crīsim significātia oīa signa sunt laudabilia: sicut idēz hypo. significat. in crisis enī tpe apparētia: si crisis non fuerit in presenti: mortē uel critica molestationem sunt innuentia. Qd hypo. monstrauit cum dixit. Bone crisis non apparēt subito signa: sed signa coctōis quādoq; apparent bona: sunt cū p̄culdubio bonū significant. Ubi ergo dixit: Et apparētibus. quēadmodū in plurimīs sputū si continuo appareat inchoantē qdē abbreviat et. contrarium non fuit his que mō dixit. Bonas crīsim significātia si oīz cē subita: cum aliquando mala sint signa crisis: coctionis uero signa nunq̄. que si cito appareāt. uelocitatē coctionis monstrant. S. ficit his locis breuitas huius expositionis: q̄ in libro crīcos perfectissime explanauit. Sed q̄ superius diuisiones feci: quā semiplenā exponēdo cē uolui: explanande sunt cū suis differētiis significaciones cū morbo exites et morbum cōcomitantes cū pleuresi. Febris est acuta angustie spūs: ruffis: dolor lateris cum pūctura. hec sunt significaciones pleuresis s̄b stanciales. Signa pleuresim morbū sequentia sūt dolores descendentes in diaphragmate uel ascendentes in furculas. Joāniculus: Doriū duorū locorum dolores pleuresim futurā sunt confirmātes: similiter et si infirmus in infirmo melius iacebat latere q̄ in sano. Praxagoras epistagiensis de signis sequētibz morbos duos libz composuit unū de post apparētibus de quibz h. hypo. Si post ingt appareant: eucritā et discretam monstrant et longitudinē et breuitatē morbi. Neq; solū sputum hoc facit: sed urina egōnes et sudores: que oīa ad faciendā similitudinē introduxit: ut recordaremur quod dixit in p̄noscicis: Nos autē in crīcos libris et in p̄noscicis aperuimus s̄m q̄ oportuerat.

13

Senes facillime ferunt ieiunium: secūdo cōsistentes: minus uero pueri: horum uero omnium maxime infantes: horū uero ipsoz quicūq; sunt animosiores existētes.

Inferiores etiam intellectu in dicta ordinanda sunt iuuatue. Abstinentia enī cibi senibus est facilis: dura uero pueris. Facilitatē enī dixit: cum neq; sint famelici: neq; noccat eis in aliquo esurientes: durities ecōtra intelligenda ē in pueris. Pueri enim citius esuriūt: et citius famis necumētū subeunt: a cibis longo tpe abstinentes: citius inq̄ q̄ secundo cōsistentes qui mediū sunt iter pueros et senes. Secūdu uicinitatē autē extremitatē: et citiū facilitas et durities abstinentie in etatibus intelligende sūt quod hypo. monstrauit in apborismo hoc et sequenti: q̄ inquit. Qui crescunt plurimum habēt innatū calozes. Joāniculus: Quod plurimū dixit calozē innatū: dupliciter potest intelligi. uel plurimū habent ad aliarū etatū: uel ad aliorū hominū cōparationem. Siquis hos duos apborismos unum fecerit: non anathema sit. Potest quidē fieri sic: Senes facillime ferunt ieiunium: secundo cōsistentes facillime minus uero pueri: omnū uero horum maxime infantes: horū uero ipsoz quicūq; sunt animosiores existētes. Qui enī crescunt plurimū habent innatū calorem. Secundo cōsistentes intelliguntur: quoz etas inter perfectas iuuentutes et senectutes mediatur: utpote qui cūz iuuentutes perfectas transeunt: nondūz tamē senes fiant: quos Theophilus secundo cōsistentes appellat: inter quos et pueros alia est etas harum et uarū media: que sicut est media: ita mediocriter necesse est ut abstineat: neque facile sicut senex: neq; et uere sicut pueri sed medie sunt impatientes. Hanc etatem p̄termisit hypo. ubi lector per se intelligat: q̄ autem infantes animosiores minus dixit esse patientes: naturalem ostendit diuersitatem: cūz animosiores maiores habent calozes naturales: unde multūz nocet eis si ultra modum abstinerint. Nota autem q̄ dixit: Senes non seniores. q̄ si utrosque in scribis denotasset tunc ieiunium ferre facile cibo paruo cōtētos dixit esse: cū decepti nō facile ieiunium ferant: neque tamen cibozum multas q̄ritatem capiant: quia natura eozum est sicut lucerna ad extinguendum parata: que cum fere extinguitur querit ut paucum oleum administratur. Si enim plus nimio abundauerit citissime eaz exinguit. Idem huiusmodi etas paruum cibum sibi expetit: neq; multum tempus ad accipiendum indicat: quod cur cūnerit causas incipit dicere dicendo.

14

Qui crescunt plurimum habent innatum calorem: plurimo igitur indigēt nutrimento: Si uero non: consumitur corpus. Senibus uero paruus calor inest propter hoc igitur paucis fomentis indigent a multis enim extinguitur cibus calor. Propter hoc igitur et febres senibus non similiter acute fiunt: frigidum enī corpus habet.

In libro de complexionibus monstrauimus q̄ caloz a quibusdam medicis in iuuentute perfecta maior esse dicatur: qui calozem infantium intendunt esse maiorem ad hunc uero suorum corporum cōparationem. Alii intelligunt infantes maiorem habere calozem: q̄ iuuenes: quia caloz in iuuenibus acuti or et fortior s̄m eos uidetur esse: sed subiectum in infantibus ubi calor est abundantiū. Necessitas ergo in se ut quamuis hic multūz possen uis dicere de hac re tamen breuiter dicaz. aliquando hi calozes proprie intelligunt solaz quātilitatem: aliquando subiectum quod s̄z

a 4

tas quale denotatur dicitur: quod cōsuetudinarius fu-
it oibus: et maxime antiquioribus. Theophrastus vero i q^o
dā suo libro quē fecit de calido et frigido inq^o. Corp^o cō-
trarias q^oitates diuersis suscipiē tēporib^o: cū calorem
calidū: cū frigus suscipit frigidū appellatur. Dicim^o autē
calorē multū eē ex subiecti cū suscipiēti cōsideratione.
Suscipit autē calor maior uel minor uel cū confusione
substantie uel nō cōfusiōe. In nō cōfusa substantia: ue-
luti si duo uasa equalia impleta calida aqua in quātitate
caloris nō crunt paria. dicētes ergo alterū altero calidi-
us eē: de maiori uase hoc intelligere debere. In cōfusa
substantia maior et minor uocabitur esse calor: uelut si
duo uasa equalia uino et aqua mixtis sint plena: sed ta-
men ex cōmixtiōe equali: dicimus: In hoc uase plus ui-
ni abundat: in altero uero aqua. Et similiter si utrunq^o
in utroq^o uase equaliter misceatur. Aliq^o uero non q^oti-
tas: sed sola i his intelligitur qualitas. Dicimus ergo: Ca-
lor in hoc uase maior ē: in illo uero minor. duobus q^oq^o
uasis in quātitate equalibus: si in uno calida ē: in alte-
ro calidior habetur. Dicimus. in hoc uase calor maior
ē in illo uero minor. quod tamen est abusuū cū for-
tior et uerbosior dicere uideremur: que qualitatia sunt:
non quantitatia: quantitas soli substantie seruat. qua
cōfusione non solū uulg^o. sed etiā medici uisunt: dicētes
morbiū maiores uel minores: cū morbus nō substantia
sit. similiter febrē maiorē uel minores: itidē de epilepsia
maiori et minori: et pleuresi: et ceteris. In qua nominum
equocatiōe intentionē dicētiōis cōsiderare: ne siga in-
famet dicēte diuersa: pot^o sit dignus infamia: nō bene
perpendēs sua dicta. Unde quidā hypo. hic obuiat i ca-
lore dicētes cū intellexisse qualitatem solā: cū ipse cali-
dū intellexerit substantiā. Subiectū enī caloris naturalis
fm substantiā aereā et aquosā ē uideri sicut sperma. uis-
dem^o: in quo substantiā terrestrē inuenim^o puā cū pluri-
mū habeat caliditātē et humiditātē: sicut diximus in li-
bro de spermate et sanguine mēstruo: quibus confici-
humanū corpus. Sanguis enī mēstru^o naturaliter ē
calidus et humidus. Cū autē corpora humana mutantur
in terrestria: sicut in iniūis uidemus augmētari: unde et
si calidissimū sit nature ignee erit: unde et in his calor na-
turalis necesse ē q^o puus sit: quod si nō foret calor natu-
ralis in febrib^o mutus foret: sed cū nō sit in ipsis qua-
lis ante fuit: quō ergo maior erit. Calor naturalis enī
tēperate cōplexiōis ē: ignee uero accidentalis. Quod at
corporibus accidentali calore dissoluitur fumo igneo cali-
dū et sicū eē. pbatur. fumus enī caloris naturalis tē-
peratus ē et suauis quod tactus etiam testatur. Calor. n.
in sanis suauis et grat^o tactui: neq^o nocumētū neq^o pū-
cturam ingerit. sed in febricitantibus maxime in solidis
artubus: et calor qui est de humoribus putredinib^o hor-
ribilis ē et acutus: et tactui pungitius. Qualitas autē ca-
loris naturalis sanorum et in infantib^o certa et perfecta in-
uenitur. perfectio at iuuentutis calorē h^o pungitium et
in hūectatiuū: neq^o ista mirabilis erit natura. q^oqd. n. de
q^olibet re dissoluit et vñ dissoluit necesse ē ut assimilet.
Si ergo infans substantia unde fum^o dissoluitur aerea
ē et humida: et dissolutū suauis erit et humidus. q^o si sub-
stantia terrestris ē et sicca: et dissolutus fumum habebit
acutus et siccus: sicut in exterioribus uidemus q^o fumus
de aqua dulci dissolutus suauis ē. et grat^o: et humectās.
Siccorum autē corporū calor cū incenduntur siccus ē et
acutus. Calor autē corporis duobus modis se h^o: aut est
suauis et gratus: aut acutus et ingratus. Suauis et gra-

tus plurimus est in infantibus: ingratus et acutus in iu-
uenibus. Quod si pspiciatur physice planius crit uide-
re. Uideamus ergo elemēta in quibus pro posse nostro
hec reddent plana. Elemēta enim ex quibus omnia cor-
pora conficiuntur: terra: aqua: aer: et ignis eē uidentur.
substantia autem infantium ex parte materie est paru-
terrestris: maxime autem aerea est et aquosa. iuuentus
perfecta his est contraria: quia si fm quartū elemētū
calorem in utroq^o diximus equum: non tamen est pos-
sibile substantiam calidā in his equalē esse. Substan-
tia enim calida in infantibus est humida: in iuuenibus
est sicca. **H**ypo. hic intendit suauitatē
esse in infantibus: contrarium uero in iuuenibus. Quic-
quid uero dixit ad quantitatem respexit corporis. Sub-
stantia enim humida dignius calori naturali subicitur
cum corpora nostra de substantia humida conficiantur.
Substantia sicca colore extra mutato est calida. Si er-
go pueri sunt plus aerei q^o calidi necesse est plus abun-
dare calorem naturali. Iuuenes quanto magis terrestres
sunt: et minus abundant humorum: tanto minus calo-
re naturali necesse est abundare. **Q**uicquid autem de
substantia humida dissoluitur: multo magis est quam
quod de sicca: et si in calore sint paria: quod etiam uide-
tur in exterioribus corporibus. Si enim corpus humi-
dum et siccum equaliter calefiet: proculdubio multo pl^o
dissoluitur de humido: oleo enim et aqua calefactis. ex
aqua plus constat dissolui. Ubi uero calor paucus: et ci-
bus expetit paucus. Si enim paucis carbonibus mul-
ta ligna aggregentur: necesse est ut ignis extinguatur.
q^o autem dixit scribis non acutas febres esse sicut iu-
uenibus. sine dubio eorum corpora ostendit esse frigi-
diora. Si enim febris nihil aliud est q^o calor naturalis i
ignē mutatus: cōstat hunc tñ nō mutari in sanis si-
cut in iuuenibus. in quibus multitudo caloris facile ad
ulimitatem deuenit. nō ergo senes tñ febriūt quātū
iuuenes: q^o si acute febriūt: sūt signa perditionis ex ma-
gnitudine sui et ex debilitate subiecti hec hypocratica uo-
lentibus: et nō cōtra eū cauillātib^o hic pauca sufficiant
que diximus. **L**uc. contr. hypo. cauillanti satis in qua-
dam epistola respondi. quā ita scriulaui: hypocratem nō
peccasse ubi dicit: Qui crescit calorem habent innatum
plurimum.

Untres hyeme et uere calidissimi sūt
natura: et soni longissimi. In his ergo
tēporibus oblatiōes plures dande sūt. Ete-
ni innatus calor ē multus: nutrimento igitur
āpliori indiget. Signū et etates et athlete.
Empora āni multū dāt adiutoriū i ordināda die
eta cibi. i hyeme ho maiorē ciborū uidem^o appe-
titū et maiorē digōes: i estate ho oriū: qd^o bñ dis-
simul: cū vētr. o calidissimos natura hyeme et hē dij it
h at qre sit sibiūgēdo exposuit. Etenī inat^o calor mult^o:
multo ergo idigēt nutrimento. neq^o calorē absolute dixit
s^o inatū. i. naturalē determinādo apposit. Naturā calo-
ris naturalis i pcedētib^o dixit. Cur at accrescat i hyeme:
inuit alibi ab hypocrate. calor igit i hyeme itriora igre-
dit: et ibidē adiūat. in estate at sue similitudinē gaudens
extiora petēs dissoluit. et i corp^o miorat. Quia g^o i hye-
me digerit multū: et mult^o cib^o erit appetēd^o. Seq^o g^o:
Et soni lōgissimi: pp lōgitudinē noctis. Sōno at q^otu-
natura inuef bonū ē pcedere. q^o etates et athlete signū
ē subtilit in fine: multū calorē ostēdit multo nutrime

id idigere. Pueri qz sunt multi caloris: multo idigēt: n
trānēto. Et similiter et athlete ex nimietate sui exercitii
calor augmentat naturalis. z hi ergo multo idigent nu
trimēto. Sed nō vniuersaliter hoc in oibus intelligēdus
aialibus: sunt. n. accipiēda in cauernis hyeme accubau
tia: q nō tunc multo idigēt nutrimento. Si. n. tātūdes co
mederēt hoc tpe nō possent illud digerere. Hoc aut ides
patiunt qdaz hoies cū lauant frigida aqua. q si hoies
q corpe deficiūt in frigida aqua balneent: corpa ifrigi
dātur z nō cet eis: vñ z male patiunt. fortes in corpibz
pmo recipiūt calozē in interioribz: post hō plus calefiūt
calore ad exteriora redeūte. Hoc aut similiter in aialibz
frigide nature cōsiderādum ē: quoz calor hyemis frigi
ditate supatur: vñ z quassimozna iueniunt z in cauer
nis accubātia: qdam ilensibilia z multū motū habētia:
qdam ibidem peuntia. Sed calidiora z sāguine abundā
tia patiuntur hyeme idem quod humana corpa q forti
ora sunt cū lauantur frigida aqua: in gbus calor petir i
teriora. Caro vero corz lz uideat minozari dū balneat
nō it cum calozē iteriora dicenda ē petere: sed potius i
tro madunt calor z sanguis: que causa sunt carnis. Cum
aut humana corpa spiritu substat z sanguine. sperma
tis quoqz humectatōe: sicut in libro nostro monstrau
mus de spermate: in quo sperma dixim substantiale cā
mēbroz corpozis: z ex ipso corpus augmētari z nutrir
manifestū ē meliorē digestionē fieri si sanguis z spūs
itrioribz corpis cōgregent: qd nō solū hypo. testat: lz
ēt in his duobus tēporibus multū nutrimentum dādū
pfitur. Quibus in tēporibus si pauca dissoluant: n
multus abus dandus ē: cum abus ad dissoluta recu
peranda sit. necessarius. Unde ex ipso sensu verū dixi
se hypo. cōprobat. nō solum enim his tēporibus si non
bene digeritur: sed si etiam parum comedūt corpora in
frigidat: z maxime ipediuntur. Si aut ultra modum
comedūt: nō id patiūtur quod multū comedentes aliis
tēporibus. In quibus dictis non solum hypo. redargui
tur: sed et omnes facientes idē repellūtur. Nullus enim
post qui nō fateatur corpus humanum dissolui: lz scō
prehensibili sensu: solo tamen intellectu: quod ostendit
necessitas reficiendi. si enim in eodem statu pmaneret:
nec de corpore dissolueret: nō sibi esset necessariū cib.
Perpendis ne omnis impurgator hypo. nullam obie
ctionem tuam: nulla respōsione hypo. vluoz discipu
loz esse dignam. cum enim hypo. nihil scōcūsum dimi
serit: ego uite sui nō dubitabo sibi refragari. Quicquid
inquā animal ab initio sui cōficiat: cōplet qz atqz regit
tripliciter fit: quoz unum calor naturalis. q cū sit causa
omnis actionis: maxime in hyeme: necessario appetitū
augmētat: z digestionē cōfortat: sanguinē auget in cor
pore: dissoluta a corpore supfluitate restaurat: purgato
ne dissoluit a corpore supfluitatem: z ideo mult^o cib^o
detur. Exterior vero calor nō solum dissoluit supfluita
tem corporis: sed et rem naturalem que corpz custodit.
sed dissolutio que occulta uocat a medicis: a solo caloze
naturali fit: qui solus naturalis ē aīali: sicut hypocras
dixit: z nos ostēdimus in libro de uirtute naturali. si nō
solū appetitū facit cōuenibile: digestionem quoqz z cui
libet mēbro assimilationem. sed et cū expellit supflui
tatem. Cuz et go calor naturalis fit fortior: dissolutio su
perfluitatis tertie digestionis fit sensui occultior. un Dio
forus dixit: Sudor enī extra naturā fit. si. n. cursus cor
pozis fm cursum nature fit: z natura cōtō dominās ipz
uicerit. nō ad autē supfluitas cū mādāz sensibilibz. Su

doz. n. in laborantibz uel nimis exercitātibz: uel et in en
uis ex nature fit fatigationibz. Cursus et corporis Thye
me z uere ē cōuenibilis: si in quaz tēperatus sit: sin autē
cōrio. Hypo. n. in fine huius libri hec tēpora blasphem
mat: si nō sint tēperata. Virtus aut actōis caloris natu
ralis si cibū in stomacho bñ digerit testat in hyeme corz
pus fm naturalē cursū bñ se habere: qz hoc tpe calor na
turalis augmentat in itiori corpe. sonus sit lōgissim^o.
supfluitas tertie digestionis dissoluit uel expellitur: lz n
fētatur. fumosa qz cū anbeliū: grossa cū urina egredi
untur. Hypostasis ergo urine sculētiōz ē in hyeme qz i
estate z qstias maiora turine: corpz magia nutrit: caro
augmētat: sanguis multiplicat ordinatōe modū nō ex
cedere. Si. n. hec turbetur: oīa dīa sequatur. Joānicul^o
Natura itelligit res regens z custodiēs corpz: Que a
medicis qtuor dī modis. una ē hūus regens corpz: alte
ra forma z cōpositio corpozis: tertia cōplexio sui: quar
ta aut cōsuetudo nature. Gal. Si qstias ingt uel quatitaf
corpozis in qra in multitudine sāguinis z carnis ex mul
ta comēstioe fit: z ex digestionē cōli: nō solū stomachi sed
et uenaz corpozis z mēbroz totius corpis: qd uulgu
i rei xitate exptū ē: purgās sāguinē in fine ueris z ante
initū estat. Si. n. estate supueniēte calidissima: maximū
piculum se subire cōmāt: sinō se purgauerint: cū caloz
estatis sāguinē dissoluat: z chimos semp sparsum ebuli
re faciat: uene aut itenātur: lz antea sibi cōueniētes eē
uideātur. unde aut crepant: aut putrefiūt: aut ad mēbra
debiliora hūores malos mittunt: gb^o phlegmones: be
rispile: aliue morbi sūt: fz naturā ipoz humoz: Que
oīa attestatur in haphorismo hypo. in his ingt hoīs n
solum corpus plus digerit: sed z multo pl^o ciboz dādū
ē sibi: qz cib^o ad cōpationē caloris naturalis expetit si
nō subeat calor extrane^o sicut dixim^o: q humoribz gene
ratis cib^o minuat. Hypo. nō idē hic tractauit de hē si
cut de estate: quod tñ ego itatū relinqre nolo. Dico g^o
qz initū ueris similibz ē hyemi qz estate: eō hō finis: Ali
qñ uer totū ē frigidū. sic hyemis aliquā ca. sic estas: un
z i initio ueris oīz cibū ordinari sic i hyeme ordinādum
erat. sed tñ si totū frigerit uer: uelut in hyeme ordinan
dus ē. in ueris sine z totū calozis: ordināda ē dicta sic i
estate. si mediocre fuerit mediocritas diete tenēda est: q
oīa sanis sūt ordināda uel obseruāda. post. n. ifirmozū
subinferetur dieta. 16

Huide diete omnibus febricitantibz
cōferunt: maxime uero pueris z aliis
sic assuetis refici.

PRecedēs aphorism^o de qstitate cibi: subseqns de
qstitate tetigit. i q multa inuamēta sub breuitate i
dixit hypo. Primū quō febricitates opōreat nutrire di
xit: 2° qlic nutriat sanū. Res. n. extra nāz p dīū ducēda
ad suā pphaz nāz: opari cōrio itruit: nālia. n. fz similitu
dinē it cōsuāda. in febribz. n. qz febris ē mōbz calid^o z lic
e^o: cū febris nihil aliud sit qz color nālis mutat^o i ignē
hūida dicta dabit. i nā. n. ex tate uel cōsuetudine
humida n fm dīaz: sed fm similitudinē dicta ē dāda.
Dz. n. naturā corpuz custodit z n minuet nec mutat: si
cut i mōbis facit ē. Qui hō i hydropicis cū febriz^o spu
gnare hypo. arbitrat^o: qz n hūidis lz sicca dicta: i ordi
nāda maxime dieta desipierat: q multū hoc loco neces
saria ē. sed in magategni hec a nobis apt^o explanata sūt.
ubi singulū mōbi: simplices simpliciā medicamēte medica
bunt cōpositi cōpositis: uel cōlibz: uel uno magia alio
min^o. Hydropici uero cū febriz^o sic medicandi sūt sicut

pleuratici: et sanguine sercates ut pliscis: gbus. f. pleureri
dis dada e sicca dicta: pliscis humida. hi. n. duo morbi
g fuit. Siis idiget medicaminib. In his Siis duo
b. os ut fortior medicet pus: alter ho n negligatur. sic
et hydropici cu febrib. Siis necesse e medicetur sicut i
oppositis sit ifirmuatib. Hypo. aut lz rephesus: hic ta
me no neglexit: sed hic ponit prem p toto: et aliquando
ecouerso posuit: sicut in aphorismo etate et consuetudine
pones: coplexione m itellexit naturalē: ipus quoq; et
regionē. itidē et aliis locis faciendum: neq; hypo. obui
andū. Si ergo corp. extra naturā extierit medicadū ē d
riis et redncēdū sanitati. Si ho naturā suauerit i sani
tate custodiēda ad laborandū erit: sic. n. auctorizauit hy
po. de gbus planius i megategni diximus. 17

Cibus semel: aut bis: aut amplius:
aut minus: aut secundum partē. Dā
dum uero est aliquid tēpori et bore et regio
ni et etati et consuetudini.

Quam supius de quātitate et qualitate ciborū fusi
ficient disputauerit: ordinē quoq; dandi reticere
noluit. nō. n. satis ē hoc solum scire ifirmo cibum
multum siue pax siccituum siue humectatuum eē dā
dum: nisi hic scias cui semel aut bis aut ampli siue mi
nus dandum sit: quod itelliges ex etate tpe aut consue
tutine et regione: sicut supius diximus esse fm quātī
tate et qualitatē: unde subintulit: Dandum ho ē aligd
tempori bore et regioni. ubi mōstrauit si multociēs uel
paulatim: uel nō ē dādum sit. Quibus ēt disponēdis
qualitas morbi: uirtus quoq; ifirmi pms consideran
da ē: deinde tempus: etas: consuetudo: et similia: q quo
modo fiant i pnti dicam. Si huius ifirmi sit debilis et
qualitas corpis corrupta sit: uel minorata sit: pax cibi
et multociēs dandum erit. Paruitas: qz huius est defe
ctaque semel nō multum cibum sustinet. Multociēs
dandus erit: qz corpus minoratum multam refectiōem
expectat ut crescat: Corruptioni enim necessaria est res
tauratio et cum temperamento. q si uirtus sit defecta:
corpore nō extenuato uel minorato: et cbinis naturalib
bus non corruptis uel etiam abundantibus opozet ut
paulatim detur et pax. Similiter uirtute existente forti
chimis uero multis et temperatis idem erit faciendum.
Uirtute autem forti existente: et corpore corrupto uel te
nu multus abus et multociēs erit dandus: multa. n.
refectiōe idiget corpus: qz uirtutis sue forti udo dige
rere eam potest. q si nobis interpolatio febris obuiaue
rit: neq; multociēs abus dandus erit: neq; multus sz
ipum debemus dare paulatim. Si ergo fortis uirtus
et morbus ex abundantia fuerit: paruus detur abus: et
paulatim. lz enim digestiua uirtus fortis sit: tamen pro
pter abundāte morbi pax dani. Lib. ergo dabitur fm
qualitatē morbi et uirtutem ifirmi: fm tēpus quoq; et a
tem: et consuetudinem: et regionē: et similia his ciborū erit
quāntas ordināda. In etate. n. abus multociēs dandus
ē et paucus. multociēs gden: qz indiget pp sepi
simā resolutionē: pax pp uirtutis defectum. In hyeme
multus et paulatim dandus ē. multus pp uirtutis forti
tudine. paulatim: qz non indiget sepiissima refectiōe euz
non possit digerere. Sanos aut iam diximus in hyeme
melius posse digerere pp calozē in iterioribus latentes.
medio uero uere et appropinquante iam etate pax ci
bi magis: et longis debemus dare iteruallis. hoc enim
tempus. f. uer morbo de plenitudine assimilatur: qz chi

ni in hyeme coadiguati dissolunt: effluētē p totū cor
pus. Idem quod diximus de tēpore: in morbo faciēdū
de plenitudine. Pax enim cibi si uirtus sit fortis lōgis
damus iteruallis. Similiter etiam in uere faciendum
ē maxime febricitantibus: de gbus hypo. in hoc loco f
macionat: de sanorum enim dietis iam diximus. Au
rumus morbo de humoz corruptione assimilatur: unde
et febricitantes laudabili cibo hoc tempore: et sepiissima
indigent refectiōe. in uirtute forti multus abus et mul
tociēs erit dandus: in defecta multociēs et paruus.

Secundum hoc etiam etatem: et regionē. et cōuetudinē
et cōsimilia cōsiderare oportet: Secundum qualitatem
in quā morbi: et uirtutē ifirmi: euz hoc uirtutem augmē
tent et cōfortent: uel minuant et debilitent. qualitātē qz
qz et materiam morbi augent uel minuant: uel in malas
qualitates cōuertunt. 18

Estate et autumnno cibos grauissime fe
runt: Hyeme uero facile: Aere uero
secundo.

Quia de sanis ē locutus: de cgris loquitur. Estate
et autūno: quoniam tunc calor ad exteriora egre
ditur. Autumno uero: qz tunc idē calor in quali
tate temporis dissoluitur: hyeme uero cōcludit. Uere
diuisus ē calor intus in nobis et foris grauiter ferunt:
pp aptiōem pororum. Nec uerba nō ut qdam purant
sunt duplicata. Quidam enim qz dixit uentres hyeme
et uere calidissimos natura esse: hic ho. Estate et autūno
cibos grauissime ferunt: putant uerba esse duplicata: sz
non ē ita. Cum aut superius per tempora anni quātita
tem et ordinationem dietē in ifirmis et sanis esse itelle
xit: hic necesse fuit dicere multum cibum semel datus. f.
hyeme non nocere qz ferunt facillime: in etate uero dif
ficillime: cum extra corpus calor naturalis creat: et huius
defecta sit: unde caueatur ne multus subito d tur cib.
De aliis uero tēporibus. f. uere et autumnno dico q autū
nus in natura sui assimilatur etati: uer uero hyemi. Qz
pōt itelligi: qz i autumnno corpus idipit refrigerari: et po
ri claudi: uere quoque dissolui et rarefieri pori. Nec
autem satis innuit hypo. non ergo eadem duplicauit.
Item quod pus superius dixit: in sanis dedit itelligi.
hoc aut attinet ifirmis. 19

His qui in circuitibus exaciuntur: ni
hil dare neq; cogere: sz auferri ex ap
positionibus uel ex appositis ante crisi.

Quoniam ordinatio dietē uniuersaliter triplex ē in
quātitate et qualitate: et quando debes dare. in
duobus pcedentibus aphorismis in febrim
interpolationibus nulla auctoritas datur ab hypocrate.
Tertium. i. quando debes dare: multum in his ad
iunat nos. Unde et in circuitibus. i. interpolationibus
ab hypocrate dicitur: Portendunt interpolationibus in
quibz quo tempore abus dari debeat. Si enim interpo
lat febris unum tempus custodiant: et ipsum interpo
lat: tunc mberit dandum. Sed si unum tempus non
obseruauerit: tempora cibum dandi secundum qz opo
ret non possunt ceruicari. unde hypo. his qui in circui
tibus exaciuntur nihil dari precipit. Precipit ergo nō
bis: neq; in apicibus: neq; pscantibus: neq; ad capi
endum appropinquantibus morbis cibum dari dehe
re. Quod dixit: Ante crisi. uel ante horā accessiōis:
uel ante status: uel ante uerā crisi itelligi o3. Quodcū
qz at boz itelligas satis eē cōstat: sed itērio sua fuit nō

ante accessiones aliquid dari. Superius enim de statu dixit cum quo nec an crismum retineat. hic autem de accessione solus intellexit hypo.

20

Et quorum crisis fit: et quorum facta est equaliter: non mouere: neque nouum facere: neque farmaciis neque aliis prouocationibus uti: sed sinere.

Postquam de ordinatione dicte expleuit: vnde natura debeat dimitti operari ostendere incipit: ut faciat scire quod oportet infirmis: obtestatur autem ne aliquid adiutorium occupantes festinem: nisi solum dicte ordinationibus. etiam ostendit quando natura non permittatur operari sed potius debeat adiuvare. Dicit igitur: Ea quorum crisis fit: et quorum scilicet est equaliter nature sunt permittenda: ut scire quod oportet facere faciat: neque nos de ea utromittamus impedienda: sed si natura moueatur ad crismum non perfecte neque complete oportet nos quod de motu suo minuitur complere. Unde idem in libro de chimie: quo in libro ad idem iterum. Crisis inquit perfecta est: ubi natura currat scire quod oportet: neque de numero significationum laudabilis crisis aliquid mutet: Quarum prima haec est: Crisis melior est cum purgatione quam cum apostema te: Secunda chimios purgans nocuos quod sunt causa morbi et dolantes corpori: melior autem est aliquid sibi opposita. Tertia significatio crisis est que cum purgatione necessaria recta fit. id est procedens de loco morbi: quod melior est dicitur sibi. Quarta crisis: que est cum leuitate et quiete corporis: et haec est melior sibi opposita. Quinta est post apparitionem coctionis quod melior est sibi opposita. Sexta in die critica quod laudabilior est sua opposita: quas omnes in crisi perfecte esse oportet. si nimirum sit una vel altera vel plures: siue crisis cursu excedat: neque perfecta crisis esse credatur neque certa.

21

Ne ducere oportet undecumque maxime natura repit inde ducere per conuenientes regiones.

In his intelligere nobis inuit purgationes humorum: qui materia sunt morbi: quibus autem crisis est imperfecta: aut imperfecta futura est. Et est monstratum per quod loca purgari oportet. ex quo duo significata monstrantur: vnum. scilicet naturam membrum per quod purgatio debeat fieri: alterum quo humores fluere debeant. Dicit ergo. Undecumque maxime natura repit. Loco vero per quod apte sunt purgationes sunt haec: Stomachus: intestina: vesica: venter: matris: curis: ites fauces: et nares. Cum. n. cerebrum debeat purgari: purgabitur fluxu sanguinis qui ex naribus fit maxime morbo oppositis: quod si non contrarie. Currere chimios ad loca sibi non conuenientia est: ut cum membrum nobilissimum sit et sensibilissimum: et ad patendum suspectissimum. quod si per se purgare velimus maius damnum quam si crisis absit incurramus: verbi gratia: Si in epate sint chimii morborum generationi: quos purgare necesse sit: conueniens locus erit stomachus: et inferiora ipsius meliora sunt cum egestionibus: quam superius: ita cum vomitu: vel renes: vel vesica. quod si chimii superius ad pectus concurrerint: et ad pulmones siue ad cor peruenerint: non signum laudabile erit. Unde et medicum inuestigare oportet: ubi natura humores destinare velit. quod si ad apta loca miserit: praeparat viam ipsi: et succurrat eis: si autem aliter quocumque modo repugnet eis: et ad apta loca mittat.

22

Digesta medicari: et mouere non crudam neque in principis: nisi sunt furiosa: multa uero non sunt furiosa.

Cum Medicari dicat: consuevit intelligere laxatiua. scilicet quod dixit furiosa: abusuue posuit: cum ab aliis mutuantur furiosis humoribus hoc tribuit.

Cum enim animalia ad coitum furiant: in loco vno stare non possunt propter nimiam sui concupiscentiam: que mouet ea et facit furiosa et nocere eis. Itidem et humores aliquando se mouent: et infirmo nocent de membro ad membrum currentes: neque egrum permittentes quiescere: actionem naturae disturbantes: qui sunt huiusmodi: oportet eos purgari si autem quiescant: et in quibusdam membris abundantes se non moueant: neque medicamentis mouendi sunt quousque maturati fuerint: quibus maturatis natura nos magis adiuuat in illis expurgandis aliquando enim natura post morbum maturatum diuidit humores: eorum expellens superfluitates: que sunt nociue et morbi cause: quo in tempore crisis solet euenire: cum tamen natura perfecte ad crismum non moueatur: non indiget medicamentis. Si autem imperfecte: oportet nos eam magis adiuuare et minorationem sue virtutis explere: ut crismum faciat perfectam cum utroque. id est natura et medicamine. Nos autem in libro de virtutibus naturalibus naturas cuiuslibet membri quatuor virtutes habere monstrauimus: appetitiuam videlicet allicientem et elicientem sibi conuenientia: alteram contentiuam circumdantes et continentem ea: digestiuam decoquentem et imutantem digerenda: expulsiuam expellenda nociua a se. Item monstrauimus quod quilibet medicina laxatiua attrahit sibi similia. Quod bene autem nos hypocras adiuuat: cum non multa furiosa esse dixerit: quod patet experientia. raro. n. est de membro in membrum currere humores: maxime in vno eodemque membro quiescentes: in quo permanentes usque ad finem morbi excoquuntur et digeruntur. Hic autem apophorismum ratio in libro inuenit: sed cum inueni in libro de chimie.

23

Ne egrediuntur non multitudine considerare oportet: sed quomodo egerunt et si qualia oportet purgari purgentur et conferre bene ferunt. Et ubi oportet usque ad defectionem ducere et hoc facere si sufficiat egrotans.

Oportet purganda quantitates habere distinctas et definitas: siue naturalia siue artificialia sint. et sicut qualitates fuere assimilantes materie morbi: sic et quantitates secundum quantitatem materie debent esse purgantes. Qualitates vero purgationis superius monstrauimus: ubi in purgationibus veteris diximus quod sponte sunt purgationum vero quantitates nullas usque huc tetigimus. In hoc ergo apophorismo posuit signa quantitates purgationis. si. n. tamen materia causa morbi purget. infirmus quiescit leuius. sed si cum re naturali purganda miscetur: grauatur et angustia ex necessitate infirmus: cum sua deficiat virtus. vnde non ex quantitate purganda non consideremus: sed ex dicendis significationibus. id est leuitate infirmi gressu. et nocitiorum excrementorum qualitate. Quod dixit: Usque ad defectionem ducere oportet: utile est sed vade sunt significationes quomodo fieri debeant: quas cognoscemus experientia et rationibus affirmantes: Quam defectionem tamen hypo. testatur videamus prout: an illa. id est de plebotomia uel alia uenit medicina: uel ex humoribus acutis existentibus in ore stomachi antequam medicamen ad os stomachi ueniat: aut ex ipso medicamine mordicante: de huiusmodi. n. necesse est deseri. Sed cum haec defectiones soleant contingere ante oportunas purgationes: non uidentur esse sufficientes. Similiter febricitantes quibus patitur defectiones propter angustias igetes et propter eorum assiduam sursum et eorum moneri

Unde qz a'iquādo he defectiones nō sufficere uidētur
p'blebotomados puto oportere. Intendit autē hic defecti-
onē. i. purgationis quātitatē: sicut in acutissimo aposte-
mate: et in febriatūib' peracutis: et maximo dolore. non
tamē temere nos itromittamus: nisi cū uirtus custodi-
tur: quod innumētabilit' experti sumus: et maximum
iuuamētum iuenimus. Cum enim p'blebotomam' usqz
ad defectiōez i peracutis febribus: refrigeratur corpus
et febris extinguitur: plurimis uēres soluant: sudo: eo
patiuntur: et multi perfecte sanātur. in maximo ergo do-
lore nulla medicina pfectior hac defectione. Oportet at
discernere ubi p'blebotomare: et ubi dare farmaciā opor-
et: quod diximus in libro de p'blebotomia. 24.

In peracutis passiombus raro et i p'ncipiis
farmaciis uti: et hoc prius bene
diudicantes facere.

Nec dixit hypo. materiā purgare nō crudam: hic
autē monstrauit purgationes necessarias ab initio
et tñ in peracutis febribus: et raro cū furiose sint
passiones: pcepit uero fieri cum maiori consideratione:
in diuturnis autē morbis purgationes expectantur a si-
gno coctionis. Quod autē dixit: Bene diudicantes face-
re: quid intendit debemus perpendere. s. an intenderit
corpus ifirmi ante purgationem parare: uel expectare
naturam operari: ut corpus farmacie apparatus sit: an
aliquid aliud portenderit. sed qz ipse cōsiderauit max-
ime custodiendum et cauendum ē nobis in purgationibus
huiusmodi. Si enim dētur nō fm q' oportet i acutis fe-
bribus: periculosum ē ualde. Omne. n. lapatiūz fm se-
calidū et siccū ē: unde febres generātur. nō ergo necesse
ē dare medicinā calidā et siccat: sed refrigeratiua et hu-
mectatiua datur. Nō ergo farmacia in febrib' causa ca-
loris eaz ē adhibēda. satis. n. bene p'pēdim': qz multuz
noceret ifirmis: sed tñ uāda ē cā chimoz q' materia sunt
febrū: cū purgationē itellexim' plus iuuatē q' angu-
stie timorē: quod sit cū materia morbi sine corpis nocu-
mēto pōt purgari: in quo p'grendum sit corpus farmacie
sit paratū. Quoz. n. morbi ex nimietate sunt pingue-
dinis: uel multis cibariis grossis et uiscosis: uel ex tūmo-
re: uel extēsiōe sub diaphragmate: uel nimio calore: uel
alicui' mēbri apostemate. hypo. i libro regiminis acuto-
rū: Nulli inqz hoz ad purgationē appati sūt supple in
p'ncipio. Ubi ergo purgatio cōuenit nullū hoz oportet
iueniri. Cōuenit. n. chimos subtilis et faciles esse et sine
uiscositate: et uia ex: uentiū apparatū esse: et sine cōstipa-
tione: quod totū aliquādo ē artificialiter faciēdū. istud
hypo. hic itendit: et in sequēti aphorismo cōfirmabit. in
egritudine autē acut: nō nisi in p'ncipio farmacia danda
ē. i. in die pma uel secūda ad plus: qz non tātuz spaciūz
ut corpus ad hoc pareatur suscipiēdū. Quod si esse pos-
set: mcllicratū bonum daretur: in quo coquātur hyso-
pus: calamētuz: amcos: et similia. Hic igitur de causa
raro hypo. p'cipit dari farmaciā in egritudine acuta:
maxime cū sit furiosa. que si sint: corpora cauenda non
essent apparata: neqz acumen morbi dabit spaciū appa-
randi. 25

Qualia oportet purgari purgentur:
et confert et bene ferunt. Si uero con-
trarium importune.

Iste aphorismus in p'cedentib' ē explanatus: ubi
In perturbationib' uentris etc. dī. Sed qz de ar-
tificiali purgatione dicebat hic et qualiter debeat fieri

diffiniuit: neqz graue fuit sibi repetere. Quod si ante
dixit: adhuc tamen repetit ut recorderetur quod pri' di-
xit. Et qz in p'cedenti aphorismo artificiales solaz tēti-
gū: hic utrāqz itelligēdam innuit.

Sinit particula prima:
Incipit pticula secūda.

In quo morbo somnus laborem
prestat: mortale. Si uero sonus
iuerit non mortale.

Quod in hoc loco p' labore nocumētum itel-
lexerit: ex subsequētib' mōstrat cū dixit. Si
iuerit. vñ ex opposito itelligēdūz ē labor no-
cumētum. Nocumētū uero sōni duob' mo-
dis ē: vno modo vniuersali: cū in initio interpolatus fe-
brū ifirmus dormierit: Altero p'culari: cū in morbis
qbuslibet ifirmus dormierit. Hūc hypo. hic itēdit: cum
pmus neqz nocumētuz: neqz mortē portendit: sed pot'
in initio naturā p'ximā iuerit. Calor. n. cū chimis i i-
nitio interpolate febris iteriora petit: sicut idēz alias inuit:
maxime sigs rigore habuerit: tremorē quoqz et nimiaz
frigiditatem in corpore exteriori. Si ergo ifirmus i ini-
tio interpolate febris dormierit: plōgant huiusmodi ac-
cidētia: neqz febris ad statū nisi post magnū laborē ap-
propinquat. Si uero itus i uisceribus alicubi apostema-
ta latitāt augmētāt. Et si chimis aliq ad stomachū curre-
re solebāt: nō solū nō digerunt: sed et augmētant: qua-
pp ifirmi h' tēpore nō sunt dimittēdi dormire: ut exte-
riora habeāt spiritiū et sāguinem et calozē: sicut et iterio-
ra. Redarguimur tñ a sopbificiis obliuētib' nobis: qz
nocere illud nō a somno uenit: sed a febrib': qd tñ exci-
tatione minuit. magis autē sibi noceret si nō excitaret:
nō tñ sonus cā fuit nocumētū: sed q' nō excitatus fuit. h
ergo palā ē nō sonus i initio nocere febrū: sed pot' au-
scres sōnū minuit nocumētū: et facit suū iuuamētum et
asserēs sonus minuit iuuamētū. Alii uero dicūt q' sō-
nus nocet cōfirmātes hypo. nō in initio febris sōnū itē-
disse sed quocūqz tēpore fuerit. Multū at vñ iuuare maxi-
me i febrū declinatione: et aliqñ in statu: aliqñ i augmē-
to statui vicino. Si ergo nocet i augmēto statui vicino:
nō ē ad mortē c' fortis significatio. i declinatioē uo no-
cēs certuz signū dat ad mortē. Si. n. solētia iuuare in
suo tēpore tūc nō iuuent cum debeāt iuuare: mala pro-
culdubio ē eozuz significatio. Nocumētum uero som-
ni sōnum est iuuamēto sui: cum nō febres minuat: s'z po-
tius augeat: dolores quoqz nimiaz maioret apostema-
taqz augmētet. Et aliquādo ifirmus irrationabiliter in
somno loquitur. cūz uero excitatur ifirmus in eadem va-
nitate permanet aliqñ diu: aliqñ stupidus surgit: neqz
nisi cum magna grauitate excitatur: Que omnia patit
ex chimoz p'limitatib'. Si. n. calor naturalis in corpo-
re chimis sōnor fuerit: in somno eos digerit: Si autē de-
bilior sit: et chimis eum vicerit: dominātur chimis in uisce-
rib' unde hec accidētia cōficiuntur. Hypo. uero itendit
exteriora corporis in uigiliis calefieri: in somno uero re-
frigerari: in quo plurimi concordant philosophi. Som-
nus uero et uigiliis interioris uel exterioris caloris natura-
lis sunt adunatione. Si igitur calor in uisceribus adu-
nes: neqz materias q' morbi cā ē uicere possit suis uir-
b': neqz nā morbi cāz supgrediat: certa mori significā

Sed si eam uicerit natura: et sibi possit dari: bonum quod des est sed non signum certum ad sanitatem: potest tamen dici firmum pro hoc posse sanari: et alia de causa picitari. id est si patiat apostema in aliquo membro nobili: et apostema durum sit difficile solui: in eodem possibile est eum mori. Bonum ergo est ut dicamus: si labor facit somnum: quod morbus significatur. si autem inuenit: diu faciet. quod somnus noceat monstratur in epidemia: cum dicit: Multi inquit horum alienationem passi sunt et stupores: alii vero propter somnum doluerunt.

Si desipientiam somnus sedat: bonum. ubi uero prestat: malum.

Ibi superior continuetur ut unus fiat apophorismus ita dicitur. in quo morbo somnus labor facit mortale: si vero inuenit: non mortale. Eliguntur alienatione somnus sedat bonum est: unde iste apophorismus potest ut confirmare. Intendit autem hypo. bonum somnum esse si dolorem mitiget et apostemata siue febres. Et cum hoc omnia intellexerit: periculosus quoddam unum unum alia intelligeretur nominant.

Somnus et uigilie utraqque modo magis facta: malum.

Uidam medici arbitrati sunt malas esse uigilias excedentes modum: sed somnum non similiter: quod somnus tempus bonum signum est: Nullus enim somnus modum excedit. Multi quoque errauerunt putantes stuporem longum esse somnum: Quibus nos obuiamus: quod nunquam habuit usus ut stupor somnus uocaretur longus: oportet ergo nobis concordetur. Cum ergo naturalis modus excederit: et sine stupore fuerit: longus uocabitur somnus: quem prius sensus facit. id est cerebri frigiditas: quod si sit fortis comixta humiditate lixargia facit: si uero siccitati cathalasiam. id est coagulationem facit. Contra uigilie exprimit sensus sunt caliditate: que ex simplici sit complexionis cerebro durante: vel ex eorum comixtione: quod in quibusdam libris nostris nos explanasse meminimus: unde huiusmodi breuiasse sufficiunt. Sicut autem quidam negant somnum excedere temperamentum: in eadem de uigiliis putant sentendum.

Non plenitudo: non indigentia: neque aliud quodcumque magis natura fuerit: nihil bonum.

Um in precedentibus unum quoddam intellexerit: in hoc subsequenti omnia subintroduxit: ostendens sanitatem temperamentum esse et equalitatem: Exiens ergo temperamentum uel equalitatem: proculdubio incidit in infirmitatem: et si multum egreditur: morbus: si uero parum causa morbi appellatur.

Abore spontanei narrant morbos.

Omen laboris non motum nimium ostendit: sed quod nimius motus conficit. Si autem sine motu tale quod contingerit: non labor absolute: sed potius labor sine causa manifesta appellandus erit: Qui labor tripliciter dicitur sicut in libro de regimine sanitatis diximus. Unus est sicut dolor uulneris. Joaniculus. Uulnera apud bellicosos sunt ictiones carnis. id est separationes iuncture quocumque modo fiant. Secundus ut quasi dolor tetani. Tertius uelut dolor apostematis. Causa primi mali sunt cibi. Secundi ipsorum ciborum abundantia: Tertii utrumque: Quod cum ita sit necesse est his laboribus morbos nunciari.

Uicunque dolentes aliquid corporis plurimum dolores non sentiunt: his

Mens egrotat. Unum dolorem hypo. sepe consuevit appellare: hic dolorem intendit: sed causam doloris: sicut in epidemia dixit: Dolores primi: quod craton sustinuit. fuerunt frigidi: posteriores calidi: per calidum et frigidum non dolorem intellexit: sed qualitates has que fuerunt causa doloris. Idem hic significauit: apostemata. n. calida: ut belipile: uulnera: incisiones: et excoriationes: et contusiones: et quaecumque horum patiuntur infirmi: neque sentiuntur: mente egrotare eos faciunt. Neque distat siue mentis siue intellectus: sensum: quocumque siue memoria dicat.

Uicunque multo tempore extenuant corpora tarde reuerti consueverunt: quod uero modico modice.

Aties pro tempore extenuas corpora ex inanitione humilitatis corporis est intelligenda: non quod dissoluantur solida membra. Que uero multo tempore macrescit carne dissolui portendit: et membra cibum pro corpore diuidentia eum digerentia sanguine quocumque generantia intelliguntur esse corrupta: ut non possit cibum digeri quantitate corporis sufficere. Unum cum necesse sit corpus refici cibo: multo plus oportet tempore reuocari. Hic autem in hypo. intendit corpora sola humiditate extenuata: cum dieta cibi uelocissime ad crassiciem reuocanda. Membra enim appetitua et digestiua credimus esse fortia. Finis huius apophorismi diuersus in diuersis inuenitur libris: sed in ad idem redit: que in modico modice: alibi que in breui cito reuertitur consuevere.

Ex egritudine surgens cibum accipiens quis non conualecat: significat quod corpus plurimo cibo uinitur. Si uero non accipienti hoc fit: significat quoniam corpus inanitione indiget.

Incapacitatem ex breuitate unius uerbi est obsecutus: quod usuale fuit Aliam inhabitantibus: et est ad hoc usuale. Et est illud Accipiens: dicentes enim: Accipiens desiderans intelligunt seu uolens. Non desiderans enim cibum non accipientes dicuntur: desiderantes et ex eo corpus implentes dicuntur accipientes. Si quis ergo exiens ex egritudine cibum desiderans et accipiens non reuocat corpus ad perfectam sanitatem: cibo accepto corpus non nutritur: sed aggrauatur potius. Non cibum desiderans: neque accipiens quantum sufficiat: humores malos se habere significat: quibus si non purgetur corpus ad uirtutem potest non reuocari. Hypo. autem libro hoc et multis aliis humoribus multos phlebotomia minuendos inuit: sed si sit unum farmacia minuat: Quod cum ipse probasset: et alibi dixisset duos apophorismos subintulit: in quibus finem huius apophorismi de utraque euacuatione explanauit: Si inquit cibum non accipienti hoc fiat: significat quod corpus euacuatione indiget. Multi discordant libri de his duobus apophorismis in fine sui ordinis. Qui autem hic ordinauerunt: melius dixerunt. Non pura corpora quantumque nutrita: magis leduntur: ut continentur et sic: Si cibum non accipienti hoc fiat: quod inanitione indiget: significat quod non pura corpora quantumque nutrita: magis leduntur: sed cum libris reuoluerem et in eis ita sicut modo libri habent repirem: sicut inueni ita diuisi et explanauit.

Corpora ubi quis uult purgare: oportet fluxa manere.

Ulti medicorum fluxa facere arbitrati sunt: ut uo

mitu medicandos antea eos ad uomitum preparamus
cū aqua calida: et humidis et fastidiosis cibariis cibare
et sic tandem medicinā dare. Quibus eto farmacia vāda
ē: ventres mollificetur: et vētres ad relaxatōes appetū:
Sed nō rā uilis fuit intentio hypo. aliud. n. mai^r et magis
necessariū hic fūdit: quod multis multoties pbarim^r
expimētis. Subtiliādi. n. sūt hūiores grossi et viscosi: et
apiendi poti quib^r ualeāt currere: et cū medicaminibus
extrahi et expelli facile tēperata medicina: qua nō cōtur
bet natura: quod q neglexit: et ad medicinā tm itēde
r. t. hūiores grossos et angustiosos reddit cū nimis tosi
onibus: defectionib^r q³ et uertiginib^r multis et pulsib^r
ordinatis: et similib^r q qñ fiant in quodaz libro nostro
exposuim^r. Hic aut hypo. itēdit corpora. f. fluxa vomī
tu vel solutione purganda facere mollia: ut relaxet ape
riatur: subtilietur: et dissoluatur materia. 10

Non pura corpora quantuncunq³ nu
trics magis ledes.

Qui subcūres corpora nō pri^r mūdificata corū
pūtur malis hūioribus: quorū quantitas necesse ē
ut augmētetur: et qualitas non mutetur. Hoc plurimū
patiūtur quoz stomachus malis reducat hūiorib^r et sūt
patiētes id quod super^r dictū ē. Si ex egritudine cibū
accipiēs quis nō conualeſcat hoc fit zē. 11

Acilius est repleti potu q cibo.

Haniculus. Liquida cibaria plurima potum
hic intellexit. galienus: Cū hypo. hic itēdat de
bis qui corpora sua erāt refecturi: et quoz cor
pora erāt reficiēda ut ad idē redeāt in quo fuerāt sani:
hōndere uoluit cibaria hoc faciētia. Dixit. n. i quodā li
bro de cibariis. Qui cito uult reitēgrari ad hoc quod fu
it: optimū ē hūidis repleti: qui eto celer^r uult refici po
tu reficiat: qui uero adhuc celer^r odore. Nō m absolu
te itelligendū ē q dixit ibi humidis: Hic at potu: s3 po
tius illa que corporis sunt nutritilia: et grossis cibariis
ad nutriendū uicina: sicut uina grossa: Vinū at aquosū
et subtile atq3 albiū naturaliter ē aque uicinū et illū uirtu
ti uicinatur ad nutriendū. vñ uina puocatur: nec corp^r
inde nutrit: nisi puissimū quid. Stossū uero et rubeum
uinū nutrit^r ē ceteris: i plens cito corpora obnoxia i
nanitōi. i. victa et lesa per inanitōz. Quicūq3 aut qūo ci
bus digeratur itelligit liquida cibaria nutritilioza et sa
cilioza corpora perpendit. 12

Que reliquūtur in morbis post crīsim
subuersiones facere consueuerunt.

Hic aphorismus superiorī cōtinuatur quo dicit^r.
Si ex egritudine cibū accipiēs quis nō cōuale
ſcat aplozi cibo corpus utitur. Si at cibū nō ac
cipiēti hoc fit: euacuatiōe idigere significat. Uult. n. ostē
dere quare quidā cibū abhorret: ac si diceret. Siquis
cibū accipiēs nō conualeſcat euacuatiōe: idigere signifi
cat: q2 que relinquūtur in morbis post crīsim subuersio
nes facere cōsueuerūt: et que relinquūtur sm intellectu
hypo. mali considerātur chini: quib^r longo tpe putrefa
ctio: necesse ē febres generari. Omnis. n. humor extra
neus qui nō de naturis corporū eē cōprobatur: impossi
bile ē q ea nutriat: sed potius in putredinem mutat: q
si in locis calidis congregetur et fortior: et uelocior effi
citur. 13

Quibuscunq3 crisis fit: his not diffici
lis est ante acumen: superueniens ue
ro lenior ut in pluribus.

Quālis est uelox et uehemē^r motus morbi. cū ifir
mus ad mortē uel ad salutē ueducitur. Est autē
cum natura diuidata bonis nocitura: et ad expellendū
faciat apparata: quod cū fiat necesse ē q infirmus pati
atur angustias: et morbus ureſcat. Nocte aut plus ap
paret: cōsuetudo enī ē humana ut nocte dormiat. si. n.
angustia somnū auferat: facili^r hora quietis apparēt pi
cula. aliquādo tñ apparēt pericula in die: q2 crisis debz
eē in nocte. Quod aut postea dicit: Superueniēs eto le
uior ut in pluribus in quibusdā libris nō inueni^r: per
quod tamē crisis itelligitur que ad salutē portēditur: et
bene dixit hypo. cū post hūioris expulsiōes necesse sit
subsequi quietē et leuitatē corporis. Crisis uero ois pl^r
attinet sanitati q mortī: nisi morb^r sit pestilētiālis. 14

In uētris fluxibus mutatōes egōnu³
iuuant si non ad mala transmutantur.

Duerſitas egeſtionū et mutatōes earū significāt
purgatōes diuerſoz et multoz hūiorū fiduciāq3
ſāitatis: et mūdificatōz corporū nisi cū trāsmutat^r
i malū. Si enī significēt dissolutionē corporū et dissolu
tōz solidorū mēbroz et corruptōz et putredinē eoz: ma
lū erit siē hypo. i. pnoſticis dixit cū egeſtionē tenig^r pi
guedinis: quā significare dixit ſubſtāntialis humiditatis
dūſolutōes. ſerentē quoq3 dixit egeſtionē: que. corporis
portendit putredinem. 15

Ubi fauces egrotant: aut pustule i cor
pore nascūtur: considerare o3 egeſti
ones. Si. n. colerie fuerint corpus egro
tat: si uero sanis similes certum est corpus
nutriri.

In hoc aphorismo duo opposita uidentur eē ap
posita: quibus oppositis necesse est nos respōde
re: sed cum unicuiq3 oppositorum partem quan
dam sui subtraxit per partes positas uoluit itelligi re
ſtictas. Si aut retictas hic posuerimus: talis uerborū
suorum erit itellectus: Ubi fauces egrotāt aut pustule
seu uulnera certificantur: egeſtiones siue alia a cor^rpori
bus expulsa considerentur. Si. n. colera domīnat cor
pori: corpus ifirmabitur: neq3 certi sumus utrū nutrire
ipsum debeamus. q si excrementa sint similia sanis: cor
pus erit pro certo nutriendū et sanum. Unde aut hoc sic
eē hypo: intellexit o3 hic subiici: Natura. n. aialium ref
gitiū aliquādo de mēbris nobilibus humores malos
expellit cū vomitu et aliquando cum urina: egeſtionib^r
quoq3 uel porroz apertionibus. i. sudore q si eos opū
latos inuenerit: et materia expellenda grossa et viscosa
fuerit: non potest a natura expelli: unde causa latēs sub
cute corporis: inde pustulas et uulnera necesse est gene
rari. Fauces autem facile suscipiunt humores decurre
tes a capite: unde subsequitur eas infirmari. oportet
igitur considerare utrum natura omnes illos humores
ad debilia membra expulerit et nil inde in corpore remā
serit: quod itelligitur per excrementa a corporibus: si. n.
natura malos humores non expulerit est necesse egeſti
onem colericam domitari: quia pustule uel uulnera ex
incentione sunt sanguinis: que incentio propter coleras
rubeam fit. Hypo. autem hic monstrauit corpus prius
debere mūdificari q nutriri. copore enim nondū mū
dificato et nutrito magis fit lesio. Si autē corporis ex
crementa sanis sunt similia: humores puros in corpore si
gnificant. 16

Ubi indigentia non oportet laborare.

Quia fames est: cum homo cibo indiger unde inen-
tus legatur appetit: fames autem hypo. indigentia no-
minat in secunda epidemie particula. Helenes in-
quit cum per indigentiam comederit legumina secum est eos
debilitas pedum: ergo indigentia omnem siue coactam siue vo-
luntariam famem nominat: ubi dixit: Humidum habes cor-
pus oportet ut indigentia medicetur qua humor deficiet.
Item in pronostica: Oportet infirmum interrogare si solutio-
nem ventris vel indigentiam habuerit. Ubi cum ergo indigen-
tia notauit: ubi paupertatem intellexit. Ubi ergo indigen-
tia: non oportet laborare quod qui in die manducare non habet
non oportet ut laboret. Laborare autem nimium est mouere
quod alibi exercitum dixit. Cuius ergo semper immoderatum
exercitum praecedere debet uel preoccupare: quod uniuersaliter
in sanis et infirmis est faciendum. Sanis. n. non iniungendum est
laborare et ieiunare. Item infirmorum corpora non magno mo-
tu sunt fatiganda et habere ieiunia: neque sarmacia neque
phlebotomia ieiunandum est necessaria: quia his moribus de-
ficit uirtus et dissoluitur: siue sanus fuerit quod uel infirmus.
Hypo. autem hic intendit ut uirtus infirmi uel sani seruetur:
sicut in libro de dieta. Uirtus inquit una est et non una: una
genere: et multiforum et non una specie. 17.

Ubi cum ergo cibis preter naturam intrat:
hic egritudine facit: manifestat uero
sanatio.

Quid hic dixit in alio apborismo monstrauit cuius
dixit: Non plenitudo non indigentia uel alia res si ex-
cat naturam laudabilis est: sed hic dixit de sola ple-
nitudine nature posse excedere. Quod autem dixit: Pre-
ter naturam: ad operationem alteri appositum plenitudinis:
que comparatio duobus sit modis: uel. n. ad largitatem ua-
lorum: uel ad tenorem uirtutis corporis regens. Quod autem cibum pre-
ter naturam intrat: dicit facere egritudinem: ob hoc sub i-
rulit: ne arbitremur stomachum excedentia nocere: uel mi-
nus quam possit capere non nocere. Si. n. fortis sit uirtus
possibile est cibum implere stomachum digerere: Si debilis: quod
uirtus est cibum non potest digerere: maxime si sit digestibilis cibum
implens stomachum: non autem implet digestibilis. Similitudinem
intelligendum de secunda epatis digestionem. uirtus. n. sanguinis
generatiua si sit debilis: mutare in sanguinem chimos
illos non poterit quod a stomacho ad epas perueniunt: et si chimi-
cas humorum. Item quod oportet fuerit. Aliquando autem mutantur
in melius a natura et si chimi duplicentur uel triplicentur
ita dico: si uirtus fortis sit et cibum semper quantitate conueni-
lis. Idem quoque in tertia praedicatur digestio: quam uocat
medici nutrimentum certum: sicut per quod quibus membra cor-
poris recipiunt augmentum. Multum autem parum siue plus: ad
comparationem cuiuslibet uirtutis debet: et semper hoc aut uince-
tur ab eo: aut non uictum corrumperetur et egritudine genera-
bitur. Hunc autem modum plenitudinis intendit plurimum semper te-
norem uirtutis humana corpora regens. Aliiter autem et ab ali-
is intelligi possibile est. preter naturam. n. hypo. cibum dixit esse
naturam excedere quantitate sua: quod intelligere bonum esse uirtus.
Si. n. singula membra ad nutrimentum expectant conuenientia
congererent illos cibos naturales dicemur uel conuenientem
nutrimentum. Si autem alicui membro conuenibilis: alteri inco-
gruus cibum uenerit: proculdubio et preter naturam dixerit
erit ei cui non conuenit: sed non necesse est inde morbum
generari: quia in quantitate purus digeritur: et non morbum inde
non generatur: quod ex medicina membra corrumperetur per
pim: sicut euforbio: mandragora: opio: et similibus: quod
bus morbum non gignitur: si non quantitas caput augmeretur
Idem de chimo intelligatur: quod si debilis sit et purus: non mor-

bi erit generatiuus: sed potius quodlibet membrorum cui com-
perit inde nutritur. nisi. n. ita fieret: non aliquid enim cibum
uocaret. Sicut. n. si uirtus flatu ad stomachum tractum de-
scendat purus et humiditas aqua per canales pulmonis ad ipsos
perueniens pura: non nimis uel esse nocua. Similiter per
dimus de aliis totum corpus nutrituribus. Alii autem aliter
hic intendit quod preter naturam hypocratis dixisse arbitrat: ut
ultimitas sola nature excedatur quod esse uirtus. Sed non
est antiquum usus: ut diffinitive taliter. i. talia ponatur. no-
tura. n. ab eis solet generaliter notari cum dicat: Calor
frigus plenitudo ciborum: humorum corruptio: labor: gene-
ra morbos: quantitate putantes nos intelligere: sed non ne-
cesse est determinate ponere. non. n. est incertum cibum naturam
excedere in quantitate nocere: sicut si quis librum cibi solet ac-
cipe sufficientem nature suae: postmodum vero perdit denarium
uel addidisse: et nihil ei in hac quantitate excessione nocuit
se: cum in morbum generandi prima causa fuit: si paulatim multi-
plicabitur. non intentio eorum uel superflua: et si sit uera. Idem
quoque uel de sapore natura excedente. Quod autem subdidit
Manifestat vero et sanatio. bene dixit: quia non solum cibum pre-
ter naturam corpus ingreditur sanatio manifestat facere
egritudinem: sed et quantitas ipsius sanationis: et similiter et
sui effectum omnis futura actio probatur: idem quoque hypo. sana-
tionem intellexit subsequente. i. rei nomine purificationem. Hoc
idem significauit Philippus in libro quem de tribus fecit et
turibus digerendi. quod totum hic explanatur sumus. Po-
namus hunc comedisse quod purus comederat et consue-
tudine et semper sua consuetudine: uel plus uel minus exera-
tasset: post hoc corpore quantitate sustinuisse: et cum rubore et
uenarum tumore febricitasse: et humorum plenitudine esse
non frustra fuit existimasse. sed in si purgetur: et purgatio per
fuisse uidemus tunc magis hic certificatur: et securius al-
ter de hac infirmitate audebimus purgare: neque quod ex-
pectat expectabimus quod futuram accessionem multis uiciis
autumat expectanda equale autem ea esse certificatur: cum hoc dicitur.
Sed nos proculdubio si de plenitudine ciborum aliquem uis-
debimus egrotare: et purgato purgationem per fuisse licet
de plenitudine hic fuisse: et plenitudinem ciborum: et re per co-
mestum hic fecisse. Sed cum hypo. minoratio notat abso-
luta: omnis humorum equale intellexit facienda. cum vero modifica-
tionem malorum tamen significat inequantiam humorum. Sanitas
autem praecedenti infirmitate ut fiat oportet cum minoratione et
non cum modificatione humorum: quod ex suo confirmat dicto quod
ex humorum fiat plenitudine. Humor autem minoratio sic si
at equatur cum phlebotomia propria et certa magis quam cum re-
alia: scilicet cum scarificatione circa spatulas: sicut consuetudo
fuit nostra: post exercitia: balnea: fricationes: accitilia: ie-
iunia: quod non minuitur sic superiora: semper dissolutionem summa
autem ista. et plura quodlibet: nostra particularia de plenitudine
sufficiat. Sed tamen quod res est subiungenda huic. i. plenitudo
humorum semper et uirtutis tenorem: preter quantitas humorum corru-
ptionem plenitudo non diu perfecta permanet: sed longo tempore in qua
litate mutata corrumperetur: quod cum fiat: plenitudo non corru-
ptio uocatur: quod si quod ad partem purgamus quod restat bo-
num esse intelligimus. Cuius. n. sanguinis corruptio dixerit: idem
fuit quod in uino solet fieri: quia cum uinum in acetum incipit mu-
tari: et in perfectum acetum conuenit: impossibile est aptius in
uinum redigi. quod si partem mutetur: et non ad acedinem muta-
tur plurimum: ad nam uini reuertetur. Item de sanguine in-
telligere oportet quod si nimium sit corruptum impossibile est ut in purum
sanguinem reducat uirtus: sed si partem superfluitate mutare
manens in sui nam fuerit: Cuius si quod dixerit: multitudinem
non corruptionem uocamus humorum: corruptionem vero cum sanguis
ad hic conuenit ut non possit digerere: et ad sui nam fuerit. in

Erit que nutriunt copiose et uelociter: ueloces secessus fiunt.

Quod dicitur Uelociter nutriunt: aut horum quod accipiunt aut quod parum post succedit intelligit: cum pro totum corpus diffunditur: quam naturam quod habuerit uelociter expellet. Si maxime cibaria fuerint acuta: quoniam nam maxime mouet ut a se expellatur. Si autem cibaria fuerint viscosa ad expellendum erunt tardiora: subtilia uero uelociora. Num autem uelociter et subito nutriuntur est uisum: paulatim et tardius caro uaccina antiqua: cochlearia: oua: et his similia duras carnes habentia: durus quod quod cascus: caro salta: et oua maxime in aqua calida cocta: ita ut dura fiant: hec et his similia in ipso longum post accceptionem nutriunt: et dura esse intelligunt. Unde quod corpus nutritur ex magnitudine et fortitudine pulsus cognoscitur si infirmus in digerendo patitur debilitate uoluntarii morbo. Facilius autem probatur in his quod debilis est et uisus pro inanitione ieiunij seu laboris. cum. n. hec cibaria accipiunt: tardius et post longum tempus exaltatio necesse est emittatur. si autem tria his accipiuntur: facilius quod prius supra exeunt. uinum autem certissimum est trium. Sunt tria uina in actione ista diuersa. sunt et alia uino in his similia: sed de uino prius dicam. Uinum aquosius minus dat corpori nutrimentum: cuius color albus et liquor sicut aqua subtilissima. Uina grossa et rubra nutritiora sunt quod aqua: sed in minus quod uina nigra sunt nutritiora. Uina alba et grossa minus nutriunt quod uina rubra grossa: plenus uero quod alba subtilia. Scilicet ergo diuersitates uinorum et diuersitas corporum exaltatio. Aqua. n. uina cum uinum ad exaltandum sunt uelociora: alia uero uina cum egestionibus egrediuntur. secundum quod quod tria nutriendi: tria sunt ad exaltandum: Idem et de aliis uis similibus. Passum. n. acceptum nutrit corpus post tempus non longum non tamen multum dat nutrimentum: sed in uero tempore dat et subito. De frumento autem iuscula dant nutrimentum non subito: post tamen longum tempus et multum. Eadem et in aliis consideranda propter diuersitates specificas. Similiter de faba: milio: leguminibus: et fructibus similibus intelligimus. Carnes singule in substantiis et artificijs suis sunt accipiente ut uno et eodem modo coque: siue assate sint siue elixate. Artificialiter autem sunt purgande: quoniam humectationes sunt nocive: ut in catilibus et multis granis et in multis faciebus dum est leguminibus: quod purgationes fiant taliter: ut dum una aqua fuerint cocta murentur in alia: prius illa expulsa. si. n. ita sit facile intelligere eorum quantitas: quod. s. uelocius exaltatio sint siue citius nutritia: corpora tamen nutrita earundem quantitas sunt inuenta. Est et aliud uinum et nutrimentum facilius quod rursus impeditur exitus: sed sunt uelocissima. Hoc autem intelliges si librum de naturalibus uirtutibus relegeris: in quo diximus stomachum prius recipe cibum unum sibi simile sumit ad nutrimentum. Quis autem sufficiens nutrit: reliqua ab eodem emittunt. Epar tamen aliquando pro nimio desiderio ante per meseraicam uenam accipit prius quod stomacho sibi reddere uelit. Si autem non indigeat stomacho quous sibi minuat: prius tamen digerit ante habita quod a stomacho sibi missa: unde: et totum corpus ad naturam epatis inuitatur. unum quum superio ra supradicta retabimus: in exinanito corpore probemus et sicut diximus reperiemus. Quidam tamen philosophi de farina hypocrate putant dixisse hoc. s. uelociter secessus et uolunt concordare ad hoc quod dicitur in libro de dietis: Cibaria quod tarde mutantur tarde dissoluntur. uelociter mutabilia sunt uelociter dissolueda: quod uerum est et certum. Sed exitus et secessus non huius dicto concordat. Exire. n. dicere consueuimus: quous habita in corpore exeunt: uel de uentre uel qualibet parte corporis. Caro autem porcina et si

milia chimos generantia grossos et uiscosos post longum tempus sunt dissolueda. Herbe pisces de clara aqua et petrosus locis: immo omnia subiles chimos generantia ad nutriendum et ad splendendum corpus poribus sunt uelociora. sed tamen instabilia et dissolueda cito et uelociter. 19.

Et uitorum morborum non omnino certe sunt sanitatis pronuntiationes neque mortis.

Qui morbi cum uelocitate sunt finis dicuntur esse magni. Epimeria. n. febres que cito fiunt: non acutus morbus est uocandus: Quia acuti morbi duobus sunt modis: uel de acuta materia non in uno loco corporis sed in omnibus membris equaliter clausa: uel de acuta materia in uno loco corporis in adunata: sicut pleuretica: peripneumonia: et squinaria. Febres quoque in acuto morbo continue et calidissime. Acuti morbi sine febre sunt rari: sicut apoplexia. Diuturni uero morbi de grossis sunt humoribus et uiscosissimis atque frigidis: non cito digerendis: sed in loco uno ubi morbus est inuiscatis. Rari autem sunt diuturni morbi non inferentes passionem alicui membro secundum genera melancholicum uel phlegmaticum equaliter abundanti in uenis. De. n. materie si putrefiat febres generant in quibus hypo. pronuntiationes esse certas testatur propter tarditatem motus suorum materiarum: in acutis autem morbis non certe sunt. aliquando hypo. bas testatur incertas: quoniam perfectus medicus aliquando in his errat: tamen non semper: sed non omnino bonorum certas dicit pronuntiationes: ac si diceremus: non omnis homo non iustus: quidam. n. iusti reperiuntur: ita et iste non omnino sanitatis uel mortis pronuntiationes sunt certe: et maxime in acutis morbis: quod contingit propter uoluntatem motus materiei morbi: quous acuta sit et instabilia: et de loco in locum mobilis. 20.

Quibuslibet iuuenibus exsiccatis uentres sunt humidi: his senescentibus exsiccat. Quibus iuuenibus uentres sunt siccis: his senioribus factis humectantur.

Hoc non semper contingere: sed in pluribus debemus intelligere accideret: quod idem alibi testatur cum dicitur: Quibuslibet uentres habet humidos: iuuenes quidem epistetes melius commutat siccis habentibus: in senectute uero deterius commutat. siccant. n. in pluribus senescentibus. Humiditate siue siccitate uentris oportet non absolute intelligi: sed secundum ordinatam dietam: ut si cuiuslibet in iuuentute dieta quantitas alexandrinis fuerit. quod in principijs suis praedicti salios pisces uel porcos sibi praeparat: postquam bibentibus foca in senectute uero dieta mutata ad lentes se extendit b et ad potica uina et similia. In his in quibus digestionum quantitates arbitramur propter etates mutata esse: et est si in iuuentute stipticia: sicut lentibus: mepulis: et potius uinis alige dietauit se in senectute uero si ad alexandrinam dietam se uertit: non iuste iudicabimus in his secundum sniam hypo. Sed si bene secundum eum iudicauerimus equaliter dietam considerare debemus si digestio mutatur: in quibus proculdubio propter etatem consistit. Mutatio uero nature digestionis propter etatem est in quod consideratur quantitas corporum diuersitas: quod uentres in humiditate uel siccitate mutatur. Unum si sit multi uestigauerunt medici: et ego hic demosturare disposui: sed cum hoc uolumen huius rei non posset sufficere uiderim: uolumen unum solum inde facere destinaui: non tamen in hoc recitatur propter puritatem operis. Uolo ergo recordari que in libro de uirtutibus naturalibus et in libro de accidenti diximus. Ventres quibus humectantur humiditate multa quod a stomacho ad epar egreditur d

cibi hūectatōib⁹: q in stōacho digerit: i siccitatē uentris mutāt: cū tota cibi humectatō a stomacho ad epar egredīr. Hūiditatē āt pue a stōacho ueniētis cā ē: uel qz bō plus q̄ epari necesse sit recipiat: uel pp uelocitatē cibi cū egestione egrediētis. Cū. n. cib⁹ modū excessit: epar quoqz totā humiditatē capere nō possit: sup̄est semper pō hūiditatis digōnis: ligdā illā reddētis. Si āt cib⁹ uelociter exierit: nō iduciet ante uantē epari: ut hūectatōez ipsius cape possit. Uelocitas egrediētis sit p colerā ad stomachū z itestina a felle missaz: aut pp defectiōez cōtētiue i his locis. Et vires expulsiue stutis cibū pl⁹ desiderāt accipe ex oīs stomachi frigiditate multa: uel ex debilitate multa epatis pp frigiditatē min⁹ trabētē. Cōtētiua stomachi pp humiditatē ipsius stomachi. defecti. Uēres ergo i iuēture pp frigiditatē oīs stomachi humidi maiorē cibi q̄ritatem ex desiderio cibi accep⁹ turi: cū in senectute totū corp⁹ ifrigidetur: augmēta stomachi frigiditate necesse ē vt appetit⁹ minuatur. Qui ergo pax māducat: humectatiōez cibi vt pote pui habent⁹ tes puā: ex necessitate egestione habebūt sicā. idē cūn git hūit⁹ nimia humiditatē pp nimia cholera ad itestina descendēt. Cū. n. ad senectutē uenerit: z cholera iuē tūtis defuerit: necesse ē egestiōez deficcari. Humidi uē tris i iuēture pp defectuz cōtētiue: nō oēs in senectute ad triūm ueniēt ex necessitate: cū q̄ritatē caloris in iuēture habitā in senectute si amittāt. Si. n. stomachus in iuēture ifrigidat⁹: i senectute frigiditas augmētatur. defectio ergo cōtētiue manet q̄tis fuit añ: qz oē cō pus frigide cōplexionis actiones bz defectas ex necessitate. q si stomachus ab initio caleseat: i senectute sūis cōfortatur cōtētiua: cōplexio ergo sua nō multū sit sicca cū ante fuerit humida: q si humida nō esset: uirt⁹ cōtētiua ab initio nō defecisset: sed nec pax calida: cū añ fuerit calida. Cōstat ergo qz in iuēture yēres humidi: in senectute deueniūt in triūz plurimi: In senectute uero humidi. q in iuēture fuerint siccī. Siccitas. n. yēris: uel ē pp puritatem cibi ad cōpationez stutia epatis uel ex puritate cholere ad stomachū z ad itestina uenientis a felle. Desideriū uero deficit eo festinate saturari: qz calefcit appetitus loci. Siccitas humidi stomachi ē: uel ppter spāritū epatis: uel pp multuz calozē sui. Paruitas quoqz cholere ad itestina descendētis a felle ē ex epatis frigiditate nō generante cholera: uel ex uirtute cōtētiua in stomacho: que iuuenibus ē: cum iuuenū cōplexio sit siccior. Hec omnia cū ad iūnt iuuenibus: in cōtrariuz mutabunt senibus. cū. n. ex calore stomachi appetitus deficiat in iuēture: quolibet mō in senectute eo frigesceat: desideriu⁹ augmētari necesse ē: unde accipit plus cibi q̄ expetat uirt⁹ naturalis epatis: cū aut cōtētiua in iuēture fortis sit p siccitatē sue cōplexionis: deficiet in senectute ex nimia siccitate: z egestione uelociter epire cogit. Siccit⁹ i iuēture pp puritatē cholere: ex cuius puritate digestio i itestinis solet tardari: z humectatiō pte nimia tarditate exicari: in cisdē q̄ritatib⁹ permanēt in senectute. Et epari qdē pōt frig⁹ oñari unde humectatiōem trahere nō possit: z ideo digestio humida sit. Ita p breuitate hui⁹ opis breuiter hic tāgere dispo sui: s nō ignorē ea grauiā z occulta fore bis qm libros nostros late de his tractates nō legerint: s nō ad medicinā itēdētib⁹ solū hoc posse sufficere uidet. 2. i

Potus indigentiam soluit.

Icedo potū: s uenit intelligere uinū. unde z in libro de bilana natura dixit hoc: Si unus z idem

morbis cōtigerit oibus hoibus: iuuenib⁹ z senibus: se⁹ minis z maribus: potū uel aquaz bibētib⁹ zē. hic ligdo manifestauit: q potū uinū esse itēderit. q famē hic auferre dixit: neqz tñ famē omnis cibi itellext ablationē: neqz famē appetitū naturalē faciet: sed ea que ē cū nimio appetitu canino z incessabili: quā medici vocāt appetitū caninū: quē solū uinū soluit: famem. n. uel ex nimio ieiunio uel ex nemia inanitiōe corporis quocūqz modo fuerit: uinū maxime ipedit. figs. n. famelic⁹ huiusmodi uinū ante cibū accepit: cito in spāritū z mētis alienationē icidit. Caninū ergo appetitū uinū soluit tñ z nō comedere multū. Quib⁹ ergo ppinaui multū uinū calefaci. f. qz acerbū nō soluit: qz caliduz nō ē. oportet igit uinū dari rubeū: uel rufuz nō acerbū. Libaria aut ordinē tur in p̄mis pingua et unctiosa: q si nō habeant naturaliter: artificialiter machinēt. et post humidos cibos huiusmodi uina supradicta dari oportet. Si hō nō fuerit portendit uelox cessatio sue famis. hypo. s itēdit: z bñ dixit: qz canin⁹ appetit⁹ ex frigida cōplexione stomachi esse dignoscit: uel de acidis humorib⁹ in substātia ipsi se implicatibus. uinū aut cum curamā sit uirtuoz: solui p euz caninā famē ē necesse unde g bolissimum itēdēsse hypo. putāt multū a sui itētiōe uolūt. In p̄mis: quod pticulariter iste itēdit uniuersalit accipit erronei. se⁹ cūdo: qz bolissim⁹ ex sola frigiditate exteriori cōcreat q i p̄ncipio sui famē facit: sed in augmēto deficit. 22

Ex plenitudine quecūqz egritudines sunt euacuatio sanat: z quecūqz ab euacuatione: plenitudo: Et aliorum cōtrarietas.

In morbus aliqz ex plenitudine fuerit: plenitudo hō cessauerit: non ē itelligēdum cū euacuatione morbi sanari: s tñ plenitudo ē euacuāda cū nō dū cessauerit abūditia. Necqz uirt⁹ i his ē timorādū cū oē cōtrarium suo cōtrario sit medicādū b̄ sepiissime iā. dñ ē: z hoc quoqz oitēdit ipa natura morboz: z ac cū dētia morbos cōcomitātia. Disputatio nra tñ erit in morbis seqntibus suas cās. quos cessare mōtrauim⁹: cū cā ipoz p suum cessauerit cōtrariuz. q nō cā morbi sit calor: frigiditas erit curatio: z cōtrario. si uero plenitudo subleq̄tur ad curā euacuatio. z si inanitiō: oportet facili⁹ cibis nutrir corpus: z ita cito corpus repleti. Quidā tñ arbitrant q nō ex inanitione generat morbus. Sed isti nō itelligunt nisi solā febrē esse mōbū. Si. n. itelligeret morbi esse oibus actiōibus nocēre z oēm cōplexionē actioni nocēre esse ifirmitatē: nimia inanitiōem cām esse morbi nō dubitaret. inuenimus. n. qz nimius fluxus siue de mēstruis siue de emoroydibus: sine tēsiōibus oibus uel plurib⁹ noceat actiōibus. alii. n. idē cadūt i hydropisim z fastidium: z naturaliter calidi i febres nimias: de his ergo dixit uox eē z q inuenit: sed tñ uolo obuiare sūis medicoz nouoz huiusmodi q semp garrunt de noibus solis: putātes se dicere b̄ re b⁹: quaz nota sunt: Auserre ingunt cām morbi nō ē curatio morbi. sed qñ purio ē curatio ifirmitatis. Quib⁹ mōdēdus ē soluz in noibus esse itētiōē eoz: de qb⁹ nō ē fin q oportet itelligunt. His ergo dico: si cā morbi auferat: neqz in corpe qdem inueniāt qd in corpe erat curamētus ē morbi. Si ē sit cā morbi generatiua et nō bil q adhuc fecerit: sicut plenitudo: tunc ei⁹ ablatio p̄erit medicīne: q uocat purio curatiō morbi. Si hō cā morbi euenire iam inceperit: curatio eius cōposita erit inter puidere custodiā sanitatis: et sanare. ablatio em 13

fua medicine ē po. Appellat q̄q̄ p̄uifio custodiēde fa-
nitatis. i. ablatio cāc mōbū facture. Si hō cā illa iā eue-
nerit et cōpleta fuerit: necesse ē solum sanare. vñ bec cō-
posita ē: q̄ cā cucurbitur inceptis: phibita ē fieri: et que
facta ē curata ē: sicut fuenim⁹ antiq̄s morbus carnis ra-
bidi tuob⁹ modis nūcupari. Alii. n. dicūt sanare rabio-
sitate rabidificatus: alii p̄uidere custodiā sanitatis: ne ue-
niat rabiositas canis rabidi. 25

Eute egritudines in quattuordecim
diebus indicantur.

Eute egritudines magne sūt: et uelocē hñt mori
et necesse ē ēt ut uelocit̄ ueniāt ad statū: et ma-
ximo moueāt motū: q̄ mor⁹ crisis uocat. ad quē
his h̄bis hypo. itēdit. Aliqñ. n. h̄bis vñ ifirm⁹ subito sa-
nari: aliqñ subito mori: aliqñ mouet ad uia salutis: ali-
qñ ad uia mortis mutat: s̄z tñ ad neutruq̄ uenit. Ma-
gn⁹ a⁹ iste mor⁹ nature q̄druplex esse vñ: sicut ip̄e dixit
hypo. i. p̄icula p̄ma epidimie: Alii ingt ē ad salutē: aut
ad mortē: aut ad meli⁹: aut ad pei⁹. Mōstrauit quoq̄
necesse ēē in acuta egritudine ex sua magnitudine et suo
rū accitū p̄iculositate: aut uinci subito x̄tūē r̄ ifirmū
mori: aut ad expellēda nocua moueri q̄b⁹ expellēdis si
p̄ualuerit sit bona crisis z laudabilis. Si at̄ uincit mala
z pessima crisis efficiē vñ crisis i acutis egritudinib⁹ n̄
lōgo t̄pe morabit. His aut̄ i morbis hypo. duas heb-
domadas terminauit: q̄s acuta egritudo nō excedit. Ali-
qñ tñ crisis añ decimūq̄rū diē uenit. multi. n. q̄s cogno-
uim⁹ z uidim⁹ z hypo. i. epidimie testat de multis: q̄ ali-
qñ q̄q̄ crisis habuerit i. ix. xi. vii. z q̄nto diē aliqñ q̄q̄ i
vi. sed tñ nō sūt laudadi: sicut in meracriseos ofidimus.
Qui at̄ hypo. uult itelligere dicā: i. libris illis se exerce-
at. hic aut̄ pp̄ b̄renitate obscur⁹ fuit. Ego aut̄ in aliis de
his dixi lan⁹ z plani⁹. Si at̄ i his crisis n̄ cōpleat: sed in
q̄libet p̄te moueat: neq̄z tñ in p̄te q̄libet cōpleat: i. q̄bus
dā dieb⁹ post hos cōplebit: q̄s hypo. i. p̄nosicis noia-
uit: i. subseq̄ntib⁹ mōstratum ē: hic at̄ mor⁹ crisis q̄ p̄
decimūq̄rū diē nodū cōplet: erit: sed q̄dā p̄manēs mō-
bi: postmodū tñ crisis suā cōpleuit: h̄z suū terminū quē
n̄ trāsit. i. diē. xl. Morbos igit̄ q̄p̄ crisis. xlii. diē uel añ
uētura crit hypo. acutos absolute uocat. Mōbi hō acu-
ti q̄p̄ his dieb⁹ n̄ cōplet crisis sed p̄manet aliq̄ntū diu
z posteriorib⁹ terminis cōplebit: n̄ absolute uocat mor-
bi acuti: sed q̄dā q̄si diffinitioe ab eodē sic appellatur:
Quidā ingt acuti morbi q̄dē q̄libet q̄litate i q̄libet aliā
q̄litate sūt mutati: q̄s ēt noia hypo. i. p̄nosicis. Q̄z in-
gt cognosci bonitate flat⁹ magnū signū ēē salutis i oib⁹
acutis morbis q̄ sūt cū febrib⁹: q̄b⁹ supuenit crisis i. xl.
diē. In h̄ libro docuit hypo. morbos absolute acutos q̄
rū terminos. xlii. diē cōprobauit. Nō g⁹ raliē itendit si-
cut q̄dā arbitrat: ut n̄ crisis. xlii. diceret: sed poti⁹. xlii.
crisiū nūēz cōputaret. q̄ si sic itelligit: tñ i morbis non
absolute acutis. xl. crises cōputabit z cōsiderabit: q̄z
un⁹ z idē uno z eodē h̄ z illud dixit: Acute ingt egritu-
dines i. xlii. dieb⁹ indicat. In p̄nosicis hō dixit: Acu-
te egritudines cū febrib⁹ i. xl. dieb⁹ indicat. q̄ uñq̄z cus
n̄ possint bi itellectib⁹ suis trutinare: i. h̄ac mirabilē imo-
p̄digiosa suspitionē n̄ i q̄ disputatiōēz incidere. S̄z ip̄a
x̄tūas testat q̄ absolute acute i q̄ttuordecim dieb⁹ indicat
Nūq̄. n. uidim⁹ morbi acuti motū uelocē atq̄z ordina-
tū ab initio h̄uisse z h̄uc finitū trāsisse: nisi una de q̄ttu-
or crisis q̄s dixim⁹ supuenerit. Aliqñ at̄ q̄dā morbi ab
initio p̄ma diē debilis z paru⁹: postea uero acui z for-
tior fieri diē q̄rta iā p̄it: z morat termin⁹ usq̄z i. xvii. diē

b⁹. Est z ali⁹ morbi q̄ sexto diē uel septimo fortior sit z
acut⁹: cui⁹ termin⁹ uel crisis usq̄z ad. xx. diē morat: sed
null⁹ fuit morbi ab initio acut⁹ z cōtinui z ordinati mo-
t⁹: cui⁹ termin⁹. xlii. dies trāsgrediet. Morbi igit̄ illi tñ
q̄p̄ mor⁹ diuersi z iordinati sūt a q̄rta decia diē usq̄z ad
aliaz subseq̄ntiū q̄libet p̄grediūt plurimi corz. Mor-
bos at̄ q̄p̄ mor⁹ diuersos dico: bos ēē itēdo: q̄ cōfortat
aliq̄ diē z augmētāt: post hō initii finē sui initio d̄bilitā-
tur: d̄inde hō ad idē acutē similit̄ redeit. Si hō aliq̄s
p̄spicaciter itendit q̄litates morbi absolute acuti nullum
ueniet morbi acuti motum uelocem z ordinatum ha-
bere: z. xlii. diem trānsire. 24

Septime quarta est indicatiua z alte-
rius hebdomade octaua principii
Contemplaria uero undecima beccē. n. quar-
ta secunde hebdomade: Contemplaria ue-
ro rursus septimadecima: hec est. n. quarta
a quattadecima septima uero ab undecima

Hic itēdit nūcios dies: aliq̄s futuras crises portē-
dēt: q̄s nūcias z mōstratiuas uocare cōueniat
Sicut ait i p̄nosicis: Quartū nūēz fecit q̄ternariū
diuidēs bifariā unāquāq̄z hebdomada: Quarta ingt
nūciat. vii. undecima ab initio morbi. xlii. xi. n. scōde me-
diatrix ē hebdomade: z ē dies q̄rta. Itē eadez rōe. xvii.
vz. xx. nūciare: q̄ dies. xvi. t̄rta septimanā p̄ mediū di-
uidit. z idē dies q̄rta: s̄z tñ h̄ septimana fe septiane ē cō-
tinuāda: s̄z ip̄e p̄mā ab hac fa sepauerit: cū alii hebdoma-
de. vii. p̄ncipiū esse dixerit: nec initii t̄rte hebdomade.
xv. diē fecerit: sic fecerit moderni. n. n. t̄rta hebdoma-
dā i. xxi. diē t̄minant: s̄z. xlii. facies initii t̄rte. x. eas
finiuit: q̄b⁹ q̄re fecerit i meracriseos. i. i libro c̄reticorū mō-
strauit. Itē ofidit q̄re duas p̄mas septimanas sepauit: ter-
tiā hō fe iunxit. Suffic ergo nobis ut itelligat h̄: q̄ lō-
go t̄pe expimēto certificat remota cā itellect⁹. h̄: at̄ by-
po. de multis dixit ifirmis i epidimia. q̄b⁹ crisis i h̄ nu-
mero uenit: z p̄mas tres septimanas finierit i. xx. scōas
hō tres septimanas i. xl. h̄ q̄q̄z mō numer⁹ i. lx. p̄tēdit
z i. lxx. Expūta q̄q̄z testat h̄: z nos q̄dē i meracriseos
mōstrauim⁹: unū de ifirmis p̄ponēt: quē hypo. recita-
uit i epidimia: cui⁹ crisis uenit i hac diē. Sed op⁹ n̄fz. p̄-
tēdit si quēq̄ ifirmorū h̄ recitauerim⁹. Suffic igit̄ tñ i
terponi q̄d dicit in p̄nosicis: Crisis ingt in acuta febre
in eodē numero saluādis uenit z pituris: q̄z febris in sal-
uādis si crisis signa laudabilia z p̄fca sūt: i diē finit q̄rta
uel aña: et similit̄ si mōtalis et pessia. h̄: at̄ initii ē sue
circulationis: scōas termin⁹. vii. t̄rta. xi. q̄rta q̄rta decim⁹
gnē. xvii. sextus. xx. bui⁹ circulationis cursus uel crisis i
acuta egritudine quaternari⁹ usq̄z i. xx. p̄tēdit: q̄bus
in h̄bis mōstrauit: q̄ t̄rta septimana fe sit cōiungēda:
et. xvii. xx. est nuncia. 25

Est uero quartane ut multuz fuit
breues: i autūnales uero longe: ma-
xime uero que ad byemem coniunguntur.

Non solū in estate breues sunt q̄rtane: sed ēt ois
morbi: q̄z h̄ t̄pe facile soluūt chimi: z p̄ totū cōp⁹
sp̄ergunt z adnibilat. Si. n. uirt⁹ sit fortis z chi-
m⁹ morbos generantiū purgatrix: morbi q̄scit z cessat
q̄ si sit defecta. deficit in purgatiōib⁹ illis: un̄ sit q̄ mor-
bi i estate null⁹ plōget. Qua pp̄ hypo. lōgiorē morbi
itroduxit: ut p̄ h̄c ceteros daret itelligi. Sicut. n. i esta-
te chimi dissoluunt ad bonū: uel ēt uirt⁹ cū illis ad ma-
lū sic indē cōiungit i byeme ut būores congelati q̄scat

in interioribus corporis: et virtus permanet fortis: unde nec morbus finit: cum chimus ipsius morbi generativus non minoretur: nec infirmus moritur: cum virtus custodiatur. 26

Ebrem in spasmo melius est fieri quam spasmus in febre.

In subsecutibus quod spasmus nascitur de inanitione et repletionem dicitur. Si sano superveniet spasmus subito: necesse est illud de plenitudine fieri: cum causa viscosi et frigidi sunt humores ipsi in membris ubi est spasmus nutritus: quod si febris supervenerit plurimum calefacit: et dissolvitur chimus illi nervi impletus: ubi spasmus fit. Si autem febris supervenerit acuta vel pacuta: totum corpus desiccatur: corpus quoque desiccato si spasmus successerit: malum magnum et periculosum: erit quod nervo ad sanandum tardaret: et magnitudine morbi non breviter finiente: necesse est ut morbus sequatur virtute dissoluta. 27

Non secundum rationem alleviatis non oportet credere neque vereri valde mala que fiunt irrationabiliter. Multa enim talium incerta sunt: et non valde permanere neque morari consueverunt.

Omnia de his rationabiliter dicenda in libro criseos sunt loca. Non igitur dicendum nisi quantum sufficiat explanationi horum verborum. In magno igitur et forti morbo si subito venerit alleviatio non procedere purgatione cum vomitu vel egestione: vel sudore: vel e naribus sanguine: neque signis appetitibus: non oportet credere vel credere illi alleviationi. Similiter coctio significatio est per se appetitibus: et infirmo malum ipsum habere cum mentis alienatione seu febris duricie seu virtutis defectio est non ob his rationes. non enim diu permanet: et aliquando significat crasis laudabile: quod quidem cognoscimus et pruden-tes nunciamus: in libro criseos monstravimus. 28

Ebricitationibus non fortiter neque otio in superficie permanere et nihil minuire corpus aut tabescere magis eo quam secundum rationem fit malum est. hoc enim longitudo egri-tudinis significat hoc autem imbecillitatem.

In loco addicionaliter dixit non fortiter: quod si absolute dixisset. scilicet febricitantibus in superficie permanere: et nihil com-minuere falsum esse probaret. possibile est enim febrem venire non fortiter et cum plenitudine esse: naturam quod aeris frigidam fore: et in parte corporis non minui: neque si fiat malum signum est sed si minuat pluresque malum: siue febris fortis sit siue debilis sit: defectio enim signat virtutem. Quod autem dixit: Tabescere: non est accipendum sic absolute: sic sicut habet quod abusive est positum ibi per macrescere. bene autem addidit: Magis eo quam secundum rationem fit: ut taliter intelligat febricitantibus non fortiter. si minuat corpus: aut permaneat pluresque malum est: ut magis eo quam est febris utriusque permaneat membro. Si enim pluresque corpus permaneat: vel macrescat malum. Non enim autem est si non intelligeret consideret: sed omisit: quod in libro bene gaudet brevitate. Nos autem intendentes per hypo. dignum quod iterum temur et exponamus et explanemus. Quod inquit quantitates corporis considerare: crescat vel macrescat secundum quantitatem febris: et longitudo morborum: erat quod tempus: et regione: aeris con-plexione: sensibile purgatione: et vigilias: tristitias: cibos potus: et motus. Si enim febris sit maior et velocior: et macies velocius fiet atque maior: et pertinet morbi magnitudo: Etiam quod quod providere. pueri enim de crepiti magis et velocius macrescunt: sed non eadem de causa: pueri enim propter humiditatem et calorem dissolvuntur citius et pluresque de crepiti vero propter defectum et vir-

tus. Tempus vero anni et regiones et aer si calida sint et sicca: citius et magis facilius tabescere corpus: frigida et humida ea claudunt: et habent dissolventia. Purgatio sensibile non est necesse. In loco tamen: cum omni homini sit possibile facile intelligi: ut sicuti vomit: sudor: egro: fluxus sanguinis vel menstrua multa veniunt: ut non macrescat pluresque necesse sit. Abstinentia cibi idem facit et tristitia: vigilias similiter: et nimis motus si raro fiunt motus in febricitantibus: quod si movetur: cum plurimum debet iacere et quiescere. Aliquando tamen febres iterum scidit aliquis: et cum festinet repatriare: ex nimio motu macies cum sequitur. aliquid quod alienatione infirmi sustinet: et in lectis morum multi-plice nimium: et loquaciam nimiam: quod in paucis diebus necesse est macrescat corpus. Vis ergo omnibus corporis minorat robustilitatem et virtutis custodit: et superficies permanet et. Et nullo horum linguarum defectio virtutis significat: sed in singulis horum est causa: ut minoretur virtus. Si enim macrescat corpus: ita et corpus potius minuit. Si vero corpus videris sine his procedentibus pluresque minorari: defectio significat virtutis: et hoc est quod ego dixi cum de crepiti maciei. Si autem hypo. iterum dicitur de macie corporis pluresque os: scilicet non defectio virtutis potest dicitur. Vis tamen subferre volo quod dicitur aliud unum in febricitantibus minoratio corporis subsequitur. Hoc est subtrahitio humorum rarefactio corporis. quod duo si iungantur sunt velociores cause minorandi corporis: minoratio quod occulta et insensibilis a medicis vocatur: sic si estio grossities humorum et dissipatio potest adunetur: sunt causa ut corpus permaneat sufficiens: quod hypo. monstravit cum dixit: Hoc longitudo egri-tudinis significat dimittens opus positum sibi quod breviter habet ponendum erit. Febricitantibus non fortiter vel non otio in superficie si superficies permanet corporis: vel minuit pluresque malum est. permanere enim superficies corporis pluresque oportet constipatio facit potest et grossities humorum et multitudo eorum unum et morbi significat longitudo. Minui autem corpus pluresque oportet: facit autem humorum subtilitas aut potest raritas: aut sola virtus defecta. 29

Inchoantibus morbis siquid vide-tur movere in statu vero habere silentium melius est.

Quia de causa si dixerit in subsecutibus monstrabit: cum dicitur: Circa finem et principium omnia sunt imbecilliora circa statum vero omnia fortiora. Nos autem omnia intelligimus acci-dentia in statu esse fortiora. Cuiusmodi enim accidia faciente: non est necesse in statu esse maiorem: imo in salutem est minor quam in initio fuerit. In statu silere et in initio dixit movere: cum infirmus vis sanari. morbum enim mortale non solum non movere os in statu: sed nec ante statum. Nullum enim concubit medicari: cuius vir-tus sit defecta defectio mortali: sed os futura predicere: et ita ab eo sugere. Si autem salubris sit morbus: de quo salutis spes habet: et locum esse ad forte medicinam videbimus: faciamus quod hypo. iterum dicitur. Fortis autem medicina est plebotomia: et aliquid quod farmacia: quod nullum in statu est faciente: cum tunc sit coctio morbi: sicut in libro criseos dixi: in quo tempus plus os in morbo digerendo naturam adiuuvare: quam farmacia facere. Sed in initio os facere habet: ut materia minuiamur: quod natura ad digerendum sit alleviata: et corpus fiat facilius. In statu vero non sic: quod tunc laborat plurimum aiatam virtus: sed naturalis et spiritualis custodiatur. 30

Circa principia et fines omnia imbeciliora circa statum omnia fortiora.

In omnia accidia circa principia et fines intellexit esse debiliora: quod sunt habet interpolaciones: vel febrium accessiones: vigilie: dolores: agustie: sicut causa horum actuum gratia. in morbo necesse est declinare incipiat in statu si sit morbus sanatus. 31.

Egritudine uero bene reficere et nihil addere corpus: malum.

Hunc aphorismum subsequens necesse est intelligi: subsequens enim et ipse dicitur ex egritudine ubi dicitur: Plerumque oēs male habentes se: secundum principia bene reficientes etc. habent nobis inuit nihil addere corpus ex uirtute esse efficiēte quod est digestiua defecta: et ex cōplexione mala: aut ex malo humorum abundantia.

Plerumque oēs male se habentes: secundum principia quidem bene recipiētes: et nihil addētes in fine rursus abstinēt: secundum principia quidem abstinētes fortiter: posterius non bene reficientes melius cōmutant.

Hoc similiter et de excubitis egritudine dicitur: quod manifestat ex his: quod nihil addētes dicitur. Cōsueuerunt autem antiqui et hygie p. Nihil addētes: intelligit egritudine in excubitis. Si ergo excubites egritudine in initio bene reficiunt se: et nihil addūt. cū uero huiusmodi facit ut in fine abstinēat rursus. Cū autem quod nihil addit et bene reficit in principio est malicia totius corporis et fortitudo appetit. quod cū tādū augmētatur: ut inde in finem appetit parat: quod hypo. itēdit cū bene reficiētes et nihil addētes dixerit: huiusmodi idē alio aphorismo dicitur sic: Ex egritudine si reficiētes in fine sarmacia necesse est. Abstinētes. n. secundum principia fortiter: posterius uero quod reficiētes melius cōmutat: quod nā cū abstinēret ab initio non fuit impedita ad digerēdū eā supfluitatem quod fuit abstinētie macta.

In omni egritudine confortari mēte: et bene se habere ad oblatiōes: bonum: contrarium uero malum.

Ut in quibusdam locis hypo. bonum esse signum siue laudabile dicat non debet intelligi ut infirmum necesse sit sanari: quoniam malum dicat signum uel illaudabile: mori enim non debet necesse: aliquid enim malum signum bonum superat et bonum malum est: bonum uel malum in suis naturis: neque sanandi neque moriēdi necessitate dōat. Cōsiderent ergo oēs uirtutū significatiōes: et ad se uicē referant: sic hypo. in pnoctias dicit. Quod autem huiusmodi pnt: cōfortari mēte et bene se habere ad oblatiōes bonum et laudabile signum esse in egritudine eodē modo intelligit. Sūt autem quidā signa in oī hōie bona. Idē in epidimia et in pnoctias: Bonitas ingit spiritus forte et magnū signum est ad salutē in oī acuta egritudine. Cur autem cōfortatio mētis bonus signum et laudabile sit: huiusmodi subūgere disposui: quod mēsa sana sanitas et cerebrū pāniculorū suorum significat: nuche quod et uia pbragmatis et oīs mēbroz neruolorū et maxie cerebro uicinānū. Similiter si infirmus bene se beat ad oblatiōes cibuz sanitatis stōachi et epatis bonum est signum: et ceterorū uiscerū: quod cū oīa sint sana: salutis spes est bona uel magis.

In morbis minus picilitat egrorantes: quibuscūque prope nature et etatis et habitudis et hore egritudo uest magis quod quibus non propria secundum aliquid horum inest.

Atura multis modis dicitur huiusmodi eā taliter intelligi quod licet ipse in libris suis: aliis potere cōsueuit. sic enim in libro de humana natura dicit: Nā ingit est propter elementorū cōplexiōne si diceret: Si morbus est prope cōplexiōne et alterius. i. etatis: signum: spiritus: minus molestatur quod si sibi ceteris opposit. Quicūque enim morbus calori attinet: nā et aliter: figure spiritus: calori uicinātibz cōuenibilis est: et dicitur dicitur: ut in frido: humido et sicco et huiusmodi hypo. dicitur: Ductus quod libz de bebdōadis fecit: huiusmodi est huiusmodi: dicitur enim ingit morbo simile morbum facit quod

si surere et augmētare. dicitur enim morbo eiusdem est cessatio: quod oīs morbi curatio dicitur suo dicitur fieri: sic hypo. dicitur. Intellexit autem oēs acuta febre in hyeme velocius sanari quod in estate non recordas febres acutas in hyeme non nisi ex acutissima materia fieri: quā natura spiritus vincere non potuit: cū fortis esset cui cum nec esset infirmus nec natura spiritus resistere possint: quod minimum debilitas infirmi. huiusmodi et expūmā pōt intelligi. ubi gra: si duas cōsideres febres acutas equeles in acuitate uel magnitudine: altera in estate: altera in hyeme: hyemalis inuenies piculosiorē. si autem febris acuta sit: et calidior cōplexiō aeris: et aer subito ad friditatem se mutauerit: fit byēsa pro curatiōis magis. quod abesse spiritus nature dicitur sūt illi febres acute. prima laudabilis est spiritus nā cū febris incipiat signum est: quod materia sit pauca: pauci ueniēs in fine bona sunt cū. secundus dicitur. n. aeris secundum dicitur: curatiōne est febris. si ergo quod dicitur huiusmodi aphorismo est cōtūm sicut potest quod si firmamini. Quod autem dicitur senioribus dicitur: quod brachi et corize non maturat: sicut huiusmodi etati huiusmodi morbi sunt cōgrui: non in suis huiusmodi aphorismo dicitur multis dicitur. In primis: quod res imatura non potest esse acuta et piculosa. pa: quod non dicitur absolute cū dicitur. Qualis quod uerz ut est. Quis morbus nascens ualid senioribus ex defectiōe uirtutis est piculosus: quod testatur hypo. in prima epidimie picula. Quorū nā ingit fuerit propter pntis: plurimum sunt morbi. neque huiusmodi uis fuit. cū. n. dicitur. Nā in elementa itēdit: sicut potest prima cōplexiō: quod aliqui sōma solet uocari nā. Si ergo acutus morbus fuerit in acutis cōplexiōibz minus piculosus est: et agustia pectoris non solū facile pntia infirmat: sicut et cū sciderit est piculosior morbus. Multi autem errauerunt in huiusmodi obscuritatibz inia rū morbum dicentes nā infirmum maxie cōueniēte: quod dicitur huiusmodi cōplexiōibz: sicut huiusmodi multū a xitate et ab hygie. sic dicitur errat in tētiōe. Cōstatin: Et ita quod ex nāz fuerit distēpātiā nimias significat: ueluti si causo quod idē dicitur interpretat iuueni cōtigat in hyeme nimium significat huiusmodi creuisse in cōpe: et per se in seniori et frigidiori cōtigat etate. dicitur enim. Ignis est quod ad huiusmodi extinguit: ergo si causo in estate iuueni cōtingat minus timēdū est: quoniam multus calor facillime materiam lepe irritat eā quam cito dissoluit.

In oī morbis ea quod circa umbilicū et pectinē sunt spirititudinē habere melius est: nimis uero tenue et tabefactū: malum fallax. n. huiusmodi morbi ad inferiores purgatiōes.

Quā ueteris dicitur oīs huiusmodi sunt propter naturam oēs esse salubres hypo. aut in pnoctias: Sub hypocōdrio locos non cōuenit esse dolorosos: sicut molles: equales: et tenores. quod aliqui subtilles: aliqui grossi: grossi tamen meliores sunt. tenues et tabefacti mali sunt: significantes defectus corporis locorum: et cibū in stomacho non bene digestū: neque sanguine in epate bene creatū propter nuditatē pignēdis corporis locorum: quod oīs esse pignus ut calefiat. Si enim macri sunt: refrigerari necesse est et non bene digerit. qui huiusmodi dicitur inferiorē fallacē esse purgatiōez et bene. sub pectorē. n. mēbra oīs esse fortia ut purgatiōez sint adiuuamta: si autem magis fuerit nocumēta. Sed quod dicitur est quod inferiores dixerit et vomit purgatiōez reliquit: cū similiter sit piculosus. uo minū. n. pō oīs esse piculosus: inferior aut purgatio est oculatior atque minor. cū ergo huiusmodi sint cauēda: multo magis aliter. Pectinē locū illū esse intelligim⁹ quod iter uirilia siue uuluas et uētres habet: ut ueter in tria diuidat. i. sub hypocōdrio: circa umbilicū: et pectinem.

Ana habentes corpora farmaciis purgati exoluuntur: celerius uero malo cibo utentes.

Et his et his intelligit: quod farmaciis sana corpora non

purgatur sed potius consumitur: cum officiat uirtus et subalis humectatio minuat: unde necesse est ut dissoluatur. Malo cibo uero uires uelocius in purgationibus exolui: cum eo rui corpora malis humoribus sint plena occultantibus se uerua: cum mēbra: quod cum farmacia moueat appere: et sua mala actioes ostendere necesse. Quod de cibo dixit malo bene duo bus modis intelligitur. scilicet aut cibum exteriorum: aut quem epar ceteris mittit mēbris. Nulli. n. e. dubium: malus cibum sanguinem malum generare. 37

Sana habentes corpora: farmaciis uiri difficile est.

In anteriori aphorismo ostendit quod accidit sanis et farmaciis: cum exoluuntur dixit: bene autem universaliter significauit cum uiri farmaciis difficile esse dixit. Multi. n. et tignine et torridum uentris in partibus: uel tussis per magna duritie et angustia expellendi nocua unde et dissoluuntur quod potio laxatiua cum similia natura sit et non uentat ibi cor. rubra: phlegma co. ni. et aquos humores: et ita se ad sanguinem et carnem sibi simile cum magna angustia bene inde. 38

Detrus deterioribus et potus delectabilior uero: melioribus quidem in delectabilibus magis appetendus.

Quod solum in his uariis uoluntatibus considerat inquit: id quod certificat his adiungit. Quis. n. cibum lapidum quod delectat cum accipit: a stomacho apoplex retinet: et cum magna leuitate digerit per quod alibi alii: quod si sit abominabilis fugit: unde uomit: fastidium: inflatio: et rugit generatur. 39

Senes iuuenibus plerumque egrotant minus. Quorumque uero egritudines eis chronice fiunt: multotiens comoriantur.

Quod omnes senes minus egrotant quibus iuuenes: non omnes senes mala dicta per discernit quod alige iuuenes: unde et magis egrotant quam iuuenes: cum corporibus sint defectiores quorumque et quod defecta est in chronici passioibus comoriat: unde nec morbus uelociter digerit. Morbi enim diuturni sunt frigidum: et ita sepe scribus euasunt: quod eorum etiam magis competunt. 40

Ranzi et corize in ualde senibus non maturantur.

Superiori hunc conuare uelis tale et ac si dicat: senes minus egrotant iuuenibus: quodque et eis chronice egritudines fiunt: multotiens comoriantur: unde ranti et corize non in ualde senibus maturant. Ergo inferior aphorismus in superioris est confirmatus. Neque. n. solum senes his infirmitatibus sunt comoriantes: cum et alie sint incongruentes: sicut podagra: arthritica: scia: frigiditas intestinum: asmatia: tussis: gibbositas anterior: seu posterior: seu lateralis: et ceteri et morbi in iuuenibus ad sanandum curi: quod magis in senibus ad sanandum curi. 41

Qui exoluunt frequenter et fortiter sine manifesta occasione: repetere moriuntur.

Quod. n. omnes qui exoluunt subito moriuntur: scilicet si tria conditione aliter adiungit frequenter: et fortiter: et sine manifesta occasione. Scio. n. quendam balneo immorantur inde dissoluti: quod balnei ex sibi nocuius lignis calefacti erat quod non in ea fuit repetere moriendi: cum ea manifesta fuerit. Scio et quendam in balneo dissolutum fuisse inarte seium: non: et alter. scilicet non ieiunium: scilicet non prius acceptat cibum. bonum ea uel defectio oris stomachi: uel nimis fesus fuit. Sed exolutis sine aliqua manifesta occasione et spiritus alio est defecta: sicut quod da ppeffus fuit: quod cum dissoluatur: tremore huius in precordiis:

unde et subito put: sic. n. spiritus uidemur nimiam dissolutiones per cardiacam huius. Dec. n. defectio fortis et frequens: et fortis dissolutio sine ea manifesta significat nimiam et subita solutionem fessam in locis partem cordis: quod postquam ad cor uenerit: mori fert. Sicut autem manifeste occasiones: ut fluxus uentris: emissio sanguinis: longaque egritudinis debilitatio. 42

Apoplexia soluere forte: impossibile est debilem uero non facile.

Cum apoplexie subito totum corpus sensum et motum auferit: nisi tamen spiritualis motus: quod si auferat: maior et peior erit. Si autem apoplexici spirant tamen dure et angustiose: passio erit fortis. Si vero spiritus diuersus sit non eiusdem. scilicet ordinis: et aliquando gessit: passio quidem erit fortis: scilicet tamen potius erit similis: siquidem spiritus uini sit ordinis passio erit debilis: et si omnino medicus machinat: possibile est ut curet. Cum autem apoplexie est: cum spiritus aialis a capite ad inferiores partes corporis: siue in subiectum corpus non possit descendere. quod autem per apoplexiam cerebri: sit: aut quod uentricule cerebri phlegmatica humiditate sunt repleti. tamen autem quantitate cerebri morbi: magnitudo et fortitudo est sui: quod maxime est incurabilis per impedimentum anbelandi. Et mirandum in hac passione lacertos pectoris mouentes se dilatare: cum spiritus illuc nequeant descendere: et mouetur angustiose: et omnes aliorum lacertos mori sit ablati: sed arbitror quod tunc naturaliter mobile mouetur per spiritum dissiderio: unde in pluribus apoplexici lacertos totum pectoris inueniunt moueri. In aliis vero non sit passioibus nisi raro: et cum multum sit exercitium corporis. Cui rei causa est: quod multum abelantur dissiderant in illa hora. In apoplexia vero non solum per abelantur appetitum: sed per et tunc defectioes: sicut inueniunt et tunc defectio ex fessibus: quod lacerti in corpore maxime mouentur: ut multa quantitas aeris quam paulatim recipere negat multo ipso recipiat. 43

Tragulatorum et dissolutorum nodum mortuorum: non referunt quibuscumque spuma fuerit circa os.

Spuma cocreat ex duorum corporum commixtionibus: aëre et humilitate: quod nunquam commiscetur: nisi cum multum per eis diuisis quodam quasi corpuscula in conficiunt: unde circadant quilibet per humiditatis quantalibus parte uetositatis: unde quodam quasi granula rotunda cocreant et multa quodam modo cum sit multa uis cosa in cito est dissolueda: sed diu imorat sic cocreata: ut in oribus equum ut fatigatores multis curribus: et in porcis siluestribus trahentibus. Cum in diuisione corpusculorum et eorum commixtionibus: uel de utriusque corporis est collusio: cum mori necarii in concussione quod uno siue de utroque sit corpore: uel de nimio calore. Uterum nobis posuit obici: a calore sine motu non posse fieri. Quibus uidemur per hanc quasi sensum percipimus. Spuma uobis motis gnat: uel per magnam motum quod aqua maris percussit: quod spuma ex motu et percussione conficitur: uel in olla per nimium calorem: quod uel in aialibus. in athletis. n. et sui morus spumam cocreat in oribus eorum: in porcis siluestribus fortitudo caloris: in eorum currentibus utriusque simul adunat. cum. n. aer in eis nimio et spisso motu in et exteri moueat: saluare sibi tiliat: diuidit. et aeri commiscetur: sicut spuma cocreat. in tribus pulmonibus ascendens fumus saluare commixtus augmetat spiritum quantitate illi. unde arbitratore spumam illam ascendere a stomacho approbat dissipationem multo errore. impossibile. n. est tanta spumam sine aliquo motu ascendere uentum uel fastidio ipellente: sicut quod duobus a stomacho nihil ascendere ualens. ita impossibile est fumum a stomacho ascendere sicut et a pulmone flammam expellente: quod manifestat sanguinis a pulmone creatur quod uel spiritus sua et quasi suba ipsi pulmonis: a stomacho non in similitudinem sanguinis. n. a pulmone multum est: et subitus et cum tussis. Sumus vero exiens cum expulsiōe flammam paulatim ex humiditate

pulmōis egreditur: et ideo tūssis ideo nō creat. Cū autē colū
lū circūdet suffocatiōe: cor et pulmonē necesse ē fumosus
uerē expellere: qd nōc mōstrauim⁹ i libro intulato qre ne
cessari⁹ sit anhelit⁹: cū sūosus aer neqat exire p nimia suf
focatiōe. Angustia autē pulmo aialis cū maiori angustia
expellit a pulmōe altitūla pte cū ipso aere nālis hūidita
tis sde emittēte: sic i sūguis icreat⁹ ē uidē. Qd cū appe
at pditionē significat: cū nimia su agustia pulmonis pp
suffocatiōes aialis agustiat at pulmo p calore nimio si
bi a cōde misso. si g⁹ ascēsiō ipse ex caloris ē ebullatiōe:
et mot⁹ abelut⁹ duriciē: et pulmōis agustia i emissiōe: si
gnū erit mōtale. Ss tū aliqui et raro i ore suffocati spūa
appuit: et nō mōtu⁹ fuit. Intelligē dū g⁹ ex vbis hy. nō i oī
b⁹ s⁹ i plurib⁹ illd sepe fieri: sic i alio apborismo inuit.
Quib⁹ iuuenib⁹ ingt exnib⁹ vēres hūidi. neqz b⁹ i oib⁹ s⁹
i plurib⁹ dēterminauit: qd i sine hui⁹ pncule dixit expūsi:
sicant. n. ut in pluribus senescētibus. 44

Rassi ualde fm naturam cito moriun
tur magis gracilibus.

Hypocras crassos valde: crassos a pncipio sue nati
uitatis intellexit. Bonū ē. n. corpa nō multū cē cras
sa: neqz multū macilēta: q si taliter pseueret usqz
ad vltimā senectutē viuēt. Si vō aliter vltimē i macie
melli⁹ ē q i crassitie. Crassoz vō corpus vene sūt angu
ste: vñ neqz spū abūdāt neqz sūguine: et ideo eoz eoz
etas ptelet puis et paucis accitib⁹ supueniētib⁹ extigu
unt. Ss macri nō sic: qz vō eoz mēbra pncipalia sūt dis
coopta: puis ex reb⁹ sūt patiētia. Tēperati iter vñqz et
diētales dlectabiliter vt crassecat: vene eoz et arterie su
erūt et pmanēt large: vñ nō cito illoz extinguit calor. 45

Epilepticorum iuuenibus alteratio
nem mutationes maxime etatis: bo
rarum locorum faciunt et vitarum.

Epilepsia apoplexie ē vicina: et vna utriusqz ē cā
s⁹ i apoplexia et ad neruos currēs tota ē ablata: i
epilepsia nō tota s⁹ eadē x tus qdā mō est ipedita:
vñqz vō facietes chimi fridi sūt: et viscosi: et grossi. vñ
etas iuuenilis calida et sicca epilepsie ē medicina. Scd⁹
bas rōnes faciūt et regionū mutatiōes: sed nō mutatiōes
oiz vitarū: sed corp⁹ ad calozē et siccitatē ferētū pōt ab
solute et vitay itelligi: et iuamētz erit epilepticis. h. n.
passio ex mala et iorditata nascit vīta. mutatiōes vō ip
soz debēt esse semp ad meliora. i. passioni tria. 46

Quoz dolor qui sil sunt nō fm eundē
locum uehementē denigrat alterum.

Si p qd dīc Simul: vñ locū certū itelligim⁹: i
possibile ēē vñ. Si vō locū tānū hntē spaciū qz
tū arm⁹. brachiū: crus: cora: et bis similia: in qdū
qz boz duo dolores sūt: vñ aliter augmētāt: neqz alter
magis sentit altero. Si vō i duob⁹ locis: vt si vñ i bra
chio: alter i cruce sit maior: obscurat aliter. Vñ. n. sēst
bilis sp ad maiore tota trāsfit. idē ēti tristitia videmus
q dolor ē aie: et nihil aliud: maior itaqz tristitia: nisi vñ
qz sit de re vna: minorem tristitia obscurat. 47

Ireca generationē saniei dolores et fe
bres accidunt magis q facra sanie.

Anies d sūguine mutato ē i qdā qūitates iter bo
nū et malū se hntes. Mutatio. n. ad malū absolu
te: fm putredinē et fetozē se hz. Mutatio ad bo
nū qūitate significat mēbroz amētū: sed generatio sa
niei iter utriusqz se hz. neqz. n. de solo calore ē naturali:

neqz si nāli. dolor at non fit ideo: nisi pp extēsiōes mēbz
vbi apostema sit et calefactiōes sui. corp⁹. n. calefit ex ca
lore mēbri i q apostēa ē: qd erit cū sūguis moueat ebu
liēs ad mutādū in sanie. sanies. n. de sūguine ē: sicut ci
nis de lignoz icēsiōe: vñ et dolor et febris alleuiantur:
cū facta iam esse videat⁹: et maxime si sanies egrediat⁹.
nā. n. materia iā cōsumit⁹: et calor extinguit⁹. 48

In motūe corporis cū cepit quis
dolere: quiescere statim remediū est.

Exercitiū vñle ē: nā omouet naturalē calozē: et va
lidas facit q in mēbris sūt vñtutes nāles. et vñtutes
aiales: et vitales. Vñqz in exercitiū sūt cōsiderā
da et ipso: et qūitas: et mod⁹ vñdē: nñc de qūitate regulā
dat hypo. Dolor h⁹ et polos i lingua greca dī: significat
locū cū fatigatiōib⁹ esse: qd at duoz itelligit vñcē:
vñ si hō semoueat qd mēbra dolēat ex nimio motu: et
iñ ita fatiget vt nō sine magno dolore eadē mēbra mo
ueant. qes cum iceperit dolori remediū est. 49

Sueta assuetos labores ferre: et si fu
erint ibecilles: aut senes assuetis et forti
bus et iuuenibus facilius fuerunt.

Ite apborism⁹ supiori ē cōtinu⁹: nā d sanatiūis h
fmo ē: et sup⁹ qdē de qūitate exercitiū: hic vō mō
dū vñdē significat: vt sit sic oī exercitātes ad cō
sueta dūcē gymnasia. Dat g⁹ nobis hypo. medicinalē
spēs. Oīs osuendo pus bita lenior: alter. n. alio cōsue
uit aliter fatigari: vt pote qdā pedib⁹: alter vō māib⁹ alii
aliis artub⁹: et qdā ex totis corpib⁹. itē qdā eadē mēbra
qz ad labozē vñt magis sūt exercitātes: qdā vō min⁹.
Mēbra. n. ad labozē exercitātorā sūt ad id qd cōsueue
rūt i suetis cōformatiōa: et ideo minus inde lesa. 50

Ex multo tpe cōsuetā: et si fuerint dete
riora iuuenis min⁹ molestare consueue
runt: oī igitur ad cōsuetā transmittere.

On solū h de exercitiis vt pōri: s⁹ absolute de oī
cōsuetudine dixit: siue pot⁹: siue cibi: siue balnei:
qūis: caloris: sōm: frigoris: tristitie: q oīa similiē
cōsuetā nūc ilucis sūt ledētia. Lā ē eadē q i exercitātib⁹
b⁹ eadē mēbra ex cōsuetudine dēcā ē sup⁹. De oī at cōsue
tudine ego dēur⁹ sū. Lib⁹ similiter et pot⁹ pā nōacho
dāt nām: d nōacho cetera mūuāt mēbra et nutriūt. itē
cib⁹ et pot⁹ qdā mutatiōe corp⁹ in suā nām mutāt: q mu
ratio logis. ipib⁹ augmētāt: et iter cibi et cōp⁹ accis qd
dā mediat⁹: q oīa nos mōstrauim⁹ i libro d accitib⁹ vbi
onidim⁹: oē qd alii assimulat⁹: dīto assimilās assimulatū
ēbit i suā naturā: et oē mutabile mutādo simile: mutat
mutādū facile: imo oīa corpa corp⁹ tāgētia qūalibet i
mutatiōe id erūt mutātia: vt si aere mō frido mō calido
corp⁹ tāgāt: frido corp⁹ cōstipāt: et porri claudūt: calido
aere porri apūit⁹ et rarefaciūt. Si at corp⁹ calido aere rare
factū frid⁹ aer tēgerit statim itiora patefaciūt: et multum
nocet sibi: q oīa i libro de cōsuetudine dēcā sūt. Hy. vō
b mōstrat qd expimēto pbauit: neqz tū cās onidit: s⁹ nos
satis explanauim⁹: sufficiat at qd i pma pte b⁹ apboris
mi dixim⁹. Qd at i fine dixit: Qs ergo ad nō cōsuetā trās
mittē. auctorizauit qūo corp⁹ sanitates recuperare possit.
Si. n. hō unā cōsuetudinē hūcrit i dubio morat⁹: qz nul
l⁹ ē q aliqñ aliqñ cōsuetū moueat: vñ iūiū bonū ēē ad
oīa pbāda se trāsferre: ne si forte sibi euenerit qd aīa nō
cōsueuit maxie sibi noceat. hoc vero facere poterit si nō
i vna cōsuetudine pmanens: ad tria se trāsulcrit. Si

Secundum multum et repetere euacuare aut repleat aut calefaciat aut ifrigidare aut aliter quolibet corpus mouere fallax est: et oio nature inimicum. Paulatim uero certum et ex alio ad aliud transire decet: non aliter.

Innuit h nobis: quod oia extra naturam molesta sunt. Corpus. n. perfectio non est nisi cum temperamento vni ad vnam unitate deuenientia naturam sunt corruptibilia. Que aut paulatim de plenitudine vel inanitione vel similibus sunt: et bona et securiora sunt: iuxta consuetudinem exueria. In alio apothismo dicitur ad consuetudinem debere transmutare. 52

Quia omnia sunt rationem facient et non eueniunt sine rationem: non transire ad aliud manente eo quod uisum est a principio.

Sapiens non debet transmutare: si non quilibet re illico bene sibi successerit: et si non actio appetat bene rei ad quam iterum: sicut aqua guttatim diu effluens petre effusa suavis penetrantioris solet quicquid ostendere: sic et in morbis ad digerendum duris: si rationabiliter et bona via se exercuerit sapienter et non nodum appuerit: a via non desistat rationabili. Transire ad aliud duobus modis fit: secundum qualitatem: et secundum quantitatem. Qualitate: ut si quis ex calidis ad frigidam mutetur medicamentum. Quantitate: ut si quis ex calidis ad calidiora: vel ex frigidis ad frigidiora. Dicitur ergo: quod quis secundum rationem medicantur: et si non secundum sensum cognoscant egroti adiutorium sibi fieri: non tamen transierunt ad alia: vel qualitate vel quantitate. Nam si facere meliorum est et eorum quod secundum experimentum medicina vniunt: manente egritudine quod in principio visa est eadem. nam si mutetur. utpote si ne terrena fiat quotidiana: tunc et medicinam necesse est mutari. 53

Quiaque uetres sunt humidos: iuuenes quod exherentes: siccos sunt humilibus melius commutatur. In senectute uero dterius commutatur: siccantur. n. ut in pluribus senescentibus.

Hic apothismo id est vapore superius exposuit: ubi dicitur Quibusdamque iuuenibus exherentes etc. bonum est in uetute fluxum uentris habere: quoniam superflua corporis facilius egrediuntur: sed quibus hoc non fit si necesse est grauis: quod per eam superius dictam desiccantur. 54

In magnitudine uero corporis iuuenescere quod dem decet et non insuauere: senescere inutile: et peius minoribus.

Agnitudo corporis paulatim h dicitur quod temperantia in longitudine et profunditate et latitudine egreditur: et corpus in longitudine solum boies consueuerunt appellare magni: nomen tamen certum est appellare longum. item corpus in profunditate latitudinis et profunditatis magni vocatur: sed tamen nomen certum est grossum. hypo. autem non ad magnitudinem bene redit: sed non est mala in senectute: neque grossum intelligit. quod si sit in senectute: molestum. non enim in iuuentute fuit bonum. Solum longum item dicitur in quod si quod dicitur certificauit: sed non in senectute torquet. curuat: gibbosus: et vix ab humore portat. talibus. n. iuuenibus obunt maiores musculi in senectute: unde curui remanent humilissimi: et peius est eis quod minoribus: et si contingat ciuilem contrahi spinales musculos.

Item scda particula. Incipit tertia. In tertio non volumine disposuimus exponere quod in tertia hac particula dicitur de vire: quibus anni: et etiam res obsequiosa tamen volumus dicere: idigentia exponere. De vno ergo hoc per nostra consuetudinem est monstrandum: et disputandum

de superflua hypo. in quod inuolutio: repugnandum quoque luce super his quod mirabiliter visus est exposuisse: et item in quod in libro dissimulasse. quod autem exposuit a quodam magistro suo cratone accepit: hic autem nihil rationabile attulit: sed quod experimento didicit. hypo. tamen hic testatur quod non solum experimentum introducat.

Rationes quibus maxime generantur morbos: et in horis magne mutationes aut frigiditatis aut estis et alia secundum rationem sic.

Quidam arbitrati sunt mutationes tempum hypo. dixisse continuationes eorum: ac si dixisset: Quoniam alteri tempum succedit et alter. Inmutatio. n. hyemis ad ver generat sicut dicit infirmitates: postea vero dicit in de mania: epilepsia. melancholia: et cetera. Cum item ver in estate mutetur et initium est estatis: continuationes febres: tertiana: caupon: et alia quod numerauit esse testatur. Similiter et in autumno et in hyeme ita hypo. iterum itendisse tempus mutationes eorum continuationes. Si in hoc apothismo vult quodammodo: quod hypo. autumat non intellexisse. Si. n. be mutationes tempus: hos morbos quod dicit generantur non tamen aliqui morbos prius hitos minorat: sed idem testatur: quod aliqui minores. Si autem ita esset ut autumat mutationes tempus non magis propter generaret morbos quod eos auferret. item si sic esset: quod in horis magne mutationes: adderet. Ut item eos inuit non solum tempus mutationes: sed eorum complexiones quod maxime generent morbos: cum oide suas mutet complexiones: sic idem in epidemia dicit: quod postea dicitur. Quod autem subiicit. Et in horis maxime morbos generant: cum mutentur in complexiones suis: vix esse potuit: sed tamen non quilibet dicitur sit mutatio in ea oia morbos generari: nisi cum mutatio maxima fuerit: et idem. Magne mutationes dicit in horis frigiditatis siue estus. Et talia secundum rationem euenire: Sic in humiditate: siccitate. venter sufflationem: eorum gerit. Nec vix exponit libri et iterum hypo. inuenit autem apothismo aliter in aliis libris. Couersiones tempus anni: esse sunt generandi morbos: maxime si magne sunt: et in eodem mutationes magne. Quibus et his nihil est obscurum. maxime his quod mea anterior expone intelligit: et in aliis libris aliter est inueniri: et iterum de potest intelligi. Aliter h mutationes tempus quod intelligit transiunt vni tempus ad alterum: ut estatis ad hyemem: et hyemis ad verem: non absurdum quod dicitur et be facit egritudine. vni indigne hypo. intentiones explanat: sed mutatio h est intelligenda eiusdem tempus per qualitates alterationis. ubi gratia: si quod est fridum natura fiat calidum. Magne mutationes quod oia quantitas per mutatione sunt: ut si estas calida et sicca frigiditatis et humiditatis affectionem sumat: uel si eadem die nunc calor: postea frigus: et iterum calor: et iterum frigus fiat. 2

Aurumque be quod ad estatem: be uero ad hyemem bene aut male nate sunt.

In loco notauit hy. nas quod de debet notari: nas in subiecta manifesta natura. Nos autem complexionem elementorum esse dicimus. i. humiditatem: sic. ca. et fri. Modum autem quod in libro complexionem. ix. esse complexionem. una est: et est perfectio: et octo imperfecte: et be perfecte. harum quatuor singule quantitas distant vnicuique: ca. fri. sic. fri. et hu. quatuor autem duabus. i. ca. et sic. ca. et hu. fri. et sic. fri. et hu. vni complexionem habentes fri. et hu. in estate bene se habent: ca. et sic. in hyeme melius. similiter ca. et sic. in estate per: fri. et hu. per in hyeme. et et alia complexio inter has. s. ca. et hu. quod in hyeme per humiditatem peior: per calorem peior: in estate. et est in estate bona est propter humiditatem: hyeme melior propter

calorem.

Egritudines alie ad alias bene aut male nate sunt.

In estate naturaliter bñ se hñt frigde z hñde dis-
tpantie: coartat. n. imoderatio eaz a caliditate z
sic male aut rñe calide z sicce se hñt: eo qd itense
tpantie in huiusmodi imoderatiõem cadūt: similiter in
hyeme fride z humide tpantie male se hñt: calide z sicce
bñ. Un bñ z male natū esse duobz modis ē. vñ. n. hñ ge-
neratiões: z fm solutiões: vt bñ natū ē fieri: bñ natū est
solui. vñ calide egritudines bñ nate fieri sūt i estate: z bñ
nate sunt solui i hyeme: eo qd trioz trie sūt solutiones.
Que ar sūt calide vt tertiane z causon: i hyeme qdē ma-
le nate sunt fieri. on dunt enim nimis calozē quē iferūt:
male autē nate solui in estate. Similiter et fm locum et
fz etates: et fm dietas.

Etates qdam ad regiones z oras z die-
tas bene aut male nate sunt.

In pax a rectitudine hy. vt dñasle: bonū at effect
si sic dicet: Ois moribz vel etates ad tpa āni: ad re-
gionū et dietaz cõpatiões bñ et male: meli et pe-
ius nate sūt. Mōbi. n. ex simili gñati: et eñrio curati me-
liores sūt ex cõparatione: uel ex pte tpuz anni qd nos ex
planauim? cū i morbis dixim? egrotates qbuscūqz nāe
pñe min? piclitari. Etates ho sicut et nature itelligant:
qz qbz hñditas i estate onat et qbus caloz in hyeme me-
li? se hñt: senes at i estate meli? iuuenes ho meli? i hye-
me. idē de morbis et etatibz fm regiõem itelligat: mor-
bi. n. calidi i regiõibz nascētes calidis min? sunt molesti.
Etas ho calida sanior ē in regiõē frigida: imo vniuersa
litter hec oia bona sūt eñrio accepta. Morbis. n. fridias z
etatibz dicte calide sūt meliores. morbis ho et etatibus
hñdis sicce dicte. Sz lz be meliores sint eñrio accepte:
cõplexioni tñ tñate: regiõē tñatā tps et dietā oz ēē. hec
n. sola meliorat ex similitudine sua. etates qdē in eo qd
fm naturā similibz gaudēt: in eo qd extra naturā cõtra-
riis. in egrotatibus etatibus ē iste sermo.

In horis qñ eadem die aliqñ quidem
estus: aliqñ uero frigus: autumnales
egritudines expectare oportet.

Empa anni n sūt cā moribz: sz mutationes sue cõ-
plexiõis. cõplexiõibz ergo cuiuslibet tps i qñlibet
alias naturas sibi oppositas mutatis: qñcūqz hora
seu tēpe mutet: necesse ē vt morbi generent. qñ ergo i tps
b? vt i xē eodē icipit die caloz fieri: ita vt circa tertiā ho-
rā frigus: media aut die rursus frigus: et itez caloz: au-
tūnales egritudines. i. ineqles expectare oz: naz ineqles
autūno sūt: eo qd ineqle naturaliter sit tps. ineqalitas at
fuit: qñ tribz horis sit caloz: et tribz horis frigus. dissidit
n. natura extra. et relaxat corp. itē frigore rursus itēso
subito reuertet in pfundum natura: cõstrictiões corpis
faciēs diuersas: ergo nūc qdē ad calorem: nunc qdē ad
frigus dissoluit laboras: et tūc nō sit fm rōem digestio
sed exq humores varii et diuersi generant: varias et in
cõpositas et ineqles faciunt egritudines.

Astrini status grauāt auditum: caligi-
nos caput grauātes: pigri dissoluētes
qñ isā preualēt talia i morbis patitur egro-
tates. Si uero boreas fuerit: tussis: farin-
ges. uentre duri: diffurie: horrores: dolo-

res z pectorz z latez. qñ isti preualuerit: ta-
lia in morbis expectare oportet.

Hypocras ifirmitates dicit futuras: auz austrinos
auditū grauare dicat: qd necesse fuit eū tāgere: qz
oz q nascunt de naturis morboz: vel de extrane-
is cāis medicū dñcere: vt fm q iustū ē possit iudicare.
Nō at ē graue videri vñ graue: auditum aust rñi: qz si
cōplexio huius vñ calida sit et humida: necesse ē vt gra-
uitatē faciat capitis vñ cū iste sufflet infra sēualia hu-
miditate inueniunt plena et caput grauātia. Lūz ho ini-
tia neruoz humectent huius vñ tñibus volūtariū mo-
tus grauānt: et hoies ipotētes et debiles efficiunt. Et
in borea sit eñ: qd tñ postea tāget hypo. sed hñs cñti-
dines faciūt bi vñ tetigit: vt possem? dñcere accñtia q
de morboz nascunt effētia: z q de cā extranea. vñ dixit
Si boreas fuerit: tussis fuit ex mutatiõibz cõplexionuz
spiritualū instroz: z aspiratibz gutturis. cū. n. Fariges
dixerit: ad gule attinere voluit aspirates. cū. n. gulā hñ vñ
t? pñet necesse ē desiccet z idurct. Uētres duri dixit: z ego
nes itellexit: q sicciore sūt z duriores i boz statu vñto-
rū: cū totū corp? p hos desiccet: vñ pl? de humiditate ei
boz necesse ē trahat: z feces diuit? i vñtribz ex sui siccitā-
te inozant. Diffurie ho sūt ex passiõibz vesicaz. cū. n.
vesica sit frida z sicca z sine sāguine: pl? patit qñ alia mē-
bra ex accñtiū frigiditate z siccitate. itē fridital boze do-
lorē facit in pectore cā sue desiccationis: z pectoris. z in-
stroz spūs vicinitate. Horrores qz sūt pp b? vñ cō-
plexionis friditatē. itē de eodē austrini calidi sūt z humi-
di. vñ resoluunt eā q i nobis hñditatē. hñt autē dissoluta
dissoluit oēs vtutes: aīales: vitales: naturales: z spñā-
les. nā si circa venas ferat caliditas z hñditas natura-
les humiditates flouit: si autē circa arterias vitales. Si
ho circa tenorē neruoz: et maxime volūtarioz hñdi-
tas ferat vel caliditas: tūc et fm differentes locos pñte
accidūt passiões. nā si fuit circa caput dñminatā faciūt
capit? sñtātē: pp multos vapores et spissos i eo gñatof
si at circa aures facit graues audit? si ho circa oculos:
oculoz caliginē facit: qd si circa posteriores pres: itē mo-
t? difficiles. Dissolutio vtutis duobz modis sit aut enis
euaporat: aut extinguit. hñt extingui eā dixit.

Quam estas sit ueri similis. sudores mlti
ros in febribus expectare oportet.

Int aut dixit: qñ eadē die ē aliqñ estus: aliqñ frig?
autūnales egritudines expectat oz: similiter et qñ
estas ē similis veri. i. cum cõplexiones sue tñate
sunt: multos in febribus expectare oportet sudores: et
vez ē. qz multus sudor sit ex caliditate et multa humidi-
tate. et horum unum est inuenire in hyeme: alterum ve-
ro in estate: neutrum in autūno: in vere vñtūqz. Si ve-
ro estas sit sicciore: necesse ē humiditas desiccet: si simi-
lis xi necesse ē humiditatē ad curē trahi cū vi caloris z
cū pp nimis hñditatē i fumū dissoluere n. possit i tpe cri-
sis: humores illos expulsos sudores necesse est fieri.

In siccis tñibus febres acute fiunt z
si quidem annus talis existens ampli-
us fuerit: qualem constitutionem fecerit in
pluribus: et tales egritudines expectare
oportet.

In siccis tñibus si multas egritudines siue febres
sed acutas nasci fatetur. Paulo vero post dicit:
Conflones quidē anni oio qdem sicce pluui libus sunt

saniores et minus mortifere. Egritudines autem dicitur in pluvialibus febres longas: quod ex necessitate consequitur. quia ex humiditate aeris multi humores phlegmatici in corporibus adveniunt. Et contra aeris siccitas humores miorat: sicut in quantitate humorum acutiores facit: unde et febres pauciores sunt sicut in humiditate temporum acutiores in propter siccitatem. Additio. Item de eodem in priuslibus aphorismis de compositionibus quantitatibus: hic autem de simplicibus est illi finis. id est de siccitate: et non de quantitate libet siccitate: sed de immoderata: nam moderata non facit egritudines: immoderata vero non quod siccitas: sicut acutas. id est tertianam: et causon. nam siccitas pro se sola solet generare co. ru. et sic caliditas ipsa fuit quod oporteat: omnino acutas facit febres: si autem duo tempora prior est complexio: si vero. iii. uel. iiii. molestissimum est humus. id est nam si potest graves pestilencias generare: et bubones. 9

In moderatis temporibus si temporaliter ipsa se reddiderit: boni sunt: et bonae egritudinis determinaciones fiunt. In immoderatis uero maxime immoderate et difficiles determinaciones.

Qualis hyemalis intentio fuit de moderatis temporibus potest intelligi in libro suo: quod vocat piteonoxiomato: si. n. appareat signa in ortibus stellarum: et in occasibus earum: sicut quod appere oportet: et in autumno quando pluvie fiunt: hyemes vero tempora non multum calida: neque multum frigida: et de pluvie pluvie temporibus suis et estate similis. nam ille est necesse ut sit sanus. Ex quo ordinatio temporis cum hyemalibus propter delectum: poteris et iterum quod in his possit obviare: quod ipse in moderatis dixit: et in his morbos nascentes immoderate determinaciones: et bene quia crasis in his morbis cum florosis venit accitibus: aliquid naturaliter ipsa se pessima est: aliquid mortalitas: neque tota materia purgata: sicut unde infirmus reciduat servans. 10

In autumno acutissime fiunt egritudines et maxime mortifere: ut in pluribus: uero sanissimum et minime mortiferum.

Empora anni si finis quod complexiones suas servaverit: uero certis temporibus sanis: et minime mortiferum erit: quia ipsa est alius. Autumnum acutoz morboz est generatio et pestilencior certis. et hoc sicut diximus in suis temporibus complexionibus Autumnum in multis illaudabilis est rebus: pro quia eadem die aliquid quod frigidum aliquid quod calidum: hoc quod cum sit pro estate inest in multum corporibus chimos icellos: et in quibusdam vultu defecta. Neque est solus hoc: si autem ueniat ad autumnum chimi mouet et dissoluntur: sed iste ueniens recludit pro suam frigiditatem interioribus: quod naturaliter in omnibus facit hominibus particulariter vero in male dietantibus ex multis fructuum comestitionibus: quibus mali chimi in corporibus abundant. 11

Anumus praeiudicis malus.

In superioribus autem uniuersaliter blasphematur: hoc pro particulariter in praesentis. Dicunt autem praesentis intellexit ex vulneribus laborantes pulmonis. potest et quod dixi de omni consuetudine corporis accipi: unde non possumus certificare ad quod horum iterum hypo. maxime siue prius: siue posterius intellexerit autem necesse est malum sit. est enim frigidus et siccus et inordinatus. 12

Oportet temporibus: siquidem hyemis sicca et borealis fuerit: uero uero pluviosum et austrinum necesse est estate febres acutas et ophthalmias et dysenterias fieri: maxime mulieribus et humidis natura.

Beentia temporum anni incipit: et hoc hyemalis et hyemalis dicitur: Si hyemalis sicca et borealis fuerit: uero uero pluviosum et austrinum et humidum: quod quidem mutatio sua est: sicut extra cursu nature in. unde in estate se. acutas et ophthalmias et dysenterias fieri necesse est: quia cum in piteonocochaidaton. id est in libro de aere et aqua ab eodem monstrare illi: cum dicitur: Si hyemalis sicca et borealis fuerit: et hoc uero humidum et austrinum: estate necesse est se. acutas esse etc. quod si sit subuo ophthalmia necesse est subseque: terra. n. cum eodem tempore sit humida pro ueris pluvias: et austrini calorem duplicet in humiditate uentris hoc non desiccet: nec humiditas cerebri minuat necesse est se. acutas in estate subseque. et maxime phlegmaticis: dysenterias vero et in mulieribus et humidis natura. Hec in piteonocochaidaton: quod ibidem explanabo. hoc ibidem nasci dixit in estate. Item in praesentia epidimie quidam in estate corruptiones dixit nasci in craton ciuitate: et nascebantur in corporibus eorum quidam pustule: quod ignis sacri uocat: quod sic in libro eodem contextit. Sicut in ciuitate craton in estate nimia pluvia: et hoc in tota estate ca. cum austris magis uentis: ubi hyemalis monstrauit cas. id est earum de pustularum nascentium materia. Complexio. n. tunc ipse in quantitates putredine facientes mutari festinauit his quod natura appata fuit ad hoc: sicut hyemalis dicitur. morbi bi in humidis nascentes temporibus: diuturne sunt se. fluxus ventris: et putredines: et magis calor in his opatur quod humiditas que cum utraque conueniunt: et adeo fortia sunt: sicut in craton ciuitate fuerit cito putrefaciunt. Hyemis uero sicca et borealis quibusdam corporibus idem efficit sicut idem dixit: Boreas facit tussire: aspitare gutturis ventres siccos: uisuriam: horrores dolores costas: et pectoris. Item si tempus in quo siccum fuerit: minus facit infirmari quod pluviale et minus mortales: et in hyeme sicca et borealis esse dixit nocere. sicut nec se. nec dysenteria. Quare autem in vere si austrinum humidum sit: illud idem non contingit: quare quod hyemalis antea frigidior et siccior fuerat: unde hypo. Non sufficit inque praesentis qualitates tempore. cognoscere sed etiam quales fuerit praeterite. Si ergo corpus prius desiccatur in hyeme: quod hyemalis sicca et borealis fuerit: non solum liberat a passionibus in vere contingentibus: sicut et ab eodem uere adiunat et aliquid diu fuisse tatur: ut ad praesentia quae praediderat reducat. quod si totum uer humidum sit: corpus siccum ut prius mutabit in contrarium: cum propter diurnitatem ueris humidum praesentis admiserit: et sic in humiditatem ipsa oportet. Superueniente uero estate parati sunt putredini: unde aliquid cum ophthalmie et dysenterie sit cum. n. terra adhuc sit humida: neque uentis illo tempore pluviae adhuc apparuerit: quod post in diebus appere solent canicularibus necesse est hoc tempore quod est inter initium estatis et canicularis dies uentis adhuc absentibus se. acutas sequantur: chimi enim putrefiunt in corporibus ex caloris et humiditatis duobus. unde ophthalmie sunt: et dysenterie. Hec autem contingit finem uicinitatem membrorum chimos illos recipiunt: et finem diuersitates complexionum corporum. Ophthalmie uero uniuersales sunt in omnibus absque his quod nascit fridus esse certissime siue humidum siue siccum: et absque his quod fortes sunt oculos: non recipientes humores a capite descendentes. dysenteria vero in mulieribus et humidis natura. sicut hyemalis. et stat. dysenteria vero fit tunc quando in tempore colligit: etiam a calore estatis inscitur et fit talia: et ideo quod sua falsedine exasperat et vlcera et generat dysenteriam. mulieres inquit humidiores sunt masculis: in quibus si sola humiditas inflammatur necesse est humida corpora hec dicta patiantur. humiditas enim quod materia est putredinis. calor autem causa est efficiens. humiditas aeris quoque superfluitates humorum in corpore dedicari non permittit: unde adiunatura est cum putredinis. unde ergo dixit phlegmaticos plurimos febres.

pati cū eorū corpora sūt humidiora: in quibus cum que dā putrefiāt: et in eis remaneant se. generāt et dysēteriā si p̄ istina exeat: q̄ morbi p̄ totā estatē necesse ē sint si nō in dieb⁹ cūcularib⁹ aliq̄ imutatio supauerit: sicut by. in pitōacredatō: Dysēteria igit in mulierib⁹ sit z būldis natura: Et subdit: Si pluuiale z hyemale tps fuerit: p̄ oles cūculares vēiat: z vētio illo tpe p̄sturi succedat: illi morbi q̄s dixim⁹ sup̄ sunt cessaturi. z autūn⁹ sanior erit: q̄ si nō: mortalitas i pueris z mulierib⁹ ē spanda: iu uenes sūt rēoti ab ifirmis: bis: q̄cūqz euascent sine oubio scidūt q̄rtanas: z ide hydropis: q̄d quare fiat. z q̄re sabiūxerit i eod libo d3 explicari. Hūc aphorismū exposui: nihil q̄qz q̄d necesse ē p̄mitti: z q̄d necesse est in pitōacredatō similit̄ exposui: h̄ at certificauit ex rō nib⁹ z rep̄ naturalū iuestigatōib⁹: non solū expimento. Quoties. n. igit auctor i q̄b⁹ ciuitatib⁹ h̄ pbauit in dieb⁹ vite sue: bis: vel ter: vel pax pl⁹. Si. n. videris q̄qz vel septe hoies q̄l3 medicia mobiles: exp̄into solo n̄ potm̄ si certificari illa medicia boies oēs posse moueri. nō g⁹ by. dixit: Necesse ē: nisi ex rōc z rep̄ natū iuestigatōe. 15

Suero austria byēs z pluuiosa z tranquilla fiat. uerū uero sicca z boreale: mulieres: siq̄dē q̄b⁹ p̄t⁹ ad uerū iest: ex oī occasi one abortiūt. Si uero genuerit morbosos pueros: z ibecilles parit: ut aut statim resol uatur: aut morbidū z tenues uiuāt exites. Aliis uero iuniorib⁹ q̄dē dysēterie z ophthalmie sicce sūt. Senioribus uero catarrhi celeriter dissoluentes.

Complexiōes horū t̄pū i h̄ aphorismo oppositas fecit aphorismo supiori. Ueri simile supiori hyeme byemē h̄o xi assimilāt. Jā g⁹ dixit in h̄ mōi hyeme q̄ ipse egritudies n̄ sint fōtes. Hic g⁹ dixim⁹ q̄re si byēs sit calida z būda: uerū h̄o fridū z sicuz: necesse sit boies egrotare i h̄e: z pituras mulieres p̄na occasiōe abortire. corpa. n. eaz i hyeme calida z būda sit būda h̄o et tenera et rara sūt: vñ cito frigiditas aeris ad interiora penetrabit. Pueri. n. lōgo tpe affueti calido aere pcutiū tur subita et magna pcutiōe ac frido penetrāt ad eos vñ abortiūt seie: q̄ aut pneri i uētre cito obeunt: aut q̄ exiūt tūc obeūt. q̄ si uiuos gñauerit: nō pnt tā magnas imutatioz caloris aeris affuen ifrigiditatem pati: cito g⁹ moriūt: aut debiles uiuūt. Doies at pblegmatici: et maxime mulieres sic dixit sūt dysēterici ex occasiōe pbleg natis a capite descēdētis: q̄d necesse ē q̄ sic aubmēt: q̄ cū capita i hyeme pblegmate iplerēt in initio vis ifrigidat: creb⁹ h̄o cū ifrigidat nec cibi sui nutrimentū deco q̄ i pblegma necesse ē mutet. Qd̄ at ex friditate nimia et būditate gnatur acidū efficit: et si ex nimio calore sal sus: ne quo dulce uel lipidus. pblegma g⁹ i hyeme generatur i capite calidus: necesse ē salus eē ex hyemis calore: vñ et dysēterie fiunt: q̄ euz diu pblegma illd̄ i ite stinis moret sua salsedie testia pungunt et uulnerant: oc casio more ē viscositas. in calidis h̄o n̄alit et celericis et siccis. sicca ophthalmia erit. sicca d̄: euz nihil ab oculis mūt: q̄d itez necesse fuit eueire: q̄ euz caput i hyeme plenus sit humore: uere frido z sicco exite claudunt poru et cōstipāt: et sic būiores a capite expmūt: sicut cū aqua spōgia plēa māt cōpmāt. descēdit aut ad loca sibi ap̄pata būditas. vñ et oculos h̄ores obiles ophthalmia erit patietes: q̄ n̄ currit p̄ frigiditate aeris: et cōstipatōes sup̄ficie i oculoꝝ paniculis q̄d hypo testat palā in pitona

erōcheidatō. cū d̄: Quib⁹ d̄nat pblegma necesse ē a capite descendente pblegmate dysētericiā patiāt: et maxie h̄ cōtingit mulierib⁹: q̄b⁹ pblegma d̄nat p̄ būditatē descē dentē a capite. Celericis at sicca ophthalmia vēit p̄ calidi tatē carnis: z siccitatē sui. Qd̄ in fine d̄ h̄ aphorismi: Seniorib⁹ h̄o catarrhi cito dissoluentes: in pitōacredatō daron iubirulit taliter. Seniorib⁹ decreptis catarrhi ueni unt p̄ debilitatē uēap̄: z cōstipatōes eaz: vñ z celeriter p̄uit uel i dextro latere palysiz sustinebūt. In h̄ loco by po. n̄ intellexit catarrh sicut solz itelligi: q̄ a capite i cāna le pulmōis descēdit: s̄ itēdit cū q̄ eueit in vēas que sub capite sūt: vñ z h̄ celeriter dissoluentes bñ addidit: q̄ cri sio h̄u catarrhi cito vēit: cū oēs alii soleant eē diuturni. Alii itēptes hui⁹ aphorismi itelligūt catarrh a capite d̄ scēdētē ad guttur: z ad cānales pulmōis: z nō ipsi nō ad iūgūt p̄culā negatiuā scribētes. Seniorib⁹ catarrhi nō ce lerit dissoluentes cōfirmāt q̄qz oēm catarrh frigidū nō a to i bis maturari p̄ etatē eorū. S3 q̄d nos dixim⁹ by. cō cordare i pitōacredatō: ubi cito igit p̄uit. 14

Suero estas sicca z borealis fiat: aut nimis uero pluuiosus z austrinus capitis dolores i hyeme: iussēs: brāci: z cori ze fiunt: quibusdam uero z p̄sis.

Hic cōplexiōes autūni z estatē tēgit: sicut p̄ by emis z ueris: cū hyemē sicca z boreale: uerū uero pluuiosū z austrinū dixit. Ibi at acutas febres z ophthalmias: z dysēterias estate nasci dixit: h̄ at capitis dolores: z iussēs: z brācos: z cori zas: quibusdā h̄o p̄sim cōsumat oziri. Neq̄ ibi estatē. h̄ h̄o byemis cōstōnes mōstrauit: uñ vñ itēdisse hyemē et estatē cū suis cōple xiōib⁹: q̄ si a suis cōplexiōib⁹ mutaret: alteros morbos faceret attingētes mutatis cōplexiōib⁹. by. h̄o alibi recita uit hyemē frigidā et sicca: uerū h̄o būldū et calidū: et hic ecōuerfo hyemē calidā et būdā: uerū frigidū et sicca bec at in pitōacredatō dixit: neq̄ tñ cōplexiōes hye mis noiauit cū dixerit sic. Si estas calida et būda sit autūnus similiter: et alia multa dixit: s̄ h̄ reticuit: q̄ oia ex planabo: cū ipz libz itēptas ero. mō h̄o d̄ h̄ aphorismi qlitatib⁹ d̄spurabo: et icipiam sic dixim⁹ by: itēdisse hy emē suas qlitates seruātē. ut sit frida et būda. friditas h̄o b̄ et būditas sit h̄z q̄ oz in mediocrib⁹ locis hitatis q̄ loca paulo p̄ ego dicā. Si at byēs p̄ qlitates p̄dictoz t̄pū talis sit nō oēs morbos generabit: s̄ dolores capitis: iussēs: brāci: catarrhi: cū caput ipleat būorib⁹ solēt na sci: Si at i p̄dictis t̄pib⁹. i. estate et autūno: pluuia et austrini vēti sūt in p̄cipio estatē: morbi icipiet esse calidi et būdi: et si nō tūc pculdubio in autūno expectent. Qz n. estas frigida et fuit sicca: autūnus pluuiosus et austrinus: necesse ē morbos nō festinare: q̄ būditas autūni siccitatē estatē mitigauit: s̄ n̄ si eadē qlitate būditatis autūnus tot⁹ p̄seuerauerit: naturaliter būdis plēitudiē būoz in capite nasci necesse est: qui sūt cāe horū accitū q̄ h̄ ab by. dicta sunt. P̄sis at sit in quibusdam. s̄ i his qui apparati sunt ad p̄sim. i. stricta habentibus pectoꝝ ra: et quibus būiores a capitis affueti sunt descēdere in pulmonē. Fortiores aut morbi nulli his t̄pibus cōtingūt homini: nisi tantū iussēs: brāci: et cori ze: catarrhi et similia. Hyems enim inuenit capita plena. p̄pter au strinas in autūno pluuas: uñ si i capitis plēitudo illa i moretur. dolores capitis gcherantur: cum in hyeme de nullis corporibus humores resoluuntur. Quibusdā at p̄pter frigiditatem byemis a capite exp̄eēt descendunt ad mēbra capitis subtenora: uñ et similia generant. 15

Suero autem borealis fuerit : et in quosus : humidis natura et mulieribus confert : reliquis uero ophtalmie sunt sicce : et se bres acute et corize diurne : quibusdam uero et melancholic.

Hic se non est aphorismus : sed per illi quod iam exposui : et ita ut quod unum est. Cum enim estate in prima parte et secunda huius aphorismi boreale et sicca : austrinum et pluuiosum esse autem dixerit. hoc autem boreale et sicca esse dixerit : nihil. si sicca et in quosus differunt. Cum inquit in prima et secunda sint et in quosus : necesse est solum non ledat : sed et adiuuet humidus natus : quod unum fiat hyeme in pituitaerone noxiato monstrauit. plures matris igitur huius inuamem erit cum corpora desiccet : et uisite hyeme humiditates nulle oriantur : alii propter phlegmaticos patiuntur sicca ophtalmia : acutas febres : coriza quidem et melancholia. in quo libro notauit casus huius inuamem : cum dixit. Colericis huius noctui : cum corpora corporum nimius desiccet : uis sicce ophtalmie erit : et febres acute et continue : quibusdam et melancholicis : quibus et subditi subditi igitur co. et quia quod sicca et sicca : cum grossa et acuta pmaeat. in deo sicque intelligendum est. hoc est autem casus huius morborum : sufficit hoc de qualitate aeris quod solas quere dicit : et alias reticuit ignoro cum alie sint : sed in unum complexio co. cum alia quod qualitate aeris cognoscere possis : uolo hoc ostendere. quod enim sigillatim cognoscas complexiones aeris et eas facias alia materiam : uel fundamemum quod deinde tribus modis diuidas : in fortissimas : mediocres et debilissimas. Deinde inuestiges quales morbi quibusdam generantur complexio : et anni diuersis temporibus : et similiter in diuersis corporibus : per quod duorum complexiones complexiones temporis sunt quod per hyemem. hoc fecit : quod cum huius inuamem fueris ad triplicadas quod per complexiones redi : et considera quod in nascuntur morbi : deinde oia componere anni : per quod corporum complexiones diuersas : quod cum seculis opte et pfecte exerceberis. Ego forsitan si spaciū non habuerit. in singulares libros facias : hoc uero sufficit dicta quod complexiones temporis anni : quod in aphorismo tetigit hyeme. paucissime sunt quod ad has quod scripsit : quod si dixerit quod posuisse ad similitudines si posita : uero eris quod si confirmas esse per se cicuta complexiones sunt pituitaerone co. et in epidimia : multa in dixi et plura. Quod superius promisi de mediocritate locorum inhabitatorum : hoc dicendum : quod quod in uatidibus temporibus hyeme. hoc dixit ad loca riparia et habitabilia itredia. mari uero finitima et propinqua : utpote littoribus pelaga : sic et porachia : et ab ipso mari reorta : sicut in nubia et egypto sunt permixta ab eo excedentia mediū. porachia. n. loca frigida sunt nimis et huius da ipamem excedentia alia nimis calida et sicca : quod loca ex necessitate posui sola : quod in porachia sunt frigidiora quod mari sunt uiciniora : utpote a borea sibi propinqua in frigidata. In eodem quod porachia loca mari reotiora sunt calidiora : utpote a borea se elongata. in nubia et egypto mari uicina et frigidat a borea. ab eodem borea remota sunt calidiora. loca uero certe riparia et mediocria : a meridie et septentrione : oriente quod et occidente recta linea equat sunt distantia : hoc loca hyeme. itedit cum complexiones aeris et temporis dixerit. De constitutionibus temporis anni : quod hyeme. in epidimia : et sapientes ostendunt alii. Ab ortu pleiadum estatis est initium : et mediū estatis est ortus canicularum semetibus ortu autem initiat in occasu pleiadum hyemis est principium. in equinoctio post hyemem uer est incipiens.

Constitutiones uero anni omnino quidem sicce pluuialibus sunt saniores : et minus mortifere.

Alii quod est : si hoc aphorismus alios prederet : quod naturalis et artificialis generalia se prederet spalia : hoc in ponendum erat : ut quod prederet spalia : quod in prederet : non in in in in in : quod hoc posuerit eum. cum et quod sequitur : quod hoc posuit ut supiora inferioribus per hoc generale continuent. Et ut huius conclusiones oia sicce et. quod cum in siccis temporibus humiditates desiccet : et in pluuialibus adunet : et putredies augentur : si in quibus diebus exercitio corpora mudificetur balneis. n. si coluntur : nisi quod cum uicinatur. interiora. n. in solidis membris exterioribus balneis non emittit : neque sit farinacia : uel uomitu se purgada : quod ex magna necessitate et raro sunt expectanda. Unaquodque uero die in corporibus aduata media iter hec sunt curanda. Si si si semel : uel bis in mense cum farmaco uel uomitu uoluerit purgari : timendum est ne in corporibus humores adunet nimis : et nocentes in malos usus corpora redigat. Cui autem duas huius supfluitates : una humiditas et aqua : quod in cubi propter lubricat altera quod fumolus quod fit cum ab inuamem aliquid heat quod natura assimilatur corpori ualeat. oia autem diebus et bis corpora mudificet : cum in in in se heat : necesse est siccis anni complexioibus melius curet quod pluuialibus. unde et huius dixit hyeme. constitutiones anni siccis pluuialibus esse saniores et minus mortiferas. in

Constitutiones uero in pluuialibus ut multum sunt : et fe. longae : et uentris fluxus : et putredines : et epilepsia : et apoplexia : et squinaties. in siccis uero consumptiones : prius : ophtalmie : arterice : stragurie et dysenterie.

Longe febres pauldubio per nimias humiditates utpote longo tempore dissoluentes : et quod humores phlegmatici in pluuialibus sunt frigidiores : et ideo febres longiores : sic in temporibus siccis febres acute nascuntur et breuissime ex humoribus colericis : unde fluxus uentris in nimia pluuia fit palidus et uideri : abundantes. n. chimii quod modum sunt purgandi Cum autem putredines sint in humidis citiores in siccis uero reotiores et tardiores purgandi sunt : utpote epilepsia : apoplexia. bi. n. sine dubio sunt phlegmatici : et ideo hi morbi temporibus abundat humidis. Signata aliquid ex humoribus in gutture adunantibus a capite descendens sit. in nimia. n. pluuia humores adunantur in corporibus : et maxie descendentes a capite : et a membro in membro currentis. in siccis igitur sunt consumptiones ophtalmie : arterice : stragurie : et dysenterie. Si autem audere eum pauca dicere neglexisse : quod ex qualitate aeris prius nasci dixit : cum duobus modis fiat : aut ex magna frigiditate aeris : uel quod uene crepat in istis spis : aut ex ipsius aeris caliditate et humiditate : uel humores adunati in capite se descendentes in pulmonem. Si si aer sit sicce ad calorem et frigiditatem naturaliter se huius oia morbis propter solam prius apparere generandis. Unum et quod prius intelligit passionem quam oculi patiuntur et consumptiones ac si diceret : morbi nascentes in siccis temporibus ophtalmie sunt et prius. i. ophtalmie ille quod ad consumptiones oculorum duentur : quod sit cum nutrimentum auferat oculis macilentis : et exsiccatis pl. quod non expetit : et hoc cum pupillam angustat : contingit autem ex gelidis et uagantibus humoribus desiccatis. si uero ophtalmie taliter intelligat oportet sicce consideret. Nos autem diximus uel ophtalmia sicca nascitur. cum de siccitate aeris loquimur : Arterice quod sunt ex humoribus ad membra coactis descendens impossibile est de siccitate aeris nasci : quod autem de acumine nascuntur : ex nimio calore nascuntur. aliogen uero arterice non consideret. Quod autem considerare quere artemicas in siccis nasci dixerit. Si cum aer nimius desiccatur : humiditas coacta et coacta consumit : uel uoluntarii membra illa patiuntur : et nimius desiccatur : et hoc est doloris illi. Dolor in certis artemicis in

inde nascit: sed tñ aliq oēm dolorē quē cōcatēatio pñt
mēbroz artēciū dolorē vocauerūt: unū possibile est sic i
telligi. Inuēim⁹ at hy. taliter dixisse i secūda pñcula spi
ditime: Althēis hoies legumia comedētes: et unde pedes
eoz debilitati sūt. Comedētib⁹ at in satne oib⁹ dolor
fuccellit genuū: nec tñ dolorē noiauit artēciā. Si at so
phiste redarguāt nō debere noīari dolorē artēciā: q qñ
bet cōcatēatio mēbroz fit: s; q existit i multis et diuer
sis: pōt ē sic accipi. de strāguria idē ē iuestigādū: quā n
necc ē pati i siccitate aeris: nisi trib⁹ de cāis: aut ex ulci
mitate siccitatis: aut ex calore: uel ex frigate: qz tñ nulla
h nūerat. S; q naturalis aeris i oi tpe iuestigat uoluerit:
itelligat siccitatē aeris: cū i ultimitate sit siccitatis: nūc. n.
i corpib⁹ tpatio aliud facit: et aliud i siccis: aliū i hūidis:
aliud uero i frigidis: aliū hō i calidis: Similiter ē in cō
positio: aliū ē i calidis et hūidis: et aliū i aliis: q si sicut
oz iuestigaueris. i. cur strāguriā dixerit scire poteris. strā
guria g⁹ aut de acumie urie: aut d defectōe vñtis cōrē
nue nascit i uesica. defectio aut cōtētiue fit ex sua defici
ēte cōplexiōe: cōplexiōes at sūt. viii. qz vnaqz deficiē
re et hō deficiet cōtētiua ut deuēiat i strāguriā. Acuitas
at urie ex cōplexiōis ē corruptōe: et maxie calide: uel sic
ce: uel calide et hūide: uel soli hūide: d his oib⁹ strangu
ria nascit uel ex uulnerib⁹ accitālū uesice uētiū: et apo
stematib⁹: et ex mala dieta et similib⁹. Intētiō tñ nra de
aeris qñtib⁹ fuerat. Quicqd at de strāguria dixi: idē
dico de diēteria neqz tñ absolute diēteris i siccis dico
tētib⁹ eūēire sine qdā tēore. In primis g⁹ si siccitas aeris
sit i ultimitate: deinde siccū calore uel frigiditate. Nō ē
at hypo. i his redarguēd⁹. cū ipse q hāc artē tractauit sit
pñt: ar qz ista fuit latissima 7 pñdissima. unū ē nō
bile si res sicut sūt nō oēs ceruicauit: poti⁹ miroz diosif
lū: 7 muscū alioqz plures rectā uis: 7 certā hypo. cum
expimētis seq uolētes: cū meli⁹ 7 magis neciū eēt aeris i
uestigare qñtates: ut ad certū finē idē deuēiāt: s; has di
mūtes bi pñt: nihil dixerūt d ipsia. Nos at si de op⁹
h op⁹ explete pñserit: op⁹ idē singulare sum⁹ facturi. ig

Quod si uero cōstōnes boreales 7
qdē 7 corpa cōstituūt fortiora 7 bene
mobilia 7 bene colorata 7 meli⁹ audiētia fa
ciūt: 7 uētres siccāt: 7 oculos mordēt: 7 cir
ca thoracē dolorē faciūt. 7 sigdē pri⁹ ē dolē
dū magis dolet. Austrine uero corpora dif
soluūt 7 hūectāt: 7 capitis 7 audit⁹ grauita
res faciūt: 7 uernigies i oculis 7 i corpe dif
ficilem motum: 7 uentres humectant.

Dreas cū frigid⁹ sit 7 sic⁹: supfluitates corpis ne
cessē ē cū eo desiccēt: 7 mēbra cōfortēt: aialē at
actōes 7 naturales uigorāt: aialē at actōz tetigit
cū dixit: Bñ mobilia 7 meli⁹ audiētia. naturalē tetigit cū
adderet. boni coloris. Utrūqz itēdit cū corpa fortiora cō
stituere pñssit. Cū auditū tetigit: quoz scsus reticēdo i
tellexit: In qb⁹ oib⁹ boreas adiuuare uñ: maxie sātis 7 ali
qstuluz hūidis corpib⁹: aliqñ talis nocz: uerūm pax cū
cōpat ad austrinū. Uētres. n. siccare: 7 oculos mordere
circa thoracē dolere nulli uñ dubiū malū eē. S; tñ cum
auster dissoluere 7 hūectare corpa cōsiderat: aialibus 7
naturalib⁹ actōib⁹ magis ē nociu⁹. Itē grauitates capitis
7 audit⁹ n malū sūt leui⁹. Uertigo qz sine dubio mala
ē cū apoplexie 7 epilepsie sit uicin⁹. itē mor⁹ corpis 7 ocu
lorū difficilis mala sūt: cū nō pñt. in nullo g⁹ pdest au

ster: nisi q tantū humectāt uētres. Quicqd at facit sola
hūectatōe et calore agit. Bonū at eēt si uētres i hūectare
pñssit: ut taliter diceret. Austrine hūectāt corpa: deim
de subitigeret alia et daret itelligi: qd agit hūectatōe
fieri et calore adiuuari. ego at dico oēs actōes corpis cū
substantialibus esse membris: que ex nimia humectati
one solent grauari et corrumpti. 19

Ecū dū horā qdem ueris 7 extreme
estatis pueri 7 eorū affines etatibus:
7 bene degūt 7 maxie sani sunt. Et statē 7 au
tūno usqz ad aliud qdē senes. Reliquo ue
ro autūno 7 hyeme mediū etate.

Inuestigaueris qd dicit et certifies: n solū i eta
tib⁹: s; i oib⁹ tpatē et tpatē cōplexiōis uex eē iue
nics. Dia. n. tpa āni si sint tpatā: adiuuāt 7 cōfor
tāt corpa: et naturas qz et regiōes tpatas: nō. n. suas q
lirates mūrāt. s; poti⁹ cogūt ut custodiāt: cū oē custodiē
dū p sibi simile sit faciēdū: et cō sibi cōtrariis mutāt mu
tabilia: Pueri. n. et eoz affines hē i qñtib⁹ suis sūt pfe
ctiores: cū etates be sint meliores. Eadē qz rōē oi tpa
ta regiōe cōsiderādū ē: Ueri aduēxit iniū estatis itēdēs
iuuamētū maiorari. Bonū tñ eēt si sic diceret. Pueri in
uere se optie hāt: ifātes hō i estatis initio. senes uero ex
sue cōplexiōis frigiditate adiuuāt estiuo calore. Et simi
liter pfecti i iuētute hyeme cōtraria sue complexiōi: co.
ru. sibi dñante. Similit itēdit de naturis corporū. hyēs
n. ē hōa. qb⁹ ru. dñat colera: estas uero qb⁹ pblegma tpa
tis uero uer. Regiōib⁹ hō tpatis uer tpatū bonuz eēt: et
estas corporib⁹ frigidis: hyēs calidis. Eadē rōē tēpora
mediocria itellige. Pergredū ē tñ q uer pueris: 7 n i oi
etate optimū: s; mediocre eē dixit. Autūn⁹ oi etati natu
re regiōi nociuus: sed calidis et humidis minus. 20

Egritudines quidaz oēs in oib⁹ ho
ris fiunt: quedaz uero maxime hui
quas daz earum fiunt: 7 exacuiuntur.

In cōplexiōis aeris sole egritudis cōtētiue ē:
oēs hoies egrotare egritudie tēpori assimilate.
S; cū egritudies: ex mala dieta: et exteri⁹ uēiāt:
et similib⁹: necc ē ut oib⁹ tēporib⁹ hoies ifirmēt. in uno
qz g⁹ tēpore ifirmādū ē s; sibi simile: cū tps augmēta
tū sit cū egritudis sibi assimilatōis. itē diueritates natu
rarū adiutrices sūt egritudinū. s; hūide cōplexio
nes nō patiūt calidis et siccis equaliter. De compositis
intelligēdum est similiter. 21

Ere siquidē manie: 7 melie 7 epile
psie: sanguinis flux⁹: squātes: cori
ce: braci. tusses: lepre: 7 lichines: alpb: ru
bores ulcerosi plimi: pustule 7 artēice.

Si talē sit sic hōr: quō qd p⁹ dixit: uer eē sanissi
mū: et mīme mortifex itelliget: cū h rursus ifir
m⁹ eē dicat aliis tēporib⁹: Māie qz: et melacolie: epi
lepie: squātes morbi sūt autūnales: braci: et corize: et tus
ses hyēales. Et si uos morboz ipse pñmōz rāgit: et coi
ligatiā itēstatē et uer dicēs. i estate qdaz hōz subaudit
uēiūt morboz. i hē tñ pl⁹ nascūt qz i cetis tēporib⁹ san
guis flux⁹: lepra: lichies: alpb: rubores ulcerosi plurimi
pustule et artēice. s; cū hñalia h se hē salubria: nñ hy.
cōfirmatur uerum dicere: uer esse sātis qz ifirm⁹. cum
infiora et exteriora corpora hoc tempore dissiccantur: et
mali humores de membris nobilib⁹ et pñcipalibus
ad cutem reducantur unde et cutis exterior excoria

tur: et alibi: et lichenes: et pustule nascuntur. adhuc et aliter corpus mundificat ulcerosis ruboribus pustulis: arteriis quod ovis cum mutatio est humorum de membris nobilibus ad ignobiliora. Itaque sanguis fluxus: hinc dubio abundantia materiarum purgat humores: et auferit morbos de materia illa nasciturus. Uter. n. si corpus equaliter patitur humoribus iuenerit. I sui perfectio custodit: neque ex sui parte aliquid infert sibi mali. Alitius: estas: hyems: facit e contra. Quibus. n. corpus cum corpus fuerit mundificatum: ex sui parte generat similem morbum. Estas. n. corpus. ru. hyems: phlegma: autum: colera nigra. Uter. idem facit in corpore quod exercitia facere uidentur: quod corporibus sunt sana: si tamen exercent phlegmate plena: uel aliquid alio humore generant in eis epilepsie: apoplexie: et ex eorum exercitatio aliquid uenit crepat in pulmone: uel febres nascuntur acute. Sed quibus corporis interiora mundificant exercitia: et malos humores expellunt ad exteriora: his pustule generant in cute et scabies. uel hypo. Exercitia in non mundificationis corporis generant pustulas: in uere ex aeris calore corporis circulate: quia humores mali ad cutem egrediuntur dissoluti. Neque solus exercitia corporis ueniunt sibi assimilanda: sed etiam actio naturae: spiritus. n. nature dissoluit de corporibus dissolutio: que a medicis vocatur occulta: que cum mundificent corpus de futuris liberant infirmitatibus. 22

Estate uero quedam horum et febres continue: et caisson: et tertiane plurime: et uomitus: et diarrie et oculorum et aurium dolores: oris ulcerationes: et pudendorum putredines et desudationes.

In estate teste hyemalibus nascuntur morbi: uel initium estatis intelligit. Sicut. n. initium estatis uerum in aere assimilauit. sic et hi infirmitatibus generandis. Dixit in ex his quedam morbos estati proprios. I. febres continue: et caisson: et tertianae: et oia quae de colera sunt rubra vomitus. n. est cum colera. i. humores nascuntur in ore stomachi ebullientia: diarrie cum petunt inferiora: ophthalmie cum impleant capita. Alia quod propter hoc de capiti nascitur plenitudine quod cum in eis adunata expellunt a se capita: et a membris euuant in membra: oris faciunt ulcerationes colera a capitibus descendente rubra. Putredines quoque in uulneribus non sepe nascuntur in estate: nisi cum in humiditate mutantur: aut cum ueris careat: uel auster sufflat: sique uentum beat. Estas. n. si a casu sue nature in humiditate uenerit: et sine ueris fuerit non solum in uulneribus putredinem facit: sed et in oibus membris sicut bypo. in 3^a epidemie. Sed tamen si estas in pura humiditate se mutauerit in uulneribus putredinem gignit ex pura occasione putredinem: cum caloris et humiditatis. Desudationes in exteriori nascuntur cute: quod sicut uulnera cutem exaspant exteriori quorum causa est multus sudor colericus: unde beleni huius modi pustulas abusive uocant desudationes. 23

Autumno uero et estiuorum multa: et febres quartane: et errantes: et splenes et hydropes: et pituitis: et ulcerationes: et stragurie: et lienterie: et sciades: et squantes: et anbelitus: et ilei: et epilepsie: et manie: et melancholie.

In autumno plus nasci dicit estiuas: quod chimini dominantes in estate: et corpus. ru. autumno intrare remanet in corpore. Non. n. sicut cum etas post uerum ueniat purgatur humores ueris in estate: itidem in autumno solent euacuari: quod autumnis e contra opatur portans humores ab exterioribus ad interiora: estas uero ab interioribus ad exteri-

ora. unde bypo. in estate nasci dicit quosdam hyemales morbos: hanc multa estiuorum oriri testatur etiam in autumno: ut pote quartanas: quod de colera nascuntur nigra: quod duobus modis fit. aut accensione colere ru. aut de grosso sanguine. Itaque febres errantes in autumno exturbatis autumni complexionibus sunt. Similiter splenes quod contingit in corpore ex abundantia colere nigre. Et hydropes. propter splenis passionem. Et pituitis in apparatus illi infirmitati. hoc autem fit propter frigiditatem et siccitatem: et humorum corruptionem. Et stragurie: quod mutationes autumnales subite sunt et inordinate. aliquid quod de caliditate: aliquid frigiditate: uel patitur vesicae ex humorum acuticie: et eorum in hoc tempore corruptionem maxime si subito in frigiditatem mutet calor eius: quod humores ita claudunt: quod in estate subito dissoluntur: et sic ad vesicam reuertuntur. Lienteria ex pulueribus sunt in interiori stomachi et intestinorum superficie: aut ex defectu humoris coeuiuentis: multum fit ex humoribus acutis et pituitiis. Secundum ex nimia mutatione complexionis intestinorum et stomachi. becat in autumno spiritus nascuntur. Et sciades: propter corruptos humores: et illi ipsi frigiditatem. Squantes: propter colericos humores in guttur descendentes. differunt autem squinates in uere et autumno nascetes: quod uernalis phlegmatica. autumalis spiritus colerica Anbelitus fit ex humorum motibus: et illi spiritus frigoris. Similiter ileos ex apostematibus in intestinis. Stomachus enim et intestina maxime patiuntur. I. cum frigidum: et siccum spiritus sunt: humores. n. in estate subtiles sunt: et facile mobiles: in autumno itiora repetentes: et per intestina curretes ileon faciunt. Epilepsie ueniunt apparatus ad hunc morbum propter nimium motum in eodem tempore: et subito in contrarium: modo calidus modo frigidum. Nihil autem magis adiuuat interpolationes epilepsie: sicut et mutationes nimie. Manie ex subtilium humorum: et colericorum corruptione Melancholia ex abundantia colere nigre. 24

Hyme pleuretide: periplemonie: coarize: brauci: tusses: dolores pectorum laterum et lumborum: dolor capitis: uertigines: et apoplexie.

Morbos recitantes hyemales autumnales succedentes non determinauit: sicut antea dixit multa autumnales: sed morbos absolute tetigit nascetes in hyeme: quod duabus de causis fecit: ut intelligerem ex superioris similitudine uel quod hyemales autumnales non autumat commiseri. Sed ratio et experimentum testatur: ut initium hyemis finem autumni assimiletur Morbi hyemis sunt hi proprie sicut pleuretide: periplemonie: catarrhi: brachi: tusses: coarize: dolores laterum. et femorum: uertigines apoplexie. pleuresis et periplemonia instrumentorum sunt spiritualium passionum. Cum enim omnia membra a frigiditate aeris possint defendi hoc nullatenus in instrumentis spiritibus potest fieri: unde et dolores laterum et tusses sunt: similiter et humores capita ascendentes faciunt dolores capitis: femorum et catarrhi: et uniuersalis oia nervosa patiuntur ex capitis passionibus. apoplexie ex capiti phlegmatica se plenitudine. 25

In erantibus uero talia accidunt: pueris quidem et nouiter genitis ulcerationes oris: uomitus: tusses: faringes: timores: umblici: phlegmones: uigilie: aurium humiditates.

Etates plus inuestigauit bypo. quod tempore anni: quod in nimias pres diuisit: tagens morbos uniuersum quod etatis. Ulcerationes oris in pueris sunt: quia instrumenta oris infantium sunt tenera et mollia: unde

propter teneritudinem sui lac non potest pati. Lac enim qualitates acutas et aquosas habet. unde non est mirandum si ulcerationes oris facit puerorum. uomit ex gulositate lactis contigit pueria. Vigilie quibus non eueniunt pueris naturaliter neque ex consuetudine spiritus. non dormiunt. Sed in si stochus deficiat ex gulositate sua cibaria corrumpuntur: quod summa ascendit ad capita uigilias et tiores gignit: quod est probatum in etate perfectis terribilia uidentur rationa cum malo cibo diceret: maxime si os stochus ubi debile sit. Umbilici phlegmones. neque hoc mirabile ex leishois uicinitate. Aurium humiditates dicit: non narium neque palati. hoc. non. naturaliter maioribus contingit. Auriculaz humiditates extra cursum nature sunt extrinsecas. Infatibus quoque ex abundantia phlegmatis capita eorum replent et bene dicitur quod humectatio per hunc etatem attribuit tota. non. nascens coepa si humiditas et cum crebris pueris naturaliter in etate sit humiditas ubi sit humidissimum unde et humores illi per auriculas estuant. 26

Quoniam uero dentes producantur gignantur pruritus febres spasmi diarie et maxime quando producantur caninos dentes et pinguisimis puerorum et dueros uentres habentibus.

Durire gignas: dentes producantur non est mirandum: et si febres et spasmi et diarie nascuntur infantibus dentes emittuntur nouit hypochondriacis: quod est: quod dentes gignuntur proferant carnes: sicut cum spiritus carni inflantur pingues: sed in dentes accubiores spiritus faciunt dolores. Spina. non. cum penetrat in primis carne: tunc rade ingerunt dolores. Dentis quoque spiritus quod ex toto emiserit: unde infantes patiuntur febres: dolores: uigilias: ide et spasmi subleget: et quod cibaria ab eis non digerunt bene: natura. non. nodum est firma: neque fortis in cibis digerendis. unde et diaria necesse est subleget: quod cibi indigestis neque in corporibus permanetibus diaria subleget. Pinguisimis puerorum dueros uentres habentibus: quod. non. huiusmodi corpora sunt plena humoribus: neque propter constipationes egrediantur: incidunt in spasmi et in huiusmodi gignit morbos. 27

Entoribus uero facis pithimia spondillia secundum collum in impulsiones asina lithiasis lubrici rotundi ascarides acrocardies sathiriasis scrophule et alie pustule

Hypo. in primis quantitates nascuntur infantium noiauit: et postea dentes producantur tetigit. modo quo tertia etate que dentes compleuerit et uicinat pubescencie subintulit. hac. non. completa que est. xii. annorum uel amplius. xiiii. dicitur: et alia cui multa horum contingit. Dicit autem pithimia poribus euenire: quod nomen istud significat iter os et meri que locum greci vocant istmum. hanc autem dicitur greci via aliquam stricta iter duo principia posita. Nos autem huiusmodi via semiram vocamus greci abusiue: hoc nomen hunc loco uidetur posuisse. Tu mor autem iste aliqui est in pelliculis stochi in interioribus meri: gutturis: et oris: aliqui in lacertis per pelliculas has positis. unde necesse est spondilios que sunt in collum in patiuntur impulsiones: sic hypo. per pithimia subintulit. Spondillia sunt collum in impulsiones: has. non. spondilios cum lacerti trahant tunc necesse est moueri de pra collum. hypo. non. pra dicitur: sed sunt collum in impulsiones. et quod igitur quod accensa non in nasci dixerit pueris per nascens: quod non minus quod hunc etatem inascent ex crebris humectationibus que cum sunt humida: necesse est humores mutentur ad istora. Sed hy. autem et ro inuit: quod nouit nascens pueri peant anteque loca inuenerit per dignitates horum locorum. in. neruorum in lacertorum hunc ferre non ualeant. Item membra nouit gignit rursus tunc teneritatis: ut extentione pati nequant. asma. non. spissitudo est spiritus sic suffocari patiuntur propter necessitate spiritus uel flatu recipiendi. Cum. non. quodlibet aial nimium moueat uel suffocet

et tor flatu amittit: que cum recuperate uel necesse est multum trahat. Si autem asma per has causas uenerit propter angustias uia rum spiritus que uie sunt in pulmone os fieri ipsa: bec autem angustia uia rum pulmone ex humoribus est cum ostenduntur a iugis quod humor maxime nouiter gignit os fluere. Quare quod hypo. in illis retineuit. non in quod ignorauit uel neglexit. Sed anteque hunc eis eueniat peit nouit gigni: quod quantitates eorum anteque asma peiorer. i. a calore uulue in nimia aeris huius frigiditatem mutet: mutatio ciborum phlegmonica: ubi licet: angustie: deum: uix eos uere puniunt quomagis asma si eis supueat. lithiasis: hic morbus huius etatis est propter eorum gulositatem: unde crudi humores et multi in corporibus adunantur et igrossescunt: cum uria in uescis: et in massa sit lapidis. Item cum calor ipsorum sit multus: materia illa mollis coagulat et in petra mutat. De his quoque crudis humoribus scioribus multa quantitas remanens non minuit. in quod non est in gulositas sed ex defectu et tunc digestiue: hanc idem eis contingit: sed petra non efficit: quod calor deest naturalis. unde materia desiccet: et lapis efficiat. lubrici rotundi et ascarides in idem creantur sic et quod aialia sepe carentia. Nascuntur quoque putredie non sola. quod calor augmenat causa. Unde autem in stomachis puerorum et intestinis itellexum cibos corrumpi et putrefieri unde horum uermium materia sit. item in nouiter gignit non tamen calor uest: unde possint hi coicari. Secunde quoque huius etatis sunt propter materia et calorem unde coicantur bene. lubrici quoque sunt subtiles: et in interioribus grossis intestinis spiritus nascens: et in aialia libere bene digerentibus multi appetes. Ascarides multi et sepe propter superioribus grossis intestinis nascuntur et propter ista sunt. Est et tertium genus quod latum sunt et cucurbitini uocantur: et ceteris sunt longiores: utpote alternati sibi continuantes pueris non nisi rarissime nascens: unde hypo. eos in hoc loco retineuit. Acrocardies: sathiriasis: scrophule: et alie quoque pustule. Acrocardies: sathiriasis: que uulgo uerucas et porros appellat Scrophule quoque et pustule non indigent expone: quod oia hypo. appellauit pustulas: et oia sunt ex humoribus pessimis et multis: ab interioribus ad exteriora per cutem corporis propulsis Scrophule in istis figuris maxime nascuntur: et in ascellis atque gutturibus propter illorum teneritudines in carnibus. 28

Entoribus uero et ad inuentum accedentibus et horum multa et febres diurne magis et ex naribus sanguinis fluxus.

Dicis autem. xii. siue. xiii. annorum iam pubescens huius diuersitate calorum: quod propter calcescentes citi: alii uero pubescunt tardi. his quoque pueris: horum subaudiat propter eorum puerorum: et alia etate morborum multa contingit propter similitudinem abae etati. Patiuntur et febres magis diurnas causa sui caloris: quod subito mutantur in quantitates diuersas propter humectationes suas et uirtutis fortitudines. Sanguis fluxus quoque augmetur calor: et multum iam loquuntur: quod non multum crescit amplius tanto sanguis augetur. 29

Surire uero pueris passiones terminantur: he quidem in. xl. diebus he uero in septem mensibus he uero in septem annis he uero ad inuentum accedunt: quecumque uero permanet pueris et non soluntur circa inuentum aut femis circa ineltruor eruptores ueterascere consueuerit

In aliis libris sic inueni. in uita eorum permanent. Sed hic diurne addidisset melius quidem esset: sed ex consuetudine uerborum suorum intelligimus: quod cum absolute aliquos morbos dicat diurnos intelligi in multis. non. locis cum morbos acutos diceret eos determinauit: diurnos uero absolute posuit icople te posuit ut ita dicat. plurie diurne potest pueri inuina

tur: he qdē in. xl. diebus: he in. vii. mēlib⁹: he āt in. vii. ānis. In. xl. āt. die ē morbi diuturni initij: finis hō acu tor morboz i diuturnos mutatoz. Quicūq; passioēs huiusmodi hūc nūez trāseūt p septēariū qdē pcedunt: neq; et solū dicz s; et mēsiu: deide ānoz. Septenariū hō trāscētes p. xlii. nece ē q; cōpūtes. xlii. n. secūdi s; ptenariū ē finis. hōz āt mutatoēs maxie sūt cūz pueri iā pubescunt: z maxie mulieres cūz ad mēstrua deueiunt q; cūq; hō nō tunc finiunt: nece ē ut iuicerentur. 50

Iuolēscēbus uero sanguinis spūa: pūsis: febres acute: epilepsie: z alie egritudines: z maxime predicte.

Hypocras multuz subtiliauit a pūa etate usq; ad pubescēte: ignoro āt q; pter mīst etatē q; iter pu bescēte: z pfectā iuētutē ē. S; forsā putauit nos intelligere pāteriozē z subseqntē: qles morbi hūc etati futuri eēnt: bec. n. etas illis duab⁹ etatib⁹ in multis itermisceet infirmitatibus. Et hūc masculi ppcēmittere sanguinē e naribus: q; madmōz in pubescētib⁹ tergit. ab ipsis. n. sanguis e narib⁹ fluere incipit: et simit cūz ad pfectā etatē deueiā. nū hypo. hūc etatē reticuit post pu bescētes ponēs adolecētes: q; dicit spūa sanguis pati z pūsis: z febres acutas: epilepsia: z egritudines alias maxie hō pūctas: qd bñ vī adiūpūse. S; tñ neglexit h de febrib⁹ deēmiare acutis: q nō min⁹ pubescētib⁹: q; adolecētib⁹ eueniūt bonū g⁹ eēt si dicit. Maxie acuti morbi: febres inq; tertie z caufon deueiūt bis. bi eniz sūt pūii bis qd co. ru. dñat. Pūsis hō z sūguis flux⁹ nō pūii sūt hūc etati acutaliter igit deueiūt bis: tam sup⁹. Seniores igit min⁹ egrotāt q; iuuenes. nos āt de hac re iā dixim⁹: cū iuuenes pati multa pp temeritatē iā dixim⁹. nō ex xtuū suaz defectōib⁹: unde eis sep succe dit sūguis flux⁹: q; fit aut de pūssioib⁹: aut de salubus: aut de qbusz aliter obuiātib⁹ eis: siue de uoce: siue nū mia frigiditate: uel ad terrā siue culticis siue lecti strā mie iacere: uel nūmia comestōe. De fluxu āt sūguis inci dūt in pūsis. Pūsis āt nō naturaliter uēit iuuenib⁹ acut taliter g⁹ cōsegt. Epilepsie q; nō naturaliter bis uēire uidēt. z mirādū q; dixit eueire iuuenib⁹: cū alibi hūc mōbū infantū pūuz eē dixit: s; h; etatē crescēte trāsit. Adolecētib⁹ in dico eueire pp iordiatōz dicte z toleran tiā fatigatōis assidue: utpote famis: uigilie: calozis: fri gozis modū excedētiū. unde z caloze mutato i melācolia as incidūt. hoc tam rāz ē. Alii q; bis succedūt morbi multi fm cōsideratōez hui⁹ rōis. Bonū āt eēt si sic dixit set. Adolecētib⁹ oēs morbi possūt succedere: quos i ali is etatibus diximus: sed proprie caufon z tertiane. 31

Tra uero hūc etatē asinata: pūcūri des: pūcūmonia: libargie frenesis: caufon: diarie: diurne: colere: disenterie: henterie: bemoroides.

Iuētus i qnto septēario finit nū in pūssiois. Plurimū igit sūguis flux⁹ bis q; āt. xxxv. annū sūt etatis. Etati hō hūc succedēt duo adsūt sep tenariū in qua multū laborat: z oib⁹ assuecit passioib⁹ utpote famis uigilie: calozis nimio: frigiditā nimie: z pue comestōis: z similib⁹: sicut pūa fuerāt h in iuētib⁹ s; tñ h pl⁹ nocēt hūc etati q; iuētutē. Iuuenes. n. sūt fortiores z tolerabiliores z natura pfectiores. bi āt aliqñ sūt cole rice z nigre cōplexiois: vii in manā incidūt cū autūno sit similis natura eoz. Autūn⁹. n. cū etati succedit: colera iuenit corpora plēa i estate succēsa. que cū naturalit si

frigid⁹: hūc etati fride similiter assimilat: q; iuētute subēte iuēitēf corpora plēa colera succēsa i iuētute Et ē mirādū: q; hūc etati melācolia nō aspsit. Iuueni m i qbusdā libris melācolia infirmitatē hūc attribuit. S; nescio q; succedēs hypo. hoc aspsit arbitras q; negligē ter ptermisit. multi hō pūsi pceūt hac etate: iuuenes. n. sūguinē screātes i pūsis deueniētes hac etate moriūtur. S; tñ primū remāet sanguis screat⁹: q; nō tāta i cis iā guis q;ritas: q;ra in iuētib⁹. Asinata hō z pūcūresis z pūcūmonia pl⁹ inlūt bis q; iuētutē: q; cū indez laborēt vt iuuenes z corporib⁹ sūt debiliores: in has nece ē i cidāt infirmitates. h āt noiauit quoscūq; morbos i ado lescētib⁹ ptermisit. cū ibi breniās alias egritudines dixit q; freneses que ex phlegmōib⁹ cōtingit nascētib⁹ i pā niculis cerebri seu diaphragmate: z caufon orientes ex co. ru. iter uasa pūcūfacta z colere. i. mō co. ru. cūz uol mitū z egōne: Et disenterie nō min⁹ adolecētib⁹ q; hūc etati inascūtur. Cū uero oīuz co. ru. sūt. Diarie i hac eta te croniores sūt q; in iuētute: q; hōz corpora min⁹ i digēt nutrimentis q; aliq; alia i etatib⁹ pūcūris z min⁹ de corporib⁹ bis solet dissolui: neq; tñ ē eis calozis q; tūm pcedētib⁹ affuit. Et cōtēntia nō tñ i cis defecta ē q; ius in seniozib⁹. vñ eoz corporib⁹ plusq; oporteat dissoluat q; cū diarie aut minozario ē xtuū digestiue: aut mīo ratio pascēdi corporis: aut acūmē colere rubee itestina pūgentis: q; oia in hac etate inueniūt: nū nece ē dia ria sit diuturna. Libargia cū febrib⁹ ex phlegmaticis ē hūozib⁹ in cerebro se adunātib⁹. bi āt hūozes i hac etate sūt dñantes: q; z si in seniozib⁹ sūt abūdātes tñ ppter co rū frigiditūdes min⁹ febres generāt. bis āt q; corpora eoz nō sūt adeo frigida q; q; mō sūt febriū generatiua. Lienterie āt cū aut sūt phlegmata frigida aut cōplexio cōtēntiue uirtutis mutata in stōacho z itestinis: aut dfe cta cōtēntiua: uel in superficie iteriori uulnra. Bemor/ roides sūt hūc etates ppe: sicut z melācolie cū est co. ni. descendens i posteriores uenas: ibiq; abūdā. Quolū q; aut morbos uel acutia hūc etati attigētia tergit hy po. ego hic pro posse meo habeo expōita: q; pūssius inuestigare uoluerū: libros nostros legat: q; nūez z uti litates q;rens illū libz legat: quem de ordine legendi li bros meos omnes feci singularem z solum. 52

Seniorib⁹ dñue: catarrhi cū tūssi: strā gurie: disurie: articulorū dolores: nefreses: uertigies: apoplexie: cacefie pru ritus totius corporis melācolie: uigilie: nē tris z nariū būditates: oculorū hebetudo glaucosis grauitas auditus.

Quidā imitātes hypo. faciūt dñas inē senē z seni ores: dicētes itellexisse seiores dcrepitos senex uero q; p iuētutē z seiores aīcedūt qd si neq; sit h tñ nil differre aīcedūt: cū seiores oēs dixit: z i bis finē iposuit. oēs etates scitēgisse dderit nos dberē itel ligere. In hac etate morbi sūt dñie. i. dfectōes spūs z iordiatōes: qd fit ex dūilitate spūalis istri. Catarrhi cum tūssi ppter frigiditatem super cerebro dominante ex abundantia phlegmatis qd quia nimū est z grossuz in eoz corporibus: z maxime in cerebro dominatur dscē dens in pulmonem facit dñiam z catarrū cū tūssi. Si in renes lyibialū z nefrasim. Articulorū dolores sunt pp hūozes i eos dscēdētes: aut pp istroz uolūtariū mo r⁹ frigiditūdes. Uertigines ex funnōis sūt uentositati bus in substantia cerebri inmorantibus z eam commo

uentibus: et aliqui ex pessimorum humorum fumositatibus: caput ascendentes. Apoplexie huius etatis sunt, propter eorum humorum cerebrum phlegmatica humiditate sunt plena. unde si vulnera inuascantur propter puritatem sanguinis non sanantur. Et semper huiusmodi etas habet puritatem: quia puritas materia propter coactionem cutis et frigiditatem non expellitur. Vigilia: quia vigilat senes: et non cunctis. De duabus de causis sunt: aut ex corporum siccitate: aut ex tristitia quam affert ei senectus: quod quia patiuntur sani sunt, put expedit senioribus. Nos autem in libro de operationibus corpora seniorum naturaliter sicca ostendimus. Et si multi humores phlegmatici adunentur in eis: quibus frigidi et humidi naturaliter existimantur: his in corporibus adunatis multum sonus fit eis: expulsi autem humoribus: vigilie subsequuntur. Humiditates oculorum et narium palam esse ex humoribus abundantiis circa cerebri: quod si in uentres descendat: eos humectat. Debetur do oculorum et grauitas auditus ex defectionibus sunt vir autem uisus et auditus sensualium: Blaucosis in uisu sensuali ex siccitatis ultimitate.

Sinit tertia particula. Incipit quarta:

Pregnates si conuenit purgare: a quarto mense usque ad septimum: minores uero has. Ad iuniora uero et seniora uereri oportet.

Ex ipso uerbis hypo. hic inducitur similitudo: Ligamenta sunt in uulua sunt: sicut fructus in arboribus ligamenta. cum. n. in arboribus primus fructus cianus non firmiter ligatur. nisi si fortis infusauerit uentus: illico labitur completi ligatur fortis: ut a uentorum flatibus non decidat. Maruri cadunt nulla extranea re cogente. Itidem et semper in uulua se habet: cum. n. prima in uulua icidat: ligamenta sunt debilia. unde si casus uel lapsus mulieri contigerit: siue motus quilibet aia lia: ut est tristitia: timor ira: et similia: uel corporalis: ut exercitia: inanitio: repletio: et similia: ligamenta sunt corrupta: et abboruit. Similiter completi ex pua occasione labiuntur: propter medio ligamenta fortiora sunt et duriora. unde et mulier fortiores patitur motus sine impedimento semper: hoc hypo. intelliges dixit. Pregnates et. Si purgare conuenit a quarto mense usque ad septem menses: minores uero has: minores uero et seniora uereri oportet. non autem omnes pregnantes purgandas dicit: sed quod conuenit. si si humoribus instabiles et furiosi fuerit: Humoribus. n. corpori adunantes si de loco in locum sunt mobiles: neque in quibus membris se fingentes: natura quasi fuit in eis expellendis: unde indiget adiutorio. Sed si quenerit: non oportet in primis eos igitari. unde hypo. alibi: Si quis igit uelit purgare farmacia membra apostemata humida: non purget in initio morbi: quia morbus non dum farmacie est conuenibilis: cum non dum maturauerit. Si. n. datur alicui farmacia: sana loca debilitat morbo repugnancia. Cum autem alicubi hypo. farmacia dicat: intelligit que a superioribus uenit et ab inferioribus solutio mudificat. non autem necesse est quorum libet librorum suorum uerba repetere referatur ergo in loco suo dicendum.

In farmaciis talia ducere ex corpore qualia sponte ueniunt sunt utilia. Que uero contraria ueniunt quiescere.

Spontanea dicitur a corpore educere quod sine medici ad iuuamento natura uidetur emittere: quod aliqui facit ex natura corporis regitua expellens tamen nocitua et mudans esse corpora. aliqui furor humorum purgit: unde iura uia

sa contineri non possunt. Si autem non nocitua purgat: iuuat expellere quod si humorum furor sit uel quibus alia accitua: non iuuat: sed potius mala sunt signa. unde hypo. actus nature debere sequi semper iuuat. oportet quod in quibus morbo purgetur: quod iuuaret si spontanea purgaretur: quod uniuersaliter ipse super uidetur inuisse dices. Sic et in initio signum quod oportet fieri fiat: et confortet: et bene ruit. hoc uero modo intendit agere de purgationibus cum farmacia agendis. De cuius diuersitate finem quod medicorum est facere eam artificialiter: et corpora infirma mudificare: modo pro meo posse disposui disputare de aliquibus hec farmacia uniuersaliter corpus mudificat cum uomitu superius uel cum solutio inferius. aliqui unum solum membris purgat: siue caput propter os et nares seu pulmonem et pectus cum tussis: uel sagittas aquas super fluitates cum uria uel cum icterice cauterii et aliis similibus: his. n. non totum corpus equaliter purgat: sic phlebotomia facere intelligit: et omnis purgatio sanguinis quicquid efficiat: sic emoroides et menstrua totum corpus equaliter purgare dicuntur: ut exercitia: frictio: calefactio: balnea cum aqua calida: maxime si aqua nitrea uel sulfurea sit: siue picea. Accitua liter autem ciborum abstinentia. oia hic. quod totum corpus purgat equaliter: quod si expimeret: diuersitates purgationum humilium propter uas iueniemus. unde et totum corpus equaliter purgare dicitur. Potio non uero uomit et solutio: quod quod una facit alia non agit palam est intelligi: de quibus actibus hypo. hoc tamen dixisse uidetur. neque tamen de his potest esse dixi uerum quod de omnibus aliis. intentio. n. sua in eis purgatio est una: ut emittat superfluitates nocive corpori ostantes. quod potest intelligi ex appellationibus in superficie totum corpus et ex quantitatibus et accitibus sibi: quibus quod anni: quod igitur eratibus aeris complexibus: infirmi natura: arte sua dicta. Si. n. curis corporis tota mutata fuerit in citrinitate siue in icterica et uideret: et co. ru. non appareat in egone: in corpore hoc nascuntur pusule colerice: et quibus membris sua sunt hac ratione accitua: ut si in stomacho arsurat: purganda quod habet: angustia ablati one appetendi: siue siue amaritudinem oris: et aliqui berisipilas et aligibus membris: aliqui causon habet siue trianas. hec oia co. ru. significat. quod os purgare medicamentis ibi cope retibus. hec autem hypo. intendit cum qualia sponte dixerit ueniunt purgare. si humoribus qualitatibus suis corpori nocentes. hac. n. purgationes dicit corpora iuuare. Sed tamen quod et eundem sensum ois inuestigatio est fallax: aliqui in his igit perfecti errant medici: quod tomagis quod imperfecti nocitius quod fuit ut alias significati ones nobis docet intelligi: quod subuulit. si leuitate infirmi: facilitate purgationis: quod ostendit quod bene purganda purgandi sunt: neque in aliquo errauimus. Quod autem de colera dixit ru. idem intelligit et in nigra: quod si corpori nocet: cutis in nigredine mutatur: pusule nigre in corpore uidentur: ceteraque infirmitates de co. nigra nascentes: sicut lepra: cancer: quartane: splenes: uarices: manie cum ira et audacia: detractiones et astutia. Mulieribus morbus dominat hypo: intendit ex mensuris quod ego monstrauimus qualiter inde possit percipi: cum librum de doloribus mulierum interpretatur fuit. Ex signis his colere ru. potest intelligi: quod si studiose inuestigauerimus non errabimus. Secunda intentio in purgationibus habenda: suauitas erit infirmi et leuitas sicut de co. ru. et ni. intelleximus: sic et de phlegmate intelligas: quod si corpori dominetur. humida apostemata uidebuntur: color corporis albus: mollis: febres quotidianae mentis pigras: ociositates. stupores dormitiones: oscitationes: caput grauitates: oxiremia: cum in stomacho adunetur phlegma. hec signa purgationes monstrant: dandas purgationes phlegmaticas: et si infirmus post purgationem leuis est et suauis et sollicitus: purgationes ualuisse probantur. Adiuuant ad hec infirmi etas natura: anni: tempus: aer: regiones: precepta dicta: artes. i

gbusdam. n. co. ru. adunat: in gbusdā nigra. hōia accū
na sūt iuestigāda: vt q̄liter purgatio huiusmodi sit dā
da: p̄h̄ certificemus ligna. Alia signa auctoritate n̄am
firmat: aut errorē manifestat. firmat leuitas īfirmi: z iō
cūditas sui. p̄palāt errorē n̄m peioratio illius z angu
stia purgatiōis. Dec dixit hypo. vbi sic z ināstio zc.
In p̄ncipio libri rememorata. De sp̄taneis q̄q̄ purga
tiōib⁹ i epidimia mōstrauit similitudines multas. vñ in
libro h̄ p̄paz laborauit in his cū dixerit: Si aq̄ de venis
currit i uentrē solutio sit hydropisis. Itē dolor oculorū
diaria supueniēte soluit: Itē dolēti i auriculis: si colē
rica egestio supuenerit dolorē soluit: z cōuerso egestio
nē colericā dolor aurīū supueniēs adiunat.

Squalia o3 purgari purgēt: z cōfert z
bene ferunt: p̄ria uero grauiter.

Hec iam sūt manifesta ex aphorismis p̄oris exposi
tione p̄missa. vñ nō idigemus vt alia vice expōa
mus. vñ in aliis libris raro ascripta lucis: ne in
eiusdem rei repetitione d̄ mores suū fecisse videat.

Purgare q̄dem estate superiora: hye
me uero inferiora.

Don solū tps purgatiōis vel alteri⁹ dispōis pre
ter naturā p̄pharmacis ē cōsiderādū: sed tps an
ni. Colera nāq̄ i estate generat: q̄ qm̄ ignea ē z
leuis: semp supiora petit. purget ergo i estate z autūno
p supiora: ne sōte ab hac mēbra dissipet. P̄legma h̄o
in hyeme abūdāt: qm̄ q̄b graue ē: īferiora petit. purget
ergo in hyeme z vere: ne lupabūdās distēpantiā faciat.
Et fm̄ hocq̄ autūnus accipit. p̄ estate z ver. p̄ hyeme:
ann⁹ diuisus ē i duab⁹ p̄tib⁹: sed pōt accipi eas loco
sui. i. p̄prie z hyeme similiter. Et fm̄ hāc similitudinē
subiungat illud. Idē ēt fiat in vere z autūno qm̄: gra
ues humores abūdāt. Et sic soluit obiectio de eo q̄ vñ
esse cōtrarius sibi īferius cū dicit: Quibuscūq̄ p̄pharma
cia aut p̄bobotomia cōfert: hos vere p̄bobotomare aut
p̄pharmaciam dare conuenit.

Sab cane z ante canes moleste sūt pur
gationes.

Quod cōtingit: qz hoc tpe calidissima ē tēpis natu
ra nō ualēs sufferre potiōēs vomitiuas: vel sol
uētes: plurimi in ididit se. Uel qz deficit h̄r ex
nimietate caloris: q̄ datis potiōib⁹ multo magis debi
litaret. Itē cū calor extrane⁹ vires potiōnū extrahat
exteri⁹ sicut balneū aq̄ calide repugnat solutioni: z nūll
auferre: similiter z calor aeris cū magis fortis sit.

Sraciles z facile mouētes purgare su
perius timentes hyemem.

Acilentis colera ru. dñat. si autē facile vomat sit
certū. Hī i hyeme būores sūt geti: z coagulati i
teriorib⁹ corpis. hic autē bonū effect si plurimus
addiderit. aliqñ. n. macilētis iuenit co. ru. dñari.

Difficile uero nōmentes z medie ca
nosos īferius timentes estate.

I facile vomētes: z macilētos o3 supiori purga
ri: z hoc in vere: estate quoq̄ z autūno sit. solam
autē hyemē necesse ē cauēri: tunc medie carnosos
z difficile vomētes: ab īferiori purgari necesse ē. Et si i
digeant a superiori: soli estate attribuēdum erit: z alia tē
pora sunt cauenda.

Pisicos uero mēuentes ad superio

Ires p̄pharmacias.

N p̄pharmacis cauēdū ē: nē aliquo tpe supiores dēt
potiōēs: p̄ defectiōēs instrumētū spiritalis. P̄ri
fici uero hī sūt itelligēdi: aut q̄ iam sūt: aut q̄ ad h̄ dispo
siti sūt: sicut hypo. in p̄ma epidimie p̄tula: Plurimi in
q̄ sūt mortui: quoz natura parata erat ad p̄tūm. P̄tū
cū p̄toribus sūt stricti: gbus angustis z pulmonem ne
cesse erit angustari: z vias suas stringi.

Melancholicos uero īferius eadē rōe
uehemētius contraria apponentes.

Portet gbus co. ru. dñat cū solutione vētris ab
īferiori purget. Uebemētī⁹ dixit purgari p̄ gra
uitatē et fortitudinē co. nigre: q̄ potiōni non obe
dit ab īferiori p̄p grauitates sui. sicut. n. co. ru. p̄ sui le
uitatē ē purgāda a superiori: z cū vomitu: qz ipa per se
plurimus ascēdit vsq̄ ad os stomachi. ita co. ni. p̄p gra
uitatē sui ab īferiori cum medicina laxatiua. Intētio ve
ro n̄a in vrisq̄ purgādis ē a corpore p̄ cōcniētia mē
bra emitti: sicut co. ru. a superiori: ita quoq̄ nigra ab
īferiori purgāda erit p̄ nimīā grauitatē sui: superi⁹. n.
opositū ad īferius. hic autē hypo. sic itendit. Cōstati
nus. Inferius q̄dem: qz humor ē grauis uehemētius
aut qz ē violētior: neq̄z glutinosior: ē. n. fex alioz bu
moz. vnde solus portat corruptiōem oīum humorū: rō
ne uero cōseruata cōtraria opponant cōtrariis: nā con
traria cōueniunt: alia. n. colericis: alia melancholicis: alia
calidis: alia frigidis medicamina cōserunt.

Edicari iu ualde acutis si expedit ea
dē die: differre. n. in talibus maluz ē.

Itea iaz dixi: qz cū hypo. furiosū dixerit abusive
posuit: sumēs illud ab aialibus ad libidinē motū.
Forti⁹. n. natura hinc maximo motu mouet i ex
pellēdis sui sp̄matis supfluitatibus. Ego autē oñdi in li
bro d̄ sp̄mate: qz mulieres sic z masculi sp̄ma solēt emit
tere. Tu ergo i corpib⁹ natura huiusmodi motu moueat
vt. i. materia morbi expellat: z si nō in toto corpore: in ali
gbus tñ mēbris nobilib⁹ mouet. huiusmodi aut motum
hypo. vocat furiosū: p̄cipiēs purgari aq̄ vtutis defectū:
z caloris febris augmētū. humores. n. furiose se mouēt
tes ad nobiliora mēbra currūt: z ea implent. Acutos er
go morbos itelligim⁹ hic pacutos: quoz crisis in p̄ma
hebdomada venit. Cōstati⁹. Di po. inqt: Si necessi
tas cogerit: z cū tāta violētia pacuta passio venerit: sq̄
nāria apoplexia que in quarta die sepi⁹ terminant ad
tutoria cōferre o3. timēdū. n. ē ne ante terminū p̄eat. i i

Quibuscūq̄ torfiōēs z circa umbilicū
dolores z lūbos: z dolor nō solutus
sit: neq̄z p̄pharmacis neq̄z aliter in hydro
pem siccam p̄ficatur.

Distiones aut sūt ex materia pūgitua: aut ex vē
tositate grossa z inflatiua in globoso uel gibboso
ūstino idusa: vt nō inde extra ualeat exire: unde
torfiones sūt. Que torfiōēs si circa lūbum uel umbilicū
cū pmanēt nō dissolute cū farnada uel alio medicamē
ne: itelligunt mali humores male complexionī dñantes
plurimū: q̄ mala cōplexio si non dissoluat generat hy
dropis: q̄ ab ipso hypo. sicca: a modernis tympania uo
cat. Si. n. h̄ passio uentri dñat q̄si tympanum resonat
uēter p̄cussus. cā uero soni in tympano z in hac passioe
eadē ē. in tympano. n. aeris p̄cussio p̄ postremitates est
pellis. idē i hac passioe sit quā abusue uocat hydropē:

pp. nūmēria uētris similitudinē: 7 et^a magnitudinē: si q^u
uētris sit aliqua humiditas: s3 potius quedā grossities
aeris. **H**ydrops autē nascit^r ex cāis frigidiorib^{us}: hec
autē a calidioribus. impossibile est. n. sine calore in grossū
aerem mutari illos humores. 12

Quibus uētres hēnterici hyme supe
rius medicari: malum.

Interia ē cū id qd cōmēdit in eisdes qūtatibus
obus bmo fuit cito egredit^r. Sit autē ex defectiōe
cōtēntiue hūitio: que ex mala stomachi cōpctio
ne: 7 intestinoz accidit: 7 aliqñ pp vlcera seu pustulas in
stomachi vel intestini superficie ē. hic autē mor^{us} stomachi
vel boz mēbroz essentis dñat^r ex pblegmate frigidū et
acetoso in stomacho uel intestinis iduso. Uulnera autē ex
humoribus sūt calidis: quos necesse ē p supiora purga
ri: q2 leuius ē eos ita emitti: sed nō in hyme. Dumozes
ho pblegmatici si sūt i intestinis iulcati: nō cum uomitu
sūt purgādi. q2 nūbūl exiit cū uomitu: nisi qd i stomacho
sūt: et q2 pblegma i ferioza petit qd fuit cā hui^{us} mor
bi: meli^{us} p i ferioza purgant^r: q3 p supiora. 13

In belleboros his qui nō facile sursū
purgantur: ante bibitōez oz pbumectra
re corpa plurimo nutrimento 7 requie.

Anturaz illi^{us} cui belleboz^{us} dand^{us} est: si facilis sibi
fit educatio ante tētare oportet: cui^{us} rei pbatio est
cum re uomitiua et humectatiua. Si autē hec nō
sūt sibi facilia: non belleboz^{us} demus sibi: nisi pus corp^{is}
pūdem^{us}: Quod duob^{us} sic modis: Aut cū assuesfactione
uomit^r: ad qd m nō hippo. itendit: hoc. n. uile ē: et ab oī
bus scit^r. Aut ex corporis humectatione: et hoc melius:
que plurimo cum nutrimento et rege efficit. De rege. n.
palam ē: sicut. n. corp^{is} desiccant exercitia: similiter et re
quies custodit humectationes: et nō dissoluit eas. mul
tus uero cib^{us} absolute nō humectat: sed ille solus qui oī
carct siccitate. i. acredine: uel pōticitate: saledine: et ama
ritudine. et fortassis nō ē nocandus cib^{us} absolute: sed me
dicinalis cib^{us} maxime. Solus ergo cib^{us} sine cuiuslibet
rei additamentis naturaliter humectat substantialia mē
bra corpis: reges ho accidēcialiter. inde. n. dñ humecta
re: q2 nō desiccant humiditates illi in corpe. Aqua ho si
bibat^r: uel in eo qd balneet^r: substācialia corpis mēbra i
de nō humectant^r: qd ceruificabis: si libros nostros dñ na
turalib^{us} uirtutib^{us} legeris: et libros de ptisi. 14

Quam biberit quis belleboz^{us}: ad motū
nes qdem corpus magis oportet du
cere: ad sonos uero 7 imobilitates minus.
Declarat autē nauigatio quoniā motus cor
pora turbat.

Monstrauit hippo. quare necesse sit corpa bellebo
roz sumētia mouere: quies. n. corpora in suis qū
tatib^{us} facit manere: mot^{us} mouere et turbare sicut
uidet^r in nauigantib^{us} nauē agitātib^{us}: quib^{us} corpora solo
motu mouent^r: et quātomagis fiet actio. i. purbatio: si
motus et potio simul adunant^r. iobanniculus. Ego na
uigatiōem in gbusdā nō inueni: sed potius nomē quod
dam fastidium et ab oī natione significans: ut sic apbo
rismus iste habeat se: Declarat abominatio uel fastidiū
semp seqntia motū corpōz: q2 motus necesse ē mouere
et turbare uentres. motione nāq3 et humores mouent^r
et corp^{is} turbat^r. his autē motis requiescedi facultas non
datur belleboro: sed in ipsa purbatione subito purgan

do cum sece emittitur. Si. n. diu moraret^r: paulatim hu
mores et carnē desiccando spasmus inferret et mortes:
Moueāt igit^r corp^{is} nō facta purbatione quasi in mas
gno motu vexetur belleborus. **M**otio nāq3 corpa ptur
bat: qd nauigatio declarat: 7 hoc ē quod itēdit: cū dixit
hippo. Declarat autē nauigatio. 15

Quam uolueris magis ducere bellebo
rum moue corpus: cū uero statuere:
fac somnum 7 noli mouere.

Item. n. motu irritat^r natura: ita 7 requie mitiga
tur. Facta igit^r purgatiōe fiat sōn^{us} 7 reges. 16

Belleborus piculosus ē sanas carnes
hūitibus: spasmū enim facit.

Emo ingt^r sanis belleboz^{us} dare psumat: deū autē
his quib^{us} humor^{us} distēperantia nimia supflui
tate facta est: ut forti infirmitati fortis medicina
occurrat. Si. n. supfluos in eis nō iuenerit humores de
siccando facit spasmum. 17

In febricitantibus ericticibus si fiat
fastidium 7 cordis morsus 7 tenebro
sitas oculoz 7 os amaricatum: sursus pbar
macia indigere significat.

Olera nāq3 rubra distēperata sursum vapoans
fastidius facit: cuius acedo cordis morsum 7 os
facit amaricatum. Abstinētia uero cibi ē ablatio
dñderii. Cordis morsus in ore stomachi esse itelligitur:
quia antiqui hoc mēbrum semp cor appellare cōtue
runt. Tenebrositas ē euz ante oculos motus corporis
cuiuslibet: uel nimia obscuritas appareat qd sit ex malis
7 pungitiuis humorib^{us} in ore stomachi cōtētis. a cere
bro. n. ad hūc locū magna neruus descendit: ynde si os
stomachi patiat^r necesse ē ut p ips^{as} actio aiata patiat^r: qd
vniuersaliter accidit oib^{us} humorib^{us} pūgitiuis. Amari
tudo in ore pprie ē et co. ru. 7 hūc dixit^r his app^{er}it^r iupe
norū idigere pbarmacia. i. uomitu significat. 18

Supra diaphragma dolores sursum
pbarmacia idigere significant. quicū
q3 uero inferius: significant inferius.

Item nobis hippo. cōdit oēm dolores sup diafrag
ma idigere purgatione. Et cū pbarmacia sursus
purgari optere: subtus ho diafragma purgatio i
ferior est necessaria. Unde 7 idigere dixit^r: ne in oī dolo
re supiori uel i feriozi pbarmacia supior uel i ferioz dāda
sit. **S**ed cum his idiguerint: 7 iō q sup diafragmate
sunt superiori idigent purgatione: q2 leuia sunt: que ho
subtus i feriozi idigent: q2 grauia. ynde subdit^r: Quēcū
q3 i ferius vadunt: 7 i ferius cogant ire: 7 his i ferioz ap
periat^r porta. 19

Quicūq3 in pbarmaciis nō sitiunt cum
purgantur: nō quiescant donec sitiāt.

Uidā cum pbarmaciaz accipiūt: sitiunt statim:
Quidā uero nō illico sed morant^r aliquātulum:
qd cōtingit ex natura stomachi: uel ipsius potionis uel
humor^{us} qui inde debet purgari. Ex natura stomachi
calidus sit siccus uel utrunq3: que aut naturalia sūt ac
cipiendi. aut pp potionem: tunc cūmunt. Ex natura po
tionis si acuta calida 7 pungitiua fuerit. Ex humorib^{us}
purgatoriis si co. ru. affuerit: his oibus sitiunt ycentes
potionib^{us}: sed si dñia adfuerit: nō sitiunt ycentes potib^{us}.
si autē nimie purgatiōes sint similiter seqt^r sitis: 20

Non febricantibus existentibus si fiat strophus: uel genuum grauitas: et lumborum dolor: deorsum pharmacia indigere significat.

Sicut antea purgationes sursum necessario monstrauit: ita hic inferiores ostendit. Perspicaciter autem intelligitur ratio una uidebitur: scilicet significationes diuerserunt. Vtriusque uero inuit purgationes quod de congruis locis: in quibuslibet membris purgari oportet talia. quibus talia in comoda fuerint: deorsum pharmacia fiat: quoniam humores graues sunt sub diaphragmate: consideret tamen utrum febris adsit: quoniam ex febribus hec multoties fieri solent.

Sectiones nigre uel qualis sanguis sponte ueniens: et cum febre. et sine febre. pessime. et quicunque fuerit colores plures magis malum: cum pharmaco uero melius. et quanto plures fuerint colores: non malum.

Nigras egordes dicitur secundum antiquos: et non ex colera nigrum cum nodus habeat acredines uel acumina: neque si in terram decidat ebullitiones colorum. attinentes: sed sunt sicut sanguis uel grossi vini feces: que cum in corpore permaneat neque inde exeat: mutata putrefiunt. et certa colorum. parunt. Solent. namque cum sanguinis feces semper trahat et de eis epar mundificet et se inde nutriat: sicut in libro de rebus naturalibus ostendimus. Quod inde superfluo macho remanet: ut cum aliis suis superfluitatibus id expellat. Si autem splen. putet de his humoribus epar non mundificet: aut sibi multas de his teneat quantitates: aut si per defectum has non valeat retinere: exeat cum egordone: quam dicitur nigra hypo. Qualis sanguis addidit: quod quasi sanguines nigrescentem esse eas ostendit. quod enim hac egordone arbitrati sunt esse nigras: et non alia de causa nigrescere: nisi quod in intestinis diu sit morata male autumauerunt. Ipsi uero bile. namque est modo egordem esse nigras: modo rubeas. Nos autem in quadam pestilentia uidimus multos hac egordem habuisse: et non tamen plures obuisse quam cunctis. sed tamen si hoc non apparuerint ab initio morbi neque in augmento sui euaserunt infirmi. que autem in salubribus morbis ab initio uel augmentis apparuerint: et causa dissolutorum a corporibus fuerint: colore rubicundus uel citrinus et alii habuerunt. Egordes uero nigre in fine morbi a fecibus sanguinis assimilata: nimiam incensionem uel putredinem uidetur significare: sicut fit in cibis in stomacho indigestis: qui in pessimos humores et malos sunt mutati. Egordes ergo nigre cum appareant in morbi initio: non bonus significat: cum magna passionem epatis portendat: sed si post statum aliquod bonum significat: quod natura monstrat humoribus malis preualuisse: et eos a corpore expellere. quod tamen hypo. non determinauit: sed alibi determinauit. omnia autem que perfecta sunt in crisi: non apparent statim. in subsequenti aphorismo iterum subiungitur: Egritudinibus quibuslibet incipientibus si fel nigrum sursum aut deorsum exierit. mortale. Forsan in eo quod dicitur sponte: hoc dedit intelligere hoc. namque sponte longum tempus uidetur significare: quasi hoc egestio talis in toto uel plurimo tempore morbi fuerit. si. namque uno solo tempore intellexit: morbi apparentes solus ueniens dixisse debuit. Sed quod sponte addidit: multum tempus puto significare uoluit. Cum ergo accepta portione multe egordes exeat nigre: est laudabile nigras exire. similiter quoque diuersi coloris egordes bone sunt. uerumtamen spontaneas: mala materia et multam et pessimam et diuersam uoluit monstrare.

Egritudines quibuscumque incipientibus: si fel nigrum aut sursum aut deorsum exierit: mortale.

Et superiori aphorismo monstrauit quod sursum. colerum. uicini differat a co. quam hanc nigram dixit: et eas unde fierent dixit secundum quod oportuit: et quare in initio morbi malum: in fine uero significet non malum. Ad hoc in hoc aphorismo aliquid ad idem redire uolo causa necessitatis future expedit. Et ut inquit morbus est in initio: nulla quam faciat secundum cursum nature est purgatio: sed potius est accedens per quantitates in corpore extra naturam imorantes. Ipsi uero sibile est. namque cum natura maxime grauatur a morbo: neque materie adhuc aliquid digeratur ut secundum suum cursum multum operetur. in bona. namque crisi et laudabili necesse est coctiones procedere: post diuidere: deinde expellere sicut hypo. in prima epidemie pericula: Coctio inquit portendit velocitatem crisis et fiduciam sanitatis. cruditas autem indigestibilis necesse est portendere malum exitum futurum: siue non crisis: seu doloris: uel morbi longitudinis: uel mortis: morbiue reuersiois. hec hypo. Si autem post decoctionem morbi quosdam natura malos expellat humores: intelligimus secundum mundificationem corporis esse uel et colorum. aut alii mali humores appentes post signum coctionis. significant bonas et laudabiles purgationes. si uero est e converso et colorum. hec uel quilibet mali humoris aut coctiones apparuerint: pessima signa sunt: cum initio morbi coctio appere non debuit: neque possit iudicari.

Quibuscumque ex egritudinibus acutis: aut multum temporis: aut abortibus: aut aliter extenuatis: si fel nigrum exierit: aut qualis sanguis niger: sequenti die morientur.

Intendit in hoc aphorismo: quod si colorum. predicta uel egestio quasi sanguinolenta appareat: et infirmorum corpora sunt ualde attenuata: necesse est mori die altera. Natura. namque deficit in huiusmodi non ualens digerere diuidere seu purgare: et hos humores malos maxime unde sit necesse ut illi humores preualeant et extrinsecus effluant: cum natura non sit talis que eis resistere ualeat. quod cum ita sit: non consequitur sicut in aliis morbis: sic et in hoc morte morari. Monstrauit autem hoc quod in aphorismo precedenti intellexit: Cum nigre inquit egordes quilibet est: nigrum sanguinem debere intelligi. Docuit et modum discernendi iter egordes nigras et colorum. Egestio. namque. sicut sanguis est niger: a sanguine uero discernitur. quod hec est coagulata: sanguis uero non est coagulatus. item egestio nigrum. differt a colorum. cum egestio sit coagulata: colorum. uero e converso: quod nigra est et lucida sicut accitus purgatur: et terre lecta ebullit sicut accitus: egestio uero nigrum. nullus horum habet.

Dysenteria si a felle nigro incepta: mortale.

Prima dysenteria ex colorum. est. cum horum humorum acumina excoriant intestina nimio suo acumine: quibus ingerunt uulnera: multum tamen hanc euadunt infirmitates: sed si sit ex colera nigra: impossibile est quod succedat sanitas: cum hic morbus a uulnere causatus non disserrat. quod si cancer nascens in interioribus: dure uel tarde sanetur: et cum talis sit locus in quo medicina possit apponi: quanto minus in intestinis: ubi nulla potest medicina supponi. Concedamus autem sub quadam hypostasi: quod et medicamina possint apponi: cum tamen egestio hec loca transeat: nulla ubi potest remanere medicina.

Anguis sursum quidem qualiscumque

malū: deorsum uero si niger exierit: bonū.

In alio aphorismo iāz ostendit de egestionē nigrā i hoc xō de hac ubi lāguis qualiscūqz creat: siue de ore siue de pte posteriori ubi cūqz sursum dicit: de ore solummō z nō de naribz oīz itelligi: ac si dicat: Sāguis de ore exiēs malū q̄liscūqz creat: siue spumoz fuz: siue rube: vel rubicūdus: vel purpure: niger subtilis adfuz: vel spissus: de posteriori xō laudabilis. si tñ multus sit q̄l fluxus: nō ē bon⁹. oīz ergo paulatim egrediat: vt morādo in nigredinē trāducatur. Si autē sanguis ad aliq̄d fluat itestini: oīz vt arbitremur esse malū: q̄ p̄ uis melior ē q̄ multus q̄ ē flux⁹. Intelligit autē ex hīs suis exire ab inferiori bonum signū ēē: z hoc tñ nō certū: sed abusue: vt p̄pēdamus nigrū exiūtē bonū signū ēē certū z laudabile: cū tñ de ore exiēs ilaudabilis ē q̄liscūqz exierit. S3 hic nobis pōt obici: qd supioribz dixerit. Sed cū dicit Nigrū: ipm ē q̄ sāguinē dixit in epidimia exire nigrum de ap̄tione oris venaz: q̄ manie dixit esse curamēnū z ē vēr. icidētes. n. melācholiā optiē curant si sāguis exeat ab inferioribz: suspectos xō ad hūc morbū huiusmodi sāguis uenire nō p̄mittit: sicut hypo. itellexit sāguinē sursum exiūtē q̄liscūqz malū esse: deorsum xō bonū: sicut p̄ emorroidas bon⁹ ē niger si natura illi corpis multa q̄tātē idē habuerit. q̄ si nō: nō oīz naturāz p̄mitti ad hoc affluēti: cū utriqz molestū sit: si pl⁹ q̄ oporteat: uel si minus exeat. 26

Igre egōes si a dysenteria hito: ut in testinorum carnes egerant mortale.

Dysenteria ex uulneratis ē intestinis: q̄ uulnera si adhuc in initio sint cū egōibz q̄l p̄guedo exiit: s3 si morent z nō restringant: cū egōibz quasi pellicule de superficie intestinox excoziata egrediant: z q̄l corz tices pellicule esse uident. Itē si adhuc plus dysēteria morē: p̄ substantiē intestinox egredit: quo in tpe uulnera hec in initio nec in augmēto dicēda: s3 pot⁹ facta uel cōpleta fore. Cū ergo in dysenteria exeat de intestinis que quasi frusta carniū ualeāt dici: fm hypo. mortale ē uulnera. n. in his locis huius q̄tātis impossibile ē carnem creare: uel ea loca cōsolidare. 27

Quibuscūqz in febribus sanguinis fluxus multitudine undecūqz: in resumptio nibus uentres his humectantur.

Quorū naturalis cū ex sāguinis fluxu defecit: nō fm q̄ oīz abū digerit: neqz in sāguinē trāsdūcit. qd cūz sit: necesse ē p̄ totum corp⁹ diuidi non posse: neqz ipm inde nutrirī: unde hoc fuit cā humectant dī uentres plusq̄ oportuit: quoad natura sua in uirtute redierit. 28

Quibuscūqz felle egestiones sunt: surditate superueniente quiescunt. z quibuscūqz surditas felleis egestionibus superuenientibus: quiescunt.

In hoc loco hypocras surditatē illaz que stabilis ē z insolubilis non intellexit: sed potius eam que in febribus uel in morbis aliis superuenit: cūz cōlata caput a scēderit. co. n. ru. cum dīctur in instrumentis audit⁹ surditatē facit: quas cum natura in egestionē emiserit: surditatē illaz iāz tollit. 29

Quibuscūqz in febrib⁹ sextanis existētib⁹ rigores fiunt diffcili sunt.

Rigores in febrib⁹ z maxime acutis superuenientes crīsim illico sequi oportet. Sed si rigores in die critica fuerint: z signus coctionis apparuerit: crīsis illa bona erit. S3 si neqz in die critica: neqz signum coctionis apparuerit crīsis illa neqz bona: testante hypo. in prima epidimie p̄cula. Oportet inq̄t humores q̄b⁹ crīsis inuitur laudabilis sint digessi. Nos autē iam diximus in superioribz q̄ signus coctionis fiducialiter sanitatē z crīsis uelocitatē ostēdit. itez crīsim nō omni die uenire dixit hypo. in p̄nosuā: idē in aphorismis his z p̄ia epidimie p̄cula: q̄ cā coadunauim⁹ oīa: z exposuim⁹ q̄tū oportebat diei critice attinētia imcracriseos coctioni xō p̄nētia i lib⁹ crīseos s3 cā. itē i lib⁹ mcracriseos diffcilitas esse crīsis sexte diei mōstrauimus: quas hypo. h tenigit in febrib⁹ sextanis si rigores fiunt diffcili. Diffcilitas autē hypo. itendit: aut malaz crīsim: aut incredibilē: aut suspectas: aut infirmitatē reducēdam: siue morbi diuturnitatē: que crīsis sexta die uenit: cūz pessimis accidētib⁹. Hec oīa in libris p̄notatis sūt dicta: z experimētis sūt firmata. Hec autē si oīa repetā: tūco ne loget op⁹ necessitate si expectet: cū iā in aliis expleueris libris. 30

Quibuscūqz exacerbationes fiunt: si qua hora febris acceperit: i crastinus eadem hora incipiat diffcilita.

In morbi i initio aliq̄e febris inuadit hora tertia diei: z post cāssā aliq̄ hora diei alia die accipit i eadē hora q̄ uasit p̄us. i. hora tertia diei: z quoz cūqz tpe dimiserit: codē tamē tpe tertia die accipit z q̄r ta ut nūq̄ mutet sūū accipere: sed tñ diuersat ei⁹ cessare morb⁹ inq̄ iste elōgāt magis co cūq̄ incipere diuersat. qd hypo. in his uerbis suis itellexit. Alii dicunt cum itellexisse. q̄ si febris p̄m̄t diei hora tertia iceperit z duo decima dimiserit: in crastinus xō. xii. accipit: z sic ex oīz dīne: ut finis p̄cedētis initius sit sequētis diei: diffcilita: quod dicētes nulla rōne ntunt: neqz firmare p̄t expectemētis. itēdīt autē hypo. diffcilita: q̄ morb⁹ durus z diuturnus sit. ac si diceret: si ip̄s accessionis equale fuerit quodidiane: siue tertiane: siue quartane: diffcilita se. z si paucis uel multis morat⁹ horis. Hoc autē dicētes cūp̄ mēto p̄t firmare. Cā ē: q̄ si se. accessio instabilis sit: nō interpolādi tps unum custodit: s3 si firma z stabilis sit: tps unū interpolationis nō dimittit tūc ergo diffcilita ei⁹ dura ē. in instabili ex necessitate ē facili. Si. n. materia febris fuit firma: z unā interpolationē custodierit: necessaria ē medicina fortis. q̄ moueat z spaciū ēt tps. Hoc hypo. diffcilitari itēdit. 31

In febribus circa articulos z circa maxillas maxie apostafes fiunt.

In labore diximus q̄ eius causa sit nimius mot⁹ z hic labor certus dī z absolut⁹. Est autē labor ali⁹ us qui non ex multo z forti motu: z hic non dī absolutus s3 pot⁹ diffinitus. i. labor spōtaneus. Labore ex nimio motu nimius calor i concatenatione mēbroz segtur: neqz admirādum si i his locis apostafes exorte fuerint: q̄ cum cōcatenationes plusq̄ oporteat calescunt: necesse ē collectiones apostemati⁹ fiant. Labor uero spontaneus humores ad cōcatenationē cōtrahit: sicut z i omni morbo solet fieri: cuius terminus ex una re succedit in spacio. i. in spacio cōcatenationis in humoribus apparato recipiēdus. in quibusdam morbis apostemata raro solent fieri: in morbis autē ex labore apostafes fiunt plurimē: z maxime in spōtaneo labore ille sit ex

nimis humorib⁹. Hic aut^{em} aphorism⁹ sic d^{icitur} intelligi: La^{te} bonis q^{uod} modo i febrib⁹ apostases i articulis circa maxillas necesse e nascant^{ur}: quoz^{um} ca^{usa} s^{unt} febres huiores illos ad caput mittentes: q^{ui}s deinde illa caro mollis q^{ue} est circa maxillas: recipit. Si at^{em} hi humores in ascellas vel iquina descenderint illa caro mollis q^{ue} ibi e suscipiet: vñ apostemata necesse est fieri. 32

Quibuscuq^{ue} resurgens ex morbis: si aliqd^{am} doluerit ibi apostases fiunt.

Si fatigatio nimii motu habuerit z bec eade^m la^{te} bor sit dolor e^{ss}e potest: sicut an^{te} dixi euz ite^{ndu}se in hoc loco q^{uod} dixit Doluerit: nimii motum o^{mn}i^{um} iⁿ telligi: z inde labore pati. Ego aut^{em} vidi hoies a morbis resurgentes: cum in corporib⁹ suis humorib⁹ nodus molificatis. q^{ui} fuerunt morbi materia: sed adhuc remanente i eis aliqua q^{ui}etate: cu^m q^{ui}dam inq^{ui} mebra fatigaret moue^{re}tes vt inde dolor e^{ss}e: apostemata ibide^m sunt nata: quoru^m ca^{usa} labor fuit: dolor vñ signus laboris: q^{ui} vbi sit mor^{tu}u^m minus: virtute deficere calor augmetat^{ur} z dolor: q^{ui} huiores ad ea mebra descēdūt: z sunt signa apostematū iⁿ p^{ar}tiū. calor vñ z defectio virtutis i motu materiei ca^{usa} sūt collectionis apostematū. Hic ergo hypo. itēdit de labore morbi facere. Pōt ēt intelligi hic q^{uod} dixit Doluerit: vt ad vtrūq^{ue} vertat^{ur}: s^{ed} hoc sue itēdoni meli^{us} cōpetit: cu^m aut^{em} se. ex labore noiauerit: obui^{us} itaq^{ue} subseq^{uitur}. Si aliqd^{am} fatigauerit mebr⁹. Verba. n. p^{ro}is aphorismi: p^{ro}es sēluz vñt intelligi: vbi dixit. Laboriosis in febrib⁹ zc. Hic vñ aphorismus quē modo itēpamur: labore illū tñ dat intelligere: quē ex egritudine resurgētes patiunt^{ur}. Verba vero subsequēis z adhuc exponēdi: labore an^{te}te egritudine potēdunt. 33

Suero z prius doluerit aliqd^{am} an^{te} egritudine: illic confirmatur egritudo.

Nulla differētia esse vñ: si hic aphorism⁹ supiorib⁹ iungat^{ur}: z oēs tres fiāt vñ aphorism⁹: siue singuli ab iuice sepē^{ntur}: q^{ui}z mōstrauim⁹ quō tres sunt vñ: z quō singulis singuli p^{ro}ineāt sēlib⁹ n^{on} rursus aliqd^{am} dicturi sumus quō tres sūt vñ: si i firmus in sua iⁿ firmitate labore sēserit: o^{mn}i^{um} apostemari in articulis z maxime in maxillis. Si vñ egritudine exiēs aliqd^{am} mebr⁹ fatigauerit: aut an^{te} i firmitate fatigauit in eodē membro apostemadum erit: q^{ui}z humores semp^{er} ad mebra fatigata suspēctis ad apostemata faciēda: nō in illis qbus crif cum purgationib⁹ venit. Ego aut^{em} monstraui quomodo vtriq^{ue} morbi sunt intelligēdi: quod si quis notare velit: libi crifcos sibi sunt legendi. 34

Si a febre habito tumore non existere in faucibus suffocatio repente super uenerit: mortale.

Quod si febre habito dixit: absolute sic pōt^{est} itelli^{gi}gi: ac si dixerit: Qui bz febrē z n^{on} tumuerit: vt p^{er} febrē singulariter posita vñ quādā dēterminauit: sicut in epidimia facere cōsuevit: vbi i multis locis ita dixit: Febrē habuit: Febris eū accipit: vel febricitauit. nō absolute quālibz posuit: s^{ed} dēterminatē tñ forte itellexit. Pōt tñ ēt esse vt sine febris fortitudine suffocatiōe sup^{er}ueniēte: repēte sit mortale: s^{ed} si sit nimia sit certū signū q^{uod} i firm^{us} nō euadat. z mors magis sit cita. In tali. n. febre sicut mōstrauī i libro de corruptiōe spūs: multū aerē trahi e^{ss}e necesse. suffocat^{ur} at^{em} puissimū: z vix pōt^{est} trahere: suffocatiōe igit^{ur} mors magis certa significat. Mino

rat. n. anbelit^{ur} i aeris attractu pp^{er} quasda^m stricturas in iⁿstris spūs. Mors. n. q^{ui} nō venit ex angustia in iⁿstrumētis spūs lib^{er} ex sola ablatiōe e^{ss}e spūs: nō ex suffocatiōib⁹. Ausert aut^{em} spūs: aut ex defectiōe trutis pecc^{ati} mouētis: aut ex nimia frigiditate iⁿ forte vite vñante. i. corde. Suffocatio vñ ex angustia spūs e^{ss}e sine dubio: q^{ui} aut^{em} de plenitudine e^{ss}e spaciū iter pecc^{ati} z pulmonē mediū: aut in spaciōsitate iⁿbus pulmonis: aut ex apostemate in pulmone vel canalib⁹ suis: vel in capite canaliū: q^{ui} gutt^{us} vocat^{ur}. Aliq^{ui} ēt apostema e^{ss}e in spacio q^{ui} e^{ss}e ante gutt^{us}. i. in fauci b⁹ oris. Lib^{er} ingt^{ur} Homer^{us} z pot^{est} p^{er} fauces trāsgrediūt^{ur}: s^{ed} fauces itellexit: vbi gutt^{us} homeriverius os iūgit. hyp^{er}: q^{ui}z hūc eūde^m locū fauces vocauit: cu^m dixerit: Tumore nō exiēte in faucib⁹: quo in loco inuit^{ur}: quia hoie os bñ apiente loc^{us} ille possit videri certissime: de gutture vero nō taliter sit. Sūt ergo hypo. vñ taliter itelligēda: At febre habito suffocatiōe supueniēte subito si nō cu^m iūore i faucib⁹: mortale ē. Antiq^{ue} apostema z tumore dicit^{ur} idē eē. Intelligit^{ur} ēt oē apostema tripliciter eē cu^m dolore: q^{ui} a modernis pblegmō vocat^{ur}: q^{ui} note calor significat z icē fio: z sine dolore z cū duricia scleros appellat^{ur}: vel sine dolore z n^{on} durū: z tumor siue mollicies nūcupat^{ur}. Mō dēmi aut^{em} oēs auctoritatē postponētes oēs sup^{er}fluitatē i subalib⁹ mebris collectā vocāt tumore. Si at^{em} videris fauces apostematas: z subito suffocatio supueniat. p^{er} s^{ed} fio i solo gutture ē itelligēda. q^{ui}z suffocatio aliūde n^{on} vñt sicut dixit: igit^{ur} subitam hic de gutture dixit venire: apostema. n. in pulmone nō subito suffocat^{ur}: sed ab initio paulatim augmetat^{ur} vsq^{ue} ad statuz: tādē suffocare vñ. Idē faciūt z vulnera pulmonis. idē quoq^{ue} sit cum spaciū iter pecc^{ati} z pulmonē sanie ē repletum: que sanies ex rupto ē apostemate. vñ suffocatio tarde venit: apostēa i canali^{bus} pulmonis facit duriciē spūs: s^{ed} nō suffocatiōe forte pp^{er} foraminis latitudine: z sui corporis subtilitatē. nō. n. iplet^{ur} apostemate canale pulmonis: ergo necesse est ex solo gutture suffocatiōe subita venire vbi vñ spirit^{us} iⁿ angustie. que lacertis suis cu^m pelliculis suis iⁿspas air^{is} cūdatib⁹ apostemate supueniēte opilat^{ur}. hoc at^{em} apostēa qdaz medici vocāt squinātiā: alii chimachi: qdaz alii simichi. Simichi: si apostema sit i lacertis p^{er} fauces. Chi michi si i lacertis a gutture exētib⁹ necē ē vt a gutture dolor sit iste. Hoc idē i p^{ro}nosticis cōfirmat: Fauces i q^{ui}z dolētes z i tumētes cū angustia z molestia: cito suffocāt z occidūt: sed tñ in hoc aphorismo nō noiāt dolor Arbitratus ē. n. sine suo dicere nos posse itelligere: aut itellexit esse possibile hāc suffocatiōem sine dolore veni^{re} q^{ui}z videt esse vñ. possibile. n. ē ut nimia humiditas pblegmatica ad pelliculas interioris gutturis veniat: z apostema sine dolore faciat: aut lacertoz guttur aperiētū motū auferat: vñdē vñ stricte suffocatiōe coguntur facere: z hoc idē pōt^{est} fieri si siccitas in lacertis interioribus gutturis vñt: z iⁿfra icordent^{ur} nimis extētib⁹: z iⁿsteyie inde stringant^{ur}. Ego aut^{em} mōstrauī i libro d^{icitur} vocē: qualiter sunt isti lacerti: et quō claudant^{ur} et aperiant^{ur}: et inde babeant in cordationem. 35

Si a febre habito collum conuertatur utruix possit deglutire: tumore nō existente in collo: mortale.

Quam tumore hic noiaret hypo. nō dixit loca in qbus nō apparet: sicut sup^{er} dicēs in faucibus sece^{rat}. Dico ergo: vel i faucib⁹ eū itellexisse: vel nūl^{um} q^{ui} in toto collo apparere: ne q^{ui}z iⁿtrinfecus vel extrinfec^{us}

possit videri. Quod cum fiat: neque is firmus transglutire valeat: necesse est mortale sit. sit autem vel de apostemate in laertia meri: vel in substantia sui. In hoc. n. loco multa nobilia membra sunt adunata. s. nucha: pellicule: spondiles nervi: et ligamenta. Cum igitur apostema nervos et ligamenta membrorum ubi ipsum attrahat: necesse est spondiles moueantur: aut in parte vna. si. n. nervi extendantur: et ligamenta de parte alterutra: mouebuntur spondiles in parte eadem: si de ambabus partibus mouebuntur iterum: quod melius explicabo cum librum hypo. de membrorum distentione explanauero: in quo dixit: Tortura spondilii ex motu suo iteriori est ex apostematibus idgestis. Idem in eodem. Sibb. retro ex distensionibus est spondilii in iterioribus. in scda particula epidemie hac spem monstrauit esse squinatie: Passio inquit squinatie sit ex spondilibus colla iterum se mouentibus: vnde et locum coctum apparet exterius: quod dolet si tangat. Quibus ex his quibus torturam spondilium. i. iteriore ostendit. i. hoc apophorismo omnem torturam dedit intelligere dicens: Si collum conuertat. et. bec. n. verba omnem conuersionem spondilii que extra naturam est sunt significantia. huic autem torture in epidemia dolore addidit: sed retinuit hic quod inde collum necesse vidit dolere calido apostemate. Sed forsitan hic ostendit torturam ex nimia siccitate et sola: vnde mortale dicit. Torturam. n. de apostemate non necesse est mortale esse: si cum illam que est de suffocatione: quod molestie in suffocatione et non transglutire non sunt eque: nisi cum forti tortura et non transglutire ex siccitate sunt nimia: maxime cum febrius fortitudine: ac si diceret: A febre habito et: nimia siccitas superueniens huic membro ex febribus est: que hanc passionem signum et causa sunt mortis. signum: quod monstratur torturam esse ex siccitate. causa: quia mortificat: sicut et cetera passiones.

Ebricitant si cepint sudores boni sunt tertiani: quintani: septeni: et qui nono die. et. xi. et. xiiii. et. xvii. et. xx. et. xxi. et. xxiiii. et. xxvii. et. xxx. et. xxxi. et. xxxiiii. et. xxxvii. et. xxxix. Isti enim sudores egritudines indicant. Qui vero ita non sunt: dolores significant: et longitudinem egritudinis: et conuersionem.

Non solum sudores: sed et multe egones: et urinae: et itates: et apostemata post auriculas: et in articulis sunt laudabilia: si in diebus creticis appareant si ita viderentur sufficeret: Sed non intendit hic oia creticis ostendere: nisi solummodo sudorem et dies creticos. et. xl. cunctis. Morbi. n. hos terminos transientes non crismus cum sudoribus erunt facientes: neque cum egonibus: sed potius cum dissolutio nibus paulatim exantibus: vel cum apostematibus: Expimeta. n. attestant: quod non oia dies numerus creticis diebus est attribuedus. quoniam mirandum de eis quod dicunt nullam esse differentiam in diebus quantum ad crises: et bonum est huiusmodi bonum si accerserent expimeta: et investigaret eas spacio tempore: sic nos fecimus i. meracrisos: ubi ostendimus i. ambabus particulis porribus quod paret medicis de huiusmodi oibus rebus: et i. tertia particula eap. cas. Multe autem sunt diuersitates hanc dierum in multis libris: cum quod ponat numerus iporum put voluerit. Sed ego fin hypo. numerati: sicut in quibus scriptus in uenit in epidemia: et in pronosticis: et in hoc libro que numerum cum coadunauit in libro criseos et meracrisos posuit. In hoc libro incipit hypo. a tertio: quod nunciat quartum in breuib. morbis. Post subinfert quatuor: quod cum crisis non

venit in quarto: necesse est ut appareat in quinto. Ego autem quatuor postposui tertio: quod ita in oib. libris inuenio: nec in aliquibus libris quatuor inueni: scio in quartum initium esse in creticis diebus: s. hypo. hic permiserit: vel forsitan quod primus hunc librum scripsit: quod si hypo. retinuit: hac de causa tamen fecit: quod ois morbus patitur cuius crisis sudore preedit in tertio vel quarto plusquam in quarto est futurus. in quarto est rarior: quod post nimiam investigationem inueni. Est autem bec causa quod hypo. quatuor permiserit. quod in principio interpolationis pacuti morbi exacerbationes et constitutio graues debet esse: altera vero in tertio. i. crise. n. sine vmbio morbus iste est pacutior. Item quorum morborum interpolationes in imparibus diebus sunt: velociore crisis faciunt: in paribus tardiores. vnde si interpolationes morbi in primo impari fortiores non sunt: et morbum constat plangendum mutabit interpolationum magnitudo in paribus numeris. bec ego ostendi de quarto. in fine huius apophorismi quodam. xxi. quodam vero xxxiiii. ascripserunt. ego autem vtrumque creticum esse credo: sed. xxxiiii. est certior. xxi. Et item permiserit: quod initium creticorum dierum i. diuturnis morbis esse ostendit. die. n. creticum iudicem precedentem. xl. que tamen cum sudore venit raro: sicut. xxi. xxxiiii. xxxvii.

Rigidi sudores cum febre acuta quidem facti: mortem significant. Cum molliori vero febre: longitudinem egritudinis significant.

Quod hic dixit certum constat esse in expimentis. oia tamen causam inuestigare: quasi enim impossibile videtur esse hominem calidissimam febrem habere: et tamen in sudore frigescente. Sed est intelligendum non ibidem calorem esse febris: vnde frigidus sudor emergit. quod si esset: necessario sudor calefieret. Sed cum sudor per cutem exeat: que possibile est ut sit frigidus: potest et sudor esse frigidus: et terioribus calefactibus. Nos autem monstrauimus febres non esse: nisi ex quorundam humorum putredinibus: quod humorum aliqui in toto corpore putrescunt: aliqui in quolibet suo vase. Si autem vtrumque conueniat: ut putredo sit in vasis: et calor naturalis membra substantiabilia regens: vel iam extinctus sit vel uicinus extinctioni: necesse est ut quod purgans inde egredietur: frigidum habeat: neque contrarium est: ut calor febris i. suo acumine permeet: et sudor frigescat: unde et mortem significat quod materia ostendit esse nimiam et frigidam corpori ostentem: quas neque calor febris neque calor naturalis: calefacere potuit in febre: et molliori possibile est infirmum sanari: cum natura manum illam frigidam et humidam longo tempore digesserit. Febris ergo acuta et signum mortis est et causa: quod corpus dissoluitur. signum: quod humiditate corpori ostentem frigidissima portendit: quam neque calor febris neque calor naturalis calefacere potuit. Febris vero non accuta s. potius: mitis et queta: dat naturae spacia: quibus materia illa digeratur neque corpus dissoluitur sicut acuta: non ergo mortem designat.

Tubi in corpore sudor: ibi egritudines narrat.

Ite porro inuit: ut si totum corpus morbo vel materia morbi aspergat: necesse est et totus corpus purgetur sudore. Sudor. n. naturalis nihil aliud est quam purgatio nature ex nimis supfluitatibus: cum bona crisis esse approbet: aut humiditas morbo cogente a corpore dissoluitur: quod quod morbi fiat ex solis illis locis est ubi regnat infirmitas.

Tubi in corpore calidum vel frigidum ibi egritudo regnat.

Quodcumque in membro corporis calor vel frigus fuerit: est necesse ut ibi morbus sit. Significat. n. ipsum membrum esse expimentum: vnde est et morbidum.

Tubi in toto corpore mutatiões ⁊ si corpus aut in frigidatur: aut statim calidum fit: aut calor alter ex altero fit: significant longitudinem egritudinis.

Orb^o hñs diuersas ⁊ multā materiā: lōgiōr ē hñ te vnā ⁊ nō multā. Natura. n. in pūo tpe nō pōt multas ⁊ diuersas digerere materias. multi nāq; humores distēpācie q̄liter. talia solēt facere signa. Pble gma qdē ⁊ co. ni. ifrigidat: sanguis hō ⁊ cole. ru. calefaciunt: deniq; ⁊ vnusq; hūmōr sū se calozē facit. lōga igitur ē egritudo: qñ alter alteri non cedit. i. qñ alter impedit digestiōem alterius: ⁊ utrūq; remanet in suis q̄litatibus. 4i

Ador multus ex sōno sine aliqua manifesta causa factus: significat quoniā corpus plurimo cibo utitur. Si uero cibū non accipienti hoc fiat: significat quoniam indiget euacuatione.

Uidā medicorū ita scribunt hūc aphorismus: Sudor multus in sōno sine causa manifesta factus: alii sine aliqua causa: quod ē si non scribatur: nō intelligit. Inuenit nāq; sudor multus in sōnis: aliqñ qdē cibo: aliqñ uero humōrū oportunitate. Ingrēdus ē igit ab eo cui accidit: qualis ⁊ quāta diēta sua fuit. si. n. ex cibus fuit: facile soluit. si hō ex humōribus: euacuet. mult^o nāq; labor multaq; fatigatio: sudores facit. ergo qñ i hominib^{us} vel abis digerēdis laborat natura: fit sudor necessario. Inuenimus. n. hypo. i. multis libris suis hūc tenorē p̄mississe arbitratē nos posse intelligere: hñ n. accipiūt accitū: q̄ apparēt nō esse exteriora: sed pot^o interiora. Multus. n. sudor dicit: qz si nō mult^o: sit ex d̄fectiōe ē virtutis: vel ex raritate corporis. Mult^o. n. duobus modis ē: aut. n. cibo multo ante morbū assumptio q̄ ē huiusmodi materies: aut ex cibi in morbo illo assumpti multitudinē: qui si fuerit ante morbū purget. plēns abstinentia corrigat. 42

Ador multus frigidus uel calidus se per fluens: frigidus maiorē: calid^o uero minorem egritudinem significat.

Ador diei cretice dicit^o ē ante: sed sudorē toto tpe morbi sine crisi apparētē hic modo dicit eādē. Sudor ingit frigid^o maiorē egritudinē: calid^o uero significat minorē: cum ambo multos humores significet: frigidus frigidior: calidus calidior: unde ⁊ hic maior egritudinē designat: qz multā materiā cū pauco calore ostēdit. Cōtra uero calid^o sudor multū calozē cū pauca materia. ⁊ iō minorē ostēdit egritudinē. 43

Febres quecunq; non deficientes tertia die sunt sortiores: periculose. Quecunq; uero sic defecerint: significant quoniam non periculose.

Ebria. n. nō d̄ficiēs: nec materiā gescere. nec egrū cibū sumere p̄mittit. Præterea ⁊ cū in diatriis. i. in tertius dieb^{us} in qbus minui deberet: fiat fortior ⁊ crescat: quis dubitat piculū fieri: q̄ passiones non crescant: sed in diatriis semp paulatim minuunt: piculose nō sunt. Hypo. hic itēdit febres nō d̄ficiēs: in quarum mundificatione corporis non sunt interpolatiōes. Quod dictum si quis inuestiget: sic se habere iueni-

et. Febres enim deficientes: ⁊ eaz in tertio die interpolatiōes quo quomodo sint interpolate: nō sunt molestæ: qz nulla febris ē non molesta: nisi illa que corpus mundificat: ⁊ si interpolatiō sua fortis sit ⁊ longa. si enī breuis fuerit interpolatiō sui: sicut in vera tertiana ē uideri: ut accessio minor sit. xii. horarū solum nō molesta: sed etiam cito cessat. Si autē tempora sue accessiōis maiora. xii. sint horarū. similiter aut salubria ⁊ nō molesta: s; tñ longiora q̄ in vera tertiana. Unde et dixit febres mundificantes corpora in accessiōe sua non sunt molestæ. Non enim sunt ex apostematibus in uisceribus: neq; ex pessimis humōrū putredinib^{us}. febres aut huiusmodi: nō mundificant corpora de se. 44

Quibuscunq; febres lōge: bis dolores ⁊ pustule fiunt in articulis.

Hoc autē nō semp cōtingit: nec alia huiusmodi. Causa uero horū ē: qz diuturnitates morborum: aut ex materie multitudinē generantis febres sūt: aut ex grossitudine sua: siue frigiditate sua: que cum cōtigerit: necesse ē multum tempus digerēdi. ex multo atē tempe natura debilitata per cōuenientem regionem materia morbi nō valens emittere a nobiliorib^{us} mēbris ad ignobilia materias morbi cogit trāsmittere: unde ⁊ cū sunt apostematū: ⁊ horū humōrū in articulos descendētium: ⁊ ex his dolores fiunt. 45

Quibuscunq; ex febribus resurgentib^{us} ⁊ aut pustule: aut dolores fiunt in articulis: bi amplioribus cibis utuntur.

Hic loquitur de resurgentibus ex egritudinibus: qui cum accipiunt cibos plusq; oporteat: necesse ē nascantur morbi ex nimia plenitudine sua maxime cum virtus eorū sit defecta. 46

Rigor incidit febrem non deficientem iam debili existente uirtute: mortale.

Non dixit incidit: nisi ac si iam sit ⁊ ante nō fuerit. incidit enī quasi semel euenit uidet^o si significare: Si autē diceret incidit: rigores multotiens euenisse significaret: sed si semel euenit nō est certus signū mortis siue bone crisi: qz hec passio fit ex defecatione virtutis. tremor. n. in debilib^{us} facit: ⁊ itus ⁊ extra: uirtutē defecasse ⁊ calozē monstrat. quod aliqñ ē signum mortis: ⁊ aliqñ legitur crisis: que si ē molesta sit: bonū futurū ostēdit. Si autē rigores multotiens eueniunt: ⁊ febris nō defecerit. i. virtus fortis sit: nō tamen laudabile erit. si debilis: mortale. Si enī rigorē purgatio leq̄t: ⁊ febris nō dissoluat: necesse ē corpus dissolui duab^{us} ex cāis: Aut ex defecta uirtute cōmotiones rigoris ⁊ eius molestatiōes nō patiēte: Aut ex purgatiōe augmētante defecationem virtutis. Si uero rigor sine purgatione fuerit: neq; b̄ laudabile erit duab^{us} ex cāis. b. n. accūs ē cā defecationis uirtutis: uel signū ē caloris deficientis: qz rigorē purgatio cōuenit seg vomit^o uel sudoris: q̄ cū nō adsit: debilitatē mōstrat uirtutis. 47

Excreationes si in febribus nō deficientibus liuide uel sanguinee ⁊ fetide ⁊ fellee sunt: omnes male sunt. egeste uero bene: bone sunt: ⁊ secundum secessum: ⁊ in urinas. si uero non aliquid utilitū egrediantur per hec loca: malus.

Ecūdem q̄ aphorism^o debet esse breuis: ita d̄be

ret abbreviasse omnes purgationes q̄ ex mala materia sūt z bene purgantes sunt ifirmo laudabiles. Sed nūc hypocras taliter intēdit. Monstravit enim tria genera purgationis. vnum ex ore cum excreatione: alterus cum egestionē: tertium cum yrina. Postq̄ inuestigavit species purgationis cum secretionē dicēs: Liuide: sanguine: scide: z colerice: que omnia secretioni sunt atq̄ nētia. Et si enim malam materiam purgantia: qualitates malas fuisse mōstrant in purgato corpore. tamē aliquādo purgatio ē sicut purgatio eruginis in putrefacto apostemate: que nō iuuat morbum illuz cuius causa erunt. Aliquādo exī purgatio illa sicut sanies rupta apostematia: quam sequitur mundificatio laudabilis membri infirmi. signa vero bonus esse quod egredit mōstrantia: sūt materici maturitas: z corporis tolerantia: z subsequēs ifirmi leuitas z morbi natura: tempus quoq̄ z etas: z ifirmi natura. Finis vero huius apbozismi in libris inuenitur duobus modis. Unus taliter sicut hic scriptus ē: si vero non aliquid egrediatur vitium per locos hos: malum. Alii libri carent nō. si vero aliquid vitii egrediat: malum.

In nō deficientibus febribus: si que q̄dem extra frigida fuerint. que uero interius ardeant z finim babeant: mortale.

Oportet inuestigari: si hec accidentia possunt esse in febre nō deficiente. ego enim hec accidentia: neq̄ vidi: neq̄ esse cognoui: nisi in febribus paracrisis z cōtinuis: si periculose z pessime sint: sicut in febribus hepaticis: in aliis nō. neq̄ in acutis febribus salubribus: neq̄ in tertianis que calidiores sunt aliis. Qd̄ vero iunxit cum diceret: Non deficientibus: nullam differentiationē inter alias z hepaticas intellexit. Sed sicut cum dixit: In spōdilibus: nō solum in spōdilibus dixit: s̄ spōdilibus docti: monstrat se intendisse nāq̄ spōdiles: nisi in dorso esset ita z hic si interiora ardeant: mortale: in q̄busdam febribus solum. s. nō deficientibus intendit. Ea horz accidentia apostema ē calidissimū de genere phlegmonum z herisipilarum: que sunt causa sanguinis transbendi ad locum membri vbi apostema sit: vnde z incenduntur interiora: z cutis frigescent exteriora: sicut videt̄ in initio rigoris in febribus.

In non deficientibus uero febribus si labium aut oculus aut supercilium aut nasus distorqueatur: aut non videat aut nō audiat: iā debili existente corpore quodcunq̄ horum fiat prope mors est.

Ortura sit in membris euz extendunt lacerati iuncti ipsa vertētes se ad radices sui originis. Spasmus vero z tetanum patiunt nervi: aut ex causa calidi apostematis: aut ex nimia frigiditate siue siccitate: que si nervis eueniunt: molesta sunt. maxime in non deficiente febre z infirmi debilitate. quodeūq̄ enī horz duoz apparet: mortis vicinitatem ostēdit: maxime si nō videat neq̄ audiat: virtus enim sensualis ē defecta. 50

Si in febre non deficiente disania superuenit z desipētia: mortale.

Liquādo hec accidentia ytraq̄ de vna sunt causa sicut cerebri passione: vnde qualiter sit spūs magnus z rarus in p̄noscis d̄r. Aliquādo ista disania est ex passione in quibusdam instrumentis spiritualis

bus habita: quia cum apostema in interiorz costarum sit pelliculis: vel in pulmone: siue cetera passionis pectoris z pulmonis: mutatur spiritus: que omnia molesta sunt z periculosa: maxime cum febre acuta: que cum his morbis semper contingit. Quod autē dixit in febre non deficiente: superiori assimilatur nostre sententie. Si

In febribus apostema non solutū ad primas crises: longitudinem egritudinis significat.

Quod in hoc apbozismo d̄r: palam esse videt̄: neq̄ necesse fuit vt diceret. Sine dubio enim ita ē: vt si apostema in prima crisi non deficiat: morbi longitudinem portendit. Primas crisis nominat initium future crisis: ideo longiorē morbus designat: q̄ nūmiam morbi materiam designat. que p̄e multitudinis ē ante terminum prorūpit. 52

Quibuscunq̄ in febribus aut in aliis egritudinibus uolūtariē oculi lachrymantur: nihil inconueniens. Quibuscunq̄ uero secundum uoluntatem: in conueniens.

In p̄noscis dictum ē: q̄ lachryme de oculo fluentes: non sunt laudabile signum. cum inq̄ oculi nihil patiunt: neq̄ ophtalmia: neq̄ palpebrarum asperitatem: z similia. Lachrymarum enim fluxus si ne oculis patiensibus: neq̄ ex uoluntate infirmi: defectum significat cōtentie virtutis. Non: autē qui in fine huius apbozismi p̄ior: comparative dixit: bene dixit. Error enim fuit in primis hoc scribentis: non hypocrasia. 53

Quibus in dentibus in febribus limositates fiunt: fortiores z diuturniores fiunt febres.

Limositatis causa est nimius calor: quo humida tas phlegmatica desiccatur. 54

Quibus plerumq̄ tussis sicce z modice prouocate in febribus utentibus: non ualde sitientes sunt.

Sicce tussis intelliguntur quibus nihil sreat: que aliquādo sunt ex mala complexionē instrumentis spiritus domināte: aut ex gutturis asperitate: vel ex subtili z parua humiditate. Et quodeūq̄ horum fuerit: necesse ē pulmonis cannales humectare. Si autem ex asperitate sola sit: oportet vt ex motu tussis pulmo humiditatem attrahat ex vicinis locis: vnde non valde sitient. 55

In bubonibus febres facite: omnes male exceptis ephimeria.

Omnis febris vnius diei ab hypo. vocat ephimera: que aliquā uenit ex apostematibus que in ascelis sunt in inguinib⁹: aliisue corporis carnib⁹ mollioribus: quoz causa ē manifesta. nisi enim sit manifesta z appareat apostemata: non ē febris illa nisi p̄ aliqua viscerum calida apostemata. 56

Ebricitanti sudor superueniens non deficiente febre: malum. prologatur enim morbus: z humorem plurimum significat.

Sicut apborismum superiori continuasset: ubi Sudor multus calidus dixit, et frigidus melius esset. monstravit tamen hic unde malum sit: non enim satis est quod morbus non deficiat: sed et longitudinem suam nunciat: causam longitudinis materiam nimiam esse monstravit: que cum sit nimia: necesse est tempus prologetur quod hanc causam consumat. 57

Spasmo et tetano habito febris superueniens soluit egritudinem.

Etanum est species spasmi. in quo tamen quomodo membris sit spasmatum non appetit: nisi quando ante et retro extenditur equaliter. unde et prope tetanus extensio dicitur. Spasmus ergo triplex est generaliter: aut enim est ante: aut retro: vel tetanus. i. utrunque. Causa spasmi sicut dixit hypo. aut plenitudo est nervosi morbi: aut inanitio sui: qui spasmus cum acuta febre sequatur: ex inflammatione efficitur. si antecedit. necesse est ex plenitudine fieri. Et hunc spasmum si febris superueniat dissolvitur humilitas calefacta humiditate sua: ad quem curandum taliter medici intendunt. Qualiscunque sit post febre spasmus: mortalis est et pessimus: quod et ante non similiter. 58

Causone habito rigore superueniente solutio fit.

Si de rigore disputant: in eodem libro dixi causam quod rigor aliqui sit de humoribus colericis: velociter se mouentibus in membris sensibilibus: que quod paritur necesse est: ut sudore superueniente vel colerico vomitu solvatur: quod humor colericus quod materia sunt acute febres exequites: mūdificat corpus: unde et febris soluit. unde hy. Cuius acute febris venarum est desiccatio est etate: que cum humor colericos sibi trahunt ex colerico genere. 59

Tertiana vera si non iudicatur in septem periodis longissima erit.

Nulla inter causam et tertianam ratio est quantum ad materiam unde generatur. ab eo. n. nascitur ex colera rubea. Sed tamen causonem est cum ipsa co. dominetur et augmetur ebulliens intra venas cum sanguine mixta. tertiana vera cum moueat per corpus. Vera tertiana est: quod natura sua seruat: in qua pura. co. ru. distat et multa. Tpe quoque est in quo regione et etate infirmi: complexione similiter calidius et sic tertiana huiusmodi necesse est cum rigore interpolari: et cum sudore uel vomitu colerico: siue colerica egestionem suam accessionem finire: siue et cum omnibus his. Quod cum sit exacerbatio sua: multo minor est quod: tota enim interpolatio duobus diebus. et duobus noctibus complectitur. Vera tertiana non plus quam xii. horis exacerbatur. unde hy. huiusmodi tertiana longior in vii. piodis finitur. quantum n. continetur in una die facit tamen interpolata in uno piodo. unde et iudicatur secundum numerum piodorum. unde hy. hoc idem in pronosticis tradit: cum quartana febre noiauit dicens. Iudicium quarta ne est secundum hanc rationem. Nos autem prouidentes quartane siue tertiane crises: secundum piodos iudicamus eas: non secundum dies: Septem autem piodi tertiane ueniunt in die ab initio. xiii. ubi aliqui finiuntur. neque xliii. expectat. quomodo autem se. acuta die terminat. xliii. finit. nota. et vii. die similis tertiana. vii. periodis: quod n. tertiane i. vii. piodis terminatur: et sic possibile est pacatas v. uel. iiii. seu. iii. die finiri. similiter et tertianas in eodem numero interpolatio: neque. vii. piodos expectat. hy. b. i. tertiana aliqui appellat quod: aliqui absolute tertiana sic et huiusmodi uult. n. ipse et omnes antiqui febre b. i. his duobus appellat mores. 60

Abuscumque aures in febribus surde-

scunt: sanguis ex naribus fluens aut ueter turbatus soluit egritudinem.

In apbo. alio ante dixit surditatem esse: cum humores colerici coarctati caput ascendant: quod dissoluitur cum ueter soluit. In hoc apbo. eadem noiauit: sed s. fluere subiecit. sanguis. n. ex naribus fluens soluit surditatem in febribus: si non infirmus auditus eentia patiat. neque mirandum si cessent acutia: cum purgetur humores gigantes ipsa. 61

Ne indicantur in paribus diebus descripta sunt: et amica conuersionis.

Unc apbo. hy. fecisse ego non possum credere. et enim falsus: cum in pronosticis: et in hoc eodem libro n. creticos per quaternarium numerauit: et in epidemia multos infirmos quibus crisis in. xliii. uel scripta: neque solui in. xliii. sed etiam in. xx. atque. xl. et. lxxx. Item in. xliii. solet esse crisis: et in. xxxiii. et prius crisis. in quarto. quomodo hic ergo dicitur: Si in paribus non dimiserit diebus. melius esset si in creticos diebus febris non dimiserit scripisset: sicut in quibusdam libris est in ueniri: sicut hic etiam sequitur. 62

Abuscumque in febribus quotidie rigores sunt: quotidie febres soluantur.

Igores sunt cum co. mouentur: et per totum corpus effluens in unaquaque interpolatione purgatur: unde necesse est ut febres soluantur. Similiter si tertiane et quartane sint. soluent secundum numerum huius interpolationis. postquam solent reuerti cum interpolatio alius. si aut febris soluat: quod tamen qualitates male remanent intra corpus. quod fuerit causa reuersionis ipsarum. 63

Abuscumque in febribus ictertia superuenit ante septimum diem: malum.

Ictertia aliquando est cum co. ru. per totum corpus effunditur: et maxime in cute secundum crismum. Aliquando est accidentalis propter passionem epatis quod tripliciter patitur: unde ictertia generatur: aut enim durum apostematur: aut calorem: aut constipationem. Durum apostematur non uenit subito: cum sit malum diuturnum: et longis diebus creatum. Calor et constipatio possibile est ut ueniat subito: ictertia autem ante septem dies de his duobus est quod colera rubea non potuit fluere. et per totum corpus se diuidere: secundum crismum ante septimum diem. Quod autem dixit hy. icteriam ante septimum malum esse uerum est: etiam neque post septimum ueniens bonum esse uerum est: sed non certum. hoc tamen hy. bene dixit in apborismo subsequens: quod potest esse ut durum apostema vel constipatio post septimum ueniant: neque colera per totum corpus secundum crismum se diuidit. et inuenitur autem in aliis libris aliud esse finis huius apborismi sic: Nisi cum de uentre nimia humiditas exierit: quod quod adiunxit colera diuersas per corpus exire cum humiditate illa: et morbum illum soluere intellexit. 64

Abuscumque in febribus in septimo aut nono aut undecimo aut quartodecimo die icteria superuenit: bonum: si non dextrum hypocondrium durum fiat. si uero sit: non bonum.

Ic apborismus superior est coniunctus: ut sic dicatur: ictertia ante septem dies: sine dubio malum est. si autem in. vii. siue post: bonum. nisi dextrum hypocondrium durum fiat: unde epar intelligitur pati: quod superius dixi.

Lum. n. sanguis in epate nō pōt mūdificari: nisi fel tota amaritudine sibi cōmixtā et colere pūnēte traxerit p vias q iter fel et venas sūt epatis cōstipātōne iterueniente illis. siue ex apate: siue qbus aliis: necesse est sanguines non mundificatum per totum corpus diuidi: et ictericas inde fieri. 66

In febribus circa uentrem cauma forte et cordis morsus: malum.

QUoniam cor audiamus: et stomachi itelligim. An tig. n. in hoc cōueniūt plurimū: ut dolorē huius loci appellēt dolorē cordis. Morsus aut in corde: et dolor vni eū itelligit. In eos. Alii dicūt eum itelligit morsū in corde: ebullitōes mor cordis: quē iterptati sūt: sic dicētes: Ebullitō cordis ē mor spissus: q qsi iectigatō qdā eē vī. Cauma forte i vētre. i. sto. ē co. ru. in hac sua tunica supiori feruor: vī hūc feruorē patiētes morsum in ore stomachi pati necesse ē: et cordis morsū hoc esse itelligūt. hec ergo accitā iō sūt mala. Si aut ex vbiis hy. morsū cordis spissum: et velocē motū eius itelligere uelit: et maxime iectigationē: hec accidētia sūt mala: et i vltimate pessima sunt: quia vite fundamentum igneo calore esse calefactum ostendunt. 67

In febribus ex somnis timores aut spasmi: malum.

In alio pcedenti apbozismo hy. mōstrauit sonus nocēte infirmis quē mortale dicit: et unde h firmaretur subintulit: ubi ingt. Si desipientia sonus sedat bonū. qbus ex verbis ostēdit sonū malū eē: cuius desipientia nō sedat: s; potius augmētāt: et ē ab eode et fiat. In h et apbozismo mōstrauit nocumētū soni. i. timores et spasmū loco at spasmū in aliis libris dolorē inuēi: multonēs et vidimus in morbis mortalibus in somno timores: dolores: et spasmū fieri. que tūc subsequūt: cū mali hūores q materia sūt morbi: i. sōno caput ascēdūt. Timores. n. significāt multos hūores q sūt materia morbi: sōno ascēdisse ad caput: et inuoluisse cerebrū. Spasmi vero inanitōs: tūc. n. natura magis mouet iteri? q exteri? et sicut q post cibū ilico dormiūt gravitatē i capite patiūt. Similiter q ad sōnū corpibus hūore plēis deuēiūt grauat et patit eoz cerebrū. Si. n. hūores illi sint melancholici ad sūt timores: i. aliis spasmū et dolores sp qz sōnū cū ē hōz pp effluentia hūorū in viscera et cetera mēbra i teriora. s; in idē sōnū malus dat iuuamētū in digerēdis hūoribus. vnde dormiētes post saturitatē nō multū patiūt: sed alii in his nō solū hūores in cerebro adunāt s; in ore stōachi: iōqz sum? ide magis ascēdit. si tamē bi digesti sūt: sōnus bon? erit. si indigesti. malus. 68

In febribus spiritus offendens malū spasmum enim significat.

Oportet. n. aerem hic itelligi per spūm: q est anbelitus: sicut in pnosticis: ac si diceret: si aer qui est anbelitus mutat? sit a viis suis. i. si aliqd eū offēderit: ita ut trūctetur: spasmū significat. Hoc. n. nō cōtinigūt: nisi cū lacerti: et nerui mouētes pect?icipiāt spasmari qd si augmētēt et i aliis mēbris multiplicet: i. spasmū i cidit infirmū. mor at anbelit? est duobus modis. vnus i tractu aeris: et mouet iteri? alter emittēdo aerē q mouetur exteri? Aer aut aliqd offēditur cū anbelit? trahāt. et hoc ē qd dixit hy. Tractus anbelit? aliqd multiplicatur vt post pōres tractū alter subseq ilico vidēt: sine qbus libet remissioib? aliqd ē offēditur emittēdo: sicut idēs testatur. Aliqd ingt aer in viis suis offēdit: cum exteri

us egreditur in qbus ambobus vnus solus cursus abelitus ab eodē mōstrat: in hoc vō oīs anbelitus offēdit? Si ingt aer i viis suis exteri? siue iterius: siue i vtrūq offēditur malū est. hoc hypo. intendit hic. 69

In febribus acutis spasmi: et circa viscera dolores fortes: malum.

Qutes nāq dolores ex spasmō sūt. si g? spasm? fiat in acutis febrib? aut febres desiccasse: aut nūmū humores exuberasse significant. 70

Quibus urine grosse: globose: pauce: non sine febribus multitudo ueniens ex his tenuis iuuat. maxime uero talia ueniunt: quibus ex principio aut celerius hypostases fiunt.

Urina est colamentū sanguis ex epate ueniens ad uesicā. Grosse aut et globose urine ex pigui et glutinosa materia sūt. vī et pauce sūt. qm ex ipa dē sitate exire pibentur. De at si multe et tenues fiant iuuant. qm materiā subtilitatē significat: cū iā nō sit exēp? di ipedimētū: maxie vō he illis euēiūt: i. qb? urie aut stā a p? aut nō multū post pncipiū habēt hypostasis graua. n. ē materia. q urina grossā dixit: nō sufficit hyp. et iō globosā adiūxit: q ostēdere nobis itendit: aut qritatē sue grossitudinis: aut diuersitatē: cū frustra in ea appeāt diuersa carābia. i. globis similia. In qbusdā libris loco globose limosam iueni: et hoc in libris Timorbei ē iuē? tus: et iudē i libris dyonisiū: Sed hi si cum grossitie sua diuersitatē hūorū offēdere intenderūt: nouū qdā significauerūt. Si at qritatē grossitiei solū: nō magis aliqd: q aliū mōstrauerūt. S; hy. in his vbiis non se itendisse mōstrauit: nisi tū urina pauca et globosā. sicut post testatur in subseqntib?: cū multitudo ueniēs ex his tenuis dixerit. Et si urina pauca et grossā diceret: nō min? significaueret. multis. n. h urina sine febrib? uenit: cū natura hūorū abūdantiā expellat p renes: s; ē h uria aliqd naturā raliū ē in febribus. neqz qsq arbitari pōt qre mutatio hui? urine in febrib? ad contrariū sit illaudabilis. mutatōes n. urinae et in febrib? plurimū determinate in spissitudine sūt: cū morb? accedat ad declinādū. Ad nihil g? aliud hy. h indicauit: nisi ut qd rap erat ostēderet nobis: aliqd n. in initio morbi: siue pax post initū: uria pauca et grossa ē cū fecib? in fundo: qd cū sit: nō sicut alia urina bonus signus erit. et sicut si in tenui urina i initio morbi an digestos hūores hypostasis appeat: nō ē laudabilis. sic et si uria grossa pauca i qritate erit. nō. n. p renes exire potuit. et cū mali hūores plurimū purgēt: qd at remanet digerit: nec ē p urina subtilē egrediat. h aut plani? q ab hypo. dicitur. quia ipe tenuem dixit absolute urina naturalia non deber absolute esse tenuis neqz grossa sed inter utrūqz mediocris. i. grossior subtili adsa. subtilior grossa carābosa et trūbosa: et nec ē ut sit multa qz cū pze sua cōclusiōe. i. opilatōe p? nō pōt exire: putrefacta opilatōe multā oportuit emergere. 71

Quibus urine in febribus conturbate et couerse uelut subiugaliū bis capitis dolores aut adsūt: aut aderunt.

Une qdā cū supiori cōtinuāt apbozismo dicentes Quibus urine sunt conturbate uel conuerse uelut subiugaliū: dolores in capite aut adsunt aut aderunt hoc qd dixit couerse cōtrariū supiori pntat eū possuisse. i. tenuem. alie vō couerse itēdūt turbulente

Sed qz piores subtilē urina capitis dolores significat
putat fallū: cū sēp dolorē capitis turbulēta urina solet
at arcedere vel seg. itē by. vrinā hāc turbulēta uoluit
telligi: cū uelut subiugaliū subitūlit. Tales. n. vrias: aut
būop turbano: aut cibop idigestio reddit: qz sūositas
ad caput ascēdēs dolorē facit: qd sit cū calor i grossā ma
teriā i caput opari. Videm⁹. n. i exteriorib⁹ cū calor ignis
i gubūdā corpib⁹ opet uētos generari: z materiā ide tur
bari: sicut i cera: z pice: z resina: z similib⁹ pōt iueiri. que
dā at buuismōi urinarū turbulēte diu existūt: q. i. bipo
stasim grossā velociter faciūt qd cū fiat velocitatē cessā
tis morbi significat. Que hō hypostasiz nō faciūt. z tur
bulēte existūt: si fortis sit x⁹: logū morbi significat: si
debilis moriē. S³ h⁹ bui⁹ apbozimi rōi nō attinēt. Nos
m⁹ subdidim⁹: cū adiuuet: qz ad hūc apbo. explanādū at
tinet: hoc ē si uria igt ē turbulēta: necē ē vt ant dolores
capitis adsint: vel futuri sint aut iā affuerit sic by. dixit
Brosse. n. uētositates cū calore cito ascēdūt caput: nō tū
necē ē i capitis dolore huiusmōi urina eē. Aliqñ eniz
dolor capitis ex solo calore fit: vel ex co. ru. i capite. vel
stōacho exite: uel aliqñ ex nimia hūiditate caput inhibē
tate: aliqñ ex nimia cōstipātōe aliqñ ex grossa capitis vē
tositate: i hōz nullo necesse ē urina turbari. 82

Quibus in .vii. terminantur: his nubes
babet quarta die urina rubea: uel ali
am fm rationem.

Purimi bui⁹ ubi itēptes by. in hac arte ignorā
tes: sicut i multis locis ita z i hoc apbo. sūt dece
pti. qz arbitri sūt alia fm rōem dixisse: vt ostē
deret significatōes de sōno. uigiliis: anhelitu: potōe: vo
mitu: z similib⁹ aliis i pnoctis mōstratis. q si fm qz os
appet: crisiz in. vii. futurā significant. Quos ego dico
ignorare pnocticoz sūdamētū: qz cū ifirmi uigilā: plu
rimū angustiat: z febris augmētā: anhelit⁹ mutat⁹ cuz
ad crisim apopiqz. Nō g⁹ necē ē ex his significatōib⁹ i
uria appētū liberari bis accētū. Iniecit g⁹ cū alia fm
rōem dixerit: alia significatōes multas sepi⁹ appentes:
qz igneasse credo lib⁹ hūc itēptates. Isti. n. festinaue
rūt ad itēptādū anteqz hypo. cāperēt itēlectū. Quarta
enī dies sicut dixit by. nūcia ē q mōstrat qlis futura sit
dies. vii. oēs g⁹ future significatōes coctōz pēdētes: z
i ipsa appētes crisiz significat in. vii. futura. un nō solus
i qta rubea nebula i. vii. crisim significat: s3 alba adhuc
certior z dignior: z h⁹ maxie si media sit nebula z suspē
sa: cōiūta z eqlis. Si at morb⁹ acut⁹ sit: sola mutatio co
loris uel liqris. i. substantie vrie ad futurā crisiz i. vii. die
b⁹: ubi g⁹ uria tēuis si igrosset i qto die grossitie mo
derata: uel uria alba: si citiet⁹ ut pomū citrinū i his mor
bos hūit⁹ pacutos necē ē cris die. vii. uēiat. by. at tātus
unā significatōes noiauit. i. rubeā nebula pēpēt nos ali
as significatōes cape. p hāc ostēdēs crisiz futuraz si sint
tales: qles inuit p istā. h⁹ at signa i die quā nūcia uocauit
sūt appētia: sicut uria: spura: z egōes. h. n. sp⁹ crisiz futu
rā significat: s3 tū nō sp⁹ laudabilē. In h⁹ apbo. solā rube
am noiauit: qz raro appet: z ē singularis. alba. n. sepius
appet z i digōne certissima ē. Si at by. tale qd de rubea
reticisset: nullus i ea tantā nī ide eē crederet. Rubeus
n. color z si saluē morbi significet lōgiore eē. m⁹ temō
strare solet. un by. i pnoctico: Uria igt si sit rubea: z by
postasis similit⁹ z leuis. significat morbi pōrē lōgiorez:
s3 tā saluberrimū. S3 adhuc d3 iuefigari si rubea nebu

la quā appētē i qta crisiz futura i. vii. dixit significare:
by. si inqz appēt in aliq alia nūciatura aliā futura crisiz
sine nō futura pōtēdit i subseqnti cretica. hoc at iuefiga
ri faciēdū ē in ifirmis. Hui⁹. n. rubea augmētū nō tale z
tā certū. si i qlibz alia appetat dat signū qliter z quātū in
qta appetus dat iudiciū: nisi cū morbi mor⁹ sit uelocissim⁹
m⁹. In hac. n. nebula i qta uisa: iā ipis tū pēit qz v⁹
qz ad. vii. trāsiturū ē. hypostasi. n. appēte rubea i quar
ta possibile ē crisim vēire i septia. s3 si i undecia appuerit
ipossibile ē tres dies sibi sufficere ad faciēdā crisim necē
ē g⁹ p⁹ ipis sibi dari. Si igt h⁹ rubea appetat: certū qdes
bonū significat. Uidi. n. multoties h⁹ oī signū appere in
qta z crisiz deuēire i. vii. et ubi i. vii. deuēire crisiz i. xii
ii. et ubi i. ix. uidi crisim deuēire i. xvii. et ubi i. xi. cris fu
it in. xx. et ubi in. xx. et cris in. xxx. deuēit. 83

Quibus urie lipide aut: albe: male ma
xime si in phreneticis appareant.

Urine lipide huiusmōi multā lōgitate significat
decoctōis et morbi: vñ et uirtutes dissolui et est
mortale: sicut uidem⁹ de febrib⁹ et phrenesi. Ego
at cōfirmo ifirmū huiusmōi nō euasisse: si inqz tales ba
buerit urina. cū. n. hic morb⁹ de sola sit co. necē fuit appe
re urina colericā. S3 si urina aquosa li mpida appareat:
multā longitate coctōis significat: et mōtū colere sur
sū pōtēdit ad caput ascendere. Aliqñ. n. vrina solum
est limpida uel solū alba: uel solum tenuis: et tū colorēs
colerici appet in ipsis: s3 cū aqua et limpida sit i ultimi
tate cruditia ē. Quod at dixit. Maxie si i phreneticis
in eis plurimū apparere itēdit: neqz ita est sicut alii in
telligūt: quasi in omni phrenesi hāc uideri necesse sit. h⁹
at arbitrates nō signa ifirmoz itelleperunt fm qz opoz
tet. inueni uero in aliis libris taliter scriptū hunc apbozif
mū: Quib⁹ urine lipide aut albe male: et he in phreneti
cis appet maxie sed que cura de litteraturis: in quibus
l3 diuers⁹: sensus tamen unus et idem oritur. 84

Quibus hipochondria suspensa sunt: z
subrugientia lumbi dolore superueni
ente: uentres bis humectantur: si non uen
rositates erumpant: aut urine multitudo su
perueniat: in febribus uero fiunt hec.

Hic by. hypochondria suspensa dicit et tumida et
se: qd multis sit ex cāis. Prio ex uērositate grossa
et inflata: et h⁹ loqz b⁹ ista. Et at duob⁹ modis:
uel in cōcauitate stōachi sit: et vicis sibi locis nō cito dis
solubilis. uel aliq cā accitālī. inter q duo hāc by. oriam
fecit. i. subrugientia. P⁹ia. n. nō sic habuit: s3 sub hypoch
dria tetinostatē et tūoz qz vter. Altera habuit rugitū
qz quasi uox est illi⁹ uentositatis cū nec magna nec multa
sit. hec at uentositas tendit ad iferiora: cū hūiditate pua
qz cū descenderet cū ea: et tūoz vqz ad hypochondria de
scēdit quo ad iferiora uoxi puenit: nisi cū mēbra illa
distendāt membra iferiora sūt dolorosa. Aliqñ quoqz
eadem humiditas descendit in uentres: et largo scō fora
mine cogitur exte: ergo bene dixit cū diceret. Nēce est
his hūectant uentres: nisi festinent ad uenas hūiditates
ille et tūc p anū exeūt uentositates. aliqñ etias utrūqz re
dir ad uenas. i. uentositas et hūiditas: sicqz dēiqz ad uen
cas qz i febrib⁹ dixit h⁹ fieri cōsuetudo aūqz fuit cū dīce
rēt ille febricitauit: uel febris hūit: febris itēdet sine ca
lo⁹ apatis: z sine vulnerib⁹ z passioib⁹ alicui mēbro ppe

acciditibus: qui. n. febricitant ex apate lateris seu pulmo-
nis seu cuiuslibet membri consueuerit de his dicere pleuresi
periplemonia: splene: et similibus eos laborare. intendit
at hic in febribus duobus modis. aut ut hec accidētia vi-
cta ex febribus sint. que non sunt cum apatibus aut in hec
membra veniunt non ventositatē: neq; vrinā faciētia: neq;
solutionē quorū cū q; hec rugiositas veniēs in hec mē-
bra non sū nature cursum est: sed sū morbum. 85

Quibus spes ad articulos apostēa cō-
uerit: eruet ab apostemate urina gros-
sa et multa et alba facta: uelut in laboriosis
febribus: Et maxime si quartanis quibus-
dam incipit fieri. Si uero sanguis ex nari-
bus fluat: ualde celeriter solvuntur.

Dixit ante in articulos laboriosos eūire aut mor-
bū apā: et tūc si in morbo laboriosū fuerit illū
mēbris. Et his idē qbus morbus prolongatur.
qđ sit ex multis et grossis humoribus. Si aut natura cōfor-
tat ad mūdificadū cū urina corp⁹: ab apate euadit infir-
mus. Talis. n. vrina multā materiā pblegmaticā ostēdit
qđ corp⁹ fluēs i articulos colligit. et apā et dolorē facit.
si in q̄ta die qđ septē cōtēplaria hec vrina fiat ipā ma-
teria p vrinā deducta: ex qđ apā futurū erat. Qđ at vrinā
sanguinē fluere e naribus: euacuatores uniuersalē ostēdit
cū purgatoibus: qđ antea p vesicā egrediebant: illi materiē
inq̄ purgatoib⁹: qđ futura ad articulos fuerat ad apā ge-
neradū. Et febres laboriosas ad similitudinē hōp itelle-
xit: p qđ alias daret itelligi. In p̄tia hō nūcia: fecit hūo-
res fluere in vrine vias. hec febres laboriosa sola veloci-
ter generat apata: nō lōgū expectās tps: sicut quelibz fe-
bris alia. Aliqñ fuit apata post auriculas in his febrib⁹:
pter qđ hūores descēdāt ad inferiōra: ubi generatur apā.
sed si calor sit multus necesse ē vt materia ascēdat supi⁹
vnde uel apā post auriculas gignitur: vel sanguis flux⁹
e naribus: qđ qualiter apā p fluxuz sanguis velocius qđ
vrina soluitur: nō necesse ē mōstrare hic: cū hoc oib⁹ pa-
teat. vii hypo. Si sanguis fluat ex narib⁹ ualde celeriter
soluitur. vrina uero tempore soluitur longo. Quod dixit
in quartanis. i. die quarto ad similitudinē attulit. i. b
nūcia. o3 aut sū hāc oēm diē itelligi nūciā. 86

Si sanguinē: aut pus mixerit: renū
aut vesice ulcerationem significat.

Quam ulcera in renibus: vel vesica sint: aut in loco
ubi vena sit: nō parua: maxie cū corrosiōe aliqua
necesse ē sanguinis mictura sequat. Si at eadez
ulcera nō in loco sint: vbi vena sit: neq; sunt corrosiua.
segtur sola saniei mictura. Aliqñ etiā ulcera sunt i vrine
viis: vnde iūgūtur sanies et sūguis: he aut viē sūt iter
renes et vesicā. possūt. n. uulnera eē in renibus uel vesicā.
Possumus at itelligere in sanguis mictura aliō eū
itendisse. non. n. idē esset dicere: sanguinē mingūt. Alii
quādo. n. apā crepatur extra vrine iustā: et tūc mingūt
duobus uel tribus diebus sanguis et sanies: sicq; cessat
Sed qui mingūt sanguinē multis diebus: et mensibus
significantur eē in vesica uulnera: uel renibus. potest at
itelligi locus ubi uulnera sunt ex dolore: et ex excrementi-
bus cum urina: que dicam postea. intendimus at in viis
vrine sicut in renibus uel vesica uulnera esse. 87

Quibus in urina grossa: quasi carniū
frusta: uel sicut pili sunt: his de reni-

bus exeunt.

Rusta carniū intelligimus de renū substantia
eē: sicut pili nō ex eorū substantia sūt seu eētia. i
huiusmodi aut reb⁹ substantiā renū iposibile ē dissol-
ui: qđ siqs dixerit. naturā renū nescit: neq; de substantia
vesice sūt sicut qđā arbitrari sūt: qđ. n. idē dissoluit: siq;
mus assimilat: sicut paulopost hy. dicturus ē. Et g⁹ ta-
liter sicut ego multoties vidi: s3 multi medici expimēta
ti raro se vldisse dicāt huiusmodi urinā. modernū v3 me-
dici hāc passionē vocāt pilorū generatōz. qđ qđ i hac uri-
na nascit: qñ pili: et maxie albi eē uidēt. Ego at expimē-
to quēdā vidi lōgiores qđ credi possēt minuisse pilos: qñ
medietatē vnius brachii. Cū aut fuit: qđ anteq̄ hāc urī-
nā. h̄ret: p totū annū fabas fractas et multas: casū qđ
recētē comederat et siccū. itē vidi aliū cū grosse diete sic
vrinare. Vi. n. hūiores grossi in renib⁹ pp caliditatē incē-
si et exsiccati generāt pilos huiusmodi. Curatio nāq; hu-
ius morbi testat rōe eē sic: q. n. hoc passi sūt nisi cū me-
dicina subtiliāte. dissolueret: et icidēte curati sūt: et cū di-
eta hūectatiua. Si at in renib⁹ uel vesica ad sint uulnera
adco magna: ut quasi pili dissoluāt de hōp substantia: si
hec iuuat: sed potius vocat medicāmia. Mirādū ē hy.
toliter hāc passionē vocasse: et cū determinasse: et nō pau-
cos vsq; ad p̄sā ipā ignorasse. Locū et determinauit cū
de renibus dixit exire: neq; qđ sicut i priozib⁹ significa-
ti dixerit. veluti siqs petra mixerit: et exire de renib⁹ di-
cerem⁹. nō tñ ptē substantiē renū: si creati in renib⁹ dicere
mus. Rusta hō carniū ptes sūt renū idē dissolute cau-
sa uulnerū. pili nō similes: sed creāt itra renes sicut et la-
pides. Dicāt apbozism⁹ sic male iuenit in qbusdā libris
hūibus in vrina sicut pilos carnis frusta de renib⁹ h̄re i
gnificāt. nulla qz vria sit iter pilos et carnis frusta: cum
tamē pili nō assimilet carni. Ego at i reib⁹ itesse hoc pati-
entib⁹ nūq; vidi: s3 i febrib⁹ vidi: qñ frusta carnis egredi
i uria: cū inq̄ vria orobo assimilabat: qđ de grosso san-
guie generat ex calore renū seu epatis icenso ē. Frusta
at carnis i uria sana nūq; vidi. Pot ergo vria grossa itel-
ligi vria naturalis: qđ grossa ē qñuz ad tenues: grosse: et
tenues urie cū sint h̄ic i vltimitate sūt itelligēde: abusi-
ue tñ mediā noib⁹ extremoz aliqñ possibile ē eē vocatā:
utpote si cōpēm aliq̄ urina ad tenuē: vocam⁹ grossā: et
ecōuerso. Cū igit talit hy. dicta cōsiderēt: hui⁹ crit apbo-
rismi sēsus: hūitū i urina sua nō tēui frusta carnis pua
uel sicut pilos b renib⁹ exire significat: qđ si uria sit tēuis
passiōes crūt iuuēis: qđ sere tāgent i apbo. subsequēti. 88

Quibus in urina pingui existente fursu-
ra minguntur: his vesica scabiat.

Urina tēuis nō ex q̄litate est venaz boīs: nō tēu-
is v3: s3 mediocris: quā hy. pingue dixit: Quid
quid in uria exeat i renibus uel vesica esse passio-
nem significat: sicut hy. dixit. Quib⁹ i uria pingui exite
minguntur fursura: cū h nō sint b uena: cōstat esse de ve-
sica: qđ nō esse b renib⁹ dictū p supi⁹ ē uēa v3 nō eē tpanē
tū mōstrat urie: tñ aliqñ exire d uēa: sic b vesica ex sūguis
icenso ē qđ sit ex caloris vltimitate: q sūguis si grossus sit
p̄t testat icendi: maxie si sit sic fex vni quā feces nigrū
hūore medici vocāt. Et sic i scabie excoziat cutis supici-
es corio tyrie assimilata. itidē et itiora mēbra itē passā.
Si g⁹ uēa uel vesica scabiat necesse ē ut cū urina exeat cor-
tex. sic fursura p̄t p ut inā itelligi. vñ cortex uēit. si. n.
uria ē tenuis passio ē i uēis. si v3 nō tēuis. i vesica erit. 89

Quicumque sanguine sponte minguitur his de renibus uene rupturam significat.

Quod sponte. i. sine causa dicitur: vel sine manifesta causa exteriori: vel subita sine precedentiibus accubitus potest intelligi: sicut videmus vulnera in vesica concreta: impossibile est ibi venam crepare propter multitudinem sanguinis: nec solum in renibus eadem causa fieri. neque enim sanguis in vesica colatur: sicut in renibus prepedi colari: neque ad eam sanguis effluat: nisi quod ad eam numerum sufficit. Venae autem cum creparentur: sanguis erit purus sanus et subitus. cum autem in profectum ut inde sanguis emittatur: sed sicut sudor: et paulatim stillans egreditur: et urina quasi sanguinis est mixta. Aliquid tamen sanus quis de vesica venis erit corrosus: sed antecedunt signa quod vesica sit vulnerata. scilicet dolor et sanies in locis suis: et aliquando frustra de vesica substantia. Bonum ergo est pro sponte intelligi subito: sed non sine causa manifesta. Aliquid enim de renibus sine exteriori causa multus sanguis egreditur: cum vene in eis crepantur: vel cum sanguis in eis augmentatur: vel ex nimio saltu casu quoque vel percussione.

Quibusque in urinis barcosas substantias uesica aut renes lithiasis habent:

Respondeo: non est necesse barcosas mingentibus lapides in vesica sponte concreta: aliquando enim in renibus generantur: error autem in hoc aphorismo est apertus. scilicet autem by. medietatem apborismi premissit: aut post librum eius scribens hoc neglexit: quod ubique concreatur lapis: non ex necessitate urina barcosas erit.

Sanguine minguit aut trübos. et straguriā habet: et dolor incidit in pectinez et sub uentre et periteneon: et circa uesicā dolorem significat.

Respondeo: huius aphorismi inueniuntur scripti duobus modis alii enim dolore scribunt: alii passionem: sed nulla ratio horum est differentia. In alio est error: cum enim circa uesicā by. dicitur passionem: in vesica solum est intelligitur: Sed tamen passio ista ob instructo urine est composita. i. vesice renibus: et ubi urine que iter renes et vesicā dicitur sunt esse. bonum ergo est ex his suis intelligi circa uesicā: non solum in vesica: sed et ceteris urinis istis: quod si sic intelligatur plurius erit sensus aphorismi. non enim dicitur circa uesicā ulcerationis: sed in vesica.

Sanguine aut pus mingunt: aut squamam: et odor grauis uesice ulcerationem significat.

Respondeo: et sanguis composita in omnibus istis urinis significat esse vulnera: sed sicut per se est vesice morbus: et magis squame. Inueniunt autem in libris pluribus. Que mingunt sanguinem. et sanies: et in pluribus. Vel sanguinem vel sanies quorum quodcumque sit ulcerationem portendit: tamen prior intentio utrumque testatur: vel semel sanguinem: vel semel saniem.

Quibus in urinali uia pustule nascuntur sanie facta et erupta solutio fit morbi.

Respondeo: aphorismus ex nimia breuitate uel esse superfluum. nulli enim dubium est quin aperte in urinali materia nato: et facto famoso et erupto: fit morbi solutio: sed inuestigans perspicaciter inueniet utile esse: pustulas has semper persequitur stranguria quibus solutis et stranguria cessabit. Sed oblitus sum cuiusdam rei: de qua sophiste me redargueret. Sed forsitan by. uoluit: ubi sanie facta uel erupta stranguriam solui. Aliquando enim

in his locis pustulis natis: non tamen sanies fit: sed potius pustule per se deficiunt. Sed by. utrumque intendens hanc subtilitatem quasi planiorē.

Rina multa facta noctu: modicum secessum significat et econuerso.

Respondeo: dubium est quod cum humiditas multa de uentre in uenas effluat egrediens deficiet et minuat: et quod per secessum quod per urinam duci debuerat: quod tamen quod cum exit cum sece cibi egestio liquidior et maior fit: et urinas palam est minorari. hoc autem inuit ut monstraret quod siccitas et effluetia uentris medicetur: semper quod expedit. cum quod liquidior est uenter quod per secessum minuit. et ad uesicam deriuat. si autem sit liquidior: per maiorem et quod potius possumus ne in uenas exeat pro bibeat. Dicit enim. tunc per urinam: quod per secessum debebat duci. Nocturnum autem dicitur: quia tunc est tempus digestionis.

Sinit particula quarta. Incipit quinta.

Spasmus ex helleboro: mortale.

Respondeo: consuetudo fuit antiquorum cum dicerent helleborum absolute intelligere albus quos inquinant qui biberit: et spasmus purgato superuenit: mortale. Sed tamen hoc accis in initio purgationis non mortale erit sicut alie potiones sunt mortales. que ut fuerint ebibite sunt ilico suffocantes. periclitatur ergo cum in moneatur: angustietur in uentre: unde neruus patitur ex cerebro descendens in stomachi coniunctus: et per eum necesse est os stomachi patiat. Videmus enim multos homines patientes in ore stomachi maximum dolorem hunc: qui tamen helleborum non biberit ex dolore aut illo spasmus superuenit: sicut uidimus in quodam iuvene heruginem eris vomere. Tertius autem helleborum eris vocat quod vomit. Sicut ei herugo in colore liuida imo in omni qualitate comota: qua herugie vomita spasmus subsequitur: herugie vero purgata cessauit febris. et statim a spasmu liberatur. Possibile est ergo si dixerim ut bibentes helleborum albus spasmum patiantur propter colligantiam oris stomachi: et nerui in doloribus. Aliquid propter nimiam inanitionem patitur spasmum bibentes helleborum albus: si accidit sepe inuenerit co. ac. huiusmodi solutionem nimiam. ubi suis corporibus quodammodo monstrauit esse curabile: sed de inanitione neruorum et de siccatibus spasmus est incurabilis. Aliquid quoque spasmus est ex colligantia in dolore: quem neglexisse cum non debemus existimare. cum enim pus dixerit spasmum de inanitione et plenitudine fieri: ille etiam qui est ex colligantia intelligitur: et aliquid etiam singultus uentris propter dolorem et punctos stomachi vel nerui. hoc autem genus spasmus ex helleboro solet nasci: non tamen hypocholesteria: sed possumus intelligere hunc spasmum esse de inanitione quod oris res purgatiua est et siccatiua. Nec sunt genera spasmus cum ex helleboro uenerit: neque aliquis est curabilis: nisi qui cum dolore et plenitudine propter motum vomendi uentris. qui est de siccitate incurabilis est. Si ergo hypocholesteria dicitur aut mortale dicitur. Quia si spasmus ad curandum duri: uel non curabilis est. et in uulnere spasmus superueniens mortale.

Respondeo: autem spasmus de helleboro mortale dicitur et periculosum esse intendit: et plurimos tamen inde mori: sicut et his superuenientem ex uulnere in principalibus membris scilicet: ut est cerebrum vel epa. vel in neruorum locis restitutum esse mortale: sed tamen quiescentem superuenientem non necesse est tamen mori.

plurimos ergo mori: et non oēs itēdit sicut et i plurimis locis signare mortē mortale dixit. et nō oēs dixit moriū tur: sed plurimi spasmī in vulnere veniētis cā tūo sup ueniēs ē et apā: q si sint in nervosis mēbris sicut pōcū dēri: sēp spasmāt primū loc' apāti: vel tumori vicin' dē inde ascēdēs passio huiusmōi vsq3 ad fūdamētū: uel in nū nervoz puenit: et post patietur totū corpus.

Sanguine multo fluente: spasmus in natus: aut singultus malum.

Don ē itelligēdū h idē itēdissē: et qd supius con suuit. n. multis locis dicere mortale: et mortē si gnificare: s3 tñ nō eqūit. vñ et h mortale nō simi le ē supiori: s3 minus mortale. Dicāt spasm' q d multo sanguinis est fluxu: vñ est de supioribus: q3 cā eius de inanitione esse comprobatur.

Spasmus inatus et singultus est nimium inanitionem malum.

Quod āt dixit belleboz bibētes pati vniuersaliē brepēt: vñ nō solū ex bellebozo spasmū esse de beret itelligi: s3 ex ei purgatiōe ad vltimū ducen te: nōq3 tñ min' piculosus ē: h ex inanitiōe q3 q ex belle bozo solo dicit' est venire: s3 ē piculosus h qm ex inani tiōe ē. Singultus ē ē spasm' quem os stomachi et meri sicut monstrauit alias patiuntur.

Inmoderata purgatione spasm' aut singultus in natus: malum.

Spasm' ē motus inuolūtari' et volūtaria obtinēs loca. Singultus ē spasmus stomachi nimium ple ni aut desiccati: aut mordificatiōe: aut irritatione aliqua icitari. Dis. n. imoderata purgatio pessima est: soluitur autem per repletionem. repletio vero spasmō p lente: aut singultu nequit fieri.

Sinebriatus aliq3 repente sine uoce fiat: spasmō in natus moritur: si non fe bris acceperit eum: aut ante horam s3 quā crapule soluantur locutus fuerit.

Huiusmōi spasm' de nervoz ē plenitudie. Unū enī vniuersaliē iplet nervos: q3 calidū ē. oē āt ca lidū cito pforat corp' magis si vinū sit nō grossū. vñ q3 vinū multū ebibitū et calidū: et cito corp' pforati um: et nervos iples cito facit spasmū. S3 tñ aliqñ bōi tate sua qd ifirmū fuit restaurat cito. si āt loc' talis sit q restaurari nō possit: spasm' ille cito meatē ifert. Inuesti gare o3 ppetatē hōz vboz: fm q repēt sine uoce dicit h. n. cōtigit cū sēsus et mot' auferunt' corpi. et accētia h apoplexia cōsueuerūt vocari. hy. āt monstrauit nasci ex nervoz patiētib' fūdamētū. Impossibile. n. ē corp' totū spasmēt: si nō cerebr' h patiāt: aut ex se aut ex alioz ner uoz vel mēbroz colligatiōib'. Ebrietatē āt ātq itellexe rūt capitis ēē passio. pp vinū nimū. noīat autē lingua grecōz craseleos. abūtiue a craneo tractū: selios vñ iecti gatio. hy. vñ cū ān horam iquit veniēs: s3 quā crapule soluitur: tps itēdit qd nō laudabile ē in oī equaliter ho mine. sūt. n. hoīes q scāda dissoluitur die ab ebrietate qd eadē nocte: qdā tertia die: q oīa cōtigit fm q vinū ē vniuersū: et fm nām et tūmē bibētū. sicut āt nō oēs cū hū digerūt eqūit: taliter et vinū bibētes: nō ab ebrietate sua eqūiter dissoluit. vñ nos o3 expectare longius tēp ebrietatē dissolūde. si āt febris n supuenerit: n3 ebrie tas dissoluit: n3 ille locus fuerit: spasmō in natus mori. 7

Quicunq3 a tetano apprehenduntur in quatuor diebus moriuntur. Si uero robos effugerint: salui fiunt.

Etan' ē morb' pacut' ab vtriq3 spasmī mōstōi dūis cōposit'. vñ necesse ē i sine velocē eē. nā ā fortē motū hūc nō pōt pati: et lōgitudinē tps Crisis ergo sua i prio d3 ēē piodo: sināt ē mortale.

Epilepsie quibus ante iuuentutes mutatiōes habēt. quib' uero post uigēsimūqñtū ānū: cōmoriunt plurimum.

Mutatio morboz certa est: cū de mēbris tētur in mēbra. Aliqñ āt abūtiue qlibz alterat morbi dī mutatio. s3 qdā dicit' hec eē nō mutatiōe morboz: s3 pōt' curatiōe eoz. quā hy. talit' incedit. materia āt epilepsie grossa ē: et phlegmatica: et sic Curatio hui' ergo ē cū imutatiōe erat' de hūiditate in cū exercitiis et desiccatiua dieta: et medicina hui' morbi dīa. Dic autē hypo. solā pp etatē dixit mutatiōes. S3 bñ iustigauerim' curā medicādi huiusmōi ifirmos h lē iuciem': q3 itō qd dixit dedit itelligere alia hui' m bo dīa. Itē hypo. i multis locis h' libri: Epilepsie i iuuenis cū imutatiōe cratis regiōis et diete eundit: sic h epilepsie ante pubertatē veniēs mutāt cū pubesce si uero post. xxv. annos cōmoriunt. vbi intendit tēp pubescēdi: qd a. xlii. anno incipit in. xxv. annis finit. Quicunq3 uero ante pubertatē hāc habuerit: euadit tempore pubertatē: si fm q o3 adiutus fuerit. Dico ē q si in alterā etatē cūenerit: et se adiuuare voluerit: rī pōt: ex negligentia enī sua nō sanatur ante. xxv. an rum etatem. Qd autē dicit: Si post. xxv. annum veni tpi cōmoriūt: q iam. xxv. ānos trāscrit itēdit. Epilepsie ergo ante pubertatē veniēs dissoluitur i pubertate. āt post pubertatē. i. a. xlii. ānis vsq3 ad. xxv. venerit sanari: si nō neglexerit. Si post. xxv. i qbusdā libris nō possibile ē illi cōmori. i. i ea moriūt plurimi.

Quicunq3 pleurenci faci: i. xlii. diebus nō purgatur: bi i empima transeunt.

Quicunq3 by. dicere purgatiōe materie pleu rici sēcati sputi et mūdificatiōe sui q oīa iucēnt in pisonoxomatōn: et i pnoitias. hoc āt tps mūdificatiōis terminauit: sināt i empima incidit. Empi ma autē ē itēdit: aut oēs mutatiōe apāris in sanā in locis multis pnoiticoz ē iuceniri: aut fluxum ciuū in spaciū qd ē iter pect' et pulmōnē: et ē mediastinū: utraq3 uēit. cū pleurenci n mūdificat sputio: s3 m xū sāt i spaciū mediastinū pectoris dixit et pulmōnē.

Pneumonia fit maxime in etatibus a. xviii. annis usq3 ad. xxv. annum.

In anteriori aphorismo venientes s3 etate mōstrauit mōbos dices iuētib' vēire fluxū sangui et ptiis. h nūcz ānoz itēdit: qd ego explana volo. Quare iuuenes hūc morbū icidant: sup' dicit' memini. ptiis ē ulceratio pulmōis et cōsūptio tenui corpis: sic et sāguis sputū pulmōis segit ulceratio. et sāguis sputū cognatus hui' etati: g' et pulmōis ulcerat q ptiis dī: vicini nō sunt hui' affectiōi et passiois: quā quot sunt strictoz pectoz: et torroz cruriaz: et lōgū bō collū: et pect' tenuē: et būeros eleuatos. h by. dicens p sim a. xviii. ānis vsq3 ad. xxv. ānū: non itēdit spasmō eoz ēē equale: qd si pspicaciter itēdam' xū ē iucēnt

anni enim pueritiae sunt a. xviii. vsqz ad. xxv. et a. xxv. vsqz ad. xxxv. sunt iuuentutis anni.

Quicunqz squinatia effugiunt: et ad pulmonem eis conuertit in diebus. septem moriuntur: si uero bos effugerint epici fiunt.

Hicby. inuenit mutationem morbi pe gutture ad pulmonem dicit occidere ante. vii. dies. et uerit post test ee: cu suffocet. pot et trasire. vii. dies cu materia mutata in sanie empicos faciat. Cognoscit aut ad pulmonem migrasse roe pulsus: na durus et iordinat et in equalis ad principale mebru traslata significat materia mollis aut et equalis et ordinat cu bda respiracione et equali certam dimissionem significat.

Quia pnsi molestatur si spurum qualecuqz expulsi graue fetet sup carbones effusuz et capilli a capite defluunt: mortale.

Hic pnsi intelligit vulnera pulmonis: in qbus spurum ta pecta monstrauit pbare: si sup carbones expulsi: et spurum putruerit: sicut dixit an i vulneribz vesice. Si yrina fuerit etc. Dicit at si capilli a capite fluit mortale. et uerit e: qz significat nutrimentu ablatum ee: fetor ho corruptione bilioy: et consumptionem membrorum solidorum significat.

Quibuscunqz pnsicis capilli defluunt: diaria suprueniente moriuntur.

In hoc loco pnsicos dicit mortuos: in qb cu capilli cadunt monstrauit ia qd significat et docuit qz defecacione significat bilioy qui sunt nutrimentu capillorum. Si aut diaria supruenerit: yrinis dicit esse mortu. et uerit e: qz diaria ex defecacione est yrinis cotinua: et ipsa augmentat multo magis defecacione yrinis

Quicunqz sanguine spumoso expulsi: his ex pulmone educio fit.

In qbusda libris inuenit q expulsi et vomit: et multos interpretantes ita legentes copimus: dicentes eu in vomitu intelligere multa qstare voluisse: sed metuitur. Videm aut multos sanguine de pulmone spuantes: neqz tam vometes abusiue g cuomut dixit: sed. no. n. e sanguis spumosus si sit multus: et io de pulmone exbit: si ho paucus sit: no io inde erit: sed b aliis locis fm eos: Et sanguis spumosus exiens cu nullo ondit vulnera pulmonis: neqz m cu vulnera pulmomi affuerit necesse e semp sanguine ee spumosum. multoties. n. bo mines videm de alto cadentes: et alios aliis collidentes: aliosqz se iuice pcutientes: et alios sup alios sic atbletis cadentes q cu nullo multu sanguine expuerit: bdi coloris et nulli odoris mali: q cu sanguis b vca rupta pulmonis venit.

Pnsi babito diaria suprueniente mortale.

In teia dixit: Si sanies fetuit pnsicio: et capilli ceciderit. et diaria supruenerit mortale: b at absolue posuit diaria: et sanie reticuit: monstras ea sufficere ad signum mortu: sed tamen non ita vicinari sicut ex cadentibus capillis.

Quicunqz ex plenitudine epici fiut: purgent i. xl. dieb: a qua die ruptura fit quiete: si uero no in pnsim transeunt.

Quia prius fluxu sanie diceret: monstrauit illis sollo accinere qb a pa rupitur i latere: et fuit sanies ad spadu pectoris et pulmone mediuz: q oes si no

mudificetur in. xl. dieb: vt multu necesse e tabescens pulmo corrodatur. sanies g longo tpe corrupta acuitur. vnde i mudificanda plenitudo. die. xlii. by. determinauit: et sanie mudificatione i. xl. Quoz diez diuersitate mostraui i criseos et in meracriseos et in apbozimis.

Quid nocet hoc frequenter utentibus Carniu effeminatione facit. neruoru icotineta: mens stupore: fluxu sanguis et defectioes spūs: qbusda uero et mors sequitur.

Ibi monstrauit by. qd calidu et frigidu faciant: siue moderata siue ad vltimitate venientia: et i hoc libro pprie de calido et frigido: i quo et ostedit quo opari oz cu ligdis. b aut breuiter adiuuauit: et pnu a calido icepit ostendere quo calidu i vltimitate te opet. Effemiat carnes. i. mollificat et rarificat: qd verbu posuit abusiue: ob hoc m qz oes sese sunt molliores et debiliores manb: testat hoc qz neruoz icotineta addidit post. nerui. n. rarificauit et mollificatur: cu sub eo dissoluat calore. mens stupore itendit. i. defecacione eiusde mens q fit ex dissolutioe cerebri: calido sumo ascende ad caput: sicut et i neruis cotigit. Defectioes spūs i his q ad fluxu sanguis sunt appari: ex fluxu. n. sanguis spūs deficere consueuerit vñ et mors subsequit: i. si b succedut ex longitudie tpus qbusda multu qbusda ho pul. fluxu ho sanguis et defectioes spūs cito mors seqt. b at apbozimis i multis libris e diuersus: vñ m pmanet sensus. In vno libro finis inuenitur. i. Mors sequitur. in alio Lum hoc contigerit mors succedit in alio. Nec ferunt ad mortem.

Rigidu uero spasmos et tetanos et nigrores et febrium rigores.

In nimio fridu itedit: sicut aq fride abusus facere consuevit spasmu et tetanu pp friditate neruoz. sicut. n. no coueit q ex nimio calore dissoluat nerui. sic nec frido oz nimio itridari: qz frig consipat eos et cōstingit: vñ et nigrores sunt: calore nali a frigore consupto: a q flos et ruber color couat: q exticto sit niger color. sicut facit nigredine frigide aque abusus: frigida aqua per se facit frigus: per accidens vero facit febres: rigores febrium veros esse in aliis libris restat ostendere

Rigidu inimicu neruis: ossibz dentibz cerebro: spinali: medule. Calidum uero utile et amicu.

Ostendit lesioibz q sunt ex fride aq abusu: nuc ondit ptes qb e iumica. Et nota q ossa nali mibra sunt inelabilia: passibilia tñ sunt. oia ho mebra fridiora et sanguie carena: necesse e ut ledantur ex vltimitate frigidit: quod cum ita sit: calidum iuueniens erit eis. 20

Quicunqz fridata sunt: recalcifacere oz: exceptis quibuscunqz sanguinem manare futurum e.

Hic no e huic dnu qd alibi dixit dnu dnu curat b at sanis inuestigauim? explanauim? et copleuim? i megategni: ubi qd dā monstrauim? neciu magis i medici na vt icipiam? an curare illa q magis sunt istana: et i molestatoe duriora. similiter intelligim? b sanguis fluxu. vñ a sua icipiat medicia: et deinde ad bredeam? vt mebz ad suu tpmenu reducat. i. vñ sanguis flux? e io ibi n apponit calor. qz calor agit et maior fluxu facit.

Ceribus frigidu mordax: cutē indurat: dolorem sanie facit: nigrores:

rigores: spasmos: tetanos et febres.

Qui nota finem veritatem vult intelligere: morbum solū calidū intelligat. Sed tamē q̄ sensus horret sua cōtraria: et fridū dē esse morbum: nō quōdā scilicet que corpus tangat: sed cū ulcera corpus habeat. Omne. n. morbus quod mordet p̄forat: ut morbus a superficie ad interiora sentiat morfectionē. Aqua uero frigida cū nō cutē p̄forat valeat: nisi q̄m sua experit subtilitas: ulceratio in mēbris pp̄ raritatem sui vsque ad interiora possibile ē p̄forare. Nos autē i libris medicie simplicis naturā mōstrauim⁹ cuius rei morbiditas. q̄libet. n. frigidum mordet omne ulcerosū. Nō ulcerosi idurāt inde cutis pp̄ frigiditatem sui: et dolorē sine sanie facit pp̄ frigiditatem coloris naturalis sanie semper vulneribus faciētis: et dolorē facientia dissolui non permittit: Alia accidentia inde facta superius sunt exposita.

Qui autē ubi i tetano sine vulnere inuenit bene carnosus: estate media aq̄ frigide multa infusio: caloris reuocatio nem facit: calor uero hic liberat.

Quam frigidū et calidū quid facerēt superius ostendit h̄ inuamētū corū mōstrare intendit: et de aqua frigida incipit. Est autē inquit vbi in tetano. Et h̄ oē genus spasmi itēdit. et in media estate et bene carnosus corpore: iuuenili estate aqua multa frida et subita facit ut calor reuocatus redeat in corpore iterius. unde et morbus soluitur. Hoc autē frigidū nō facit naturaliter: s̄ potius accidentaliter. cū calorē naturalē in carnosū corp⁹ reuocet. Hoc autē certificatur: q̄ in aliis nō inuenit etatib⁹: neque huius in oī tpe: sed media estate: q̄ cū frigidum corp⁹ percutiat: necesse est ut aut vincatur calor naturalis. aut adiuuetur cū sui. vincitur cū est defectus: et adiuuetur cū sit fortis: cū interiora recluditur: neq̄ dissolui permittat. Prohibentur autē imponi frigida tetano ex vulnere: et si inuenis sit infirm⁹ estate: carnosus corpore: media estate calida regione. Frigidū. n. sicut diximus morbum est vulnerebus et dolorē sine sanie facit. Ubi vō spasmi ex vulnere maxime ex nervosi membri apostemate: fridus multū est nocivus: quia dolor vulneris non mitigatur et apostema non soluitur.

Quid sanie faciēs nō i oī vulnere maximum signū ad certitudinē cutē molliri attenuat sine dolore: rigorū tetanorū et spasmodorū mitigatoriū. Porro uero q̄ i capite sunt soluit grauedinē. Plurimū cōfert ossium fracturis: magis uero denudatis. Morbus autē maxie i capite vulnera habētib⁹ et q̄cūque a frigiditate oriūtur aut vulnerantur: et herpetis comedētib⁹: ano pudēdo: uescice et matrici: Calidum quidē determinās et amicitia: frigidū uero contrariū et occidens.

Sicut frigidū cū spasmi et tetani ē: raro uero curamētū. similiter et calidū naturaliter ē curatiuum raro vō nō curamētū. Vulnere. n. corrosiua: et q̄bū ad se currētū sūt susceptia: nō calor adiuuat: cū maxie eis noceat. q̄ duo simul adiunantur. i. adiuuamētū vulnere et nō inuamētū. Generare in vulnere sanie magna certitudo ē sanitatis. ipossibile. n. ē i vulnere sanie fa-

ciēte ut piculosū uel molestū debeat ēē. Vuln⁹ autē q̄bū ē spasm⁹ non facit sanie: neq̄ ē putrefactiua uel i circūtu corrosiua: et oīa maturantia sanie sūt faciētia. Quia h̄ vulnera certa: et pp̄ria sua habēt nota sicut cancerosa et beruginosa: abusuine a quodā ea prius curate nomē mutuantia: farisa: fornicina: et similia. hec sūt signa securitatis vulneris. itidē intelligimus de aqua calida: q̄ cū inuenit vulnera: nō tñ facit ea saniosa. post h̄ by. nota: uir inuamētū caloris q̄b̄ sēp̄ certificamur: in his mollit cutis cū iduruerit. et subtrahit cū igrossescat. Mitigat si cutis fridū facit pp̄ oribilitatē nostre nature ad ipm. i. caloris. ipse. n. est quē nos naturalē dicimus: qui extrinsecus cū ueniat finem timentū facit oīa que diximus. i. maturat: maturanda: non bona in bona mutat: dissoluit: et purgat nocitiua. si autē ista nō facit p̄fecte: dolorē tamen mitigat. In passione capitis similiter grauitates soluit: q̄ materia morbi digerit: inuenit. n. materiam morbi soluit. plurimū inuenit ossiū fracturas: maxie uero denudatas carne in capite fractas: q̄ cū fridū maxime nocet at his: et nō solū his: sed et cerebri: et his quecūq̄ pp̄ frigiditatem moriūtur mēbra: sicut uidim⁹ in calcaneis: digitorū extremis: et ceteris extremitatibus corporis in hyeme semper ulcerosis: quibus calidū ē inuatiuū. item conuenit calidū ulceribus comedētib⁹ et corrodentibus sicut herpeti et similibus: que si sint calida et colerica: cum tamē frigida sint contraria sicut vulnerū morbiditas: constat q̄ calida sūt inuatiua: cū frigiditas ea mordeat. Similiter calida ano sunt amica: frigida inimica. Anus. n. nervosus ē: et ideo pp̄ colligatiā frigidū ad uentre cito ascendit ab ano: itidē et calidū. Similiter et pudēdo: sic: matrici: calida quidē amica. frigida uero inimica. Hec. n. sunt neruosa ad quorū supiora necesse est fridū cito ascendat. Et p̄culdubio. q̄ by. calidum amicitia et determinans: frigidum uero aduersū et occidens uniuersaliter monstrare intendit: q̄ hec inuatiua: ista uero inimica sunt.

In his uero op̄z frigidū uti unde sanguis fluere futurus ē: nō sup̄ loca s̄ circa ea. Et q̄cūq̄ phlegmōes aut inflammatiōes in rubeum aut subsanguineū colorē sūt reddentes ex recenti sanguine: quoniam ueterata denigrat: et inuenit berisipillam non vulnerat: quoniam vulnerate nocet.

Intendit by. monstrare in his uerbis suis ubi frigidū adiuuent. Dicit ergo inuenire illos unde sanguis apparatus est fluere: uel unde iam fluxerit. Neq̄ oī similiter sup̄ vulnera poni unde sanguis exierit: q̄ sicut dixi frigida nocet vulneribus: sed circa ea loca unde sanguis ad vulnera uenit. Dicit itē omni calido p̄dest apostemati: et locis comestiuis que secusa fuerint. pp̄ter suū calorem succurrere intendit. Hec. n. loca frigida conuenientia sūt: et quiescentia que uī uidentur rubea: uel q̄ si recēs sanguis: rubea ēē cernūtur. unde frigida supposita liuescere facit uel denigrat. Inuenit itē sup̄positū berisipillā nō vulnerat. si. n. sit uulnerata fridū est morbus: loca. n. qualiacūq̄ patiantur dolorē. dolor ipse sit cū trahēdi aliūde sibi hūorū pestilitatem.

Rigida uelut nix uel crystallus pectore inimica: tussis commouentia: sanguinem fluere facientia et catarrhos.

Hucusq; de calido et frigido disputauit: nunc autem si sit cut nina et cristallum frigida iter ferit: et quoto frigida: tato nocetiora. Sicut. n. pectori inimica: ut pote tussim commouetia: et plurimas venas sunt rupetia: unde fluxus sanguis sunt car: et catarrhus a capite ad pectus et pulmonem deponetia: quia cerebrum infrigidatila. 25

In articulis dolores et tumores sine ulceratione podagram et spasimum: et borum plurima: frigida aqua infusa refrigerat et attenuat: et dolorem soluit. stupor enim mediocris dolorem minuit.

Rigida sicut diximus calida iuuant apostemata: et rubicunda: et sanguinolenta: repugnat. n. mēbris sanguine: vel sanguine: vel humores ad spaz missuria. Si militer et si idem intelligi: cum dolores mitiget per oblata: casus unde fit: quia supposita frigida his stuporem facit et stupor cum sensum tollat: dolorem minuit. 26

Qua que cito calefit et cito infrigidatur leuissima est.

Unde nos intelligere hypo. intendisse leuissimas in potest. Si. n. si intendisset vile quiddam et longo tempore et magno labore investigasset: quod in libere appositum leuiter apprehendi potest. Intendit ergo leuissima quod stomachus non aggrauat: et que cito transigit digesta: neque solis his quod posuit est tentanda aqua: sed quodammodo quoniam habet de ea retineat: quia leuius erat: et posuit obscuram causam. Est autem leuissima: quia est non turbida. 27 quia in ipsa non apparent corpora terrea: tertio: quia non horribilis est sed sapida: et cito calefit et infrigidatur: que cum assumitur cito digerit. Et sicut cibus digestus est bonus: sic et aqua suo modo bona videtur ex leuitatis sue digestionibus. Quicquid ergo aquam ad bibendum tentaturi sunt: non certiora experimenta habere possunt. alia enim fallunt. 27

Quibuscumque bibere desiderium est nocturnaliter si nientibus: si supdorimerunt: bonum.

On hypo. si dicitur ut nimium sitienti potus de nocte dandus vel non dandus sit: si inuabit inquit si bibitus non supdorimerint. et si non: cum sonus materiam quod ea sitis fuerat faciat digerere. 28 in pculdubio ut nimium sitienti bibeat potus eis datur. Sitis autem sit ex vino parum mixto: aut ex potu paruo. Sanitas ergo custodiat hunc modum: Si humiditas pura est: coplet potum copetenter: ne calor augmentat extinguat. si autem sitis parua: non est necessitas bibendi de se licentia. Sed si ex pura sit humiditate: licentia est dare. si multa: non indiget potus: si. n. dormierit quiescit sitis. 28

Uliebria educit ex aromatibus calefactio. Multoties uero et ad alia utilis esset: si non capitis grauedinem faceret.

Uliebria et sanguinem menstruum hic intendit hypo. et purgatione post partum: quod menstrua et costringant causa apostematis in vulua: vel ex costringente aliqua et ex aliis similibus: quod casus si singulis fuerunt: singule auferendo medicabuntur. sed si sint sine his precedentibus: menstrua pidentur: et calefactionibus remediunt. Cae. n. carētie corporis vel grossities est sanguis: vel costringatio venarum sanguinem ad vuluas mittentius: vel angustia oris ipsarum per costringationem matricis. Quorum vtrilibet calefactionibus cum aromatibus erit euacuandus: quod oris venarum aperit si clausa sunt: sanguinem subnolant grossum: et costringationem solutū

Si autem grauitatem capitis non facerent: multis aliis casibus sicut dixit iuuarent: et maxime in febribus capita inde grauantur. Experimentum autem testatur quod ex omnibus aromatibus dolor capitis generatur. Ratio autem fatetur: cum propter pauca aromata alia sunt calefactoria ex calore suo nimio: necesse est capitis sequatur grauedo: maxime autem hoc faciunt cassialignea: costum: cinamomum: amomum: nux muscata: et similia. et hoc idem quod sunt calida. 29

Uter in utero habens pblebotomiam abortus facit: sed magis cuius maior est fetus.

Eius si nutrimento careat necesse est peat: cum sanguis quo nutriendus esset pblebotomia dematur coegetur ut piculetur: neque solum ex pblebotomia patitur: sed et cum mater abstineat a cibo aliquandiu. Quot ergo maior erit: tanto citius periclitabitur: ut pote cum plus comesturus esset ciborum quantitas dematur. 30

Uteri in utero habenti ab aliqua acutiarum egritudinum accipi mortale.

Uod huius dicitur ex necessitate oportet consequi. Si. n. acuta egritudo cum febre sit: necesse est febres continuas et calidissimas fieri. hoc autem natura est acute egritudinis: si inquit cum febre sit mortale. Mortale autem est duobus modis ex essentia febris: quia certum est fetum mortificari: cum cibum necesse sit attenuari nisi febrem habuit. si vero velimus magis fetum saluari: et matrem ex multa ciborum continuatione periclitari: augmentat inde febris et eius materia: unde consequitur ut peat fetus. Si autem eadem egritudo sit sine febre sicuti apoplexia: epilepsia: et tetanus mortalis cum magnitudinem morbi et grauitatem fetus mater ferre non possit. 31

Uteri sanguinem uomenti: menstruis superuenientibus solutio fit.

Um sanguis ad superiora moueat: post hoc tunc ematiferus: necesse est mori superiora soluat. Quod autem artificialiter machinari: et ut inferius deducatur et nature actionem cogi. 32

Uteri menstruis deficientibus sanguinem ex naribus fluere: bonum est.

Ocaut certum signum est: quia in menstruis sanguinem stringi nocet: sed non ea deficient: et alius de sanguine effluat iuuat. Loca autem quibus sanguis exit purgandus est: cum multa sint: minus in cum exit ex naribus periculo sus. Alia tamen et si periculosa: quidam tamen plus: quidam vero minus: quorum tamen si aliqua iueniant non periculosa: non ideo in hoc aphorismo falsus erit hypo. cum absolute et indiffinente sanguinem e naribus ponat: consuevit enim vnum ponere: et multa notare. unde et si per emoroidas sanguis effluat quod ipse retineat: non contra hoc: quin bonum potest tendat. 33

Uteri in utero habenti si uenter multum fluat periculum est abortiendi.

In hoc loco hypo. intendit idem quod alibi de pblebotomia: aut de inanitione. scilicet ablatione cibi. minuitur enim sanguis et debilitatur mulier: commouetur enim fetus: et comprimitur matrix. 34

Uteri que a matrice molestantur aut difficulter generant: sternutatio superueniens bonum.

Unc aphorismus obscurat molestatio matricis

sola. b. n. qdā oēm matricis intelligunt molestatiōem: nō solum accūs: qd suffocatio vocat matricis. non. n. certa suffocatio esse videt: sed poti⁹ ablatio anbelit⁹. Alii itē dunt bypo. secundine itellexisse passiōem. secundina. n. grece cū vulua cōmisset in noie: q multū a rōe vident dūisse: et si vident vey dicere: q secundina cū nō d vulua cū fetu exierit sternutatio supueniēs eā expellit. Sz error eoz palas ē: pmo cū de secundina iam alibi dixerit bypo. scdo qz hec grece ls ambigua sint in noie: nō tñ loques de vulue passiōe: itelligēdum ē de secundina dice re ex necessitate. Qui vō oēm passiōem vulue itelligit: arbitrant falsū. palā. n. ē itelligi phlegmonē: scilicet sim: herisipilā vulue vel vulnera nō sternutatiōe adiuuari. Ablatio. n. anbelit⁹. pculdubio sternutatiōe iuuat: cum qsi sua medicina eē videat. i. ablato. n. anbelit⁹ cū natu ra qsi mortua cōgelat: i. sternutatiōe qsi vigilās efficit et excitat: qz ibi⁹ sternutatiōis motu nece ē qdā supfluitas habita expellat: qd plani⁹ expsi i libro quē de sternuta tiōe sed. vñ et sternutatio i singultu valet. ex ipo enis cō monōis ipetu frediēter partus: vel secundina q nō de vulua exiuit cū fetu ipa eadē sternutatio expellit. que io dī secundina: qz a partu scda ē.

Alieri menstrua habent sine colore proprio: et non scdm se semper facta purgatione indigere significat.

Hunc aphorismū iuenim⁹ i multis libris sic: Vnde strua si sint diuersa: et nō fm ips veniētia: purga tione idigere significant. Itēz hec diuersitas pot itelligi: qsi q nō i suo tpe veniēt: tūc etiam mūdificadū ē corp illa materia: q phibet exire mēstrua. sed nō tñ ad solā itelligēdū ē pharmacia: vey et ad ordinādū dietā: qd ego mōstrui i libro pprio de mēstruis: cū dieta qz aromatica necessaria sint et nastares plurime: et dū uerse et medicine grossoz hūoz subtilitatu: vtpote ca lamētū quo assueuimus vñ i mēstruis puocadis. Ad hoc. n. itēdimus vt opilatiōez vena et ad uulua descēde tiū apiamus: et grossitiē sāguinis subtiliē: de grossis corp mūdificātes hūozib⁹. Si aut in libris iuenit sine colore diuersa: ceratū sit q optimū ē corp mūdificari: mēstruoz. n. colores nō solū ex phlegmaticis hūozib⁹: sed ex melācholicis: et colexicis mutant. Hypo. aut mō struit in libro de colore mulier: quō itelligam⁹ quales sint hūozes corpi dñantes hic aut pcepit cū pharmacia et vomitu mūdificari: qd vō nō fm se facta dixit hūc ex positioni nre cōuenit: ac si dixerit: Mēstrua i colore si sint diuersa: et nō fm se sp facta purgatiōe idigere signi ficat: qz cum corpibus mulier māli humores dominē tur: nō solum mutationes colorū in mēstris sed et itēpo lati tps corruptiōes patiunt. Si. n. hūozes plusqz opor teat sint grossiores in cursu suo reddunt duriores et tar diores: cōtraria enim cōtrarie:

Alieri in utero habent si subito ma mille graciles fiant abortit.

Item in hoc aphorismo ponēdit qz fetus i corpo re mris patiat ex cibo minoratiōib⁹. Vultue n. mamillaz qdā vena sūt cōmixte: in qbus si sanguis minorē: nece ē mamille gratilē: vñ fetus aut moriē: aut ad exēdū cōpellit: sic bypo. i p. li. testa⁹ ē de fet⁹ natura. Cū cib⁹ ingt q cā fet⁹ ē augmentādū: quē puer de vulua accipit: nō tāt⁹ ē q sibi sufficere possit: nouē mētib⁹ exactis. dulciore. n. et saporosiorē atqz sub tiorē puer sp sugit sāguinē: cū ingt iā magno facto: d

b⁹ nō tātus sit q sufficere possit: recalcitrāte eo et nimius mouēte rūpūt pellicule: qb⁹ ligat⁹ tenebat. Idē itelligit facere. cū nō iuento cibo ante ips cogit abortire.

Alieri in utero hnti si altera mamilla gracilis fiat geminos habenti alterū abortiet. Et si quidem dextra gracilis fiat: masculum. si uero sinistra: feminam.

Quod de ambab⁹ dixit mamillis. idēdē de alt⁹ ra os itelligi: cū sāguis de venis mamille alteri⁹ minorē: Si gemini ingt hēant: nece ē vt cni nutrimētū p venas illi⁹ mamille subpeditabāt: abortiet fetus. Qd vō dixit in dextra masculū abortiēdū: in fini stra vō feminā: in alio aphorismo auctorizabat masculos esse in dextris: feminas vero in sinistris. dextra nāz qz pars calidior: qz ē par qd calidū et humidū in ea: si nistra vero frigidior: qz splen est in ea.

Si mulier que neqz pregnās: neqz se nerauit lac habet: huius menstrua de fecerunt.

Ene iuestigati et pspicati hic aphorismus multa disputatiōe idigebit. qz qz ergo hñ itelligere vo luerit: nece ē libros meos de virtutib⁹ naturalib⁹ pus legat. hic. n. briuiter dicēdus qd hūc loco erit neces sariū. Qd. n. mēbz gnāns humiditatē: bz eā pp neceffis tatē alioz mēbz ab eo generādoz vel nutriendoz. B aut humiditas sibi ē quasi supflua: qd quare plusqz ali ud mēbz hēat aliud: soli deo seruāda ē rō. sed tñ qd mēbz istud facit: virtutib⁹ cōplet naturalib⁹ multis et di uersis: quaz vna cōuersiua dī vel cōmutatiua: q dū i natura cōuertit accipiens. qualēcūqz aut cibū i similitu dinē iuscipiens pfecte mutauerit: cibū eūde augmētā di et nutriēdi mēbz illud cām facit. Hoc aut ē qd bypo. alibi dixit. Cib⁹ ingt nutritur certus ē: q vō quasi cib⁹ ē i. cui⁹ remanēs supfluitas chim⁹ dī: et nature mētri a q retinet assimilāt. Si igit i ossib⁹ sit cōcauitate corpi erit medulla. si in epate. sāguis. Pulmo. n. quādam sibi tra hit humiditatē spumolā: in suā rēponēs cōcauitatē. Itē si ois cōcatenatio cibi hūozes seruat viscosos similiter et i guina et vtraqz vasa ab i guinib⁹ exēlta: q spmatis vo cant dīra. In lingua qz humiditas habet q vocat salī ua: iōqz māmille carnes hnt molles: qsi glādulosas: q cū bñ sibi veniēt in suas mutāt naturas. Cū g⁹ caro mol lis sit et alba: nō sāguinolēta: humerositas sibi veniens efficit quasi lac: et tpo magis effluit illuc tāto magis au gmētāt: sicut octauo et nono mēse i pregnatib⁹ vñ: qz tē vene māmillaz et vulue mediastine sūt plene: qd sine cō ceptione possibile ē cōtingere: cū menstrua pban⁹ deie cisse: et hoc bypo. itendit in hoc aphorismo.

Alieribus quibus ad mamillas san guis cōuertitur maniam significat.

Item i disputatiōe pcedētis aphorismi quō sāguis ad māmillas veniēs in lac mutād⁹ sit by po. aut h fatet: qz si cū veniat nō mutet: mania si gnificat: qd tñ nunqz vidi tpe meo. et si cōtingerit qñqz: raro credo euenire: qzuis h eque cōfirmat bypo. ac si vi diffet. qd si vey sit fm q dicit: os sic itelligi: qz caro hñ da in māmillis cū nō sāguinolēta fuit: nece ē frigida sit: unde et sanguis cum ad eas ueniat mutatur i lac. Si cut vō hec caro. i. caro māmillaz frigidior ē carne epa tis: sic et lac frigidius sanguine. Cū ergo aliqn sāguis ca pidissimus et feruentissimus toto corpe afflueret: nece ē

famū in capite ascendere: et manū generare. Mulieri vō
huius nimitate caloris: cū ad mamillas sanguis veniat: nō
pōt in lac mutari pte nimitate sui: et magnitudine calo
ris: vñ necesse ē i capite ascendat: et manū gignat. 40

Aliem si uis scire si cōcepit: melli
cratum qñ dormitura est daci bibe
re. et siquidem torsiones habuerit circa uē
trem: concepit. si uero non: minime.

Quisto ē aut de humorib⁹ pūgituis: aut ex vto
statis? grossis et inflatis: nō cito exētib⁹: vtpo
te via q̄ exēat carētib⁹: q̄ mulierē pari hypo. itē
dit q̄ pp pūturā ē vulue circa loca illa: p q̄ vñ exire des
beat. Mel at vñ fiat mellisratū necesse ē esse crūdū. ad h⁹
rñz nos itendimus vt inflatio et vtofitas generet. Qñ
dormitura ē ingt pp quietē et aboz plerūtudinē. hec. n.
duo cāe sunt ventositatis generāde. 41

Aliem siquidem masculuz cōcepit: bñ
colorata ē. si uero feiaz: discolorata.

Olerata et nō colorata dicit: qz i cōceptu femine
femina nō ē boni caloris. Que vno iō fuit: qz fe
mine frigidiores sūt masculis. masculi vō cū for
titudine et velocitate i motu hēant: raro m̄ p accidit. ma
sculi cōcepti alia bñt signa: fortitudine. s. et velocitatem
mot⁹: q̄ ē raro vldet: qz femina cōcepta aliquā fortior et ve
locior masculo ē i motu. n̄ q̄ h̄ sig. p certis s̄ hñda. 42

Mulierē pregnantē herispila fit in
matrice: mortale.

Portz iuentigari an sola herispila i vulua sit mō
talis: vtz ne pblegmōel similiter: s̄ herispila i vul
ua necesse ē puez sola febre occidat: pblegmōes n̄
ita: que herispila cum fiat ex coloz rubea: et calida mas
teria febre generat: et ideo mortale. 43

Pter naturam tenues exites concipiunt
abortiunt anteq̄ grossescant.

Vidā itē ptes hūc aphorismū exponūt tripliciter
qdā. n. ex neccitate itelligūt abortire: cū pter natu
rā sūt macre: q̄ macredine nutrimentū pueris solet
ficere: Alii si n̄ crasse fuerint: et i macie pmaserint: Alii
cū pter naturā tenues crescere icipiūt: ppēdūt qz aborti
unt. Losimen⁹ itelligit i vltimitate tenuitatis h̄ cē: qbus
multa ffectio sit necia vt ad naturā i deat eaz corpa: vñ
sit vt eis crescitib⁹ fame fet⁹ abortiat. s̄ at itēdit by. 44

Acunqz corpora moderate habentes
abortiunt scdo mense aut tertio sine
omni occasione manifesta: bis cotilidōes
mucilagibus pleni sunt: et non possūt pre
grauedine tenere fetum: sed abrumpūt.

Quod sine cā dicit manifesta: sine febre acuta itē
dit: siue diaria: siue vulnere: herispila: sanguinis
fluxu: saltu: pūssione: morfura: nimia abstinentia
timore: et similib⁹: sine qb⁹ pcedētib⁹ si abortiat modera
ta hñes corpa ex neccitate oza venaz vulue abortiendi
erūt cāe: qb⁹ cū secūdina nutrimentū accipiat: si matrix
mucilagib⁹ sit plena abortiūt: qz nutrimentū secūdine
nō dat. Venaz hec. n. oza cotilidones appellat: n̄ sicut
qdā putat carnes tenues ozi hāz venaz nascētes. Hy.
at in libro de muliez passiōib⁹: Si cotilidones ingt in
oze vulue plene sūt pblagmate: mēstrua sūt pauca ex ne
ccitate. Pythagoras vō in prima pte de reb⁹ naturalib⁹

cotilidones appellat oza venaz: et arteriaz sanguinē ad
vuluam mittentium. 45

Acunqz exites preter naturam cras
se non concipiunt: his pinguedo os
matrices obturat: et priusq̄ extenuentur nō
concupiunt.

Pter naturā hypo. itelligūt dixisse i crassitie vlti
mitate: Alii si extra spāmentū sint crasse: s̄ pōres
sūt pōres: qz pinguedo sirtū vocata: nō vulue p
mit oza et opilat: nūl cum crassities in vltimitate stat. qz
os matricis dixit iterius os vulue qd in interiori est ex
tremate colli: et in initio vulue intendit: hoc enim cer
tum os vulue dī: nō illud qd in exteriori extremitate est
colli: qz nature iungit femine. istud enim non os matri
cum: sed vocatur os colli matricis. 46

Matrix in uertebro posita fecerit sa
niem: necesse est commotum fieri.

Quod cōmotum dixit curationem esse intellexit: et
bene: qz si saniem matrix fecerit: et maxime in p
te exteriori: necesse ē cum licinio curari: et similib⁹
aliis. hoc hypocras intendit. 47

Ene maris quidem in dextris: femi
ne uero in sinistris magis.

In libro de spermate ostēdit: qz fet⁹ masculis nō sit
nisi cū in initio complexio sua calidissima fuerit:
quaz ēt adiuuat si locus vbi causat sit calidus:
dextris aut matricis locū cōstat esse calidiorē: cū epati vi
cines. Itē adiuuat calida cōplexio fet⁹ spermate de testicu
lis mulieris exēte: q sunt positi i matricis angulis. qd
n. de dextro in dextrū lat⁹ currit calid⁹ sit: et de sinistro i
sinistrū frigid⁹ ē et aquosus: vñ et fet⁹ sinistri lateris in
vtero: necesse ē frigidior sit. vñ ego lat⁹ disputau i gma
pūcula mea: sup hypo. anorthonia. 48

Matrix precipitationes obtarini
cum appone apprehendens os et nares.

Ene dixit: qz si secūdine p̄cipitatio cōtingit statim
clauso: et motu nimio p̄fertim obtarnico apposi
to: necesse est secundinam egredi. 49

Aliem in utero habenti: tenasimon in
natus abortire facit.

Tenasimon fit ex humorib⁹ pūgituis grossū pun
gētib⁹ intestinū: qd vocat colon: q̄ infirmū cogunt
expmere si forte eos pūgētes possit emittere: vñ
et h̄ exp̄lio si mulieri grauide euenit: sicut hyp. dixit: cā
ē abortiēdi: nimis. n. exp̄sus nimis facit motū: vñ abor
tire necesse ē fetum: qz rumpitur ligamentum. 50

Aliem menstrua si uelis retinere si
tiam maiorem ad mamillas appone:
Jait hypo. auctorizauit: qūo mēstrua minorata
et nō exētia debeam⁹ medicari: sic h̄ mōstrauit
qūo sūt restringenda: et ventosas maiores iubet
appondere ad mamillas: neqz tñ apponēde sūt nisi sub
eas sup venas q̄ de vulua ascēdunt ad ipas maiores eē
iussit: vt maius et fortius possit exprimi. 51

Acunqz in utero habent: his cōclu
ditur os matricis.

Agnū signū et certū ad itelligēduz si femine cō
cepint: si forte obstetrix manū ipōat vulue: et tā
gere potuerit. Sperma. n. cum vuluam inciderit: et mu
c 2

lier cōceperit tangit matricis cōcauitas lateraliter: et ita matricum os necesse est constringi. 52

Alii in utero habenti: lac ex mamillis muluum fluens fetum significat obibilem. Si uero ubera dura fuerint sanum signum fetum.

In primo mēse lac fluit sicut naturā: sed si sepe et pl^us oportuerit exierit multa et tunc uene uulue: et mamillaz medie plene esse significant. Plentudo ex abundantia ē materie scā ex fetu nō recipiēdis debilitate. Quod ergo se considerari si mamille macilēte sint sicut an cōceptū fuerint. inde. n. puritas significat sanguinis: quod cū fuerit cā ē fer^o fortis pituiti: neqz os multum pleneas esse ut inde lac effluat. Necesse ē ergo duras ēē mediocriter iter durissimas et macilissimas. Cū. n. abus fetus nō minorat: neqz debilis esse significat. 53

Quicunqz corrumpere sunt fetus: his ubera gracilia sunt: Si uero rursus dura fiūt. Et si dolor ē i uberib⁹ aut i uentrebris aut i genib⁹ aut i oculis nō corrūpūt.

Hypocras at dixit: mulieri i utero hūi si altera mamilla gracilis fiat: geminos hūi aliter abortit: et si dextera masculus: et si sinistra femina. h non a significatiōibus incipit: s; a muliere abortiēda: tūc his ubera gracilia fieri. neqz in inuit macilētiāz mamillaz semp abortiūz sequi: neqz solum h signū abortiōis.

Quod ergo inuestigari qd semp appareat in grauidis. un⁹ ex macilentia nō solū necesse sit abortiri: s; sepe ex solo casu abortitur: siue solo saltu uel ex clamore forti: uel ex magnitudine odii uel sono magno et subito: nō tōtū. Pot^{est} et esse ex febribus: uel berilipila uulue: uel ex abundantia in fundo matricis mucilaginis et similib⁹. un⁹ cōstat fieri abortus sine macilētia mamillaz. Sed in hyp. itēdit sine macilētia mamillaz nō posse fieri. un⁹ multo tiens pscrutatus suz: si suum posset cape intellectū: et cōpi: qz si expdictis abortit: nō tū sine mamillaz sit macilentia: quia sicut macilentia mamillarum sit expuitate sanguinis in uenis mamillaz: et matricū mediū qd cā sunt auferēēt ferib⁹ cibū un⁹ peunt. Si aut ex istis predictis fiat macilētia: intelligit occasio fuisse naturā magno impactu os uulue apuisse: et ita sanguinez in generatiua mēbra ad abortiēduz diuulsi. Na. n. cū magno conamine nocitiua expellit: sanguine et spiritum: qbus mouet sicut i strumētis utit in expellēduz nocētib⁹. un⁹ et apostemata fiunt in mēbris patētib⁹ hui⁹ fornatū. Festinās. n. natura ut loca dolētia defendat transducit illuc sanguine et spiritū ad hoc expellēduz. h sufficit in prima hui⁹ apbozimi pricula. Scda que pme itroducit dīa: ubi dixit: Si rursus fiūt dura. in quolibet locis dicit dolere et nō abortiri: taliter intelligit: Si mamille sint macre arborare ē necesse. impossibile ē aut arborare sine carum macritate. Si aut mamille sint dure nō signant abortire sed potius in quibusdam locis sequitur dolor. Sic ergo macies signat paucitātē sanguinis: sic et durities multitudine porredat. Nō aut huiusmodi durities eadē ē cū superiori: qd fetū significat sanū: illa. n. moderata fuit.

Hec in ultimitate ē imoderationis: ad quas cūz dūenit natura in aliqua mēbra expellit: unde dolor fit: fetus in pmanet impossibilis. Est aut hic locus inuestigatiōis diuinitatis: natura ad uulūz mutat: et apostemata facit: et si apostema uenit cur fetus ille uis pmaneret. S; cū

abrosus nō semp hāc duritiē sequat: moliciem uero se per comitet: nō ad raro et fortitū cōnigētia itendit: s; potius ad sempiterna: et nō fallētia: ac si dixerit: Si mulier abortiat molities mamillaz ē prenotāda. Durities uero siue plenitudo in pluribus ad aliqua mēbra nō ad uulūz repellunt: un⁹ dolor quē hypo. dicit subsequere. Que si ad matricem deuenit. pculdubio mamille mas crescit. Si ex aquositate sanguinis ad uulūz dfluētis: et fractura ueteris ligamēti hoc quoqz nō sine pua macilētia sit. Que ingt vbera gracilia habet. his inopia nutriti mēri corrupet fer^o. nō si sanguis adesset mamille nō oio dfecte cēt. Si hō itez dure fuerint: sanguines abundare significat: m corrupet fetus qm abundantē reficit. In uer tebus aut et genibus ex ipius pondere fiunt dolores: in ueribus uero ex lactis plenitudine. Nerui. n. oculoqz d hūi: inde oculi dolent pp cōitatē sui ad mamillas. 54

Quicunqz os matricum durum est: his necesse est os matricum cōcludi.

Item ē in anteriorib⁹ pūb⁹: qz cōcluso ore matricis: apostema uel grauitas. i. ē impregnatio significat: que tū differūt. Si. n. matric durissima sit et clausa: dūz apostema et calidū ē in ea. Si. n. sit grauida naturaliter tactu erit. mollissima. bene aut ordinasset si supiori apbozimo subinferret: Mulieri pregnati os uulue clausum ē: et in utero habet. 55

Quicunqz in utero hūtes a febribus accipiuntur: et fortiter calefiunt sine occasione manifesta: generat periculose et difficulter: aut abortiunt periclitates.

Quibusdā pgnantib⁹ aliqui corrupti humores in cōceptū colligunt: un⁹ febrib⁹ fortissima fit: et si in dubio cā ē abortiēdi: aliqui tū febrib⁹ mollescit sicut naturā humoris: qd quis mollescit. nō tū cuadūt s; m qd oportuerit cū materia remaneat febrib⁹ quā medici neqz medicinare: neqz dietare possūt bñ: qz sūt grauide: et iō febrib⁹ semp redit fatigans eos tpe totū gūiditatis: iōqz fer^o nō pferēs passioēs matricis pituiti: aut si sustineat tū s; firm⁹ pmanebit cū materia materna eū sustētabit: et mater ita debilis fuerit. Que iō difficulter et periculose generat: qz cum in pui uariūqz corpa dbeat esse fortia sūt tū debilia. 56

In fluxu muliebri spasmus et animi defectio si superueniat: malum.

Quoniam in oī fluxu mulieris spasm⁹ seqt: sed in solo fortior et lōgiori fluxu. Defectio uero animi oī inanitione ē naturalis: qd sit nutrimento cordis deficiēte: sed spasmus lz nō in oī tū multe inanitioni i maxime si nervosa mēbra patiantur. 57

Ensruis plurimis eucientibus accidunt egritudines: et nō uenientibus matrice accidunt egritudines.

Quidā arbitrantur medici ex abundantia mī humoris morbos gigni: s; hy. nō tū ex abundantia: sed et ex paruitate sua: neqz solū i mulierib⁹: sed et in masculib⁹. Ex paruitate. n. sui aliqui corp⁹ dūccat: aliqui refri gerat. aliqui utqz dūccat. Itē oīs mala cplexio vltiata oī bōe actiōi nocua: nascit de morboz generib⁹. Nihil ergo i hy. dicit vanū: et nihil occultū. Cū at mēstruis plurimis uenientib⁹ egritudines euenire dixerit: neqz a matrice

iuxta: neq3 tñ venientib⁹ a matrice: venire egritudines subinquit: si viriq3 mēbro. vel soli sc̄bo a matrice dñ iun-
gi nece ē pqr: qđ nullaten⁹ adspici possum⁹: nisi vñ p-
ua: uel magna sint mēstrua sciuerim⁹. Aliqñ g⁹ mēstruo-
rū abūditia plurimoz ex larga ē aptiōe oris uenaz ad
vulua ueniēti: aliqñ q3 sāguis ē calidior uel subtilior:
aliqñ q3 totū corp⁹ i malas q̄litate mutāt: q3 a sāguine
grauat uel si sāguis nō sit mutāt a sp̄mto suo natura-
li: q3 corp⁹ ide grauati: ad uenas oris uulue ppellit: si
cut uident morbi gigni: cū ad q̄libz mēbra dducant hu-
mores mali. De sūt cāe mēstruoz abūditie. Paruitatē
āi bis sūt dñe: uel n. ex cōclusiōe: uel uenaz cōstipatiōe
p quas mēstrua ueniūt ad uulua: uel ex grossitie san-
guinis: z frigiditate sui: uel ex uenaz fortitudine sāguis
nō recipite. Quodlibet aut boz cū sit post lōgū tps
nece ē morbos generare berisipilas: phlegmōes: sc̄lro-
sum: cācrum. Bene ergo dixit hypo. Nō ueniētib⁹ a ma-
trice accidunt egritudines. 58

In ano pblegmōes patiēti: z matrice
pblegmōne bñte strāguria supuenit.
In epate vo pblegmōes patiēte singul⁹ su-
puenit. Et i renib⁹ bñtib⁹ sanie stranguria
accidit.

Strāguria ē pua z sepiſſima mictura q̄ aliqñ sit ex
defectiōe virtutis cōtētiue in uesica: aliqñ ex acuta
urina. Cōtētiua deficit cā male cōplexiōis uel apostema-
tis. Si cut urina ex passiōe renū: ex colamēto sāguinis:
et alioz bñoz ad renes descēdētiū: et urinā acuetiū. Et
bñ dixit strāguriā fieri ex pblegmōe ani patiēti siue ma-
tricio. bis. n. uesica colligat: un⁹ ex patiētib⁹ colligabit.
Cū ergo i renib⁹ mā aduēt putrida p uesicas necesse ē
effluat: ad quā pueniēs: et cā statiz pūgit: cogit: et omo
uet ut expellat. Si āt apostema in ano fuerit: nece ē inde
pati uesicā: q3 pmit cā atq3 stringit. cū ergo an⁹ et uesica
sint uicina: ide nece pati. Ego āt dixi alibi q̄ cū hyp. pas-
sionē pñt: siue futurā aliūde uenire dicāt: nō absolute
pōit: sed i ultimitate magnitudinis cā itēdit. hoc quoq3
mō itelligit cū p pblegmōne i epate singulū asseruit ue-
nire. cū. n. nerui epatis et stomachi sunt colligati: nece ē
alterz alteri cōpati. p̄sertiz cū apostēa magnū sit. 59

Mlier si nō cōceperit: uelis autez sci-
re si cōcipiet cōtegēs uestimētis suffu-
miga deorsum. z si qdeni transire uideatur
odor per corpus ad os z nares: cognosce
qm̄ ea non pp se non generat.

Et b q̄ dic Suffumiga: suffumigatio huic loco
optia ē itelligēda: tburis: myrrhe: storacis suffu-
gatio: ē similiū nō calidor z odoriferz: q̄z fum⁹ cū
p totū corp⁹ ascēdat quousq3 ad os z nares pueniat a p-
b⁹ cū odor nō sentit pfecte: matrix opilat: qđ cū sit: ne-
cesse ē nō cōcipi. q̄ nō p se generare dic: tñ pōderosum
iuuamētū inuit. Multa. n. boies uolūt certificari vtz si-
lios vel filias debeāt hñe: i quo maxime nobilissimū la-
borare solēt. cū āt femine nō cōcipiūt sepanē: vt cū solos
filios vel solas filias hñt sup̄lites post se relinquāt q̄ he-
reditates suas possidāt. Plato i libro ad Titū: generā-
di tetigit am̄ficiū: cui⁹ pauca p̄libatur⁹ fuz dca: sed pus
exponēdi sūt oēs aphorismi de matrice tractaturi. 60

Alieri in utero bñti: si purgatiōes ex-
eunt: impossibile est fetum sanum esse.

In purgatiōe hac itendit mēstrua in: ipe si ē atca
ueniētia. neq3 pōtē q̄ritatē minorātia vñ signifi-
cat defectio fet⁹. Si. n. rara z pua ueniūt: z semel
vel bis nō ē nece fetū iſirmari: sed si tps ordinē z q̄ritatē
seruauerit: fet⁹ san⁹ nō erit. Ego āt arbitror mēstrua
a pgnatib⁹ effluētia p uenas illas tñ egredi: q̄ i collo sūt
matricis: cū secūdina orib⁹ uenaz iteriozis cōcanūtis
vulue sit suspēsa: vñ cōseqt vt ab illis vñs nil mēstruoz
egrediat. Cum ergo aliūde exeat: neq3 ad nutriendū fetū
p uenas supradicti cōcaui ueniāt: necesse ē fetū iſirmari
vtpote cui alimēta desunt. 61

Mulieri purgatiōes nō exeūt: neq3
febre neq3 rigore supueniēte: anxietas:
abominatiōes: defectiōes animi ei ac-
ciderint: reputa hanc in utero habere.

Sed de illis tñ itelligēdū: q̄z mēstrua ex ordie
z nulla re ipe diēte ueniūt: si subito z sine ulla ma-
nifesta occasiōe se stringūt: qđ ex alia significatio-
ne auctorizauit dñe ppēdere. i. abminatiōe: angustia:
defectiōe: mēstruoz cessatiōe. ex qb⁹ itelligit mulierē cō-
cepisse: si ē ex appetit⁹ pessimitate: q3 i cōceptu os stoma-
chi nocet: q̄ tñ oia pñt euenire sine cōceptu subsequēte:
cūz humores mali dominant stomacho vel aliū mēbro:
vñ p̄spicere medicū bene oportet. 62

Necūq3 frigiditas z densas matrices
habēt nō cōcipient. Et quecūq3 humi-
das bñt matrices: nō concipient: exstinguūt
enim in eis semē. Et quecūq3 siccitas z ma-
gis ardentis non cōcipiunt: idigentia emz
nutrimēti corrūpitur semen. et quecūq3 ex
utriusq3 temperiē habent moderate: huius
modi sunt generantes.

In hypocraticos auderē trāsmutare aphorismos
z oportunitati dare loco. nil plus facerē q̄ vnus
his duob⁹ antepositi trāducere. z i hoc loco po-
nerem: vt disputatio mēstruoz cōpleret. z quot modis
sterilitas fieret dicerem. pcederet ergo ille: 2 Mulier si nō
cōcepit in ytero: uelis aut scire si cōcipiet: cōtegēs uesti-
mēns zē. seqret aut ille loc⁹: q̄ ē nūc exponēdus: vbi dñ
Quecūq3 ex vñisq3 bñt tēpiē moderate: huiusmōi ge-
nerātes sūt. Immoderate āt: sed nō in ultimitate ad cō-
cipiēdū sūt dure: ergo vltimātes erūt steriles. Ex qb⁹ ē
ppēdiē q̄re sterilitas fiat: ēt in marib⁹: qđ tñ multis oc-
cultat. S3 p̄spiciatē itūētib⁹: pmo palā sit q̄re nō gene-
rāt qdam masculi: postq̄ clarebit eis virosq3 generātes
esse medie cōplexiōis: quā si excedāt nūquas generābūt
Incipiēdus ergo pus a sterilibus mulierib⁹: q̄ malā cō-
plexiōne seu cōpositiōne vulue habuerint in p̄mis in vl-
timitate: in qb⁹ q̄libet q̄tuor p̄ncipaliū: dñant q̄ritatū
siue due hāz: sicut mōstrauim⁹ in libris nñs de cōple-
xiōib⁹: vbi cōplexiōes intēptas octo eē dicim⁹: q̄tuor
simplices q̄ hic rāgunē: z q̄tuor cōpositę ex his om̄itte
simplicibus. Cum ergo matrici dominet frigiditas i ul-
timitate: z denset matrix inde: ora uenaz ad os vulue
ueniētiū ex necessitate stricissima fiunt: vnde steriles
fiunt mulieres: q3 secūdina nō patiūt solidari uenaz ora
vnde ēt si posset fetus recipere nutrimētū nō tñ ualēt. nō
n. illuc mēstrua penetrare pñt sed si q̄q3 mō illuc p̄gūt
puissima sūt. Itē q3 uene cōdēfāt facile: q3 uene stricte
sūt: sāguis āt i his adunat⁹ frigidus ē z pblegmaticus:

cū plurime q̄litates h̄az ex qualitatib⁹ cōsiderant matrici
cū: refrigerat ergo sperma virile in vuluam ex matricis
frigiditate nisi sit calidissimū naturaliter. Incipit ei go p
mum a complexionē frigida. Quēcūq; ingt habent frī
gidas matricēs: z dēsal nō cōcipiūt. q̄ q̄b⁹ dāc itelligi frī
giditatem dēstati cōmiseri: unde ppenditur qz frigiditas
siccitati z humiditati semp admisceat. Sed nūquid
semp pp hoc: semp enim ex matricis frigiditudine densitas
subsequitur: z inde sterilitas sequitur: sicut diximus.
Oportet autē bene cōsiderare: q̄ si matricis frigida sit nō
cōcipere dixit: pp opilationem sūe substantie: nō tamen
densitas causa ē non concipiendi: fiducialiter enim nos
itelligere putauit. Et que matricēs habent humiditas i
ultimitate nō cōcipiūt. qz semē extinguit in huiusmodi
sicut in grano z ordeo uidemus: que dum in paludosis
locis seminātur: nō ibi nascunt. Et quēcūq; siccitas z ma
gis ardentes nō cōcipiunt cum semen nō habeat nutriti
mētum: quod itidez cōtingit ac si seminaret in locis ba
renosis: nel non cultis z petrosīs. i matrice autē calidissī
ma sperma illud patitur quod semē in ardentissima terra
pateret: si in diebus canicularib⁹ se iparetur. Sic ergo
nobis de quattuor qualitatibus satisfecit: mōstrās fin
gulas eaz virtutes: qbus z eaz itelligant complexionēs.
Quēcūq; ex vtriusq; tempicm h̄st moderatē huiusmodi
generantes sunt. Quod Ex vtriusq; dixit: nō ex qualita
tibus itellexit: cum qualitates quattuor sint ex vtriusque
ergo his dīa. i. intendit in calore: frigiditate: siccitate: et
humiditate. Nos autē mōstrauimus in libro de cōplexi
one ex calore cum frigiditate: ex siccitate cum humiditate
tēperamētum esse matricis: ergo tēperamentum ex
hoy ē paritate dīoy. i. calore: frigiditate: siccitate: z hu
miditate: Quoy parit si vnum desit sufficit sterilitati.
Si enim matricis in calore temperata sit: temperies autē hu
miditatis z siccitatis desit: sterilis inde pmanebit. Quia
ergo hypo. de sola feminaz loq̄batur sterilitate: de ma
tricia tñ dixit complexionē: de marib⁹ oīno reticuit. vel
qz nos itelligere fiducialit: vel qz post modum de his di
cturus ē. Successores autē hyp. de maribus aphorismū
hunc iteposuerunt. Similiter z de maribus dicentes z
reliqua. Sed multi interptes ab hypo. intellectu lōge esse
asserunt. Nos autē ex dictis hypocratis in mulierib⁹: idē
esse in maribus possumus itelligi: dicentes ex cōplexi
onis: frigiditate sperma maris nō bene posse excoqui.
Si autē tēperamentum in frigiditate paruum extierit: z uul
uam calidissimam inuenit: possibile ē gigni. sed si ad vl
timitatem tēperies extierit: impossibile ē generari. Ex hu
miditate quoq; nō pōt sperma excoqui bene. si ergo in
ultimitate fuerit impossibile ē gigni. Si igitur sperma ca
lidissimū fuerit: quasi res quelibet incensa erit: neq; ge
nerabit. Similiter etiam pp siccitatem ultimatam nō ex
tendit: cum incidat in vuluam: quod ad cōcipiēdum ē
maxime ē necessarium: sicut in libro de spermate ostēdi
mus: vbi si non in plurimam vulue cōcauitatem semen
extēderet: feminā nō posse cōcipere diximus. Hic autē
pauca fecimus quasi multoz subaudiedoz fūdamēta.
Quod autē Platonis auctoritate ad Tium nos dictu
ros pmissimus h̄ subintulim⁹: Magna inquit ē aucto
ritas z gloriofissima: itelligi dī: q̄lter duo cōueniūt cor
pa vt cōcipiāt cōcūtia ad iuicē. hoc autē ē q̄b⁹ supius dici
mus mōstrātes q̄re femina sterilis sit: z n̄ gignat: z i ma
sculis similiter. quoy cā fuit in maribus z feminis tēpe
ramēta in ultimitate egredi: que tñ intēpies si parua sit
z corpus intēperatū corpori cōmarie cōplexiōis vel q̄l

tatis se iunxerit possibile ē cōcipi. Si ergo iungatur sibi
simile impossibile erit. Si enim frigidum sperma frigi
das vuluas icidat: impossibile ē concipi: similiter si siccus
siccus. itidē z in aliis cōplexionib⁹ itelligēdū ē. Frigidū
vero sperma in matricē calidiorē necesse icidat: humidū
us vero in sicciorē. debet ēt oppositō vtriusq; alteri
modum nō excedere. Ultimitatis vero matricis pōt itel
ligi ex quodam aphorismo pcedenti: Muliebria inquit
ex aromatibus calefactio edui it rē. tanta eais ē maris
cis opilatio vt nō odorē arom iticum pmittat trāsire ad
os z narces. Itidem facit siccitas z humiditas sicut dixi
mus semē extinguit: aromatica ingrossant z ispissant: vt
sursum trāsire nō pmittant. Calor si ultimitate matricis
sit mutat qualitates aromati z corripit: z intensa facit:
ut rē ascēdat: nō tñ in suā ppteratē deueniant: qui cas
ler si q̄lq; adsit: rari⁹ ide erit in feminis: pferim q̄ natu
raliter frigidiores sūt masculis. Hic inuestigatiōe aroma
tica denotant steriles z nō steriles: cōcipiētes z nō cōcis
pientes. Que ēt denotari pōt ex frigoris ipaz: sicut ex
appositione aromatum si macilentissime: lenissime: cras
sissime z asperissime fuerint nō cōcipient. Hic aphorism⁹
mus hypocraticus: rē non sit tñ esse dī. 65

Similiter z in maribus. Aut enim pp
raritatem corporis spiritus extra fer
tur: ut non incidat semen aut propter densi
tatem humidū non diffundetur extra: aut
propter frigidum nō calefit ita ut congre
tur ad hunc locum: aut propter caliditatem
ipsum hoc fit.

In tātas temeritatē deuenit latrator: hui⁹ a phorism⁹
mī: vt nō seips itellegerit. pmissit. n. se mōstratū
nō itidē ēē i masculis. Erat g⁹ necariū q̄tuor ead
genera cōprobare cōplexionū sicut nos fecim⁹. sed a ra
ritate icipit cōporis: quā similiter i semis posuit. Quod
si pspiciat i dagueris duob⁹ mōis oberrasse repies.
Dīo. n. qz si ita eēt rē aliter ordinatū apposuisse dberet
Scho. qz mēt⁹ ē: qz iueniūt masculi corpib⁹ rari: z tñ
in generādo calidissimi z potētissimi. Neq; mirādus ē:
cū raritas fm calore z humiditatez fiat: h̄ aut cōplexio
nis abundāntissima ē: z ad generādū pfectissima: cū
spermatō creatrix materia in huius corpe sit plenissima
z uirtus ad exequēdū fortissima: z emissio spermatis si
nisi ex uasis sit fortissima si ex emissionē spirituali. z i
n. sperma humiditātē cōmixtum q̄dā substantiā videat
habere spirituale: humiditas tñ q̄dam ē necessaria p
quam emittatur: vnde latrator iste deceptus esse cōpro
batur. Dixit item pp corporis densitatem nō extra effū
di humiditatem: qui si aliam q̄ spermatis humiditatem
itellexit: a sensu alienus fuit. Si autē spermatis itendit z
pp densitatem totius corporis nō effundi extra dixit: ni
hil dixit de complexionē uasoz spermatis. melius .n.
diceret si pp uasozum stricture fieri assereret. qz sper
ma subdidit propter frigiditatem cōplexionis corporis
uō calefieri: et causam esse nō generandi: uerum qdem
dixit: sed ex subsequētibus ueritatem falsificauit ut dī
cēdo: Congregetur ad locum hunc. cum enim locū hūc
nominauit ex uerbis suis non bene determinatis nō it
telligere fiducialit: quod tamen paruum uicium ē quā
tum ad matris suam. in subsequētē enim huius apho
rismi loco errorem in propatulo posuit. Cum autem
Propter caliditatem hoc ipsum sit: dixit. In hoc enim

¶ Ipsum hoc fit: dixit aliud de quo istud penderet se misisse inuult. Cum ergo prius dixisset: Propter frigidum non calefit ita ut coagretur ad locum hunc: modo propter caliditatem dicat: ipsum quod sit videmus propter caliditatem non calefieri: ut coagretur ad locum hunc: quod infans videt: uel propter caliditatem ipsum hoc fit: ut coagretur ad locum hunc: quod etiam malum est dicere: cum calor dissipet et non coagret. Bonum quidem est dicere: propter calorem uel quodlibet aliud attinens caliditati itendi uel icendi: non quod propter calorem non calefacit: uel quod coagretur ad hunc locum. 64

L Accidare caput dolentibus malum est: quibus malum uero et febricitantibus: quibus cumque hypocondria suspensa rugiunt: et siticulosi. Malum uero quibus seculi fecerunt: et in acutis febribus: et quibus sanguis multa egestio facta est. Conuenit uero prisci non ualde febricitantibus. Dare uero et in febribus longis nullo predictorum signorum presente: et extra rationem tabefactis.

L Accidare uero de cito conuertibilibus: quod duabus de causis cito mutatur. Si enim calorem inueniat plus quam oporteat cito in fumositatem se mutatur: si minorem transducitur in acetositatem. Quod facile intelligitur si lac nouiter emulsum coquat aliquidque non coctum repiat: coctum enim in fumositatem mutatur. non coctum in acetositatem mutatur: sed digerentibus. Item quod coquunt: lac multum et bonum nutrimentum facit: dum in excogitur et digeritur inflatio sub dia phragmate: et dolor in capite conficitur: hoc in sanis lac agit. In infirmis aliter: quod expimentis vidicimus. qualiter sit os intelligi. si enim facit sanis: inflationem hypocondriorum et dolorem capitis. Quomodo facit caput dolentibus et viscerum inflationibus. quod autem quibusque hypocondria suspensa dixit bene subtiliter: cum lac non noceat his locis: nisi quod modo hypocondria suspensa sint ex apertibus. scilicet phlegmone: herisipila: simia: undimia. et scirosi: quibus omnibus attinet quod suspensa sint. Nocet et locorum rugitatio: et si sint sine apertibus: cum tamen rugit: nihil aliud sit quam quedam inflatio et uentositas quibus lac nocet: quod mutatur in acetositatem et uentositates: aliquando tamen damnum in huiusmodi firmitatibus: sed cum sale et melle excogitur: et perficit: quod uentres humectat. Nocet siticulosus quod in fumositates venit siue sitis semper uerna fuerit et naturalis: seu ipsalis et accidentalis. Nocet et felleo secessui. cum cedat fumositati si militer coleram vomentibus. quod sit: quod lac maxime propter calorem mutatur in fumositatem. Conuenit priscis in pulmone vulneratis: cum dixit. Tabefactis nullo predictorum signorum presente. Sed lac uenerunt saliter bonum esse dico indigentibus bono et facili nutrimento: quod cum dixit. Non febricitantibus dignus est inuestigare: quare non validissime premititur. Os ergo querere si possit dari febricitantibus valde quod uerbum non necessarium fuit. nos autem insequimur. Item quod sacris oportunitatem. Non breuiter diximus quod non os dari ualde febricitantibus. Miror tamen quare in diuturnis febribus dari iubet et cum supra dixerit malum febricitantibus dari: quare non ualde febricitantibus dari repetit: cum in aphorismis non consuetudo fuerit. sufficere enim poterat quod supra semel dixerit: sed cum in uerbis suis soleat esse breuis. non tamen timida reperere dubitauit. 65

Quibus tumores in uulneribus apparet non ualde spasmodi neque insaniunt.

His uero non apparentibus repente quibus quidem retro: spasmi et tetani sunt: quibus uero in priori parte: mania et dolor lateris acutus: aut empima: aut dysenteria: si rubei fiunt tumores.

Umores intellexit omne apertum uel grossicium in corpore propter naturam eminentem: in quibus denotauit phlegmonem: quem cum quidam acutum apertum solent dicere: antiqui tamen omnem calorem nimium uel incensionem: apertum uel tumor sit siue non: phlegmonem dicunt. Dicit ergo hy. Si in uulneribus tumores. id est apertum appareant non ualde spasmodi: neque insaniunt. Spasmodi tunc ergo et insaniunt aliquando: sed tamen raro. Si autem apertum magnus sit ualde: et pessimitate habens in se: neque subito appareat et retro fiat: spasmodi et tetani significari uoluit. quod retro dixit: dorsum intellexit. Si autem ante apparuerit. aliam passionem quam spasmodi esse uoluit: retro locus est neruosus: ante uero uenosus et arteriosus. Cum ergo de uulneribus apertis aliquid pessimum ad aliquod nobile membrum uenerit: si uulnera in neruosis locis retro sunt: necesse est spasmodi uel tetani expectari: quod he passionem sunt neruorum locorum. quod si ante sint et pessima materia ad cerebrum ascenderit fiet mania: et si ad pectus ascendit: dolor sit lateris acutus: et plurimi fiunt inde empici. Si autem in intestina materia descendat: egestio sit sanguinis. Si tumores rubei sint: et si subito euauerit: sanguinis egestionem intellexit: que sine uulneribus sit intestini: quod passio sepe concreat uulnera in dorso habentibus. uel ante in dorso loci oppositis et subito retro se uerterint: non tamen absolute inuult quod manus et pedes possint intelligi sed cum in protra cruris uentres non sunt lacertorum iunctorum foribus uel magnis cordis: coram tamen in genuum protra maxime cordis habens possibile est item colligantia sui adiuvare pedes inde currere passionem spasmi: et lacertorum in posteriori parte corae locorum: cum lacerti illi ex maiori parte sine carnositate: non ergo spasmi ex sola retro causa nascitur: cum sepe non solum in pedibus: sed etiam in manibus esse videamus: que loca longe a nucha sunt remota: et nerui manu et pedum a nucha procedunt: et dorsi similiter. 66

In uulneribus malis et foribus existens tumor non appareat multum magnum: laxa: bona: cruda mala.

Quod magnus dixit uulneribus potest attinere: uel apertibus: uel uiridis. Nec pessimitas tamen intenditur esse uulneribus que in fine sunt lacertorum uel eorum capitibus: maxime illis qui iuncti sunt neruis: et in extremitatibus uicinis cordis. Sicut autem antea mala dixit apertum subito non appareat: inde hic omnia aperta esse mala ex uulneribus malis esse asserit. Uulneribus. id est huiusmodi maxime si doluerint: non sumus securi quod ad nobilia membra humores mali fluant: nam malos humores ad nobilia membra descendere certificant: cum dolores humores fluere portendant. Cum ergo uulnerum maliciosum est natura quidem debilitat: humores autem supbiunt et distendant ergo nisi ad uulnus fluxerit: quod ex tumore quidem certificatur per totum corpus diffusum: spasmos et tetanos et manias facit. Laxa quidem et fluentia uulnera bona sunt: cruda uero dura et indigesta mala. In his autem uulneribus medicum multum fallitur stringentes fluentia frida et sic. et siptica medicina. Dolor autem sit ex locis neruosis. unde et medicina calefactoria est exhibenda. 67

Posteriora capitis dolentia: in fronte
recta uena incisa iuuat.

Non solum iteudit purgatores de locis infirmis: s3
materiam p pte opposita fatagit extrahere. quod ex
contrario fit. Si ergo i latitudine fuit a dextra i si
nistra: uel a sinistra i dextra fieri inuit. qd si i pfundita
te fuerit: anteriora retro: posteriora an medicari oz. unde
hy. Posteriora capitis dolentia: recta uena incisa iuuat.
Nos aut multoties sanauimus ide oculor doloros. si
abundat humores longo tpe effluentes cu scarificatione in
posteriori pte. i. in cranei posterioris sumitate. 68

Rigores mulieribus incipiunt ex lum
bis magis 7 per dorsum ad caput: 7 ui
ris retro magis qua in priori parte corpo
ris: uelut cubitorum: coxarum: 7 propter cu
tem raram: declarat uero pilus.

Igor: cum frigore sensuualiter incipi: frigus uero
ex dorso solet esse mai: et uenit magis subito. bn
ergo dixit rigor e ab his locis icipe: et maxie mu
lierib: cu frigidiores sint masculis. Rigore aut illuz ne
cesse e ptingere ad neruoz initia: qd in capite ce constat.
Nucha uo cu sit in dorso necesse e inde pati. et post cere
bri p ea a quo nucha pcedit: et exordium sumit que ga
e mollior: ad mutandu e faciliior. Anterior ps corporis
no rigescit: cu complexio sua rariior sit: et ide sit calidior. re
statu hoc pili exaltes: quoru generatioz in libris de co
plexionibus sufficienter explanauit: Pili aut raritate de
clarant: raritas caliditatem. 69

Quartanis habitui non ualde a spas
mis apprehenduntur. Si uero appre
bendantur prius 7 superueniat quartana:
soluuntur.

Pasmus ex inanitione acutissim: e et mortalis.
q si ex plenitudine neruoz mebroz cotingit
sicut i epilepticis et similib: aliis: non acut: neq3
molest: sicut prior erit: que hy. hic intendit. et huic quar
tana superuenies: uenire no pmitit: cu dissoluens q eti
am superuenit. Qui medicadi duo sunt moi: cu purgati
onibus: uel coctionibus. que vtraq3 in quartanis coside
rat: purgatio. n. cu rigore: coctio uero sit cu calore. 70

Aliis circuntenditur cutis dura 7 sic
ca sine sudore finient: quibus uero la
ra 7 rara: cum sudore finient.

Roping mori cutis dure: sicce 7 extense: moritu
ri sunt sine sudore: rare uero 7 laxa cum sudore.
Prius sit inde: q3 ol caret humiditate: uel si qua
habet: no habet in cute: Secudu q3 multa et habet illaz
intra cutem. 71

Icteric non ualde fiunt inflati.

Quod hy. hic intendit oz aiaduerti. Veto sitas. n.
coadunata in corpore supra exiens cu eructuato
ne: uel ifra suo modo: uel pmanes intus generat
uetris extensione: aliq3 ex defectioe viscerum: aliq3 ex
adunatione phlegmatu. Huic vetositati icterici sunt con
trarii: q3 sunt colerici. Si aut icterici vetositatem habet no
tame erit magna: cu magnus calor eam dissoluat.

Quina quinta particula. Incipit sexta.

In diuturnis lienteris oxiremia
superueniens: prius non existens
signum bonum.

Lienteria e uelox exiti cibi 7 por
i eisdem qlitauib: q3 comesta sunt: q
aliter breuius diffiniri pot. Lienteria. n. nihil aliud e q aboz indi
gestio: qbus egrediendib: nulla mutatio digestiue xutis
in eis inuenit i colore: liquoze: odore: imo i nulla qitate
beleni diffiniunt lenitate itestini: q3 ex vbi itellexit vi
denr: q3 ex lenitate itestini b: i patitur. na ex nimia leni
tate: neq3 retinet: neq3 restringit comesta 7 bibita. stoa
chus g: 7 itestina q3d retinet: sua aspitare retinet an. co
stat igit q3 ex lenitate patit. S3 cu atig laudabilis noia
ipofuerit: i har no sit effere di ignorates cotentue actio
nes: cui natura e aplecti 7 tenere recepta: 7 digesta mit
tere ad iferiora. Sicut at uelice straguria no tadiu retiet
vina q3d digerat: s3 uel pp grauitate fut: uel pp acume
mittit ea foras sic cibi 7 por a uentre emittit: q3 coe en
oibus egrediendibus: q3 si beleni itellexit no sic diffi
nisset: s3 stochi 7 itestino defectos cu comesta stochi
grauet 7 itestina. Q3q3 aut sit ex supficie excoziata i ue
riozib: stochi: ex hiozib: acutis. no tm multu defecta v
tute stochi. qua tame necesse e deficere. cib: n. cu ad ea
loca ueniat 7 noceat q3 pugit no potuit retieri: tuc nece
e q3 creat sine aliqua digone: s3 appeant quedam acuta 7
pugitiua: q3 aut ex lenitate stomachi 7 itestino: s3 sine
aliq3 significatioe pugitiua exit. Differat aut vtraq3: q3
excoziatio hiozib: gescibus 7 finitis: cito sanat eum ci
baris stipticis: s3 si diu pmaneat: ad digoes sanie se mu
tat. S3 defectio cotentue xutis e ex mala complexioe: q
si pfecte illi mebro dicit dure sanet aliq3 ex hiozib: iter
stochi 7 itestia se claud etib: quoru un: ex quo. f. oxire
mia in pn: cu stochi dicit friditas: q3 cu elongetur: 7 oxire
mia finit. cui ca e cibi iter stomachi aliquatula moria
Li ergo passio moxetur. necesse e stochi ad retinendum
debilitetur: cibo. n. imozate aliq3 icipit digestibilis fieri
s3 cu nihil imozet: 7 nullo mo i stochi digerat: nulla q
litas mutatioz cibi nocio appebit. neq3 oxiremia incipit:
nisi phlegma abundet nimiu iter stochi 7 maxie acidu.
Un no absolute dixit oxiremia bonu signu e sed in diu
turnis lienteris addidit: q3 aliq3 oxiremia in hac passioe
e a pn. vñ 7 pri: no exis dixit. Li. n. bec passio d phleg
mate fit frido 7 stochi refrigeratio: oxiremia nullo tpe
cessat: cu isepabilis sit b: passio. Cu g oxiremia n a pn:
sit lienterie: neq3 lienteria sit de phlegmate oxiremia post
aliq3 tps supueniete: significat cib: moxari i stochi ali
quadin: necesse e ergo vt digeratur: q3 natura ad sua re
uertit actoes. Videtur mihi i hoc aphorismo mea fuisse
cisse disputatio: cui fundametu q cape voluerit meo libz
b xutib: naturalib: legere oportuerit: vbi multa signa d
xutib: stochi inier: legat q3 illa pculat q3 significat
toes 7 accitia q3 sit exetiu corpa. offitrat: tm i tertia pri
cula b iuestigatoib: metir e b porib: refragas atq3rum
audib: i lienterie passioib: vñ b oz repeti ptermittedo b
ba offitrat. Lienteria tripliciter diuiserit atig. alia. n. vi
feteria: alia lienteria: alia teasmos d b: passiois diuer
tate ee atig i exetib: putauerit diuerf: dicetes. si aliq3
b sanguis gener exierit: uel vntuosu uel viscosu. ceta vo
vetre exetia sint digesta atq3 coacta uocat. lienteria. si
at nihil digestu sine coctu exierit uel viscosu 7 sanguini
admixtu lienteria ee dicit. Si aut sanguinolentum ex
erit 7 vntuosum 7 aliquatulu digestu teasmo ee dicit:

hec sunt verba offistrati. Nescio autem quid hunc coegerit
ut re indigesta iugeret cum sanguis et viscositas generet
cum nullus sibi cōtemporeneus illud sensisse videat: neque
Sylome: neque Erathe: neque alii quibusque ad meū dūe
nerit ipse: neque. n. Origenes et socii sui: neque alii priores
his. Erathe. n. i libro suo de morbo et cā: d. curatōe mor
bi ait. Passio ingit quā sepius vocat aliq. dysenteria: qdā
ho. lenteria: hāc ligidissima segtur egestio cū mala
qlitate et spūositate: et odoris grauitate: et post cibū atq.
potū: veluti egressiōe multa spūosa et fetida est. Praxa
goras in secūda pīcula de acutibus morbū sequentibus
Qui ingit lenteria hnt lenitatē itestinoz et qdā lubricita
re necesse ē eos pati. maxie cū sint ieiuni: et his pib⁹ sēp
cibus cito egredit: et ppietatē hui⁹ passiois velocitatem
hāc itēdit cū cibi egrediētis: et ablatōez diēōis facte ve
locitatē hāc itēdit cū: s. ex velocitate exēdi idigōem ve
nire. vñ ego et alii multi medici cōfētū: nihil aliud esse
hāc passionē q. idigōem cibi et pot⁹ et velocitatem exitus
idigestoz cibi et pot⁹: et idē et ceteri itelligūt antiquitē
in libro de passioib⁹ q. d. ē hy. de lenteria iuenit q. in it
enteria cib⁹ subtilis et nō coagulat⁹ sine dolore egredit:
vñ de corp⁹ cōsumit: nō coagulātū itelligit indigestum.
Cōsueuerūt. n. ātig nō coagulata dicere: q. idigesta sunt
in libro. n. quē hy. iucimus ititulāt de regimēto sani
tatis: quē m. alii negāt ēē hypocrantū: cōfirmātes eū ēē
philisidei: siue serui: sic cepit scripū. Aliq. iueniunt ali
q. a qb⁹ d. crud⁹ et idigestus et subtilis exit: et sine dolor
nō pp. aliā passionē sicut lenteria vñ hi oēs Offistrato
fuerūt āteriores: posteriores vñ multi successerūt quos
offistrat⁹ fatet se vidisse: et cōcordāt in lenterie passione.
Nescim⁹ ergo unde offistratus tale qd dixisse coact⁹ sit ut
et anterioribus suis obuiaret: et posteriorib⁹ mentēs lē
terā existere cū re indigesta: cū sūgule mixta diceret. 2

Quibus nares humide naturaliter: et
semen humidum: cito infirmantur: quibus
vero contraria: salubrius.

Quibus cōplexio naturalis ē siccior nulla res sen
sualis ad nares fuit ex cerebro: neque i cute eorū
appet sudor. supfluitas ergo eorū subtiliata cum
purgatōe emittit illa q. a medicis occulta vocat. S. q. r.
cōplexio naturaliter ē hūidior maximā corpib⁹ emittit
abundātia: et maxie a cerebro cui⁹ subā et natura subālit
ē fridior. boz ēt semē hūidi⁹ ē et ligidi⁹ et fridi⁹: sicut ecō
uerso i sicciorib⁹ aq. suas cōsūt: et semē exiccat. Quorū
g⁹ cōplexio ton⁹ corpis vel ēt cerebri hūidior fuerit: sanis
tatē ē corruptā cōstabit: cū ex pua occasiōe eis vñāt ca
tarrī. Si āt hūiores illi a sūtib⁹ ad iferiora descenderint
nocēt gutturi: canalib⁹ pulmōis: meri stōachi: et mēbris
aliis vñ necē ē tussim fidāt: anbelitū: ignātiā: idigestib⁹
lē corruptelā: et aliq. diariā. et si salsa fuerit et fluida: ēt
dysenteria: qd hy. mōstrauit in pītonacretoncheidaton
i. in libro de aere et aqua et regionibus. 3

In diurnis dysenteriis abstinentia
malum: et cum febre peius.

Dysenteria nascit ex hūiorib⁹ calidis: sicut dixim⁹
intestina excoctant⁹. Excoctatio vñ in supfidei
testinoz ē in prīn⁹: que cū diutius durat magis
cōcauat: et etiā vulnēra. vñ stōachus ex colligatiā inte
stinoz patit: et in augmētatiōe morbi patit os stōachi.
vñ oz abstinentia seg: q. ab initio succedit huic morbo pp
būiores ex epate ad stōachū reflexos: q. cū de colicis sint
generib⁹ maxime corrūpūt itestia: cū bi ēt ascēderint sy

piora inatāt stōacho: et inde fit cā abstinentie ex colligan
tia itestini: et p. abstinentia aufert qdā actio naturalis. s.
nutritio: sine qua vita nullatenus pōt regi: que cum oim
pmāserit duo necē ē itelligi vel ut fiat sāiosa uulnera vel
maxia inatāt apata: Cū āt h. euenerint. et stōach⁹ ex vic
nitate patiat itestini pculdubio ifirm⁹ pīclitari incipit. 4

Circumfluentia ulcera male consuetu
dinis malum.

Um pilos cadere videris a locis vulnera circū
dātib⁹: mali hūiores itesse vidēt: maleq. corrosio
nes: et prurit⁹ i uulnerib⁹ huiusmodi ex necessitate
non permittunt vulnera sanari. 5

Dolores in lateribus et pectoribus et
in aliis corporis partibus si multum
differunt ad discernendum: malum.

Portet oia cognoscat dolor i latere exītiū et
pectorib⁹: et i aliis pib⁹ corpis. Dolor loca non so
luz sūt itelligēda: s. et eoz q. tās: quorum scia
ē necia q. ifirmatis future: et exide medicinādi pnofti
ca. Si. n. costis magn⁹ dolor innatāt: et q. si ad furculas
tingat: vel sub⁹ hypocōdria descēdat: tria significat: cū
passioez h. ēē sit i possibile sine pelliculaz costarū passio
ne: et q. passio molesta sit et piculosa: et fortis ad bibenda
fit medicia. Si g⁹ passio ascēderit ad furculas pblethorho
mia ē necaria: Si descēdat ad diaphragma: pharnacia
erit dāda: sit i pītonoreonoxomatō. i. i l⁹ regis acuporū
testat hy. Si dolor sit pu⁹ et q. pūctura q. lis solz enēre
i costis: nō ascēdes ad furculas: neq. descēdes sub hy
pocōdria: passioez i carnosīs locis costaz ēē significat: nō
molesta: neq. fortis medicia dāda ē. s. āt mō singuloz
cōsiderāt dolores mēbroz et magnitudies eoz. Simili
ter si apata sint i pessimis locis. dolores crūt graues: sit
hy. testat i epidimia: graue pōd⁹ portare inuēs i doloro
sis locis. Cum vñ passio i cetis ē pib⁹: dolor renus sub
legit acut⁹. q. i cetis dixit pib⁹ pelliculas circūdantes:
singulos renes: vñas q. q. et renū arterias: et cōcauitates
eorū itēdit: et ēt portā vñ vñā exit. Itē ēt deate itellepit
i cui⁹ carnosīs pib⁹ si dolor sit erit grauior: si āt i pellicu
lis suis siue i vñis: acut⁹ erit dolor. Quātiā acut⁹ do
loz fm materiā erit faciētiū hūioz. si. n. hūioz sit colic⁹
acutissim⁹ erit dolor: similis si grossa sit vñositas nō h
bēt vñ creat. Si āt sit materia pblegmatica: mollior erit
dolor. nō g⁹ ex q. tate doloris sola qlitas itelligit sui: s.
et q. diu deant imozari. Si āt hy. ad h. itēdit vt pūdos
nos reidere de q. tate vñusculūq. doloris: ad h. nra
sufficit cōspatatio. Si vñ nō solā diuersā q. tate dolor
s. aliō iuestigādū inuenit: vt. s. itelligerem⁹ q. le mēbz sit
vñli⁹ et q. le intil⁹: et q. le nobil⁹: et q. le ad piculū pīclini⁹: ac
si diceret. Nō sufficit sola iuestigatio q. tatis doloris i
diuersis locis: n. si i eisdē dolor vñ et nō multiplicat sit.
vt si origenes patiat i latere: et i eadē die diogenes pati
at i eadē pte: nō obem⁹ eq. les dolores itelligere: s. si sint
similes uel differētes oz iuestigari. s. āt duob⁹ mōis in
tēit: vel ex qlitate doloris: uel ex q. tate fortitudis q. lū
tate si pūgitū sit dolor et iflatū: grauior⁹: corrosiu⁹ se
pīn⁹. i. cōtinu⁹ uel iduoliosus: eq. lis uel diuersus. q. tate
fortitudis p⁹ uel min⁹ oz itelligit qd itēdim⁹ cū q. tate
magni doloris dixim⁹. Cōsueuerūt. n. medici re fortiorē
appellare maiorē et si n. pīeat ad q. tate: s. ad qlitatē vñ
cū. n. febrē magnā uel puā: cū febris nihil aliō sit q. ca
lor nō g⁹ mirādū si dolore fortiorē uel maiorē dicant ēē
neq. si dicāt rem diuersam in qualitate minorem ēē vel

maiozem volentes differre gratitatem in dolore pun-
gente: et similibus.

Phoretici et circa vesicam dolores la-
boriose sanantur in febribus.

Phoretici in febribus vel vesica sanari dunt in fe-
ribus: cum nunquam deficiat actio horum membrorum et
membris patientibus res necessaria sit ut sanentur.
Item ad sanandum dura: quia hic transit humor acutus super
fluitas: que cum per aliquod locum transierit vulnera ibi renouat
et magnificat. que passio in senionibus induratur: quia
etas eorum declinat sicut alibi dixit hypo. Senes his
passionibus commouentur.

Dolores et tumores secundum ventrem ex-
istentes: superiores quidem leuiiores
inferiores: fortiores.

Superiores hic intelligimus non ex membrorum longitu-
dine: sed potius profunditate. hec autem loca ad heles-
tis vocantur pituita. id est a pelliculis ventris ad exteriora
habet illud cum superiores dicitur. Quod autem intra pelliculas na-
scitur. id est in intestinis et stomacho intellexit: ubi non superiores
fortiores esse dicitur: et bene cum dolores his locis innasce-
tes fortiores sint et maiores.

Hydropsicis que vulnera in corpore na-
scuntur non facile sanantur.

Hypo. in libro de vulneribus: Vulnera ingit si non
perfecte siccantur: non sanantur. In hydropsicorum autem
corporibus propter abundantiam humiditatum: impossi-
bile esse videtur.

Are pustule non valde pruriginose
sunt.

Pustule vniuersaliter sunt duplices. quidam enim sunt foris
sunt alite et acute forme: et alie late in fundo: sed sur-
sum non ascendant alie et acute calidiores sunt materie
late non et non sursum ascendentes fridiores: et ideo duabus de
causis non pruriunt cum vel late sint: vel non acuti humoris. id est

Apur dolenti vel circudolenti: sanies
aut aqua aut sanguis defluens secundum au-
res et nares solunt egritudines.

In multis locis de hoc dolore iam disputauit. vnde si
non subtiliter idagetur: et non sicut alii arbitrentur. quia
solum his de causis egritudo soluitur: non subtiliter et uti-
liter procedemus. hypo. n. absolute dixit. Si sanies vel aqua
ex auribus vel naribus effluat. egritudinem soluit. Nos
autem intelligere debemus si ex apate caput doluerit: san-
guineo vel aliis humoribus crudis coadunatis: quod si cre-
puerint: et humores per hec loca effluerint: egritudo soluitur
sicut dixit. Sed si dolores ex grossa ventositate ista
sua: vel ex co. ru. capitis pungitima: vel ex pessimis vul-
neribus siue aliis apatibus: sanitas aliter persequitur.

Melancholicis et phoreticis emorro-
ides innate sunt.

Emorrhoides non solum secundum purgationem soluitur has
egritudines: sed et secundum humorum purgationem qualitate
ut si fuerit nigrum melancholicis humoribus mixtum
qui sunt in sanguine sicut in vino sex. non ergo mirandum
si melancholia et phoreticis sanentur per emorrhoidas.

Emorrhoidas sananti antiquas si non
qua fuerit relicta: periculum est fieri
hydropem: aut primum: aut maniam.

Emorrhoides impossibile est esse sine oris venarum ap-
tione in ano: propter quas propter multitudinem et grossitatem
sanguis est melancholicus et sanguis secus expellit
quas si strinxerit ne per ora ventrum exeat: et capite dura na-
scitur apata: magnitudine et grossitie sua epar aggraua-
tia: et calore eius extinguetur: sicut si pro igni multa ligna
aggregentur: subito suffocant. Cum autem sanguis non nisi de
calore naturali sit: calore naturali extincto: necesse est sanguinem
non generari. Hydropsicis vero non efficit nisi cum sanguis non
generetur quam materiam si epar expellere non possit a se vel a
venis: venepulmonis crepatur: et pituita efficitur. Bene
ergo dixit: de emorrhoidibus multis vnde debere remane-
re: per quam materia illa possit euacuari: maxime si antea
solita fuerit purgari inde.

Singulu habito sternutatio superue-
niens soluit egritudinem.

Singultus ut dixi de plenitudine et inanitate fit: et
maxime de plenitudine: quia cum venerit necessarii est
fortis motus quo humiditas illa expelli possit: habet
motus in sternutatione inuenit. Singultus autem plurimum ex ple-
nitudine fieri deservit ex pueris: quia cum spiritus ab eis impleatur
neque sibi caueat ex frigoribus fit eis assiduus. frigus enim nervi
uola contrahit loca ad dissoluenda omni humiditate vel
superfluitate: et inde singultus fit.

Hydrops habito secundum uenas in uen-
tre aqua fluente solutio fit.

Et significatio in spontaneis purgationibus valet
quia secundum hypo. nulla medicina indiget. Si enim medicina
nam adhibeas: iam non erit spontanea.

Diarria habito diuturna spontaneus
vomitus superueniens soluit egritudinem.

Letra significatio spontane purgationis quod ex actio-
ne est nature. Dat ergo hypo. autem medico quod utilis est
ad materiam extrahendam in contraria loca.

Pleuritide habito: aut periplemonia
diaria superueniens: malum.

Non est intentio sua quod ex sola membrorum concatenatione
ita harum passionum sint accitua. intendit ergo ponere
ad fortitudinem et magnitudinem passionum. Epar vero
singultum patitur: eo quod ori stomachi vicinat: similiter et tussis
sunt propter concatenationem spiritus in se. Ex his autem et his hypo. monstra-
uit quod consuetudinariu fuerit. non enim dixit quod per pleuresim
vel periplemoniam habuerit: sed a ab his superat fuerit et bene
Si autem superuenierit: et diaria superuenierit: malum signum erit.
Idem enim est diarie cum epar sibi cibum secundum quod non potest trahere:
et in sanguinem mutare: aliqui autem ex corruptione est stomachi cum
humor intra se corrumpitur. quod si periplemonia uel pleuresis pue-
rit: potest quidem diaria superueniente solui: maxime si pura est et
prius fuerit. vnde et medicum studiosum esse ut non aliquid abso-
lute dicat: si acciderit quod dicit non ex prius sunt causis:
sicut diaria in loco hoc fuit: nec propter cibum uel porum contige-
rint: sed ex essentia morbi. Significationes enim suis semper
debent iungi significatis.

In oculis patientem: diaria accipi bo-
num.

Ic aphorismus ante est explanatus. Non autem diaria
hic laudatur: sed propter spontaneitatem: vnde fit quod
medicus quilibet auctorizare debet: sicut medicos
nostri in temporibus videmus facientes in oculorum passionibus
clysteri uel pharmacia medicantes.

Eficam incisam: aut cerebrū: aut cor
aut diaphragma: aut epar: aut ventrē
aut renes: aut intestinorum aliquod gracili
um mortale.

Quod mortale dixit in multis locis mortē pntem
portendere inuit: in multis signū solet eē mortis
sed in hoc loco nō monstrauit qđ hōz intellexerit.
Cordis mī incisio mortalis ē sine dubio: ceteroz hō mē
broz nō necessario: nisi cū magna z pforās fuerit incisio.
Quis ar scit si nō hy. bic itēdit incisioē vesice magnam
z pforantē usq; i cōcauitatē: et similiter in ceteris. Qđ
si hōmō fuerit: impossibile ē eā cōsolidari. Itē cōtingit z in
neruosis locis diaphragmaticis et subtilis intestini. De
stōacho multi discordant. alii dicūt si retro in cōcauitatē
icisus fuerit possibile ē saluū fieri z non solum sic: sed et
si incisus fuerit ut sui appeāt anguli in quo medicinā do
errant illi qđ liberos secerūt de vultu sibi mortiferis.
Cur at horū incisioes nō solidentur dicēdū ē: Cordis et
diaphragmatis incisioes nō solidat: qđ sp mouēt: vesice
qđ est nervosa subtilis: et sine sanguine: qđ nō sanatur cū
ad expellēdū lapidē icidit: qđ collū et carnosū eē videt.
Epar si icidatur sanguis flux: patietes g° mortuū an
teq; solidet quod sit cū uene icise sūt. idem arbitroz ue
rum dicere dicētes posse sanari cum icisio intra conca
ua nō sit: et qđā dicūt eius extremitates qđ digitos emi
nētes posse incidere et inde sanari. Incisione quoq; cere
bri multoties vidi sanari semel. n. vidi in nubia ciuitate
samarie sanari quēdā magne et cōcaue incisū cerebrum
hīe: et tū mortē euadere. qđ contingit rarissime. Qui g°
dicūt incisioē magnā et perforantē eē mortale vci sūt.
si. n. ptingat usq; ad uēiculos cerebri. pculdubio ē mor
talis. Subtile intestinū et stōach° qđ carnosa sūt. icisa non
mī cōcaua pnt cōsolidari: s; si ad cōcauitatē icisio pueni
rit: vix uel rarissime pnt sanari: idē z i renib° contingit: g
non solū his de causis sunt icurabiles: s; qđ his sicut et
terioribus mēbris nō pōt apponi medicina. 19

Quando incisum fuerit os: aut cartila
go: aut neruus: aut maxille renes: aut
prepuccium: neq; crescit: neq; cōglutinat.

Quod dixit: Nō crescit: nō ad tantā redire cētiā
itendit. Cōglutinat cū extremitates iūscētur.
Nulli autē dubiū ossa et cartilaginē nō crescere
amissa quadā sui pte. In hoc at discordatur: qđ inuiscet
et cōiūguēt. Quidā. n. asserūt uideri palā ossa fracta iū
scari z solidari. s; uidet eē decepti: certificat. n. qđ in qui
busdā aialibus ossa fracta solidet: et tādē si sponte mo
riūtur uel occidat ossū fractū ārcē dedisse corpuscu
lū qđdā subtile qđ ligamētū inuenim: qđ si paulatī eucl
lat fractura neq; solida neq; iūcta repiet. Alii tñ i aliis
mēbris horū repugnēt expimētis dicētes crescere: s; nō
solidari at ubi debēt solidari. S; ego nec vidi nec audī
ui carnē crescere in his locis: nec ubi scissura et icisio fue
rit: aliud. n. scissura: aliud icisio ē. icisio. n. ē pforās usq;
ad alia latera. hāc hy. dixit nō posse solidari. Cā qđ loca
sunt nervosa et subtilia: neq; tñ ppter hoc: sed qđ sūt se
parata magno spacio. 20

In ventrem sanguis effundat preter
naturam necesse in saniem conuerti.

Hic aphorismus diuersis in libris inuenit. In ali
is. n. Si sanguis in spaciū effundat: et oē spaciū vē
tris bic itēdit: quozū firmat itellec° p hoc quia

preter naturā subinfert. vñ itēdit qđ sanguis a loco in q
ē effluit ad spaciū ubi nō ē affluuit: aliqui vēas exit: et
ad spaciū iter vēas currit. qđ dixit necessario facere sa
niē quandā saniet vñ intellexisse spēm: qua sanguis suam
exitit naturā et bene. Si. n. sanguis locū suū naturalem
exierit nō i sua natura pmāebit: s; siue in sanie mutabit
siue in nigredinē. aliqui cus effluat ad spaciolissima loca
nō sibi naturalia aliqđ buiusmōi necē ē ut faciat. 21

Aniacis: emorroidibus: aut uarici
bus innatus manie solutio fit.

Quia. n. natura būores mania generantes expellit
ad mēbra min° qđ cerebz nobilia: et h fit cū būo
res melancholici sunt et grossi: necesse ē ut per va
rices et emorroidas emittat unde soluitur mania et ce
rebro oportet. 22

Aibuscunq; dolores a dorso in cubi
tos transeunt pblebothomia soluit.

Ideo doloris electio inuenit in aliis libris: qđ do
lorē facit et est utilis. impossibile. n. est ad lacertos
et nervosos locos et carnosos banc descendē et
dolorē nō facere. Alii libri habēt: dolores aliquando
a dorso se mouēt qđ materia a loco ad locū effluit. aliqui
hō sanies: maxie cū inflata sit uentositas et grossa. os
ergo purgari materiā ab interiori cubito per pblebotho
mia: qđ hy. mōstrauit cū dixit: buiusmōi p loca cōgrua
purgari cōuenit: et si in hoc loco collectionē intellexerit:
tūc dolor descendens a dorso ad cubitū ppter collectōez
fit: non qđ essentialiter loca carnosā et lacertosa doloris
sunt materia. unde etiam pblebothomia valet ppter cō
munem totius corporis purgationem. 23

Itimor z pusillanimitas multū ha
beant tempus: habentem melanco
licū perficit.

Ialiquis timorē et pusillanimitatē siue manife
sta occasione patitur: os melancholiam venturas
suspiciemur. et si hec accidentia nō diu moerentur:
qđ si horū ab initio certa causa fuerit et morē similit ma
niaci efficiuntur. multos. n. i has passiones cecidisse vi
dimus ppter irā odium: tristitiā: que sue initū passiois
fuerunt maxime tamen his quoz corpa apparata sunt
passionibus buiusmodi. 24

Intestinorum si icidatur aliquod gra
cilium non conglutinat.

Quoniam vñ mibi hic aphorismū hūc repetere: cum su
pius hy. iam premisit eum: ubi de icisione vesice
et ceterorum mēbroz dixit: ibi ipm fuimus iter
pretati: non ego mibi vñ opus esse repen. 25

Erispilam extrinsecus factam: intus
conuerti non bonum: intrinsecus ue
ro extra bonum.

Quoniam hic de sola oportet intelligi herispila: sed de
oi passione ab interioribus mēbris nobilibus ad
ignobilia exteriora se mutare: qđ si fiat eōrio vt
ab extrinsecus intus cōuertat malū. S; videm° hy. mul
ta in hoc libro noiantem ad similitudinē et aliorū mul
torum auctoritatem. Quod autem introduxit experimē
to approbandi inuit et apertum est rationi: 26

Aibuscunq; in causone tremores fi
unt alienatio soluit.

Quibuslibet aliis p'mito iuestigare hunc aphoriz-
mū: qui ad plurimos alios auctorizādos introdu-
citur: siue hy. fecerit eū: siue quilibet alius posu-
erit. Ego mī sic inde dico: Materia vnde nascitur causā
ē intra venas z arterias: que si mutet ad nervos i p'mis
su inde tremor: z ex nervoz passioib' cerebz qd eozus ē
fundamētū cōpatit: z sic necessario fit alienatio. palā g'
qd si materia a vīs z arteriis ad nervos se mutaverit
causā soluit. S3 h' hy. nō assuevit: cū. n. ex accitib' pas-
sionē seqntib' solui dixerit: pfectā solutē intendit. h' g' si
causā soluit: passio alia q nō nū' p'iculosa ē icurrit. 27

Quicunque empici: aut hydropici urū
tur: aut inciduntur: his effluēte sanie
aut aqua multa z repente omnino pereunt.

Hypocras consuevit uocare empicos hītes sanie
in spacio iter pectus z pulmonē. Quō icēdi debe-
bāt mōstrauit in libro cui' initū ē: Si uene pul-
monis: quē alii ititulauerūt de epicis. Quib' nō ē uilis
mōstrā: nisi multo laborēt empimate z magno: z quib'
cū creatu despat' curatio: hi magnā angustia patiuntur
spūs: qz spaciū pectoris maxie eis cōstringit. vñ ad icē-
sionē cōgūtur: Hydropicos hō cōsueuerūt medici inci-
dere p' qd icēdere: hy. i his icēsiōē uel icēsiōes qualēcū
qz subitā itendit purgationē. Urūqz aut eauere innuit:
qz futurū nō p'cedit ad bonū. Q'ustrat' maius qd dāz
dixit de hydropicis: qz multos uidit subita z multa pur-
gatōe mori subito arreptos febri: qd de ceteris mēbris
sicut z pectore pōt itelligi. magno. n. apate innato z icē-
so: fame hō effluēte subito molestū est: qz subito icidūt
subtilitates z vntis defectōes: z vix postea ad se rede-
unt. Quod fieri iō in empicis arbitroz qz ora venaz api-
unt cū sanies i locis illis extēdat: aut ppter acūmē sui
qd iterdū ibi steterit: qst opilatōem faciēs: cū aut subito
exierit: ora venarū apuit: z multū spūs emisit: vñ cau-
sa fit defectōis. In hydropicis hō nō hec sola causa fit:
cū ibi redūdet aqua: vter qst grauitatē duri apostēatis
portat quod est in epate: qd si subito creat aggrauatur i
ferius epat: z secum trahit diaphragma: z cetera pecto-
ris viscera. 28

Eunuchi non podagrizant neque cal-
ui fiunt.

In hō testiculoz in eunuchis assimilāt eos scis
sicut. n. semine nō caluescunt cā suc humiditatis
sic nec eunuchi. Podagra dicit: qz ita erat in tē-
pore suo eos non podagrizari: sed hodie eis non euenit qz
huius t'pis filii uiuunt in suauitate luxurie z gulositate.
hy. sic intendit vt oib' podagricis pedes naturaliter sint
defecti: sicut i epilepsie appatis cerebz deficit. S3 neqz
tamē his nēcāno hec passio euenit si nō i dietā peccauerit
nō ergo sūt podagrici. nisi cū ad pedes eoz humores d'
scenderint q si nō fluēt neqz crescerēt: passio hec nō fie-
ret. Nimia ergo ges vel exercitia huic passioni sunt no-
citra. Nocet z forte vinū z multū: maxie si pcesserit sa-
turitatē cibi. si. n. uic bibatur cito nerui ide feriūtur. no-
cet z coitus. S3 in tpe hy. hi fuerūt rari: regimēto z bōa
dieta hoc faciētibz: z ex cōtinētia s'm corpoz sufficien-
tias. Quia ergo nostri t'pis hoies ad delectationem sue-
runt decliues: iccirco podagrici sunt inumeri: vtpote nī
miū exercitati: z māducatēs pl' qd digerere possunt: z vi-
no febrati: z qz forte vinū bibūt ieiuni: z abūdantes in
coitu q si nō iciderēt hec oīa simul sed duo plura: siue
tamē nocitura. Licet. n. eunuchi nostris t'pis nō coeant

podagrici mī sūt ex nimia delectatōe z gulositate. Que
cūqz dicta sūt de podagra: itelligēda sunt z de artetico:
cū pus sūt podagrici: post artetici. Ex hereditate ēt po-
dagra comitatur. Spma enim qz maculatū fuit. necessa-
rio pedes filiorum debilitat passioē duplicata ex paren-
tum causa z ex sui culpa: 29

Mulier non podagrizat si menstrua nō
defecerunt in ea.

Quoniam ergo nō podagrizari si mulier purgetur
cū mēstruis. Ego in aphorismo pcedēti podagrā
nō ēē ex sola nervoz defectōe monstrauī: nisi hu-
mores ad pedes cucurrerit: qd vñ fuit tpe hy. mulieri-
bus podagrā nō cōtingere nisi mēstruis deficientibus:
s3 mī nostris euenit t'pibus mēstruis ēt eueniētib': quia
male dietābus: multis tamē qz mēstrua nō veniāt ex
ordine suo. paucis tamē pp malā dietā euenit. 30

Pler nō podagrizat āte aphrodisiam.

Quoniam est fortis cā in generanda podagra: quod
manifestatur ex vbiis de eunuchis pcedētib': sed
cū eunuchos podagricos ēt uiderim pueros me-
nūqz uidisse memini: nisi aliqñ tumorē in genibus de-
nimis suis gulositatibus. 31

Dolores oculorum meri potio: aut la-
uacru: aut: pria aut pblebothomia
aut pharmacā soluit.

Quod hic dixit hy. expimētis nō rōne attendit nō
n. mirādū ē: si balneis utentibus oculozū dolor
soluitur: aut si alteri vinū iterdicū iuuariūz su-
erit: et abstinere nō iuuerit: post uero nimia illectus de-
lectatōe bibentē adiunxit: z multa h' que in libris suis
scripserat nō bene medici determinātes. Itidē hic hyp.
fecit notā qz ubi res iuuent: z nulla inde reddens
rōem: nisi q' dolorē iuuerit expimēto diffinies. Mibi
quoqz idē cōtingit: vñ credo hypocrati z expmīs cōperi-
uidi. n. quosdā iuuare vinū expimēto: qstā hō balneis
Nūqz aut hy. scriberet nisi pri' uisualiter certificaretur.
Sed ego nullū uidi magistroz meoz: q tale qd fecerit.
S3 post hōz rōes inuestigauī. q cū certificaueri in do-
loribus oculoz opari cepi. Lauacru hō in p'mis exper-
tū. Medicus qdā rome fuerat qui quēdā pblebothomia
uerat in die a passioē secūda z bñ. post bec oīa subueni-
ego cū medicina sibi expimētata pp calidū apā: quod in
oculo habuerat cuius dolor interpolabat: sed cū eū acci-
piebat: maxim' qd erat: qz calidissimos humores cito
ad oculos venire sentiebat: gbus ab oculis exētib' ocu-
lorū dolor mitigabat: nō tamē oīo extinguebatur: qnta
die tota. dolor nō cessauit: s3 potius creuit vñ patiet' me
vocari pcepit. Inueni āt astantes sibi duos medicos me-
liores oculoz: q in hac arte rome valuerūt: bi qdā colly-
ria fecerūt solidatū: z doloris mitigatozia: qle illud ē
quo cerusa intrat lora: amidūqz: z opitū: ab oculis expel-
letia ad eos cōfluētia: z sensualiter dolorē mortificatū.
Ego tamen medicamina ista nunqz laudauī: non enīz re-
pugnāt humorib' ad oculos currentibus si sint fortia: s3
potius cogunt exire foras. Si ergo effluentia sint acuta
uulnera z corrodunt uueam oculorum tunicam. Si au-
tem multa sunt extendunt z scindunt eam. Cum ergo me-
dicamina non tantam vim habeant: ut acuta illa obdori-
mire faciant intollerabiliter dolorē augmentant: q si
adeo collyria sint fortia totum dolorē emittentia spūi
visibili nocēt ut p'fuitatē apatis uisus d'fecerit. z grossi-
tior: z durities i pānicula eoz supsit. Rōabiliter autē h'

discernens et multū et acutū humores ad oculos venire sentiens, incepti p̄mum calefactionē facere: ut magis possem passionē tentare et certificare, consuetudo enim ē calefactionis dolorē mitigare aliquādiu: et post alios hūores ad dolētia loca adducere: quia virtute humores p̄m̄os dissoluere dissoluntur et alii de prioribz locis. cū ergo aqua calida et p̄p̄gia deferretur subintulit infirmus. Multatōis ingit dñe: hoc vsus sum medicamine. et ego ei. Quid hoc tibi fecit. Dolorē inquit mitigat: sed paulo post multo plus p̄foratur. His audiet oculorum medicos repulsi: et remanēs solus sibi bene p̄m̄mū sine refri gerantibz collapsis sanari: et statim in balneum eum mili sic ergo tandē quicuit: et tota nocte dormiuit. vnde certificauit: quia humoribz acutis nocētibz oculis: et multis corpe non plenocōp̄tune parietē balneari opus ēē. Post vidi quēdā iuuenē op̄thalmiam parietē multū diebus anteq̄ viderē: in villa. n. quadā morabat: s̄z cū dolor augmētaretur: ad ciuitatē venire coact⁹ ē. Uidi ego oculos quasi siccos: sed tñ vene inflatē et sanguine ple ne erat: nisi eū in balneū et p̄cepi ut biberet p̄p̄ vinū mixtū: et sic grauis somn⁹ supuenit: et tota nocte eo dormiēte: dolor cessauit crassima die. His ergo visis et exp̄is certior iam exiui: ut cum sanguis grossus et coagulatus i oculis sit sine reliqua plenitudine corpis medicari cum potatione vini. vinū. n. p̄p̄ coagulata dissoluit: et p̄p̄ suūmōū cūssimū a venis eiicit. Hec ergo medicamina oculorū sūt magna: siq̄ op̄etur s̄z q̄ op̄orteat. Calcatio ergo salubrior: et a molestatiōe ē remotior: aut. n. curatio ē significatiua: aut ipsa eadē est. cura si aut curre re materia desierit quod clausū superat curat et dissoluit sed si adhuc curreat et calefactio subierit: eadē boza dolor ḡ scit: et post multū maiorē adducit: vñ nobis inuuit plenitudine adesse corpi. Oportet ḡ inuestigare ut si corpus sanguine sit plenū p̄lebotomia adhibeat: si aliis tñ humoribz p̄barmacia: sed nō facile discernitur si multis malis hūoribz seu solo sanguine repleat corpus. 32

Rauli a diaria marime capiūtur lōga. Albucies in greca lingua diuersa est s̄m balbos: diuersas litteras corripēs. r. ergo r̄pēs vos cātur trauli: si suo loco vtiatur. l. Qui corripit. i. et vice sua. c. ponit. appellātur syalos. Sed hipp. i. hoc ap̄b̄osimo solos posuit traules. Cuz autem lōgam liēre riam notasset: ois notata ē balbucies: quia molliciem lingue propter humiditatē intēdit: qui omni attinet balbuciei. Testatur hoc ergo infantes. r. r. l. r. l. et multas alis as lūb. ras corumpentes: sed ad etates veniētes liguas p̄fecte solidates amittunt illas balbucies: aliquibz tamē in eis remanētibz. Cā ergo ois balbucies mollicies ē hūmiditatis: sed tñ rō lfe i formade lingua est diuersa: naz in litteris formadis lingue sunt diuersa. Si aut lingua adeo sit fortis ut in oibus sit firma ad p̄nūciandum: ab soluitur balbucies ois. Si aut balbuciant: balbucit i illa sola littera in qua cū maxie lingua eēt firmada: eaz tamen nō p̄nūciant. Ego autem estimo pro. r. p̄ferētes l. posuisse hippo. solos: quia consueuerūt antiqui beleni hoc nomē dari ois balbuciei: qui cum in omni. r. peccent: et maxime tamen in illa quaz solet precedere tau: quod sit quia maxime hic linguā op̄ortuerit firmare: et inueniūt alii vice. r. pronunciantes. l. multis locis. et non tamen p̄cedit trau. Sed his nomē posuerūt beleni: aut quia illā solam notauerunt in qua magis firmandam linguā scierunt: aut quia tunc temporis hanc non habebant p̄pter nimiam sui abstinentiam: quod testificatur: quia tñ mul

ta balbucies inuenitur que ab illis nō scribitur: causas autem quare vice. d. a. p̄fertur: et vice. r. l. dicunt: et multis huiusmodi ratiocuerunt. Inueniūt enim pueri i p̄mis non p̄ferentes. r. Palam ergo est quia in illa balbucie qua ante tau corumpitur. r. maxime lingua firmada est: quod sit in traulis et aliis similibz: ut trauces curso et trauiso: in quibus cum lingua firmanda esset non dilatur neqz firmatur perfecte circa dentium extremitates. Causa est autem: quia lingua non est composita s̄m q̄ op̄ortet. vel quia complexio eorum mollior et humidiore ē. Unde pueri balbuciem sp̄ patiūtur: sicut debilitatem in pedibus: quos nō perfecte super terram possunt firmare. Patiūtur et etates perfecte in discendarum linguarum mutatiōe. Patiūtur et illi quorum virtus nimia passionibus deficit. Solet etiam contingere ex nimia siccitate lingue dominare ex qualiz infirmitate: que siccitas raro v̄it eis qui sūt siccissimi: quia balbucies p̄p̄a est humiditatis cum lingue lacerti causam nimie humiditatis in extremis dētibz nequeat perfecte dilatare: qd sit causa defectiōis sue: vel nervorū ad lacertos a cerebro veniētiū. Ebriosis quoqz solet hoc contingere: vel ga cerebrum nimia humiditate infunditur: vel quia inde aggrauat. Naturaliter autē balbucietes: vel p̄pter nimiam cerebri balbucitū humiditates: vel p̄pter lingue humectationes: vel vtrūqz. Cum ergo cerebrum humidissimum sit: necesse ē humiditatē illā descendere ad stomachum: vnde lōge cā ē diarie. q̄ si lingua naturaliter sit humidissima: etiam stomachi sublequitur humiditas: cum pelliculis stomachi lingua coopta sit. Diaria autem lōga stomachi passio ē p̄p̄a ex humiditate nimia. 33

Uidū ructuantes non valde: pleuretici sunt.

Uidū acidū ructuantes nō valde pleuretici sūt. cū enim nō valde dicerz: rax eē necesse ē: nō q̄ nūquā cōtingerit: qd qdā itelligit hūc ap̄b̄o. interpretates. Nos in alio loco diximus de pleureticis: q̄ si spiritum citrū nū solum: aut citrinum rubēū sit duabus attinuerit speciebus cholericis. q̄ si spiritū fuerit album p̄legman: nū grum melacholie p̄inebit: rubicūdisimū sanguini. Pleurectia. n. apostema ē in interioribz costarū pelliculis. Apostema nascit ex ḡbustibz supfluis hūoribus. Scōbz qualitatē ergo dominantis hūoris: rūr sp̄uorū q̄litates: et b̄m̄is inf̄rimorū: similiter ad sp̄ē sanitatis: vel ad despatonē mori. Pulmo et costarū pellicule hūores nō recipiunt eqliē q̄ pellicule sp̄isse sūt et solide: et pulmo rax in tota suba sua: vñ oēs hūorē cito recipit: costarū pellicule nō nisi qd de cholerico ē genere. Ubi ergo p̄legma dominat raro pleuretici sūt: maxie si p̄legma sit salsum: pūq̄s et mouēs intestinū ad id purgādū: neqz solū purgat p̄legmate: s̄z b̄ ois hūore cū eo d̄scēdere: vñ hippo. i quodā libro suo. l. pitonnoxiomatō. Hūidi v̄etres nālitate: nec pleuresim: nec alias iadūt infirmitates. 34

Uicūqz calui fiunt: his varices nō nascuntur: rursus capillari fiunt.

Quis prudēs in dictis sapientum aliquid falsū inuenit: admirabitur vel dubitabit: ubi in p̄p̄a rulo dubitādū n̄ eēt: stabit tādē re certificata eē falsa sapiēt n̄ eēt d̄c̄z id n̄ dubitat. Qibz autē certū ē caluof aliqñ n̄ posse capillari: et si fiat i eis magne varices. Qd h̄o dixit. si varices magne nascūt capillat: et si v̄p̄ ē si qdē qd dicit alii q̄ caluiciē iūiof̄itatē itellexerit. bec. n.

passio ex malis nascitur: sic alopecia et tinea. qd si
venerint se ad pedes: necesse est fieri varices: et pili reuertu
tur: quia cum humores pntes pilos corrumpunt: necesse est vt
redeat discendentibus eisdem. 35

Hydropsicis tussis superueniens: malum
preexistens uero sine malo.

Qonfuerunt aliqui dicentes. Superueniens vel su
peruenit: intelligere quilibet passionis accensio ex p
similitudine: vel augmentatione sua: sic fecit Themoge
us in libro de accensib^{us} morbis superuenientib^{us}. Idem et hoc
aphorismo hipp. fecit de tussi. n. n. ois tussis superueni
ens hydropsicis malum erit: sed tunc tantum cum existat ex mor
bi essentia. Si. n. crescat humiditas aquosa hydropsicis per
tingens usque ad canales pulmonis: generatur tussis inde
vni vicinus est suffocationi. Joaniculus. Canales pul
monis et pulmonem sparsos. ois intelligi: cum autem canalis vi
catur singulariter guttur: unde diuersi pdeunt intellectus
per canales diuersos: diuersi intelliguntur. 36

Diffuriam phlebotomia soluit: incide
re uero uenam que intus in talo est.

Dicunt certicam: nisi quiddam adiciam^{us} vt dica
mus incidere uenam soluit diffuriam: et de phlebot
omia soluit diffuriam: si totum corpus insit sanguinis ab
dantia. Quod itus incidere dixit: si intelligam^{us} uenas in bra
chiis: falsum erit: nec conuenit dictis hipp. cum in passionib^{us}
superiorib^{us} epatis a manibus phlebotomari: in inferiori
bus vero a genuis inferiorib^{us}: aut supracaneis: incidi has ve
nas dicere assueuit. Quidam tamen arbitrantur cum audiant int^{us}
interiores uenas dici in pedibus: sed parua est differentia in
ter interiores et exteriores pedum uenas: cum de uena et ea
dem exeat. Dico ergo et affirmo hunc aphorismum non su
isse hippo. Joaniculus. Cum dicamus Intus: vel ite
rius: latus intelligimus. interius uero basilica est in ma
nibus ab asellis pdiens: exterius cephalica: cum a spatulis
ueniat. iterius in pedibus est saphena: cum a familiari latere
exeat: exterius scatica ab extraneo vel exteriori latere ve
niens. 37

Quinante hito: tumor fieri in gutture
bonum. Extra. n. conuertitur morbus.

Istud uerum est et utile. cum. n. morbus ab interiori
bus ad exteriora cutis moueatur ad ignobilia a nobili
bus: bonum signum est. 38

Quibuscumque absconditi canceri sunt: non
curari melius est: curati enim pereunt citi
us: non curati multum tempus perficiunt.

Absconditos canceros intellexit in interioribus corpo
ris profunditate: quod non appareret extremitates: sed
interius uulnerosi fueret saniosi perforantes inte
riora corporis. Quod autem non curari dixit esse melius: duobus
modis intelligimus. si videamus oia que ois non posse fieri s
qd ois neque. s. membrum sanum pfecte: non de sanando eos nos
scromittam^{us}: qd tamen tepet passio: vt membrum possit defeder
malignitate: patiendo: maxime si cancer uulnerosus sit. qd
et si non medicemur: tamen illud lauemus: et non cum quolibet
liquore: sed qd expimentis est probatum et rone: vt non faciat pu
tredinem: neque in membro pariat fumositatem. Cum autem
dixit absconditos canceros non curare: intendit non debere
incidere vel incendere. Uidi autem quosdam medicos in
cidentes et incendentes superiora canceri in ano: vel in ma
cris collo: neque sanitati pfuerunt: sed potius infirmos
ad mortem maturauerunt: quibus si non medicinarent^{ur} diutius
et cum minori periculo uiuerent. non ergo sunt curan

di: qui canceros habent huiusmodi: Sed canceros ortos
exteriores prodest curari: si quoquo modo radicitus p
sunt incidi. Radices canceri sunt uene circudantes ipsos
plene melancholico sanguine. Dulius est incisione vel inci
sione multi pbibuerunt: papietes curari tamen uulnerosus.
et adeo pcutiunt vt infirmus incidi vel incedi pceat ip
sum: etiam si in tali membro sit ubi non radicitus possit incidi
qd est multi chirurgici interdixerunt: neque hippo. dicit licere
ad incidendum: sed si in extremitate sit corporis: ex uerbis
suis incidere vel incendere debere bis potest intelligi. Aristot
dorus et diascorides cum suis sequacibus intelligunt ex
hibis suis primum posse curari. 39

Quibuscumque sit ex plenitudine aut euacu
atione: uena et singultus.

Quibuscumque sit ex plenitudine aut euacu
atione: uena et singultus. Pasmus est cum extra extremitatem suam lacertus co
trahitur. et ille motus neque nalis est: neque uoluntarius.
ille autem contrahitur cum nervosa interiora replentur vel
repleantur. Et idem quod et corde musicorum patitur: qd cum
humido acre infunditur ad se inuicem rugatur: et idem fit si aer
multus siccus sit: et idem patitur quod corrigie loco vel
estiuo soli apposite. Singultus est uocatur spasmus in sto
macho: vel meri factus. cuius si nalem essentiam capere
uelim^{us} non spasmus est: sed qd ad uomendum motus for
tior tamen quam uomitus. Ad que duo stomachus et meri mo
tu mouentur: cum aliqd a se desideret expelli. Im uomitu
enim stomachus et meri ad expellendum eis innataia moue
tur. in singultu qd in interiori parte stomachi sunt expelluntur. cum
enim adeo angustiolus sit motus eius in singultu: ac si in
uiscate sunt substantie stomachi qd emittuntur. Sigs. n. pip
solu seu mixtu bibat: post autem uinu cum aqua calida mixtus
cadit statim in singultu. qd uinu cum stomachi suba piper
illud inuiscat: cuius acunine cum sibi noceat mouetur sto
machus vt piper per singultu eliciat. Ego autem in libro
meo de accidentibus monstravi sternutationem: et tussim
operari idem. 40

Quibuscumque dolor sit circa hypocon
drium sine phlegmone: febris bis su
perueniens soluit dolorem.

Dolor pugnitiuus non dolor sed ex consuetudine pu
tura vocatur. Perispila autem cholericus dolor appel
latur: qd hoc apostema semp dolor comitatur.
Si ergo dolor circa hypochondrium sine apostemate uene
rit: neque puctura. neque dolor affuerit: constipatio seu gros
sities uetosa et inflata vel tepantia complexionis erit.
Quorum curatio est febris liqfaciens et dissolvens materiam
constipatam et uetositatis grauiatam: et mala complexionem
ad temperatum reducere. 41

Quibuscumque sanies facta in corpore non
manifestatur: bis propter spissitudinem
saniei aut loci grossicie non manifestatur.

Iste autem aphorismus duobus modis inuenitur
in libris et diuersimode exponitur. vterque tamen mo
dus est uerus. Vere enim grossa sanies non
manifestatur tunc etiam: quia locus ubi est sit grossus
unde et quidam grosse saniei et quidam grossicie abseri
pserunt loci. Siquis autem uerumque simul adiuuet: vt non
per grossitiam sui et loci manifestatur sanies: bonum est. 42

Criticis si epa durz fiat: malum.
Critice. n. sua calidum seu durz significat in epate
nasci apostema. si autem ictericus fuerit sine dur
icie epatis: significat constipata esse uenas: vel poti

sui vel nā f3 crisi3 adunatā mā3 circa cutē expelli. 43

Quicunq3 spleneticis a dysenteria capiuntur: his superueniente lōga dysenteria: hydrops nascit aut liēteria: 7 pereūt.

Donū eē si quēdā sublequētē apbozismū pmissi sei vbi dī Spleneticis dysenteria superueniēs bonum: quē ipse in q̄to loco ab hoc posuit: tū me h̄ cum interpretari cōuenit: cuz spleneticos dicit eos quibus diuturna duricies inest: splenis intellexit. His si dysēteria superuenierit: duriciē soluit. hoc autē fit cum humores purgantur melācholici: qui in substantia fuerant splenis. Purgatio vero cuz modū exēsserit: et diu durā infirmis nocuerit: dysenteria subsequitur: que in quā elōgat cū. n. humores mali sepe intestina trāsierint. pcuriūt intestina ita ut virtus eoz3 deficiat: 7 calor naturalis dīstēperet: vnde fiunt cause hydropisio: et liēterie: ppter percussionem intestinoz3: hydropisio ppter colligationem epatis eoz3. 44

Quibuscunq3 ex strāguria ileos innasctur: bī in septē diebus pereunt: si non febre superueniente multū urina fluxerit.

In ileon nulla iferi3 egrediūt: 7 si acuti3 vel acuti3 elysterizetur. Omnes autē medici in hoc cōcordantur ileon eē: cuz vie stercoz3 intercludūt i subtili intestino seu grosso. Multi ex solo apostemate testantur hoc cōtingere: siue ex opitatione: et stercoz3 sicitate vel ex humoribus grossis et viscosis. Sed ego h̄ apostema calidū et durū facere dico. neq3. n. credo cōstipari ex humoribus grossis et viscosis: cōcedimus tamē posse fieri sub quadā hypotēsi. Omnes fere interpretes huius apbozismi quidē dixerūt quod a rōe ē remotus: et iō non credēdū. Dicūt enī: si in vesica nascitur apostema: intestina patiūtur ppter compressionē et ide passio bec fit. Ego autē vidi meo tēpore de strāguria multos ad mortē venisse: et multos inde mortuos eē: q̄z vesica visci apparebat plena: extēsa: dolorosa: et nullū tamē patiētū incidit dolorē istū. Quomodo ergo dicit q̄ ileos ppter cōpssā intestina ab apostemate vesicē nascatur: quia si fieret: magis necessario ex apostemate vulve cōtingerz: quia vulua ascēdit usq3 ad diafragma. vñ magis intestina debuerunt comprimi. Si enī vesica apostema habuerit: solus rectum intestinum comprimit. Adhuc dicit quidā prius: cū febrē calidam ileon iuuat fatcantur: cum febris propter solus apostema vesice fit quod quāto magis maioratur: tāto febris plus augmētatur. Est. n. febris accidēs quoddam semper apostema vesice comitans. Neq3 speramus febrem sanari: nisi curatione apostematis et apostemate sanato: febris segatur curatio. Non ergo ex febris ileos est curari: sed poti3 ex cessatione febris: ergo febris cessatio fit: cessante apostemate. non ergo febris bonum et laudabile erit signū: sicut dicūt isti. Itē febris non ē cura alicuius morbi: nisi de frigiditate fuerit sola: vel cū humoribus pblegmaticis: vel cum ventositate grossa et inflata: quomodo ergo istud fieri dixerint: ignoro: cum neq3 ratione aucto rizarī possit: neq3 experimento. Iterum nescio quomodo inuestigari possit hoc. Sed si hippo. vel aliquis alius qui hunc fecerit apbozismum infirmū vidisset huiusmodi: nescio enim quis hunc apbozismū fecerit. bonus eēt dicit: humores et crudos et frigidos accidentia fuisse huius morbi: et cum cum febre et vrine purgatione curari:

sicut dicunt isti. Humores enim illi propter febrem dī soluantur: et per vrinam multam et grossā: sicut aiunt emittuntur. 45

Uulnera quecunq3 ānua fuerint: uel lōgius tēpus habent: os necesse est emitti: 7 cicatrices fieri concauas.

Uulnera que diu elongantur 7 non sanantur: et si sanantur reciduantur: necesse est ut dū sanentur vel quia mali humores ad ipsa currant: vel quia membra in quibus sunt propter humores diu currentes in malas qualitates mutantur: vel propter malignitatem et pessimitatē suam. Antiqui huiusmodi vulnera vocauerunt farsa. Moderni specialiter diffinire volentes vnicuiq3 speciei imposuerunt nomen propriū: que dā chironia vocantes denominauere a chirone prius sanante. Quedam thelephora: a thelepho: qui pri3 sanauit ea. Quedam corrosiua: que cum superficie corporis vadant: non tamē cutē perforant. Alii formicas. Alii ignē sacrum. Que autem cutē interiorē et carnem pforāt vocantur corrosiua. Que vulnera putrefacta vocantur: non tamē sunt vulnera: sed quedam passio ex vulnere 7 putredine cōpōita. Scimus. n. quedam mēbra putredinem sine vulnere patiētia: et quedam sola vulnera: q̄ vocātur berisipila. Hec vulnera habent naturam nominā berisipile: farsa: formica. alia que non sūt huiusmodi: vulnera solum appellauerūt antiqui. Hippo. in h̄ apbozismo mōstrare voluit: quia vulnera non elongantur: nisi quia ossa patiūtur: quod exprimēto testatur: et rōne terminatur. Multoties. n. sanatur: et paulo post tumescendo reuertuntur: hoc fit quia medicina carnem super massa ossa sanāte apparent vulnera quasi sana: cum in ossib3 subteriorib3 pmaneat corruptela: que fit reuertēdi cā tumorē incipiētē: sanie sequētē: et vulnera in carne faciēte. et ita nō sanatur nisi cū medicina: quā in suo libro dixit de vulneribus: quāz ego mōstrauī in tertia particula megategni. Oportet dici oīa vulnera dīficari: maxime si ossa desiccata habuerint: terminus desiccatis erit q̄ corruptio apparebit ossis et os extrahere. p̄lanata ergo vulnera q̄tū os exierit: tāta remanet cōcauitas. 46

Uibuscunq3 gibbi ex asmate fiunt aut tussi: ante iuuentam pereunt.

Quomodo gibbositas fit: in libro de cōcatenatione mēbroz3 monstrauit. Que autē q̄ retro: q̄ latera līa fit. Hec passio maxie attinet dorso: quā perfecte itellectur3 libru illū suū ē lecurus. Ego tamen hic dicā q̄tūz necesse fuerit. Gibbositas dorso venit ex percussione siue casu: siue ex duris vulneribus interiorib3: que si sint in vna dorfi spōdili: et in parte interiori: extra cōcauitas ē in eodē spōdili. Si ergo gibbi ex asmate fiunt aut tussi: ante iuētā pereunt: quia molestatiōes fortes faciūt pp̄ implectiōes mēbroz3 spiritaliū. cōtingit ēt hoc si casus nō p̄cesterit: nec percussio: ex solo apostemate duro: crudo et indigesto intus. Vulnera autē ad se inuicē differūt: f3 q̄ntatē: locū: et duriciē. si sint i loco nobili et magno anhelitus fiet maior et piculosior: si aliquātulū humores fluxerint in cānales pulmonis: gñatur tussis: b̄mōi vult nera nō sūt dura: et iō aliquātulū post vel pri3 sanies fit 7 infirmū occidit. Vulnera nō effluētia nō ilico infirmū morificāt: q̄z b̄iores grossi et duri 7 crudi sunt: sed que cū tussi cito sanie faciūt et occidūt. Idē ēt vulnera cum asmate faciūt ante iuētā: h̄. n. aut sūt magna: aut i p̄

riculoso loco pectoris. Pulmone autē et corde patiētib⁹ loca ea circundantia parua sunt: et angustiosa. Nō ergo cor et pulmo crescit: nec ad vitam sufficiūt: q^{ia} gibbosit⁹ tas pectoris spaciū angustat: et iō asma incidūt: quod nullatenus euadere queunt. Si autē sit ante gibbositates spiritus angustatur propter solum apostema: Stomagi si diu crescant et augmentantur vulnera. Passiones aut spiritus multe sunt et diuerse. sed hipp. hoc nomen solum posuit his qui spissum patiūtur spiritus. consuetudo. n. fuit antiquorum spissitudinem spūs ex angustia: vel nimis exercitiis vocare anbelitum. Moderni diuturnas passionē spūs similiter vocant anbelitum: et si sit sine febre: et pessimitas adsit spūs.

Quibuscūq³ phlebotomia aut pharma-
cia cōferri: hos uero phlebotomari aut
pharmaciam dare cōuenit.

Palam ē intelligi quod hic dicit attinere sanis: qui nisi tamē corpora purgauerint: non diu erunt sani. Oportet ergo in ueris initio purgari hos cum phlebotomia: si de plenitudine timeatur: cum solutione et vomitu. si de corruptis humoribus. diu enim multos huiusmodi custodiui: cum singulis egrotarent annis. multis quoq³ podagricis arteticis: non tamen adeo fortit⁹ ut putrescerent digiti hoc modo subuenimus: et venturæ passionēs distulimus: similiter protelauimus gbusdam empima: epilepsia et apoplexia: et cetera: hoc modo purgationis. Phlebotomia autē vniuersalis est medicina et passioni de plenitudine. purgatio cū solutione et vomitu: si generaliter attēdatur vna ē videtur. q^{ia} si spacialiter: non vna ē: quia cum quibusdam hominibus cholericos humores purgare conueniat: aliis quoslibet alios fin naturas morboz diu assuetoz diuersiformiter purgandi sunt. Ego autē cognosco quēdam: cui annuatim solet eūēre mania: si non purget corpus: de quo mirat⁹ sum: quia cum venire mania incipiat ab initio eam futuram cognoscit: et cum me vocauerit: data purgatione gemit: cum purgatio duo faciat adiuuamēta: quia et corpora a malis humoribus mundificat: et acuminibus ad anas venientibus aperit⁹ur vene emorroide: p quas pessimus sanguis effluit: que si fluxerint de consuetudine et clauduntur: mania inde gignitur: dedi huic purgationem non soluere: sed autāno: et hoc per singulos annos. Si autē tempus purgationis neglexerit: manie future signa sentit. similiter et quedam mulier cancerum habuit. quam fortī medicina purgauit: cholera et nigram expellēte: deinde singulis annis cū pharmacia in vere: quam si neglexerit: intus in loco cācri dolebat. Noui et quēdam cui lepra initiaperat: quē tamē phlebotomia et pharmacia purgauit: cui postea suffecit in vere pharmacia annuatim: et p̄mittētū signa apparebāt passionis: sp̄ ergo iugebat purgatione necessaria cholere nigre: et epilepsie et apoplexie: alimati minoratio necessaria ē p̄legmatica arterica calida de genere cholericō ē: frigida p̄legmatica. Noui autē quēdam: cui per singulos estates tertiana veniebat: data ē huic pharmacia cholere rubee purgatiua: et sic p̄ multos annos cessauit tertiana. medicabat autē sibi in fine veris sicut conueniebat huic humori. in apoplexia: epilepsia: artetica. et melancholia: aliis quoq³ d̄ humoribus grossis in initio veris pharmacia conuenit: vñ ego feci vñ libru gbus in vere necessaria sit purgatio iuuuatiū: que pars ē regende sanitatis.

Spleneticis superueniens dysenteria bonum.

Hunc explanauimus cū supius. Quicūq³ spleneticus a dysenteria capitur et. nō exponim⁹ q^{ia} iam supius expositus ē.

Quibuscūq³ tumores podagrici sunt. i quadraginta dieb⁹ d̄feruescentes r̄sident

Umozes podagricis ex humorib⁹ sūt abundanti⁹ in cōcatēnationib⁹ calcaneoz descēdētib⁹: hos in p̄mis lacertosa loca: et cetera cutē circūdāria redpiūt. cū ergo loca illa impleāt extēditur humiditas: q̄ cōcatēnationem custodit eteri⁹. neri illi et corde in podagricis non timescūt. volēt ergo tñ extēsiōne cōcatēnationem quod mōstrat⁹: q^{ia} spasma sup̄ueniente nūq³ podagrici fieri vidēt. spasm⁹. n. plurimū contingit ex apostemate: et in neruis et cordis: curatio aut podagrie: et ois huius apostematis vna ē et cōis: ut dissoluat⁹ mā ad calcaneos: fluida subtilis cito dissoluitur: grossa vel viscosa tarde: si vtraq³ adsit tardius. huiusmodi tumores non transeunt vltra quadraginta dies: si patiens fuerit obediēs. Apostema aut calidū in carnis locis terminatur in dissolutione itidē ut acuti morbi. i. in quatuordecim dieb⁹: q^{ia} natura carnis rara ē et tenera humiditati vicina. vnde apostema i cordis et neruis tarde collectionem recipit: et tardius dissoluitur. q^{ia}. n. ad collectionem turiores inde ad dissolutionē collectiones crūt tardiores. ideoq³ hippo. dissolutionē podagricoz nō in quatuordecim diebus terminauit: sed i quadraginta: quia humores cōcatēnationē descēdētēs: necesse est a natura dissoluāt⁹ur: et sumosi siant cōmiscēdi substantiā aliū humiditate cōcatēnationis: et ita electi purgant⁹ et dissoluitur. que oia in quadraginta diebus non p̄t fieri. hippo. aut in p̄noticiis notauit dices in ipsis terminū diu turnozū morboz: et trāsiiit acutum. hec oia in meracrisse os p̄fecte expolui.

Quibuscūq³ cerebz sursum cōcutit⁹: necesse ē febre et fellis uomitū sup̄uenire.

Ebre pati ex percussione cerebz: vniuersale oib⁹ ē nobilibus mēbris si calidum apostema habuerit

Fellis vomitus ex colligantia neruoz cerebz et stomachi subsegitur. a cerebro. n. duo magni nerui d̄scēdunt ad os stomachi. cholera aut solet descēdere ad stomachū: nō ex hac cā solum: s3 p̄pter dolorem nimium. i. tristitiam: angustia: maxime si stomachus sit defectus membra enim cū d̄fecerint ex vicinis sibi mēbris: humores recipiūt: maxime subtiles: sicut cholera et humiditates aquosae. cholera enim que uomitur aquose humiditati cōmiscetur: sanis aut cholericis multus a cibis retardatis: cholera ad stomachum cōuenit. Non solum aut percussione cerebz choleram euomunt: sed si durus cerebri panniculus qui dura mater vocatur patiat⁹: hic. n. cū multis in locis cerebro iungat⁹ ipso patiente et cerebrum patitur. Ossistratiani aut dicūt neruos exire ex cerebri panniculis: et ideo cum vulnera nascūt⁹ur: si sint in dura matre ex sola illius panniculi veniunt passione: q̄ in sola sui eēntia est hec ossistratiani non ossistratus dixit. Ossistratus autē in senectute sua libru scripsit de anatomia in quo dixit Jnitia et fundamēta cerebz sunt nerui q̄ p̄fecte ego explanauī in anatomia hippo.

Quibuscūq³ sanis dolores sp̄te fiunt in capite: et continuo sine noce fiunt et

sterunt: pereunt in septem diebus: si nō eos accipiat febris.

Quoniam hippo. sine voce: aut multos dicat: nō de sola voce intelligit vel sermone: sed de sensu et tota voluntaria nobilissima actione: et aliquādo idē sē sus liberatur: quia quosdā sine voce ēē: et tamen sentire hippo. inuenire dixit. sed cū actio tota voluntaria et sēsus batuntur apoplexia appellatur. Est aut maior et minor sterere signum ē maioris. ex defectione aut actionis nervorum sterutatio fit ab apoplexiā: qd pfecte monstrat in libro de interiorib⁹ mēbris. hic tñ inde dicam breuiter qd necessarium ē. cuiusq; sano subito venit dolor causa erit grossa: et inflatiua ventositas. contingit et ex multa mā pblegmatica in capite veniente subita. cuius curatio erit subsequens febris: q cū calefactione grossam ventositatē et mās pblegmaticā dissoluit. Hec aut passio septimū dies nō excedit: cum mēbris nobilissimum sit: et nobilia mēbra periculū morbi et longitudinem temporis nequeant pati: sicut iam multis locis exposuimus. 52

Intendere opz et indicia oculorū in sōnis. Si. n. qd albi appet cōmissis palpebris: non ex diaria existente: aut pharmerica potio: malum signum et mortale ualde.

Unc tñ apparet albedo oculorū cū nō pfecte se claudunt. Quod duab⁹ fit ex causis: aut ex siccitate palpebrarū: aut ex defectione motuū. In diaria aut et pharmerica ex defecatione sua fit: que cū apparet in palpebris qd in ceteris mēbris. sicut enim coria sicca extenduntur: sic et hec mēbra si patiantur. neq; dubium ē si et defecta sit oculos claudī nō posse: neq; solus oculos: sed nec et os. vñ b⁹ defecti ore apto dormiūt. 53

Desipientie cum risu quidem facie seniores: moleste uero cum tristitia.

Nulla quidē desipientia est salubris: que tamē cū risu sit minus periculosa est: sicut dixit. Omnis uero desipientia vel ex passione est cerebri et solū sui: aut ex colligantia aliorum membrorum et cerebri ē autem diuersa secundum diuersas causas. Desipere enim ex solo calore sine materie corruptione est quasi inebriatio vini. De cholera rubea cum sollicitudine et tristitia: cuius incensio si augmentetur ut in nigra cholera mutetur: facit maniam. Oportet autem ut recorderis quod de cholera nigra diximus alibi. quia quedam de incensione cho. ru. fit: que ceteris melancholicis passionib⁹ perior est: et feci sanguinis assimilatur: est enim sex humorum est enim grossior: et ceteris grauior: et sicut alibi dixim⁹ nisi cito medicinetur pessimus morbus inde gnatur. 54

In acutis passionibus cum febre luctuosa suspicia: malum.

Ultionens in pueris vidimus. quia cum lachrymentur tractus aeris impediatur: et quasi in pectore figatur: fitq; quasi interuallum: et postmodum implentur quod inceperat. Hippo. in epidemia de h spiritu dixit. Spiritus duplicem introitus suum: ē quia si res aliqua odoratur. quod fit ex defectione et virtutis debilitate: vel organi duricie: seu utriusq; vel qd ex spasmo lacertorum pectoris. Si enim virtus defecta sit: et pigrescat in dilatatione pectoris: quantum sufficiat animam in medio subsistit sue actionis: et quiescit: postquā ad sufficiens suum inceptum redit. Duricies organi spi-

ritus dilatationi cū lenitate non sufficit. unde necesse est ut tremat in dilatatione. Spasmus si huiusmodi spiritus debeat facere: non oportet nos monstrare. cum autē la certis pectoris frigiditas dominetur: vel quibuslibz nervis: fit duricies in his organis: et motus de genere. Spasmi. consuetudo est febris et omnis caloris res sanā huiusmodi. qd si cum his accidentibus fit febris intelligere possumus: quia non frigiditas lacertorum et nervorum pectoris hoc facit. fit ergo vel ex duricie propter nimiam siccitatem: vel defectione virtutis: vel ex genere spasmi: quorumcūq; quedāq; sit illudabile ē in acutis morbis. qd offensionem spiritus in luctu dixit: motum animati instrumenti intellexit. et si intenderit ut spūs quem dixit cum voce quasi luctuosa sit: nimirum dolorem significat quem in illo spiritu sentiat: ac si diceret. Suspiria alta cū voce composita. 55

Podagrica et mania uere et autumno mouentur ut in pluribus.

Allo podagrica: et cetera artetica mouentur i vere plurimum. unde hippo. Ipse cū vernaes nominaret passiones: et arteticos subintulit dolores. aliquando et in autūno mouentur: quorum in corporibus mali humores propter fructus in estate comesstos adunantur. Ego autem in libro de virtutibus naturalibus monstrari de virtute ex pulsua: quomodo uocua expellat. Nocue res sunt aliquando ex multitudine sua qua grauant: et aliquando quia qualitates sue repugnant rei. cum sint nocue. Diurne passiones mouent in vere duabus de causis predictis male videntibus: humores enim in corpore liquefiunt in vere. et ad debilia currunt loca de fortioribus locis. Mouentur autē in autūno pp vnam aliā cāz predictā. 56

In melancholicis egritudinib⁹ piculo se eruptiones aut apoplexiā aut epilepsiam aut spasmum aut cecitatem aut manias significat.

In apoplexiā: epilepsia: spasmus: et cecitas veniunt de phlegmate: et de cho. nigra: quarum cause communes sunt. mania uero non comunicat his: impossibile enim de phlegmate nasci: cū materia unde gignitur ex necessitate sit furiosa. et cholera rubea ē semper huiusmodi qualitatis nigra non semper: nisi cū multū incensa: et in malas qualitates transiens corrupta. 57

In apoplexiā maxime fiunt etatibus a. et l. annis usq; ad. xl.

Non oportet hic intelligi omnem apoplexiā: sed potius eam que de cho. nigra nascitur: et hec in pcedenti aphorismo nominatur: et est propter dominationem cho. nigre in his etatibus: sicut in autūnali tempore. 58

In omēti eruperit: necesse ē putrefieri. Ut putant hunc aphorismum propter sui breuitatem esse falsum. sed ego dico hippo. intendisse hic omentum super inferiorem stomachum operimentum esse: quod cum erierit et apparuerit eriens a pelliculis totum ventrem operientibus: quē si bac vocantur: et foris permanerit aliquādiu: impossibile est intro rediens sanum remaneat: sicut et in aliis exentibus inuenitur. Sed si intestina et extremitates epatis erierit et tamdiu non permanerint donec nimia frigiditate fri-

gaerint redeunt in priorem sanitatem sanata ventris in
cissione. hec essi non diu extra morietur: cū tñ redeunt pu
trefiūt. vñ ēt consueuerunt media incidere qd exierit i
de. q si quādoq exierit et citissime reduci nō putrefit: n
tñ hic cōsequitur hippo. mēti: quia raro ē inueniri: z in
plurimis cōtingit quod dixit hippo. 5 9

Quibuscunq a sciatica molestatis uer
tebrum resilit foras: rursus incidat i
locum suū: his mucilagines facie sunt.

Multoties incōcatenatiōe hūores adunātur pble/
gmatici: qui mucilagies vocātur a medicis: qb
cōcatenatio infūditur: z iō ossa a locis suis facile e
grediūtur z reuertūtur. quod hic intēdit de sciaticis. os
autem intelligi nō solum vtebrum egredi: s3 ossa potius
sibi posita: sicut in libro cōcatenatiōis dixit. concatenatio
inquit spatule ex vna tantum resilit parte. Intellexit aut
armū in spatula positi: quia ex vna parte resilit tñ. 6 0

Quibuscunq a sciatica molestatis uer
tebrum resilit foras: his tabescit crus
z claudicant si non urantur.

Oportet hunc apborismum precedenti apborismo
lungi: quia quibus sciaticis ex nimia humiditate
pblegmatica vertebrium resilit z reuertitur ex tē
pore longo: crus putrefit et consumitur: nisi cū loco suc
curatur sibi: et humiditas exsiccat. sic enim precipit d
ar mo exeunt in libro cōcatenatiōis: vt cum incēssione
succurras sibi: ne loco sui exeat amplius. Vertebrium
autē si exierit et diu permanerit: sine dubio claudicare
facit: cū pes nō firmetur s3 q os. Idē cōtingit z mēbris
oibus motū suū naturalē amittentibus.

Prologus septime particule:

Intercessores nostri apborismorū interpretes hip
po. maiora aggressi sunt q oportuerit: qui quāto
plus pcesserūt: tātō plus minuerūt: vt cū ad fines
libri deueniūt tātū truncauerunt: q in explanationi
bus nibi sit utilitatis: gbus taliter cōtingit sicut quibus
dam rethoricis: q cum in causis suis defecerunt: obui
gantes tādē agebant sibi obuiantibus deservientes.
idem fecerūt huius libri interpretes nibi vile afferētes
vnde ego multum mibi caui ne incurrerem infaniā bui
rei. de curauit enim inutilia: explanās pro posse vilia: et
ita in totius libri interpretatione non excessi mensuram:
neq enim nimis abbreviaui. neq nō amplificanda am
plificaui.

Finis sexta particula. Incipit septima.

In acutis morbis frigidi
tas extremitatum: malum.

In diurnis morbis: z ma
xime sine febre i mulierib
sine seniorib frigiditas ex
tremitatum non multus pe
riculosa est sicut narium: auricularum: plantarum pedū
z manuum. Sed in egritudine acuta non nimium est pe
riculosa: sed mortale potius et molestissimum: cum apo
stemata sint in visceribus magna et sortia. Hippo. alibi:
Peracuta est passio febris calidissima et continua: que si
sit sine apostemate: extremitates infrigidari est non rōna
le: sed magis incēdi debet et calidissima fieri: quātoma

gis igit cū apostema sit in viscerib. calefiunt autē: q cū
viscera totius sibi sanguinē corporis sudant: sic vētola:
oz fiant calidissima: z extrema frigidissima sanguine ex
inanita. vnde nulla operimēta pnt pati: cum adeo sit ma
gna arsurā incēssione. 2

In osse egrotanti caro lūida malum.
Et spēs coloris nō paruum periculū inducit in
passione cuiuslibet ossis. significat enim pessimā
putredinē: et in carne circūstantem congelatōes
atq calorē naturalis exinctionem. 3

In vomitu singuli? z oculi rubei: malū
Ingultus sit i stomacho qñ spasm? in nervo: et
de humorib nociuis aliquando nocentibus nōa
cho toti: vel soli eius ori et meri: et inde vomitu
supueniēte necesse ē statim quietescere. Sin autem aposte
ma i fundamēto ē nervoz. i. cerebro vel stomacho robur
aut oculor ad vtrūq pñet significādū. 4

In sudore rigor: malus.

Ibi dixit. Accidentia crisis nō faciētia crisi si
gnū ē discrete seu mort. cū nā sit i his pternua et
mortū fugiat. vnde rigor in sudore malū ē. 5

In mania dysenteria aut hydrops aut
estasis: bonum.

In dysenteria et hydrops pnt significare sanitatē ma
nie fm q res nociue inferius mutātur a capite. s3
estasis longa ē vnde cū rōnabilius sit augmētā
q sanare: sed tamē estasim intēdit cōtinuitatē et fortitu
dinē manie: quēdā maniolum vidi in pñis paruum ba
bere: post hoc augmētavit: et causa fuit salutis vñ ad me
redii: et inuestigans lueni fortitudinē motus matie ma
nie fuisse cām sanitatis: sicut in passionib acutis. qb for
tia: accidētia supueniētia bōe crisis fiunt signa. 6

In egritudine diuturna abstinentia z
egestioes cholericæ: malum.

In abstinentia sola mala est i passione diuturna: cu
quādētibz ex cōsuetudine soleat crescere appeti
tus. q si hanc cholericæ egestionez sequantur pe
ior est. quod Cholericæ dixit: de genere cholere rubec si
ue nigre intellexit: vel viridia vel beruginose: oia. n. s3 si
gnificat subalē būditatē ex calor febrī eē tēcā. 7

In multa potatione rigor z desipientia
malum.

In vbi dubium multam potationē intellexisse mul
tum vinum ebibitum: quod aliquando sequit d
sipientia: cum caput sanguine et vētis calidis repleatur:
vnde corpus tactu maxime inuenitur calidum: rigor i
raro cōtingit iuuenibus: plurimum autem senibus q
calor naturalis congelatus est et extinctus: vtpote vino
nimio superatus: sicut et flamma lignis multis solis exi
gui: et lucerna multo oleo sibi apposito. 8

In apostematis un? ruptura: dissolutio
uonitus: z defectio animi sit.

In vbi dixit intendit stomachum. Uonitus
enim sequitur cum precesserit illud: si tamen ru
ptura in pectore vel pulmone sit: non vomit? ve
nit sed tussit: et aliquando suffocatio. si ruptura sit in in
testinis: egestio erit saniei. Omnem autem rupturaz d
fectio cōcomitatur animi: quia calor naturalis exi
monstrari alibi 9

In sanguinis fluxu desipientia aut spasmus: malum.

Sic apborismus magna largitur auctoritate. qz alienatio de inanitione segitur: sicut ante de treore pedum et manuum diximus: que sunt de dfectione virtutis motiue: et cerebri motus disturbantur eadem ratione. Hec tamen desipientia non est fortis sicut etia spasmus est vituperabilis. Desipientia autem p^o sanguinis fluxum mala est et si sit sola: peior si cu spasm. Item spasmus solus de inanitione malum est et mortale sed alienatio sine spasm non e periculosa adeo.

In ileo vomitus: singultus: spasmus desipientia: malum.

In isto ileo nihil descendit inferius: quod propriu huic passioni ee videtur. Vomitus enim non semper durat: sed superuenit cum quia ad mortem veniat. qz si augmetur stercus emittit unde et singultus segit. Aliquando in hac passione singultus et desipientia proueniunt: propter nervus alligantem stomachus et cerebri: intestina. n. cum patiuntur ad euicendam egestionem mouentur: quam cum inferius non possint euicere propter conclusionem. i. opilationem vie. mouentur cum agustia: non naturaliter ad superiora: vt expellant nocetia.

In pleureide periplemonia: malum.

In pluribus libris inuenit: in pleuresi periplemonia: neqz sequitur malum. qui at ita legit hippo. incedisse credit post pleuresim periplemoniaz se qui. Ego autem dico hippo. nobis inuuisse passiones ex alia veniente et porem in permanisse: que passio nec parua nec salubris e: et si ipse malum non adiungens: ex necessitate tamen mala eet. Si. n. augmentetur materia unde plenressis constat et dilatetur in costis vt effluat: necesse e ad pulmones currat: et periplemoniam faciat. periplemoniam autem non necessario sequitur pleuresis: si enim parua sit et salubris: materias illa cum tussi et exscreatione emittit. qz si magna et mortalis: an suffocat infirmus qz pleuresi comisceatur.

In periplemonia pbrenesis: malum.

In periplemonia o acutis sit humoribus: necesse est in cerebrum ascendant fumus nimius. unde pbrenesis conficitur.

In uulneribus fortibus spasmus: aut tetanus: malum

In pluribus libris iste apborismus est talis. De incensione nimia spasmus aut tetanus malum et plurimi sic interpretati st: sed solus senon pro incensione nimia nimium motum posuit: dicens hoc confirmari ex apborismo subsequenti: quia stupor: tumor spasmus: tetanus maxima vulnera sequantur: sed cum incensione dicere sit comunius: oportet vt plurimos sequamur. Alii incensionem intedunt ee febrem. alii aere alii chirurgiam cum loco: et omnes verum dicunt. Spasmus enim et tetanus de his venientes rebus: vel de vulneribus passima videtur: cum de siccitate: vel inanitione ee cognoscatur. nos autem ita diximus quomodo spasmus de inanitione sit periculosus.

In percussione in capite stupor: aut desipientia: malum.

Desipientia oportet intelligi: cum non oporteat loquatur infirmus vel faciat. Stupor cum non loquatur: nec faciat aliquid: sed oculis apertis et sicut timens et reos facit: et vt amens tacuerit: et pculdubio bi patiuntur in cerebro: in quo virtutem regitiuam diximus haberi. necesse est ergo intelligi: qz percussio usqz ad eentiam venerit cerebri: et hoc sine dubio malum.

In sanguinis sputo saniei sputum malum.

In bippo. vocauit passionem ex alia passione nascentem. unde Praxagoras fecit librum non minimu neqz in omni sputo sanguinis sequitur sputum saniei: nisi cum pessimus sit sanguis: cum ergo de pulmone sit: semper e sputum huius saniei.

In saniei sputo ptisis et fluxus: malum

Inbi uero salua tenetur: moriuntur

Distim intedit consumptione totius corporis: que cum leui e febre ppter vulnera pulmonis. Fluxum autem intellexit capillozum: et solutionem ventris cum choleric aegestione: que duo eueniunt ptificis: cum appropinquant morti: et ppter siccitatem vel virtutis defectionem. Ubi salua tenetur: moriuntur. notauit quomodo ptifici morerentur: dum enim spuunt et tussunt: semper consumuntur: deficiente vtroqz permaret materia interius: et clauduntur vie spūs: et ita suffocati moriuntur.

In pblegmoe epatis singultus: malum

Dixi omnes apborismos hos sequi: nudatqz passiones et accidentia ex altera passione nascentia: et augmentatas passiones: et comutancia qz singultus facit nascens de apostemate epatis. Apostema autem istud non semper neqz qualecuqz nascitur. sed si adeo magnum et calidissimu: vt os stomachi: et superiora sui patiantur. quia hec duo per neru colligantur sibi. Hippo. in secunda particula epidimie. neruus iste subtilissimu e et ideo stomach^o ex epate non patitur: nisi apostema magnum sit et pessimu. quod si sit calidissimu facit cholera nimiaz in pimis currentem ad intestinus: hec cu ascendit ad stomachu pungens os eis facit singultum.

In uigilia spasmus aut desipientia: malum.

Omnia spasmus sicut dixi de plenitudine vel inanitione est: uigilia uo peior est inanitio cum exsiccet: unde spasmus de uigilia de inanitione e pessimus: hec uigilia cum exsiccet alienande mens causa e. inuenimus at in quibusdam libris desipientiam non nominari: sed sic haberi. in uigilia spasmus malum. Ego aut arbitror: quia hic innuerit hippo. peiora accidentia moribus sequentia.

In ossis denudatione herisipila: malum

Quod dixit Malum os intelligi pessimu: neqz in sola denudatione ossium: sed semper vel raro appareat: vt omne quod circundat carnes beripilam facies pessimu sit et molestissimu.

In herisipila putredo aut sanies malum

Ec quides accidetia nascitur cum sit apostema pessimu.

In litargico tremor: malum.

Litargia est apostema i puppi cerebri ex materia phlegmatica generatu. tremor igit in ea malum est: significat enim materia ppter incotentiam sui ad nervos motiuos deuenisse que aperte posteriori sunt

magis ut dictum est alibi: ex cuius infusione nervi sunt remolliti: ut spiritus non oino sed aliquantulum deficiente. nec nervis ut in paralyti oino remollitis: virtute regitua mentis sursum ferantur: et quia nervi remolliti non sufficiunt dare membris sufficientem et firmam sedem et stabilem: membra iterum sua gravitudine descendunt. Ex quibus motibus contrariis fit tremor. vel in libargia fit tremor. quia materia viscositas resoluta miringas et nervos qui ab eis oriuntur movet et concutit. unde tremor fit. 21

In forti pulsu in mulieribus emorro-
sagia: malum.

PUllus in vulneribus ex pessimis apostematibus propter carnes eos circumdantes vix moventur et cum dolore. cum ergo se dilatat: malum dolorem facit ex sua percussione: quia cum in natura sit sua: et propria spacia habuerit: bene dilatur: et sine impedimento alicuius autem in membris apostema nascatur calidum: strictura et dolor sensum faciunt nocivum: et hoc ab omnibus pulsus vocat: et potest esse ut motus pulsus hic augmetur. Ego vero monstravi in libro de virtutibus naturalibus virtutem expulsum expellere nocivum: sicut sudorem egestionem et sanguinis fluxum in die critica. quam cum actio naturalis adjuvet: mutatur maxime pulsus: et ad rem nocivam expellendam cogitur: et ideo sanguinis fluxus sequitur. 23

In dolore diuturno circa ventres sanies: malum.

Hic dolor ex frigidityte est vel diversa stomachi complexione ex grossa ventositate sive ex punctu acuminis: quorum nil remanet si infirmus perfecte evaserit. si autem mutabitur necessarius est a postema vel collectionem inde sequi. 24

In cholericis secessu dysenteria. malum.

In osis fractura desipientia si in vacuum acceperit: malum.

Hic interdictum est cancri capitis. non autem absolute interdictum est fracturam sed in illa que perforat interioris superficie usque ad vacuitatem circumdantem cerebrum que si incidit sic desipientia facit: quia passio propter abusus pelliculis et eentia cerebri. Nescio ergo quid senone coegerit detruere de his hippo. cum dicens in osis fractura desipientia tacuerit: deinde si in vacuum accepit et alteri aphorismi principium fecerit iungens ita. Si accepit in vacuum in pharmacie potione spasmus: mortale. dixit senon hippo potestatem interdictum spasmus de pharmacie potione mortale esse. Eravius ergo primum aphorismum falsificando. cum non nascatur desipientia de sola osis fractura. siue enim in capite sit siue in aliis membris: nec in inde desipit nisi percussio usque ad pelliculas cerebri pergerit. 26

In pharmacie potione spasmus: mortalis.

Primo quia cum absolute pharmacia ponat: solutiones ventris et vomitus interdictum. neque aliis dubitabit si quis victa nra praece recoluerit: quia si corpus fortiter pharmacia purget. quoniam spasmus mortalis sit et pessimus. 27

In dolore forti circa ventrem frigiditas extremitatum: malum.

Ex extremitatum friditas sic dicitur ante magnam viscerum sequi apoplexiam. cum contingat esse defecum: cum propter magis frigidam quod

strigit et suffocat calorem naturalem sequi stomachi agustia contrahit nates ab extremitatibus ad locum doloris. ite et sanguinem secum portat a tota corpore cute: et quod maxime ab extremitatibus sicut manibus et pedibus. quod in his dicitur: singulis est causa frigiditatis extremitatum: sicut bip. dicit multum in locis notare multa petendo his et ter eadem neque mirandum. non enim una res multa excussurus in uno et eodem loco potest omnia dividere. notat ergo singula singula in locis suis. 28

In utero habenti tenasmus supercrueniens abortit.

Tenasmus est passio recti intestini propter egones sanguinis ex vulneribus super his intestinum bibe. est autem uterum eguocum vel habuisse potest: cum sit expressionis proprie vel buis et illi rei congruum. expressionis. quia quod sepe ad sellam surgit et exprimit. unde sepe totum corpus laborat et fatigatur: et maxime matrix propter contumacitatem sui et intestini. neque mirandum si hic abortiat: cum a leuiori et motu idem contingat sibi. 29

In abuscoque os aut cartilago incisus fuerit in corpore non augetur.

Sic aphorismus inter alios septe particule continetur: ubi dicitur. quod cum os incisum fuerit: aut cartilago: nervi vel maxille tenues: vel spiritus non crescit neque conglutatur: cum ergo sit expolitum non oportet repetat. 30

In ab albo phlegmate habito diaria superuenerit fortis: soluit egritudinem.

Quoniam visum hippo. et omnes medici phlegma album vocare vna specie hydropis: quod modo nro ipe vocat byposarca. Phlegma autem dicitur album: et huiusmodi est liquidum: et ex aliorum commixtionibus humorum: et est omne phlegma naturaliter album. dicens ergo album naturalem confirmavit colorem suum sic et in li. de catartico dicit: spem diles dicit: si quod alibi quod in dorso sit. soluit et egritudo habet diaria superuenerit forti. 31

In abuscoque spumose egestionis in diaria bis a capite phlegma defluit.

Non hoc explanemus et diffiniamus: non intelligimus: quia aliquando spumosa egone descendunt humores ad stomachum a capite: mixti cum ventositate. aliquando sunt in eentia intestino: et stomacho. quod cumque horum fiat vna habet eadem proprietates: alia non proprietatem cum grossa ventositas forti motu ab illis moueatur humoribus: quod phlegmatici humores in diuersas diuiduntur partes. Ventositas mouetur autem ex natura sui: aut ex nimietate sui caloris. Manifestum autem est velut ex his que foco extinguitur. maxime si materia sit viscosa. Ex natura sui: sicut videmus in tepestate maris: cum ad se invicem collidant venti. Arbitratus vias phlegmatici a pulmone ad stomachum et inde motum a pulmone ad stomachum descendere et inde spumosi apparere: nescio quomodo in catarro intelligunt: in quo cum humor res palam a capite ad pulmonem descendat: quare non spumosa exant. De pulmone vero non spumosis exit sanguis: nisi cum ipsa parte pulmone extant. Si autem in pleureticis aliquid spumosi extant: et in pleuremia similitudine: si igneus calor facit in ipe passionis. Si autem a capite ad canales pulmonis primum descendit: et post ab ipsis ad stomachum et intestina extant: nulla via transiendi inuenitur nisi quod dicimus per maiorem cordis ventriculos: et huiusmodi vel descendit ad venas quod vocatur cava: vel ad epat gibbum vel ad interiora sua: et per in venas alias quod diuiduntur a porta et circumdant intestina: vel a ventriculo cordis in maximas venas descendit: et deinde in diuisione epatis venarum et quo remanet spumolus: quod cum sanguine tam longa via sit mixtum. 32

Quibusunque in febribus in urinis crynoides hypostases fiunt: longam egritudinem significant.

Hoc est verum et exprimitur perbatum: quod cum in urina quæ crynoides. i. grossa farina frumenti appeant: morbus tale est: sicut idem in pronosticis: quibus autem plurimum in urinis apparet morbus: eorum morbi festinat potius quam elonget: quorum qui saluantur morbi elongantur: qui sunt crudissimi: et ideo tardi digerunt. item in epidemia multos intulit infirmos in quorum infirmitatibus talis urina appuit: et quod cito mortui sunt: alii tamen tempore post. in prima pericula post trius temporis qualitates expletas: infirmus noce excellere suam passionem recitavit. tunc by. dixit: Sic quidem infirmus urinam fecit multam subitam atque grossam: que mora et turbata appuit urina quasi crynoides alba: et extrema habebat homo frigida. mortuus ergo fuit in die. xi. De 3° infirmo in tertia pericula cum bi^o inciperet passionem dixit infirmo periceto in sollicitudine. i. urinali venit urina subtilis et diuersa habens res pulissimas suspensas quasi crynoides: huic venit crisis in die. xli. unde intelligitur quod moriturus cito moriatur: et euadentes longo tempore sanantur. omnes illi quibus talis apparet urina: uel cito moriuntur: uel longo tempore post sanantur. 33

Quibusunque colerice hypostases fiunt superius uero tenues: acutæ egritudinem significant.

Quanto plus colera dicitur: tanto plus acumen egritudinis significat. nos autem in multis locis diximus: quod cum absolute colera dicatur: intelligit de rubea. Scilicet per. n. antiqui consueverunt ut cum rubeam coleram intelligere velint et alios humores: determinent eos per colores suos et qualitatem. Quod supino dixit. Tenues. aquosæ intellere et subiles. Sic. n. by. dicere consuevit. alii arbitrantur sunt quod falsus est: sic ut urina subtilis crudum et tardum significet. Ego autem nunquam vidi urinam cuius hypostasis esset colerica: et suprema sui pars subtilis foret et aquosa: quas longe quod sunt interpretantes by. intēdisse non locum sed tempus dicentes: ac si diceret: hypostasis urine si in principio fuerit et subtilis: et postea colera dñata fuerit citrina: acumen significat morbi. Joāniculus: Quia by. tenuem dixit formam intendit. possibile. n. ex intentione by. superius tenuis sit et subtilis: hypostasis. n. urine si grauis sit et grossa atque cruda superficies est lota. Cuius subtilis sit et coniuncta atque cocta: suprema pars tenues sit et subtilis. testatur autem hoc quod by. subtilitatem quam intendit in summo urine esse intellexit. non subtile urinam dixit: sed superius tenues hypostases tenuit. 34

Quibusunque urine distantes fiunt: his in corpore turbatio fit fortis.

Quoniam si hoc distans interpretari fuerim: inia falsificabitur cum in urina nullus sit locus vacuus: sed si distantes diuersas intēdam partes bene dixit quod in hac urina turbatio corporis fortis sit: quod si non uicet et dñet sit urina equalis in omnibus partibus. quod si cum morbi sibi repugnet pars ubi non fualet non assimilatur parti in qua potest morbus. Si autem in morbi pluralitudo partes sunt plurime: appent maiores si significatioes sue. i. distantes fortissime. 35

Quibusunque in urinis ampulle supparant: nephreticam significant et longam egritudinem fore.

Ampulle iste ex humiditate sunt: et cum grossa viscositate: maxime si humiditas sit viscosa: unde consequitur frigidus morbus in renibus in quo viscositas grossa superadunatur: et ita longa egritudo significatur. omnis enim morbus frigidus dure digerit. Illi arbitrantur urinas acutas acume suo ora arteriarum in renibus aperire: et inde cum pars spiritus exeat: ampulla rursus faciat causas. 36

Quibusunque pinguis hypostasis et conglobata: his nephreticam significat: et acutam egritudinem fore.

Quandoque ego vel urina pinguis est: pinguedinis significat dissolutiones: neque magis eius que in renibus quam que in toto corpore habetur. non ergo solis renibus attinet hic morbus. sed toti pinguedini potius que igneo calore dissoluitur: quod autem est. Nephreticam: duobus modis intelligitur. potest. n. passio esse in renibus uel non passionis species hic intendit: sed acumen eius. uel aliter mutetur hic aphorismus: ut ab aliis mutatur interpretibus: qui uice nephretis cerebri posuerunt phrenesim. hoc tamen non significat phrenesim: neque absolutam: neque si incensione habeat nimiam. est. n. universale signum cuius febrilis corpus dissoluentium. quod postea dixit conglobata: subito tempore appentia: possibile est portendat per globum. n. infirmum et subito significat. conglobata hoc quod per alteri iuncta quasi cumulum reddat. est. n. proprie globum ut filum filo a mulieribus cumulat: conglobatum hoc contrarium est ad hoc quod supra dixerat: distantes. Hic loci antiqui et maiores nostri usque ad nostrum tempus taliter sunt interpretati. ego uero dico cum globata dixerit: puritatem appende ipsa ostendere uoluit: unde et proprie consumptionem pinguedinis renium significauit: quod pinguedo consumpta totius corporis non subito ad urinam venit: sed paulatim. Quod enim dissoluitur primum vicinis membris illabitur et de illis ad vicina et ita membrans donec ad renes ueniat. Pinguedo uero renium dissoluta ad urinam venit subita et adunata: quod testatur experimenta. In libris huius aphorismus inuenit diuersus. alii sic habent: Quibusunque inferius urine pinguedo in qua est hypostasis. alii superius pinguedo hypostasis. ego assentio habentibus Superius pinguedo omnis enim pinguedo solet supernatare non inferius descendere. 37

Quibusunque nephreticis existentibus predicta signa accidunt: et dolo res acuti circa musculos spinales fiunt: si quod dem circa extrinsecos locos fuerit: apostema futurum: expecta extrinsecus. si uero dolores magis circa interiores locos: apostema futurum: expecta magis intus.

Aphorismus precedentibus aphorismis by. monstrauit quod passiones renium possint intelligi: hoc quod diu renes passiones sunt. dicit. n. Si signis predictis dolores circa musculos spōdiliū se iuxerint: significatur futurum apostema. Hic musculosum unum retro sub cute circumdās abo latera totius dorsus: alter autem non extensus iuxta peritonium dorsus: sed per subreniores spondiles trās: quorum quodque patitur: futurum est eis apostema expectat: neque monstrauit si apostema debeat in renibus uel in lacertis uel in utrisque esse: sed exprimentum testatur: quod in solis possit esse lacertis: uel in renibus solis: quod cum sit. aliquando ad interiora tendit: aliquando ad exteriora. 38

Quicumque sanguinem nominant siqui
des sine febris salutare: curatur ue
ro sipticiis et infrigidantibus: si uero ex fe
bre perniciosum.

Umētes pculdubio qd emittūt a meri exit. et sto
macho: qd ē a pulmone et cānalibus suis: nō vo
mit sed sputū vocat. cū ruffi. qdaz tamē itēpres
arbitratur: qd hy. itenderit exētia a pulmōe et suis cāna
lib. s. salus ē horū intellectus. si. n. sanguis a pulmone
exit cū sputo: nō ē salubris etiā carētibz febre. tamen si
hec passio clonget: necesse ē febris sequat. unde cū vo
mitū dixit certā rē cui ē nomē significauit. qūo salubri
tas intelligatur vel nō: ex qualitatibz infirmū inuit sē febrē
habuerit uel caluerit. si febrē non hz apostema sed vene
sunt aperte vel vulnus ē sine apostemate: hoc vuln^o cū
sipticiis cito sanabitur. si cū febre sit et apostemate ma
gno: erit incurabile. aut mortale. 3 9

Catarrhi in superiori uentre: in sanien
conuertuntur in. xx. diebus.

Upiores vētrē itendit pect^o circundās pulmōē
vnde si catarrhi descēdāt a capite ad cānales pul
monis: in pulmone apostema erit: et sanies subse
quetur in diebz. xx. nō in. xxi. diebus: sicut alibi inueni
tur. viginti. n. dies cretici ab eodē dicūtur: nō. xxi. sicut
i meracris eos monstrauius. 4 0

Sanguinem et trumbos mingat et strā
guriā hz: et dolor incidit in peritoneo
et sub uentrem et pectinem ea que circa uesi
cam sunt egrotare significant.

Iste aphorismus multis libris nō inuētur: nos
āt in quarta hui^o libri pticula iam explanauim^o:
vbi dicitur. Si sanguinē mingant et trumbos:
stranguriā habēt: et dolor incidit in pectinē: et sub vētrez
et pitoncon: circa vesicaz dolorē significat. 4 1

Slingua intemperata repente fiat: aut
apoplecticū aliquid corporis uel me
lancholicū huiusmodi efficit.

Inipamētus lingue ē: cū sermonē rectū forma
nō pōt sicut os: aut cū totā vītez amittit: vt mo
ueri nō possit. qd aut apoplecticū aliqd corporis
dixit: ablationē sensus et mor^o itendit: s. nescio qre per
h accitā subseq melācholiā dicat. melancholie. n. passio
nis signa iā mōstrauit: cū alibi dixit. et cancer et lepram
alibi. Itē alibi: Qui diu timebit et suspitionē habebit
sine cā manifesta erit melācholic^o. h aut accitā nusquā
notauit hy. neqz aliqs antiquoz: s. nō os ita determina
te dicere: vt de melācholico cēt genere: et repente. per res
pēte mō itēdit molestiā pualere cā apatis ex duricia sui: et
inipamētus cōplexionis nō facile dissolui. 4 2

Super purgato seniori singultus su
perueniat non bonū.

Hoc vniuersaliter verū ē in vomitu et singultu:
vbiqz. n. abundantia egōis siue vomit^o: pp de
sectionē etatis illaudabile ē in seniozibz. 4 3

Sfebris non a colera habeatur aqua
multa calida infusa in capite: solutō fit
febris.

Hic nobis innuit hy. qz nō oīs febris de colera fit

Si uero non sit a colera: qualiscunqz fuerit per multas
aquā calidā capiti infusā solutio fit. Similit in epidimia
de quodā lictore vocato: hic cū multas aquā calidaz ca
piti infudisset: a febris liberat^o ē. Febr. n. de calor so
lis vel friditate aqua calida capiti infusa videtur pdesse
et ei que de labore vel porozū opilatione: vel que ex sua
ē constrictione: uel ex aliqua re sit poros opilante: de aq
eni calida itendim^o vt p eam calor febris exalet: excitetur
et dissoluat. Sed si apā cū febre sit non iuuat: neqz si cū
humorū sit putredie: nisi prius humores nocitios pur
gemus: vel ipi p se digerantur et egrediantur. Conlueu
runt antiqui has passiones vocare pleuresim piplemon
niā: epaticā: spleneticā: in quibus cōputant febres eē acci
dentalē: non substantialem. cum ergo aliqui dicunt fe
briēte vel habere febrē: neqz apā in aliquo mēbro hab
entem: itendūt haberi ex aliqua re supradicta exteriori
si interius: de putredine humorū intra vasa. Est autē fe
bris quaz dicūt empiatā: in qua frigus et calor non senti
untur in eodem loco: Ligoz: vel liparia: eluris: limo
dis febris: corpus interius calidissimū: exterius fridit
simū facit. Eluris nimū habz humiditatis. Limodis a
nobis vocatur morbus pestilentialis: Lauson eadez est
que et incēlio. nullus aut antiquozū fuit qui febrem peri
plemonicam vel epaticaz dixerit. hy. hic itendit febres
que et ipse sunt passiones et sine apostemate. inueniuntur in
multis libris vice aque sudor ac si dicat. Febrēz nō a co
lera habenti: si de capite aqua multa calida effluit: dissol
uitur febris. hī aut itelligunt nō a solo capite sudores ef
fluere: sed etiā de toto corpore. hī per principale mem
brus totū corpus intellexisse eum dicunt. Ego autē vo
co: qd si hoc verū eēt febrēz a colera sudor iste non iuuat
ret: sed videmus multas febres quibus colera dominat^o
et tertianam et causon dissolui cum sudore. priorum igit
intentio erit multo melior. 4 4

Mulier utraqz dextras hīs non fit.

Ulti masculi cū ambabus manibus ac si dextris
operantur: s. nostro tpe mulierē neqz audiui^o
neqz vidimus: que tale quid faceret: quod ex sue
defectione est nature: masculia aut contingit ex virtuos
sis nervis et laceris: mulieribus dextra in fortitudine ē
tpata: quātō magis ergo et sinistra. hy. in mulieribus scia
uis dextraz affirmat incēdi ut plus accipiant cibi et cōfor
tentur. in hac. n. gente obiles naturaliter sunt dextre. alii
loco ambarus dextraz dextram non habere itendūt:
dicentes hy. itendisse in dextra vulua non secundare.
alii multuz ab hy. discordantur dicentes cum itēdisse
hermaphroditos: qui cū natura sua habeant etiā mu
liebria: sed mulieres hermaphrodite non cū natura sua
habeant virilia. 4 5

Quicumqz empici uruntur aut incidun
tur: siquidem sanies pura fluxerit et al
ba: euadunt. si uero cenulenta et male olens
pereunt.

Per sanien omnia itēdit vulnera et apata: colle
ctionem suam in sanien mutantia. illam tamen
maxime intellexit collectionem: que inter pectus
fit et pulmonem: vbi semper antiqui incisionem facere
solent ad eiciendā sanie: neqz rubiū ē albā sanie efflau
dabilem. male olens et cenulenta pessima ē. 4 6

Quicumque in capite propter sani

em druntur siquidem sanies pura fluxerit
et alba euadunt. In tunica. n. illius sanies ē
si uero uelut amurca fluxerit: pereunt.

Hec nobis monstratur unde infirmi pereunt: et yn
de euadunt. Si enim sanies in tunica sit epatis:
et substantia sua sana et sine macula fuerit euadit:
et si substantia epatis corrupta fuerit necessario pereunt.
Et de pessimitate saniei: quas uelut amurcā dixit: signū
dedit pēdi si in substantia sit epatis. 47

Oculorum dolores: meri potio et lauacrum et phlebotomia soluit.

Hoc non assimilatur dictis hy. sed ad placitū suum
posuerunt antiqui. hy. nō est. quia superiori
apborismo consideret. i. discordaret: ubi dicitur:

Dolores oculorum: meri potio: aut lauacrum: aut pila:
aut phlebotomia: aut pharmacia soluit. quod nos in sex
ta explanauimus particula. Dic vni passioni tres medi
cinas subintulit: cuius supra ubi una fieret alteras nō ap
ponendas dixit. quicūq; confirmat euz hy. esse: mōitret
ubi hec tria conueniant in oculorū passione: quod si mō
strauerit: accedamus euz fuisse hy. Sed sicut hy. inter
pretati fuerunt: neque suus fuisse probare potuerunt: et
re interpretationes eorum recipere: uel nos aliam fa
ceremus. quicūq; in suis dicit expositionibus nihil ue
ritati uicinatur: nisi euz in corpore sanguis malus gros
sus sit et multus et melancholicus: quod necesse sit pur
gari. Bonus est q; dicunt ut sanguis in primis dissolu
tur: et postmodum phlebotomia minuatur. non autem
guineus dissoluit: nisi uinū purū et balneū. Qui autem
istud dicunt nunq; experti sunt: sed exercitantes in me
dicaminib; ipsi intelligent qualiter id efficiatur: quia cor
pus plenus nō patitur balneū: neq; uinū potatum. nō
enim ista cōueniunt: nisi in sanguine grosso et coagulato in
quibusdā mēbris: et non corpore pleno toto. 48

Hydropsicus si tussim habeat: despera
tus sit.

Iste apborismus est expositus superius: ubi eis
dem uerbis fere dicitur: Hydropsicus si tussis pa
tiatur: malus. 49

Tranguriam et dissuriam uini potio et
phlebotomia soluit. incidere uero ue
nam que intus in talo est: bonum.

Tranguria est cuius uina guttatim et uelociter exe
at. in dissuria cuius duricie et angustia: neque sine
magno labore actiones suam explet uesica. Strā
guria est de acumine: aut de defectione in uesica contē
tione. Defectio autem hec: aut est ex apostemate: aut ex
uulnere: aut ex intemperata complexionē: seu de grossa
uentositate. Si sola est dissuria: uel ex uirtutis defectio
ne: siue ex apostemate. utram autem harū passionum si
sit de frigiditate iuuat uinū potatum. Intendit autem
hy. multas quantitates uini: uel parū mixtū. iuuat au
tem uinū apostema de grosso sanguine opilatū: si cor
pus non fuerit plenus. tunc enim cum phlebotomia sol
uendum. quod incidere intus dixit: iam superius expo
suit: ubi phlebotomia dissuriā solueret et intus dixit inci
dere. 50

Squinante habito: tumor et rubor in
pectore superueniens: bonum. foras

enim conuertitur egritudo.

Iste apborismus in sexta particula huius libri ē
expositus: hic tamen adiungitur: Foras enī egritudo
conuertitur uel dissoluitur. 51

Quicunque spachilon in cerebro pati
untur: in tribus diebus pereunt. Si ue
ro hos effugerit sani fiunt.

Hec passio multotiens nominatur in libro suo de di
scatenatione membrorum. In hoc autem apboris
mo non nisi confusiones cerebri intendit: cū post
intulerit: Si uero hos effugerit: sani fiunt. Si enim pas
sio hec nihil aliud est nisi confusio totius membri in quo
habetur: impossibile ergo si in cerebro facta sit scatur: ab
usu hoc nomen positus est: et intenditur quando hā pas
sio incipiat: et non firma sit et perfecta. Sicut enim pas
sio carnem incidens mortuā: a grecis uocatur chiphro
na: semperq; in illa carne ex magno nascitur apostema
te: sensum auferens: et locum nigrescens: colorēq; sicut
mortue carnis faciens: sic in qua hec passio incipiens: et
nōdum ad perfectionem ueniens: chiphrona uocatur: cō
pleta autem in carne nō postea curatur. sic de spachilon
in cerebro debet intelligi. itez impossibile est ut hanc pas
siones carnosum membrū que causa est magni apostematis
quas chiphronam uocant. medici antiqui spachilon vo
cauerunt: unde frodicius de quodā phimōso dixit: ph
monius in coram spachilon est passus. hoc autem mo
do dici solet esse in cerebro: causa autem uelocitatis ē ma
gnitudo morbi et nobilitas membri: Si autem in tribus
prioribus non moritur diebus: et ad quartū usque pro
greditur: possibile est preualeat uirtus et euadat infirmus. 52

Sternutatio fit a capite ex cerebro ca
p lefacto et humectato quod est in capite
uacuo: aere descendente in illud uacuum et faci
ente sonitū: quoniam exitus est ei per angustū.

Communis sermo his duob; intelligitur modis:
aut ē uniuersaliter aut particulariter: uniuersaliter ac
si diceret. ois sternutatio nō ē nisi ex cerebro: cu
ius cā ē cerebri calefactio: et loci uacui in capite humecta
tio. particulariter ac si ita poneret: sternutatio quedā fit ex
cerebro: cuius cā sit: illi cerebri calefactio: et loci uacui in
capite humectatio. hoc autē hūc ē: nō. n. ē ois sternutatio
ex calefacto cerebro et loco capitis uacuo humectato. pē
na. n. superius siue filo siue festuca imposita naribus ster
nutatur: et aliquādo uetus cuius tussi ascendit lupinus ab i
ferioribus qui fit cā sternutationis: cuius ad narium puē
at foramina. Falluntur ergo arbitantes eē cām sternu
tandi solūmodo aerē a capite exeuntē. palaz. n. uidemus
acē exeunte pulmonē stringi pectus. certificatur autē qd
dicimus: q; sternutatio sēper pcedit per nares aeris tra
ctus: quia natura multū aerē adunat: ut sternutationē
faciat. necesse ē ergo ut ista sternutatio qua natura coa
tur uētositate grossam et inflatū expellet a capite h
intelligatur. quod non totum dicit hy. fuit necesse: hu
mectata enim capitis uacuitate superfluum erat in ster
nutatione dicit: quia si humectatio abundā in capite nō
sternutatio fiet: nisi prius dissoluatur illa: et uetus inde
concipiatur. Palam enim in multis uidemus hominē
bus quibus multū et nimis humores effluunt a narib; ne
q; tamē sternutatio comitatur. Neq; n. sternutatur: ni
si ex acutis hūorib; uel si in nares aliqd acutū ipocret. idē
dico: q; sicut nālis tussis purgō ē supfluitatū cōnauum

pulmonis: sic et sternutatio mundificat narium foramina. Foramina autem narium quod os vadit. B. I. ergo sicut, vel ad cerebrum: que strica sunt: ad os venient a mundificat cerebrum a ventositate ab inferioribus ascendente: que cerebrum mundificant de ventositate ab ipso descendente. Si autem iue fugaverim sternutationem a cerebro se mouentem caput alleviatur. hic enim sternutatio fit cum humiditas dissolvitur cerebri: et aerem conficit: quem natura post expellit: humiditas ergo illa non dissolvitur: nisi calore naturali exciteretur. adunatio enim humiditatis ex deflectione est caloris naturalis. quod vero dixit vacuus locus in capite: ventriculos cerebri debemus intelligere: aut que cerebri exterioribus circumtegunt. possibile est enim inde aerem exire et substantiam cerebri penetrare: ut primo tangat humiditates illas: et deinde ad naves veniat. h. y. sonitum sternutationis dicit esse multitudinem aeris subito exeuntis: quod univiale est aeris undecumque venientis. 53

Quicumque circa epa dolent: his febris superveniens solvit egritudinem

Quod dicit Superveniens: monstrat dolore epa ris superveniente non haberi febrem. hic dolor cum in epate sit maior: non est nisi ex apostemate magno et calido: aut ex ventositate grossa et inflativa. Contrahitur autem quandoque et ex opilatione: sed tunc parvus dolor est in epate. magis enim gravatur quam doleat. magnus dolor ergo sine febre ex ventositate est grossa et inflativa cui si se superveniat: sine dubio sua erit cura. 54

Quibuscumque convenit sanguinem auferre ex nervis: hoc oportet pblebotomare in uere.

Hic aphorismus pars est illius: ubi pharmaciam vel pblebotomiam convenientes in vere esse diximus: sed hic non invenitur in quibusdam libris. Quidam vero in hoc loco posuerunt. et reituerunt. alii ex toto non hic nominaverunt. miror tamen quare hic illis bis scribunt et bis etiam interpretantes non recordantur eum iam fuisse interpretatum. Quid enim hyp. fuit necesse hic repetere bis: et bis interpretationem bifariam facere. non enim obliuioni fuerunt tante: quin recordari possent bis positum fuisse: Unde plus miror quod cum idem repetant: diversis tamen locis interpretationem dant diversam. 55

Quibuscumque inter renes et ventrem pblegma concluditur et dolorem prestantans non habet exitum in neutrum ventrum: his secundum venas in vesicam conuerso pblegmate solutio fit morbi.

Merinus de hoc aphorismo dubitavit: et causam habuit dubitandi. ad hoc enim loca non solet conuenire pblegma: nisi veniat cito descendit ad inferiora penis ossa. item Merinus: impossibile est inquit hoc pblegma grossicie sua penetrare venas: sicut aquosa humiditas hydropicorum perforat venas: et exiens per eas emittitur per urinas. Ego autem dico quod si sicut merinus velimus intelligere adhuc dubium remanet quomodo pblegma possit perforare. Si enim dicat ad renes inde per venas currere: falsum est hoc dicere: cum peritoneon inde sit longe. Bonus est ergo ut ita intelligamus sicut alii preter merinum interpretantur: ut scilicet spaciis inter renes et peritoneon intendamus. Prius tamen oportet

certificare quod h. y. dicit forti nature nihil posse repugnare in expellendis: licet materia sit grossa et vis sine sint. Videmus enim quia materia apostematia cum natura a quibusdam expellat eam locis: ossa etiam transire non ergo est impossibile posse venas pblegma perforare et per urinas exire. oportet tamen precedere et materiam pblegmaticam subtiliare ut possit currere sicut et ipsa operatur in sanie inter pectus et pulmonem le coadunante. 56

Quibuscumque epa aqua impletum inomentum eruperit: bis venter aqua impletur et moritur.

Eficacius aqua plus ad epa quam ad alia membra festinat: et maxime ad extrinsecus circumdantes pelliculas. In animalibus enim quae comedimus epa illa aqua circumdatum invenitur. Si autem vesice ille quandoque crepantur: aqua de illis exiens in spaciis um pellicularum super ventres extensarum curret interius ubi semper in hydropicis aqua solet adunari. be enim pellicule quasi solidae et nusquam perforatae: neque interioribus habent corpora nisi solum stomachus: colon: et splen: quod autem dicit venter impleri aqua: non interiores intendit pelliculas: sed stomachum potius ubi cibum et potum adunatur. item dico est intendisse spaciis in interiori pectore: multoties ventres dicimus: et hunc locum intelligimus: sicut cum dicimus aliquem magnus habere ventres: et mulieres in ventres magnus habere fetus. Quod autem dicimus ventres et meri bis aqua impleri: oportet inuestigare si semper vel raro intendit hoc fieri. Videmus enim hi hydropicos aliquando euadere: et tamen in ventres aquas habere: sed humiditas hoc euacuatur sic: cum catartidis et diureticis et cataplasmatibus dissolutis medetur. 57

Lices: oscitationes: rigores: vinum mensurate bibitum solvit egritudinem

Lices esse dicimus in sanis: cum tedeat eos praesentis qualitatibus: ac si eos gravantis: mouent autem se post horas aliquas de actionibus in actiones alias. Sunt et alices in infirmis: cum non in vno statu maneant iacendi de vno situ in alius mutantur. Hoc eis ideo contingit: quia quosdam humores nocitiosos in ore habent stomachi: non in spaciisitate sui: sed in suis inclusos pelliculis. oscitatio est cum materia humida sit: et fumola ventositas: sicut pulmonis est natura. Rigor est cum super cutim mali currunt humores: Sermo autem noster non de rigore est exteriori: sed de interiori. Quibus accidentibus vinum cum potatur sanitatem operatur: cuius commixtionis quantitates innuit: cum Mensurare dixerit. intendit enim tantum debere esse vini: quantum fuerit aquae: ut temperetur nocumentum vini: et repugnetur fortitudini sui caloris. Vinum enim temperatum totum corpus calefacit: membra perforat: humores temperat calorem naturalem excitans. 58

Quibuscumque cerebrum motum fuerit ab aliqua actione: necesse fieri sine voce statim.

Consuevit Sine voce dicere: et totius voluntarii motus et sensus ablationem intelligere: sicut videtur in apoplecticis. Quia cause sunt multae quibus solus motus cerebri h. y. tetigit dicens totum corpus pati: si morio cerebri euenerit: quod fit si quis de loco alto ceciderit: forte et: quo casu cerebrum maxime turbatur.

et non solum cerebrum: sed etiam coniunctio spondilium: et medulle corum. Si enim sit motus fortis ab his pdescentes rumpitur nervi: sicut in libro de anatomia monstraui. nec autem seniores maxime animata virtute inde deficiente nervi a cerebro exeuntes: quod tamen rumpuntur: quid tamen laxant: unde infirmus sine voce et sine motu totius corporis efficitur: usquequo virtus animata expulsa in se retrogreditur. Si vero cerebrum vel aliquid pellicule ex hoc calu rumpitur: infirmus erit moriturus. 59

Quoribus humiditas carnes habentibus fame adhibere conuenit. fames enim desiccatur corpora.

Nulli dubium est: cum omnis medicina morbos sanat humidos: si sit desiccativa: quia contraria solent curare contraria: fames vero desiccatur per accidens. Si autem corpus ex consuetudine dissolvitur: et cum cibo suo dissoluta non restaurentur: fiet siccius. In primis enim de corporibus humidior pars dissolvitur quia dissolutio nihil aliud est: nisi cum humores corporis sumi facit per poros egrediuntur. Quod duabus de causis efficitur exteriori aere: et interiori calore. Unde animalia in hyeme tota accumbentia et quasi dormientia: nullumque calorem intra vel extra admittentia: nihil dissolvuntur: et si aliquid est parvissimum est. ideoque quedam non indigent cibo: quedam vero parvissimo.

Expletis omnibus aphorismis: duos alios inueni in multis libris a paucis expositis antiquis: quos cum prius quidam expositores exposuerit diuerse tamen exposuerunt: quasi prior expositione oblit: sed ego in quarta eos explanavi particula. Verba vero sunt eadem hic et ibi: nisi quia prius non ascripti mus ut deglutire non possit.

Primus sic se habet aphorismus. 60

Si a febre habito: tumore non existente in collo: suffocatio repente innascitur ut deglutire non possit: mortale.

Secundus taliter inuenitur. 61

Si a febre habito torqueatur collum ut deglutire non possit et transglutendo angustietur sine tumore manifesto: mortale.

Ualiter eos in quarta particula explanauerim: taliter hic sunt representandi ubi dicitur. 62

Si a febre habito tumore non existente in faucibus suffocatio repente uenerit: mortale. si a febre habito collum conuertatur: ita ut uix deglutire possit tumore non existente in collo mortale.

In his ambobus nihil remanet exponendum nisi quod additur hic superfluum: ut deglutendo angustietur: in qua passione cum mortalis sit uidi ut nihil deglutire possit. et si quis aliquid degluterit: patitur angustiam sine tumore colli. Planum est autem intelligi: si bene aperiat os infirmus: et lingua extendatur plane in inferioribus oris: tunc enim durities transglutendi apparet esse propter interiores tunicas meri: que conglutinator gutturi in utrumque magis iungi. Diximus. n. alibi: quia stomachus illam pelliculam inferius trahit: et cum de ore accipienda accipere velit: guttur sursum ascendit: cum autem apostema in gutture crescit et maioratur: pellicula ista stomacho non obsequitur ut trahen-

da trahat inferius: aut nunquam inquam obedit: et si quandoque cum angustia maior: unde fit ut nihil aut si quid cum duritie transglutire possit. 63

Adore multo frigido calido superfluo: oportet inhiu humiditatem a corporibus fortibus superius: debilibus uero inferius.

Hic aphorismus et si superius sit dictus: non tamen hic equaliter ponitur. est autem in quarta particula interpretatus taliter positus: Sudor multus frigidus calidus semper fluens: frigidus maiorem: calidus minorem egritudinem significat. Causa uero sudoris multitudo est in corporibus collecte humiditatis: que hic precipitur expelli superius cum vomitu a corpore forti: inferius cum pharmacia a debili: quod dignum est reprehendi. oportet ergo curentur qualiter in libro de curatione passionis diximus. Iste ergo aphorismus ab aliis ponitur hic: et alii tres hunc aphorismum subsequentes: quos inuentos in quibusdam libris hic multi apposuerunt interpretes. qui iam superius dicti sunt et expositi in quarta particula. ideo superfluum est hic illos repetere: cum parum in solidis differant uerbis.

Primus hic est. 64

Ebres quecumque non deficientes tertio die sunt fortiores et periculose. quecumque uero sic defecerint: significat quoniam non periculose.

Alius hic. 65

Quibus se. longe: bis pustule diurne aut in articulis dolores fiunt.

Alius sic. 66

Quibuscumque ex febris: aut pustule diurne: aut in articulis dolores fuerint: bi ampliores cibis utuntur.

Hic aphorismi idem superioribus illis positi in quarta particula: et si parum differunt in uerbis in sensu tamen nihil est discretionis. post hos alii inueniuntur hic aphorismus. 67

Quibus quem accipiunt febricitantes sanis est uirtus: infirmis uero morbus.

Erimo iste longe est ab hyppocra. Dixit enim antea: non pura corpora quantuncumque nutres: magis ledes. item si ex egritudine cibum accipiens quis non conualecat: significat quoniam corpus ampliori cibo utitur. Si uero non accipienti hoc fiat: significat quoniam euacuatione indiget: et multa dixit alia cursui nature attententia. Deceptus ergo fuit qui cibum uirtutem sanis: infirmis uero morbum esse dixit. cibus enim non est uirtus sanis: sed uirtutem sanis facit: neque morbus infirmis sed morbum facit. item alius aphorismus hic solet sequi. 68

Remissis aliquibus exeuntibus non motis sed quasi rasura inestimi super natauerit parua: paruus est morbus: si multa multus. horum uero multa necessaria est uentris solutio. Si uero uenter: non mundificabitur: sed potius inscula dabuntur: quam tomagis dabit: tantomagis plus peiorabit.

Incipit tabula sup libros Hippocratie sequēdo in s opē: cōtinēa inītia oīū capitulorū fm ordinē cūz nūcro char-
tarū adūcto. Signata ē. n. q̄libz charta suo nūcro: excepūs q̄uor chartas q̄ sūt in fine libri epidimiarū 2 ante inītiū
Legni Salienū: 2 ibidē iterpositū ē opusculū Hy. de natura feiūs: qd additū fuit postq̄ fuerat īceptus liber regni: 2
sic nō potuit numerus chartarū cōtinuari ibidē. nec opus erat: cū dīctū opusculū nō sit diuīlū in capitula: 2 sic fa-
cto saltu post q̄uor chartas inuenies numerū in p̄ma charta Legni cōtinuatū nūcro posito ppe finē libri epidimi-
ariū. Nota ē q̄ inuenies in p̄ma tabula seg q̄ plurima capitula vnicū nūcrū q̄ oīa cōtinentur in charta signata tali
numero. Et simili mō in tabula sup regni Salienī que posita ē in fine totius opēis.

Capitula p̄mi lī-
bri p̄nosticoz. 47
Uī in singul.
Finisq̄z medicie.
Qd si possit nō.
Uēz q̄z vi.
Interest artificis
Est etiā q̄b. 48
Opz ergo te. 49
Et si nates.
Oculi cōcaui.
Que si sic fuerit.
Et si b̄i. 50
Et si lumē.
Qz ēr videre. 51
Et si palpebre.
Bonū est egruz.
Quia non ē. 52
Et si repenie.
Et si pedes.
Et si eger.
Et reiecta ceruice
Aut si sup vētrē
Et si in augmēto
Frēdere dentib̄
Si i egro cor. 53
Manū nobili.
Spūs si frēq̄s.
Spūs vō bonus
Sudor bon⁹. 54
In hypocondri.
Si enīz i aliqua:
Oculi tamē sūt.
Acuta erite. 55
Que collectio.
Et vsq̄ in diem.
Soletq̄z huic.
In his tamē.
Apostemate vō.
Quod si vsq̄z.
Apa vō solidum
Apa vō circa.
Elegantius oib̄.
Omne apa. 56
Qz ergo te esse.
Eorū autē que.
Putredo ea lau.
Seda p̄ p̄no
Nitorum.
Ois hydros.
Cōsurgēs ex. 57
Cui vō ex epate
Et si caput.
Bonū āt ē egrū.
Bonū ē modeste
Fraus vero si.
Qd si liuor. 58

Et si color.
Si testes 2 virga
Sonus ut moris
Pessimus autēz.
Stercoris egō.
Ligda bona est.
Utile ē ster⁹. 59
Utile est etiā.
Et colore subci.
Bonus est etiāz.
In oi acuta egri.
Aquilus vero.
Itez modicum 2
Pessimus autēz.
Nariā uero pro.
Uētositates sine
Dolor sub by.
Uria lauda. 60
Urina rubea.
S ides bypo.
Nebula pendēs.
Cū fuerit viua.
Timēd⁹ ergo. 61
Urina mortis.
In utroq̄z sexu.
Urina cruda.
Crassities ut ara.
Rationis est 2.
Lauenduz est.
Laudabilis ē uo.
Uomitūs si sit.
Si oib̄ b̄i in. 62
Et quando illud.
Ois odor malus
Sputū in ol egr.
Si subrubeum.
Si vō tardum.
Et rubeū omnio.
Viride spūsosum
Et si nigrum.
Si i pulmōe. 63
Sputū sublang.
Qē sputū pseue.
Ois dolor p̄di.
Putredo coleri.
Si m̄a die septi.
Mortēz nāq̄z in
Qd b̄i ē. 64
Apatuz quedaz.
Qz ergo medicū
Et si collectio.
Et ex signis b̄i
Qui vō velo. 65
Et urū quando.
Et quos febris:
Quib̄ p̄plemo.
Interest autem.
Sēpi⁹ inasit 69

Apa vel uesica:
Qd idem apa.
Plures ex his:
Acutis fe. ex. 67
Uesica dolēs at.
S3 si supuerit
Si vero viua.
Nec autē morbi.
Tertia p̄ p̄no
Nitoruz.
In febris idēz
Illi dies iudē. 68
In q̄b̄ febris.
Prim⁹ p̄iodus.
Et nō est pos.
Deinde fm hanc
In q̄bus valitū.
Et finis quartane
Scdm hūc ordi.
Que vō i breui.
Cōsiderabis. 69
Scdm hanc.
Si dolor i capite
Atq̄z sāguiez. 70
Aurium dolor.
Iuuenes q̄ sunt:
Apati in guttū:
Sgnantia pessi.
Altera huiusmōi
Tertio vō in qua
Et si delituerit.
Bonū ē āt m̄. 71
Uuaz tumidam.
Quop̄ febris si
Quib̄ febris per
Quib̄ f. bres lon
Trāfactis. 72
Pocautem apa:
Quib̄ vō etas.
F. bres vō ior.
Si i scutillis. 72
Qē apa magis.
Quib̄ adlunt fe.
Quib̄ ille dolor.
Que vō dixim⁹.
In febris si ē:
Pueris i acu. 73
Interest ergo
Nec in qualibet.
Honellū quoq̄z
Et b̄ ē nfa. 74
Scito oēs vali.
Adhuc signifi. 75
Nec despicio
Neq̄z te ad alias
Nber regimīs
acutorū p̄mus.
Qui de egrotatū

Que qdē i nī:
Si. n. in sagaci:
In quo m̄ nō 76
S3 posteriores.
S3 antig. p̄sus
Inde leui virib̄
S3 post potius.
Si ergo q̄n epl.
S3 et vulgus
Alia laudantes
Quop̄ i his mor
Scripturaz ita. 77
Adhuc vero aut
Que res itaque
Cum ergo huius
Quorū vs. 78
Pisana vero
Quapropter. 80
Si ergo eger his
Itaq̄z p̄ hoc mō
Scdm vō li eger.
Qd si tūc demū
De his autē que
S3 q̄n sputi pl⁹
S3 hoc eis. 81
In pleuritidis.
Pisana vō ex.
Cū enim omnes
Quippe enim q̄
Nisi ergo medi
Quib̄ enīz cibo.
Adhuc vō g. 82
Ex q̄bus nimirū
Quos qdē utiq̄z
Qd qdē eo
Sputūz quippe
Quorū utrūq̄z
Qd nō tantū cū
Uia autē sustēta.
Quapropter vi
His aut q̄ ple. 83
Quo sumpto si
Qd si antiq̄. 84
Et videndum est
Porto succum
Seda p̄ regis
acutorū.
In pleuresi vō
Est āt iuvari. 85
S3 aīa quolibz.
Deinde calefacto
Postea ordeum.
Siccorū autē cale
Nā b̄i calefac.
Incisio autē non
Nisi ergo cale.
Qd ergo vō 86
Porto si passio

His itaq̄z fa 87
Tpe enim solo.
Iste sermo est
Et vō ubi p̄i.
In quibus etiā
Similiter autēz
Scdm nāq̄z mul
Nociū vō i. 88
Nā et consuetu
Qd qdē facile ē
Qui enī semel
Si quoq̄z oxy.
Similiter āt. 89
Plurimū vō qui
Que accidentia
Si enim qui
Si iterūz cenent
Iuuat itaq̄z cor
Quop̄ vō i. 90
Quop̄ autē p̄ble
De autē nostre
Non igitur opz
S3 alia his con
Quapp eos. 91
Hoc enī contra
Qz ut vitemus
Cuz quo etiā.
Nec nō ē in. 92
Qd ē q̄z diuīo
Qd autē in q̄bus
Et alia his neces
Neq̄z morbi sē
Eccē. n. iuuamē
Sūt enim q̄ p̄ti.
In q̄b̄ plu. 93
Multonens āt
Que qd ac. 94
Qui vō euadūt
Neq̄z ēt q̄spiaz
Malū ē nimiz
Et ego qdē suz
Uicie āt sūt. 95
Verbi grā hō
Que itaq̄z iā vi
P̄i tamē ledit
His āt oib̄ 96
Multe vigilie.
Tertia p̄ rev
gis acutoruz.
P̄i āt vlcis
Dulcis āt po 97
Mentes iuuus
Cuius g⁹ v̄spō
S3 plurimū in
Et eas que cum
Qui aut b̄i 98
De vino aut al.
Palmeus potul

Sciendū ē etias
hydromel. 99
Hydromel aut
Aq̄ mellis mul
hūores de ioo
Screamus op.
S3 ēt cuius egō
Diueritate autē
S3 i his morbis
S3 quidem iāz
Nō m̄ h̄ sen. ioi
Que in fortior
Est ēt quādoq̄z
Dria autē que
Post p̄isanam
Locū autē mel
P̄i autē q̄ i o2
hore vō quib̄
Acidissimū vō
Accidit autēz 9
Qd si ita fuerit
S3 egroro oxy.
Parū accidit.
Rursus v̄e. ioz
S3 in inferiorib̄
Qd malū i acu
Itaq̄z qd nocu
Bonū qdē ē bi
Qui āt solo po
Si ergo ad isir
Uniuersalit āt
Acetū fēis. ioz
Aq̄ vō nullum.
Si dolorē cap.
Cui aut solā. ioz
Dicaz quoq̄z q̄
Balnea vō i g.
Ubi āt corpus.
Uia ergo bre:
Introitus vō 2
Qui aut leuat
Deide multe aq̄
Multū de. ioz
Postq̄z loco fri
Neq̄z oleus q̄n
S3 2 caput quā
Et cauendū est.
S3 neq̄z balne
Neq̄z q̄q̄z pot.
Qui balneum.
Balneare i pipl
Balneare hūe.
Balneare n. ioz
Balneū multo
Liber q̄r re
gis acutorum.
Causus āt. ioz
S3 2 fe. multa.

Sit autem multum
Fit autem lingua alba
Huic bibet aqua.
Et si amarum os
Si uero adhuc
Salitum aut nihil
Sorbitioes autem
Et si sanguis ex
Et si aqua alio
Si hoc line his
Causi genitum alio
Tali causo nisi.
Et h. i. venter.
Rosnata hoc.
Acuta fassit pas.
Igitur quod si. iio
Phlegminantia.
Quicquid vero
Fieri hoc affonum
Et auferre san.
Accidit autem plu
Quicquid dolo
Et os bos ira. iiii
Et resumetur et
Simanb' at sit
Quo uero in est
Et posteriores
Et antipasis spi
S3 arteria ul.
Si se. affup. iiz
Poru autes vii
Si hoc lappato.
Lū at pharma.
Quibuscumque
Quibuscumque in
Quibuscumque
Quibus hoc in
Corpi quod gerem
Sorbitioes autem
Didicerunt at be
Quib' cumque
Accubare hoc. iiz
Hypocodrio
Coliceturare hoc
Si at transmuta.
Inconsistens at
Sunt autem visioes
Ios attenden.
Neq3 eorum q
Igitur maxime
Custodire igitur
Lū at non obe.
Attendere hoc
Infricere vero
Si hoc in febre
Lū in febribus
Quib' cumque iiz
Nos autem tales
Luz febricitanti
Estiua et autū.
Lū aut febrienti
Et sigd i pib' us
Febril singultu.
Loral' us et myr.
Si hoc sticulis
Peripleumolca

Si hoc dolor sur
Subauferre hoc
Demum lubelyste
Si hoc subinfe
Si hoc non facile
Matura hoc sunt
Periplemonie.
Dysenteria apa
In febre co. iio
Letani hoc lub.
Lū aut a tēanti
Egriudies autem
Helleborizant os
Quibuscumque ex
Que existit do
Quecumque hoc a
Esce hoc marie
Alii lysaz. i. vē
Cale' aut lysam
Legumia vero
Cicer lysaz. i. vē
Lens at siptici
Lupinū aut mi
Siliciū at 20. iiz
Et cistodes. i.
Marie vero sit
Melancholice.
Optime hoc vii
Caprine hoc car
Chiri. i. pora
A colera hoc sic
Huc talē custo
Lōfert aut et do
Et bibere vinum
Et oleū da vi q
A cibis at et po.
Si hoc hūid' vē
Et hydropum
Quicquid vē. iiz
Si hoc feb. beat
Dietarie vel die
Scire hoc capba
Si hoc sagul. iiz
Si hoc tibi vent
Si hoc pharma.
Validissimum at
Et sigd in tho.
Que ex inferiore
Opon. i. succu
Sequitur capi
tula pticula prie
libri epidimiarū
Quib' cumque iiz
Figure be gdes
Quibuscumque iiz
Infantū epilep.
In renes dolor
Muliebria gb'
In cranone anti
Que in rigores
An rigores. iiz
Apostases non
Libiaz effeiatō
Simati extrinse
Qd serinū autū
Pueri ruffes cū

Lachryme in a.
Febre be q. iiz
Distensiones cor.
Capitula se p
ticule.
Adaperire coan
Attenuare ada
Alii būore iiz
Spiritus parui
Medicamentum
Lōseñtia. iiz
Uenene iporuz
Tussis sicca non
Hōt at plurima
Derelicta p' cri.
Quartane. iiz
Tusses sicce
Posteriora capi
Susceptiones
Cōtraueller qd
Lora exanthima
Quecumque matu
Oculorū būiuz
Egressus ad. iiz
In magnis ma
Circa magnū lo
In pirintho ve
Brassicam septi
Quibus splen. p
In putrefactō.
Splē durus in
Que circa egrū
Capitula tertie
particule.
Si cū rari. iiz
Expurgō cur.
Qua aut cor. iiz
In gymnasiis
Mulier quā p'
Minus a capite
Qd expurecēt
Uetostū concas
Fridum valde
Post vine. iiz
Figuras mini.
Que ex mōtano
Que velut alate
In catarria ma
Rigores incho
Capitellū ex. iiz
Sanguis flux'
Breuia subdu.
Lū spūmascunt
In pcellionib'
Hi uero saci fri
Permutatōnes
Qd extenuatus
Corpis iactura
Frictile cōtinuū
Subuiride sub.
Sic depmi mā
Clauis apiens
Irodicus febriz
Malū febriz iiz
Uenarū rubedo
Lū cūcēt in sinē

Occasiones vii
Ulcerā scā oct.
Rotundū sputū
Emorroidas ha
Medicātes qui
Reuclatōnes et
Alterius loci lo.
Est gb' sang. iiz
Capitula quar
te particule.
Loexñib' dubi
Urina pinguis.
Qui intestinum in
Algaliū qd puel
Aliud apa equa
Lola habent q
Concessionet ad
Que nō multuz
Aq' cūsa. iiz
Quomā ex emo
Si qualia op3
In no legūia
Manifeste vi
In calido natu
Sōn' infrigidat
Sōnus sedilis
Debiles die. iiz
Aqua iertuz
Aqua rozabilis
Percalido natu
Sudiū salutis
In vigilando si
Quib' plurim'
Qui calidi vētri
Siccitate i terra
Tragos gl appa
Oculi ut beant
Signa mortalia
Labores cibis
Capitula qui
te particule.
Natura morbo
Inuenit ipe adā
Bene docta na
Lachryme nari
Spūs introitus
Nō eodē oia oi.
Urine exitus et
Hōis nia sp. iiz
Morbi cōnutri
Salus dissentiē
Quecumque ex ira
Labor articulis
Aie exercitium.
In scissuris san.
Si auris dolue
Lingua vīnaz
Colericū vero a
Uria similis iiz
Lingue similes
Si māmārū ca.
Hōib' in aurib'
Terrā demutat
Debilitata nutri.
Pruritū in auri
Libido afflata

Calidis ventre
Nigre colere in
Supauciles
Frigiditas aque
Helleborum hu
Fluxas et inrin
Saguis in. iiz
Rigor a superi.
A tractio pul
Frigidissimus
Ulcerā apponū
Ecia capia ex
Percalido nu
Capitula septe
particule
Larnes trahūt
In calidioribus
Quib' pinguis
Perfridior. iiz
Dolorū pximū
Hō ex labo. iiz
A quartanis co
A quib' morbi
Coleras ut dixi
Caliditas accedi
Alienātib'. iiz
Stupores qua
Quibus coria.
In mutabilibus
Diffinitio qdem
Quib' sanguis
Aut gbus naref
Rotunda sputa
Urina multam
Quartanus hoc
Liq3 estatis
Que circa. iiz
Quib' in vētib'
A capite ostium
Per colericum.
Capitula septe
me particule.
Tusses ce. iiz
Facta sūt autes
Mulieres. iiz
Lūissime vero
Incidi aut et sub
Primū in sicil
Uenarū saguis
S3 iterecep. iiz
Bubonū neque
Finiebant autes
Uentrium bone
In tenuitate cir.
Quia multa de
Et strati demu
In que postpo
Aqueos cito
Hydropum nō
Que circa cor
Signo su. iiz
Tusses laborio
In laboriosis se.
Spūs plūs.
Pūficus autū
In pyrintho hoc

Dolorū in costis
In diuturnis
Circa defluxia
Osphin dolenti
Nephreticas nō
Que in tōnis cō
Quibus nihil q
Appena m. iiz
Labores in pio
Qd post mulie
Hioresitas per
Labores trino
Capitula octa
ue particule
Que et parua ta
Odores leuato
Incidentes et in.
Auditus bi me
Et lingue gustus
Spūs similiter
Hntia uel. iiz
Sermōes silē.
Procedētia su.
Permutationet
Obtinuit et non
Lachryme hoc.
Fustus sputum
Sol ē frigus.
Labores oia.
Que in somno
Maniōes in g
Animi uel men
Etas quidem
Qd affine et iso
Anni tempus in
Tempus in quo
Ips egritudis.
Periodi et pio
Epidimicorum.
Et sigs incepto
Ignium fore q
Qualis modus
Opus corpus i.
In palpebris su
Relectatorios.
Messio toxis.
Perisipilla est.

Item adhuell
xvi. capitula bu
ius pticule que
cōtinētur i char
ta nō signata: iō
bic non ponunt

Finis tabule

Liber pronosticorum diuini Hippocratis incipit.

Omnis qui medicine artis studio seu gloriam seu delectabilem amicum consequi desiderat copiam adeo prudenter regulis rationem

suum muniat.

Idetur mihi ut sit ex melioribus rebus ut medicus utatur preuisione.

Manifestum est quod hypo. non videtur hac dictione. scilicet preuisione: nisi loco pronosticationis. Inde est quod facit se qui hunc sermonem ita cum dicit: quod est quod antecedit et preedit: et scit: et iudicat. Et non videtur hic plogo in isto libro suo: nisi loco istorum quorum numerus est multus: in hoc nostro tempore qui nominant seipsos auctores ingenii: et est mar quod operatio medici non est nisi conseruatio sanitatis super sanos et reductio eius super ipsos quando corrumpitur. Pronosticatio autem de futuris rebus videtur eis quod non sit operatio medici in aliquo: sed est ex operatio diuina: et per hoc ostendit hypo. ostendere in plogo huius libri sui quod pronosticationem inuauit medicus: et ponit summam eius quod accipit ex cognitione eius tres res: quarum una est quod medicus quando videtur pronosticationem recipiunt infirmi ab eo quod eis precepit: et mittunt se in manibus suis vehementius. Et se creda est: quod quando prius cognoscit quod accidit infirmis in futuro antecedit ad illud tempore longo: et parat se ad opponendum ei. Tertia est ne estimet de eo quod ipse fuit causa mortis eius: quod morietur ex infirmis. Hypo. ergo videtur quod cognitio medicine per hunc modum sciencie non est inferior cognitio ne eius causam sanitatis. Intendamus ergo nunc ad considerationem in sermonibus eius: in quibus narrat vniuersum quod horum trium inuauit quod narrat.

In singulis ualitudinibus preterita et presentia et futura cognoscat: et egro reuelat que de seipso eger minime presenserat. si enim se per eum cognoscat totum se illi certius committere.

Quod est: quia quando prescit: et antecedit: et indicat infirmis aliquod presens ex eis que habent: et que preterierunt et que futura sunt: et interpretatur ab infirmis totum quod abbreviauerunt a narratione sua: est dignus ut de eo credatur quod est potens scire res egrorum ita ut illud prouocet infirmos: uel sit fiducia ad confidendum: et committendum se in manibus medici.

Iam narrauit hypo. in hoc sermone inuauit primum ex tribus inuauentis que acquiruntur ex scientia pronosticationis in sermone suo: ita ut prouocet infirmos ad confidendum: et committendum se in manibus medici propter sanitatem que antecessit: et quam indicat eis consequitur illud: ut sit dignus quod de eo fiducia habeatur: quod ipse est potens scire res infirmorum. scilicet.

naturam egritudinis: et causam sciencie ipsam. Erit ergo conclusio demonstrationis super illum secundum modum hunc: quando antecedit medicus et infirmus illud quod futurum est indicat: et creditur de eo quod est potens scire res. scilicet naturam egritudinis secundum veritatem: et de quo habet fiduciam quod ipse est potens scire naturam egritudinum. Est si fiducia et infirmorum de eo committendi se illi vehementius: et de quo confidunt infirmi: et in cuius manibus se committunt ipse sanat plus egritudines.

Et inique medicine laudabilis existit cum actor futura in singulis perpendit: quamuis omnes procurare minime possit.

Et interpretatur ab infirmo totum a cuius narratione est abbreviatus.

Illud a cuius narratione abbreviatur infirmus: non est ex eo cuius sciencia non sit ex eis: sicut dixerunt quidam expositorum: ut sunt membra interiora: et egritudines que sunt in corpore: et cause illarum verum illud a cuius narratione abbreviatur non est nisi a causis premitendis earum et accidentibus que sunt in corpore: ab eo quod ex eis est manifestum sensui. Quando ergo audiunt infirmi a medico aliquid horum preter quod ipsi nunciauerunt ei illud admirantur de eo: et dignum est ut admirentur de eo. Et nos quidem iam ostendimus in subsequentibus artem: qua comprehenditur iste modus sciencie.

Quod si posset iam non futuri preuisor sed diuinis prophetis diceretur nobilior.

Cura eius cura erit: qua ipsos cura bit secundum meliorem modum: cuius ipse prescuerit de causis accidentibus ad quid conuertantur.

Iam narrauit hypo. in hoc sermone inuauit secundum quod est ex inuauentis que acquiruntur ex pronosticatione. quod est: quod quando medicus prius scit causas infirmi secundum veritatem: intendit ad accidentia de quorum aptitudine est ut accidunt ei: et prohibet ex eis quod possibile est prohibere: ut non accidunt et intendit ad illud ex eis quod non est possibile prohibere quin accidat: et prohibet illud ne fiat magnus forte. Et medico quod deus possibile est omnino ut antecedit: et resistat omnibus accidentibus que accidunt: sicut gubernatori nauis sapienti: qui timet insulam commotionis maris super se.

Et cum quia ui et acumine egritudinis hunc repente mori subito contingit: alium uero medicine apparatus preuenit: et uix dieculam uite aduicit.

Quam ergo quidam infirmorum moriuntur antequam ad eos uocetur medicus ex prauitate egritudinum eorum moriuntur: et quidam eorum non morantur quando uocant medicum: quin moriuntur quare non remanent nisi in die uno: aut plus illo tempore antequam preparet medicus cum arte sua: et resistat unicuique accidentibus: tunc oportet

ut cognoscas naturas illarum egritudinum:
que sunt per transcentes uirtutes corporum.
Et si fuerit etiam aliquid cum illo celestis
egritudinibus: oportet ut sit medicus in eo sa-
piens cum preuisione.

Hirauit hypo. in hoc sermone suo duo iuamē-
ta que acgrunt ex scientia pronosticationis: et dixit
iterum iuamētum tertium in sermone suo. scilicet quod pri-
us scit: et pcedit: et indicat mortem eius quod moritur: et saltem ei
qui saluatur. Inde est quod quidam medicorum impitorum ex pro-
pino cepit et itromisit quedam adolecentem infirmum
in balneo: cuius cepit corpus sudare pro syncope: que
accidit ei: et cepit letari et gaudere pro multitudinem ei quod
currebat ex eo de sudore. cuius ergo post illud parum more-
retur infirmus: aduenit ei ex consanguineis illius conturbatio
magna: pro estimatione eorum super ipsum: quod ipse interfectus
fuit eus. Quod autem dixit usque ad hunc locum non est nisi ex
positio prologi: que premisit hypo. in libro suo isto. sermo
nis autem que ipse breui comprehendit oratione. scilicet sermonis
cuius et cum illo et fuerit aliquid celestis in egritudinibus
acutis: species huius expositionis conuenit ei qui ias domit
et in disciplinis: et exercitatus in eis: et est eius studium
capiens ad perficiendum ex hoc libro. Qui autem non est domit
sermone grecorum non est ei cognitio eius ultimacione aut so-
licitudo de rebus: in quo non accidit ei nisi scientia sermo-
nis sophisticarum et finem in illo vitas suas in uanum.
Quod ergo conuenit de expositione est modus alius pro-
prius. qui complet sermone longiori hoc sermone et latius
re eo. Et res quidem absoluta in diuisione considerationis
in hoc modo expositionis est et cuius intentio est acgrere
quo perficiat qui amat illud. Dimittat ergo hunc sermonem:
in quo ego incipio ab hoc loco usquequo pueniatur ad
sermones: in quo dixit hypo. Oportet ut penas con-
siderationem tuam in egritudinibus acutis secundum hac
vias.

Interest artificis ut nires egri atque
egritudinis bene perpendat.

Adetur mihi quod de melioribus rebus
est ut utatur medicus preuisione.

Quoniam uirtus hypo. hac dictione. scilicet preuisione: et cursu
consuetudinis grecorum cois: quo uirtutur ea: quod
est: quod greci non uirtutur hac dictione: nisi secundum so-
licitudinem de re et curas de ea. Et illud quod significa-
uit Euripides verificator in sermone suo. quod Sclerides apud
mortem suam uis est preuisione in hoc ut casus eius esset
figuratus: cuius qua non detegeret quando ipsa caderet. Et nos
inuenimus iterum hoc sermone. scilicet preuisione uti grecos in sermo-
nibus suis: semper super sollicitudine de aliquo: et semper curas
de eo: et antecessione in preparacione ei: cuius preparacione
fit iuamentum. Et sermo iterum famosus apud boles. scilicet
an regimē mundi currat per usum preuisionis: non signat nisi
si hac intentione. Hypo. non non uirtutur sermone suo preuisione
secundum hac intentione: sed uirtutur eo loco pronosticationis. et non
facit etiam illud absolute: sed ex parte que coiccat istis dua-
bus intentionibus simul. Quod est: quod inuenimus Domest-
verificatorē uti hac dictione. scilicet preuisione: super res in quibus
homo cogitat: et quas imaginatur antequam fiant: et ex hac inten-
tione res deriuatur pronosticatio. quod est: quod res manife-
ste in naturis suis quod formantur in intellectu antequam appa-
reant sensibus sunt: in quibus ut secundum ueritatem quod homo
uirtutur in eis preuisione. Et non uoluit hypo. per hoc non

men nisi ut significet quod cogitat in rebus: et imaginatur
eas antequam fiant. et pro hoc dicimus in rebus que intelliguntur
primitiue absque voluntate: quia accidunt preter quod uirtutur
in eis aliquis preuisione. In rebus autem quas fecit postquam
cogitat in eis: ut quod sunt post cogitationem et sollicitudinem
Et super hoc significat sermo Solonis: ubi dicit: quod os
ut in iudiciis que posuerunt illi de de rusifagas in interse-
ctione: et in uulneribus: et combustione: et medicinis: ut uita-
tur preuisione si homo fuerit dans in potu illas uolens
interfectiones per eas. Inueniuntur etiam hoc nomen si
multibus uti rhetores multoties in orationibus suis. qui
uolunt narrare quod sit preter usum preuisionis. propter illud quod
sit absque uoluntate: sicut interfectio absque voluntate: et id
ad quod egreditur irat. quod est quod ipse dicit in istis rebus quod
ipse sunt preter quod uirtutur auctores eorum preuisione. Quan-
do ergo homo decipit locum tempore logor: et cogitat et pre-
uidet in eo quod facit cum eo: antequam conet facere illud: uti-
tur preuisione. Quod ergo significat hoc nomen preuisione
scilicet apud grecos: est res cois: que ut de actionibus bonis
et malis: non sicut dicunt quidam: quod ut de actionibus bonis
nis tamen. quod est: quod in questione de qua quunt boles. scilicet an
regimē mundi currat per fortunas et casus: aut per usum pre-
uisionis: non significat preuisione nisi res coem. et significatio il-
lius est: quod ponit propter eas. scilicet casus: et ex his sunt quod non
nunt propter preuisionem loco casus: quod sit ex seipso: et oēs si
gnificat intentione una. Inuenimus autem philosophos et
dicentes in mundo multoties: quod regimē eius currat cum visu
bonitatis: vel administratione eius: quod est creator benedictus
et sublimis: in quo est preuisione. et non excipiunt in sermo-
ne suo bonitas ad suas scientias: nisi quod hoc nomen. scilicet pre-
uisione ut de actionibus laudabilibus: et de actionibus
mirabilibus. nam si fuerit preuisione. scilicet antecessio sollicitu-
dinis de rebus ut cois. Manifestum est ergo quod nomen
deriuatur a re que ratiocinat ante esse suam. et ex hac eadem
intentione deriuatur nomen pronosticationis. quod est: quod res ma-
nifeste in naturis suis: que apprehendunt antequam fiant per
signa significantia ipsas: necessario ut quod in eis non admi-
nistratur nisi preuisione. hic quidem sermo est equalis sermo
nitiis quod dicit quod nos non scimus eas nisi ante suam esse. **M**u-
bi autem uidetur preuisiones non poni prope illud quod sit
per fortunas et casus: ut intelligatur ex ea hec intentio cois
quod est quod preuisione quando ut secundum hunc modum: signi-
ficat quod non ut nisi de actionibus bonis tamen. **N**ecessario
ut quod in eis non administratur preuisione: et hic quidem sermo
significat quod non ut de actionibus: quoniam preuisione. scilicet solli-
citus de esse mundi: non est in actionibus malis. **I**tem
Dunai: Putatur de hoc sermone quod est contrarium: et: quod
precessit de sermone ipsius. quod est: quod dicit: in eis que
premissa sunt in questione in qua quiritur de esse mundi: an
regimē. scilicet eius currat per usum preuisionis: aut per fortu-
nas et casus: non administratur hoc nomen. scilicet preuisione: nisi
secundum intentiones coem: quemadmodum ostenditur illud co-
cari ex positione ipsorum propter ipsum casum. id est ex eo quod ponunt
iuxta nomen ipsum casus: et ex sermone philosophorum iterum
quod regimen mundi cuius sit per usum bonitatis: in quo est pre-
uisione. Et dicit: in hoc loco. quod est: quia preuisione quando ut
secundum hunc modum significat: quod ut de actionibus tantum.
Et nullo quidem in illo: est illud quod dico. scilicet quod hypo. in ser-
mone precedente non uoluit: nisi ut ostenderet quod possibi-
le est ut fiat hoc nomen in usu. scilicet preuisione secundum intentiones co-
munē in omni actione: quod non sit per casum: sicut contingit:
ut intendit in ea ad bonum: et intendat in ea ad malum. in
hoc autem sermone uoluit ostendere quod quis sit possibile uti

hac itentione. s. pñsio: cōiter sup oēs actiōes: sine sit bōa
siue mala: sicut significat sup illaz qñtiōē: cui⁹ rememo
ratio pñsio prius: tñ nō vñtur ea philosophi in qñtione
in qua qñtur de esse mundi. nisi scdm itentiones. pñsias
s. bonitate tñ. et pp illud nō iuenimus euz dixisse in pñ
noscatione: qñ nō ē nisi per res futuras tñ: sed per res
qñ sunt in temporibus tribus. Et diuinus qdem prudēs
ē enunciator de eo quod iaz pñsio nō minus qñ sit ei⁹
enūciatio enūciās de eo qñ futurū ē. et similiter et enun
ciatoris de reb⁹ pñsibus: pñt qñ prius viderat eas: nō ē
laus minor laude illaz duaz. s. enūciās illa duo. s. pñ
ritū et futurū: sicut oñdit hypo. in sermone suo. s. qñ ē ga
qñdo pñsio et pñdit et incidat iñfirmo res pñtes ex eis qñ
sunt euz ipis: et qñ pñterierunt: et qñ futura sunt: et enūciat
de hoc iñfirmo totus: a cuius narratiōe abbreviauit. erit
ergo dignus vt cōfidat de eo quod ē potens scire res in
iñfirmoz: ergo prudētia p artes in enūciatiōe ei⁹ quod pñ
rit: pñt qñ testificet: et in narratione rez pñtis i iudicio
vel idicatione eius qñ futurū ē: ē equalis. vñ iuuamen
tū qñ acqñsit ex vtroqz hoz diuersificat diuersificatione
multa. qñ ē: ga pñsio de eo qñ futurū ē: magis iu
uatiua ē qñ enūciatio: de eo qñ pñterit: et qñ ē pñsio: ga
nō iuuat per enūciatiōes: de eo qñ iaz pñterit in aliqua
dispositione iñfirmus: imo nō iuuat p illud: nisi medic⁹
tñ qñ vult oñdere prudētiaz suaz per artes medicine iñ
firmo. et iste qdem sermo qñ sit extra artes medicine:
tamen l⁹ qñ cum positionibus eum declararet: et exponat
itentiones qñ significantur in sermonib⁹: qñ sunt in libris.
vñ quāuis iuuamētum fiat p distinctionē in expositio
nib⁹ in reb⁹ aliis: tñ de ea ē quod dixerūt qdaz exposito
rū: significantes p id mores anime cōponētis librum et
naturā eius: sicut id qñ iuenimus eos fecisse in hoc loco
ex laude: qua ipi laudauerūt positionē hypo. in sermone
suo. s. mihi videt qñ de melioribus reb⁹ ē vt vñt me
dic⁹ pñsio: qñ possibile fuit ei vt diceret qñ de melio
rib⁹ reb⁹ ē vt vñt medicus pñsio: pñt qñ adiungeret
ad illud. Mibi vñ: cū sit ad crigēdus demonstratiōes: in
eo qñ dixit sufficiētia. Qñ at dixerunt seqtes abrucales:
cū voluerint iter pñsio: qñ differētiā esse: et ante
cessionē idicationis: nō solummodo nō ē egrediens ab eo
qñ ē necessarius: in qñ nō est pñficius: sed cū illo ē ex ge
nere error⁹ et falsitatis. hoc autē ē scdm qñ videtur eis: in
quāū dicit qñ ipi docēt boies itentiones. verūtamē dī
cunt nomini: in eo qñ significat de reb⁹: et hoc ē pñcipi
um error⁹ eoz. s. paruitas sciētie eoz: et qñ sermo eoz nō
ē nisi in eo qñ significat noia: nō in ipa natura rez quaz
cognitione sit iuuamētus in medicina. qñ ē: qñ pñsio
tio dñ scdm plurimuz de reb⁹ certis: certitudinis sem
piternae. et qñqz dñ de reb⁹ in qñrum certitudine minuit
ab illis paz. et pp illud iuenimus expositores huius no
uiniis addere ei multotiēs illud qñ enūciat. Dicūt er
go in qñbusdam illarum qñs pñterit: et euz qñbus iñcipiūt
qñ pñsio in eis ē certa: et qñbusdā eaz qñ pñsio
ē in eis cum qua ē fiducia: et foras nominant cognitio
nes eaz viridicā aut artificiales. Significat ergo p illud
qñ addit ex illo ad hoc nomē qñ nō est illud qñ signifi
cat certū: et vñ ē semp. Pñsio ergo oportet qñ
dicat fm duos modos: quoz vnus sup res certas vñ
ras semp: et alter sup res qñ minuunt ab illa certitudine
paz. Cognitio nō certa semp ē sicut qñ ver existit succes
sione hyemis. et post ipaz estas: et post etatē ē autumnus.
Illa autē cui⁹ certitudo nō est sempiterna. est sicut sermo
arati in luna: ga qñ ē extremitas supior: manifeste indi

catōnis significat exsufflationē septētrionis. et si ē expā
sa: significat exsufflationē austris: nā hoc nō iuenitur ita
nisi fm plurimū: sicut designat illud expimētum: et for
tasse nō inenit ita. Et sociis qdez abrucales uidet qñ pñ
noscatione dñ in reb⁹ certis: sed antecessio idicationis vi
det eis certa: qñ dicit qñ plurime res que antecedunt
et indicant nō certificantur. possibile ē enim homini vt an
tecedat et iudicet: pñt qñ pñsio illaz rez quam iudicat:
aut possibile ē qñ loqñtur homo ecōtrario eius qñ ē i ani
ma. et si nō amant vt nominēt rez formatā in aia scitam:
nominant eam pculdubio opinataz: vt cōfiteant de ea
et si nō fuerit in anima eius: qñ antecedit et indicat de aliq
re nō cognita: tunc in anima eius erit opinio pculdubio
de ea. Verūtamē de gecoz cōsuetudine nō est ut vi
cant antecessiōē opinionis: neqz socioz abrucales etiā
qñs sunt diuersi in nominibus multaz rez fm aliud qñ
grecoz cōsuetudo currit in vsu eoz. et iuenimus eos cō
fiteātes qñ nō dñ antecessio opiois. Si ergo res ē ita tunc
ponāt nomē aliud qñ significat hac itentionē: nō pñsio
noscationes: postqñ cōtenti sunt boies receptiōe eius quod
posuerūt inde. et si nō ē eis possibile vt faciāt illud: tunc
oportet eis vt erigant vel itelligant qñ significet illud ex
reb⁹ fm qñ currit cōsuetudo de eo. Jam autē cucurrit cō
suetudo vt nominet pñsio p casum rerem de qua
rū aptitudine ē vt pueniāt fm plurimū: et rez certaz i qñ
rū euētū nō dubitat. Et opatio qdez prudētus medico
rū nō ē inqñsio de huiusmodi reb⁹: vñ antecessio id
icationis ē de eo qñ accidit iñfirmis: et itētiō in illo et certi
ficatio fm plurimuz: qñ si ceciderit in eo error: erit raro.
Sermo autē noster scdm plurimū qñ sit dicitio vna: tñ
illud qñ itelligit ex ea diuersificat diuersificate multa in
multitudine et paucitate. qñ ē: qñ qñ hō añcedit idicat
aliquam reruz et inuenit in ea. et vicibus et errauit i eo
semel: tunc error eius non extrahit euz: nisi ab hoc vt sit
semper viridicus. verūtamē est melior eo qñ errauit bis
et ille qui errauit bis melior est eo qñ errauit ter. de omni
bus vero istis dñ qñ ipi iuenerunt scdm plurimū. et pp
id oportet tibi vt intendas ad disciplinas que faciunt te
acgrere veritatem. quas cū acqñleris erit rectificatio tua
et certitudo tua plus. ergo sollicitus sis de bis et addisce
eas. Inqñsio vero de eo qñ signat vel significant nomi
na addet tibi veritates. Euritides enim sophista qñ dile
xit hoc capitul⁹ et intendit itentionem eius: oderit euz
omnes auctores discipline: et pñterea factus ē idem ex
posit⁹ vt rideret de eo Socrates in omni loco: qñs eet
laudandus in reb⁹ aliis. Et pñt esse qñ ego etiā iā pec
caui in rememoratiōe abrucales: qñ ē melius pñperare
ad docēdum eos qñ sunt pñpti pñperare ad addiscen
dam medicinaz p res certas veras et dimittere pñbitō
nem illoz et cōsumere vltimam eoz ex duob⁹ modis: quo
rū vnus ē in docendo eos in redargutiōe sophistaruz et
alienationē eoz: et altera ē in cōtradicens illis decepti
onibus. et pp hoc vñsum ē mihi melius esse in hoc libro
vt itendam ad docēdum res qñbus sit iuuamētum tānū:
cum mihi possibile sit habere spaciū longus vt ingram i
libro alio de eo qñ dixit abrucales: cōtradicens p id lib⁹
hypo. in pñsio.

Et etiam quoddaz celeste: in quo o3
ipsum medicum preuidere: cuius si tā
ta sit prudentia admirabilis niniūqz stupē
da nonne illius est ut futurum periculū uel
omnino prohibeat: uel competentī amini

culo tolerabilius fiat: et si mortuuro finem: alii uero salutem pronunciet: nunquid accusationem in altero meretur.

Et si fuerit cum illo in egritudinibus res celestis: tunc oportet ut sit medicus cum preuisione in ea sapiens. Et si interpretatur de infirmo totum a cuius narratione abbreviatur: erit dignus ut confidat de eo quod est potes scire res infirmorum.

Portet eus qui vult exponere aliquem horum sermo: nus ut ostendat illud in primis actu: deinde intendant ad affirmandum idem in libro suo. Res. n. in descriptione eius quod homo videt facilius est. ut autem sciat viam ex cuius disciplina possit inuenire secundum plurimum: cuius antecedit et indicat de eo quod futurum est: aut enunciat de eo quod preterit: propter quod testificatur sit illud: aut cum narrat de rebus presentibus: propter quod audiat illud ex eis: aut videat illud prauium et distale: et est rarum. Et non quidem necesse est ut sciamus: nisi iudicium in eo quod dicimus: quia iam ostendimus certitudinem illius in opere re ipso medicine. Et quoniam non cogit me alius log in re una et eadem duabus vicibus: quare una sit in expositione. prologi huius libri: et altera in expositione sermonum particularium quod sunt in eo. Ut mihi quod melius est ut postponam sermonem huiusmodi rebus: et ponam memorationes mea de eis in exponere sermonum medicinalium: quod sunt in hoc libro: quod volo exponere: et propter cum aliis eorum quod exposuerunt hunc librum non fecerit illud: et necessitas facit ei sit ualde uehemens. quod est quod hypo. secundum sententias eorum dimisit memorationes eorum in quo precepit medicum exerceri quoniam ipse non narrauit quomodo ut cognoscat illud quod iam preterit: aut quod presens est: verumtamen occultum est sensui. Cecidit iter expositorum huius libri in intentione hac: quare notauit hypo. celestem: et precepit ut sit medicus cum pronosticatione de ea sapiens diuersitas multorum. quod est: quia quibusdam eorum ut quod egritudines accidunt hominibus ex ira dei: quod est benedictus et sublimis: et facit testificari super illud homines multos: ex eis qui scripserunt enunciationem preceperunt: propter quod ostendat quod hy. uisa fuerit finis huius quod edidit hunc librum. et non ostendit illud nisi prudentes expositores. quod est quia intentionem in expositionibus non est enunciatio absoluta de eo quod ut rectum: sed est finis et quod edidit librum: quia sit finis saluta. et nos non inuenimus hypo. dicere in libro aliquo suorum quod deus benedictus et sublimis causat aliquas egritudines. et ipse quod enunciatum iterum in libro suo de regimine acutarum egritudinum cum propter quam notauerunt antiqui notum hoc nomine: et conuenerunt omnes homines super hoc: quod iste liber. scilicet de acutarum egritudinum regimine est ex libris hy. In libro autem suo super quem signatum est in egritudine diuina: dixit plus illo sermone in redargutione illius qui putabat quod deus benedictus et sublimis sit causa alicuius egritudinum. Non ergo oportet ut dicat in egritudine epilepsie: quod ipsa est egritudo celestis: neque in amore. Quidam homines estimauerunt quod egritudo celestis est amor: et testificantur super illud ex enunciatio certa significationis Erasmistratis super egritudinem filii regis: quod causa eius fuit amor. Sed ipsi non considerunt quod Erasmistrates notet amorum egritudinem celestem: neque hypo. neque aliis reliquorum medicorum antiquorum: cuius autem corpus macrescit propter amorum: aut cuius color fit citrinus: aut acciderit ei ingetudo febrium euenit ei: inuenimus omnes antiquos ponere causam in illo quasdam causas premitivas. scilicet appetentes. et una earum est angustia. et ex hominibus est cui accidit angustia propter mortem alicuius sui filii: aut propter quod ei: aut amici: aut dilecti. et ex eis

est cui accidit id propter non cummetus cuius timet euentus: aut super se: aut super ciuitatem suam. et accidit angustia in omni casu qui suis priuat celestibus: et huiusmodi principatus et nobilitates qui priuant illis: et omni qui diligit aliquas res et priuat ea: nam et in istorum numero ingreditur et cui accidit angustia propter amorem: propter quod sit eius egritudo celestis aut terrena: nisi suscipiamus sermonem antiquorum proverborum: ipsi. n. estimant quod amor accidit quibusdam hominibus propter salubrem. et propterea est quod causa in diebus crisi est celestis. Ipsi ergo non annunciant nisi propter finem suum: et non propter finem hy. quod est: quia nos non dicimus in eo cui non est seta esse nobis: aut egredimur a termino romae quod est celeste: imo non dicimus in istis rebus si contingit quod dicamus aliquid: nisi quia sunt mirabiles et extranee tamen: et nos inuenimus et hypo. scientiam causam crisi: sicut ostendit in tractatu tertio libri de crisi. Et ego quod sicut dixi in eis qui premissa sunt suis dimittens memorationes sermonum malorum: et enuncias sermones sufficientes tamen: et quod ego quod non dimisi inquisitionem de eo quod dixit abruccalis libro pro pronosticationis: et non peccauit in eo nisi propter hanc causam. Similiter mihi ut quod faciat in libro huiusmodi: et in reliquis qui sequuntur ipsi: et rogo et illi qui legit in hoc meo libro ut faciat simile illius et cum mea voluntas iam certificata sit super hoc: tunc non oportet ut vinuperet super dimissionem multorum ex eis. in quibus remedium ratione peccauerunt expositores. quod est: quia poterit qui legerit id quod ego scripsi cum studio exegisse experiri sermones illos solui scripsi. et propter hanc causam ego super dimittens memorationes alicuius ex his in expositione huius: quod notauit hypo. celestem: inquirens de modis quos signat vel significat hoc nomen secundum finem hy. Manifestum est. n. apud omnes homines quod oportet quod sit una res qui sunt in arte medicine: et hy. non laudauit finem eius tamen: imo narrauit quod est id quod est: quia laudare scientiam alicuius rerum propter quod narret quod est: non nisi alienare. Oportet ergo ut sit pronosticatio per hoc nomen quod nominant hypo. celestem: una ex rebus quas ostendit hypo. in istis libris. Similiter dico audacter et non temere: quod non est possibile ut sit hec res quam notauit celestem: nisi dispositio aeris continens nos. Et hy. quidem scripsit de ea in libro aphorismorum huius sermonem: Cum fuerit hyems priuata pluuia septentrionalis: et fuerit ver pluuiosum et austrinum: oportet ut eueniat in estate acute febres: et opthalmie: et fluxus sanguinis: et propter mulieribus et hominibus naturas humidas. Item namque sermo et quem post eum scripsit: non est nisi pronosticatio de rebus qui accidunt corporibus propter dispositionem aeris. Quod autem dixit in illo libro aphorismorum non est nisi summa breuius. In libro autem suo in egritudinibus subitis loci in eis sermonem apostolum. In libro autem pronosticorum dimisit id omne: secundum quod scia est de eo intras in hunc scire modum. Melius est ergo expositoribus ut ingratum de causa propter quam dimisit hy. narrare quod est hoc quod ipse notauit celestem: et dimittat falsitatem in expositionibus suis. Mihi autem ut quod hy. dimisit narrare in libro pro pronosticationis in egritudinibus subitis: ut non prolongaret liber eius. et ex eis que significant illud est: quia cum finis huius libri: dixit in fine eius sermonem huiusmodi: Et oportet ut cogites velociter in euentu egritudinum subitarum: et non fugiat te dispositio hore presentis. ergo signat vel significat in sermone suo illud: quia oportet medico ut sit sciens pronosticationem in egritudinibus subitis plusquam sit eius scientia et reliquis speciebus pronosticationis. et ponit sermonem suum propter in illo sermone: et narrat esse eum in libro aphorismorum: sicut dixi in summis breuius et loci in libro suo in egritudinibus acutis sermone apostolo longo: et propter id ponit quod expositorum expositiones suas libri cum in egritudinibus subitis post expositiones suas libri huius. et similiter ut mihi ut faciat. | B

Oportet ergo te circa acutas egritudines sollicitus fieri. Primo etenim facie egri pernotabis utrum sit similis sano. Et etiam si sibi sano similis sit: quod optimū ē si uero cōtrariū: pessimum est.

Oportet ut ponas cōsiderationē tuā i egritudinibus acutis secūdu hanc uia. Cōsidera prius faciē infirmī an sit similis faciē sanoꝝ: et proprie an sit similis ei fm q̄ fuit: nā quādo ita est: tunc est fm meliōrē dispositionē eius. Facies aut̄ que est cōtraria illi faciē simili in ultimo per illud fm q̄ fuit est deterior faciē et cetera.

Significauit bypo. significatione manifesta q̄ scrip̄mo eius in hoc libro ē in egritudinib⁹ acutis. Et incipit loqui in illo ex significationib⁹ acceptis ex faciēbus: qm̄ sunt p̄mus quod appareat. et qm̄ virt⁹ earū ē in p̄noscatione magna: et res i hoc q̄ ip̄e sūt p̄mus q̄b̄ apparet ē manifesta. Sed q̄ virt⁹ earū in p̄noscatione sit magna docet et sciet̄ in eo q̄b̄ ē post. verū facio trāire p̄ mētē tuā i p̄mis. plogus q̄ ē cōior: eo q̄ est in arte ista accedēs in libro suo notato comeditionis: ubi dicit: q̄ res similes et dissimiles in p̄ncipio rei sūt ex maiore re ualde: nāz nō ē inceptio p̄noscationis tñ: que sit a cōsideratione in his rebus. s. per demonstratiōes: nam ip̄e nō incipit p̄noscationēz tān: que sit a cōsideratione in his reb⁹: sed demonstratiōes ē sup̄ res q̄s nos os facere. Et ego q̄dez iam oīdi has res q̄s oportet nos facere in libro meo in via de ingenio sanitatis. Nunc nō oportet ut primo ponas tuas cōsideratiōem et inquisitionē de p̄noscatione in hoc libro: postq̄ feceris trāire p̄ mētē tuā. Scdō q̄ nō significatiōes tān q̄b⁹ significat q̄b⁹ futur⁹ ē sunt partes artis medicīne: qua sit p̄noscatio. sed ille q̄bus puenitur etiaz ad cognitiōem eius q̄b⁹ p̄terit: et ille q̄bus cōprehendit q̄b⁹ ē p̄sēs in corpe infirmī. verūm iā cōsuetudo cūcurrat notare cognitiōes rez p̄ntiū significatiōē. Hypo. ergo p̄cepit tibi ut ponas cōsideratiōes tuas in p̄mis in faciē infirmī: an sit similis faciēb⁹ sanoꝝ an nō: et pprie an sit similis ei fm q̄ fuit. Nec. n. snia est una snia q̄ in se sunt bypo. s. q̄ nō oportet ut ingrat⁹ de rebus que sunt in arte medicīne ex natura cōi tān: sed oportet ut ingrat⁹ ē de illis ex re nature q̄ ppria est uni cuiq̄z boiū. Inde ē q̄ cum inuenis eum in loco isto in q̄ p̄cepit comparari iter membra lesa infirmī: et iter membra sana: inuit ne ponas illam cōparatiōem iter membra exanea: sed iter membra patiētis. Et melior q̄dem dispositiōnū faciē infirmī ē q̄n morat⁹ similis ei: fm q̄ fuit i dispositiōe sanitatis. et deterior dispositiōnū ei⁹ ē dispositiō in qua ē fm finez cōtrarietatis illi⁹ faciē similis illi fm q̄ fuit. De dispositiōe aut̄ ei⁹ media iter dispositiōes que ē melior: et iter dispositiōem q̄ ē deterior: necdē ē tibi ingere qm̄ extrema determināt. q̄b⁹ ē: q̄ p̄pinq̄oz earum faciē cuius dispositiō ē melior dispositiōnū est melior earz. et p̄pinq̄oz earz faciē cuius dispositiō ē deterior dispositiōnū ē deterior earz. et cuius lōgītudo ab vnaquaq̄z duarz ē equalis: dispositiō eius ē media iter vtrāq̄z. Hypo. aut̄ significauit facies: cuius dispositiō ē fm meliōrez dispositiōnū in sūma vna. quod est: q̄ ex faciēbus que ē meliōzis dispositiōis: ē facies que ē magis similis faciē naturali. facies aut̄ cōtraria ualde si

milī nālī faciē in ultimo: qm̄ nō ē cōis neq̄ cognita: s. significauit super eum bypo. significationibus multis particularibus: et ego sum p̄scrutans de vnaquaq̄ illarz significationum in eis que sunt post.

Et si nares acute.

Et iste modus ē eius ubi sit nasus acutus ex eis.

Hec significatio ē prima significationis malaz q̄s poluit bypo. s. nasus acutus. Oportet aut̄ ut ponas cōsideratiōes tuas de naso cuiusq̄z boiū q̄ comparationes suaz ad id scdm q̄ fuit per naturā: sicut dicit. quod est: q̄a nasus aquilinus videtur apud hanc dispositiōes acutior q̄ fuit: et similiter etiaz simus et alac ne. i. q̄ cum habeat eminētiā in superiori parte ē caluus et curuus. Et oportet ut scis seruans dispositiōes nālī q̄ naturas: nāz fm longitudinē eius ab illa dispositiōe naturali pones q̄ritatem maliciē eius: quod significat super ipam apud te. Et videtur q̄dem nasus visionē manifesta acui in eo cuius corpus macrescit pp egritudines lōgām: aut redit dispositiō eius ad penam vel propter famē: pp laborem aut casum fortem: aut propter causam auiam: et accidit eis syncope: et similiter inuenimus ipum fieri in morituris. Necessario igitur dī in hac significatione: quia est mala accidens infirmitatibus malis quādo aliquis uātur inquisitione de illis rebus cōmūib⁹ apd homines: cōmuniter super quas conueniunt. Inquisitiō aut̄ de infirmitate in qua nasus sit acutus est de ope acutorum ratiocinationis. quod est: q̄ apprehensio ei⁹ nō ē possibilis nisi per viam qua apprehendunt res occulte ex rebus apparentibus tñ. verūtamen os ut p̄scrutetur in primis de significationibus quas narrauimus p̄ viam qua apprehendunt res que occultantur tempore alī quo: qm̄ melius est ut ponamus sermones nostros i p̄mis in via super quam cōueniunt cōter boibus oibus. Melius ē enī q̄ ut sciamus in primis: et cedamus i sermone nostro via qua apprehendunt res occulte ex rebus manifestis.

Oculi cōcanti: tempora plana: aures si frigide et cōtracte: et pulpe earuz iuerse: frons arida et tesa: et totius faciē color uiridis: seu niger aut pallidus siue plūbeus.

Et iste modus eius est ut sit nasus acutus et oculi p̄fudi: et tempora plana aures frigide et cōtracte: et pulpe earum iuerse: et cutis que est super frontem dura: tensa: et arida: et color faciē totius uiridis: aut niger.

Omnis iste significatiōes apparēt in facie egritudinib⁹ cronicis: et apud laborem: et apud syncope: et pprie in hora mortis. et pp illud sit inuestigatio de eis: cū nō assimiletur eis scdm q̄ sunt sani facies: qm̄ significant res malas. Narrauimus aut̄ nuper q̄ de rebus super quas cōueniunt oēs est: q̄ omne quod ē cōtrariū rebus naturalibus vltima cōtrarietate est. si significatio sup̄ p̄ditiōem: et oē quod ē simile rebus naturalib⁹ significat euasione. et oē illud de quo q̄ritur vsq̄ ad hunc finē in istis rebus nō ē fm viā in qua q̄ritur o eo cuius occultatio est spacio quodam. Oportet aut̄ ut ingramus de natura earuz cum p̄scrutatiōe fm semitaz in qua significat ex rebus apparentibus sup̄ res occultas: Dico ergo q̄ euentus horz accētiū erit: aut a causa que

liquificat membra carnosa corporis et corrumpit ea: aut a obli-
litate caloris naturalis: qui consumit: ut non sit ei possibili-
le expandi et puenire ad extrema corporis: sed est in visceri-
bus tamen pauca caliditas: et consequitur illud ut non currant san-
guis et spiritus ad extrema corporis: sic currebant autem cum rema-
neret secundum naturam suam. et per illud oportet ut appareat hec alte-
ratio de dispositione naturali ad dispositiones egrediens naturam in
facie plus et magis. quod est: quia cum sunt ossa: et humiditates: et
raro in hoc membro adinuicem propinquas: et ossa quoniam corporis sub-
stantia est terrestris moventur secundum corporis dispositiones: et humiditates
et carne sit possibilis liquificatio et resolutio. et minuitur faci-
le per paruitatem que est in eis de sanguine et spiritu: unde est ne-
cessarium ut sit apparatus horum accensus in facie: et ideo cor-
ruptio facilius quam sit in reliquis membris. quod est: quia in naso non
est de carne nisi secundum ipsam necessitatem tamen: reliqui vero est os. quia per
inter os quoniam liquificat caro que est in eo aut minuitur per quodam euacua-
tiones: ut videatur extremitas eius acuta. et quoniam accidit ei illud
iterum: quoniam supfluit super ipsum frigus: et hac causa ei per accidens quod
mouetur. quod est: quia quoniam frigus plus carnosam substantiam quam
ipso est refrigerat: oportet ut nasi extremitas acutior videatur quam
sit. Et hypo. quidem non significauit per nasum acutum nisi
nasum: cuius extremitas acuta quoniam accidit per egritudines
acutas. Et hinc ergo modum ut extremitas nasi acuta. oculi
li autem profundas ab istis eisdem causis: et secundum supfluitates humidi-
tatis eorum: et ideo lenitatis super extremitatem nasi festinat
infirmitas ad eos: et in eis cum illo est spiritus alalis multus: et ca-
liditas multa: tunc oportet quoniam euacuantur et finiuntur ut dicitur: et ideo
ostendit contractio eorum perfusio. Et similiter est duo ipsa se-
bunt: nam ipsa applanantur: quoniam in eis tantum sunt ex ossibus
bus capitis lacerti. et duo lacerti quoniam notant lacerti ideo: re-
liqua autem capitis sunt priuata carne oio. Aures autem infir-
gidantur: quoniam sunt ex genere cartilagineum: in quo non est caro:
nisi pauca sanguinis. et per hoc inuenimus frigus perire ad eas
valde: et cum in illo est preparatio earum. et quia ipse dispositus sunt
ad recipiendum hanc causam ex natura sua: et non est possibile ut
sit cum in infirmitate: pulpa aurium: nisi lenitas substantie earum
et quia ipse non sunt sic reliqua aurium cartilaginea certe recte cum
eute subtili. Pulpe igitur aurium liquifuntur: et debentur: et ex licet
tur: et colliguntur a causis: quoniam permissum rememorationem.
et quoniam eis accidit illud: inueniuntur proprie ad posteriores et
ostendit hinc nemo: quod perducit ad aures sensus. quod est: quia ostio
et restrictio conuenit omnibus corporibus quod simulant corrigis quoniam
efficiantur: et est per se unicuique membrorum corporis: quia iuerat
et attrahit et sanguis membrum ex quo procedit nervus cum illo mem-
bro continuati. Videmus. n. illud visione manifesta in di-
gitis. quod est: quia corde intrinsece digitorum quoniam excedunt per ali-
qua causa: vides digitos manifesta visione curuari: et si reddi-
tur eorum corde apparetur: vides eos dilatari. et per hanc sic
clamat et collectiones ut est cutis: quod est super faciem tota tensa. et
et plus quod declarat illud ex ea in fronte: quoniam sub cute quod
est in fronte est expansa sub carnosa subtilis: et infirmitas se-
stat ad illud cuius natura est ex natura cutis. Alteratio autem coloris
deterior est: que est in nigredine: quoniam sita supfluitate
vitione frigoris super sanguinem: sicut id quod inuenimus
accidere in ipso quoniam effundit extrinsecus a corpore: congelat
n. et sit nigrum. Conuersio autem coloris ad viriditatem est mino-
ris malicie quam alteratio eius ad nigredinem. Et de consuetudi-
ne quod de grecorum est ut significet per colore viride colore citri-
ni: et fortasse notant ipsum sic de consuetudine plurimum eorum
est notare colore caulium et lactuce. et ille quod colore delectum
or est ad nigredinem quam colore citrinum. et ipse est qui initium colo-
ris fusci: et coloris nigri. et euenit huius coloris est a frig-

gore sicut coloris primi: et per id sit facies qua aggregant
illa accitua oia que narratum significat mortem. et facies
quod sit cum hac dispositione secundum plurimum in egritudinibus cronis
eis. quod si appareat hec accitua in principio egritudinis in fac-
cie significat timorem perditionis magni valde: quoniam causa illi
lo non est tunc nisi malicia egrediens. quod est: quia non est mirum si
liquificat corpus: et denigrant et infirmitatem quas extrema eius
quoniam plangat egritudo eius. In principio autem egritudinis: et
per acutem ex eis cum facies videtur cum hac dispositione: quoniam
ficat perditionem perculdubio: nisi sit causa facies illud res alia
non egritudo. Et hypo. quidem ostendit causam que facit illud per
ter egritudinem que est in eis: que sunt post. In hoc autem loco
intelligit a me quod narro tibi usque ad illud quod dixi de eo:
cuius rememorationem putat hypo. dixisse. quod est: quia sic ex
facie cuius est hec dispositio in egritudinibus cronis: non si-
gnificat illud secundum hanc quantitatem timoris: similiter non in-
uenimus eam significare secundum hanc quantitatem timoris in re-
gione frigida: et hora hyemis: et dispositio frigida ex dispo-
sitionibus aeris: et etate senis. Dixit autem hypo. vniuersali-
ter in libro aphorismorum. Quoniam egritudo conueniens est natu-
re infirmi: et etati eius: et forme eius: et hore per se: ex horis
anni: tunc timor minor est timore egritudinis: quoniam non est con-
ueniens alicui horum proprietatum: ii

Quod si sic fuerint in principio egritudi-
nis oportet inquiri an uigilie precesse-
rint: aut uentris solutiones: aut ieiunium labo-
res prius affuerint: et si aliquid horum co-
gnoueris precessisse minus periculosum ue-
reberis. quod si die ac nocte precedentibus quod
quam horum sustinuerint: non multum pericu-
losum sperabis. Si uero nihil horum cogno-
ueris: mortuus signum sperabis et cetera.

Quod si fuerit facies in principio egritudi-
nis cum hac dispositione: et non fu-
erit tibi possibile adhuc ut significes cum il-
lo per reliquas significationes: tunc necesse
est tibi ut interroges an uigilauerit homo ille:
an lenificans fuerit uenter eius lenificatio
ne uehementi an euenit ei aliquid ex fame.
Nam si significatur aliquid ex istis tunc neces-
se est tibi ut putes de eo minorem maliciam: et il-
lud experieris donec scias an causa sit facies cum
hac dispositione per has causas in die et in
nocte. Quod si non significatur aliquid illorum
et non quieuerit in spacio quod determinauit an-
te tunc oportet ut scias quod illa sunt ex signis
mortis.

Agis interficiens ex egritudinibus: et magis per dies: et
longior a sanitate est egritudo in qua facies huiusmodi est
in ceptione sui aduertit significat mortem: preter quod
sit causa illius causa extrinseca. et egritudo minoris timoris
hac egritudine est: in qua facies huiusmodi eam est cum disposi-
tione hac per causam apparetur: sicut uigilie supflue: et ieiunium
nium vel fames aut lenitas uentris quod est: quia rectificatio in
his causis est ut non cadat et uis oio in fine vel ultimo ob-
vna earum in principio egritudinis. verum timor in ea quoniam
secundum dispositiones est minor: quoniam causa in illa est minoratio huiusmodi re-

nō ē malignitas et malicia infirmitatis. Et ego sup̄ narrāf breuiter et plane cām egritudinis corporis: in quo ē faciēs cū hac dispōc in dieb⁹ primis egritudinis. Dico ergo qd qñ aggregat⁹ vt vtrius retētia sit debilis: et humores q sunt in eo sint subiles: et caliditas febris vebemēs est necesse pp debilitatē vtrius vt euacuet⁹ semp corpus euacuatiōe occulta: q occultet⁹ sensui. qd est: qz illud qd currit ex eo nō est nisi ex humorib⁹ illis subtilib⁹ et pp caliditatez febris inflāmant⁹ semp illi humores subiles plus. et subtilant⁹ et cōsumunt⁹ q ex eis nō sunt in hoc termino subtilitatis. Erit ergo euacuatio hec hac de causa cōtinua semper: cui non est abscessio sicut euacuatio afflūdua: que accidit p vomitum: aut per lenitatem ventris: aut per puocationem vrine aut menstruoꝝ. Verūtamē omnes iste species euacuatiōis sunt sensibiles. Differētia ergo inter eas: et iter cā euacuatiōem quas diximus ē: qz ipe sunt sensibiles: sed illa euacuatiō ē insensibilis pppter subtilitatem rerū que euacuant⁹ ex corpore: et pp illud nō lucim⁹ faciem cum hac dispositione in egritudine pblāgmatica: neqz in egritudine cuius causa ē repletio corporis ex sanguine. vtz necessaria ē ad hoc vt facies fiat huiusmodi dispositionis priuatio humiditas: que est icorpe. Et oportet ut antecedit euētus egritudinis lubor: aut angustia. Humor. n. q est ex genere colere nō aggregat⁹ in corpore nisi ab istis cāis. Et si contingat itez vt regio quā inhabitat infirmus sit cōplexiōis calide vt hora pñs ex horis anni sit estas: et cōplexio aeris cōtinētis nos calida et sicca: erit casus corporis in huiusmodi egritudine facilior: et pprie si vincēs sup cōplexiōē infirmū p naturam fuerit colera: et iuenimus itez ex corporis b⁹ corpora facilis resolutiōis: quoz os stomachi ē debilis: et qñ aggregant⁹ ista duo cū eo q narrauimus ē casus in egritudine: in qua facies habētis eas significat mortē facile valde. Cū ergo scit medicus has res: nō ē iuuam⁹ tus p eas in pñosticatiōe tñ: imo in inuentione medicatiōis: ita vt ponat itētiōem suā in illo in cōfortatiōe vtrius cū tibi cōuenientib⁹ stomacho: verūtm sermo in inuentione curatiōis ē eiciens ab eo in cui⁹ via sum⁹. Qz ergo vt itēdat ingrediendo exqsite de cāis extrinsecis: q ponūt facies cum hac dispōc. Dico ergo q cause faciēs id eadē sunt quas dixi hypo. et sunt fames: vigilie et lenitas vētris. et tibi absolute inest vt adiungas eis oia que sūt eis similia: sicut euacuatiō sanguinis supflua: q sit ex narib⁹ aut ex matrice: aut ex venis que sunt in ano aut ex vulneribus: aut ex eis que sunt eis similia: et segtur illud agustia vebemēs: a gbuscūqz cāis fuerit. Et dignum est q hy. iam dixit Angustias: cū ponat in sermone suo: dicēdo. Vigilie. qd ē: qz vigilie sunt a cāis multis: et sūt etiā ab angustia: ergo qz vt igrediat⁹ in rememoratiōe vigiliarū: et similiter ēt in supfluitate solutiōis vētris. qz ēt vt apud te igrediat⁹ ois euacuatiō supflua. et q iam exercitata ē in opere medicine exercitio vltimo: et ē prudens in cognitiōe cuiusqz rez q sunt in ea: declarat ei multū cā efficiens facies: cui⁹ dispositiō ē hec dispositiō. Modus aut significatiōum q significant eas difficilis est: et pp illud abstinerunt se multi medicoꝝ a narratione eius p sermone quib⁹ eā scuerint. Nos aut narrauim⁹ eū totū in libris nostris quoz digna ē rememoratiō d eo narratione quā qñ scueris et videris infirmū in quāqz hora fuerit illud possibile erit tibi vt iudices sup cāz: q posuit facies ei⁹ ad hāc dispōez. et ppe si fueris sciēs regimē quosus fuit aut egritudine suā: et cōplexiōē eius: et plus illo multū si ias fueris exp⁹ pulsus venaz ei⁹ expmēto:

et cognoueris qūitate caliditatis se. Cui⁹ expmēto ē: ut possas q sit aliq infirmoz cā infirmitatis: cui⁹ sit labor pcedēs: et ieiunū: et angustie: et sit illud i hora cōstatis: et cōplexio aeris in ea calida et sicca: sit et vincēs sup corpus ei⁹ p naturā colera et etas ei⁹: et et etas iuētutis: caliditas febris ei⁹ cū illo fortis: et vincēs sup urinā ei⁹ colera et pulsus ei⁹ significet debilitatē vtrius. Dico qz ois vt sciatur q egritudo infirmi ē egritudo in q sermo noster ē: et q facies ei⁹ sit cū dispōc: in q significat sup mortē velocē: si nō prius nutriet⁹ fm qz ois: et ponam⁹ egrū aliū: in quo nō iueniat⁹ aliqd eoz q narrauim⁹ nō anteceds i egritudine sua: neqz in die pmo: neqz scdo: qñqz i die tertio fuerit eger videas facies ei⁹: fm q narravit nūc hy. Dico qz ois vt sciat q facies hui⁹ infirmi facta ē cū hac dispōc a gbuscūqz cāis extrinsecis. cū ergo scueris illd tūc cogita i tēpo qd sit id qd possibile sit ppe illa cā an flux⁹ vētris supflu⁹: an uigilie. qd ē: qz nō ē possibile vt fiat facies iuētutis cū hac dispōc subito: pter q cā egritudinis faciant illd sūt dixi: et ita infirm⁹ i natura sua s⁹ q narravi. Et si iam uidisti infirmus in die q ē ante hūc diē: tunc im⁹ possibile ē ut delet⁹ sit a te: si ē de natura sui ut accidat ei flux⁹ vētris supflus ex seipso. qd ē: qz significatiōes q significāt fluxū ventris sūt manifeste. Et ego qdē narravi eas i libro meo de crisi: et i libro meo de pñosticatiōe accepta ex pulsu. Cūqz scueris illas significatiōes: poteris hora qua uideris infirmū iudicare q acciderit ei uigilie supflue. qd ē: qz uidebis oculos ei⁹ exsiccatos: et nō ē possibile ut sint ita pp euacuatiōez: et uidebis iterū palpebras ei⁹ cū difficultate moueri cum dispōc: qñ ipe sint tracte ad inferiora nō fixe: sicut palpebre eius q habz subet. Et si tu et nō uidisti infirmus nisi in illa hora: et nō uidisti cū an illud ipe iste significatiōes accepte expulsi significāt et significatiōes qdā sup illud qd an fuit. qd ē qz si illud qd facit illud fuerit cā supfluitatis flux⁹ vētris: tūc remanebit sup infirmū residuū puus significās cāz faciet illā euacuatiōez. Et si accideret ex uigiliis: imagina tur tibi expulsi venaz: qñ sit corda corrigiaz cordata. In eo aut cui⁹ facies ē cū hac dispōc pp ieiunū tñ: nō i uenit aliq hāz significatiōū: q significāt euacuatiōem: neqz q significāt uigilias: et nō sit pñosticatiō in eo nisi ex aliis: nā cā egritudinis ieiunū ē cū puatiōe hāz significatiōū ppe: nō ex puatiōe significatiōū q sūt ppe ieiunio: et p illo multū: qñ cōsideras pscrutatiōē ppe caliditate resoluētē: et nō dclarat tibi q dispō febris sit ita qñ si dclarat tibi q dispō febris sit hec dispō: tūc scias q hec tomatilitas faciei non accidit nisi ab hac cā: nō a cā extrinseca: et qz qdē ut plōges morā in tactu ei⁹: et ponas manū tuā sup ips totū: nō sup ips locū q tūgit tñ s⁹ sup locū q ē supior eo ēt. et cōsidera febrē manu tua cōsideratiōe vebemētē: an sit calida tñ: an ias resoluat⁹ etiā cū illo ex subā corporis ea q sunt: sicut scintille ignis pētrātes in manus tuas qua tūgis infirmum: et pueniunt p uētiōne manifesta ad pñdū ei⁹. Febril. n. q ponūt facies habētis eas cū hac dispōc: in q significāt mora dispō ē hec dispō. Et narratio hāz rez sicut dixi ē difficilis. verūtm nō sunt ex eis q nō narrat⁹ aut ex eis quoz cognitio ē difficilis ei qui iam domitus ē: et exercuit se in illo. Et mihi qdem multotiēs pñtes fuerūt cū pcessit: et indicauit eis res istas: sed ipi ex additiōe facti sunt pñpti super cognitionē rez quas didicerūt ex edictis libris in pñosticatiōe. quod ē. qz apud illum q uidit et pcessit et idicauit eas certificatus ē: qz eaz apphēsiō ē possibilis: et nō he sitat in illo qñ sit ei difficilis apphēsiō illi⁹ rei in pñcipio

nam iter quosdam puerorum: quorum unusquisque alteri si
milis est ultima similitudine: non est possibile distingue-
re et qui non videt eos nisi semel. de suis autem non est ali-
quis super quem debeat illud. Per illud autem dixi de
hoc non itendi: nisi admonere iuvenes in hac scientia. et p-
prie qui ex eis non viderint infirmos: et idicant huiusmo-
di res. quod est: quia non est tibi possibile ut enuncies: quod
non accidit infirmo nisi angustia tantum: immo poteris di-
cere quod vigilie accidunt ei propter angustiam. Erasistra-
tes enim non sciuit quod filius regis fuerit. Amans: quoniam vi-
derit cornu: aut cornices volantes: neque quoniam iuenit pul-
sum illius adolescentis significare amorem: sicut dixerunt
quidam. sed ipse non significauit id nisi sicut ego significau-
i semel. quod est: quod hora qua posui manum meam super
faciem infirmi: accidit ei ut transiret ante eum mulier ex eis
erat in mansione sua: quare diuersificatus est pulsus eius sta-
tim: et corruptus est ordo eius. cumque parum temporis pertransisset:
et mulier recessisset quas viderat: rediit pulsus eius ad illud
quod erat per naturam. super illud autem quod diuersificat de
pulsu secundum hunc modum: non significat res una coram. Et est causa
quare agitur anhelitus et pulsus infirmi. Discretio vero
huiusmodi causa ex qua agitur anhelitus et cognitio eius: oportet
ut sit ex istis rebus quas audit infirmus: aut quas videt. quod
est: quod illud quod dicitur coram infirmo: et facit accidere in pul-
su eius diuersitatem: non est illud nisi propter agitationem ex
eis que audit. verumtamen ego iam scripsi in illo libro p-
prii sed est in pronosticatione. In hac autem hora oportet ut redeas
ad illud super quod fui. Illud ergo in cuius via fui est: quod pos-
sibile est quoniam medicus enunciat multas ex rebus quod perierunt
ex rebus que sunt preces infirmo: ut miret de eo. s. quoniam nar-
rat huiusmodi res: quare premissimus rememorationes
s. vigilias: et lenitates nature: et fame. et fortasse difficile
sit enunciatio quod una ex singularibus sit causa egritudinis: sed
enunciatio quod illa sit una ex duabus earum: aut una ex tribus:
proculdubio est possibile ut antecedit: et enunciet de ea secundum
veritatem: et illud quidem est quod puocat illud: quod audit illud
ut laudet ipsum dicentem. Quia enunciat illud per illud quod
enunciat inde secundum semitam interrogationis: et est ut medi-
cus dicat infirmo que est causa tornatilitatis faciei sue: an
vigilie superflue: an ieiunium fuerit causa. Multotiens enim
ei significat infirmus per ambas res simul: quare hic ad-
miratio eius de medico plus: et fortasse significat unam
earum. et mirat de eo et infirmus quoniam dicit illud quod est. Hoc est
ergo quod significat hypo. per sermones suum: Quod si enim
ingras an vigilauerit homo ille: an lenificatus fuerit ven-
ter eius lenitate vebementi: an euenerit ei aliquid ex fame.
Deinde dixit post illud: Et si significauerit aliquid ex illis:
oportet ut putet de eo: quod est minoris malicie: et illud est neces-
sarium quoniam melius est ut sit vultus infirmi cum dispo-
sitione qua non cadat ab una causa extrinsecarum. et malicia egrit-
udinis est est minor et facilior: quoniam causa liqfactionis cor-
poris superflue est una earum rerum: et non est secundum egritudinem et ma-
liciam eius. verum cum sit possibile ut sit causa in illo causa
extrinseca ledens corpus: et febris liqfactio ipsa est necesse ut
sit experientia illius: donec sciat an facta sit facies cum hac
dispositione propter has causas in die et nocte quas numerat:
nam si facies sit facta in hac dispositione ex aliqua causarum
extrinsecarum tamen: sicut dixi reductio eius ad dispositionem na-
turalem erit in die et nocte. et si facta est cum hac dispo-
sitione propter causam in corpore: moratur secundum dispositionem suam illam
et additur malicia eius. Hypo. ergo iuenitur in eo quod di-
xit. In omnibus rebus: recte inuenisse. Inquiramus er-

go nunc de intentione sermonis hypo. s. Si ergo fuerit
facies in principio egritudinis cum hac dispositione: et non
est tibi possibile adhuc ut significes cum illo per reliquas
significationes. quod est: quod necesse est ex sermone eius: isto ut
sit una duarum rerum: aut ut iste significatio non appareat
in principio egritudinis: aut ut illud quod significat non sit
certum. et propter illud non est possibile ut iudicetur ex eis su-
per res in quibus dubitat. Ego autem dico quod iste significatio
non appareat semper: neque si appareret significat rem cer-
tam. Et ego quidem ostendam quod illud sit in expositione mea
de eis: postquam posuero sermonem hypo. qui sequitur hunc
monem. 12

Et si huiusmodi egritudo tridiana fu-
erit qui precesserunt labores non mi-
nus percunctaberis: et omnia que sunt in qui-
renda circa corpus perquirere debes et etiam
circa oculos.

Quod si egritudo iam transierit tres di-
es et facies fuerit cum hac dispositio-
ne oportet ut inquiras de illis rebus quas
premisi tibi in questione de eis. et confide-
res reliquas significationes in corpore et
oculis.

Hoc nomen. s. Principium egritudinis: significat
initium egritudinis: cum non est latitudo aliqua: et
significat iterum initium: cuius est latitudo aliqua:
sed illa est parua: et significat cum istis duobus primum
tempus egritudinis ex temporibus post: quod est tempus
augmenti: et post augmentum status: et post statum de-
clinatio. In sermone igitur hypo. Nuper si fuerit facies
in principio egritudinis cum hac dispositione: non signifi-
ficauit quod horum temporum intellexerit. In sermone autem
suo nunc. s. quod egritudo iam transierit tres dies: et fuerit
facies cum hac dispositione: significat significatione ma-
nifesta: quod intellexit in sermone suo premisso per principi-
um egritudinis initium cuius est latitudo. quod est. quod spatio
um temporis huius initii extenditur usque ad diem terti-
um. Apud hunc ergo terminum precepit hypo. ut adde-
retur ad significationes quas dixit: significatio ex reliquis
significationibus in quibus dixit: Et non est tibi possibi-
le adhuc ut significes cum illo per reliquas significatio-
nes: et numerauit eas in sermone suo: qui sequitur hunc
sermonem et dixit. 13

Et si lumen effugerint: nolentesque la-
cbrymas effuderint: atque foras tan-
quam in suffocato prominuerint: aut alter
altero minor apparuerit: et alba eorum in sa-
guinea commutata fuerint et tanquam uene-
nigroris uel palloris intus in se fuerint: et
lippitudinem habeant: et instabiles aut tre-
muli fuerint: aut extra nimis extiterint: aut
intus multum delituerint: et tota facies hor-
ribilis apparuerit: hec omnia periculosa et
et mortalia iudicabis.

Am si oculi effugerint a lumine: aut
lacr Bryantes inuoluntarie fuerint:
aut fuerint torti: aut fuerit unus

eorum minor altero: aut eorum alba rubuerint: aut fuerint in eis uene fusce aut nigre: et fuerit in eis lippitudo: aut fuerit agitati: aut instabiles: aut tremuli: aut eminentes: aut profundi ualde: aut fuerit color faciei toti⁹ muratus: tunc oportet ut putetur de istis significationibus omnibus quia sunt significationes male perniciose.

Res cōis in oibus istis accidentibus q̄ narrauit hy. est: qz sunt extra naturam. Eoz vō diuersitas ē in hoc q̄ quedam eoz dicuntur esse contraria rebus naturalibus ualde: sicut dixit hy. in eis q̄ premissa sunt: et ppter illud dicitur de eis: Quia oia sunt significationes male piculose scōz semitā: in qua significat supres naturales. qdam. n. eoz sunt plus in illo: et quedam eoz minus: o3 ergo nūc ut ingransus cās: a qbus accit fm sniam hy. Dico ergo q̄ oculi fugiunt a lumie ppter debilitatē virtutis visibilis: et debilitas huius virtutis fit in qbusdā boz p debilitatē istrumētū eius: sicut illud quod accidit in opthalmia: et forsan debilitatur ppter quod eveniat in istrumētis nocumētū horribile: et quando est debilitas eius pp banc cām est illud significatio quia est mortalis: et similiter ēt quādo lachrymatur: nā si fuerit ille lachryme ppter opthalmiā q̄ accidit in eis: aut ppter materiā q̄ descendit ad eos ex capite: tūc illud erit sz diuersitatē cursus naturalis: et nō significabit mortē pculdubio. sed si fuerit ppter debilitatē virtutis: significabit mortē et pnciē. Tortuositas vero oculo3 accidit in eis a spasma lacerto3 mouētū eos: et qñ fuerit bec cā in lacertis mouētū oculos tñ: nō significabit illud rē malā: et quādo fuerit pp cām bo3 neruoz q̄ veniūt ad oculos et ad cerebro: tūc illud erit significatio pnciē in ultio quod ē: qz lacerti pping cerebro uehemētū sentitū egritudine accidentē in eo: et ante oēs lacertos. Fortasse enī accidit bec cā in lacertis oculo3 q̄ dixit hy. in hoc fmo3 ne: et fortasse accidit in lacertis tēpoz in qbus locutus fuit hy. in libro iūcturay. Et diminutio vni3 oculo3 ab altero cū diuersitate cursus naturalis ē accidens pnciō sū. qd est: qz significat mortē virtutis regentis oculos: rubificatio autē albo3 ipoz: sicut illa q̄ accidit i opthalmia: et ebri3 significat repletionē cerebri: et meatū eius: et multoties a pā celidū qd accidit in istis mēbris. quod ē: qz effusio sāguinis ad venas que sūt in oculis: pp quas vidētur alba eaz rubea: et ē pāniculus cōtinēs parrem oculi: que notatur cornea. nō fit ab istis ouab⁹ cās. s. repletionē cerebri: aut ab a pāte calido. Et ego qdes tā ostēdi in libro meo de anatomia: q̄ iste pāniculus ligat oēs alios pāniculos q̄ sunt in oculo: et ostendi itez q̄ extrēitās ossimach. i. nerui obitici aduēt hui3 loco ab oculo: cū eo quod est in eo de uenis. Et iam ostendit hy. ostensio ne manifesta qd intellexit per sermonē suū. Aut rubēt alba eoz: illas venas in eis que scripsit post illud. nā ipse dixit: Aut si fuerint in eis uene fusce: aut nigre. et hoc qd ē accidēs pculdubio ē pnciōsū. quod ē: qz uene q̄ sunt in oculis apparēt rubee: aut ppter repletionē sicut dixi: aut ppter a pā calidū i cerebro. Sed fuscesitas et nigredo accidit in oculis qñ ifrigidātur: et nō ifrigidant nisi qñ accidit ei mors: et ppter illud isti colozes semp significāt pnciēm. Lippitudo autē accidit sicut iaz sciuitis pp cām in istrumētis que sunt in oculis. sicut illud quod accidit in opthalmia: et in egritudinibus aliis ex egritudinibus oculi: et non significat illud timores: et accidit etiam illud

ppter debilitatē virtutis naturalis regentis: quando nō pōt digerere cibū qui venit ad oculū. quod est: quia nos oñdimus q̄ lippitudo est superfluitas cibi: cui⁹ digestio nō rectificat. uerū necesse ē ne sit possibile in egritudinib⁹ opthalmie ut rectifice digestio cibi q̄ uenit ad oculū: pp multitudinē hūiditatis effuse ad oculos ecōrario cursus naturalis: et ppter egritudinem accidentem i istrumento oculi. uerū tamen cū est minutio nutrimenti: et priuatio ei⁹ manifesta: significatio illi⁹ ē submersio oculi: et tūc iā destruit oio ut sit cā in hoc ut accidat lippitudo multitudo hūiditatis et reānet ut sit cū illo debilitas virtutis tñ: et nō sit illa debilitas pua: imo multa ualde: ita ut nō sit possibile virtuti cibū digerere q̄ puenit ad oculū fm uehemētias puitatis ei⁹. oculi at agitati sūt qz mor⁹ est ip. significāt aut aut māiā aut tremorē lacerto3 oculos mouētū: et ista duo accitā simul qñ accidūt in h⁹ egritudine: in q̄ ē sermo n⁹ significāt pnciē. qd ē: qz māiā qñ ē euētus ei⁹ pp puatō3 hūiditatis ē mala ualde. Treōr et accidit pp siccitatē hūoz: q̄ nō hnt mūdificatō3 oio: et hy. qd ē vitupauit oculos eminentes et sūmer⁹ ualde. uerū oculi eminentia qñz fit in pñ egritudinis et ppe in eo q̄ vomit pp cibū multū quē assipit: aut vñ multū qd bibit. profūdano vō ualde nō accidit i pñ egritudinis: et pp illud nō dixit hy. aliq̄ bo3 duozū in pñ sermonis sui: cui3 dixit nasus acutū et oculos sūmer⁹ fos: et nō dimisit dicere oculos eminentes: in sermōe suo pmo: nisi quoniam ipi nō vidētur cū hac dispōne in facie signāte mortē. qd ē: qz ipossibile ē ut sint eminentes oculi simul et submersi: ualde vō submersos ptermisit dicere: quoniam illud nō accidit in oculis in pñ. Et de hy. qui dā existimāt in hoc q̄ dixit: eminentia oculo3 q̄ sit cōtraria ei i illo q̄ precessit de sermōe suo: qd ē: qz cū ancel sit et locut⁹ ē in facie significāte mortē q̄ nasus ei⁹ sit acutus et oculi submersi: uoluit ut rediret et discerneret illū et numerauit illud cū significatōib⁹ q̄ appent post diē tertii: deinde pparat in sermōe suo. Aut fuerit eminentes. Et ego exponā qd vñ ē illud qd intendit in hoc sermōe suo: postq̄ posuero totū sermōem eius fm hunc ordiē. s. Si egritudo transierit tres dies: et fuerit facies cū hac dispōne: tunc o3 ut qras de reb⁹ quas pmissi tibi in qōne de eis. et cōsidera reliquas significatōes in toto corpore et in oculis: et significatōes que apparēt in oculis sūt ut fugiant a lumie: aut lachrymāt aut torqant⁹ aut miorēt vñ ab altero: aut uideātur alba eoz rubea: aut sūt in eis uene nigre et fusce: aut appcat in eis lippitudo: aut agitetur: aut sint eminentes: aut submersi ualde: aut color faciei totū cū illo ē sit mutatus. Iste nāq3 significatōes oēs sūt male et pnciōse et nō uidi illud nisi i facie q̄ dixim⁹. Scias ergo qz est significatio magna super mortē. Sz ergo banc intentionē vñ mibi q̄ hy. numerauit cū significationibus q̄ possibile ē appere in facie significāte mortē eminentias oculo3: quis ipossibile sit ut accidat illud in ea. quoniam hy. nō intendit distinguere accitā q̄ accidunt in facie significāte mortē tantus: sed distinguit etiam significatōes significantes pnciē: q̄ appent i facie. et pp illud dico q̄ quis sit ipossibile ut accidat i facie: significāte mortē aliquod bo3 accitū q̄ dixit: et non illud tantus: imo plurima eorum. nō ē fmo hy. cōtradictendus quoniam intentio eius ē ut loqur in oibus significationib⁹ malis. Et tu qdem recte potes scire q̄ ipse recte inuenit: sicut dixit in sermōe suo. s. Et nō est tibi possibile adhuc ut significes cū illo p reliqs significatōes sz hūc modū: et vñ qbz bo3 accitū q̄ dixit sūt uniusfiter: aut nō appent in pñ egritudinis: aut si appent nō si

gnificet. pculdubio pncipē: nā si tu consideres vniq̄q̄s
boz p se: iuēies hūc sermonē i fine certitudis. inde ē q̄
accidit multoties vt fugiat oculi a luce i p̄n° egritudinis
propter multitudinem vni: et etiaꝫ ppter vehementiam
vomitū et similiter etiaꝫ quandoq̄s accidit ut lachrymē
tur et torq̄antur: et emineant aut rubeāt vene que sunt in
eis: sed mutatio venarū que fit in eis ad fuscedines uel
ad nigredines: nō accidit eis in principio egritudinis: ne
q̄s submerguntur oculi in principio. f. submersione uehe
menti: neq̄s accidit in eis lippitudo sed sunt necessarij ad
minus tres dies aut quatuor. 14

Oportet etiam uidere quid de oculis
in somno uideatur: si enī sola alba ui
deantur subclusis palpebris: nec solutio:
aut per se aut per catarticum precesserit: ne
q̄s ex consuetudine hoc euenerit: mortis si
gna timebis.

Oportet autem ut consideres illud qd
apparet de interioribus oculorum in
hora somni: nam si apparet aliquid ex albis
eorum palpebris subclusis: deinde non fue
rit illud a solutione: aut potu medicine: et nō
fuerit in eo de consuetudine eius ut dormi
ant eius oculi cum illa dispositione: tunc il
lud est significatio perniciofa ualde.

Iam exposuit hy. sermones suos. f. quod appa
ret de interioribus oculorū in hora somni in sermōe
suo. f. si apparet aliqd ex albis eorum palpebris
subclusis. et addit in certitudine huius sermonis sermo
nem suū scz deinde non sit illud a solutione: aut a potu
medicine solutiue. Et os quideꝫ etiaꝫ vt nos ad illud ad
damus: aut similiter a causa alia: cuius uirtus sit bec vir
tus. Ego q̄des sum aggregans intentiones huius sermo
nis in summa vna. Dico ergo q̄ hoc accidens accidit a de
bilitate uirtutis mouentis palpebras: et est interficiens si
non fuerit euentus eius a quibusdam causis extrinsecis
sed indiget cause extrinsece in faciendo venire hoc accē
vt consecute sint de uehementia uirtutis sue vt proster
nāt uirtutes et mollificant eas: sicut solutio uel diaria: et
potio medicine solutiue: et tediū: et angustia: uehementia:
et uigilie: et priuatio cibi: et processio sanguinis supfluit: et
reliq̄e euacuationes pertranseuntes q̄tates equalem
Super illud autē quod paulo ante dixi: q̄ hy. intentio ē
vt numeret omnes egritudines perniciosas: exceptis il
lis que in facie apparent tantū: significauit eū expositiōe
in hoc sermone. vbi dixit: Deinde nō fuerit illud a soluti
one: aut a potu medicine solutiue. quod est: q̄ anteceffit
et excepit in sermone suo in facie significante mortē: vbi
dixit: Aut leniter uenter eius lenitate uehementi. Sermo
enī eius. Lenitur uenter eius: cōis est solutioni et fluxui
ventris: qui fit a medicine solutiue potu. verū tamen in
hoc sermone eū incipit inceptione secunda eū determi
natione accidentium pernecantius addidit vnicuiq̄ ex
ceptionem: que oportet vt excipiantur in eo: ergo neces
sario facit illud. 15

Et si palpebre inuerse fuerint: aut liui
de siue labra similiter fuerint liuida:
aut nāres distorte: his signis siue solis: siue
cum predictis mortem proximā iudicabis.

Et si palpebre inuerse fuerint: aut fu
sce: aut liuide: aut fuerit labia et nāsus
cum illa dispositione cum quibusdam illoꝝ
signorum reliquorum: tunc oportet ut scias
q̄ infirmus est propinquus mori.

In pluribus quidem scripturis fm hoc inuenitur
inceptio huius sermonis: scilicet ipse inuenitur enī
in quibusdam eorū loco inuersarū spasmate. et
illud quod significat bec uenio. f. spasmate ex contractō
sicut quod accidit mēbris illis quibus aduenit frigus: et
illud quidem accidens significat mortē mēbroꝝ: aut
frigus ipsoꝝ et similiter etiaꝫ liuiditas. Inuersatio autē
palpebrarū significat spasmus: aut mollicies vnius tu
orū lacertorū q̄ cooperiunt oculos: et ambe ille egritu
dines interficiunt infirmus quando reliqua signa signi
ficant simile illius. Et significauit super hoc hy. in sermo
ne suo eū quibusdam illoꝝ signorū que dixit q̄ non
sufficit solus in significationibus super mortē. 16

Dnum est egrum inuenire iacentem
in latere dextro aut sinistro: et manus
et pedes et ceruicem non ut in spasmō disten
sa: et totum corpus in sua positione flexibile
et minime rigidum: que habimodo sanis est
familiaris et amica: et iacere in modum sani
est melius.

Oportet ut inueniat medicus infir
mum iacentem super unum laterū su
orum scilicet dextrum uel sinistrū: et manus
eius et pedes et ceruicem flexibiles parū et
corpus eius totum in sua preparatione bñ
dum: quoniam plures sani non iacent in sō
no nisi cum hac dispositione. et laudabilior
quidem decubitus est qui sanorum decubi
tui est similis magis.

Sermo iste est significatio q̄ hy. determinauit in
isto suo sermone: in cuius uia sumus signa per
niciosa: quod est: quia tu inuenis eū in hoc ser
mone narrare signa que apparent in toto corpore: et nō
inceptit in illo inceptione secunda: sed continuauit illō cū
eo quod precessit de sermone suo: quod est: quia preces
sit et dixit in sermone suo. In facie significante mortem:
quia oportet ut consideres reliquas significationes i cor
pore toto: et in oculis. Et numerauit post illas reliquas
significationes in corpore vnaꝫ eū uestigio alterius. ser
mo autē eius iste. Et oportet ut inueniat medicus infir
mum in hora qua ingreditur super eum iacentem super
vnum duorū laterū eius: non super dorsum ipsius si
cut qui habet mollicies: non sit nisi significatio laudabi
lis: quoniam significat uehementiaꝫ uirtutis retinentis
corpus et figentis ipsum cum lacertis: sicut significatio
super debilitatem uirtutis huius est vt non inueniatur
infirmus esse possibile iacere super vnum laterum suū
Et hy. quidem inuenit in sermone suo illo rem cōem in
eo. f. sermo eius: Quoniam plures sani non iacent in sō
no nisi cum hac dispositione: et manifestum est q̄ oportet
ut inueniat infirmum medicus iacentes fm hunc mo
dum in hora in qua ingreditur super eum: oportet enim
ut intelligas illud ab eo: quamuis non dixerit illud.

quod ē q̄a nōn absoluit sermones suos. ⁊ dixit. Et oportet ut inueniat infirmū iacentē super unum duorum suorum laterū sed addidit ad illud remēorationē medici. deinde dixit post illud. Et oī ut sint manus ⁊ pedes ⁊ ceruix duplicata p̄p̄. De consuetudine nāq̄ pluriū sanorū ē ut iaceat in sōno cū hac dispōne. ⁊ qdē cōprehēdit p̄ sermonē suū. s. Plures sani rē aliā q̄ in p̄noscitōe sit iuuamētū cōseruatōe cui⁹ indigēs sp̄s q̄uis dimittat remēoratōes ei⁹ in aliq̄ horarū. ⁊ ē: q̄ qd i eius v̄eis cū eo ē p̄p̄rium vnicuiq̄ infirmū sine alio: nō ḡ oī ut ponas cōsideratōnē tuā ad id cōmū: qd ē: q̄ nō oī qd vides infirmū iacētē in sōno: sicut de cōsuetudinē pluriū sanorū ē. ut laudes decubitu eius: ⁊ qd tu vides decubitu ei⁹ diuersum ab illo: nō oī ut tu vitupes ip̄s: q̄uis sit significatio mala. imo ingre ⁊ cōsidera an de consuetudinē infirmi cucurrerit ut iaceat in sōno cū illa figura: nā si fuerit ita n̄ erit significatio vitupabilis. Sermonē s̄o suū. s. corp⁹ ei⁹ tōtū in p̄p̄atōe sua bilidū posuit p̄p̄ corpus extēsus siccus qd ē: q̄ manus ⁊ pedes oī ut sint duplicabiles p̄p̄: et totius corp⁹ ē oī ut sit decubitus s̄m hūc modus. s. ut sit figura eius longinq̄ ab extremitatib⁹. Figure autē decubitu⁹ transfēris eq̄litate sūt in qd ē totū corp⁹ tēsus in vltimo tēsiōis: ⁊ ille in qd manus ⁊ pedes ⁊ os dorsū. cū ius p̄s sūt sp̄odilles colli: sūt duplicata in fine duplicatōis: Et figure qdē decubitu⁹ transfēris eq̄litate accidunt qd tēdūt n̄tū tēsiōe vehemētī: sicut ondas in lib⁹ meo de morib⁹ lacertorū. Media autē iter has figuras egres⁹ las ab eq̄litate nō ē extēsa penit⁹: ⁊ p̄pter illud notauit eam hy. būidaz qm̄ de ap̄tudinē corporū būidorū nō ē ut extendantur.

Quia non est signum laudabile egruz supino corpore iacere brachiis rigide ⁊ pedibus.

Incere aut infirmū super ceruicē suā cū tēsiōne manū suā ⁊ pedū suorū ⁊ colli sui: est minoris laudis q̄ illud.

Iste decubitu⁹ nō p̄tius laudat⁹: ⁊ p̄ illud non oī ut dicat q̄ ē minoris laudis. qd. n. oīo laudabile nō ē: nō ē necessariū ut dicat q̄ ē minoris laudis. Et hy. qdē significauit q̄ iste decubitu⁹ nō ē laudabilis oī no in sermōe q̄ segit hūc sermonē: ⁊ ē sermo ei⁹: s. si euigilauerit ⁊ descēderit i lecto suo v̄sus pedes suos: tūc illud ē deterius: qd ē: q̄ sermo i hoc decubitu qd ē deterius: s. gnificat q̄ decubitu⁹ qd ē autē malus. Et mihi qdē v̄t q̄ iste sp̄s decubitu⁹ sūt medie iter laudabilē ⁊ vitupabilē q̄ s̄tus eaz nō ē magna: neq̄ in significāda sanitate: neq̄ in significāda morte: sed aut sūt medie iter istas species decubitus. aut declinat ad v̄nā duarū extremitatū in declinatōe parua. ita ut sit possibile ei q̄ loq̄t in eis sermone nō exq̄sito: ut cōparet eas cū duab⁹ extremitatib⁹ suis: sicut fecit hy. in hoc loco in sermōe suo. s. q̄ iste decubitus ē minoris laudis q̄ decubitus p̄m⁹ et decubitus qui segit eū ē deterius eo. Et oī ut scis seruās qd dixi: et ē q̄ oī ut cōsideres ne sit decubitus infirmi sup collū suū currens in cōsuetudinē ei⁹. nā si fuerit res ita. et infirm⁹ nō respererit medicū ingrediētē sup eū: tūc nō erit rectū ut estimet q̄ ille decubitu⁹ sit meli⁹ iter laudabilē et vitupabilē s̄ oī ut ip̄s nūeres in sp̄b⁹ decubitus laudabilis. et si nō fuerit de consuetudinē infirmi decubere s̄m hāc figurā: et fuerit honorās medicū q̄ ingredit sup eum vehemētī decubidē ex eo: tūc nō ē significatio laudabilis: et p̄ illo si infirm⁹ natura fuerit decubidus: et p̄ hoc oī ut

dicatur in hoc decubitu: q̄ ē medi⁹ iter laudabilē et vitupabilē in seip̄o. eius autē postremū declinat ad duas extremitates s̄m naturam infirmi.

Et si repente se a capite lecti ad pedes iactauerit: malum non esse dubitabis.

Quod si euigilauerit: ⁊ precepitauerit se a loco suo uersus pedes suos: illud est deterius.

Sicut decubitus sup latus cōsegitur aliq̄ opatio⁹ nū similiter ē: et decubitu⁹ sup collū. sicut iacent oēs. et p̄ illud qd p̄iis cadauer sup lat⁹ suū: cōuertit. p̄culdubio aut sup faciē suā: aut sup collū: et similiter si figuraueris ip̄m figura in qua tēdit ad supiora cadit et descēdit uersus pedes. et p̄cipitatur. necessario igitur dicit hy. in hac significatōe q̄ ē mala. qd est: q̄ significat mortem virtutis que tolerat corpus.

Et si pedes nudos: ⁊ tepidos inuenieris: ⁊ inordinate cum labore ceruicē ⁊ atque pedes iactauerit: pessimum est: ⁊ agnoscit signum.

Quod si inueniatur cum illo: ⁊ pedes eius sint discoperti: ⁊ non sint calidi nate: ⁊ iactat pedes suos ⁊ ceruicē suā cum dispositiōne diuersitatis ⁊ agitationis tunc illud malum est propterea: quia significat angustias.

Quam rectius est illud q̄ determinauit hy. sermo nem suū in additione sua. s. Et non sint calidi nate. qd ē: q̄ infirmus cogitur in febribus acutis valde discopere pedes suos. quoniam accēdūt cū accellione reliq̄rū mēbrorū. Cum ergo nō ē dispō febris h̄ dispositio: et iuenis infirmū detegere pedes suos: tūc illud ē significatio sup molestationem infirmi: et q̄ h̄ angustiam et si iuenis eū etiā figurare man⁹ suas cū ceruicē suā et pedibus suis fēde: sicut dixit hy. in eis q̄ p̄missa sūt. s. ut videas ista mēbra p̄iecta cū dispōne agitatiois et diuersitatis: tūc scim⁹ q̄ illud ē significatio mala. quod est q̄a significat angustias: sicut dixit hyp. Et hoc nomē agnoscit. s. significat q̄ infirmus cū omnibus suis figuris leditur: q̄bus decubitu⁹ et permutatur sp̄ de figura ad figurā. At quando inuenis infirmū iacentem sicut dixi: et uideris cum mutare semper figuram in qua iacet. et man⁹ eius et pedes ipsius iactari cum dispositiōne diuersitatis et agitationis: et situs ceruicis eius super puluina i equalis: tunc scias q̄ h̄ angustiam: aut propter causas quam inuenis in ore stomachi: aut propter debilitatem virtutis sue. postq̄ autem cognoueris etiam in illo uolūtatem infirmi: considera ne sit ex mollibus per naturam qui terrentur ex omni causa que accidit eis: q̄uis sit parua ualde et debilis.

Et si eger iacuerit delecta ceruicē ⁊ apertore.

Et ex significationibus mortis est q̄ dormiat infirmus ore aperto ipsius semper.

Quod dormiat infirmus ore aperto suo sp̄: qd nō accidit illud ab extrinseca cā s̄ ex solutiōe aut medicinali solutiua: aut re alia cui⁹ sit h̄ sit h̄ tunc illud est ex debilitate virtutis mouentis lacertos qui apertum

os: et claudunt ipsum sicut dixi ante in lacertis qui mo-
uent palpebras. Tertio quidem scripturarum quibus
scribitur iste sermo est hec scriptura: et in hoc inuenim^{us}
etiam scriptum in quibusdam scripturis antiquis: et inue-
nimus eum scriptum in vniuersitatibus eis quod scripsi-
mus eum: sicut illud quod inuenitur scriptum in descri-
ptione Diascoridis: in hunc modum. Et ex significatio-
nibus malignis vel prauis est: ut sit infirmus ore aper-
to: et ut dormiat semper. In hoc autem sermone sunt due
significationes: quarum una est oris apertio: et altera as-
siduitas somni. Et by. quidem iam ostendit in hac signi-
ficatione secunda: quod est mala: quia non sit os eius ea dis-
positione apertum in libro aphorismorum: ubi dixit. So-
nus et vigilie quando vniquodque horum pertransit
tatem equalem: tunc illud est malum: et melius quidem
est ut simus contenti per illud quod non uoluerit narra-
do ore apertum nisi cum somno. nos enim non inuenim^{us}
illud accidere in plurimum nisi apud somnum. et si iue-
neris iterum aperire os suum, preter somnum. tunc scias
quod illa significatio super malam dispositionem magna
est.

Et reiecta cervice pedibusque tortis.
Tunc pedes eius ipso iacere super cer-
uicem suam sunt duplicati duplicatione
vehementi et retorti.

Inuenitur in quibusdam scripturis loco Duplica-
ti duplicatione uehementi. separati separatione uehementi
Et iste quidem decubitus est malus: quod significat permixtionem ra-
tionis infirmi. quod est: quia tu non inuenis aliquem cui^{us}
consuetudo cucurrerit ut iaceat in somno cum hac figu-
ra. et si tu scripseris hunc sermonem in quo scripsimus etiam
scilicet duplicati duplicatione uehementi: tunc illud ite-
rum est decubitus malus: quoniam est extraneus: quoniam
nam fortan non inuenitur aliquis horum hoc efficer.

At si super uentrem preter solitum ia-
cuerit: malum est et alienationem signi-
ficat: siue dolorem uentris.

Sonus autem infirmi super uentre
suum preter quod iam curreret consuetu-
do eius in sanitate ipsius ut dormiret super
uentrem suum tunc illud est significatio ma-
la. quod est: quia significat permixtionem ra-
tionis: aut dolorem in partibus uentris.

Inuenimus autem by. fecisse rememorationem
in omnibus istis sermonibus semper cum discreti-
one: cum qua oportet discernere eos ut distinguat
per illud inter illud in quo currit consuetudo infirmi: et
inter illud quo non currit eius consuetudo: quod est: quod
dormire super uentrem preter quod concurrant consuetu-
do cum eo significat aut permixtionem rationis. sicut de-
cubitus qui est ante istum: aut dolores qui est in partibus
uentris. quod est: quod tu inuenis multos ex his qui habent
dolorem in ventre suo eligere apud sonum hanc figuram.

Et si in augmento egritudinis repen-
te surgens steterit: malum in omni acu-
ta egritudine: et pessimum est in periplemonia.

Et infirmi saltus ad sedendum in ho-
ra stans egritudinis sue est malus ual-
de in omnibus egritudinibus acutis: et de-

terior est qui fit in periplemonicis.

Qui habet periplemoniaz: sentit in pectore suo et
pulmone suo constrictiones uehementes quando
dormit super cervicem suam: et quando sedet anhel-
tus eius est melior. quod est: quod partes pectoris que sunt
in anteriori parte eius cadunt super dorsum quando dor-
mit super cervicem: quare accidit inde ut constringatur pul-
mo: ergo non ingreditur ad ipsum ex aere: quantitas qua
fiat sufficientia in cuatione cordis. in reliquis autem
egritudinibus sessio infirmi est mala in hora statui: ergo
oportet ut consideres illud in consideratione uehementi
by. enim non excepti in sermone suo: significatio mala:
valde in uanum: quod est: quod egritudo facit accidere in hac
hora proprie quietis et tranquillitatem propter uehemen-
tiam sui laboris. et si intendit aliquis mouere ipsum in hac
ira scitur: inde et fit super eum prauus. Cum ergo accidit
contrarius illius ita ut infirmus saliet ad sedendum in ho-
ra status egritudinis sue: tunc oportet ut scias quod illud est
significatio mala super difficultatem anhelitus eius aut
super angustias: aut super permixtionem rationis.

Rendere dentibus in febribus pre-
ter solitum: neque a puero mortem uel ma-
niam significat. quod si frendeat cum insaniam:
mors sequitur uicina.

Tridor autem dentium in febre eius
cui non fuerit consuetudo illa a pueri-
cia sua: est significatio mente et mortis. oportet
ergo ut antecedas: et iudices illud quod
timetur super infirmum de utrisque rebus si-
mul. Nam si facit illud quod facit inde ita
ratione eius permixta: tunc illud significat
quod eius perniciem iam appropinquat.

Tridor dentium accidit quando mouentur lac-
te: et sunt in temporibus et mandibulis motu spasmi
Ex hominibus enim accidit illud propter causas
que accidunt in lacertis: tunc aut in principio generationis
corporis: aut in fine eius per aliquam causam. et ex his est cui
accidit illud: cum origini ueterum accidit nocumētum: ex quo
possibile est accidere nervis quod ex eo oritur spasmus. Et
os quidem ut scias quod in creatione cuiusque membrorum in uno
quoque corporum est proprietates que sunt propria ei et non alii: et
iam narraui illud in libris aliis sermone amplo ultimo.
In hoc autem libro sufficit mihi ut enunciem illud cum
suma una: et rogo gentes ut hanc summam seruet et memo-
rie commendent in omnibus horis: et non mirentur ex hoc
si euenerit origini nervorum nocumētum in horis dis-
uersis in corporibus multis: ut accidat inde tridor et spas-
mus in diuersis lacertis. nam sicut uides compositionem
quorundam corporum compositiones bonas: et quorun-
dam corporum compositiones malas ab initio generati-
onis eorum: ita ut quedam eorum sint velocis cursus: et su-
per quedam eorum sit erectio difficilis et similiter inuenis
ea diuersificari in debilitate et fortitudine in reliquis me-
bris similiter etiam inuenis ad quorundam hominum
pedes properare nocumētum ex qualibet causa: et quibus-
dam eorum accidit illud in uolus manuum: et quibus-
dam in oculo: aut in capite: aut in aliquo membrorum
reliorum et compositiones cuiusque corporum a prin-
cipio sue generationis. Non est ergo mirum si sint la-
ceri mouentes oculum debiles in quibusdam cor-

poribus: et in quibusdam eorum lacerti mouentes man-
dibulas: ita ut accidat per illud istis vt strideant dentes
eorum in horis oib⁹ ex q^{libet} parua cā q^{accidit} eis: et acci-
dit illis vt moueant oculos suos motu frequenti: quod
ē: q^{stridor} dentium p^{naturā} ē consimilis cāe q^{accidit} in
oculo et lacertis suis a pⁿ creature: quoniam nō ē possibi-
le haberi hāc cām ut figat^r itū oculi: sed mouet^r sp^{motu}
tremuloso. Spasmi autē accidēs in lacertis mādibularū
febre p^{nocumētus} quod igrēdit sup^{sup} cereb^{sup} ē similis
cāe q^{accidit} in lacertis oculi: in q^{vixit} hy. i. eis q^{sūt} p^{mis}
sa: q^{oculi} sūt in ea agitati. q^ē q^{receptio} nocumētū
accidēs in cerebro p^{pat} in q^{busdā} corporibus ad lacer-
tos mēt et tēporē. et ad lacertos q^{sunt} in mādibulis: ne-
cessario igit^r dixit hy. q^h accēs significat manā et mor-
tē. et sermo ei⁹ manā ē eq^{lis} sermōi suo: ac si diceret: rō-
nis uehemēs p^{mixtio}. In significatōe autē mortis cā est
nocumētū igrēdiēs sup^{sup} cereb^{sup}: vcrūm ex eo d^{quo} q^{rit}
ē sermo eius q^{boc} accēs significat manā: deinde p^{mo}
eius post illud. s. si faceret illud q^{facit} inde rōe eius iā
p^{mixta}: tūc illud significat q^{ei} mors. p^{piuqua} iam. mā-
nifestū ē igit^r q^{si} stridor dentium significat manā: nō so-
lū tūc nō ē possibile vt q^{escat} q^{accidat} manā: imo o^z
vt uehemēs fiat et fortis: et h^ē quod mibi v^{q^z} ē itētio
hui⁹ sermōis: quē dixit hy. q^{stridor} dentium accidēs i eo
de cui⁹ cōsuetudine nō ē a pⁿ sui eē: est significatio ma-
niē q^{accidit} i eis que sūt post. et si inuenis cū i^{firmo} duo
accēs similes. s. manā et stridorē dentium: tūc scias q^{ei}
mors appropin^qat valde. Per sermonē igit^r suū p^{mus}
nō voluit: nisi quādo tu vides i^{firmi} dētes stridere: p^{te}
ter q^{ei} rō sit iam p^{mixta}: tūc scias scia absolute q^{illū}
ē significatio manie et mortis. Per sermonē suū secūdū
voluit hanc intentionē quā dixit: Q^{ui} vides i^{firmi} p^{mix}
te rōis dētes stridere: tūc scias q^{eius} mors iā ap^{propin}
quat valde: et illud significat sermo ei⁹. s. illud significat
valde quod est: q^z eius mors iā ap^{propin}q^{at}. q^m ipe enun-
ciat in sermōe suo in principio vel primo q^{illū} accēs si-
gnificat mortē: et addidit cum illo sermōe valde: et dixit
illud ē significatio q^{eius} mors iam ap^{propin}q^{at} volens
q^{non} tardatur: sed festinat valde. 25

In egro corpore fuerit antrax aut
carbunculus: siue precesserit: siue egrit-
tudini superuenerit: opus est attendere. q^z
si exsiccatus fuerit: et colorem uiridem uel
citrinū uel liuidū pretulerit: mor tēz dicit
proximam.

Et quando fuerit in corpore infirmū
cū: aut antecedens egritudinem suā
aut eueniens in bora egritudinis sue: tunc
oportet ut consideres ipsū. quod est: quia
quando infirmi esse conuertitur ad perniciē
tunculus illud fit ante mortē eius siccū:
aut cum liuiditate: siue uiriditate.

Iccitas autē vlcis erit p^{de} debilitatē et rūtis que
corp⁹ nutrit. color h^o eis nō ē vⁿ i hoib⁹ oib⁹ s^z
diuersificat^r s^m diuersitatē corporis i hūoib⁹: q^z
rū vni⁹ q^z vincit in eis. et s^m q^{ritatē} nocumētū accidēs
in vno q^z eor⁹ quod ē: q^z vincēs in corpe qⁿ ē hūo⁹ q^ē
ex genere colere: ē color citrin⁹: et qⁿ vincēs ē hūo⁹ melā-
cholicus: aut ē color viridis: aut liuid⁹: sed sermo eius in
hoc loco viridis: nō ē color citrin⁹: s^z color q^z itelligitur ex

hoc noie dixit. n. in eis q^z p^{mis}sa sūt q^z color viridis q^z
videtur de citrin⁹: q^z videtur de colore zinario vel zini-
ar. i. colore heruginoso: et p^z illud nolant q^z colorē sul-
furis colorē viridē. Nocumētum h^o accidēs in corpore
qⁿ ē magnū facit euenire colorē liuidū: q^m h^o color ē p^z
p^zinquus colorī nigro. et qⁿ ē p^zuū: facit accidere colorē ci-
trinū aut viridē: et p^z illud scripserūt q^z alii hūc sermo-
nē s^m hāc similitudinē. nā vlc⁹ illud fit aⁿ mortē ei⁹ si c^z
cū cū citrinitate: et scripserūt ipm q^z alii s^m hūc modū:
nā vlc⁹ fit aⁿ eius mortē siccū et viriditate. 26

Annum nobilitatis signa sic pernota-
bis: in febre acuta: in periplemonia et
in phrenesi non uera: et in capitis dolore: si
manus ad faciem tulerit tanq^z q^{libet} positi-
rus: uel quasi collecurus aliquid bac illac
quesierit: uel de uestib⁹ quasi pilos euulse-
rit: uel quasi festucas de pariete decei pserit
pessimū est et mortale.

E esse autē motus manū hoc ē quod
te scire oportet q^{ipse} in febris acuta
et periplemonia et in phrenesi et in dolorē
capitis quādo sunt mote uersus faciē: quasi
uenetur cum eis aliquid: aut colligat furcu-
los: aut euellat cū eis de pannis uillos: aut
auferat cū eis de pariete aliqd: tunc totum
illud est malum et mortale.

Motus manū. s. ex opatio quā in h^o sermōe d^z
p^z accidit ex imaginatōe simili ei q^z imaginat^r il-
le in cū oculis aq^z cōgregat^r: et cū q^z res q^z ui-
det^r iter hūiditate grandineā et tunicā corneā: q^z cooperie
pupillā sūt deforis: q^m cōsueunt hora sanitatis sue vide-
re res in aere corā oculis suis. simile ē hūc iuenim⁹ his
accidere: quos dixit hy. in fe. acutis et p^ziplemonia: et in
phrenesi: et dolore capitis. q^z ē: quia estimāt ipsi videre
res deforis: et ipse nō sūt nisi itra oculos ipsor⁹. Jam. n.
ostendimus q^z lūmē visibile lucidū ē simile hūiditati sub-
tili clare simili ualde albugini oui: qua fit iuamētū i cu-
stodia oculi a nocumētis: q^z accidit i eo p^z se: et q^z hoc lū-
mē visibile penetrat ex pupilla oculi et ad aerē extrinse-
cū: cū quo cōtinuat lūmē visibile in hac hūiditate. et offi-
ci ē in sermōe meo de visu q^z aer lucid⁹ cum quo cōtū-
nuatur: hoc lūmē visibile stat loco instrumētū naturalis
cuius etus ē similis etuti nerui in corpore: et illud ē in
tractatu meo. 15° libri mei de demonstratōe: et in tractatu
vii. libri nostri in sentētiis et sūmis hy. et Platonis. Et
suū locutus in illo etiam sermonem longum in tractatu:
x. libri mei de iuamento membrorum. et sicut sensus ce-
rebrī quo sentit dolorem accidentem in digitis hūi gra-
tia sit mediatione nerui inter ea: sic etiā eius sensus quo
sentit res visibiles: que sunt deforis uel extra: sit aere me-
diante: quando est longitudo illarum rerū ab eo longi-
tudo equalis. Alqua ergo que aggregatur in oculo stat i
bac humiditate effusa inter hanc humiditatem grandine-
am et inter pupillam de qua dixi: quia similis est albugi-
ni oui. Rerum autem propter quas imaginantur pluri-
bus eorum quibus accidit fastidium res similes rebus
que accidunt ei in oculis cuius aggregatur aqua: euen-
tū etiam est in hac humiditate: quod est: quia locus in
quo occurrit lūmē visibile humiditati grosse aut nigre
que p^zhibet ipm penetrare exterius est i quo imaginatur

exterius pñi nām illi⁹ humiditatis stātis in facie illius lu-
minis visibilibus: fortasse. n. quod videt corā oculo simile
capillo: aut filis: aut villis uestimetozū. 7 fortasse estiat
hō q⁹ volat corā oculis suis simile cimicib⁹: aut muscis:
paruis. 7 fortasse ē qd videt simile lenti: aut grano milii
nigri. Simile ergo huic accidit in febrib⁹ acutis: 7 piple-
monia: qñ eleuatur ad caput vapores ex hūiditatibus q⁹
sūt in corpore: 7 turbāt hūiditatē clarā: que ē in pupilla
qd ē: qz infirmi imaginantur tūc res illas q⁹ p⁹dicim⁹. In
dolore xō capitis uehemēti 7 phrenesi: qñ caput plēnū
est hūi⁹ tatib⁹ qñ puenit aliquid illoz bñoz ad oculos: ē
cā euentus illoz accitū: quoz p⁹cedit remēoratio: 7 nō
dormiāt neq⁹ determināt oēs medici nota q⁹ dicūt in ha-
bētib⁹ phrenesim. s. collectionē festucarū 7 euulsionē vil-
loz: nisi ex hoc antecēdēte: qd ē: qz multi eoz qd accide-
bet imaginatio narrauerūt eam nobis in hora euent⁹ eius
7 in fine ipsius: Scētra aut eius sūt duo. qd ē qz ex hor-
bus est: in quo ipius p⁹mittet rō ex illis reb⁹ quas imagi-
natur: 7 ē eius x⁹us qua ipse expitur res sana: 7 ex eis ē
cuius rō ē fixa sortis: 7 x⁹anti eius q⁹ ipse expitur: res acci-
dit iam quoddā nocumētū: qre inuenimus eum ppter
illud fixū patientē ad resistendum infirmitati accidenti:
7 ē vincens eam: 7 qdam eoz intelligit illud quod acci-
dit ei. Et nos qdem fecim⁹ stare illuz q⁹ erat ita super ima-
ginationē: q⁹ puocauit: cum ad hoc ut remoueret manus
suas: sicut dixit hy. 7 dixit q⁹ ipse estimabat q⁹ in pannis
suis eēnt villi: aut in radicib⁹ p⁹dictis: q⁹ videbat paleas: 7
multoties dixit: qz estimabat q⁹ sup lectum eius eēnt fe-
stuce: 7 q⁹ volaret corā oculis suis genera a⁹alium puo-
rū: 7 q⁹ ipse conabatur venari ea: qre monebat man⁹: vt
capet ea. Res xō q⁹ estimabat eē in pānis 7 pariete co-
nabat colligere. Necessario igit fuit egritudines q⁹ acci-
dūt illa accitū egritudines male: qz in febre acuta: 7 peri-
plemonia. 7 dolore capitis nō fiunt ista accitū: nisi ppter
magnitudinē eaz. in phrenesi vero pp nobilitatē mēbri
cui accidit nocumētum ex infirmitate. qd est: qz phrenesi
ē pñiosa in omni genere suo. infirmi autem pñicies ex
febribus 7 periplemonia 7 dolore capitis non ē nisi pro-
pter magnitudinē earū: aut incensionem. 27

Spiritus si frequens sit significat do-
lorem 7 successionem in his que sunt
super diaphragma. Quod si magnus 7 euz
intermissione: significat alienationem. et si
idem per os 7 nares frigidus exierit: inor-
tale est.

Spiritus autem quando est frequēs
significat dolorem: aut incensionē ca-
loris in his: que sunt super diaphragma lo-
cis. 7 quando est magnus: deinde est inter-
spacium longum: significat permixtionem
rationis. 7 quando egreditur ex naribus 7
ore frigidus: est periculosus ualde.

Iam exposui sermones hūc exp⁹ ne cōpleta in tra-
ctu secūdo libri mei de malicia anbelit⁹ 7 simi-
liter ego sum narrans in hac ora plurimū ei⁹ qd
dixi illic. Dico ergo q⁹ hy. intellexit per sermonē suū: n. in
hoc loco Spūs anbelitū dico ergo q⁹ anbelitus frequēs
fortasse significat dolorem: 7 fortassis significat inflāmatō-
nē in membris que sunt in pectore. et sunt cor 7 pulmo:
quozū locus super diaphragma. Et ego quidē tā ostēdi

q⁹ anbelitus in hora doloris est puus: frequēs: sed apud
inflāmatōnem ē magn⁹ frequēs. Anbelitus ē alūtafegur
et ē ille q⁹ est iter spaciū longū: si fuerit magnus signifi-
cat permixtionē: et si fuerit puus significat exinctionē cas-
liditatis innate. Uerū hy. significauit hāc cām in sermo-
ne suo. s. Et quādo egredit⁹ ex narib⁹ ex ore ex⁹na frigid⁹:
tūc ē pñiosus ualde. et ego qdem iam ostēdi in tracta-
tu secūdo libri mei de malicia anbelitus: et hy. nō dixit:
in libro pñosticatiois: nisi has spēs ex spēsbus malicie
anbelit⁹: quoniā sermo eius nō est nisi in egritudinibus
acutis. in libro aut suo qui notatur epidimie: dixit spēs
alias ex speciebus malicie anbelitus: que sunt ppter bas
spēdes anbelitus. 29

Spiritus uero bonus cognoscitur ex
ordine suo proprio: 7 habet euidentē
salutis ostensionem in acuta egritudine: que
cum febre est: cuius terminus est in quadra-
ginta diebus.

Essē autē bonitatis anbelitus oportet
te scire q⁹ cum eo est uirtus magna in si-
gnificationibus salutis in omnibus egritu-
dinibus acutis que sunt cum febre: 7 in qui-
bus uenit crisis in quadraginta diebus.

Propono: notauit anbelitum naturalē bonitatem an-
belitus: et significat illud qd in corde: pectore: et
pulmone: et diaphragmate non ē cā dolorosa. et
mēbra et que continuant⁹ euz istis mēbris: qñ in eis est
q⁹ calidū: aut cā dolorosa uolēt apud motū eoz in an-
belitu sine istis mēbris: et sunt stomachus: splen: et ep:
Cū ergo nō est in aliquo istoz mēbroz egritudo: aut su-
pflua caliditas: ita q⁹ estimet infirm⁹ q⁹ corp⁹ et⁹ adurāt
neq⁹ coopiat ipm si⁹gus: ita ut nō secrete caliditas inata
qñ exiguatur: tūc necessario magnificat spēs in egritu-
dinibus acutis: q⁹ eger saluabitur 7 subleuatur ex egritu-
dine sua: qñ timor nō accidit in egritudinib⁹ acutis nisi
aut ppter magnitudinē egritudinis et febris: aut ppter
q⁹ quod appropriatur noīe inflāmati: et appellatur noīe
ppo inflāmatio: qd ē. qz in chronicis egritudinib⁹ et si nō
accidat aliq⁹ horz accitū: uerūtamē cautela et rior acci-
dūt i eis qñ nō sit securitas sup x⁹urē: qñ timeat et cada-
lōgitudinē spaciū: et pp illud dimisit hy. remēozare fm
eas ia hoc libro: sed posuit iudiciū suū in eo i acutis egritu-
dinib⁹ tantū. Et qz genera egritudinū acutaz sūt duo
quoz unū ē egritudinū q⁹ dicūt⁹ acute sermōe absolutō:
to: et fm egritudinū q⁹ dicūt⁹ tropice: significauit hy. in
sermone suo. s. Egritudines acute: scilicet que sunt cum
febre: et in quibus uenit crisis in .xl. diebus. Hec duo ge-
nera simul declarauit ergo hy. in sermone suo. s. cum fe-
bre: differentiam inter istas egritudines: et inter spasmū
et scotomiam: et colicam passionem: et egritudines relis
quas acutas: cum quibus non est febris: et in sermone
suo. scilicet et euenit crisis in eis in .xl. diebus quia opor-
tet ut numerentur cum egritudinibus acutis: que dicūt⁹
acute sermone absoluto egritudines que dicunt⁹
tropice. Et euentus quidem barum egritudinum ē quā-
do infirmatur homo in principio egritudinis sue egritu-
dine acuta: deinde aduenit ei crisis in die quattadecima
aut ante ipsū: et non soluitur per eam egritudo eius
solutione completa: quare remanent ex ea reliquie q⁹ ex-
tendūt⁹ vsq⁹ ad dies .xl. qd ē: qz euentus crisis q⁹ non.

sunt cum complemento sui: non est in his egritudinibus
tunc: sed accidit et in multis egritudinibus chronicarum et p
prie in aresactione et febre quartana: et in aggregatione scilicet
in pectore et pili. Veritatem hanc dimisit ite: dicere has egrit
tudines in sermone suo isto. quod est: quia dixit quod bonitas
anhelitus est significatio laudabilis valde in egritudinibus
que dicuntur acute sermone absoluto: et cum eis est febris:
et sunt egritudines que extenduntur usque ad dies quadra
ginta: et sunt que notantur tropice. In reliquis autem egritudi
nibus acutis: cum quibus non est febris: et sunt egritudines
chronice non dicit illud. Colligit ergo ex hoc sermone: quod
sunt genera spaci tempore eorum tria: quorum unum est egritudinis
acutis: in quibus venit crisis in. xiiii. diebus. Et secundum est
egritudinis que sunt prope istas. scilicet egritudines chronice. Et
genus tertium egritudinis est: que sunt medietate inter has duas
egritudines: et sunt ille in quibus statua dierum crisis sunt. scilicet.
dies. et non dixit sermone hunc nisi ad confitendum illud
quod apparet visibiliter in curatione egritudinis: et quod ex
piter illud: et inquirat de eo in medicaminibus egrorum:
et scit quod res in eo est: sicut narraui. Qui autem dicit quod hy.
voluit per sermone suum quod in egritudinibus acutis ve
nit crisis in. xiiii. diebus numeratione dierum crisis in eis
non scit illud: quod oia cum scire: nec intelligit etiam hy.
dictiones. quod est: quia si per sermone suum: quod in egritudi
nibus acutis venit crisis in. xiiii. diebus non dixit nisi ut
enunciaret et numeraret numerum dierum crisis: quibus est
tunc sermo eius: et venit crisis in eis in. ix. diebus: et eis
non significat nisi numerum dierum crisis. Qui ergo voluit
hanc sententiam. scilicet quod dies in quibus venit crisis usque ad
dies. xl. sunt. xiiii. dies. Dicit etiam quod dies in quibus ve
nit crisis in istis egritudinibus quas dixi in hoc sermone:
sunt quadraginta dies.

29

Sudor bonus et laudabilis est in omni
acuta egritudine: qui in critica die fit:
et egrum liberat. Est autem bonus qui fit in
toto corpore: et eger ex eo suavior et fortior
efficitur. Qui vero nihil horum fecerit: is
est inutilis. Frigidus autem malus peior
si in ceruice et in capite solo: qui quidem in
acuta febre significat mortem: cum lenta ve
ro prolixitatem significat egritudinis.

De sudore autem qui melior est in om
nibus egritudinibus acutis est qui fit
in aliquo dierum crisis: et euadit per ipsum
ille cuius est a febre euasione integra. Et
laudatur etiam qui ex eo est in corpore toto
et fit infirmus per ipsum ad tolerandas egrit
tudinem suam facilius. qui autem sudor ni
hil eorum que diximus facit: non fit inuamē
tum per ipsum. Deterior autem sudor est
qui est frigidus: postea qui est in capite et cer
uice tantum. Iste enim sudor cum est cum febre
acuta significat mortem: et quando est cum
febre lenior et quietiore significat longitudi
nem egritudinis.

In sermone quidem in meliore sudore qui est: du
as narrauit hy. ex significationibus eius: et dimi
sit rememorari significationes tertias: quoniam eius eue

ritus segitur necessario. quod est: quia sudoris qui fit in aliq
dierum crisis: et euadit per ipsum infirmus: perfecte fit euē
per ipsum. proculdubio in toto corpore. In sermone suo in
sudore laudabili: quod non est in summo bonitatis dixit: quia acci
dit in corpore toto: et alleviat ex infirmitate: et dimisit res
memorari de diebus crisis: quoniam illud iterum segitur necessa
rio sudore laudabile: quod est: quia sudoris qui fit in toto cor
pore: et alleviat ex egritudine euentus fit. proculdubio in ali
quo dierum crisis. Et hec est species alia ex speciebus su
doris: et eius malicia est prava: et est ille in quo dixit. scilicet. Su
dor autem qui nihil illorum facit: non confert. immuit ergo hy. p
sermone suum in illo: quod sudor qui fit in toto corpore est
ille quo infirmus peruenit ad hoc ut facilius toleret egrit
tudines suas: et ille quidem sudor est secundum duos modos:
quod est quia aut facit accidere hec duo iuuamenta que vi
ximus: aut unum eorum: et qui ex eis utrisque est minoris
malicie est: quia facit accidere hec duo iuuamenta. Et hic quod
dem sudor iterum diuiditur in duas diuisiones. quarum
vna est que facit accidere iuuamentum primum: et secunda
facit accidere iuuamentum secundum: et melior quidem eorum
utroque est sudor: quo fit infirmus facilius tolerans egrit
tudinem suam quous non fiat in corpore toto. Ille vero
qui non facit accidere illud: sed adit in prauitate egritudi
nis: est deterior utroqueque. Quous fiat in corpore toto: et
oia iste species sudoris sunt calide. et propter illud non
dixit hy. in aliqua earum quia est calida: quoniam de consu
etudine eius est ut dimittat dicere res que consequuntur ne
cessario: et quod intelligitur ex diuis suis. Et hy. quod posuit
prope oia istas species sudoris frigidum. loquitur ergo hac di
ctione. Et deterior sudor quod est etiam est quod est frigidus: et dicit
iterum de sudore quod fit in capite et ceruice: quia est malus: quod est
quia iste due species sudoris indicant syncopim: et sic sudor est
frigidus: et est in capite et ceruice tantum: tunc est deterior oib
species sudoris. quod est. quia non indicat euēti syncopis:
sed quia iam euenerit. et pone discretionem tuam illius ex pra
uitate febris: nam si fuerit acuta: tunc mors proculdubio ac
ciderit ab vnaqueque harum duarum species sudoris. scilicet frigidis: quod
nis sit in toto corpore: et illius quod fit in capite et ceruice quod
uis sit calidus: et si febris fuerit greta et tragilla: possibile
est in quibusdam horis ut possit uirtus digerere humores in lo
gitudinem temporis quando non antecedit et timet ex uehemē
tia febris. In diebus autem crisis non dixit aliquid in sermone
suo in species sudoris: quod diximus in fine eius: quous iam
dixerit illud in principio sermonis sui in oratione de melio
ribus species sudoris. et non facit illud: nisi quoniam de senten
tia eius est ut narret dies crisis eius in sermone proprio: et ip
se dixit iam illud in hoc sermone: quoniam una virtus ea
rum est ut verificet eam crisis si est ad sanitatem: uel si est ad
sanitatem uel si est ad mortem. Et oia ut scias quod finem hu
ius sermonis scripsit mihi Dioscorides secundum hunc modum
Et deterior quidem ex sudore est: quod est frigidus et est in ca
pite et ceruice tantum: quoniam iste due species ex speciebus
sudoris significant aut mortem: aut longitudinem egrit
tudinis. Et manifestum est quod hec scriptura est breuior
quam scriptura quam scripsimus in eis: que sunt premissa:
sed quod intelligitur ex ea est illud idem quod intelligit
ex illa. et non est necessarium expositori: nisi ut addat ei
quod inuenitur additum in scriptura prima. scilicet. Sermo
est quoniam sudor quod est frigidus cum febre acuta significat mortem: et quoniam
est cum febre lenior et quietior indicat longitudinem egritudinis. et
iuuēti in quibusdam scripturis scripti successione huius sermonis
sermone alii in sudore. et hi fecerunt illi quod eicerunt eos secundum
ipsi in se hy. sic archamides: et diascorides. et alii multi. 33

In hypochondriis si sine dolore fuerit si molles: si bene compositae: hinc et de bonum erit. Si uero fruentes: aut dolentes: uel quodam spasmo distente: aut inter se dissimiles: in his considerandum est.

Etus uero que est sub hypochondriis melior dispositionum est ut sit saluus a dolore: lene: equale: a latere dextro: et sinistro. Quod uero inflammatum est: aut dolorosum: aut tensum: aut latus eius dextrum est diuersum a latere eius sinistro: tunc totum illud oportet ut caueatur.

Quero uult aliquis narrare meliorem dispositionem eius: que est sub hypochondriis: breuius et copiosius dicat: Sub hypochondriis melior dispositionum eius est dispositio: in qua similes valde dispositionum naturalis. Hy. ait cum uoluit narrare significationes particularum res que significant super illud: incepit in primis: et narrauit res que non sunt in uentre in eo: et sunt quas nominant noui medici priuationem accitum. Due autem significationes que diximus post illud: sunt acceptae ex accidentibus anxiis huic loco: nam sermo eius est: quod melior dispositionum eius que est sub hypochondriis est: uelut saluum a dolore eius quod dixit in rebus que accidunt. Sermo autem eius lene equale: ex rebus que inueniuntur ei. ueritamen leuitas eius non significatur nisi ex dispositione eius: et ipse oratione sub manu eius compresseris super ipsum. quod est: quia illud cui aduenit contrarium huius dispositionis est illud quod expellit manu: quod comprimit super ipsum expulsiue uehementi: et est durus. Equalitas autem eius non est in hac qualitate in: quoniam possibile est ut sit equale totum secundum hunc modum: ueritamen pars eius dolet: et pars eius non dolet: et pars eius est calida: et pars eius est frigida. et pars eius est eleuata: et pars eius est depressa. Et propter illud posuit hy. prope illud cuius dispositio est ex hoc loco melior dispositionum significationem eius quod non est equale. et dixit: Sed quando est inflammatum: aut dolorosum: aut est latus eius dextrum: diuersum a sinistro: tunc omnia illa ut caueantur oratione: et sermo eius: Quod hoc est inflammatum vadit super totum hunc locum: et manifestum est quod hoc nomen significat adustionem et incensionem: et similiter etiam sermo eius est dolorosum: transit super omnem locum hunc. Et sermo eius similiter: aut tensum: non intendit iter: nisi ad totum hunc locum. Per sermonem hoc suum: quando fuerit latus eius dextrum: diuersum a latere eius sinistro uult diuersum in equitate sua: aut in caliditate et frigiditytate sua: aut in dolore et quiete eius: aut in extenuatione et grossicie eius: aut in mollificatione eius et tensione. For tasse enim accidit in hoc loco qui est sub hypochondriis tensio: preter quod sit in eo apostema: quod nominatur inflammans: aut propter siccitatem uehementem: que accidit membrum: que sunt in hoc loco: uel in eo et periculo tegere coctas et in diaphragmate: aut propter apostema calidum quod accidit membrum: que sunt in hoc loco: aut propter apostema quod nominatur inflammans. et est apostema cum quo est dolor.

Benim in aliqua earum pulsus fuerit angustiaz uel alienationem significat.

Quod si fuerit in hoc loco etiam qui est

sub hypochondriis pulsatio significat agitationem aut permixtionem rationis.

Inuenitur in quibusdam scripturis scriptum loco pulsationis saluus: et nos non dubitamus quod saluus accidat a vento inflatio: sed in pluribus scripturis inuenitur scriptum. Pulsatio. Et pulsatio accidit aut ab apostemibus calidis magnis: que accidunt in uenteribus aut a pulsu uene magne extense super dorsum quam sentit firmus: sicut dixit hy. in libro suo: qui nominatur epidemie. Ille cuius uena que est in asseid. i. curuatura brachii siue poplitis pullat. est maniacus. s. acute ire. Manifestum est igitur quod hy. significauit per sermonem suum in hoc loco pulsatio: pulsu uenarum pulsationem: quod est uehemens et fortis: qui sentitur. preter quod ponatur manus super eum: et sentit fortasse esse infirmus solus: et fortasse manifestatur alteri eum. Quodcumque horum accitum accidat infirmo: est significatio illaudabilis: quod est: quod uena pulsantis magna est uel de membris nobilibus: similiter et stomachus. et epet et diaphragma. Et quando uideris in loco qui est sub hypochondriis pulsationem aut saltum: tunc scias quod uelut illos membris est infirmus: quoniam diaphragma cum accidit illud: in eo facit accidere permixtionem rationis facile et facit accidere illud etiam os stomachi: non minus quam facit accidere ipsum diaphragma: quando in ipso est apostema calidum magnus. In reliquis autem membris que sunt in uentre: quando accidit in eis aliqua egritudine quas diximus: sequitur illud timor. et propter illud dixit hy. et bene processit sermone suo: quod hoc accidens significat agitationem: aut permixtionem rationis. agitationem quidem: quoniam sequuntur omnes infirmitates que sunt in eis. Timor: ut timeant medici: nedum infirmi. Permixtionem uero rationis: propter diaphragma et os stomachi. Et opus ut ingras diaphragma: qui sunt super uentrem: quoniam non est necessario ut accidat permixtio rationis et timor quando accidit pulsatio in eis: aut saltus: et propter illud oportet ut intelligatur ab hy. et sermone suo. quod si fuerit in illo loco eodem: qui est sub hypochondriis pulsatio: quia uult per sermonem suum in illo eodem loco: ut significet pulsationem aut saltum qui fit in membris: que sunt post hunc lacertum: aut retro os stomachi.

Oculi tamen sunt intuendi in hac egritudine: quod si uelociter mobiles apparuerint: maniaz significat.

Ed oratione ut consideres oculos habentem hanc infirmitatem. nam si uideris oculos moueri motu frequenti: tunc timebis habenti eam maniam.

Um precessit hy. et dixit hoc accidit: quod significat agitationem aut maniam: narrat in hoc sermone quando accidit mania: aut quoniam puenit agitationem. et discretio illius est ex motu oculorum. De motu enim eorum oratione te exquisite percutari. non in hoc accidente in sed in reliquis accidentibus remanentibus etiam: de quibus estimat: quod sequitur ea permixtio rationis: quod est: quod motus oculorum non est motus frequens significat hoc accitum permixtionem rationis. Et non dixit hy. permixtionem rationis in hoc sermone absolute. sed dixit. Tunc timetur habenti eam de mania: qui uoluit significari: quod sequitur hoc accidens quod narrauit hy: permixtio rationis uehementis. Et mihi quidem uidetur quod iam ostium est: quod motus oculorum est

et motus frequēs: verificat opinionē de euentu p̄mixtiōis
rōnis et sermone meo in eis que sunt p̄missa: qm̄ lacerti
oculorū sūt digniores mēbroz que sentiunt egritudines
accidētes in cerebro: et egritudo qdem accidit in cerebro
p̄cōitatem et cōtinuitates diaphragmatis et oris stoma-
chi in egritudine accēte in eis: sicut iterum aduenit ei do-
lor p̄cōitātē reliq̄rum mēbroz naturalū et nerualū in
egritudinib⁹ suis. qd̄ ē: qz cerebrū cōicat mēbris q̄b⁹ ad-
ueniūt nervi multi magni in egritudinibus suis: qm̄ ori-
go oīum neruoz est ex eo. 35

Cuta existente passione collectio si af-
fuerit in hypochondriis cum tumore: et
dolore: malum est cum ambas complectit.
Si uero in altera earum que in sinistra est:
melior est.

Collectio autem accidens in eis que
sunt sub hypochondriis qm̄ est tumida
dolorosa: deterior ē que comprehendit utrū
que locum. et si fuerit in uno duorum laterū
tantum: saluior ex ea que fit in latere sini-
stro.

De cōsuetudine hypo. ē vt itelligat p̄ sermones su-
um Collectio: oēm grossitudinem extra naturas.
Noui autē medicorū hoc noīe noīant vnam spēm
tū ex spēb⁹ apostematū. et ē apostema sup̄ quod cū ma-
nus tuas cōprefferis: iuenies ip̄m lene: in quo nō est do-
lor et apostema ē qd̄ appropziant noui medicorū noīatō
ne calidi noīauit hypo. collectiōem durā dolorosā. Qd̄
ē qz ip̄se noīauit noīe quo nominant noui medicorū hoc
apostema inflāmatum. Et manifestū est qz egritudo h̄ qm̄
accidit in ventre si ē in latere dextro est eius malicia ve-
hemēti⁹ pp̄ epar: et si ē in latere sinistro ē eius malicia
min⁹ pp̄ splenem: et deterior que ē: ē quādo cōmp̄ben-
dit duo latera simul. 34

Collectio si i principio subitā mor-
tem nō itulerit.

Et ista apostemata dura significant in
principio rei timorem mortis subite.

Item qz apostema dura et dolorosa qm̄ accidunt
eis que sunt sub hypochondriis: et sunt illa et q̄ noī-
ni medici noīant apostemata calida acuta: et signi-
ficāt timorem mortis subite. Et qm̄ nō additur huic fer-
moni: et cum illo in q̄busdam mēbris it̄insecis q̄ sunt
epar: stomachus: splen: et sup̄bac: qd̄ ē sup̄ vētrez aposte-
ma: nō possibile est vt apostematio laceret q̄ est sup̄ vē-
trem faciat accidere mortem: nisi fuerit apostema in qui-
busdam horis magnum: aut fuerit virtus infirmi debi-
lis: aut errauerit medic⁹ in curatione ei⁹: aut errauerit in-
firmus super seipsum. oportet ergo ex illo vt sermo iste
sit scriptus p̄ter qz determinetur et discernatur. 35

Et usqz in diem. xx. p̄manserit: neque
febris deciderit: neqz dolor d̄fecerit:
in pus conuertitur.

Quod si transierit. xx. dies et febris re-
manserit: et apostema nō quieuerit: cō-
uertitur esse eius ad pus.

Umor faciens apostema calidum: si vincit virtu-
tem in q̄tate sua aut qualitate: aut effundit ad

q̄dam membra nobilia et vincit naturam: p̄ocul dubio et
sequitur inde illud mors subita: sicut dixit hypo. qz si nō
fuerit hec dispō dispō eius: tunc nō caret vna duarū re-
rum aut superet eum natura: et resoluat ip̄m: et expirare
faciat: et dispergatur apostema: aut nō vincat ip̄m natu-
ram victorie. Euz ergo illud ira fuerit: accidet ei vna du-
arum rerum: aut vt resoluat et expiret quod fuerit in eo
calidū subtile et apostemec et iduretur quod fuerit in eo
grossum: quare segtur illud sedatio caliditatis: que ē in
loco hoc apostemoso: et quies doloris. et remanet quod
remanet ex apostemate lapidosum quod nō resoluitur:
neqz mutatur: aut nō respirat ex eo aliqd̄: sed moriet̄ do-
nec maturetur in aliqua horaz et maturatio eius erit f̄s
qualitatem eius: et cum fuerit illud nō gescit febris: neqz
cōsumitur apostema. Et illud et erit secundū duos mo-
dos: aut vt vincat ip̄m virtus et resoluat ip̄m quare fit
sanies: aut ut nō possit soluere ip̄m p̄pter debilitatē su-
am: quare putrescit et corrumpitur. sicut accidit in cadaue-
ribus mortuorum. Recte ergo dixit hypo. qz si febris re-
manet et nō quiescit apostema: cōuertitur esse eozū apo-
stematum ad pus. quod ē: qz quies apostematis sequi-
tur resolutionem humoris facientis ip̄s: et q̄s febris seg-
tur expirationez rei calide subtilis ex eo quod est in apo-
stemate: et sicut dixi iuenimus illud accidere multoties
et ē: qz illud quod ē in humore faciente apostema calidū
subtile resoluitur: et quod ē grossum viscosum residet:
et figitur in loco. Causa autē p̄pter quam posuit hypo. ter-
minum in aggregatione saniei in istis apostematibus di-
em. xx. iam narraui in tractatu secundo libri mei de die-
bus crisis. 36

Soletqz huic acute egritudini infra se-
prem dies sanguinis fluxus ex narib⁹
utiliter superuenire. Perquirendum ē au-
tem: an dolor adsit fronti et scotomia: que
si affuerint: sanguinis fluxum ex naribus an-
nunciabis.

Abentibus autem hanc dispōnem ac-
cidit in primo periodo fluxus sangui-
nis ex naribus: et iuuantur per ipsum ualde
sed oportet ut queras ab eis: an inuenerit
dolorem capitis: aut scotomiam. nam si cū
eis fuerit aliquid ex illis: tunc illic erit d̄cli-
natio.

Rememorationem suam et de apostematibus ca-
lidis accidētibus in mirac ventris in hoc loco nō
discreuit neqz determinauit. qd̄ est: qz dixit: Et
accidit ei fluxus sanguinis ex naribus: et iuuant p̄ ip̄s
valde. Et de natura qdem illius est: vt accidat p̄prie qm̄
fuerint in epate aut in splene apostemata calida: sicut vi-
xit hypo. in alio loco. laudauit. n. hypo. fluxum sangui-
nis narium qui fit ex latere: in quo ē membrum infirmū:
et vituperauit illum qui fit scdm̄ cōtrarium illius: sicut
si sit splen apostematus et veniat fluxus sanguinis ex na-
re dextera. illud. n. nō est laudabile. Et dixit qz flux⁹ acci-
dit ei in primo periodo itelligens per periodum primū:
qui est ex periodis dierum crisis. et iste qdem sermo iue-
nitur scriptus in q̄busdam descriptionibus determinatē:
in q̄busdam earū aggregate. quod est: qz in q̄busdā
earum iuenitur in primo periodo: et in q̄busdam earum
in periodis primis. Et si tu itelligas eum scdm̄ scriptu-
b

ram primam significat periodos septenorum. Et si itel-
ligatur scdm scripturam secundam possibile e etiam vi
significet periodos septenorum: qm iuuenimus quosdam qb
accidit flux⁹ sanguinis nariu in septimana scda. Ulex me
li⁹ e vt itelligat iste sermo fm hac scripturam: qz dr de
periodis quartanor. qb e: qz pluribus eoz ifirmoru acci-
dit flux⁹ sanguinis nariu in septē dieb⁹ primis: z ex eis e
cui accidit fluxus sanguinis nariu die nono aut yndecio.
Et hypo. qdem addidit in significationib⁹ que significat
dedinationez humoz ad superiora: z illud e cuius ca ac-
cidit flux⁹ sanguinis: z dolor capitis: z scotomia: z locur⁹
fuit in illo magis cōplete: qm in hoc sermone in subsequē-
tibus: z nos et dicemus in fluxu sanguinis smonē am-
plum: qm puenimus ad smonem eius in illo loco. 37

In his tamē quibus etas. xxxv. anno
rum est.

Et dignus quidem est ut timeatur flu-
xus sanguinis ei cuius etas est intra.
xxxv. annos.

Nūciat hypo. in hoc sermone suo terminum q su-
mit ex etatib⁹ in pnosticatione de fluxu sanguinis
de nariis. qb e: qz cōueniēs e vt timeat flux⁹ san-
guinis ei cui etas e itra triginta qz ānos: qm sanguis
hac etate e mult⁹: z vt⁹ ei⁹ fortis: z caliditas multa. 38

Apostemate uero molli existente sine
dolore z sub tactu mutabili contingit
egritudinem terminari: in predictis tamen
sepius.

Et ex apostematib⁹ quod lene e aquo
non e dolor: z mouetur sub digitis qm
premitur desuper: crisis erit tardior. ueruz
erit minoris timoris q illa apostemata pri-
ma.

Ista sūt apostemata que noui medicorū appro-
bant noie yndinie z simie. Antiqui vō multoti-
ens nolant ea apostemata tm lenia. z fortasse ad-
dunt ad illud: Nō e dolor cū eis. z fortasse vimitunt di-
cere illud: qm declarat ex sermone eoz lene. qb e: qz cū
apostematib⁹ lenib⁹ nō e dolor. hypo. aut nō fuit cōten-
tus in hoc sermone illo: sed dixit et: Quia mouetur sub
digitis: qm pmit desup. Illud ergo itez e itrans in smo-
ne suo lene: nisi si voluisset p hunc sermonē vt significet
apostemata q submergūt qm pmit sup ea cū digitis. Et
nō iuenis illud accidere in oib⁹ apostematib⁹ q mouent⁹
qm pmitur sup ea. sed illud nō accidit nisi qm cōtingit in
cute mollicies: z qm huiusmodi apostemata pueniūt a
phlegmate plōgat spaciū eoz: z timor accis ab eis est
minor. Cā vō in lōgitudine eoz spaciū e vehemētia fris-
goris eoz qm maturatio nō cōplet nisi p caliditatē. Cā āt
in paucitate timoris accidētis ab eis e: qm cū eis non est
dolor. qb e: qz dolores pferunt virtutes. 39

Quod si usqz in diem. lx. uel. xl. sic mā-
serit: fe. non deficiente: in pus conuer-
tetur: z omne apostema circa uentrē adhuc
moduz diiudicabitur.

Quod si pertrāsierit. lx. dies: z febris
remanserit: z apostema nō quieuerit:
significat illud iterum. quia in pus trāsibit

z qd ex apostematib⁹ fit et in reliqs pibus
uētris: cursus eius est iste cursus.

In pcedētib⁹ qdem e locutus in apostematib⁹ cas-
lidis. q sanies colligit in eis qm nō gefat febris:
neqz expirat apostema: z resoluit post. xx. dies.

In hoc aut sermone ponit terminū collectionis saniei in
apostematibus frigidis diē. lx. Et iuenimus itez aposte-
mata quoz dispō media est iter ista apostemata: in qb⁹
terminus aggregationis saniei e dies. xl. z ego qdem vt
timabo sermonē meū in eo vbi scribā ipm fm ordinē in
sermone meo in dieb⁹ crisis. In hoc aut loco hypo. dicit
q nō apostematib⁹ tm que in eis sūt que sūt sub hypo-
condriis aggregat sanies qm eoz plōgat spaciū: sed in
eis et que sūt in reliqs pibus vētris. Significat ergo
illud: q illud qd e sub hypocondriis apud eū est vna ex
ptib⁹ vētris: z iste locus noiat pptic hoc noie. qd est: qz
greci noiant ipm hypocōdriuz: z expositio eius e quod
e sub costis. 40

Apostema uero solidum cum dolore
horrendum est: z cito mortiferum.

Quod autem molle sine dolore z sub tactu
cursile: tardius.

Quod autem ex apostematibus fuerit
dolorosum durū: significat timores z
mortem subitam. z quod ex eis fuerit lene
non dolorosuz z mouetur sub digitis qm cō-
primit super ipm: tūc ipm est tardius illo.

Quod addidit nobis in sermone suo isto super illud
qd pmitit: z nō dixit aliquid nisi sermonem suuz in
apostematib⁹ duris cum qbus e dolor: qz sūt ma-
gna: Et ego qdem iam annunciaui illud in eis que sūt
pmissa: vbi dixi: q apostemata calida que accidunt i mi-
rach vētris si nō fuerint magna valde: non ex eis cūe-
rūt timor. 41

Apostema uero circa uentrem minuz
colligit humorem: q quod in hypocō-
driis: minime oīm quod sub umbilico est.

Apostemata que sūt in uentre: sūt
minoris aggregationis: q apostema-
ta que sūt in eo quod est sub hypocondri-
is: z minoris inflammationis ex eis sūt il-
la que sūt sub umbilico.

Aggregatio saniei in apostematib⁹ que accidunt in
mirach vētris. s. in eo quod e sub hypocōdriis q
do nō expirat apostemata: est velocior z plus ei
ppter caliditatem illius loci: z scdm elongationem apo-
stematū ab hoc loco ad inferiora est diminutio aggre-
gatiōis saniei ab eis: z paucitas illius. z ppter hoc fit q
apostemata que accidunt sub ymbilico: z nō trāsēunt ni-
si raro in pus. 42

Legatius omnibus signis signum est
sanguinis effusio: ex his apostematib⁹
que sūt in prenotatis locis.

Non oportet ut timeatur in illo nisi
fluxus sanguinis: proprie ex locis que sūt
altiora illis.

In qbusdam descriptionibus inueniuntur scriptas

in eo. Et ppter ex locis: que sunt altiora eis. et significat illud qd nō sit effusio sanguinis in apostematibus accidētibz in eo quod est sub hypocondriis tārum: sed in apostematibus et accidētibz i eo quod est sub illo loco ad inferiora. Et in quibusdam earum iuenitur proprie cum ablatione huius dictionis. Et et significat illud effusionem sanguinis: et accidit etiam in apostematibus que fiunt in inferioribus ventris. Verūamen illud ē minus qd illud quod significat sermo primus. et in quibusdam descriptionibus nō iuenitur hec dictio. Et proprie sed iuenitur iste sermo scriptus in eis scdm hunc modū. Et nō oportet ut timeatur in illo effusio sanguinis: nisi ex locis que sunt altiora eis: et significat iste sermo quādo scribitur scdm hanc descriptionem: qd effusio sanguinis nō accidit in apostematibus accidētibz in inferioribus ventris: et illud est veritas. s. qd effusio sanguinis nō accidit nisi quando apostema est in locis que sunt super umbilicum: et quādo apostema est in loco quod est altior hoc loco: est effusio sanguinis plus: et quādo est in loco altior ē eo valde: est effusio sanguinis multo plus. Et hy. quidem narrauit manifestationem sanguinis in eis que sūt post: et ego etiam loquar in illo sermonem magnum cōpletum magis qd iste sit: quando peruenero ad illuz sermonem.

One apostema diuturnum in predictis locis in pus uertetur.

Tomnia ista apostemata quando prolongatur eorum spacium: et antiquantur in istis locis: oportet ut timeatur cōuersio eorum in pus.

Aggregauit bypo. in sermone suo isto sūmā ei qd pcessit de sermone suo: et significat illas easdē res quas dixit singulariter in summa vna qua pp nō ē nobis necesse exponere hūc sermonē 2°.

Oportet ergo te esse attentum in his que computruerūt secundum huiusmodi disciplinā: quod eminet et omnino extra est: et inuis minus est et peracutū: laudabile qd uero spaciosū et minime acutū: pessimū.

Toportet ut ponas considerationez tuam in apostematibz que in pus conuertuntur in illis partibz scdm hanc similitudinem. Dico qd eorū laudabilius qm declinat ad exteriora est: qd est ex eis paruū: et ē secundum finēz declinationis ad exteriora et est acutū capitis: et deterius eorum ē quod est magnū latum: nō habens caput acutum.

Iam ostendit ē manifestū tibi ex hoc sermone: in quo narrauit bypo. esse apostematum accidētiū in mirach ventris ostēsiōne manifesta: qd nomiauit sanie multam: qm aggregat in loco pp muturatio nem alicuius apostematum et cōuersionem ipsius in pus. Et fortasse erit collectio saniei in apostematibus sub cute: et multotiens aggregatur magis itus qd illud: et causa in illo est vna duarum rerū. prima qdem causa est: qm apostema quod in pus cōuertit: ē iter siphac extensum super vētem. Et scda qdem ē: qm accidit egritudo i aliis quo lacertoz quo sunt super vētem. et aggregat sanies sub vno duorum panniculoz qui sunt sub lacerto. et

nō declinat ad exteriora: aut ppter viscositatem suam et grossiciem: aut ppter spissitudinem pāniduli qui circūdat illam sanie. quod est: qd natura conatur eicere sanie: et expellere eam a membris infirmis: et multotiens qdem segtur in illo finem suum: et complet intentiones suam ad quas itendit: qm iuenit poros cōuenientes illi sicut pāniculos: et cānales: et cuniculos. Et qm sunt illi pori cōstricti: disrumpit etiam illos pāniculos strictos qui cōprehendunt eam: vt dilatetur ei et locus q est sub ea. Jam igitur manifestum ē qd illud in quo aggregatur sanies scdm hunc modum ē laudabilius eorum que ad exteriora declinat et nō ad interiora. Et laudabilius eorū ē et cuius locus q circūdat ipm quādo extenditur in latitudine minoratur: et remanet constrictum: habens caput vnu cuius figura ē figura pince. Quod ē. qd ista apostemata significant fortitudinem virtutis expellentis sanie ad exteriora: et qd sanies nō corrumpit locum magnum ex corporibus: que ipa corrodit et mordicat. Et intentio viraqz qdem ē vna: siue scriptum sit in descriptione: habens caput: aut sit scriptum in eo: acutum cū gibbositate.

Oru aut que intus crepuerunt: siqua qdem exterius apparent: pessimum. quorum uero nihil signi est extra: meliora.

Laudabilius eorū cuius eruptio sit ad interiora est illud: quod nullo modo cōtact loco extrinseco: sed est constrictum latū: et nō est dolor cū eo: et uidetur locus eius exterior totus similis coloris.

Non dī in istis apostematibus qd sint laudabiliora sermone absoluto: sed per comparisonem ipsorū ad illa que erumpuntur ad interiora et exteriora simul: qm ipa sunt deteriora illis que erumpunt ad exteriora. Quod ē: qd eorum eruptio ē in sublimiori loco cuius qui ē super ventrem. Et eruptio iterum quādo ē ad interiora non est possibile ponere super locum infirmum medicinam: sicut possibile ē illud quādo est ad exteriora. Et effusio saniei iterum quādo ē ad intestina: securitas nō sit super ea quin mordicet et abradat ipa: qre accidit inde in quibusdam bozis fluxus sanguinis vētris: et quādo effunditur sanies ad intestinum iciumum: aut ad intestina gracilia minuta illud nocet penetrationi ubi ad epar et quādo effundit ad stomachum corrumpit digestionem: manifestus ē igitur qd deterius ex apostematibus ē quod ea eis erumpitur ad duo latera simul. s. in interiora et exteriora. Quod est: qd nocumentum duplicatur tunc: et nō est nature locus a quo icipiat generare carnem: sicut fundamenta que ponunt super terrā.

Atredo ea laudat que alba est et equaliter per totum: neqz in superficie inequalis: neque mali odoris. que uero cōtraria. pessima.

Sanies autem est laudabilior: que est alba equalis et lenis: et non habet odorem horribilem. Illa aut cuius dispo est secundum finem contrarietatis illi dispositioni est in fine malicie.

Quod aut oporteat ne sanies habeat odores horribilem res in ea manifesta ē. Quod est: quia odor

Li. pronostici.

vehementis fetoris significat putrefactionem non maturitatem. quod autem oporteat ut sit color eius albus: scies illud quando intellexeris quomodo sit etatus saniei: et declarabitur tibi illud secundum ordinem quem ostendi in libris aliis. Quod est quod exponere unquam rem in omni loco: non est nisi alie natio: non quod scit. et res quidem quas ostendi in libris aliis sunt iste. In libro quidem de virtutibus naturalibus: ostendi quod una virtutum naturalium est virtus imitativa: qua digerit cibum in stomacho et epate: et convertit in epate ad sanguinem: et in stomacho ad humorem convenientem ut fiat sanguis: et quod unquamque membrorum humorem qui appropinquat nature sue ad se convertit. Quod est: quod digestio ultima per additionem nutritis in nutritio: et assimilationem eius cum eo. Jaz ergo manifestus est: quod digerit ut nutrit in spacio longo unquamque membrorum. Et ostendimus etiam in libro nostro de spmate: quod sanguis ut multotiens in venis ex quibus nutrit homo antecedere: et recipere quidam mutationes ad generationes spmatis. Quod est: quod non est rectum ut tunice venarum nutriantur ex aliquo nisi ex sanguine hoc. Quidam autem medicorum nominant hanc humiditatem nomine derivato a nomine spmatis: et proprie quod ponunt nomen spmatis derivatum ex colore suo: non ex substantia sua. Et ego quidem ita ostendi in libro meo de grossitudine extra naturam: quod apostemata fiunt ab effusione sanguinis ad loca apostemosa: donec impleat venas in principio rei et extendat eas: deinde post illud pervenit ex venis ad loca vacua: que sunt in circuitu earum in unoquoque membrorum: et illa loca multa sunt et subtilia: et ego iam ostendi illud in libro meo de malicia complexione diversae. Et quoniam ille sanguis spiritus in membris apostemosus diffusis in partes suas iam egressus est ab instrumentis per quod comprehendit ipsam naturam: non est possibile in eo ut redeat ad naturam suam propriam: sed convertitur et putrescit: sicut oves res que calefiunt calefactione vehementi in loco non suo. quod si caliditas inata egreditur ab equalitate sua naturali egressione multa putrescit sanguis. sicut putrescit in corpibus mortuorum. Et si virtus eius fuerit adhuc remanens: accidit sanguini dispositio composita ex dispoie extra naturam: et ex dispositione ne naturali: quare putrescit pars eius propter dispositiones in naturam: et quicquid hanc duarum dispositionum vincit: tunc significationes operationis eius sunt magis vincit in colore: quod res et substantia. Et ex his ergo rebus quas dixi in libris aliis possibile est ut sit alteratio sanguinis converti ad sanie alteratio laudabilis. In primis vero non putrescit: sed recipit maturationem: sed sebo appet in eo aliquid putrefactionis careffe a natura. Verum illud est parum: sicut dixi hypo. Non habet odorem horribilem. Et necesse cum illo est etiam ut sit color eius similis spmati: ergo erit albus. verum albedo eius non est pura: sicut est albedo nivis: quod est: quod natura ponit spiritum simile membris radicalibus similitudine pura. Sanies vero assimilatur colori membrorum radicalium assimilatio ne mutabili: quoniam cause facienti spma non commisceetur dispositio extra naturam. In sanie autem non est mixtio. dispositio extra naturam cum causa faciente eam semper sicut dixi equalis. Verum commisceetur ei perculdubio: quando sanguis iam exiit ab instrumentis suis naturalibus. et hec quidem est causa que ponit colorem rem spmatis et saniei albus: quod est: quod sanies assimilatur membris radicalibus: et sunt tunice venarum: et nervi: et ligamenta: et paniculi: et cartilagines. Et causa itere in sedimine albo quod residet in urina: est illa eadem causa. quod est: quod eventus eius est similis eventui saniei: quoniam est medius inter sanie et humores naturales. quod est: quod res que refugit naturam ut operetur in ea: ex cibo apud conversionem suam ad sanguinem residet in urina: non ergo alteratur ab ea et

fit sanguis: neque enim: si aut sanies: cause cuius facienti ipsa non per mixta est dispositio extra naturam.

Explicit pars prima pronosticorum.
Incipit secunda.

Dominis hydrops in acuta egritudine: malus. Infestatur enim febre: gravidie: et dolore. Consurgit autem ex lumbis et illis et epate.

Hydrops quidem que fit ex egritudine acuta omnis est mala. Quod est: quia habens eam non evadit a febre vehementi: et dolet dolore vehementi: et moritur. et plurimum quidem incipit ex illis et lumbis: et est ex ea que incipit ab epate.

In principio quidem huius libri dixit hypo. Et ostendit ponas considerationem tuam in egritudine acuta secundum hanc viam: Considera in primis facies infirmi. Dixerunt ergo quidam: Quia illius est: quod primo est non est in facie significare mortem in egritudine acuta tamen: sed super facie significare mortem in omnibus egritudinibus. Ipsi vero non legerunt quod dixit in fine libri sui: ubi dixit: Et primo me non est nisi in egritudine acuta: et quod generantur ex eis: et quod ipse dixit. Etiam in apertis: significat illud quoniam non posuit sermonem suum in illis que ex eis erumpunt in die vigesima tamen: sed in illis que extendunt usque in die. xxx. et die. xl. et die. lx. Et dixit iterum in egritudine acuta illud que extendunt usque ad die. xl. hunc sermonem: Et esse autem bonitatis anhelum: ostendit ut sciat quod cum ea est virtus magna valde significationibus salutis in omnibus egritudinibus acutis que sunt cum febre: et in quibus venit crasis in. xi. diebus. In hoc autem loco ostendit ostensione manifesta quod primo est non est in omnibus spiritibus hydropis: sed in illa que fit in egritudine acuta tamen. unde loquitur post illud in illis que spiritus sanie et sanguinis: et in huiusmodi primum. et loquitur et in febribus quartanis. et oves homines conveniunt quod ille febres sunt ex egritudine acuta cronice. Quod autem dixit in hoc loco est hoc inquit: Ex acutis egritudinibus omnis hydrops que fit est mala. Quod est: quod habes eas non evadit est febre vehementi: et permanet dolens dolore vehementi. deinde narravit et esse eius. i. generationes eius quod dixit per nomen suum: et dixit omnia membra que sunt in locis vacuis nomine coloris: et illa membra sunt intestinum ieiunium: et mesaraice vene: et intestina gracilia: quoniam non intellexit per sermonem suum loca vacua nisi membra que sunt sub costis inter membra pectoris et inter os femoris: quoniam quando comparas hunc locum cum locis que sunt alibi ora eo: et locus que sunt inferiora eo: super que vincencia sunt ossa inuenis eas vacuas. et totus huius locus est inuentus lenis: cum homo non suscepit ex primo cibos multos et potus. Et simile est est quod verificator non significavit per sermonem suum lenem nisi hunc locum. Et universali ter quod dem omnis spiritus hydropis pervenit a nocumeto accide te in virtute generatua sanguinis: quoniam deficit ab illo opere: et

ad ex l. q. m. a
quod in apertis
ut per se patet
quod virtus remanens habet
in se remanens

causa que facit
necesse debet esse
necesse alba et
gratia

ocess ei cōplemētus ei². et sicut cibaria recipiūt digōnem in stomacho: similiter i epate et venis. et sicut in stute digestiua stomachi nocumētū accidēs fortasse ē paruum: et fortasse ē magnus: et similiter et in epate: et fortasse nocumētū accidens in epate ē ex causa in eo: et similiter et in stomacho: et fortasse ē pp cōstatem eius cum aliis mēbris in egritudine. Et manifestū ē qd oīa membra qd dōs lent: quedam dolent pp nocumētum quod pp se accidit eis: illud aut pp vicinitatem et ppingtatem alioz adin: uicem: aut qm iter ea ē cōitas magna in nervis et venis. Nam epar cōtinuatur cu renibus et splene et stomacho et intestinis per venas magnas: et ppinguitas eius iterū cum istis mēbris ē ppinguitas: qua qdam eoz contin: gūt alia ab epate: et appropinquāt qdam eoz tactui ei². Uerū hypo. nō dixit: splenē hoc loco: qm sermo ei² nō ē nisi in egritudinibus acutis. et nos qdēz inuenimus epar qdō in hoc mēbro accidit apostema ppter egritudines chronicā cōicare ei in dolore. accidit ergo ab eo mediati one ipsius hydropisis aprehēdens totū corpus. Et dixit hypo. mēbra que sunt in locis vacuis vētris: et narrauit specia hydropisis accētis ab eis in s sermone. 2

Qnsurgens ex lūbis et iliis significat ex pedum inflatione: et diuturna uētris effusione: nō tamen cū defectu doloris: seu uentris tumoris.

In quo itaque incipit hydropisis ex iliis et lumbis: pedes eius apostematur: et accidit ei fluxus uentris: et permanet cum eo spacio longo: et non resoluuntur per ipsum dolores quos inuenit in iliis suis et lūbis suis: nec detumescit uēter eius.

In apostematio pedū ē res q cōicat oībus speciebus hydropisis a causa accidente in epate: et accidit ei itez cui accidit hydropisis pp splenes: et vniuersaliter omni cui accidit hydropisis. Fluxus aut uentris ē accētis quod ē ppius hydropisi que icipit ex iliis: qd ē: qd debilitas in eo cui. accidit hoc spēs hydropisis: nō accidit ppiē nisi in ventis qbus epar trahit cibum. et sūt venę qua sunt guedegul. i. mēlarate. Cū ergo accidit i eis illud nō seruiunt epati neqz penetrat ad ipm cibum: qre remanet in intestino ieiuno: et i intestinis minus. et qm sūt ista membra debilia: ita vt grauet ea cibū. expellūt ipz totū penitus ad inferiora: quare sit illud causa vt accidat fluxus uentris. Et dignum ē qdem ē vt cibū corūpa tur in habentibus hanc dispōnem: et cōuertat ad colerā pp caliditatem mēbroz apostematoz apate calido. et qm cōtingit illud: accidit in intestinis mordicatio vebemens: ea semper ad expellēdum quod in eis ē retentus: quare sit illud ē scda causa ad hoc vt cūeniat fluxus uentris. Necessario ergo dixit hypo. q ille fluxus uentris nō sedat dolorē neqz detumescere facit apā quod ē in ē ventris: et significat p hunc sermonem itez q cum fluxu vētris qui accidit eis est dolor: et q uenter eorum totus ē apatus et inflat. qd ē: q euēnt doloris in eis oīz necessario vt sit ppter apā calidum et pp mordicationem. Alpa tio autē uentris et eius inflatio oportet vt eueniant nec cessario: quoniam intestina implentur vento iflatiuo: et euēntus huius ventositatis iterius est necessarius: propter destructionem digestionis. Causa aut fixationis uen

tositatis in ventre est debilitas virtutis expulsiue: que ē in intestinis. 3

Quius uero ex epate est origo: fit cum tussicula: nec prouiciunt quicq et tumēt pedes: nec egerunt nisi modicum et cum angustia: et circa uētem fiunt apostemata non continue extra manātia: sed quādoqz ueluti fugientia.

In hydropisi autem que fit ex epate accidit habenti eaz ut prouocet seipsum ad tussendum: preter q expuat aliqd de quo sit curandus: et apostemantur pedes eius: et non soluitur uenter eius: et non egreditur ex eo nisi res dura sicca cum uiolentia: et accidit in iūtre ei² apostemata. et que dam apparēt qnqz in latere dextro: et qdam in latere sinistro: deinde uero nō morantur quin quiescant.

Per sermonē suū prouocat seipm ad tussendū: vult appetitū et desiderū ad tussendū: quod ē qd bñs hanc egritudinē desiderat tussire. et accidit ei mordicatio. q puocat ipm ad s. Cum ergo incipit tussire abstinere a tussi: et nō scit it cū ea nisi experiat uiamētū eius tñ. quod ē: qd apā epatis tāgens diaphragma cōstringit pulmonē. Accidit ergo in eo simile cōstri cōiōi accidēt in ipo qm apostemat: pp materiam descedētes ad ipm a capite. Cū ergo accidit illud desiderat in firmo et mouet ad tussiedus: sperās ex ea euacuare rē ledētē. et dilatare p ipaz cōstrictiōes accidētē in via anbelims. Cum ergo scipit tussire abstinere statim ab ea: quoniam intelligit egritudinē suam sñm veritatē cū experit illud: et certificat in seipso q spēs ei² ē uana. et qnqz commouet natura et tussim: vt aperiat p ipam opilationē accidētē in pulmone: quous nō uelit homo tussire: qre accidit inde multotiens vt sit difficile tolerare ipaz et. pbi bere eā. In huiusmodi aut egritudine cū scipit infirmus tussire et nō iuuat p eam: et sentit q vñs naturalis nō iuuat ipm ad illud: abstinere statim a tussi. pp hanc ergo cām accidit ei vt puocet seipm ad tussiedus. cū ergo scipit tussire abstinere ab illa velociter: qm nō expuit aliqd cui sit qritas: s3 humiditatē subtile aqām sicut spuma q venit ad cānā pulmonis ex venis: in qbus sāguis aqūsus ē receptus. Nec ē ergo differētia iter hydropisis accidētē cā epatis: et iter spēs hydropisis: qm rememora tio pcessit. Et iter eas itez ē dñia alia in multitudine supfluitatū descedērium iferius. et paucitate eorūdem. qd ē: qd cuius intestina sunt ifirma: aut guedegul. i. mēlarate q sunt iter ea et inter epar: accidit ei flux² vētris. cū s3o aduenit hydropisis cā epatis: ista mēbra nō habent egritudinē: et cib² eius nō corrumpit neqz grauat sup s membra pp virtutem eoz. Nō ergo accidit ei flux² ventris sed sex cibi morat in corpore ei²: et pars ei² puenit usqz ad locū itra siphac: quod ē sup vētem: et pars ei² expiraret resolutur ppter suam adustionem et decoctionem sui ex apostemate calido quod est in epate. et cutis eorum inuenitur etiam mollis: lenis quoniam nutritum eius est ex sanguine aquoso subtili. Cum ergo premis super eam digito tuo: recedit ab eo statim: deinde nō moratur quin redeat ad dispōtionem suam primā

scilicet hydropisis in
intestinis
vnde epatis
phlog.

et non est de aptitudine ipsius quod accidat ab ipso principio
euentus hydropisis. Sed et pedes in primis aposteman-
tur pro vehementia longitudines ipsorum a membris multe ca-
liditytis. Cum ergo, plongetur spatium illius accidit aposte-
ma in toto venter: ita quod quod preteris super cutem et digito pro-
funder ille locus et cedat: deinde non morietur nisi parum do-
nec redeat ad dispositionem suam primam: et ille est sermo hypo. Et
fuit in ventre apostemata quoniam: deinde non morantur quoniam
quiescant. Et possibile quod est quod non voluit per sermonem suum
istum quod illud accidat in principio horum apostematum: nisi quoniam
in principio sui esse multoties quiescant: ita ut estimet quod ipa-
iam quiescant penitus et resoluuntur: deinde post illud res-
cedit et accidit: deinde non morantur et quoniam quiescant: deinde
redeat et accidunt: cum ergo extendit ipsi morantur propter quod
quiescant. Et differentia quidem inter ista apostemata: et in-
ter apostemata que diximus accidere ei cui aduenit hy-
dropisis causa illorum est: quod quando comprimis super ea cum
digito tuo cedunt sub eo et descendunt. Et causa in illo est:
quod natura eorum est plegmatica viscosa: sicut illa aposte-
mata.

Et si caput et plante pedum et uolema-
nus frigide fuerint: uenter uero et late-
ra et mandibule caluerint: malum est.

Et cum fuerint pedes et caput et plante
manuum frigida: et uenter et latera calida:
tunc illud malum est.

In egritudine quidem chronica et prope in hyeme
et in corporibus decrepitorum non est mirum si infirmitas
extrema corporum non in principio periodorum febrili-
um tamen: sed in spacio more eorum: et quoniam ipsa per naturam sunt
paucis carnis: et loca eorum sunt valde longinqua a loco vi-
scerum. Verumtamen sermo hypo. in hoc libro non est in egritudi-
bus chronica. Causa igitur in frigore extremitatum in
egritudinibus acutis secundum plurimum contraria est cause fa-
cili id est egritudinibus chronica. quod est: quod euentus huius ac-
cidens in egritudinibus chronica est: quoniam caliditas natu-
ralis non peruenit ad extrema propter debilitatem suam.
In egritudinibus vero acutis euentus eius est: quoniam quod
peruenit ad totum corpus ex sanguine est quantitas par-
ua propter magnitudinem apostematis calidi quod est in
visceribus: et quod est plurimus sanguis retentus in me-
bris apostematis: et propter illud membra media corporis: et
sunt pectus et uenter: inueniuntur vehementioris calidita-
tis: quoniam initium paroxysmi in egritudinibus acutis multo-
tiens est cum rigore et horripilatione: et non sunt extrema
tes corporis tamen frigide: sed et cutis quod est super pectus et ve-
ntrem totum: verumtamen huiusmodi frigiditas non significat rem
malam. Si autem remanet pectoris partes et ventris calide: aut
addit caliditas eorum donec pertranseat in illo eorum natura:
et extremitates sunt frigide: tunc est significatio super magni-
tudinem apostematis calidi quod est in visceribus: et di-
gnum est ut sit rectum: et ut et intelligatur ex sermone eius
et uenter et duo latera calida: quod caliditas harum partium est
manifestior et est magis apparens quam fuerit per naturam
et scilicet quod febris quam greci noiant lipario: et est illa in qua
aggregatur in corpore caliditas et frigus simul: est huius
generis.

Bonum autem est eorum ex toto calere:
et mollem et suauem conuenienter esse.
Et de melioribus rebus est ut sit totum

Et corpus calidum lenem secundum equalitates.
Ostendit narravit hypo. dispositionem egritudinis: quod sunt
in fine malicie. scilicet in qua iununt membra media
esse calida: et extrema frigida: post illud narravit
propter ipsam dispositionem que est melior dispositio: et est illa
in qua totum corpus est calidum et lenem secundum qualitatem. quod
est: quod primo est secundum equalitates calidatibus duobus nominibus: simul
scilicet calidi et lenis: et inuenitur et corporis caliditas in febribus
adurentibus equalis. Verumtamen corpus in eis est extenuatum et
siccum. Cum ergo est calidum lenem secundum equalitatem: significat
quod complexio eius est melior complexionum.

Bonum est modeste et non laboriose et
non repente eundem latera commutare:
et si sibi leuis uideatur.

Et oportet ut sit permutatio infirmi faci-
lis: et quoniam permutatur corpus eius est lenem.

Summa in omni pronosticatione quod est super illum quod mor-
bitur et quod uiuit: est comparatio inter fortitudines egritu-
dinis: et virtutem infirmi. quoniam ergo egritudo est fortis
or: morietur infirmus procul dubio. et quoniam est debilius: uenit infir-
mi non morietur: dummodo non cadit in curationem eius error. Et
hypo. quidem narravit hanc summam in aphorismo cuius
initium est: Et oportet ut compares inter virtutem infirmi et in-
ter virtutem statum egritudinis. hec namque summa est scilicet pro-
nosticationis. Et quoniam genera virtutis quod sunt in corpore sunt
tria: que incipiunt ex tribus principis: et sunt cerebrum: cor: et
epar: factum est quod cognitio debilitatis cuiusque eorum et virtus
tis eorum significat ex operatione cuiusque eorum. Spiritus autem
virtutis sunt due: que ex cerebro procedunt. quod est: quod quidam
eorum sunt preparatiue: et sunt cogitatio et memoria. et quodam
eorum sunt fuerint vel ministrantes: et sunt ille quod sit sensus
et motus. Operatio autem virtutis quod est in corde est operatio quod
complet pulsus venarum pulsationum. Vex operationes virtutis
que est in epate sunt ille que complent in hora generationis
sanguinis et humorum. Et quoniam genera scilicet pronosticationis
sunt duo genera: tunc oportet ut consideres et aspicias in omni signi-
ficatione quam narravit hypo. cuiusque duorum generum sicut oportet
ut facias nunc in sermone suo quod oportet: ut sit permutatio infirmi
permutatio facilis: et quoniam permutat sit corpus eius lenem. quod est:
quod ista significatio significat vehementiam virtutis mouendi
corpus per voluitates. Et non est difficile in hoc loco iter sermone
meum. Voluitatem: et iter sermonem meum. Velocitates et
electionem. Ingreditur et in hoc genere illud quod ipse dixit in
cubitu in eis quod premissa sunt in sermone cuius initium est: et
oportet ut inueniat medicus infirmus iacentem super latus dextrum
aut sinistrum quod est: quod ego iam ostendi in hoc decubitu: et
in decubitu quod conuenit ad superiora quod vterque sit ab operatio-
ne lacerto. et de consuetudine quod mea est ut nosem huius
decubitum nomine deriuato ex vehementia virtutis. et ego
quod de ista locutus fui in eo sermone longo in libro meo de morbi-
bus lacertorum. Et dixit et Dioclytes: quod corpora animalium sunt
composita ex deferente et ex delato: et quod deferens est virtus et
delatus est corpus: et sicut ille quod deferit pedus aliquod: sit motus
eius difficilis: si graue est ei: et si leue illud pedus sit
motus eius ei facilis. Similiter quoniam virtus fortis est: sit ei facile
deferre corpus: et non aduenit ei apud motum suum nocumē-
tum. et quoniam est debilis grauat super eam. sit ergo difficile sub-
leuare et deferre ipsum.

Rauis uero si fuerit: manus quocumque
cura ponderosa: horrendum.

Et quoniam corpus fuerit graue: et manus et pedes graues sunt: tunc timor erit magis agmentatus.

Significatio infirmi super grauitatem membrorum: quando conatur motum cum voluntate: et grauitas cruribus declaratur ei quoniam conatur surgere et ambulare: aut mouere eas: et ipse est iacens: similiter et grauitas motus manus declaratur ei quoniam conatur eas aliquid retinere: aut preicere cum manu sua: aut ponere eas aut permutare eas de loco ad locum. et similiter grauitas colli et reliquarum partium dicitur ostendere quoniam ei vult mutare figuras earum: aut permutare eas ex dispositione ad dispositionem. Grauitas autem membrorum est ex maioribus significationibus significationibus debilitatem virtutis et nobilioribus earum. verum illud non est significatio super debilitatem virtutum omnium: sicut dixi in eis que sunt premissa: sed super debilitatem virtutis que est in nervis et lacertis tantum.

Quod si liuor admixtus viridi: unguibus digitorumque affuerit: mortem aduentare non dubitabis.

Et si cum grauitate fuerit pallor trabes ad viriditatem in unguibus et digitis: tunc mors in proximo descendit.

Item ostendi in aliis locis quomodo sit destructio virtutum regentium corpus simul. nam dum una earum permanet fixa: tunc corpus remanet secundum dispositionem suam proculdubio. Verum hypo. postquam narravit significationes que significant resolutionem virtutis mouentis laesos et casum eius addidit ad illud significationes alias significantes destructionem virtutis alterius. Quod est: quod pallor unguium et digitorum qui trahit ad viriditatem significat extinctionem vel mortificationem caliditatis naturalis manantis ex corde: et propter hoc non dixit finem absolutum: quod pallor qui trahit ad viriditatem: significat mortem quoniam est cum grauitate corporis: sed addidit etiam cum illo sermonem suum: descendit in primo: quoniam nam ille significationes apparent apud mortem: quare virtutum simul.

Et si color hic unguis non ifecerit: et cetera membra corripuerit: spei locus non deerit. proderit uero cuncta signa perpendere: quod si egrum sufficientem uideris: et una boni significatio affuerit: terminus tibi promittet cum quolibet exteriori apostemate et futura salute: sed palloris in predictis locis pericula non decrunt.

Et si denigrant digiti penitus et pedes tunc illud erit minus in significatione perditionis: quod sit quando declinant ad viriditatem et pallorem. Sed necesse est tibi tunc ut consideres reliquas significationes: et regas esse earum. Nam si inuenis infirmum tolerantem quod aduenit ei de nocumento tolerantia facili: et fuerit cum significatione alia ex significationibus que significant salutem: significat illud quod infirmitas expel-

litur per exituram: ita quod infirmus saluabitur: et cadent loca que denigrata sunt ex corpore.

Non oportuit eum dicere tunc: Illud erit minus in significatione perditionis: sed quod illud fortasse non significat perditionem penitus: et fortasse significat significationem in ultimo super perditionem. Et fortasse putat aliquid de hypo. quod non fuit sciens illud: quoniam non videtur hoc sermone secundum veritatem quam significat. sed res non est ita: quoniam cum addidit adhuc sermonem eius destructionem usque ad finem et determinationes ipsius: et narravit illud narratione manifesta: declarauit ostensionem apparente: quia fuit sciens veritates in eo quod dixit. Verum ipse non perscrutatus est exquisitè exponere illud: quoniam fortasse denigrantur membra propter materiam que effunditur ad ipsa. Et iam ostendit hypo. ostensione manifesta qualiter significat illud: quoniam dixit: Quando uideris infirmum tolerantem illud quod aduenit ei de nocumento facili. scilicet. patiens illud: et fuerit cum illo significatione alia ex significationibus significantibus salutem: tunc scias quod nigredo membrorum non accidit nisi propter materiam que effunditur ad ipsum. quod si fuerit res cum diuersitate illius: tunc est signum super mortem.

Et testes et uirga preter solitum diminui contrahi que apparuerint aut minui: doloris aut mortis aduentum pronuntiabis.

Uestes autem et uirga non significant nisi dolorem aut mortem quoniam contrahuntur.

Inuenimus hec membra contrahi in eo qui iam appropinquat morti: et illud quidem est necessarium: quoniam virtus animalis quando moritur: ita ut non sit ei possibile peruenire ad extremitates corporis: sed trahitur versus originem eius et radicem suam: oportet necessario ut sequantur eam membra: quare rugantur membra et contrahuntur versus medium corporis. Et similiter etiam dolorem videmus multotiens reducere et contrahere virtutem versus originem suam. Quando illud est necesse ut contrahant membra: et retrahant versus originem suam propter dolorem.

Somnus ut moris est conueniens et naturalis ut noctem non effugiat: et diem non impediat laudabilis: contrarius uero improbandus. minus tamen si a mane usque ad tertiam tenuerit.

Somnus autem oportet ut sit secundum quod currit consuetudo cum eo: quando currit cursu naturali: ita ut sit infirmus in die expergefactus: et in nocte dormiens. quod si mutetur illud est dispositio deterior: sed minor quidem lesio et nocumentum quod est ex somno est quando dormit infirmus in principio diei usquequo pretereat ex eo circa tertiam ipsius. Somnus autem qui est post hanc horam est malus.

Hypo. recte uenit cum narravit significationes que

sumunt ex somno et erupatione sua etiam de causa in illo: et in faciendo totum quod est iuuamentum naturale: et omne quod est secundum contrarium illius est illaudabile: quoniam est extra dispositionem naturalem: similiter etiam sunt res cum quibus non currit consuetudo. nam si fuerint currentes secundum consuetudinem sunt laudabiles: et cum quibus non currit consuetudo sunt illaudabiles. veritatem res naturales secundum tempus hypo. non fuerunt nisi res cum quibus currit consuetudo nunc autem inuenimus facere diuites diuersum illius in omnibus rebus et in somno etiam. dormiunt enim in die: et uigilant in nocte. et quoniam consuetudo currit contrario cursus naturalis: non certificatur iste sermo quem dicit hypo. quod est: quia consuetudo in hac hora est plus naturalis: non apud homines diuitias ex mulieribus tamen: sed apud plures viros. i 2

Diffinitum autem est non dormire: aut enim magnitudinem doloris significat: aut alienationem.

Et de deterioribus signis est ut non dormiat infirmus: neque nocte neque die. quod est: quia ipse non uigilat nisi aut propter dolorem et angustiam: aut quia aduenit ei permixtio in ratione sua: uel propter hanc significationem.

Uigilie accidunt infirmo in nocte et die: aut propter dolorem qui super eum fuit prauis et contristauit eum: aut quoniam permixtio rationis incipit cum eo. quod est: quia permixtio rationis facit possidere uigilias propter siccitatem que oritur super cognitionem cerebri. i 3

Stercoris egestio si neque exsiccata neque liquida omnino sed iuncta et hora solita: signum est ea que sunt sub diaphragmate esse salubria.

Egestio autem laudabilior est que est lenis coniuncta: et est eius exitus in hora exitus sui qui fuit in dispositione sanitatis: et est quantitas eius per comparationem eius quod aduenit corpori. quod est: quia egestio quoniam est cum hac dispositione: est pars inferior uentris sana.

Hypo. assumpsit significationes significantes egestionem laudabilem ex substantia eius et ipsius quantitate: et ex hora ipsius exitus. Significationes autem sunt: significantes egestionem illaudabilem non inuenimus eam sumptisse ex his tribus tamen: scilicet ex colore et ex odore: et ex voce annexa egressioni eius. Egestio autem cuius substantia est naturalis est que non dura in termino lapidis: neque lenis in termino aquae ut fluat et currat: sed est de lenitate cum dispositione cuius quod possibile est ut permaneat coniuncta preterquam fluat et currat. quantitas uero eius naturalis est: quod est per comparationem eius quod comeditur. Hora autem eius exitus naturalis est hora cuius quod currit consuetudo infirmi in sanitate sua. et oportet et ut adiungas ad illud quod dicitur: colorem egoniam naturalem et odorem eius: cum enim ut sint finem quod fuerit in hora sanitatis. veritatem hypo. non narrauit illud quoniam possibile est tibi ut intelligas illud ex sermone eius. In egestionem egrediēte a dispositione naturali. quod est: quod de

consuetudine eius est in rebus multis ut significet eas ex contrariis eorum: et dimittat rememorari eas in nobis suis. et non dicit: Et quando egestio fuerit cum hac dispositione erit inferior pars ventris sana nisi cum ipse compauerit hanc partem cum pectore: ut intelligas hic ex sermone eius ista nona cum et intestinum ieiunium: ei reliqua que sunt post ipsum egestionis: et non est necesse proculdubio in aliquo quod occultetur quando est egestio cuius diuersitate huius dispositionis ut significet quod dispositio horum membrorum sit egressa a dispositione naturali. quoniam hypo. non dicit illud. Neque est est sermo sanus: quoniam possibile est et ut sint membra que sunt in ventre inferiori sana: et currant ad ea ex epate: aut ex splene res multe uel male mutantes colorem egestionis naturalis et substantiam ipsius et eius odorem. Et multoties addunt et in quantitate eius humiditates que effunduntur ad stomachum: et neque est exitus et in hora simili hore que fuit ante illud. Egestio autem que in ultimo est similis egestionis naturali non significat quod partes inferiores ventris sane sint tatus: licet dicit hypo. sed quia non effunditur ad eas et ex membris que narrauimus aliquid. Egestio autem egrediens a natura significat fortasse quod membra que sunt in ventre tatus sunt infinita. et fortasse significat: quod effunduntur hec membra ex membris que sunt super ea humiditates. Et spes quod huius egoniam sunt multe et diuersae: quoniam epas non expellit ad stomachum supfluitates suas tatus: et quod generat in eo ex humoribus egrediētib⁹ a natura: scilicet quod expellit ad ipsum supfluitates totius corporis. quod est: quod stomachus continet cum omnibus membris mediante epate: et recipit supfluitates omnium membrorum ipso mediante. et fortasse quod effudit ad ipsos expellit a natura ad ipsos quoniam uult mundificare totum corpus: aut aliter quod ex membris eius: aut duo membra: aut membra multa. Et multoties est illud quod effudit ad ipsos huius uia accitio. et quoniam est illud: significat egritudinem in toto corpore: aut in uno membrorum eius: aut in membris multis. Oportet ergo ut consideres in mente tua illud quod narrauit hypo. in sermone suo ex successione huius sermonis: et addatur ad illud quod dixi. i 4

Liquidum bona est si sine sonitu ueroso fuerit: nec inordinate manauerit. Si. n. frequenter manat: egrum maximo labore acutius afficit: et in defectum adducit.

Et si egestio fuerit subtilis: tunc laudatur ex ea ne cum ea sit uox: et ne sit egressio eius frequens paulatim. quod est: quia quoniam illud est: accidit infirmo lassitudo ex multitudine surgendi et conseruatione eius accidunt ei uigilie inde: nam exitus rei multe multoties non facit securitate infirmo de syncopi.

Es manifesta est in hoc quod egestio humectatur: aut quod abus non penetrat ex ventre ad epas. aut quando effunduntur ad ipsum ex epate aut splene supfluitates. veritatem possibile est ut sit illud laudabile quoniam epas et splen et totum corpus mundificat per ipsum. et non est illud illaudabile: nisi quoniam est finem semitae accidentium. scilicet quando non penetrat abus ad epas: aut res que effunduntur ad stomachum ab epate: significant dispositionem malam. Et differentia quidem inter dispositiones primam et iter hanc dispositionem est: quod cum egestionem in dispositione prima non est uox. et hec est est differentia alia: et est: quia egressio egestionis non est frequens paulatim: quoniam quod egreditur finem

bunc modū nō ē aliqd ex accitibus. Fluxus autē vētris
supflus q̄ sit raro: multoties significat crisi; laudabilē
z significat q̄ natura expellit rez supflūā in q̄ntatē suā
aut in qualitate suā vt euacuet corp̄ totū aut aliquod ex
mēbris eius z mūdificet ip̄m. Et itelligo p̄ sermonē meū
euacuationē: inamitōe corp̄is a nālīb̄ hūiorib̄ q̄ in q̄nta-
te suā multiplicant. p̄ mūdificationē hō z fluxus vētris
itelligo vacuitatē corp̄is ab hūioribus i egredientib̄ q̄nta-
te suā a natura. et cōsequitur hāc egōnem nocumenta
alia: q̄ dixit hy. in hoc sermōe suo. q̄ ē: quia q̄n est illō
ponet accidat infirmo lassitudo multitudine surgendi et
cū consuetudine eius: accidit ei uigilie z q̄ ip̄e vitupat
eā z egōem que sit cum multitudine frequenti: non est
nisi p̄pterea q̄ deicit ip̄a z mollificat virtutē: quoniam
q̄nto raro accidat ut laudetur huiusmōi egestio. Verum
tamen casus h̄tutis hic ānexus ei ē illaudabilis. sicut flu-
xus marium accidens fm̄ viam crisi; egrediēs in quan-
titate suā ab equalitate.

Tile est stercus fm̄ quantitatē ciborū
assumptorum euenire z bis uel ter in
die: in nocte uero semel z iam luce proxima
aut solito more contingere.

Eritamen oz q̄ sit egestio fm̄ illō q̄
accidit corpori duabus aut tribus uici-
bus in die: z semel in nocte: z sit plurimum
eius p̄pe mane: aut sicut de cōsuetudine bo-
minis est surgere.

Iam dixit hy. hunc sermonē in eis q̄ sunt p̄missa
z melius q̄dem cēt vt poneret sermonē illū nūc
in egōe multa: q̄ sit fm̄ semitā crisi; et ē illa quā
narrauit ante. et ego q̄dem ē uicupo sermonē eius: oz ut
sit egestio duab̄ aut tribus vicibus in die et semel in no-
cte: et reliqua q̄ ip̄e scripsit post illud: quoniam supflus ē
neq̄ fuit necessariū dicere illud. q̄ ē: q̄a sufficit vt dice-
ret: Sicut de cōsuetudine est hōi vt surgat. Quod āt di-
xit in fine huius sermonis z ē sermo ei. s. Et sit plurimū ei
p̄pe māt: aut sicut de cōsuetudine ē hōi ut surgat inuēt i
q̄busdam descriptōibus sicut ego scripsi illud et in q̄bus-
dam descriptionibus inueniē: sine illo: aut fm̄ hunc mo-
dū. et erit plurimū eius p̄pe mane: sicut de consuetudine
est hōi ut surgat: sed nō est dīa inter has duas scriptu-
ras: quoniam intentio in eis vtriusq̄ est intentio vna: et est
q̄ melior rerus est cū quā iā currit consuetudo.

Tile est etiā appropinquāte iaz termi-
no egritudinis idem stercus densari.

Et oportet ut condensetur z egestio quā
do rendit infirmus uel appropinquat
uersus crisi.

Quoniam cōdēfatur egestio q̄n appropinq̄ infirmus
uersus crisi; nisi quādo fuit subtilis aq̄sa āte illud
nō q̄ fuit spissa dura: ergo sermo eius in eo ē cū
ius egestio a principio sue egritudinis est humida. verūta-
men hec abbreviatio in sermōe de consuetudine antiq̄
fuit et p̄prie hy. s. significatio rei ex contrario suo: et di-
missio rememorationis eius cum suo noīe.

Et colore sub citrino fieri: nec insoli-
dum densari.

Et oportet ut egestio sit declinans ad ci-

trinitatem aliquantulaz: z non sit uehemen-
tis lenitatis.

Elius est si scripsisset hūc sermonē in prin̄ sue lo-
cutionis de egōe: ita ut cēt sermo eius f̄z hunc
modū. De egōe q̄dem laudabilior ē q̄ ē lenis cōiuncta: et
ē exi² ei² in hora exi² ei² q̄ fuit in dispōe sanitatis: et ē q̄
titas ei² p̄ cōpationem eius q̄b̄ aduenit corp̄i: et color ei²
declinans ad citrinitatē: et nō ē uehementis lenitatis: sicut
iaz dēterminauit subām egōnis: et q̄ntatē ei² et hora exi-
tus et q̄ntatē eius simul. s. visibilē et odorabilē: sicut di-
xi ante et manifestū ē q̄ color egōnis nō trahit ad citrini-
tatem quoniam colera descēdens ab epate cōmiscet ei: et
illud ē q̄n colera q̄ admixta ei est: est naturalis eq̄lis i q̄
tate sua et q̄ntate: et cōueniūt sup̄ illud oēs medici: quo-
niā q̄n effūdatur ab epate ad ventrē co. egressa in q̄ntate
et q̄ntate sua ab eq̄litate: nō est color egōnis prin̄s ad
citrinitatē: sed ē citrin² pur²: et q̄n n̄ effūdatur ad intestina
colera: sicut illud quod accidit ei q̄ bz icteritiā: tunc color
egestiois est albus.

Unum est etiam si lumbricos admix-
tos habuerit.

Et ex eo quod laudatur etiā ē ut egre-
diantur cum egestione lumbrici quan-
do appropinquat infirmus uersus crisi.

Quoniam laudatur egestio lumbricoz: nisi cū natura
ipsa expellit eos inferius cū reliq̄ supfluitatibus
que sunt in corpore: non quando egrediuntur
per causam aliam fm̄ viam accidentis: et ego quidem
iam locutus fui sermonem longum in rebus que proce-
dunt fm̄ semitaz crisi; in libro picriseos.

In omni acuta egritudine ventres nō
ut plenum: sed ut uacuum tractari: et
non tenuem sed carnosum inueniri bonū.

Et oportet ut sit uenter in omni egritu-
dine uacuus p̄guis.

Sermo quidem eius: uacuus: prope extensus ple-
num est. sed pinguis prope macrum extenuatus
sicut significat dictō prima res retentas in ven-
tre: z dictio secunda ventrem ipsum. sicut si diceret. Oz
oz in omni egritudine vt sit uenter uacuus: et sit co: pus
eius pingue: et non macrum.

Quoniam uero stercus et liquidum: si
ue album aut nimis citrinū aut spumo-
sum: malum est.

Stertio autem aquosa subtilis et alba
z citrina uehementis citrinitatis z spu-
mosa: illud totum malum est.

Stertio quidem aquosa significat destructionem
digestionis. sed alba significat sicut dixi ante q̄
colera citrina non descendit ab epate ad partes
stomachi: verum egestio uehementis citrinitatis signi-
ficat vnam duarum rerum: aut egestionem cui commix-
ta est colera citrina et multa: aut egestionem cui commix-
ta est colera uiridis: vt herugo eris: quod est: quia hoc
nomen quod dixit bippo. significat scdm̄ linguam gre-
corum hos duos colores simul. egestio autem spumosa
significat permutationem ventositatis uehementis infla-
tue hūiditati: cui² separātō ab ea ē difficilis et fortasse signi-

caliditatem superfluum. quod est: qz nos inuenimus spu
ma euenire exterius fin hunc modum in mari: ppter
qz venti concutunt aquam sed in profunditatibus pel
gi propter superfluitatem caliditatis. 21

Tem modicum et viscosum et lene si
ue album seu citrinum aut spumofum
malum.

Ex egone quidem mala est pauca ui
scosa lenis: siue sit alba siue citrina.

Arrauit hy. in hoc sermone duas species ex spe
ciebus egonis que ambe proueniunt a liquefactione
corporis. Et non est oria inter utrasque: nisi qz pau
ca viscosa alba puenit a liquefactione adipis facta a cali
ditate ignea que non est uehementis malicie: sed egestio q
trahit ad citrinitatem lenis puenit ex liquefactione adipis.
verumtamen eius euentus est aut quoniam caliditas faciens
ipsa est uehementioris malicie: aut quoniam adeps liquefactus
antiquus est iam computruerit quadam putrefactione. qd est
qz videmus adipem sirbi qui putrefuit exterius: colore mu
tantur ita qz uides utrumque visione manifesta dedinare ad
citrinitatem. Egonis autem ad viriditatem declinans: si viridi
tas eis fuerit pp admixtionem colere viridia: ut herugo eris
cum ipsa: qm iam ordinamus qz hic etiam color intelligit ex no
mine uehementis citrinitatis: euentus est a liquefactione ue
hementi. Et omne qdem qz pcedit ex corpore qd uides lene
est pp vnam duarum proprietatum: aut ppter ea qz ipsum recipit di
gionem fm equalitatem: ita qz non effugit naturam ps aliq
ex pab² eius quam ipsa non relouit: aut pp liquefactionem ue
hementem: ita qz non sit et in hoc vna ex p²ib² materie cui
non adueniat ca. pp hanc ergo cam sicut melius est i oi q
sit iuuamentum ut sit esle: similiter et o qd est malus: est ue
hementioris malicie qm est esle. qd est: qz p²mu suscipit op
tione nature cum totalitate sua: et secundum suscipit malici
am egritudinis cum sua totalitate. In viscosa autem res mai
festa est et exposita: qz euentus eius est multotiens quando
uehementior sit caliditas rei. et multiplicatur: et fortasse si
unt humores viscosi ppter qualitates ciborum. verumta
men isti humores quando pcedunt ex corpore non est corus
quantitas paluca. Res aut viscosa quando pcedit paula
tim est contraria prime conuenientis liquefactioni pauce. qd
est: qz nos inuenimus multoties liquefactionem uehementem
facientem fluxum ventris superfluum. verumtamen
illa cuius hec est dispositio: est prouidubio fetida. Et oria qdem
inter humores crudos: et hanc est in hoc capitulo tantum:
qd est: qz ex humoribus crudis non est fetor. 22

Plurimum autem est et mortis signum:
viscosum: nigrum: fetidum: et uiride.

Et significatiua mortis magis hec est
egestio nigra: et pinguis: et fetida: et ui
ridis.

Egestionis quidem nigre nigredo fit ex comixtio
ne co. ni. pure. viridis autem fit ex comixtione co.
ni. que non est pura: et cuius quantitas est pauca
Egestio vero pinguis procedit apud liquefactionem adi
pis a caliditate ignea. fetida autem significat putrefacti
onem in corpore. 23

Arium uero productionem significat
egritudinis: neqz minus signum est mor
tis qd quod loturas intestinorum pfert: aut
colorem porrorum siue nigrum. Coringit et

colores istos simul euenire.

Egestio autem diuersorum colorum signi
ficat de longitudine egritudinis plus
qz indicent ille spes alie: et non est illud quod
significat de p²uione minus qz illud quod si
gnificant ille. et intelligo per id egestionem
in qua est viscositas: et cuius color trahit ad
colorem porri: et que est nigra. et fortasse egre
diuntur isti colores oes simul et fortasse egre
ditur unusquisque eorum per se.

Egestio diuersorum colorum significat qz in cor
pore sunt egritudines diuerse multe: que indiget
spacio longo donec digestionem suscipiant. qd
est: quia quando sunt multe: possibile est ut sit quarum
dam earum spacium longum. qz si non fuerint eis egi
tudines longe: tunc natura prouidubio quando neces
se est ei ut resistat inimicis multis indiget etiam ut acqui
rat tempus longum in expugnando eos. 24

Entositas sine sono laudabilior est:
que uero cum sonitu melior qz illa que
intus clauditur: significat tamen amentem
aut dolorem laborantem: nisi sit uoluntarie.

Entositatis autem exitus laudabilis
est cum qua non est uox: et exitus eius
quandoque cum uoce est melior: qz eius co
strictio ubi est. et quando egreditur cum uo
ce: tunc non significat: nisi qz emittens eam
aut est cum dolore: aut cum permixtione ra
tionis nisi fuerit exitus entositatis ab ipso
cum uoluntate.

Ex hominibus est: ex quo egreditur ventositas
cum sono preter qz verecundetur. et ex eis est qui
preeligit mortem super hanc actionem scz quan
do egreditur ex istis ventositas cum uoce et sono: et mul
ti quidem hominum sunt qui utuntur illo. oportet ergo
ut ponatur illud ex eis fm vnam duarum dispositio
num: aut ut non intelligant quod faciunt: aut uehement
ia doloris cogat eos ad illud absqz uoluntate ipso
rum preter istos autem ex illis qui non inspiciunt ad illud:
non oportet ut estimetur exitus ventositatis ab eis cum
uoce significare rem malam. verumtamen melius est ne
sit exitus eius cum uoce: quod est: quia ventositas que
egreditur cum uoce ex ipsis significat prouidubio: aut
multitudinem ventositatis grosse vaporosae: aut strictu
ram intestinorum in quibus penetrat. Cum ergo non fu
erit ventositas multa: et instrumenta a quibus egreditur
ampla: tunc exitus ventositatis est absqz uoce. 25

Dolor sub hypocondriis hanc propri
etatem habet si recens et sine calore fu
erit: si rugitus superuenerit et cum egestione
uel urina eruperit soluitur: alioquin ad infe
riora transmittitur.

Postemata autem que fiunt in eis q
sunt sub hypocondriis: et que occulta
tur ex eis quando sunt tppinq ipis: et non est
in eis inflammatio: rugitus accides in illo lo

co soluitur: et proprie si egrediatur cum egredere et
urina. quod si non egrediatur: tunc propter mutati-
onem eorum fit. Et quicquid sit iuuamierum iterum
per descensionem eorum ad interiora.

Hypocrates significauit in hoc loco per apata que
sunt in eis locis qui sunt sub hypocondriis: et quod
occultantur in eis apata que noiauit artecul. i. vi-
dimias. i. mollicies: et oia apata ista sunt grossitudo extra
naturas: et quando non est cum eis caliditas sunt ventosa
et prope si fuerint propter quod tunc. Hy. id est itaque dixit: quod ista
apata resoluitur quando accidit in ventres rugitus. Ue-
rutamen vox ista non significat in ventre ventositatem tan-
tum: sed quod illa ventositas est mixta humiditati. Cum er-
go egreditur hec ventositas inferius: aut si non egreditur
sed descendit ad partes inferiores: sedant ex ventre duo
accidentia que accidunt in eo. scilicet dolor et grossitudo: et prope
si euacuatur ventositas cum vrina et egestionem: quoniam
quando accidit huiusmodi euacuatio non remanet in ve-
tre aliquid ex superfluitatibus. 2 6

Urina laudabilis est que hypostasim
albam subsidentem et equalem et con-
tinuam atque lenem habebit: et supermanens
usque in crism erit. Est enim fidelis nuncia
salutis: et significat breuitatem egritudinis
quod si modo cum hypostasi predicta: modo
sine fuerit: diuturnitate significat egritudi-
nis: neque omnino fidelis est.

Et laudabilior quidem urina est in qua
est superfluitas residens alba: lenis:
equalis in tempore egritudinis totius usque
quo ueniat in ea crisis: illa enim significat
breuitatem egritudinis. quod si alteretur ita ut
quandoque mingat urinas puras: et quando-
que resideat in ea superfluitas alba lenis: erit
egritudo longior: et est securitas in ea minus.

Sicut ante dixi quod significatio uehementie virtutis
principii primi: quod ostendi in libro alio esse cere-
brum et debilitas eius est ex opibus voluntaria: si-
militer etiam inuenimus hy. assumpsisse significationes
uehementie virtutis alterius et debilitatis eius ex opatio-
nibus illius virtutis: et iam quidem narrauit quasdam barum
significationum in eis quod premissa sunt: et narrauit quasdam ba-
rum significationum in hoc sermone: cuius premissum remem-
oratione et noiauit hanc virtutem in qua nunc est sermo eius virtutis
tem mutatiuas. Significatio vero quod significat fortitudi-
nem huius virtutis et ipsius debilitatem in stomacho: semun-
et rebus quod egerunt in oia die. Sed significationes significar-
tes uehementiam virtutis et debilitatem ipsius in epate et ve-
nis sumuntur ex vrina: quod est: quod declarantur ex vrina si-
gnificationes manifeste: quibus quidam significant digorem cer-
tam: et quidam eorum digorem diminutam: et quidam digonem
corruptam: et quedam destructionem digonis. et similiter etiam
ex eo declaratur quod precessit ex ventre. et sicut iam ostensum
est quod in egrediente sunt signa significantia egritudines pro-
pter egritudines veteris: similiter et apparet in vrinis signa
significantia infirmitates alias propter infirmitates epatis et
venarum. Primum autem a quo incipit hy. significare in ser-
mone suo et quod intendit sunt signa significantia diges-

tionem: deinde addidit ad illud reliqua signa et propter
hoc os vt loquamur in primis de signis quod narrauit in primis
in hoc sermone. cuius premissum rememorationes precepit. n.
sit consideremus in sedimine quod in vrina residet: an sit
albus: lene: equale. an mutetur: ita ut sit in quibusdam horis
semper quod ipse dixit: et in quibusdam earum e contrario illi: uel
ediuerso illius. et frequenter accidit in eo illud ita ut mingat
infirmus: verbi gratia: Si infirmus mingat in die secundo
urinam non illaudabilem: cumque fuerit in nocte que est post ip-
sam mingat urinam illaudabilem: deinde mingat et in mane
diei tertii urinas laudabilem: cumque in sero illius diei fuerit
mingat urinam illaudabilem. et illud quod significatur ex hu-
iusmodi vrina est: quod quidam humores qui sunt in venis recepe-
runt digorem et vincit eos natura: et quidam eorum non recepe-
runt digorem. quod si non mingat infirmus urinam indigestam in eo
quod est iter urinas indigestas. tunc urina eius est melior vni-
narum. nam si fuerit in ea sedime: tunc os proculdubio ve-
rit albus lene equale: et sit hec dispositio ei in toto spacio egrit-
tutinis usque consumatur. et si fuerit in ea sedime: tunc
os proculdubio ut sit in ea nebula alba: et os necessarium ut
sit color equalis in vrina in cunctis: et subtilitas eius in-
ter subtilitatem aquosam et grossam sicut vrina asini. Ue-
rutamen vrina in qua non est sedime mingit ille cuius regi-
me est equale in ultimo subtilitatis. sed urinas in qua est
sedimen multum mingit ille cuius regime est regime gros-
sum: vrina uero in qua est sedime paucum mingit ille cuius
regime est regime equale. et similiter et color vrine. nam
ipse in egritudinibus que accidunt a colera: est declinans ad tri-
nitatem. Sed in egritudinibus que sunt ab humoribus
crudis declinans ad albedinem. Et similiter sedime ipsius egritu-
dinis facit ab humoribus crudis est multum: sed in egritudinibus que sunt
a colera: non est oia aut paucum valde. verum sufficit vt sit in
vrina in egritudinibus istis nebula pendens. et significo
per sermonem meum: nebulas: rem grossam albam que est
in vrina: non in superiori parte vasis: neque inferiori parte eius
sed in loco qui est inter hec duo: aut medius vere aut de-
clinans ad superiora: aut ad inferiora: et de consuetudine
quidem mea est ut nominem illud hoc nomine. hy. aut nomina
ut ipsam nubes que est in vrina: sicut nubes in aere. quod est:
quod nubes uel nebula que est in vrina est grossior ea: sicut
nubes que est in aere est grossior aere. et multotiens qui-
dem dixi quod illud quod pendet in vrina est simile huic. et
est illud quod de consuetudine mea: nomino nebulam
pendentem. Hoc est ergo quod oportet te discere in pri-
mis et memorie commendare. In eis uero que sunt post:
oportet ut ponas mentem tuam in his que dixit hippo-
crates: quia urina in qua residet semper aliquid simili-
le sedimini quod narrauit hippo. significare fiduciam et
securitatem scilicet quia in infirmitate non est timor: et
quod de aptitudine eius est proculdubio ut resoluatur solu-
tione eius postquam non redeat et festinet etiam solutio
eius. et ad summum si moratur vrina secundum hanc dispositi-
tionem in die primo: et in nocte que est post ipsum non
pertransibit egritudo periodum primum ex periodis di-
erum crisis. et fiet eius perfecta crisis. et iam ostensum est
ostensione bona quod sermo hy. iste non est nisi in febrilibus
quoniam significationes vrine non sunt super egritudi-
nes que accidunt in cerebro et nucha: aut in pulmone et
pectore preter quod cum eis sit febris: an sint salue cum
quibus non sit malicia velocis crisis: an in eis sit timor
et spacium longum erit per significationes alias. Causa
autem propter quam sit melius sedimen residens in vrina albus:
iam ostendi in sermone meo. In sanie: in fine tractatus primi. 2 >

Urina rubea nimis cum sua simili hypostasi: egritudinem magis superiori hinc diuturnam dicit: est tamen nuncia certa et fidelis sperande salutis.

Quod si urina transierit ad rubedinem nimiam: et superfluitas in ea residens fuerit cum illo albi coloris: ienis erit egritudo longioris spatii quam prima: sed erit salua ualde.

Color urine declinans ad rubedinem quando currit aquositas sanguis cum ea significat illud multum dinem sanguis quod non est recte digestus: et propter hoc cum vincens in corpore est qui magis iuuatunus est ex humoribus sit quod in egritudine propter illam causam non est timor. Et quando urina declinans ad rubedinem est aquosa significat quod indiget digestione: et quoniam digestio indiget spacio ipse donec compleatur iterum necessarium est ut significet hoc urina quod consumptio egritudinis tardat plus quam egritudinis prime in qua residet in urina sedimen album. 28

Sed si eiusdem hypostasis fursurea fuerit: mala est: pessima uero si squamosa. alba autem et liquida et lenis: mala peior tamen que dicta est fursurea.

Quando superfluitas residens in urina est similis grossis partibus simul ordeum tunc ipsa est mala: et deterior est ea que est similis petalis: et que est subtilis alba est mala ualde: et deterior est ea que est similis fursuri.

Srossa simile sunt frusta magna que remanent in simula ordeum quando quassat et cribellat: et sunt illa cuius mollitudo resurgit mollia. Cum ergo videris in urina sedimen simile istis frustis. tunc scias quod illud est significatio mala. quod est: quod grossius in simula est quod ex ea non est molitum molitione deceti. illud autem quod videtur in urina non est possibile ut sint partes cibi que penetraverunt cum nutrimento ad venas: et permanserunt dure aut sicce. Uterum illud est: aut ex adustione et ebullitione sanguinis grossi et eius decoctione: aut ex liqfactione carnis liquefactione diuersa. Et diuersitas quod est liqfactionis eius est: quoniam resoluntur partes molles et humide a caliditate ignea et fiunt partes que ardescunt dure: et exsiccantur sicut quod torrefit super frigidum. id est sartagine: quod est: quod primum quod liquefit in huiusmodi febribus est adeps recens nouus: deinde liquefit post illud quod est durior primo et antiquior: deinde post illum caro recens mollis: deinde post illam caro dura antiqua: deinde post illam membra ipsa: et quando liquefiunt membra: vides in urina partes inaequales similes petalis: et propter illud urina hec in qua residet similes petalis ualde deterior est quam urina in qua ostenduntur similia grossis simile tantum. Et nos quidem inuenimus iterum speciem aliam sediminis subtilis sicut spuma in qua non est grossities albi coloris. Et causa albedinis coloris eius est promixtio aeris accedens ei cum totalitate sua plus quam sit comixtio eius ei quod est grossum. Euentus autem huius sediminis sit ex ventositate grossa que permiscet ex superfluitatibus humorum: quorum digestio non rectificatur permixtione qua difficile sit separare eam ex eis: et propter hoc sedimen est dispositio quam de consuetudine hy-

est nominare equalitatem. Et euentus illius est: quoniam am sedimen totum est equalium partium: quoniam quod permixtum corpori alicui partes eius videntur diuerse in suba sua et suo colore. et sedimen diuersum cuius partes sunt diuerse parue est: deterior eo cuius partes sunt magne. quod est: quia sedimen diuersum cuius partes sunt magne est significatio eius super virtutem nature: secundum magnitudinem illius substantie compositae ex illis partibus et rectificatione et certificatione digestionis eius. partes autem parue significant quod materia iam vicit naturam et superauit eas: et quod pugna inter utraque est quasi equalis: ergo hec res communicat cum omni sedimine equali. Superfluitates autem particulares que sunt in eo promouunt a bonitate materie recipientis digestionem: et malicia eius quod ex ea non est digestum. et hy. quidem dixit cum istis tribus speciebus ex speciebus sediminis speciem aliam quartam similem fursuri: et hec species est deterior specie tertia. quod est: quia species prima et species secunda significat quod caliditas febris est inflammans et liqfaciens: et oportet ne ordinaretur quarta: scilicet tertia. 29

Nebula pendens in urina si alba bona est: nigra uero mala.

Nebula pendens in urina quando est alba est laudabilis: et quando est nigra: illaudabilis est.

Postquam compleuit hy. sermonem suum in speciebus sediminis residens in urina: rediit ad finem suum in nebula pendente in ea. Significat ergo per sermonem suum: pendens: quia vult per ipsum coctis pendentes in ea. et manifestum est: quod causa in malicia nigredinis ex hoc est: quoniam nigredo accidit: aut propter frigus vehemens: sicut sanguis quod denigratur quando coagulatur: et sit pendens. et sicut membra que intrinsecus gignantur in ultimo a frigore: et conuertuntur eorum dispositio ad mortem: aut propter superfluitatem caliditatis: nam sanguis quando aduritur denigratur: et similiter reliqua corpora: et illorum etiam qui incedunt tempore longo in solo estiuo denigratur color. 30

Quam fuerit urina citrina clara: indiget istam egritudinem significat.

Et dum urina permanet citria subtilis substantie significat quod egritudo adhuc est indigesta.

Color urine naturalis est equalis citrinizatio: quod est quia euentus eius est a potibus qui bibuntur post quod eis commiscetur de colecta quantitas pauca: cum ergo commixtio colere cum potibus est plus quam oportet: si fuerit qualitas eius fortis videbis colorem urine igneum. Cumque urine huiusmodi suba fuerit tenui: significat quod egritudo non digeritur. quod est: quia oportet ut dicitur quod urina naturalis sit in colore suo temperata in citrinitate: et in substantia sua equalis: ita ut non sit lupulilis sicut aqua neque grossa sicut urina asini et bellicae: et ego quidem iam narraui totum quod necesse fuit narrare de natura urine et speciebus eius in libro meo de crasi: et propter hoc oportet ei qui uere desiderat scienciam pronosticationis ut tendat ad intelligendum illud ex libro meo de crisi: quoniam intentio in expositionibus non est nisi explanare quod occultat ex fine et exponere ipse. discernere autem inter illud quod est rectitudinem: et iter illud quod

non est ita: et uarrare demonstrationem super utrumque simul ex superfluitate est: 31

Amendus ergo est infirmi defectus.

Quod si cum illo spacio est longitudo: tunc non fit securitas ut remaneat infirmus usquequo digeratur egritudo.

Imoratur urina spacio longo preter quod digeratur vel maturet: tunc super infirmum idem valde est timor: nisi virtus egritudinis resistens valde sit fortis: et manifestum est: quod necessarium est in cognitione illius: si memor es illius quod dictum est in libro apothosmoz: consideratur uehementia virtutis et cognitione spaciū super quod est de natura egritudinis morari usquequo recipiat digonem. Cum igitur scueris illud considerabis an sit possibile egrum morari usquequo ad bonas status sue egritudinis an non. 32

Urina mortis significatiua fidelis et certa est aquosa: aut fetens: aut nigra: aut lutosa.

Et de urinis magis significantibus mortem est que ex eis est aquosa: et que est fetida: et que est nigra et que est grossa.

Urina aquosa est: cuius subiecta est tenuis et color est albus: et significat cruditate humorum in fine ultimo et debilitate virtutis facientis digonem. In rebus autem fetidis et rebus nigris iam sui locutus in eis que sunt premissa. et iste quidem siue sint singulares siue cum aliis. significat mortem. Ex eo autem de quo ingere oportet est de urina grossa: an significet mortem sola singularis: an indicet in significando illud ut componatur cum urina quam narrant ante eam. si nigra. Et ego quidem iam narras sum quod vidi inde apud determinationem considerationis in ea: et perstrationem in ea illius: ut quando legeris illud possibile sit tibi ut cognoscas virtutem et virtutem in ea: et elisgas meliorem expositionem huius sermonis: Dico ergo quod ego inueni per experientiam quod urina nigra et grossa est eius malicia est fortior. Urine autem cuius color non est naturalis sed est grossa: euertitur ei conuertitur ad vnam vnam rerum et est: quod finis eius conuertitur fortasse ad mortem: et fortasse ad sanitatem que ueniet in primo: sicut inuenitur in rebus aliis multis ex rebus que sunt extra naturam: cum mundificantur per eas corpora. Et manifestum est quod nominauit hy. urinam grossam: que est grossa ualde. Quod est: quod urina que dicitur quod est grossior sermone absoluto: non significat perditionem significat de ultia. 33

Untroque sexu nigra pessima est: si pueris uero aquosa: malus.

Et deterior urina in uiris et mulieribus est nigra: et in pueris est aquosa.

Urina nigra et aquosa significat in omnibus etatibus perditionem: Ueritatem significatio urine nigre super illud in etate iuuentutis in iuuentute: et in gradu primo: et significatio aquose super illud in etate puerorum est in gradu primo. quod est: quod ego iam dixi in his que premissa sunt: quod res que sunt in ultimo contrarietatis rebus naturalibus sunt in ultimo significantes perditionem. Et contrarietas urine nigre ad urinam naturalem et pueris non est sicut contrarietas urine aquose in eis. quod est: quod de natura puerorum est ut mingant urinam grossam in qua sit sedime mulum. Stantium autem in iuuentute et urina est tenuis: et sedime quod est in ea est: est paucum

et propter hoc fit quod urina nigra in eis significat perditionem finem: sed in pueris urina aquosa significat finem perditionis propter causam aliam. quod est. quia omnes res recipiunt digestionem velociter in eis propter uehementiam virtutis imutative que est in eis: et de natura quidem digestionis est ut ingrosset non urinam tantum. sed egestionem etiam in eis que recipiunt digestionem in stomacho: et spumam in eo: quoniam habet pleuresim aut periplemoniam et humiditates descendentes ex naso in corizam: et lippitudinem ophthalmie. et saniem in ulceribus: et propter hoc pueri quando mingunt urinam aquosam: et prolongatur spacium illius cum eis preter quod mutetur ad grossitudinem aliqua mutatione significat illud perditionem. 34

Urina cruda clara et diuturna cum aliis signis bonis: certum est apostema futurum sub diaphragmate.

Quod si mingit urinam crudam tenuem spacio longo: si relique significationes indicant quod ipse saluabitur: tunc oportet tibi ut expectes eius exituram que erit ei in locis que sunt inferiora diaphragmate.

Quam rectus fuit quod narrauit hy. in hoc sermone quod est: quod egritudines quas digestionem suscipere est difficile et sunt ille quarum generatio est ab humoribus grossis frigidis: de aptitudine crisis est ut ueniat eis cum exitura que accidit in corpore. Egritudinis autem quarum generatio est ab humoribus calidis subtilis crisis est cum solutio ventris. Uel aliter. Cum ergo moratur urina tempore longo preter quod digeratur: tunc oportet ut consideres uirtutem infirmi et contempleris si fuerit impossibile ei morari nimis propter longitudinem egritudinis tolerando longitudinem egritudinis ipsius: aut crisis erit cum exitura que ueniet ei. Uerum discretio illius est ex reliquis significationibus quod est: quod si relique significationes significauerint perditionem. tunc illud significatio erit mortis. et si non significauerint rem malas: tunc illud erit significatio euersionis. Exitura autem sunt in egritudinibus chronicis in partibus inferioribus corporis: et causa in illo est frigus materie et grossitudo eius: et debilitas virtutis accedens ex labore et inquietudine que uenit ei ex longitudine egritudinis. In egritudinibus autem acutis exitura uenit ad latus narium. quod est: quod humores in egritudinibus his sunt minoris grossitudo. et caliditas est plus et uirtus est sanior. in egritudinibus autem mediis inter istas euentus exiturarum quibus sit crisis declinat ad unum duorum laterum: et non est possibile ut dicatur in eis semper tempus quod ipse accidit superius et inferius. sed discretio illius erit ex reliquis significationibus. 35

Et afficies ut aranee tela supernatans in urina uituperanda est: significat enim liquari egrum.

Et oportet ut uituperes crassitudinem que natat super urinam sicut tela aranee quoniam significatio hec significat liquefactionem.

Et uentus crassitiei super urinam quam mingit ille cuius dissoluitur corpus. et est illa in qua hyppo suum posuit sermonem superius: est similis euentui suo superius quando infrigidatur. et bip. quidem istam causam in generatione illius narrauit. 36

Rationis est: et ordinem in nebula non negligere: utrum supremum an medium teneat locum: similiter et colores. Que etenim media est cum predicto colori laudabili laudabilis: suprema vero et nigra vituperabilis.

Et oportet ut consideres de urinis illam in qua est nebula: an illa nebula sit in inferiori parte: an in superiori parte eius et cum quibus coloribus est. nam que earum descendit inferius cum coloribus quos dixi putabis de ea quod est bona et laudabis eam: et que earum ascendit superius cum coloribus quos dixi: puta de ea quod est mala et vituperes eam.

Ignificavit hy. in hoc sermone significatione manifestata: quod notavit nebulam rem grossam pendente in urina quam notavi in libro meo de crisi: nomine derivato ex nomine caliginis: nebulam: et iam dixi illud esse in loco alio. Significat ergo per hoc quod dicit: una duarum potestatis: aut quod hoc nomen significat nomen generis in nebula divisi et caliginis: aut quod nebula non notatur aliquid bonum caligo. Quod autem fiat in urina pendet secundum descensionem eius ad inferiora: iam innui ad illud finem que premissa sunt in locis: in quibus dixi: quod multoties ens commiscetur ei viscositas grossa vaporosa. Res ergo cum digestio iam rectificata et certificata est: et discretio: et equitudo: et cuius partes simulantur est: in qua non est viscositas: quare descendit ad inferiora vas in quo est urina. illud autem cui permiscetur aer et vapores: quoniam ad superiora elevatur: erit eius elevatio et ipsius declinatio in multitudine et paucitate per comparationem eius quod facit illud. 37

Quendum est: ne vesice vicio capiaris ut quod ab ea est alienum diiudices.

Et caue tibi ne te faciat errare vesica: ita ut sit in ea egritudo: et videas in urina aliquid inde: illa enim significatio non erit tunc super corpus totum: sed erit super vesicam secundum ipsam solam.

Hypocrates bene egit in exceptione sua quam fecit modo in sermone suo: ut nos rememorari faceret illud quod dimittimus discernere multoties in egritudine. Et ideo quidem ut rememoremur huius exceptionis apud inquisitionem nostram esse de eo quod procedit ex ventre. quod est quod coiccat istis duabus evacuationibus simul: quod ipse evacuans aut superfluitates totius corporis: et superfluitates membrorum ex quibus evacuatur: et accidit quando corpus dispositio est dispositio naturalis ut evacuet superfluitatem suam per urinam et evacuet superfluitates ventris per egrediem. Cum ergo dispositio eius sit dispositio preter naturam: evacuatur cum urina aliquid ex renibus vel vesica: quod significat quod in eis est egritudo et evacuatur aliquid cum egrediente ex toto corpore: quod significat egritudinem que est in ipso. inde est. n. quod tu invenis multos hominum minime mittere sanie. cum ergo illud est ita: necesse est tibi inquire de loco ex quo egreditur illa sanies: Similiter etiam quando egrediuntur cum urina res similes petalibus. nam etiam de illo inquisitio est: sicut est quando cum urina egreditur sanies: et multoties quidem mingit homo urinam fetidam: cui permixta colera multa: et est illud ex renibus et vesica: et multoties illud erit ex toto corpore. huius vero virtutis

minera et ipsius manatio: sicut ostendi est ab epate. et fortasse non erit in hoc membro egritudo: sed totum corpus mudificatur per urinas vesicas: et renes: et aliquid ex membris eius: ita quod effunduntur superfluitates que sunt in eo ad venas. Cum ergo discernunt renes sanguinem quod est in eis: egrediuntur superfluitates ille cum aquositate sanguinis: sicut accidit etiam quando in locis multis corporis sunt exitus: et evacuatur sanies que egreditur ex eis quando rumpuntur cum urina. 38

Laudabilis est uomitus cui phlegma admixtum coloribus fuerit neque nimis viscosus: quanto vero a simplicitate remotior tanto suspectior.

Omitus magis inuatiuus cum quo est phlegma permixtum coloribus valde et non est quod uomitur ex eo spissum valde quoniam uomitus quanto plus est propior ad hoc ut sit purus est deterior.

Ignificavit per sermonem suum istum: res quam notavit puram: per hoc quod posuit proprie ipsam rem. Permixtum. et significat iterum hoc nomen purus quod intentio quod ex eo significat non est in illo. quod est quod nos dicimus in vino quod est purus: aut quando non permiscetur ei aqua aut quando permixtio aque cum eo est permixtio pura valde: et unum quod reliquorum corporum dicitur quod est purus quando non permiscetur ei sub alia: multoties enim vides colera expelli uomitu: et procedit inferius et est colera rubea clara: et est illa quam quidam homines notant similes vitellis ouorum: et fortasse vides eam plus humidam et minus rubeam: et est illa que notatur proprie colera citra et fortasse vides permixtum ei phlegma subtile aut humiditatem aquosam. hipocrati ergo videtur ne aliquis humorum sit purus sed omnes humores sint permixti si mul: quod est: quia humor purus quod est ex genere colere significat victoriam vehementis caliditatis. phlegma vero purum significat frigiditatem: et unusquisque horum duorum humorum etiam quando est purus simplex: vides cum grossiorem. quod est: quia phlegma propter frigiditatem est quasi congelatum: sed illud quod est ex genere colere. propter victoriam et dominium caliditatis vides quasi sit adustus et finiatur humiditas eius: quoniam isti duo modi sunt rerum que ingrossantur. scilicet caliditas superflua et frigiditas: quoniam caliditas finit humiditatem et deficiat ea: et frigiditas congelat eam. 39

Omitus si sit sicut succus porri: aut viridis: aut plumbeus: aut niger malus.

Quod si illud quod expellitur uomitu est in colore porri: aut viride aut fuscum aut nigrum: tunc ideo ut putetur de omni quod est ex istis coloribus: quia est malum.

In colore quidem fusco et nigro iam locutus sum in eis que premissa sunt. Colorem autem porrales vidit hy. in hoc suo sermone. sed huic colori non est nomen proprium quod sit ei: et non derivatur hoc nomen ei nisi ex porro: at vero vides quod porrum non nominatur ex hoc colore. nisi quod iste color nominetur ex porro. quod est. quia derivatio quibusdam nominibus est manifesta. ita quod possibile est tibi ut intelligas differentiam que est inter positiones eorum positione prima: et iterum derivatum ex eo

sicut est dispo in colore lacteo. Et qñqz sit difficilis in qbusda nobis cognitio nois positi positione pria z nois deriuati ex eo. qd ē: qz possibile est tibi vt dicas qz color dactylicus nō noiatur ex dactilo: sed dactilus noiatur ex colore dactilico. Similiter z color niuis. nā tu non potes scire: an ex niue denoiet: an nix ex hoc colore: z magis ēt cuius color ē rubeus clarus. nō scit: an ex ea noiet color ruber clarus hoc noie. aut ipa ex eo. has ego res in hoc libro dixi vice vna. o3 aut vt sit sollicitudo tua de eē nominū pid qv sit iuuamētū. inde est qd sit in significatiōe mani festa super itentionē quā significat: sollicitudo aut de eo qd ē plus hoc ē ex supfluitate. Et ppter hoc o3 tibi ne fias vitā tuā in ipo. vep melius ē ut conuertas curā tuā z vitā tuā in studio de eo quo sit iuuamētū: nā sicut generatur in corpe qñ est fm dispoez naturalē co. ru. clara sic etiā generat in eo quādo est dispo eius extra naturāz genus aliud colere. cuius color ē coloru porri. z multotiens qdē generat hec co. in stōacho. ppter cibos de gener ole rui: qñ nō recipiūt digōem: sicut sicla: cepe: z porri. z for tasse generat i vīs h co. absqz istis cibis pp aliqz egritudinū: z effūdit aut ad stōachū: aut ad itestīna: z significat illud caliditate in corpe egredientē a natura: z supfluitatē cui appropat in sua cōplexiōe: sicut illud qd appropiat ur bñori q generat ab oleribus q narrauim⁹. 40

Omnibus his infectus fuerit: est nūcius mortis: z infirmus morti est congnus.

Quod si uomat homo unus omnes istos colores: tunc illud erit mortale ualde.

I voluit per sermonē suū oēs istos colores qñ pcessit remōratio. s. colorē porri: z colorē fuscū z colorē nigrū: z si uoluit p istū colorē aliū pter hos egritudines a natura: tūc illud signū erit significatiō super pditionē fm duas itentiones simul: quoniā significat q in corpore sunt multe egritudines pue. 41

Quādo illud qd nonnū expellitur est uiride z fetidum: tunc significat illud mortem subitam ualde.

Iste vomitus significat fm q dicit hy. pp significationē suā super putredinē z sup mortē: si fuerit meoz ei⁹ qd pcessit ex sermōe nostro. 42

Omnis odor malus in quocunque uomitu fuerit: malum est.

Omnes odores fetidi putridi sunt mali in omni quod uomitu expellitur.

Ausa in illo ē: qz ois egritudo in q accidit putredo addit malicia ei⁹ fm q dixim⁹ ante illud. 43

Sputum in omni egritudine pulmōis seu coste est utile: si sit uelox: si facile sunt labore.

Sputū uero o3 in omnibus egritudinibus descendētibz ad pulmōez z costas: ut educiō eius sit uelos z facilis

Erimo qdē eius si sit uelox: significat pncipium egritudis. s3 sermo eius facilis ē: sicut si diceret: Et euētus illi⁹ ē quādo educiō eius ē uelox: ne sit nocūmentū cū eo qd ē: qz ex uelocitate pductiōis sputi itelligitur vna duarum pprietatū. pma significat iniuriam

egritudinis: z secūda spaciū tpiis actiōis: qm facilitas pductionis sputi ē quādo aggregātur iste due res simul: Quarta una ē vt nō sit in pectore dolor uehemēs: nāz illud qñ est phibet pectus ab operatione sua: etiam quando incipit cōpleri. Et secūda ē vt ei⁹ nō sit debilis nā qñ uis ē debilis molificatur atqz cōpleat actiōem qre phibetur a sputo. Et necessarius ēt ē in illo vt sit qd spuitur facile. nāz qñ ē uiscosū. inuiscat i mēbris iuisca tōe. uehemētē cū cradicatio ab eis sit difficilis z quādo illud ē: phibet pductiō ei⁹. i. sputi pp adherentia suā in pulmōis meatibz z similiter ēt in uehemētis grossificatiōe: difficilis pductiō ei⁹ si ē necesse ifirmo ut laboret i pductione ei⁹: z adheret ēt i qbusdā meatibz strictis ex meatibz pulmōis: z ppter hanc cūm accidit multoties apb illud pfocatio: z sputi ēt uehemētis subtilitatis aquosi sit difficilis pductiō: quoniā currit in circuitu aeris egrediēti in anhelitu: z euadit ex eo. Et hec cā pma a q sit pductiō sputi: et cā q noiatur ppinq qd ē: qz cā pma of fm duos modos: sicut ostēdi in libro meo de cāis: qru3 vn⁹ ē ille qui ē a materia: secūdu ē ille ex quo ē inceptio motus: et inceptio motus sit in tussi ex hūte mouēte pectus. et iā ostēdi illud ēt in libro meo de cāis accidētū: quoniā constrictio pectoris quādo ē breuis. fit difficilis exitus aeris cū fortitudine et uehemētia: et hec virt⁹ extrahit quod est retentū in meatibus pulmōis: et in uēnis diuisis iu eis. Et ppter illud opatio pectoris quādo ē opatio fortis. et nō ē qd phibeat ipm: et hūiditas retēta in canna pulmōis ē equalis in grossitudine: tunc pductiō eius. i. sputi ē facilis. et quādo non ē aliqz horuz duoz: sit grauis pductiō sputi et praua et si una duaruz rez fuerit iuuēta: et altera puata. erit pductiō media inter ueriorē et meliorē. et ad sūmū fm paucitatē et multitudinē in vnaqz baruz duaruz rerū: et debilitatē eaz inuenimus quosdā hoies pducētes sputum facile: et qz busdā eoz sit difficile pducere ipm. Jam ergo vt mihi: qz oñsum ē tibi oñsione manifesta et certificata ē apud te intentio hy. in sermōe suo: vt sit pductiō sputi facilis et quando certificatū ē illud: tunc certificatū ē q sermo eius uelox: nō significat spaciū tpiis tussis. s3 horā priāz ex horis egritudinis: et illa in qua dixit hy. i libro apborismoz. Quando in pleureticis apparet sputum incipiēs in principio egritudinis: eorum egritudo est breuis. Uerū tamen si intellexeris ex sermōe suo uelox: qz intēdit spaciū temporis actionis: et illud de quo ostēdi: quia ingreditur sermonem suum facilis: erit error tuus duobus modis. quorum vnus est estimatio tua de hy. quia dixit hoc tempus bis. et secundus dimissio eius qua dimisit illud quod dixit in libro apborismorum: et virtus eius est magna ualde. Et iam ostensum est tibi etiam: qz non propter has duas res tantum oportet ut intelligas sermonem eius super illud quod dicitur de expositione nostra ad illud quod dicemus post hunc sermonē. 44

Subrubeum: z sano sputo admixtū. uidetur in eo rubedo ualde pmixta saluē.

Elius est ut intelligatur q sermo eius ualde sit super mixtionem: non super rubedinem: sicut si diceret. Et oportet ut uideatur in eo rubedo per mixta saluē ualde: et hec dictio scilicet ualde: significat uehementiam apud eum et multitudinem. Jam enim dixit etiam ante: et magis iuuatius nominus est i quo pblegma permixtū est bbl. ualde et dixit in hoc sermone

et videtur in eo rubedo valde permixta saluie: et tu gdem poteris scire qd nos in inuenim^{us} in eo qd in expositum in hoc sermone: cu intellexeris sermonem q sequitur cu. 45

Suero tardum in doloris principio et rubeum: aut citrinum: neq3 sano spu to admixtum: et cum laboriosa tussi: malum nunciat.

Nam si tardatur a principio doloris tardatione multa: deinde est sputum eius subrubeum: aut citrinum: aut e tussis multa et non est pmixtum saluie: valde est malum.

Iam pmisi in eis que pmilla sunt vt ostendat certitudinem sermonis vel velox: et intentodes sermonis eius valde. Dico ergo qd cu rediit in sermone suo isto ad narrandum res contrarias eis q ab ipso sunt pmisse si cut de consuetudine et^{er}: posuit sermonem suu velox. ppe f monem suu. na si tardat a principio doloris tardatio multa et cora sermone suo valde pmixtu sermonem suu: et non e pmixtu saluie valde: et cora sermone suo: et os vt sit sputus et facile sermonem suu: aut cu tussi multa: qd e: q3 sputus qd spuif absq3 dolore cu facilitate: et velocitate sua non indiget ex tussi: nisi qntate leui. veritatem q3 os ut misce antur res q euacuatur ex corpe adinuit: et non euacuet ex eis aliquid purum simplex. sicut iam dixi in eis q pmilla sunt: et dixi iteru in libro meo de crisi: et in expositione mea qua exposui libru aphorismoz. Quia os ut sit pductio sputi in plenitudine vel in pleuretico velox. 4. 6

Rubeum omnino molestum: et album viscosum globosum: inutile est.

Reterea et rubeum quando e purum: significat timorem: et album viscosum globosum inutile.

Non addit nobis hy. in sermone hoc aliquid supra illud quod dixi in eis que pmilla sunt. Quod e qd vbi no pmiscet ei aliquid: e pculdubio purum. et rubedo gdem accidit in eo ppter colera citrinam albedinem aut et viscositas et globositas accidit a phlegmate adusto. Et ego gdem iam ostendi in alio loco: qd materie q effunditur ad mebra faciunt accidere in eis apata calida et apata dura: et apata mollia: et apata lapidea: et ceteros et quando sunt materie male: sunt apata accidentia ab eis maliciosa. et si minora malicia apatum erit fm hiores generantes ea. Quod e: q3 materie sanguine et phlegmatice sunt minores malicie et materie q sunt ex co. citrine genere: et que sunt ex genere co. ni. oes iste sunt male: quoniam isti duo hiores sunt simul corrodentes mebra. et e actio q coicat eis: et appropriat cuilibet eoz: qd co. citrina facit venire se. acutas. et co. nigra fit difficilis resolutionis. erit ergo egritudo difficilis: quoniam iste hior ppter grossitudinem suam et ppingratem suam nature terre inuisicatur in mebris suscipientibus eu: et opilat ea: et fit difficilis ppter illa cam eradicatio eius ex eis. 4. 7

Iride spumosum: malum.

Quod ex eo etiam est uiride spumosum: est malum.

Ultotiens id dixi: qd de consuetudine hy. e vt significet p sermonem suu uiride: aut colorem citrinu aut colorem que quida boium notant zinarium. i. beruginosu. Et ego qde non indigeo sermonem in boc q

isti duo colores quando sunt i fine puritatis vltio: tunc sunt mali: quoniam la locut^{us} fui i eis q pmilla sunt in oibus hiozibus puris. qd e: q3 hiores ces isti qn sunt puri ex ceptio sanguie: significat egritudinem mala: quoniam euentus illi e a caliditate inflamata. qd e: q3 co. citrina quando e pura significat qd humiditas eius aquosa: cui e ca uidetur ea uiride: id adusta e et finita zinarium aut puenit ex adustione hiozibus et decoctione et denigrazione eius: nigra autem puenit ex adustione hui^{us} hiozibus: et illa q fit co. ni. in fine malicie et corrosiois: aut ex sanguie grosso: quoniam excrucatur fm illa similitudinem: et fortasse denigrat sanguis ppter mortem suam et omium frigidis sup ipm. et os ut huius sermonis sis meoz: et no uelis a me vt naré tibi res eas de multoties. Sputu vero spumosu et e illud qd dicit i fine huius sermonis: cui pmisim remeozationem et puenit a pmixtione aeris cu humiditate phlegmatica. qd e: q3 generatio spuie in oibus reb^{us} no fit nisi h3 hac similitudinem: generat qde in mari tuc cu uer^{it} icidit aqua in ptes multas puas: et retiet i eo qd e iter illas ptes: s3 generata in eo qd decogit apd supfluitate caliditatis: et coicat istis duas simul: q3 generat ab utrisq3 apulle multe pue. et fit difficilisolutio h3 apullaz: et ppe qn aggregat iste due res simul. et sunt ut sit aer iste rter^{it} i eis turbid^{us} vaporosus et humiditas i q rter^{it} e ille aer grossa et uiscosa. quoniam in humiditate tenui sicut aq clara pura: cui n admiscet res alia qn aer clar^{us} retiet no e possibile ut morer i ea spacio longo: q3 illa hora q ille apule disruptu puenit ille aer g e in eis ad locu g e ei ppiq^{ue} et prim^{us}: et pp hac cas fit q am pulle q sunt i mari resoluunt hora ueloci. In humiditate uero grossa uiscosa: qn aer turbid^{us} fumosus retinet: morat i ea tpe longo. qn suba fiosa no ppat ascendere sursum sic aer pur^{us}: quoniam humiditatis disruptio e difficilis sicut. n. generat apullaz fit ex suba huida qn iter ipa retiet aer similis et eaz folutio fit apd disruptioez illi humiditatis: disruptio illi fit facilis qn e i natura sua: et mot^{us} aeris g e i ea ad ascendendu sursum mot^{us} fortis. S3 difficultas disruptiois ei fit qn no e subtilis: neq3 mot^{us} aeris cotenti i suba huida ad supiora e fortis: et h qde e disp^{os} aeris fiosi mribidi. qd e: q3 aer cui disp^{os} e h disp^{os} n ascendit sursum: neq3 e et subtilis: s3 e ex humiditate cu disp^{os} cu no possibile e ei soluere illa subas extensas: et pp hoc qn aqua bulit no generat in ea apulle: quaruz disruptio fit difficilis. apule at quaz resolutio fit difficilis gnanit apd hiores uetolos grossos: et apd decoctoz hiozibus grossi: aut uiscosi aut vinctuosi: a q generat uer^{it} vaporosus. et e humiditas q e sup os uasis vinctuosa uiscosa. Scds ergo huc modu os ut generet spuia in corpib^{us} aialiu: qd e: q3 no os ut estinuitur q spuia generetur in corpib^{us} aialium sicut generat i mari ab agitatioe vtri in co cu fortitudine s3 a caliditate ignea q liqfacit sanguinem et generat ex eo: ventositatem uaporosa: et nos qde inuenim^{us} illud accidere in oculis multis infirmoz. In eo aut qd dixi in hoc capitulo e sufficiencia et tibi gdem necesse ut sis meoz eius in euentu ois spuosi: siue sit sputu siue egestio aut uria. eué r^{it}. n. rei noctue no e nisi fm huc moduz. qd declaratur i istis: et no dixi illud nisi ut no cōsideret uice alia aggragatione uel agitatioe cœ in euentu eius. 4. 8

Si nigrum est mortale est.

Quod si iam in illo consuetuz sit ex puritate sua ut uideas ipsum totum nigrum tunc hoc est deterius illo.

Iam locutus fui in humoribus oibus puris. Si
nes cōem in eis que sunt pmissa: et dixit et in hu-
moribus melancholicis sermonē pprūm. Si
ergo nō fueris seruās id: tūc redi ad ipsum et lege ipsum 2°
illud. n. ē melius q̄ ut ego scribam tibi res vnas et ean-
dem multoties. 49

Si in pulmone coherens sonuerit: nec
q̄q̄ inde exierit: malum ē. Sternuta-
tio cum reumate in omni egritudine pulmo-
nis et costis: malū ē. siue. n. illa sternutatio p̄-
cedat siue coequa sit egritudini: malus est.
Sternutatio uero sine reumate in oī acuta
egritudine: bonum est.

Orixa uero et sternutatio in oīb⁹ egrī-
tudinib⁹ que sūt in pulmone uel costis
sunt male. siue sit illud ante aduentum egrī-
tutinis: siue post euentum eius. In reliqs at
egritudinib⁹ pnciosis: sternutatio ē ex eis
qbus fit iuuamētum.

O cōsuetudine oīum medicorū ē ut significet per
sermonē suū: coriza: humiditatē albas lenē euacua-
tā ex narib⁹: sicut de cōsuetudine eorū ē etia³
notare humiditatē que descendit ex palato catarrus. Et
mirus ē q̄ hypo: dimisit ut adderet sermoni suo: coriza
loco sternutatiois: catarrū. q̄ ē: q̄ malicia corize q̄ ac-
cidit in huiusmodi egritudinib⁹ nō ē nisi ex parte vna: ca-
tarro aut malicia ē ex duobus modis. Et ego qdē iaz
dixi multoties q̄ nos iaz inuenimus res quaz malicia ē
in hoc q̄ ipse sunt cause rerum aliaz que nocent. verūtrū
ipse connumerant q̄q̄ i significatiōib⁹ malis. Et inuenim⁹
itē res alias ab eis: que nō sunt nisi significatiōis ma-
le tūc a q̄ nō accidit res mala: sed nō significāt tūc nisi
rem malā que generat ab eis. Et inuenimus res alias q̄z
dispo ē tertia dispo: et quaz malicia ē duob⁹ modis simul
i. ex pte significatiōis: et ex pte causaz. ex pte qdē signi-
ficatiōis: q̄ euē ē eaz ē p̄p egritudines malas. sed ex
parte causaz: q̄ ipse ē facit egritudines alias multas.
Catarrus aut et coriza sunt in egritudinibus pulmonis
q̄ eleuat ad caput vapor calid⁹. Nocumētū at puenit
ens ab eis nō sit ex eis virisq̄ simul: sed ex vna eaz tūc:
et catarr⁹. q̄ ē: q̄ coriza ē res euacuata ex narib⁹: et sit
euacuatio ei⁹ necessario ad exteriora. O ergo ut sit ca-
tarrus deterior coriza. et p̄p hoc ego nescio q̄re dimisit
hypo. dicere catarrū in hoc sermone: nisi voluerit ut in-
telligat ex sermone suo coriza: et catarrus. et p̄t ē esse
q̄ scriptor p̄mus dimisit dicere illud. Inuenim⁹. n. nūc
res multas in qbus hoc accidēs accidit. Sternutatio at
fm plurimū puenit cū coriza: et qm iterū mouet totum
pect⁹ motu vehemētī: tūc nocet pulmōni. et p̄p hoc os ut
dicatur in coriza et catarro: q̄ sunt significatiōes male
semp in istis egritudinib⁹ cuz impleant pulmōnē hūore
malo. in malicia aut eaz q̄ accidunt postq̄ plōgat egrī-
tudo ē causa: q̄ significat q̄ egritudo q̄ est in pulmone
ē magna fortis: et q̄ capiti iam aduenit nocumētū inde.
In reliqs aut egritudinib⁹ nō ē possibile ut accidat ster-
nutatio in pncipio egritudinis: neq̄ aliud ex aliis accidē-
tibus q̄ si accidat post lōgitudinem egritudinis: signi-
ficat euasione: q̄uis egritudines sint pncioses fm reliqs
significatiōes. quod ē: q̄ significat digōem et vehemē-

tiam virtutis expulsiue que ē in cerebro. hec enim stus
q̄ ē fortis ita ut expellat v̄tositatem vaporosam que
generatur in cerebro cum humiditate que apparet in q̄
buldam horis: et sentitur et occultatur in q̄buldam earū
et non sentitur et sit eius aperitio difficilis: facit euenire
sternutationem. 50

Sputū subsanguineū clarum in pul-
monis ualitudine: in principio nullo
colore turbatum: salutes significat. sed si u⁹
q̄ in diem septimū aut amplius idēz sputū
manserit: suspectum est.

Sputū aut cui aliquid sanguinis ad-
miscetur: qui nō multus ē: et rubeum
clarū in apostemate pulmonis: in principio
egritutinis significat salutes valde. Quod
si egritudini superuenerint septē dies: aut
plus illo: et sputum fuerit cum illa dispo-
nē tūc fiducia tua de illo inde erit minus.

Ergo et iste ē sermo cōis in oibus apostemati-
bus calidis: et iam dixit hypo. ipm multoties in
alio loco: et ē: q̄ currit ex humore effuso ad mē-
bra apostemata: quod ipso ē subtile: q̄ quod apparet de
membro in quo ē apostema nō ē spissum in natura sua:
sicut cutis apparet. et p̄p hoc quando accidit in ore et in
tub⁹ foraminibus nariū et in oculis apostema: currit
ex eo humiditates subiles similes virui q̄ currit ex vl-
cerib⁹. ergo fm h̄ ē q̄ in pulmone sit ap̄a: euacuat hūi-
ditas ex eo ad loca vacua q̄ sunt in eo: et sūt cāne diuise i
eo. et huiusmodi qdē hūiditas eleuat in hōra tussis et ex-
pellit et significat naturā sanguis facietis ap̄a in pulmōe:
qm ipa ē aquositas illi⁹ sanguinis. et p̄p hoc si humor: fa-
ciēs apostema fuerit de genere colere: videbis colorem
illū humiditatis citrinū. et si fuerit sanguine⁹: colorē ip̄i
rubeū. et si fuerit p̄mixt⁹ ex istis duob⁹ simul: videbis co-
lorē ei⁹ rubeū clarū: et p̄ductio sputi humoris huius est
vna de significatiōib⁹ laudabilibus: et minus ipso lau-
dabile ē sputū sanguinis puri: et dignū ē ut abhorreat hō
h̄ signū. ē. n. sicut illud q̄ accidit in pulmone q̄ dīstrū-
pitur aliqua venaz eius ex vlcere quod accidit in eo q̄
niam sputū tunc et erit sanguis purus. verūtrū q̄ euacua-
tur de sanguine et expellit in eo q̄ habet periplemonia
ē paucū valde simile euacuatiōi sanguinis et sputo ei⁹ eo
cui aduenit attritio in pulmone suo. p̄pter toriōem tor-
quētes ipm. et accidit simile huic iterum q̄ effundit ad
os sanguis subtilis substantie: et ē gingiua mollificata
cui nō ē possibile retinere ipm ab effusione. et euacuatur
et ex palato similis huic sanguini aquoso subtili ab huius-
modi causa eadē. nō ergo ē extraneum et si accidit simi-
le illi in pulmone. et tibi qdē est possibile ut significes
super illud facile ex substantia sanguinis et eius quantitate
q̄ ē: quia sanguis qui euacuatur a pulmone nō ē gros-
sus in sua substantia neq̄ multus: neq̄ morat hoc acci-
dēs vīq̄ in diē septimū: s̄ mutat p̄pe et digerit i dieb⁹
p̄mis q̄tuor. q̄ si nō mutat i hac hōra: mutat p̄culdubio
in ebdomada prima. Si aut morat etiam in hoc spacio
fm dispoem suā illaz: tūc manifestū ē q̄ egritudo plon-
gatur: qm si p̄māet vīq̄ ad diē septimū preter q̄ susci-
piat digōem: significat q̄ ipa recipiet digōem in tēpore
longo: et de aptitudine spaciū ipis qm plongat i firmitas

et ut accidat in curatione eius error insulans: aut ex infirmitate: aut ex eis quod seruunt ei: aut ex rebus extrinsecis: et multoties accidit ex medico etiam. quod si non accidat error ex aliquo istorum: tunc non sit securitas super virtutes: quoniam cadat et deuincatur in hoc spacio in quo recipit vigorem. Et per hanc causam dixit hypo. tunc si egritudine supervenerit dies multi et sputum fuerit cum illa dispositione: tunc fiducia tua de illo erit minor. Si

Omnis sputum perseverante dolore: malum est. Sputum nigrum pessimum est. Et omne sputum cum doloris diminutione: bonum.

Et omne sputum per quod non quiescit dolor: est malum. et quod ex eo est deterius est nigrum: sicut narraui. et omne per quod est doloris sedatio: est laudabile.

Ermo iste cōis in omni quod pcedit ex corpore. dixit. n. illud in libris aliis: et in libro apborismo rus: ubi dixit. Quia oportet pperie ut cōsideres qetē egritudinis. Multoties. n. pōt natura sup egritudinē: quā egritudo sit mala et vincit eas: qre mūdicat corpus per euacuationem rei male et materiei male ex eo. Cum ergo aspiciat illud qui videt et cōsiderat maliciā eius reuertur ex eo: quoniam nescit si sit euentus euacuationis illius per accidens: aut sit ppter ea quod natura euacuat rem malam. Et rememoratio eius quam facit hypo. in libro apborismo rus: nō ē nisi ad nomen quietis tñ. In hoc autē libro adiungit ad illud dolores et dixit: i laude sua: quā laudauit sputum et omne cum quo est quies doloris. Et nos qdem inuenimus eum post paulatim narrare significationes accētes in egritudinibus que cōuertunt ad salutē: et cōprehendit eas in noie quietis: et pcepit tibi iter qñ pcedit in sermone suo ut pscruteris pseruationes et cōsiderationem in significationibus quas dixit ut sit tibi possibile qñ pportionaueris adinuicē iudicare super cōtate declinationis egritudinis versus salutes: aut versus maliciā: sicut ē illud qd inuenimus eū facere in sermone quē iudicamus exponere. Dixit. n. quod pductio sputi qñ p ipam nō quiescit dolor: tūc nō ē signus illud laudabile: et nō sufficit tibi ut scias tñ illud in pronosticatione certa p illud qd accidit: sed idiges ēt ut aspicias in reliquis accētibz: et nos inuenimus hypo. ostēdē illud cū ipse dixit: sputum nigrum. qd ē: qz in hora doloris sūm dispōnem suam qz ē significatio cōis: ē necesse ppter illud cōsiderare in eo qd expuit: qñ sputum aut rubrum aut citrinum significat illud quod timor ē minor: et si ē nigrum significat pductionem significatione forti valde. Cum ergo pscrutatus fueris illud et inqseris de illo: et reliquis rebus remanētibz: aggregabis tibi inde res vna cōis in pronosticatione certa forti. Et hypo. qdem ordinauit post hunc sermonē significationes laudabiles et illaudabiles: ut rememoret per eas illud qd pcessit de sermone ei. 52

Omnis dolor pductor locorum si superveniente sputo vel solutione ventris: vel vel pblebotomia adhibito: vel quolibet cōpetenti medicamine nō fuerit diminutus: pus ibi futurum denunciat.

Quicquid dolor in istis locis nō quiescit neqz apud productionē sputi: nec apud eva-

cuationem ventris per egrēem: neqz apud minutionem et regimen et curationem per medicinas: tūc oportet ut scias quod eius esse cōvertitur ad pus.

Oportet ut scias de esse dolorum qui sunt in partibus pectoris et pulmonis: et nō gescunt per curationem ppter quod sit horum malicia ex re alia excepto hoc quod ponit in hoc capitulo tñ: qd cōvertit ad pus. qd ē: qz ille egritudines sūt medie iter egritudines qd cōsumunt cū velocitate et facilitate: et iter illas quibus non ē sanatio. 53

Quaredo colerica sputo admixta et sine sputo mala est.

Et quicquid accidit pus super sputum ad huc vincit colera ē malum valde: sine sit exitus qd ei egreditur quicquid sputum super quod vincit colera: et quicquid sanies: aut sit viri usqz exitus simul.

Cuiuscumque apostematum quod in pus cōvertit in superioribus corporis partibus in quibusdam quorum quedam pars ē sanies: et residuum illorum est idigestum: nō ē curatio facilis. Si autē ostenditur in eo cum illo significatio alia mala: est eius malicia plus: et plurius illo malicie sūt apostemata que sūt in nobilibz. quod ē: qz significant quod humor facies ē maliciosus valde: qñ illud significat quod natura cōvertitur apostema maturare: et quod ipa non inuenit in eo vium omnino. 54

Et si a die septimo contigerit.

Et precipue quoniam incipit sanies et iam supervenerint egritudini septem dies.

Ermo iste cōicat omni quod accidit in aliquo die erit crīsa. quod ē: qz ex euentu rei in aliquo die rum crisis finitur pronosticatio et certitudo eius verūamen illud an sit laudabile aut illaudabile: significatur ex significationibus aliis: qñ qñ accidit infirmitas duor in die septimo: aut fluxus ventris: aut fluxus sanguinis narium: deinde ē dispō eius post illam euacuationem melior: tunc illa significatio ē laudabilis: et si ē cōtrā dispō deterior: tūc ē illa significatio eius illaudabilis. Et significatio cuiuscumque harum dispōnum quando ē in aliquo dierum crisis: ē magis certa et magis credenda: qñ quando ē in alio die. Et ego qdem iam locutus fui in illo sermone prolixo in libro meo de crisi: et in libro meo de criticis diebus. et oportet ei qui vult intelligere quod dixit hypo. in libro hoc sūm certitudinē et pscrutationē: ut exercitetur in primis in libris illis. 55

Atem nāqz in quattodecim diebus nisi signum quodlibet aliud sperandi de salutis adesse cōsideraveris.

Et time ei qui pducit hoc sputum quod morietur in die. xiiii. nisi eveniat ei accides laudabile.

Iam intellexisti certitudinem huius sermonis et veritate ei in expmētis nostris de me in eo quod iudicavi super infirmos: et ppter hoc os ut cōsideres quod vicit hy. et ponas mētē tuā in eo ut nō expimes super sūmonem eius quod est sicut illud quod scripserunt

multi medicorum cum sermonibus quibus non sit nisi sufficien-
tia per os nonem tamen: cumque comprehenderit intentio eorum in eo quod
apparet in infirmis declaratur ab eis: quod sunt falsi. quod est: ga-
tu potes quando consideras hanc egritudinem quam narraui: et ere-
xeris ea in aia tua: et ei^{us} dispositio est media inter egritudines
malas: et egritudines laudabiles. pcedere et idicare dies
in quo ipse infirmus morietur. Pone ergo verbi gratia: quod ali-
quis piecit vel expuit in die septima sanie non pura: ne-
que in illa die totam: sed cum ea permixtus fuit aliquid de ge-
nere colere: aut fuit totum quod expuit huius generis tantum
propter quod fuerit cum eo sanie: sed relique remanentes res. per
culdubio in hoc infirmo fuerint medie. scilicet etas et humor: et re-
liqua res remanentes: ita quod non fuit in fine fortitudinis humor:
neque in fine debilitatis. et similiter est regio et hora pñe
et horis anni: et dispositio aeris et etatis: et ponam^{us} per oia
ista iuerint media inter illud quod est in fine bonitatis: et in
ter illud quod est in fine malicie. Et sicut narraui in
istis rebus: quod sunt medie in bonitate et malicia. et similiter
ponamus quod vni quodque generum significationum que ap-
parent in infirmo est medium. Dico quod istius infirmi mors ti-
metur vel expectatur in die. xiiii. quoniam hec hora est me-
dia in euentu mortis. quod si appareat in eo significationes
alie laudabiles: tunc scias quod mors eius tardat ab hoc ter-
mino. Et si appareant significationes in eo illaudabiles
male: tunc time ei mortem ante diem. xiiii. Et bypo. qui-
dem narrat significationes laudabiles et significationes
malas in eis que sunt post: cum dicit quosdam carum
nobis suis: et aggregat rememorationes quarundam ea-
rum. Non autem oportet quod tu putes de illis significationi-
bus opinionem absolutam: quod sint equales in virtute: sed oportet
tibi ut rememoreris eius quod scripsit by. in eis: et quod
addimus et nos ad illud: et ut consideres eorum numerum et
virtutes ipsarum. In quocumque ergo iuenis bypo. dixisse: ga-
significat euasioneem aut perditionem: pone eas in gradu
primo: que quod significat euasioneem in significationibus
laudabilibus: et significationes quod perditionis in signifi-
cationibus illaudabilibus. Et similiter est in quo dixit: quod signifi-
cat mortem in primo: aut quod est perniciosa valde: et non dixit in
ea absolute: quod est perniciosa: aut significat mortem. et si
multiter: et intellige rem in significationibus salutis: quod
dixit in significationibus. quod significat significationes
magnum super euasioneem: aut quod significat fiduciam et salu-
tem: et quod egritudo est breuis spatium: et que sunt illis simi-
lia. Significationem autem in quibus dixit: sermone absoluto:
quod sunt perniciose: aut edicant euasioneem. natura est media inter
duas extremitates: et non est oculum de istis signifi-
cationibus in quibus locutus fuit per compositionem suam: quod sunt plus
significantes mortem: aut plus significantes euasioneem quare
addidit ad eas multitudinem et diminutiones: quoniam
do appareret cum sputo pernicioso quod ostendit in die septima: quod
dam significationes male que sunt in gradu primo: non est
possibile ut remaneat infirmus usque ad diem. xi. et plus
illo multum: si appareret cum illo plus significatione vna. et
similiter est si appareant cum eo quodam significationes lau-
dabiles: quodam illaudabiles: pretendit egritudo usque ad
septimanam tertiam. quod si misceantur significationes signifi-
cantes euasioneem et significantes mortem simul: deinde
fuerint significationes euasioneis plures et fortiores: aut
significationes mortis plures aut fortiores: tunc timea-
tur vel expectetur infirmo in illis diebus primis quod plus
gabitur spatium vite sue: et expecta ei in eis trius illius. scilicet
quod spatium vite sue abbreviat. et est si infirmus fuerit senex
aut debilis humoris: aut fuerit hora pñe ex horis anni ma-

le complexionis egrediens ab equalitate: aut dispositio aeris in
illa hora similiter: tunc expecta ei mortem cum veloci-
tate: postquam sciueris et in istis quod intentio est sumpta ex humoris
te magna valde.

56

Quod huiusmodi est robur et constantia
egri: et bonus spiritus: et facilis proiectione
putredinis cum tussi: et equalitas totius cor-
poris in habitudine caloris et multitudinis
nec sitierit: et si urina et stercus et sudor et so-
nus bene se habuerint. Que si bene se sunt
habentia: uitam sunt pollicentia: ex quibus
si plura defuerint post diem. xiiii. mortem fu-
turam pronuntiabis. Et contrarium qui-
dem quod est mortis signum huiusmodi est
scilicet debilitas egri: spiritus anxius magnus
et defensio: dolor permanens: proiectione cum
laboriosa tussi: sitis perseverans: corporis
circa calorem inequalitas: uentris et laterum
calor magnus: sed et frons et manuum et pe-
dum rigor: et urina et stercus et sudor et sonus
ut diximus: sunt minantia morte. Nec
si predicta proiectione colerice putredinis
superuenerint: mortem futuram ante. xiiii.
dies non dubitabis: uel in. ix. uel. xi. Ex hac
ergo consideratione sputum dices esse morta-
le. Et si uitalia mortisque signa cognoueris
pronosticorum rectitudine inoffense pergre-
dieris.

Et ista sunt signa laudabilia scilicet
robor: et conscientia egri. et bonus spi-
ritus.

Et hoc sermone incipit determinare bypo. signi-
ficationes laudabiles: et significationes malas: et
sunt ille in quibus locutus fuit in eis que premissa
sunt: et per hoc ego pertranso omnes eas: et venio ad exponen-
dum quod est post eas.

57

Inter matum quodam in. xx. quedam in
xl. quodam in. lx. rupturam differunt.

Reliquorum autem saniositatis pluri-
mum rupitur: quodam eius in. xx. et quod
dam in. xl. et quodam in. lx.

Non nobis declaratur quod voluit per sermones suos
Reliquorum saniositatis. quod est: quod possibile
est quod ipse significauit per reliqua saniositatis illud
quod accidit in membris aliis: et non quod accidit in pec-
tore et pulmone: et est illud in quo est sermo eius usque
ad hunc locum. et possibile est quod significet iterum speci-
es saniositatis accidentes in istis membris que non assi-
milantur illis speciebus: quarum precessit rememoratio:
et possibile est quod significauit per sermonem suum istas du-
as species simul. Et quando dixi species que non simila-
tur illis quarum rememoratio precessit tunc oportet ut
exponam intentionem illius. Dico ergo quod bypo. non posu-
it sermonem suum usque ad hunc finem in omnibus spe-
ciebus saniositatis accidentis in pectore sed in illis in quibus
admisceat sanie aliquid de genere colere: sicut dicit bypo

i 2

Neq3 posuit fimonem suum iterum in omnibus istis: s3 in illis que rumpunt in diebus. vii. 7 parus accidit illis qm plurimus eorum rumpitur in die vigesimo. Et ex eis sunt quarus spacium e logius isto: 7 sit ille in gbus fuit sermo eius nuc. Et earum species sut due: que diuersifi cantur in tempore: quarus vna e scdm membra ifirma: 7 scda scdm humores dñantes. Scdm mebrus gdes: qm quodcuq3 ex mebris e calidius 7 leui: eius saniofitas e velocior. 7 quodcuq3 sit frigidius 7 durius: eius saniofitas tardatur. Scdm humores qdem: qm quod accidit ab humoribus calidioribus: eius saniofitas erit veloci or. 7 qd sit ab buozib3 frigidiorib3: ei3 saniofitas e tardi or. Iste ergo sut differētie sumpte ex ipa substantia buius rei quefite: 7 cosequuntur eas differētie alie due extrinse cūe: 7 sunt que sumunt ex etate: 7 ex natura: 7 ex regio ne: 7 ex hora pñti: 7 ex hora dispōis aeris: 7 ex virtute in firmi. humores. n. calidi in oibus istis sut velocioris sa niofitatis. 7 frididi tardioris. Qd aut qd dixi inde oz vt itelligas cōter in oibus spēbus saniofitatis. Et vt mihi ēt q sermo in hoc loco ē in saniofitate que sit in pulmo ne 7 pectore.

Oportet ergo medicus diez principii no ignorare: 7 in qua hora corpus pri mum habuerit calere aut rigere: aut per in firmum cognoscere quādo incepit in eodez loco dolere: 7 compunciōes sentire. Nec enim sut prima collectionū idicia: ex quo di ces erūt tibi cōputandi: 7 ide eruptiōez expe ctabis in pdicta tēpora.

Oportet ut consideres quādo est in ceptio saniofitatis: 7 computes illud a primo die quo febricitauit infirm3 aut ad uenit ei si aduenerit rigor: aut quando esti mat q3 iuenit dolorem: 7 facta est loco eius grauitas i loco in quo iuenit dolorem. Ista enim sunt ex eis que sut in iceptione sanio fitatis. Ab hac ergo hora op3 te numerare 7 expectare rupturam in horis quaz pcessit rememoratio.

Leuioz rex sup quas cōuenerūt oēs medici vt facerent eas apparere apparitione manifesta est q in hora saniofitatis apatum que sunt in mebris nobilib3 que nō soluūtur per medicationem sed fiunt sa niosa: accidit rigor: 7 sequitur illum febris. Et ego gdes iam oñdi i libro meo de rigore q3 euētus eius ē ex acut itate saniei generate i mebris nobilib3 qm mordicat: ea ē corrodit pp retētiōem in eis: sicut faciūt medicine acutē qm appropinquāt vlceribus maliciosis 7 egritudinibus accideb3 a putredine: accidūt. n. tūc rigor 7 febris: qm segit buiusmodi rigores febris. Et pp hoc dicit hypo. hec duo accidētia simul: 7 posuit primum quod dixit ex eis febrē. dixit. n. A pmo die in quo febrū ifirmus. 7 si voluit per id pimum diem egritudinis: sed diē i quo ac cidit ei febris cūz rigore. s. i. quo febris praua facta ē pl3 q3 fuit: 7 accidit ifirmo ēt illa hora grauitas: quonias hu mor diuisus ē in partes multas paruas: qm dispargit i membro apostemoso: 7 ouertitur ad saniem: 7 aggrega tur in loco ex locis vacuis ppinquis loco apolo. Dixit ergo hypo. q3 te oportet expectare rupturaz apostematū

in die. xx. aut in quadragēimo: aut in. lx. ab hora i qua accidit ista accidecia. 7 sut tria: quoz vnum ē rigor: ei fm ē grauitas: 7 tertium ē fe. vebemes multum plusq3 fuit: sicut dixi.

Et si collectio in uno laterum contingit aut ambobus euenerit: uniliter percū craberis. 7 si in altero magis caluerit de hic iacere super alterum uidebis: 7 si pondus i altero setiat iterrogabis: 7 ex hoc apostēa in altero latere 7 non in ambobus esse diu dicabis.

Quod si fuerit saniofitas ab uno latere tunc oportet ut consideres de esse ip forum: an inueniat dolorem in latere: et si unum duorum sit calidius altero: precipe in firmo ut iaceat super latus suum sanum de inde interroga eum an imaginetur ei q3 sit quasi pondus suspensum lateri superiori. nam si fuerit ita: tunc saniofitas est ab uno laterum.

Iam scūm3 ex diuisione 7 idicatione anatomie: q in pectore sunt pāniculi diuidētes ips in duo media: 7 distinguūt iter diuisiones eius qrum vnusq3q3 tēditur a thorace ad os vortis: qre fiunt i pecto re due cōcavitates vel duo vētres. 7 pp hoc qd aggre gatur in vno lateri eius saniofitas: nō transit ad lat3 ali ud sicut accidit illud in loco qui ē iter siphac. quod ē: q3 sanies in hoc loco currit circa oia itestina: sed in hoc loco i. in pectore nō ē possibile vt effūdatur a latere dextro d us ad latus sinistrum aliquid ex sanie: neq3 a latere sin stro ad latus dextrum. Et ppter hoc pcepit hypo. vt cō sideres sanien: 7 speculeris si sit cōtenta in duobus la teribus pectoris simul: aut vno eoz tñ. quod ē: q3 quā do quod ē in apostematibus pulmonis cōuertit ad sanie m 7 egritudinē periplemonie: aggregat illa sanies ppro prie in duabus cōcavitatib3 vel vētrib3 pectoris sinist: nō in vno eoz. At vero qd quod ē i apostematib3 acci dēntibus in pāniculo tegere costas in egritudine pleureti cōuertitur ad sanies: aggregatur illa sanies in vno duorum vētrium. s. pectoris pprie nō in ambob3. 7 signifi cat sup latus ifirmum ex duab3 reb3: qrum vna ē muta tio caliditatis. quod ē q3 latus ifirmus sentit vebemēti3 ris caliditatis: 7 scda ē grauitas: q3 qd tu facis iacere ifirmum super latus alterū sentit grauitatez vel pōdus suspēsum in latere superiori pp saniei aggregationez in illo latere.

Et ex signis buiusmodi que sunt puri bilia coniecturabis: feb. eniz indefi ens erit: fed i die modica: in nocte uerō ma gis accensa 7 sudor multus 7 in tussiendo falsarequies 7 oculorum reductio atque in eorum angulis rubor: 7 unguū constrictio 7 digitorum calefactio. Amplius tamen in eorundem digitorum summitatibus 7 ipe dibus fiunt 7 recedunt minuta apostemata fastidium patiuntur: 7 p corpus eoz uesice nascūtur: 7 nō morātur.

Et oportet ut agnoscas omnes empiricos per significationes istas: in primis quidem febris non separatur ab eis: sed in die minuta erit: cumque fuerit nox augmentata magis erit febris. Sudant sudore multo: et non quiescunt a tussi: et non expuunt aliquid de quo sit curandum: et submerguntur oculi eorum: et rubet gene eorum: et curuatur unguis manuum ipsorum: et calefiunt eorum digiti: et proprie eorum extremitates: et accidunt i pedibus eorum apostemata que fiunt: deinde gescunt: et non desiderant cibum: et fiunt eis in corporibus eorum uesice: in quibus locis minuantur retentiones.

Hippocrates notauit empiricos illos: quorum in corporibus sanies est aggregata vel retenta: sicut est aggregatio vel retentio eius in membro apostemato: et si iam eruptum est apostema: empiricos. verumamen de consuetudine medicorum est hoc nomine nominare proprie qui habent hanc egritudinem in pectore suo et pulmone suo. Et sanies quidem in egritudinibus his postquam rumpitur apostema aggregatur in spacio quod est inter pectus et pulmonem: et quoniam non spuitur illa sanies cum velocitate et facilitate: conuertitur dispositio eius ad putredinem: et moritur infirmus. Et quando est illud: accidit ei febris ignis assidua et continua. et augmentatio huius egritudinis proprie est in nocte: et illud accens aduenit omnibus habentibus ethicam febrem. Et additio quidem in nocte in caliditate febris non est ex natura sui: sed propter quoddam ex accidentibus: et quoniam membra radicalia corporis eius que habet febrem erubescunt calefiunt et inflantur et propter illud necesse est ut sit febris quas habet in omnibus horis equalis: ex qua sentitur caliditas leuis: sicut est caliditas que sentitur ex calore. Cum ergo infirmus comedit et bibit: et digeritur cibus eius: accidit ei simile illi quod accidit calci quoniam roratur super ipsum aqua. Sentit enim qui tangit corpus eius extrinsecus quod candit: et eius fortior facta est quam fuit ante illud. et ego quidem iam ondi vobis illud multotiens: nam si cibaueris illum qui habet hanc febrem in horis diuersis: scies quod illud non accidit ei nisi propter cibum: non propter egritudinem. quod est: quia tu iuenis caliditatem febris accendi in hora sumptionis cibi: et augmentat hora qua recipit cibum suum infirmus: et sit vehemens: et sit fortis valde in hora penetrationis cibi ad corpus. Sudor autem accidit ei propter debilitatem: quoniam cibus penetrans ad corpus eius resolvitur in sudorem: quia cibus erat male digestus in prima et secunda digestionem: et iam accidit desiderium iussendi. quare aduenit ei simile sonitui qui fit i gutture: et non premit aliquid cui sit quantitas: quoniam si preiceret aliquid cui esset quantitas: non remaneret empiricus. Et caetera propter quas non est ei quod expuit quantitas sunt tres: quarum una est viscositas saniei et grossitudo. Et secunda est spissitudo pancreatici continentis et tegentis pulmonem. Et tertia est debilitas virtutis infirmi. Sermo autem hypo. Et profundantur oculi eorum: est accidens quod comitatur omnibus febribus chronicis: et proprie quoniam eorum siccitas est siccitas manifesta. in rubore autem generatum causa est caliditas que est pulmone et tussis. quod est: quia ille due cause simul rubificant faciem et totum caput: quoniam ad ipsum eleuantur vapores ex materiis que sunt in pulmone. In curuitate autem unguis causa est liquefactio carnis que stringit eos et retinet a duobus

lateralibus simul. Digiti vero quibus sum plurimus in egritudinibus chronicis ifrigidantur: tamen ipsi in febribus ethicis permanent calidi: quoniam est generatio hanc febrium in membris radicalibus: et caliditas extenditur in extremitatibus digitorum plusquam situs in loco carnoso: et non exterius. et causa in illo ostenditur tibi si rememoratus fueris ei quod narraui tibi quod accidit apud susceptionem cibi. quod est: quia apperitio caliditatis multiplicatur in loco ubi est humiditas plus. et quoniam plorat ipsa apostematur eorum pedes: quoniam mors totius corporis incipit illic propter longitudinem eorum a membro in quo est incepto vite plusquam reliquorum membrorum: et tunc quidem destruit desiderium eorum: quoniam huius digestio moritur et cum religio virtutibus. Uesice autem veniunt in corporibus eorum propter aggregationes humorum corrosiuorum in eis. Iaz. n. hypo. narrauit naturam horum humorum in tractatu secundi libri epidemiarum: ubi dicit: Et generabitur sub cute virus: quod cum retinebitur illic calefit. quod est: quia hoc virus penetrat in partes cutis intrinsecas raras. Cum ergo peruenit ad superficiem eius apparentes prebentur a penetratione sua: quia est spissum valde: et propterea vides ipsum corrumpere hanc partem cutis: et separat iter ipsam et iter partes intrinsecas velociter. Cum ergo aggregatur in loco que est inter duas laminas: generat: uesicas. Si

Qui vero uelocius empirici fiunt: utrum ex eis que dicta sunt aliquid conuenerit considerabis an spiritus sit frequens: et spiritum cum insufficiente tussi: et utrumque cum excreare ceperit dolor amplius fiat. et in talibus rupturas ante .xx. diem expectabis.

In eo autem cuius plorat spatium a saniositate: apparent ista signa: et oportet ut confidas per ea ultima fiducia. Quod autem ex eis est breuis spatii oportet ut consideres: an in eo si aliqua illarum significatio num que sunt a principio aut consideres enim an si est anhelitus illius hominis cum dispositione que est deterior.

Ene inuit hypo. in hoc sermone suo in eo cuius plorat spatium a saniositate: quia oportet ut fiducia de eo habeat ultima: quoniam consequitur ex virtute hanc significationis ne in eo cadat dubitatio neque ambiguitas. Saniositas autem propinqua temporis significat per significationes que precessit rememoratio: et sunt rigor: et febris vehemens: et grauitas. et scilicet et per significationes que dicte sunt in eo cuius plorat spatium quoniam appareret: et per difficultatem anhelitus quoniam addit malicia super illud quod fuit in eo precessit: quoniam euentus brevis accideris oportet ut sit necessario. quod est: quia pulmo comprimit coartat et restringit: quando implet loca vacua pectoris sanie.

62

Et utrum cum excreare ceperit dolor amplius fiat et in talibus rupturas ante viginti diem expectabis.

Quod autem rumpitur ex illis: utrum sit eius ruptio uelocior aut tardior per istas significationes oportet ut cognoscatur si dolor accidit a principio rei: et malicia anhelitus et tussis: et productio spiritus non cessat remanens: tunc oportet ut expectetur cru

13

ptio in die uigesimo: aut ante illud. q̄ si dolor fuerit minor et omnes iste res secundum comparisonem hanc: tunc oportet ut expectetur sanioſitas poſt illud ſpaciū: et neceſſe eſt ante illud ſpaciū ut augmentetur dolor: et malicia anbelius: et productio ſputi.

Pronoſticatione ſanioſitatis: an feſtinet euentus eius an tardetur et ex rebus ex quibus eſt pronoſticatione eruptionis apoſtematis ſanioſi: et iſte res ſunt dolor: et difficultas anbelius: et tuſſis: et productio ſputi. quod eſt: quia iſte res ſi ſint aſſidue fortes: ſignificant q̄ eruptio proſperat: et ſi nō ſint aſſidue neq̄ fortes ſignificant q̄ tardatur: et oportet neceſſario quādo corroditur corpus in quo eſt ſanies ex acuitate ſua ut accidat inde dolor. In tuſſi autē et p̄ductione ſputi cauſa eſt uir ſubtile q̄do penetrat et egreditur ex corpore in quo eſt retentum. In difficultate autē anbelius cauſa cōmunis eſt natura iſfirmitatis et cauſa p̄pria eſt dolor qui addit: et ſit prauus.

Et quos febris in die rupture diſmiſerit: eos euafuros enunciat: tunc ipſi cibum appetunt: et nō ſitiunt: et modicum atq̄ cōiunctum eſt quod egerunt: pus quod eſſiciunt album eſt et lene: et per totum equale et ſine labore et cum modica tuſſi: et in breui ſanantur. prope hos ſunt qui proxima ſigna his ſignis habuere eorum. quos autē febris in apoſtematis ruptura nō deſerit: et quaſi furua poſtmodum inuaſerit: et afficiuntur ſini et faſtidio cibi: et egerunt molle: et pus quod iactant liuet et uiret: et p̄blegmatis admixtum atq̄ ſpumofum: his ſignis per tractatis perituros non dubitabis. Qui uero quedam horum et nō omnia habuerint: eorum quidam moriuntur: bi etiam in uita manebunt: utriq̄ tamen difficilem exitum conſequentur: bi tamen tuo p̄uidēi iudicio diſcernuntur.

Et plus qui ſaluatur ex iſtis eſt ex quo ſeparatur febris ex die ſuo poſt eruptionem: et deſiderat cibum uelociter.

Omnia oratio cum qua incipit ab hoc ſermone manifeſta eſt apud omnes: qui ſunt memores eius quod diximus in eis que p̄miſſa ſūt. Et p̄ hoc ego dimitto illud: et ſum ueniens ſuper illud q̄b ſequitur ipſ.

Quibus p̄plemonicis ſupra aurē uel infra apoſtema contingit et putredinem fecerit: et cum crepuerit: fiſtulam parit: et ſic euadit.

Quibus accidunt exiture ab iſfirmitatibus periplemonie poſt aurem: et in locis inferioribus: tunc ille exiture ſunt ſanioſe et ſiunt fiſtule: et habētes has iſfirmitates

euadunt.

Fiſtule autem ſunt ex his que in hoc ſermone ſūt occulta. Quod eſt: quia per hoc nomen fiſtula ſciuntur aut ſignificantur et ſumuntur in lingua grecorum embule id eſt cannule concaue longe et uento ſc: quibus uiuuntur cantatores. Cum ergo accidit in corporibus animalium aliquid extra naturam ſimile iſtis concauitatibus nominatur hoc nomine ſignificāte fiſtulas. Et puto de hypo. q̄ nō nominauit has exituras hoc nomine: niſi p̄pter longitudinem earum. Et ſūma huius ſermonis eſt q̄ exiture que accidunt habentibus periplemoniam ſiunt q̄q̄ in glandulis que ſunt ſub auribus et locis q̄ ſunt ſub pectore.

Intereſt autem tua diligēter ſecundū hec p̄cepta p̄p̄dere quando febris p̄manet: neq̄ dolor minuitur: et ſputum eſt inconueniens: et egeſtio nō eſt colerica: neq̄ liquida: urina modica: cum hypotaſi pluri: et alia cuncta ſigna boni ſunt nuncia: tūc ſub aure ut diximus apoſtema futurū expectabis.

Et oportet ut conſideres in iſtis moribus ſecundum hanc ſimilitudinem: quando febris eſt permanens et dolor non quieſcit. et productio ſputi non procedit ſecundum q̄ oportet: neq̄ uincēs ſuper illū quod deſcendit ex uentre eſt colericum neq̄ eſt liquidū purum: ſi urina eſt multa ualde et ipſa ſex multa ualde: et ſūt relique ſignificationes ſignificantes oēs ſalutē: tūc oēs ut expectet hanc habēbus diſpoſitionē euentū huius exiture.

Hippocrates narrauit in hoc ſermone ſignificationes que ſignificant exituras: et diuiſit ſermōnem ſuum in duas ſectiōes: et narrauit in ſectiōe prima qualiter procedit homo: et ſignificet euentum huius modi exiturarum: et narrauit in diuiſiōe ſecunda qualiter procedit homo: et ſignificet inter euentus huiusmodi exiturarum in ſuperioribus pectoris: aut in glandulis que ſunt ſub auribus et inter euentum earum in locis q̄ ſunt ſub diaphragmate. et melius quidem eſt ut incipiamus a diuiſiōe prima. Dico ergo q̄ ſumma huius ſermonis eſt ut egritudo ſit difficilis digeſtionis non medicinalis. Quod eſt: quia nō eſt poſſibile ut ſit maturitas egritudinis facilis: et reſoluantur per exituram accidentem: ſed per fluxum ventris: aut per reſolutionem occultam paulatim: neq̄ ut ſit pernicioſa et accidat exitura cuius eſſe ſit necēs. oportet ergo ut ſit egritudo reſoluta p̄ euentū exiture media iter egritudines que ſunt nō male et iter egritudines pernicioſas. Neceſſario ergo hypocrates ſignificauit in faciendo quaſdam huius egritudinis ſignificationes malas: et quaſdam laudabiles. Et ego quidem ſum narrans vnamquāq̄ earum ponēs in primis illam a qua illarum ſignificationum incipit prima et eſt illa in qua ſermo hypo. eſt cum hac diſtinctione et diſtinctione. Hypo. Quando eſt febris permanens. Et ſignificauit hypo. q̄ iſfirmus habeat febrem permanentem que penitus nō interpolatur. Hypo. Et dolor non q̄

icit. **S.** Quoniam si dolor quiescit non indiget euentu exire. quod est: quia egritudo tunc ē sedata et quiescit. **Hypo.** Et productio sputi nō procedit scdm q̄ oportet: **S.** Quando productio sputi est secundum q̄ oportet. nō habet infirmus necessitatem vt accidat exitura. **Hypo.** Neq̄ est vincens super illud quod descendit de egestionē colera. **S.** Jam dixi in eis que premissa sūt: q̄ in egritudinibus que sūt a colera: nō accidunt exiture. quod est: quia necesse est in euentu exiture vt humores sint indigesti crudi grossi: vt prolongetur egritudo et nō consumatur per euacuationem: sed aut per exituram: aut digestionem accidentem paulatim tantum. Quod autem dixit post hunc sermonem: Et nō liquida: quidā homines scripserunt scdm hunc modum. Et nō sit liquidum purum. Sermo eius: purum: significat q̄ nō permiscetur ei chimus alius: et q̄ qualitas ei est vna et qualitas que est co. Sermo autem eius liquidus: significat multitudinem fluxus ventris si fuerint res que sunt de genere co. et fuerit liquida: nō prouenient exiture: immo eueniet crisis per fluxum ventris. Quidam homines scripserunt hunc sermonem cum diuersitate illius scdm hunc modum: Et non sit quod egreditur de genere col. sed res liquide pure: et intelligunt ex sermone eius: liquida: res que descendunt descensione equali: et ex sermone eius: purum: res descendentes aquosas quibus res alia nō permiscetur. Jam enim dixi in eis que premissa sūt: q̄ nomen puri cadit super illud cuius qualitas est simplex: cui nō permiscetur aliud: et dicunt: manifestum est q̄ hypo. in narrando fluxum ventris: qui est ex genere colere nominauit purum: et illum cuius qualitas ē qualitas vna pura: res aquosas: et sunt ille que nō recipiunt digestionem: et ppter hanc causam indigēt spacio longo vt accipiant digestionem: et ē spaciū in quo proueniunt exiture. quod est: quia de aptitudine egritudinum acutarum ē vt fiat crisis in eis ppter fluxum ventris. Verum de natura egritudinum chronicarū est: vt eueniant eis exiture que veniunt in corpore. verus tibi absolute inest vt queras de diuersitate scripturarum in eis que cōsequunt in hora mōstrationis tue. In hac autem hora sum narrans summas intentionum huius sermonis vt inquiras inde quo iuueris in arte medicine. Dico ergo q̄ intentio hypo. in hoc suo sermone ē: vt iudicet illud quod necessarium ē in egritudinibus: quarum crisis fit per exituras: et ē necessarium proculdubio vt proueniant ille egritudines ab humoribus indigestis grossis quod ē: quia egritudinum quando sunt cum hac dispositione prolongatur spaciū et prouenit ab eis exitura: nisi resoluantur per digestionem. Et significationes quidem digestionis sunt vrina multa in qua est fex multa residens: et quicūq̄ vrina ē in qua ē fex multa residens: substantia eius proculdubio ē grossior q̄ substantia vrine naturalis: et ppter hoc illud inuenimus hunc sermonem diuersum in descriptionibus: quoniam quedam homines scripserunt illum scdm hunc modum: Sed vrina ē multa valde: et in ea multa fex residens. et ex eis fuerunt q̄ scripserunt illud scdm hunc modum: Neq̄ ē vrina multa valde: et in ipsa ē residens fex multa.

S. pins innascit apostema hoc his qui b^o dolor aut calor ē sub hypocōdriis. Quibus nero piplemonicis hypocondria neq̄ dolēt neq̄ calent: et spiritus est dēsus sine causa manifesta his apostema supra au-

rem nascitur.

Et que sunt in istis exituris in locis inferioribus non eueniūt nisi eis qui habent in eis que sunt sub hypocondriis aliquid inflammationis: et que ex eis sunt sursum: non accidunt nisi ei cuius ea que sunt sub hypocondriis sunt uacua a grossitudine et dolore. Deinde accidit ei malicia anbelitus: et morat spacio aliquo: deinde quiescit absq̄ causa.

Quando accidit in egritudinibus quantum precessit rememoratio subito malicia anbelitus: deinde quiescit post illud et ē euentus eius et ipius q̄ es absq̄ manifesta causa scita. significat eleuationes humorum ad caput: sicut significat et iterum declinationem eorum inferius apparitio caliditatis in eis que sub hypocondriis sunt. Quod est: quia oportet vt intelligas ab eo ex sermone eius: quia non accidit nisi ei qui habet in eis que sunt sub hypocondriis aliquid inflammationis et caliditatis inflammantis egredientis a natura: et euentus huius caliditatis est aut propter apostema nominatum herispila: aut propter apostema quod nominatur proprie apostema calidum. q̄ si diuersum accidit illius ita q̄ euacuatur quod est sub hypocondriis: et apparet declinatio humorum sursum ppter maliciam anbelitus quam dixit: tunc expecta euentum illius exiture in eis q̄ sunt sursum.

67

Illostema uel uestica in pede periplemonicis salutem promittit: melius tamen si in principio sputi proectio ex rubeo in album mutatur: quia his signis certa salus promittitur. Sed quod reicitur non ē ut oportet: neq̄ in urina ē hypostasis: timendum ē ei membro cui superuenit apostema periculum.

Exiture que in pedibus sunt in egritudinibus periplemonie fortis magnitudinis: omnes sunt iuuantie. et melior carum est in cuius euentu et eius quod producitur cum sputo apparuit mutatio. Quid est: quia quando est euentus apostematis et doloris postq̄ illud quod cum sputo producitur iam est mutatum a rubedine ad dispositionem saniofitatis et procedit exterius: est salus illius hominis super finem si ducit: et exitura quiescit: ita q̄ perit dolor i uelociori horarum. Quod si illud quod sputo producitur non egreditur secundum q̄ oportet: neq̄ apparet in urina fex laudabilis residens: non fit tunc securus quin contrabatur iuncta in qua exiit exitura: aut occurrit habenti eam uehementia fortis.

Euentus exiturarum in cruribus in egritudinibus

i 4

periplemonie prauis laudabilis pculdubio ē. quod est: quia veritas est eius quod viciū ē in tractatu secundo libri hypo. in egritudinibus subitis: et in exituris laudabilibus in ultimo: et ē sermo eius. Melior earum ē que est declinatio iscrius: longinqua valde a membro i quo ē egritudo: et ppter quando ē ei illud cum digestionē. Ipse enim iam laudauit digestionem iterum in tractatu primo libri epidimiarum in sermone suo: Digestio significat velocitatem crisis: et fiduciam et firmitatem sanitatis. Et significatio super digestionem ē mutatio sputi: et euacuatio eius cum multitudine absq; dolore et labore. sermo enim eius: in sputo et procedit ad exteriora: nō significat nisi hoc: q; si accidit exitura in crure anteq; maturetur apostema. euadit infirmus a timore qui timetur super eum et infirmitate periplemonie. verumtamen sit difficultas sanatio iuncture in qua accidit: et potest esse vt accidat in quibusdam horis ab illo contrario. Et hypo. qui dicit iam locutus est in hoc loco absq; aliqua significatione digestionis: sicut fecit iterum in eis que pemit sa sunt: rememoratus ē enim absq; aliqua significatione digestionis. quod ē: quia addidit ad significationes sumptas ex sputo significationes etiam sumptas ex vrina. In sermone autem suo de sputo malo dimisit ei addere sermonem suum: et nō ē cum digestionē scdm q; illud oppositum ē digestionē: sed contentus fuit tātus vt diceret: q; si pcedit per sputum non egreditur fm q; oportet: quoniam vtilum ē ei q; hoc signum ē iunctiōnis in significando super fraude: egritudinis et eius maliciam: quoniam processio sputi tātum: aut q; ipm suscipit digestionem tm: non sufficit super certitudine i egritudine. quod ē: q; multotiens pcedit sputum cum multitudine exteriori ppter q; egritudo adhuc suscepit digestionem: et multotiens egritudo iam ē digesta: et nō ē processio sputi scdm q; oportet. Et illud quidem accidit in quibusdam horis ex debilitate vtutis inueniēis pectus: et fortasse ē ppter viscositatem saniei: et fortasse ē ex aggregatione ambax rerum simul. i. debilitatem vtutis: et grossitudinē saniei. Oportet. n. in egritudine de aptitudine quaz ē vt sanent vt suscipiat egritudo vigores et pcedat sputum exteriori fm q; oportet. sed in egritudinibus oppositis huic egritudini sufficit significatio vna et ē vt non pcedat sputi fm q; oportet: et significat iterum egritudinis malignitatem: et dolum: et eius maliciam cū prohibitione sputi a processione exteriori fm q; oportet: et euacuatione materierum reventarum in pulmone et pectore significationes alie que apparent in ea significantes i digestionem humorum qm manifestū ē q; malicia egritudinis addit qm nō pcedit sputum: et cum illa iterum qm permanet humor retētus in pectore et pulmone idigestus: sed minoris malicie illo qm humor eius ē digestus: et processio eius exteriori nō ē fm q; oportet: neq; mundificatio eius itez: sed q; plures exituraz nō accidunt nisi in iuncturis: sicut dixit hypo. in epidimias. Significat itez in hoc loco quis egrediēs sū ab itēione sua in sermone suo. nō ergo sit securitas qm datur iunctura in qua egreditur exitura. et causa in illo ē amplitudo locor vacuor que sunt in iuncturis suscipiētibz materias effusas ad eas. et possibile ē iterum vt iuuat ad illud motus eaz. qd ē: q; effusio humorum ad mēbra q; mouent et calefiunt est faciliōr.

Quod idē apostema si euauerit atque sputum putredinis non euenerit: neq;

se. dīfecerit: malum ē: et egriamētiaz mortis huiam expectabis.

Quod si exiture occultentur: et quod pducitur per sputum non procedit: et febris est indeficiens: tunc illud malum ē: qm non fit securitas sup ifirmum quin pmisceatur eius rō et moriatur.

Quod illud qd significat sermo ei: si occultatur exiture equale ei quod significat sermo eius: si gescit. qd ē q; sermo ei: gescunt: significat rem generatē: sed sermo ei occultant: significat velocitatem eaz subito. Et illud qdem accidit in quibusdam bonis pp subtilitates humorum: et raritatem mēbz: et caliditatem acris cōtinētis: et vtutez medicine administrate: et vehemētiaz vtutis ifirmi. Nam ille cōc oēs qm aggregant resoluunt apostema veloci. et de aptitudine qdes exituraz ē vt occultent fm plurimū: qm currit ex eis humores taciētes eas redeūtes aut ad mēbra ex qb effusi fuerūt p us. Et de cōsuetudine hypo. ē vt noiet illas actiōez reditiōne: aut ad alia mēbra ex mēbris q; sunt in pūdo corporis. et pp hoc qm cause a qbus occultant exiture sunt triē valde: accidit vt sint exiture etiam triē valde: qm significat aut velocitatem euasione a re ledente: aut egritudinem magnā valde: que accidit apud reditiōnem materiez ad mēbra nobilia. vtz ille res sūt cōes in oīb; egritudinibz discretio eaz cōis ē oīb; exituris q; occultant. qd ē. q; o; vt cōsidera reliquas significationes: et ppter q; apparēt in mēbris dolorosia. ppa aut in istis exituris cōsideratio ē significationū appetitū in mēbris anbelitus. et hypo. narrat hāc discretiōne: et manifestū ē q; cōlegitur illud ē discretio cōis. qd ē: q; dixit p hūc modū: q; si occultant exiture: et qd pducit cū sputo nō pcedit et febris ē indeficiens: tūc manifestū ē q; sermo ei occultat: vult q; ipse submergunt in pūdu corporis et euacuant in mēbra nobilia. q; si ipse resoluere nō esset febris pmanēs: et pductio sputi esset facilis. et manifestū ē q; materia subinergit in istis in pulmone: et pp hanc causam accidit eis pmixtio rōis: qm illud ē vnus ex accessibus q; accidit ei cui vīspō cōuertit ex pīplemonia ad bas egritudines. et cū in dimidiō hypo. ē: vt diceret qm accidit eis malicia anbelit moriunt: fuit scia ei q; illud iudicet ex rebus quaz pcessit rememoratio.

Pures ex his qui grandevi sunt: periplemonica collectione depeūt: alii vero aliis collectionibus magis.

Qui autem ex habētibz saniositatem accidentez a periplemonia moriuntur sunt qui i etate precesserunt plus. Ex reliqua vero saniositate illi qui sunt adolēscenoi etatis: moriuntur plus.

Quod o; vt intelligat ab eo sermo eius: qui iam precesserunt in etate intellectu absoluto: sed pparationem adolēscenitū: qm qui precesserunt in etate: non ē possibile vt saluentur ab aliqua egritudine plus: sit salus adolēscenitū ab ea: sed illos qui sūt iter istos et iter stātes in adolēscencia. i. illos q; viciunt aliquid: inuenim euadere ex egritudibz plus: a dote: cōtes sicut dixit i sermone suo i aparibz calidie in auribz accenit in saniositate accit pp periplemonia. nā cū huius egritudinis

rudinis sanatio non fit nisi productione spiritus: et sit necessaria in illo tempore fortis: ut sit euasio adolescentis ab ea plus quam euasio eius quia pcessit in etate. Reliqua autem spiritibus saniofitatis de aptitudine adolescentis est: prope ut ad eos festinet mors ante alcuul. i. augmentum: prope dolores et febres in quibus dixit hy. in eis quod pcesserunt in etate ita hunc sermonem: sed decrepiti sunt tardiores illis multum quod est: quod se. et promixtio metus aduenit eis inuicem: et aures eorum scinduntur: quare saniose sunt prope hanc causam. Verum tamen in istis etatibus rediciones egritudinis quando veniunt interficiunt plus habentes eas: adolescentes vero ante teque saniose fiant eorum aures moriuntur: quod est: quia ex quorum auribus currit sanies: speratur adolescentibus sanitas: si appareat in eis signum aliud laudabile: accidit ergo in reliquis speciebus saniofitatis ut sit mors adolescentium ex eis in bona euentus saniei velocior: propter febrem et dolorem.

Luris febribus existentibus si dolor a lumbis et femore ad diaphragma ascendit: mortale est: alii tamen signis preuisis ex quorum pluralitate siue paucitate diiudicabis.

Dolores autem qui fiunt in lumbis cum febre: et in locis inferioribus si induunt diaphragma postquam separantur a locis inferioribus: est illud mortale ualde. oportet ergo ut regas intentione tua reliquas significationes. Nam si uideris cum illo significationem malam ex reliquis significationibus: non speratur tunc illi infirmo. Quod si egritudo iam ascenderit ad diaphragma: et relique significationes non sunt male: tunc confortetur spes tua quod illius infirmi conuertitur esse ad sanitatem.

Intellexerunt quidam ex sermone suo induunt diaphragma: sicut si diceret: Faciunt accidere promixtiones rationis: quasi diceret secundum hunc modum: Sed dolores qui sunt cum febre in lumbis. et in locis inferioribus quando ascendunt ad diaphragma faciunt accidere promixtionem rationis uehementem. Et ex hominibus sunt qui intelligunt illud melius quam intelligent ista: et interpretantur ab illo sicut illud quod nos scripsimus. Et significatio super certitudinem illius est illud quod ipse scripsit in fine sermonis sui ubi dixit. tunc confortatur spes tua quod illius infirmi conuertitur esse ad sanitatem: quod est: quia uult per sermonem suum ut si significet quod si egritudo ascendit ad pectus accidet ab illo una duarum rerum: aut perditio infirmi subito. aut si fuerit egritudo in ultimo bonitatis: accidet ab illo saniofitas: Sed illius discretio erit ex reliquis significationibus: nam si non fuerint male accidet saniofitas. quod si appareat saltem significatio una mala: morietur infirmus proculdubio.

Vesica dolens atque rigida: febribus non deficientibus: malum pronunciat magis tamen cum uentris strictura.

Et quando uesica est dura dolorosa: et mala in omnibus dispositionibus inter

ficiens: et magis interficiens est quando cum ea est febris indeficiens. quod est: quia dolor uesice confortatur ad hoc ut interficiat: et uenter non procedit in illa hora.

Iam dixi multoties quod hy. significat per sermonem suum phlegmon: inflammationem. Al postrema uero quod nominauit cristratea et qui uenerunt post eum hoc nomine significauit hy. per determinationem quam ipsum determinauit: sicut illud quod fecit in hoc loco in sermone suo: Et quando est uesica dura dolorosa. Causa uero propter quam dixit in istis infirmitatibus quia sunt perniciose et proprie quando cum eis est febris indeficiens: significauit in sermone suo significationem manifesta: et est magnitudo doloris et strictio uentris: et retentio urine accidet propter intestini recti stricturam: et propter dolorem uesice: quoniam infirmus prohibetur a lenitate propter illud quod accidet ei de dolore bona qua conatur illud: et hoc quidem accidens ceterum est in omnibus doloribus: dolor autem locorum in quibus est apostema: forte accidet a membris uicinantibus ei et similiter etiam quod pectus mouetur in hora anhelitus accidet in uentre dolor quando in splene aut in epate aut in mirach uentris est apostema calidum: et propter hanc causam ut accidet infirmus spiritus malicie anhelitus in qua sit anhelitus paruus frequens. Et ego quidem ostendi causam huius anhelitus malicie: et reliquarum specierum malicie anhelitus in libro de malicia anhelitus.

Et si peruenerit urina sicut pus cum hypostasi dolor soluitur.

Et dolor soluitur quando mingitur urina sicut pus: et est in ea sex residens alba lenis.

Quando recipit apostema calidum accidit in uesica maturationes: effunduntur humores digerunt ad spacium quod est in uesica et euacuantur cum urina grossa: ergo ostenduntur in fece significationes digestionis laudabiles.

Sed uero urina non sic fuerit: et uesica non mollescit: neque febris deciderit: mors in primo periodo aderit.

Quod si non lenitur urina neque uesica et est indeficiens febris: tunc expecta habenti illum dolorem perditionem in primis periodis sue egritudinis.

Ergo quidem eius. neque lenitur uesica et est indeficiens febris: est sermo manifestus. In sermone autem eius. quod si non lenitur urina: est occultatio et clausura. quod est: quia de consuetudine eius est ut significet per hoc nomen super egritudines non super accidentia: et similiter reliqui qui uenerunt post eum ipsi. n. dicunt. lenit apostema: lenit durities: mollescat testis: lenit dolor: et non inuenimus aliquem eorum dicere lenit urina. potest ergo quod hy. uult hoc nomen in urina sed uiam transumptis: ut intelligatur ab hac imutatio urine ad illud quod est melius: et quod coefferit illud possibile est ut significet hoc dictio euacuatione urine post retentione eius: sicut intelligitur ex sermone eius: apostema uesice: et retentio urine. de consuetudine. n. illi est ut accidet quod egritudo est ualde perniciosa: ne forsitan infirmus euadat ex ea. Secundum hanc ergo similiter

dinē inuenitur iste sermo scripti? i? d?scrip?oib? . Eristratis
 7 Diacordis: 7 d?scrip?oibus aliis ab illis . Et tunc
 ipm in gbusdaz d?scrip?oibus scripti? s? hunc moduz
 q? si non p?dicit vna: 7 nō lenitur vesica: 7 nō ē necessa
 ria in hac d?scrip?ōe ingitio neq3 q?mo. 7 4

Ec autem morbi species amplius pu
 eris a. vii. anno usq3 in decimūquintū
 euenire consuevit.

Et hec species aduenit proprie pueris
 cum sunt . vii. annorum usquequo con
 sequuntur . xv. annos.

Quoniam pueri multiplicent comestiones in hora in q
 nō conuenit: os ut aggregetur in corporibus eorū
 multitudo hūoris q? noiatur crudus. cū ergo mu
 dificat natura hūc humorē oī die ad ptes vesice: 7 currit
 ad ipm in meatibus vrie: aggregat illuc: 7 generat ab eo
 lapidē in quibusdā horis: 7 puenit in gbusdā eorū ab eo
 quādo ē egritudo apatis calidi i vesica: 7 nō accidit illū
 nisi quando aduenit vesice nocumētū magnuz ex transi
 tu horum humoruz per eam.

Finit secunda pars.

Incipit tertia.

In febribus idem termini
 nus quibusdam ad uitam:
 quibusdam ad mortem.

In febribus autē
 uenit crisis in nūc
 ris dierum eisde3
 in quibus saluatur

ex hoib3 q? saluantur 7 perduntur q? pēiunt.

Iam quidē acq?siuisti a me o vos oēs amici
 mei q? coegisti me vt exponerē oēs libz hy
 pocratē abq3 ppatōe sup illud duos libz
 Quorū vn' ē de dieb3 crisis. aliter ē de crisi. et
 hi qdē duo iaz sparsi sūt in man3 multoz ho
 minū: sicut libz alii multi ex libz: in quorū editōe ro
 gauisti me. 7 pp hāc cāz nō ppero ad exponēdū aliqū
 libz hyp. in libro suo p pto: qm ego iam narraui totū
 quod necessariū ē scire ex eis in opatione medicine: 7 in
 libz aliis multis qd ego edidi: adiungi ad illud expōez
 q? ei cōuenit. Et qm multos sermonū ei3 pp illud qd i eu
 ē d occultatōe exposuerūt qdam expōitōe mala: nō p
 cuit illud alicui nostrū: s3 bonū nobis fuit illud qd vidi
 tis d i intellectu illorū a me: cū sit sit simili3 7 cōuenientiū
 snie hy. Rogauisti ergo tūc me vt cōfirmarē vobis in
 libz qd audisti a me auditu. Dixi at vobis pp hāc cāz
 q? o3 ne sit expōitō nra oīuz sermōnū ei3 expōitō una
 quoniā nō exponit eos oē expōe vna 7 eadē. S3 expō
 mea erit aut ei3 cū nō rememorat3 fui ex eis i aliq libz
 rū meoz expōne itēgra. 7 erit expō mea breuis 7 abbre
 uiata: vt nō cogar vñ sermōe vno 7 eodē in reb3 eidem
 multoties 7 pp hoc cū ego iā narraui id totū quia scia
 necessaria ē in crisi: 7 dieb3 crisis i duob3 libz: ego dicā
 i hoc libro sūmā illi3 tantū: 7 ponā pncipiū sermōis mei
 ab hoc loco. Dico ergo q? nomen crisis in egritudinibus
 nō ē sumptū nisi ex iutentōe q? noiat hoc nomen in iudici
 is: quoniā significat mutationē velocē valde q? accidit i
 firmus aut euadit ab egritudine sua statim: aut declinat de

clinatōe magna ad illud qd ē meli3: aut morit statim: aut
 declinat ad dispōem malā declinatōe uerbemēti. verūta
 mē duo mōi pcedētes noiant crisis ab hy. absolute. scd
 duo mōi qui sunt post eos noiant scdm plurimū crisis
 cū additione que additur in unoquoq3 eorū ad nomen
 crisis: et est aut mala: aut feda: aut res alia similis illi. 7
 fortasse noiant oēs crises tantū absolute. Et uos qdem
 sciuitis iā q? oēs spēs crisis accidūt aut p euacuationes
 apparentē manifestā: aut p exiturā i corpore: quod ē: q?
 mutatio dispōis i firmi q? ē mutatio uerbemēti ad illud
 qd meli3 ē p somnū 7 sudorē longū nō sit nisi raro 7 in i
 fantib3 tantū. 7 ex hoibus qd3 sūt q? noiant illud crism.
 7 ex eis sūt q? nō noiant ipm crism. Dies aut crisis voca
 tur dies in quo accidit huiusmōi mutatio valde multuz
 7 certificatur in eis illd. In aliis at dieb3 nō accidit crisis
 scdm certitudinē: 7 neq3 accidit in eis ē multū. Et tunc
 qdē nō muenim3 q? hy. nō intellexit dicrum crisis nati
 ram ante oēs hoies tantū: s3 inuenim3 intellexisse ipsū ex
 eos melius q? oēs hoies: 7 narrauit cām m euentū eorū
 7 nos narrauius illud in libro nro de diebus crisis
 ostendim3 in eo q? fortiores piodi oīum accidēt i die
 b3 piodorū: sūt illi q? sunt in septēnis: deinde scdū: post
 eos sūt piodi q? sunt in quartis: et eorū eueus ē ex di
 uisione septimane in duo: et significatio sup crisis accidē
 in septēnis sumitur ex qrtis: qd ē: q? dies qrtus indica
 tiu3 ē septimi: et dies. xi. xiii. indicatiu3. Et hy. qdē nota
 uit hos dies dies indicatōis: et inuit ut numerentur sep
 timane scd3 hūc modū. Due qdē septimane scdm modū
 diuisionis: s3 tertia scd3 mō3 diuisionis: s3 tertia scdm
 modū continuitatis. Et modus qdē diuisionis ē: quādo
 cōsumitur hebdomada pma in aliq dieb3: et cōputatō
 inītiū hebdomade scdū a die q? sequitur ipm. modus at
 cōtinuitatis ē: quādo cōueniūt due septimane simul i die
 uno apud quē cōsumatur pma: et incipit ab eo septiana se
 cūda: et pp hoc factus ē dies. xx. ultim3 septi ne terna
 tiā i tertia septimana cōputetur iterū scd3 mō3 diuisionis
 oportet: et ide ut eēt dies. xxi. fortior die. xx. S3 nel
 nō inuenim3 rē ita: quoniā crisis accidit i die. xx. p3 ualē
 de et certius. et pp hoc cū tres septimane cōpleantur i. xx.
 diebus: et pncipiū septimane quarte sit dies. xxi. et tres
 septimane alie cōpleantur etiā in. xx. dieb3 dixit hy. in. xx.
 die: q? est de crisis: et nō dicit illud in die. xlii. et similiter
 etiā die. lx. et die. lxxx. dixit. n. q? sunt dies crisis: nō
 q? dies. lxiii. et. lxxxiii. hec ē ergo cōputatio piodorū q?
 accidit in septēnis: et cōsequitur illud cōputatio piodorū
 q? accidit in qrtis. quod ē: q? unaqueq3 septimana in
 duas diuiditur qrtas: o3 ergo ide ut dies quartus sit ab
 inīcio egritudinis consumatio qrtē pme: et pncipiū qrtē
 scdū: deinde qrtā q? ē post ipsam: et ē tertia incipit a die
 octauo quoniā incipit septiana scdū et ab hac die: ergo
 ē dies. xi. cōplemētus qrtē tertie: et pncipiū qrtē qrtē: d
 inde qrtā gnta incipit a die. xlii. qniā septimana terna
 pit ab hac die: et pp hoc factus ē dies. xlii. cōsumatō q?
 te gntē: et ē dies in q? cōicat qrtā gnta: et qrtā sexta: et sūt
 ille in quas diuiditur septimana tertia. et scd3 hāc cōpu
 tationē sit dies. xx. cōsumatio triū septimarū: et sex quar
 tarū. isti ergo sūt dies crisis q? faciūt potissimos periodos
 rum. et inuenimus etiā dies alios: in quib3 accidit cri
 sis egritudinibus acutis inter istos dies. et ego quidē
 iam dixi causam in euentu illius in libro meo de tri
 ebus crisis: et sunt dies crisis tertius: et quintus: et non
 Et fortasse accidit in gbusdā horis crisis in die. vi. verū
 tamē ille dies ē dies crisis male. quod ē: q? i ipso fier.

crisis fm plurimū est cum accidentibus ei qbus nō est fiducia: et remanet de egritudine post ipm residuū neq3 fortasse egritudo consumitur in eo cōsumptione cōpleta q3 si soluat in qbusdā horis solutōe pfecta. redit pcul dubio. Et ego qdem iam narraui oēs istas res et res alijs as multas in libro meo de diebus crisis: et narrauit etia hy. plures eaz: verūtamē ille sūt sepatim in libris diuersis: Ego aut aggregaui totū illud in libro meo de diebus crisis: et disceui et aduentū totū quod non disceui et terminauit: et cōpleui totū in quo abbreviaui: et propter hoc o3 ei qui vult vt xificetur eius pnotificatio ut legat i his duobus libris simul: et sunt libri dierum crisis: et libri crisis. In hac aut hora non ē mea intentio: nisi vt exponam tantum sermonem hy. in hoc libro. 2

Illi dies idem in quibus ex hominib9 saluatur qui saluatur et perit qui perit. Ermo eius in eis itendit aut sup dies crisis: aut super crises. et melius qdem ē vt intelligatur illud de crisi: non de diebus crisis: qm quis sit possibile vt intelligatur de diebus crisis tamen sermo ei in quo dicit: Saluat qui saluat ex boibus: et perit: non est veritas: nisi illud quod significant crises: et ppter illud oēs et faciunt illud: et sermo eius saluat qui saluat ex eis et moritur qui moritur: significat q3 nominauit crisis mutationē uehementem accidentem in egritudinibus: non illam que conuertitur ad salutem tantum. 3

In quibus febribus si cuncta signa bene processerint et spes mali in quoquā nō belerit in die quarta. aut prius terminus uite iudicabis. Sed in quibus cuncta signa male preuenerint neq3 boni spes ulla affuerit in quarta die uel ante morte obibit.

Quod est quia magis salue feb. in quibus fit innixio super firmiores significationes consumuntur in die quarta aut ante ipsum. et magis maliciose feb. et in quibus deteriores significationes apparent interficiunt in die quarta aut ante ipsum.

Significauit hy. per sermonem suus: saluiores: febres getas et simplices que fraudem nō habent: neq3 malicias: qm iste fe. qdo apparent in eis significationes super quas innixio ē cū fiducia: non transeunt primā quartā: sed resoluitur i die quarta: aut ante ipsum et simili ē deteriores fe. et sūt i qb3 appēt significationes pditionis eaz intersectio ē aut in die quarta aut ante ips. manifestus est igitur q3 hy. nominauit diem tertius in diebus crisis in sermone suo isto: consumuntur i die quarta: aut ante ipsum. et similiter inuicimus cum i tractatu suo libri epidimiarum: posuisse diem primus ex diebus crisis male diem tertius. Significationes autem in quibus fit innixio super fiduciam sunt significationes particulares: quas laudauit laude uehementi: et ipse rememoratur earum etia3 post paululus fm vias exempli. 4

Primus periodus hoc numero continetur: secundus in septimo. tertius in .xi. quartus in .xiii. quintus in .xvii. sextus in uigesimo. Qui numerus per quater narium augmentando in acuta egritudine

usq3 in uigesimalum diem decurrit. Neq3 est computari in completo numero dierum. quemadmodum neq3 anni neq3 menses ad quorum formam tres septimanas in .xx. dierum spacio terminamus.

Et periodus primus ex periodis eaz apud hoc peruenit.

Iste sermo et totus quod sequitur ipsum ex sermone simile ei: manifestus est apud illuz qui est memor eius quod ipse dixit in eis q sūt pmissa. 5

Et non est possibile ut numeretur aliquid eorum secundum computationem dierum perfectorum: cum non sit possibile ut computetur annus neque mensis eius fm computationem dierum integrorum.

Non dicit: quia non est possibile vt putetur aliquid bonis scōs computationes dierum integrorum cōpletorum: nisi quoniā computauit tres septimanas in .xx. diebus. et similiter annus et mensis eius: nō est enī possibile vt computetur scōs computationes dierum completorum: et est illud quidem quidem verum: quoniam annus non est tantū. ccc. et .lxxv. dies: sed cū illo etia3 est quarta dies: et proprie pars vna ex centis partib9. Mensis autem vnus quisq3 est minus. xxx. dieb9: et pl9 xxxviii. Nomen autem mensis apud antiquos medicorum grecorum manifestum est: et apud illos multos qui sunt ex cōtribus in nostro tempore isto: cadit super tempus quod ē inter coniunctiones solis et lune. qui ergo vult scire hoc tempus scōs vitates et demonstrationes: super illud habeat librum completus que3 edidit eutauiscus in eo. similiter etia3 super terminus et tempus anni: est enī liber alius que3 edidit in eo: propter hoc ergo dixit hy. quia non oportet ut computentur septimane neq3 quarte scdm computationes dierum completorum: sed in illo ē diminutio per quantitates qua complentur tres septimane in .xx. diebus. et ego quidem ita ostendi causas in illo in tractatu 3 libri mei de diebus crisis pter quod aliquos eorū q precesserūt me conat3 sit inuenire illud. 6

Einde secundum hanc rationem augmenti euenit primus periodus in uigesimo die: secundus in quadragesimo. et tertius in .lx.

Einde post hos periodos secundus illam uiam: et scdm illum modum ad dimonis erit periodus primus in uigesimo die: et secundus in .xl. et tertius in .lx.

Non vult per sermones suos istuz q nō sit iter. xx. dies et dies. xxxiii. et dies. xl. dies aliqui i quo fiat crisis: quoniam si illud eēt hunc modum iā eēt contrarius sermone suo: quod est: quia dixit in libro epidimiarum dies in quibus fit crisis inter hos dies. et quod apparet etia3 in egritudine contradicit illi. verus ipse noluit nisi quod ego narro: et est quia ipse cōputauit tres septimanas: et peruenit in uestigio postremo ad diem. xx. et nō cōputauit eas cōputatione cōli: sed separauit septimanas secundas a septimana prima. et fuit consumatio ei3 pp cōs hāc in die. xiii. et continuauit septimanā. iii. cū septimana scda: et cōsumata fuit pp hāc causam in die. xx.

Li. pronosti.

Precepit ergo propter banc cām vt cōputetur septimāe que sunt post diē. xx. fm illā similitudinē: g^o cōputetur due septimane ex eis scōz disunctionē. ⁊ septimana tertia scōz cōtinuitatē vt cōpleant tres eaz in die. xx. Ergo ē termin⁹ secūda in q̄ cōsumūtur tres septimane alie dies xl. ⁊ ē cōplemētū duaz ex eis in die. xxxiii. ⁊ ppter hāc cām dixit: hūc diē ante diē. xl. ⁊ scōz hanc cōputationē cōplent tres septimane tertia in die. lx. Et similiter dies. lxxx. apud eū ē dies crisis: nō dies. lxxxiii. sicut dixit in libro epidemiaz. ⁊ nō significatur illud nisi quoniā tres septimane cōplent in. xx. diebus: ⁊ ē illud ita vt cōputetur due septimane ex eis scōz modus disunctionis vt compleatur cōsumatio earum in die. xlii. ⁊ cōputetur septimana tertia scōm modus continuationis cum septimana secūda: ⁊ compleatur etiam in die. xx.

In quibus ualitudinibus determinatio non est tarda: pronostica in illis in initio sunt latentia: earum enim principia cōfusa sunt: ideo cautius inuigilandum ē. Et in singulis quaternis diebus studiosius inuigilandum: quod si feceris: aut uix: aut nūq̄ falleris.

In quibus aut ex istis uenit crisis in spacio longiore: pronosticatio in principio sui est difficilis. quod est: q̄a principia earū sunt occulta ualde. uerū tamen ōz ut cogites a primo die: ⁊ quoniens transeūt dies iiii. considera: non enim tibi occultabit ad quid declinet egritudo.

Rememoratio eius in hoc loco nōis crisis significat q̄ intelligit p̄ ipm duas mutatiōes simul. i. illā que cōuertit ad salutē. ⁊ illā q̄ cōuertit ad malitiā: quod ē: q̄ dixit: Et significatio sup egritudines d̄ aptitudinē: quatuor ē vt cōsumat in diebus paucis a principio sui ad quid cōuertat ē facilis ualde: sicut dixit hy. i. egritudinibus i qbus uenit crisis in quattuor dieb⁹ p̄mis quoniā se. d̄ aptitudine cuius ē ut q̄scat in die quarto ē geta ualde: sed illa de aptitudine cuius ē vt sit interficiē in die quarto ē maliciosa ualde: ⁊ significationes etiam que apparent in ynaqua q̄z harū duarū febrium: que q̄dem apparent in febre salua sūt omnes significatiōes laudabiles ualde bone: ⁊ que quidem appent in febre maliciosa: oēs sunt illaudabiles male ualde. ⁊ cum res sit ita non ē rectū ut pertranseat aliqua earū diē quartā: quoniam nos iā scim⁹ q̄ crisis accidit ip̄: aut quando natura uincit egritudinē ⁊ supat eā: aut cū illa uicit ip̄ ⁊ supat eā. egritudines igitur getas ualde uicit natura uelociter. Fraudulētis h̄o malis supat uelociter ip̄a natura. Et ppter hāc cām sūt egritudines in qbus uenit crisis uelociter cōtrarie ualde. sed egritudines que idigēt in cōsumptione sua spacio longo sunt similes: quoniā sicut sup̄nūtat in uirtute in egritudinib⁹ uelocis cōsumptionis ē magna: ⁊ quādoq̄ est nature: ⁊ q̄nq̄ ē egritudini: similiter etia q̄n nō sup̄fluit yna earū sup cōparē suā in uirtute sup̄fluitate magna: sed pugna eaz similis ē equalitati: est necesse sariū ad hoc vt uincat yna earū spaciū temporis longus Significatio. n. prudentiū i lucta sup illū q̄ uincit ex duobus luctatoribus nō ē nisi scōm hūc modū. q̄m q̄n uids aliq̄s eoz sup̄fluitatē yni eozū sup cōparē suum in uirtute

sup̄fluitate magna spat et uictoriā: ⁊ hora sua statim ⁊ si nō uidet alicui eozū sup̄fluitatē sup cōparē suum in uirtute scit: q̄ spaciū eoz luctatiōis plingat ⁊ non scit ex furore illo p̄mo q̄s eoz uincat: sed declarat illud postq̄ pducit tēpus: et prudentes q̄dem in arte itelligūt illū uelocius q̄ uulgares boies: q̄m ip̄i sūt paratiores ad sciendū sup̄fluitatē quā in uirtute q̄ ip̄i: quod ē: q̄ res que sup̄fluitatē prudentes in arte sup ignaros eius ē sensus p̄ sup̄fluitatē puram: uerū tamē cū quidam sup̄fluitas ppter puritatem suam occultet a sensu. nō ē possibile etiā significare sup ip̄am prudentibus hora qua apparet sensui. et ppter hoc p̄cipit hy. cōsiderare mutationē egritudinis i oibus quattuor diebus: nā si cōsideret illud: nō occulta bitur ei ad qd̄ declinet. i. ad sanitatē i firmi et ip̄ius euasione n̄i q̄ natura uicat: aut ad p̄ditionē ei⁹ ita ut eā uicat egritudo. Deē ergo sūma illius sermōis: sensū at itāq̄ sup illud itelliges ex libro meo in crisi.

Et finis quartane huiusmodi est.

Et quies quartane non est nisi fm hūc ordinem.

Transiuit etiam iste sermo super multos medicorum: et non itellegerūt eū: et ppter hoc inueniunt eos mirantes de nobis: et estimat q̄ iudicatio nostra in i firmo qui h̄z febrem quartanam: q̄ eius febris consumitur. uerbigratia: post. xl. uel post. lx. dies nō est nisi scōm uiam diuinatiōis. hoc ē: quia ip̄i non mirent de nobis quando pcedimus et iudicamus simile illi in febre tertiaua. et statio illius super illud cōicat yris q̄ si mul: q̄m sicut cōnumerauim⁹ in febribus cōtinuis: oēs dies scōm cōtinuitatē in p̄noscis de crisi: d̄ cuius aptitudine ē ut accidat: similiter et numerauim⁹ in febribus habētib⁹ paroxysmos scōz p̄odos. Ergo illud quod laet dies quartus in febrib⁹ cōtinuis: illud facit dies septimus in febrib⁹ faciētib⁹ paroxysmū tertianū: idē et similiter q̄rtane pure: crisis. n. uenit in eis in. vii. p̄odis non in septē diebus. et p̄portio dici quartā a principio egritudinis ad diē septimū ē: sicut proportio periodi quartā ad periodū septimū. quod est: q̄a dies quartus ē indicatiuus dici. vii. et periodus quartus ē indicatiuus p̄odi septimi. et ego q̄dem narraui iam totus illud in libro meo o diebus crisis. et propter hoc sufficiat tibi t̄m vt scias in hoc loco q̄ crisis febrium quartanarum fit in p̄odis et non in diebus.

Secundum hunc ordinem.

Significauit per ordinem: ordinem diez crisis. nā sicut proprietates diuersitatis ē malicia ordinis: similiter etiam proprietates ordinatiōis ē ordo. et ppter hanc causam nominauerunt greci mūdum nomine significante ordinationem et ordinem: quoniam oīa que sunt in ip̄o p̄mo sunt ordinata. Tertia ē in medio ipsius deinde mare. i. aqua in circuitu eius: et post illud continēs. i. aer: et post aerem est ignis: deinde post illū orbes continētes omnia: ordinem autem motū stellarū fixarum nō ē mihi necessarium dicere cū inueniatur illud ip̄ius dispositiōis. motus at stellarū hesitantiū. i. errantiū quia nō sint equales in oī die: tamen currunt scōm ordinē et ordinationē: quod ē: q̄ ip̄e omnes secāt semper in tempore equali loca eadem orbis signorum.

Que uero in breui finiuntur: facilius cognoscuntur. Differentia enim istarum est euidentissima. Quasuris quidem

spiritus suavis: neq; dolor aliquis nimius
 ⁊ nocturna quies naturalis: ⁊ reliqua signa
 cuncta boni ordinis ut diximus morituris
 uero spiritus anxius: ⁊ turbatus animus ui
 giliarum instantia: ⁊ omnis significatio ma
 li nuncia.

Egritudines uero de quarum aptitudi
 tudine est ut consumantur in minorib;
 spaci sunt facilioris differentie ⁊ discretio
 nis. quod est: quoniam res quibus alie dif
 runt sunt scdm maioritatem que est. quod ē
 quia illorum qui sunt fm semitam salutis ē
 anhelitus bonus: ⁊ sunt salui a dolore: ⁊ dor
 miunt in nocte: ⁊ sunt relique significatōes
 in eis fm ultimam fiduciam. Illorum autē
 qui pereunt: anhelitus est malus: ⁊ pmiscet
 eos permixtio: ⁊ accidit eis inquietudo: et
 sunt relique significationes in eis scdm uli
 mam maliciam.

Iam dixi in eis que sunt premissa: q; vult per ser
 mones suos facilius leuius ⁊ magis leuiter dixit
 paulo ante: q; securiores febres: ⁊ ille in quibus ē
 imissio super fiducia: ⁊ fortiores significationes cōsumi
 tur in die quarta: aut ante ipm. In hac autē hora cōuertit
 sermonem suū vt significet significatōe manifesta super
 laudabiles significationes: ⁊ ppter illud addidit ei q; il
 lorum qui sunt scdm semitam salutis spūs ē bonus: ⁊ sunt
 salui a dolore: ⁊ dormiunt in nocte. Illorum autē q; per
 reunt: spiritus est malus: ⁊ tegit eos permixtio rationis:
 ⁊ accidit ei inquietudo ⁊ addit iterum ad vnumquodq;
 horum duorum sermonum sermones suos. ⁊ sunt relique
 significationes in eis scdm illā similitudinem. Dicit ergo
 in sermone pmo: Et sunt relique significationes in eis f3
 ultimaz fiduciaz. Et dixit in sermone secūdo. Et sunt re
 liq; significationes in eis scdm ultimam maliciam. Signi
 ficat ergo significatione manifesta per hanc additionem
 by. q; eius rememoratio in vnoquoq; horum duorum ser
 monum significationum cōuenit quas dixit: non est nisi
 scdm semitam exempli. additio autem sua iterum ad ser
 monē suū. quod est: q; res quibus differunt alie sunt
 scdm maioritatem. que est. non facit illud nisi ex necessi
 tate. Dixit enim in eis que precesserunt: q; diuersitas in
 egritudinibus de aptitudine quarum est vt consumant
 in minoribus spaciis iter illas que saluantur ex eis: ⁊ in
 ter illas que interficiunt est magna ualde. egritudinū au
 tem quarum spaciū prolongatur: non ē diuersitas iter
 saluas ⁊ pernecabiles magna: sed earum significationes
 sunt similes ab initio earum. Sermo autē eius coopit eos
 permixtio: possibile est vt significet eos quorum permi
 xcentur rationes: ⁊ possibile est ut significet illos qui agi
 tantur agitatione. ⁊ inquietantur: et non figitur cum eis
 decubitus ⁊ melius quidem est ut intelligatur ex eo intē
 tio prima: cum sit hec dictio uehementi cōueniens ei. i i

Considerabis igitur augmenti tpa usq;
 i statum: an sint ut supra disposuimus.

Portet ut cogites esse bore: ⁊ esse cu
 iusq; quantitatis augmenti: usq; quo

consequantur egritudines boram consūpri
 onis ⁊ digestionis sue: quibus ille res sint cur
 rentes fm q; narrauimus.

Item dixit by. prius in quarta prima. Et oportet
 tibi a primo die vt cogites: deinde addidit ad illū
 exemplum in eo. Similiter etiam inuenimus eū
 dixisse in hoc sermone cuius premisimus rememoratio
 nem: simile ei quod dixit in illo sermone ⁊ est hoc: Sed
 oportet a primo die ut cogites: ⁊ quotiens pertransierit
 quatuor dies considera. non enim occultabitur tibi ad
 quid declinet.

Ecū dū hāc quoq; rōnez: ⁊ in parienti
 bus ⁊ nō parientibus: cautus eris.

Et fm hanc uiam accidunt mulieribus
 crises etiam post partum earum.

Portet autē vt sit cōputatio dierum in hac egrī
 tudine a primo die i qua mulier peperit: nō a die
 in qua inuasit eam febris. quod est. q; plures ea
 rum inuadit febris die secundo vel tercio post partum:
 ⁊ ab istis diebus numerant medici plures ⁊ expectāt cri
 sim: ⁊ illud qdem non est rectum: sed postq; numerātur
 ab ipso die partus mulieris. Et quoniam by. narrauit to
 tum cuius scientia necessaria est in diebus crisis: breui
 ⁊ compendiose visum est mihi vt faciam te rememorari
 eius quod multotiens dixi in alio loco. et est: q; nos in
 uenimus res multas ex rebus de quibus sit inquisitio
 quibus non prouenit iuuamentus in operatione medicā
 ne: verū tamen nos inquisimus de eis inquisitione ratio
 natua. quod est: q; iuuamentus p pronosticationem nō
 est nisi in cognitione diei: in qua venit crisis egritudinis
 Si autē querat aliquis de egritudine illa an oporteat vt no
 minet acuta egritudo absolute: an acuta valde: an chro
 nica: aut acuta cum additione aut conuersione: tunc inq
 sitio eius illa non est ppter nisi in nobis: non in intenti
 onibus ex qbus possibile est homini vt cognoscat prono
 sticationem de eo d cuius aptitudine ē vt eueniat: aut sci
 entia medicationis: vel ad scientiam medicationis scdm
 rectitudinem. Ponamus ergo: verbigratia: q; precessis
 mus. i. per signa certa cognouerimus ⁊ scipimus scientia
 certa q; infirmus euadet ab egritudine sua in. xl. ⁊ q; il
 lud eueniet fm q; sperauimus de eo. verū tamen aliquis
 dicet: q; egritudo illa est acuta: et alig; dicet: q; non opor
 tet q; nominetur egritudo acuta: quia terminus acutaz
 egritudinum est dies. xiiii. et isti etiam duo diuersifican
 tur simul. dicit enim vnus eorum in hac egritudine: q
 oportet vt nominetur chronica: quia iam pertransiuit di
 em in quo perueniunt egritudines acute: et egritudi
 nes quidem non habent speciem aliam tertiam ex par
 te temporis qua nominatur hec egritudo. et dicit alter:
 quia oportet vt nominetur egritudo acuta conuersiua.
 et dicit alter. quia oportet vt nominetur egritudo acuta
 cum additione paulatim. Si ergo homo intendat aut au
 scultet sermonem vniuscuiusque istorum: et illud quod
 conatur certificare: ⁊ querit post illud ⁊ considerat quis
 eorum recte ratōem inuenerit: et q; eorum errauerit: fini
 et in illo d; vita sua tps longū pter q; pficiat p illud i opa
 tione medicine in aliqua ex rebus. et similiter etiam q; h3
 cognitiones ex qua potest pceder et indicare q; egritudo
 soluat in die. xxvii. preter quod ei sit possibile iudi
 cium in egritudine. an oporteat q; nominetur acuta:
 aut chronica: aut acuta cum additione aut conuersiua:

non nocet ei illud in opatione medicine in aliqua ex reb?
qm̄ melius ē vt ponat nūc sp̄us egritudinū fm̄ ip̄s:
z p̄ quantitātē nūc piodoz. in qbus accidit crisis: ergo
erit egritudo q̄ soluit in. iiii. diebus p̄mis p̄ma crisis: de
inde secūda post ip̄am: in qua venit crisis in q̄tuor die
bus secūdis. deinde tertia post eā in qua accidit crisis in
q̄tuor diebus tertiis: z post ip̄az egritudo q̄ cōsumitur i
q̄rta q̄rta: deinde q̄ soluitur in q̄rta q̄rta: z post eā illa cu
lus crisis sit in q̄rta sexta: z ē illa q̄ soluit in die. xx. Cum
ergo fuerit post hūc diē duplicatū q̄rte: z venit crisis in
septēnis: z cū extendit iterū ip̄s duplicatū septimā ite
rū: z soluuntur egritudines in die. xx. deinde post hāc p
mutatur ad mēses. deinde trāseūt ad annos. os ergo in
de vt in egritudib? sint duo termini. q̄p dicitur q̄das a
cute: z q̄da eaz chronice. verūm ego multoties nomino
eas: hoc noīe: vt certificet sermo n̄r. et fortasse cogimur
ponere iter vtriusq; egritudies q̄ noīant cōuersiue. et cū
fecerim? illd erūt sp̄es oīus egritudinū tres: q̄p vna q̄q;
diuidit et i sp̄es alias. Inde ē q̄ p̄me sp̄ē q̄ sūt egritudi
nes acute q̄dā noīauit hy. absolute acutas et q̄dā earū
egritudies ualde acutas et sūt ille q̄ nō trāseūt diē. vii.
sz crisis venit eis aut in hoc die: aut añ ip̄m. Egritudies
aut q̄ noīant absolute acutas sūt ille q̄ extendit vsq; ad
diē. xiiii. ille aut q̄ trāseūt hūc diē: cadit in inuentiones
noīus hesitatio eis. qm̄ nō ē possibile vt ponat egritudi
ni cuius crisis venit in die. xvii. nomē q̄d sit ei p̄prium:
neq; egritudini in qua venit crisis in die. xx. et cū illd ita
sit: cadit in hac re q̄sita hesitatio. et pp̄ hanc cām vīsum ē
mibi q̄ ex sufficiētia ē vt ponā terminū acutaz egritudi
nū diē. xx. nō diē. xiiii. et in illo itē ē hesitatio alia ma
gna: qm̄ ex egritudine acuta nō itelligit nisi egritudo in q̄
ē febris uehemēto assidua. alia at q̄ nō ē ita: tunc si ipsa
cōsūt in. xiiii. diē aut itra illū paulatī: tūc nō noīat egrit
tudo acuta. Iste g° sūt sp̄es egritudinū acutaz. et h̄ sunt
sp̄es alie in qbus egritudies diuidūtur: q̄rū crisis venit
post diē. xx. et istis ē egritudinib? latitudo multa: et vī
des mibi q̄ os vt ponat q̄ ex eis extendit ad diē. xl. in
disposē vna: et singulis eis fiat sp̄es alia. et ponat eis q̄
extendit vsq; ad septimū mēse sp̄es alia: et illis q̄ cōsu
mūt i āno sp̄es alia. et illis q̄ crisis venit in nūero āno
rū nō in mēsa mēsu sp̄es alia. Et pp̄ hoc ego sus dicēs
in sermōe: hoc illud q̄d cōsuetudie mea ē vt dicā sp̄: et
ē q̄ cōuēit tibi vt recedas ab hoc toto: et ponas studiū
in cognitiōe bore in q̄ soluit egritudo. idē ē q̄ iuenit hy.
in vna sp̄ē egritudinū: et ē illa quā cōsuetudie sua est
noīare saniofitatē: ponere terminū crisis ei? .i. rupture
ei? qbusdā hoībus diē. xx. et qbusdā hoīb? diē. xxxiiii. et
in eoz qbusdā. xl. diē: aut sexagesimū: et pp̄ h̄ sūt vīmī
tēs remēoratiōes prudētie ei? in positōe noīus vnicuiq;
haz sp̄ē: et cōuerto studiū meū ad sciam p̄nosticatiōis
de diē q̄ rūpi vna q̄q; haz sp̄ē saniofitatis. Et illi? qui
dē iuentio ē p̄ duas vias: et sūt expimentū: et rōcinatio. p̄
expimentū. n. cōprehēdit terminū p̄pus i rupture vnius
sp̄ē aut duaz ex sp̄ēb? saniofitatis. Rōcinatio at signifi
cat ubi ip̄az saniofitatē et cāz facientē eā: et res adiuvan
tes ad ip̄az qm̄ qm̄ videris obigra q̄dā sp̄es saniofitatis
rūpi i diē quadragesimo: et iueneris eueni ei? fuisse ex
bore t̄pato in frigiditate: et in hora t̄pata in frigiditate:
et iueneris etatē infirmī et regionē et naturam corpis et
mēbz infirmū: oīa t̄pata in frigore: deide videris aliam
rūpi in diē. lx. et iueneris cōplexionē oīum mēbroz eoz
q̄ narraui declinē ad frigū et videris aliā rūpi i diē. xx.
et cōplexionē oīus eoz quoz p̄misim? rememorationem

declinē in ea ad caliditatē: poteris idē significare ruptu
rā aliquaz sp̄ē saniofitatis: cū posueris ingfitionē tuā
in iuentioe iū? qd cōprehēdit p̄ expimentū: et cōpauerte
reliquas sp̄es saniofitatis ad istas quas dixim? .i. calidi
tatē hūoz mutatoz et frig? eoz et cām mutātē eos: q̄ est
caliditas inata: et reliquas res iunātes ad illud: et m̄ bo
ra p̄is et regio et dispos aeris. Estimatio aut sup quā
tē vtutis cāe faciētis illud sumit ex etate infirmī et natu
ra corpore ei? p̄pria: et natura mēbri i quo accidit sanio
fitas: et ex significatōib? aliis significatib? debilitatē
utis q̄ ē in venis pulsatilib? et nō pulsatilib?: et fortitudi
nē ei? nā apud quē nō ē cognitio haz rez: et conat app
hēdere sciam dispos oīum sp̄ē saniofitatis expime
to et consideratōe idiget in illo hora annoz. Qui at cōsi
derat ad q̄tātē caliditatis inate et cōpationē ei? cū hūo
ribus q̄ idiget digestōe apphēdit illud ad cuius iquisi
onem itēdit facilius pitore et pp̄igore via. Et hec q̄dem
dispos ē ei? cui est possibile estimare res occultas ex reb?
manifestis: et ē ille cui possibile ē vt enunciet vnaquaz
sp̄ē saniofitatis: ga rumpe i diē. xx. aut i diē. xxxiiii. et
fm̄ hāc similitudinē i sp̄ibus aliis. et nō ē mibi necessa
rium dicere in egritudine: an oporteat ut noīetur acuta:
an chronica: an cōuersiua. Discretio eīz illius et ip̄ius de
terminatio nō ē de opatōe medicorum: q̄rum p̄paratio
est ad ip̄am opatōem medicie tātus: sz est ex opatione so
phistarū: quoz studiū est ingrere vanitates. Et pp̄ hanc
cām iuenimus eos in huiusmodi iquisitiōibus sedentes
sup sedes altas: et loquūtur discipulis suis in illo locutō
onem multā valdē. verū ignorantia eoz d̄ cognitōe ei?
d̄ cuius aptitudine est vt accadat infirmo: est plus q̄ igno
rantia eoz d̄ quāitate altitudis maris. et ex eis sūt quā
dam alii quozū dispos est contraria huic dispositioni. i. illi
quibus possibile est intelligere egritudies et earum co
gnitiones et p̄nosticationem de eo quod futurum est et
nō est possibile eis respondere d̄ questionibus rationabi
libus: et propter hanc causam putant d̄ quibusdam infir
mum: quia sunt medici: et d̄ quibusdam eorum: quia sūt
sophiste et medici per sermonem. quod est: quia ipsi no
minant hanc speciem medicorum hoc nomine: et quan
do vident aliquem eorum legere in libro: aut vti ratiō
natione in expolitione rerum quibus sit iuuamentum:
estimant de eo quia est ex medicis qui nominantur me
dici locutionis.

S dolor in capite acutissimus cū febre
fuerit: z signum aliquod mortis appa
ruerit: mors cito aderit. z si signū mali non
affuerit: z dolor usque in uigesimalium diem
permanserit neque febris abierit: sanguis
de naribus expectabis: aut aliquod aposte
ma in inferioribus partibus corporis. Sed
dolore adhuc recente sanguinem de narib?
expectabis: aut apostēa expectabis: magis
tamen dolore fronte ac t̄pa non relinq̄re.

Et qm̄ fuerit in capite dolores uehemē
tes assidui cū fe. z fuerit cūz illo aliq̄
signorū mortis: tūc illud erit ualde mortale.
z si fuerint dolores absq; illis signis ei
pertransierit dolor diem. xx. z febris fuerit
inseparabilis: tūc oportebit ut expectes flu

rum sanguinis ex naribus: aut aliquod apostema in partibus corporis inferioribus: sed dum permanet dolor recens: o3 ut expectetur eruptio sanguinis ex naribus aut saniositas: et proprie quando dolores non sunt nisi uersus tempora et frontem.

In hoc sermone exposuit rem iuuatiaz valde ex rebus quas scire necessarium est in pronosticatione: veritamen illud est absq3 ordie: sed eius ordinatio erit scdm hunc modum. Et cum fuerint in capite dolores uehementes: assidui cui3 febre: si fuerit cu3 eo ali quod signoruz modis: tunc illud erit mortale valde. et si speraueris ex istis rebus q3 euadat infirmus: tunc expecta illi fluxus sanguinis ex naribus a primo die vsq3 ad vsem. vii. quod si tempus extendatur: tunc expecta etiaz illud: vel expecta etiaz saniem que currit ex naribus aut ex auribus quibus fit euasio infirmi. Et si permanet isti dolores qui sunt in capite vsq3 ad dies. x. tunc expecta etiam fluxum sanguinis ex naribus verum illud non fit nisi raro. Egressio autem saniei ex naribus aut euentus exiture in partibus inferioribus accidit multotiens i illa hora. et quando tu expectas alicui fluxum sanguinis ex naribus: tunc addunt in spe tua ad id dolores accedentes versus tempora et frontem.

Item q3 sanguinem spabis plus in illis q sunt minus. xxxv. annoruz: apostema uero magis in bis qui sunt amplioris etatis.

Et melius est ut expectetur eruptio sanguinis ei cuius etas est infra. xxxv. annos qui autem est maioris etatis q3 ille: expecta illi saniositatem.

In hoc sermone hy. posuit terminum spei pprie ad fluxum sanguinis ex etate. et causa in illo e manifesta: quam iaz multotiens dixi: et est q3 generatio sanguinis in hac etate vsquequo etas consequitur. xxxv. annos est multa: et est etiam cum illo in hac etate calidior: et colera super ipsuz est magis vincens. et ego qui dem iam dixi in precedentibus q3 sanguinis cuius dispositio est hec dispositio est conueniens ad hoc vt natura accidere faciat fluxum sanguinis narium.

Item Arum dolor acutus cu3 acuta febre permanente: malum est: expectabis in eo alienationem et mortem graue. n. e. et molestuz Interest ergo tua bene oia a principio egritudinis perscrutari et attendere signa.

Dolor autem auris acutus cu3 fe. assidua fortis: e significatio mala. quod e: quia no fit securitas sup hntem ipsum: qn permisceatur eius ro et moriatur. cu3 ergo hoc fit hntis timorez uehementem: tunc o3 ut confideres rone tua reliqua signa oia a principio.

In bis autem cartilaginibus apparentibus que ostenduntur ex aure non inuenimus vnq3 accidere dolorem uehementem. neq3 si accideret etiam sequeretur illud timor: quoniam hoc membrum non e ex membris nobilibus: neq3 continetur etiam cu3 membro nobili: veritamen sermo hy. non est in hoc membro. im

mo de consuetudine eius est: sicut multoruz etiaz alioruz medicorum vt significant per sermonem suuz. Dolor auris: sensum doloris intra foramen auris: quod est: quia egritudo tunc est in neruis in quibus fit auditus: et non est locus longinquus a cerebro. et propter hanc causam oportet vt pereat cui accidit dolor uehementem in aure sua quoniam cerebruz coicat neruis in egritudine. et propter hoc accidit iterum ei cui aduenit hec egritudo permixtio rationis. et moriuntur etiam quida ex eis quibus accidit illud subito. sicut ille cui accidit apoplexia cum materia faciens egritudinem auris: et propter multitudinem eius que peruenit subito ad cerebrum.

Iuuenes qui sunt in hac passioe: in die septimo uel priopeunt: senes uero tardius: qa febres et alienatio minus eis q in uenibus ptingit: atq3 aures eoruz erumpuntur et pus emittitur: in senili m etate ualitudo resurgit et interimit. iuuenes uero ante quas rupatur apostema peunt: quod si crepuerit et signum quodlibet apparuerit boni: aliqd boni sperabis.

Et moritur qui ex hoib9 fuerit iuuenis in septem diebus ex hac egritudine et uelocius illo: senex uero tardius illo multuz. qd e: qa fe. et pmiutio mentis adueniunt eis minus et aures eoru scinduntur et saniose fiunt ppter hac cam: ueritamen in bis etatib9 reditiones egritudinis qnq3 iterantur et interficiunt plures hntiu ea iuuenes at anq3 aures eorum fiant saniose: moriuntur. quod e: qa si currit sanies ex auribus eorum: tunc speratur iuuenibus salus: si apparet i eis signu aliud laudabile.

Iuuenibus autem accidunt febres et mentis permixtio plus: quoniam vincens super complexiones eorum est caliditas et colera: et propter hoc oportet ut antecedit perditio eorum anteq3 scindantur eorum aures et saniose fiat. Super senes autem est timor emittas res minus: uerum egritudo iteratur super eos quoniam humor faciens dolorem non recipit in eis digestionem scdm complementum propter frigus uincens super complexiones eorum. Reliqua autem que dicit i sermone suo isto: manifesta sunt et plana.

Item Postemata in gutture cum acuta fe. malum est. et si aliud mali signum ex iadictis uisuz fuerit: mortale est.

Ostetur autem in quo accidit uulcus cu3 febre. est significatio mala. q3 si appareat cum illo significatio alia ex significato nibus que narrate sunt in eis que premissa sunt que sunt male: tunc oportet ut precedat iudices q3 infirmus est cum dispositione habente timorem.

Ulcus accedens in gutture e significatio q3 in corpore e humor malus corrosiuus et e cu3 illo ca egritudinis magne male: qm traieccio fit cu3 dolore uehementi.

et oportet ut consideres reliquas significationes cum certi tudine pronosticationis cum eo quod est futurum. Et sit hoc preceptum apud te cōe in omnibus significationibus: et pprie in illis que non sunt in ultimo landis: neq; in vltimo malicie: et sunt ille cum quibus est de consuetudine by. proprie precipere tibi considerare reliquas significationes.

Quinantia pessima et cito mortifera ē que in gutture non apparet: nec extat in ceruice cum rubenti tumore: dolore tamē acutissimo existente et spiritu orthomie. hec mali species in prima die suffocat aut secunda: aut tertia: aut quarta.

Quinantia autem deterior: et magis mortifera cum uelocitate est: in qua nō apparet in gutture: neq; in ceruice aliquid malum: et est in ea uehementior dolor et preparatio anhelitus. In illa enim squinantia cuius dispositio est hec: dispositio prefocatur habens eam in die primo: aut in secundo aut in tertio: aut in quarto.

Iam manifestus est tibi ostensione apparente ex sermone eius. scilicet qd deterior spem squinantie ē: in qua non apparet neq; in gutture neq; in ceruice aliquid extra naturam: neq; in colore: neq; in caliditate: neq; in inflatione. quod est: qd significauit per guttur locum qui est coram meri et epiglotti: vel circa meri et epiglottim: quod est: quia significauit per ceruicem collū sed p guttur vult spacium quod ostendit post linguā qñ apitur os et premitur lingua desup ad inferiora. et in hō spacio sunt duo meatus: quorum vnus meri: et alter ē epiglottis. i. trachea arteria. Cum ergo non ostenditur in aliquo horum duorum meatuum aliqd extra naturam: tūc scias qd apā est in mēbris que sunt intra epiglottim. et est illud causa cuius prefocatur. quod est: qd meatus anhelitus natura est strictus: cum ergo accidat ut laudatur penitus ppter apā illoz mēbrorum: oīz necessario ut prefocetur infirmus. et ppter hoc cogitur quādo vult anhelare preparare ceruices suas ut meatus epiglottis aperiatur latius parum. quod est: quia decubitus super collum claudit epiglottim penitus: quoniam mēbra que sunt ab anterioribus cadunt super illa que sunt retro versus spondiles ceruicis. oportet ergo propter hanc causam et ppter apostema calidus quod est in laertis: ut accidat dolor.

Altera huius mali species est cum in gutture apostema ruber: et ipsa mortifera est tamen pgrior est prima.

Quinantia autem in qua sunt dolores fm illam similitudinem: sed accidit cum ea apostemata et rubedo in gutture: est mortifera ualde sed est tardior ea que dicta est ante ipsas.

Hippo. in hoc sermone dicit speciem aliam ex speciebus squinantie ex qua fit locus qui est in gutture apostematus rubificatus. et sunt in ea dolores similes eis qui sunt in specie prima. verū tamen preparatio anhelitus non est in ea similis sibi in prauitate. scilicet difficultas anhelitus non est in ea praua uehementis: q

niam lacerti epiglottis non apostemantur cum ea apostemate uehementi: necessario igitur dixit in hac specie. qd est mortifera: sed illud est tardius qd species quam diximus ante ipsam.

Etia uero in qua ceruix et guttur rubent: prioribus diuturnior est: et nisi tumor ad interiora redierit: spei locus omnino non resistit.

Quinantia autem cum qua rubent guttur et ceruix: est tardioris spacii: et forsitan saluantur ex ea habentes eam quando est in ceruice et pectore rubedo: et nō submergitur rubedo ad interiora.

Exponit in hoc sermone speciem tertiam ex speciebus squinantie. Et nomen eius apud medicos diuersificatur: quidam enim nominant eam aliquo nomine: et quidam nominant nomine alio: verū tamē qd dico multoties inuenitur by. fecisse illud. quod est: qd dimittit prolongationem in nominibus et nominat egritudinem fm qd preparatur ei: quoniam quando super intentionem est conuenientia in re quesita: tunc contrarietas in nominibus intentionem non habet. Conuenientia autem in hac intentione inuenitur apud eum qui habet cognitionem operationis medicine. quod est: quia deterior specierum squinantie est ex cuius uehementia putatur ad hoc ut cogatur infirmus cum ea ad preparandem anhelitus: et in qua sunt dolores uehementes: et nō apparet cum ea in gutture neq; ceruice aliquid ex accedentibus: et que sunt minoris malicie qd ista species. sunt species cum quibus angelus non fit difficilis: sed dolores sunt uehementes cum apostemate gutturis et ceruicis eorum rubedine. et minoris malicie etiam qd iste squinantie est squinantia tertia: quam narrauit hippo. in hoc sermone cuius premissimus rememorationem: et est illa in qua dolores non sunt uehementes neq; prauis: neq; difficultas anhelitus in ea. In illa autem squinantia cuius dispositio est hec: epiglottis est incolumis ab egritudine. et neq; aggregatur sanies in ea: nisi in gutture: aut in ceruice: aut in vtriq; simul. et vincens super hanc sanie fm plurimū est colera. et propter hoc non fit in ea apostema nisi permixtum ex colera et sanguine. et propter hoc dicit hippo. Et non profundatur rubedo ad interiora. quoniam quando accidit in his locis apostema molle phlegmaticum: est sanitas illius facilis velox: et non est illa egritudo acuta. reliqua autem que sunt in hoc sermone sunt manifesta.

Et si delinuerit: non tamen ipsa die critica: neq; propter aliquod apostema rubentem tumorem alio transduxerit: neq; putredinem patiens expuerit: uel ad modicum defecerit: et si dolor regem mentis mortem uel iterationis laborem promittit.

Quod si fuerit occultatio rubedis non in aliquo dierum crisis: neq; apud extrinsecas que coagulat in exterioribus corporis: neq; qñ eripuit firmus cum tussi sanies facile: et uideris infirmi quasi quiescere dolores: significat illud mortem aut reditionem egritudinis.

Res in malicia egritudinis si occultat apha aut rubedo. quodcuq; illorum fuerit: nam utraq; simul inuenitur in descriptionibus: pter qd expuat infirmus finem cum facilitate: aut coaguletur in iterioribus gutturis exitura que egrediatur manifesta et apparens. In sermone aut suo. Non in aliquo dierum crisis: e per scrutiny et inquisitio: an oporteat ut addatur illud ad id quod e post ipsum: ita ut intelligatur ex eo apha: si occultat in aliquo dierum crisis: non accidit inde infirmo res mala. quidam enim exposuerunt eum secundum hanc intentionem: An oporteat ut addatur illud ad id quod e post illud ita ut hypo. v. luerit ut illud accidat in aliquo dierum crisis. ut si crisis qua fiducia habeatur certa: et hec e veritas: quoniam permutatio egritudinis ad maliciam e ut redeat rubedo ad iteriora: et non resoluitur apostema. et si fuerit in aliquo dierum crisis: non solum non erit illaudabile: sed e malum valde. quod e: quia malicia ppter veritatem eius quod indicant dies: certificatur et festinat. qd si fuerit productio sputi cum exitu exiture in manifesto corporis facili: et occultatur apha et rubedo: tunc non expectetur mors infirmi.

22

Dnum est aut tumores et ruborem foras prominere: quod apostema si ad pulmonem intus lapsum fuerit: pus ibi efficit et amem reddat.

Et melius quidem est ut rubedo sit declinans ad exteriora: et ut sint reliqua exiture decliniores ad illud quod videtur.

Iste sermo et qui post eum est: manifestus e apostemum qui memor e eius quod precessit de sermone nostro.

23

Utam tumidam et rubentem incidere timendum est: quia vel sanies inde sequitur: vel sanguinis fluxus nimius. Laborabis igitur ad aliam curam confugere: et si neq; sic incisionem poteris effugere: et amplius crescit et liuescit: et si quod palato adberet subtiliatur: tunc incide: sed prius totum corpus festinabis purgare tempore fauente: et suffocationis timore minime reluctante.

Res autem in incisione uue et in perforatione eius est timorosa: cum permanet at rubea magna. quod est: quia sequuntur illud apostemata varia et fluxus sanguinis. Verumtamen oportet in illa hora ut detumescat per reliqua ingenia. Cum ergo euacuatur illud quod dicitur: et fit extremitas uue maior et grossior et declinior ad palliditatem: et fit qd eius e superius subtilius in illa: confide de curatione uue. Et melius quidem est ut coneris curationem postquam curaueris uentrem: cum fuerit spacium temporis conueniens et non timueris infirmo non prefoetur.

Iscit hypo. cum scientia pronosticationis scias curationis: quoniam non e possibile adicere pronosticationes finem veritatem et fiduciam absque curatione et scientia curationis. nam si scideris vias apostemataz apostemate calido: aut a pueris eaz: aut pforaueris: sequuntur illico fluxus sanguinis et apha calida. Cum ergo euacuatur totum illud s. quod dicitur vulua: tunc incide eaz: et ppter si descendit materia et veter soluat cum multitudine aut ex seipso aut medicis studio.

24

Quorum febris si per modicum lente scit nec signum finiende egritudinis habuerit: nec febris deficiens in die critica fuerit: iteratione egritudinis expectabis.

Quando aut quiescit febris preterquam appareat in ea signa significantia consumptionem egritudinis. neq; est quies febris eius in aliquo dierum crisis: oportet ut expectetur reditio egritudinis eius super ipsum.

Quoniam oportet ut expectetur reditio egritudinis: quoniam apparet unus duorum signorum: unum que diximus. scilicet quando apparent ambo simul. quod e: quia egritudines que quiescunt absque causa faciente illud: de apitudine harum e ut redeant. Quis sit quies earum in aliquo dierum crisis. Et manifestum e qd nos significauimus per sermones nostros: absque causa faciente illud: illud que quiescunt pter qd appareant in eis significationes significantes euasione in diebus crisis.

25

Quibus febris permanet: neq; labore grauant: neq; multum molestantur tunc dolore: his apostema futurum e in iuncturis inferiorum partium post diem. xx.

Huic concordat aphorismus in quarta particula sit.

Quibus febres longe: his pustule aut in articulis dolores fiunt.

Quando permanet febris eius: et est cum dispone salua: et non est cum ea dolor ex labore penitus: neq; causa alia manifesta: oportet ut expectetur ei exitura cum apha et dolore in iuncturis: et proprie in inferioribus.

Iam narrauit hypo. in hoc loco vniuersaliter totum quod ipse dixit in eis que premissa sunt ex sermone suo in egritudinibus mirach: et in sermone nostro in egritudinibus pectoris et pulmonis. quod est: quia cause longitudinis febris cum sint tres: quarum una e membrum in quo est egritudo quando eius sanatio e difficilis: et secunda e humores crudi grossi qui non digeruntur: et tertia e error accidens: tunc si accidat ut non sit aliquod ex membris infirmum: neq; ex infirmo error super seipsum: aut ex medico super ipsum: aut ex ministris: aut extrinsecus sicut error accidens in hora pnti et regione: et dispone aeris ex loco in quo e infirmus quando e malus: aut ex nocumeto quo leditur: aut redio: aut tristitia. tunc remanet ut sit causa longitudinis febris humores crudi difficilis digestio. Et de consuetudine quidem e nature ut expellat huiusmodi humores ad quendam membra corporis ignobilia: quod non e ei possibile euacuare illos multoties. n. dixi iam: qd de proprietate humorum calidorum subtilium in suba sua e ut fiat crisis eorum per euacuationem.

k

Ex crudis aut z grossis natura mūdificat corpus: aut p
excurā accidētē in corpore: aut digōem digerētēz eol.
Et hec ps quā nominatū digōnem ē cuacuatio materiā
a natura: aut p urinam fm plurimūz: aut per fluxūz vē
tris raro. 26

In anfactis. xx. diebus post febrem.

Toportet ut expectetur exitura cu3 p
trāsīt egritudo. xx. diem.

Inuenimus itē dīxīse. xx. diē: in eis q sunt
pmissa ex sermone suo: In egritudinibus chro
nicis: vt significaret ex hoc sermone suo qz nō dī
xit de egritudine que ē chronica donec puenit ad. xx.
diem. Et ego qdē ias enūciāti. in eis que pmissa sūt cāz
pp quas nō ē possibile alicui vt enūciat fm veritatē ter
minū egritudinū acutā. Nō ē ergo mirum qn dīxit in
egritudinibz: qz crisis eaz venit in. xiiii. diebus: si reme
morat ēt dīcī. xx. quod ē: qz in libro apborismoz dīcē
do. xiiii. z diē. xx. in pōitione sup terminū egritudinum
acutāz dīxit ēt diē. xvii. z apborism⁹ in quo dīxit: illud
ē iste: Quarta ē indicatiua. vii. z pncipium scde septima
ne ē. viii. dies: z indicatiua. xiiii. ē dies. xi. qm ē. iiii. septi
mane scde: z dies. xvii. itē ē dies indicatiuus. xx. qm ē
dies: iiii. a. xiiii. diē: z dieo. vii. ab. xi. 27

De autem apostema minus euenit
illis quorū etas est inferior. a. xxxv.
anno.

Et cōueniēs ē ut fiant exiture iste mul
te in spacio ipis minore ei cuius ē etas
ifra. xxxv. annos.

Altiores iam dīxi q crisis egritudinū que sunt
ab humoribz acutis calidis qn xtuus ē sortis: fit
solutiōe vētris: z p dīum illius crisis accidētū
egritudinū ab humoribz frigidis qn xtuus ē dōilis: neqz
fit p exturā: neqz p vētris solutiōem: sed aut sterficiunt
ifirmum: aut digerunt in spacio ipis lōgiori. Egritudi
nūz autē mediaz iter istas crisis fit p exturas. z sunt ille
in qbus iuenit vnūquodqz duoz boz dīozum que dī
ximus. Et significo p duo dīa contrariuz nature humorū
quos dīximus: z dīus rei vel xtuus. qd ē: qz iueniunt
in vnaquaqz eaz due res cōtrarie eis que sunt in vna q
z illaz. Cōtrariū qdem eaz in natura humorū: qm sunt
in eis humores frigidi dīi humoribus calidis: z cōtra
rium qdē xtuus: qm virtus ē in eis sortis: z sunt in eis
debilis: z qn humores sunt calidi: nō ē possibile vt itē x
tuus sortis: quoniam de apitudinc crisis ē vt accidat cū
exitura que egreditur in corpore: z qn sunt frigidi ē ne
cessaria in euentu exture virtus fortis. Et significatiōes
qdes significātes debilitatē xtuus z eaz fortitudinem
aliūptas pprie vnicuiqz eaz: z sūt que sumūt ex opa
tionibz eaz ias dīxim⁹ in eis q pmissa sunt. Alūptē autē
ex etatibz sūt ille q capiunt ex iuētate z senectute: z sūt
ille qz determinauit hypo. in hoc fmoue suo. et cōueni
ens ē vt egrediant exiture cū multitudine in spacio ipis
minore ei cui⁹ ē etas ifra. xxxv. annos. Qui autē sūt ma
iores etatis qz istis: nō pueniūt ad huc ad terminū senit:
euer⁹ exturaz i eis ē min⁹ et in tpe minore. i decrepitiis
xō euer⁹ eaz ē min⁹ illo multū valde. Et fecit nos reme
morari itē in fmone suo isto ei⁹ qd dīxit in pncipio ser
monis sui: et hoc cū quo plongat febris sua: et ē cum
dūpōe salua: et nō hēt dolorē ex labore: neqz ex cā alia
manifest: et reliqua que sequunt illud. 28

Quibus vero etas ē plūxior: fiet aposte
ma febribus manentibus.

In eo aut qui est maioris etatis q illi
euentus exturaz qn plōgatur febris eius
est minus.

Illud necessariū ē qd dicit hy. qnā necē ē i eue
tu crisis p exturas in corpe vt xtu⁹ hēat aliqd for
titudinis: et nō sit debilis in vltimo pp hāc cām
os vt sit euētus exturaz ei⁹ qto plus pcedit homo i et
te min⁹. In eis aut q in senio sūt nō tū pax accidit: s p
rū valde in vltimo. In hāt fmone nō significauit pfer
monē suū. Maioris etatis q illi: decrepitos absolute.
Sed illas q sunt maioris etatis p cōpationē iuuenus ex
eis qbus supueniūt. xxx. anni. Et ego qdē oñdī in eis q
sūt pmissa illud sup quo vtit hy. hoc noīe. i. maioris et
tis: et oñdīt tibi illd nō min⁹ q oñdīt in subleqntibz. 29

Febribus vero iordinate uagantibus
quartane sunt future: certius tamē cir
ca autumnum.

Toportet ut expectetur huiusmodi
apostema quando febris est pmanens
z expectetur permutatio febris ad quā
nam quando facit interpolationem z redit
non scdm ordinem: z fit illud ex hora appu
quitatis autūmni.

In dīxi in libro meo de spēs febriz q febris
qrtana generat ab hūore melancholico: et vixi
q generatio h⁹ hūoris accidit ēz duos modos
quoz vn⁹ ē a sāguine gressio q assimilāt in venis scdm
vasis vini. et mod⁹ ē colera citrina qn acurrit. Et hū
cies scda ex colera ni. ē maliciosa mala corrodēs mē
bra in qbus aggregat. sed spēs pma ē minoris malit
et fraudis: et pprie qn antiquat spaciū ei⁹ i corpe: et nō
occurrit in eo caliditati supflue exira naturā. Et cū illud
fit ita: tūc o3 qn iuenit febris assidua q nō gescit neqz
terpolat vt expectet ei qn plongat qz cōueniat ad extu
ras quas dīxi. Et qn iuenit eam iterpolari: et inuenit
lud accidere in ea pprie versus cōsumationē estanem
scias qz esse eius cōuerit ad feb. quartanā. qd ē: qz
mozes qui bulunt i estate in febribz assiduis qn sūt co
ni. extinguit caliditas eaz qdā extinctione: qre cū dī
firmus p illas cām a caliditate febris: z pprie qn accidit
ei sudor. verūm si natura nō pcedit z cuacuāt rē ad illā
ex humoribz q ē sicut fer: sed morat in corpe: redit. lē
z calefit z putrescit. Et qn accidit ei illud: bulit itē: lē
z iflāmur febris. Cūz ergo accidit sudor resoluūt cū
res q ias bulierat ex co. ni. cūqz bulit itē: res alia ex ea
accidit peroximus ali⁹ ex ea. Et qn egritudo corpis nō
ē egritudo vna: sed egritudines multe: qm co. ni. genera
tur in qbusdam mēbris z gescit mor⁹ ei⁹ in qbusdam
rū: z mouet in qbusdam corz aut putrescit: o3 necessariū
vt sint paroxismi febris nō fm vnū ordinē. Cū ergo
tur cā in oibus venis cū viciozia co. ni. accidit tūc febris
quartana: z pprie si ē hora anni tēpus i quo pmutati
estas ad autūnus: ita vt phibeat resolutionē hūoz
ciat eos redire ad pūdus corpis. Cū ergo venerit hūoz
z occurrerit corpi ēz illas dispōēs addet in ea cū ad illā
ad iclinationē humorū ad iterioza corpis. Scruiat cū
sup ipm illa ifirmas vsqz quo puenit tps aliud in quo
muret hora ad caliditatem.

Sicut illis quos p[ro]diximus aposte-
ma oritur. sic qui. xxxv. annum p[ro]terie-
runt quartanarii efficiuntur.

Sicut accidunt exiture ei cuius etas
e[st] ex iuuentibus ifra. xxxv. similiter eni-
am accidit quartana ei cui ias supuenerunt
xl. anni: aut e[st] maioris etatis illo.

Item locut[us] fui sermone l[ongu]s in diuersitate etatu[m]
in libro alio: et p[ro] illud sufficit mihi i[n] hac bora re-
memorari eius c[on]pendiose. Dico ergo q[uo]d sanguis
iuuenit in corpore pueror[um] multus valde. et si n[on] e[st] co-
r[um] p[ro]mixio in regimine: c[on]t[ra] ille humor t[ame]n in corpib[us] eo-
r[um] mult[us] valde: p[ro] illud q[uo]d exigit etas eor[um]: veru[m]tame[n] cu[m]
ip[s]i comedat multus inordinate: oportet vt generetur in
corp[or]ibus eor[um] et humor qui n[on] e[st] crudus. Cu[m]q[ue] pueni-
unt ad fine[m] adolefcentie: tunc ex eis e[st] qui regitur regimine
bono: et q[uo]d facit illud e[st] vicens in corpore ei[us] sanguis i[st]us:
et ex eis e[st] qui errat in regimine suo: et p[ro]mixet p[ro]mix[us] p[ro]
mixceat pueri parui: et p[ro] hoc iuuenimus istos i[n]firmari i[n]
firmitatib[us] c[on]tinuis fortib[us]: q[ui]n humores crudi aggre-
gant[ur] in corpib[us] eor[um] p[ro]pe cu[m] multitudine. In etate aut[em] q[uo]d
legitur hanc etate[m] aggregatur in ea in corpore eius q[uo]d p[ro]mix-
cet p[ro]pe: et errat in suo regimine humor q[uo]d e[st] de genere
co. quare vincit in corpore ei[us] cu[m] sanguine humor q[uo]d no[n]at
co. ci. et ru. et morat illud in gbusdam hoib[us] vsq[ue]quo lu-
pue[n]it eis. xxx. anni: et in gbusdam hoib[us] donec iupue-
niat. xxxv. anni: q[ui]n termin[us] p[ro]mixus in declinatione corp[or]is
ad frig[us] anni ei[us] i[st]us. xxx. anni. et termini l[et]i post eu[m] ani-
sunt. xxxv. Et multo p[ro] q[uo]dem hoim iuuetus puenit p[ro] co[n]-
plexione p[ro]mixam: et p[ro] dispositiones diuersas ad quas p[ro]
mutatur corpus p[ro] acc[on]ta que accidunt ei: aut p[ro] muta-
tione c[on]plexionis in spaci[um] medio inter duos terminos
quos dixi. Et p[ro] hanc cam iuuenimus hypo. fortasse dis-
p[ro]mixe: et etas e[st] xxx. sicut fecit in hoc sermone. a fortasse
dixisse: et etas e[st] xxx. sicut fecit in hoc sermone. et fortas-
se: eius etas e[st] xxxv. q[uo]d e[st]: q[uo]d mutatio in vnoquoque
hoim cu[m] sit diuersa: n[on] e[st] possibile vt iueniatur oib[us] eis
fm veritate spaci[um] vnu quod sit coe. Et ego q[uo]dem indi-
geo te ad hoc vt sita h[ic] fmone fuans. ia dixi. n. cu[m] itex
in bis que p[ro]mixa sunt ex fmone meo: an dieb[us] crisis: na[m]
si tu fuancris illud: et adiuxeris ip[s]m ad illud cui[us] p[ro]mixi-
mus rememoratione: n[on] erit nbi difficile iuenire cam in
eo quod narrauit hy. in hoc fmone. Na[m] sicut humores
fm bora anni calefuit in estate calefactione: vehementi-
ta vt bulliat: xbi gfa: et sicut oz ex illo necessario vt ge-
neret ab eis co. ni. et cu[m] segtur eos aut[em]us aggregatos
in corpore: et n[on] p[ro]mixat eos resoluti p[ro] frig[us] suu[m]: neq[ue] eua-
uari facile. Similiter et h[ic] se res in etatib[us]. na[m] q[ui]n corp[us]
p[ro]mutatur de etate status ad etate[m] p[ro]fecto[rum] humorib[us] in
estate stat[us] vincetib[us] ia resolutis ad co. ni. p[ro]hibet h[ic] etas
illa coleras resoluti: q[ui]n accidit ab ea febris quartana: q[uo]d
idiget ille cui[us] etas e[st] hec etas in m[ul]tificatione corp[or]is su-
ab huiusmodi humore spacio longo. Et p[ro] hac cas fit q[uo]d
oib[us] egritudines mel[an]cholice multiplicant[ur] in etate q[uo]d co[n]-
segur etatem status. veru[m]tame[n] diuersificant[ur] in paucita-
te et multitudine: et s[un]t lepra et egritudo in qua excozia-
tur cutis: et ca[er] et alque segues mel[an]cholice: et febris
q[ui]rtane: Et n. alque segues passio mel[an]cholice qua homo
sol[us] iecum loq[ui]t[ur].

Nunc apostema magis in hyeme q[uam] i[n]
aliis t[em]p[or]ibus euenit: et amplius morat[ur]

et si sanatur n[on] reciprocatur.

Ess[e] autem exiturarius oportet te sci-
re: quia sunt in hyeme plus: et earum
quies est tardior: sed earum reditiones s[un]t
minus.

Hippocrates in hoc loco fecit exituris tria e[ss]e ne-
cessaria. q[uo]d vnus e[st] et p[ro]mixus: q[uo]d sunt in hyeme
plus. et fm e[st]: q[uo]d eaz[um] ges in hac bora e[st] tardior. et
tertius e[st]: q[uo]d eaz[um] reditiones s[un]t minus. Causa aut[em] in hoc
q[uo]d ip[s]e sunt in hyeme plus declaraf tibi ex natura humo-
ris: q[uo]d vincit in corp[or]ibus i[n] hac bora. Jam. n. dixi in eis q[uo]d
sunt p[ro]mixa: q[uo]d crisis humor[um] calido[rum] fit p[ro] v[er]is solutio-
ne: et humor[um] q[uo]d e[st] frigidor[um] crisis fit p[ro] exitura. Ea aut[em] in
tarditate ge[n]s eaz[um] melius e[st] q[uo]d e[st] vt ponatur natura hu-
moris: et frigus aeris. quod e[st]: q[uo]d necessariu[m] e[st] i[n] sanatio[n]e
exiture vt resoluat[ur] humor facies ip[s]am p[ro]culdubio: sed
resolutio humor[um] gressor[um] viscosor[um] e[st] difficilis: et p[ro]prie
q[ui]n aer e[st] frigid[us]. et p[ro] hac cam sunt earum reditiones mi-
nus: q[ui]n egritudines q[uo]d redeunt idigent motu vel moto-
re q[uo]d moueat eas donec redeat: sed humor[um] frigidor[um] e[st]
valde difficilis motus.

Alibus ad sunt febres non mortifere
ad restantur in capite dolores: et patie[n]-
tes ante se putant tanq[uam] muscas volitare vel
aliqua nigra: et si dolor in uitalibus superue-
nerit: rubeam colera vomituros sperabis.
Et si frigus affuerit: et sub hypochondriis fri-
gidam sentitur: certiore[m] et subitum nomi-
num sperabis. et si cib[us] assumunt reiciunt.

Ut aut[em] coqueretur in febre non mori
fera de dolore capitis: et uidet coram
oculis suis aliquid nigrum: tunc si accidit
ei cu[m] illo dolor in ore stomachi su[us]: accidit
ei uomitus colere. Quod si aduenit ei cum
illo rigor: et sunt partes inferiores ex eis q[uo]d
sunt sub hypochondriis eius frigide: erituo-
m[us] eius uelocior ad ip[s]m. Quod si rece-
pit aliquid in illa bora ex cibo aut potu festi-
nat ad ip[s]m magis uomitus.

Item h[ic] h[ic] h[ic] in hoc sermone e[st] vt loq[ui]t[ur] de vom-
itu q[uo]d accidit ip[s]ote fm modu[m] crisis. Et p[ro]mixa d[ic]er
minatio ei[us] e[st]: vt egritudo in qua illud accidit n[on]
sit mala. et multoties q[uo]d e[st] no[n]at hac egritudines non
ne deriuato ex euasione ab ea. Et termin[us] sc[ilicet] e[st] vt acci-
dat i[n]firmo dolor capitis: et uideat coras oculis suis res
nigras: et illud q[uo]dem accidit a vaporib[us] co. ci. pure. Iste
n. humor q[ui]n calefit calefactione vehementi et adurif: gene-
rat ab ea fum[us] niger et asc[en]dit ad caput: et ille ca[m] cui[us] ac-
cidit dolor capitis. et q[uo]d puenit ex hoc fumo ad oculum
co[n]turbat humiditates ei[us] claras luminosas p[ro] natura: q[uo]d
re accidit i[n] eis simile ei q[uo]d accidit i[n] aere claro luminoso
q[ui]n p[ro]mixet ei subito fum[us] niger: et alie ex reb[us] nigris. Cu[m]
ergo sentit illud sp[irit]us visibilis p[ro]ced[ens] a cerebro ad ocu-
lu[m] sic accidit i[n] eo apud aggregatio[n]es aque in oculo: acci-
dit ei id e[st] vt imagine[re] res nigras videre i[n] die. Differentia
aut[em] iter vapores similes i[n]stis asc[en]dentes cu[m] multitudine
a pulmone et iter illos q[uo]d elcuan[ur] a stomacho e[st]: q[uo]d accidit
cum i[n]stis dolor in ore stomachi: quod e[st]. q[uo]d pulmo non

sentit lesionē huiusmodi humorū pp paruitatem sui sen-
sus: aut qm̄ nō est ei sensus penitus. Os autē stom. chi
qm̄ ē mēbrum sensibile pp multitudines neruorū delectē
dētum ad ipm̄ nō ē possibile ut parcat sup ipsū aliquid
eorū quod accidit in ipo. Et ppter hanc cām fit qd qm̄ hu-
morū ē de genere cho. mordicat ipm̄ accidit inde in eo
dolor: qui dī dolor cordis. 7 ppter hoc ē oportet ut ac-
cidat ei vomitus colericus. 7 significat itē illud abū-
crideret qd cōuer ē ut dum pmonet dolor: 7 puenit dolor
ad cor: et accidunt ab eo omnes euacuationes quas faci-
unt medici que sūt de genere co. Significat ergo p hunc
smōnē suum. s. qd cōuerit motū suū que vomitum
mouet quoniam p smōnem suū Cor: vult os stomachi.
7 pp hoc nōciat mordicationē acutē in eo dolores ab-
sordii. i. cordis. Et narrat hyp. itē in alio loco ab isto
signif. eandē aliaz significantē vomitum in istis. et est
solutio labii inferioris et motus eius. qd ē: qd tunica itrin-
seca stomachi quādo in ea accidit mordicatio pp colera:
mouet huius motu. Et nos qdē intelleximus ex creatio-
ne curatione vel medicina anatomie: qd tunica itrinseca
ex tunica stōi regit ipm̄: et regit meri: et lūguā: et quā:
et totū os. et oēs ptes huius tunice sūt cōtinue. Hec ergo
tunica ē que mouet labiū qm̄ accidit mordicatio i eo ex
acuitate co. aggregate in ore stōi. quod ē: qd de aptitudi-
ne huius humoris ē ut nater sup os stōi pp leuitatē suā. et
qm̄ ascēdit ad os stōi: et vter euacuat ex eo: et erit vō-
mitu cū facilitate: qd si accidat infirmo in illa hora riget
nō solum pperat euētus vomitus: sed accidet et cū m. illi
titudine: quoniam de aptitudine rigoris ē fm plurimum
ut faciat accidere vomitum co. sicut ostēdi in libro meo
rigore: qd si infirmatur i illa hora aliquid ex cibo aut po-
tu ppat euētus vomit⁹ valde: quoniam col. retēta i stō
corumpit illud qd suscipitur.

Quibus ille dolor a primordio febris
in capite est 7 dolor. iiii. die aut. v. au-
getur: in. vii. euadit. Quibus uero die. iiii.
dolor inceperit 7 crescit usq; in. v. uel i. vii.
finitur in. ix. uel. xi. Si uero contingat in. v
7 urina priori similis ē: in. xiiii. die liberan-
tur.

Et in quo is orum incipit dolor ab ip-
so primo die: tunc dignū est ut fiat for-
tis in die quarto aut quinto: 7 cum fuerit se-
primus: deletur 7 euadit ab eo secundū plu-
rimum. Si uero incipit dolor in die. iiii. 7 fit
fortis in eis proprie in die septimo: euadit
in die. ix. aut. xi. et ex eis sunt in quibus in-
cipit dolor in die. v. deinde sunt relique di-
spositiones eorum scdm dispositiones illo-
rum qui precedūt eos: deinde cōsumit egri-
tudo eorū in die. xiiii.

Narrat hyp. in hoc sermone tres spēs ex spēs
doloris capitis acutis in eo fm tps: et tres termi-
nos crisis eorū. Spēs ergo pma ex eis icipit i die
pmo euētus egritudinis: et spēs scda icipit in die tertio:
et spēs tertia icipit in die qnto. Qd autē cōcat eis oib⁹ ē
qd crisis venit in eis ppe diē septimū ab hora qua icipit
dolor: et pp hoc dolor is qui icipit in die pmo crisis: ve-
nit in die septimo. Sed illius q icipit i die tertio: vērū crī-

sis in die. x. qui est. vii. ab illo die. verūtamē hīc dico cū
nō sit dies crisis oportet ut eueniat crisis i die. ix. aut in
die. xi. s. ante diē. vii. uel. x. aut pēst ipm̄ diē. Et sua
ē a mē in hoc loco qd dies. ix. numerat in dieb⁹ crisis: si
aut dies tert⁹ quē admodum cūdi in eis q pmissa sunt:
cū nō ē de aptitudine egritudinis ut eueniat crisis e uo-
m quartis: neq; in septimis: sed in 7 iebus mediis inter
eos: sicut ostēdi in libro meo de diebus crisis. Spēs autē
tertia ex spēs doloris capitis 7 ē illa que icipit in die
v. 7 cōtēditur vsq; ad diē. xiiii. quoniam caliditas se.
nō habet fortitudinē: 7 significatio illius ē tarditas eue-
ntus doloris vsq; ad diē. v. 7 qm̄ qm̄ addis sup illud sep-
tē dies aggregant ex illo toto. xii. dies: verūtamē dies. xii. nō
ē dies crisis: neq; ē possibile in hac crisi v. antecedit p
diē qm̄ ostēdi qd illud psum egritudinis quāz motus
ē acut⁹: 7 ppter hoc ē necessariū ut tardet crisis vsq; ad
diē. xiiii.

Quē uero diximus tertianariis etiam
uni equaliter uiris 7 mulieribus. In
moribus uero eueniūt in febrib⁹ diuturnis
7 in ueris tertianis.

Et iste quidem res sunt uiris 7 mulie-
ribus in febribus tertianis: 7 pprie i
eis qui sunt minoris etatis q illi. accidunt
eniz in eis ille res in febribus illis. uerūta-
men euentus eaz in febribus que sunt diu-
tiores: plus est in febribus tertianis pu-
ris.

Et aptitudine harum rerum ē: ut accidat eis qui
completi sunt in etate sua: 7 illi sunt quos de cō-
suetudine hypo. est nominare viros 7 mulieres
in omnibus febribus tertianis quoniam colera in hac etate
est vincens in corpore victoria vehementi. Illis autē
quorum etas est minor hac etate non accidit illud in om-
nibus febril us tertianis: sed in puris eorū tantis: quo-
niam colera in natura harum febril vinct valde: Et ac-
cidit illud itē in egritudinib⁹ us acutis valde: quoniam
colera in istis egritudinib⁹ vincit victoria superflua. q
pprie in illis qui sunt in statu iuuentutis: 7 nō omni-
bus dicere illud: nisi qd possibile est nobis intelligere illud ex
sermone ipius.

In febribus si ē dolor capitis neq; an-
te oculos quibuslibet nigris apparen-
tibus: s; uelut flamma lampadibus: 7 sub
hypocondria dextra uel sinistra sunt tensio-
nes 7 tumores 7 terani sine dolore: his san-
guis fluxurus ē de naribus.

Quam autem euenit in his febribus do-
lor capitis: 7 aduenit ei oculis suis lo-
co nigredinis quam uidet coram eis caligo
aut uidentur coram oculis suis simile con-
fasciōi: 7 aduenit ei loco doloris alfeud i
sio in eis que sunt sub hypocondriis a late-
re dextro aut sinistro absq; dolore: neque
flatur: expecta illi fluxum sanguinis ex nari-
bus loco uomitus: 7 expecta proprie in hu-
iusmōi loco ei q ē minoris etatis eruptiones

sanguinis. qui autem iam consecutus ē. xxx annos. et qui est maioris etatis eo: sit expectatio tua ei de ruptione sanguinis minus: sed oñ nōi ut expectes ei uomitum.

Ignificauit per suonem suam in huiusmodi febribus febrem quā significauit in principio sermonis sui cum hac dictione. s. qui autē cōquerit in febre nō mīsera: de dolore capitis: et reliqua que se sequuntur illud. quod ē: quia postq̄ seruauit rem cōez in istis duabus febribus simul dixit: q̄ cōcat eis vtrisq̄ q̄ crisis uenit in his vtrisq̄ per euacuationem. Deinde addidit ad illud q̄ proprium est vnicuiq̄ earum: quare posuit crīsim per euacuat. oēs in febre post euentum vō minus colere: et posuit eam in febre scda fieri cum fluxu sanguinis nariū. et significationes significātes illud. in feb. qdem p̄ma sunt imaginatio reꝝ nigrarū: et dolor alendus: et in scda qdem tenebrositas visus: et chūsatio q̄ videtur coram oculis: et tensio accis in eis que sūt sub hypocondriis absq̄ inflammatione. Et iste significationes significant significatione magna declinationem hu. ad caput. Et hypo. etiam iam dixit in eis que sunt p̄missa q̄ fluxus sanguinis nariū accidit a crisi apostematū calidiorū acciditū in eis que sunt sub hypocondriis p̄zie in eo qui ē minoris etatis p̄pter multitudines eius quod ē in corpore eius de sanguine. Et addidit iterū in sermone suo isto: ad rememorationem cāꝝ vomitus colere: q̄ illud accidit in iuuenibus. In tractatu autē primo libri epidimiarū: dixit in eo de aptitudine cuius ē vt accidat fluxus sanguinis nariū: q̄ accidit ei vt oculi ei etiam lachrymentur. q̄ si aggregaueris illud totum: et adiunxeris illud quod dictum est in aliis libris: poteris p̄cedere et iudicare in oibus hōis fluxus sanguinis nariū: qui accidit et p̄pie si videtur cum illo oīlione manifesta: significatio euacuationis sūpta ex pulsu. hec. n. significatio p̄cedit eūcum fluxus sanguinis nariū. p̄culdubio.

36

Pueris in acuta febre spasmi continē: maxime autem si uētres cōslipantur: et uigilent: et expaueant: et plangant: et colorem uariant: ut modo citrini: modo ruber: modo liuidi: modo uirides fiant. hec ueniunt pueris usq̄ in septimum annū: maioribus uero his et iuuenibus spasmus in febribus non contingit: nisi magis exnibus firmitatibus: ut ē phrenesis.

Pueris autem accidit spasmus quādo eorum febris est acuta: et uētres eorū sunt stiprīci: et sunt uigilantes: et expauescūt et plorant: et conuertuntur colores eorum: et proueniunt ad ueriditatem: et ad rubedinem: et ad fuscēdinem: aut ad pallores. Et faciles quidem magis sunt iste res pueris qui sunt in ultimo paruitatis: usq̄quo perueniunt ad septem annos. Pueris uero qui sunt maioris etatis istis et uiris: non accidit in febribus ipsorum spasmus: quādo

nō supuenit eis ex significationibus aliqd ex eo quod ē in fine malicie: sicut significationes que accidunt in phrenesi.

Non ē sermo eius in spasma accidente in aliquo membrorum: sed in spasma accide in toto corpore. Euentus huius speciei spasmi accidit facile pueris: et p̄prie lactantibus ex eis: et causa in illo ē lac: et p̄prie quādo ē grossum. et plurimus qdem accidit eis illud p̄pter cibos multos quos suscipiunt nō in sua hora quod ē: q̄ ip̄i nō intelligunt aliquam ex rebus nisi solam comestionem. Et ex his etiam que ad illud adiungunt: est debilitas virtutis neruorū in eis: et ip̄. us mollificatio. q̄ est: quia genera trutū ex quibus existit corporis regimē tria sunt: et nō inueniunt in pueris nisi tātus due fortes. Virtus autē tertia que ē in neruis: fuenit in eis de bilis mollificata mollificatione uehemētiōri q̄ ceteris tutes. Et p̄pter banc cām euentus spasmi eis ē valde facilis: et sit facilis iterum reditio eorū ab ip̄o ad dīpōez naturalem. Uiris autē nō sit facilis euentus spasmi: neq̄ est facilis sanatio eius quādo accinit eis p̄pter uehemētias virtutis neruorū. Accidit autē spasmus iterum absq̄ febribus quādo accidit frigus super completiones corporis: et multiplicatur in eo hūiores crudi grossi. Accidit iterum: quando fit in neruis et cordis apostema calidus p̄pter cōmunitatem cerebri cum eis in egritudine. Veni tamē sermo hypo. in hoc loco non est nisi in spasma accidente in febribus. quod ē: q̄ itēio eius ab initio libet est: vt narret p̄noscationem in egritudinibus acutis: et in cōuersiuis egritudinibus. Et significationes spasmi accidentis ei qui iam completus est in huiusmodi egritudinibus acutis: sunt significationes q̄ significant phrenesim maliciosam malam: et p̄prie toruositas faciei: et stridor dentium: et multitudo palpitatiois oculorū: et toruositas accis in eis: quoniam sufficiunt in pueris uigile tātum et uehementia timoris: et ē illud quod ipse significat per sermonem suum expauescunt: et fictus et uehementia tensionis corporis: et cōstrictio ventris. Verū tamen ille res non sunt nisi causa euentus spasmi. Si significationes uero significantes euentum eius ab illis causis sunt dolores egressi a natura accidentes eis significantes maliciam humorum. p̄pter quos accidit eis spasmus. quod est: quia color uiridis ei decliuit ad fuscēdinem: significat q̄ qualitas biliorū ē mala: sed color ruber significat multitudinem sanguinis.

37

Iter est ergo tua ut multo studio pētes et euasuros: siue pueros siue iuuenes discernas: nec i qualibet egritudine te negligēter offeras.

Oportet autem q̄ significetur de quo speratur ut saluetur: et qui perit: ex pueris et ex aliis ex omnibus signis: sicut ostēsum ē ex esse cuiusq̄ eas in una quaq̄ egritudine.

Iam scripsit hypo. hūc smonē in eis que p̄missa sunt: et scripsit eum iter in hac hora: et scribet eū iterum in sequētib: qm̄ utilitas est magna valde: verū tamē q̄uis fecerit illud: et iterauit sermones suum multoties: tamē iaz puenit ad multos medicorū: et nō itellexerūt ip̄m: qm̄ ip̄i multoties vident in aliqua egritudine

k 3

diuiz significatiōez malas: et tamē euadit ifirmus post illud ab ifirmitate sua. estimāt ergo de byp. sup b q ipe mēitus ē in sermone suo pter q ipm itelligant: et vidēt ē significatiōez laudabilē: oemū perit ifirmus. Dicit ergo de by. q errauit in sermone suo: pter q ipm itelligant: qz fortasse et vincit et supat significatiōez multas laudabiles significatiō vna mala: et fortasse superat et vit cit significatiō vna laudabilis significatiōez multas il laudabiles malas. 38

Ec in qualibet egritudine te offeras negligenter.

Sermo meus hic non est nisi in egritudinibus acutis: et que generatur ab eis.

Don scripsit bypo. hūc sermonē et sermonē q est ante ipm: nisi cū sciuit targaratē eoz qui lecturi erāt libzū suuz et audaciā eoz: et q ipi erāt inqsi curi de causa ppter quā dixit dē. xl. et habētes saniofita tē: cmpicos: et hydropicos: et febres quartanas: quoniam cum nos iueniamus eos nūc: cum ipe iam dixit: ser mone manifesto: quia sermo eius nō est in egritudinib acutis m: sed in eis et que ex ipis cōuertuntur et plon gatur eorum spaciū ingere de illo: tunc fortitan quā tum inquisituri essent de illo: si ipe nō scripsisset hūc sermonem. 39

Honestus quoqz illud est: qui sanitatē huic vult promittere: illi uero mortē vult pnuiciare: et in breui et in proluxa egritudine omnes ut diximus significatiōez oportet dignoscere: et equa ratione ppendere: atqz vires eaz cōferre: caun? tamē hec i urimis et spuis facere.

Oportet ei qui vult procedere et emun ciare salutem eius qui saluatur: et mor tem eius qui moritur: et iudicare longiudi nem egritudinis eius cum quo permanet eius egritudo diebus pluribus et abbrevia tionem egritudinis eius cum quo moratur egritudo eius diebus pauciorib: ut cogno scat omnes significatiōez: et discernat eas postquaz comparauerit earum vires ad inuicem: sicut narrauimus in omnibus si gnificatiōib: et proprie in urina et sputo quando spuit infirmus saniem cum colera.

Quod aut os: vt cōsideres et specularis sup oēs significatiōez: et nō sis cōtētus verificariē si gnificatiōis vni tā dixit illud in eis q pmissa sūt In h aut smone addit ad illud rē p cur? scias iuuamētū fit valde et ē: qz nō os vt pōderet xrus significatiōum absolute: sed postq cōparatur vnaqueq eaz ad cōpez lūz as. qdā. n. significatiōez sūt male in seipis: verūtamen diuersificant in illo p multitudinē et paucitatē: et sūt ille qz xutes ponderauit in eis q sūt pmissa: sicut ostēdi. et dixit in gbusdaz eaz: qz sūt mortifere: et in gbusdā eaz qz significāt mōtē: et in gbusdā eaz: qz sūt minus signi ficatēs mortē: et in gbusdā eaz: qz sūt mortifere valde: et fortasse addidit ad illud pculdubio. Et significatiōm

laudabiliū similiter ē xutes pōderauit fm hūc modū et dixit in gbusdā eaz: qz sūt salue: volēs q significatiōez: et dixit in gbusdā eaz: absolute smone: qz sūt laudabiles. et fortasse adiūxit ad qdā eaz et dixit: et x tus eaz ē magna: et fortasse dixit: et x eaz ē magna: et fortasse: et x eaz ē magna: valde. verūtā smo i significa tiōez: qz x eaz ē magna valde i significatiō salutē ē ma gis vltim? q smo: i ea absolute: qz significat salutē m. In h aut smone dixit: qz p vt cognoscas significatiōez: et discernas eas postq opaueris xutes eaz adiūcē: n q et eis cōueniūt i genere m. i significatiōez laudabiles adiūcē: et significatiōez illaudabiles adiūcē: i dicitur fas i genere ē. i. laudabiles cū illaudabilib. nā tu p cō patiōez bāc potest scire i pmiss q tā supfluit ex eis i eo q significat: qz ē supflū. Et scias? qz qn tu scieris illd n faciet te timere i eo illd q videbis. Et vt igras et cō sideres q sit cā i aduētū ei? et qd sit qd significet illd. vey m ego iā narraui totū illd i libzū meis: et ppe illo qd cū. et qd nō ē fedū vt rememoriari illi? faciā in h loco fm viā exēpli: et ponā pncipiū ei? cui? rememoriatiōez faci as ex ipso cōz toti arti q cōphendit pnotificatio. Dico g q os vt cōsideres i pmiss an oēs res: an. i. i gbusdā mē bīs corpis sit egritudo q sit ei ppa: an egritudo sit bā res aggr: gati i mēbis seu i ycnis. Deū cōsidera p illd q xutes illi? corpis ifirmi ppe sint fm timorē. Et ego q dez pcessi iaz: et dixi q xutes sūt tres. Deū cōsidera p illud significatiōez tā laudabiles q illaudabiles signifi cates nō pōez illaz triū xutū. Pōam? g? xbi gfa q x? p cedēs a cerebro nō b egritudinē neqz aliqd ex mēbris corpis. et q cā euētus se. ē putredo būoz m: cū b? ppu erim? totū illd: ponam? et q in yrina a pncipio egritudi nis apparuerit significatiōez laudabiles: dico q iste b firm? nō pōt ēē q mortif cā b? egritudis. et pp illd si ac cidat vt appareat in eo significatiō timorē: tūc nō lollū os vt terreat te et faciat te timere: sicut accidit multis me dico: imo os vt scias q ē significatiō euētus ciilis. qd ē: qz accidit huiuscemodi ifirmis pp crisi dolo capitis et pmiutio rōnis: et imaginat res nigras et cininas: et ac cidit ei tenebrositas i visu: et dolor in fronte et in scud. ore sūd: et tēlio in locis q sunt sub hypocōdris. et qn ege rūt: egerūt ē egōnem malas: aut expuunt ē i pūti? redi aut vomūt vomitū turpis aspectus: et denigrant mem bra eoz: et putrefiūt et icidunt in vias mortis: totū illud qn apparet ē eoz dīpō melior qd ē: qz anbelius eoz fit multot. ēs bonus et quiescat qd cum eis ē de dolo: et pscit appetitus eoz in cibo: et sentiunt in corporebus suis lenitatē apud eleuatiōem ad sellā. et qn euēiūt as huiuscemodi euacuatiōez: sūt illud quod euacuatur et eis significatiōez manifesta: q natura mūdificat corp: et reddit: et stringit quod carrit ex eis: et apparet lecore cessionis et retentionis victoria. res. n. iste cōz dēterminat tur et discernant in hoc libro: et nō ē tibi possibile nū si vt adiungas ad eas significatiōez q sumunt ex pūtu et ego qdem iaz eas ostēdi in libro meo de pulsū: pter q pmissuerim cū eis parabolas et fabulas. sicut sūt parabo le et fabule quas scripsit archigēnes. postq ergo ita leris istas res in anima tua: et iucris et tenueris eoz vt pona cōsideratiōem tuaz in eis ita vt comparas eas adiūcē. poteris. n. in illo enūciare illud qd pūcti mittūt dicere ifirmi ex rebus quaz scia non ē apud eos quoz sūt ppe: sicut vidistis laci et multotiens me. Et illo ē sermo meus i illo cuius dentes stridebant q illud erat ei p naturam: ita q puocauit illū qui audiuit me

ex illis de domo ei⁹ ut existimaret: q^d iudicatio mea dⁱ illi
lo q^d iudicauit: nō ē ex arte medicine: sed ex arte diuina
tionis. Et similiter illud ē quod iudicauit sup illum qui
dormiebat: et oculi eius erūt apti: q^d illud erat ei p^r natus
raz. Et dignus ē ēt ut sitis memores eius quem suem re
supinū sup lectus suam: et iudicauit de eo: q^d o³ necessa
rio ut sit quod ē euz eo naturale. Et itraui semel ad mu
lierē: et vidi oculus eius dextrus multo maiorē oculo si
nistro. Iudicauit ergo sup eas q^d illa eminētia que appa
rebat in oculo eius antecēdēs fuit ante egritudinē eius.
Et vidi alterius ifirmi tempora plana p^rter q^d fueris sci
ens ante illud: et iudicauit sup illud: q^d illud erat ei natus
rale. Et iudicauit sup ifirmus alius: q^d oculi eius erāt na
turalit^r lachrymosi: et multoties iudicauit ēt sup tortuosi
tatē algebi. i. duoz cornuū frōtis et tuo tortuositatē oculoz
et torturas labii: q^d euentus illius fuit ante egritudinem
p^r cam extrinsecam. Et multoties iudicauit de pulsu di
uerso: et in illo in quo offundit getes: q^d illud erat p^r natus
rā p^rter q^d sciueris: et postq^d sanatus ē ille ifirmus remā
sit cum eo. Et iudicauit ēt de voce bona: et voce rauca: et
voce tremula: q^d q^ddam ei⁹ erat p^r naturas: et q^ddam ei⁹
accidit ante egritudinē. Et q^d iam locutus fui in illo ser
mone loqum in libro meo de raritatibus p^rnofticatiois
tunc nō ē mihi necesse narrare illud in hoc libro: sed suf
ficit mihi ut facias te rememorari tūc sūme sciētie q^d ap
prehendunt huiusmodi res: deinde abscondam fmonem
hunc. dico ergo q^d q^d offiditur tibi q^d in egritudine nō ē
timor: et omnibus significatōibus: oportet ut scias q^d
euentus illius accidētis p^rculdubio fuit ante egritudinē
ab aliqua causā apparētē manifesta. Et p^rpter hoc o³
li verificatis sermonē meus: et sermonē hypo. ut cōside
retis oēs significatōes: quaz rememoratio p^rcessit p^r
q^d pōderaueritis virtutes eaz: f^rm q^d p^rcessit: et by. enū
clauit de eo. ipe. n. dixit illud f^rm semitas exēpli in spūto
quod expuit: et sunt in illo colera: et sanies p^rmixte. Et f^r
mo eius ille ē in locutione: i qua dixit: Et quod ex sanio
sitate accidit et sup spūm adhuc vinct colera ē malus
valde: siue sit illud quod de eo egredit q^d spūus sup
quod vincit colera: et q^d sanies: aut sit exitus vtriusq³
simul. quod ē: q^d p^rcepit hypo. tibi in hoc sermōe ut cō
sideres in oibus significatōibus que apparent in ifir
mis cōsideratōe ex g^rit: et addit ad illud multas ex eis
et posuit initium sermonis sui a significatōib⁹ lauda
bilib⁹. et dixit: Et ista sūt signa laudabilia ut ifirmus sit
bⁿ toleras egritudinē suā cū facilitate: ut sit anbelit^r ei⁹
bon⁹ et ut sit salu⁹ a dolorē: et ut viciat q^d p^ricit ex spūto
cū nūsi facile: deinde scipit postq^d expleuit numerationē
signoz laudabilū f^rm ordinem numerare significatōes
malas et dixit: Male autē sunt dⁱce illis. Et sunt iste ut
sit difficile ifirmo tolerat egritudinē: et ut sit anbelit^r ei⁹
magnus et frequēs: et non quiescat ab eo dolor eius. et
ut sit spūus ei⁹ quod expuit in tussicus labore: et ut sitiat
sui vebemēti et ut sit caliditas f^r in corpe diuersa. hoc er
go fuit initū fmonis sui in significatōib⁹ malis: quaz
p^rcessit rememoratio succēssioe exēpli q^d narravit i spu
to. et dixit. q^d o³ tibi sicut fecisti in hoc loco: ita facias in
oibus aliis locis p^rter q^d dimittas aliquaz ex reb⁹: f^r cos
gira iter re et aliam tuaz in virtute cuiusq³ significatōis
deinde cōpes eas adinuicem. 40

Et hec ē nostra doctrina in acutis pas
sionib⁹: et in epidimicis egritudinib⁹
id est longis: ut in cancro: et similibus peri

culis ne torpeas. et tēpora presentisq³ mor
bos attendas.

Oportet ut cogites cum uelocitate su
per euentum egritudinum: et non effu
giat te dispō hore presentis.

Iuamētum magnus sit in p^rnofticatioe acciden
tū de aptitudine: quoz ē ut accident ifirmis p^r
cognitōne egritudinis supueniētum p^rntius ex
eis et futuraz. Et hypo. q^ddem narravit in libro aphoriz
moz sūmas breues in egritudinib⁹: que multiplicāt in
vnaquaz hora anni. et que p^rpie sūt dispōit aeris p^r
sentis: et dispōit affcedentis. Dixit. n. in horis anni: In
vere q^dez accidit alguelegues. i. melācholia et mania: et
reliqua q^d narravit et numerauit p^r illud ex egritudinib⁹
q^d sūt p^rpie veri: et vnicuiq³ horaz anni: q^d scriuāt com
plexionē naturalē. In horis autē que cōplexiones suam
naturalē nō fuāt dixit hūc sermonē: Q^d accidit egritu
dines alie: que sunt p^rpie illi dispōit aeris. deinde narra
uit que hāz egritudines accidāt in fine: et que accidunt
in hora mutatiōis aeris p^rntis. In eis autē q^d accidit in fi
ne dixit hūc fmonē: Q^d fuerit hyems p^ruata pluuiā: et
fuerit borealis: et ver pluuiofus et austrinū: et reliq³ q^d se
quunt illud. De egritudinib⁹ autē q^d accidit in dispōitibus
aeris p^rntis horis anni dixit hūc sermonē: Horaz āni
in q^d ē vniuersaliter paucitas pluuię sanior ē: q^d ei⁹ multi
tudo et reliq³ q^d sequunt. Uerū q^d dixit de egritudinib⁹ lu
pueniētib⁹ libro aphorizmoz: nō ē nisi summa breuis. in
libro autē epidimiaz dixit alia: q^d necessaria sūt sciēda de
eē eaz. Quātiltas autē q^d ē necessaria in cognitōe harum
egritudinū q^duis estimet: q^d sit itrans in cognitōe rez
natiū: nū ego narrabo cū in expositiōe mea: q^d exponā li
brū epidimiaz postq^d cōpleuero hūc lib^r. in hac autē hora
ego suz narras sūmā p^rnofticatiois de eo dⁱ quo locutus
ē in hoc sermone cui⁹ p^rntissimus rememoratiōem. Dico
ergo q^d p^rcepit tibi ut addas ad istas significatōes quas
narravit in libro p^rnofticatiois p^rpas egritudinib⁹ acutis
significatōes quaz euentus cū ē aer. Ponat ergo aliq³
tibi q^d offit sūt tibi significatōes iudicātes f^rm egritudi
nē fluxū sāguinis nariū: et sit hora p^rntis ver. Dico ergo
q^d illud q^d accidit o³ ut sit expectatio tua flux⁹ sāguinis
nariū p^r. q^d si fuerit cuēt cōplexiōis aeris p^rntis ca. et
hu. erit p^r illo multū. Sⁱ si cōplexio ei⁹ i⁹ duob⁹ ipib⁹ aut
i⁹ trib⁹ ex t^rib⁹ anni q^d tā trāserūt fecerit necessariā gene
rationē sāguis: tūc erit spes tua: ut eueniat flux⁹ sāguis
nariū multo p^r. Et f^rmo q^d ē i⁹ reliq³ spēb⁹ cuacuatiōis
ē similis ei q^d ē in fluxu sāguis nariū. et p^r p^r sufficit mi
hi: ut faciat te rememorari i illo exēplū vniū: et ē sudor
de cui⁹ aptitudine ē ut accidat. Dico g^o q^d i⁹ febrib⁹ f^r3 plu
rimū in hora estatis cū p^ruatiōe pluuię nō accidit sudor.
Q^d si accidat i hora salis q^ditas p^rua pluuię: accidet in
febrib⁹ sudor. iaz ergo ostēdus ē tibi offiōe apparēte q^d
q^d adiūgit ad reliq³ significatōes p^rpas egritudinibus
significātes sudorē: de aptitudine cui⁹ ē ut accidat scōm
dispōit aeris p^rntis: erit spes ei⁹ de cui⁹ aptitudine est ut
accidat certior et magis festina. 41

Cito omnes ualitudines posse eueni
re oibus ipibus: quāsdā tū q^dbusdam
magis est euenire: et quaz signa mala sumi:
malas ēē quaz dⁱo bōa sūt cōtra se habere.

Oportet autē ut scias bene dⁱ esse signi
k 4

*in epidimiaz p^rntis. i. longis. ista glossa ē falsa
p^rter q^d h^rec in quib⁹ q^d p^rntis magis dⁱctū
f^r Regis autē q^d h^rec falsa sūt hāc glossa.*

ficationum et reliquorum signorum: quia in omni anno: et hora omni ex horis anni: que ex eis est mala significat malum: et que eaz est laudabilis significat bonum.

Inuenimus medicos non autem ingredi de differentiis inter significationes: et iter signa: sed et rhetoricos: quasi inquisitio de illo non est ex eo quod significatur ex nominibus: sed egreditur in inquisitione de eo cuius interpretatio dicitur. et per illud oportet ut intendas ad inuentionem duarum intentionum quas significat hec due dictiones: et sunt ille qui inuenimus medicos quasi nos fuerunt sciuisse. et inuenimus et theoreticos firmavisse quod ipse significat illud valde. Dico ergo quod differentie que sunt in usu in ostensione demonstratio que sit vera: aut sufficientia faciens sunt due: quarum una est necessaria: cuius unaquaque pars sua sequitur compositionem: et sunt ille ex quibus componitur propositio: et altera non inuenitur semper: sed semper plurimus. Et diuiduntur in hec due differentie diuisione altera in duo: quorum unum comprehendit experimenter: et alterum ratione. Iste ergo sunt diuisiones intentionum. in nominibus autem significantibus eas non inuenimus omnes grecos philosophos fuisse super eas eisdem nominibus: sed prudentiores eorum. Unde et ego mihi ut diuinitas rememoratio reliquorum. et ipsi quod videntur in diuisione prima super rem que significat semper per unam et eadem rem nomine significationis: et videntur semper plurimum nomine signi. In diuisione autem secunda notant quod comprehendit experimenter et consideratione signum: et quod comprehendit ratione significatio veritatis cognitione vel scia que videntur videntur greci in hoc capitulo non inueniunt medicos: sed illi artifices quorum est propria cognitio vel scia lingue grecorum et illis attinet. sed quod per cognitiones diuisionis in quas diuisimus res: inuenimus sit valde magnus in demonstratione et pronosticatione: vnde mihi quod manifestum est et planum apud omnes homines. in sermone autem hypo. quod dicitur hoc generum ex generibus significantibus est vnde una et eadem semper. scilicet quod significat salutem: et quod significat rem malam: est necessaria inquisitio multa. quod est: quod dicitur in libro aphorismorum. Quod egreditur est conueniens nature infirmis: et etiam eius: et ipsius forme et boni patitur ex bonis anni: tunc timor est minor quam timor egritudinis: quoniam non est conueniens alicui horum propter talem. Non ergo dicitur iste sermo sermoni eius in hoc loco. quod est: quod ipse dixit in eo quod significatio male significat semper res malas: et non dixit quod significatio eaz super illud semper est vniuersalis dispositio. in differentia autem cuius primus rememoratio non promittit natura horum duorum generum ex generibus significationum ad diuinitatem sue nature: sed enunciauit quod vniuersaliter quod facit illud semper paucitate et multitudinem: semper naturas et etates: et reliqua que ipse dixit in illa hora. Quod ergo ex illo quod hypo. non dixit semper in hoc res diuinas: et proprie in sermone suo: Non oportet ut gloriaris per leuitatem quam inuenit infirmus per diuersitatem rationis: neque ut terreat te res praua que accidit absque ratione. plurimum. n. eius quod accidit ex illo non fortiter tan morat: neque plangat spaciatus eius. non hoc est nisi est diuinitas et quod dixit in hoc libro quasi non scripsit hunc sermonem quod est in pronosticis: nisi per illam eadem causam: quoniam mutatio ex significationibus malis ad significationes laudabiles: et ex laudabilibus ad malas non est nisi in accidentibus. Et signis autem non est aliquid de aptitudine cuius sit ut promutetur ad diuinitatem et semper quod ipsum est: sed significat bonum aut malum cum multitudine: aut paucitate propter quod significet in aliqua hora bonum et post ipsum malum: aut malum et post ipsum bonum. inde est quod signa ex vrina supra de quibus dicit quod sunt mala: non est possibile ut sint in aliquo horum laudabilia neque

signa et laudabilia est possibile ut promutentur in aliqua hora et fiat mala. et similiter et que apparerent signa in facie et colore eius: et ipsius forma: et eius figura. et similiter et est sermo in decubitu: cum iacet infirmus supinus: et pallore membrum: et est nigredine: et aliis ex infirmitatibus que accidunt in eo: et quod omnia ista signa sunt quantia virtutis suas que est in his proprie tempore: et non est illud in magnitudine: quoniam iam promissi et dixi: quod recipitur in illa additione et diminutione: sed in genere: quoniam non est possibile ut mutetur aliquid ex signis laudabilibus ad genus signorum illa laudabilium: neque aliquid ex signis illa laudabilium ad genus signorum laudabilium: cum ingreditur de eis cum discretione et determinatione: que eis propria est. accidentia autem non sunt ita: quoniam accidunt in quibusdam difficultas anhelitus: et promittit rationis: et testis eorum que sunt sub hypocondriis: et videtur coram oculis suis simile coruscationi: et imaginantur res nigras: et accidunt eis dolor in albedine: et solum labii inferioris: et egrediuntur ex eis exire ad latum oris: aut in loco alio: et fortasse erit per eas crisis: et fortasse addet in magnitudine egritudinis et vehementia eius. Et hypo. narravit illud in sermone suo. quod accidunt quibus sit crisis quoniam non facit illud fortasse significat mortem: et fortasse significat malitiam complexionis. Et ego quod etiam determinauit totum id quod est simile in libro meo de crisis: et in libris aliis ut non minuat nobis scientia alicuius rei in pronosticatione: et per hoc non sum piger in accipiendo consilium a te in hac hora: cum sit de consuetudine mea ut inuam id semper. et est quod conuenit tibi semper in primis ut studeas ad discendum illud quod ingreditur in ope medicine. de rebus autem quarum inquisitio est in dictionibus: aut in eis que significat notam: aut quarum scia necessaria est ad dialecticam: inuocasti tibi ut postponas inquisitionem de eis usque ad horam que erit vacans: sicut illud quod oportet te facere in hac hora: in eo quod significat ex nomine significationis: et ex nomine signi. Et quoniam narrasti totum cuius scia sit inuamens in arte medicine: tunc ergo sum adiungens ad sermone meum rem alias quam certificat id quod dixi in eis que promissa sunt. Dico ergo quod accidunt quibus sit crisis notant signa: significationes autem non est possibile ut notentur quod est: quod greci notant his duobus nominibus. scilicet signum et significatio res quibus possibile est scire si infirmus saluat aut perit. Et si aliquid diligit ut aggreget illud in summa vna: dicit quod sunt signa que significat debilitatem virtutum que regunt corpus et eaz fortitudinem. Et manifestum est bene: quod ingreditur in eis significationes que significat vigorem et eius vniuersum. Ex accidentibus vero quibus sit crisis non est aliquid cuius non sit hoc dispositio: sed intelligitur ex eis quod crisis accidet. et cum illo et an sit eius euacuatio: aut accadat ei exitura: aut quibus euacuatio et exituris accadat: sicut fluxus sanguinis narium: ubi gurgit et vomit et apostemata que sunt a duabus lateribus auris: vnde an illa crisis bona sit aut mala est possibile ut sciat ex significationibus huiusmodi: quoniam omnes istas crises non inuenis conueniri ad salutem plusquam ad malitiam. Et hypo. quidem non narravit discretiones illi: neque determinationem ipsius semper sine veritatis ex accidentibus: sed signis et significationibus. quod est: quod dixit quod digestio significat velocitatem crisis et fiduciam sanitatis. Res autem crude que non digeritur: que conuertitur ad exituram malam significat aut quod non erit crisis: aut dolores: aut longitudo in egritudine: aut mortem: aut redditiones egritudinis per hoc ergo possibile est ut sciat si crisis accidet ab accidentibus que faciunt crisin: et possibile est ut nominet illa accidentia ex significationibus crisis. vnde an illud conuertatur ad salutem: aut ad mortem: significat ex eo vigorem tantum. et sic. tur ex vigore ite si crisis accadat: sed an euadat infirmus

an moriaf. et oportet ut fis et memor illius cum eo quo
expofui tibi nomina: cu fiat per ipm iuuamētum in arte
medicne. Et fciaa itez q signi quibus fit crisis igredi
nt in genus accitū: que fignificāt euenz euacuatiōis
et euenum excurariū. et q ille euacuatiōes fm xitātē n
funt nifi caufe consumptionis egritudinis aut cafus vir
rudis. Accidens autem est fignificationes que fignificāt
illud.

42

Habuc fignificationes quas diximus
in etbiopia: et hefperia: et feptentriōe
experti fumus.

Quod est: quia tu inuenis has fignifi
cationes: quarum preceffit rememo
ratio certficari in regione nubie: et in regio
ne fclauonie: et in regiōe hefperie.

Hon vitur by. in fermane fuo In regionib⁹ bz
uitate: ficut de confuetudine fua est vt faciat: qd
ē: qz poffibile fuit ei vt adiungeret ad fermanem
fuis primuz duas dictiones tantum. et nō fuit neceffari
um vt fcriberet hunc fermanē: et ppter hoc ego fuz adū
gens illud ad fermanē fuum: et oftendēs oftēfiōe ma
nifefta quomodo erit quando additur ei illud ficut fi di
piffet: o3 vt fciaa bene de efle fignificationuz et reliquaz
fignoz qz ipfa in omni āno et in omni hora et horis an
ni: et in omni regione que ex eis funt laudabilia fignifi
cant bonum: et que ex eis funt mala fignificant malum.
Jām ergo manifeftus ē ex additione mea in hoc fermanē
f. et in omni regione. qz fermane eius cuius premiffimus re
memorationē et fupfluo: nec est neceffitas eius: quoni
am non intelligit ex eo aliquid aliud nifi qz fignificatiō
nes laudabiles et illaudabiles fignificant femp que ex
eis funt laudabiles bonum: et que ex eis funt male ma
luz in omni regione: fūe fit calida complexio eius: fūe
frigida: fūe equa valde: quod est: qz rememoratio eius
de regione nubie fm femitaz ctempli fignificat regiones
calidas: et de regione fclauonie fignificat regiones frigi
das: et de regione hefperie regiones temperatas.

Ec desperatio aliqua te conturbz qz
locupletius qz exillimes tibi arridebit
fignorum feries: fi ut mouimus noftre rati
oni inuigilex.

Oportet ergo ut fciaa fcientia certa
quia non est negandum in locis eifdē
quin fit recta inuētiō tua multiplicata:
cum tu cognoueris fignificationes et fciue
ris quomodo difcernas eas et regas eas cū
certitudine.

Re quas dixi in eis que funt premiffa propterea
qz fuit neceffaria fcripfit eas by. in hoc loco. et est
fermane eius: qz quando tu intelligis itellecū bo
no futes fignificationū: tūc tu quāuis nō pcedas et fci
as femp illud de aptitudine cuius ē ut accidat fm xita
tes verū tamen quādo iaz certificaffi et recte inueniffi f3
plurimū duplicia multa nō errabis: et in hoc oftenditur
bonitas hominis fuper aliuz ex eis qui antecedūt et indi
cant illud quod est futurum: quod ē: quia inuentio pter
qz accidat in illa error maior ē qz mēfura virtutis hoīs
paucitas aut erroris ē de operatione prudentiū in arte:
et qui recte inuenit ex iftis oibus in. xx. vicibus: et errat

vice vna: melior est eo qui errat in. x. vicibus vna vice. et
cuius error ē et in omnibus cētum vicibus vice vna in
ultimo: melior ē iterum eo cuius error ē in omnibus. xx
vicibus vice vna: et melior illo iterum ē cuius error est
in oibus. ccc. vicibus tantū vice fina. o3 ergo ne rectum
fit illud de quo querunt a nobis expmētatores o addi
tione nofta in eo qz diximus. f. et illud ponit te ne erres
femp. Cum ergo non poffum⁹ respondere in illo estimāt
qz iam nos vicerunt. et oftēdunt qz additio nofta quas
addidimus ē fupfluitas: nec ē neceffaria. nos. n. quāuis
nō poffumus quin erremus femp. verū tamē fm difpo
fitionē puenimus et cōplemēto artis ad plurimū: qz illi
ad quod pueniūt illi multatōes: nō in pnofticatiōe eius
quod futurum est tātum: fed i egritudine et fanatiōe egrī
tudinū etiaz.

Deqz te ad alias egritudines et alias p
ceptiones ab hac preceptiōe uelis dif
fundere. quia quecunqz determinantur no
ftro numero certo dierum creditorū: noftro
quoqz fint expofite ordine preceptorum.

Et non oportet ut peruenias ad nomē
alicuius egritudinis: que nō est dicta
in hoc libro. quod: quia omnes egritudines
que confumuntur in fpacio temporis quod
premiffimus et determinauimus: cognofcef
per hec eadem figna fi rlexeris et difcreue
ris ea.

Adatur mihi qz fcripfit hūc fermanē in fine libri
fui. ppter fermanē fuum. f. qz fermane meus ifte ē
in egritudinibus acutis et que fequūtur ex eis: et
ppter hoc ipe cū nō dicat plures fignificationum lauda
bilium et malorum quas dixit nifi fermane abfoluto qz cōf
cat oī egritudinē: et qz ex eis fūt fignificatiōes pauce fepa
rate ab eis: facit nos rememorari fermanis fui: quia nō
dimiffit dicere aliquā ex reb⁹ de qua fuerit nobis dignū
estimare: qz fit falfa. quod ē: qz cum dixit quasdam egrī
tudines noibus fuis: et dimiffit dicere quasdas earum fi
gnificauit per illud quod nō fecit i vanum illud quod fe
cit neqz fine caufa. fed quoniam i quibusdam egritudi
nibus est neceffarius fermane ppius fine reliqs earum:
et ppter hāc caufam dixit eas. ille autēz quaru dimiffit
rememorationem oēs igreditur in fignificatiōibus cōi
bus. inde ē qz illud quod fcripfit in primis i facie fignifi
cante mortem: rectum fuit vt diceret qz est fignificatio
mortalis in oibus egritudinibus acutis. Et fimiliter eti
am quod fcripfit i decubitu et anhelitute in fomno. et i
vigiliis: et i reliquis rebz remanētibus: i quibus venit
crisis i horis quas determinauimus i eis que fūt premif
fa: quoniam liber ifte eius nō est i egritudinibus chrōicis
fed ficut dixit i egritudinibus acutis: et que accidunt ab
eis: et fignificauit horā i qua venit crisis earuz. et dixit i
quibusdas earū: qz accidit illud i die. xx. et i quibusdam
earū in die. xl. et in quibusdas earū in die. lx.

Sint particula tertia et vltima libri pronoflicorum
byppocratis.

Li. regiminis acutorum.

Incipit liber de regimine acutorum morborum hyppocratis.

Nota quod liber iste tres habet titulos. Primus dictus est secundus est iste: Incipit liber de aqua ordeii hyppocratis. Tercius est: Incipit liber contradictionis hyppocratis. Sententia medicorum de assiduis: sed solum primus approbatur a Galieno infra commento. xlii.

Ali de egrotantibus accidentibus in singulis egritudinibus tractantes potius consensisse ferunt: eos quidem in his que tradiderunt inuenisse quiddam non esse dubium potest. n. etiam

quis non medicus quod eadem facere: ubi egritudine accipiens denotauerit. Sed et eorum etiam que cum his medico scire necesse est et absque egritudine nota fieri debent: plurima intacta omiserunt.

Item qui sententias illis de assiduis relationas scripserunt in eo quod scripserunt de accidentibus que in egris in unaquaque suarum accidunt egritudinum inuenerunt quiddam. potest autem facere hoc: et inuenire in eo etiam qui medicus non est: quando bene intelligit ab unoquoque egrorum illud quod ipse. scilicet infirmus inuenit de infirmitatibus. Rerum autem plurimum quas medico scire necesse est cum istis: preter quod infirmus ipsas ei diceret: dicere dimiserunt. Verumtamen illa accidentia diuersa erunt in egris diuersis: et quorundam eorum sollicitudo magnificatur in significatione.

Non solum cum scripserunt rememorationes sententiarum relatarum illis de assiduis non dimiserunt aliquid dicere ex accidentibus: quod infirmus accidunt imo inuenimus eos dixisse de illis accidentibus plus quam oporteat: sicut ostendas parum post. hec autem actio non est operatio prudens in arte. scilicet ut non dimittat aliquid dicere ex rebus quas uulgus scire potest: quoniam prudens intentio in arte sua non est hec: sed ut scribat: totum quo fit inuamētum in medicatione egrotus: donec ibi etiam quandoque sit necessarium addere ad id res quas omnes vulgi sciunt: et dimittere rememorari rerum multarum ex illis quas ipsi sciunt: quando uidetur quod in ipsis non est inuamētum in fine artis.

Que quidem in diuersis egris diuersa sunt ex parte: obscuras: et intelligi difficiles habent significationes.

Quamuis illa accidentia diuersa fuerint in egris diuersis et quorundam eorum

manifestatur studium in significatione.

Ignificatio est scia sumpta ex significationibus. Multi autem uidentur hoc nomine significationum supra signa rationabilia sicut ostendi in tractatu quem composui de significationibus et accidentibus. Dicit ergo hyppocrates de rebus ad quarum cognitionem uel sciam fit coactio in hac scientia et quibus iuuatur medici: quod non omnes inueniuntur scripte in sententiis relatis illis de assiduis: sed diuisi sunt in multis locis.

Sed enim sagaci et oportuna inuestigatio ne collisa discursantur in uniuscuiusque morbi typo nonnulla ab eorum sententiis discrepantia poterunt inueniri.

Et quando suscipiuntur res ille ad significationem: sicut oportet in sanatione cuiusque egritudinis: tunc sciuntur ex eis res multe aliter quam narrauerunt illi.

Postquam dixit quod medici qui fuerunt de illis de assiduis dimiserunt dicere res multas: quibus inuamētum fit in significatione: secutus est etiam et narrauit illud per intentionem sermonis sui: significatione. et dixit. Sicut est in sanatione cuiusque egritudinis: quod est: quod omne quod inuamētum fit in significatione sanationis egritudinum est ex arte medicine. Et possibile quidem est ut aliquis existimet quod hyppocrates dimisit dicere significationes que necessarie sunt in cognitione egritudinum: et prescientia de eis. uerum res non est ita: nam significationes ille comprehendere sunt necessario in significationibus quibus fit inuamētum in medicatione. Si enim non fieret inuamētum per cognitiones egritudinum: et prescientiam de successione earum in functione medicationis: melioris esset superflua: nec esset necessaria oīo. Nunc ergo cum per eam fiat inuamētum in ipsa: tunc est propter illud inuamētum in sanatione egritudinis: et res in hoc quod ad cognitiones significationis super infirmitates fiat cognitio in sanatione egritudinum est res in qua loqui nobis non est necesse. quod est: quod oīo in primis: ut cognoscamus egritudines que sit. deinde iterum post illud ad medicandum ipsam. quod aut per pronosticationes fiat inuamētum in medicatione egritudinis: iam ostendit hyppocrates in prologo libri sui de pronosticatione. itaque si aliquis dicat quod per omnia que sunt in medicina non fit inuamētum: nisi in cognitione egritudinum. aut in prescientia de eis: aut in medicatione earum: erit licetio eius in hoc sermone intentio eius in sermone primo. quod est: quod medicatio ex medicina non est nisi sibi ipsi. Sed pronosticatio et cognitio egritudinis est ante medicationem. Et propter illud non est possibile alicui ut dicat quod finis medicine est cognitio egritudinum aut prescientia de eis: sicut dicimus in sanatione egritudinum. Et intellige a me in hoc loco quod sanatio egritudinis est destructio egritudinum: postquam est casus egritudinis et euacuatur et non que adhuc futura est. Mel autem iam scripsimus in omnibus illis illud quo contenti sumus: uel quod sufficit nobis in tractatu quem edidimus in fine medicine: et non oportet nobis nunc: ut occupemur ab eo: ad quod intendimus per illud quod extra ipsum est. Quod est: quia intelleximus sententias hyppocratis: preter quod indiguerimus sermone exquisito in fine medicine: et quoniam iste sermo ad cuius expositionem intendimus inuenitur scriptus in pluribus descriptionibus in quibus consideranda est secundum modum alium. tunc non est superfluum dicere illud. Differentia autem iterum ipsa et sermo quem

premissimus est in dictione una et est: aut quod est: quia sermo est scriptus secundum hunc modum: et cum suscipiuntur ille res ad significationem: aut sicut oportet in sanatione cuiuslibet egritudinis. qui autem scripsit hunc sermonem secundum hanc descriptionem intellexit ab hygie. ex sermone suo: si significatio: cognitionem egritudinum et prescientiam de eis: et intellexit ex sermone suo: sicut oportet in sanatione cuiuslibet egritudinis. quia visus est ei quod medicatio egritudinum non est ingrediens in hoc nomine. scilicet significatio super sanationem egritudinum. et si illud est ita: tunc dimissio hygie. dicendi partes artis quam fit medicatio egritudinum in sermone quem dixit ante hunc ubi dixit: in eo dimiserunt plura eorum: quibus ille egritudines diuersas fiant in egris diuersis: et quorundam eorum sollicitudo magnificetur in significatione est non secundum rectitudinem. Et manifestum quidem est quod qui dixit hunc sermonem dicit quod hygie. non iterum etiam sermonem suum et scripsit hunc sermonem alium: nisi ut adderet ad sermonem suum primum rememorationem huius partis artis medicine. scilicet medicationis egritudinum. et quando non est diuersitas in aliquo quo fiat inuamentum in medicatione egritudinum: tunc prologatio sermonis in eo est superflua oportet ergo properemus ad sermones in quibus docet hygie. res quibus fit inuamentum in medicatione egritudinum.

In quo tamen non solum eos non laudo: uerum etiam quia medicine per paucos numero atque uulgaria: preterquam in acutis passionibus exercuerunt: ut catarticum et serum temporibus suis.

Et non propter hoc tantum non laudo eos: sed quoniam ipsi etiam non utuntur sanationis speciebus: nisi quarum numerus est paucus. Quod est: quia plurimum quod inuenerunt de sanatione preter sanationem egritudinum acutarum: non est nisi dare in potum medicinas solutiuas et aquam casei et lac in boris suis.

Dixit quod ipsi vix sunt speciebus sanationis que sanitates acquirere faciunt rebus paucis: quarum numerus est paucus: exceptis illis quibus vix sunt in egritudinibus acutis. Innuuit ergo ad hoc quod ipsi in eis dixerunt species sanationis multas: et per vitam meam iuro ipsi fecerunt illud. verum tamen illud quod vix sunt in egritudinibus chronicis vere etiam non completur apud eos: nisi per potum medicinarum solutiuarum: et aque casei: que bibitur in boris suis.

Et posteriores eorum corrigentes dicta medicinali uia quoddam sequaci⁹ uel sagacius et egrotanti familiarius reliquerunt.

Illi autem qui post eos uenerunt postquam redierunt et rectificauerunt quod scripserant illi: scripserunt res similiores uie medicine ex rebus quas unicuique infirmorum approximare oportet.

Dicitur in libro qui scriptus est secundo post librum qui ante ipsum scriptus est: qui est rectificatio⁹ ma-

gio: quoniam est intentio libri secundi et intentio libri quod editus est ante ipsum eadem: et sunt plures dictiones eius ille dictiones eadem: verum tamen minuitur ex eo aliquid post aliquid ex rebus positis in illo libro primo: et additur res in eo que non sunt in illo: et mutantur in eo res ab eo quod est in illo. Et illius exemplum est: si uolueris ut certificetur tibi liber acutus secundus: qui nominatus est autolochis: rectificatus post librum quem scripsit ante eum. Secundum ergo hunc modum et inuenimus illos de assidis: quoniam medici illius regionis posuerunt sententias alias post illas sententias precedentes: quarum quedam sunt ille sententie prime eadem: et minuerunt ex eis res. et addiderunt in eis res: et mutauerunt in eis res. Dicit ergo hygie. in libro secundo: quod compositio eius est si melior uia medicine libri primi.

Et antiqui prorsus de dieta leuia uiribusque carentia inutiliter ediderunt: eo quod multa diminute prescripserunt: prorsus de dieta nihil uile tradiderunt.

Et cum hoc iterum antiqui non scripserunt de regimine aliquid cui sit quantitas.

Omen regiminis cadit super medicationes que fit per medicationes in quarum usu currebat consuetudo: sicut perforatio et cauterium: et reliqua que operantur per manum nominantur operatio manus: et nominatur pars secunda per dietam: et nominatur pars tertia cum istis duabus ex partibus medicine medicatio. et manifestum quidem est quod complementum huius partis fit per usum medicinarum. Hippocrates ergo redarguit medicos qui fuerunt ante ipsum: quia non scripserunt in regimine aliquid cui sit quantitas: et non dixit hunc sermonem nisi quoniam ipsi non scripserunt in regimine sententiam penitus. quod est: quia ipsi scripserunt in eo aliqua. sed non scripserunt in eo aliquid cui sit quantitas de qua curetur. Et hygie. quidem ostendit in sequentibus de sanatione cui est quantitas: que medicatio est.

Inde leuia uiribusque carentia inutiliter ediderunt: non tamen in hoc errauerunt quoniam ipsi uel ipsorum partem uel partem uariarum morborum eorumque multipliciter ignorarent.

Multitudinem autem diuersitatis cuiusque egritudinum et multitudinem diuisionum eius non ignorauit aliquis eorum.

Non ipsi non ignorauerunt tantum multitudinem specierum egritudinum: sed ipsi scripserunt in eis etiam plus quam oportuit: sicut ostendam in sequentibus.

Et potius numerum palam tradere conantes non inuenerunt: aut quoniam fortasse difficile comprehendere: siquidem ex altissimis inuestigandum sit: aut quia non alius morbus ab alio utcumque differre uidetur: nec idem esse sentiuntur: nisi eodem nomine uocentur.

Quam autem ipsi in numero sp̄rum cu
iusq; egritudinum sermonem ponere
uoluerint: non inuenerunt i eo quod scripse
runt inde: quod est: qm̄ fortasse non fit faci
le cōprehendere n̄st̄r̄ earū si ē significatio
significans super egritudines: ita ut unaque
q; earū diuersa a sua compare sit in aliqua re
rum putatur enim q; illa egritudo non ē ip̄a
egritudo alia eadem nisi sit nomen eius no
men illius egritudinis eiusdem.

Iam dicit paulo ante: q; medici q; sunt de illis d̄ as
sidis scripserūt a p̄ncipio eius q; scripserunt d̄ ac
cidentibus plus q; oz. qd̄ ē: q; dixerunt q; egrit
tūdines q; sunt a colera sunt septē post q; paululum p
cesserūt scripserunt iterum: q; egritudines vesice sūt. p̄
deinde scripserūt post illud ē: q; egritudines renū sūt q̄t
tuor. q; scripserūt post illud iterū: q; egritudines distillati
onis vine facie ex vesica sūt q̄tuoꝝ. deinde scripserunt
post illud etiam q; sp̄s sp̄s sūt q̄tuoꝝ. deinde secuti
sunt q; scripserunt post illud etiam: sp̄s ictericie sūt qua
tuor. q; scripserūt post illud ē: q; cāe vel species pt̄sis sūt
tres: quod est. quoniam ip̄i considerauerūt in diuersitate
accidentū que mutantur a causis multis: q; dimiserūt in
tendere exp̄dem egritudinum: q; non considerauerunt in
eis: sicut ē illud quod fecit hy. in inuentione earum. ip̄e
enim v̄sus est illo canone: quo solo possibile est inuenire
numerū egritudinū. Ego aut̄ iam ostendi illum canonē:
in principio libri mei q; est in via de ingenio sanitatis. et
narravi iterum rem ex eo parua in libro meo de elemen
tis: fm̄ sn̄iam hy. q; inuenitur ibi tractatus que compos
ui sermone breui abbreviato: q; est in sp̄bus egritudi
nū: nūc aut̄ illud ad quod oz nos itendere est consecutio
sermonis hy: q; n̄iam intentio exp̄onis non est in hoc. qd̄
ē: quoniam q̄ndo conatur exp̄ositor constituere demōstra
tiones sup̄ illud quod dicit in expositione sua qua expo
nit libū: plonatur apud hoies cē pt̄ius sanationis sa
nantis egritudines qua fit iuuamentū in medicatōe egrit
udinis interficientius. hec ē ergo sūma sermonis hy. cu
ius p̄missimus rememorationē: res autem particulares
q; ex eo intelliguntur nos narrabimus eas.

Ergo quando epidemie uel epidimi
alis morbi qualitas aut quantitas aut
uniuersaliter mortalis est: s; ip̄i morbi ua
rii q; inaequales sunt: q; afficiunt plerunq; plu
rimos ut diximus q; interimūt.

Et quando non est dispositio egritudi
nis alguesced dispositio egritudinis
mortalis communis: sed sunt egritudines
diuerse q; propinque: accidit pluribus homi
nibus ex rebus quas premisimus q; narra
uimus ut moriantur.

Significauit hy. per sermonē suū istū: q; ex egritu
dinibus est egritudo q; cōicat multis hoib; i ho
re vna: q; quādo egritudines sunt pernecabiles:
notatur egritudo illa mortalis: et quādo sunt faciles: no
minat̄ noie alio quod ip̄am significat. nominatur itaq;
egritudo alguesced: ita ut sit egritudo alguesced hec egrit
tudo q; multiplicatur in hora vna in regione vna q; sit mor

talio ip̄a egritudo alguesced pernecabilis. Et hoc etiā est ge
nus aliud ex generibus egritudinū cōicans multis: q; no
minat̄ egritudo diuersa: q; pp̄ie corā oibus istis egritu
dinib; sūt ille q; accidit ex regione: q; ledūtur p̄ eas hoies
fm̄ modos diuersos multos: q; nō ē earū generatio cōis
Qd̄ at̄ rectū ē ut sit: hy. significās per sermonē suū: sed
sūt egritudines diuerse q; pp̄inque. quod ē: quoniam ne
necessariū ē ut dicat̄ cōtrariū hui; sermōis i eis. f. nō p̄
pinque sed similes. sed iudiciū in egritudinib; r̄ regionalib;
bus q; egritudinib; alguescedet p̄ncipios: nō ē nisi p̄ affi
milationes earū. qd̄ ego necessariū ē in illo est vna dua
rū rerū: aut ut dicatur q; certior descriptionū est descrip
tio in qua ē. sed sunt egritudines diuerse nō pp̄inque: aut
ut a sermone eius pp̄inque: nō oporteat itelligi q; quedas
sunt pp̄inque gbusdā: sed egritudines que sūt ante eas. f.
egritudines d̄ quartū euentu cucurrit consuetudo: nam
egritudines alguesced. q; egritudines pernecabiles parū ac
cidunt de euentu aut̄ earū quas hy. diuersas nominat̄
cucurrit consuetudo: q; sunt ille in gbus est sermo eius i
hoc libro: In egritudinibus aut̄ q; n̄iantur alguesced lo
q̄tur in libro suo q; notatur epidemie. q; loq̄tur de egritu
dinibus regionalibus in libro suo de acre q; aqua locis q;
non singulariter. in egritudine nominata mortalis facit
librū pp̄riū: quoniam narrauit in libris suis q; est una
egritudinum alguesced.

Ed vulgus peritum ab imperito bu
iusmodi cognoscendum discernere ne
queunt.

Ulgi autem non cognoscunt meliores
a uiliore q; peiore proculdubio in co
gnitione harum egritudinum.

Dicit q; vulgi non cognoscunt proculdubio mel
iorem medicorū in cognitiōe harū egritudinum ab
aliis. Et manifestum ē q; sermo eius ē in egritu
dinibus acutis quos dixit paulo ante.

Lia laudantes: q; alia uituperantes.
E laudant q; uituperant proprie sped
es alias ex speciebus sanationis.

Dicit q; vulgi nō cognoscunt sp̄s medicatōis: ob
q; uti: q; q̄s laudare oz. verū laus eorū q; uitupa
tio nō ē p̄pe nisi ex sp̄b; aliis: q; pp̄ hoc dicimus
q; laus q; ip̄orū uitupatio nō currūt f; cōsuetudinē. de
de hy. p̄ successione hui; sermōis post q; narrauit demō
strationē sup̄ sermonē suū scripsit hūc sermonē.

Morū q; in his morbis eorumque me
dela ignorantia hac p; maxime quā
dicuntur sumus significatione. Expers nāq;
totius medicinalis scientie ab his p̄tissim;
hui; egritudis cā ablata putatur. que. n. me
dicina in eo iuuare uidetur: ei; noia sunt ba
bilia. qui ergo ea dignouerit: pt̄isanam uide
licet q; sirupum: aquam quoq; mellis q; bu
iusmodi: q; illius a uulgo medicus habetur
qui insipiens iridem ut sapiens iudicare pu
tatur.

Et maior significationum super hoc
quod vulgi ignorant ualde: esse ha
rum egritudinum: et secundo medicatio

nem earum quomodo oportet ut sit: est quod dico et est quod de illo apud quem non est scientia medicine putans quia est sciens medicinam propter has egritudines. quod est: quia docirina novum specierum sanationis: de quibus existimatur quod sunt rectiores habentibus has egritudines est facilis: quoniam bene qui sciit hec novum. scilicet aqua et istum ordeum: et potius ille: et ille: et aqua mellis: existimant de eo omnes vulgi quia est medicus cum sciit illud quod narrat: et melior et utilior res una eadem.

Quam sint medicine quibus utitur melior medicorum et utilior eorum vixit et eadem sit propter meliorem apud vulgum non cognitus: cum ipsi non intelligant etiam inter illum qui medicatur cum illis medicinis quibus medicantur egritudines in bonis suis: et cum quantitate quod oportet: et inter illum qui facit illud imensurate. verumtamen hy. postquam abscondit in hoc loco proponem secundam prologi sui libri: incipit de rebus quas intendit ex sermone qui legitur sermonem suum istum.

Cripiurum itaque me esse que bacteri? ignorata fuerunt necessariam duco: quorum itaque doctrina excellentissima est in his quecumque iuvamen vel lesiones sunt pariter. Ad autem quod ignoratur a medicis est cur medicorum pars totius vite sue non desistat dicibus propinare in acutis passionibus persanare ordeacea non colata utiliter operari confisi. Alii vero ut nec unum ordeum granum transglutiant egri sumopere student. Quod si fieret et non colata esset: maximus credunt esse nocumētum egroti. Alii autem nec colata nec non colata dant: quorum rursum per nunquam nisi. vii. transactio. Alii vero morbo deficiente in die critica.

Notetur autem mihi quia oportet ut scribam novum de quibus medici sciunt non habent eorum cognitio nobilis sit quantitas et magne scie: et omnia que faciunt iuvamentum magni: aut nocumētum magni. Res autem de quibus medici sciunt non habent sunt iste: Que est propter quam sit quod quidam medici morantur tpe vite sue toto dantes in potu infirmis in acutis egritudinibus persanam ordeum non colatam. Et quando faciunt illud existimant quod medicatio eorum ipsis est secundum rectitudinem. Et ex eis est qui convertit studium suum totum ad hoc ut non deglutiat infirmus granum ordeum unum: quoniam putat quod in illo est nocumētum magni: sed dat ipsam in potu infirmo postquam colat eam. Et ex eis sunt qui infirmo in potu non tribuunt: neque persanam ordeum: neque aquam eius. et ex eis sunt qui non

faciunt usquequo transeant super infirmum septem dies. et ex eis sunt: qui non faciunt illud usquequo consumatur egritudo et veniat crisis.

Utatur de hac questione quam dixit hy. quia est quod dialectica. possibile. non est medicari egritudines secundum egritudinem propter quod ingratum de huiusmodi questionibus. quod est: quia hy. dicit quod rectitudo in medicatōe egritudinis est medicis ex cognitiōe rerum quas oportet facere: non ex ingratitudine cause in diversitate cadente inter illos qui scripserunt species sanationis diversas in egritudinibus eisdem. Hoc autem quod vere non est iuvamentum valde tamen. imo oportet ut premitatur quod de ea super omnes res sicut ostendit quod procedat in sermone meo. quod istum dignius est ut ostendat in primis istis: quia necessaria est ingratitudo de eorum qualiter est responsio in ea. quod autem ingratitudo de eo sit necessaria intellige ex eo quod dico. et est: quia diversitas in que cadit iter philosophi non inveniunt instrumentum manifestum quo exprimitur quod est quia tu non invenis instrumentum manifestum quo exprimitur sermo qui dicit. quod mundus non est generatus. neque sermo qui dicit: quia est generatus: neque sermo qui dicit: quia est corruptibilis: et qui dicit: quia non corruptibilis. neque sermo eius qui dicit: quia nihil est extra ipsum vacuum. et sermo qui dicit: quia est infinitus. neque sermo qui dicit: quod est unus mundus. et sermo qui dicit: quia sunt plures uno. neque quantus sit eorum numerus si sunt plures uno: neque et si sunt plures uno non comprehenditur eorum numerus: neque numerantur. neque est possibile ut utatur ingratitudo de illo significatōe manifesta. Et similiter est dispositio multarum aliarum rerum et rerum de quibus inveniuntur quod in philosophia. Ex eis. non sunt res in quibus non est nobis possibile omnino iudicare iudicium abicere. et ex eis sunt res longa indigentes ingratitudine. Rerum autem quibus iuvantur infirmi aut nocent eis non est dispositio hec dispositio. quod est: quia in inveniuntur earum non est necessaria ratio longum: et vix presens. De omnibus autem rebus que existimant quidam homines se invenisse: putatur quod iudicium in eis est facile: quoniam si invenerint cum videntur infirmis. tunc oportet ut laudentur et suscipiantur. et si nocent eis earum est usus: tunc oportet ut fugiantur ab eis et elidantur: et si non nocent aut iuvant nocumētum aut iuvamento quod ingratitatem habeat: tunc oportet ut putetur de eis quia sunt ex rebus que non faciunt aliquas harum duarum actionum. verumtamen oportet iterum medicis ut elongentur ab omni quod nocet nocumētum manifestum. Res autem que nocent aut iuvant iuvamento: aut nocumētum parvo non est mirum si retineant omnes eas qui putant de eis in principio opinionem aliquam. In eadem autem rerum iter quas a dia magna valde: ita ut laudent eas quidam homines et quid eorum vituperent eas: cadit admiratio ex eis qui laudent res que virtus in nocumētum est et magna valde. Et ex eis qui vituperant res quibus in virtute sit iuvamentum manifestum hec est quod de quinquaginta nunc hy. in fine exemplorum particularium: et iam dixit eadem iterum Aristoteles: et responsionem in ea in tractu libri sui primo de febribus: et incessit in abbreviatione sermonis in eo et explanatione via hy. quod est: quia postquam narravit in libro suo quem diximus ante illos qui ex medicis videntur in febribus: bus contrario regimini quo oportet vix: et dixit illos qui cadere faciunt virtutes infirmorum per prohibitionem vehementem longam a cibis: et dixit Catonem medicum qui cibabat infirmos carne: et potabat eos vino: securus est illud hoc sermone: et est sermo eius cum dictione

sua fecerit cadere multos ifirmos in passiones valde magnas et si oium febrilium euasio ab ifirmitatibus suis: cetero huiusmodi regimen in sanatione curatio mala: remaneret illi q exerceret medicinam s3 huc modum non sanantes alique infirmos vtz qd magis simili est vt sit: est q i medicatōe oīus febrilium non conuenit vnus et idē regimen o3 ergo ut laudet Aristoteles et oēs q inscribunt de hac qōne pter ipm et scripserūt responsionem in ea et digni ē et vt laudet q fuit primus q quesitū de ea. Et scias qā nō ē ingratū de ea et responsio in illo in egritudinib3 acutis dignior q in reliqs egritudinibus remanentibus. qd ē: qā ingratū de ea est cōis cōicans oībus egritudinibus quonias diuersitas in medicatione nō cadit iter medicos in egritudinibus acutis tantū: s3 in omnibus egritudinibus aliis: et ppter hoc figurat in vnoquoq3 eorū spacio le ngo ipi s3 in regimē qd vltus: ei quādo vidit q qdā boies iuuati sūt eo. De reliqs aut remanentibus pter eos quorū nullus iuuatur ē p regimē eorū: s3 ipi existimēt iu per ifirmos q ipi errauerūt sup seipsos secreto: et foris tan ēt sicut dixit hy. in libro suo de algebra in illis qui errant in strictura ossiū quādo frangūtur: et accidit e3 fractura eorū vultus: et ledūt ifirmos p illas cām. quod est: qā hy. dicit q ipi nō existimāt q cā in illo nocumēto sit ligatura: sed malicia fortune. Similiter accidit et simile huic in egritudinibus quartū sanatio sit per regimen. esse aut eius quod ipse dixit in hoc sermone quē premisimus ad exponēdus ē manifestus quando legit hō bis e3 aut ter secū: et ponit mentē suā in eo. qd est: q2 tu iuēis hy. fecisse in exēplo suo pculare sermones cōes et ē sermo d quo cōsuetudo cūcūrit pbs et plurib3 opificab3 artis dialectice: vt noient ipm: et sermonē vniuersalem ariftrates. n. dixit regimen quod ē fm finē cōtrarietatis ei qd o3 hy. aut dimisit dicere regimen horribile: et dixit regimen mediū. quod est: q2 fames quē ē in ultimo et repleto trāsens equalitates quā fecit cato: sūt in veritate horribiles s3 ppinguis bis duobus ad equalitatē est regimen qd narrauit hy. q2 qui regit per cū ipm in egritudinib3 acutis ē ex medicis cui ē magnitudo et nobilitas quod ē: q2 ex medicis ē qui cibāt ifirmos pīsana ordeī: et ex eis est qui potat eos aqua et tantū. et ex eis ē q non potat eos: hac ē vsquequo ueniat crīsis eis: et regit infirmū et hora quē ē iter initū egritudinis et inter crīsim cū eo quod bibitur tantū. sicut aqua et aqua mellis. et si idigēt i gbus dā horis utitur sirupo acetoso. Cā aut diuersitatis inter eos ē s3 q dixit hy. hy. n. narrauit illud in lēqntibus. iā aut dixit q Aristoteles dixit illud et fuit in tractatu p: i mo libri sui in febribus: et ē q qdā boies indigent aq ordeī tantū. et quidā eorū idigent cū illo et pīsana ipsa. et qdā eorū non indigent aliquo eorum. sed sufficit eis vt conseruent se cū eo quod bibitur tantū vsq3 ad horā crīsis et iuuantur per id. Et hy. quidem scdm q narrat in sequentibus ex infirmis est qui indiget pīsana ordeī. et qui indiget aqua eius tantum: et qui non indiget ali3 qua carum: i 4

Item bec uero: aut interrogati: aut nō in interrogati: ne quicquā idoneum respōdere solent.

Et plus illo qui nō est de psueudie medicorū ut inquirāt de huiusmodi qōnibus et pōt esse ut nō inueniatur apud eos responsio et si interrogentur de eis etiam.

Manifestum ē ostensione plana bōa ex hoc sermone q hy. fuit primus qui quesitū d hac qōne: et respondit de ea. Dixit. n. quod est: qā medici non consueuerunt interrogare de huiusmodi qōnibus: et si interrogāt eos qdā homines de eis: aut cum q̄runtur nō est eis possibile inuenire responsionem in eis. i 5

Que res itaque iam demum ita ad hoc deducta est ut etiā uulgo liquidissime clare uideatur: et medicine ars omnio ar esse non uideatur.

Quamuis sit appropriatus huic arti totū ut utuperent eam uulgi utuperatione magna donec ipsi non existiment omnio q ars medicine sit inuenta.

In hoc sermone iterū inuenitur hy. narrasse per exēplū pculare res ex reb3 vniuersalibus. in pūmis qdē naturā ex diuersitate q est iter illos q exercēt aliquā artē qcumq3 fuerit: dubitat hō necessario ita q facit cū hesitare: q non ē eis scia d ipsa: et sermo q dem: nam conuenientia eorū in ea ē significatio magna sup sciam eorū. et hec qdē ē res cū qua ostenditur ad iutorū demonstratōis geometricis: qd ē: qā demonstratōnes iste nō sufficiunt sapientibus tantū: s3 iuenimus eae iterū apud vulgos p̄babilis uel famosas cū certitudine inde est qd ipi dicūt in eo q utitur demonstratōnib3 geometricis q declarauit rem manifestam in qua nō est diuersitas. Et hy. qdem narrauit sermonē in hac diuersitate in oratione quē sequitur hunc sermonem. i 6

Quam ergo huius diffentionis magnitudo de acutis passionibus inter curatores eo usque increuerit: ut quod uni egrotanti tanquam profecturum alicui alteri uideatur nocuum: sic ars medicine in diuinationis uanitatem edacta est. Qui enim diuinationes exercent: aut aurspices quidā quas quidem aues in sinistram partē uolare uiderunt: malum. quas uero in dextram bonum presagium protendere iudicāt. Similiter autē et aurspices hic hoc: ille uero huic contrariū uidet.

Quam ergo quantitas diuersitatis inter medicantes in egritudinibus acutis consequatur hanc sumā ita q illud quod ap̄propinquat alicui infirmorum quidā eorū quando estimat q illud est iuuamentum ualde estimat super illud aliud quia est malum tantum: et fm hoc dicitur in arte medicine: quia est similis diuinationi. nam qui utitur diuinatione dicit in aue una: quia quādo uolat sinistre: tunc illud signum malum est. et quādo uolat dextre: tunc illud signum est bonū. et similiter inuenitur etiā simile huic in arte quē consideratur in uictimis i reb3 in quibus aspiciūt: et ex diuinis sunt quidā qui uidēt contrarium harum sententiarū.

Ult p diuinationē artē augurādī: s3 p cōsiderati
onē in victimis vult artē quāplures boies no
mināt hoc noīe. s. speculatio i victimis: z ē illa ē
quā relig antiq hoc noīant noīe. qd ē. qz sciētes eā post
q arpicūt i victimis: pcedūt ēr z iudicāt ex eis successi
ones. nom ē at victimarū cadit sup sacrificia: q offerūt
deo gloriofo z sublimi ex aialibus venerādo z magnifi
cādo eū: z sūt illa i qb cōsiderātes. pcedūt z iudicant ex
eis postq aspiciūt i visceribz eorū. illi at q diuināt p vo
lātū auis noīant auctores augurādī: z sūt illi qz hy. in
hoc loco noīant diuinos: qm nomē diuini z diuination
nis cadat sup oēs artes i qb fit pcessio z iudicāt successi
ones. qd ē: qz diuini noīant speculātes in victimis z au
ctores augurū: z illi q cōsiderāt i natiuitatibz: z illi q iu
dicāt successiōes p signa in qb cōsiderāt z cū istis ēr sūt
illi q pphetāt: z illi q diuināt p res diuinas. Et ex hoibus
sūt q noīant hoc noīe illos. ēr qz noīant poeta interpres
somnia: verūtamē manifestū ē q hy. noīat hoc noīe. s.
diuini auctores augurādī tantum: sicut fecit sificator.
quod ē: qz sificator dicit ēr i locis multis s sumz suoz
qz ars augurādī pcedit z scit quod ē futuz: z dixit in p
cipio sue poērie hūc sermonē: *S; venite z iterrogemus
quosdā diuinos aut alchem:* z significat p sermonē suū
alchem: illū q aspiciūt in victimis aut iterptat somnia.
qd ē: qz somnia sūt a deo benedictio z sublimi. verū ma
nifestū ē: qz significat p diuinos illos q diuināt p vola
tū. qd ē: qz nō ē possibile vt dimittat ex qstūate augurū
z ipse iā dixit illud in alio loco suoz sūp in rebz nobilibz
qstūatis. qd ē: qz vñt arte q cōsiderāt in auibz: z ipa no
mināt ppe ars augurandi. z pōt ē q ego. plongauī in
sermone in similitudinē diuinationis p q oportuit. s3 bo
ra ē mibi iā vt redcā ad intentionē hy. in sermone suo et
ē iste. Quia iter illos q vtūtur arte augurādī p diuerfi
tatis nō cadit qz iter medicos in pluribz rebz particularibz
Inde ē q ego vidi in qbusdā bouis qsdā ex auctoribus
augurādī diuersificatos fuisse in eē auis: qz noīat hy. i
hoc loco dextas z sinistras. z erat vnus augurū arabs: et
alter grecus de terra asie. Dixit ergo arabs: qz auis volās
dextre: significat salutē muliez ex ifirmitatibz suis: z vo
lās sinistre significat euasione uirorū. Augur vō q erat
de illis d asia dixit: qz auis uolās dextre facit necessariū
in qōne d euasione uirorū: qz ipsi euadūt ab ifirmitatibz
suis: sed volās sinistre facit necessariū in qōe d illo lram
negatōis: z ē nō. Interrogauī ergo vtrosqz an videāt q
hoc vtus sit auis sinistre aut dextre qūqz volatus sit p
ter q videāt qz iter hoc vt auis uolet volatu eleuato ual
de: z iter hoc vt uolet ppe terrā: aut iter hoc duo: z si ē in
ter hec duo alia: an iter ppinquū alto z ppinquū inferi
ori: aut medio sit oria. et similiter ēr iterrogauī eos d aue
volāte ppinquū aut longinquū in volatu suo: an apud eos sit
iter illud oria. Arabs at ex eis dixit. qz nō ē oria iter alū
quod hoz: qz quqz volatus sit: siue sit longinquū in altit
tudine: aut longitudine: aut latitudine. grecus vō distixit et
dixit eē oriam iter illud. et dixit q auctores augurandi
scripserūt qd dī in aue q uolat dextre aut sinistre postq
nō elogat in volatu suo: s3 ē in illo scōz eqlitates. deide
dixit. et vtus auis eqlis in volatu suo in lōgitudine et ppi
ngate ē scōm cōtrariū vtutis iequalis. deinde dixit q te
stificātia ei sup illud sunt libri pōris auguris: et sūsus et
germō: et artimidiis q noīatur loca: et alii corū ex famo
sis auctorū augurādī. Scīui g ex hoc q apud augures
arabi cū nō ē discretio s3 d greco scīui q apd eū ē discre
tio. et qz ē prudēs i arte sua: qd ē: qz diuersitas i arte cu

ius scia expit expimēto sit p discretionē sciaz eius: et di
missionē discretōis ei. Et quia ego iā pcessi et scīui illū
ex hy. iudicauī illi augurū greco q iudiciū eius in volatu
auis ē magis simile vie artis: postq g addidit nobis ēr
cū hoc testionia famosoz ex auctoribz augurādī credim
plū sermoni ei. postq vō erexit ēr ille arabs testionia mul
ta sup certitudinē ei qd pmissit et iudicauit ifirmis enun
ciaui ei cām in certitudine iudiciū sui eē scōm plurimū.
z ē qz si auis eqlis in volatu suo i lōgitudine z ppingtate
idicat salutē viroz: z auis cui volat ē iequalis i lōgiti
dine z ppingtate idicat salutē muliez: z aues quarū vo
lat i lōgitudine z ppingtate ē iequalis sūt multe valde
z illa cui volat in illo ē equalis ē vna tm: tūc nērio cer
tificat iudiciū ei in multis boibz: z nō sificat i paucis.
augur vō grecus addidit nobis itez distictōes alias: scōz
quas oz vt auis dextre qūis equalis sit ei volat i ppi
ngate z lōgitudine significat i qbusdā bozis salutē ifirmi:
z i qbusdā eaz ipi pditōes. qd ē: qz ipse dixit: i molli: z c
ars ē ars muliez sicut carminatio lane q sal cox sit p si
mile illi q sit sal mulieris: z ostendit ide ē q meliores au
ctores augurādī scripserūt illū i libris suis. z addidit no
bis itez cū hoc distictōes alias ostēdēs q illi arabi non
erat scia d aliq eoz. Et ego qdē nō dixi hūc sermonē nī
si pp sermonē hy. q seqt hūc sermonē: qz nō exposuit ip
sū aliq s3 q oportuit: neqz sermonē quē dixit ei an ip
sū dixit: z plū illo: qz nō ē d cōsuetudine medicorū vt ing
rāt d b i qōnibz: z ē possibile vt nō iueiat nīssio in illis
z si iterroget d eis ēr. qd ē: qz hy. cū ostendit exēplū rerū
i qb cadit diuersitas s3 hūc modū itellexerūt qdā boies
sermonē eius illū nō recte d pūfana ordeī tantū. z itellex
erūt cū qdā alii meli qz isti parū de regimine egritudi
nū acutaz. z itellexerūt ipm qdāt d oī medicatōe absolu
te. fuit ergo itellectus istozū melior itellectu oīum q pre
cesserūt eos: vtz isti nōdū itellexerūt i itellectu comple
to: qd ē: cā quā ingrit hy. sicut dixit ē in omni diuersita
te que cadit in omnibus artibus quas expimento possi
bile ē expiri: z scīf scia certa manifesta: quod ē hoc sicut

Quorum uidelicet oīuz adeo itenditur
studiū ut ifirmo sanitatez sano uero crasim
z honestatem cum hūana uoluntate lucrēt
Quod est: quia sollicitudo eorū i oibz
infirmis est magna in acquisitione sa
nitatis: z sanis in cautela: z eis qui student
acquirere famam uel formā bonā in bonita
te acquisitionis sue z in oī quod uult homo.
Sermo iste hy. detegit errorem eius q estimabat
q questio hy. quā dixit in sermone qui ē ante ip
sum non ē nisi in pūfana ordeī tantū. z q existiat
q ipsa est in regie egritudinū acutaz: aut in omni regie
absolute: z similiter ēr ipse detegit errorem ei q estimat
q eius qd in omni ē sanatione. illorū qdē q estimat q
sermo eius est in pūfana ordeī tantū: aut in regie acutaz
egritudinū: aut in regimine omniū egritudinū est i
eo qd premissus ē. Dicit ergo in hoc sermone: z ē sermo
eius. quod est: qz sollicitudo eorū in omnibus ifirmis
est magna in acquisitione sanitatis. quod est: qz omnium
infirmorū sanatio ab ifirmitatibus suis nō est per regi
men tantū: quonias ex eis sunt multi qui indigent sana
tione p manū: aut medicatōe p medicinas: z plus illo ē
nō ē possibile vt sit sanatio p nū pūfane ordeī tm: neq

est possibile et ut sit sermo eius iste: in regimine acutur
 egritudinis tñ: neq; in regie ois egritudinis absolute:
 neq; in diuersitate q cadit in istis tñ: sed in oī diuersita
 te absolute q cadit in oī arte q expimento expitur. qd est:
 qz inuenit canonē vniuersales cōem in oibus artibus: z
 in ipso expientia rerū pticulariū. Et ex reb⁹ qdcs pticula
 ribus ē in qua cadit diuersitas ppter pñsanā ordeī. z si
 militer ē ē diuersitas q cadit ppter regimē qd non fit in
 egritudinibus acutis tñ: s; qd est et in egritudinib⁹ religis: z
 pl⁹ ē illo diuersitas q cadit in oī sanatoe: z plus hoc ē z
 cōior est diuersitas que cadit in oī arte que fit in corpore
 q̄uis sit ē ppter corpora sanorū. quod ē: qz ē isti indi
 gent arte que rectificet eos: z regat egritudines eorū: nō
 vt acgrat eis sanitatē tñ: s; vt cōseruet sup eos sanitates
 eorū: z est illa in qua dixit hy: et sanis in cautela: qd est:
 qz in cōseruatione alicui⁹ ē necessaria cautela. Et dixit et
 hy. p hanc inquisitionē fit inuamētū in acq̄sitiōe forme bo
 nis. quod ē: qz sicut in sanatoe egritudinū necessaria ē in
 q̄sitiō hec de qua ingrit nūc hy. Similiter etiā ē cautela
 sanorū in cōseruatōe sanitatis eorū: z studiū eius q sol
 licitus ē acgrere formā bonā idiget illo. oēs ergo iste res
 igrediūtur in artē q sollicita ē de eē corporū. quod autē
 dixit hy. post hūc sermonē: cōp̄chēdit oēs artes: qd ē:
 qz dixit: z oī qd vult hō. nā augur ē et aruspex: et cātor
 et rhetor: et vniuersaliter oīs artifex scit q cā diuersita
 tis in arte ē res vna et ē vt sumat vnusq; eorū rē pticu
 lares: et ponat eā vniuersalē. inde ē qz ego nō scui diuer
 sitatē q cecidit iter opifices augurādū: et nō iudicauī erro
 re eorū: nisi pp sciam meā de hoc. Et pp hoc dixi cām au
 guris arabici et greci ante: qd ē. qz rectificatio oīs artis
 nō ē nisi p discretionē rexp pticulariū a rebus vniuersali
 bus. Qui. n. potens ē discernere res istas est melior arti
 fex. Et sicut rectificatio artis fit p discretōes harū rerum
 similiter ē ē iudiciū in ea. qd ē: qz opifex artius errat qn
 pōit qd accidit vni hōi vt trāseat sup oēs boies aut sup
 plures q̄ oporteat. nā qd nūq; accidit alicui hōi: nō in
 uenit aliq; artificū q p mētē suā trāsire faciat: qz sit iue
 tū. qd ē: qz diuersitas hē nō ē nisi vt sufficiat hōi q illa
 res ē sicut exp̄ssat: nō vt defraudet et dēpiat et p̄ruat
 q̄rēdo victoriā: sicut fecerūt multi quorūdā hōiū in ali
 quo post aliqd: ita qz formauerūt ip̄s in seipso diuerso.
 q̄ sit illud fm q̄ ē: et sicut illi q dicūt: qz nō declarāt in
 aliq; duapz dispōnuz: an nos sum⁹ vigilātes an dormien
 tes: et intellect⁹ nostri sin fixi: an iā p̄mixti sum⁹. Qd si cō
 cesserit hō eis q illud ē ver⁹: dicūt q nō est manifestum
 q duapz sniāz sit verior in sermone suo. vigilātes an dor
 miētes: et intellect⁹ nostri sani: an p̄mixti. quod ē: qz tu nō
 inuenis aliq; hōiū q dicat hūc sermonē apud quos nō
 fit sufficientia: q illud ē ita: neq; apud quē fit opinio ca
 dēs i aia sua: imo nō dicat huiusmōi sermonē: nisi qn in
 tēdit ad cōtradiciēdum et resistēdū: et accidit simile hui⁹
 ē in arte medicie. qd ē: qz qdaz presumūt ad hoc vt faci
 ant accidere i ea res pter q̄ uerificēt vel credāt. Et ex eis
 sūt qdā q inueniūt res meliores rebus q iuētē sūt antiq⁹
 et nō fecerūt illud nisi qn intellexerūt accidēs qd accidit
 vulgīs: qd narrat hy. dixit. n. q est: ga ip̄i laudāt rē qn ē
 extranea b̄mitia: pter q̄ intelligāt cā fm q̄ ip̄a ē magis
 iuuariua q̄ res cōis b̄ qua antiq⁹ scitur: qz ē iuuariua
 et ex hōibus sūt quidā qui regūt ifirmos ita vt sufficiat
 eis p illud quod facit eis fiducia de electōe vel dēlectatōe
 illius regimē: et scit q̄ illud est deceptio ex eo et fraus
 verūtāme ille qui offert illud sup eos est diligēs census
 et donū. Cū ergo narraueri ex sermone in diuersitate: q

nō est nisi per sermonē tantū: sicut diuersitas q cadit in
 ter huiusmōi boies remanet ut diuersitas certa iuētā nō
 cadat: nisi quādo nō discernitur iudiciū: s; nō absā
 dūtur p ip̄m: nisi aut sup plus q̄ os: aut sup totum cus sit
 eē eius simile. In hoc ergo ē os vt laudēt iustus hy. in
 rememoratōe diuersitatis certe tñ: q accidit ei qui cona
 tur affirmare hē eē alicuius artius qn existimat illas res
 et erigūtur i aia eius aliter q̄ oporteat: et nō est illud ex
 co per sermonē tantū querēdo resistere cū igēio: aut cus
 fraude ppter quā dēpiāt. ppter amorem doni: et p̄mci
 parus: et aggregatiōis cēsum: quod ē: qz nō inuenis ali
 quē ex illis qui intēdūt hē expiri sniās experimēto reci
 pere sniām Latonis: et cibare illum qui febrē hz acutaz
 carnibus assatis. et potare ip̄m vīo: et cibare eos per sui
 dōct sit q̄ i potu dat eis d aqua q̄ntas vncie. nam cui⁹
 dispositio ē in hoc regimine: seditas eius et insania est in
 fine. et huius vsus ē ad vnas duarū rexp: aut qnā quidā
 deceptores vsi sūt eo pp admirationē ei⁹ et ip̄i sniāssimā
 tē aut qnā ip̄i fuerūt in fine insanie: si estimauerūt q̄ ip̄i
 hē in inuētiōe sua inuenerūt rectuz. Qd āt scripsit hy.
 Non rectificatur: ut intēdat p illud nisi intētiōem eius
 qui sollicitus ē hē affirmare aliq; artium: qnā nō ama
 bit nocumētus malus quādo administratur aliter q̄ os:
 quod ē: quia in eo cuius dispositio est hec dispositio: di
 scretio iudicii experimēti est difficilis: in rebus autē val
 de manifestis iudiciū experimēti ē facile. at hō iudiciū
 in diuersitate inter res inter quas ē differentia parua: et
 inter illum quem oportet nutrire aqua pñsanā ordeī ex
 egris qui egritudines habēt acutas: et quē os nutrit pñ
 sana ip̄a: et quē non os nutrire aliq; horū duopz: s; regi
 potu aq tantum: ē res conueniens intellectui hyp̄ocri
 tico.

Pisana vero ordeacea merito me iudi
 ce super omne de grano factum ciba
 rium in his acutis passionibus excellenissi
 ma habetur: ei⁹ qui eam primo ac precipu
 um omnibus aliis premit collandando al
 sentio. Primus quippe: quia nullis viscosa
 est z lenis: iuncta quoq; z mollis nec non
 lubrica temperatamq; habens humiditātē
 sitimq; extinguit: atque si opus fuerit ablu
 tius nequaquā pñsana stiptica: z non ad
 tullim nec ad laborem furiosa: nec inflatur
 in stomacho: nec accrescit: que utraq; nimi
 rum in decoctione dum in potestate habet
 expleuit.

Pisana igitur ordeī apud me recte ele
 cta est super omnes reliquos cibos:
 qui sunt ex granis in istis egritudinibus:
 laudo illum qui premisit eam: z elegit ipsā
 super alia. quod est: quoniam in ipsa est vi
 scositas cum qua est lenitas: z continuas
 z mollicies: z lubricitas: z humiditas equa
 lis z sedatio suis: z velocitas abluionis si
 illud necessarium est etiam ex ea: neq; est in
 ea stipticitas: neq; stimulatio mala: neq; in
 flātiatur z accrescit i stomacho qm iā inflāti

fuit et acuit in decoctione in ultimo quod possibile fuit in ea inflari et acrescere.

Fides mibi quod illi qui posuerunt descriptiones huius libri aqua pitane ordei non legerunt tamen nisi hunc sermonem: sicut illi qui posuerunt iter descriptiones eius in editione sniaz principium illis de assiduis: non legerunt nisi plögum huius libri. quod est: quod iam ostensum est ex propositione scda sui plögi quod hypo. non itedit in sermone suo dicere medicis qui sunt ex illis de assidiis. verum ipse non monuit nisi assiduatiöem in medicatione egritudinis acutaz. Sermo autem tertius quem dixit post illud videlicet ad hunc locum est ex ipsa arte regere egritudines acutas. et non est iuuamemur ei in illo tamen: imo cadit super sermone alio colore eo. Et ego quidem iam ostendi in expositione mea quod exposui librum hypo. de restauratiöe et dislocatione: et librum eius de iusticiis: quod de consuetudine eius est ut ducat hominem et faciat eum stare super sermones qui cadunt sub sermone alius coloribus eius: et doceat eum res vniuersales in illis rebus in quibus intendit ad sermonem: et ponat eos loco exemplorum. quod est: quod quoniam efficit hanc operationem non clögat ab eo de quo iustigare intendit: neque est quod docet homines et rebus vniuersalibus occultum est. et sicut ipse ponit sermonem suum in pitana ordei: et ingreditur de causa diuersitatis que cadit in esse eius: et iudicio in ea similiter et inuenit in iudicio quo iudicat in toto illo regimine quo regit egritudines acutas. quod est: quod diuersitas que cadit inter medicos in phlebotomia venarum: et in mudificatione cum medicinis. et similiter est in emplastris: et vaporatiöe: et usu suppositorum: et dysteris: et usu vini: et hidromellis: et balneatiöe in balneo non est parua. Et hypo. gdes iam narrauit totum illud in hoc suo libro i canonem vno: et dixit illud autem. et est simile quod auctores experientes sepe rati sunt res pitulares et iter res vniuersales cum differentiis non faciunt illi canonem: et de consuetudine eorum est ut noient res quibus distinguunt iter rem cöem: et res propriam separationem non differentiis. Consideremus ergo nunc in sermone hypo. In pitana ordei. dixit. n. Adibi videlicet quod pitanam ordei recte eligunt medici antiqui super reliquos cibos qui sunt ex granis in egritudinibus acutis: significans per cibos qui sunt ex granis cibos qui sunt ex eis. Et nomen quidem granorum cadit super frumentum: et ordeum: et militium: et reliqua grana et sicut lens: et faba: et lupinus: et panicum: et mes. i. faveolus: et fenugrecum: et orobum: et triticum paruum: et cicera: et reliqua grana similia istis. Omnes ergo cibi sumpti ex istis granis sunt mali apud vulgum: quoniam faciunt accidere velociter nocumenum magnum: excepto pane et candarusum tantum. Ipsi. n. cibantur eis viris quibus habiles egritudines acutas. et adhuc duo tantum sunt tibi ut cöpare pitana ordei. quod est: quod lens et milium et fenugrecum non dant cibum infirmum in quibusda hominibus nisi loco medicine pro doloribus quosdam qui sunt in ventre: non sunt in ipsa sint cibi qui cibent eos. Dicit ergo hypo. quod pitana ordei recte eligunt super reliquos cibos qui sunt ex granis. Et manifestum est quod eligunt et super candarusum: et panem: et grana ex quibus fit decoctio que non est barbaris. quod est: quod tu potes detegere errorem eorum qui putant quod candarusum non dum erat scitum in diebus hypo. et paucitate scientie eorum de illo: ex hoc quod quidam antiquorum eorum qui cöposuerunt cötilenas que nominantur comedie dixerunt candarusum Et hypo. dixit et ipsum in libro suo de regimine. quod si dixeris quod ille liber non est hypo. tunc est aut Ruffini aut Rarici aut Kilici: aut Rastoni: aut quorundam antiquorum. Ipse enim proportionat in illis. omnes autem isti quos dixi antiqui fuerunt:

runt: quorum quidam fuerunt antiquiores hypo. et quidam in tempore eius fuerunt. Ille vero cuius remeorationem facio in hac hora est ex illis qui nunciat hanc noie. i. hypo. filius Euclidis. et est ille qui edidit hunc librum. Sed Sidre da. i. hypo. filius Craditilis: quibusdam hominibus videlicet quod nunc edidit librum: et quibusdam visum est quod edidit duos libros tantum: et sunt liber algebræ et liber de iuncturis. Cuius autem propter quas elegit et propter pitana ordei super reliquos cibos qui sunt ex granis est manifesta ex sermone hypo. quoniam dixit in successione huius sermonis. quod est: quod omnes bonitates iuuetas in ea medicatione egritudinis acutaz non inuenimus in aliquo reliquorum ciborum: et certum est iudicium tuum in illo: quoniam facis transire per mentem tuam naturam egritudinis acutaz: et virtutem pitane hordei. quod est: quod natura egritudinis acutaz sicut dixit hypo. autem est illa in quibus febres sunt plurimum sunt spiritus assidue: et euenit febribus et per rationem caliditatis inate ad caliditatem igneam: sicut ostendit hypo. in locis aliis: et in hoc libro est in sermone tuo. quod est: quod ipsa incipit a pectore: et ascendit flamma eius ad caput: et similiter est iuuenimus de consuetudine eius in tractatibus epidemiarum esse: ut noiet febrem magnam noie ignis: et significat illud apud ipsum: quod non est natura eius ex substantia alia nisi substantia ignis: nam si medici iterum non est nisi opponere contrarium: tunc propter curatio eius febrium oris ut sit regimine per frigidationem et humectationem. tunc. n. erit curatio opposita nature se. quod est calida et sicca. quod est: quod ignis est cum hac dispositione. Et quoniam generatio febrium acutaz est fit propter putredinem humorum: tunc non oportet ut sit sollicitudo tua ad utrumque ex eis illud in quo possibilis est digestio: et euaues ex eis quod iam aduersum est: et egressum est ad hoc ut in eo sit possibilis receptio digressio sollicitudo parua. Et si necesse est iterum ei quod habet febrem acutam: ut sit opatio cibi in corpore ipsius in ultimo bonitatis: et illud non fit nisi quod tibi est in locis diuersis: velocis descensionis et penetratiöis: tunc aggregantur in hoc cibo omnia que sunt necessaria. Audiamus ergo nunc sermonem hypo. in virtute pitane ordei que sit. dixit. n. quod est: quoniam in ipsa est viscositas cum qua est lenitas. Et autem quod lenis est dispositio est tria dispositio asperi. asperitas vero est in omni acuto agrimonico: aut acetoso: aut stiptico. Res igitur acrimoniam habentes sunt omnes res asperæ: sicut orobus et favenugrecus. Res autem acetosaz remeorationem oris nos dimittit propter secantibus tantum. Res autem stiptice sunt: sicut pisum et sorbe: et omne quod est simile eis. et ex granis: sicut lens: et que eis sunt similia. Videmus ergo et quod pitana ordei iuuatua est malicie rebus asparum: quoniam in ea cum viscositate sua sensibili est lenitas est. et viscositas eius est viscositas continua: quoniam est similitudinem partium propter continuitatem suam. et illud quidem non inuenitur in aliquo genere iurum. Et laudamus ex pitana ordei et cum hac laude magna mollicie eius: cum lenis sit resistens asperitati semper quod est in virtute sua: et sua infusio: et sapore non abominabili: sicut panis cum comeditur purus solus propter quod infundat multum: quoniam quibus infundat est: tamen minuit a bonitate pitane ordei. In pitana n. ordei non est necessaria masticatio: sed sorbitio tantum: sicut illud quod bibis. Et in ipsa iterum est alia magna bonitas. i. lubricitas ipsius: et propter aqua eius: nam ipsa transit in icellu suo propter aqua: propter quod in ipso remaneat ex ea aliquid. sicut remanet ex rebus quod retinent et adherent. et hoc quidem est res quod accidit omnibus rebus viscosis semper plurimum: excepta pitana ordei. in de est quod iuenis sorbitionem factam ex tritico quod noiat candarusum viscosum. verum non est ei lubricitas. Pitana vero ordei iuenis lubricitatem facere propter illud quod in ipsa est de abstergiöe. Unde est quod medici quoniam volunt stomachum abstergeri

ex humore viscoso q in eo retinet vnt vomitu cū aqua
ptisane ordeī: sicut faciūt illud cū hydromelle: s; et terūt
p ferrarii vel fabri errarij et crudū: et liniūt cū ipso faci
es vt abstergat p ips: et delect ab ea malicia coloris q ē i
cute. Per hac ergo abstergēdo q in ea fit iuuamētum in
descēsiōe ei: et penetratiōe ipi ad mēbz: et ppe qn pccā
ria ē penetratiō cibi a latere concavo epatis ad latus ep
gibbosus: qd ē: qz oēs res q generāt chimū grossus vis
cosū adherēt illi et retinent. Et pp hoc fit q triticus qd
vocat cādarusū n solū nocet illi cui hoc mēbz ē infirmū:
imo nocet et illi cui mēbz nō ē infirmū s; meat epatis ei
us natura sūt stricti. Itā cui vīspō natura. i. naturaliter
ē h vīspō: oīs res q adherēt grossi chimī tenent: et adhe
rēt eis illic. et pp h sēt apud penetratiōes illarū rep cui
vīspō ē h vīspō grauedinē in h mēbro: Et cū h ē cū in
viscositate ptisane ordeī nō ē hūiditas supflua sicut i aq
et hydromel: et sorbitio fca ex tritico qd noīat cādarusū
et qd fit ex ouis cū spēb cōdiētib. qd ē: qz oēs iste res
mollificāt stomachū et faciūt nauseā: ita q sēt infirmū il
lā nauseā. In ptisana vō ordeī. cū hūiditate sua et hūe
ctatione ē h: qz n facit nauseā. Et itellige a me i h loco s
monē meū: stomachū: q currit cōsuetudo i intellectu ei n
meri tāū s; os stomachi ē. nā cū ē os stomachi debile
mollificātū morat qd cōmediat nātās sup ips. spacio lon
go. S; qn cōfortat pp qdam cibos cōfortatiuos cōue
niētes stomacho: et expellit ab eo qd fuit retētū in ipo ē
qd accidit in ipo cōtrariū huic accidētī. qd ē: qz pūditat
supflua q ē i ipo expellit ab eo statiz: et digerit illū cibū
expulsus fm hac vīspōes: sicut qd natat ex cibo sup os
stomachi morat i digestū: et neqz dīcedit et egredit pēt
qd ē: qz opatio hui mēbz nō ē nisi dīderius: nō digō.
Qui aut ex cibis ē stiptic: cū h q ipse cōfortat os stoma
chi: et aggregat ips et rigidus ips facit exsiccāt ips et p
q mēsurā cōlis sit. Itā et sorbitio facta ex tritico qd no
minat cādarusū cū hūiditate sua faciūt accidere nauseā.
In ptisana aut ordeī cū eo qd ē in ea de bonitatis: rep
humectatiū nō sūt nocumēta mala q sūt i illa. Deinde
by. dixit i ea p illud et q ē sedatiua sitis ergo testificat
ci iste sermo iuuamētū magnū valde in eo qd exegritū
dūib acutis ē adurēs exsiccās corp. Ptisana ergo or
dei iuenit in h ca pl iuuatiua q hydromel: qūis velo
citas ablutiōis de q dicit p illud qz ē iuētā i ea ē i sicut
ē hydromelli. Et si cōparaueris ptisanā ordeī hydrome
li: iuenies eas meliores ipo in egritudinib acutis. Verū
tamē oīdas hoc qn pcedā in fmonē meo. Itā inest autē
mibi vt cōpleā fmonē i ptisana ordeī. qd ē: qz by. dixit
in ea: qz ē velocis ablutiōis: et addidit ad hūc fmonem:
si necessariū ē illd ex ea. Incessit ergo in fmonē suo ad
hoc: q nos nō idigem in oib egritudinib acutis cibo
velocis ablutiōis. qd ē: qz reliq bōitates q narravi de
ptisana ordeī sūt iuuatiue in oi hora i oib egritudinib
acutis. p velocitatē autē ablutiōis fit iuuamētū qn volu
m lenire naturā cū ciboz quos infirmi suscipiūt tardat
descēsus et exit. Itā ē ergo velocitas ablutiōis res cui
vīspō sit dīa vīspōi febris: neqz sicut vna speciez medi
cationis cōueniētis ei: sed ē sicut res rectificās qdas ac
cidētia cōsequētia eas. Deinde hypo. dixit p illud: Et n
ē in ea stipticitas: neqz stimulatō mala. Et manifestus
qd ē qz fmo ei iste ē i viscositate ptisane ordeī. qd ē: qz i
cipit loq i ea cū h: et i puatiōe ei a stipticitate ē iuuamētū
fm plurimū. qd ē: qz tu nō iuenis aliquē q vīat aliq re
rū stipticaz nī pp accidēs q faciāt nauseā: aut apd su
pfluitatē lenitatis nature. qd ē: qz cibi stiptici aggregāt

corpa et stringūt ea: et cogūt meat cibi: aut q penetrat in
corpe. ad h vt coarcent: et pbiēt resolutiōes q oculatā
sensu: et illud quo fit iuuamētū in hoc ē vt sint meatua
in aliquo mollificati et apū. Sermonis at eis itētiō. Et si
ē in eo stimulatō mala: qz nō facit accidere i hora digō
nis sue aliqd stimulatōis. laus ergo eius ē q laudat pti
sanā ordeī: et h ē nocumētū qd fit in plurib ciboz. qd
ē: qz qdas eoz faciūt accidere in vētre mordicationez et
qdam eoz inflant: et qdam eoz sūt cōpositi ex pibus ad
inuicē relinentib. Inuenim. n. hec duo in lere et caule.
qd ē: qz corp cuiusq eoz duoz ē ex reb q re met na
turā aq aut qua coqūtur ē ex reb apitūis subtilitibus
eaz: sicut accidit illis q cibos bonos efficiūt cū sale. qd
ē: qz bonū qd fit ex cibis fm hūc modū fit dissimilū p
tū adinuicē resistētū: qm de aptitudine cibi et vt mo
tur et difficilis fiat ei dīcēsiō: et res q cū eo pūscen
stīnāt ad exitū velociter: et similiter et ouū qd sumit cū
sale: aut almur: aut melle. In cibo. n. ex istis cōposito
tutes existūt dīe. et similiter oīa iura: nisi pua ex eis. Et
pp illud dixit by. in pncipio sermonis sui: cū laudauit
scōtātē ptisane ordeī: q ipa ē cōtinua. s; nō ē possibile ill
lud ē ita pter q totū sit similitū pūū. nūc at scripsit q
fmonē suo: stimulatō mala: et nō dixit absolute q pū
nā ordeī nō hz stimulatōes. imo addidit ad illum fm e
nē suū mala. qd ē: qm n iuenis aliq ex reb q sit dīa
gōi ciboz pl bac actōe: ita q oēs q scripserūt d cibis
perūt q res ciboz diuersoz: et ppe q ex eis sūt cōpositi
ex vītib cōtrariis ē res nociua valde: cū pbiēt illi
cū pphendere cibū: et retinere donec digerāt digēti
aliq cōpleta. Et nos qdē iuenimus hoc et in exerciti
bus. et q vīnt flucta fm semitā que oīa uā ipi comedūt
in mane in pado suo panē tm: et comedūt in vespē
in cena sua carnē. Et si nō esset scia mea q tu pot: s; i
nīre res istas ex li nro de vītib naturalib: loqr i
plus hoc sermone: nā si tu nō legeris in illo nro
studiz tuū in legēdo hūc libū e vanū. et pp hoc ego
scindo fmonē meū in stimulatōe: et iūz puenies ad
ponēdū aliud qd dixit hypo. vbi loqr de ptisana ordeī.
qz nō inflatur: neqz acrefcit in stomacho. qd ē: qz cū
uit q multi hoies vīnt pāt inflatiōē ptisane ordeī
didit in sermone suo et dixit q ē: qz inflat et acrefcit
coctione i vltimo: qd possibile ē vt ificrur et acrefcit
gnificauit ergo p sermone suū hūc vīnt pātōes: q vīnt
tur ptisana ordeī: et cūciānt mīlīes i ea: et narrat
coctiōes ei: et ē fm q ipse scripsit in decoctiōe ei
qnetib plus hoc. verūm mibi vt vt reitere sermone
us de ptisana ordeī fm illud. Dico ergo q si decoct
sanā ordeī decoctiōe valde bona: fecisti saz cibū nō
tūū. Sorbitiōne aut ex fabis factā: si trib corpis de
b: nō ē tibi possibile vt eius inflatiōē ab ea remou
qd ē: qz inflatiō ei test ei ex subā ei. ppa: nō ex dūm
one decoctionis ei: sicut ptisane ordeī. Inde est q
penis de cōsuetudine eoz q coqūt eas esse: neqz
faciāt illud: et ppe coci diuīū. Ipi. n. cōterūt fabā
sup tabulā: deinde calefaciūt ea post illud paululū
mittūt ea dīis suis nō decoctā decoctiōe decēt. vīnt
ego loqr sicut dixi in decoctione ptisane ordeī in legē
b. Nūc vō postq by. significauit vīnt ptisane ordeī
legitur illd cū descriptiōe vīus ei. Et ego sū vīnt
rū sup illd p q pcessero et tibi ānūciāvero: q ego
do q cōplebo fmonē meū in cōpatiōe iter ptisana
et hydromel: et reliqs res manētes in sequit uā.

Quapp cum eas in his morbis congruas dixerim exhiberi: cauendum est ut nec una die uenas exinanire permittas sed absque ulla interpolatio dare non desistas: nisi fortasse quoniam portione uel clysteri fuerit necesse.

Non ergo omnium uersaliter ei quod unum purgans ordeum in his egritudinibus ut utatur euacuatio uenarum: neque die una: sed utatur ea: et non interpolat eam: nisi indigeat illo plus pro totum medicine: aut usum clysteris.

Hoc sermone incipit hypo. soluere quodam quodam ingrit. verum non vult illo nisi sermone diminuto. occultat ergo sermo eius per hanc causam: Conabor ergo enunciare per quam causam: prope cum de istis sermo. non est in eo occultatio: et iterabo quodam a principio sui. Et ipsa quod dem est finis huiusmodi: que est causa in diuersitate iterum medicos: ita ut quidam eorum vident in egritudinibus acutis aqua ordeum: et cum ea fecerit: et quidam eorum aqua tantum: et quidam eorum non vident aliquo horum duorum usquequo veniat crisis. Hec est ergo quod. In ratione autem ei simile ut audias eas: Nam quidam eorum habent egritudinem acutam ledit aqua purgans ordeum plus: et quidam eorum ledit purgans ipse: et quosdam eorum non ledit aliquid earum. Vnde quod ergo inuenimus medicorum festina re i affirmatio: iudicium super omnes patientes egritudines acutis: propter quod expiant illud in omnibus eis. Et ego quod si uideris nescis iterum esse istos infirmos: quod eorum iuuant cum purgans ordeum: et qui eorum iuuant aqua eius tantum: et qui eorum non indigent aliquid horum duorum. Dico ergo quod indiget ipsa purgans ordeum: quod habet egritudinem acutam: et eis quod non indiget medicatio: alia ante usum purgans: sicut phlebotomia: et solutio ventris et alia eis similibus: neque: et accipit ex quo timeat super eum perditio: aut ledat ipsum. Aqua autem purgans ordeum non necesse est uti ei quod habet aliquid istorum ex quo timeat super eum. et quod non necessarium ut phlebotomia eis: aut ipsi soluas aut sedes tollas ab eis que habent: tunc non omnes ut de eis aliquid ex purgans ordeum: neque quod donec facias cum eo illud. Hoc enim est quod oportuit hypo. prius scribere: deinde incipe a rebus particularibus in vnoquoque: et loquor in eis: si finisset ei iterum exponere sermone suum: et quod non fecit illud occultat sermo eius necesse propterea quod picit ex eo ordo sermone que oportuit ut ordinaret. verum nobis conueniens est postquam sequimur vestigia sermone eius: ut addamus vndequeque horum ad principia et rationes: quod promissum rememoratione: et iterum in primis ad exponendum hunc sermone que promissum. et omnes quod ut audias sermone meum in illo: finis quod ego iterum sermone eius: et dico ipsum sua dictio postquam addidero in eo quidam additio. in ut verificet et certificet. Dico ergo quod conuenit omni infirmo quod vult purgans ordeum in istis egritudinibus. Et ego quod de videri post paululum qui infirmi indigent purgans ordeum ut non videretur vniuersaliter euacuatio uenarum: nisi indigerit illo pro portum medicine: aut vult clysteris: tunc enim sequitur usum eius. Isti enim. Quia des eis ex purgans ordeum bis quod indiget illo: tunc tu recte iuenis in operatione tua quod omnes ut sit quantitas quam das eis ex eis sermone quantitate corporis. Ego quod narra bo accitiam in quibus cum consideraueris: vteris in eis solutione ventris aut minutione: aut vaporatio: aut emplastro. Si ergo in huius sermone promissum finisset by. et dixisset illud: deinde rediisset post illud ad vnaquaqueque difficultates eius: et exposuisset eas per ordinem: nec illud erat non esset sermo eius occultus. Tunc autem cum ipse non intendat nisi narrare quod accidit ipse

nec remanet sermo eius per hanc causam spacio longo similis sermoni clauso: tunc necessario occultat sermo eius. Et tu scies certitudinem sermone mei quod inuenies sermone eius particulares expositos: et inuenies sermonis eius summam in ordinatam occultam per illam causam. 20

Ergo eger bis in die sumere cibum consuevit: bis et purgans dabis similiter quod si semel: et semel prima die. postmodum si poteris bis assuesce: si illud repleri uideris necesse habere.

Quia autem consuevit in die bis comedere quod omnes ut des ei purgans ordeum bis. et si consuevit comedere semel: omnes ut des semel ei in die prima: et gradare ipsum si est possibile: ita ut recipiat ex ipsa bis: cum uides quia indiget additione.

Dicit quod omnes cibent bis: quod consuetudo in regimine eorum cucurrit cum illo. et quod indiget sumere illud bis tunc omnes ut des ei illud bis. quod si consuetudo cucurrit ut comedat semel: tunc incipe eis dare semel: deinde paulatim paulatim usquequo cibes eos bis. nam ferimus ei. Et gradare eum: non significat nisi hoc: et illud est huiusmodi modus: et ut des ei in prima vice totum quo indiget illa vice: cumque in secunda fuerit vice: da ei ex eo quantitate parum usquequo: deinde addit in illo post paulatim usquequo equet cibum in quantitate. Huius sermone certitudo non dicitur ei quod legit huiusmodi: tunc quod hypo. non dum significauit quod eorum iuuant per usum purgans ordeum. verum propterea quod pectus si et dixi quod hypo. non voluit per nisi regimine eius: tunc egritudo est egritudo magna. ostendam enim. postquam hypo. et voluit per illud. Hec est ergo intentio sermone que promissum ut erpenerem ipsi. Nos vero hoc multos iuuenimus scripsisse cum finis huiusmodi: Et quod cōsecutur est comedere in die semel. omnes ut des ei illud in die primo semel cum gradatione. quod si possibile est istis et ut des eis illud bis: tunc da eis illud bis: si uides quod indiget additione. verum non intelligit ex huius sermone aliquid. quod est quod sermo eius in die primo cum gradatione non est possibile ut sit: quod de aptitudine gradationis non est: nisi ut sit in eo quod sumit multoties: non in eo de quo sumitur semel: neque in principio rei et ab ipso die primo. 21

Itaque primo hoc modo uel huius quantitate dandum est: quod nec multum: nec parum fuerit: neque grossum: uel nimis subtile fuerit: ut uidelicet corpori ea que non fuerint necessaria et consueua introducantur: nec uene nimis exinaniantur.

Et omnes ut detur infirmo in principio quantitas non multa neque excessiva: sed ut eueniat corpori aliquid pro consuetudinem: neque superfluum in eo euacuatio uenarum.

Consideraret quod dixit by. in hoc sermone ille qui estimabat: quod implebat infirmos quod ipse in omni die dabat infirmos purgans ordeum: quod non sunt aliquid ex rationis non ignoraret scilicet. quod est: quod ipse non precepit ut in potum det infirmo de aqua purgans ordeum: nisi quantitas quod ueniat corpori aliquid pro consuetudinem: et non superfluum in vacuare uenarum. Si autem considerentur quantitas quod et eis in potum dabat ordeum in omni die bis usquequo ad diem septimum: et est post decem

7 octo aureoz: in oi vice vñ ē minor multū q̄ cib⁹ q̄ ipi
cibāt ifirmos in vice vna: tūc mibi videt q̄ ipi abstine.
rēt ab alienatiōe. i. iunili rephēsiōe 3 hy. verū ego oñ
dā hoc post paululū. Nūc at ego exponā fmonē hypo:
in pñcipio rei. q̄ ē: q̄ ipē nō vult p sermonē suuz: i. pñ
cipio rei: in pñcipio egritudinis: imo cōuenit tibi vñtel
ligas ab eo sermōe suo: in pñcipio rei: itētiōez alias cō/
muniōre hac itētiōe. q̄ ē: q̄ oz tibi qñ vides in pñis
q̄ ifirmus idiget pñisana ozdei vñ des ei ex ipa q̄uitatez
nō multaz neqz grossaz. Hy. n. facit cauere sp ex hoc vñ
ipleat corpus: aut euacuet multuz subito. 22

Secundo vero si eger siccior sit q̄ oportet:
teat: non multum iuris dādūz est: sed
ante illud aquam mellitam ppriādūz sine
uinum: utrum uidelicet q̄ iuuatūz uideris
esse. utrum aut iuuatūz sit in sequētibz
explanabimus.

Quantitas aut que datur ifirmo de sor
bitione in uice scda: si egritudo fuerit
siccior q̄ oz: nō oz ut sit multa: sed ē uerē esse
ut pcedat 7 bibat anteq̄ sumat sorbitiones
aut hydromel: aut uinū quodcūqz amboz
uideris magis iuuatūz. Et ego qdē enun
ciabo magis iuuatūz in unaquaqz dispōnūz
in sequētibz.

Super egritudinē sicciorē multo significat mōis
q̄uis res cōis vniuersalis in ea sit vna. In piple
monia qdē 7 pleuresi: qñ nō expuit ifirm⁹ ex mē
bris ifirmis aliqd. In ifirmitate aut epatis: 7 pñis itōa
chi 7 itestinoz: 7 splenis: qñ retinet natura: ita q̄ nō pce
dit ex ea aliqd: aut illud qd pcedit ex ea cū sit difficulta
te: 7 sūt feces q̄ egrediunt sic dure squibace. Super
egritudines aut siccas q̄ sūt in uenis pulsatilib⁹ 7 n pul
satilib⁹: significat p siccitatem lingue 7 tenebrositates 7
ariditatē totius cutis. 7 similiter res in vlcērib⁹ ē q̄ sunt
de foris ostēdō offēsiōe manifesta. Apōstemata. n. que si
unt in eis sunt sicca qñ ex eis nō currit aliquid virus: 7
similiter apōstemata oculi multotiēs sūt sicca qñ n cur
rit ex eis aliqd. Et egritudines cerebri ē qñ nō mūdifi
cant: vel currit ex eo aliqd p nares aut palatum: dñ i eis
necessario qz sūt sicce. Et oz qdē vñ scias vniuersaliter
q̄ significatio sup oēs egritudines siccas ē retētiō sup/
fluitatū i eis: 7 pñbitiō eaz ab ab exitu. Necessario igitur
pcepit hypo. in istis egritudinib⁹ vñ sumat ifirm⁹ an
susceptionē sorbitionis aliqd res humectātes: sic hydromel
7 uinū. Inuuit ergo q̄ ista duo sūt pluris humecta
tionis q̄ aq. 7 qñ facit fidē facere fmonē in vñte ytro
rūqz vñsum ē mibi vñ postponā dicere cōparatiōez ita
vñ aqz 7 aquā vsquequo puenia ad illā ptem bui⁹ libri
in qua narrauit hypo. vñtem vñroqz. 23

Quod si tunc denum os humidum fa
ctuz fuerit: de pulmone opportune ex
puerit: eis iuris tunc scda repletiō denega
da nō est ex toto. Qui. n. citiore multaue
humiditate abūdat: eius citior est termin⁹
Qui. n. tarda 7 parua terminus tardior ex
pectatur.

Si bumectetur os 7 fuerit quod expui
tur ex pulmone scdm q̄ oportet: tunc
oportet ut des eis olo sorbitionem uice se
cūda. quod ē: quia sup quē supfluit humidi
tas uelocius 7 plus: significat illud ueloci
tatem crisis eius: 7 sup quem supfluitas hu
miditas est tardior 7 minor: significat illud
iardiātem crisis eius.

Quia at pmuat de genere egritudinū siccā
ad dñas eaz: 7 dixit vñaz eaz pter q̄ addiderit
ad fmonem suū: qz pōt esse vñ sit fmo illius in il
la egritudine fñ semita exēplificationis per cōparatiō
nem eius super reliquas egritudines homēgenas ei ne
cessario occultat fmo ei⁹. q̄ ē: qz sermo eius q̄ si bume
ctat os: 7 fuerit q̄ expuit ex pulmone fñ q̄ oz ē significā
tio sup aliqz egritudinū: nō ois mēbri absolute: sed q̄
ex eis ē cum ifirmitate quozūdaz in istoz anbelū. 7 pp
hoc sicut dixi occultat sermo eius: verū ē sermo sen
verax. 7 ē q̄ quēuadit ex ifirmitate: 7 spūm eius qd
expuit est fñ q̄ oz ē crisis eius uelocior: 7 eius dispō
sitiō huic dispōsiōi ē cōtraria. Addidit ei vñ duapz reruz:
aut ut pereat: aut ut plōget spaciuz egritudinis ei⁹. Qz
ergo ut detur pñisana ozdei ei cui⁹ euasio ab egritudine
e euasio bona: ut addat in vñte eius: 7 adiuuet ipūm
lud ad spūedūz illud qd expuit ex humiditate cū tūc
nā p fmonē suū fñ q̄ oportet: nō vult nisi illud cui⁹ q̄
sūt significatiōes digōis. Et ego qdē iaz narraui istas
significationes in libro meo de crisi: 7 in tractatu quā
cōposui de tēporib⁹ egritudinis: 7 narraui inde remō
dicā in expositione mea: qua exposui libz apbozismoz
in loco in quo docuit hypo. qualiter oz ut sit pñosticā
ex significatiōib⁹ que apparēt in sequētib⁹. 7 posuit exē
plum in fñmōe suo pleuresi: 7 scripsit hūc fmonē. Exē
plū illius ē in pleureticis: qz si apparēt spūū primitiue
ab ipō pñcipio rei: erit egritudo breuis. 7 si tardat appa
ritio eius: erit egritudo longa. 24

His aut que premisimus qualiter
quidem dictum est maxime cōtingit.
At uero quedam ptermisimus que elegan
tiora magis 7 necessaria: nec ignorāda pōt
modum exequemur.

Quod hęc qdē res in seipis fiunt scdm
plurimū quēadmodū narraui. Et ego
quidē ptermisi dicere res alias multas ele
gantis q̄ntitatis: de qbus oz ut scias q̄ ego
narrabo eas in sequētibz.

Iam dixi ego itēz q̄ in fmonē eius minuit ex
bus qbus sit iuuamētū in dīseretiōe ei⁹: quo
diget q̄ntas nō parua. Et hy. qdē ē facit fidē
sermoni eius in istis reb⁹. In hac aut hora pñcipit ut au
diat illud quod dicit tantum. quod ē: qz res que euacuat
antur in seipis sunt sicut res quas narrauit. 25

Ed quando spū plus est scbz q̄nta
tem refectionis quoqz plus aliqd dā
dūm est his. hoc autem ita usqz ad terminū
sui tempus: 7 postea duobus dieb⁹ exequē
dum ē: deinde uero cui⁹ terminum uidebis

quinta uel septima die uel undecima: et ut et parem et imparem numerum consideratio tua amplectatur eis ius ad pradium da: et ad cenam illum in cibum grossiorem mura.

Et quanto fuerit mundificatio plus oportet et sit multitudo eius quod suscipit in firmus secundum illud usque ad horam crisis. Et plurimum eius usque ad duos dies post crisis. In eo cuius crisis uidetur fieri in die quinta: aut septima: aut nona: ut sit sollicitudo iua etiam amplectens parem et imparem numerum. Cum ergo fuerit post illud: oportet ut utaris sorbitione in mane. et cum fuerit in uespere: permutare ad cibos.

Ignificauit per sermonem suum in hoc loco: crisis aut solutionem egritudinis completam: aut permutationem infirmi ab illa dispositione secundum quas est: ad dispositionem in qua sit securitas super ipsum de timore. Hypo. quidem precepit ut perseveretur in illo duobus diebus post crisis ut pirascat paroxysmus: qui fit in diebus partibus: et ille qui fit in partibus. quod est: quia accidit multoties ut sit fiducia super hoc quod egritudo sit soluta solutione bona certa: et regatur infirmus solitudine minor. quare fit illud causa ut eueniat aliquis ex paroxysmis febribus: confidens ergo illo est: quia uideat crisis iam euenisse: ut seruet sanitatem regiminis: quo usus est infirmus: et iuuatus usquequo transcat duo dies post crisis. Cum ergo transierint duo dies post crisis: tunc confide et rege infirmum regimine grossiore: preter quod permutet eum ad aliud regimen subito: sed utere sorbitione in mane. et cum fuerit post illud et recesserint dies: utere cibis. Quando festum est igitur quod hypo. non dat infirmo ante horam de terminata quam ante diximus: neque panem: neque aliud ex reliquis cibis: sed contentus est semper usu pitifane ordei. Hec autem operatio non est eius qui implet infirmos et satiat eos: sed proprie eius qui uult vituperare hypo. est operatio eius qui subtiliat regimen infirmorum plusquam oportet. non est autem operatio eius qui uult subtiliare regimen infirmorum plusquam oportet: neque operatio eius qui ingrossat regimen eorum: sed est ex operatione eius qui regit infirmos: regimine uere medio iter omnem suauitatem: et est melius regimen: et demonstratio super hoc quod ipsum est regimen medium est resistencia eorum quod vituperat hypo. et amor ad inuicem eorum ad vincendum. Ex istis. non est qui redarguit eum per hoc quod implet infirmos: et satiat eos sicut secta testis. Et et eis qui vituperant eum: per hoc quod ipse perfocat infirmos facit sicut Erasistrates. quod est: quod dixit Erasistrates: resistit cum eo Apolonio et Anaxagaro discipulis hypo. In tractatu primo sui libri de febribus. Et vituperatio vitiorumque de hoc quod ipsi interficiebant infirmos fame: non transit super hypo. magistrum eorum. uerumtamen oportet ut consentiamus istis sermonibus eorum: cum sit magis licitum et similius sermoni hypo. Qui autem dicit quod implebat infirmos per satietatem ciborum: oportet ut putemus de eis: quod sunt similes Thefilo magistro iporum. nam tu iuuenis hunc uix ignorat: cui non est intellectus in aliquo ex eis que dixit hypo. neque in regimine: neque in aliis.

26

Ed hoc eis maxime qui pitifanam ab initio in tempore toto exercuerint morbi.

Et iuuant pitifas res secundum plurimum qui utuntur pitifana ordei cum totalitate sua ab ipso principio egritudinis.

Illud quod intelligit ex sermone suo: Pitifana ordei cum totalitate sua: et pitifana ordei cum fece sua: et pitifana ordei absolute est res una eadem: et est pitifana ordei non colata. quod est: quod quoniam tu colas eam postquam decoquit: et remoues aquam per se: deinde das infirmo aquam illam tantum: non de tunc ut utaris pitifana ordei cum totalitate sua: neque cum fece sua: sed aqua eius tantum. Et ego quod dem sum dicens nunc et illum qui indiget pitifana ordei cum totalitate sua ab ipsa inceptione sue egritudinis. et dico mea de illo erit cum abbreviatione et breuiate: si non fueris tardus neque piger ab auditu eius quod preceperit ex sermone suo. Dico ergo quod quoniam illud quod expuit cum sputo est secundum quod oportet: et non est infirmo necessitas sumendi medicinas aut uti clysteri: tunc hypo. precepit cibari ipsum pitifana ordei. Et iam enunciauit et sententiam suam in hac admonitione et dixit.

27

In pleurencis si a principio assit facilius sputi proectio: etenim dolor mox ut pus expuere ceperint: ultro quiescendo meliorantur. purgatio uero ad perfectionem curonis uenturam perducitur: uirus uero minus coadunatur: quod si ab hac diuersa die tardetur. Necnon etiam terminus leuior: atque purgationis efficacior: minusque recidius uenturus est.

Quod est: quia dolores in eis qui habent pleuresim quiescunt statim ex se ipsis: cum incipiunt spueri aliquid cui sit quoniam nitas et bonificatur eorum mundificatio. quod est: quia mundificatio eorum tunc est magis completa: et aggregatio puris in eis est minor quam si regentur e contrario huius regiminis et crisis est facilius: et melior euacuatio: et minor reditio.

Quia autem iuuamenta hec sunt a pitifana ordei: quoniam humiditas quod expuere est necesse humectatur: et incidit incisione equali: quoniam uterque confortatur: et multum diffinitio instrumentorum anhelitus ab humoribus malis suis his duabus actionibus. scilicet humectatione: et incisione uel locius. Et nos inuenimus hos humores hydromel biles: et eos incidere. Uebementia autem uirtutis et fortitudo eius non inuenitur in hydromelle sicut inuenimus eas in pitifana ordei. In pane autem et tritico: quod notat tantum darusum inuenimus conuersione illius. Quod est: quod uebementia uirtutis: et fortitudo eius inuenitur utriusque. biles etatio autem et incisione non inueniuntur in eis: neque alius ex reliquis cibis: quos de consuetudine medicorum est dare infirmis: sicut oua: testiculi gallo: et pisces petrosi: et pulli colubini: et quod sunt illis similia. Et medicus est qui dat infirmo quod habet pleuresim postquam declinat eius egritudo declinatione completa: ita ut non indigeat aliqua rerum excepto sputo illorum humorum qui digesti sunt cum sputo: lentes frigiditas factas cum aceto: necessario putatur de eo: quod ipse est causa mortis eius. propterea quod suffocatur in nocte secunda. uerumtamen tu non inuenis aliquem ex eis quibus est ratio

15

qui lentibus cibet ifirmos. cūq; ifirmus hydromel et oz dei ptisanam abhorret et non bibit ea: tunc magis conuenientes cibi sunt pisces petrosi preparati cum aqua: et porris: et aneto: et sale: et q̄tate olei temperata. Et reliquis aut piscium speciebus quoz pastus nō est i petris piscis qui nominatur auliscu. Et oportet quidem vt preceas et des ei ante illud aliquid de secaniabin. quod ē: quia secaniabin non nocet stomacho: nisi fuerint nerui illius egri infirmi: et matrix mulieris. sumant ergo loco illius quasdam medicinas reliquas: sicut medicinas factas cū praffio: et radice liquiritie: vel lili. bec medicina sola q̄ bibitur cū hydromelle maturat supfluitates q̄ sunt in pectore et pulmone maturatione bona: et fit facillē spūere eas cum spūto.

P Tisana uero ex optimo ordeo facta bene ad perfectionem excocta esse debet: precipue autem si non colataz dare uolueris: similiter aut et si colatam.

E T oportet ut ptisana ordei sit facta ex meliori ordeo: et bonificetur eius de coctio ultima bonitate et proprie si non est uoluntas nisi ut administretur aqua eius tantum.

E T oportet vt cognoscas melius ordeum ante experientiam eius per impletionem eius et ipsius spissitudinem tantū. In experientia uero eius per decoctiones melius ē quod iflatur in decoctione sua ultima inflatione: et est sorbitio que fit ex eo multa valde. Nec enim significatio etiam est significatio vera qua cōfidentur in bonitate ordei. quod est: q̄ plenitudo non est cum significatione vera super bonitatem eius: neq; ip̄i maturitatē vel digēm in hora oi: sed veritas ei⁹ est fm plurimum. Hypo. ergo p̄cepit vt ptisana ordei in omni b⁹ horis sit in vltima bonitate: et pprie q̄ nō ē uolūtas vt aqua tñ: sed spissitudine eius etiam. et hy. iam ostēdit causam in illo.

Quam enim omnes alias habet bonitates: lubrica etiam est. unde et nociuū ordeum si quis transglutierit et illud secum illabendo subducit: neque enim inherens transmeando usq; locorum erecti pectoris remanet uel inuisatur.

Quod est. quia ptisana ordei cum reliquis aut in ipsa sunt de bonitatibus expellit per lubricitatem que in ipsa est nocuum ordeum quando deglutitur. Qd etiam est quia nō moratur: neq; adheret in transitu suo in aliquo locorū in rectitudine pectoris.

Simul q̄ hypo. intendit p̄ sermonem suū: rectitudo fm plurimū rectitudinē vie per quas fit icellus. et q̄q; significat per ipm rectitudinē icellus in transitu suo. Et manifestus qdem bene ē: q̄ rectitudo vie in pectore: et rectitudo aduersus ptisanam ordei q̄ deglutit vt veniat ad stomachū ē per meri. Vult ergo p̄ sermonē suū q̄ nō adheret aliqd de ptisana ordei in hac via: quod est: q̄ caliditas quādo ē in egritudinibus pectoris et pulmonis uehementis multa: ita q̄ exsiccat

res que adheret meri: exsiccatione cuius remotio fit difficilis: facit illa res que adheret accidere angustiam et sitim.

Quippe enim quia lubricissima etiam est sitim amputat: facile digeritur ualde enim lenis est si perfectam habuerit coctionem: quibus uidelicet omnibus necesse habet eger.

P Tisana quidem ordei est lubricatissima ualde incidens sitim uelocis digestionis: uehementis debilitatis quando eius decoctio multum fit bona: et omnibus his rebus indigent.

Non dixit hypo. in eo cuius bonificatur coctio ex ptisana ordei: que ē lubrica ualde tñ incidens sitim uelocis digestionis: sed addidit ad illū fm neq; suū uehementis debilitatis. Sermonem autē ei⁹ in eo cuius bonificatur decoctio ex ptisana quod ē lubricum ualde: iam dixi in eis que premittuntur. Sermones huius q̄ est incidens sitim addidit in sermone suo ppter naturam ordei. Et ego qdem iam dixi qualiter oportet vt iudices de substantia calidi et frigidi in corporibus animalium in libro meo de complexionibus. In corporibus autem non spirantibus in libro meo de virtutibus medicinarū simplicium. verūtamē hypo. dixit in eo cuius coctio bona fit ex ptisana ordei: q̄ est uelocis digestionis etiam: et non fit taliter nisi quia est dissolutius nec est in eo durities: neq; difficilis mollitionis: neq; flatuum. ppter longitudinem spaciū coctionis eius. In eo autem q̄ dixit in fine sermonis sui: et est sermo eius q̄ illud quod decoquitur de ptisana ordei hac decoctione est uehementis debilitatis: si non dixisset: q̄ est uelocis digestionis: esset nobis facile vt diccremus: q̄ significauit per sermonem suū uehementis debilitatis: sicut si diceret: conuertitur uelociter: et digeritur in stomacho et alteratur. Oportet ergo q̄m p̄cessit et dixit hunc sermonem vt intelligatur ex debilitate eius: aut ppter paucitatem eius quod aduenit corpori ex nutrimento eius: aut quoniam tu non inuenis in eo qualitatem fortem ita vt percutiat neruos: aut mentem: sicut acetum et uinum.

Nisi ergo medicus in omnibus his cūq; in accipiēda ptisana necessarius sunt ego curam adhibeat: ubi uidelicet in illis que sibi ad ea opus sūt sit perfecta: sit proculdubio multis modis nociua.

Quam ergo non curat medicus de infirmitate cum toto quo indiget in eo cuius dispositio est de acceptione ptisane ordei: hec dispositio ut sit ultima in eo quo indiget aduenit ei ex ea nocumētū in rebus multis.

Incipit hypo. narrare illud in quo cōfideret sermone paulo ante ubi dixit: Et pretermittit nūcere res alias multas nobilis q̄tatis: quas te etiam scire oportet. Et ego qdem narrabo eas in eis que sunt post:

Quibus enim ciborum reliquias in uentre habentibus ea anteq̄ purgentur

porrigitur eis: si dolorem habuerint: augmen-
tatur. si autem non efficitur: necnon fla-
nus crebrius ducitur: et quod malum est ex-
citatur: pulmo namque desiccatur sub hypo-
condriis: et diaphragmate laboratur.

Nam in cuius ventre superfluitas cibi
est retenta: et dat ei aliquis banc sorbi-
tionem: preter quod prius euacuet illam super-
fluitatem. tunc si habet dolorem: additur i
eo. et si non habet dolorem: accidit ei dolor
et fit anhelitus tunc magis addere frequen-
tie. et iste quidem anhelitus est malus. quod
est quia exsiccatur pulmonez: et facit laborare
ea que sunt sub hypocondriis: et mirach ue-
tris: et diaphragmate.

Significat per fmonem suum superfluitas cibi fecē ci-
borum retentam in intestinis: quod vocat ster-
cus et merda. Quia ergo dat aliquis purgans ordei: et in ventre
retinetur aliquid fecis: cuius mora plōgatur illic: propter quod
euacuet: oportet necessario ut eueniat lateri nocumētum propter
opilationes accidētes in intestinis ex stercore retēto i eis
quoniam ventositas nō trāsit ad inferiora ut egrediat post ac-
ceptionem purgans ordei: sed venit ad locum infirmus ad-
uētū malo. Oportet ergo ex illo necessario ut si dolor
ias quieuit: post paululum redeat: ergo infirmus quoniam oīo
iam quieuit: tū accidit ei dolor. quod ē: quia vapores et ven-
ti infatuui: et sumus eleuat ex stercore quoniam pueniunt ad
latus infirmus faciunt in ipso dolore: et addunt in dolore
eius. et cum hoc et anhelitus sit tūc vebemētis frequen-
tie. Cum ergo frequens sit anhelitus sit in instrumentis
anhelitus caliditas magis addita propter frequētiā eo-
rum motus: ergo exsiccantur pulmo et diaphragma propter
hanc caliditatem: et exsiccatur et cum hoc: et calefiūt me-
bra corporis animalis que sunt sub hypocondriis et mi-
rach vētris. quod ē: quia omnia ista membra motu pecto-
ris mouētur in anhelitu. In eo autē quod dixit in iceptione
huius fmonis: et ē fmo eius: nam in cuius ventre ē su-
perfluitas cibi retēta: est quiddam occultationis. Tūc ergo dicit
fmo eius sanus ē fmo hūc modus. et quoniam nō ē medicus so-
licitus de infirmo: in eo cuius dispositio de acceptione purga-
ne ē dispositio: cuius rememorationem pmissimus: accidit
de nocumētus in locis multis. Inde ē quod in cuius ventre
ē superfluitas cibi retēta: et dat ei aliquis hanc sorbitionem:
antequam pcedat et euacuet illam superfluitatē accidit ei dolor
magnus valde.

Huc uero quibus latus dolentibus
calefactorium adhibuitur dolorem nō
alleuiat: nec erit sputum bonum sed potius
viscosius et indigestibilius efficitur. Rursus
uero nisi catartico aut phlebotomia: utru-
que magis necessarium uideris: dolor dissol-
uatur in huius egritudinis statu positus. si
purisana deit: in breui mortis imperio sub-
iugantur.

Et cum hoc etiam si fuerit dolor late-
ris assiduus qui nō alleuiatur per eua-
porationem: et sputum non egreditur: sed ad-

ditur viscositas eius absque maturatiōe: tūc
si non resoluitur dolor: aut lenificatiōe na-
ture: aut phlebotomia: secundum illud de
quo significatur quod necessarius est: et da-
tur habentibus hanc egritudinem purisana
illis habentibus illam dispositionem: adue-
nit super eos mors uelociter.

Oportet ut redeamus et dicamus quod iste fmo hy-
po. in pleuresi ē scdm vias exempli. Et ego qui-
dem iam ostendi quod eius euentus ē ab aposteme
te quod sit in pāniculo tegente costas. Quia ergo illud apo-
stema ē in termino sui status: et dat aliquis illi infirmo puri-
sanam ordeis: nocet ei nocumētum magno: et significatiōes
que significant status egritudinis pleuresis sūt assidua
tio doloris: et ut nō alleuietur ex eo aliquid per vaporatiōes
Et hypo. quidem addidit in fmo suo significatiōes pleu-
resis maligne magne: et sūt additio viscositatis sputi: et
prohibitio eius ab exitu et adherētia eius in mēbris infir-
mis: et retinētia eius. quod ē: quia fmo eius addit viscosi-
tas eius: significat vebemētiam viscositatis illius: quia
dictio ipsa significat fmo se vebemētiam viscositatis. Suf-
ficiat ergo per hanc additiōem in significatiōe differentie
inter illud cuius viscositas additur scdm hunc modum:
et iter illud quod recepit maturatiōem. quod ē: quoniam illud
quod recipit maturatiōem ē viscosum viscositate tem-
perata. veritatem illa viscositas nō additur. scilicet illud nō
accidit ei in fine ultimo: et ne periret illud super lectorē sui
libri. nō sūt piger addere in sermone suo absque matura-
tiōe. quod ē: quia nō maturatur. et additur ei viscositas:
et ē malum. Cum ergo dispositio infirmi ē hec dispositio: et dat ei
aliquis purisana ordeis antequam resoluantur ab eo dolor: aut
diminutionem: aut per lenificationem nature: nocet ei et
iterficiat ipsum. quod est: quia hypo. dicit. In pleuresi cuius
dispositio ē hec dispositio quam dicit: quia nō alleuiatur per euapo-
rationem: tunc remanent super eam alie due medicatio-
nes resoluētes dolorem: et sunt phlebotomia: et solutiō
due lenificatio nature. quod ē: quia usus medicinarum que
fiunt ex opio et iusquiamo et mādagoza nō resoluit do-
lorem pleuresis. verum ipse non faciunt aliud nisi quia stu-
pefaciunt sensum. et dixit hypo. in hoc loco phlebotomi-
am et lenificatiōem nature rememoratione absoluta.
in eo autem quod est post: ipse ostendit usum cuiusque
eorum.

Et quibus nimirum oībus et his simi-
libus cāis cōtingit eos quod purisana cum
toto recipiunt in septimo die aut ante neces-
sario interire. quorum quidam utique mēte
pariuntur alii uero orthomiam: uel sterren-
do suffocantur.

Propter has ergo causas et alias com-
pares eis: sunt qui utuntur purisana or-
dei cum totalitate sua digniores ut morian-
tur in die septima aut ante ipsam: et quidam
eorum moritur postquam egreditur super ipsum
nocumētum in mēse sua: et quidam eorum prefo-
cantur ex anhelitu preparationis.

Oportet ut enūciemus cās alias quod dixit hypo. et
compara istis cāis: et quia ipse et trahunt mortem

subitas. qd̄ ē: qz ipe dicit in hac hora: qz cā in illo ē visus
pulane ordeī: anteq̄ resoluat̄ viscositas sputi acciden-
tis pp̄ frequentias. anbelit̄: cui cā p̄focat. Et possibile qd̄
ē vt eueniat eis nocumētum qn̄ bibūt vinūz anteq̄ eua-
cuentur: sicut dixit bypo. aut hydromel: aut secaniabin:
qd̄ ē: qz reliq̄ res nō occultant vulgis nedū aliis. Nec ef-
fario igit̄ dicit: qz nēcio qdā eoz moūnt: postq̄ igre-
dit sup̄ eos nocumētus in mēte sua. De cōsuetudine. n.
horz accidētium ē vt cōsequant̄ potus vini: et potus vi-
nosos: cū fuerit illud in non sua hora. 35

Quos quidem unqz oēs celitus esse p-
cussos antiqui arbitrati sūt: quia i eis
cum mortui fuerunt: latus uirescere aut m-
grefcere sicut i percussis solet fieri locis re-
periebant.

Antiqui aut̄ estimabant super istos p-
prie qz ip̄os percussit percussio de celo:
quoniam ip̄i quando moriuntur inuenitur
latus eoz uiride esse sicut uiridis fit locus
percussionis.

Hanc estimatiōez estimauerūt antiq̄ pp̄ velocita-
tem mortis eoz: et uiridis fit locus in quo ē gri-
tudo lateris. Et manifestus qdem ē qz ille locus
ē locus in quo est radix apostematis. quod ē: qz ex san-
guine qui effundit̄ ad illum locum pp̄ dolorem: totū qd̄
diuiditur in cute fit uiride: et addit in hora mortis nigre-
dinem. assimilatur ergo locus illi qui fit pp̄ter percussio-
nem taliter. 36

Quod quidez eo cōtingebat: qz anteq̄
dolor dissolueretur morte preuēti fue-
runt: propterea quia continuo desiderium
magni anbelitus incurrerunt.

Et causa in illo ē: quoniam moriuntur
anteq̄ dissoluatur ab eis dolor: et pp̄ il-
lud cadunt in sabuc uelociter.

Ult p̄ sabuc anbelitus magnū frequētes: et signifi-
cat qz anbelit̄ eoz erūt cū hac dispōne in eis q̄
sunt post. Dicit ergo bypo. Et pp̄ anbelitum fre-
quētes multū: sicut dixi et fit sputū viscosus nō marūz q̄
re. p̄hibet ip̄s viscositas eius eleuari ita vt expuat̄. 37

Sputum quippe quod nō excreant ae-
rem introductu contrahit et uelocius
exire cogit.

Quod est: quia res que expuitur quan-
do retinetur prohibet aerem ingredi
et cogit eum exire uelociter.

Non oīs aer p̄hibet ingredi iterius in huiusmodi
egritudinibz: qm̄ qn̄ accidit illō oīz necessario ut
moriat̄ hō statim: sicut ille q̄ p̄focat. vtz̄ manife-
stus ē qz nō p̄hibet de eo ingredi nisi q̄ntas sumiciēs i in-
uamēto anbelitus: et pp̄ illud uiuūt spacio t̄pis. Cū ergo
addit illa diminutio fm̄ lōgitudinem t̄pis moriunt̄. 38

Quorum utrūqz alteruz alteri ad peri-
culum suggerit complēmētum. sputū
namqz viscosum flatum spissat. flatu autē
spissus sputi viscositatem augmentat: visco-
sitas uero elabi uetat et erumpi.

Et ergo qz unaquaqz harz duaz caruz
adiuuat alteram super periculum. qd̄
ē: quia sputum qn̄ retinetur facit anbelitum
frequētem. et anbelitus ē qn̄ fit frequens ad-
dit in viscositate sputi: et prohibet ip̄m spu-
tum expui: lubricari: et separari: uel sper-
gi.

Significauit bypo. significatione manifesta iten-
tiōez smonis sui. Fit ergo qz vnaqueqz harum
duarum causarz simul adiuuat alterā. Et ego qz
dem narro illud ē. Dico ergo qz sputū quādo adhe-
re cāne pulmonis cōstringit meatum aeris in ea et coartat
eum. fit ergo qz attrahunt ifirmi de aere pp̄ illam cōstric-
tiōem et coartationez minus. et pp̄ q̄ntitatem paucitatis
eius qd̄ attrahit ifirmus de aere ē diminutio eius quo
idiget in inuamento anbelitus: et pp̄ter hoc fit p̄peratō
eoz in vice scda ad attrahendum uelocior q̄ ipa fuit in
vice prima. Et nominatur iste modus anbelitus: anbeli-
tus frequens. 39

Quod non m̄ cum p̄isana si non suo ic-
pore detur contingit: uerumtamen et
multo magis cum et alium cibum potum ue-
nimus ea aptum sumere permittunt.

Et non accidunt iste res apud usuz p̄i-
sane ordeī in non sua hora tantū: sed
ipse accidunt etiam plus illo multotiens:
quando comedunt: aut bibunt res alias mi-
nus cōuenientes q̄ sit p̄isana ordeī.

Iam ante locutus fui in itentione huius smonis
apud smonez bypo. pp̄ has cās: et cās alias com-
pares eis. uerūtamē ego nō dixi illic nisi vinū:
et hydromel et secaniabin. Nunc aut̄ oīz vt narrem etiam
reliquas res remanētes. quaz nocumētum ostēderunt
plures medicorū in eo cuius dispō est hec dispositio: q̄
firmis esse uehemētius nocumētum nocumento bydro-
mellis et secaniabin et vini. 40

Ita aut̄ sustentandi tam eos qui colla-
tam q̄ eos qui non collatam: et qn̄
trunt illoz sed potum alium sibi assumunt:
sepissime una eadēqz in interdum autem
diuersa.

Et uia qdem sustentandi fm̄ plurimū
est una euz qui unitur aqua ordeī: et cū
ea fece eius: et eum qui utitur aqua eius tan-
tum: et eum qui non utitur aliqua haruz dua-
rum: sed est contentus eo quod bibitur t̄m
et sortasse est uia sustentandi diuersa.

Fit qz uia sustentandi est propinqua adiuuā-
t̄m et eum qui utitur p̄isana ordeī: et eum qui utitur
aqua eius tantum: et eum qui non utitur aliqua
harum duarum: sed est contentus eo quod bibitur t̄m.
et sortasse est necesse vt sit uia sustentandi seiuncta. Et by-
po. qdem ostendit in eis que sequuntur hunc sermonē
f. qualiter sit uia sustentandi seiuncta diuersa. 41

Quia propter ut tibi dicam facere oīz
incipiente itaqz febre siue cum dolo

re sit sine dolore: paruo post sumptum cibū tpe transacto nodum uentre exinanito ergo ius contradicendū ē accipere: usq; dñi uidelicet cibum ad inferiora intestinorū no ueris descendisse.

Et ozo ut facias quod dicā qñ incipit inuadere febris cuz dolore: aut absq; dolore: et tēpus eius ab acceptione cibi ē, p pinquū: et uenter eius non euacuatur adhuc tunc ozo ut pbibeas eum ab acceptōe sorbiti onum: usquequo scias q cibū eius iam descendit ad inferiora intestina.

Ene facit hy. q absidit sermonē suum: et qz nō ordinauit eum ordine quo oportuit ut ordinaretur, ppter hoc inuenimus eum nūc cum iterauit sermonē suum incepisse in illo inceptioe q necessaria erat et non accidit ei hoc accidens: nisi quoniam ipse incepit narrare responsionem in questione qua quesuit de diuersitate que cadit inter medicos. et dixit in parte illi res multas: que ingrediuntur in capitulo vie de ingenio sanitatis. Et quoniam necesse fuit ei cum scnsit illud qd accidit ei ut deleter totum quod ipse scripserat: ideo postea iterat sermones suos a principio sui e contrario sermonis primi. Hoc enim accidens multotiens mihi accidit: et uisum est mihi qz melius est ut iteraret sermones meos a principio sui fm contrarium eius quod scripseram ipsum: et deleter totum quod scripseras in primis. Et ego qdaz iā narras qualiter necesse fuit ei ridere in illa questione qd ego sum inquirens: et ponere sermonem eius scdm ordinem et alleviare uiam in illa super illum qui diligit ut exponantur ei iste res cum explanatione. Absoluta ergo me in intellectu tuo: sicut ille de natura cuius est audire sermones a principio sui. Que est cā ppter quam sit multotiens quod accidit eis qbus est mensura ex medicis ut cadat iter eos diuersitas in medicatione i firmitati. Ex opinione. n. est eozus q illud qd experitur super quosdam hoies. et cōuenit qbusdam eozus: conuenit oibus eozus. Inde ē illud in quo cadit diuersitas inter eos in regimine egritudinis acutatus. vñtur. n. quidam eozus aqua ordeī in infirmis vsq; ad horā crisis: et vñtur qdam eozus pñsana ordeī: et qdam eozus sunt qui bus nō videtur yendū cē aliquo eozus duoz. Accidit ergo ex illo ut inueniant in qbusdaz: et errent in qbusdaz quod est: qz quidam qui habent egritudinem acutam indigent vñ pñsana ordeī: et quidam eorum indigēt aqua eius tantū. et ex eis sūt qdam qui nō indigent aliqua baruz: uaruz vsq; ad horā crisis. Et ego ponaz exemplū sermonis mei in illo ut verificetur. s. vñaz egritudinum acutarum. pone ergo q nos intendimus medicari pleu relim. Dico ergo qz si infirmus fuerit propinqui spaci ab acceptione cibi: et inuaserit euz febris anteq; euacuatur uenter eius: tunc non ozo ut dentur sorbitiones donec sciatur q cibū quem accepit iam transiuit in descensione sua per intestina. Cum ergo aliquis incipit cum sermōe suo hac inceptioe: deinde sequitur illud cuz reliqs que sequuntur eum fm ordinem quo oportet ut ordinetur: non est in eo occultatio.

42

Is autem qui pñfici sunt de potibus Oxymellis dandum est: si hyemis tempus fuerit calidum: si autem estatis fuerit

frigidum: si nimia siti laborauerint: danda est mulsa mellis cuz aqua.

Et ozo ut utatur ex potibus in eo qui hz dolore pñsis secaniabin. q si fuerit hora presens hyemis: utatur eo calido. et si fuerit estas: utatur ipso frigido. et si sitis fuerit uehemens: utat et hydromelle et aqua.

Non est usus eius in hydromelle: in eo q ex infirmis hz sitim ut abscondat sitim eius: s; ut faciat eum cauere ab usu secaniabin plus. Propter hanc ergo cām dixit aquaz: postq; dixerat hydromel. qd est: qz ozo fm egritudines ut utatur secaniabin plus his duobus. Cū ergo bibit infirmus secaniabin qñtates multas et ē sitis eius adhuc fixa: ozo ut sumat in potu post illd hydromel. et si sitis eius iterum post potus fuerit fixa: ozo ut in potu sumat aquā: quod ē: qz hy. vituperat potū aque solius. Et tu gdes scies in sequentibus res pp quas vituperat potū aque in pre buius libri: in qua loquitur de tute aque: nūc autem ozo ut intendā ad exponēdus qd ipse dixit in hoc sermone: cuius premisimus rememoratio nem. quare precepit ut daretur in hyeme secaniabin dū est calidum: et daretur in estate cristens frigidum. inquit sitio enim de hoc admonet nos ad ytendūz potu aque tā euz iuuatiuo iuuamento nobili: in eo q hz egritudinem acutaz. de qua estimatur q hy. dimisit rememorationez et pñsus. et tibi gdes inest ut redarguas hy. sup illud qñ sermo fuit in eo dignus vel merēs. ut sit singularis fm singularitatē suaz pñzie nō in pre sermonis fm qz preparatur. Et possibile qdem ē ut intelligas sniam eius i usu potus aque frigide: ex hoc sermone quem dixit nunc qd ē: qz quando in potu infirmus das eis q sūunt in aligbus hois secaniabin infrigidatus: tunc manifestum est bene q iaz dedit eis in potu et aquaz frigidam. illud. n. ē sequens sniam eius. qñis nō dixit in aqua frigida aliqd oio: quonias hy. videt q febris fit quando declinat caliditas inata ad caliditates igneas. et medicatio qdem fit per oppositionem contrariū cum contrario. et quoniam ignis in natura sua ē calidus et siccus: et similiter febris tūc aqua frigida inuenitur contraria nature febris: quonias ipsa humectat corpus et ifrigidat ipm. et cum illo et ego iā dixi sermonē multus q ego vidi febrez extingui subito apud potus aque frigide in hora in qua ozo ut bibat: in libro meo qui ē in via de ingenio sanitatis. et ego quidē sum narrans hūc sūmas illius. Dico ergo qz quādo accidit febris sola pter q cum ea sit dispō alia cui sit possibile cūenire ex potu aque frigide nocumētū: tūc si utitur aqua frigida nō solum ē impossibile ut noceat: s; iuuamētus ē et magnus: et qñtal q bibit: et fit iuuamētum p eas ex aqua frigida: ē cum mensura que possibile ē ut satiet euz pter q attrabataerē. S; quoniam qd de secaniabin bibitur est quantitas parua non est possibile ut quod de eo in potu datur in omni die vice vna sit plus. illi. vñtis et media. intentio ergo dandi in potu secaniabin: et dandi in potu aquam frigidam que est quādo uolumus extinguere feb. et datur in potu ex ea quantitas multa subito donec impletur ex ea infirmus: est dissimilis: qd ē: qz q bibit s; hūc modū nō bibit nisi s; q ē medicina. Secaniabin autē ifrigidatū nō sumit in potu infirmi in hora estatis nisi ut nō faciat eos estuare sitis. et noceat eis. ozo. n. ut adiunetur qñ possibile ē adiutorium sup contrariū illius. et pp hanc cām sumus ausi ad vñdū i potu infirmo i hora estatis secaniabi ifrigidatū anteq; matu

retur egritudo eius: et non datur eis in potu ex aqua frigida donec sanentur: in eo quod non maturatur ex egritudinibus. quod est: quia aqua frigida inspissat aquam: et prefocat quod est in eo quonia febris non aduenit infirmo nisi propter aquam et prohibet in eo quod infirmatur propter humores illud maturari: et qui de non datur infirmo in potu de secaniabin nisi quod aqua quonia precedit et calefit in stomacho eius calefactione digonit: antequam pueniat frigiditas eius ad locum apertis in pleuresti. et si pueniat et ex ea quod aqua pua: rectificat eas secaniabin post illud: quonia in ipso est virtus calidior. quod est: quia illius in quo est incisio et penetratio: dispositio est contraria dispositioni eius: quod est inspissans omnia corpora. 4 3

Quo supposito si dolor loco igruerit egro quod accidit esse uideatur timenda: expedit ut huius quantitas pnsana det: que ne quod sit grossa: neque sit multa et hoc est septimum die: si uirtus eius tolerare nequeat.

Est illud aut tunc si in loco fuerit dolor: aut uideris infirmo aliquod accidit tunc ex quibus timeatur super eum: tunc oportet ut quod datur de sorbitione sit quantitas: neque grossa: neque multa. et sit datio ma de ea post die septimum si uirtus eius fuerit tolerans.

Ibi aut uidetur quod qui dicunt de hy. quod ipse replebat infirmos: ipsi uero sunt hac dictioe secundum hanc intentionem: quod non ptransierunt hunc sermonem nisi suppositi etenus: pter quod steterint super ipsum. Et similiter etiam quod dicit de eo quod ipse iterficiebat infirmos fame: non ostendit ex eis nisi quod ipsi non legerunt nisi hunc sermonem tamen. Et si unaque quod quatuor sectarum consideraret hunc sermonem mente sua et rememoraret eius quod dixit hy. et inuenit in eo bene: et est sermo eius: quia dicta inter naturas est multa et magna: forsitan ipse secundaretur ex tribus rebus contrariis: et plus illo: si rememoraretur: et reliquarum rebus remanentibus quas ipse dixit: cum ostendit quod regiones distat adinuicem diuersitate magna ualde: et hore anni: et etates: et consuetudines: et regimine: quod proprium est unicuique infirmorum antequam infirmet. Unde est quod si tu comparaueris inter res contrarias in omnibus que diximus inuenies maiores vias in regimine cum ergo uideris quasdam earum opponi: in quibusdam inuenies vias et medias inter eas multas ualde. Et ego quod dicta locutus fui in differentiis que sunt in istis rebus sermo ne completum in libro meo in via de ingenio sanitatis. et ego quid est si dicis nunc sumas illius. ponamus ergo homini: cuius forma corporis natura. i. naturaliter est itica: et superficies corporis eius extrinseca est spissa. et uene eius sunt ample: et virtus eius aialis est fortis. et de consuetudine eius est ut comedat cibos multos: aduenisse egritudinem in hora hyemali: que non est frigida frigore uehementi: et habitatio eius est regio: cuius dispositio est similis dispositioni hore presentis: et fuit regimine eius ante egritudinem regimine uelicio sum et getus et pmiscuit in eo quod comedit: et usus est ex cibis ex quibus multiplicatur eius nutrimentum: et os stochi eius cum illo est forte. Et ponamus alii cuius corporis forma est humida lenis: et superficies eius extrinseca est rara: et uene eius sunt minute: et virtus aialis eius est debilis: et de consuetudine eius est ut sumat ex cibis quantitate multa aduenisse egritudinem in hora estatis state: et habitatio eius est regio est similis illi. Et pone cum istis rebus quod ante egritudinem suam fatigauit eius corpus propter tedia que aduenis

unt ei. et operationes continuas: et quod comedit secundum contrarium eius cui euenit consuetudo est cibos paucos ex oleribus et aliis ex eis quod nutrimentum est nutrimentum pauperum: et quod os stochi eius natura est debile et non forte. Cum ergo posueris hos duos secundum quod narraui: pone quod ambo infirmi sint egritudine una et pone egritudinem unam que ex eis aduenit egritudinem quam dixit hy. in hoc sermone secundum viam exemplificationis. scilicet pleurestia. an uides quod oportet ut sit terminus egritudinis in regimine utriusque unus: an uides quod oportet ut cibet secundum duos eorum ab ipso primo die egritudinis sue: scilicet primo regatur eo quod bibet in usque ad die septimum quando spas quod eius egritudo non tardat plus illo. Ego autem enuncio tibi illud quod expusui in utrisque tempore longo. et est: quia inueni hoc regimine in utrisque inuatiuum ualde. et si conuerteris re in utrumque: et abaueris primum eorum ab ipso principio sue egritudinis et prohibueris alterum eorum a cibo usque ad die septimum. iter fides utroque simul ante die septimum: quoniam tu pfocas unum eorum cum velocitate: et pternis virtute alteri. Et pone cum eo quod diximus. si uis illud quod dispositio etatis cuiusque eorum est contraria dispositioni etatis alteri: ita ut ponas primum filius que dragita annorum: et secundum puerum. nam cum posueris illud: erit mors descendens unicuique eorum uelociter: quoniam in omnibus que nunc diximus: intentio est intentio una. Et hyp. quidem significauit istuc in sermone uno. quod est: quia dixit: et sit ut des ei sorbitio ne post die septimum: si virtus fuerit tolerans: et totus hic sermo est locutio una. uerum in inuentione eius est ex rebus que dixi ante. quod est: quia tu scias an virtus sit tolerans an remaneat quoniam ueris in eo secaniabin et hydromelle: et aqua uis que ad die septimum ex omnibus que dixi: quonia quoniam quod eorum que diximus sunt inuenta et quod eorum non inuenta: et copas itex virtutes re inuenta: et uirtute re que non inueniuntur: poteris scire quot diebus sit possibile infirmum remanere cum humiliter regimine. Et ego quod dicta narraui totum quod dixi in libro meo. Si ergo iam legisti illud. tunc fac ipse transire per mentes tuas nunc. et si non legisti illud: tunc attende nunc ad legendum illud in primis si uis intelligere spiritum sanctum hy. nos. n. iam narraui me omnia illa: et securi sum in omnibus que scripsimus: et diximus finis hy. cum sint finis certe ualde. uerum non est possibile homini uni si addidit aliquam artium secundum quod oportet: ut addidit et comprehendat omnia que in ea sunt ex rebus particularibus: et propter hanc causam non necesse est tibi ut tras audire omnes res particulas ab hy. sed oportet ut castiges propter illud: cui necesse est exponere totum quod dixit hy. et bene inuenit in eo et explanauit ipse et dimittit illud propter amorem uictorie et laudis. et est intentio eius ut faciat euenire finis alias in medicina. uerum tamen nos propter uenerationem nostram quam exhibemus ueritati laudamus hy. in reliquis rebus: et in rememoratione sue de intentione certa in unaquaque rerum: ita quod quando alius quis in ea aspiciat in omnibus horis intelligit vias in inuentione iperum medicationis determinatam. inde est quod iam ostendimus quod intentio comis in dando cibum omnibus sanis ex eis: et egrotis est inuentione una: et conseruatio aialis uirtutis. Et hy. quidem significauit super illud in hoc sermone significatione expolita in sermone suo: si tu erit tolerans uirtus eius. quod est: quia comestio et potus in hora sanitatis: et reliqua que sunt in eis quibus sit inuentionem in eis in hoc ut remaneat uita non sunt nisi propter hanc uirtutem. et propter eam etiam sumitur cibum et potus in hora egritudinis. quod est: quia medicatores et significat in primis dispositio egritudinis: sicut pblebotomia: et clausura: et emplastrum: et embroca: et solutio uentris: et potus secaniabin et hydromellis: et reliquorum que uis sunt familia. Uirtutis autem conseruatio non significat

nisi super vsum cibi tñ. q̄ si cibus nō noceret in aliqua horarum in aliqua rerū dispōnē egritudinis: cibaremus egros sicut cibamus sanos: considerando ī virtute tantus Sed quoniam multoties nocet sicut dixim⁹: o3 vt cōsideramus pp̄ illud in dispōnē egritudinis: nō ē q̄ ip̄a significat vsus cibi in aliqua horarū egritudinis: s3 fm q̄ ip̄a p̄hibet ab eo. qñ ergo nō p̄hibet inde aliqd: ⁊ vocat te virtus ad vtendū eo: o3 vt cibus infirmū. qd ē: q2 p̄ cibū in seipso nō sit inuamētus in aliq̄ horarū in egritudinis dispōnē. et ego qdē nō dixi hūc sermonē nisi quoniam multoties fuit n̄ ī vna medicina virtus cibi: ⁊ virtus medicine: sicut illd qd inuenit ī p̄sana ordei. qd ē: q2 vsus eius pp̄ debilitatē virtutis ē fm q̄ ip̄a ē cibus qñ nutrit. Et qñ ip̄a scidit ē: ⁊ humectat res quas sp̄uere necesse ē: tūc opatio eius in illo ē sicut opatio medicine. Critici autē qd noīat canderū nō ē nisi cibus tñ ei q̄ b3 pleuresis. Secaniabin vō est medicina: sed in p̄sana ordei inuenitur virtus veri usq3 simul: et stat egri in inuamēto loco vtrorūq3: virtus tamē infirmus suscipit cā fm q̄ ip̄a ē cib⁹ et cōsequet virtutē s3 fm q̄ ip̄a ē medicina pp̄ medicationē egritudinis. Cū ergo tollat virtus vt moxet vsq3 ad horā crisi egritudinis p̄ter q̄ infirm⁹ sumat p̄sana ordei: tunc secaniabin ⁊ hydromel sufficiūt infirmo tñ. Secaniabin qdē q2 virtus ē virtus medicine tantū: s3 hydromel quoniam nutrit nutrimento puo debili. cū ergo speras q̄ eueniat crisis ante diē septimū. in q̄to virtus bigra: aut in q̄to: tūc inuenies multos infirmos quos possibile ē morari absq3 acceptione p̄sane ordei. ⁊ quādo tardat crisis vsq3 ad diē septimū: tūc opari ē q̄ inuenias aliquos eorū quos sit possibile morari. ⁊ ē: q2 cuius virt⁹ ē fortis: ⁊ forma corpis ei⁹ ē dura. s. sit difficilis resolutio: ⁊ hūores q̄ sunt in eo. grossi sūt viscosi: ⁊ aer cōtinēns ip̄m ē aer frigidus. qd ē: q2 si non expiraret ex corpore aliqd: nō esset nobis necesse sumere cibū: s3 quoniam expirat ⁊ perit ex eo aliqd tunc o3 ut sit virtus cibi quā sumit fm illud. Ille ergo ex cui⁹ corpore illud qd resoluūt ē virtus pua valde: possibile ē vt securetur cū p̄hibitoē a cibo: et plus etiam illo si virtus erit cū illo ab ip̄o p̄ncipio rei fortis quoniam virtus quādo ē debilis sicut in senibus aduenit ei debilitas velociter quāuis minoretur quod expirat ex corpore. Et p̄pter hāc eam dixi paulo ante illum cui superueniunt quadraginta anni: et dimisi dicere illuz cui superueniūt septuaginta anni.

44

Quod si antiquus cibus nondum descendit ac brevis temporis mora post cibum nouissimū transferit neq3 ferre valeat ei si eius virtus et etas permiserit: clysteris opus habet. si autem defecrus sit virtutis uel etatis suppositorium immittendum est: nisi cibi sponte sua bonoque exitu egerantur.

Et quando cibus antiquus nondum descendit adhuc: ⁊ tempus eius cum cibo alio est tempus propinquum tunc si virtus eius est tolerans: ⁊ etas eius est iuuentus: oportet ut clysterizetur. Si autem debilis fuerit: oportet ut supponatur licini um: nisi egrediatur cibus ex seipso bono exitu:

Inuenimus bypp. in hoc loco etiam significasse medicationem egritudinis corporis: et inuenimus eum considerasse cum illo in virtute: nō ē q̄ ip̄a significat in aliqua horarum medicationem: sed quoniam ip̄a multoties significat contrarium illius: et p̄hibet ut ea. quod est: quia q̄ infirmus indiget clysteri non est quoniam virtus eius est fortis: sed significatō super illud ex dispōnē stomachi. Virtus autem quando ē fortis precipit in euacuatione: et quando est debilis p̄hibet ab illa. Et considera etiam mente tua consuetudinē by. Inuenis enim cum in quibusdam horis rememora ri virtutis tantū in huiusmodi infirmis: sicut inuenimus eum fecisse in hoc sermone: cuius premisimus rememorationem: et fortasse rememoratur etiam etatis. quod ē: q2 sublimior inentionum omnium est intentio sumpta ex virtute. In significatione autem virtutis necessaria est cognitio etatis: quoniam virtus in pueris debilitatur velociter propter multitudinem eius quod currit et expiratur ex corporibus eorum. et moratur plus illo in stantibus in iuuentute. verū tamen sicut inuenitur res in infatibus: in hoc q̄ substantia corporum eorum lenis est: et humiditas eorum resoluūt: et sit illud causa casus virtutis et resolutionis eius. Similiter etiam inuenitur res in regionibus et horis anni. nam cum illa que ex istis est calida etiam est dissolutio virtutis: et casus eius propter multitudinem euacuationis corporis plus. Necessario igitur inuenimus by. fm plurimum posuisse sermonem suum in virtute tantum in huiusmodi distinctionibus. et multoties quidem rememoratur etiam cum ea alterius: vel vnius reliquarū rerū remanentium: quare rememoratur cū rememorationē vtrarūque simul illis illis rebus remanentibus.

45

Et videndum est quo tempore ius dari debeat in primordio uel in omnibus temporibus morbi: quando enim pedum plante frigide fuerint: tuncius maxime et omnis alius potus patienti denegandus est Sed cum iam calor in calcaneum descendit dandum est. nouimus enim uim temporis huius in morbis quidem omnibus quā magna sit: ⁊ in acutis maxime. In his enim quanto plus caloris est tantomagis cum fallacia sunt.

Et oportet ut sis seruans proprie horam in qua oportet dare sorbitionem in principio egritudinis: ⁊ in reliquis horis eius. nam quando pedes sunt frigidi: tunc oportet ut prohibeatur ab acceptione sorbitionis: ⁊ plus illo multum oportet ut prohibeatur ab acceptione omnis quod bibitur. Cū ergo declinat caliditas ad pedes oportet tunc ut detur sorbitio. Et scias q̄ uirtus huius hore in omnibus egritudinibus est uirtus magna: ⁊ proprie in egritudinibus acutis. Et ex istis egritudinibus proprie in eis in quibus est febris magis addita: ⁊ in quibus error est plus.

Sicut dixit: q̄ intentio in acceptione cibi est una: et ē cōseruatio v̄tutis. verūm̄ ōz necessario cūz illo ēt vt sit cōsideratio in dispōne infirmi. Similit̄ et̄ etiam inuentio hore in qua ōz infirmo vt deē sorbitio: ē quādo nō phibet egritudo ab illo: quoniā fortasse necesse ē nobis multotiens vti cibo in inceptioe potissimoz fm̄ intentionē primaz sumptaz ex v̄tute sicut ē illud q̄b inuenimus in sanis: quando appropinquat v̄tus a p̄ncipio rei p̄pter quasdam euacuatiōes naturales: ut cadat et̄ resoluat: quare idiget ut cōfortet. et qm̄ de aptitudine cibi: q̄ sumitur in inceptioe potissimoz: et in hora stat̄ eorum. ē vt noceat infirmo nocumēto magno p̄pter illō phibetur ab acceptione eius: q̄uis corpus indigeat eo vehementer. Que ergo sunt hore meliores ad dandus cibum infirmis: mihi aut̄ vt q̄ manifestum est: q̄ melior horarū in illo ē hora in qua inueniūtur p̄tes pectoris et stomachi in vltimo trāglutis et̄ genis. Deterior v̄o hora rum ē hora in qua inueniūtur ista mēbra cūz deteriore dispōne. Et manifestum q̄dem ē q̄ in hora in qua sit cū deteriore dispōne ē hora inceptiois potissimorum. et hora in qua sunt cū meliori dispōne ē hora declinatōis potissimorum. iam ergo manifestum ē bene q̄ melior horarū suscipiendi cibum ē hora in qua declinant potissimi egritudinis. Et inceptio q̄dem potissimorum est in hora in qua aggregatur caliditas que est in corpore et̄ trahit v̄tutis cor et̄ pectus. Sed augmētus potissimorum ē: quando expanditur caliditas paulatim v̄sus extrema corporis. hora v̄o status est quando expanditur caliditas in toto corpore: et cōprehensio eius ē sup̄ ip̄m totum equaliter. Hora v̄o declinationis eorum ē cōtraria hore inceptiois. Est ergo quādo dissoluit caliditas: et̄ separatur a mēbris corporis medietas: et ē hora quā significauit hy. in sermone uno que dixit: et ē sermo eius. Cū ergo declinat caliditas ad pedes. Q̄d est: q̄ nō est sermo dicentis: Cū ergo fuerint pedes facti calidi: sicut est sermo eius: declinat caliditas ad pedes: qm̄ declinatio significat p̄mutationem caliditatis de loco ad locum. Calefactio autem pedū possibile ē ut sit de caliditate fixa in locis mediis corporis sicut est id quod accidit in hora status. 46

Porro succum p̄isane primo: deinde v̄ero grossum adhibeas oportet: post hoc autēz perspicaciorēz rationēz predictarum significanonum facere oportet.

Et oportet ut utaris in primis aqua ordeī: deinde ut utaris post illud spisso: postq̄ consideraueris consideratiōe exquisita in significationibus quaz p̄missim⁹ rememorationēz.

Postq̄ hy. p̄cessit et dixit: quādo ōz ut regat in firmus cū eo quod bibitur tantū: qm̄ ōz ut regatur cū p̄isana ordeī. reddiit nūc et ostēdit quādo ōz ut v̄tat aqua ordeī tm̄. et quādo ōz vt v̄tatur cum ea fece eius: et distinguit illud breuiter. et plane. Q̄d ē: q̄z qm̄ tu cogitas mēte tua: et cōsideras in significationibus q̄s dixit: et inuenis q̄ infirmo necesse est uti p̄isana ordeī: tunc incipiat uti illa in p̄mis ab aqua eius. deinde p̄mutetur ab ea post illud paulatim ad v̄tendū p̄isana ordeī et significo per sermonē meū paulatim quādo uteris in p̄mis aqua ordeī tantū. cūq̄z fuerit post illud dabis infirmo ex aqua ordeī quātitatem multaz: et ex p̄isana quātitatē quam: deinde dabis post illud ex vnaquaqs earū

quantitatem equalē. deinde dabis ei post illud ex p̄isana quātitates multaz. cū ergo fuerit in fine uteris p̄isana ordeī sola: postq̄ scueris q̄ p̄isana ordeī in cibatiōe corporis et cōfortatione v̄tutis est vehemētiōis antecessio: s̄z in facilitate digestiōis: et mollitionis ē aqua eius. Cum ergo vides dispōem corporis addere bōitatem et vehemētiā v̄tutis addi: tunc adde tu etiam in eo q̄b das infirmo de p̄isana ordeī.

Simil particula prima. Incipit secunda.

Pleuresi v̄ero accideat dolore: siue continuo siue post moraz: primo quidem calefactoriūz est adhibendū: dissoluendi intentiōe doloris: non sit secundum inutile.

Et quando accidit in pleuresi dolor: siue sit ille primitiuus siue postremus in fine: tunc te ōz uti uaporatione in primis conando per illud resolvere dolorem: non est fm̄ inconuenientiam.

Alius apud me est: ut dicamus in hac hora nostra ēt illud q̄d iam multoties diximus: et est q̄ expo sitio nō ē nisi eius quod ex p̄mo ne ē occultum. Verūtamē expōitores nō sunt contenti illo tantū in expōnibus suis: imo conātur et̄z verificare sermones: quos exponere tendūt. Propter hanc ergo consuetudinēz cogor ego et̄ vt dimittā alterationē oīo in eo quod nō bonum ē mihi ex sermone: et adiungas ad illud cuius expōitio ē necessaria fm̄ plurimū iniam meaz in eo. Verūtamē ego nō scribam demonstratiōes in eo q̄ videbo certuz eē in eiusmodi expōne: quoniā iam scripsi et dixi in vnoquoq̄ eoz sermonē p̄prium. et etiam nō dicam nisi summa tantuz quā ostēdi in libris aliis: sicut ergo sus faciens illū in dolore in hoc loco. Dico ergo quod iam narraui eē doloris in libro meo de elemētis fm̄ sniaz hy. et in libro meo de morbis et̄ accidētibus: et dixi q̄ euētus eius sit in corporibus sensibilibus. quando in eis accidit alteratio magna subita que extrahit ea a dispōne naturali: hec enim alteratio accidit fm̄ duos modos. Quorum vnus ē: q̄ subito mutatur violenter in qualitatibus suis. et alter quando sit in eis solutio continuitatis. Alteratio igitur eorum p̄ multitudinem fit in qualitatibus suis agentibus. qm̄ calefiūt: aut̄ frigidat̄: aut̄ bumectat̄: aut̄ siccant̄. Continuitas autem solutio fit in eis: quando incidit: aut̄ tendit̄ur tensione uehemēti: aut̄ scindit̄ur. Scōz ergo hanc dispōem inuenimus dolorē etiam in pleuresi eri in eis. q̄ habet̄ s̄ofati: et s̄it illi in q̄bus scripsit hy. ap̄a enim calidum quod sit in istis locis facit propter multitudinem caliditatis: que est in eo egressa a natura ledēs mēbra propter maliciā complexiōis: et etiam reptiōnem extendentes illa corpora ap̄ata. precipit̄ ergo hy: vt sit medicatio prima quam nos conari ōz in medicatiōe illius doloris: et̄ sedatione eius usus vaporatiōis

quod est: qz de natura vaporatōis ē vt rarificet cūtes
 ⁊ sit faciliſ resolutio ei⁹ qd̄ resoluū ex ea: ⁊ subtiliat san-
 guine qui est in apate: ⁊ resoluū ei⁹. cūz ergo feceris has
 res: euacua aliqd̄ sanguis q̄ ē in apate: ⁊ minuet tensio
 mēbroꝝ leſorum per hūc dolorē q̄ ē in eis. ⁊ quādo nō
 minuitur sanguis q̄ ē retentus in loco apatis. aut gene-
 ratur in eo cū illo ventositas vaporosa. ppter caliditatez
 accidit ex illo ut addatur dolor q̄ ē in eis: ⁊ nō minuitur
 sanguis reſet in loco apofo: nisi ppter multitudinē hūo-
 ri in toto coꝛpe. qd̄ ē: qz vaporatio ppter calefactionem
 suā attrahit ad locū morbi ex sanguine plus q̄ resoluū
 ex eo: qm̄ de aptitudine rerū caleſcientiū in natura sua
 ē: vt ſicut ipe res resoluū rem retentā in mēbris qb⁹ ap-
 propinquat: ſimiliter ē attrahit ad ea illud quod iueniū
 ſupflūū in mēbris vicinātib⁹ eis. Qm̄ ergo nō resoluū
 dolor p vaporatōē: oꝝ ut euacuet corpus totū euacua-
 tōe forti. Euacuatio autē fortis in eo q̄ h̄z acutā egritudi-
 nē ē ſm̄ duos modos: quorū vn⁹ p ſolutionē ventris. ⁊
 alter p pblebotomiā. ſed nullo corū p̄cipit hy. vti: niſi p⁹
 q̄ narrat acciſū q̄ ſignificat fortiorē ⁊ vtrorūqz iuua-
 mēto. Nec ē ergo ſūma ſermōis: cuius pmiſimus reme-
 morationē. Qd̄ at ex reb⁹ p̄ticularib⁹ itelligit: ego ſum
 exponēs qd̄ ex eis occulſat ſup plures hoīes in eis que
 ſūt poſt: ⁊ ego nō dixi ſup plures hoīes in eis que ſūt p⁹
 niſi quoniā q̄ p̄ceſſit: ⁊ exp̄tus eſt in intellectu ſermo-
 nis antiq̄: tūc q̄ parū ē illud cuius intellectus ſup ip̄m
 oculat⁹ ex ſermōe. verum intentio noſtra in exp̄ſiti-
 one nō eſt in iſtis tantum.

St autem iuuaniū calefactoriūz uel
 uitreū uas: aut eneū: ſine terreū
 aque calide plerū.

Et magis quidem iuuania uaporatio
 eſt que eſt cum aqua calida: ex qua im-
 pletur uter: aut ueſica: aut uas eneū: aut ſi-
 cile.

Omē vaporatōis cadit ſup oē quo caleſcit cor-
 pus aliquo modorū. Spēs aut vaporatōis alia
 ē que ē hūida in vltimo: ⁊ alia que ē ſicca: ⁊ alia
 ē cōmixta: ⁊ alia que nō mordicat: ⁊ alia eſt mordicatiua
 Et in iſtis ē ſpēs ſit medie. Prima aut ſpēs eſt illa
 quā dixi hy. in ſermōe hoc: qz nō ē mordicatiua ⁊ ē hu-
 mida. Et ſpēs ſecūda eſt media ſit hūida ⁊ ſicca: ⁊ mor-
 dicatiua ⁊ nō mordicatiua. Et ſpēs tertia ſicca ē mordic-
 catiua. S; ſi hy. dixiſſet morbos in qb⁹ neceſſaria ē vna
 q̄libet harū ſpērū: eēt ſūma ſermōis ei⁹ in narratōe ſua ſz
 iuuamētus quod acgrit ille q̄ legit ip̄m. ⁊ quoniā nō di-
 xit illd̄: tūc nō ē aliqd̄ qd̄ cogat nos ad dicendū illd̄: uꝝ
 intentio n̄ra nō ſit: niſi exponere ſermōē alteri⁹: a nobis
 nō anūciare ſn̄as n̄ras in illo. verū cū ſit itētio n̄ra in
 expōne cōtraria expōni reliquorū exp̄ſitorū. qd̄ ē: quia
 alii exp̄ſitores a nobis implent ſermōes ſuos ſermōib⁹
 ſophiſtarū. ⁊ in ſermōib⁹ ſuis miſcet q̄nes ſophiſtarū:
 qbus nō eſt iuuamētū diſcētib⁹ in intellectu ſinis artis.
 Et ſum ego qd̄m cōn̄s ſemp vt oia ei⁹ qb⁹ ſit iuuamē-
 tū vltimū. Uidet mibi nūc ppter illud ne ſz piger adde-
 re i ſermōe hy. illud cuius remēoratōēz dimiſit. verū
 ego ſū ſeq̄ns ſn̄as eius: ⁊ p̄cepta ei⁹ vn̄uerſalia. ⁊ ico er-
 go q̄ narraui iā paulo ante cām ppter quā ſit q̄ vapor-
 ratio cōfert multū in dolorib⁹. Et narraui itēz dolores
 in qbus nō ſit iuuamētus p vaporatōē aliquorū mōꝝ
 niſi p̄s euacuet corp⁹ ante illd̄. ⁊ q̄uis res iſte ſint cōſt

oibus ſpēbus vaporatōis: tamen oꝝ vt ſcias qd̄ p vapo-
 ratōēz q̄ ē hūida ſit magis iuuamētū in apatib⁹ calidis
 quorū cūctus eſt ab hūorib⁹ q̄ ſūt de genere colere. et p
 illā q̄ ē ſicca ſit maius iuuamētū i eis quorū cūctus ē ex
 ſanguine ſubtili aquoſo. qd̄ ē: qz oꝝ vt facias trāſire per
 mentez tuā in oibus hoīis q̄ medicatio ſit p oppoſitōēz
 cōtrarii cū cōtrario. nā hac cadē itētiōe iuenim⁹ iuuamē-
 tū fieri p vaporatōēz: cū qua nō eſt mordicatio in medi-
 catōe humorū mordicatiua. ⁊ p illā que mordicatiua ē ſit
 iuuamētus in hūorib⁹ groſſis viſcoſis: cū rubiliet ⁊ in-
 cidat. et p hoc ergo oꝝ te conari ad cognolcendū hūorē
 vincētē in mēbro apato: ⁊ ſignificat hoc per illud qd̄ di-
 xi. ſ. ex etate ſirmi: et cōplexiōe eius naturali: et hora p̄n-
 ti ex hoīs āni et regiōe: et regimē qd̄ p̄ceſſit. Cū q̄ appa-
 ruert tibi apā: tūc ſignifica ſup illud et ex acciſib⁹ cōmi-
 ſtibus ip̄m: et ſit color. et magnitudo apatis: et q̄ ip̄m
 expellit manū: et lenitas ei⁹. Cū ergo fuerit egritudo ad
 quā medicādā itēdis: pleureſis aut p̄plemōia: tūc ſigni-
 fica ſup illud et ex reb⁹ q̄ expulſur cū ſputo. et quoniā
 hec ſignificatio quā dixi nō ē niſi p eſtimationē: nō p co-
 gnitionē certā cū qua nō ē timor: et p̄be qm̄ mēbz i quo
 ē dolor ē in p̄ſido corpis: tūc oꝝ te iape cū medicatōe a
 reb⁹ quāz iuuamētū vides magis vltimū q̄ reliquāz
 rerū remanētū. q̄ ſi p uſū earū nō ſit iuuamētū pmuta-
 te ab eis ad vſū illarū rerū reliquāz ſi at nō geſcit dolor
 tūc euacua corp⁹ totū. et nos qd̄ iuenim⁹ hy. itēpiſſe in
 curatōe a ſpēbus uaporatōis a timorē longinqz lib⁹: et ē
 hūida q̄ penitus nō mordicat. qd̄ ē: qz vſus huiusmodi
 vaporatōis q̄uis p ip̄m nō fiat iuuamētū: tū nō ē nocu-
 mentū eius magnū. Spēs aut vaporatōis q̄ ſit cū ace-
 to: et cū orobo. aut cū aliis ex eis q̄ ſūt eis ſimilia: nō p̄-
 pant vt cōueniāt morbo: tūc nō ſolū nō ſit p ea iuuamē-
 tū: ſz ledūt leſione vehemētē: qm̄ etus carū ē fortis.

Ed antea quodlibet liquidorū appo-
 nendū lateri eſt: ut uidelicet calefacto-
 riūz ſuccedens leuius toleretur quorūz unū
 qz melius eſt ſpongia ſpaciōſa aqua calida i-
 fuſa: ⁊ poſtea expreſſa.

Et oportet ut antecedas: ⁊ ponas ſub
 illo ſuper laus aliquas res molles ut
 ſit uaporatio magis conueniens. ⁊ melius
 etiam eſt: ut ponas cum illo ſuper laus ſpō-
 giam mollem magnā infuſam aqua calida
 ⁊ expreſſam.

Oſt q̄ p̄cepit hy. vt approximetur aqua coſtiſ
 exiſtens in vtre: aut in ueſica: a ut vaſe eneo: p̄ſe-
 cipit nunc vt ponantur ſub illo ſuper latera queſ-
 dam res molles: ut ſit obuiatio illarū rerū: qbus co-
 ſte vel latera uaporantur ſine coartatione: neque ledunt
 omnino: et poſſibile qd̄m eſt vt ſit lana mollis: aut ali-
 ud ex p̄anis duplicatis duplicatione multas aut puluīar
 paruum ex puluīaribus: que ſub ceruice ponunt. poſt
 illud autem cum dixit: vaporatōēz que ſit cū ſpongia
 non precipit ut ponatur ſub ea aliquid.

Et inde calefactoriūz ex omni latere ⁊
 oī parte cooperiendū: quaſi quedā
 ueſtis circūdet: oꝝ ut qd̄ factū ibidē diutius
 imoretur: Cauendū etiaꝝ eſt ne fumus in-
 de ad egri nares ut id odoretur aſcendat:

nisi quando sibi iuuamentū uidebitur: nam
et hoc sū tempus ipsum interdum iuuat.

Et oportet ut coopiatur locus uapora-
tionis ab oibus pñibus sicut circunda-
tur cū qbusdaz que uestiūtur. naz cū tu fece-
ris illud: erit mora eius: remanentia spaciū
eius lōgior: et nō ascēdet uapor eius cū illo
et ad nares ifirmi: et attrahet ipsuz nisi uide-
ris qa iuuatur p illud in qbusdam rebus for-
tasse enī nō iuuat in quibusdam horis.

Eliqua que dixit by. in hoc sermōe māifesta sūt
nisi res uaporis tantū. oz. n. vt exponam iplas.
Dico ergo q uapor facit accidere angustia vebe-
mentē: et lesionē: et additionem in malicia anhelitus pp
additionē suā in caliditate: et coartationē meatuum pul-
monis: q accidit eis quādo ipiētur uapore hūido. rema-
net ergo vt p attractionē uaporis cū aere nō fiat iuuamē-
tū nū. nisi quādo pleuretis ē sicca ex q nō expuit aliqd.
Iuuamētū. n. tūc in attractione uaporis erit plus q nō
cumētum accidēs ab ea. In hoc ergo loco inuenimus by.
abscondisse sermonem suū in specie prima ex spēbus va-
porationis: deinde post illud incipit narrare speciem se-
cundam: et dixit.

Posteā ordeum et orobum in aceto in-
fusa aque mixto: quē mixtura ita forti-
uscula sit quam homo possit bibere: fac bu-
lire. post bullitionem uero in sacculo mulla
lateri superpone: similiter etiā et de fursure
Oportet autem ut reddeas ad ordeū
et orobum infusa aceto permixto per
mixtionē paululum fortiore illa q homini
possibile est bibere. postq̄ resoluis illud et
facis ipsum feruere: et ponis ipsum in lli-
sti futa: et pone ipsuz super lauis: et similiter
furfur sū hunc modum.

Quoniam inuenimus by. p̄cipe vt decoquantur ordeū
et orobū cū aceto: sū q ipa sūt: s̄ postq̄ conterū-
tur. et illud qdem manifestū ē ex sermōe suo post
q̄ resoluis illud. Et tu qdem potes scire ex ipa actiōe q
by. nō uoluit nisi illud qd dixit qd ē: q vaporatio ē euz
hac dispōe cōueniētiō et fortior. et pp illud p̄cepit ut fiat
de fursure simile illius. et nō sit hec spēs vaporationis
fortior spēbus quāru p̄missis rememoratiōe. nisi p
pter virtutē aceti. q si superis ipm cū orobo adiuuabit
illud et sup virtutē eius iuuamēto nō puo. qd est: q tūc
orobi sit iustificatiō i cūctiōe grossitudinis hūoz: et digōe
eorū: et eoz resolutiōe. et ppter illud oz vt vtaris istis spe-
cieb vaporatiōis in eo in cui mēbris ifirmis uideris ag-
gregatos ē hūozes grossos viscosos: et appebit tibi illd
ex regie qd p̄cessit quādo fuerit generatiū huiusmodi
hūozū: et ex complexionē infirmi et ex hora pñti ex horis
anni: et ex regide: et ex etate. et cū illo et quando nō sit iu-
uamentum per vsuz specierū primariū ex spēbus vapo-
rationis getis trāglia: quas diximus in primis. qd est:
q cōueniens est tibi post cōsideratiōē tuā in dispōe
corporis: q nō appent tibi significatiōes replentiōis et
uisu fueris spēbus getis tranquillis ex speciebus vapo-
rationis: et non sū iuuamētum per illud ut scias q cū in

dolore est grossitudo humorum a quibus resoluitur ua-
por inflatus ledens: quoniam non est ei exitus. Spe-
cies autem vaporationis quas dixi inueniuntur resoluē-
tes humores viscosos et ventositate: et humores gene-
rantes eam: et prope uaporatio que est cum orobo. veni-
tamen by. dixit cōmixtionem aceti cum aqua donec eq̄-
tur est ergo sermo eius in illo in vltimo ostēfionis et bo-
nitatis. quod est: q dixit. et oz ut sit cōmixtio eius ma-
gis acetosa paulatim q cōmixtio quam homini possibi-
le est bibere. Significat ergo per illud q cōuenit tibi ut
deuities quod ex eo acutus est. ppter morāficationes tu-
am: et deuities illud super quod vincit aquositas: ppter
destructionē actionis eius. Accetum enim acutum inuē-
tur in cūctiōne humorū viscosozū grossoz: et resolutio-
nem eorum cōuenientius: q illud super quod aquositas
est magis vincens. Et quoniam membra apostema-
ta non est possibile vt tolerent istas medicinas ponit by.
cōmixtionem aceti mediam inter duo extrema. Hec est
ergo species secunda ex speciebus vaporationis tribus
quas dixi in principio sermonis mei.

Accorū aut calefactoriorū ea cōueni-
tia sūt: q cū sale et cū milio simul affatū
in sacculo recōdita apponūtur. milium quo-
q̄ quod pondere leuius atq̄ subtilius est.
Et spēbus aut uaporationis sicce cōue-
niētiō ē illa que fit cum sale et milio af-
fatis in sacculo lane. quod ē: quia milium est
leuis ponderis.

Hypo. narrauit in sermone suo isto speciem ter-
tiam ex speciebus vaporationis quas dixi i prin-
cipio sermonis: Et dixit salem: et milium: et res q
dem que cōmunis est vtriq̄ simul: est siccitas. Et illa q
propria est sali et vtriq̄ est: q est mordacitudo: et mi-
lio quia est non mordacitudo.

Am huiusmodi calefactoriū illū quo-
q̄ usq̄ ad furculas. i. spatulas ascē-
dit: dolorem dissoluit.

Resoluit hec euaporatio etiam dolo-
res qui ascendunt usq̄ ad furculas.
Ignificauit hypo. significatiōe manifesta per
additionem suam. in hoc sermone suo etiam
resoluit hec vaporatio reliquos dolores. i. illos
qui perueniunt ad loca que sunt sub hypocondriis.

Incisio autem nō fit nisi tūc tūc cū usq̄
usq̄ ad spatulas ascenderit dolor.

Incisio aut nō resoluit dolorem
hūc modū nisi ascendat ad furculam.

Manifestum est q by. significauit per sermōe su-
um incisio pblebotomias venarum. Et enūciā-
uimus nos etiā q bac medicatione fit iuuamē-
tum in sermone suo tunc non resoluit dolores sū hunc
modū. Et by. qdem narrauit de esse huius medicatiōis
res multas cū eo: quod scribit in sequentibus.

Si ergo calefactorio dolor dissoluat:
non in eo diutius imorandum est p̄-
monem nāq̄ desiccet: et empima coadunat.

Quod si nō resoluitur dolor p uapora-
tiōē tūc non oz ut prolongetur mora

inusu eius. quod est: quia exsiccat pulmonē
7 aggregat saniem.

Postq̃ hy. narrauit spēs vaporationis diuersas
q̃rū q̃dam ē hūida. et q̃dam sicca: et q̃dm mori-
catia: et q̃dā nō mordicatia: dixit Quādo g^o ex
pteris totū illud et nō resoluitur dolor p̃ hoc: tūc euacua
corp^o et dimitte vaporationē: cū exsiccat pulmonē: et ag-
greget saniē: q̃d ē q̃ iste morib^o accidit q̃ nō resoluitur
ap̃ q̃d ē in latere: et cōuertit ad saniē: occide resudat p̃
illud ad locū q̃ est inter pectus et pulmonem. i o

Quando ergo dolor ad spatulas ascen-
dendo iam saltum compleuerit: si gra-
uitas quoq̃ in brachio uel circa pectus uel
diaphragma contigerit: de basilica uena est
p̃blebotomandus. P̃blebotomo ergo ad-
bibito nullatenus reuoces quin tantam mi-
nuas quantitatem sanguinis: usque dum ui-
delicet illum in splendidum colorem: uel
ex splendido in rubeum: aut ex rubeo in ni-
gredinem uideas conuerti: qui utriq̃ colo-
res in sanguine accidunt.

Per q̃n puenit dolor ad furculā: aut acci-
dit in seid^o grauitas: aut uersus mā-
millā: tunc oī ut flebo-
tomes uenā que nōiatur basilica: 7 non pro-
hibeas quin euacuetur ex sanguine q̃ntitas
multa: dum pmanet color eius uehementis
rubedinis 7 splendoris: aut uides colorez
eius rubicundum fieri nigrum. Isti. n. duo
colores accidunt in sanguine.

Inuenim^o hy. euacuare hūores faciētes ap̃a fm
declinationē eoz. q̃d ē: ga sermo eius oī ut extra
bat ex pte ad quā declinat p̃ loca cōueniētia: est
sermo sanus et verax. et accidit simile huic multoties f3
diuersitatē prius p̃aniculi uelatis costas. q̃d ē: ga q̃n in
ptib^o a^o superiorib^o accidit ap̃a: cōicat eis furculā. et affcid
et māmilla in dolore. prius aut̃ inferiorū dolori cōicat dia-
phragma: 7 loca que sūt sub hypocōdriis. q̃n ergo exten-
dit dolor uersus mēbra alta: tūc oī ut minuiam^o ex uēis
q̃ sūt in curuatura man^o: uenā p̃ quā possibile ē attrabe-
re ex sanguine q̃ ē in mēbro ifirmo ad cōtrariū p̃tis ad q̃
declinat q̃ntitatē multā cū uelocitate. 7 q̃n extēdit x̃sus
mēbra iferica: oī ut fiat euacuatio p̃ mūdificationē cū
medicinis. Et sermo hy. accidit grauitas i seid^o 7 dimissio
eius. ut dicat loco grauitatis seid^o dolorē cū uehementia
seruat in sermōe ei^o. q̃d ē: q̃ grauitas significat declina-
tionē sanguis: 7 aggregationē eius illic cū multitudine.
q̃m nō sit nisi a multitudine sanguis. De tēsiōis at̃ cōsue-
tudine ē ut accidat p̃ cōitatē in dolore tū: q̃n tēdūtur lo-
ca uicina loco ifirmo: p̃ter q̃ multiplicetur in eis sāguis
p̃pter hāc ergo cām p̃cipit hy. ut euacuet sāguis q̃ mul-
tiplicatus est p̃ p̃blebotomiā uene: q̃ nōiatur basilica:
q̃d ē: q̃ i curuatura man^o sūt uene multe: q̃s d̃ cōsuetu-
dine nra ē p̃blebotomare. Et ego q̃d ē iā locū sui d̃ oib^o
eis in tractatu 3° libri mei de anatomia: 7 i tractatu alio
quē singularē feci in anatomia uenarū pulsatilium 7 nō
pulsatiliū. 7 oī ut remeozet nūc ē sūme illi^o postq̃ iterū
bo sermōne ab ip̃o p̃ncipio ei^o. dico ergo q̃ vēs q̃ nōiatur

pfunda q̃n ascendit sanguis a gibbositate epatis ad an-
rē dextrā ex aurb^o cordis dimittit ex eo q̃ntitatē puas in
mēbris: q̃ sūt inter hec duo loca: 7 sūdit plurimū eius in
cor: 7 cū fuerit post illud icipit ille icceptōe secūda: sicut
fuit icceptio eius ab ip̃o p̃ncipio sui eē: 7 ascendit directe
x̃sus ceruicē: 7 cū puenit ad ptes pectoris diuidit in du-
as uenas magnas: que dicuntur due guydegy. 7 p̃mus
ramus eius. i. cōcaue uene q̃ p̃cedit ex ea anteq̃ pueniat
ad cor sūt due uene p̃cedentes in diaphragmate 7 uene
alie que diuidūtur in p̃aniculis q̃ sūt in pectore. Pars
aut̃ iferior pectoris cōposita ex octo costis nutrit ex vēa
singulari cui nō ē p̃iceps: q̃ ramificat in gbusdā aialib^o
ex uena pfunda postq̃ appropinqt cordi: 7 ramificat in
gbusdā eoz: 7 in gbusdā hoibus ē ex uena q̃ tangit ve-
nā pfundā transēte cor. q̃d ē: q̃ q̃n oritur in hoc loco ē
declinatio ei^o x̃sus dōrū: postq̃ trāsit cor uehemēt^o de-
p̃ssa. Nec ergo uena diuidit in ptes pectoris iferiores cō-
positas ex octo costis: in unoquoq̃ duoz laterū usq̃q̃
cōsegitur diaphragma. q̃ntuoz 7o coste remanētes q̃ sūt
in supiorib^o pectoris nutriūtur ex pari alio vēaz: que ra-
mificātur ex vēa pfūdā anteq̃ diuidit in duas vēas di-
ctas due guydegy: deinde ramificātur ex ea p̃stas uene
q̃ ueniūt ad man^o a tūlico. i. a. loco q̃ est in ascillis. Uēa
aut̃ q̃ nōiatur cephalica ramificat ex uēa pfūdā postq̃ di-
uidit in duas guydegy. orit̃ ergo ex vnaqua^o cap ve-
na cui^o origo ē extra pect^o cōicās ei: 7 guydegy apparēt.
oēs ergo ptes colli q̃ sūt exteri^o 7 capitis: nisi pauce nutri-
ūtur ex duab^o guydegy extrinsecis sicut mēbra intrinseca
eoz nutriūtur ex duab^o guydegy intrinsecis. Spatulis
at̃ 7 ei quod ē in ceruice de nucha adueniūt uene ex locis
que sūt sub loco cōi que dixim^o: 7 significo p̃ locū cōem
locū de quo ante dixi: q̃ cōicat duab^o guydegy extrinse-
cis: 7 cephalice. necessario igit̃ sit q̃ cephalica euacuat ex
sanguine q̃ ē in locis q̃ sūt sup furculas q̃ sūt i ceruice 7
capite q̃ntitatem multā. uelociter. uenē aut̃ que ueniunt
ad curuaturā brachii ex pte tūlici euacuāt ptes pectoris
7 ex istis locis p̃pe sunt loca que sunt altiora: 7 p̃prie
in capite: q̃m oēs ptes pectoris iferiores nutriūtur ex ue-
na alia que oritur ex uena pfunda anteq̃ pueniat ad cor
Ex hac ergo uena de qua dixi q̃ nutrit loca inferiora pe-
ctoris in transitu suo in latere sinistro sup laus radicia
costarū: usquequo pueniat ad diaphragma ramificātur
rami: qui diuidūtur in unoquoque locorū q̃ sūt inter co-
stas lateris sinistri 7 dextri: 7 similiter ē reliquū q̃d rēa-
net ex ea: q̃n p̃transit diaphragma diuidit in cor p̃prie
mis q̃ occurrūt ei post diaphragma. Uēaz at̃ q̃ ueniunt
ad māmillas ex pte tūlici iucim^o originē p̃prie ualde
origini uēarū: q̃ nutriūt costas q̃ntuoz supiores ex costis
que sūt in pectore: 7 q̃ntas earū in magnitudine ē mul-
to maior q̃ vēaz q̃ ueniūt ad manus ex pte spatule. Et
q̃n iccidit vnaq̃q̃ illarū duaz uenarū sup pte intrinsecas
a seid^o: extēditur uadēs ad ptes brachii: 7 nascit̃ ex vnaq̃
que eaz ram^o magis in lacertis: q̃ sūt i seid^o. cū ergo pue-
nit vnaqueq̃ illaz uenaz ad curuaturā man^o: ramificā-
tur ex ea uene q̃ ueniūt ex pte intrinseca a seid^o a lateribus
curuature brachii ad brachiū. reliquū at̃ q̃ rēanet ex ea
diuidit i duas ptes: q̃ p̃cedūt sup curuaturā man^o. q̃d
ergo trāsit ex ea sup illd q̃d app̃et de curuatura brachii
ē uena q̃ p̃blebotomat^o: 7 q̃d trāsit sup ip̃s ab iferiori ei^o
ē vna q̃ diuiditur cum uena pulsatili: que est illic. et nos
p̃blebotomamus iterū uenaz alias in curuatura manu
reflexam: sicut hec uena que nascitur in vnaqua^o dua-
rū manuū ex uena que uenit ad manum ex spatule pte:

et est vena non parua. quod est: quia vena que venit ad manum ex parte spatule quando transit per passum sub cute. videtur iterum in curuatura manus in locis superioribus eius. Et manifestum quidem est quod illa loca sunt superiora quando tu figuras manum: figura quam dixit hy. in libro suo de restoratione et dislocatione: quod ergo remanet de hac vena per divisionem eius superius in transitu eius per loca manifesta brachii: et ut phlebotometur ex parte loci in quo diuiditur et inuenitur situs huius vene prope finem rectitudinis originis eius: prout: et per illud fit quod ipsa euacuat sanguinem ex locis que sunt super furculam velociter: quod autem venit ex ea ad curuaturam manus oblique euacuat sanguinem ex istis locis minus. verum tamen illud est plus eo quod fit in reliquis venis remanentibus. illud autem quod venit ad curuaturam manus ex vena intrinseca et magna: oblique quidem quod euacuat ex sanguine: ex locis: quorum premissum rememorationem est parum valde ex locis vero superioribus pectoris est multum valde. verumtamen origo vene que venit ad manum ex parte intrinseca. prope in qua est origini vene que nutrit partes superioris pectoris: hyp. ergo precepit phlebotomare hanc vena antequam continuetur et vniatur cum vena que oritur ex uena que venit ad manum ex parte spatule. et quoniam hec vena fortasse non appetit tunc minui loco eius vena venarum intrinsecarum quas dixit uenire ad brachium: et quoniam non appetit aliqua vena extrinsecam: tunc minuit vena que generatur ex continuatione duarum obliquarum et vniatione ipsarum in curuatura manus. Et quoniam possibile est et in quibusdam hominibus ut non appeat hec uena et appeat vena que venit ex parte spatule: tunc oportet ut phlebotometur et. postquam scias quod euacuatio ex quibuslibet locis fuerit attrahit ex toto corpore aialia. verumtamen illud non fit velociter neque equaliter ex omnibus venis nos autem conamur et studemus ut sit illud quod euacuat de sanguine ex membro apato uelocius et plus quam ex reliquis membris et prope in egritudinibus acutis: et inuenimus illud in phlebotomia vene que nominatur basilica: et plus illo multum quod est declinatio sanguinis que multiplicatur ad partes superiores: aut sunt partes superiores ex partibus pectoris graues. nam grauitas prope erit tunc in seide et in mamilla. Apata vero que sunt in partibus pectoris inferioribus: quoniam ipsa sunt prope in diaphragmate. tunc necessario dolores que accidunt in eis veniunt ad loca que sunt sub hypocostis. non ergo iuuametur euacuationis ex curuatura manus in hac egritudine est iuuametur magnum valde: quoniam locus cordis est medius inter utraque. Et vos qui de audistis iam me dicentes ante: quod vena que nutrit partes inferiores pectoris oritur sub corde. Locum ergo hunc sermones dixi ad significandum quod hy. bene inuenit in sermone suo. et ergo ut phlebotometur uenam que nominatur basilica: et quoniam posuit terminum euacuationis sanguinis mutationem coloris eius tunc sequitur illud quod diximus: ut loquimur in illo. dico ergo quod eius quod colligitur de sanguine in latere apato mutatur color caliditatis: reliquum autem quod remanet in eo quod est in omnibus membris remanet simile ad iuicem: ita ut si accideret quod sit sanguis qui est in toto corpore phlegmaticus: et ut sit sanguis qui est in latere apato rubeus: et si fuerit sanguis qui est in toto corpore rubeus: et ut sit sanguis qui est in latere infirmo declinans ad nigredinem prope adustionem suam. Color autem medius inter alterationem a colore rubeo ad colorem nigrum est color rubeus clarus. Significatio igitur super euacuationem ex locis apostematis est permutatio coloris. nos. nam. iam narrauimus quantitatem euacuationis: que sufficit in hac egritudine et quoniam fortasse prohibeat euacuare hanc quantitatem sanguinis: tunc oportet ut scias quod iuuametur quod suscipit membrum apatum inde est tunc minus. verumtamen oportet ut sit diminutio tua casus et ratio plus quam euacuatio tua

cuius quod multiplicatur ex sanguine.

Porro si passio sub diaphragmate fuerit: dolorque usque ad furculas non ascenderit naturam cum belleboro nigro uel fellichio lenias: oportet belleboro nigro dandum: uel sisileos: aut cimum: siue anisum siue quodlibet aliud odoriferum: fellichio autem asam commisceas. quod si utraque commisceantur: idem opus faciunt. Sed tamen ex belleboro nigro solutio fit utilior: et ad crismum prouocandam efficacior. Illa uero que ex fellichio est ad dissoluendum inflammationem uentositatem promptior.

Quod si egritudo fuerit sub diaphragmate: et non ascenderit dolor usque ad furculam: tunc oportebit ut leniatur natura aut potu bellebori nigri: aut potu medicine que nominatur fellichinum postquam permiscueris belleborum: aut cum semine dauci: aut cum sisileos: aut cum cimum: aut aniso: aut aliis ex medicinis odoriferis. Sed cum medicina que nominatur fellichinum asam commiscueris: et cum permiscueris ista duo erit operatio similis: sed quod soluit belleborus niger est magis iuuatum et magis attractiuum crisis quam illud quod soluit medicina que nominatur fellichinum: sed fellichinum resoluit uentositatem inflammationem plus quam belleborus niger.

Quod autem experimentum significet uirtutes medicinarum solutiuarum: et humorem quem soluit unaqueque earum iam sciisti in libro meo de uirtutibus medicinarum simplicium. In inuentione autem cognitionis horum: in qua necesse est soluere ex locis ad que declinant humores qui vincunt et multiplicantur: administratur ratio. verumtamen significatio certitudinis: et testimonium super illud non est nisi ab experimento. Et hyp. quidem significauit super uirtutes medicinarum quas oportet nos in potu tribuere infirmis in huiusmodi egritudinibus et dixit de belleboro: quod soluit res que sunt magis iuuatue ad crismum. et dixit de medicina que nominatur fellichinum: quia eduxit uentositatem inflationem. Et nos inuenimus sermones eius res que sunt magis iuuatue ad crismum significare apud eum res que faciunt crismum egritudines uehementius. si cur si diceret quia sunt magis iuuatue. et quoniam omnes medicine solutiuę sunt nocive stomacho: et proprie ori eius: cum sit plurius sensus propter nervos qui oriuntur in eo: visum est ei quia oportet ut permisceantur cum medicina quedam medicine odorifere: ut non occurrat virtus medicinarum solutiuarum ori stomachi nuda simplex. preter quod permisceatur aliquid aliud. Deinde dixit. et quando permisceas medicinam: que nominatur fellichinum: et belleborum simul est operatio eorum similis. et uult quod uirtus utroque est conueniens et non est contraria una earum alteri. quod est. quia corruptio

pmixtionis medicinarum solutiuarum non est quando una ea
 rus soluit ceteras verbi gratia: et altera phlegma. quod est
 quod possibile est ut euacuentur isti duo humores simul i
 vna hora. sed quando una earum soluit hora aduentus sui
 ad corpus: et altera post spaciū longius a susceptioe sua.
 Quis ergo bibit medicina composita ex istis duabus medi
 cinis simul est solutio inequalis agitativa. Et significatio
 per sermonem meus: inequalis agitativa: quoniam existimamus quod
 medicina iam descendit: et abscessa est a solutione: et incipit
 post illud solutio scilicet. quod est: quod de consuetudine me
 dicine que soluit hora qua aduenit corpori est ut egres
 diatur cum ea est aliquid eius quod soluit medicina altera.
 Cum ergo remanet ex illo humore quantitas parua et de
 bilitas virtus medicine: erit receptio eius cum solutioe huius
 ris conueniens ei itez. Terminatur ergo hora in qua soluit
 medicina que notat fellicibinū: est terminus hora in qua sol
 uit belleborus: et de aptitudine eius est cum illo et ut soluat
 humorem melancholicū sicut belleborus. In hac autem hora
 manifestus est: quod oportet ut sis sciens instas res et seruans eas.
 vltus autem earum in eo qui habet pleuresim: non oportet ut
 sit in omni hora: et rememorare apborismi in quo dixit
 hypo. Emonez huius: Necessesse est in egritudinibus acutis raro
 uti medicina solutiua in principio earum: quoniam non est egritudo
 infirmitas acuta tunc sicut pleuresis: sed est cum ea febris for
 tis valde. Quis ergo ut caueas cautela vehementi ab hoc
 ut des in potu medicinā solutiua: et vtere euacuatioe p
 prie per phlebotomiā: quoniam dolor iam puenit ad loca quod
 sunt sub hypochondriis. iuuamētus. n. quoniam ex ea sit min
 us sit ex solutioe: verum fiducia in ea est vehementior: imo
 in euacuatioe per phlebotomiā non cadit aliquid timoris: in
 solutioe autem accidit timor multoties: et propter eam non fuerit
 cognitio nature infirmi. Ex hoc lib. n. sunt quos soluere
 difficile est natura: et ex eis sunt quos soluit quantitas parua
 medicine solutioe multa. et oportet ut sit quantitas quas
 das in potu de medicina cum mensura: cuius esse iam sciuit
 et expe fuisse eam in pluribus horibus: et inuenisti eas soluere
 mensurā equalē. Nam cum tu non es sciens naturā huius cui in
 potu das medicinā: tunc tu es in timore quod soluat eam me
 dicina plene oporteat: aut non soluat eam oio: aut moueat
 naturā eam: et non consequatur illud quod necessarius est. Quis er
 go res iste attrahat super illud quod egritudine habet acutas:
 nocumētū magnū valde: cuius rectificatio non est facilis: sic
 est facilitas eius in eo quod non habet febrem. Cum ergo non est fe
 bris fortis: et tu es cognoscens naturā infirmi: tunc da ei i
 potu medicinā solutiua: aut illā quā narrauit hypo. aut
 aliā ex reliquis medicinis solutiuis et similibus. et vna illa
 rū medianarum est medicina quā de consuetudine medicorum
 est notare biera. huius autem medicine compositio diuerso modo fit
 verum melior compositio ei qui solutiua potest potare
 medicinas est illa in qua cadit belleborus: et non cadit in
 ea scamonea.

His itaque factis post solutiones de pri
 sana dandum est: minus quidem quod
 luenerat: sed irreprehensibiles expedit mi
 nuas quantitatem.

De prisa uero ordei oportet ut detur
 bibenti medicinam postquam bibit eam
 quantitas non diminuta ab eo quod de con
 suetudine eius fuerit sumere diminutiones
 cui sit quantitas.

Portet et ut studium impediat ori stomachi ne

eueniat ei nocumētū per potum medicinarum solutiuarum: et
 propter quod potat medicinam ille qui habet febres. et vna
 quidem res qua conuersatur os stomachi ne eueniat ei no
 cumētus est: ut non bibatur medicina simplex per se: propter quod
 commiscantur ea quidam res de quarum aptitudine est seda
 re malicias eius. quod est: quod natura medicinarum solutiuarum est
 contraria nature corporum que ipse solunt: et sunt uniuersa
 liter pneccates et iterimētes ea. Nam sicut quando nos bi
 bimus quantitatē parua ex opio: et mādagoza: et iusgamo
 et aliis ex medicinis similibus eis: quod virtus et suba sunt
 tria corporibus puenētes ea: iuuamur per illud iuuamēto ma
 gno. similiter medicine solutiue iuuant nos: quoniam sunt tria
 rie nostre nature. verum nos sumimus ex eis quantitatē parua
 et vtimur ea quando iuuamēti. Sicut ergo nos in hora
 cum i potu damus medicinā solutiua pmiscemus cum ea quidam
 semina odorifera: ut sedet per illud malicia medicine: et non
 prohibeant ipsam ab opatioe sua: cum virtutes earum sint sub
 tiliatue: et scilicet humores grossos: aperitiue vias per quas
 fit solutio: similiter et fit iuuamētū post potum medicine
 solutiue per vsum aliquatulum de prisana ordei. quod est:
 quod medicina solutiua per paruitatē sui figit in concavitate
 stomachi. verum in transitu suo per meri et pres superio
 res stomachi non solum recipiunt ea loca in transitu isto per
 ipsa quantitatē: imo adheret eis aliquid ex suba eius et no
 cet eis nocumēto magno. nam non fit potus aque ordei
 iuuatius post susceptioem medicine: nisi quoniam de natura
 ei est ut abstergat et attrahat sterit totum quod retētum est
 de medicina in transitu suo per illa loca: et tepere et resol
 uat quantitatē et qualitatem quod retēta est in eis. Propter has
 ergo res precepit hypo. dare in potu aliquid de qua ordei
 post acceptioem medicine solutiue. At hoc quoniam solutionis
 est prima receptio non vult ei ut in potu detur aliquid de aqua or
 dei. quoniam timet et cauet ut destruat opatio medicine solu
 tiue. et per illud dixit.

Impore enim solutionis nullus ius
 conuenit propinari. solutione uero ces
 sante: primum quidem de prisana minus su
 mere quod consuevit dandum est: deinde uero
 semper abscindendo usque dum plus detur
 si dolor quiescerit: neque quodlibet aliud co
 trarium occurrens obsteret.

Quoniam oportet in hora solutionis
 ne in potu detur aliquid forbitionis.
 cumque cessat solutio: da de aqua ordei ad sor
 bendum quantitatem minorem ea qua con
 suevit bibere: secundum quam currit consuetudo
 eius ut biberent eam. deinde fiat ascensio
 post illud semper ad dandum in potu quan
 titatem multam: si dolor iam quiescit: et non
 prohibet aliquid aliud ab illo.

Inuenimus hypo. dicere de esse harum rerum
 rium eius quod docent multi medicorum in hoc no
 stro tempore. quod est quod medici in hoc nostro tem
 pore quoniam solunt infirmum cibant eum post illud cibo mul
 to. hypo. hoc precipit ut detur bibenti medicinam post
 mundificationē de aqua ordei minor quantitas. quod est:
 quod virtus corporis quod iam solutum est quando susci
 tur debilitatur per solutionem: non est ei possibile tolerare ci
 bum et bene digerere ipsum nisi sit paucus valde. os. n. ut

fit illud qđ sumit potator mediche de aqua ordeī post
eritum eius ex ea in die pmo cuz mēsurā quam dīgere
re possit. deinde addatur in illa post paulatim si dolor
iam quicuerit et non pibet inde aliquid aliud. esse autē
doloris manifestum est: sermonem autem eius: nō pro
hibet ab illo aliqd aliud: oportet vt intelligas fm apho
rismos quorum rememoratio precessit. vbi enunciat
bypo. horam in qua oportet regere illum qui habet egri
tudinē acutā absqz aqua ordeī. et summa illius ē: qz
oportet neumat forbitionem quādo sperat qđ fiat cri
sis anteqz necesse sit ifirmo sumere eam. aut quando in
humore retento in loco apostemato: non est aliqd matu
ritatis. 14

Iste sermo est etiā sermo meus: et si
necesse sit uti aqua ordeī.

IAm dixit bypo. iterum in eis que precesserūt: qđ
hora sumendi ptisanā ordeī: et sumendi aquā
eius est similis et qđ differentia inter vtrāqz nō
ē nisi in re vna uti et ē fmo eius: qz o3 vt sit illud quod
suscipit ifirmus in primis aqua ordeī. 15

Et uero ubi ptisane opus fuerit incipe
re illā dare a principio cause uel mor
bi fateor esse melius qđ uenarum exinanitō
nem precedere: postmodū uero in die ter
tia morbi: aut in quarta uel quinta siue sexta
siue in septima dari incipere o3: nisi tñ cri
sis tunc tps fuerit preuentura.

Eo enim dico qđ incipere dare ifirmo
forbitionem a principio rei: melius ē
qđ precedere et uti euacuatione uenarū: dei
de incipere dare ifirmo forbitionem in die
tertio egritudinis sue: aut in quarto: aut in
quinto: aut in sexto: aut in septimo: nisi ante
cedat crisis infirmi: et fiat in hoc spacio.

Inuenimus bypo. sequi in fnone suo isto id qđ
dixit in libro suo de aphorismis: et ē quia videt
ei vt sit vsus regiminis quod est in vltimo sine
subtilitatis in hora status egritudinis tñuz. Et si vide
us qđ status sit in die quinto: et videris qđ infirmo nō ē
possibile vt remaneat viuus cum vsu aque tantū byp.
videtur qđ melius ē vt sumat ifirmus in principio egrit
tudinis iue aliquid de ptisana ordeī: et sit inceptio illius
in die tertio aut quarto. Et similiter etiam dixit in eis qđ
incipiunt dare infirmis forbitionem die quinto aut sexto
aut septimo: qđ ipi errant si non preparatur vt fiat crisis
in illa hora. Et oportet vt intelligas ex sermone eius cri
sis sicut dixi: non consumptionem egritudinis: tantum
consumptionem completam: sed permutationem infir
mi et ab illa dispositione ad dispōnem aliam pmutatio
ne magna. 16

In quibus etiam preparationis prin
cipium maxime secundū simile fieri
ut dictum ē oportet.

Et precessio quidem preparationis ē
in istis oportet ut sit sicut dixi similis
secundum plurimum.

Dixit et in illis in quibus videt etiam vt des eis for

bitiones in principio: oportet vt sit preparatiōis antec
sio et equalis. qđ si idiguerint phlebotomia: aut clysteri
aut vsu suppositorii: tunc facias illud eis in primis. 17

Et similiter autē et de illis potibus quos
bibit conuenit: quos et dicuri sumus
namqz eorum que diximus plurima eadez
sunt.

Et similiter et utere eo quod oportet
ut bibatur ex potibus quos ego dicaz
in sequētibz. fmo enim meus scdm pluri
mum ē iste fmo idem.

Hypo. precepit vt preparationis sit antecessio et
ante: quis sit regimen ifirmi cuz eo quod bibet
tñ: preter qđ vtatur forbitione. .i. qđ phlebotomia
vene: aut vsus clysteris: aut vsus suppositorii. .i. o3 vt
precedat prius. 18

Eo namqz multos medicos qui ex
tra qđ opportunum ē operantes ab om
nibus in principio duobus uel tribus uel
pluribus diebus custodiunt egros: postea
uero ius et potum illis sumere permittunt:
quod etiam paruipendunt. Cum enim cor
pus maxima mutatione mutetur: ei maxi
mum contrarium illius mutationis opus
esse dicunt. maximum autē illius mutatiōis
contrarium optimum ē: sed scdm utilitates
et concordissime securitati exhibendum: et
maxime in dando cibum in his que medi
sunt.

Etias autem multos medicorum face
re contrarium eius quod oportet fie
ri. Quod est: quia ipsi omnes custodiunt
firmos a principio egritudinis duobus die
bus: aut tribus: aut olus illo: deinde dant
eis forbitionem et potum et potest esse ut
deatur illis: qđ hec res est conueniens: et est
ut quando corpus alteratur alteratione ma
gna: sit illud quo resilitur illi alterationi
magnum ualde. et per uitam meam resilitur
illi alterationi est bonū ualde: uerum mātē
oportet ut sit usus illius secundum regimi
dinem et fiduciam. et ex modis quidem alte
rationum proprie ē assumptio ciboz.

Inuenimus bypo. redarguere medicos qđ prob
bent ifirmos vel custodiunt et conseruat eos ab
vsu cibi in dieb' pmiis: deinde pmutat eos supe
to. quosdam eorum ad utendum ptisana ordeī: et quos
dam eorum ad utendum eo quod bibitur. et non reme
moratur eorum qui dant infirmis ex cibis quod ē forbi
tio istis anteqz maturetur egritudo. quod ē: quia de cō
suetudine eius est multoties sicut dixi paulo ante vt
mittat illud quod ualde magnum est ex errore: sicut dixi
paulo ante: et non contradicat ei: et ipse quidem signifi
ficat per illas res quibus uiuperat errorem paruū: no
cumenū quod accidit ex errore magno. Dixit enī et de

oibus qui resistunt egritudini fm huc modum: s3 vt exi-
stimeretur qd operatio eoz e fm rectitudinem quando po-
nunt mutationem corporis mutationes magnam ppter
magnitudinem mutationis corporis: z qd illud quod vi-
derunt de hoc est bonum: verumtamen non omni muta-
tione oportet vti: sed mutatione quadam. Et hypo. qde
dixit in illo quedam smonem in eis que sunt pmissa: z
ipe et loquetur in eo in sequentibus vt certificetur p smo-
nes suos illud quod precipit de cautela a mutatione su-
bita.

Dicius vero in mutatione obliquit
qui prisanam cu3 fece ministrat: nocet
et qui tm succum ei adhibet: nocet et qui
solum propinat potum: s3 nocumētuz eius
ad illos non e tantum.

Et quibus plus aduenit nocumētum
ex eo: qui errat in usu permutationis
est ex usu aque ordei: z cum ea fecis eius: z
nocet illis etiam qui utuntur aqua ordei ta-
tum: z eis qui utuntur etiam eo quod bibit
tantum. verumtamen nocumentuz eius istis
est minus.

Dicit hyppocrates qd qbusdam vehementius ad-
uenit nocumētum ex mutatione regiminis subi-
ta: qua paulo ante diximus e: qd medici custodi-
unt ifirmos in primis diebus: z phibent eos sumere ci-
bum vehementer: deinde incipiunt cibare eos versus vi-
em quartum aut quintum: deinde permutant subito ad
administrandam prisanam ordei: z cum ea fecis eius: z
minus illo cuius pmutatio e ad aquam ordei: z minus
venit nocumētuz eis qui vtiunt eo quod bibit tm. quod
e: qz nocumētū qbus e fm magnitudinem vritus eius
quod administrat.

Am z consuetudines in dieta: du3 et-
iam sanitas adest: secundum iuuamen-
tum procedere debent. Cum ergo ex dieta
i sanis maxima diuersitas z alia huiusmodi
uideantur: quantomagis necesse est fieri in
morbis: z maxime in pacatis.

Et oportet quide3 ut currat consuetu-
do in regimine dum pmanent sani fm
rem magis iuuatiuam. quod est: quia cu ex
regimine appareat diuersitas in sanis: ma-
gis in speciebus diuersitatis huius z alioz
tunc quanto forsitan oportet: ut sit diuersi-
tas eius etiaz in infirmis maior: z ex egritu-
dinibus pprie in eis qd ex eis sunt acute ual-
de.

Incipit hypo. demonstrationem facere super sen-
tentiam suam in regimine quod pcessit: z dixit
eam: z contradixit etiaz in illo eis qui utuntur ex
speciebus regiminis contrario eius quo oportet vti.
Et quoniaz smo eius in eis e plan⁹ videtur mibi vt an-
tecedam z annuncies vniuersaliter. Dico ergo qd vna p-
positionuz qbus vtiur in demonstratione super illud est
ppositio vniuersalis que dicit fm hunc modum: Si per-
mutatio subita in regimine ad trium eius fm qd e: facit

sanis nocumētum: tunc forsitan accidit illud nocumē-
tum ifirmis plus multo. z nos qdem possumus expone-
re hanc ppdem spibus multis smonia: z dictionibus
diuersis. verbi gra: vt dicamus: Quod aduenit sanis
ex nocumēto apud pmutationem suaz in regimine subi-
to ad trium suuz minus e eo quod suscipiunt ifirmi ex
illo: aut fm hoc quod suscipiunt ifirmi de nocumento
apud pmutationes eorum in regimine subito ad contra-
rium plus e eo quod suscipiunt sani. Et tibi qdes e possi-
bile vt dicas eaz. cum dictione alia cōiore hac fm hunc
modum: Reruz que nocumētuz accidere faciunt: nocu-
mentuz e sanis minus eo quod e ifirmis. Et dictione dī-
etiaz cōiore hac: Si e nocumētum reruz que accidere fa-
ciunt nocumētuz eis qui sunt fortes minus: tunc nocu-
mentuz earuz eis qui sunt debiles e vehementius. Et ti-
bi qdes etiaz inest absolute: vt dicas intentiones qua di-
cit f3 cōtrariuz eius quod diximus: aut ex ipa re qua fit
iuuamētuz pmitus in eo super quod facit demonstratio-
nes: aut ex vna ppōnum compēnsariuz in ea. Nec est
ergo vna duaz ppōnum quas dixit hypo. z e ppositio
super quas cōueniunt Per se: z de cōsuetudine quidem
Aristotelis z secte eius e vt nominent illaz cuius hec est
dispo ex ppōnibus necessarie receptionis. Propositio
aut scda cuius cognitio sumit experimēto: sile vt audis
as eaz. Scias qd pmutatio regiminis subito ad trium
eius scdm qd e nocet sanis z cōcluditur ex istis duabus
ppositionibus: qd illud quod suscipiunt ifirmi ex pmu-
tatione regiminis subito ad trium eius fm qd e: e ex no-
mento magno valde: z plus illo multuz cuius egritudo
e acuta valde. Est ergo hec intentio sermonis hypo. z in-
uenimus euz dicere ppōnes primaz baruz duaruz pro-
positionuz: super quas cōueniunt Per se absolute: pres-
ter qd demonstraret super eaz. ppōnes aut inuenimus ses-
cundaz euz certificare ex rebus pticularibus que experi-
mēto compēdunt z scies illud ex sermone suo qui se-
quitur hunc sermonem.

Quod quidem facile est compēndi.
Mala nāq3 dieta cibi z potus que f3
simile sit: securior est in omni tpe tueri sani-
tatez qd ea que melior est si in ea mutatio su-
bita fiat.

Et cognitio illius est facilis. s. qd regi-
men malum: uel comestio: uel bibitio
cum cibo z potu simili adinuicem maioris
fiducie est vniuersaliter in oibus boris in
cōseruatione sanitatis: qd pmutatio subito
ad aliud regimen melius eo.

Incipit hypo. in hoc sermone certificare ppōne
scdam duaruz ppōtionuz qbus ipe demonstra-
tiones facit sup smones suos ex exemplis pticul-
laribus multis: z aggregauit illud in suma vna z dixit:
qd nocumētū eueniēs ex pmutatiōe magna subito egre-
diēte ab eo quo currit cōsuetudo nō e puius: z omne qd
sequit qd pcessit ex smone suo e planuz manifestū. ver-
rūm ego fm dispoēs si stetero ex eo super aliquod qd
videatur mibi idigere expositione ei qui non e exercita-
tus in intellectu continuationis sermonis adinuicem: non
ero piger ab expositione eius et. quod e: qd oportet in ex-
positione vt itenda p eaz dilectio boiuz cōis: nō intentio
expiorū in smene tantuz: sed coruz qui sunt expri. Qui

ergo cognoscit seips: qz nō ē exptus neq; exercitatus pe-
nitus in aliqua sciarū primaz: tunc oportet vt in illa or-
te exercetur. 22

Qui enim semel uel bis in die sumere
cibum consueuerunt: si a solito usu in-
alium subito mutantur: nocumtum eis ge-
nerat et defectionem. Quibus autem non ē
consuetudo prandere et prandent: mox defi-
ciunt et aggrauantur corpora eorum: ac tor-
pent: atq; mollescent. si cenāt post: eructu
aut acidum. Alii autē sunt qui nature mol-
liciez patiuntur propterea qd stomachus eo-
rum contra cursum sue nature aggrauatur:
cui uidelicet exinanitio fuerit assueta. nō at
bis impleri: et bis digerere pōt in die.

Inde est qd illis quorum consuetudo
cucurrit ut comedant bis in die: aut
quorum consuetudo cucurrit ut comedant
semel: deinde permurantur subito ad cōtra-
rium eius secundū qd fuit: accidit nocumen-
tum et debilitas: et quorū non est consuetu-
do prandere et prandent: debilitat illos illō
statum: et grauat corpora eorū: et reddit ip-
sos pigros: et molliciat eos. Quod si ce-
nant cum illo etiam eructuant eructuationē
acetosam. et ex eis sunt quibus accidit leni-
tas nature: et causa illi est qd grauat stoma-
cum eorum secundum contrarium eius se-
cundum qd currit consuetudo eius. Quod
est: quia consuetudo cucurrit apud eos ut
stomachi eorū sint uacui: et ut si impleantur
ex cibo bis: neq; digerant cibos etas bis.

In hoc pterea qd nō fuit contentus hypo: vt enūcia-
ret quod euenit eis qui permurant subito ad cō-
trarium eius quod currit cōsuetudo eorū: nocu-
mētum magnū: sed narrat ēt fm quam partes oportet
vt rectificetur illud in vnaquoq; homine: plongat ser-
mo eius. quod ē: qz si ostenderet tm: qz aduenit eis no-
cūmētus magnus apud pmutatōem eorū subito ad cō-
trarium eius quo currit cōsuetudo eorū. esset sermo eius in-
tellectus breuis. Prima ergo permutatio que subito fit
ad contrarium eius quo currit cōsuetudo ē hec pmutatio
quas nunc dixit hypo. f. quorū nō est cōsuetudo vt prā-
deant et prandent. Ipe. n. dixit in eis: qd illud debilitat
eos: et grauat corpora eorū: et facit eos graues: et mollici-
cat eos. et non accidunt in eis acidētia ista: nisi quando
cibus fit super virtutes eorū in loco pōderis. quod ē: qz
debilitas virtutis in eis nō ē ex eis que ppria sunt ei: sicut
qd de cōsuetudine eorū ē vt accidat apud pmutationem ci-
bi. propter hoc ergo addidit in sermone suo: qd corpora
eorum qui regunt huiusmodi regimine: grauant et mol-
liciantur. In eo autem cuius consuetudo currit vt prā-
deat et nō facit illud: enūciat in eo qd scribit: debilitatem
et uis. et nō dicit euz illo grauitatē. quod ē: qz hī apud
huiusmodi pmutationem debilitatur in se. et cum illo ēt
Ipe postq; dixit de illis qui regunt huiusmodi regimine

cuius pmissimus expositionē: qd illud facit eis accidere
pigritiam. Dicit itē post illud: Et timent ex oibus ope-
rationibus: sicut si biceret qd ipi terrent vt cōtēt res ope-
rationis. et hec qd res vere et necessario vera ē: qm ipi
cuius ē hec dispō sentit debilitates fortes. et nō audet p-
pter illud facere aliqd ex opationib⁹ quas faciebat ante.
Deinde dixit itē: Et qd utit euacuatiōe in regimine suo
accidit ei vt existimet qd viscera eius sint quasi suspēsa:
et mingit vrinā acutā et viridē. Et manifestus qdem est
qd significat p smones suum: acutā et vrinā: qd calefacta
ē plusq; de cōsuetudine eius ē calefieri. p viridem autē
intelligit illud quod de cōsuetudine grecoz ciuitatis abe-
nari ē intelligere ex ea. et iuuenimus illud remanere cum
eis vsq; ad hunc finē. quod ē: qz qm ipi vidēt hominē cu-
ius color ē citrinus interrogant euz que sit causa in viri-
ditate coloris eius: pter qd ipi vidcant qd iter hoc vt dicitur:
viridis et citrinus ē dīa. et dicunt de boie qd ē vebē-
mētioris viriditatis qd fuit: et significant pp illō vebemē-
tiaz citrinitatis. et color qd citrinus vere ē color citri.
et vrina huius dispōnis qm pmiscetur supfluitas aquo-
sa: colere rubee clare. quod ē: qz declinatio coloris rubi
clari a colore rubeo ad colorem albus ē euz mensura de-
clinationis coloris citrini ad colorem rub. claz. et scripsit
hypo. itē accētia alia que accēit eis qd huiusmodi regu-
tur regimine. et ego qdem ingraz de eis qm veniā ad
monē ei⁹ in ipis. nunc aut os vt itendamus ad exponē-
dū smonē cui⁹ pmissimus rememorationes. quod est: qd
hypo. addidit ad accētia que accidunt eis qd prandēt p-
ter qd cōsuetudo eorū cucurrit cū illo. qd si cenauerint euz
illo eructuat eructuatiōe acetosa. Et nos qd scimus qd
eructuatio acetosa fit ex frigore stōachi: et fit multatō
ex plegmate qd aggregat in eo ex multitudine ciborū
et qm fit ex cibis tepatis in qritate sua: et virtutes eorū
sūt frigide. Et res cōis i oib⁹ reb⁹ istis ē diligētiatio cali-
ditatis inate qd ē in stomacho: et qd cibi vincit eā: vel de-
fecit et abbreviatio ei⁹ a bñ digerēdo illos cibos: sicut ē
illō qd accidit qritati pue ignis: qm sup eā pūit qritas
multa lignorū: aut qritas equalis humida parua. Deinde
dixit hypo. Et qbusq; qd hoc regunt regimine accē-
lenitas nature. et iuenit in multis descriptionib⁹ leco-
minis qd sūt lenitas nature: nomē aliō simile ei sūt
angustias et ingēdū. et manifestū ē qd qd angustia
et ingēdū accidit ex multitudine ciborū eis qd regunt
h regimine: et difficultas decoctōis: et multitudo p-
mutationis sup lecn: et assiduatio ei⁹. Et nos qd iuenim⁹
by. cōdisse in postremo b⁹ smonis cōfione manifesta qd
digō est similis decoctioni. Inuit ergo p illud qd fuit
caliditate humida vaporosa: nō sicca tenebrosa: sicut est
caliditas febrium. sed caliditas humida vaporosa est si-
cut caliditas naturalis qd est in corporib⁹ animalū. 23

In quoq; oxiremiā emittant: pōt se
ri ut adiuuent sic alleviando se ab his
que ex mutatione diete in contrariū pati-
tur. os itaq; ut post cenam per integraz dor-
miant noctem si hyems fuerit a frigore: si
estas a calore mti. qd si non dormiant diuini-
sime suauiter de ambulādo non cessent. de
iceps uero aut nihil: aut leuia: aut minime
nocua cenent: bibantq; paz vini nec aqua
cōmixti.

Et necesse est istis ut alleuietur ab eis quod aduenit eis apud permutatiōez eorum in regimine ad contrarium. Quod est: quia oportet ut dormiant per quantitatē noctis integre post cenam ipsorum. In hyeme quidem cum custodia a frigore: et in estate quidem cum cautela a calore. quod si nō fuerit eis possibile ut dormiant: perambulent deambulatione multa facili leui: preter quod stent. Cum ergo post illud fuerit: aut nō cenent: aut si cenauerint: cenent cena leui quod non noceat eis: et bibant etiam uinū paucū aqua nō pmixtum.

Et istis qdem rebus ē res vna que cogit ad dicēdum ipas in hoc loco. quod ē: quod hypo. intentio ē vt ostendat quod mutatio eius quo currit cōsuetudo subito nocet corporibus: et qualiter oporteat vt mēdicetur illi quod accidit ex nocumētis huiusmodi: et quoniam vltus ē ei vt faciat illud: tunc sequamur et s̄monē eius. Dico ergo quod plus qdem quod precipit hypo. nō ē vt dormiant somno multo lōgo spacio: sicut qdes est mant plures expositoz post cenam: sed sicut regit itenitio huius s̄monis: post pradium. quod ē: quod nō ē simile vt significet p̄ s̄monem suū: Per q̄tates noctis integre: nisi s̄onus diei nō s̄onus noctis. Quod autē dixit ē post illud vbi dixit: quod si nō fuerit eis possibile vt dormiant: deambulet deambulatione leui multa: p̄ter quod stent. et cum fuerit post illud: aut nō cenent: aut alleuiet cenas suas: testificat quod ipse p̄cepit vt sit somnus post pradiū. Quod ergo fieri oportet: ē vna duarū rerū: aut vt recte scribitur cum sit erronea et scribatur. quod ē: quod vt dormiant p̄ q̄tatem noctis integre post cibos suos: in hyeme qdem cum custodia a frigore: et in estate qdem cum cautela a calore: aut si seruetur scriptura in qua ē p̄ cenas eoz s̄m quod ipa est vt intelligatur ab eo sermo eius scdm hunc modū. quod ē: quod oportet vt dormiat nunc ante cibos suos: sicut dormiebant ante post cenas suas per quantitatē noctis integre: ita vt sit sermo eius: post cenas suas: adiunctus ad s̄monem: per quantitatē noctis integre. Illud autē quod ipse precipit p̄ ipm. s̄. sermonē de dimissione cene: et minoratione eius: et alleuiatiōe ipsius eius intentio est intellecta manifesta. Quod ē: quia vult vt figatur et quiescat stomachus: et cōfortetur p̄ illud quod transiuit per ipsos de labore qui euenit ei ex grauitate cibi quo vltus est: nō scdm cōsuetudinem. et cōs̄fert in hoc etiam vt sit illud quod bibit paruum nō mixtum. Quod ē: quia oportet vt caueatur et custodiatur eū tus rugitus: et eius quod humectat stomachum: et ifrigidat ipm. Et causa in illo est quod grauat stomachum ex multitudine ciboz: et quod aduenit etiam ex vino. oportet ergo vt sit impermixtum calefaciens et confortans stomachum. Hec est ergo intentio s̄monis sui. reliqua autē que sequuntur ipm manifesta sunt.

Et similiter autem et qui bis in die comedere consueuerunt: si prandium dimiserint: corpora eorum in se deficiunt atque ab oī ope exēdit: precordia dolent adeo: ut eoz viscera sibi suspēsa esse videantur: urī

na colerica viridisque coloris sterqus i cēsū. quidam autem oris amaritudinem: oculos obductos: tēpora formicātia frigidus sentiunt articulos.

Et similiter qui consueuerunt in die bis comedere: quando dimittunt prandium: mollificantur corpora eorum: et debilitantur: et cessant ab omni opere: et accidit eis dolor in precordiis suis: ita ut existiment quod viscera sua sint suspēsa: et fit urina eoz urina acuta viridis coloris: et sterqus eoz incensum: et ex eis sunt quidam qui inueniunt in ore suo amaritudinem: et lucuntur oculi eoz submersi: et tempora saliant: et ifrigidantur extrema eoz.

Reliqua que sunt in hoc s̄mone ex eis que sūt similia eis que accidunt eis qui cibant non s̄m quod currit cōsuetudo iam exposui: tunc cum exposui illa accidentia. In eo autē quod ē in ipso preter illud quod est in sermone que dixi: ego suz dicens nūc quod dixit hypo. Et ē sterqus eoz adustus. et manifestus qdem est quod adustio et incendium accidunt stercozi ex caliditate. quod est: quod corpus sit in eo qui dimisit cibos suos quo cucurrit cōsuetudo eius sicca et vehemētius ignitum. Deinde dixit: Et ex eis ē cui accidit in ore eius amaritudo: et ē ille super quem ex eis ē vincens quod naturam colera. et iquit. Et inuenis oculos eoz submersos. et causa in illo est exsiccatio vtrorūque a causa p̄pter quaz aduritur stercoz. Per saltus autē temporū vult quod venax pulsatiliū que sunt in eis pulsus ē manifestus. et causa in illo est declinatio caliditatis inate ad caliditatem igneam in naturis super quas quod vincit ē colera. Extremitates autē corporis ifrigidant in eis tūc cum implet stomachus materiis que sūt de genere colere mordacibus eū et ledētibus ipas quare resoluit ab eis virtus: tunc et ifrigidant extremitates corporis.

Purini vero qui prandium obmiserunt: cenam nequeunt explere quia si cenauerint stomachus eis grauat somnum vero molestiorem quod si pransi fuerint ducunt.

Et plus qui dimittunt prandium: non est possibile eis ut compleant cenam suam et quando cenant grauantur stomachus eoz et fit somnus super eos molestus plū multum quam si ipsi precessissent et pransi fuissent.

Super quem narrari idest naturaliter vincit colera: et moratur preter quod prandeat scdm quod currit cōsuetudo eius: refugit ipsemet a cibo propter maliciam dispositionis sui stomachi. Qui ergo cogit se ipsum: et sumit ex cibo: grauat illud super ipsum: et conuertit eum: et fit molestus ei propter illud somnus eius: sicut dixit hypo. et significat illud quod ipsi morantur super lectos suos cum dispōne mala.

Que accidentia siquidem etiam sanis contingunt ex immutatione diete diei

medie in cōtrarium q̄ solebant: iustum est apud me ut ne quicq̄ subiungat aut subira batur.

Quando ergo accidunt ista accidentia sanis propterea q̄ ipsi mutāt regimē suum in medietate diei ad contrarium eius quo currit cōsuetudo eorum: tunc rectificatio maior apud me est: ut non addatur neq̄ minuatur.

Inuenimus hypo. intrōmittere in positionibus sermonis sui in accidentibus extraneis: que ipse narrat accidentibus eis qui mutant cōsuetudinem suam subito ex sanis summam sermonis que similis est narrationi accidentium que accidunt sanis. quod est: quia manifestum est q̄ si ex nocumento mutationis corporis in medietate diei in sanis cōsequitur hec summa tunc forsitan quādo accidit illud infirmis plus multus ē tunc de hypo. post illud redit ad narrandum accidentiam que accidunt eis: in eis que sequuntur hunc sermonem.

Senim ei qui semel in die contra cōsuetudinem suam comedēdo tota die uenas euacuauerit: et post solito more cenauerit: corpus grauatur scilicet post p̄ternisum prādium uexatione corporis ac defecatione: post cenam uero grauedine sequēte.

Igitur illius qui comedit non secundum q̄ currit cōsuetudo eius semel: cum unius die suo toto euacuatione uenarū et cenat super q̄ currit cōsuetudo eius grauatur corpus: tunc oportet ut grauetur plus multum: si cum dimittit prādium fatigat illud ipm et debilitat: tunc cum cenat grauat corpus eius.

Inuenio huius sermonis est illud quod ego narro. Dicit hypo. Si quis dimittit prādium p̄ter q̄ currit cōsuetudo eius: cum cenat minus q̄ currit cōsuetudo eius in ea grauatur super ipm corpus eius in nocte: tunc q̄to forsitan grauabitur plus multum si compleuerit cenam suam: sicut cucurrit cōsuetudo. Inquit humain: oportet ut intelligas a Sal. ex sermone eius minus q̄ cucurrit cōsuetudo eius q̄ co vit ea: non in cena tantus: sed in duobus cibariis humai. pradio et cena: quod est: quia hypo. dixit: Et cenat sic ut de cōsuetudine eius est ut faciat. Interio ergo Sal. in sermone suo: cum cenat minus q̄ currit cōsuetudo ei vit ea: non est possibile ut intendat per eam contradicere hypo. sed cum cōparat quod comedit nūc ad q̄titate quas comedebat in pradio et cena simul: dicit minus q̄ cōsuetudo eius fuit vit.

Iterum cenent post largiorem uenarum exinanitionem: multo magis corpus aggrauatur.

Et si redit iterum et cenet postquam unius diei euacuatione uenarū spacio longo: grauat corpus eius plus multo.

Quidam eorum qui dimittunt cibum econtrario eius quo currit cōsuetudo eorum minorat ipm cibum ieiunii sui: et quidam eorum prolongant illud spaciū. hyppocrates ergo dicit in istis qui prolongant: q̄ grauitas corporis eorū fit multo plus.

Iuat itaq̄ corpus et uenas p̄ter solitum exinanientes si ab his que in eadem die patitur: tuēdo se a frigore et calore atq̄ labore alleuietur: quia illius passio in his quoq̄ duplicatur: cena quoque sua leuior fit solito: nec sicca sed humida sit: potus uero non sit aqua mixtus: nec cibi quantitate minor: postera autē die prādium alleuiet: sicque gradatim ad solitum reuertantur uis.

Iuantur etiam qui utuntur euacuatiōne uenarum secundum contrariū cōsuetudinis eius: ita ut alleuiant ab eis que eis eueniunt in illa die secundum q̄ narro: cauendo a calore: et frigore: et labore. Est enim molestum tolerare illa: et alleuiet in cena ab eo quo cūcurrit cōsuetudo eius: neq̄ sit quod cenet siccum sed humidum: et bibat uinum suum non commixtum: quod nō sit minus quantitate cibi sui. Cumq̄ fuerit a mane huius diei alleuiet prādium suum ut redeat ad illud quo currit cōsuetudo sua gradatim.

Inuenimus q̄ sicut hypo. rectificauit per regimen quod dixit: nocumenta que eueniunt eis q̄ cibantur aliter q̄ currit cōsuetudo eorum. Similiter etiam nunc inuenimus: q̄ ipse rectificat nocumenta que accidunt ei qui dimittit cibum. Precepit ergo in primis ut caueat a calore et frigore et labore. Deinde dixit: Quod est: q̄ ipm tolerare res istas est ei molestus: et p̄cepit post illud ut alleuiet in cena sua ex eo quo cūcurrit cōsuetudo eius: Quis inueniamus plures homines facere contrarium huius actionis. quod est: q̄ ipsi p̄cipiunt ut ille qui p̄hibetur complere prādium suum p̄pter quasdam occupationes: compleat illam diminutionem hora cene: p̄ter q̄ sciat: quia q̄uis corpus uere uideat ut compleatur quod minuitur de cibo eius: uerū tamen stomachus eius non potest digerere illud p̄pter illud quod aduenit ei de nocumento propter longitudinem ieiunii: et cum hoc quod p̄cipit hypo. de alleuiatione cibi: p̄cepit etiam ut sit humidus. quod est: quia humidatio est cura conueniens stomacho et corpori q̄ exiccatum est exiccatione uehementi. et uidetur etiam ei ut eorum stomachus cōfortetur potu uini: et p̄cipit ut sit quod ex eo bibitur non cōmixtum neq̄ diminutus a q̄titate cibi. quod ē: q̄ uinum aquatus cōmixtum debilitat stomachus: uexat bibere q̄titate quam ex eo ē conueniens stomacho qui exiccatus ē. Et p̄cepit etiam ut sollicitudo habeatur de esse regiminis in eo cui aduenit nocumentum s̄m hunc modus: in mane illius diet: p̄cedat enim et alleuiet de cibo suo quem comedere consueuit: ut redeat corpus ad illud quo currit eius cōsuetudo

gradatim. i. paulatim.

30

Quorum uero in summo corporis colera dominatur ipsi plurimum hoc molestius patiuntur.

Quorum uero ex istis super superiora corporis colera uincens fuerit: tolerare huiusmodi res secundum plurimum est molestius.

Item dixi ego et paulo ante de illo super quem colera est uincens: quod tolerantia eius quando permutat regimen suum: subito ad ieiunium est molestior. Tolerantia eius super quem uincit phlegma. quod est: quod colera uincit super formas corporis eius et stomachum eius velociter. Causa autem propter quam non absoluit hyemones suos et dicit: Super quem uincit colera: sed ad didit ad illud superiora corporis eius et colera rubea clara que notatur colera citrina: aut colera rubea quando natus in superioribus stomachi necessario est: in illo cuius dispositio est illa: quod uincens super ipsum est colera in superioribus corporis eius. Et quando est descendit et ad inferiora notatur colericus in inferioribus corporis sui. quod est: quod in iuuenis faulus sacerdotis: quia uincens super formas corporis eius esset phlegma. verumtamen colera rubea clara natus in stomacho eius omni die. ita quod necesse erat ei vomere ex ea in primis. Quia non paruum: aut in balneo: aut post exitum eius ab ipso. In audino autem philosopho quia iuenimus quod fuit uincens super complexione eius colera: verumtamen illa colera descendebat in eo ad inferiora intestina. et parum quidem iuenimus eum vomere coleras citrinas: et iuenimus paucitatem domini colere super egestidem in saulo secundum multitudinem domini eius super ipsam in audino. Qui ergo dimittit abusus suos e contrario eius quo currit consuetudo eius: et est uincens super formas corporis eius: et in stomacho eius colera rubea: oportet ut accidat ei sicut paulo ante dixi. In eo autem super quem est uincens colera in stomacho eius tunc: iuenimus accidentia que accidunt propter molestias tolerantie illius super eius similia accidentibus que accidunt in eo super cuius formam corporis et stomachus est uincens colera. Reliquorum autem accidentium: quidam non accidunt ei penitus: et quidam eorum accidunt: sed ipsa sunt quietiora et tranquilliora. quod est: quod hypo. precessit et dixit de eo qui dimittit cibum suum secundum diuinitatem quo currit consuetudo eius: quia terretur ab opibus: et doleretur eius percordia. i. os stomachi et putat quod viscera eius sunt suspensa: et minigit urinam acutam viridem: et aduritur stercus eius. et ex eis sunt qui iueniunt in ore suo amaritudinem: et sunt oculi eorum submersi: et saliuunt ipsa eorum: et irrigantur ipsis extrema. et quidam horum accidentium accidunt plus ei super formas corporis cuius uincens colera est: et quidam eorum accidunt plus ei super cuius stomachum est colera uincens: et quidam eorum accidunt utriusque simul dispoñe vna. Dolor autem percordii. i. os stomachi accidunt ei in cuius stomacho est uincens colera: et accidunt ei propter id terrorem ab opibus et frigore extremitatum. Urina autem acuta viridis coloris: et adustio stercoris: et submersio oculorum: et salitatem percordii: accidunt ei super formas corporis cuius colera est uincens. Accidentia autem que accidunt utriusque simul sunt exstimatio eorum: quod quasi viscera eorum sunt suspensa: et amaritudo os eorum. quod est: quia ipsi sentiunt propter ieiunium quo non currit consuetudo: quasi ipsis viscera non sunt fixa. Amaritudo autem os accidunt ei super formas corporis cuius uincit

colera est cholera: non accidunt secundum quod ipsa sit accidens quod eueniat propter in ore: sed quia sensus eorum de ea non fit. propter in si illic. quod est: quod natura iter omnia membra apposuit os appetitum suum saporem. Adustio autem cibi fit plus in eo ex cuius epate effundit colera ad ipsum stomachum et natus in eo: et fit minus in eo in quo colera illa descendit inferiori. quod est: quod colera in istis mordicat intestina: et facit ea propter ad euacuandos. In illis autem nocumtum est in stomacho: et propter hanc causam fiebat quod audino egerebat omni die bis: et quia egerebat ter: et saul quia non surgebat oio. quod est: quia intestina si non mordicant ea quidam res mordicant aut grauat ea multitudo fecis: non puocant illum cuius sunt ad euacuandos. Et nos quidem non iuenimus unumquodque horum duorum accidere ei super superiora corporis cuius uincens est colera quia dimittit usum cibi. quod est: quod intestina eorum non mordicat colera: quoniam ipsa ascendit ad os stomachi et mordicat ipsum: et ledit ipsum: neque inuenimus intestina etiam grauari in eo quod nihil comedit. si

Quorum autem phlegma eis dominatur est: maxime si ieiunent contra consuetudinem suam lenius et facilius ieiunium ferunt: quare semel in die preter usum comedere facile sustinent.

His autem super superiora corporis quorum uincens est phlegma: tolerantiam ieiunii contra consuetudinem secundum plurimum uehementior est. per hanc ergo causam etiam fit tolerantia eius in suscipiendo cibum in die semel contra consuetudinem facilius.

Hippocra. dixit in eis que sunt premissa: quod tolerantia illis super superiora corporis quorum uincens est colera suscipiendi cibum in die semel est molestior. Nunc autem iuenimus eum cum tendit ad sermones in eis super quos est uincens phlegma dicere in primis: loco susceptionis cibi semel ieiunium. Posuit ergo permutationem suam ex re cuius nocumtum est manifestum ad res cuius occultatur nocumtum secundum rationationem. quod est: quia conuenientius est ut suscipiat ille qui prohibetur ab acceptione cibi die suo toto contra consuetudinem nocumtum plus: et non suscipiat quod dimittit cibum tamen minus illo et tolerantia super quem uincens est phlegma ieiunium est tolerantia facilius: quod tolerantia eius super quem est uincens colera: tunc manifestus est quod tolerantia in susceptione cibi semel est facilius. Causa autem tolerantie eius super quem uincit phlegma ieiunii et susceptionis cibi semel: iam ostensa est in eis quod premissa sunt ex sermone meo super quem uincit colera. quod est: quod ieiunium facit os amarum uehementius quod fuit humor aut phlegmaticus quia digeritur in illo spacio conuertitur et mutatur ad sanguinem. In aliqua autem duarum colerarum non est possibile ut redeat ad substantiam sanguinis quid est: quia colera citrina generat quia calefit res pinguis que est in sanguine: Melancholia autem generat: aut ex uehementia adustiois co. citrine: aut quia aduritur res grossa ex eis que sunt in sanguine. Generatio autem phlegmatis preedit in cibis illis in quibus uincens est phlegma generationes sanguinis. et conuersio eius cuius dispositio est hec: ex cibis ad sanguinem fit mediante sanguine. Et nos quidem iuenimus hoc accidere non in cibis malis tamen: sed in uno quoque est ciborum: de quibus putatur quod sunt in fine bonitatis: sicut panis

et triticus: quod notatur caddarusus et pisces. Expositio autem qua exposui in hoc sermone est ad meliores descriptionum et rectorum eorum. quod est: quia res que scilicet ex hoc sermone quod do legimus se: vera certe et inuatiua ei quod precessit ex primis monibus. et hec quidem est melior intentio ad quam intenditur in exponere. veritatem non inuenit hec descriptio in omnibus libris: immo inuenit in quibuslibet libris in ea sumum eius quod inuenitur in quibuslibet. Et inuenimus hunc sermonem in vno quoque librorum contrarium quod inuenimus in alio eius. sit ergo per illud falsus inconueniens et quod precessit. 32

Hanc autem nostre ad hoc significatio nes sufficiunt: quod maxima mutatio in his que nostre nature accidunt corporumque figure: generat morbos.

Iste est ergo terminus significationum sufficientium in hoc quod permutatio magna ualde in accidentibus que accidunt in naturis nostris: et forma corporum nostro rum proprie generat morbos.

Omnia nature significat apud hypo. res multas in hoc autem loco illud quod currit per mentem meam est: quia significat per illud complexionem corporis: et similiter etiam tu inuenis eum nominare compositionem membrorum in hoc sermone formas: et ingrediuntur in complexionem membrorum natio eius quod natus ex colera in superioribus corporis: et sedimen quod in ea residet iherius: et suspensio viscerum: et paucitas fixationis eorum. quod est: quia stomachus quoniam est magnus natura adheret visceribus: et retinet ea apud repletionem eorum ex cibo. et quoniam euacuatur ex eo dimittit viscera expagitari: et contrahuntur et colliguntur. et propter hanc causam sentiunt illi quorum sunt in visceribus suis quasi ipsa sint suspensa. Sed quod colera rubra natus in quibuslibet corporibus supra stomachum: iam dixi illud in eis que sunt premissa: et enunciaui quod illud sit quoniam mutatur situs vene que effundit coleram ab epate ad intestinum quod nominatur duo decim digitorum. veritatem quandoque continuatur ex eo parare: sed cum stomacho. In istis igitur inuenimus coleras nature: sed in aliis hominibus inuenimus eas totas dederunt iherius. 33

Non igitur oportet multam exinanitionem uenarum fieri ante suum tempus nec dari cibum in statu et acumine morborum nec dietam subito in his: neque in illis: nec aliis semper permutari.

Non est ergo possibile uti euacuatione uenarum multum in hora non sua ne que dare cibum in hora status egritudinis et inflammationis earum. neque est possibile etiam mutare regimen subito: neque apud istos: neque apud illos.

Non scripsit hyppocrates hunc sermonem secundum ordinem et serie. quod est: quia oportuit ut adiungeretur ad illud quod dixi ante ipsum: donec fieret totus sermo secundum hunc modum: Et super superiora corporis cuius cuius horum colera est vincens tolerantia eius huiusmodi rerum secundum plurimum est molestior: Et super superiora corporis cuius vincens est plegma: facilitas tolerantie ieiunii

super seipsum contra consuetudinem secundum plurimum est uehemetior. Propter hanc ergo causam etiam sit ipsum tolerare susceptionem cibi in die semel contra consuetudinem facilius. non est ergo possibile uti euacuatione uenarum multum in non sua hora: neque dare cibum in hora status egritudinis et inflammationis earum. quod est: quia hyppocrates cum compleuit sermonem in quo ostendit quod permutatio magna in regimine nocet sanis neque in infirmis: tunc necessario sequitur illud cum re quod similis est rememorationi eius earum que dixit. et dixit: Non est possibile multum uti ieiunio in non sua hora: cum ergo ostendit illud ad quod ostendendum intendit per istas res quas dixit: permutatur ad sermonem alium quo ostendit rem primam eandem: et quod uenit istis rebus leuissimis super quas conueniunt est secundum similitudinem studii in sermone. Inceptionem autem huius sermonis feci etiam inuenimus ipsum ponere ex hoc sermone similitudines. et est sermo eius. Hic est ergo terminus significationum sufficientium in hoc quod mutatio magna in accidentibus que accidunt in naturis nostris et forma corporum nostrorum generat proprie egritudines. Et inuenimus sermonem sequentem continuum cum eo hunc sermonem: Et alicui inest ut dicat etiam res alias multas et conuenientes et fraternas istis rebus accidentes stomacho: Et ego quidem exponas hunc sermonem in sequentibus. Nunc autem ego sum rediens ueniens super sermonem: quod ad exponendum premissi: et intentio quidem illius sermonis est hec intentio. non est possibile uti fame cum multitudinem neque permutatione in regimine in hora status egritudinis et ieiunio ad uadum cibum: sicut non est possibile uti contrario illius subito. Et manifestum est: quod sequitur hunc sermonem: quod regimen oportet ut sit secundum quod monuit hyppo. et summa illius est cautela a permutatione subito ad contrarium. 34

Et alia his conuenientia dicemus de his que stomachus patitur: quod uidelicet cibos solitos etiam si sint illauidabiles lenius ferret: et potus similiter: insolitos autem egrius: etsi non sint mali cibi et potus similiter.

Et alicui inest ut dicat etiam res alias multas fraternas istis ex rebus accidentibus stomacho: et sunt quod tolerantia sumendi cibos quos comedere consuetudo fuit: quanuis in natura sua sint illauidabiles est facilius super eos: et similiter potus. Illi autem tolerare cibos quos comedere non consueuerunt est molestius: quanuis non sint mali: et similiter etiam potus.

Et consuetudine hypo. est ut significet per sermonem suum: fraternas: res similes: sicut si dicat aliquis: res conuenientes in genere sunt propinque ualde homogenee: quoniam relique fraterne sequuntur fratres in illo sicut fratres sorores: et filii fratris patris: et filie fratris patris: et reliqui qui sunt similes istis. In reliquo autem quod est in isto sermone manifestum quidem est quod hypo. ostendit illud quod iam declarauit a principio sermonis sui: et summa illius est quod res consuetudinis est res fortis ualde. et permutatio ab ea contrarium subito nocet corporibus nocumens to maximo: 35

Quapropter eos qui multam carnem et alia et similia magnam vim habentia contra usum recipiunt non uebementer admiror huius esse qualitatibus et in stomacho quedam plus faciunt doloris aliis: et alia minus. sed si ea que subsequuntur perpendendo perceperis necesse est ut in hac nostra portione nostrorum ciborum uebementius admiretur.

Et omni autem quod facit susceptio carnis multe contra consuetudinem: aut allei: aut anuidem: aut lactis eius: aut ramorum eius: aut reliquorum que illis sunt similia ex cibis quibus proprie insunt uirtutes magne non admiror. s. ex omnibus quorum est hec dispositio: quod quedam illorum faciunt dolorem in stomacho plus: et quedam minus et si tu consideraueris et sciueris reliqua que sequuntur illud.

Et sic dicens in primis intentionem sermonis: deinde redibo post illud ad loquendum de iuuamentis que accipiuntur ex rebus particularibus que sunt in eo. Dico ergo quod intentio huius sermonis est: quod non oportet ut sit admiratio ex nocumeto quod accidit super corpora ex permutatione in regie ad illud cuius virtus ex cibis et potibus est et tuus magna. ex nocumeto autem accideret ex permutatione ad cibos et potus: quorum virtutes sunt debiles: quibus etiam non euacuatur quod nocent: necessario cadit admiratio hec est ergo intentio huius sermonis. Res autem particulares que sunt in eo sunt istae quas dixit hy. in principio huius sermonis. Libi quorum virtutes sunt fortes cum nobis suis: et sunt comestio carnis multe: et allei: et anuidem: et lacte eius: et ramorum eius. et manifestum est quod significat per lac anuidem et ramum eius: quod sermo eius. In alleo et anuidem et lacte eius et ramis ipsius est sermo absolutus. Ad comestiones hoc carnis addidit cum multitudine. quod est: quia uirtus non magnificatur nisi quando comeditur cum multitudine. quod autem comeditur cum equalitate. tunc uirtus eius non est magna. in sermone autem sequitur hunc sermonem inuenimus hy. permutari ad dicendum cibos quorum virtutes sunt debiles. s. sorbitionem factam ex simula ordeis: et panem factum ex ea et calidum et mundum: et illud ex quo furfur non auferretur. Deinde dixit post istos cibos spes similes ordeis: ex ea recentes: medias: et antiquas: et potus vini: et potus aque: quoniam mutetur illud contra consuetudinem: et potus uini puri commixti. Addidit ergo ad illud dicens. Et uinum aquatum commixtum molliciat stomachum. s. humectat eum: et debilitat ipsum: et generat in intestinis ventositates. Uinum autem purum facit saltum in temporibus. et grauitatem in capite: et sitim. et non facit uinum purum has operationes nisi propter caliditatem. aquatum uero facit contrarium earum propter humiditatem et suam frigiditatem. Et dixit et quot sunt species uinorum. aggregatur ergo ex omnibus que ipse dixit in incepto sui sermonis sermo uniuersalis: et est: quod omnis permutatio subito extra cursus consuetudinis nocet corporibus nocumeto maximo.

36

Non enim contra illud est. Immutatio

ergo diete fit in his tantum: cum corpus non fuerit a dieta immutatum: nisi ad uegetationem uirtutis. unde necesse est ut addamus in cibo: et non in defectione: unde necesse fit subtrahi.

Et oportet ut mutemus in hac parte sermonis nostri sermonem contrarium ei: et dicamus quod permutatio in regimine quando administratur in istis preter quod corpus permuetur non ad uebementiam in uirtute: tunc oportet inde ut addatur in cibis: neque ad debilitatem: et oportet ut minuatur ex eis.

Non est possibile ut sit adiutorium in sermone absque alteratione ab eo: ita quod ipse sit uerax. quod est: quia hy. diuisit sermonem suum in duas diuisiones: quarum una est sermo quem bonus efficit: et altera est sermo contrarius ei alterat usque ad finem hunc a sermone quem ipse bonus efficit: deinde redit nunc et uenit ad alterationem a sermone altero. alicui. n. test ut dicat in eo qui uidet illas finiam: quod magis simile est ei quod egri iuuantur permutatione magnas in regimine: quoniam dispositio in eis iam permutata est ad contrarium eius secundum quod fuit. quod est: quod fuit in eo quod precessit sana: et facta est egra nunc. Et hy. quidem contra dicit hunc sermonem in eo quod premissum est ex sermone eius sermone uniuersali: et est sermo eius. Verumtamen oportet ut permutationis res currat secundum rectitudinem: et securetur cum ea cautela: et significat super intentionem sermonis sui secundum rectitudinem: per res multas: et aggregat illud cum breuitate et dicit: non est ergo possibile ut administretur uacuitas uenarum cum multitudine in non sua hora: neque dare cibos in hora status egritudinis et inflammationis earum: neque est possibile etiam permutare hoc regimen subito: neque apud istos: neque apud illos: oportet ergo ut hy. iam precedat et contradicat huic huic sermoni quem dixit nunc: cum ipse dixerit de sermone suo contrario sermoni suo: et addat in eo nunc etiam et dicat: et oportet ut scias cum hoc etiam uebementias uirtutis infirmis: et dispositiones cuiusque egritudinum: et reliqua que dixit post illud in sermone suo. super cuius expositionem ueniam successione huius sermonis. **¶** Dum autem. Inquit Sal. et narravit in illo res multas quibus fit iuuamentum in expositione eius: et significatur per eas certitudo eius. Cum ergo eripit in narratione exemplorum que ipse attulit ex sermonibus hyppo. quasi oblitus est exponere ipsum. Et dixit quod hyppo. precessit et contradixit illi sermoni: et non certificauit quia est ille sermo. et propter illud cum Sal. iam prius dixerit: quod oportet ut per expositiones intendantur dilectio hominum ut per eas etiam inueniatur debiles ex eis: nunc visum est mihi ut exponam sermonem hyppo. secundo: et exponam ipsum per meipsum cum expositione que conuenit ei.

37

Oportet ut uitemus in hac parte finem sermonis nostri sermonem contrarium ei: et dicamus quod permutatio in regimine quando utitur in istis preter quod sit mutatio corporis non ad uebementiam fortem: quare necesse sit ex illo addere in cibis: neque ad debilitatem: quare sit necesse minuere ex illis.

Hoc commentum est Humain.
 Hippocrates cum disceptauit de sermone certo quoniam bonum fecit: redit ad disceptandum de sermone falso contrario sermone suo. Sermo autem contrarius sermone suo est sermo eius qui dicitur: quod est quando corpus permutatur de sanitate ad egritudinem: ut permutetur etiam regimine in eo permutatione magna. Et hoc. quidem contradicit huic sermone in eis que premissa sunt sed iudicium rhetorum quod est: quod de consuetudine rhetorum est: ut narrati premissa quod dicitur cui uoluit contradicere. ita quod quando recipit ille sermo non intendit nisi ad contradicendum ei: et contradicere iam transiit per auditum et non recipit. Item hoc ergo inuenimus hoc. precessisse et contradixisse huic sermoni in sermone suo: quod res per mutationis est bona: ueritatem est ut currat res et per mutationem: non enim est ut permutetur subito ad contrarium neque est ut sit uetus ieiunium cum multitudine: deinde fiat reditio iterum subito ad grossandum regimine infirmi in hora inflammationis febris. Secundum hunc modum inuenimus eum contradicere huic sermoni. In hoc autem loco adiungit ad illud quoniam dicentem hunc sermone. quod est hoc. cum dixit paulo ante: quod sanorum corpora agitantur apud permutationem eorum a consuetudine quam habent quod est a seipso et dixit. Et alicui ex eis qui credit contrarium huius sine inest ut dicat. quod agitatio corporum sanorum qui permutantur ab eo quo currit consuetudo eorum accidit necessario. quod est: quod corpora eorum non permutantur ad uehementiam uirtutis: et indigent additione neque ad debilitatem: et indigent diminutione eorum in regle ut consideret per illud super eos sanitas eorum. Sed quoniam eorum corpus mutat mutationem magnam a sanitate ad infirmitatem: tunc est ut in eo regimine permutet et permutationem magnam. Deinde postquam incepit et contradicere huic sermoni: venit cum illa precedenti contradicere eadem: et dixit eam: et adiunxit alias res ad illud: in quibus necesse est considerare et scire eas in infirmis et dixit hunc sermonem.

Eam quo etiam morbi cuiusque dispositionem egrorum uirtutem atque naturam: et in dieta tam cibi quam potus consuetudine oportet ut cognoscas.

Oportet ut cognoscas etiam cum hoc uehementiam uirtutis infirmi et dispositionem cuiusque egritudinis: et naturam infirmi: et consuetudinem eius in regimine ipsius: non illo quidem est cum cibis tantum immo in illo etiam quod sit cum potibus.

Hippo. precepit ut addas ad reliqua quod ipse docuit te ut sit ordo tuus quo ordinas regimine in eo quod habet egritudinem secundum finem rectitudinis: et considerationem in uehementia uirtutis infirmi. et dispositionem egritudinis eius: et consuetudinem eius. quod est: quod summa eius cuius consuetudinem vis est: ut non mutetur forma regis donec appareant signa digressus. et illud quod est quando antecedit et scis quot diebus est possibile ut perueniat egritudinis status: et quod non est possibile est ut mutetur regimine quod narrat in additione et diminutione: quoniam infirmi differunt adinuicem in uehementia uirtutis et debilitate eius. et in complexionem corporis naturalis et in dispositionem egritudinis et consuetudinis quam precesserunt ante eos: tunc ex rebus sunt in quibus cum consideraueris poteris per estimationem artificialem cognoscere additionem et diminutionem in forma regiminis: et significo per sermonem meum formas regiminis: considerationes. scilicet si est ut infir-

mus regatur potu secantiabin: aut aque mellis: aut potu aque tibi: usquequo appeant signa digressus: aut est ut des perisanas ordeis aut aqua eius tantum bis si necesse est: illud in die: aut semel. Per has ergo res quas dixit nunc hoc. oportet ut cognoscatur diminutio et additio in regimine. quod est: quod non est tibi possibile ut scias quando indiget aqua perisanas ordeis quantum oportet dari ex ea: et similiter etiam quando necesse est potare secantiabin: aut hydromel: aut aqua: ueritatem cognitio uirtutis infirmi in inuentione forme regiminis cognitio uirtutis infirmi. an sit fortis an sit debilis: et cognitio dierum in quibus maturatur egritudo: similiter et nunc oportet ut consideres cum illo ad quantitatem uehementie uirtutis: et in uehementia debilitatis eius. quod est: quod superfluitas in uehementia uirtutis et debilitatis eius in additione et diminutione est multa ualde. et similiter etiam dispositio infirmitatis oportet ut cognoscatur: quoniam non est tibi possibile tantum ut consideres an egritudo sit pleuritica: aut peripneumonia: immo oportet ut consideres cum illo qualis sit dispositio in doloribus accidentibus eius ea et in febribus et in eo quod expuitur in siccato. quod est: quod in quibusdam speciebus pleuritica cum quibus est dolor: sit dolor uehementior: et quatuordecim earum dolor est lenior. Et ex speciebus eius sunt cum quibus sunt febres fortes. et in quibusdam earum sunt ille febres quietiores et tranquilliores. et in quibusdam earum sunt ille febres uehementiores. Et similiter etiam quod expuit. nam superfluitates in eo sunt multe sicut dixit hoc. in libro pronosticationis. Et quoniam infirmi diuersificantur in istis superfluitatibus diximus: tunc non est possibile ut narremus illud quod ed narrare uolumus de illo per res quas notant imperici medici conuenientias accidentium. quod est: quod non est possibile ut sciatur superfluitates in quibus superfluit uirtutes alie super alias: aut in quibus addunt febres uehementias: aut mensura additionis quantitatis eius quod expuitur adinuicem: aut diminutio eius et additio eius in colore: aut in odore: aut in dispositione spiritus eius. Sed est necesse tibi quando intelligis hunc cuiusque rerum barum per se singulariter ut compares alias cum aliis: deinde aggreges ex eis sumas uarias. et hoc quidem declaratur bonitas medici et utilitas eius quantum sit illud res una et eadem. quod est: quod qui est solers est dignior ut aggreget ex uirtute omnium barum rerum pronosticarium sumas uarias quod intelligat formam regiminis quod est regere et quantitatem cuiusque ciborum. uirtus autem quod est ignarus inuenis in illo minus. et similiter etiam quod est diligens laborem inuenis eius in illo plus quam illis qui est piger. et exercitatus est inuenis enim in illo plus quam illis cui non est exercitatus. et qui est seruas: inuenis eum in illo plus quam illis cui non est memoria. quod est: quod debilitas uirtutis significat quod est ut detur infirmo abus multoties paulatim et per pat illud et uisificat ipsum si consuetudo cucurrit ut comederet bis in die. Uehementia autem uirtutis significat contrarium illius: quoniam quando consuetudo hominis currit ut comederet semel in die: tunc est ut detur semel ab eis: nam uirtutes significationes significant illud. Et similiter etiam cuius resolutio est facilior: pronocat illud in eo ut detur cibum: et cuius corporis resolutio est difficilior pronocat illud in eo ad contrarium. et in cuius corpore humores sunt subtiliores mali: facit illud necessario cibare ipsum. et cum sunt humores qui sunt in corpore eius contrario illius: significat illud utendum esse contrario. Et additio et diminutio in unoquoque ipsorum non fit per comparationem sui ad seipsum: sed et per inuicem quod

acquiruntur ex ea. Ego autem narravi omnia ista in libro meo
 quod est in via de ingenio sanitatis: et ordinavi sermonem meum
 in eo: et in ordines redigi ut allevietur cognitio eius et ipsi
 us memoria quod est: quod impossibile est quod fuerit possibile hy-
 pocritari loqui in omnibus istis rebus secundum quod oportet
 et cum ordine et serie in libro uno: et est iste liber in cuius
 expositione nos sumus: et proprie cum fuerit primus qui
 invenit has res. Qui autem vidit eas ab hy. sed illud abs-
 que serie: et ordine: deinde singulariter faciat seipsum ut exerce-
 at et curet eas in opere medicine: non est impossibile quin
 sit ei possibile etiam ut addat in expositione eius quod dixit
 hy. et ordine eius: et ipsius serie. Et si potest etiam po-
 nere illud in tractatibus multis erit dignior: ut exposito
 eius de illo sit multo plus. non ergo convenit alicui ut
 obiurgat eum cum inquietudine rei super ipsum in hoc li-
 bro propter multitudinem eius quod superuenit ei ha-
 cidentibus. verum oportet ut scias quod nos ostendimus unum
 quodque accidentium horum declaratione propria in li-
 bro nostro qui est in via de ingenio sanitatis: et quod si red-
 dit ad librum illum per dilectionem eius ad sciendum: in-
 telligit unumquodque eorum: et facit tunc quod iste res dicte sunt
 absque serie inordinate. et quando sollicitus erit de hac sci-
 entia in opere medicine laudabit certitudinem eius. 39

Non etiam in mutatione tua semper
 minime adiungendum est: minui nam-
 que maximum iuvamentum est: si tamen er-
 go tolerabilius sit: et morbus in statu sit us-
 que dum statum compleat et digeratur.

Et oportet ut sit permutatio tua ad ad-
 ditionem minus multum. Quod est:
 quia diminutio universaliter est magis iuva-
 tiva secundum plurimum quando infirmus est
 tolerans: dum permanet egritudo eius statim
 usquequo consequatur statum suum et dige-
 ratur.

Qui forme spiritus cuiusque regiminis intentio
 sit ex rebus quas dicit hy. in eis que sunt premisi-
 sa. Et quod oportet ut sciatur cum illo etiam illud quod
 ipse dixit in sermone qui est ante istum ut sit possibilis in-
 tentio spiritus in vna quaque specierum regiminis: signifi-
 cat super illud in hoc sermone quem ad exponendum pre-
 misimus. Dicit ergo: et oportet ut sit permutatio tua ad addi-
 tionem minus multum. quod est: quia diminutio universaliter
 est magis iuvativa in pluribus hominibus. quod est: quia
 cum sciunt quod in cognitione specierum cuiusque curationis
 est necessaria estimatio artificialis: et quod estimatio arti-
 ficialis non est nisi viri qui intelligit omnes res que ne-
 cessarie sunt in arte medicine. et qui servat eas vel memo-
 ratur earum ut curat operari eas: et exercetur in eis: et quod
 inventio eius cuius sit hoc dispositio est parva valde: ad-
 iungit ad illud quod scripsit hunc sermonem cum dixit
 nunc. Et recte fecit illud. et vult quod permutatio ad dimi-
 nutionem est quando cognitio eius effugit mensuram que oportet
 plus ea que est ad additiones: quod est: quia additio secundum
 plurimum nocet nocimento cuius rectificatio non est pos-
 sibilis: rectificatio autem nocimenti quod accidit a dimi-
 nutione est facilis: quoniam possumus quando videmus
 virtutem tam superatam dare infirmo ex cibo quantam
 parvam. sed quod minuat ex cibo quando pervenit ad sto-
 machum plus quam oportet est difficile in omnibus dispositio-

bus: et proprie in egritudinibus acutis.

40

Quod est: quia diminutio universaliter
 est magis iuvativa secundum pluri-
 mum: quando infirmus est magis tolerans
 dum permanet egritudo eius statim usquequo
 consequatur statum suum ut maturetur.

Non iteravi hanc partem sermonis qui precessit:
 nisi quia novi ut rememorari te facias intentionem
 hy. secundum quas currit consuetudo eius in hoc libro:
 et in libro apborismorum. quod est: quia te oportet quando vis
 infirmus cui sit possibile remanere usquequo ad statum egritu-
 dinis preter quod dicitur: ut prohibeas eum ab omnibus cibis:
 et variis in eo potu quorundam qui bibuntur tantum
 quoscunque potius videris esse necessarios. 41

Quod autem in quibus morbis et etiam
 bus oportet fieri dico.

Et ego quidem secundum hoc sum
 narrans ut scribam tibi in quibus egritu-
 dinibus oportet ut administretur illud.

Item declaratus est quod hy. vult redire postquam con-
 dit regimen univiale in hoc libro: et loqui in res-
 liquis egritudinibus acutis: verumtamen non inue-
 nitur ei liber in hoc. quod est: quia illud quod invenitur scri-
 ptum in hoc libro post sermonem in balneatione. Et si est
 res inuenta in domo hy. inuenies ipsas quas scripsit loco
 rememorationis et descriptionis quibus sit rememora-
 tio: et dispersit eam: inueniens ipsam post mortem hy. et
 propterea hominibus tunc dignum est ut sit illud ex eo
 quod est simile ut sit. quod si est loco libri adunati tunc non
 est ex eo quod sit simile sermoni hy. et similiter etiam res si-
 gnificantes sunt super eum in egritudinibus et morbis:
 quibus sint in eo res multe bone valde. et ego quidem dis-
 cernas illas res cum exponam eas. 42

Et alia his necessaria: atque precipuas
 significationes subiungere parum post
 oportet.

Et homini etiam inest: ut scribat res
 alias fraternas et similes istis rebus.

Item reddit hy. iterum ad illud eundem sermonem
 quem multis certificavit exemplis: et ostendit quod
 permutatio ab eo quo currit consuetudo nocet in-
 firmis. verumtamen cum sit permutatio eorum in illo a reb-
 que accidunt sanis non infirmis. propter illud dixit quod ipse
 se sunt fraternas: et significavit per sermonem suum istum
 quia sunt similes. et significatio super illud quod ipse vo-
 luit dicere: non est significatio propinqua: neque similis:
 neque fraterna: sicut de consuetudine eius est nominare eam
 sed est ipsamet intentio quare intendit: et certificatur tibi in-
 tentio in sermone suo expositione mea qua exponam ser-
 mones sequentes hunc sermonem. 43

Non etque morbi sententiam mobilem sub-
 iungere in quo plurimum sermo no-
 ster continetur: sed quod precellentissimum
 est ibi dicendum est. Morbus autem acu-
 tus eadem die qua initium habet vel postea
 quantuncumque cibi aliqui recipiunt: alii autem
 qualiscunque iuris partem assumunt. Cete-
 ri vero potum in quo panis fuerit infusus

que quidem omnia peiora sunt: quod si his contrariis dietaretur: sed tamen minus nocuum est hoc tempore: quod duobus uel tribus diebus uenas exinanire: transactis uero quattuor diebus uel quinque. huiusmodi dieta impiorum. peior uero bis omnibus uenarum euacuatio. In fine autem huiusmodi diete ante mortem digestionem facta exhibitione: quia et hac et illa dieta utentibus celerius mors plurimum intenditur: nisi quando morbus in perfecta fuerit salute: nec etiam erroris in principio morbi facti emendatio sicut hoc impossibile est sed medicabilior est.

Et melior significatio in illo est: quia non est fraternum intentioni in qua glorificatur sermo noster sed melior sermo in illo est hic. Quidam in quo incipit egritudo fortasse acuta comedit in illo die quo incipit quosdam cibos: et fortasse sumit cibum a mane illius diei. Et ex eis est qui bibit aliquid sorbitionis quecumque fuerit. Et ex eis est qui bibit uinum in quo infusus est panis: sed totum illud est deterius quam si regeretur contrario illius: uerumtamen est minoris nocuenti cum est in hac hora quam si infirmus uteretur uacuitate uenarum duobus diebus: aut tribus ex diebus primis. Et cum pertransirent egritudinis sue quattuor dies aut quinque: uteretur hoc regimine. et deterius illo est etiam ut utatur uacuitate uenarum in illis diebus. et cum fuerit in fine regatur huiusmodi regimine antequam maturetur eius egritudo. quod est quia mors festinat ad eum plus qui regitur hoc regimine: nisi egritudo fuerit in ultimo salutis. Erroris autem qui fit a principio egritudinis non est rectificatio sicut rectificatio huius erroris impossibilis: sed medicatio eius est facilius multum.

In eis quidem que premissa sunt dixit hyppocrates res accidentis sanis quando mutat illud quod currit eorum consuetudo ad infirmitatem per assimilationem: nunc autem dicit quod permutatio eius non est ex via assimilationis: sed ostenditur in ipsa re ad cuius declarationem intendit a principio sui sermonis absque medio: quia dispositio eius est hec dispositio eadem. Consideremus ergo quid sit illud quod dixit hyppocrates: quia non oportet ut precedat et alleuitur infirmos in diebus primis. et cum appropinquat hora status egritudinis impleas corpora eorum. In omni enim sermone hoc quod dixit nunc ostendere intendit nocuentum accidens super infirmos propter illud eundem errorem qui accidit quando appropinquat hora status egritudinis esse magnum: erroris autem qui fit in inceptione

egritudinis recte medicationes esse faciliores: et in sermone suo isto contradicit ei qui incipit ingrossare regimini infirmorum circa diem quartum et quintum antequam maturetur egritudo.

Ecce enim iuuamentum in quo mihi uideor tibi maxime profuturus. Cauendum itaque est ne in primis diebus a principio morbi ab aliquibus iurum que etiam diuersa conuenit esse egrum prohibere.

Ut as: paulo post eisdem refecturus. Idetur mihi quod ex maiori iuuamento quod acquisiui tibi est: quia non oportet ut prohibeas infirmum in primis diebus sue egritudinis a quibusdam sorbitionibus secundum quod ipse diuersificatur: et tu paratus es post paululum cibare ipsum quibusdam illarum sorbitionum.

Ermo hyppo. in hoc loco etiam est ipsemet sermo eius quod dixit in eis que premissa sunt multoties: cum precepit cibari illum cui non est possibile remanere usque ad horam status sue egritudinis absque cibo aqua ordei in principio egritudinis: pariter quod sumat aliquid de fece eius. quod est: quia fortasse coagimur permutari ab eo ad regimen quod est subtilius eo. aut cibare infirmum prope status horam quando necesse est eis: et si fuerit regimen eorum in eis que preceperunt grossius ut permutetur ab eo ad regimen subtilius eo.

Aut enim qui prisanam grossam dant in principio morbi: et nocitiuam ignorant: cum rursus dederunt eam post uenarum inanitionem duobus diebus uel tribus seu pluribus factam. Sunt et alii qui succum eius dant: et similiter nocuum nesciunt esse si dandi principium secundum utilitatem non fuerit: nec quicquam attendunt aliud aut intelligunt nisi quia si prisane grossum ante morbi digestionem fuerit datum ei qui succum sumere consuevit: maxima lesio inde contingit.

Inuenimus qui utuntur a principio egritudinis prisana ordei ignorantes quia nocet infirmo quando precipiunt ut faciant sorbere ipsum illam postquam precesserunt: et utuntur in eo euacuationes uenarum duobus diebus: aut tribus: aut plus illo. et similiter etiam inuenis eos qui utuntur aqua ordei ignorantes: quia nocet infirmo: quando in potum ei dant illam preter quod incipiant dare ei ipsam secundum rectitudinem: et non seruant tantum et sciunt nisi quia bibat infirmus prisanam ordei antequam mutaretur eius egritudo: cum itaque currenit ei consuetudo uti ad eam facit accideri

super eum nocumentum magnum.

Hippo. dicit qd medicis non est scientia de hora in qua oportet dari infirmo pisanam ordeii aut a quam eius. verumtamen ipsi sciunt qd dare infirmo pisanam ordeii antequam maturetur egritudo nocet ei. Quoniam autem illud quod intelligitur ex eo qd sequitur hic ex sermone eius: sunt ille eadem res quas multotiens dixi: visum est mihi vt dimittam ipsum: cum sit sermo eius sanus.

4 6

In quibus plurimum ipsi errore continentur: quippe qui sepius egros euacuatis uenis ad accipiendum ius transmutant: cum potius ab acceptio iure ad euacuandas uenas esse mutandum: maxime si tunc molestus fuerit morbus.

Et ipsi quidem secundum plurimum ex illo sunt super errorem. Quod est: quia multotiens mutant infirmum a uacuitate uenarum ad utendum sorbitione in horis in quibus malum inuaretur permutati onem de sorbitione ad usum uacuitatis uenarum: si contingat ut molesta fiat egritudo in illa hora.

Sermo byppo. quod est: quia multotiens mutant infirmum de uacuitate uenarum. significat per mutationem eorum qua permutant eus permutatione secunda. inde est: quia significat per sermones suum istum: qd permutatio medicorum qua permutant regimen ex dimissione cibi ad utendum sorbitione: est proprie in illa hora in qua sit inuacuitas per usum ieiunii. ostendit ergo per sermones suos istum etiam in hoc loco eus explanatione: quia necessario oportet vt administretur quando consequatur egritudo status iuuu subleuius regimen.

4 7

Multotiens autem et a capite: et a partibus circum peccus crudi de genere colerum attrahuntur humores: unde et illis uigilie accidunt que profecto digestio morbi repugnant: angustia superabundant: et murmurant: et mente perturbantur: oculi quali subito splendore obunduntur: auri cule uocum uuitibus implemur articuli frigent: urina indigesta et spumum subtile et falsum et paruum: sanisque colore tinctum: circa collum sudor: inquietantur flatus et trachus inde sic permutatur: fortius atque crebrius ducitur: tempora planantur: si cui defectio spiritus acciderit: hoc peius est: a peccore cooperimenta repellunt: manus tremunt: pluribus autem inferiora labia palpitant.

Et multotiens quidem attrahunt a capite et a partibus pectoris humores crudos de genere co. et accidunt eis uigilie

prohibentes egritudinem a digestionem: et eorum angustia sit uehemens et murmurant et permiscetur rationes eorum: et accidit coram oculis eorum simile choruscationi: et implentur auditus eorum uocibus: et in frigidantur ipsorum extrema: et urine eorum sunt indigeste: et sputum eorum est subtile falsum paruum tinctum colore puro: accidit eis sudor in eis que sunt circa collum: et accidit eis inquietudo: et mutatur anhelitus eorum in attractione eius ad sursum et fit frequens. et magnificatur. et plana fiunt tempora eorum: et quodcunque istorum accidere facit paruitatem spiritus est deterius et expellunt a pectoribus suis pannos suos et tremunt corpora eorum: et multotiens salit labiis inferius.

Dicit byppocrates: qd omnia ista accidentia eueniunt eis qui regunt infirmos ex medicis regimine malo. i. qui ex eis exsiccant corpus eorum in diebus primis. deinde permutantur post illud ad dandum cibos subito in die tertio aut quarto: aut quinto: aut sexto: antequam consequatur egritudo eius statum suum. inquit ergo ad hoc qd si egritudo consequatur statum suum in uno horum dierum. permutatio eorum in regimine cucurrit secundum rectitudinem: quod est: quia sermo eius. et oportet vt mutetur regimen sanorum in hora egritudinis eorum: uidetur mihi qd esse eius iam declaratum est et certificatum in eis que sunt premissa ex sermone: quoniam cum sint dispositiones corporis quatuor. i. sanitas eius: et dispositio eius ab iniectione hore egritudinis eius usque ad horam status eius: et tertia post istas duas est dispositio eius a principio illius usquequo consumatur consumptione integra deinde dispositio quarta post istas est dispositio eius in qua regitur regimine conualescentis usquequo sanatur sanitate firma: oportet in una quaque harum specierum ut non permutetur a regimine secundum qd est permutatione magna donec permutetur ex illa dispositione secundum quam est ad dispositionem aliam. Cum ergo possibile est ut conseruet infirmus a principio egritudinis sue cum prohibitione uehementi a cibo usque ad statum egritudinis cum huiusmodi regimine non inest alicui vt redarguat ipsum super illud. Et cui non est possibile conseruare infirmus cum hac dispositione: quoniam non securatur quin cadat virtus eius in dispositione illius: tunc manifestus est qd peccauit in hoc quia prohibuit infirmum a cibo prohibitione uehementi cum illud exsiccat corpus eius plus qd oportet: quod est: quia si cogitur ei dare cibum in illa hora in qua oportet vt subleuiet in regimine eius: quoniam status egritudinis iam appropinquat: tunc manifestum est qd corpus eius exsiccat exsiccatione egrediente ab equalitate. Propter hoc ergo dicit byppo. qd sequuntur illum cuius dispositio est hec dispositio ex regimine accidentia mala multa: deinde narrat omnia illa accidentia scilicet unum in uestigio alterius: et ponit primum quod dicit ex eis humores crudos qui sunt de genere colere. et non nominat eos hoc nomine scilicet crudos: nisi quoniam alteratio

supfluitatē apud eū notatur digō: quā nō sit possibile quādo alterat̃ vt nūcīat corp⁹: sicut tunc colere: et virus verūtamē quā sit illud: ita tamē cū natura sit vincens huiusmōi supfluitates: cucurrit cōsuetudo apud eum vt noiet illō qd supat natura ex his digestis: et qd nō supat natura idigestū. et pp illō dixit et i sanie: qz accidit ex ppa tib⁹ quādo maturat̃ vel digerit̃: quā tu nō lucias ali qd ex mēbris corp⁹ nutriri ex sanie sicut nutrit̃ ex bñorib⁹ b⁹ q noiant̃ crudi: et ex phlegmate quādo cōplet̃ digō ei⁹ s⁹ cōplemētū vt sit possibile i eo ut nutriat corp⁹ aīalia: fm hoc iuēim⁹ digōes in hñorib⁹ q sūt de genere colere sicut iuēim⁹ illō sanguinū q ē in apatib⁹ quādo fit sanie. Et itellige nomē digōis in hoc loco fm itentionē pīam generalē: et itentio qdē pīa generalis in ea ē: quādo natura ē vincēs bñiditates potēs cōuertere eas s⁹ virtutem suā. qd at̃ putrefcit ex bñiditatib⁹ in corp⁹ nō spirantib⁹: qm caliditas inata nō ē ei auxiliatrix in aleratione eap: tūc pp illō ē egrediēs a genere ei⁹ qd digerit̃. Et accidit et simile huic multoties i supfluitatib⁹ aquolis q cuacu ant̃ cū vīa: Et pp illō dī in vīa: q ex ea est digesta: et ex ea idigesta: quā nō sit possibile corp⁹ nutriri ex vīa digesta. et nos qdē vīmur hac itēde ex itentōib⁹ digōis. quādo dicim⁹ in choris: aut i reumatismo: aut x⁹ qd egredit̃ de vīcerib⁹ et materio q currūt in opthalmia q sūt digesti aut idigesti. fm hūc ergo modū dī in colera: qd ē cruda idigesta. qd ē: qz colera q ē vehemētis ru⁹ bedis calida fetidi odoris ē idigesta. digesta at̃ ē colera vehemētis citrinitatis: cui nō ē mordicatio pauci fetoris. Dicit ergo by. qz os necessario i eo q regit̃ regie malo: ut effundatur et residet ad stomachū eius colera idigesta de scendēs ad ipm ex capite et pectore in vnaquaqz duarū horarū. s. hora in qua pibetur ifirmus a cibo aut panē famē plus qz os: pter qz federur stomachus eius et qbus dā rebus iuuauis: et in illa hora in qua pmutat̃ ex pbi bñde a cibo vehemētē ad sumēdus cibos fortes. ppe ita tū egritudinū. Deinde by. post illud specificat accidentia alia q accidit̃ ex regimie malo: quorū primū ē vigilie. et manifestū qdē est q vigilie sequūt̃ pbi bñdes uehemē tē a cibis: et susceptōes eorū in nō sua hora. ista duo mul sūt illaudabilia ex regie medicorū. et manifestū qdē ē q ex vigilis accidit ne digerat̃ egritudo: cū somnū se qtur digō. deinde dixit qz uehemēs sit hōz angustia. et manifestū qdē ē q illud accidit eis duab⁹ reb⁹ simul. s. a pbi bñde uehemētē a cibo spacio longoz ab acceptōe cibi fortis subito ppter quē grauat̃ stomach⁹: et quando grauat̃ stomach⁹ malign⁹ fit spūs ifirmi: et accidit ei tribu latio: deinde dixit. Et murmurat̃. et significat p sermone suū istū aut simile illi qd significat sermo q ē ante ipm: qd ē. qz sicut alicui horum accidit tribulatio qn uicit sup ipm melancholia similiter qdā eoz fit uelocis ire multo tiēs qn aggregat̃ in stomacho ei⁹ colera: aut pamaritudo nē que accidit eis in officiis suis ex h⁹ i colera: aut pmix tōe rōis: maz de aptitudie eius ē vt accidat ei q ē uelocis ire: et ei in cui⁹ stomacho aggregat̃ colera et i cerebro eius. Deinde dixit. et accidit ei corā oculis suis simile chorufca tōi. et cā in illo ē eleuatio vaporū qui eleuat̃ ex stomacho: et multitudo sanguinis q ascedit caput. et pīū horum duorū accidit multoties ppterca q ifirmus sumit cibū nō in sua hora. et scdm qdē sit ppter fluxū sanguinis na riū a quo fit crisis: aut ppter pmixtionē rōis que accidit in primo. Et similiter ipletio audit̃ ex vocib⁹: aut ppter vaporē qui eleuat̃ ex stomacho aut ppter ventositatem illatūā que generat̃ in capite. De extremitatibus autem

corporis: et sunt man⁹ et pedes scias: qz ifirmi dant̃ facile qn accidit̃ ozi stomachi lesio aliū ppter famē longā: qn ac cidit in eo mordicatio ex materis q sūt d⁹ genere colere: aut pp mutationē q accidit i eo ex multitudine ciboz q su mūtur in nō sua hora. Ista duo accidit̃ a regie cui⁹ pīmi sim⁹ remeōrationē: et dixim⁹ qz medici pcedut̃ et cōficāt corp⁹ ifirmi i dieb⁹ pīmis: deide pmutat̃ eū post illud lu bito ad vsū cibozū factorū ex granis i hora qua ē cōueni ens vt subtiliet̃ regimē ei⁹. et similiter et iuenim⁹ vīmaz nō digeri qn regit̃ ifirm⁹ h⁹ regie: qm sup sanguinē i hōs ra qua exīccat̃ corp⁹ ifirmi qn nō dat̃ ei in potu aqua ordeī aut hydromel: aut secantib⁹ vinet̃ colera: cū non cōmīscet̃ ei res alia neqz mūdāt̃: sed in hora i qua pmutat̃ ifirm⁹ subito ad vtendū cibū: tūc et qm stomach⁹ grauat̃ et laborat̃ et x⁹tus aīalis. ide ē qz syncopis accidit̃ ppter os stomachi significatōe manifesta cōicē nonē virtutis aīalis ozi stomachi i lesionib⁹. qd ē: qz huic mēbro aduenit lesio ppe ante reliq mēbra ex fame: et ex acceptōe cibi i nō sua hora. ppter has ergo res et fit spu tū corū subtile: falsū: paucū: tinctū colorib⁹ puris. et acci dit sudor ei⁹ circa pect⁹ mī. et aduenit eis igetudo et malicia anbelit⁹. qd ē. qz egritudo manet idigesta pp vñqz qz hōz duoz supfluitatū. s. famē longā et acceptatōes d bi in nō sua hora. et seqt̃ digēnis priuationē spūs qd narrauim⁹. et similiter et sudor q accidit circa pect⁹ pp ca sū x⁹ntis ex fame: et pp illō qd grauat̃ cā ex acceptōe d bi in nō sua hora: et similiter igetudo. ipz. n. ē accidēs qd cōicēnt̃ iñis duob⁹ simul. s. fami lōge: i q iplet̃ stomach⁹ vī rus: et acceptōi cibi in nō sua hora qn grauat̃ eū. malicia at̃ anbelit⁹ i q mutat̃ anbelit⁹ accidit ppe apd acceptōem cibi i nō sua hora nō apd famē. qd ē. qz anbelit⁹ mutat̃ et statio ei⁹ i hora exīit̃ anbelit⁹ ē significatio sup attractio nē et spalmū: quonā attractio ei⁹ ad sursum fit apd extus abelit⁹: anbelitū at̃ cōtrariū huic narrat̃ by. i tractatu fo et. vī libi sui q dī epidimia in egritudib⁹ alguescedat. i. pssimis: vbi dixit: Et reditio duplicata ad iteriora ē lū ille q attrahit attractōes p attractōes et declarat̃ tibi q b spēs ex spēs malicie anbelit⁹ accidit ppter acceptōes cib rū in nō sua hora: nō pp famē ex sermōe by. et fit frequē et magnificat̃ anbelit⁹ i eo q regit̃ regie malo. qd ē qz an belit⁹ frequē et magn⁹ accidit a coartatōe diaphragmati ex cibis retētis in stomacho qn nō supat eos stomach⁹ et dige rit̃ eos bñ qre generat̃ ab eis uētositas. qd ē: qz os neces sario tūc ut miorez itroiz acris i anbelitū pp coartatōes diaphragmati: quā dilatatio pectoris sit eqliis dilata tē ei⁹ q fuit i eo q fuit ante. p qūtarē g: oimūmōis eius quod attrahitur p aerē ad illū s⁹ q fuit ante est oimūmō tio iuuamenti anbelit⁹: et pp hāc ergo diminutionem os necessario: aut ut pdat aīal dilatatōes pectoris sui magnā aut ut ita frequē dilatatio: aut ut faciat duas res simul. et ego qdē iā locut⁹ fui in oib⁹ speciebus malicie anbelit⁹ ser monēs multū i libro meo d malicia anbelit⁹. et anūciat̃ in eo cās facientes illas species: et reliq species malicie anbelitus cū demōstratōe sup illō et sumus cōtenti illis eo qd dixim⁹. verūamen by. dixit post illud: qz rpa pla na fuit in eo q regit̃ huiusmōi regie. Inuenim⁹ at̃ bñe la monē scriptū s⁹ duos modos: quod ē: qz iuenit̃ remeō ratio tpus i qbusdā descriptōib⁹ singulariter: sicut si ei ceret̃. Et applanāt̃ rpa eius: et illud qd itelligit̃ ex hoc ser mone ē: qz rpa eoz trahitur ac lat⁹ aut sursum: et fortasse accidit illud apud tensionē temporū duoz: rēione spāl mi: et tensionē unius eorum: et fortasse accidit apud mol ificationem vnius eorum. Deinde dixit byppo. et quod

facit euenire ex istis accidentibus pulitates spūs ē deteri^r
f. accidentius q̄ narrauit: et pp illud ē repellūt pānos a se
qm̄ illā mātur corpus et accidit eis angustia. et qm̄ q̄s acci
dit in manib⁹ et pedib⁹ eoz tremor qm̄ magnificat nocu
mētuz. Saltus at̄ inferioris labii ei⁹ significat mordicatō
nē uehemētē in ore stomachi: et pp illud fit hoc accēs p
nosticans vomitus humorū acutorum. 48

Que quidem accidentia si in principio
morbi appareant: nimiam mentis ali
enationem significant: et egrorum plurimi
inde moriuntur.

Et quando apparent ista accidentia in
principio egritudinis: significant per
mixtionem rationis uehementem: et moriū
tur infirmi fm̄ plurimum.

Dicit hy. q̄ ista accidentia q̄ narrauit qm̄ accidunt
in principio egritudinis: significant pmixtionem
rōis uehementē: et oī vt intelligas ex sermōe ei⁹
pncipiū egritudinis: in hoc loco totū tps in quo nondum
appet aliqd ex signis digōnis. q̄ ē: q̄ ego inde dixi in
libro meo de crisi: q̄ nomē pncipiū ordinat intēdēs mul
tas: et q̄ intelligit ex huiusmōi noīe pncipiū ē vna diuiz
sionū assūptarū ex diuizōib⁹ eaz ex pnbus egritudinis
vniuersalib⁹: qm̄ dicimus q̄ egritudo ē cōposita ex prin
cipio augmētō et statu et declinatōe: Qm̄ ergo appēt ista
accidentia que narrauim⁹ ante ppe statū egritudinis: si
gnificāt crisi q̄ fiet in pmo: et manifestū gdes ē q̄ illd
fit in egritudinib⁹ ex q̄b⁹ euadūt infirmi: et qm̄ appēt i p
ncipio egritudinis nō ē possibile ut indicēt crisi. q̄ ē:
q̄ nō ē possibile in aliqua egritudinē vt veniat i ea cri
sis in pncipio cū ipsa sit: verū tpa nō significāt tunc nisi
mentis perturbationē. Ego gdes ias locutus sui ē istis
accidentibus sermōe plixus in libro meo de crisi. Qm̄
vult ergo itelligere illud: legat illū. quod ē: q̄ sermo me
us in eo plongatur a narratōe in hac hora: verū ego cō
sentus fui sicut feci in reliqs rebus pteritis: vt faciā in
istis ē: et indicauī sūmaz eozus tantū. Dico ergo q̄ quā
do curā bz natura vt faciat crisi: accidit in corpore ing
etudo q̄ apparet ppter ista accidentia cū significationib⁹
manifestis ex significationib⁹ digōnis. qm̄ accidit autē i
getudo ppter hāc cām pter q̄ natura curā habeat expel
lēdi illas res nocuas: ē illud significatio timoris magni
Et ego qdem de accidentibus a gbus accidit crisi ias loq
cutus fui in expōib⁹ in libris aliis: et narraui naturā eo
ruz. et in quo dissentiūt accidentia que noīantur appentia
post: et ingrediūtur in numeris accidentius etiā signa digō
nis. q̄ ē: q̄ ego exposui libzū pnosticozuz: et libzuz bus
mozuz. et libzū apbozirmozū exposui ante expōnez meā
huius libzi et sermo gdes in re aliqua iteratus multoties
ē ex opatōe eius q̄ diligit prolongatōe sermōis. 49

Qui uero euadunt: aut nato apostema
te: aut sanguine per nares fluente: aut
grosso empimatis sputo liberantur aliogn
non.

Qui autē ex his euadit est eius euasio
aut propter exituram que accidit ei: aut pro
pter fluxū sanguinis narium: aut pp sputum
saniei grossi: per aliud uero non.

Dicit hy. q̄ infirmi moriuntur apud euentus

horuz accidentius. et non dixit illud absolute: sed excepit
cum eo: fm̄ plurimus. et voluit enunciare qualiter sit pos
sibile vt viuāt qdam eorum: tunc incepit narrare illud i
hoc sermone: et dixit: Et ex eis sunt que euadunt: aut pp
exituram: aut ppter fluxum sanguinis narium: aut pro
pter sputum saniei que digesta est maturatione uehemē
ti. Significat ergo cum hoc q̄ ista accidentia eueniant i
firmis ex multitudine humorum. 50

Eq̄s etiā quispiā medicorū mibi rep
tus ē qui egrorum habitudinez cogno
scere queat: sicut oportet: si uidelicet uir
tis defectionem pariantur: aut si ex ipsa ue
narum inanitione: aut ex alia furia: aut ex la
bore egrum efficiente: seu quouis alio tor
pore nature corporis accidente: uel simili
bus accidentibus.

Et non inueni medicos enunciantes q̄
esse infirmoruz: qualiter oportuit eos
cognoscere illud quod accidit eis de debili
tate in egritudinibus: an sit ppter uacuitatē
uenaruz: an stimulatione aliqua: aut labore
eueniente infirmis: aut eo quod euenit ex re
liquis accidentibus propter naturaz corpo
ris: et eius dispositionem: et species illius.

Dicit hy. posuit sermōe suū in fortitudine vir
tutis infirmi et eius debilitate: qm̄ ista duo sunt ex
accidentibus sublimib⁹ que necessaria sūt i cogniti
one regis: iterauit sermōe suū nūc in illo. et dixit. Et nō
inueni ēt medicos narrātes de esse infirmoruz: q̄lter opor
teat eos cognoscere illud q̄ accidit eis d̄ debilitate. q̄ ē
q̄ debilitas sit aut pp uacuitatē uenarū: nā uacuitas ue
narū ē vna significationū significatiū illā significatione
pma. et pp illud inuenim⁹ hy. multoties noīare ieiunium
uacuitatē uenarū. qm̄ de cōsuetudine boīum ē vti noīe
generis sup spēm que ē sub eo: aut ppter labores: aut p
prium sicut dolor: aut q̄ accidit pp mollificationē infirmo
rum in egritudinib⁹ acutis. Et ex ea ē q̄ fit ppter stimula
tionē aliaz: et nō ē facile vt itelligatur itentio sermōis ei⁹
stimulatio alia. q̄ ē. q̄ si itelligit per ipm̄ mordicatōem
accidentē in stomacho: aut i intestinis: tūc manifestum est
q̄ hoc accidēs ē ingrediēs in nomē doloris. et si itelligit p
ipm̄ vigilias aut syncopim accidentem pp os stomachi:
tūc nō ē sermo eius fm̄ xitatē sup q̄b⁹ significat illud. ve
rūtamen d̄ xitate appet uniuerfaliter q̄ cadit: aut ppter
euacuationē q̄ fit p fluxum sanguinis narium: aut vom
itu: aut solutione ventris: aut sudore: aut ppter ieiunius
longum ptransiens illud quod oī: aut propter vigilias:
aut pp fluxum assiduū assellandi: et cū hoc etiam sit p
pter lesionē aut dolorē ozis stomachi donec accidit syn
copis. Et hoc qdem accidēs euenit aut ex multitudine cibo
ruz et gravitatē ipsorū: aut pp q̄litates ledētes. h. n. duo
simul fatigāt os stomachi. et faciūt cadere xitatē eius illo p
cōitatē. oīa autē nocumēta ista eueniūt a cāis māt estis.
Et bec sūt nocumēta alia quoz cāe nō appēt qm̄ cō et po
ris dispō infirmoz sit h̄ dispō: pter q̄ acciderit eis euacua
tio appēs: aut vigilie: aut fames: aut sētiāt i ore stomachi
fui aliqd sit illd q̄ narrauit hy. i pncipio sui libzi h̄ pncipio
cū dixit: et sit nasus eoz acut⁹: et oculi pfuldi: et tpa plana
et reliq̄ q̄ sequūtur illd: quoniā ista dispō corporis euenit

aut a vigiliis: aut a solutione supflua ventris: aut fame: et fit absq[ue] istis causis q[ua]n accidit ut h[uius]modi q[ui] sunt in cor-
pore sunt subriles: et caliditas febris adures. quod e[st]: q[ui]z
resolutio ei[us] quod subtiliatur ex m[em]bris fm hac disp[osi]t[i]o[n]e
fit p[er] euacuato[n]es q[ue] occultatur a sensu: et quor[um]dā boiū
debilitat et virtus p[ro]pter malicias cōplexionis q[ue] accidit
in vno p[ri]ncipiozū quādo aduenit et lesio. Primū ergo i[n]
quo aduenit labor e[st] p[ri]ncipiū quo accidit lesio deinde ser-
mo post ip[su]m duo p[ri]ncipia alia. quod e[st]: q[ui]tu scis q[uo]d una
virtus est virtus que e[st] in nervis: et us p[er]fectio est ex ce-
rebro. Et virtus secunda e[st] illa que e[st] in venis pulsatilib[us]:
et eius p[ri]ncipiū e[st] ex corde et virtus tertia est in venis
non pulsatilib[us]: et eius origo e[st] ab epate. multotiēs autē
accidit malicia cōplexionis p[er] virtutē vnius horū m[em]bro-
rum quecūq[ue] fuerit que ei p[ro]pria existit: et ledūtur per le-
sionē eius etiā due virtutes alie. Magis ergo festinās
in p[ro]ditionē valde: quādo accidit lesio in corde: deinde se-
cūda post ip[su]m quādo ledūtur cerebrum: p[ro]ditio autē acci-
dens ab epate est tardior earū. et sicut ista m[em]bra quādo
ledūtur p[ro]pter malicias cōplexionis que accidit in eis re-
cipit virtus q[ue] propria est illi m[em]bro nocuentur magnus
valde. similiter etiā quādo ledūtur m[em]bra p[ro]p[ri]a
vnicuiq[ue] horū p[ri]ncipiozū p[ro]pter malicias cōplexio-
nis que vincit super ea aduenit nocumētus p[ro]pter cōita-
tem illis p[ri]ncipiis: et ex m[em]bris sunt m[em]bra q[ui]bus non
sunt p[ro]p[ri]a illis p[ri]ncipiis: verūtamē p[ro]pter cōitatē eo-
rum cum ip[s]is in genere: aut in q[ui]busdam p[ro]p[ri]etatis
suis ledūtur m[em]bra ex quibus e[st] p[ri]ncipiū illarū virtutū.
Cum ergo ozi stomachi cōicat virtus animalis in le-
sione accidit syncopis: et quando ledūtur p[er] virtutē ani-
malis lesionem accidit ab eo p[er]mixtio rationis et sp[irit]us
mus: et fortasse accidit ab eo tensio nervozum: verūta-
men iste egritudines quando confirmātur apparent om-
nibus hoīb[us]. in hora autē euentus earum et ipsarū aug-
mento paulatim videntur super plures medicos. et o[mn]i-
quidem vt cognoscantur non quando consequuntur ex
magnitudine vt nō occultetur vulg[is]: s[ed] in p[ri]ncipio eue-
tus earum. et dum permanent in generatione: hoc enim
est melius: q[uo]d si nō p[re]paratur illud: tunc e[st] in hora augmē-
ti earum p[er]culdubio. Videtur enim mihi q[uo]d hy. significa-
uit per sermonē suū istam omnes istas res cum dixit.
et quod accidit ex reliq[ue] accidentibus p[ro]pter naturā cor-
poris et disp[osi]t[i]onem illius et sp[irit]us eius. significauit ergo p[er]
sermonē suū naturam corporis: complexionem eius:
et p[er] sermonē suū: dispositio eius: complexionē ip[s]i[us]
quod est: q[ui]z cuius corpus natura est raram: tunc raritas
eius et euentus syncopis est ei facili[us]: et cuius corpus
est spissum p[ro]longatur egritudo eius: similiter etiā m[em]-
bra. ex hominib[us] enim sunt super quedam m[em]bra
quorum vincens e[st] frigus: et ex eis sunt super quedam
m[em]bra quorum vincens est calor: et ex eis super que-
dam m[em]bra que sunt sicciora: et ex eis quorum mem-
bra sunt humidiora. De natura enim cuiusq[ue] eorum est
vt infirmetur infirmitate que est ei p[ro]pria. Si

Num est nimirum quando egrum in
in diuortii die potum aut cibum: aut ius ac-
cipere permittunt: quia ipsam defectionē
ex inanitione estimant esse. Et rursum ecō-
tra maluz est uirtutis defectionē ex inaniti-
one esse: quod ignorans medicus cibum re-

stringit: quo utroq[ue] errore egri molestat[ur]
uerūtamē hoc ultimum est minus malum
priore: unde tibi familiarius esse oportet.
Siquis enim alius medicus siue plebeius
ad egrum ingressus hoc accidens intellere
ris q[uo]d non dederit ei cibum uirtute existere
debili: ei que ea cibi uel potus que a priore
medico uenia fuerant accipere preceperit:
non est dubium quin egro iuuamentum sit
quod huiusmodi magno hōi dedecus est:
q[ui]a is posterior siue medicus uel uulgaris fu-
erit: uelut mortuum suscitasse uidetur.

Et deterioribus rebus est ut sit debili-
tas uirtutis infirmi per uebementias
doloris et acuitatem egritudinis: et precipi-
atur infirmo accipere ex potu: aut sorbitio[n]e
aut cibo: et precipiens illud existimet q[uo]d de-
bilitas infirmi non sit nisi ex uacuitate quia
ex deterioribus etiam rebus est ut sit debi-
litas uirtutis ex uacuitate uenarū et non sci-
at illud medicus: et constringit super illum i-
cibo. Iste enim error etiā facit accidere su-
per infirmum timorem: uerūtamē minus
multum q[uo]d primus: et est dignior ut de eorū
deatur plus quā error primus. Quoniam
si ingreditur super infirmus medicus alius
aut aliquis ex uulgo et cognoscit illud quod
accidit ei: et precipit eum accipere cibos
et ius a quibus prohibuerat eum ille medic[us]
primus declaratur manifeste iuuamentum
eius infirmo: et dedecus super illum cuius
hec est dispositio ex hominib[us]: est uebe-
mentius multum. quod est: quoniam ip[su]i
dent intrantem postremo: siue sit medicus
aut uir ex uulgo resuscitasse mortuum.

Accidit infirmis multotiēs p[ro]pter dolorē ut desinat
pulsus eorū et efficiat et cadat anbelit[us] eorū et non
mouēatur aliq[ui] motus. et accidit et simile illi ab
acuitate egritudinis. et ex hoīb[us] sūt i[n] q[ui]bus non sit casus uir-
tis p[ro]pter hanc cāz: s[ed] p[ro]pter uacuitatē uēaz et fm q[ui]bus
fuerit illud siue sit p[ro]pter euacuato[n]es fessibile: aut occultas
fessu: siue sit p[ro]pter famem uebementem ille cui accidit illud
propter famem uebementem indig[et] acceptō[n]e cibi et p[ro]
patōe in illo. ille hō cui accidit illud p[ro]pter dolorē aut acui-
tatē egritudinis: indig[et] contrario illius. s. q[ui]z indig[et] inui-
tus euacuato[n]e p[ro]pter nō additō[n]e i[n] corpore suo: et q[ui] ista dat
aliquid ex cibo noc[et] eis nocumēto magno valde. Cui autē
corpus debilitat p[ro]pter uacuitatē uēarū et regit regit subtili-
tate ei illud. verūtamē declaratio illi nocumēti: et eius
termin[us] nō e[st] s[ed] similitudinē s[ed] quā e[st] i[n] p[ri]mo. et fecit illud
turpe q[uo]d e[st] vt nō sciat an debilitat infirmi sit p[ro]pter uacuitatē p[ro]
p[ri]a: aut p[ro]pter dolorē. Et q[ui]at q[ui] sūt i[n] fmōe sūt manifesti. Si

Ego q[uo]d s[ed] s[ed] dicēs significatio[n]es q[ui]
bus o[mn]i significari super unū quodq[ue].

Hippocrates itez fecit fidē in hoc sermone: sicut fecit fidem paulo anteq scriberet libru alium in egritudinibus acutis. 53

Ucine autem sunt he res & his que accidunt stomacho. si enim corpora contra consuetudinem suam magna corpuerint quiete: non possunt statim confortari. Quod si quiesuerint atq; requiesuerint per longum tempus postea uero ad laboris exercitia fuerint subito translata: maluz est. Simili uero modo & singula corporis membra: ut uideret; pes: uel quilibet artuum quiescere solitus: si quando subito ad isolum transferatur laboris exercitum. Eodem modo & in dentibus: & in oculis accidit. Nullum deniq; inuenitur membrum: cui non in idem cōtingat. Molli etiam iacere culcitra preter solitum usum fatigat corpus: super autem duram & etiam sub diuo indurat: si insolitū est.

Upproximant autem rebus accidentibus in stomacho iste res. Quod est quia quando corpus quiescit quiete multa contra consuetudinem suaz: non est possibile ut confortetur statim. Nam si quiescit: & requiescit tempore longo: deinde post illud reuertit ad utendum labore. facit operationez malam manifeste: & similiter etiam mēbruz aliquod corporis: de pede enim fit simile huic operationi: & de iunctura alia quando non est cōsuetudine eius cuius est ut faciat eum laborare: & permutatur in quibusdam horis subito ad faciendum eum laborare. & accidit simile huic etiaz in dentibus & oculis: & nunq inuenitur membrum aliquod cui non accadat illud inde est qd somnus super lectum mollem contra consuetudinem fatigat corpus: & dormire super locum durum & sub diuo contra consuetudinem: indurat corpus.

Iam redit hyppo. utrum ad sermonem ad quem intendit postq compleuit sermonem suū ad quem reflexus fuerat ab illo sermone: in debilitate & tutia: & dixit: qd iste res quas dicere uult sunt similes rebus accidentibus in stomacho quas prius narrauit. quod est: quia ipse intendit per sermonem suum illaz eandez lūmam quam verificauit: qd permutatio magna subito ad contrarium facit euenire super infirmos nocumentum magnum. Quod autem scripsit in hoc sermone: est scdz hunc modum: sicut stomachus quando deficit ab operatione sua tempore longo: nō est ei possibile ut bene faciat operationem suam donec redeat & consuecat illud secundum qd fuit paulatim & appropinquet operationibus suis que sunt ei: similiter etiam corpus eius totum

& unūquodq; reliquorum mēbrorum: Deinde dixit post illud unum post aliud ex illis membris cum nominibus suis: & dixit in fine sermonis sui mutationem somni: et verificauit per illud etiam illud quod intendit a principio sermonis sui: mutatione cōsuetudinis. 54

Ubi gratia homo quinis in crure dubium uulnus habens: cum commiserit se in initio laboris ad medicandum ita ut nec pedem a loco dimouerit: abut itaque apostema hac ope atq; multo citius sanus efficitur qd si in medicando iuerit & rediuerit. qd si supra pedes stando. vi. uel. vii. die uel citius uel circiter iuerit: plus illico accidit sibi doloris qd si a principio in medicando iuerit & rediuerit. si quoq; aliud opus exercuerit: fit eius causa grauior qd si hoc modo in medicando eundem laborem eisdem assuenerit diebus.

Uidetur autem mihi iterum qd oportet ut scribam exempla earum reruz. Dico ergo qd quando accidit homini ulcus in crure suo: quod quidem ulcus non est saluum neq; securitas de eo habetur: & est ulcus eius in corpore suo non saluum neque malignum: deinde proicit seipsum a primo die ad curam: & non mouet pedem suum et non separat ipsum ad aliquam partiu deleatur illud apostema ab eo per operationem istaz proprie: & sanatur corpus eius uelocius multum qd si curaretur ipso incidente & redeunte: qd si surgat & ambulet super pedem suum in die quinto sexto aut circa illud: erit illud quod accidit ei statim de dolore uehementius qd si curaretur a principio sue egritudinis ipso incidente & rediente. qd si fatigat seipsum subito in supfluo labore fit egritudo eius uehementior multum qd si curetur scdm hunc modum: & laboret huiusmodi labore in illis diebus.

Hippocrates in hoc sermone etiam posuit sermonem suū in mutatione sua subita: & posuit exemplum illius cuz reliqs exemplis multis: quoz rememoratio preccedit ulcus quod accidit in pede. et dixit: Si accidit alicui ulcus in crure suo. et oportet ut requiescat & quiescat: et dimittat illud: et ponit ut ambulet & incedat deambulatione mediocri. quod est: qd sermo eius. incedit et redit: significat hoc: nocet illud ei proculdubio. uerū tamen illud nocuitus est minus nocu mento accidente ei qui quiescit diebus primis: deinde incipit ambulare subito in die quinto aut sexto aut circa illud. s. die tertia aut quarta. Et ex hoibus quidez sūt qui putant qd sermo eius circa illud: intendit super dies q sunt post quintus dies. s. sextus septimus octauus et nonus. Sed necesse esset istis ut scriberent loco sermonis sui: circa extra. illud autez quod dixit. non est possibile i

quibusdam hanc ut accidat homini vlcus: et incipiat ambulare in die. vii. aut. viii. cum fuerit ante illud quietus tranquillius: et facit cucurbit super eum. nocumētum magnum. Ego autē dico qd illud accidit multotiens valde: qñ vlcus ē magnum valde: aut ē malignum vel fraudulētus malus: et plus illo multus si aggregantur ista duo simul. qd si vlcus nō est magnus: neq. firmus mali vlcus ceris maligni: et curetur scdm qd oportet: tunc oportet vt intelligas hoc tūz eo cuius bona sit dispō: et meliorat circa diem septimus aut octauus: et possibile ē ei vt scdat ppter qd nocet illud ei in aliquo. propter hoc ergo addidit hypo. in sermone suo: in vlcere: et non ē saluum neq. securus. Ostendit ergo per illud qd significat per vlcera sua: vlcera plana: et p. smones suos: ifirma: et sunt vlcera que sunt in corpore eius et nō salua neq. maligna mala: sicut dixi. quod est: quia cuius dispō hoc est: deinde nō cadit in cura eius error: nisi error suus in deambulatione sua paulatim: et oportuit ei vt quiesceret et requiesceret: aduenit ei nocumētus. verū illud nō ē magnum: si cut si ipse figeretur et quiesceret in diebus primis: deinde inciperet ambulare in die tertio aut quarto aut quinto aut sexto. Qui autē habet vlcus magnus: et vlcus quod sit in corpore suo est vlcus malignus malus: nō ē nocumētus deambulationis a principio sue ifirmitatis nocumētus paruum: immo malignus valde: sicut ille cuius vlcus quod accidit ei ē paruum: et sunt vlcera que accidunt ei vlcera salua: et si figitur et quiescit in diebus primis: deinde incipiat ambulare circa diem quintus aut sextum nō nocet illud ei nocumēto magno sed paruo. propter hoc posuit hypo. smonem suum: in eo cuius dispositio ē hec media inter duo contraria: et intelligo per duo contraria: vlcus magnus et parvus: et qui est malignorum vlcerū: et cuius vlcera sunt salua. quod ē: qd vlcus nō secutus nō nocet nisi aut p. naturas loci in quo sit quando vlcus ē magnus: quia sit illud quod disrumpit pp. ipm de cute vel carne paruum: aut pp. qritates eius quod disrumpitur in eo: et pp. illud ē vlcus saluus. s. paruus planū aut est ita ppter naturam loci quando est ignobilis: aut propter id quod disrumpit in eo qñ ē paruus. 55

Que itaqz tam dicta omnia ad se inuicē testificantur: quia uidelicet immutatio subita in cōtrarium: tam in his q. in aliis nocumēto magno cōstat esse.

Ones ergo res iste sibi adinuicē testificantur semper qd mutatio subito ad cōtrarium apud istos et apud alios facit nocumētum magnum valde egrediens a mensura.

Hyppo. in successione omnis exēpli quo exemplificauit rememoratur eius ad quod itendit per sermonez suos: inde ē qd in hoc loco postq. dixit exemplum quo exemplificauit in vlcere sciat illam operationem. 56

Vlcus tamen leditur stomachus ex subita mutatiōe ab inanitis uenis ad accipiendum cibū multo magis quam cōsueuerit: uel cum totum corpus commutatur subito a nimia quiete ad multum laborem: qd ex mutatiōe ab accepto cibo multo ad

euacuandas uenas. necesse ē at corpū ut quiescat: et regescat et si mutatio eius sit subita labore in quietem: oportet inter stomachū ab accepto cibo multo cessare: qd nisi fiat: corpus ueratur atqz fatigatur.

Nocumētum autem factum in stomacho apud permutatiōem subito ex uacuitate uenarum ad utendum cibo plusquā consueuit est multiplex multus. In reliquo autem corpore quando permutatur ex tranquillitate subito ad laborem uehementem: est illud quod suscipit de nocumēto plus illud quod aduenit ei ex permutatiōe magna ex multitudine cibi ad usum uacuitatis uenarum: et indiget corpus in istis etiam ut quiescat et requiescat. Et si est permutatio eius ex labore uehementi subito ad tranquillitatem et quietem: tunc oportet in istis etiam stomacho ut quiescat a multiplicitate sumendi cibum. Nam quando non faciunt illud: fatigatur corpora eorum: et grauatur ea.

Ecce intentio hypo. in eo quod itendit declarare s. res permutatiōis subito ad cōtrarium in eo qd venit ad stomachū: deinde ipse post illud quod permutatur a sermone in re generali que etiam nominatur vniuersalis: loquitur in omni permutatiōe facta subito ab eo quo currit consuetudo usq. ad hunc locum. qd ē: quia cum sint species cōprehenſe in generibus: et res particulares in rebus vniuersalibus: oportet vt sit permutatio in omni re subito error. verū tamen hypo. in hoc sermone cum rediit ad loquēdum de esse stomachi: narrauit species permutatiōis que sunt in eo: et dixit qd nocumētum factum a permutatiōe in regimine quando est ex prohibitione cibi ad multiplicatē comestitiōis subito est multiplicatio plus multa nocumēti facit ex permutatiōe a multiplicatiōe comestitiōis ad prohibitionem a cibo: et assimilatur illud etiam ei quod accidit re corpori in motibus suis. quod est: quia nocumētus su perueniens corpori apud permutatiōem subito ex tranquillitate ad motus ē minus eo quod est ex permutatiōe a motu ad quietem. et scripsit in hac permutatiōe qd etiam sit in non sua hora rectificationem eius: sicut scripsit illud in omnibus que scripsit in eis que sunt primis: scilicet quia non sit ex rebus quarū oportet rememorari nem facere necessarias: neq. ingrediatur in eo quod ē in uia eius. Hoc est ergo quod voluit in sermone suo precipiens ex permutatiōe a tranquillitate et quiete ad motus et operationes: vt tranquillū sit et quiescat corpus eius totum. et iste est sermo eius: Quando homo habet famē: nō oportet vt laboret: vt secunda particula apborismorum dixit: Ubi indigentia non oportet laborare: quod autem permutatur ex labore uehementi ad tranquillitatem et quietem: hypo. precepit ei vt sit illud quod comedit de cibis minus eo quod comederat ante illud: et hec ē tranquillitas stomachi: quoniam quando hominis corpus laborat et comedit quod comedere consueuit: generatur in corpore eius humores multi. grauatur ergo propter illos humores et laborat. et labor quidem apud

eius significat in hoc loco nocumētus magnū: quare exi-
stimat ipm loco generis: quod diuiditur super species
nocumēti multas.

57

His autem omnibus de immutatione
quidem repletionis et inanitionis uia
rima agitur. Valent autem ad omnium ac-
cidentium cognitionem: et ad eam unde ser-
monem habui in acutis scilicet morbis ad
modum dandi cibum secundum utilem im-
mutationem: ad furie quoque significationem
necnon siquid appareat a loco qui est sub
diaphragmate: sicut dicturus sum. Opor-
tet enim ut sit permutatio sicut precepti de
ea: deinde ut non administretur aliquid de
sorbitione donec digeratur egritudo: aut ut
appareat in intestinis signum prouocans
ad dimittendum prohibitionem ab usu ci-
bi.

Purimum autem sermonis mei non
est nisi in permutatione ad repletio-
nem et euacuationem. Et inuamentum quidem
fit per cognitiones eius in omnibus egritu-
dinibus: et fit inuamentum etiam in eo in quo
est sermo meus scilicet permutatione in egrit-
udinibus acutis ab usu sorbitionis ad ua-
cuitatem uenarum. oportet enim ut sit per-
mutatio sicut precepti de ea: deinde non ad-
ministretur subito aliquid ex sorbitione do-
nec digeratur egritudo: aut appareat in inte-
stinis signum aliud prouocans ad dimitten-
dam prohibitionem ab usu cibi: aut signum
stimulans: aut ostenditur ex esse locorum que
sunt sub hypocondriis: quod ego narrabo
in sequentibus.

Iam aggregauit hyppo. totum sermonem suum
in hoc sermone in summa una: et precepit in eo cu-
ius dispositio est dispositio una sua ut non mu-
tet regimen suum. Illi autem qui permutantur a sanita-
te ad egritudinem. precipit ut permute regimen suum:
verūamen non oportet ut sit permutatio qua ipsum per-
mutas similis permutationi reliquorum medicorum. De-
inde scribit post illud in summa una intentionem in regis-
mine eius qui habet egritudines acutas. quod est: quia
precepit ut si egritudo iam digesta est et detur aqua or-
dei. et si nondum est digesta: tunc oportet ut permute-
ipm ad illud nisi appareant tibi aliqua accidentia que si-
gnificent casum virtutis: ut euacuatio ventris supflua:
aut stimulatio dispositionis alterius accidat que non fu-
it ante illud. Et aggregat in sermone suo: Stimulatio: oē
quod facit cadere virtutes aliquo modo: in quo ingredi-
untur mordicatio que fit in intestinis: aut in stomacho
ab humoribus acutis: et pprie in ore suo: et vigilie et tri-
bulatio et angustia et vermes qui ascendunt de in testi-
nis ad stomachum: et pruritus cutis: aut quorūdam mem-
brorum quando stimulat in nocte. Sit ergo ex eo casus et

tutis qui non est pppter mordicationes tantus: sed pppter
vigilias etiam: Deinde dicit: Et loca etiam que sunt sub
hypocondriis quando videmus ea: sicut ego sus narras
in eis que sunt post: significant eum eo quod diximus: quod
oportet ut detur istum: aut prohibeatur ex eo. possibile
est enim ut intelligantur hoc duo simul scdm quod exigit in-
tentio huius sermonis. quod est: quia hypo: post probi-
bitiones suas ab acceptione pitane ordeī donec mature-
tur egritudo: et manifestus est quod illud est quando toleras
est istum: addidit ad illud hunc sermonem. et dixit: Nisi
si appareat in intestinis signum significans prohibitionem
a dimissione vsus cibi aut stimulationes: aut ostendatur
ex esse locorum que sunt sub hypocondriis illud quod
ego narrabo in eis que sunt post: Innuē ergo ad hoc quod
istud etiam puocat ad dandam pitanas ordeī antequam
maturetur egritudo. Licitum ergo est quod vult per sermo-
nem suum istum: illum cuius loca que sunt sub hypcon-
driis eius sunt exsiccata exsiccatōne uehementi: macra:
extenuata Secundum enim hunc modum possibile est ut
significant loca que sunt sub hypocondriis eius dandam
esse sorbitiones cum modo que significat morbes narra-
tam in libro pronosticorum: in quo dixit hippo. Et est na-
lus eorum acutis: et oculi submersi: et tempora depressa:
quod est: quia cum aggregatione horum signorum inueniuntur
loca que sunt sub hypocondriis eorum depressa val-
de: ita ut erret in esse eorum qui non est exercitatus: et exi-
stimet quod sunt curuati sursum: sed non est horum locorum
depressio propter multitudines siccitatis in eis: et attra-
ctio eorum sursum propter apostema quod fit in eis ali-
quod. quod est: quia ex siccitate corporis perit in me-
suram: quando tenditur diaphragma tensione magna:
attrahuntur etiam loca que sunt sub hypocondriis sur-
sum apud hoc. Necessē est ergo tibi proprie ut conside-
res eum mente tua: et discernas illud quod accidit de illo
propter siccitatem ab eo quod cūenit propter apostema
quoniam inter medicationes eorum est differentia. quod
est: quia eum hoc accidens accidit: indiget regimine subtili:
et cui accidit illud propter siccitatem indiget ut regas ipsū
econtrario illius regiminis. scilicet ut des ei de aqua ordeī
quantitatem multam paulatim.

58

Alte uigilie faciunt conera cibi potus
que digestionem. Similiter autem
mutatio in diuersam partem eius mollit in-
strumentum: ipsumque quasi coctum reddit
et grauat caput.

Vigilie uehementes prohibent cibum
et potum a digestionem: et similiter etiam
permutatio ad partem aliam mollificat cor-
pus: et ponit ipm sicut illud quod coquitur
et grauat caput et corpus.

Iam multotiens per mentes meas transiit in hoc
libro: quia inuenit eum in codicillis otiosus: et postquam
mortuus est hypocrates extraxit ad boies. quod
est quia diuersitas in ordine sermonum qui sunt in eo non
est rectus ut cadat nisi propter hanc causam: et quod hyppo. non
firmavit vel descripsit illa exempla nisi postquam inuenit ea
per verificationem suam ad intentionem uniuersalem in
hoc libro. scilicet quedam eorum super margines eius: et que-
dam eorum super dorsum ipsius. Et non fuit possibile
scriptori primo ut poneret unum quodque horum exem-

R 2

plorum in loco in quo oportuit ut poneretur. Idc est: qd illud quod dicitur in hoc sermone: cuius premissus re memorationem: eius dicitur in non suo loco. quod est: qd locus eius non est iste locus: sed ante ipsum parum successione sermonis in quo dixit hippo. exempla in per mutatione ad contrarium subito contra consuetudinem. Oportet. n. ut firmaretur etiam iste sermo cum illis re bus. s. qd pmutatio d consuetudines ad pcedus vigilis phibet cibos et potus q sumunt a digone. vtz pmuta tio ab vsu vigiliay ad multiplicitates somni cōtra cōsue tudines facit accidere grauitates capitis et mollificatio nes capitis. quod ē: qd rememoratio decoctionis et mollifi cationis quādo aggregant simul in summa vna: significat ista illa casus virtutis: sed nomen decoctionis solus si gnificat casus virtutis qui accidit ppter humiditates acu tas nō a siccitate: qm de aptitudine vigiliay est vt resol uat corpus et exsiccat ipm. de aptitudine vero somni est vt digerat et humectet loca intrinseca corporis: et phibet ipm et quod currit in corpus a motu. Et ppter hoc oportet vt multiplicent in corpore eius qui dormit sōno mul to plusq fuit consuetudo supfluitates vaporose: quare fit eius corp p illas cām mollificatus: sicut illud qd de cogitur.

¶ Sinit scda pars. Incipit tertia.

¶ Ous autez dul cis uel uinū: siue albus siue nigrū: et aqua mellis: et aqua oxymellis: siue secaniabin: i acutis morbis ex bibēda sūt p^o m^o

¶ tam considerationem in his. Inum dulce et uinosum: uel uinū album: et nigrum: et hydromel: et aqua: et secaniabin: oportet ut sit usus tuus in eis egritudinibus acutis post considerationem in istis rebus.

¶ **N**on tūmodo iuenitur hyppo. nō ordinasse sūmonē suū istuz et in serie posuisse sūm qd os sed iuenit dimisisse in eo rememorationes spēs vinox. quod ē. qd vna rex in qua di uersificant vna ē color: et scda ē sapor et ter tia ē substantia: et quarta ē odor: et quinta ē virtus. Diuer sitas ergo ipoz in colore diuidit in albus: et nigrū: pal meū: et citrinū: et rubeū: et clarum. et iter ista etiam sūt species alie: et sicut iuenimus ea diuersificari i colore. si militer et iuenimus ea diuersificari et in virtute. Differē tia aut in sapore inter ea diuidit in dulce et stipticus. Et manifestus qdem ē: qd iter bec duo et sunt spēs medici gbus nō vincit aliquis horz duoz sapor: et cōposse et ex istis duobz saporibus. Diuersitas aut eoz in subā di uidit in aquosus subtile: et grossus valde: et medium in ter bec duo: et quod ē medius iter medium et vñq qz horz duoz extremoz. Diuersitas aut eoz in odore ē q aliud horz ē qd habet bonū odorē aromaticū delectabi les apud sensus: et aliud eoz ē quod habet odorē parie tem odoratus absqz delectatione: et aliud eoz ē cui pen

tus nō est odor: sed ē et sicut aqua. Diuersitas aut eoz in virtute ē: qm ex eis ē cuius virtus fortis valde. et ex est quod ē debilis virtutis. Et ex eis est medius in virtu te sua. et ex eis ē cuius virtus est iter medium in virtute sua et inter illud quod in duabus extremitatibus. forte quidem ex vnis ē quod calefacit corpus vchemēter re plens caput. debile aut ē illud quod facit contrariū illi. Medius autē iter bec duo extrema itelliges ex determi nation: nostra qua determinauim extrema. Et forte qd dē ex vnis notatur uinosus: debile autē notat aquosum qd ē ga res qua discernitur iter vnos quādo videmus eam in vno eoz vinox fortiter valde: notamus illud vi nosus vniū. Vñū autē cui^o dispō est tria huic dispōi no minatur aquosus: cui sit simile aque in oibus dispōibz suis. s. colore et subā: et priuatione odoris: et paucitate ca lefactionis. Iste vero sūt differētie vinox q sunt eis p prio. Quidā autē hoim addit illis differētiis que sūt in eis sūm tēpus quod pterit sup vñū quodq eoz. quod ē ga ex vnis ē quod ē antiquū: et ex eis est qd ē recent: et ex eis ē quod ē medius iter bec duo. Et manifestus qd ē bene q differētie iste accidunt vnis ex rebus extrin se cis accidētibz. quod ē. ga acuitas vini et calefactio et ac cidens ei sūm q pterit sup ipm de tpe cuius mutetur causa ei in colore: et odore: et virtute: et subā: sunt sūm istas res. Nos. n. putam^o de tpe ga facit cūnere vnis differētiis qm si ipsa nō mutaret aliquid istoz: nō nominarent vi na ē qbusdam antiqua et recentia. verūtamē sermo eoz i hoc nō ē ad necessitatē in eo quod ppius ē vino annos rus: sed qm ipi cuius hoc quod dixerunt annos: significa uerūt xutes eoz. qd ē: ga iuuamēta et nocumēta q sūt a vnis nō sunt sūm q pterit eis de tpe: sed sūm vñū tātē ipoz in differētiis que sunt eis ppe. et nos qdēz di ximus q ipsa quod pterit sup ipm nō ē scdm xutem et iūriōem pma. Et ex eis differētiis et que sunt ppe v nis sunt: quaruz iuuamēta et nocumēta sūt ex ipa natu ra eoz: et ex eis sūt sūm viā accidētis. Et ex ipa qd ē natu ra eoz sunt dulcedo et stipticitas: et similiter fortitudo: et debilitas: et subtilitas. et grossitudo. Illa aut q sūt p colorē et odore sūt sūm viā accidētis: qm ex vnis est qd ē aqsum: et ex eis ē albus: et ex eis ē citrinus: et ex eis ē nigrū: et ex eis ē cui nō est sapor sicut aqua: et ex eis est boni odoris sicut res aromaticae. Inquit Humain: Sermonē istum iueni notatū in duabz descriptionibz. mul ex qb^o hūc libz trāstulimus: et ē plen^o errore: et pp illud fact^o ē nō itellect^o. oportet ergo sūm q mibi videtur ut mutē et ipm rectificē ut itelligat et agnatur ex eo iten tio qua fiat iuuamētus sūm hūc modū: Qm qd ex vnis ē albus: eius calefactio ē calefactio parua: pp illud etiaz iuenimus ipm pcutere caput parū: uerū quod ex eis ē citrinū: qm ē uehemētoris calefactionis sit qd ipz pcuter caput uehemē^o. Nigrū aut iuenimus p cōparationē citrini cum sit minoris calefactionis eo min^o ledere caput: sed p cōparationē albi: qm ipm ē tardioris calefactiois eo in uentre et min^o urine puocationū iuenim^o ipz uehē mētus pcutere caput. Scds hūc modū ergo sit qd vñū rētie q sunt in eis in colore faciunt innamēta quz neco mēta p accidēs. ille aut q sunt eis sūm odorez: qm quod ex vnis ē boni odoris ē melioris chimi: et scdm illud ē multitudo que implet ex eo caput. quod est: ga ē calid^o et subtilius. Quod aut ex eis ē mali odoris sūm maliciā chimi generati ab eo: erit paucitas lesiōis eius in capite. quod ē: ga ē frigidus et gross^o. Illud aut cui penit^o non est odor: nō facit accidere in capite aliquid oio. qm ē ue

benèter grossum. Cuius autem iste sunt differentie specierum vinorum: quando numeras eas que sunt propter naturas eorum: et que sunt secundum vias accidentis. tunc manifestus est tibi id cuius rememorationem dimisit hyp. de numero earum et ipsarum ordine in hoc sermone cuius primus expōem. verūtamē cū iuenim⁹ by. rememorari oīm differentiarum quibus iuuamētū sit in cognitione minorū in eo quod hūc seqt⁹ s̄monē: cōdonamus ei illud quod dimittit: et cuius dimisit rememorationem in hoc sermone. 2

Dulcis autem potus minus aggrauat caput quod vinum: mentem percutit minus intestina utraque magis expurgat: sed viscera inflat: splenem videlicet et epas opilat coleram autem habentibus amaram inepius est: quia eis sitim infert: superioribus quoque intestinis est iuuatiuus: nec tamen contrarius inferioribus: licet inflatiuus sit preferri⁹ eorum eius inflationi facilis minime sit descensus: sed potius in locis qui sub diaphragmate sunt immoratur.

Potus dulcis minus grauat caput: quod uinosus: et minus percutit mentem: et plus euacuat intestina in quibusdam rebus quas potus uinosus. uerumtamen inflat viscera scilicet splenem et epas: et non conuenit habentibus coleram amaram. quod est quia facit euenire sitim in eis quorum dispositio est hec: et est cum hoc iuuatiuus intestinis superioribus. uerūtamē non est nocēs inferioribus intestinis sicut illud quod accidit de inflammatione facta a potu dulci: quoniam am descensus eius non est uelox: sed tardatur et moratur in locis que sunt sub hypochondriis.

Potus dulcis noia⁹ hoc noia⁹ ex qualitate sua in sapore: et similiter stiptic⁹ et acer vel acutus. Alii autem dimisit rememorationem: quoniam ingreditur in stiptico: quia in ipso est stipticitas parua. quod est: quia quoniam tu copas saporem eius cuius dispositio est hec ex uinis cum aqua: iuenis ipsum quando ipsas coparas manifesta inuentione: quasi quod ipsas recepit rem modicā ex stipticitate. aquosum autem ex potu noiant oēm potus quod assimilatur in colore et subā sua aqua quod est: quia hoc uinus uides lucidū clarū quod penetrat lumē subtile in subā sua: et spiritus cuius dispositio est hec: et ex uinis est propinqua aque: quoniam non imprimat in caput debile uel stigi⁹ oio: neque in eo quod est ex neruis debile quod est: quia non calefacit manifeste. Et ego quidem ero dicēs in hac specie uinorum in eis que erūt post. Pot⁹ autem dulcis noia⁹ tur hoc nomine ex sapore suo. et differentia quidem iter ipsarum et iter aquarum in colore suo et subā sua est ualde magna. quod est quia tu non iuenis uinus dulce in aliqua horarum subtili summo subtilitatis: neque albi coloris. uerūtamē minuitur in his duobus et addit: et non inuenimus in eo aliquod utrumque solū. inde est: quod uina dulcia sumosa sunt. Uinum noiatum herois: et noiatum sacrum litis: et ista duo uina sunt grossa quorum utrumque est nigrum. et uina et que sunt in Macedonia et uinum noiatum tenuis: et noiatum cara

dis: et sunt utraque dulcia. Et differentia quod est iter utraque in grossitudine et nigredine: et iter hoc uinum cuius primus simus rememorationem est per quantitatē diminutionis eorum ab eo in dulcedine et uini etiam nominati hunc bittegi facta expressione uue postquam decoctur quantitas additionis et dulcedine super uinū est per quantitatē coloris eius et grossitudinis eius in subā sua. Et ego quod iam ostēdi in tractatu quarto libri mei de medicinis simplicibus: quod ois humor uulcis sit a caliditate non egressa ab equalitate forti sicut illa a qua fiūt res acres vel acule facietes in eis caliditate uehementem. acrimonia uel acuitas. n. est inseparabilis ab eo cuius dispositio est hec. Et iuenitur iter uinū dulce apud usum sui calefacere corpus calefactione spatio: et facit sitim. Et cā in illo est caliditas eius et ipsius grossitudo. inde est: quod inuenis expressionis uue additionem in grossitudine et nigredine et dulcedine per quantitatē tarditatis more eius si igne. Nam si pertransit in decoctione sua equalitate reuertit ad amaritudinem. Etiam similiter mel quod est dulcius oib⁹ res quando multiplicas decoctionem eius est amarum. Et ego quod iam narraui sicut dixi esse saporem oium in tractatu et est quartus libri mei in medicinis simplicibus. Et ego quod super icedens in hac hora est sicut icessi in reliquis expositionibus meis: quibus exposui libros hypo. dimittēs rememorationi demonstrationis super s̄monē eius: enunciās sumas uel aggregationes eius tantum. Dico ergo quod cum ois uinum dulce calefaciat et sit sicut dixi grossus in subā sua: ois ut virtutes particulares que appent ab eo quoniam bibi⁹ non sint nisi ab istis duabus quantitatibus. quod est: quia coloris in se non est spiritus in nocumeto aut iuuamēto: ergo per quantitatē grossitudinis huius uini est tarditas penetrationis eius. Quod ergo ex illo ut non solū apiat opilationes alicui⁹ membrorum: sed faciat in eis opilationes. et propter hanc causam sit nocumētus eius epas quando in ipso est firmitas nocumētum magnus: et prope si in eo est apostema aut lapiditas: et nocet huic membro et nocumēto pauco quando opilationes que sunt in eo accidunt ab humoribus grossis: aut propter debilitatē in eo sicut illud quod fit super ipsum in infirmitatibus que nominatur proprie dolores epas. Deinde membrum secundum cui aduenit nocumētum post epas de uino dulci est splen. Res autem non est ita egritudinis pulmonis quando est. quia penetratio eius in epate est ex uenis que nominantur ampla porta ad uenales strictas que sunt in latere eius cōcauo: et que sunt in latere eius gibboso: et in istis uenis non fit penetratio omnium humorum que penetrat ad totum corpus. In pulmone aures accidit trium illius. quod est: quia puenit ad cānas eius post penetrationem ipsarum in uenis multis: et vigorem eius in eis et prima illos spacio ad que puenit ex cānis pulmōis sunt spacia pulmonis stricta: deinde penetrat ex illis ad spacia ampla: et penetrat cum eo in transitu suo illi būores grossi: qui non solū sunt calidiores eo: sed sunt subtiliores et eo. et nos quidem scim⁹ quod mundificatio pulmonis ab eo quod est in eo ex humoribus grossis fit per tussim. quod est: quia omnes res aquose subtile in ultimo currunt in circuitu aeris extrinseci in tussi: et effundunt ad trium partis in qua icedit aer. quoniam cum acre extrinseco in tussi feruntur illi humores loco materici. et manifestum quod est quod ois ut sit grossitudo humorum cum mētura ut sit possibile acri de ferre illos humores: et non sunt sicut lutū quod fixū est: et res nec in cāna pulmonis. et propter hanc causam non inuenimus tussim mundificare humores grossos et viscosos qui sunt in pulmone quoniam humores grossi viscosi quando morantur in profundo pulmonis adherēt illis cānis que sunt in eo sicut spiritum: et illud quo indigen

medicinis mundificantes humores grossos retentos in pulmone ē vt sit dispo humoꝝ tepata i grossitudine sua ⁊ subtilitate sua. in humoribꝫ aut viscosis nō solus nec ē humectare eos: sed idigē ē absterfione. absterfio aut sit a rebꝫ acetosis. ⁊ ppter hanc cām sit hydromel et conuersionibꝫ rebꝫ creatui rez grossaz p sputū. Secanias bin aut humoꝝ viscosoꝝ: ⁊ fm post ipm hydromel ē aq ordeī. vini aut dulcis potus cōuenit post potū aq ordeī: ⁊ oꝝ vt sit potꝫ ei⁹ et post maturitatē apatis facit i pulmo ne in egritudine q̄ notat pīplemonia: aut in pleurest: aut in boꝝa grauitatis corpoꝝ boꝝ ⁊ apatis coꝝ: sꝫ post ma turatōem apostematia. si aut vinū quādo bibit facit iū tim: tūc cōueniētia eius in screatu: quod necesse ē screaꝝ ri p sputū ē minor. Et vniuersaliter qdem vinum dulce in egritudinibꝫ acutis ē cōueniēs ad screanduz illud qd exscreari necesse ē p sputum pp operationes q̄ q̄s narra uim⁹: ⁊ pp cām cōem oibꝫ viniis. i. cōfortatiōez frutis. h̄ aut necessaria ē ppe in eo q̄ vult exscreare humiditates rectas in pectore suo ⁊ pulmone suo p sputū. Qd aut p sputū cūcti sit diuersuz in subā sua ⁊ sapore suo ⁊ frute sua: sicut dixit hypo. in libro pnosticoꝝ: in locis in qbus narrauit spēs qd expuit. Et nos qd nō iuenim⁹ i eo cuius ē dispo hec ex viniis qm̄ bibit ipm ille q̄ febrē hꝫ iuuamētuz aliud nisi hoc iuuamētū. verūm nocumētū eius qm̄ bibit ē mīn⁹ nocumēto potꝫ vinoꝝ qd ē vebemētoꝝ caliditatis eo: ⁊ nō ē in eo iuuamētuz pter hoc iuuamen tū qd narrauimus: nisi q̄ adiuuat ad euacuādū vētres parū. Et pp hoc iuenimus hypo. iēpisse in pncipio fmo nia sui: narrare res: nocumēta quaz ex potu huiusmodi vini sūt parua: qm̄ sūt plures: deinde redit post illud in fine fmonis sui: ⁊ narrat iuuamēta q̄ huic vino sūt. ppa cuz sūt pauca. Narrē ergo illud qd ipe dixit: ⁊ sequa mur in illo vestigiū fmonis sui narrādo illd qd dixit. s

Entem leuius ⁊ minusq̄ fortiora ui na percutit.

Et p̄cussio eius qua pcutit mētem ē mī nor p̄cussione uinoꝝ fortius.

Significauit hypo. q̄ ipm vinū dulce facit p̄mix tiones rōnis minus. quod ē: q̄ vina fortiora pp vebemētiā sue caliditatis replent caput humo ribus ⁊ vaporibꝫ: ⁊ calefaciūt ipm p q̄ntitates ergo vini nutiōis caliditatis vini dulcis ē paucaas grauitatis sue q̄ grauat caput: ⁊ p̄cussiois sue q̄ pcutit mētē. verūtamē hypo. dixit: q̄ vebemētū euacuat iustina q̄ reliq̄ vīna. ⁊ q̄ iustat viscera ⁊ addidit in apostematatione eoꝝ: ⁊ ego gdes ias narraui res istas ante. Deinde hypo. dixit post illud: ⁊ nō cōuenit vinū dulce habētibꝫ colerā. i. amaraꝝ sup cōplexionē coꝝis cui colera ē vincēs. Et de cōsue tudine gdes medicōꝝ ē vt itelligāt p fmonē humoꝝ cole ram absolute: coleraz citrinā aut rubeaz. In coiera autē nigra nō absoluit fmonē: ⁊ dicit coleraz tm̄: sed addūt illud nigrum: et colera qdem nigra est acetosa: sed cole ra citrina ē amara. Propter hanc ergo causam nomina: uit hypo. illos sup quos vincens ē colera habētes cole ram amarā: ⁊ qm̄ p̄mixcet huic colere vir⁹ aquosus vide bis subtiliorē ⁊ vebemētioris citrinitatis. Cum ergo nō p̄mixcet ei aliqd videbis eā grossam rubeā rubedine cla ra ⁊ colera gdes generat in coꝝibꝫ quoz cōplexio calida ⁊ sicca. ⁊ cōueniētiōes materie in generatiōe colere sūt i es dulces: ⁊ ppter hoc fit q̄ mel plus rebꝫ oibus gene rat colerā: qm̄ ipm ē dulci⁹ oibꝫ rebꝫ: ⁊ fm post ipm vi nū dulce. Et nō solū nō cōuenit ei qui habet febrē illud

cui ē hec dispo ex viniis: qm̄ cuius caliditas ē vebemēa amaricat humores p̄prie: cum ē cōplexio eius calida et sicca: sed ipm ē ppter grossitudinē suam nō puocat cū vīna velociter. neq̄ dissoluitur velociter. Oportet ergo cū vt nō egrediant cū exitu ei⁹ humores colere nigre: ne q̄ euacuat eos. cū euacuandē sua. Iuuamētum ergo in eo nō ē nisi vīnū. i. qd ipm soluit vētres: qm̄ qm̄ nō facit illud nocet ei ex oibꝫ modis. qd ē: q̄ cū reliquas que sūt in ea facit sitim. Significat ergo illud de eo velocitatem alterationis eius ad coleras.

Quius ergo dispositio est hec ex uinis ipm etiam inflat.

Quod est: quia humores grossi quādo calefaciūt generant vētositatē similē eis vaporosā grossā Et vētus iflationis sit ab hac ventositatē: qm̄ a viniis subtilibꝫ nō generat vētositas. ⁊ si generat vēto sitas ab eis in aliquo boꝝaz ē subtilis aerea: nō caliginos sa vaporosa. verū itestinis iferioribus dicit hypo. q̄ vi nū dulce nō nocet fm q̄ vētositas generata ab eo tarde penetratōis morat tpe lōgo i locis q̄ sūt subhypocondriis et ppter hanc cām nō nocet in itestinis iferioribus lesione vebemēti. i. p lōgitudinem more sue in locis que sunt i eo quod ē subhypocondriis vsqꝫ quo digerit illic digō ne cōpleta: ⁊ subtile. Et qm̄ suscipit illa ventositas vī gōnem semel sit penetratio ei⁹ facilis: et iflatio accidens ab ea subtilis. Et causa qdem pp quaz expellit ab itesti nis superioribꝫ ad itestina iferiora ē cā qua egredit vēto sitas extra.

Ed plurimum in urina minus pene trarium quam uinum album.

Quod ē: quia potꝫ iste dulcis minus p uocat urinam fm plurimum q̄ potus uinosus albus.

Portet vt ingras et cōsideres q̄ ex viniis notauit hypo. vinoꝝ albu. quod ē: q̄ nos ias diximus i bis q̄ sunt p̄mixta q̄ potꝫ uinosus notatus ē hoc nomine ē vnum drium viniis aquositas. oꝝ ergo ex hoc vt celer⁹ calefaciat hoc vino calefactōe forti valde: et sit replēs caput: et faciat p̄mixtionē rōnis: et addat in calidi tate febris. verūm illud cuius dispo ē hec: ex viniis nō ē albu: neqꝫ qm̄ ē recēs: neqꝫ qm̄ ē vet⁹. quod ē: q̄ tu nō i uenis ex reliqꝫ viniis aut q̄ pure albu: q̄uis sit in prin cipio sui ē albu: sed sit temp̄ q̄to plus antiquat citrinū. cū ergo ē i fine suo sit citrin⁹ color ei⁹. Simile ē ergo qd hypo. itelligit p fmonem suus potꝫ albu: vinū stipticum. Et nos qdem nō iuenim⁹ hoc vinū puocare urinaz: et si ē grossum tardat mora ei⁹ in locis que sūt subhypocon driis: et si nō ē grossus nō morat illic tpe lōgo sicut vinū nigrū: neqꝫ penetrat: et egredit cū vīna sicut uinus al bu pauce stipticitatis. qd ē q̄ uina ista puocat urinā. Et cā in illo ē salus ipaz a duobꝫ nocumētis simul: cā quo rum tardat exitus aque et uini nigri. aque enim tardat exitus pp frigus suus: et uini nigri pp grossitudinē suā. Quod ē: q̄ uinus stipticus ē pauce caliditatis quando comparatur reliquis uinis. et ppter hoc fit q̄ potus ei⁹ cōfert diarie. verūtamē nō puocat urinam prouocatiō: vebemēti. Dignū ē ergo qd hypo. dixit in hoc vino: q̄ minus est prouocatiuum urine cum cōparauit ipz uino nigro.

Et eam que cum sputo sit excreatiōez plusq̄ alius potus iuuat.

Quinum dulce est magis iuuatiuū ad
excreanduz quod sreatur per sputū:
q̄ uinum aliud.

Per potū alius intelligit hypo. aut potū quē cōpa
rauit potū dulci: et ē locus in eo. quod ē: quia
iste pot⁹ ē min⁹ puocatiuus urine p̄m plurimum
q̄ potus uinosus albus: aut intelligit p̄ f̄mone suū: q̄ po
tus ali⁹: nō h̄c t̄m sed omne uinū in quo nō ē dulcedo
absolute. Cum ergo occultet cognitio hui⁹ sermonis ex
f̄mone suo: et illud quo fit iuuamētum ē ut fit sermo ei⁹
in potu uinoso albo: addit ē illud ei occultatiōem: q̄m n̄
declarat ostēsiōne manifesta q̄ uinoz ē potus uinosus
albus: an ē uinum forte uehementis calefactiōis: aut ue
hementis p̄citatatis: q̄ nōiant illi de nostra lingua p̄o
fici: et nōiant uinosuz quod ē leui⁹ eo stipiciū: et sup q̄
istoz ē sermo eius. Ego sum declarans ueritatē eius ad
quod itendit: dico q̄ pot⁹ dulcis ē magis iuuatiu⁹ uinoz
rū oīum ad excreādi illud q̄ excreat p̄ sputum quādo
nō ē uehementis grossitudinis: neq̄s ē ē p̄pinquus potū
citrino t̄m in uisus in grossitudine sua et sua dulcedine:
uinū aut citrinū ē malum in eo quo idiget ille qui babz
brem: q̄m ē calidum uehementis caliditatis. uinum ergo
cōueniēs ei quod necesse ē excreari ex pulmone post ui
num dulce quod non est uehementis grossidei et dulce
dinis est uinum aquosum cum confortet uirtutem debi
lem: et humectet humores: et incidat eos incisione par
ua. et potus etiam huius uini est etiam minoris timoris
in eo qui habet febrem: q̄ potus reliquorū uinoz. 7

Qui autem huiusmodi uinū bibendo
patiuntur sitim: minus sreat quam
si aliud biberent uinum: qui uero non: con
trarium.

Qui autem facit potus huius uini eue
nire sitim est q̄ ipse excreat propter
potum eius minus eo quod ipse excreat p̄
pter potū uini alterius: sed cui sitim eueni
re illud non facit quod excreat per potū ui
ni alterius.

Intelligit per sermonem suum in hoc loco hypo:
uinum aliud: omne uinus quod non facit accide
re sitim. Causa autē p̄pter quam sit q̄ ex uinis fa
cit accidere sitim minus ē iuuatiu⁹ ad excreanduz spu
tum facili tibi est inuentio si ca memor eius quod pre
cessit de sermone nostro. quod est: quia sitis moratur in
quibusdam hominibus quando bibitur uinum dulce:
quoniam caliditas se. quam habet est magis addite cali
ditas et malicie: et quādo caliditas se. est cum hac dispo
sitione excreat sputum: et ponit ipsum grossius et uebe
mentioris uiscositatis: et non est necesse nobis dicere q̄
illud cuius dispositio ē hec: ex sputo sreat est graue. 8

Uino autem albo utrum sit laudabi
le uel illaudabile primo dicendum est in
his que de dulci potu tractauimus: s̄ eius
transitus in uescam facili⁹ est q̄ cuiuslibz
alterius potus cum quo etiam uim aperiti
uam habere dignoscitur que in his morbis
semper iuuatiua est: uerū etiam in aliis mi
nus alio uino conueniens est: sed tamen si

quid in corpore mundificat per uiam uesti
ce est necesse ut a morbo liberet si prout oꝝ
propinetur. Quod bonum est cognoscere
illam significationem uini: que iuuamenti ⁊
nocumenti est monstratiua: cuius quidem
totius noticie oēs quidē medici me priores
exptes fuere.

Per potū autem oinoso albo iam narra
ui maiores res que laudantur in eo ⁊
uituperantur: ⁊ plures earū sunt in sermo
ne meo de uino dulci. ⁊ quoniam penetratio
eius ad uescam est uelocior multum q̄ ali
us potus: ⁊ in ipso etiam est apertio quā fit
iuuamentum semper in egritudinibus istis
⁊ in rebus aliis. Quod est: quia quāuis sit
in rebus aliis minus conueniens q̄ uinum
aliud: uerumtamen secundum dispositiōes
quando mundificat corpus per uiaz uescice
facit euadere ex egritudine quādo admi
stratur secundum q̄ oportet. quod bonum
est cognoscere has significationes significā
tes iuuamenta uini ⁊ nocumenta eius: qua
rum scientia nō fuit illis qui antiquiores me
fuerunt.

Iam narraui esse huius uini in sermone meo: de
potu dulci. quod ē: quia hypo. comparat ipm ei
et inquit de uirtute eius in hoc tractatu. Dixi
enim q̄ inquisitio de potu uinoso albo nō est parua. q̄
est quia non est possibile alicui ex uinis albis ut calefaci
at calefactione uehementi: uerumtamē cuius calefactio
ex uinis est uehementis: erit color illius etiam rubens cla
rus: et secundum post ipm est uinum quod nominatur
citrinum: et tertium post hec duo est uinum rubrum: et
potus dulcis est quartum. Uinum autem album est mi
noris calefactionis omnibus uinis. et differentie parti
culares in hoc uino in multitudine et paucitate sūt mul
te. illud autem ex uinis cuius dispositio est hec dispositio:
iam diximus in eis que sunt premissa: quod est ue
locioris penetrationis ad uescicā q̄ potus dulcis. In
hoc autē sermone dixi hypo. q̄ conuenientia eius in
rebus aliis est minor q̄ uini dulcis. Res autē iste sit
uētis solutio: et excreatio eius q̄ excreat p̄ sputū
deinde dixi: Quas bonum est cognoscere significatiōes
significantes uirtutes uini. 9

Palmeus potus quidem ⁊ niger ⁊ p̄o
ticus in his morbis utilis est si non fu
erit capitis grauitas ac menti non timeas:
nec fuerit difficilis sputi sreatus: ⁊ exius
urine non est difficilis: ⁊ stercus humidum
⁊ liquidum: ⁊ simile loture intestinorum.
horum enim siquid licet affuerit album ui
num: ⁊ omnia uinorum similia non dare bo
num est.

Qui autem uti uino citrino ⁊ nigro stip
tico in istis egritudinibus est secūdo

rectitudinem quando non est in capite grauitas: neque times q̄ ledat mentem: neque etiam sputi excreatio est difficilis: aut est exitus urine difficilis: aut egestio subtilis humida de genere alcorati. nam rectius est quando aliqua harum rerum est ut dimittas uti uino albo: et omne quod simile est ei ex uinis.

Omnē vinum dulce est magnus: sed non omne vinum nigrum ē dulce: verum tu iuenis in uinis nigris vinum nigrum quod ē stipticum: sicut uinum quod iueniatur apud nos in Asia prope ciuitates pergamus in ciuitate que nominatur Sancarner in ciuitate que nominatur Palas. Una autem que sunt in kabele: que nominatur anatis sunt stiptica dulcia composita ex duobus saporibus contrariis et propter hanc causam fit malus: quoniam non penetrat in uenas: neque descendit a stomacho velociter: sed moratur in eo tempore longo: et inflat ipsum. per illud autem quod ex uinis est nigri coloris stipticum in quo non est dulcedo fit iuuamentum in quibusdam egritudinibus accidentibus in uentre: quando descendit quod ipsum peruenit plusquam oportet: aut ē illud quod egreditur ex eo genere alcorati: tunc enim iuenis q̄ hoc vinum ē conueniens: et similiter etiam uinum album: et similiter etiam vinum stipticum et relique medicinas conuenientes. Hippocrates enim dicit in eo cuius dispositio ē hec: q̄ vinum citrinum etiam conuenit ei. et non dicit illud absolute in omni uino citrino aut palmeo: sed in eo quod ē stipticum citrinum. quod ē: quia oportet tibi ut intelligas sermonem eius super hec duo simul sicut dixit: Uino autem citrino et stiptico oportet te uti in huiusmodi infirmitatibus. quod ē: quia vinum citrinum dicitur de duobus potibus: et similiter nigrum: quorum unum ē vinum dulce: et alterum vinum stipticum. et hic est etiam vinum aliud tertium preter hec duo: compositum ex istis duobus saporibus: verumtamen illud cui sapor ē minus: nominatur ex colore suo duobus nominibus. vinum autem citrinum uehementius ledit caput et mentem: quoniam ē calidius nigrum et propter hanc causam fit addens in febribus. quod est: quoniam conuenientiora uina in febribus sunt uina aquosa tantum. Necessario ergo prohibet hypo. uti stipticis: quorum color est citrinus aut niger: quando in capite est grauitas: aut in mente nocuum. scilicet quando feb. tangit mentem et ledit ipsam: et in egritudinibus etiam que sunt in pectore et pulmone quando in eis fit graue eicere sputum. et dicit ite: in eo cuius dispositio ē hec ex uinis q̄ est inconueniens quando urine exitus est difficilis. et manifestum quidem est q̄ illud est propter grauitudinem et ipsius stipticitatem.

Sciendum est etiam tibi q̄ superiori bus et inferioribus membris minus nocuum est si aqua super misceatur circa autem intestina salubrius si fuerit purum uinum.

Ubi autem necesse est ut scias q̄ nocuum est omni bus membris superioribus et membris que sequuntur uescam est minus quando est permixtum super

flua permixtione. in partibus autem intestinorum iuuamentum eius est plus quando puritatem propinquius existit.

Uino stiptico est conueniens in infirmitatibus accidentibus in intestinis que narrauit hypo. tantum: et per illud fit q̄ iuuamentum eius in eis est quando bibitur existens purum propter stipticitatem ipsius quia fit iuuamentum in eis loco eius. et hec quidem stipticitas remouetur ab eo quando misceatur cum aqua mixtione multa: et sicut iuuamentum eius ē in istis propter stipticitatem que ē in ipso quā bibitur existens. purum similiter nocuum est in partibus pectoris et capitis uehementius quando bibitur purum. hec ergo sunt membra que significauit hypo. per sermonem suum: et dixit: quia nocet omnibus membris superioribus: et nocet etiam corporibus que indigent euacuatione per urinam. quod ē: quia vinum stipticum prohibet omnes species euacuationis per urinam et abscedit eam. Cum ergo abscedit sermonem suum: in uino in hoc loco secutus ē illum in sermone: cum hydromelle. et ipse quidam iam narrauit in sermone suo totum quod necessarius ē scire tibi ut esse nisi parum. ipse enim dñs res uinas quas non possunt habere nisi parum. ipse enim dñs in paribus sermonis meo. q̄ conuenientius ex uinis oibus ei qui habet egritudinem acutam ē uinum aquosum: et hoc uinum ē uinum cuius color ē albus et eius substantia ē subtilis. et non ostenditur in eo aliqua ex qualitatibus que inueniuntur in reliquis uinis: nisi stipticitas: neque ponticitas: neque asperitas: neque dulcedo: neque amaritudo: neque ventositas ē ei: quia hoc uinum solius inuenitur puritatem nocuum est: que pueniunt ex potu aque et omni malicia quas euenire faciunt reliqua uina. Et nos quidem inuenimus huiusmodi uinum in multis locis in regione Italie: et in regione Asia. in regione quidem Italie uinum quod noiaur menosus de quo in potu dicit febricitantibus. sed in regione Asia uinum citrinum: et uinum quod noiaur sibile: et uinum quod noiaur cicilia. Et quia iam intellexisti significationes eius: tunc facilius ē huiusmodi ex uinis inuenire in unoquoque populo regionibus in quibus fit difficultas inuentio uinorum subtilium aquosorum. inde ē q̄ ego inueni huiusmodi uinum caliceli et nobilius et acutius et citius: et fortasse non inueniuntur in istis locis uina subtilia aquosa: uerumtamen quandoque inueniuntur in istis locis huiusmodi uina. Quis pax: et mirabilis illo ē quod ego vidi in Egypto. quod ē: quia uina grossa uehementia fortis odoris inueniuntur in locis calidis. in regione autem Italie et regione hierenimati et in regione Asia non ē mirum si in eis sunt uina aquosa multa. Quis autem ut inquiratur et consideremus que causa fuit in omissione hypocratis ut non loqueretur in hoc uino sermonem proprium in sermone qui precessit scilicet q̄ ipse est minoris nocuum est quam reliqua uina ei qui habet febrem. quod ē: quia non est tibi possibile ut dicas q̄ hypo. non fuit sciens hoc uinum: quod ē: quia tu iuenis post paululum in sermone suo de hydromelle scripsisse hanc lectionem: et ē in quibusdam rebus fortius uino subtili: parum tolerans aquam: cui non ē odor: et in quibusdam capdebilius. et non dixit hunc sermonem nisi cum ipse comparauit hydromel uino subtili quod parum tolerat aquas cui non ē odor. Narrauit ergo omnia significationes uini aquosi eius exegitio et perscrutatio. Dignū ē ergo q̄ postquam narrauerit potius uinosi: et dixit: quia ledit caput et percutit membra: et ei q̄ illud sufficiebat in intellectu uini aquosi: quā possit

ibile est ei qui considerat ut scias res multas ex contrariis eorum.

Hydromel si in omnibus temporibus morbi bibitur in acutis egritudinibus eius convenientia plurimum minor est eis qui coleram habent amaram: quique magna habent viscera quam non habentibus.

Hydromel autem quando bibitur in omnibus horis infirmitatis in egritudinibus acutis est convenientia eius secundum plurimum habentibus coleram amarā: et quorum viscera sunt magna minus quam sit convenientia eius eis qui non sunt ita.

Sermo eius in omnibus horis infirmitatis: significat quod sermo eius est in egritudinibus in quibus dixit quod te videtur putare ordei antequam consequatur egritudo statum suum est inconueniens: quoniam quando homo habet febrem acutam: et non est in pectore eius et in pulmone ipsi aliquid ex morbis: et visus eius est fortis: et de aptitudine egritudinis eius est ut consequatur status suum circa diem quintum: tunc sufficit ut remaneat per potum hydromellis utrumque toleret illud. Hydromel ergo in omnibus infirmis est conueniens valde in huiusmodi egritudinibus. Habentibus autem coleram amarā iuuamentum eorum per ipsum est minus. quod est: quia conueniens in eis ad coleram: nisi antecedit et egrediat: aut ex intestinis: aut ex vesica. nam si antecedit et egrediat: est eo quod non nocet sit iuuamentum per ipsum iuuamento magno valde. quod est: quia egreditur cum exitu eius colera. Et hy. quid significat in hoc sermone in eo quod dixit complexionem hydromellis. quod est: quia magis iuuamentum est ut sit illud de eo quod bibit ille cuius dispositio nature cuius est hec dispositio: quod pinxit est punctione vehementi donec fiat propinquus aqua. tunc enim non excitat sitim: neque generat coleram. Et si autem nocet habentibus coleram amarā: similiter etiam dicit in eo quod nocet eis quorum viscera sunt magna. et intelligit in hoc loco per viscera magna: non illud cuius viscera sunt magna per naturam: sed illius cuius viscera sunt magnificata propter apam lapideam in eis: aut ex apate calido: aut ex apate molli. quod est: quia hydromel nocet istis: quoniam non est possibile in eo ut antecedit et egrediat a corporibus eorum velociter: sed conuertitur ad coleram facile: et proprie in apatibus calidis: et causa in illo est caliditas eius: quoniam in apatibus reliquis egredientibus a natura eius est minoris nocu-
i 2

Hydromel autem plurimum minus si vis furiam accendit quam vinum dulce: quia pulmonem humefacit: et ad sputum exscreandum iuuamentum temperatum prestat: tussim sedat. hoc autem ideo: quia uirtutis habet quiddam lauatue: et sputum viscosum plus quam oportet reddit.

Hydromel autem secundum plurimum minus excitat sitim quam vinum dulce: quod est quia mollificat pulmones: et adiuuat ad exscreandum quod exscreari necesse est cum sputo iuuamento equali: et sedat tussim: et causa in illo est: quia in eo est quiddam ablutionis

et hec quidem ablutio facit sputum viscosum plus quam oportet.

Item proposui vel enunciaui in eis que premissa sunt causam propter quam sit hydromel minus excitans sitim quam vinum dulce in locis in quibus ostendit quod ipsa ambo simul secundum dulcedinem suam properant conuersionem ad coleram: et quod hydromel secundum subtilitatem suam et penetrationem suam ad omnia loca est minus excitans sitim: quoniam quando moratur in stomacho spacio longo excitat et sitis: non minus quam excitat ipsa et vinum dulce: verum tam hoc accidit raro. velocitas autem penetrationis eius a stomacho et intestinis et epate ad renes et vesicas plus quam vini dulcis. non solum accidit raro: sed est inuenta in hydromelle in omnibus horis. propter hoc ergo factum est hydromel minus excitans sitim quam vinum dulce. Hy. autem non loquitur in eo sicut dixi: sed enunciat hanc intentionem: sed alium modum. significat ergo uirtutem hydromellis ex operatione eius in pulmone: quod est: quia ipse ostendit in hydromelle quia non faceret illas operationes si ipsum non penetraret in spaciis que sunt in pulmone: et abstergeret ea. iuuamentum autem eius ad exscreandum illud quod necesse est exscreari de sputo: non dixit sermone absoluto: sed addidit cum eo: cum quantitate equali. scilicet secundum facilitatem parumper. quod est: quia non potest adiuuare ad illud quod exscreatur iuuamento magno: sicut secaniabin: preter quod in eo est sedatio que non est in secaniabin penitus. quod est: quia secaniabin excitat tussim: quoniam mordicat et exasperat propter uehementiam sue absterfionis. Hydromellis autem et proprie quod ex eo est multe commixtionis absterfio est parua valde: et nominatur illud cuius uirtus est hec uirtus lotium. et non dixit in eo hyppocrates in hoc loco: quod in eo est quiddam ablutionis: nisi propter hanc uirtutem: et significauit paucitatem quod est in ipso de hac uirtute per sermonem suum: quiddam hec enim dictio quiddam: quando additur ei ad quod additur significat paucitatem. hec ergo ablutio parua inuenta in hydromelle: multotiens viscosum efficit sputum non quoniam illud in quo est uirtus illa faciat illud: sed propter paucitatem eius quod est in ipso de illa. Quod est: quia necessaria est in eo quod de sputo est grossum medicina uehementis absterfionis que possit abstergere humorem viscosum qui iam tenetur in canna pulmonis. Si autem iste humor grossus est aggregatus in loco qui est inter pectus et pulmones: tunc forsitan necessaria est in exscreatione eius plus multum medicina cuius uirtus in absterfione et incisione sit fortis ut obtegit illum humorem a panniculo tegente costas: et incidat ipsum: et subtiliet eum. Quod est: quia non est possibile ut penetret iste humor in panniculum velantem id est cooperientem pulmonem: ita ut ueniat ad cannam eius: nisi secundum hanc dispositionem. Non ergo bene fecit hyppocrates in hoc quod addidit ad sermonem suum: et causa in illo: quia in ipso est quiddam ablutionis sermonem suum: et hec ablutio viscosum efficit sputum plus quam oportet. quod est: quia melius esset ut diceret secundum hunc modum et causa in illo est: quia in hydromelle est ablutio parua que multotiens facit descendere sputum: et augmentat viscositatem eius plus quam oportet. quod est: quia augmentatio viscositatis sputi non est: quoniam dispositio hydromellis est hec dispositio: sed illud est res que propria est sputo. per hydromel autem non sit in eo iuuamentum aliquod

sed dimittit ipm remanere fm naturas suam. melius er-
go fuit vt viceretur q per hydromel non fit iuuamentu
in sputo viscoso: nisi quia addit in viscositatez spuri. ser-
mo eniz hy. inuiscat sputu: estimatio est in hydromelle
quia ponit sputu in hac dispositione. ¶ Inquit Huna
in: Sermones dixit Gal. in quo fecit errare hyppo. di-
ligens victoriam de eo inde est: q tu inuenis cum post
paululum in expositione sua qua exponit sermonē hyp-
po. in quo discernit inter operationes hydromellis ve-
hementis puritatis: et operationes hydromellis ue-
hementis comixtionis testificari in eo hydromelle: quia
quando est quantitas eius quod est in ipo de melle mul-
ta excitat sitim: et facit ipsu viscosu sputu. Et ego qui
dem faciam te stare super sermones eius istus: quando
peruenies ad ipsum. non est ergo sermo hyppo. in hydro-
melle postq dixit: et causa in illo est: quia in eo est quid-
dam ablutionis. et hec ablutio viscosum efficit sputum
plus q oportet non rectus. Et manifestus est q sermo
iste non est sermo absolutus in omni hydromelle: sed in
eo quod ex eo est vehementis puritatis ita vt propter ue-
hementiaz caliditatis sue et propter multitudinem eius
quod est in eo de melle excitat sitim: et sputu efficit ip-
su viscosu. quod est: quia cum ablutio scilicet abster-
sio non fiat in hydromelle nisi propter mel: et abster-
sio non fiat melli nisi propter caliditatem eius sicut in
quibus est abstersio. Propter illud dixit hyppo. in vir-
tute hydromellis que nominatur ablutio q quando ē
in hydromelle plus q oportet efficit viscosum sputum.
non quoniam abluir et abstergit: sed quoniam calcfacit et
inflamat. Cum ergo istud sit ita: tunc non oportet vt re-
darguatur hyppo. et dicatur errare in suo sermone: neq
vituperetur etiam Gal. nam quod nunc diximus vt dis-
putaremus p illud de hy. n accepim illud nisi ab eo. is

¶ Qua mellis multum prouocat urinā
nisi huicaliquod uiscerum contradi-
cat.

Hydromel etiam prouocat urinam ue-
hementer: nisi prohibeant ab illo que-
dam uiscera.

Iam ante dixi q hydromel prouocat urinas: quo-
niam penetratio eius ab omnibus uisceribus q
sunt inter stomachu et renes est facilis. Et osten-
dit iterum q quando egritudo ē in epate: q non oportet
vt bibatur hydromel: et nocet etiaz spleni quando in eo ē
apostema calidum. quod est: quia conuertitur ex calore
igneo qui ē in apostemate calido uelociter ad coleram.
Et dignum est etiam q uiscera delectantur hydromelle
propter dulcedinem eius sicut stomachus quare prouo-
cat ea ad attrahendum illud cum uelocitate. et similiter
etiaz relique res dulces. nam inest vt dicat in eis: sicut ip-
se sunt delectabiles apud stomachum: similiter sunt de-
lectabiles apud omnia uiscera. et de stomacho quidem
apparet q ipse delectatur ex huiusmodi rebus. quod ē:
quia postq deglutimus eas sentimus quasi stomachu
desiderare eas sicut sentimus eum semper ledi asperis
rebus et amaris: non in hora qua comedimus eas tantu
sed post illud etiaz per tempus et propter illud etiaz non
inuenimus aliquos qui sumat eas in aliqua horarum ni-
si fm vias medicine propter humores aggregatos non
sz cursu naturales in stomacho. quando vero stochus
seruat sanitates suas leditur omnibus istis rebus. res au-

tes delectabiles in uenis sunt res dulces tantus: sed eri-
am et meri inuenimus delectari delectatione uehementi
quando deglutuntur res dulces quoniam hoc mēbru
ē aptu in natura sui conueniens ei cuius dispositio ē h
ex rebus. Huiusmodi autē mēbru generatio ē ex panni-
culo intrinseco ex panniculis stochis: et tegit iste panni-
culi et linguas. uerū tamen ex lingua manifeste apparz se-
sus eius de rebus dulcibus: Et meri aut sentimus q ip-
sum delectat: deinde os stomachi ex reb² dulcib² qn de-
glutuntur cū alia ē remanēs fm sanitatē suaz. fm hoc er-
go et os q uiscera delectatur ex rebus dulcib²: qz attra-
unt ex eis uelociter qritatē multā in hora sanitatis et nu-
tritur ea. Cū ergo sūt in hora qua leditur a sebre et apa-
tib² calidis: conuertit illas res ad colerā. inde ē: q tu inue-
nis epar i eo qd nutritur ex alalibus p comestione sicut
magnu ualde delectabile delectatōe manifesta: quoniam
epar nutrit et ipinguat ex comestione reru dulcium. In
apatibus autem calidis et fe. non conuertuntur huiusmodi
res ad hoc vt addant in magnitudine epatis: sed generat
coleram. quod ē: quia calor sebris ē uehementis: sed cal-
ditas innata est equalis. ¶ Inquit Hunain: Jam decla-
ratum est de Gal. in hoc loco quia posuit causam non
menti accidentis in uisceribus conuersiones reru dul-
cium ad coleram propter caliditatem que est in apostema-
tibus calidis. Et iste quidez sermo significatur in apostema-
tibus calidis tantu. in opilationibus uero et apostematibus
bus lapideis et in omnibus his similibus in quibus cum
sunt in uisceribus addunt res dulces cum comeduntur et
bibuntur non. Causas autē communes in hoc q res dul-
ces nocent omnibus istis morbis iaz dixit gal. in poste-
mo tractatus sui de regimine subtiliatu: et ego ponam
sermones illum suus cum dictionibus suis. et est hic. In-
quit: Sicut uina dulcia quando cū eis miscentur alique
medicine subtiliatue mundificant grossos humores vi-
scosos plegmaticos qui sunt in pectore et pulmone. Si-
militer etiaz quando epar ē apostematus aut splen. ē no-
cumentus accidens ab eis maius q iuuamentus eorum:
quod ē: qz ista mēbra trahunt ad se res dulces quando
perueniunt ad stomachu uelociter. quare coartantur p-
pter illas causas in extremitatibus uene que sunt in eis
facile: et proprie uene que sunt in epate in locis in quibus
concurrunt extremitates uenarum diuersarum ex uena q
est in latere concauo eius nominato porta. et extremita-
tes uenarum ramificatarum ex uena que ē in latere gib-
boso eius que nominatur profunda. non ergo conueniunt
res dulces istis uisceribus quando in eis sunt apostema-
ta: neqz quando in eis est lapideitas: neqz quando sunt
ozificia uenarum minutarum que sunt in eis opilata: neqz
etiaz ipsu mel: quia sit in eo uirtus incisiva: uerū tamē
medici frangunt uehementiaz uirtutis dulcedinis mellis
cum aceto: quare fit secaniabin quando probas ipsu cum
ratione et experimento conuenientius rerum: et magis
iuuatiu earum in regimine subtiliatu. Cum ergo scis
hec de dispositione gal. tunc non est necesse tibi vt audi-
as a me in eo res alias. quod est: quia iaz declaratu est
tibi in sermone vno comuni: q res dulces nocent in om-
nibus ifirmitatibus accidentibus in uisceribus in quibus
coartatur via si illud ē ppter apata: aut ē ppter opilatō-
nes: et ē sermo eius iste que dixit i regie subtiliatu: apa-
tibus aut calidis que accidunt in eis nocent ppter res dul-
ces: quoniam res dulces si earu penetratio non ē facilis
et festina: conuertunt ex caliditate illoz apostematus ad
coleram.

Amores de genere colere purgat ab infra. quod autem purgat aliquando bonum est in colore: aliquando satis plus quod debet tinctum plus quod spumofum: quod maxime coleram habentibus quique magna viscera habent contingit.

Et soluit etiam humores qui sunt de genere colere inferius: et quandoque est quod ex eis educit bonum inferius: et quicquid est tinctum plus quod oportet et plus spumofum. et plus quidem accidit hoc in habentibus coleram: et quorum viscera sunt magna.

Oportet ut rememorari in hoc loco sermonis eius precedentis in quo cum comparauit inter hydromel et vinum dulce: dixit in hydromelle: quia minus excitat sitim quam vinum dulce: ergo similiter etiam in hoc loco inuenimus quod cum comparauit hydromel cum vino dulci dixit. Et solutione educit humores qui sunt de genere colere inferius plus. quod est: quia vinum dulce etiam soluit. veritatem quandoque hydromel soluit humores de genere colere: et quandoque solutione educit humores malos. et isti humores mali sunt de genere colere: quibus res alia penitus non est admixta: et color colere qui est in eis est color igneus. et color rubens grossus clarus: et spuma que accidit in istis humoribus est multotiens sicut euentus eius etiam in eo quod calefit per ignem calefactione forti. super istas namque res natat spuma. et quandoque est euentus spume in eis sicut euentus eius in eis humiditatibus nocent venti et venit ab illa spuma. et primus quidem horum duorum significat caliditatem egredientem ab equalitate: et secundus significat coarctationem instrumentorum et aggregationem agitationum ventorum instantius retentorum in locis quibus non est penetratio. et huiusmodi quidem ventositates egrediuntur quod multotiens in febribus in quibus liquefit corpus. Et potius quidem hydromellis in his febribus est in ultimo contrarietatis ei quod in eis est necessarium: et nocet ultimo nocimento eis qui minuantur. Potius autem aque frigide est secundum contrarium illius conferens ultimo iuuamento: hy. autem dicit quod euentus huius egestionis est proprie propter potum hydromellis in eo super quem vincens natura est colera. scilicet cuius complexio est calida: egrediens in caliditate sua ab equalitate: et habet in egritudine sua apostema calidum in quibusdam visceribus suis quod est. quia nomen egritudinis communis in huiusmodi loco est proprium ei qui habet apostema calidum quoniam non fit inflammatio febris ab apostemate lapideo. neque ab apostemate molli: ergo manifestum est: quod quando fit in quibusdam egritudinibus calidis in quibus est noster sermo: apostema: tunc est apostema calidum: non apostema molle. id est phlegmaticum: aut apostema lapideum. id est melancholicum: et illum cuius dispositio est hec dispositio: nominauit hyppocrates in hoc sermone magnorum viscerum.

i 5

Creamus opportunus cum sputo ac pulmonis humectatio: maxime fit ex potu aque mellis plus mixte. Sed egestio stercoreis coleram habentium et calorem fit ex potu aque mellis: cuius mixtio puro uicia

fuerit multo plus quam eius cuius commixtio ni aqua domiatur.

Creamus ergo eius quod excreatur per sputum: et mollicies pulmonis fit proprie ex potu hydromellis commixti commixtione superflua. descensio autem egestionis spumose: et illius super quam vincens colera calida est fit a potu hydromellis cuius commixtio est uehementioris puritatis plus quam illius super commixtionem cuius vincens est aqua.

Iam dixi iterum in eis que sunt premissa: quod hydromel conuertitur in egritudinibus acutis ad coleram: et nocet eis propter illud: aque autem tardatur penetratio: et moratur in locis que sub hypochondriis sunt tempore longo: et propter hoc necesse est tibi ut fugias ab usu eius. Rectius est ergo ut vitaria potu commixto ex utrisque simul: et sit commixtio tua qua commisceas ea ex quantitate multa aque cum quantitate pauca mellis. mel enim facit penetrare penetratione sua ipsam. quod est: quia vine exitus fit facilis per hunc potum et excretio eius quod excreatur per sputum fit facilior et velocior quando tu acceperis ipsum secundum hunc modum quod si tu permisceas cum hac quantitate aque quantitatem mellis maiorem hac quantitate facit euenire velociter sitim et addit viscositatem sputi. Inquit Humain. Iste locus est qui premittitur: quod faceres stare te super ipsum ex sermone gal. quo inuenimus eum confiteri confessione manifestata quod hydromel permixtum permixtione pura facit euenire sitim: et sputum efficit viscosum. non ergo meretur hy. vituperationem super sermonem suum in hydromelle: quia quandoque facit sputum viscosum: quia contrarium illius videatur. propter hoc ergo res fit hydromel commixtus commixtione multa conuenientius in excreatione eius quod excreari necesse est per sputum et in prouocatione vine. propinquius autem puro inuenimus uehementius conueniens in solutione nature. quod est: quia mordicatio eius quanto est maior: est velocitas solutionis eius qua soluit ventres: et multitudo eius secundum illud. et quando clysterizatur etiam est multitudo solutionis eius per quantitates puritatis eius. Hec est ergo causa in solutione eius cuius dispositio ex hydromelle est hec dispositio qua soluit egestionem super quas vincens est colera inhibita tinctura. scilicet super quas vincens est colera victoria uehementi et egestionem spumofam. quod est: quia exitus huius egestionis inuenitur ex hydromelle: cuius dispositio est hec dispositio: et ipsum cum hoc iue nitius mordicare intestina et abstergere ea: et quando conuertitur iterum in colera: addit in multitudine egestionis super quas vincens est colera. Propter illud non laudauit hy. usum eius: et significat illud per sermones suos. et etiam illa super quam vincens est colera plus quam oportet. Egestionem autem spumofam vituperauit etiam in libro suo de pronosticatione: et egestio super quas vincens est colera. scilicet illa cui non permiscetur aliquid aliud est mala. quod est: quia oportet ut egestio sit non uehementis tincture: neque in dispositione ut ei non permisceatur res alia sed sit equalis iterum hec duo. et quidem non est dixi iterum sermonem meum in hoc loco equalis aut pure commixtionis: cum quod fueris seruus has res: et uideris infirmum egerere egredere spumofam super quam vincens est colera. tunc scias quod fecit. et ex se. liquet fieri

bus: et propter illud necesse est tibi ut prohibeas ab usu hydromellis i huiusmodi febribus: et utaris aqua ordei et accedas et consideres apparitionem significationis tuius: quia sit uilis que apparet tibi i yrina significans digestionem egritudinis. quod est: quia quando tu das ei in potu in illa hora, aquam frigidam. inuas eius inuamem to magis.

Ed etiam cuius egestio hanc habuerit qualitatem ipsi maximo nocumeto est. neque enim ardorem q sub diaphragmate est extinguit: sed potius furorem et feruorem stimulat: atque infirmo infert morbi intolerantiam: membrisque generat molestiam. In intestinis autem et in stomacho uulnera generat.

Illa autem egestionem cuius dispositio est hec dispositio: sunt iterum nocumenta alia magna. quod est: quia non extinguit inflammationem factam in locis que sunt sub hypocondriis: sed excitat eas: et accidit ab ea prauitas tolerandi egritudinem super infirmum: et inquietudo membrorum et facit accidere ulcera intestinis et stomacho.

Consecutione hy. est ut nominet res ledentes nocumenta: sicut fecit in libro de restoratione: et in libro suo de iuncturis. quod est: quia de consuetudine illorum de Epules et ut utantur loco sermonis eorum: nocet ledit. et similiter etiam inuenimus hyp. vti illo multoties: et dixit in hoc loco q nocumeta huius egestionis cuius precessit rememoratio sunt magna. s. egestio super quas est vincens colera spumosa. Et de consuetudine quidem eius est ut utatur multoties dictionibus que significant causas ledentes: et corpora quibus adueniunt nocumenta super significationes. inde est q melius fuit ut diceret in hac egestionem: quia significat nocumenta magna. non ergo dixit: quia significat nocumenta: sed in ea sunt nocumenta: quia nocumenta non cernant nisi in corporibus lesis. Cause autem sunt facientes illa nocumenta: et significationes significant ea. Audi ergo ex hy. nocumenta que significant ex huiusmodi egestionem. dixit enim. Quod est: quia non extinguit inflammationes que est in locis que sunt sub hypocondriis sed excitat ipsas: et non dixit hunc sermonem: nisi quoniam multoties sedat exitus egestionis super quas vincens est colera inflammationes factas in locis que sunt sub hypocondriis: et propter hoc addidit in sermone suo: egestionem spumosa: super quas est vincens colera: quoniam non extinguit inflammationem: sed facit accidere contrarium illius: scilicet quia addit in ea vel augmentat eam: quod est: quia qui accellat huiusmodi accellationem non sedatur ab ea inflammatio que est in locis que sunt sub hypocondriis: sed facit eam fortes et malignas: et facit accidere infirmo inquietudinem: scilicet angustias et syncopas: et prauitates tolerandi egritudinem: quoniam huiusmodi egestio accidit a causa uel infirmitate que inflammatur loca que sunt sub hypocondriis: et a descensione eius in intestinis accidit coarctari. i. sanguinolenta egestio intestinum. Et causa in illo est acuitas. et causa cunctus coarctati intestinum est egestio referta super quam yin-

cens est colera. Causa autem que est in locis que sunt sub hypocondriis non est nisi significatio significans super ea. Et de consuetudine quidem hyppo. est sicut dixi multoties ut utatur dictionibus que significant causas facientes morbos super significationes que significant eas. 17

Interferat autem medicamentorum necessarium ad hos morbos medicandos postea intimabo.

Decies autem euacuationis qua iste egritudines curantur ego narrabo in eis que sunt post.

Significauit iterum hyppo. in eo quod precessit de sermone suo: quia mensurat narrationem curationis cuiusque egritudinum acutaram et significat illud etiam in hoc sermone: non minus eo quod significat illud in eo quod premissus est: et ego inquiram de rebus additis in hoc libro post sermonem: i. balneatione: et ab eo quod est i libro suo de egritudinibus: et i libro suo de causis: an sint digni ut pertineat hyppo. i. expositione mea quam exponam i illos libros. 18

Ed in his morbis acutis pro iure uel potu aquam dederis mellitam utile tibi in multis operaris: nec multum delings quem autem oporteat illam bibere: et que non dictum est ut oportuit. diximus etiam cur denegetur infirmo.

Et si ueris in his egritudinibus loco sorbitionum et totius quod bibitur hydromelle: erit tibi rectum in rebus multis: et non erit tibi possibile ut erres multo errore. Qui autem oporteat illud dari in potu: et cui non oporteat illud dari in potu iam diximus secundum q oportet ut in eo dicatur et enunciauimus etiam causam in qua non oportet ut in potu detur infirmo hydromel.

Am significauit hyppo. etiam significationem manifestam: quia precepit uti hydromelle tantum ut q ad horam euentus crisis. quod est: quia non utimur aqua ordei nisi in egritudinibus tantum quibus quesit corpus: aut in eo cui virtus non tolerat ut moretur usque ad horam crisis. In reliquis autem egritudinibus est rectius ut regatur infirmus i eis hydromelle tantum. 19

Ed quidam iam dimittunt dare illas quia uidelicet debilitat illa uirtutem bibentium: unde et illis eam citam mortem credunt impendere: quod ita esse iecirco uidetur sibi: quia is qui bibit minime potest sustentari. Sunt enim quidam ea tantum utentes: qui et si oportune utuntur ea.

Mittunt autem homines uti hydromelle: quoniam facit accidere debilitatem in uirtute eius qui bibit ipsum et propter hoc putant quod faciat euenire mortem uelociter: et non dicitur illud in eo nisi quoniam bibenti ipsum: non est

possibile ut moretur per usum eius. Quod est: quia ex hominibus sunt qui utantur hydromelle tantum secundum quod usus eius in quibusdam cucurrit secundum rectitudinem.

Non est sermo hyppo. dicentis in potu hydromellis: quia prostermit uirtutem infirmi. et sermo eius: quia non nutrit eum prolixus: aut nutrit est nutrimento pauco unus: uerumtamen iste opatōes tres ad inuices sunt diuerse: siue sint ex eis que prostermit et rutes suas sicut fluxus sanguinis ex naribus: et fluxus uētris superfluus: et sudor: et vomitus: et prohibito a cibo per accidens: necessario dicitur in eo: quod prostermit et rutes. In eo autem quod prolixus non nutrit sicut aqua sermo: quod prostermit et rutes aut confortat eam: non secundum uirtutes: sed secundum viam transumptionis. inde est quod aqua non solum confortat infirmum secundum quod ipsa nutrit ipsum: sed et loco medicine que reducit complexione eius super quod superfluit malicia complexione do nec conuertit illas ad equalitates. tertia autem eius istis duabus est cuius nutrimentum est paucius: et est possibile ut moriatur homo si utatur eo solo cuius dispositio est hec: non secundum quod tuus eius cadat ex usu illius. sed quoniam non addit ea magnas additiones. et ex istis rebus est hydromel quod est: quod quando infirmus prohibetur a cibo quattuor diebus: et de aptitudine eius est ut moriatur: tunc possibile est ei per usum hydromellis ut non remaneat: non uisus ad dies quintus: sed et uisus ad dies sextus. et intellige istum sermonem iterum in melle. natura. n. mellis est illa que ponit hydromel et resbus que nutriunt nutrimento paruo. quod est: quod aqua non est nisi compositrix cibi non cibus: et neque hyppo. illud tantum dixit: sed reliquum boni medici: uerum pauci ex eis dixerunt illud in aqua quod ipsa est compositrix cibi. Iste ergo res quas dixit nunc hy. sunt in hydromelle. quod autem sequitur illud non est occultus tibi: quia dicitur etiam in melle.

Non tamen hic sensus hoc modo perfectus est.

Ec autem sententia uera non est secundum hoc.

Non est iste sermo quod hydromel attrahat mortem super illud quod tolerat patientiam super seipsum uerum in quo non sit ambiguitas. quod est: quod mors uenit et super ipsos quibus bibant aquam solam. iterum: cuius sit nutrimentum quod peruenit ad corpus ex hydromelle paruus non est possibile ut seruetur per ipsum corpus: ita ut remaneat ei uita sua per potum eius tantum: sicut si biberis infirmus aquam ordeii solam.

Que tamen fortior est si sola bibatur nisi si uentrem soluerit.

Uerum tamen hydromel est fortius nutrimentum quando bibitur solam si non lenit uentres.

Utatur de hy. quod significat per sermonem suum: fortius multum aqua: quod in aqua eius est uirtus aqua nutritur corpus: et possibile quidem est ut non quando corpus exsiccatur propter dimissionem cibi quod bumectat et roidus efficit ut moretur per potum eius infirmus tempore longiori tempore quo remaneat quando non bibit aquam omnino. Inuenimus autem hy. de terminare in eo quod addidit in sermone suo: hydromel lenit lenificat uentres. quod est: quod hydromel prostermit et rutes nature et debilitat eam propter euacuationes in

eo cuius lenit uentres cum hoc quod hy dicitio significat multitudinem solutionis ventris: non equalitatem eius. Et quod quidem ut scias quod hydromel purum est plus ad soluendum uentrem: et quod ex eo bene decoquitur est plura nutrimenti. et intellige hoc: et serua illud super vias tuas. Quod autem scribit hy. post in comparatione hydromellis cum uino subtili aquoso auscultat ut intelligas illud. 22

Et etiam quandoque illud fortius illo leni uiuo quod aquam sustinere non potest: est et quandoque debilius.

Et nos inuenimus ipsum etiam esse fortius uiuo subtili paru tolerantis aquam in quibusdam horis: et in quibusdam earum debilius.

Uerunt ex hominibus qui scripserunt loco fortioris et debilioris: uehementioris uirtutis: et uehementioris debilitatis. et ex eis fuerunt qui scripserunt illud secundum quod nos scripsimus ipsum. et ex eis fuerunt qui scripserunt loco: quarundam horarum quandoque secundum hoc exemplum. et quandoque inuenis ipsum etiam fortius uio subtili aquoso: et quandoque inuenis ipsum etiam debilius ipso. Quod autem nunc intelligitur ex omnibus istis descriptionibus est una eadem res. quod est: quia hyppo. dicit in hydromelle: quia in quibusdam horis est fortior uio subtili aquoso: cuius est hec dispositio. Et ego quidem etiam narraui cuius ex uinis dispositio sit hec dispositio in sermone de uinis. hy. autem abstinuit a rememoracione eius quasi ignorauit illud: et significauit illud in hoc sermone significatione manifesta: narrando substantias eius in sermone suo: subtilis: et narrando uirtutes eius in sermone suo: paru tolerans aquam. quod est: quod uinum non nominatur paru tolerans aquam: nisi cum non est necesse ut permisceatur ei de aqua ut bibatur: nisi quantitas parua. ualde. quoniam quod est cum contrario illius. scilicet cuius permixtio indiget aqua multa. nominatur plus tolerans. aquam. Uinum ergo tolerans aquam est debilis uirtutis: quod non fit inuamentum in bibente quando miscetur cum aqua multa: Et sermo eius iterum in hoc uino: quia non est odor eius: significat significatione magna debilitates ualde eius et frigus ipsius: et est simile in his duobus aquis: sicut si uinum est fortis odoris: significat illud ex eo significatione magna ualde uehementias uirtutis eius. quod est: quia alteratio uini aquosi dum permanet uia eius in uite est parua ualde: et illud quod admiscetur ei de elemento terre etiam est quantitas parua ualde: ita quod ipsum est loco eius cui admiscetur quantitas parua ex substantia terre et ignis: et non est necessaria in destruendo hec duo simul nisi digestio parua ualde. Uinum autem cuius dispositio est hec dispositio. scilicet multum tolerans aquam: non sit cum hac dispositione ex digestionem pauca: quoniam longitudo eius ab aqua est longitudo multa ualde: et quantitas caliditatis quas acquirit propter illud est multa: et habet cum illo odores. 23

Differentia autem que est inter uirtutes uini aquosi et mellis utriusque non commixti magna est. qui enim duplum uini puri biberit quam mellis eius uirtutem magis illud mellis confortat: nisi naturam bumefaciat stercoris: etiam duplum egerit.

Et differentia inter usum uini et mellis non mixtorum in uirtute cuiusque eorum est

magna: quoniam si aliquis bibit de uino puro duplum eius quod ipse bibit de melle confortatur uirtus eius ex potu mellis plus multum: si non lenit naturam tantum. quod est: quia egestio etiam que egreditur ab eo dupla est.

Si diceret hy. loco sermonis. mel: hydromel: et si sermo eius manifestior. quod est: quia sermo eius fuit usque ad hunc finem in hydromelle. et ipsum compauit cum uino. et manifestus est quidem quod copatio sua qua compauit ipsum fuit cum uino mixto cum aqua non cum uino puro. verum cum intendit ut esse compatio sue curreret per iustitias suas: posuit sermonem suum in uino et melle. quod est: quod ex his est quod errat in compatione sua iterum hoc duo per intentiones ex ea ut faciat errare alius: et ex eis est quod errat in illo absque voluntate sua. et de est: quod expiuntur res preter hoc quod admiscetur ei res alia: et ponit et tunc earum: non eis quibus non miscetur aliquid illud tunc: sed quibus miscetur quecumque comixtio fuerit: Et similiter in enimas et alios expientes res que comixte sunt comixtione multa: et indicant ex eis super omne quod mixtus est quicunque comixtio fuerit. et non est eis necessarium ut poneret iudicium secundum hoc exemplum. sed est eis conueniens ut sciret quod hydromel quando miscetur os sit copatio eius cum uino cui mixta est aqua: quoniam si fuerit apertum tua ut sit copatio tua inter uinum purum et hydromel multe comixtionis: non erit iusta: et quoniam copatio eius difficilis est in eo cui admiscetur res alia ab eo: posuit hy. sermonem suum in rebus quibus non admiscetur alia ab eis: et sunt ille que dicuntur pure. Compauit ergo iterum uinum quod non comiscetur: et iterum hydromel et dixit et quando aliquis bibit de uino duplus eius quod bibit de hydromelle: est nutrimentum eius minus nutrimentum hydromellis. Et quoniam genera uinorum multa sunt: non posui finem neque suum in eo quod ex eis est forte imprimens in caput. et faciens comixtionem in ratione: sed in debili ex eis aquoso. Et comparat ergo hoc uinum cum melle: et manifestus est quod mel est pluris nutrimenti ipso. et quando ipse precepit ut coparetur iterum quantitates uini et medicamentorum eius ex melle: non uult quod oporteat ut bibat infirmus uinum quodque eorum propter quod admiscetur aqua ei. Sed postquam mensuratur de uino quodque eorum quantitas quam uult ex eo et patet ea in potu infirmo qualiter uult. nam illud non nocet in prohibitione tua aliquid quod est: quod possibile est tibi ut accipias de melle quantitate uincie et dimidie: et des elipsi in potu postquam misceueris in eo de aqua quod ipse uult et facias illud omni die: et accipies iterum de uino quantitates triui uinciarum in die: et des ei in potu ipsum postquam misceueris ipsum sicut diligit. quod est: quod tu potes hoc quando tu expiris in numeris hominum plurium similium in omnibus dispositionibus suis: et in uino ex hominibus et non in una hora et eadem: ut cognoscat fortitutes cuiusque eorum secundum veritatem eorum: quod quando mel non lenit naturam propter proprietates suas: possibile est ei qui uisum melle ut morietur diebus multis. cum ergo istud sit ita. quare ergo dixit hy. in principio sermoni sui. et inueniuntur et ipsum fortius uino subtili parum tolerante aquas in quibusdam hominibus: et in quibusdam eorum debilius. quoniam non est declaratus: quod quandoque est fortius: quandoque est debilius: sed inuenitur semper secundum quod dixi ante fortius. Et autem in illo est quod hy. cum compleuit sermonem suum propter quod discerneret ipsum et enunciatet copationes eius equales in illo et discerneret ipsum recte dixit: quod mel inuenitur in quibusdam hominibus fortius uino: et in quibusdam eorum debilius. quod est: quando non discernitur de comixtione cuiusque eorum multoties putatur quod uinum est debilius: et quandoque expiatur aliud ab illo. Cum ergo discernis illud sicut dixi: et addideris ad illud discretionem in lenitate nature. inuenies hydromel fortius nutrimenti semper quam uinum comixtum secundum illas mixtionem. quod si ex egestione quam educit hydromel temperata non cadit fortius: quoniam oportet ut scias quod illud quod egreditur ex hydromelle est duplia multa eius quod egreditur in eo qui nutritur potu uini tantum: addit etiam tibi illud in hoc quod hydromel est pluris nutrimenti multum quam uinum. quod est: quod si egestio que egreditur ab eo est duplia multa: et tolerat infirmus ut remaneat per hoc quod nutritur cum hydromelle tantum debus multis: tunc manifestus est quod mel est fortius nutrimenti quam uinum. 24

Est prisanam uero si aqua mellis bibatur: saturat nimia repletione et inflat eis que que sunt sub diaphragmate iocis: minime inuat. Antea uero non fit adeo nocitua: sed etiam iuuamento babilior habetur.

Et si sorbeat prisanam ordei: deinde bibat post ipsam hydromel satiat ipsum illud satietate uehementi: et inflat eum: et non fit iuuamentum per illud in locis que sunt sub hypocondriis. Si autem bibat hydromel ante sorbitionem non nocet ei illud: si cut est nocumentum eius quando bibitur post prisanam ipsum: sed quandoque fit iuuamentum per illud etiam.

Hunc sermonem dixit hy. in ordine secundum quem oportet ordinare usum hydromellis et prisanam ordei. Et scias quod sermo eius iste est sermo communis: qui intelligitur ex uno exemplo unum particularem scilicet hydromel et prisanam ordei. quod est: quod oportet semper ut sumatur in primis illud cuius corruptio est facilior: et ei descendit sit uelocior: deinde secundo post ipsum quod est secundum contrarium illius: prisanam uero ordei est uelocioris corruptionis quam hydromel: et tardiores res descensionis. Cum ergo bibitur in primis hydromel est in loco facientis penetrare: et facientis descendere prisanam ordei. Et si bibatur in primis prisanam ordei tunc hydromel prohibetur descendere: quare stimulat loca que sunt sub hypocondriis: et conuertitur etiam secundum longitudinem temporis ad coleram: et quando conuertitur corrumpit prisanam ordei etiam quadam corruptione. 25

Quoniam autem mel usui apparet melius: quia subtile et album lucidumque uidetur perforabile. Sed eam bonitatem illud habere qua crudo preferatur dicere non possum: non enim saporosius crudo: si mel ante coctionem bonum inuenitur: sed et plus defectum: et ad egerendum sterius inualidius comprobatur quorum neutrum quantum

ad iuuamentum necessarium est. Ad quid autem coqui expediat indicabo. Si ergo mel malum fuerit: aut inmundum inepti odor: nigrique coloris: coccio eius malignitatez minuit aut turpitudinez.

Decoctum autem hydromel melius est in consideratione sua quod illud quod non coquitur. quod est: quia uides ipsum subtile album quod penetrat lux: sed quod in eo sit bonitas que antecedit illud quod ex hydromelle crudum est ego non possum dicere: quoniam non est saporosius crudo si contigit quod mel sit bonum. uerum quod ex hydromelle decoctus est: debilius est crudo: et minus sterco faciens descendere: et non est aliud quod horum duorum necessarium in iuuamento. Et propinquius quod prouocat ad prendum eo decocto: est quando contingat ut mel sit malum: non inmundum: neque boni odoris nigri coloris: decoctio namque diminuit de malicia eius: et uebementia sue feditatis.

In toto hoc sermone suo narrauit hy. differentia inter illud quod coctum est ex hydromelle: et inter illud quod non decoquitur. non ergo necessarium est in eo penitus expositio. 26

Drus autem qui oxyinel dicitur in hyeme datus in acutis passionibus plurimum iuuantior est. quibus enim necesse est sereare inuare: statum bonus facit.

Drus autem qui nominatur secaniabinus: in multis ex egritudinibus est iuuantiuss. quod est: quia adiuuat ad exscreandum illud quod per sputum exscreari necesse est: et bonum efficit anbelitum.

Simus quod usus hy. in sermone suo: nominatur et vocatur et que sunt similia illis: quandoque est quando consuetudo non currit cum usu illius nominis apud homines omnis lingue: et quandoque quando non nominatur illa res illo nomine secundum veritates. et quandoque est quando uult significare per ipsius res artificiales: sicut ostendimus in lacertis temporis et masticantibus. Et manifestum quidem est apud omnes homines quod secaniabin non nominatur hoc nomine ut significant aliquas operationum. Restat ergo quod hy. non dixit in eo: nominatur secaniabin: nisi propter unam duarum rerum: aut propter utriusque operationem que vituperauit hoc nomen: sicut dixit in lacertis temporis et masticantibus: aut quoniam consuetudo non currebat cum usu huius medicine quare addidit in sermone suo in ea propter hanc causam: nominatur. Et possibile quidem est ut sit unum quodque horum duorum quoniam licet non proprium fuerit intentioni usus eius in illa hora. Et licet hy. vituperauerit hoc ipsum nomen cum significet super hoc quod est medicina composita ex aceto et melle tantum secundum dispositionem uero mellis in seipso in

hoc nomine in greco possibile est ut intelligatur per ipsum mel acetosius. iam ergo ostendimus quod uoluit hy. per sermones suos: secaniabin nominatur. Quod autem necesse est scire de esse eius in arte medicine: oportet ut intendamus eius intentiones. Dico ergo quod compositio secaniabin non est ex aceto et melle tantum: sed est ex hydromelle et quantitate parua aceti. et melius quidem in eo est ut decoquatur. quod est: quia uis mellis frangit quando decoquitur: quare accipit hydromel permixtus ei iuuamentum: quod ex eo necessarius est: et non est possibile in eo ut noccat. hy. autem narrauit in principio sermonis sui iuuamenta que sequuntur ex usu secaniabin. et narrabimus etiam nos ea in sequentibus. nocumenta uero accidentia ab eo monstrat hy. in fine sermonis sui. Quod autem dixit in fine sermonis sui istius quem primum est sermo eius quod est: quia adiuuat ad exscreandum illud quod exscreari necesse est per sputum. et facit etiam bonum anbelitum. et nos quidem narrabimus illud quod ipse dixit in hoc sermone: sequentes in illo uestigium eius. 27

Dre uero quibus utitur eo sunt iste. **D**re uero eius sunt iste.

Intellexit per horas eius: aut horas in quibus oportet ut administretur sicut cucurrit consuetudo cum illo: aut iuuamenta que acquiruntur ex eo. Et ego quidem iam ostendi quod hy. multotiens utitur hac dictione secundum hanc intentionem. 28

Acidissimus uero his quibus sputum exscreare est necesse: non parum facit iuuamenti. quod si id quod inclusum est adiuuat exscreari labricum faciens: atque canalia pulmonis dilatans: pulmoni prestat quidam quietis: quia illum humidum reddit. itaque maximum impendit iuuamentum: qui plurimum uidelicet acidissimus opportunum sreatum per sputum fieri admittens adiuuare non potest: quare sputi uiscositas augmentatur: unde et opus illius impeditur.

Quod est: quia ei qui acetosus est ualde ex eo: non est possibile ut efficiat operationem mediam in exscreatione eius quod exscreari per sputum necesse est: quoniam si adiuuat ad exscreandum res retentas: et facit accidere eis lubricitatem: et dilatat cannam pulmonis: tunc quiescere facit cannam pulmonis quadam quiete. quod est: quia lenit eam. et cum efficit has operationes confert iuuamentum magnum. et quadoque non est possibile ei qui ex eo acetosus est ualde ut possit facere exscreare quod exscreari necesse est per sputum. cum ergo illud est addidit in uiscositatem sputi: et nocet usus eius.

Ippo. nunciat in sermone suo ista nocumenta que accidunt multotiens ei qui indiget tamen uti secaniabini acetoso. quod est: quia non indiget uti medicina cuius acetositas

consequatur hanc sumam: tunc superfluum est narrare nocumēta que accidunt ei ab ea. quod est: quia hy. non dicit acetosum tantum: sed addidit ad illud valde: sicut si diceret: vehementis acetositatis: et ille cuius visum est ex secaniabin hoc dispositio: non est possibile ut efficiat in sputo grosso viscoso recente in pulmone operationes medias: sed aut incidit illas materias et abstergit eas: et adiuvat ad excreandum eas: aut claudicat ab hac operatione: quare exsiccant eas. quoniam sicut illa ex medicinis cuius visum est hoc visum: incidit materias et abstergit eas: similiter et inuenimus eam exsiccant eas. Et nos quidem non videmus ea nisi in excreantione materiarum grossarum retentorum in pulmone: non ad exsiccandum eas: nam tunc est nociva: sed ut incidat eas: et abstergat ipsas. Cum ergo non est ei possibile ut efficiat illud non sit iuuamentum per eas, prorsus: sed nocet nocumēto magno valde. Et hy. quidem narrabit in sequentibus quando non est possibile in ea ut accidat et abstergat quod est in hoc loco. Vide tur ergo mihi ut loquar in eadem descriptione secundum quam iste descriptus inuenitur in multis libris. quod est: quia inuenitur descriptus in multis descriptionibus loco medii: manifestum: ita ut fiat totus sermo secundum hoc exemplum. quod est: quia acetoso valde non est possibile ut efficiat operationem magnam sermo vero iste est vanus. quod est: quia hy. ostendit in eis quod sunt post: quia secaniabin acetosus valde: multoties per visum est sit iuuamentum magnus: et nocet quandoque nocumēto magno: ergo actio eius semper est actio magna: et non efficit in aliqua horarum operationem paruas. Quod ergo mere tur est ut dicatur quod operatio eius semper est: aut iuuamentum magnus: aut nocumēto magnus: melius est ergo ut dicatur in eo: quia non sit ab eo operatio media. 29

III Accidit autem hoc illis maxime quorum morbus periculosus est: undecunque fuerit: neque tussire: neque ea que in pulmone sunt clausa: scire possunt.

Ille autem cui plus accidit illud proprie est cuius egritudo fuerit periculosa ex quacunque causa fuerit illud: neque possibile est ei tussire et scire res retentas in pulmone.

Uit hy. quod vehementia viscositatis eius quod exscreatur cum sputo et grossitudo eius quando non iuuatur per visum secaniabin acetosi: accidit in eo cuius visum est dispositio exigens positionem. scilicet in egritudine cuius non est digestio omnino: quoniam ille cuius dispositio est hoc: non excreat per sputum aliquid penitus. 30

Quod si ita fuerit: vires infirmi necesse ut cognoscas: et an sibi cum illud deris salus speretur.

Quam ergo illud sit: tunc oportet ut cognoscas uehementiam uirtutis infirmi et an speretur ei euasio quando utitur eo.

Uit precessit et dixit: quod ille cuius egritudo est periculosa non iuuatur per visum secaniabin acetosi iuuamento manifesto: et quod ex eis quidam fortasse euadunt quando iuuantur per ipsum: non dimisit quod rememoretur partis qua iuuantur isti raro. et hoc quidem iuuamentum eueniens ab usu secaniabin uehementis acetositatis prouenit quando infirmus est uehementis

et utis quoniam absque hoc est ei impossibile ut iuuetur illud cuius visum est hoc ex secaniabin iuuamento manifesto: quoniam non careat iste secaniabin una uarum operationum: aut non incidat illos humores penitus: sed addat viscositates sputi: aut incidat eos: et abstergat ipsos. Cum ergo efficit illud accidit ex eo sciretur illarum materiarum subito cum multitudine preter quod fortis sit sortis super illud manifestus est ergo quod illud quod sequitur hanc operationem est ut prefocetur infirmus. 31

Sed egroto oxymel quando dare uolueris illud in ultimo tunc tepidum esse oportet atque paulatim dari neque multum necesse est.

Et oportet ut sit quod ex eo sumit in potu infirmus: quando uis dare ei in potu secaniabin cuius dispositio est hoc dispositio: tepidum in ultimo: et sit quod das ei in potu ex eo parum non cum multitudine.

Hippo. precepit ut in potu detur ei qui non facit aliquid omnino propter grossitatem sputi et viscositates eius: et uirtus eius non est debilis secaniabin uehementis acetositatis tepidus in ultimo. Et si ex eo in potu sumit parum. tepidus autem in ultimo est medius inter calidus et frigidus sed ueritate: quod est quod uirtus huius secaniabin cum sit uirtus fortis valde facit cauere hy. ne detur in potu ex eo quantitas uice una. Et similiter etiam inuenimus eum facere causam a potu eius debiles cum sit frigidus: sicut precepit in eis que premissa sunt: quoniam in pleuresi et peripneumonia quando non exscreatur aliquid. significat illud non sunt digeste. rei autem indigeste confert semper et nocet ei frigus. Causa autem propter quas prohibet ab usu secaniabin calidi est cautela eius uel timor a licia egritudinis propter causam: quia quando datur in potu infirmo huiusmodi secaniabin: permanet egritudo eius indigesta: et accidit ei ex potu eius quando est calidus ut addatur sitis plus quam fuit. Et ego quidem scio quod di tibi quod hoc accidens addit in viscositates sputi. Si alius est ergo apud eum ut sit secaniabin calidus datur. et illud est propterea: quia refugit ab eo quod possibile est a cadere a secaniabin calido: et sequitur usum secaniabin frigidi parum necessario. 32

Parum accidissimum datum: os parum humidum facit: sputum adiuuat exscreari: sitim extinguit: locis qui sub diaphragmate sunt et uisceribus apertius est: atque lesioni que ex melle acciderit repugnat: et amaritudinem ab eo procedentem mortificat.

Uit autem parue est acetositatis humore et os: et palatum: et adiuvat ad excreandum sputum: et sedat sitim: et est conueniens locis qui sunt sub hypocondriis et uisceribus et prohibet a nocumentorum euenire a melle: quod est: quia refrenat coleram que prouenit ab eo.

Postquam coplevit sermonem in secaniabin acetoso rediit in sermone suo isto ad narrationes secania bin pue acetositas: et dixit in eo qd humectat of z palatu: z adiuuat ad excreadus sputu: z sedat sitis: qd e: qd cu ipe aggreget res qb fit iuuametu i ea ex egritu dinib: cui dispo e b dispo: no e possibile vt fiat ex eo no cumetu uinu: z ca in illo e bonitas comixtionis ei qm qritas que in ipo pmiset bydromelle ex aceto e qritas qua fit sumicietia in refrenatione colere: q puenit a mel le. f. qz minuit ex illa colera: z sedat inimicia ei. qd e: qz ego iaz ondi in tractatu qrtio libri mei de medicinis sim pntib: qd xpus ei qd e dulce i sapore suo est dia xtuu ei qd e acetosus. Cu ergo i bydromellis xture reliq sint q necessaria snt in huiusmōi egritudinib: excepta re vna in qua diuiz e eis. f. cu calefit plus qlitate e qm couertit ad colera: z pmixtio aceti cu eo phibet hac alteratiōem cuenire: tūc manifestus e q acetus ponit ipm medicinā in vltimo bonitatis. qd e: qz sit pp acetu sedatiu sitis: facile efficiēs screatus ei quod ex sputo no e in vltimo grossitudinis z viscositatis: z comitat has duas opatio nes ex opationib: ei cui dispo e hec ex secaniabin: ut hu metet pres ozis et palati. Et p hac opatiōem ei q fit ab eo iuenimus ipz vebemētus cōferre spleni et epati: qm aperit opilationes accidentes in visceribus: et mūdifi cat ea absq lesione.

Rarus uentofiratem relaxat: urinam prouocat.

Et iteruz resolutiuus uetositatum et prouocatiuus urine.

Quam sit fmo ei adhuc in secaniabin parue aceto sitatis narrat maius iuuamētus pp quod admi nistrat in firmitatib: pectoris et pulmōis. Ma ius aut iuuamētus quod fit ex vsu eius e ppter comix tionē aque cus aceto et melle in eo p equalitatē. quod e qz ille cuius dispo e hec dispo ex secaniabin: cu resoluat vētositatē grossas iflatiuas que e in locis que sunt sub hypocondriis: fit q educit illas vētositatē grossas iflati uam ab iferiori. et cus aperiat et mundet oēs vias: qua cuat humores aquosos: et illos q sunt de genere colere p yrinam.

Sed in inferioribus intestinorum ul tra q opus sit: humiditatez ifert ea q exco riat.

Partem autem aliam intestinorum hu metat plus q oportet: z facit accidere in ea exco riationem.

Us dixit hyp. In humiditate: qz plus e q opoz ter significauit illud: qz ipa e egressa a qritate na turali. Dicit ergo hypo. q secaniabin facit illd p hoc q abradit et attrahit humores grossos viscosos. q tenebant in locis superiorib: et scidit eos: et mouet eos ad exitus. et fit et facilis p hac xture descēsus supfluita tū q descēdunt ex epate. Cu ergo aggregant ite hūidita tes in ifestinis ppe iferiorib: eoz: accidit a multitudine eoz ueptrat. at in illo qritatē naturalē: z exco riet ifestia pp qualitatē suā. et qm in secaniabin ē ē xrus absterfi uā: e possibile in eo qm administrat ipe lōgo vt exco riet ite ifestia: et supfluitatis colerice et que cus eo descēdit xrus e hcc eadem xrus. et pp hanc xrutem si accidat etiā in qbusdā hois vt multiplicent: pter q sumat secania

bin exco riant ifestina.

Quod malum in acutis plerumqz acci dit morbis: maxime quia uentris uen tofitas exire prohibetur: sursumqz remitti tur. z quia debilitat uirtutem articulis etiaz frigus importat.

Et quādoqz etiam accidit hec passio i egritudinibus acutis: z proprie prop terea quia prohibet uentofitates penetrare z facit eas redire ad superiora. z quoniam etiam facit caledere uirtutem: z facit accide re frigus extremitatum.

Et uetus aut exco riationis ifestinoz fm plurimum nō e laudabilis i egritudinibus acutis. Exco ria tio xro ifestinoz e vlceraio eueniēs in supficie eoz apparere. cu ergo illud e ita: tūc nō ledunt nisi cu oi bus q pcedūt ad exitū: et ppe cu reb: mordicatiuis. et qm ledunt ifestina: et nō pcedūt statiz iferi ille res mordicā tes ea: redit ille res q penetrauerūt ex eis ad exitū ascē dēdo sursum. Propter hac ergo eādēqz cāz accidit etiaz vētositatib: iflatiuā: vt redeāt ascēdēdo sursum. qd e: qz opatio ifestinoz naturalis: sicut ondi in libro meo de x tuib: naturalib: e expfio ei qd e in eis ab oib: pibus et opatio hui: xtuus e expulsio rez retēta i ifestinis ab eis cu ergo icipit mor: iste a supiorib: cuacuant ille rez retēte in ifestinis ab iferiori. et qm icipit ab iferiori: pel lunt ille rez sursum. et declarat hoc accidens ofēsiōe ap parēte in hora sanitatis: qm descēdit in qbusdā hois subito colera ad iferiora ifestina: et phibem: eas ab cua euatiōe aut pp occupatiōes nras cus actiōe quā facimus quā abscondere nō possum: aut qm locus i quo fit cua euatio e lōginquus. qd e: qz nōa sēm in huiusmōi ho ria colera illa ppare ad ascēdēdū sursum: ita q nō egre dit. e enim ex hoibus cui accidit pp reditiōes illius cole re lēto in stomacho suo. et ex eis e cuius caput ipletur: et facit ei sodā. i. dolor e capitis: et ledit ipm. et ex eis est cui accidit ista duo simul. fm hoc ergo et iuenimus pp exco riationē ifestinoz qm qz festinare exitus egestionis: et descēsus eius ad iferiora: qm ifestina nō tolerant illd quod suscipiunt illa loca exco riatā ex dolore: et qm qz ipellitur illa egestio penetrās ad exitū ab iferiori: qm nō pcedit ab ano hora qua ipellitur ad ipm: sed coartat ille lacertus rotundus qui e in ano: et opilatur extremitas in testini recti: quare ponit pncipiunt motus: q expmit qd e in ifestino fm rotunditatē ab iferioribus. nō ergo tātus vētositates egrediunt: sed supfluitates et in huiusmōi egritudine redcunt ascēdendo sursum. et accidit et ide vt suscipiat xrus nocumētus pp mordicatiōem phibētem penetrare illas res que trāseūt in ifestinis. quod e: qz lo ca exco riatā ledunt lesione vebemēti: qm mordicatio illaz rez que trāseunt in eis sit parua valde. Et ita gdez iam sciuit q omnis dolor dissoluit uirtutem: et facit eam cadere. ppter hanc cām euenit etiam frigus extre mitatum.

Itaque quod nocumentum ex oxy melle nascitur: illud notari necessari um est.

De autem nocumentum antum factū ex potu secaniabin scias quia increiur

ut scribatur.

Iam ostendimus in eis que pmissa sunt ex sermone nro qd secaniabin tēperatus in cōmixtōne sua nō facit aliqd ex nocumētis que sūt ab hydromelle et vinis et aqua. qd si nocet in aliqua hora: tūc nocumētus eius tātus nō ē nisi qd excoziet intestina: et nō accidit illud ab eo in qbusdā horis: nisi in eo in quo intestina sunt naturaliter debilia preparata ad suscipiēdus hanc passionē.

Bonum quidem est bibere egrum ide parum de nocte ieiunus ante accipiēdus ius: nec quicq̃ inde prohibet dari post cibum sed post longum tempus.

Conuenit potare quantitatem par uam ex ipso in nocte: et super ieiunus ante usum sorbitionum: et non prohibet etiam a potu eius aliquod post acceptionez cibi quando preterit super illud tempus longum.

Hypo. postq̃ narrauit virtutē secaniabin rediit i sermone suo isto ad narrandus horas in qua os ut bibatur pprie. et primum qdes quod narrat in eo ē hora in qua possibile ē homini pprie ut urat eo quādo ē ex eis qui regantur p vsus sorbitionis. deinde narrat post illud horas in qua oportet ut administratur qdō regitur i firmus qbusdam potibus nō sorbitionib⁹. Dixit. n. de eo qui vitur sorbitionibus: qd necesse est ei ut caueat potum eius in hora tñ in qua sumit sorbitiones. et manifestus qdem ē qd illa sorbitio ē aqua ordeci: et utimur ea ut cibetur ea corpus et cōfortetur. hec qdē duo complētur in ea bene qdō digeritur. eius autē digestio bona fit: qdō sola ē in illa hora in stomacho. quod ē: qd ias scilicet i ex sermone nostro in eis que pmissa sūt qd diuersitas speciez rep̃ q comedunt et bibunt pprie qd nō sunt similes in virtutibus suis: facit stomacho in gitudine. ppter hanc ergo cām nō oportet ut bibat secaniabin donec digerat aqua ordeci. Cūq̃ digeritur absoluitur potus eius in nocte et i mane illius diei anteq̃ sumat sorbitiones: et sufficit qdē ut sit hora qd ē iter acceptionez sorbitionis et inter potū secaniabin qdōtas duaruz horaz. quod ē: qd secaniabin pcedit in hoc spacio: et pnetrat p se i ad venas: et pars ei⁹ descendit. venit ergo ad stomachū aqua ordeci et ē vacuus mūdus: qm̃ pcessit et euacuatus ē a secaniabin.

Qui autē solo potu dietantur: nō grosse ptisane quicq̃ accipientes non illis oxymel conuenit solum: precipue cum constet qd excoziet intestina. ad hoc enim agendum cūz uene inanes sunt sua maior preualleret potentia: qppe non habet fecem s̃ aqua mellis minuit eius uirtutem.

Qui uero utitur in regimine suo eo tantum quod bibitur: et non sumit ptisanam ordeci: non conuenit ei uti secaniabin solummodo: et pprie cum abradit intestina et excoziet ea. quod est qd maior potentia eius super hanc actionem: quādo uene sūt uae

plus cum nō sit ei fer: et cum hoc etiā minuit de uirtute hydromellis.

Qui vitur eo quod bibitur tantum et non suscipit ptisanam ordeci: non conuenit ei potare secania in omnibus horis egritudinis: qm̃ abradit intestina uel hemeter cum sint nuda nec tegat ea aliquid. quod ē: qd absterunt a ptisana ordeci quando sumitur: et qm̃ pbi bet ut pueniat ad corpus aliqd ex iuuamētis que accipit ex hydromelle. Et hypo. qdes iam narrauit i eis que pmissa sunt ex iuuamētis qbus iuuatur ex potu hydromellis.

Ergo ad infirmū iuuamen oxymel s̃ omni tempore morbi noueris esse necessarium: aceti paruz aque mellis immisce prout tibi. s. ad iuuamentum tantum uidet posse sufficere: quod eius quidem minuit nocumentum: ac iuuamentum impendit necessarium.

Quod si uides infirmū iuari per usuz secaniabin in omnibus horis egritudinis iuuamento magno: tunc misce cum hydromelle ex aceto quantitatem paruam: ita ut non ostendatur sapor eius in eo tantum tunc enim minoratur nocumentum eius ualde: et iuuatur qui idiget iuari per ipsum.

Quando excitat infirmo potus hydro. sicut: aut sunt in canna pulmonis eius humores viscosi retenti: aut uehementis grossitudinis: tunc tantum vsu secaniabin indiget. et oportet ut sita memoria qd iste res dicte sunt in eo qui vitur eis que bibuntur tantum: et non vitur ptisana ordeci. qdō ergo indiget secaniabin uti sicut dixi: oportet ut sita sup hydromelle titatē paruam ex aceto: ut fiat ei iuuamētum aceti et puet nocumētum quod puenit ab eo: et manifestum ē qd oportet ut decoquatur acetum cum hydromelle quādo pmisceas ipm̃ cum eo. quod ē: qd nocumētum eius tunc ē minus.

Universaliter autem acedo aceti eos iuuat qui habet coleram amarā: nō autem qui nigram. colera autem euanescent do in naturam pblegmatis transferuntur: cum ab aceto trahitur: nigra uero bulit: et crescendo multiplicatur. Acetum enim coleram nigram adiuuat multiplicari et procreari.

Ietositate autem cerebri uniuersali ter iuuantur habentes coleraz amarā non habentes coleraz nigram. quod est: qd colera amara expirat: et conuertitur ad naturam pblegmatis quando eradicat eam acetum: colera autem nigra ebullit et crescit et multiplicatur i multitudine. quod est quia acetum adiuuat ad generationem melancholie.

Hypo. intelligit p suuz sermonem: hñtes coleram amarā: illos in quoz corpore chimus amarus generat natura. s. colera citrina. z isti qdem sunt illi in qbus dicit hypo. q acetuz cōfert eis. Naturis aut melancholicis nocet valde: z causa in illo est: qm colera nigra ē acetosa qñ ē pura: z ē dispositio corporis egredi ens a dispositione naturali. quod ē: qz sapor eius quando corpus ē sanum: ē ppinquus huic saporī quē narra uimus: z nō ē ex eo fm finem. Reliqua aut que sunt in hoc sermone manifesta sunt. quod ē: qz hypo. narrat in eo quomodo iuuatur p acetuz hñtes coleram amarā: qñ ca. ē vincens sup cōplexionem eoz cum acetuz sit frigidum.

Letum feminis plusquam masculis inimicatur: quia uulue nocuum est.

Aliis autem scdm plurimum acetum est magis inimicum q̄ uiris. Quod est quia ledit matricem.

Quod aut acetuz noceat neruis experimētum testat sup illud: z ratiocinatio significat illud. qd ē: qz nerui sunt priuari sagine frigidi. Propter illam ergo cām oportet ut eueniat eis nocum: ē um facile ex omni materia in natura sua frigida subtilium p̄tūm. Nocumētuz ergo aduenit neruis ex omnibus reb⁹ frigidis in naturis suis uerūtamē acetum ppter subtilitatem substantie sue habet penetrationē in p̄tūm membroz: z penetrat in totus mēbrum ita ut nō remanet in eo pars: Quis sit parua valde cui nō noceat: fm hoc ergo nocet acetum mēbris neruosis. Omnes ergo auctores anatomie cōueniunt super hoc qd mēbrum neruōsū ē matrix: z tu quidem iudicas sup ip̄. qd vides i anatomia absq̄ sermone anatomico: quia ē mēbrum qd dilatat z extendit dilatione z extensione valde magna z hñtur donec minorat q̄titas ei⁹ valde. quod ē: qz inuenitur semp cōprehēdere infantē z obsidere spūz fm magnitudinē: z impletur ex eo omne spaciuz quod ē ei sine paruum sit: aut magnus sit sicut stomachus qñ impletur obia. uerūtamē stomachus nō pmutatur pmutatōne magna valde ad cōtraria. in matrice aut accidit pmutatio magna valde: dilatio aut mēbrorum z eorum cōtractio cum multitudine ē res que ē p̄pria corporibus neruosis.

Que uero nullum opus inueni nisi quia in acutis bibitur morbis: neque enim in pleuresi uel periplemonia sitis uel tussim sedat. Sputum non adiuuat screare z in his minus omnibus aliis potibus operatur: maxime si eger omni tempore morbi utitur ea. Si uero de ea parum inter oxy mel bibat z aquam mellis: screant sputi adiutorium largitur: cuius rei causa est potum ipsorum qualitatis mutatio: que ab ea fit. Aliiter enim nullo modo reperimus eā suū sedare: uerum magis furiam incitare. Et aque potus in colericis z in quibus sub diaphragmate colera dominatur: in colera mutatur. Qui autem eam bibunt uentre eorum existente inanita: eorum corpora in de

fectionem adducit: magnitudinem splenis z epatis auget. **S**i incensionem habeant: rugitum facit. In pbarmaco natat: quia trā fire moratur: quod inde est: quia frigiditas pertinet: z indigestibilis est: neque fecez descendere facit: nec urinam prouocat: no ciuior est: quia naturaliter non habet fecez. Sed si cui pedes frigent aquam bibat eius nocumentum augmentatur multo magis.

Que uero nullam aliaz inueni operationez: nisi quia in acutis bibitur egritudinibus. quod est: quia non sedat tussim periplemonaco: neque adiuuat ad screandum sputuz: sed operatio eius in illo est minor operatione reliquorum potuum quando unitur infirmus potus eius in omnib⁹ horis egritudinum. Si autem bibat ex ea quantitatem parua inter potuz secantib⁹: bydromel: adiuuat ad excreandum sputuz: z causa in illo est mutatio qualitarum illoruz potuum. quod est: quia facit in eis roreitatē. Secundum uero alium modum nō inuenimus eam sedare sitim: imo excitat eaz. quod est: quia potus aque habentibus coleram rubeam z amarā natura. Et in illis in quibus uincit colera in locis que sūt sub diaphragmate z in locis etiam que sunt sub diaphragmate addit iterum in malicia eius quia conueritur ad colerā: z debilitat corpora quando bibitur uacuo uentre: z addit in magnitudine splenis z epatis quando in eis est inflāmatio: z facit accidere rugitum: z natat in stomacho quod est: quia penetratio eius tardatur: z causa in illo est declinatio eius ad frigus: z quia est indigestibilis z non facit descendere egestionem: neque prouocat urinam: z addit etiam in nocumento eius: quia non est ei fex in natura sua: z si fuerint pedes in aliqua borarum frigidi et bibat aquam multiplicantur nocumenta eius in omnibus istis ad quodcūqz eoruz declinet.

Quoniam inuenitur in aqua uirtus incisua: sicut inuenitur illud in aceto: neqz calefactio: sicut inuenitur illud in melle: z mel etiam cum calefactione sua abstergit z incidit. z ppter hanc causā oportet ut sit aqua tota tarde penetrationis. difficilis digestiōis: difficilis descensionis. Quis sit ex parte alia laudabilis de qua nihil vituperatur. quod ē: quia aque graues: aut ille quarum odor ē fetidus: aut salse: aut ille in qbus ostenditur sapor alius ex saporibus medicinarum: nō sūt aque simplices tñ: sed aque qbus pmiscetur hec medicina in

aut ostenditur sapor eius: sicut si coneris expiri mel malum: aut aquam ordeī corruptam: aut vinum aut acetū aut que illis sunt similia. quod ē: quia tu vituperas ex vnoquoque istorum: nō totum genus: sed illas spēm tātū ad cui⁹ itendū vsū: et quoniam hypo. sermo ē in melioribus cuiusq; rerum quas expiunt: necesse ē tibi vt tu intelligas ab eo in hoc loco sermones eius in aqua secū dū hanc ratiocinatiōem: et qz ipe compat vnāquāq; rerum quas narrat ad meliores aquas: et ē aqua clara cui non pmiscetur q̄litas alia nisi ex suo genere. Hāc ergo aqua quāuis sit melior aqua: tñ iuenimus eam morari i stomacho tpe lōgo quare facit in ea accidere rugitum scdm plurimū ita vt si accidat colera q̄ vincat sup stomachū in natura sua: corumpit aqua in eo. ppter illam cām: et quādo descendit post laborē suū de stomacho ad intestinum ieiunū: nō penetrat ex ipso facile: neq; ad epar: neq; ad renes: et pectus. et pulmonē. Et ppter hanc cām fit qz aqua nō puocat vrinā in natura sua: neq; adiuvat ad excreciōis spūitus: neq; ad resoluēdus corp⁹ totus. quod ē scdm hanc operatio nō fit nisi a rebus subtilis substētie subtilius p̄tium calidis: nō a rebus frigidis grossis. et nō inuenimus potus aque ēt sedare sitim. et cā in illo ē et longitudo morē in stomacho sue et intestinis. Neq; submergitur aqua ēt in p̄fundo corporis: neq; rores ei tribuit: neq; humectat ariditatē eius. q̄ autē ipa nō nutrat corpus iaz dixi illud in eis que sūt p̄missa. Propter hoc ergo nō iuenimus ipam posse cōfortare et tūtem aialē. Et iste qdem sunt cause que puocauerūt hypo. ad vtedum aqua ordeī et secaniabin et vino i firmis: et dimittere vi aqua. Scdm ergo has res nō oportet vt administratur aqua sola in infirmitatibus aliqua horaz. verūtamen tu iuenis aliquos medicos vi ea: et hypo. ēt sed hypo. vtur ea minus q̄ vtantur aliqui medici. quod ē: quia ipi refugiant ad vtedum aqua: qm̄ nocumētus eueniēs ex errore in vsu eius minus ē nocumēto eueniēte ex errore in vsu reliquorū potus. et causa in illo ē: qz vtus ei⁹ nō ē vehemēs. Et Aristoteles locutus ē in ea in hoc smōe et ē: qz dixit qz cibi fortes et pot⁹ qm̄ administrant i bovis suis offerūt inuamētus magnum valde et qm̄ administrat in bovis nō suis: nocēt nocumēto magno valde. Nocumētus autē puenit ex vsu secaniabin hydromellis et vini aut pp̄ pmutatiōes subito in vsu eoz ad sūm sicut dixit hypo. aut pp̄ cōmixtiōem aque dulcis cū eis. Medici. n. fm̄ plurimū quādo vtunt eis cōuertunt cōmixtiōem eoz. inde ē: qz ego vedit in potu semel viro decrepito i firmo in omni die vinus aquosus: et iurauit sup eū medicus ex huiusmodi medicis. Cū ergo vidit me fundere ex eo super aquas q̄titatē parua valde risit: et dixit. Iste i firmus nō bibit vinū: et nō facit nisi qz videt vinus tñ visione. Et ipe qdem nō intellexit qz q̄titas cōmixtiōis vini cū aqua quādo bibitur querēdo dlectationes ē preter q̄titates cōmixtiōis eius q̄do bibit vt ipm̄ fiat inuamētus. quod ē: qz oportet vt misceatur de aqua cū vino q̄titas parua valde vt adiuet ad p̄tatiōes aque: et extrahat eā ab hoc vt sit aqua pura tñ: et nō ponat aquā vinū. Et nos qdem iuenimus multos ex sanis bibētes vinū postq̄ p̄misceat cū eo aqua q̄titaris multe. verūtamen nō oportet vt vincēs sup saporē eius sit aqua sed vinus. In egriis aut oportet vt sit app̄tio saporis vini in eo quod bibit occulta. Et similiter ēt iuenimus hypo. dixisse in secaniabin paulo ante: cū ipe misceat ex eo aq̄ multe cōmixtiōis: et hydromellis ēt qm̄ voluit securari a timore in vsu eius. vtur. n. aquoso ex

eo mixto cū aqua cōmixtiōe multa. quod ē: quia ei⁹ q̄d ex eo purum ē si nō p̄cedit et soluit v̄tēs: nocet ei⁹ v̄tēs: et p̄prie in hūitibus coleram amarā: et quorū v̄tēs sūt magna. s. opilata: et aqua ēt nocet istis quādo cōuertitur in eis ad coleras. ppter lōgitudinē morē sue in locis que sūt sub hypocondriis. quod ē: qz in aqua cū religis que in ea sunt de nocumētis ē: quia nō ē ei⁹ fex. etiā nō soluit ventrē. Nocumētū aut eueniēs ab aque potu in principio paroxysmorū feb. quod intelligit hypo. p̄ sermonē suū: et si fuerint pedes in aliqua horaz frigidi: et bibat aq̄ duplicatur nocumētus eius. in oibus istis ē ex istis rebus manifestis apud oēs hoīes super quas cōueniunt. Per potus aut aque sit inuamētus quādo regimē infirmi ē cū eo quod bibitur tñ: et nō ē post vsū aque ei⁹ dei. quod ē: qz in potu datur aqua q̄do regimē infirmi ē cū eo quod bibitur tñ iter potum illaz medicinarū. p̄prie q̄do i firmus habet sitim. quod ē: qz aqua facit accidere illis potibus sicut dixit hypo. rozeitatē. s. p̄ multitudine humectationis sue. Et ppter hanc cām p̄cepit hypo. dare in potu q̄titatē aque parua iter potus hydromellis et secaniabin vt adiuet ad humectandum illas res q̄ excreari necesse ē: et datur in potu iterum aqua quādo potus vini nocet nocumēto magno. oī autē vt audias ab hypo. smōne eius in illo.

Sed dolorem capitis timeas mentisq; percussione: ab usu vini summo pre tibi cauendum est: dandum ergo pro eo tantum aquam: aut uinum palmarum color simile: sine odore aquosum et p̄ mixtum post quod etiam aque propinandum est parum quod eius uirtutem minuat in capite et in mente.

Quam ergo times in istis egritudinibus ex dolore capitis aut percussione mentis: oportet ut alienes usum vini abstinentia uehementi: et utaris eius loco: aut aqua aut uino coloris corli aquoso commixto cum aqua commixtione multa: cui non est odor deinde da ei in potu post potus eius ex aqua quantitate parua. quod est quia uirius uini tunc minoratur: et lesio in mente et capite.

Dicitur in fe. et egritudine: ga ambē percussio mētes q̄do faciunt accidere in corpore i firmi per mixtiōem. fm̄ hoc ergo iuenimus hypo. intelligere p̄ smōnes suos in hoc loco: percussio mētis: p̄mixtiōem rōis: et p̄cipit vt alienet ab vsu vini q̄do accidit illi. Et similiter ēt p̄cipit alienatiōem eius a doloribus capitis uehementibus. Et et ego qdem iaz locutus fui i his rebus simul: in his que p̄missa sūt de smōne in eo: verūtamen hypo. in hoc loco cū p̄cessit et dixit: et oportet tibi vt alienes vsus vini alienatiōe uehementi q̄do accidit ista accidentia que narrauit: dixit successione illius smōnis. ga necesse ē tibi vt des in potu vinus corliē. i. palmarum aquosus cōmixtus cū aqua cōmixtiōe multa cui nō sit odor. Et sermo eius: aquosus cōmixtus cū aqua cōmixtiōe multa cui nō ē odor: ē smō rectus. Sermones aut: corliē: nō recipio. q̄d ē: ga meli⁹ ēt vt vtēret i uino aquoso albi coloris. Illud aut q̄d p̄cepit: vt des in

ministri qui mini strant secundum qd opz: si inueniuntur nisi in paucis mansionibus: et quando non balneatur bene infirmus: possibile est ut eueniat ei nocumētum magnū. quod est: quia indiget infirmus in balneatione loco regente ipm in quo non sit fumus et quantitate aque multe: et ut balneatio non sit cum mubasem: nisi illud sit necessarium.

Simile ē qd in dieb' hypo. balnea facta nō erāt qd ē: qz fmo eius: qd iuenio instroz qd necessaria sunt in vsu eius: et ministri qd ministrāt fm qd os: si inueniuntur nisi in paucis mansionibus. Et sermo ei' itez: qz necessarius ē in balneatione loc' in qua tegat et in quo nō sit fumus: et qd itas aque multa: et reliqua qd sequunt illud: significat qd hoies adhuc qn volebāt balneari calefaciebāt aquam in vasis: et fundebāt eā in tinā: deinde sedebāt in illa tinā. Quod autē dicit in fine smonis sui et sermo ei': Et ē necesse vt balneo nō sit cū mubasem. s. nisi illud sit necessarium: os vt seruetur in eo quod venit de smone suo post. qd ē: qz iuenis enūciare hyp. in eis que sūt post: de illo qd indiget in qbusdam hois balneatione alimubasē. Laq' effusione sup infirmus. qd si nō diceret illud qd cremus ab eo: et nō dicerem' illud absolute: neq' sup flue: sed fm ordinē: et seqremur sermonē eius. 47

Ubi autem corpus egroti deponēdū est non calidiū qd ipse consueuit esse oportet primo itaqz parū aque: deinde crebrius superponendum est.

Et opz ne abstergatur corpus infirmū quod si abstergatur: tunc sit illud quo abstergitur calefactum duplicibus multis fm qd cucurrit euz eo cōsuetudo et fundatur ante usum eius ex aqua quātitas nō parua et post ipm iterum uelociter.

Non indiget aliq' infirmoz vt abstergat corp' eius qn balneat: nisi sup ipm sit aggregata sordidies: aut habeat pruritū. quod ē: qz sessio infirmi i aq' et balneatio eius euz ea os vt sit absqz labore: neq' ledet. Absterfio autē corporis sit cū reb' qd abstergit. Res atq' iste oēs sunt mordicatione exficcatue. ista ergo ē opatio tria ei qd necessariū ē de balneatione adiuuamētus qd acquiritur ex ea. Cū ergo indiget infirmus vt abstergat corpus ei': aut pp sordidies qd aggregat sup eū: aut pp pruritū quē iuenit: os frāgat virtus medicine cū qua abstergit: ita vt misceat cū ea ex aqua qd itas multa: et misceatur cū aliquo ex oleis. et pp hoc dixit by. Et sit vsus eius quo abstergit multiplicatas multa: illud qd cucurrit multitudine. s. plusqz cucurrit cōsuetudo sanoz cū vsu ei'. qd ē: qz nō solū pceptū vt subā medicine qua abstergat corpus sit multiplicata multa quādo necessarius ē vt abstergat corp' infirmi pl'. sed pceptū vt sit aqua qd admisceat euz reb' qbus abstergit multiplicata multa. quod ē: qz hec intentio significat qd os vt dimittatur vsus absterfiois: nisi puocet ad illud sordidies aggregata sup corp' aut pruritū: et vt nō administrent in illo medicine acute: qbus nō admisceat aliqd aliud: et sicut frāgi iuenim' acuitatē medicine qd abstergit corp' cū qd misceat aq' qd itas multa: ita et frāgi iuenim' virtutē absterfiois p effusioes sup corp' ante usum eius aque multe calefacte: et effusioem

sup ipm et post eum cum aqua aluminis.

48

Et ergo brevis sit ad solium.

Et necesse sit ut sit spacium ad locum tunc breue.

Ec operatio est opatio cōmunis: tunc i balneo sit balneatio: aut in qbusdam domibus quādo accenditur in eo et implet tina aqua calida: sicut faciunt nūc multi in mansionibus quādo indiget balneatione: et non sunt in loco balnei. 49

Atroitus uero et exitus esse facilis debet.

Et sit ingressus ad eaz et exitus ab ipa facilis.

Hippocrati videt de balneo qd non oportet vt la bozet infirmus: et pp hoc pceptū vt sit ingressus ad tinā et egressus ex ea facilis. et illud qd ē: qn nō sunt pietes cōtinētes tinā eleuati neqz stricti. melior at tināz est ampla qd sit ppia balneis: oēs. n. iste exceptis paucis sunt nō habentes eleuationem: sed p pinque terre. 50

Ui autē lauatur quietus tacitus: neque quicq' agens: sed aqua alius superpones corpus diligenter fricando perit acter.

Et oportet ut qui balneat sit quietus tacitus non faciens aliquam operationem: sed sit alius qui fundat super ipsum aquam: et fricet corpus eius.

Iste res etiā adiunat ad paucitatem laboris: sicut res quaz pceptū rememoratio. et ges infirmū est iuuatiua in mollificatione corporis eius et lenitate ipsius cū multitudine. quod est: qz lacerti tendunt in hora motus: et quando tendunt lacerti minores lenitas eius et ipsius mollificatio. 51

Et inde multe aq' p mixte preparatio.

Um ergo fuerit post illud: ppara multam aquam commixtam.

Hippocrati videt vt preparet aquā multā: quaz vult fundere sup infirmū post exitū eius de tinā: sicut de cōsuetudine medicorū est in hoc tempore nostro qn volūt vt balneet infirmus. ipsi. n. nō cōtinent ei introitū ad locū in quo est aqua frigida: neqz ad locū in quo est tina subito: sed fundūt sup ipm loco eius aquā tepidē. Et ex hominib' sunt qd etiā implet tinam ex huiusmodi aqua: et faciūt sedere infirmū in ea: quod ē qd postqz corpus eius ē extenuatū et rarificatū pp balneationē cū aqua calida: aggregat ipm et strigit corpus eius paulatim: qm illud adiunat ad additionē virtutis: neqz sit facile vt eueniat eis nocumētū: quib' pperet vt eueniat in aere cōtinēte pmutatio subito ad cōtrariū: id est qd tu iuenis sanos ptecre se pp hāc cām i aquam frigidā post balneationē ipoz cū aqua calida. verum infirmi et corpus cuius ē debile pp aliquā causāz nō poterāt vt tāgat corpus eoz aqua frigida qui ledant p illud. Et pp hāc cām iuēimus hippo. frāgere ex frigore aque miscedo ei aquā calidā. Quātitas vero aque quaz p misceri oportet ex aqua calida cū aqua frigida sumit i primis et cōsideratiōe in dispositiōe corporis pnti: deinde ex cōsideratiōe in natura infirmi ppia ex ea boze pntis ex hois anni et regiōe et dispositione aeris continentia

presente. Homines vero melius operantes sunt q̄ p̄e-
parant tres sp̄es ex sp̄ibus aque tepide que adinuicem
diuerse sunt vt vtant eis post balneationē suā cū aqua
calida. Et est prima species ex eis tepida vebemēti tem-
perie: et secunda post ipsas est minoris teporis: et tertia ē
ppinquoꝝ frigori q̄ secūda. Et simile quidē est q̄ bip.
nō voluit in eo qd̄ p̄cepit ex p̄paratiōe aquarū mixtarū
multarū: nisi hoc quod dixi. qd̄ est: qz non oportet vt sit
fimo ei⁹: aqua multa sermo absolutus. sed melius est q̄
voluit p̄ sermonē suū: et prepararet aquā cōmixtā multa:
numeros species multarū ex sp̄ibus aque cōmixte vt sit
p̄mutatio ex vsu aque calide ad vsum aque frigide pau-
latim: qm̄ infirmus non tolerat permutationem ad con-
trarium subito. 52

Altum deinde superuersa.

Et sit effusio aque velox.

Oportet vt intelligat ab eo ex sermōe eius: velox:
ga intēdit sup̄ ipsam actionē: aut sup̄ ipsū spaciū
qd̄ ē inter effusionē aque: ita vt nō sit inter effu-
sionē primā: et inter effusionē secundam interpositio. et
noīat hec actio fm̄ veritatē: actio nō velox sed frequēs
Et nos qd̄ inuenim⁹ hec duo noīa quasi equalia apud
antiquos. s. velox. et frequēs. qd̄ est: ga ipsi qñqz nō
mutant actiōes frequētes veloces. 53

Postq̄ loco fricatoriū utere spongia
ad desiccandū corpus.

Et utere loco exsiccationis cum frica-
riis exsiccatione cum spongia.

Non inuenim⁹ medicos: neqz aliquē hominū in
hac nostra hora vti in exsiccatione corporis infir-
mi neqz fricatoriis: neqz spōgia: sed iuuenimus eos
vti in exsiccatiōe infirmoꝝ post balneationē mādilib⁹: et i
q̄busdā eoz pānis: et pp̄ie crudis q̄ ex eis non sunt can-
didati. Inuoluūt. n. cum eis corpus infirmi ab oī latere
et inuoluūt ipsū cum eis inuolutiōe vebemēti vt sudet
sudore multo et non ē necesse semp̄ vt sudet infirmus su-
dore multo post balneationē suam. qd̄ ē: qz nos vtur
balneatiōe multoꝝ nō ad euacuandū corpus: sed ad
cōtrariū illi⁹. s. humectandū ipsū et mollificandū qm̄ est ve-
hemētis siccitatis: qñ ergo idiges in eo hoc nō oportet
vt dimittas morari in balneo mora longa: quare sudet
sudore multo: sed oportet vt p̄peres ad intromittendū
ipsū in tinam: cūqz extraxeris ipsū ex ea: exsiccat corpus
eius velociter. 54

Eque oleum quando multum siccū
sunt adiunge.

Eqz oportet ut ungatur corpus eius
cum oleo aliquo: dum est vebemen-
tis exsiccationis.

Hanc sermonē dixit hippo. in successione fmoīs
sui et oportet vt vtaris loco exsiccandi cū frica-
riis exsiccatiōe cū spōgia: et melius qd̄ est vt intelligat
sup̄ vsum balneatiōis vt nō existat aliq̄s de hippo. qz
dimisit dicere aliq̄d ex eo. ad cui⁹ remōrationē sit co-
actio. qd̄ ē: qz nos inuenimus eū postq̄ exsiccat infirmus
cum spōgia post balneationē nō oīdere an oportet vt
aliquo oleo an nō. q̄ si vtrū eo in aliqua hora manifestū
ē qz nō vngit infirm⁹ cū oleo corpe ei⁹ humido: nisi vi-
cat aliq̄s: qz exsiccat corp⁹ infirmi. s. adiūgēdū ē aliq̄d
ad oleū p̄ exsiccationē ei⁹ ex aqua. Manifestū ē ergo q̄

res quaz scientia sit iuuamētū: ē ingitio de vsu aliquo
olei post balneationē: et vebemēti⁹ illa necessaria ē in-
gitio de vsu ei⁹ in hora balneatiōis. Et an oporteat vt
effundat oleū sup̄ balneatus: postq̄ sudat: aut anq̄ su-
det et corpus sit siccū: sicut hora qua exuit pānos suos
aut nō oporteat vt vtatur aliquo horū duoz: sed qñ iū-
pit corpus roridū fieri. Qui aut rememorat ei⁹ quod
dixi in virtute olei alicui⁹ in libro meo de medicinis sim-
plicibus: scit scia certa: q̄ melior horarū vtendi oleo ali-
q̄ ē hora tertia ex horis i q̄b⁹ administrat aliq̄d oleū. et scit
m⁹ et q̄ oī vt cū oleo vngat corp⁹. s. corp⁹ balneatū postq̄
balneat. quod ē: qz oleū calefactū mollificat corpus: et
apit porros eius: et resoluūt ipsū. oleum aut cui⁹ tactus ē
frigidus nō solum nō facit aliquā bax opationū: sed in-
uenimus ipsū facere tremorem. 55

Ed et caput quantum plus possis cūz
spongia desiccandum est.

Oportet ergo ut caput proprie exsic-
ces exsiccatione per spongiā quan-
tum potes: et sis sollicitus de illo.

Res aut in hoc qz oportet vt exsiccat caput post
balneationē exsiccatione exsiccata: ita vt non re-
maneat super ipsū aliq̄d humiditatis et si paru-
lit ē manifesta. quod ē: qz de aptitudine omnis quod
remanet sup̄ ipsū de humiditate ē vt infrigidat ipsū. ve-
rumtamen non ē tibi possibile vt facias illud per spon-
giā: nisi sit illud in principio rei post vsum aque com-
mixte. et melior quidem vsu spongie in illo ē vsus mā-
dillum. 56

Et cauendū est ne articuli et caput nec
quicq̄ totius corporis frigescat.

Non oportet enīz ut infrigidentur ex-
trema: neque caput: neqz aliquod ex
reliquis corporis.

Sermo iste apud me ē minor q̄ vt rememoretur
solum quoniam manifestum ē apud oēs hoīes
qz non oportet vt dimittatur aliq̄d ex mem-
bris nudis in hora qua exsiccat corpus ex aqua qua
administratur post balneationē. quod ē: quia omnes
homines sciunt q̄ ad membra festinat frigus q̄do sūt
nuda. 57

Ed neque balneandū est parua tem-
poris mora transacta post acceptū ius
uel quēq̄ potum.

Neque quando est propinquus termi-
nus receptionis sorbitionis: neque quādo
est propinquus terminus potationis alicu-
ius ex potibus.

Non infirmis tm̄ sed etiam sanis non est conueni-
ens vt utantur balneatione hora qua suscipiunt
cibum et potum. Quod est: quia qui utitur ali-
quo potum: deinde balneatur post illud. replet caput
eius: et qui sumit cibum: deinde utitur post ipsum bal-
neatione: repletur caput ipsius et reliquū corpus ipsius
p̄pter qz attrahit cibum ad se ex stomacho ante dige-
stionem eius. 58

Neque quicquam potuum circa ipsas

Horam balnei propinandum est.
 Et que oportet etiam ut utatur sorbini
 one neque aliquo ex ponib⁹ hora qua
 balnearur.

Elius qdē ē vt suscipiat homo cibū ⁊ potū post
 quietem corporis eius ex inquietudine acciden
 te ppter balneationem: sicut facit illud ē post
 quietem inquietudinis accidētis ab exercitio, quod est:
 vsus ciborum et potuum post balneationem statim im
 plet caput: et natat quod ex eo sumitur sup os stomachi
 fm plurimum. 59

Qui balneum amant uel sani consueue
 runt eis maxime adhibendum est: hi
 nanque desiderant ⁊ iuuat: si ergo dimise
 rint nocet.

Et oportet ut administretur balneatō
 infirmis plus in eis qui indigent illa:
 consueti ipsa in hora sanitaris sue. quod ē:
 quia illi desiderant uti ea: ⁊ iuuantur illa: ⁊
 leduntur quando dimittunt illa.

Am ostendi in maiori parte tractatus scđi mei
 expōnis qua exposui hunc librum summas vir
 tutū ⁊ consuetudinū in fmonibus quibus signi
 ficauit hypo. significatione manifesta virtutem consue
 tudinis. 60

Balneare in periplemonia iuuatius
 est quam in acutis feb. in latere enim
 ⁊ tenere costē: atque inter spatulas existen
 tem dolores minuat. Item excoquitur qđ
 per sputum necesse est excreari ⁊ adiuuat:
 flatum etiam bonificat: ⁊ screatus auferi la
 bore: quia artus mollior: cutem humidaz
 facit: urinam expellit: capitis releuat graui
 tatez: nares humidaz reddit.

Quamentum autem balneationis se
 cundum plurimum in periplemonia
 est plus qđ sit in febribus adurentibus. qđ
 est: quia sedat dolores in latere accidentez
 ⁊ thorace ⁊ inter duas spatulas: ⁊ maturat
 quod screari necesse est per sputum: ⁊ adiu
 uat ad illud: ⁊ bonum efficit anhelitum: et
 sedat penam. quod est: quia lenit iunctu
 ras: ⁊ humectat cutem: ⁊ prouocat urinam
 ⁊ resoluit grauitatem capitis: ⁊ humectat
 nares.

Hypo. ostendit in fnone suo isto causam propter
 quas fit iuuamētū p balneationē in piplemonia
 et in febribus adurentib⁹ in fnone suo. quod ē:
 qđ sedat dolores accidētē in latere et thorace et spatulis
 et maturat quod excreari necesse ē p sputū: et adiuuat
 ad illud: et bonū efficit anhelitū. pp has ergo res fit bal
 neatio iuuatiua valde in piplemonicis. qđ ē: qđ pipleo
 nici euadūt ab egritudinibus suis qđ excreant humo
 res retētos in pulmone p sputū. pleureticus ē iuuat p
 ipam iuuamētō magno: qđ sedat dolores quem bz. et pp
 hoc melior ē vna ouariū rex: aut vt scribat et iuuame

num in piplemonia et pleureti ē plus sit in febrib⁹ adu
 rentib⁹: aut itelligat ab eo ex fnone eius periplemonia
 et pleureti. quod ē: qđ dolor lateris non accidit nisi in
 pleureti nō in piplemonia. Et significat et p fmones su
 uis: et iuuamētū p balneationē in piplemonia ē plus qđ
 febrib⁹ adurentib⁹: qđ iuuat p balneationē et qđas qđ ba
 bēt febrem adurentē. Et manifestū ē qđ necessaria est in
 cognitiōe eius qđ ex habetib⁹ se. adurentē idiget balne
 atione: discretio: et nō ē possibile vt vicemus in illo ali
 quo cum hypo. nōdūm dixi in hora in qua ois ut ad
 ministratur balneatio aliqd. postqđ ergo audiem⁹ ex co
 primis qđ oporteat uti balneatione in sermone qđ hunc
 sermonem segitur. redibit ad fmonē suum: in hora qua
 oportet vt utatur. 61

Balneare humidum ultra modū uen
 trem habentibus non est plurimum
 necessarium: neqz eis qui stiptici sunt plus
 debito nisi uenire prius purgato: neqz defe
 ctis cōuenit: neqz fastidio uomentibus: ne
 qz erucius de genere colere emittentibus:
 neqz fluxum sanguinis p nares hñibus: ni
 si illud minus opportuno fuerit. Tu quoqz
 scis quāuū oporteat esse. Si ergo minus
 sit: balneum est adhibendum: si tamen cor
 pori uidetur necessarium.

Illos autem min⁹ oportet uti balnea
 tione: quorum uenter in egritudine
 sua est mollis plus qđ oportet: neqz oportet
 etiam illos uti balneatione: quorū uenter
 in egritudine sua est strictus plus qđ oportet
 nisi euacuetur uenter eorum in primis: ne
 qz in eis qui sunt prostrati: neqz in eis quo
 rum anima nauseat: aut qui habeat uomi
 tum: neque in eis qui eruciant aliquid ex
 genere colere neqz in eis quibus aduenit
 fluxus sanguinis narium: nisi sit minus qđ
 ois. et tu quidem scis quāuū tatem fm quāuū
 ois ut sit fluxus sanguinis nariū. qđ si fuerit
 minus qđ ois: tunc utere balneatione si cor
 pus indiget illa: ⁊ iuuatur per eam in reliq
 rebz in quibus iuuatur per eam: quāuis
 caput tantū indigeat illa.

Qui fluxum ventris habet superfluum abscedit
 ab eo illud introitus ad balneum propterea quia
 trahit illas materias secundum contrarium ad
 totum corpus. Cum ergo illud sit ita: aduenit ei nocumē
 tum ex ea. Cuius autem natura stringitur ⁊ non egredi
 tur: non debetur super aliquem quin melius sit vt eu
 cuetur uenter eius in primis ex fece antiqua que est in
 eo: deinde precipiat post illud balnari. Et similiter et
 am qui est prostratus. s. cuius vritus dissoluta est et ui
 cta est. quod est: quia balneum addit in resolutione eius
 et casu ipsius: et cuius aia etiam nauseat et bz uomitus
 nō ois ut balneet. qđ ē: qđ timeat sup ipz qđ resoluat
 eius subito: ⁊ accidit ei syncopie puenies a stomacho. ⁊
 illorū ē quorū in ore stomachi aggregat colera: ⁊ sunt

illi quos significat hy. p sermonē suū: eructant eructuati
one genere colere: eē ē ppiquū esse istorū. Et similiter
et nō o3 vt vtrius balneatōe in eis q bnt fluxū sanguinis
supnū nariū. qd ē: qz bñtes fluxū sanguis nariū quau
do balneat pñt mēsurā in multitudine sua. manifestū
ē ergo tibi ut pñcias vti balneatōe qñ fluxus sanguinis
nariū ē diminutus ab eo qd necessarius ē d ipso. Et istis
qdē necessaria ē balneatio cū festinatōe vt pperet mor
sanguis q est in capite. et qdē nos unimur balneatōe qñ
idigem vt veniat fluxus sanguis nariū: et non euenit.
Illud autē qd addidit hy. in sermone suo si corp⁹ indiget
illa et iuuatur p eā. in reliqz reb⁹ in qbus p eā iuuat quā
uis tñ caput idigeat illa: significat p illud significatione
manifesta: qz ē necessariū multoties vt calefiat aliqua ex
omnibus et sedeat infirmus in ea absqz tina: et fundat
aqua calida sup caput ei⁹ tñ absqz reliquo corp⁹ ei⁹. 62

Balneare non nocet amantibus: et si bis
in die preceperis.

Qui autē diligens balneationē: nō no
cei si precipiatur balneari bis in die.

Iuenim⁹ hūc sermonē cū sermonib⁹ aliis scrip
tiste medicū q trāsinist victorino consuli celsio
tractatū in regie sanitatis fm snias hy. fm medi
catē: sicut fecit et d sermōe in quo dixit hy. qz nō o3 vt
phibear infirmus in diebus pñis egritudinis sua q
buld⁹ forbitōibus: aut in sermōe in quo dixit hy. ē: Cu
ius cūcūrit cōsuetudo vti cibo bis in die. o3 vt def cib⁹
et bis. verūtamē inuenis eū dimittere ex vno q3 horū
quorū sermonū medietatē eius. de hoc at sermōe quem
pñsim⁹ ad exponēdū nō dimisit aliqd. verūtamē si nar
rauit hora in qua pcepit uti hy: balneatōe in die bis i eo
q idiget balneatōe. Et manifestū ē q hy. itelligit per ser
monē suū: q dilectatū balneatōe: i hora sue sanitatis. p
uocat eos illud ad vīdēdū multoties ea i die. qd ē: qz iñ
qñ iuuatur balneatōe bis in die currere faciūt rē suā i illo
fm. cōsuetudinē q cūcūrit eis. o3 ergo vt itelligatur ab
hy. hora in qua pcepit uti balneatione. 63

Balneum multo conuenientius ē pñsa
nam cum fece sumentibus: q eis qui
accipiunt solum succum: quibus tamen in
terdū conuenire uidetur quandoq3 rursus
et in his minus congruum est qui solo potu
dietantur: sed in illis aliqñ conueniens est.

Usus balneationis in eis qui sumūt
pñsanā ordeī et cum ea fece3 eius: pos
sibilior est multuz q sit in eis q utuntur aqua
eius m. et quandoq3 est possibilis usus bal
neationis in istis enaz. et minus quide3 pos
sibile est uti ea in illis qui reguntur ponb⁹
m: sed possibile est enaz uti in istis ea.

Stendit hy. in sermone suo isto horaz in qua o3
viti balneatōe et si ipe fecisset illud in pñ sermōis
sui: nō occultaretur nobis multū ex sermonibus
suis qz dixit medicos sermonis sui. qd ē: qz hy. dat illis
aquā ordeī cū fece sua: qñ egritudo ē egritudo geta. qz
aut nispō ē dērior: hac dñpōe dat eis i potu aquā ordeī
m. et quorū dñpō ē dērior dñpōe horū duorū: et quo
rum egritudo est acutior. iuxtim⁹ hy. vti in eis ponibus

m. Et ego qdē multoties iam ondi q sermo eius est in
hoc libro toto ē in morbis pectoris et pulmōis. et qz nar
rauit hoc libro plures res uniuersales fm semitā exten
plificādi i egritudib⁹ horū mēbroz: et pñe in pleuresi. et
ondi iterū qz pñpit uti pñsana ordeī apud maturatōem
egritudinū. et i hac hora vsus balneatōis ē absqz timor
quoniā adiuuat iuuamēto magno ad excreandū humo
res retētos in pectore et pulmōe i eo cui⁹ dñpō ē h dñpō
et cōsuetudo et eius currit cū usu illius: tūc nō phibet ali
qd qñ in eo admistretur balneatio ē3 duplū. Qui autē po
nib⁹ tñ vti hy. dicit q iuuamētū eius in balneatōe est p
uū valde. Quidā autē itelligit ab eo ex sermōe ei⁹ par
uū valde: qz nō o3 vt admistretur penitus. Res at nō
ē ita: qñ hy. dicit post illud. Et qñq3 est possibile vti bal
neatōe i istis et: et nō narrauit qñ possibile ē uti balneati
one in eis. necesse ē ergo nobis vt narremus illud: et seq
mur in eo qd dicem⁹ snias hy. Dico ergo q hy. vti pon
bus tantū i eo cuius egritudo ē egritudo acuta qñ pñan
lit ut tolcret infirmus expectationē sup illud vsq3 ad pñ
mā horā status egritudinis. Stat⁹ aut egritudinis qñq3
est multoties cū maturitate eius sicut ille q accidit i mor
bis pectoris et pulmōis. qd ē: qz egritudies in istis hora
qua maturatur incipiūt creare illud qd excreari necesse
ē: nec ē possibile in aliq horarū vt addat egritudo eorū:
neq3 in ipa natura sui neq3 in accub⁹ comitūb⁹ ipsam.
qd ē: qz egritudo multoties ē egritudo geta: et accidētia
comitūtia ipas addūtur sicut dixit hy. in mēbris apatis
q dolores et febres in hora aduētus sanici accidūt plus
q quādo facta ē: et multoties addūtur et minuūtur cum
quāitate accidētis et quāitate egritudis. et illud qdem
fit in apatibus in quibus sanies que in eis generatur h3
egressionē sicut de cōsuetudine eius ē vt accidat in quib⁹
bu dā exuritis et piplemonia et pleuresi. possibile est enī
in his egritudinibus ut iuuetur infirm⁹ per usuz balneati
onis: et regimē eius ad huc sit cū ponibus tantū. qd ē: qz
hy. dicit q balneatio sedat dolores accidētes i eis: et ma
turat quod excreari necesse ē per sputuz. verūtamē ma
nifestum est q oportet ut utaris ea post euacuationē cor
poris. Scias enī uniuersaliter q si balneatio admistretur
ante euacuationē corporis: attrahet ad loca que sūt
sub hypocondriis materias. et si fiat post euacuationem
corporis: adiuuat ad maturatōes: et iuuamentum qui
dem balneationis quando administratur in hora sua: ē
in egritudinibus in quibus possibile est uti balneatione
in toto corpore. et ppter hanc cām fit iuuamentum per
eam tantum in eo qui h3 fe. adurentem ei qui cum feb.
sua nō h3 apostema caliduz: neq3 aliqd ex apostemas
ribus factis a co. citrina tātu3 que ebullit in corpore suo:
et quādo signa maturitatis eius apparēt in eis: tūc iuu
mentum eorū per balneationes ē plus multuz: et qñiam
fe. adurens quandoq3 est a phlegmate salso putrefacto:
tunc oportet ut scias q illi qui huiusmodi feb. hab3 bal
neum est contrarium valde. quod est: qz humor phleg
maticus non resoluitur per balneum sicut resoluitur col
era: quoniā est grossus viscosus: et eius caliditas non
extinguitur: neq3 extinctionem suscipit: quoniā indi
get spacio longo in maturatōe. nos autem non possu
mus sermonem in eo nisi ut rememoremur eius in fine
Recordor autem q hyppo. dixit in principio expositio
nis mee quā exposui hunc librum in resistendo medicis
q sūt ex illis de kindis hūc sermonē. d reb⁹ at q3 o3 me
dici scire pñt q infirmus eas ipe dicat plures dimittunt

Iste autem res apud illos quibus videtur qd hyp. sit ex
logias sunt membra lesa: et morbi accideres in eis: et cau
se facientes illos morbos. Quibus autem videtur qd sit
de impericiis sunt hore anni: et consuetudines: et etates:
et dispositiones aeris continentis nos. nos enim scimus
qd per cognitionem omnium harum rerum quas dicunt
logici et amperici iuuantur medici. et nos quidem inue
nimus hy. postq narravit in hoc libro intentiones mul
tas: quas quando format homo in mente sua potest scire
regime non dixisse aliquid ex rebus que dicte sunt: nisi
consuetudines: preter qd ipse dicit: interpositione illi res
alias quas ego narrabo tibi. quod est: qd qd ego postpos
ui sermones in eis: non sunt nisi ut narrem eam sermo
ne breui: aut facile sit ei qui legit hunc librum intelligi
sermonem meum: Dico ergo qd vna intentionum et prima
earum est intentio quas hy. dixit scdm vias exemplifica
tionis in vna egritudine: et est pleuresis hac dictione.
Quantitas est qd dat infirmo de sorbitionibz in vice seba si
egritudo e acutior quas os vt n os vt sit multa sz os pu
bibat anteq sumat sorbitiones hydromellis: aut vinu:
aut quod coruz videris magis iuuamentum. Deinde vi
rit post illud etiaz hunc sermones: qd humectatur os: et il
lud quod excreatur de pulmone: est scdm qd os: tunc os
vt des ei omnino sorbitiones vice secunda. omnes enim
has res et que eas sequuntur: non inuenimus medicos
de affidiis dixisse. hy. autem post hunc sermones etiaz di
xit: qd os ut consideretur in digestionem egritudinis: et hoc
apud os est ex maioribus intentionibus in cognitione
forme regiminis: et omnium particularium mutationu q
sunt in eo. Deinde dixit post has res hunc sermones: na
in cuius ventre est superfluitas cibi retentat: dat ei hac
sorbitionem aliquis preter qd euacuet corpus eius ab il
la superfluitate: et cum hoc etiaz si tunc bz dolores addit
in eo: et si non habuerit dolores euenit ei. Et dicit iterum
post illud hunc sermones: Et eis illo etiaz si fuerit dolor
lateralis semper qui non alleviatur euaporatione et spu
non egreditur sed additur eius viscositas absqz matura
tione: tunc si non resoluitur dolor: aut p mollificationes
ventris: aut per phlebotomia fm q significatur: qz indi
get eam dant pusanas habentibus hanc infirmitates: et
ipsi sunt tunc cum illa dispositione: superuenit eis mors
velociter. Deinde post illud etiam discernit sermones su
um et dicit: qd quando incipit invadere febris cum dolo
re aut absqz dolore: et terminus eius ab acceptione cibi
e oropinquus: et venter eius non euacuatur: tunc os vt
prohibeas euz ab acceptione sorbitionu donec scias qd
cibus eius ia descendit ad inferiora intestina. Et scripsit
iterum post hunc sermones. et quando cibus antiquo no
descendit: et terminus alius cum cibo alio est ppinqua
et virtus eius est tolerans: et etas eius est status iuuetu
tis: tunc os vt clysterizetur: et si est debilis os vt ponatur
suppositorium: nisi egrediatur cibus ex seipso egressioe
bona. In hoc ergo sermone inuenimus eum narrare eti
am euz eo qd narravit intentiones sumptas a virtute sicut
facit in sermonibus qui sequuntur hunc sermonem: ipe
enim considerare precipit in multis locis in causa que fa
cit cadere virtutem: vbi dicit qd medici non sciunt illud.
Et dicit iterum: qd illi in quibus peruenit dolor vsqz ad
loca que sunt sub hypocondriis iuuantur cum medicina
tali et tali. Illorum autem quibus ascendit dolor cum gra
uitate vsqz ad adiutorium et principia pectoris: iuuame
tum est per phlebotomias. Inuenimus ergo medicos q
fuerunt ex aliis de affidiis dimisisse rememorationes ei

um harum reru et reliquarum que eis sunt similes: et rep
etiam que dicte sunt in consuetudinibus penitus: et plus
illo multum res naturarum et species corporum: quas i
uimus hy. in multis locis dixisse. et nominavit quos
dam homines habentes coleram amaras: et quosdam eo
rum phlegmaticos: et quosdam eorum nigras. quod est.
quia in uestigio harum reru narravit permutationes re
giminis in sanis: et quomodo oporteat rectificari: et regi
men infirmorum. Et in sermone suo in vino et hydromel
lesecantabin et aqua inuenimus euz dicere has easdem
mutationes. Et dicit etiam in alio loco esse maturatio
egritudinis: et non est hec apud euz intentio vili i cog
nitione forme regiminis et permutationis in eo. Et simili
ter inuenimus euz dicere in statu egritudinis quiddam
sermonis: et ponit considerationem in hoc et in cogniti
one regiminis rem non paruum. omnium ergo harum rez
et aliarum que sunt similes illis dimiserunt rememoratio
nem medici qui sunt de illis deebdis. et medicus idige
re scias eas omnes preter qd infirmus eas ei dicat

Similis est tractatus tertius comenti Sa
licni super libro regiminis acutarum.

Licet Galienus in principio huius quarti libri regio
acutarum egritudinis dicat nonnullos opinatos fuisse li
brum hunc sequentem non fuisse hy. et ipse etiam eandem
sequatur opiniones: vt dicit locis in multis. Dicit enim
in tertio libro regiminis in comento illius canonis. Dis
uersitatem autem medicamentorum qd ipe inquirat an ea
que addita sunt post sermones in balneatione hoc e post
tertiu libru acutaru: in fine cuius Hippocrates de bal
neatione determinat: sint digna hypocrati ut attribua
tur. Idem etiaz gal. comento ultimo secundi acutarum
ait qd multum tenens per mentes suas transiit qd Porro
medicus in codi illis Hippocratis inuenit multa post
mortem eius que postea hominibus manifestauit: ordi
nando ea ordine meliori quo fieri potuit: et ita suscepi
tum est hunc medicu quartu libru composuisse: et
multa addidisse et aliqua subtraxisse ut libuit si ipse hyp
po. composuit. Et itez in secundo acutarum in comento
illius. Quod in quibus morbis et etatibus os fieri: et
quod est: qd quod inuenitur scriptu in hoc libro post ser
mones in balneatione est res inuenta in domo Hypo
cratis et reliqua. quicquid sit: uolui tamen hunc librum
iis mortuum tribus superioribus inferere. euz dignum
sit: multa continens et in practica et in theorica: vt o
sermo habeatur.

Incipit liber quartus regie acutarū egritudinū.

In libro de dieta ea q̄ post sermonem d̄ balneis dicta sūt. deceter suspicati sūt nō pauci medicorū vt nō hy. exētia: et enī vtute itērationis 7 subtile contemplationis deficiunt multū ab anteriori: s̄ in neq̄s irrobabiliter p̄moti sūt q̄ estimarūt hyp. eē 7 hoc s̄m electionē uel uolūtātē. n. illi mēs eorū q̄ scripta sunt ē vt estimet discipul⁹ a q̄dā scripsisse: multa x̄o in eis 7 seriē sculpabilē h̄nt cū mētē vt efficiēt rursus ab ip̄o hy. ea scripta eē p̄pate cōpōne uel cōpōre libz vt. p̄miserat s̄m libz de dieta acutarū: i. q̄ p̄culariter vniuscuiusq̄ acutarū egritudinū curā doceret. 7 hoc q̄dē unq̄z 7 alia ē series iuēre ē p̄iacēti hoc libro māifeste nō exītes di gnas hy. 7 ut estiet iter scriptas cē. p̄bis 7 certis sicut de ide 7 s̄z aphorismos appuerūt multi tales aphorismi in vltimis tribus libz. i. cēdo. n. i. mēoria multis p̄ma cōs̄criptionū q̄ iter scripserūt. i. vltio iter scripserūt hoc: de i. de ipsz 7 s̄z libz quē d̄ tr̄umab⁹ vel pragmatib⁹. i. vult n̄rib⁹ q̄ i capite app̄t factū: adhuc at 7 scdm libz epidīmiarū: similiter at 7 scdm libz q̄ nūc nobis p̄p̄sit: ē iue nire ē itēposita: et magis adhuc i vltimis libz q̄tuor igit: ut ita dicā sp̄b⁹ exītib⁹ i eo: isto digno q̄dē scdm ser em et scdm mētē hy. isto x̄o scdm alterū solū: aut scdm sei riē: aut s̄z mētē: q̄busdā at s̄z neutrū x̄uz significabim⁹ hoc s̄z s̄z unūquēq̄z tractatū: et scdm vnāquāq̄z tractata nū ad expōem serierū.

Ausus autem fit: cū resiccitate uēle i estia hora euulserit drymeas. i. acres 7 colericos bycores. i. liquores ad seipsas.

Situā horā dixit eā q̄ calida et sicca: siue in fine x̄io: vne in p̄n⁹ c̄tatis: siue i medio uel ul timis: siue s̄z p̄ncipiū autūni fuerit: mōstrat i at ē i monumētis epidīmiarū crasis: q̄ conti nētia nos aeris cū hac trāsmutāi d̄spōs corporis sicca q̄dē ad sicca: hūida x̄o ad hūid⁹. Supra d̄mōstratū at ē et qm crasis q̄ scdm naturāz cōmēderata hora custodit alia vi oib⁹ similiter h̄nt b⁹ q̄cūq̄ s̄z totā dietā hōies ge rūt. sup̄ d̄mōstratū ē at et qm ab eētia et a cōsistētia q̄ s̄m naturā et q̄ mōdrata fuit d̄sistēs corp⁹ s̄m quātūcūq̄ ex itierit et trāsmutatū fuerit: s̄z hoc et. p̄p̄o auxilio indiget siccatū q̄dē hūctari: hūctari at siccatū: calefactū at s̄ri gidari: frigidatū at calefieri. cū igit scdm aliq̄ circūstan tiā vel cōsistētiā rerū q̄rū i sp̄e dicit exēpla cōtingerit ali q̄s siccatū uēulas scdm q̄libz p̄tē sui corp⁹: euellēt be hu miditates q̄ ex p̄p̄iquatib⁹ p̄culis. igit si q̄dē sicut si cōsistētia naturā hūidā hūerit: ita ut vtute hūctatiā h̄ret hūiditates q̄ ad exsiccatas uēas afferūt: eucrasia q̄ scdm naturā hūidā fuit p̄cula. si x̄o drymea. i. acris q̄s fue rit scdm q̄litate: siccatia x̄o scdm vtutē hūiditas: corpus exurit aut eximit: quēadmodū si n̄m q̄dē ip̄oz s̄tēs q̄d biberit iustabiliter sp̄te uel vini cū aq̄ maria faciūt me rū ip̄mixtū uel aq̄ salā. ego d̄mōstrā noui et ip̄e q̄n̄ ex iti nere estiuo siticulosus fact⁹ d̄mū bibēs uini uctis kilicā. i. calicē vni ineri ip̄mixti b̄uēt adaugēs magis n̄ cessat faciēs i eo s̄ti. sicut igit nos et mētē h̄ntes p̄sistēs ap̄ petētib⁹. i. d̄sideriis. q̄n̄z q̄dē negligēt: q̄n̄z petulāt: ē at qm i nō cēdo meli⁹ coacti sum⁹ ad aliquē salsoz 7 vni meoz. i. acriū d̄uēt potuū. ita et vt q̄ ē i attractiua uēa

sp̄ eyellē hūiditate q̄ ex appropinquatib⁹: nō diiudicā 7 sepās subāz et q̄lis q̄dā ē: nō. n. h̄z mētē ut scrutet q̄ d̄ meliori: s̄z sicut pueri et bruta cōtingēs hūidū eligēs: scia scdm eū dē mōs ē illa: igit si q̄dē scdm vnā q̄dā p̄tē corp⁹ d̄spō bec facta fuerit: scdm h̄c solā herisipilatoza aq̄ pas sio erit. vne x̄o q̄ scdm totū corp⁹ s̄t sup̄siccate hūidita tes q̄ ex carnib⁹ si euulserit calidas exītes i toto corpe sit et ide causonidia d̄spō. s̄z q̄ causō p̄p̄e noiāt nō soluz uehemētia caloris q̄ p̄ totū corp⁹ sit differt: s̄z et s̄ti: vio lētia. n. ē i hac febre et icessabilis: d̄ficat igit p̄iacēti seriei obiectio d̄ generatōe causō sermo q̄dē p̄icularis quem nos nup̄ adiecim⁹: nā qm q̄dē scdm vnāquāq̄z p̄tē: q̄n̄z x̄o scdm totū corp⁹ causō sit: i causō q̄b⁹ q̄ scdm totū corp⁹ fact⁹ ē sp̄ s̄ti op̄at. i. eo x̄o q̄ scdm vnā quāq̄z p̄tē nō ex ne cessitate nisi ip̄a p̄s s̄ti op̄at. q̄d p̄mū et m̄x̄ie os uēris d̄inceps q̄b⁹ uenter. et p̄ hūc s̄tō ach⁹ et isophag⁹: d̄inde pulmo: d̄inde ieiunū. nā igit ita solū sit causus vt dixit cū euulserit uenule drymeas. i. acres et colericos byco res ad seipsas: uel et carne hoc idē patiēte erit causus. sic q̄ scdm p̄iculā siue scdm totū corp⁹ cōtingerit pati ea. mon strātū. n. ē et h̄ vtutes attractiua h̄nt eozū q̄b⁹ idigz ipsa et nimirū hy. si scdm alterū mōs s̄z fieri similes d̄spōem: alui at dico cū m̄ritū ad aliq̄ p̄iculā ibeciliores a forti ozib⁹ iupfluitates mōstratū. n. ē sicut attractiua x̄p̄i una q̄q̄ p̄icularū est: ita et excretiua. nō impossibile igit est qm q̄z q̄dē ex una p̄tē: q̄n̄z x̄o ex plūrib⁹ drymeas. i. acres 7 colericos bycores. i. liq̄res excretos sup̄sidiā: et p̄dictis p̄ticulis qm at bycores noiāt subtilcs humiditates mani festum est.

Sed 7 febris multa detinet corpus: si cur ab osteocopo. i. osium labore ba bitum: laborat 7 dolet.

Istā febris q̄d multa d̄tiet pp̄ bycorū. i. liq̄rū na turā q̄o drymias. i. acres. et colericos dixit. talis b⁹. n. uehementissime febr: iū supueniūt: s̄ est que multū et drymicatū. i. accerrimū h̄nt calozes: sicut q̄ m̄io rez et m̄in⁹ drymiā h̄nt: phlegmaticos sequūt hūiores. la hozat at totū corp⁹ ob drymitica. i. acedines bycop. i. li qm osteocotosū. i. ulcersū labof. dictū est finaliter de oria oīz laborū in hygrinis. i. sanatiōe.

It autēz q̄ multum 7 ex ambulatione longa 7 siti longa: cum resiccate uenu le drymia. i. acris 7 calida reuinata euellunt ad seipsas.

Et scdm p̄ncipiū dictū est h̄: nūc at rursus f̄ficatū esse adiecit. p̄catarticas v̄z exītores cās notatas uel notas: oñdens q̄d ut i exemplo: nā oēs q̄dem cās calide et sicce causos opari p̄nt: q̄dā. n. uidi pp̄ potū vini cū aqua maria facti apliozis occupatos a causone: quēadmodū alios p̄ tarchū. i. oua pisciū sicca: et p̄ tarchital carnea. i. siccas: et p̄ comestione q̄rū dā aliorū alicorū. i. salsoz imoderatū. ali⁹ at q̄d ex ābulatōe et caumate. i. estu ueniēs balneat⁹ q̄d p̄mū abiēs domi. et bibēs vini scdm mixtiōe h̄ntis vini pl⁹: accipit febr: iū mox causonid de se. s̄z ali⁹ q̄d uehementer irat⁹: et uigiliās ali⁹.

It autē lingua aspa 7 sicca 7 nigra ual de: 7 q̄ s̄m idicon. i. uentrem morsus dolet: 7 subegones humide 7 ocre sunt 7 si tis uehemēs inest: insunt 7 uigilie: aliq̄n̄ ue ro 7 alterationes frenum. i. sapientie.

Eque assequuntur caufos in hoc sermone praesit: qd vtiqz et coassidētia vocāt. sūt at hec: lingua sicca et alpa et nigra: mordicatio i vētre subegones pallide. et sitis uehemēs et uigilie: qñs xō et dīspiciētia. igitur qdē ligua sicca sit: qz et dīspō tota corpis sicca ē et calida et se. ipa talis. mordicatio xō corz qd f3 uētre m pp dīp inieria. i. acedine by corz qd i est iūst egōnes xō colorate fm supabūdatez būore būidas xō dixit eas neqz dīgeri ostendēs digō deniqz oia cogit coadūat et igrossat. uigilare xō is q ira patiūt pp siccitatē et cōtingit. mōstra rū. n. ē imoderata būiditas carafola. i. iūstus somnū et uigilias at multa siccitas opās aduēt at et ab aliis sintbomatibz afflictōs uigilias cā sēs dīspiciētia xō didicim⁹ fieri pp colerū recurrētes ad caput: et pp siccitatē et caliditatē crascos. cū at dicat qd simpliciter colerā. manifestus ē qm amara dī: qm deinde eādez colerā noiat pallidas et rantiā. Sic igit nībit derelictū ē corz qd f3 colericū cau sū: nīst dīm qd nō dixit fm iūstionē by corz fieri. f3 solū pp attractōes illa sufficiēter scripta sūt. qdā. n. corz qd scripta sūt: qdāz qdē sūt pactaga bōica. i. passiōis cognofitiua sintbomata: qdā xō coassidētia caruz faciētiuz et generatiā eos: he gdez sūt probygnene. i. atcedētes: he xō pcatatibōetes. i. post icipiētiā demū vocate a medicis oium deniqz qd dixi. pbygnatū. i. antecedentiū sintbomatū f3 nībi catalogū. i. auūeratōem ut uiriqz uolueris facere. S3 ille q scripsit hūc icēpit qdē a pbygnineia i. ab antecedētibz. siccari. n. uenulas. pbygnineia. i. antecedēs cā est: deinceps aut congruo epistēte dicere procatarticas. i. pīncipiētes: puta ambulationē longā et iūm: et nō bas dixit f3 patbomigarū aliquaz. i. multam se. os at hīc addicere uehementē sūm. quaz postea similit uel si mul cū aliis accidētibus dixit: que coassidētia noiant: quozū he gdez aliqñ: he aut semp exsistūt causis. hoc at et ipse ondit dicēs: aliquādo uero et alteratōes itenuz. i. sapientie: aliquādo enī ad semp oppositū. Ego autē semp aio et morderi ea que circa indiū. i. uētrē et egerere colerica nō eē eozū que semp coexistūt causis. i. ardētibz propter magnitudinē. n. egritudis: et propter itus remoti onē dīymcorz. i. acriūby corz. i. liqozū: hec contingūt gis q fm uētrē et epar habēt uelut estiria. i. lares causi: his aut q fm pulmonē hec gdez nō ualde aliquo contin gunt: ea xō que fm linguā dicta sūt: et fm dīspiciētiā magis: et dīstīāt bi dīstīa qd scōs spīssū et magnū spūm et exsufflāt cōtinue apientes os: et effusioe ignei spūs al leuati. igit qd gde dīstīe totū derelictū ē: et nimirū de mū in pnostrico dictū nos ondim⁹: iordiate at sūt scripta sintbomata qd scōm linguā dīymēā oportuit scriptas eē siccā: fecūda. n. aspa pp imoderatā enī siccitatē alperam contingit eē linguā quare aspa exīs oīo et sicca. quoniā autē nigra ē. pppter imoderatam caliditatē sicut ad soles morantibus cutis pdidicimus ias datur ut puocet vī nam et parat. i. beat uīaz aque. i. aquosum dīymel albo facto ex fauo mellis.

Hic bibere aquā et mellicratuz coctuz da aquosum quantum uult.

Hic liber et si nō by. ē conscriptio uetus tamē ē. ut scōs tpa Erasistrati iā adiaceret. ppio. i. i tribz supioribus mirabile igit qualiter ausus ē iūria ri ea que de cereis kilicis. i. calicibz in apollinē et dēcipū Erasistrates: q enī et hec scripsit mētez by. melius Erasistrato cognoscēs. quāuz uolūt bibere concedit causum patietibus. Monstrauī aut hec et scōm certam et ppāz

ptes hui⁹ cōscriptōis ita cognoscentē by. igit d maligna gdez Erasistratis cōsuetudie sufficiētia et hec scrutemur aut ias ea que gdez scōm seriē dicta sūt: iubet enī neqz in aqua sola neqz i melle solo nutrimur. nam aqua gdez didicisti q natura frigida exīs tarde icedēs ē: et manēs i hypocondrio plurimo tpe corzūpī scōm acutas feb. mel aut facile excolerat: pppterea dignū existumat aquo sum dare mellicratū: ut aqua nō plonget scōs supiorēz uētrē deductū admixto melle ad anatosim. i. reducēs pppter hec eadem et coctū idē dat: mīculosius enī: et in uentrosius hoc: crudo enīz urina et mictionē magis mō uēs quēadmodū egōes crudū. min⁹. n. sit. dīymy. i. ac qd coctū ē. nō solū i eo qd dīgerit fm coctionē: f3 et in eo qd spīssū eius eē anscit. scōm at id qd dīymy. i. ac et sīlodea. i. iūstiatū ē in subā mellis: coctū aut imoderat et inuentosū sit amadridore. i. reddit magis qd subeat se cū dī iūstina: qre nutrit magis crudo. Indiget autē qm egrotāt: ut utique nō suscipiētes succū pūfāe ex mellicra to mixtū: predictū ē. n. in ppa et certa pte huius libroz hoc: q oportet dietare i acutissimis egritudibz solum po tib⁹ et hec qdem mibi oia qd scōm cōmetatōnem huius q nūc pīacet cōscriptōis his qd pēlegerūt et meminerūt cō mutates qd i illis facte sūt ita dicere et dicet.

Et si amarū os fuerit: uomere confert et uentrem dīstētizare.

Marudo colere amarū opat os cōis. n. et uī tunica ē qd iū vētre: et oris qd subiūgit os. scōm rōem igit et cōscriptoz euacuat co. p uomitum et dīstē

Suero ad huc nō soluatur: lacte asine coquens purga.

Ut at oīo qdē euacuare uult colerā qd i vētre: ut ret at expurgātia pharma: qd dīymea. i. acia et calida sūt oīstā: ppea ad lac asine deuēt. demytrā gde. i. acedine nulla. n. hīs: quēadmodū neqz aliū qd f3 supabūdat būiditate solū qdē ab oīb⁹ aliis lacib⁹ et p pteas solū subit egōem: pcoqt. n. id pp uēstositatē. f3 ita dīmū solo sero poteris uti sepās eū cū lac pcopteris: p pīdames si imiseris uas enēū aqua plenū i lac: et enī bene imissio siens sepat se a caleato.

Aliuz autēz nībī neqz drimi. i. ac offerre non enim subducit.

Allus gde būoz qñs gde ē i sale appct: d sūbū itūte xō dīymēis. i. acis dīctū ē scōs qñtū libz simplicū pharmoz: qm et synapis et pīretū et qñqz alia calida xutib⁹ sūt: et dīymea appēt gustatib⁹ ubi g: qd ad augētia dīspōez causodorū frīgēt: iūbz dīymea. i. acia et salsa: hec. n. dīccāt magis dīymēibz. i. acib⁹ et si. n. nō similiter illis calefaciant: f3 nō min⁹ calefaciūt. 8

Orbitiones autem donec extra crisi⁹ dies facta fuerit ne des.

Si suberuditōs roborari xutū hnt hūc sermōes audi: facit. n. ita doctrinā et ipse by. q multuz ea qua sūt negata unāquāqz iūctiōne scribens: deide ita sē mel dicens sibi iūicē oportere cōpaf ea qd onsa sūt xutū eozū supscrutāte. quoniā at nō cōgruū est dare sōrbiti onem ante crisi⁹m si xutū suffecerit scōm pīma ptem p pīam et certam libz ostensū est.

Et si sanguis ex naribus fluxerit: solui tur passio: et sudores superuenerint crenici gnūti idest proprii et certi: et cum

urinis albis et grossis et lenibus subsistentibus hypostasibus.

In acutis febribus ad caput fertur quod feruens lingua cum igitur residens in vena vel regens vena natura effundit hunc cum coactis vaporibus et coadunatis partibus reliquorum distat. Item eadem ratio eodem cum et sudores effunduntur seruantes hycores. i. liquores: sanat egritudinem cum digesta egritudine supueniunt. dictus est. n. ias de hoc multonies in aliis quibusdam monumentis commentariis: et in his quod de crisi: quoadmodum in prima parte huius libri quod per omnia coacta est gnificatio. i. propter vel certa: itentio: quod a digressione egritudinis est utile ad digestam suscipit: ita et nunc apud dictos ipsos quod non scripsit digressio notat: certissimum autem signum est in urinis scripsit. igitur optima quod est quod albas et lenes habet hypostasibus urina: ut in pronosticis scriptum est: non in dignum estimas deinde se appere habet: sed sufficit tibi multonies in colore et consistencia quod secundum naturam benignum cneorima: i. sublimis appetens ad salutis spes: et utique his ita habet superabundantiam scilicet interpretatio: hec series: additio. ne urinis ostendit et et ceticos sudores: quod ex superabundantia hoc quo gnificatio. i. propter non principaliter in eis est. scilicet. n. egritudinis spes ferre assueverunt tales nuncupatio: et alii opumorum medicorum et ipse by. in urina.

Quod si apostema aliquod factum fuerit.

Rarissimum est iudicari crisi per apostema causum: ad hoc autem magis si sine adiucendo pericula aliqua corporis enunciatio: quod faciat. nam potest quod dem. i. apostema quod circa aures videtur quodammodo causos iudicatos: sed non gnificatio. i. propter hoc aures parum post disces post conventionem et commentationem.

Sed si sine his soluta fuerit: reuersio rursum erit egritudinis: uel uertebri: curium dolor continget: et erpuet grossa si debet sanus esse.

Emorosagie et sudoris memoras si sine his causus geuerit: aut fuerit. n. parum propter. crit. n. aut scilicet reuersiones dolor curium uel hyssibi. i. febribus: et erpuet grossa. nam idigere quod emorosagia uel sudor uel apate est quod debet iudicari crisi possit utique aliis estia: ut cum est sane: si adiuciat dictis quod curas. i. medea ipse dixit uonere iubet et uentre subducit: dicit ponit aqua et mel: licet ad quod copiosum: quod si cum his quod dicat emorosagias et sudor et aqua soluere causus: alias. n. non posse solui fortasse videbitur: rones quodammodo mansueti dicere. mansueti dixi ut moderate huius dicentes et magis eo quod ante: non tamen iculpabile deinde osfaria: non. n. huius est sermo: quod. n. secundum apborismos dictum est a causone habito rigore supueniente solutio fit rarissimum est. segitur autem ex necessitate rigore bunc quod quod quod sudor solus: quod quod vomit: colericorum solito rui uel iseri: ego sola: multonies aut dictorum triu sunt duo et quod quod rursus tria: duorum. n. horum necesse est in causon fieri alterum si solui finaliter: uel extra mitti excerni colericos humores uel extinguunt: id quod derelicta est videbitur per cipallissima sanatio causorum potio frigida aqua quod nos curauimus causos nullo moriente cui frigida aqua dedi quod de in conuenienti tpe: de quo commentatione peria prout huius libri tractatu in paucis: et in aliis monumentis et conscriptis amplius. fortassis igitur estimabit me quis dicere nullum causum habentem moriturum esse bibentem frigidam aquam in conuenienti tpe. et nimirum hoc non ego dixi: sed quod omnes qui huius uedi quod pluribus existantibus ut neque meminisse possim numerum eorum: ifecuta est utilitas et salus. hoc autem non id est

ei quod sanabitur omnes quod causum habet si aquas frigidam bibe rit. g. n. piculose et salubriter hnt: neque per aliquod aliud neque per aquam sanare possibile est: his autem neque tetare dare quod quod aut in fine seriei dictum est: Et erpuet grossa si debet sanus esse: obseruandum est tibi secundum illos solos causas quicquid patiente pulmone fiunt.

Quasi genus aliud uenter subducens: siti quod plenus: lingua aspera sicca salua urile defectio: uigilie.

Nos iuenimus veteres grecos per omnia. i. eguoca dicta ferentes: hntia quod unum significatum ex icilio: hoc quod secundum ipsum in duas plures deuenientia: in quo multonies dicere assueuimus generales esse duas huius rei duas uel tres uel quatuor uel quantalcumque possibile. eximibus autem monimis duplicibus: quibusdam quod neque uniuersaliter sibi iuicem quod coactibus: quibusdam autem per quod neque synonymis: similiter autem cum ab uno hnter nuncupatio ne facta ubi nunc referuntur duo genera causorum superuadum: cognoscat autem certissime hec ea quod per nomen rone sub alteri: omnia. quod hoc rone ab intelligetia iudicat scrutatum: si intelligetia herem: causi febribus concordat: ita ut quis et bonis et eg et bonis. ex eodem ordine hoc sermone debet in longitudine maiore quod per monumetum os coercere: eum sicut et alios in breue capitulum: prope principium sermone hoc facientes: causon febre iuenio medicos dicentes quod calor facit ardere boiem. et igitur habile sitis habet: et si ita habet bec eum quod sine ardore corpore sitis mitigata habet: causum quod simpliciter: certum autem et gnificatio. i. naturalis non dicem. extremis hoc exites talis anomalum notat gratia copendiose doctrine notum. i. adulterinum causum: sicut in tertio febribus assueuimus uti nuncupationibus: ita audiemus duo genera causorum febrium: ac si duo et genera tertianarum quod dicat duo: habet quod certas et propter et gnificatio: altera hoc notat: cui quod quod quod assue sit thomatibus quod habet: quod hoc non. quod autem scilicet causus quo nunc placet dicere: quod defectiuus quod est: et non finaliter certioratus nosces manifeste attendens metes huius quod ab ipso conscriptore elicitur sintomatibus ab eo fieri. nam scilicet principium quod dixit: uenter subducit: sui plenius: lingua aspera: sicca: salua: non adiciens quod addiderit in priore. notat. n. sintomatibus gnificatio causi alteri quod habet: alteri non habet: rursus autem dicemus de sepe lingua esse aspera et sicca: non addidit nigrum sicut in priore per hoc sintomate dixit saluum: sicut. n. cum lingua facta fuerit amara: tanta indicat abundare colera: ita cum salua saluum notatum hnter quod una quod est phlegmaticis spiritibus: tribus et tribus ut didicisti: acido: salso: dulci. Sicut igitur per causum in amara colera consistens: palidas excretales opat secundum duplices cam: et quoniam subtilis est: et quoniam scilicet eas ardeas febribus auget adueniente in eo xara colera. ita nunc flenmanic hnter non facile excreabilis est neque augere febres neque flammam sitis habet. neque ventositas: et prope dictum est ab eo uentre subducens: egere eam sola: ostendens curium exos ei non digerere: nam subit et quod uenter: non in scilicet hnteris alicuius spiritus: sed ipsos quod offerunt in periculis cibis corruptionis. non enim in solis potibus habet dietat. quoadmodum plurimi eorum qui scilicet per causum egrotant: quod sine sorbitone citas illi criam habent: in subtili et feruente hnter exntes. tardat hoc hic propter frigiditates et viscositates et grossities substantie phlegmaticis. non igitur conuenit solo potu eos uti qui ita egrotant. hoc autem didicimus in his quod debent digerere circa quintum uel septimum diem: fortis uidelicet existente hnter. si. hoc i. x. uel i. x. uel i. xlii. uel i. xx. id est de egritudine iuco pituita a per in eo uentur. vrie defectio assueuendici ita ab

eis cū uel nō digna rōe: uel nequaq̃ fertur. sit autēz hoc
fm̃ p̃iacentē i hoc sermone causū: in grossicie humoris.
Uigilie. Hoc cōe vtrozūq̃z causozū z p̃pterea fm̃ p̃ozē
meminit hui⁹: etenī sit magis i illo: q̃z i in capite magis
exigūtur uel exurūtur. Extremitates ifrigidate. Hoc sin
thoma secūdi causū ē. nō autē oz simpliciter dici hunc ser
monē: s̃z cū determinatōe quadā. nō. n. semp̃ tale: sed cū
male morigeratus ē. i. maliciosus fuerit. nam fm̃ coleris
cas gdez z ardētes febres vsq̃z ad fines corpis extendit
calorez: z si nō male morigerat⁹ causus fuerit fm̃ pbleu
maticas aut fumosa calozia subā: cū in locis que s̃z ven
trē uel epar uel pulmōnē facta fuerit putrefactio balysi
i. humoris falsi. p̃ illā aut igneys calor fit: maligna uero
facta egritudine extremitates ifrigidant. p̃pter ifirmita
tē vtutis: z magnitudinē pbleumōis ad seips trahētis oēs
lāguinē. sine his. n. neq̃ q̃ sit p̃niciosa vnc̃egritudo. is

Ubi causo nisi sanguis ex naso fluxerit
uel apostema circa collum factum fue
rit: uel crurium dolor contigerit uel spura
grossa expuerit. hec enim cōsistente uentre
fiunt: uerteborum dolor: uel pudendoruz
liuor nō iudicat⁹ cuz testiculif tensis creticuz

Quonia aut p̃aia magis q̃ p̃ excreatōes q̃ pble
umate putrefacto sūt febres solutionez habuit:
multoties monstratū ē. fm̃ p̃iacentē aut causus
nō apatus solū meminit: sed adiecit z emorrogia fientes
in illis magnis causis. i. febrib⁹ in gbus cōsistentia passi
onis in pulmōe fit. calefactū. n. in tali dispōe caput iplet
sanguine: z effudit q̃ supabūdat ei⁹ scissis uel aptis vēis
p̃pter candes vō cām z circa collū apata z parocidas fi
unt his q̃ ita patiūtur. gbus aut passionis cōsistentia i p
tibus q̃ circa ieiunū uel epar facta ē iferius magis apo
staseos. i. abscessus his contingunt: q̃z z dolor uertebroz
z liuor pudēdi z tensio testiculi: his q̃ ita laborant s̃z ma
gis cōtinuit. fit aut tēno testiculi q̃nq̃z gdez a pbleumōe
q̃ ē scōz ipm̃: q̃nq̃z vō vlcera ab aliquo eozū q̃ sursum
ē pblemonatibus: spuerē vō z spura grossa quosdā eoz
rū in habētib⁹ scōz pulmōnē passionē dictū ē digestōne
iam facta manifesta igitur ex hoc cōfusio z inordinatio et
iderminatio hui⁹ doctrine q̃ hypotiposim. i. subigna
tionē qdē grā conscriptionū fiēte de hy. z conscriptionū
vero nequaq̃ est. p̃p̃iū. In multis. n. p̃tibus patiētibus
fientibus talibus: oportebat ocinceps sinthomatū scri
bere catalogū. z nō ideterminate z inordinate: s̃z scōz. p
p̃iā p̃iacentē egritudinē facere.

Thic. i. uenter subducens s̃z euudez
dictuz est moduz facere.

Patet est modū non ut sp̃ causis erit hoc sintho
mate: s̃z ut aliq̃n. his enī q̃ in uentre p̃dictā dispō
nē habent corruptis cibariis egestōes hūide sūt
his. n. q̃ in pulmone habēt uentre ipassibili exite: nō ne
cesse ē ea que egerūt talia ēē. cōtraria. n. aliq̃n ita dis
pōni cōtingit: durū z difficile egestibile ēē uentrē. z hoc
qdē vtiq̃z z gbus scōz epar ē uelut radix causi. z his qui
p̃pter causus patiūtur: q̃nq̃z qdē excreatio humida: q̃n
q̃z sicce egōnes eoz externūtur quales uocate sp̃etato
deos. i. squibila: sup adustis vs̃ s̃gbalis a pbleumone q̃ i
viscere igitur cū q̃ pbleuminat solū hoc opatur. cuz at
cū pbleumone fuerit et adibyma. i. ibecillitas hūida ege
rūt nō potēte uicere ad seipm̃ cibū trahere: determināt
be tales cgōes ab his q̃ a uētre patiēte sūt keothylate

funz. i. succus facere in vētre.

Rosinata uero. i. sorbitiones epispati
cas. i. euulsivas da.

Quod multoties assueui dicere q̃ affasio. i. im
nifesta ductio uel dictio nō docet: hoc z nō dicit
egrozantibus enī p̃ maliciā pbleumatis potius q̃
de oxymellis uilissim⁹ ē: cib⁹ vō succ⁹ p̃isane: s̃z tñ ego z
nimitū nō cognoscēs hoc: et ab alio nullo uiscēs: nō hēa
diuolare q̃s nūq̃ dixit epispaticas. i. euulsivas sorbitiones
oxymel. n. icisiuū et diuisiū et purgatiū s̃z dicere: epil
paticū aut. i. euulsiuū nullaten⁹. sicut. n. nō possum⁹ oñe
dere id q̃ euellitur ab eo: ita neq̃z succū p̃isane epispat
ticū. i. euulsiuū ēē dicem⁹. Fortasse dicit q̃s iubere eum
vētrē subducat epispaticis. i. euulsiuis: s̃z ē his q̃ euellū
grossus hūorē q̃lis ē q̃ pbleuatis. s̃z nō dixit s̃z sorbitōel
pharmacozū. n. hec talis opa nō sorbitionū ē: quēadmo
dū neq̃z potuū. manifestū igit⁹ sacū ē q̃ i manifestū uel
ctōib⁹ nihil cognoscim⁹ certū: et p̃pterea nil hac dictiōne
tentam⁹: nil. n. stēminatū uel certū ab ea ē iuēire: sed
nūc nō noui q̃lter hoies quēadmodū i aliis multis apte
peccat: ita ē i letādo i his q̃ imāifeste dicta sūt: et nūm
oēs gdez uelut ex vno ore manifestatōez gdez x̃iutē ēē
i. bōitatē et itēptatōis dicat: imāifestatōes vō maliciā. is

Eutaz at passionē pblebotomablis si
fortis appareat egritudo z qui habem
iuuenescunt etate z robur aderit eis.

Hic sermo dign⁹ ē hy. admiror at q̃lter nō scrip
tū i apbozimis. i. pauca. n. serie x̃i⁹ ē magna: quē
admōs i apbozimis. de idigētib⁹ omiq̃z pblebo
tomia dictū ē multoties a medicis q̃z q̃ uidēt suafibila
ō pblebotomia ifallaciter dicta sūt p̃ duos libros a me
scriptos. igit⁹ alē qdē eoz itulāt ō pblebotomia i q̃ dū
vtilia docēt. alter vō script⁹ ē ut dixi medicis empiricis
dogmaticis. Almetodi vō. i. idocitiales thesalii. sicut
alia sine d̃m̃fatōe simpliciter dictū. ita ut pblebotomias
enūciāt calastici. i. d̃p̃siuū ēē auxiliū. calastici vō ip̃i
nerse exponūt sicut monstratū ē an p̃ mea monumēta de
methodica heresi. crassirate g⁹ volēt qdē vniuersū int
ligere q̃ ō pblebotomia ē bistoria: iest legere n̄ os et alio
rū medicorū libros. nūc at ei⁹ capitulū ip̃z audi i pauca
itep̃ collectū itēdēs. pblebotomablis. n. p̃n⁹ uel p̃nū si
tibi appeat magna egritudo. māifeste qdē ab eo colligit⁹
q̃ magnū s̃z auxiliū vti p̃ p̃uas passioēs. nō d̃iffer de
mū itaq̃z fortē uel magnā egritudinē uicē. Scōz itēno
pblebotomie ē: si iuuenescit scōz etatē laborās. neq̃z. n.
puer neq̃z senex sc̃t pblebotomū: neq̃z si magna egritu
die egrotāt. Tertia vō itētio dicta ē ab aucto et scripto
re zodiace x̃iutis. robur etenī iuuenescētū i egritudinē
nō sp̃ robur appz. fortassis g⁹ alicui uidet⁹ s̃z duo suffi
cere sola: itēdēs sup̃pōet pblebotomie magnitudinē egrit
tudis et x̃iutis robur. senex d̃niq̃z n̄ p̃p̃ lōgeuitatē ip̃am
scōz seip̃az: s̃z ob ibecillitatē x̃iutis n̄ fert pblebotomū:
s̃z pueri d̃niq̃z fontes zodiaca x̃iute exites: tñ neq̃z ip̃i
pbleboto. sustinēt. euapozat. n. p̃mpte eoz subā: et p̃p̃
bu. z p̃p̃ ca. craseos n̄ igit⁹ idigēt pblebo. hntes euacuan
onē q̃ ex crasi. p̃p̃ s̃z igit⁹ n̄ sufficit magnitudo egritudinē
robur x̃iutis itēdēs ēē pblebotomie: s̃z meli⁹ ē adiecere
z etatē iuuenescētū: q̃ d̃mū d̃niq̃z i p̃n⁹ ferici dictus di
gnū ē scrutari qualiter dictus ē: acutas passioēs pblebo
tomablis: ch̃ rōicaz at. i. p̃lixarus qualitatuz nō mēnū
q̃z ō acutis ei nunc est doctrina: z p̃pterea de his solū
meninit. Indigēt enim z ch̃zōicaz multē pblebotomia

cus: et ipse predictis tribus subiaceat intentioibus: recte uero oibus his dictis non recte existimandum uti a quibusdam quorundem est et immoderate emperit vel emperitus in solo pleuro et dicto concursu dicentes observari phlebotomiam: nos autem et nunc prout eo phlebotomiam: cum dolor uehementer assumat hominem repente uel fracta fuerit aliqua particula: uel os expulsus fuerit sine nodulo. id est articulo. uel aliqua articulo coeleuatus fuerit. non autem phlebotomiam: quoniam et nimirum pleurotico concursu facto: per frictionem uero et balnea plura et dicta indigent duobus diebus uel tribus ad quod sine natura ducimur. dictum est autem de eis apostoli in libro de plura. id est de multitudine in libro de phlebotomia et adhuc in libro therapeutice methodi. id est curatiue docuit igitur sufficiat quidem et hec ad presentiam: ut in monumento de phlebotomia dicat. addit autem gratia deservendi nil intentione quod continere nos aere: cum fuerit calidus sufficiens et sic ut euaporatur cito ad hoc corpus: tunc enim desisti a phlebotomia et admoenemur: et si magna fuerit egritudo et admoenemur. et si magna fuerit egritudo et inueniuntur homines hoc fuerit. hoc igitur conscriptor libri dereliquit: et habet in ipso patientis corpore: sed in predictis scriptis et habet in ministerio patientis et diuersis etatis in seipso comprehendere ut ostendam.

Igitur quod si quis sinaticus uel squaticus electo. id est electuario mista: siue aliquod pleuretico. si uero imbecillior appeat si et plus sanguinis auferas: clysteri sine uentre uti per tertium diem donec in infallacia factus fuerit egrotans et fame indiget.

Sinatica particulari quod sine faringis est. id est caput hysofagi pleumon potens post phlebotomiam electis electariis. id est electuariis emundari: sed est ipsa que continetur sine fleuminantes particulas euacuare per sputa. immundum enim corpus et peremptoriis. id est supfluitatibus plenum de reter vniuersis quod emundare dicit. alias vero egritudines acutas relinquens de pleuretico dixit: uelut et et in prima parte libri fecit. Si uero imbecilliores autem esse videantur uel per multitudinem sanguinis quod phlebotomia ablatum est. uel aliter per emundando clysteri utere per tertium diem collato. non. id est remissio torpe a phlebotomia quatuordecim diebus derelictum est sine qualitate maliciosa humorum facientium egritudinem: hoc per clyster euacuare uult. manifestum autem est quod intentione his subduces non solum supfluitate cibi: sed et patientem locum emundare quod autem additur in fine sermonis hic. id est et fame indiget si vires his manifestus est his qui meminerunt eorum quod in principio sermonis uel in primo sermone a me edocta sunt.

Pleuminacia hypochondria non spirituum assumptione frenon. id est diaphragmatis incensionis uel spirituum accensionis orthomie sicce quibus non plus subit: sed ad defectiones spirituum passionis be supueniunt: maxime uero et epatis dolores et conuersiones egritudinum non possunt solui: siquidem prius tentauerit pharmacare. id est pharmacum dare: sed phlebotomia talium hygenionum. id est principale est deinde uero in clysteribus nisi magna et fortis egritudo fuerit: si uero non et postea pharmacum indiget: indiget autem in fallacia et moderatione post phlebotomiam pharmacum.

Hec logus est egritudinis phlebotomia quod est prima in ea: sed uero purgatio indiget quibus prima de scripta est: fleuminacia hypochondria sed consuetudine hy. audi. non. fleuminantem uocet: oes. non. flamee et calide ostenduntur egritudinis heris pilate: herpes: carbunculi: et ipsi quod proprie noiant phlegmones. vniuersi. non. iuniores medicorum et meliores de una specie fleuminantium corporum iferunt uetus ois coe nome: et uocat ita solum illi tumoris quod renitens est et dolorosus cum calore multo. exstibus autem et aliis tumoribus preter naturam puta kiro. id est duro: et eo quod uocat a iunioribus medicis bydemate. fuit. non. et osi hoc coe nome ois tumoris quod preter naturam. adhuc vero et pneumatosi. id est ventositate dictum est a nobis alibi per unum librum de tumoribus preter naturam. In sermone uero quod nunc stat: cut alia per capitula: et hoc dictum est in kirus et schir quod est i. durus tumor et renitens idolorosus: pneumatosis autem. id est ventositas sit dupliciter sed quod dicitur coacuitates. id est sensibiles coaceruato spiritui bysode. id est uetulo: aut roe cotemplabiles: quoniam quod dicitur. deinde medici tumores preter naturam in musculis iciderunt. ut in fido pus senturi. deinde inuenientes nihil aliud preter spiritum in omni carne sine pus diffeminatus et nimirum et tribus quoniam solos quod ita incidunt uel viscosum humidum uel mucilaginosum inueniunt: sed in talibus tumoribus sine trumbu uel mucilagine erat similiter apparere uti pone carne. spiritus autem et ventus sed parum est diffeminatus in hac serie igitur quod dicitur in sermone hic. id est phlegminacia hypochondria: ut mihi non sed consuetus by. significatum dictum est. que. non. habet intellectum quod addit ei hoc. non. spiritum assumptione pleumineo calore in hypochondria siue cum spiritu fuerit siue non eandem indicationes habente non tamene neque ita ut dicere ut dicatur in contentu. id est coadunatione et inflammatione et spirituum assumptione sentibus quod est fallus. nunquam. non. assumptio spirituum: fert flamea dispoes in hypochondria. ut igitur qui scripsit hec fleuminacia dicere hypochondria quod in tumoribus eleuatur: his deiceps meminit frenon. id est diaphragmatis incensionis: deinde spiritus accensionis. incensio igitur quod dem frenum manifesta est. accensos autem spiritus ut dicere quod uelut incisi: de quibus in priori parte huius libri scriptum est: Spiritus incidens in superiori ablatos. et dictum est de eo sed commentatione illius serie: neca vero orthomia dixit ea que sine spiritibus uel sans recessione forte ita dicitur ut non ferat declinationem sed suffocetur de qua didicisti quod a coartatione uentriculorum sit quod spiritus sed pulmones sunt. qui hec patiuntur: accubantibus quod oibus magis: statibus autem minus: residentibus uel oibus rectis secundum thorace: igitur uocat orthomia. id est recta spiratio. siene vero ea aliquid quod est propter pleumonem viscerum: que idem in pipleumonice: aliquid vero branchia. id est canalibus pulmonis phlebotomia indigere ait eos: qui orthomia patiuntur quod non plus coaceruatum est. Manifestum est enim quod illi euacuari pus indiget: eos autem quod a spirituum assumptione quod est coaceruato spiritui hec patiuntur phlebotomados esse autem similiter autem et epatis dolores et splenis et alias inflammationes inuat phlebotomia et conuersiones egritudinis: decens autem est uersiones dici egritudinis que a tumentibus particulis sunt. audio enim et hanc multos notantes ita in nostra asia omnes tumores qui preter naturam. in his enim abrenuare os purgare antequam phlebotometur: et nimirum hanc mentem: deinceps ipse dicit sed hanc serie.

Cumque uero fleuminantia in principio egritudinis mor conatur soluere pharmacum contenti quod est fleuminantis nil

ad huc et magis dolet laborans: et mordent que itus a p
dictis ho humo rib? vene: q in pariete plicula et anxiant
morle: et hoc ipm alterius fit ca. i. pletia. n. patiente parte
a pluribus reumatibus: corrumpit qdem ipe sanguis p
mus: et supplem aut vasa: et hoc oes in eo spuuz trasi
tus phibet maifeste: cu hec demu ipe ondit dices: Spi
ritib? ho no potetibus in eo vias que s3 naturaz amba
lare: quod parz antea vocauit spirituum defectioes. cu
aut e3 de esse sanguinis et cu co videlicet et spiritus infri
gidationes sunt: tenebrationes: asonie. i. inuocalitates:
apoplexie: cu3 in .i. otinentia loca plenas venas iciderint
reuinata. loca dixit videlz pliculas corporis quas ascri
psit ipe cor et epar et venaz que cofuat videlz plicula vi
sura que caua ppter a a medicia noiata e: q2 vna vena
ru que fm corpus aialis e latissima. deceter igit sanguis
g in his locis ppter a: q2 plene sunt vene: no adhuc co
cedit ptansire spiritus: sed sicut in corpore mortuo coas
gulat. hoc aut ipe coscriptor ondit et a spiritibus no po
tenbus transire desiccatus fuit. magis ho ppter e etiaz
dicere: coagulatus fuerit. naz coagulans qdem vtiqz et
q siccant et que ifrigidant. nunc aut no pnterea: q2 sicc
tur coagulatur sanguis: et qui ifluunt in eo mali humo
res: exeuntib? .n. cu3 et flabellam et icorruptibile simul a
kechimonu3. i. humane esse fm naturaz habere opant
vniuersuz sanguinez: stantib? gratis et inatum caloz abii
dentibus: et xtinguentibus coagulatio sanguinis vt i cor
pore mortuo sit. pblebotomatis igit q ita laborat fri. et
grossus effluens ex venis vt sanguis ppter frigiditates
demu hanc. qnq3 vero p totu corpus sunt spalmi: et ad
bonas demus et coserit e q3. cotineres. n. totum cor
pus oes pliculas calcfaciut: vt hoc qdem euaporet mul
titudine: hoc aut expellatur ad alias vel ad aliqua par
ticulaz spmipalibus in qbus e difficile solubilitate et ieu
nebitur parapligiam. i. apoplexias opatur. monstratus
enim e q2 ita hypo. noiavit paralices que ex apoplexia
vel epilepsia in aliqua et pncipalioz pliculaz descende
tes: qnq3 et sine spismo apoplexia facta in pliculare pa
ralisim quibusdam desinit hec passio que vocat para
pbligia. alio vero seriei manifesta sunt. 24

Et oportet hos tales prefomentantes
pblebotomare in principio confestim
sublimibus existentibus omnibus circun
stantibus spiritibus et reumatib?: facile. n.
auxiliabiliora sunt.

P Refomutare os eos qui ita se habet: q2 coagu
latus e i eis sanguis: et difficile fluat: sed q2 et
fricatio quedam i fomentado: fit meli? gerere quod
nos scripsimus: deinde icidere confestim venam interiore
que in cubito. no semper enim coagulatus sanguis ita vt
possit fluere iuenitur. fricare vero i eo tepore os per mul
tos homines oes corporis pliculas: et siquid fluxerit co
moderate: rursus fricare iteru et sup auferre. si vero no
fluxerit fricare et fomentare donec fluat. vbi aut in para
plogia descenderit passio: l3 fricare in ipe breui rursus et
fomentare et fricare donec citissime quietuerit. hec adhuc
sublimibus existentibus spiritibus et euacuari no diffi
cile solubilitas. 25

Et resumentem et criseos super confi
derantem pharmacare: si non alleuia
tur sursum. Inferiorem autem uentrem si

non subegerit clystere: asine lac coctum da
et bibat non minus. xii. cotilis. i. pugillis si
uero robor circutenet no min? sed pl? .xvi.

P Ost euacuatoem pblebotomie restaurare iubet
et robore boiem vt si nullo appeat alleniatu3
p pblebotomia: ad purgatoem ducaf. q2 vero su
perimozu pliculatu qd e ea que pueniat pui gatoes oc
reliquit dicere noiatiu pharmacu purgatiuu neq3 ostē
dit factes eius electoem: manifestu e qm ad magnitudi
ne egritudinis et virtutis robur respiciētes vel album
bellebozum vel aliquid aliozu q vomitu mouent dabi
mus. q2 vero de iferioze vtre dicta sut: manifesta sut. ne
q3 mireris aut multitudinē lactis: ita eni apud veteres
cosuetudo erat: dem est aut in anteriorib?: qm ppter hu
miditate asine lac dat et cu aliis: neq3 coagulat cu bibi
tur queadmodu grossa lactea. admiscere vero ei mellis
et salis conuenit. 26

S Inanchus autem fit: cum ex capite
reuma multum et conglutinofuz hora
hyemali uel uernali ad fagritas idest occi
suas uenas superinfluat: et spiritum ampli
orem propter latitudinem epispason eucl
lent. Cum autem frigidum existens et con
glutinofum enfractabit idest opilabit tran
situs spiritus et sanguinis epefratans coagu
lat eas que proprie sanguinem et immobi
lem et stabilem facit natura frigidum existet
et enphraticum. i. opilatiuum: et propterea
coagulatur: lingua liuida effecta et rotunda
ta et recuruata propter uenas que sub lingua
sunt: subcise enim uue uene: bi uero colum
nulam uocant alterutrinque uenam grossa
Cum igitur plene existentes be autem lin
guam firmanur et terminantur raraz existe
tem et spongiosam propter siccitatem: dein
de hec a uiolentia bumidum quod ex uenis
fufcipiens ex lata quidez rotunda fit: ex be
ne colorata uero liuida: ex molli uero dura
ex bene uero curuali incuruabilis: ut cito
suffocet nisi quis cito auxiliabimur. pblebo
tomiaz faciens a brachiis et uenas que sub
lingua succidens et pharmacis attractiuis
et gargarismis calidis et caput radens et ce
rotum collo et capiti circumpone: et lanis
circumuoluere et spongiis mollibus et aqua
calida exprimente fomentare: et bibere aq
et mellicratum non frigida da: succum au
tem offerre cum crisis in infallacia iam fue
rit.

Eue sinanchu vis dicere siue chinanchu. vel alre
rum quidem eorum sinancha: alterum vero chi
nancha ambo vocaueris scire os duos sermōis
esse sinanchi vel chinanche: ad cura aut nil nominibus
indigemus. afflucit enim ea docere longe melioze his
que in nominibus pndunt scriba aut tibi per breues
p

fmonein spēm talis doctrine pīcipiū hoc faciēs. Reu-
matū q̄ ex capite defcunt quedā sunt subtilia fm consi-
stentiā: q̄dam v̄o ex grossis et viscosis humorib⁹. igit q̄
cūqz q̄dem subtiliū sunt ptransientia latas venas i stri-
ctioribus deriuant. talia v̄o sunt que sunt p̄ pharingā
cōtrariū aut in grossis cōtingit venientibus notari. oēs
q̄ valde stricte sūt venas. venientibus aut fm spaciosas
eaz detineri incuneatis igit talibus humoribus in ve-
nis q̄ sūt fm pharingā in tumorē fert p̄tula: sicut laryx
i. faux in aliis seu vniqz q̄multū stricte exiitib⁹ bis ve-
nis q̄ laringis vel pharingis. esse v̄o oī aptum. i. sine su-
perfluitatibus oē corpus: r nō plectoicū duorū gratia
r antipaseos. i. reuulsiōis que ad q̄ euat: r q̄ euacua-
tum cū apocumomecha. i. expellemus a patientibus lo-
cis quid influit sup̄suscipat facile siue euaporare volu-
rimus calefacientes nil calefacto loco hoc p̄bebit. igit r
totū q̄dem corpus oī euacuari p̄ phlebotomiā vel pur-
gationē vel dyltere. ipas aut patētes euacuare p̄tulas
per stiphantia pharmaca apocruantia. i. expelētia influ-
entes humorz r pharmacoz. quicūqz v̄o demū vbi ve-
benenter sūt emprati. i. opilati r nō valde viscosi et
non grossi: r p̄ calida r drymia. i. acria euaporantia hu-
mores q̄ fm p̄tulas patientes continent: sine pharma-
cis aut venē q̄ sub lingua incise p̄blegmone q̄ in p̄ari-
ge euacuāt: q̄ v̄o humorz q̄daz viscosi sūt r grossi: mul-
ta drymioz. i. acrum pharmacoz bis ē necessitas icide-
re videlicet r diuidere in subtilia r frangere grossa r vi-
scosa potentib⁹ ad dexteriorē sup̄ficiē antipare. i. euelle-
re oī humores circōponētes collo pharmaca v̄tates ba-
bentia attractiua. melius. n. q̄ fm cutez magis q̄ p̄fū-
dum colli pati: q̄ spūs quidē fm inspiratōes icidit pha-
ringi. i. isophago r laringi. i. fauci. fm expiratōes autem
extra p̄ eos fert. multoties nimiz adueniētia ad p̄dictas
p̄tulas reumata transportant ad alias quasdam p̄tula-
las nā extrahente ea vel expūmēte: et q̄nqz fm p̄cipiū
cōfestim ista delata sūt: vt rursus alie dīterētē fiat reu-
matia q̄ fm pharingā: et q̄ fm laringā. manifestū est
qm̄ q̄ ad cutē icedūt: multū bis q̄ ad fundū descendunt
facile sūt sanabiliora. cōe v̄o i v̄tūqz auxiliū et eoz que
fm collū et eoz q̄ fm caput a quo p̄cedūt reumata fiat
tibi. hic sermo edocuit spēs sināchoz et cās eoz et patē-
tia loca et curas: nil idigemus noiare sinanchū et sinan-
chā quēadmodū neqz chinanchū et chināchā. Qui igit
scripsit libzū hūc nil curas noiare oēs passiōes q̄ sp̄pha-
ringā et laringā cōstunt: et coartās respiratōes noiānt
sināchus: duas aut eaz existere spēs: altera q̄dē glutino-
sa et frigida reumate fiēte. q̄dē vocare p̄blegmaticū:
altera v̄o a calido et drymio. i. acuto et acri: q̄d rursus
p̄bio oculū. i. amarū noiāns vel colericū simpliciter ne
quaqz peccabis. descēdere aut ait q̄d prius dictorū reu-
matū ad latiores venas ondes qm̄ alterū q̄d colericum
ē ad subtiliores deuenit: alia v̄o feriet manifesta. oī aut
atcedere bis q̄ dixi mēte. si v̄o nō icelligēs p̄mū bis et
ter relegendis intelligēs. ego vero transibo ad secundam
speciem sinanchi. 27

Quam uero i estiuā uel autumnali hora
ex capite calidū reuma defluerit r ni-
trosūm ceu ab hora drymi. i. acre r calidū
factum: mordet aut hoc tale existens r ulce-
rat r spūm implet: r oribomia aduenit r sicci-
tas multa: r que inspicuntur bysophia. i.

subtilia apparent.

Qualiter et ppter qd qm̄ a calidis et drymeis. i.
acrib⁹: nā prius qdēz reuma p̄blegmaticū i hye-
me et vere descēdere dixit: hic aut i autumnali:
vel estiuāli hora. i. aliis aut horis p̄portionabiliter vt di-
cūz ē antea. oribomia aut huic sp̄i sināchie adesse ait
q̄ oribomia magne ē coartatōis cognitō fm aliquā res-
piratuarū p̄ticularū molestiatē sicut antea ondimus: si
v̄o iusseris os apire maxie et cōtraxeris linguā. i. cōp̄-
seris p̄icipiēdo q̄ fm pharingā: nullū talē p̄ter nām tu-
morē qualē i antea dictis iuenis. ondit aut cōscriptor p̄-
pterea hoc: q̄ ait: et q̄ vident isophia. i. subtilia appen-
t. q̄d ipm̄ p̄blegmatur i loco pharingis insibile ē. qm̄ v̄o
visibile ē appicrib⁹ os h̄ oē a p̄blegmation. i. sine p̄bleg-
mone ē: et isophe. i. subtilis sūt p̄tulae dixit. isophon. n.
i. subtile: q̄nqz dixit ad oppositōem eozū q̄ p̄ter nām tu-
mēt. qdā aut nō icelligēs significatū ex voce isophon
i. subtilis q̄liter dcm̄ ē nūc: cōmentant dīctōem d̄scribi-
liter: qdā aut trāsferūt sicut et ḡ ita scribūt: et q̄ videtur
achua. i. futilia appen: bi iuicē demū q̄ ita dīsp̄siti sūt:
q̄nqz reumatis q̄d et appropriātes laringi diuidūt mu-
scutos q̄ post eū sūt ordinati vbi isophagus et stomach⁹
q̄ et ip̄e simul cū eo dīsp̄siti multoties. post hoc deniqz
in p̄posita serie et hoc scriptum est. 28

Et posteriores tenants in collo tēdit
r uidetur ut tetanus tendi: r uox apo-
soge r spiritus paruus.

Quod aut deiceps dcm̄ ē adhuc magis ondit ad
huc pati laringā: mōstratū. n. ē i bac p̄tula aia-
lia generatōem p̄fici. p̄pterea d̄niqz ait: Evox
apologe. i. perit et spūs puus: nā vox qdē oīpharia ap-
roge. i. perit patiēte vt dcm̄ laringe. respiratio v̄o p̄ua su-
ppter coartatōem pozī. dcm̄ ē aut i libris q̄ d̄ dīctū q̄
longior tempore et intervallo spissior: hoc autem ip̄sum
et cōscriptor nūc ita interpretatus est. 29

Et antipasis spūs spissa r uolenta fit.
Pirini et eā q̄ post inspiratōem. i. expiratōem et
eā q̄ post expiratōem sc̄daz i spiratōem breuis vi-
xit alterutrinqz. n. spissus sit spūs: et cni q̄d est
p̄ i spiratōem currēs. i. breuis ē bis q̄ ita dīsp̄sunt et
q̄ ē post expiratōem: aut i spiratōem. demōstratōne v̄o
eozū i bis q̄ de dīstina habes dīctas. 30

Sed r arteriā ulcerat bis qui ita dispo-
siti sunt. erit autē propter drymica. i.
acredinem humoris uidelicet.

Plmonē v̄o igniri cōstricū dixit cōsulēs: fm̄
nē v̄o dogmatū. mōstratū. n. ē i libro de vtilitatē
te respiratōis nō idigentia si suberit paries vel
in priuatōe respiratōis: s̄z qm̄ refrigeratōem et vētilatō-
nem p̄dit inat calor detē ab imoderatōe possessus icē-
dit pulmonem: hāc ergo sināche spēm v̄suriōrē et iessu-
gibiliorēz ait priore et ppter p̄dicta et ppter eēdo est
uā et autumnalē et quoniā drymitiozibus. i. acrioribus
nasat humorib⁹. ē scriptura melior igit q̄ cū cōiunctōe
ea q̄ sine et cōiunctōe: id ondit v̄o et eū p̄dictis. ppter bo-
rā i qua fit: et ppter humorē a quo difficiliorē ē specie
sc̄dam sināche. nō simpliciter igit eē scribēdū: quoniā
v̄suriōr et iessugibilior ē ppter horā: si v̄o et sine et con-
iunctōe scribi volueris q̄: custodire necesse ē et ita sub-
audire eā: ac si fm̄ serie dīctū erit. multa enim et talia q̄
fm̄ defectōem inueniuntur vel defectuum modū apud

vel adimi. i. nō pncipalē dēponat vel expellat pncipalē. di-
ctus igit fmo utimur ē ad pncipalē dictionē qñq. n.
a pncipio egritudinis se. qdē moderate sūt: sint bonata
ho talia fm caput sūt pp estū vel pp anafasim. i. vapo-
rationē ex cōtēris fm corp⁹ vētris būozib⁹. calorē igit q
litera qz habiti ab ipso capite solo tali dispōe capitis bal-
neus iuuat: et forbitōne suffecisse succū ptisane. cū at ex
malicia boz humoz ad caput refert ca. spūs vētosus: nō
balneare cōfert hos: ifalaciter aut oz becoia gerere sin-
gula. determinatio ho dispōuz vna sola ē ex vrinaz di-
gōe et idigōe: quaz recte cōscriptor meminit dicēs: vni-
nā subtile: quod dcm ē multoties idigōis esse signū. q
re null⁹ medicorū in talib⁹ egritudinib⁹ negligit scrutatōez
vrinaz.

Quibus uero i principio urine nebule
formes uel grosse: hos tales sub pur-
gare si et alia cōferunt: quibuscunqz uero in
principio urine subriles ne pbarmaces hos
tales: s3 si uidentur uile clysterizare hos. cō-
fert ita curari.

Sue copulat h his q dicta sūt fm pdcāz series si
ue nō: qd ex eis vtile bfe pōt qz cōe q custodire
purgare corpa oimoda idigōe exite in humori-
b⁹ oñdū dicēs: Urine subriles qd deinde grosse digōis
bñt iaz h ipm subsistētia: sed nebulosiores eas videt
q nebulaz bñt videt3 oñdit: adiectet. n. nigras si demū
illas audire nos voluisset. multa. n. colus notus sine de-
terminatione dicere assueuerūt: cū qd meli⁹ in ipis reb⁹
significatiōe ostendere voluerūt. ita igit cū in salutē dñat
crises: dicūt simpliciter crises: mortuo ho iudicato nō sim-
pliciter sed totū h dicūt: crisis mortu⁹: s3 cū coleras ex-
cretas qz simpliciter dicat esse eborā. i. flauā nō nigram
utelligit. ita igit et nūc audiētū vrinaz nebulosiores
cas q albas bñt nebulas q sūt: digōis signa: qz igit ma-
tura pbarmacat: et nūc ita scripūt pp h q b⁹ libū cōsui-
tor: cōfert his ita curari: nihil at dicēs hic de pblebotō-
mia. pncipalia alia pcurrit oia deinceps: nō q nūc h
q ita bñt idigeant pblebotomia: s3 qz et munc alia docere
vult sola. de pblebotomia. n. sufficiēter in añtiorib⁹ dēz
ē ita curari.

Corpori qdē quietez et ungentem et pi-
sellonata. i. circuncōstringentez boma-
les. i. equaliter: potu uero uti mellierato a
quoso et forbitōne succo ptisane ad uesperā.
uentrem at subducit fm principia clystere:
pbarmaca uero ne adducas his in princi-
pio. si enī aliquid mouebis fm uentrez uri-
na nō maturatur: s3 amēdros idest insudabi-
lis et acritboy idest icrisibilis febris p mul-
tū tps erit.

Et hūc fmonē tractat itētiōne bñs in eo getez q
ē cū moderata talphy. i. fortura. i. fomēratione et
strutura. succū at ptisane dat ex pncipio vt vtiqz
nō potētē sufficē vsq ad statū et crisim i mellierato cū
idigesta egritudo nō ppe ho mutationes: dat aut melli-
cratū aquosū: qz aq mostratū ē nullū bonū bfe ipaz fm
seipaz solā. in uesperū at dignū existimat dare ptisanaz
ei q mellieratū. pdcētib⁹ aut nobis antea in ppa pte b⁹
cōscriptōis: qz postēriore oz ptisanā offerri mellierato:

et meli⁹ ēt et nūc ita dicit: mellieratū qdē pmoz: postea ho
succū ptisane offerri. cū at pducit postea dixerit i vespe-
rā: pncipaliorē doctrinā facit nō vniuersaliorē. pp qd at
iubet nō purgare in qd idigō oimoda ē: cāz ipē dicit em-
pylogistica magia q analogistica. ē. n. deniqz eā dicere
et cognoscēti solū quod sit vel que sit sine idicatiōe logi-
ca sit exēperia. i. expiētia sola. logmatica aut vni erat vo-
cere pp qd purgātib⁹ nobis eos q ita se bñt neqz vigenē
vrina et amēdros et acritboy se. pmanet igit finis qdēz
in aliis de talib⁹ oib⁹ scrutatū sumus: nūc at in capitula
dicetur qd vñle ad pñta tu ho attēde mibi itellecū qñ
oz exñtib⁹ vñtib⁹ vt vidicātis: nō nimis aut in eis
fortitudinē bñte: et alterationē fm quā assimulat corpa
rib⁹ q ab ea dispēsanē cibū. natura ho bec digō notat s3
qlitatē trāsmutatio debētis nutrire subā exis. idiget. n.
natura sicut i vētre absorpto vel ascripto cibo gete qdēz
ab aliis motib⁹ ut actui q circa digōez soli vacet. aut vñ
ho aliq extorsum cū ibecillior sca fuerit. qñqz fm eūde
modū idigōe scda humoz q i venis: gete qdē idiget aut
fm calore ex eo q ifrigidatū ē et calefactū et siccātū et hu-
meatū: fm aliud et aliud videt3 tps singulo boz siēte.
s3 b ergo q scripsit h cōsuluit gete ducētem corpi curari
bolem vñcū et pistollomenū. i. circūscriptū. bomolos. i.
equaliter pñis. ad vñtū aut q ex se. antipatiua. i. dñas
existimauit vñqz eē būditatē q ex vñctiōib⁹. cū neqz ca-
lesaciēdo fortiter neqz ifrigidādo: s3 leniēdo qb⁹ ma-
idiget q digerūt et si b cōfert digōi humoz: purgādoes
dñe sunt. nas mouētes qdē vebemēter corpi iandū: ta-
lis. n. vñtis oia sunt purgātia pbarmaca. bec igit qdē ē
cā aduersandi purgādoes digōibus: ad cōtinuū autē
fmonis hic eam iam.

Orbitiones at cum ppe crisim fuerit
ne des si turberur. cum at remisit et
addiderit ad melius custodire uero oportet
et oim febrium crises et auferre forbitōes
fm hoc tempus.

Ustodit et hic mēte by. q libri cōscriptor in pnci-
pio qdēz cū mellierato et succo ptisane dicitur p
pe crises aut auferēs succum.

Discernerunt at be longe febres fieri et
apata idest abcessus habere: siqdesi
feriora frigida fuerint circa aures et colum
si uero nō frigida fuerint s3 bñt trāsmutatio-
nes: fluit at sāguis ex naribus: et uentres ra-
libus turbantur.

Uib⁹ ē subilis vrina pp idigōez humoz: decen-
ter plōgant se. nō potētes solui an digōez. Qñ
at apatibus. i. abcessiōib⁹ be tales iudicant: mul-
toties iā dcm ē. rari⁹ ho alicubi et p excreatiōes solutiōes
eorū fiūt. vtz aut surū corpi vel deorū afa generatē
bis i q pncipalē scripta sūt cōcordāt q nūc dca sūt. 42

Quibuscunqz uero febres affodes idest
anxie fiunt et bypocondria. i. pncordia
tenduntur et iacentes nō sustinent in eodem
et extrema ifrigidata: oia plurima diligētia
et custodia idigent: dducere uero eis offerē-
tes nil aliud q oxymel aquosus: forbitōel
autem non offerri donec desinat et urina bi-

gesta fuerit.

Isolides noiat se. in q^o laborantes affontes. i. an-
riant z iletat^r z idelcabiliter bnt. deforme aut. i.
difficiliter ferre sequēs ē: qñq3 qdē in effēdo mo-
nimo. i. pmanētē fe. z caufonidē. i. estuofā multoties at
z malignitate stomachi. os aut vētris ita me dicētē nūc
audi q^o hysophagū. igit iapit qdē ab ipis fe. affodes vi-
cēs eas z hypocōdrias tēdentes. deinceps vō ad febrīe
tes trāsit. h. n. i. iacētes nō sustinent in eodē de febrīeti-
bus dēm ē quēadmodū z h. i. extrema ifrigidātia. igit
h gdez. i. nō sustinere iacētes in eodē: affenton. i. anxiati-
us z diffozuton. i. difficiliter ferētū ē cognitio. h. āt. i. in
frigidari extrema phlegmōis magis in grossis bu. vt su-
pra oñdi: cū dī spē caufi fmo erat. z sicgdē vehemēs i-
frigidatio fuerit cōiectura tā tibi eēndi z hūc irobustā
fortiter. decētē igit dixit: plurima viliqētia idigere labo-
rantes ita. decētē aut z oxymel dat eis a grossis z visco-
fis bu. molestatis. adiecit aut fmoni aquosū: vt addat
q^o bis in pulmone tales cōtinent bu. multuz. n. oxymel
acut^r i illuz esse os: q^o pp lōgitudinē allatiōis vie q^o fm
anadosim. i. reditiōes ad patiētes pūculā necessariū dīf-
folui fortiter oxymellis: bis aut q^o fm hypocōdriū mor-
icidit tale qle habitū ē. h. āt. i. nequaq3 dare sorbitionem
bis q ita hnt anq3 digesta sūt egritudo: ideterminate dē-
ē fuanābus demū nobis q^o edocuit hyppo. adicere os
buic fermoni: si suffecerit qui egrotat: q^o vt manifestus
fortassis derelinquit. 4 3

Incubare vō ad obscuras domos z ac-
cubare i molliūsimis stratis multo tem-
pore ad eandem defluentem: z ut minime
reiciat se: maxime vero hoc tale tales iu-
uat.

Incubationē q in obscuris domib^o nō vt natura-
tūuz auxiliuz cōsuluit nūc s3 vt difozine. i. diffici-
lis patiētie q pp ansim. i. anxietatē sit correctiū
cū g^o gra et mollis strati mēit. i. cōtētare nō i cūere
seipm s3 gescere alterutrinq3 vīlle laboranti z vt digōm
toti egritudinis cōferēs: z vt custodiens virtutē. 4 4

Hypocondrio uero lini semē iniungens
appone: cauēs ut non frixerit. i. frige
at appositum: sit autem suine tepidum coc-
tum aqua z oleo.

Mollificatiūz ē lini semē z nō calefaciēs appen-
ter q^o maxime idiget phlegmon oīs z nimiz s3
taciū id ppat tale qle z fm vtutē ē sūme tepidū
dignas offerre: s3 mixtio olei z aq tepidi caloris ē gene-
ratua cū mollificando z mitigando moderate exis hū-
tis cuius maxime mōstratus ē oportere esse z digerūt z
euaporant. 4 5

Oniecturari uero ex urinis quod fu-
turum est esse: nam siquidem fuerint
grossiores z ochotere. i. flauiores sunt me-
liores: si uero subtiliores z nigriores pni-
ciosores.

On oē futurū eē docet vel decet ex urinis s3 sa-
lutē vel mōrē: nā si salutē qdē oñdūt grossiores
et ē flauiores manifeste: grossiores gdez subti-
libus cōpatis nō his q fm naturā vt et pax antea dignū
existimauī audire. neq3. n. vtiq3 grossas dices itēptari

recte volens: neq3 subtilez urinas q fm naturā: q deins
de nimiz subtilez z nigre pessime. a subtilib^o. n. solis fiē
tibus idigesta oñdūt egritudo: certissime. n. subtilis aq
la est quare et alba. pognitiones aut urinaz in monu-
mētis que in pnostica dicte sunt. 4 6

Iāt transmutatiōes habuerint z tem-
pus significant: necesse egritudinem
transmutari z ad deteriora: z meliora ano-
maliam idest inequalitatem.

Et h. n. obseruās i egrotantib^o iuenies vep in tps
ampli^r z trāsmutatiōes in medio siētes icidētē
boiez in variis urinis: ampliores. n. dispōes oñ-
dunt: que nō eadem cura idigentes neq3 pares habēt. p
themiam. i. terminum solutionis. 4 7

Incōsistentes āt februm sinere donec
stet: cūz uero steterint obuiare cūz die-
ta z cura dcenti fm naturam considerans.

Incōsistentes se. dixit: q nihil hnt certū: z in q^o
nibit ē cōtētes q^o significat certū. sūt aut certa
que ipiodis. i. circuitiōib^o apparēt. et in urinis
adbut aut et in cerallimis febrū igit piodi qdē nullate-
nus appent in primis dieb^o vrine vō superueniūt alia z
alia vice alie: et multoties ter vel quater quoriēs vrina-
re et p diē demū et p noctē cōingit: et dissimiles appa-
rēt ad se iuices vrine. spēm igit talis fe. icōsistentem esse
ait: q^o idē significat ei: que nō seruat spēm vnā certissi-
me: oñdi vero tibi certissimas spēs se. in monumētis de
dīa eaz et in scōo de crisi. in talibus igit se. dignuz exi-
limat nō fm pncipia diēta vti sed finem donec videas
quales sunt se. et tunc diēte spēm terminare. 4 8

Sunt āt uisiones multe laborantium.

Uisiones dixit qñ dīas vel modos vel spēs: la-
borantiū āt p h. i. p egritudinib^o q laborantib^o fūit
mōstratū est āt ias multoties: q oib^o veterib^o cō-
suetudo est a passiōib^o ad patientes ipas trāsferre nūc
patiōes: et a patiētib^o ad passiōes vt nihil differat febrū
dicere dīas vel febrientū: ita vō et pleureticōz et sinā-
choz vel pleureidis et sināche. vīsiōes igit dixit laborā-
tiūz: qz oculis eoz cōsiderātes iuenimus dīas. 4 9

De oq3 attendendus est sanātū ut non
obliuioni tradat aliqua occasionum.

Idisim^o qm manifestas causas noiat occasio-
nes sed et nunc manifestum est in hoc ferens nū-
cupationem isert demiq3.

De q3 eorum que secundum mentem.

Quasi cāz has qdē manifeste oib^o cognosce-
ntibus bñ sine artificiali mentes: has aut solis his
que utunt artificiali mente. attendere āt oz ait i il-
lis quas ad par vel impar apparere oportet. 5 0

Situr maxime quidez oz impares nu-
meruz uereri: q^o hi dies heteropes. i.
altero repentes faciunt laborantes.

On simpliciter audiend^o est: sed in actualis egritu-
dinib^o multū posse ipares dies ut trāsmutatiōes
alter vtrinq3 dignas rōe facientib^o ad sanitates et
ad mortē: h. n. significat istud heteropes. i. altero repēs-
tes in acutis qdē. iii. et. v. et. viii. ix. et. xi. et. xiii. in chro-
nicis āt. i. p alib^o et plixis sexagesima z octuagesima me-
diū āt eoz sūt. xx. xxxiii. xl. impares autem bc. 5 1

Questodire igitur o3 primam die3 qua i
cepit ibecillis esse q laborat sciētez pñ
cipium ex quo 7 qd añcedit ei: hoc. n. pñm3
scire. cuz at̄ interrogauerit eum 7 scrutat⁹ fu
erit oia: primuz qualiter qdem bz: si idolo
rosum 7 nō grauedinem bz in seipo. deide
hypocondria 7 coltas si idolorosa: nam hy
pocondrium qdem si dolorosum est uel ele
uanum uel scolionia. i. cōuersiōem bz uel sa
tietatem: uel coste dolor isit: 7 simul cum do
lore uel tussicula uel torsio uel dolor uētris
cum at̄ qd boz affuerit hypocondrio: tunc
maxime soluere uentre3 clysterib⁹. bibat at̄
mellicratum calidum coctuz. addiscere vō
q̄ insurrectionibus si lipotomizat: 7 si spūs
euforia. i. bona patientia eum bz: uideas at̄
egōnem: ne aliquem forte nigz egeserit co
lores uel puz quales sanūtiq3 boīs egōes
7 febris etiam in ternam diem superacerba
ta inspiciens ualde bene tales in his egritu
dibus tertianas. adhuc iam 7 alia cōspici
ens si quarta tertie diei simile qd habet: qd
boz ipoz periculosus sit. signa uero nigra
qdem egestio mortem significat similis aut̄
sano cum oibus utiq3 diebus appareat salu
bre.

Questodire ait: oportere primuz qdem pñm3 diē
in qua cognoscere iubet cā3 egitudinis: B. n. i. ex
quo et qd B. i. qd vnaqu: q3 egritudo ē ostidit. in
terrogare vō iubet pñm3 qdem caput qualiter bz: deind
hypocondria et coltas. hypocondriū qdē: siq3 ē dolor uel
si dep̄sa sūt uel hñt aliquā ex scolionia. i. anomalā B ē
ineq̄litate: qd ē in pñostica fm hñc seriē scripsit: Si eq̄
liter dextris dispositū et sinistris: uel si coctoni. i. satieta
tē bz ait. B at̄ mihi vñ iptionē cibarioz esse. interrogare
vō dignat et alia circa eā et q̄ deinceps seriē. deinde iu
bet hypocondriis patiētib⁹ soluere vētrē clysteriis: bibet
vō mellicratū ca. decoctū ideterminate vō B dicēs: de i
cepa scribit: Adicere iubeo o3 et q̄ i surrectionib⁹ si lipo
tomizat: si spūs ait: euforia. i. bona patiētia bz eum: B
opponit lipotomizā. i. spicere vō dignat egōnes: vñ ni
gra ē uel pura uel iculpabilis illis sanoz sit. et si se. i. ter
tiā diē sup exacerbat: bis itaq3 hñtib⁹ si q̄ta tertie simile
bz qd fm poxismū piculosas hñt uidet3 ait: neoterize. i.
inouare qd et q̄ta3 diē. xi. exñte septime difficilimum ē
signoz: neoterism⁹ at̄. i. inouatio manifesta. si. n. pñma di
eruz et tertia poxism⁹ fact⁹ ē: sc̄da vō nō fact⁹ ē. cōgruus
hñt esse q̄ntā poxismū q̄ta vō nō hñt. hñs igit̄ et B ma
li alie⁹ alteri⁹ generatiōem idicat. si vō et nigra egeserit
mouē futurā ēē ostidit. memēto itaq3 b⁹ dereliquēs mul
ta eoz q̄ dca sūt. si. n. pñma die3 tertia p̄portionalē attru
lerit poxismuz: nouus qdē si et quarta exacuit. si vō ni
gra egeserit: pñciosus ē signū si vō rursus similia fa
nis poēs dies egeserit: salubre spa laboranti esse B. 5 2

Questodire ait: si nō obeditur balano. i. supposi
torio: insit at̄ spūs eufonia. i. bona pa

tientia: surgens in thoz uel tronum uel ibi i
lectulo si absinthia. i. inanositas insit. hec at̄
cum ad erit laboranti masculo uel femine 7
fm pñcipia uascentur: desipientiam: expe
cta futuram.

Questodire ait: si b⁹ mēs: expectare. n. desipientia
cuz balneum nihil pficiat: vñ at̄ enforos. i. gesci
biliter bñe laborans siue ē ex surrectionib⁹ lipo
tomizat. i. aio deficiat: mihi male dictuz ēē vñ neq3 ex
nerientia testate ei neq3 rōe: fiet. n. qñq3 et tale qd. i. de
siperet. pñosticationes aut̄ sunt nō eorum que raro fiūt
sed eoz q̄ semp et multum.

Tendere vō 7 manus: si uero tremu
le fuerint: expecta tali distillationē in sā
guinis per nasum futuram.

Hic sermo nō quod cōtinue neq3 quod multū
fit sed quod raro docet.

Inspicere vō oportet ipas nares: si h
militer spūs putrasque trahat: 7 si mī
tus ferat ex naribus: amat fieri spasmus.

Existentibus manib⁹ tremulis. ita. n. decēo dice
re: si spūs mult⁹ fert p vñ alq3 nares ipas mus su
puenire ait: assuevit. n. ita vocare spasmofaz dispōez siē
tē fm musculos q̄ p̄tibia. i. extrema nasi mouent.

Si vō in febre hyemali lingua aspera fa
cta fuerit 7 absichie. i. inanositates in
sint: amat huic tali 7 remissio esse febris: f3
m hunc talem custodire i famem uelis: 7 aq̄
potu 7 mellicrati potu 7 enam succis custo
di: neque credens remissioni febris huic:
quia qui quidem talia habent signa: pericu
losi sunt mori.

Hiemalē fe. qdā qdē simpliciter audiūt eā q̄ i hye
me sit: qdā at̄ eā q̄ familiaris natura erit hyemi.
erit at̄ h talis in phlegmate: quēadmodū ciliua i
colera. si igit̄ ait: in tali fe. lingua facta fuerit aspa et lipo
tomia: o3 cognoscere eā ēē piculosas: et p̄pterea noli cre
dere remissionib⁹ febriz: qñ cuz sint hominibus uel signis
malis sūt sicut nūc simul cū lipotomia et asperitate lin
gue. Ne igit̄ agēt negligēt dietā uel cibū laborantes sed
aquā et mellicratū et succū p̄isane sorbere da. vñ aut̄ h
Bna esse ei q̄ o3 fame cruciare. famis. n. cruciatio maxi
me qdē. i. ieiuniū. inedia oimodā significat. si vō nō led
dietā demū q̄ in potib⁹ solis: B aut̄ mellicratū et succū
p̄isane cōcessit dari. vñ aut̄ mihi p̄pterea fame cruciare
dicere eos: qñ tardant plite bñtes remissiones febrizum
euphoratates. i. facillimas vñ decepti qdam cibuz fortio
rem dederunt et maxime p̄ lipotomia. ut ad talem igit̄
dietam que per mellicratum et succum fit multis die
bus recte dicta ē famis cruciatio.

Questodire ait: si i febris terribile qd factum fu
erit quitanis exñtib⁹: uel ueter repen
tenuida egeserit: uel absichia. i. inanosita
tas scā fuerit: uel afoia. i. inocalitas aliūp
serit: uel spamosus factus fuerit: uel singul
tuosus: in his affodis. i. anxius amat fieri:

et circa hyporhino idest quod sub nares et frontem sudores et collum retrosum capitis. Qui uero hec patiuntur moriuntur inflati non in longum.

Quod vero quod ex observatione vel operatione emperice scripta sunt a medicis vel repta quodammodo ex ipsa sunt que uisa sunt semel vel si bis enunciatone sunt uniuersalis modi ut sepiissime in eisde et similiter potetia considerari. tale utique quod est hoc quod nunc dicitur: videtur. n. scriptum sit. quantum quodammodo egeretis quodammodo humiditas egones. si potonizante vero et aponus. i. inuocali facit: alium autem spatiosius: et postea autem deinde utrosque autem aliter affodera. i. anxius: et quod circa faciem et collum sudantes deinde morientes: scripsit quod existimat sydomas. i. coctus signum empericorum. sunt autem ea potetia et stomachia accedere sicut pass. potetia vero et per multitudinem fieri copiosa et tunc vel aliter languere. singuli denique eorum quod dicta sunt et semel in ipso malus est nedi conuenientia oia. lipotomizare. n. in rebus peninis egritudinibus periculosus: quemadmodum et affonui. i. inuocali sunt esse: et affodera. i. anxius et non bonum autem suadere circa faciem et caput solui. quemadmodum igitur hec multa et mala sint hominibus sunt: ita et alia quod in pronostica scripta sunt et potest quod complicans ea sibi iuicere videre quod quidem docere nouimus. si vero alicubi et dictione immanifesta misceat et moni quemadmodum enigma multis quidem: et ex hoc sapientior esse videbitur: admirantibus. n. vel intelligentibus. homini vero non scienti discernere apathonomico coctus. i. g. facit cognoscere ea quod supueniunt casu capiet. variis quidem: iustitia vero et monas pathomicus coctus egritudinis spem indicat supuenientia vero sint hominibus in maiestudine et mala morigeratione est. et oia discites horum sint hominibus uniuscuiusque et tunc excogitare et copare sibi iuicere ea quod apparent: et si quidem fortiora fuerint et plura appareant bonis mala: cognosce in periculo hominem existere. si vero bona malis fortiora et plura fuerint: bonorum expectationem habere oia in laborare hoc autem et ipse hypo. dignum existimat te gerere in pronostico denique oium sint hominibus et signorum singuli singulariter docuit utunt. in fine vero boni coctus ipso autem: oia autem debent recte predicere euasuros et morituros et quod oia utique pluribus diebus permanere egritudo: et quod utique paucioribus signa dicere oia iudicare et excogitare. pronosticari ex his quod euenerit. igitur ubi quidem bonis mala mixta sunt ad eam non quodammodo ututibus exercitato quidem viro idiget qui considerauerit in opis istis ea multoties. ubi autem sunt aut omnia mala quemadmodum et nunc: aut oia bona manifestum oibus quod fieri: exite. n. et semel in ipso: signo malo isto egerete vetre lipotomizare: malo vero similiter: et aponia. i. inuocalitate si cum his et ipsa molus et lygmodia. i. singultuosus vel asphydis. i. anxii laboras facit fuerit: apud iudicabit periculum. si vero et aliquid aliud malum ei signum supuenerit: quemadmodum quod circa collum et faciem sudores: adhuc et magis quod oia sunt nunc ab ipso quod scripsit libet nullo bono signo mixto malis: igitur quod quidem talis ex necessitate morietur. manifestum ex coactione malorum signorum: si autem pneumathaochifete. i. inflabit funi serie boni sicut enigma iteriectum hoc est: ut quod eorum quod ex necessitate ostendunt vel concedunt futura erit quod oia significat si puta pneumathaochifete utrum multitudine ipsius quod semel vetre ut possibile sit vetre ipsum inflari oem: lux magna et ipsam inspirationem. et et hac videtur mus his quas sequitur visum non bonum signum quemadmodum et ea quod vetre: que non oia querere alia signa his ex neces-

sitate pigmenis. i. ascedentibus. in his. n. non adhuc uti quibusdam non in his quod semel fortunata facta sunt in fallacia eorum que contingunt aliqua sit pronosticatio.

Quibusque autem in febribus crura fiunt bysmadra idest ulcerosa et morantia si maturantur existens in febribus: si et accidit suffocatio pharngis. i. faucibus subtilibus exstibus que circa pharngas: et neque digeritur: sed neque extinguitur amat huic tali sanguis fluere ex naso. et si quidem multus fluxerit: solutionem significat egritudinis: si vero non longas. quantumcumque uero paucior fluxerit: tanto deterior et longior. si vero alia facilima facta fuerint: huic expectare ad pedes dolores. si uero tengerint pedem: et dolorosus factus permaneat ignitus factus et non solutus fuerit paulatim uenient ad collum dolores et ad clauum et ad humerum et ad pectus et articulum: et hoc indigebat symatodis idest ulcerosus fieri ex tinctis autem his si manus contrahuntur uel tremule facte fuerint: spasimus hunc tales suscipit et desipientia. sed et pbligaria idest apul le supercilio et rubores habet et palpebra altera circa altera palastrarii idest germinat et urus pblegmion detinet: et hydent idest tumorem oculi et desipientia multum supaddit: noctes autem magis supsignificant quam dies ea quod circa desipientiam. signa vero maxima multa sunt in impari numero quod parem quicunque vero horum numerorum fiunt periculosi superueniunt.

Tota hec quod oia sunt: nunc ut mihi deinceps si binuice qui composuit hanc descriptionem uniuersalem quedam ex particulari observatione emonem fecisse. praeter. melius. n. esset: sicut hypo. in libris epistolarum assuevit scribere: ita et ipsum fecisse predicem quod in principio nomen patiens: et postea dicit in quibus singulis factum est quemadmodum in his quod nunc oia sunt sintomibus libet facere. facta. n. sunt alicui crura symatodes. i. ulcerosa et non maturant. adhuc autem subiciat: et febricosus esse: et suffocatus factus gescat. existimabit autem quod utique sursum facta esse transitionem humorum qui in cruribus sunt quod in transitibus suffocabile hominem facit. si igitur talis ut hypo: dixit est euasurus: emotizare vel homerogizare. i. sanguinem fluere per nasum potest oia: quod si multum fuerit sanguis soluit egritudinem: si vero non horum causa facit. et si alia bene facta fuerint: rursus ad pedes dolores tendere possibile est. supponatur utique et si factum esse quemadmodum et periplegam hominem in his factum esse quod aut calore multus circa pedem ostendere consuevit: aut se. multa et ignea: et si in his non soluitur sint hominibus: rursus sursum recedens magna multitudo generabit dolores semel collum: et clauos: et humeros: et pectus. ut autem oia hec contingerant ei irrationabiliter: si enim est extingui manum supponatur factas esse tremulas: deinde spasmi

sequi multitudine humorum descendere ad nervosas pri-
culas: et ipsi principibus eorum assumere: huic enim desipiente
consideras igitur qui scripsit aliquem eorum qui ita egrotaverunt
ampullas secundum alium habere. hoc. n. significat pbligaria: p-
caciter enunciat oibus qui ita sunt futuri hoc finthoma
et de his qui deinceps scripta sunt idem sermo. quod. n. factus
est alicui eorum qui ita egrotaverunt siue duobus ad oes extendens
dixit et rubores habere eos et palpebras alteram ad alteram pala-
stra. i. germinare: et sicui seu duobus fieri pblegmone et mte
re fortiter oculos. boz. n. alia quidam manifesta: et palustra
ri. i. germinare alium: aliter immanifestum est ut ex pre eorum
quidam fieret iunctione: vel carnosus aliquis germe quod in
altero quidem inatum: ad alterum vero extensus voluit ostendere si
vero aliquid utile esset ex iunctione eius habere plus vult
quod de eo scrutaretur. 58

Hoc autem tales a principio pharma-
care eligens ante quintam: si uerbori-
zar id est gurgulizat uenter. si uero non sine
re apbarmalientos id est impurgatos esse.
si uero dyauorizer et egestionem cholerice
fuerint: scamonea subpurga moderate. alia
uero cura quamminimos offerre potus et
sorbitiones ut melius habeat: si uero non
superuenerint quartamdecimam exceden-
tes.

Eras scribit cōcurfionis sine coadunationis p-
cto. nō aut ea mihi qdē ut dixi neqz b vī bonū
sed et cura nīl cōe habet pter ea que antea iā
dca sunt multoties. Scrutari enim te dixit: et q iu ven-
tre et cognoscentem b per vouozismos. i. gurgulatiōes.
purgare si vero et colerica q inferius reptant fuerint: sca-
moneam dat colerica pharmacū purgans. In alia uero
cura iubet offerre minimas sorbitiones: donec fuerint
superexcedentes. xiiii. diem hoc aut smone cōiudicatur
ante. xiiii. nō posse dīgeri egritudinem. 59

Qui febricitanti quartadecima existē-
ti afoia. i. inuocalitas affuerit: non
amat solutionē citam: neqz egritudinis ere-
ctionem fieri: sed ipsi hoc tale significat. cū
autem apparuerit in die hac. i. quartadecia
longius accedit.

Hic fmo supfluous ē his qui didicerunt mala sin-
thomata maiore virtutē hēre in crisi his diebus
appentia: hoc. n. vniuersali vult et nūc q scripsit li-
bri in vna pūculariū rez in. xiiii. die: sicut. n. in aliis cri-
simis. i. idicatiuis: ita et i hac si appuerit aliqd aliū malū
finthoma maiore virtutē hēre. o3 at enūciationē ei? qd tu-
nup ē facere. nam siqdē qdam bonoz signoz maiore v-
tutē hēria affuerint laborati q egrotat tpe ampliori pote-
rit saluari: nullo vō exīte tali moriet: nequnte virtute suf-
ficere dīgōni egritudinis. male igit qui hoc scripsit dixit
lōgiorem oino futuram esse egritudinē: pōt. n. et veloci-
ter mori q afoiam. i. inuocalitatem in. xiiii. habet cū aliis
malis signis fient hoc finthomate. 60

Qui autem febrienti quartano lingua
turbata uerba loquitur: et uenter cole-
rica subegerit humida: amat delirare hic

talīs.

Ed et in aliqua alia die. si vō in quartana appa-
ruerit pūmū periculosiorē septimaz ostendit: hoc ē
ea que in illa fient: 61

Sriua et autumnali hora et in acutis sū-
guinis distillatio repente fiens synco-
niam id est fortitudinem et multam inflam-
mationem secundum uenas ostendit: et in
posteriore subtilium urina superapparen-
tias: et si tendit ad statum etate et corpus ex
gymnastis uel eufarchia. i. bonā carnosita-
tem habeat: uel melancholicum: uel ex potu
manus tremule bonum habet: desipientiam p-
dicere uel spasmus.

Et hec rursus series cōplicationē habet finthoma-
rum multoz nō cōuenientium simul in homine
omni egrotanti: iccirco et iutilia que ita scribuntur
utili doctrina p vniuersalia cognita: ut hypo. affucit fa-
cere. oem ē aut qm vniuersalius hec quide cōtinuaz hnt
virtutem quādam et vniuersalit. itē. hec aut ut ad multū
virtutem habet: siquid uero ad disidofus. i. ad ambo opi-
nabile uel rarum ē inutile ad doctrinas: que deniqz scri-
psit: Scrutemur fm ptem et primus. deinde quod pūmū
scriptum ē: Estiua et autumnali hora in acutis sanguinis
distillatio repente fiens synconiaz et multas finthomano-
nem fm uenas ostendit: et in posteriorē subtilium uenarū
superapparentias. et si ad statum tendit etate: et corpus ex
gymnastis uel eufarchiam. i. bonā carnositatē habeat:
uel melancholicus uel ex potu manus tremule bonū bz
desipientiam pdicere uel spasmus. et siquidē in parib? si
peruenerint melius: in crisi uero pūciosum: nisi multus
abūdanter excessus sanguinis exiit fecerit superabundā-
tē fm nares: uel fm anum epistemesa tates. i. trāstioē
uel apostasies. i. abcessus: uel dolores in hypocondrio
uel ad testes uel ad crura. Solutis aut his exit fuit ipu-
toz et grossaz urina alba lenius exiit. meli? iussit
dicere synconiaz. i. fortitudinē idicare cura indigere ve-
nas. Scimus aut q distillationes sanguinis ex naribus
malus semper ait esse: ppter ea q natura quidem desit
derat extenuare excernere et expellere supfluitates. neqz
aut aut ppter ibecillitatē ppriaz: aut ppter grossitū
guinis: uel ppter densitatē particulaz: uel ppter qdam
boz uel oibus cōuenientibus: malo uero existēte semp
signo magis aut aliquo fm estatis et autumnū prima-
ritatem eius cōtingit superintendi. in his enim diebus et
tanta superabundat colera: et quod continet aer calidus
est: quare eufon. i. bene fluxibilem oportet propter am-
bo esse sanguinem. magnitudo igitur cause ostenditur p-
pter quam prohibetur fluere: quaz synconiam. i. fortitu-
dinem esse ait fortassis densitatem ita nominans: idige-
re demum utiqz cura fm uenas eos qui ita habent non
dum docet anteqz dicat: siquam dicit curam: non tamē
dicit predictionem autem solam primam scripsit: urina
rum subtilium superapparentias fieri fm posteriorem
em nō fm solam hanc ex necessitate delatis eis idigessit
sed et fm eas que ante ipsam. et spasmus ait et desipien-
tiam futuram esse laborante ad statum tendente fm eta-
tem ita adhuc cū his et gymnastis et eufarchie. i. bone car-

nostrius eius meminit et crasseos melancholici enim crasseos nomen et nimirum et ex potatione ait cum manus habere tremulas. igitur sint homiata quidem hec possibilia sunt sibi inuicem complicari: non tamen ex necessitate: deinde velut ad multum hos supersequitur desipientia et spasmus.

6 2

Quod si quidem in paribus superuenerit melius: in crisi uero perniciosum nisi multus abundanter excursus sanguinis exitus faciet superabundantie secundum nasos uel anum epiphyres metases uel apostases uel dolores hypocondriorum uel ad testes uel ad crura. solutis autem his exitus sunt per sputa uel sputorum et grossarum urinarum leuium albarum exitus.

Ut scripture sunt huius dictionis id est epiginesis: una quidem per litteram. g. scriptam: alia uero per. t. sed siue secundum priorem epiginesis. i. superuenire dicatur laborantes in paribus diebus: siue secundum secundam epiginesis id est superintendi predicta sint homiata secundum pares dies non confestim est et melius. hoc autem ipse dixit: neque enim si pares decebat intueri: sed si et crisi in quartam demque diem parem existentem: et ipse deinceps partum antea dixit: quoniam maximam virtutem habet. quod autem quippe demum deinceps dictus est verum. Si enim sanguis multus secundum quicumque modum extractus fuerit: salutaris habet spem: et per hypostasin id est abcessum eos et per metasin id est transpositionem ait saluari: apostasin quidem quasi per propriam nuncupationem ostendens: metasin autem indicendo labores in hypocondrio uel ad crura uel ad testem. Describunt autem a seipsis inuicem in eo quod apostasis id est abcessus ipsam crisin infert: et eripit ab omnibus molestationibus laborantem. metasis autem aliorum habet principium paroxysmorum et dolorum ut indigeat cursus alio tempore ad digestionem locus corporis in quem metasis facta est contristantium uel circumstantium humorum ideoque adiecit: Digestis autem his exitus sunt sputorum: uel grossarum urinarum albarum signa docens digestas esse methasim ex digestis sputis et urinis. 6 3

Ebri siticulose opam uel opos id est succum filsi oxymel daucum teres bibere da et galbanum in melle et cininum electicum id est electuarium et succum ptisane in his sorber: affictos id est impassibilis autem hic talis: nisi sudores critici uel somnibomales superuenerit et urine grosse et drymies decurrant: uel in apostemata firme tur.

Reges affluerunt et ligmos id est singultus nominare sunt autem motus quidam stomachi spasmosi. fieri uero habent propter immoderatam euacuationem uel impletionem. igitur qui quidem post euacuationem sunt fere incurabiles existunt: qui uero post impletionem ab auxiliis raptantibus id est expurgantibus que empleantur: id est inheret: curantur: talia uero sunt que nunc scripta sunt. uidetur autem nunc hec mordacitas fieri: et propter oxymetrica id est acredines

hoc est acuitatem mordentem stomachum: ut cum quis piper plus uel quid tale transglutiat et nimirum febrientium quidam singultantes vomunt coriosum et drymicatum id est acerrimum humorum in quo finaliter cessauerunt a sint homiata: sed hec demum febris non uocatur ligmodis id est singultuosa. amplius autem oportet permanere ligmon id est singultum uel et per totam egritudinem esse acerbatum cum febribus uel ligmodis id est singultuosam nominetur. hanc talem febrem a sudoribus crismis id est criticis et somnibus homalibus id est equalibus: et urinis oxymetris id est acerbis et grossis euacuatis curari ait: Aut demum his talibus excretis et ex tractis aut in apostema firmata fuerint.

6 4

Cotallus et myrrha electon id est electuarium. bibere autem his talibus oxymel da minimum.

Inordinate hoc autem scriptum est: melius esset id parum antea scriptum fuisse secundum illam sermonis partem ubi curauit eos qui indigent thoracem et pulmonem per sputa expurgare non ad ligmodem febrem sed et ipsius quod scriptus est: manifestus est cotallus enim ab eo dictus non ita sed conus magna ab antiquis grecis nominabatur: quemadmodum a iunioribus medicis fere omnibus strobilus id est pinea. affuerit autem ex eis construi electuariis cum fuerit pinguis: maxime hoc est multus circumfusas habens proprias talitiaz coquentes eas recentes in aqua cum rossia id est prasio uel marrubio: deinde coctioni miscentes mel comoderatus et coquentes rursus hoc usque melleas consistenzias: ita facto pharmaco utimur ad expunctiones ex thorace et pulmone: sicut autem et ad alia quedam mittimus talia alicui pharmaco multotiens: ita est conueniens et eius qui conscripsit hoc: myrrhas imittere deinde per breuia ostendit et hoc cotallus et myrrhas electuariis dicere potest autem ipsas pineas cum myrrha dare: fortassis hoc rursus nobis audientibus non male misceri mel huic pharmaco. igitur quidem quidam separantes a prescripta hanc ipsas secundum seipsas scribunt. quidam autem sine eius principis faciunt sed hunc modum: Si autem apostema firmatus fuerit cotallus et myrrha electuarii ut egritudinis que in apostema firmantur audiamus ei pharmacaz existere. Est autem irrationabile hoc et maxime propter illud quod inferitur: in quo ait: bibere his talibus oxymel da minimum. nam in singultuosa quidem febre habet rationes formidare acetum: in his autem que in apostema firmantur nulla. et propterea quidam alii secundum quid quidem copulant serie hac prescripte: secundum quid autem dislingant adicientes coniunctiones autem. et scribentes ita: Si uero firmatus fuerit de singultuosa febre que predicta est: et hoc est dictum: uel conciliante eo qui scripsit librum si etiam in apostema contigerit quandoque firmatus esse singultuosas febres cotallus cum myrrha dare et cauere copiosius potus oxymellis. hic autem siue per. 3. litteras ultima syllaba strizi. i. firmetur scribatur: siue per. 2. strizi. i. firmata fuerit: magnas nullas exalterationes sermo habebit.

6 5

Suero siticulosi uehementer fuerint ordeace aque bibat quidem.

Uonias quidem ut in siticulosi potus manifestum est: melius uero dictum esse ab eo quod licet os construere sitichias. i. utrum sitichias simpliciter uel ut qui nunc chy

zon. i. ex eis faciunt fm alium aliquem modum. 6 6

Pleuretica 7 pleuritica ita o3 scrutari: si acuta febris fuerit 7 dolores lateris alterius uel amborum 7 spiritus sursum delato si doleat: 7 tussis fuit: 7 sputa expuit ignea uel liuida 7 subtilia 7 spumosa 7 anthera. i. florida uel crocea: 7 siquid aliud diuersus bz: pter ea q edocta sunt: hos ita oportz deducere.

Aigna 7 gdes digna rone pleuritidis 7 peripleumonie determinata snt oia bz gnificaz. i. pps ptes libri. que vo oibz medicis sunt cognita derelicta. snt ea que nunc hic scribit: 7 pnu qd cōcurus notatus. i. signoz a ueteribz empiricis. ueteres at siue deuota. i. cōsiderata 7 cōfidentia vocabāt tali sinthomata febris igitur acuta 7 dolor lateris alteri uel utroqz maxie bz expiratione: hoc. n. ē 7 ipū sursum delato si doleat 7 tussis 7 sputa ignea uel liuida 7 subtilia 7 spumosa 7 anthera. i. florida: 7 qualitercuqz aliter exalterata pter q in cōsuetudie. B. n. ostendit dices: Et siqd aliud differens beant pter ea q edocta snt. bec oia pleuritidis 7 pipleumonias appere ait cōtingentia. hos ita o3 deducere. 6 7

Suero dolor sursum finiat ad clauum uel circa ubera 7 brachia incidere o3 i brachio uenam q intus ad qualescunqz partium fuerit fm hanc.

Et hic rursus explanat mentē gnific pps huius libri qz derelictū erat qd intelligitur his q dicta sunt ei adiecit: puta hoc bz rectū panētis lateris facit pblebotomiā: qd ostēdit dices: incidere o3 uenā q in brachio q intus ad qualescunqz partium bz hanc apte succindēs iterptatōez neglexerit. cū deceret enī dicere uenam que bz cubitum: eam que in brachio dixit. 6 8

Suero uero fm habitū corporis 7 boram 7 etatē 7 calorem: plus at audens si acutus dolor fuerit ducere ad lipotosum. i. defectionem animi.

Hic rursus plus in sūma intentiones pblebotomie oēs dicere largiens: nō dereligit qualidā. neqz enī hūius meminit neqz rāsmutatōis sūguis: s3 neq3 regiōis uel cōfistētie: plāt auferre iubēs 7 audere 7 qdem vsq3 ad lipotomiā agere peccauit in dictōe adiūctōis. ppter qd audere decet. nā ppter acutē qdē doloris ad plus euacuandū sanguinis deuenim: sinere hō ruerē non ex acumine s3 ex aliis habem? si uirtus: robusta: 7 etas iuuenescens 7 multitudo sanguis. 7 natura laborantis densior 7 durior 7 difficile euaporabilior: 7 multa eruo: 7 hora anni: 7 cōfistētia cūrata: ita. n. 7 regio: audere usq3 ad lipotomiā ducentē ex his aduenit. 6 9

Enuum subclysterizare post hoc.

Post pblebotomiam clysterizare iubet: melius autem esset adieciſſe hyppocraticam determinationem nisi fortuita. i. spontanea exierit bñ. 6 10

Suero lubius inferius thorace dolor fuerit 7 tendit ualde pleuritico uentre subpurgare. in medio uero purgationis m bil da: post purgationem autem oxymel: pbar

mare uero quartanuz.

Pleureticū noiat id quod dictū ē ab hy. in gnific pte libri in qua purgat eos q ita habent pleuriticos. cōstruit autē id duplici. ppharmacare. hō qtra nū: indeterminate dixit: 7 hoc ipm a principio. nihil enim talium auxilioruz gerendū laborati intentionē facientes dierum numerū. sed quod hy. dixit aut 7 post principū cōfestim anteq firmetur humores iubet ppharmacare: aut postea cum digesti fuerint: quare circa primaz diem aliquando hō 7 secundaz 7 quartaz. ē autem quando qtra ppharmacauimus nō in qtra solū sicut hic scripsit. Si

Suero non facile erectus fuerit: minorem potum 7 sorbitionem paucam sueniz subtilez 7 semel in quacunq3 hora melius agit cognosces autē ex urinis.

Et particulari tpe cib: scrutans hyp. s3 ipse hō q scripsit in his que supius ab eo scripta snt calor autē dere dignum existimauit q calor fm thoracem et pedes: q enim uinaruz nō tpe cū est uilis: quare nō rece dixit nūc succū subtile semel dare fm quaz borā melius agit: cognosci hō eas ex urinis: 7 si enim qmagis breuē reptationē ad melius beant uine fm pticulares poris: sed nō ita longum tps. i. ut deponamus illud nos: 7 expectem? uiruz nebulas 7 enozimas. i. sublimēs uel inferius euntes habeant. bec enī in multo tempore sunt. cibari uero in acutis egatitudinibus laborantes aliquid quando necessarium est in principio declinationis. 6 2

Atura uero sunt pscela. i. sputa cum facta fuerint similia pyo. i. puri. urine uero mature sunt q hypostasēs habent subrubeas quales orobuin.

Eq3 supius meminit per superiora ita dicens de digestis uirinis. neque hyppo. aliter dicens. Urina uero optima cum hypostasi alba 7 lenia 7 homala idest equalis: alia uero serici que de pleuritida 7 peripleumonias manifesta 7 sine mea expositione: 7 ubi ab his que ab hyppocrate scripta sunt qui hoc scripsit recedit: 7 ubi maxime omnino uel ex parte denuum aliquid ea sequitur. 6 3

Pleuremonie electuariū corallum galbanum attractiuum cum melle aut co abortanum in oxymelle piper belleboz uel electuarium nigrum decoquens: 7 pleuritico 7 peripleumonico in principio circū doloroso existente da bibere: bonum autē 7 panaces in oxymelle bullientem 7 colante da bibere.

Et primuz et fm pharmacorum reductura sporum sunt quod autem per nigrum bellebozum uel electuarium ventris subductiuum. q autem per panaca ita dixit similiter in quod utique uile est. 6 4

Dysenteria apostema aliquod uel elena nonem quiescens. i. cessans facit nisi in febribus 7 sudores 7 urine grosse 7 albe 7 leues superapparent: uel in tertianis diebus uel acyrson idest uarice uel ad

restem uel ad crura dolor uel ad byschion.
ueritebruz firmentur.

E hic sermo indeterminatus ē: neq3 qui dicit ad
dysenteriaz indicante conscriptione: neq3 omnis
cessat hoc inferens.

In febre colera ante septimum cum ri
gore bycteris super inatus soluit fe.
sine rigore uero si superinascentur extra tem
pora perniciosum.

On viq3 alicubi ante septimā cū rigore supina
tus bycter soluit fe. neq3 hō p^o septimū: s3 deter
minatio ē talis: febricitātib⁹ bycter⁹ supuēt: aliqui
qdē ut sint boma diūpōis q^o fm epar: aliqui hō colera na
ura exerceat p^o cutē tētate: deide neqūte id quē ad mōs
afficiunt in omnibus fieri apostemaibus. dictum est au
tem de talibus bycteris in apbozismis.

Detani uero lumborūz 7 in melācho
licum per uenas spirituum defectiōes
cum fuerint pblebotomia soluit.

Cum aut ait: Per melancholicū sanguinez supas
bundatē i uenis spūz defectiōes fiunt. pblebo
tomia hec omnia soluit. spūz hō defectiōes s3
qdē eoz q^o fm arterias dicit eteni has vēas notabāt ve
terea q^o alia q^o aslygia. i. impulsio fieri viq3 passio. si hō
eoz q^o fm pulmōe rursus hō vocata aupinā. i. nō spirati
ōe enigmatice illinuat possūt at 7 multitudine 7 grossicie
sanguis nō solū p arterias et spiratiōes exitum non t fe
bet quādoq3 per proprie uocatas uenas.

Quā at a tentantib⁹ iterius uel anteri
us uehementer spasimātur: 7 circa col
lum 7 facies sudores a dolore morsis 7 sic
catis tenātib⁹ urodeibus. i. caudatis gros
siores dorsūz continent uel medie colligati
ones inate ut ad pedes desinit: huic tali nisi
febris 7 somnus superuenerit: 7 sequentes
urine digōem habentes uenerint 7 sudores
cretici: bibere uinum citrinūz uinosūz: 7 ali
do idest pulentaz coctam comedere 7 cero
to ungeri: crura circuuoluere usq3 ad pedes
calidos 7 infundentes scaphe idest catino
7 brachia deuoluere: 7 lumbos a collo usq3
ad uertebra idest scyām icerans ut 7 anteri
ora contineat 7 dimittens fomenta uitreolis
calidam autem aquam infundes 7 extendēs
intbeo accumbās eum: 7 ne uentrez soluas
nisi balano idest suppositoio si multo tem
pore existens non egestibilis.

E hic sermo indeterminatus dicitur ē cū eo qd ipso
pe qdaz nouis scripta sunt. hoc enī. i. a dolor mor
den tenādos improprie dictum ē: drymitib⁹ hu. i.
acrib⁹ cōgruēte mordere hō nō laborib⁹: et nimirum et
fm pncipiūz seriei in dicēdo uehemēter aneri⁹ spasimā
p^o bec ait. siccatis tenātib⁹ urodeib⁹. i. caudatis grossio
res dorsū cōtinēt eos q^o vsq3 ad vīcā. i. caudā vocās ita
vocāt aut vīcā finē ossis: si hō vīcāq3 ptes ostēdi vult
tēdi et circa anteriora et posteriora tetanū extēdi possibi

le: sicut pax antea dixit. Tetani hō lūboz: nō ifallacuer
āt neq3 digōni vīnāz allenationē passionū p cognouit
febrilis. n. egritudis idigōē p vīnā ostendūt manifeste
egritudinū aut q^o fm musculōs nō ifallax ē significatio q^o
p vīnas: s3 hoc qdē pū: dare hō uinum eis sine hoc. i.
ut determinetur vīnū a frigore passi sūt vel ppter aliam
cām: nō pū peccatū ē sed et valde audax. irrōnabiliter
aut dicit ē et hoc: vētrez aut neq3 soluere nisi balano. i.
suppositoio. soluitur enim vīq3 in talibus vīlūter: alia
vero seriei pene manifesta.

Egritudines at soluuntur omnes uel h3
os uel fm uentrem uel fm uesciam.

On est hic sermo vniuersalis neq3 cōis omniūz
non enim per hoc sola sed p matricem et p emor
rogiam que per nasos fit solutiones fiunt egritu
dinum.

Elleborizare oportet eos quibus a ca
pite fertur reuma.

On necessarium quibuscūq3 a capite fertur reu
ma omnes elleborizare: s3 quādoq3 capitis solū
us facere prouidentiam asueuimus.

Quibuscūq3 ex apārib⁹ uel pblebo
rogia. i. uene scissōe uel propter alias
fortem cām empici fiunt ne des elleborūz
neq3. n. pderit: 7 siquid pariat: cā uidebi
tur elleborus esse. si uero dialipite corpus
uel dolor in capite uel emplastare aures uel
nasus ul⁹ expuitio ul⁹ geniculorum grauedo
ul⁹ corporis tumor pter consuetudinē quod
cūq3 cōtingerit neq3 a ponibus neq3 a uene
nis ul⁹ ueneris neq3 a tristitia neq3 a sollici
tudinibus neq3 a uigiliis si quid quidez bo
rum habeat causam ad hoc facere curant.

Pbleborogiaz qdez dicit uene scissionē. qm autē
neq3 eos q^o ex tali cā empici facti sunt elleboriza
re conuenit: neq3 eos qui ex apārib⁹: neq3 eos
qui ex alia tali causa manifestus. empici uero ppter incō
tinētiāz male in hoc catalogo. i. numeratione nunc dicit
tur: incōtinētiā ep^o fm seipsam nocentes incontinentes
puta plenitudinē: indigōne: nobigia. i. ebrietate uenerē
is multis: et multis v. giliis et quēcūq3 talia: predicēs at
quibus elleborum non o3 dare aut. Si dialipite corpus
hoc est si dissolutum sufficienter factū fuerit sine occasio
ne v3 uel dolor in capite chronicus. i. prolixus et diffici
le solubilis. subaudire. n. te hoc et dolori capitis o3: et oī
bus his que deinceps dicta sunt et auribus emplastare
et naso et expuitioni. adicit autem genuum grauedinēz
et dolorē et corporis tumores pter consuetudinē:
ita. n. in oībus his sine manifesta causa factis ellebori
zare consiliatur et diuidens uniuersales hunc sermonēz
in pūcularia dixit. neq3 a ueneris neque a sollicitudine
uel uigiliis pūctia facta sint: si. n. ex aliquo horūz fuerint
facta ad cām que fecit armari iubet que aut ex omnib⁹ q^o
dixit et uere certissime dicta sunt et que non didicistis a
libris hyppo. et a nostris negociis.

Quē ex itinere dolores laterum doloro
si byschion idest uerteborum 7 qcum
q3 respirantes dolent occasionem habētes

multotiens enī didiscere uenire ex crapulis
et escis uentosis dolores et ad lumbum et ad
hyschiū et hylū: quibuscumq; at horum fuerint
talīa dissurie. i. dissuriatur. i. difficulter min-
guntur: horum autem item causa et corrip-
tum et branchorum.

Mon enī ordiate interpretat^r ē h: p̄dicens. n. dolores
q ex itinere dolores laterū dorsū lūbi ostēdēs fec-
it nequa dicere q̄liter talia curet: omū. n. eis adu-
ciēs multotiens. n. didiscerūt vēire ex crapulis et escis vē-
tosia. p^r h̄ itulit: q̄cūq; sūt talia difficulter mingunt: et p^r
hoc rursus dīnceps ait: bonū ē iter cā et corripz et h̄a-
cop: et ascepalū. i. sine capite ut vtiq; dixerit q̄s faciēs
sermonem. 9 2

Quocumq; uero a diematibus. i. dietis
sunt multa qdem unusq; sicut unusq;
pter p̄suetudinē dietarū fuerit maxie isignit
et enī q̄cūq; nō discētes prādere et prāde-
rent uel prāsi fuerint: eis tumor uentris erit
mult⁹ et rictalīn⁹. i. plectio et plectoria idēst
multitudo: et si cenauerit: uenter turbat. mī-
bi uero nō necessarium in talibus prolonga-
re sermonem.

Minimū vtiq; alicubi hūc vniuersū sermonē in-
gnis. i. h̄a et p̄p̄ia pte cōscriptōis sufficēter tra-
ctatū: ex illis igit poteris similiter dicta et h̄ et le-
gere et iudicā. mibi h̄o esce maxie isignit ut dicit n̄ ex
rōe aliq; s̄ expiētia docet iudicā ciborū v̄tutē: mibi h̄o
nō necessariū in talibus prolongare sermonem: esce h̄o
magis isignit ut dicit. 9 3

Sce uero maxie isignit nō ex rōe ali-
qua sed expiētia docet iudicare ciba-
riorum uirtutem.

In differt aut nūc escas dicit vel cibaria: et nū-
mū scriptū ē tale qd rex ēē idicat p̄ dictōis: in-
gnite: isignis. n. ait corpib⁹ h̄ v̄nūqueq; dicit
alteratio ex fortib⁹ cibariis: dīnceps ea enūerat. 9 4

Uleum sylaz. i. uentositates et calores
ad thoracez et capitis grauitatem. et si
quidēz aliū dolorē didiscerat an̄ exacuit ure-
ticūz at est et hoc h̄z bonū optimū at et id co-
medere debent ad potūz ire uel ebrio.

Sexpientia oīz iudicā v̄nūq; q̄s eorū q̄ comedū-
tur: nō recte dicit uentosū ēē alleū neq; caloris
q̄plioris q̄ scōs cepas sēlū ferēs bis q̄ comedūt
neq; i aliq; alia pte corpis neq; thorace. scōs eūdē uero
modū neq; assā. i. turbatōes: et maxie sigs id ē ex ferue-
scēs assumat. multa h̄o idematū cū plectoricū fuerit cor-
pus calefacit: cū p̄uacuātū aut fuerit sicca deide uel de
mū fortiter. peccauit igit cōscriptor hui⁹ libri sine deter-
minatōe enūciatōes faciēs: mel⁹. n. ēēt dīterminasse sicut
dictū ē. nūc aut simpliciter totū enūciat de alleo. mel⁹
at ēēt dicere. siccare h̄o et calefacere id et nō vētolū ēē. nō
enī aduersus idēdēdē enūciat cōsuetudo ē: subaudi-
re h̄o cū i tpe datū fuerit cū p̄pato corpi ostēdū. p̄patum
at cū neq; plectoricū exis neq; chachochimū. nō recte
igit capitis grauedinē ab eo fieri ait. si. n. p̄uacuātō cor-

pus offeras alleū et capitis grauedinē sanabis et oīs alte-
ri⁹ p̄ticle. Admīroz aut q̄liter usq; nūc p̄dicēs ea q̄ nar-
rauit i eo: dīnceps ait. optimū at id comedē ēē bēnī ad po-
tū ire uel ebrio. appz. n. ex his neq; crapulā neq; ebriē-
tate opās scōs et p̄cūstodiū id exis vi et grauedinē ex-
pellere possit et curatiū sylaz. i. vētolitatu h̄o qd ē cū
h̄ et adhuc ureticop. i. uariuaz ēē p̄barmacop id. mēda-
citer at alia adiecit simul eū dicēdo ipugnātia ea. 9 5

Aseus at syfā idēst uentositates gesto-
ra. i. strictiones et cibarioz accēsiōes
facit: crudūz at adhuc et idigestūz pessimū
autēz potū comedere repletis.

Entosus magis ē mollis et recēs case⁹ et min⁹ su-
gni. i. strigit uentrē et nimirū siticululus ē in agro
qd idicauit dicēs: Cibarioz accēsiōes facit. h̄ et
i crudū et idigestū i medio iteriacet scōs seriē nō uil gen-
ter i interpretationes dūctū: ondit dīnq; qm̄ oē crudū at
idigestū i bu. qd scōs corpi⁹ surgit ex talib⁹ cibariis ap̄p̄is
natū ē fieri q̄l est case⁹ crudū et idigestū cibariū: nō ē
dicerz ita. case⁹ at lyfā et negnotica. i. uentositates et stric-
tiōes opat et causodis. i. estuosus est. adhuc at crudū et
idigestū est cibariū et bu. talū ḡnatiū. pessimū at aut
boles ipletū cū potū comedē id: qd etiā māifestū idicū
n̄ est qd et aliter n̄ bonū cibariū caseus ceu utiq; p̄b̄yē-
m⁹. i. grossi bu. generatiū et dispē⁹. i. difficulter digē-
bilis exis. si h̄o i bibendo q̄s v̄tutē eo iplet⁹ exis: pessimū
oīz cibarioz sit grauas os uentris: et ipe qdēz p̄mū
rampur: deinde secum corrupens et alia. 9 6

Legumina uero oīa uentosa et cruda
cocta et fixa mīme uero ifusa et uiridē
et his at nō unī nisi p̄slymon. i. cibaria. h̄z
et proprias malicias singulū horum.

Implent ventres oīa legumina. cū bis at et idige-
stibilissima eorū sūt q̄ sūt cruda: q̄ h̄o fixa ven-
tosa qd min⁹: et idigestibilia h̄o nullo min⁹. q̄
q̄s h̄o plurimū coq̄t moderatioza. qd at dīnceps in q̄
busdā qd exemplariū scriptū est: et ifusa et uiridia ut
bis talib⁹ p̄dictas malicias h̄z i plurib⁹ at n̄ uia sed ab
alio p̄n⁹ mīme h̄o ifusa igit uiridia qd dicunt q̄ n̄ uia
neq; certissime iā oīa p̄fecta ifusa h̄o qd ad ifusū dūc: cōm-
at igit sine sicis. i. abariis legumib⁹ nō unī sycia. i. obs-
ria v̄z maxie qd p̄ais q ex frumento dicens uel simplici-
vniuersa q̄lēcūq; cōstruūt. fortassis aut et alia oīa ex q̄
h̄ panes fiunt: alas. i. ip̄citas ei s̄ip̄bas idēst sigalas et or-
deū rustici h̄o et a millo panes faciunt. 9 7

Icer syfan. i. uentositates quidem cru-
dum et fixum et laborez facit.

Uidā scribunt propter hoc id uentositatem la-
re ut tendens pudenda idēst extendens gēn-
membra propter hoc deniq; quod scriptum ē
seriet laborem fecimus inde dolorem qui propter in-
tionem venit. 9 8

Lens autēz stipricat. i. stipat et aridū
facit si cum cornice fuerit.

Ridū uoces dixit significare turbatōes quādo
et uelut pugnas in uentre fientes ex diuersis
tute cibariis sicut et nunc cum cornice offerant
multum carne eius est indigestibilis. 9 9

Lapinum autem minime horum

et quecumque alie natura calide hunc sermonem accipio. in
enclatis autem secundum caliditatem et frigiditatem quales sunt sunt
simpliciter ita dictum indeterminate accipio si determina
te enim aptiores fuerint calide vero frigidis. 107

Colera uero sicca uenter inflatur et so
nitus insunt et dolor costarum et lumbi
egerunt. n. nihil inferius: sed costringuntur.

Eam que simpliciter nominatur ab hostibus uel oibus
co. humiditate determinata sic. colera: nomine hoc
cuius finis ab uno ad multos generatōis respiciēs exi
tes cōez: sicut. n. bu. colera fit dymeis. i. acris hūoribus
ex corruptōe humorum que coniecta sunt factis: ita sicca
spū ventoso dymei. i. acris: ideoque appropinqua uenti i
neruosa corpora morosa et tensa dolores faciunt. potenti
bus autem spiritibus his quādoque quē detineri: quāque hoc
exire per detentos spiritus sicca colera generari nō audeo
dicere suasibilis enim esset ita nominare ea que egerū
tur. 108

Hanc talem custodi ut non uomat sed
uenter subducatur clysterizans cito
aqua calida et pinguis: et etiam aquas un
gens plurimas imitte calidam in scapha. i.
pelui accubare faciens: et calide aque parum
superinfunde. et si calefactus ei uenter sub
ducitur soluitur.

Hoc quidem. i. cito clysterizare et phibere uo
mere cōia pcepta eius que in uentre continentur pre
ter naturā studemus excerni inferius. secundum eundem
autem modum et calida clysterizare: puocatiuus. n. calidus
sicut apocrusticus. i. repulsiuus frigidum esse pingue hoc
clystere sicce discrasie propria sanatio: quod et virtute contra
rium ē humectans siccitatem: mitigans mordicationē eis
dem adheret intentionibus et hoc. i. per aquam et oleum ca
lescere et mitigare in scapha pyriantē. i. formicantē. 109

Confert autem et dormire huic tali.
Manifestum autem utrum in scapha. i. pelui fomē
tarum eius uel et sine illa dormire iubet. ipsum au
tem per seipsum et secundum seipsum scrutanti man
ifestum: quoniam omnibus que ex indigestione vultu
mus est dormire. 110

Et bibere uinum subtile: et uetus et a
cresteron idest meratius.

Vinum quidem ut digōni conferens dat subtile ut
non maneat secundum ventres: uetus autem et meratius
gratia calefaciendi magis. omne enim uinum cor
pus calefacit exim. i. habitum: maxime autem quod uet
us. 111

Et oleum da ut quiescat et uenter sube
at idest egerat et soluitur dolor.

Dymeorum. i. acris mitigantium oleum et sicc
tatis correctiuus subducit autem moderare ven
tre: quibus oibus opus est ei qui curatur. 112

Idiis autem et potibus abstineat: quod
indigentia quidem nulla est secundum corpus
neque opus appositōe. indigesta uero quedā
continentur digōe indigentia: huic quē ge
te est opus cibarius autem nō ante quā digerā
tur moderate que continentur. si uero non re

miserit dolor lac asine da bibere ut purget.

Suero quod predictum ē faciente te dolor nō soluit
amplior ē dymieris. i. acrodo cōtristatis cāe: et
ppea purgare cōuenit corp⁹. asine hoc uel lacte in
bet purgantibus oibus pharmacis exim humilior et ab
tractior. i. inoperabilior. hoc. n. est alio lacte humidius
et subductius. 113

Suero humidus uenter fuerit: et cole
ra subit idest egerit et torsiones et uomi
tus et mordicationes his ualidissimus que
scere: bibere uero mellici anis et nō uomere
subducere aut secundum eum moderate et quiete.

Manifestum siue si sicca colera adhuc et nunc ē
ei sermo: siue hoc audire oportet secundum seipsum: qualiter
cūque hoc beat. app⁹ colera dymea. i. acris diffi
cile lauabilis uel laudabilis contineri secundum uentre: hanc autem
subducere tēat moderate simul cū digerēdo quod cōuenit
secundum eum. multoties. n. in talibus oisposibus agonistice. i. mo
lētē adiunās repentinā simul expurgat chachochimias
forti pharmaco et pscrutās habitū et virtutē egrotantis et
hora et etatē et cōstitutionē. i. cōsistentiā: id autem quod in fi
ne seriei dictū ē. i. bibere hoc mellicatū et uomere ut uo
lētē cōscriptore expurgare supiorē vētrē dictū ē. melior
aut altera scriptura quod ē iup⁹ quod cū nō rectū. n. i. expurga
tū exis mellicatū ad uia quod p⁹ naturā reuoluit ea que
corrupta sunt sine nocere et periclitari os uentris scdm
vomitus. 114

Et hydropum due sunt species siue
nature: quorum hic quidem hypsar
chidius conans fieri ineffugibilis: hic ue
ro cum inflationibus multa bona fortunati
one indigens: maxime uero afflictione et
pyria idest fomentatione et eucracia idest cō
tinentia cibi. sicca uero et drynia idest acris
comedat: ita enim uirincoratus idest urina
rissus erit et foris erit maxime. si uero dis
pnus idest difficile spiritus abilis factus fuerit:
et hora uernalis existens conigerit: et etas
in statu suo sit et robur fuerit: a brachio san
guinem auferre deinde panes calidos ex ui
no nigro et oleo infundens comedat: et quā
nime bibens quā plurimum labor et et carnes
suinas carnosas comedat cum aceto coctas
ut ad difficiles abulatōes obuiet. i. sufficiat

Quidā nō hypsararchidū s3 epyrarchidū scribūt
nō tñ anasarcha uel catasarcha scriptum inueni ali
cubi: et nimirū iunioribus ita noiantibus: dicēte hoc
eo duas naturas ēē hydropū: et de scdo quē inflationes
scribēte: aliud aut nullū sinuboma adiciēte iproprie uero
nihil cipharia dicēte: manifestū ē quā scdm quod cōfundi
tur et fallunt scds drias hydrozū. i. hydropus. igitur bi
quidez medicorū quattuor dicūt ēē drias hyderorū ap
te supercedētes quod cōgruus: s3 nō nunc ipsi edanguere
eos. q aut hoc scripsit deficit aperte. ē. n. hyderorū hinc
quē humidi subtilis secundum cōsistentiā coaceruās multas
dinē in inferiore thoracis regiōe oī: hūc pacbentantes. i.
purgātes quāque quē humidi cuacuamus alius autem

nō aqua s3 spū b3 hanc regionē plenā: 7 fere lupiota oīa
 emefacta: hact̃ t̃ympāiā nūcupam² al² b̃ at q3 pblegma
 e3 bz totū habitū plenū: hūc hypofarcididūi qdā nūcu
 pont itaq3 deficiēter dixit hic hyderox cē duas naturas
 nō tamē neq3 rōe dixit b̃. i. conās fieri ieffugibilis x̃p̃. n.
 vtiq3 dixit 7 ita scribēs: interficit at̃ mox ider² cū factū
 fuerit. Scribit at̃ series ita male scripta ab eo q3 p̃imum
 scripsit: alter nimirū: dīde hydropū quē cū iflatōib² air
 fieri curā scripsit: b̃ gde cōe hntē ou3 hyderox: qñ scō3
 p̃napū scripsit afflicto3 7 fomētatione et cōtinētiā cibi
 cōllās comedere ca. 7 sicca: hoc at̃ qdē sol² q3 anafarcha
 quē icurabilē dēclit. hec. n. sol² iapiēs qñ3 idig3 pble
 botomia: cū demū ex emorroidari retētoe. i. ablatōe:
 vel mētruo3 mulierib² uel ex aliq̃ ita plectozica cā iei²
 piēs colistit: tympanū at̃ uel ascliten hyderū null² ausus
 neq3 uisus ē p pblebotomiā sanare. in eo igit̃ demū q3 i
 diget pblebotomia cura q3 dīnceps ca. 7 sicca fuit uiq3.
 hoc igit̃ scribēs q3 dēcō cōiecturasse ṽt. 7 q3 scripsit n̄
 m̄ recte dīmū dixit si x̃o oīn². i. difficile spirabilis fuerit
 q3 laborat pblebotomia idiget pp̃ plectozia nature forte
 i hyderū ieiēs sicut ignis piculat̃ extingui iūissis ei l̄3
 gnis multis hūidīs nisi q3 d̄ multitudie auferat: ita 7 in
 eo q3 pp̃ multitudinē tāguis frigidioris extingui piculat̃.
 natia ē sanatio pblebotomia fm̄ q̃cūq3 horā piculū b̃
 afflūpsit: male igit̃ addit̃ huic fm̄oi: b̃ idē 7 hora estua
 uē. nā auferēdi qdē pl² uel min² 7 alia qdā 7 hōa sūt
 iētiō. huiusmōi at̃ pblebotomie iētiō ē auxiliū natura
 passiōis qdā at̃ vt̃ dīscoides nō estualē horā s3 verna
 lē scripserūt suspiciōs estualis qdē dissolutō3 x̃tutis hy
 emalis at̃ ad vēturā passiōi frigiditatem. Idionice x̃o. i.
 v̄lgariter 7 vetuste valde panes ca. ex uino nigro 7 oleo
 dat comedere ei q3 pblebotomat² ē. itētiōnē qdē habens
 x̃o. i. roborat̃ x̃tutē vt̃ sufficiat afflictoib² fm̄ gymna
 siā. i. exercitia: nō iuenies at̃ materiā dignū itētoe. niaz
 an̄ uinū plurimū sanguinē generat. tantū at̃ ut̃ supflūū
 7 melacholicū faciat illo meli² ē chiz. i. subzubeū vinnam
 dare subile qdē cōsistētia: ut 7 urinatō3 7 eo3 moueat
 erat x̃o nō nouū quēadmodū 7 multū cōtingit. nouozus
 x̃o vinox nullū uinū chirū: s3 et albi aut̃ et̃bz: rubeum
 aut̃ nigrū: iueterata x̃o chira sūt 7 x̃anta. b̃ at̃ deinde ni
 mirū q3 minimū bibētē plurimū laborare rectissime di
 cit̃ ē: siccat. n. talis dicta 7 calefacit suine x̃o carnes s3 il
 lū q3 dicit̃ ē modū comeste i statu exnūb² 7 forrib² x̃o b̄i
 vtiq3 dabitur. aliarū carnū x̃o null² vtiq3 poterit̃ dige
 rere b̄i eas: iā piclitas extriguere inatuz calorē meli² igit̃
 q̃cūq3 bene digerūtur dare bis ita se habēt. ii 5

Quicunq3 uētres ifimos iferiores ca
 lidos hñt: 7 drymee. i. acres egōnes 7 ano
 male. i. iequales exeunt a colliquatōe eis fit
 siq3 dez potētes fiāt: belleboro anrispase. i.
 reuēliere. si uero nō: succ² si umentariū tri
 tici grossus fact²: 7 labatin² 7 etnos. i. fabe
 itegre aqua cocte iuris pīguamen: 7 panes
 eucitiss. i. subcinericii 7 pisces febrienti q
 dez cocti: ifebrienti uero exnū allī: 7 uinum
 nigrū i febrienti. si uero nō: aqua a nespulis
 nel myrthib² uel malis granans uel finico
 balanus. i. doctalis: uel anathos. i. flore uī
 nearum uitis.

Algio pp̃te vtiq3 dixit 7 egōes bis ab incendio
 a cōbustione a coarfione nō a colliqtiōe existere
 nā colliqtiō qdē in ip̄o fit pp̃ter se. male morige
 ratā colliqta piguedie vel 7 carne molli. coarfio x̃o in uē
 tre comestis a calore drymee. i. acri p̃ quē ifebrire cōtin
 git: huic belleborū iubs dare albū. idicauit at̃ hoc anti
 passe. i. renellere x̃bū: q3 p̃ supiorē vētrē. si x̃o nō potit̃
 pp̃ter quācūq3 cām belleborū accipe drymiere. i. acedi
 ne dñante huic cibaria iubet dari 7 pot² stiplicaria 7 infri
 gidatia. adicit at̃ cibariis 7 q̃ ficcare pñt: quēadmodū eu
 cissas. i. subcinericios pāes 7 affos pisces. bis ita rōabili
 ter dicis scrutandū quē dicit iferiorē 7 supiorē ventres
 nā qñq3 qdē veteres thoracē supiorē ventrē noīantes
 oē ubi vas qd̃ post diaphragma iferiorē ventrē nuncu
 pāt: qñq3 x̃o iferiorē vētrē nūcupāt i quē cibaria tran
 glurim². aliqñ oīa que post eū uocāt vētrē iferiorē qñq3
 x̃o sola grossa itestinozum. sunt autem qui colon solum
 nominant iferiores ventrē fortassis igitur utiq3 quere
 mus quas p̃dictarus particularuz vel quas suauib²
 est nunc audire si magnuz quid lucrari deberem: q3 x̃o
 inuentio horum talium nil quidem nos docet plus his
 que scimus 7 indicamus ipsi de eo que quidez recte dic
 ta sunt: que uero non magis: autem habent circūz seru
 tationem cognitionis q̃ vtilitatem melius derelinquet
 est cito: et maxime ubi neq3 gnūia. i. propria eius est bec
 conscriptio.

ii 6

Suero febrez hēat 7 torfides fuerint
 lac asininuz paucuz 7 calidū primuz de
 ide ex iductōe pl² 7 linospma. i. lini semen:
 7 triticea alphyra. i. polentas. i. farina noui
 tritici uel ordeī tosti 7 cocti: 7 egypticiaruz
 fabaruz: auferens amara excorians seia bi
 bat: uel oua semicoagulata comedat assa: 7
 similaginez 7 miliuz 7 coriandruz coctū uel
 condruz in lacte cocto frigida comedere: 7
 q̃bis similia 7 ponis 7 cibaria offerantur.

Purimi quidez eo3 q3 cōmentati sunt meli² bis q̃
 p̃dicta sūt copulant hoc de his qui ca. habent ife
 riorē vētrē existimātes 7 nūc adhuc feri sermōes
 pauci x̃o qdā sepātes singulariter b̄ cōmētāt. itētiō x̃o
 ē i eis huic qdē a supiorib² purgare chachochimie: huic
 at̃ epikarse. i. cōmiscere 7 gescere: huic at̃ supficcare: huic
 at̃ ifrigidare. igit̃ qdē lac asininū purgat̃ pōt epitaramie
 i. cōmiscere: lini x̃o semē siccare 7 ifrigidat̃: alphyra x̃o q̃
 ex frumēto epicheraftici. i. cōmixtiuz hñt. 7 ordeacea
 b̄i eis remiscēt̃ siccatia 7 ifrigidatia egyptia x̃o faba tā
 nī ifrigidare pōt. oua x̃o 7 similago hypocōdra pacyn
 chima et eucima. i. grossa et bōa amenib² vel hñtib² et
 ephyrista. i. cōmixtiua: s3 exsiccat̃ sufficiēt̃ 7 i cibariis mi
 liū quēadmodū ifrigidat. bec uero omnia dat frigida. p
 pter drymica. i. acedinem et calorem bomozuz q3 opat̃
 tur passiōez.

ii 7

Dietarie uel dietatine maximum est ob
 seruare 7 custodire sicut i acutis 7 i lō
 gis egritudibus 7 itensioes febrinuz 7 remis
 siones: ut ipa custodiat: qñ o3 cibaria offer
 re 7 ifallaciter qñ oporteat afferre sciant: ad
 huc autem quando plurimum distant ab in
 tentione.

Dietetice artis maximū esse ait hoc. i. cognoscere particulare ipso cibi. ipse igitur vna itensione ait plurimū distare ipso illud in quo cibū dare oī ab itensione. ē autē dicere itensiones pncipius proximī. hoc autē nō solū in chronicis. i. prolixis et tpalibus morbis sed i acutis verū et existimat: ppter quod id adfecit in lōgis egritudinibus: qm̄ magis in his manifesta hec cibādi intentio: uel fortassis in his solis. in acutis. n. sufficiens ē cognitio tps cibi descēdere ad pedes: nō tamē in chronicis cibādi ē ita: s3 expectare decz q optia remissiois. s3 acutis. n. egritudines expectare nō s3 timore debētibus cito itensionis future esse. qdam autē hanc series scribunt ita: Dietetice ē maxime vt observare et custodire sicut in acutis et ita i chronicis scire quō oī abare: qdam autē finem huius seriei ita scribūt: Adhuc autē cū plurimū distat ab itensione scire vt cū aliis que iussit nos scrutari circa in firmus et hoc cōsiliante co. appet autē si ipm̄ quis iuestiga uerit: hoc non copulans pncipali inuentioni ipis cibationis. Intemporeaneum pceptum quod de cibatione ei nullo dignum.

Cire uero cephalargicos. i. capite dolorosos ex gymnasiis uel cursibus uel ambulationibus uel uenatibus uel aliquo alio labore intemporeaneo uel ex ueneris decolores brancosos spleneticos liphemios. i. defectos sanguine et sisoderas. i. inflatos: et sicce tussientes: siticulosos: uenis defectos: et tensoos hypocondriis: et lateribus et metaphrenis. i. scapulis torpentes et obruse uidentes quibus sonitus auris incidit et urtationem nocturnaz incontineri dispositos ictorodes et quorum uentres cruda emittunt: emorogentes ex naribus uel scōm anum uehementer: uel i ephiseimatis exstentes: uel in eis labor occurrit uehemēs: et non continent: horum nullum pbarmacare et pericula quia enim acuta et nihil iuuat: et eas que ad curā erectōes et crises auferes.

Quoniam qdē inordinate mō pationis monimēti vniuersa que fm̄ libru hūc scripta sunt: manifestū existia oibus: multa eto vt dixi eo bñ dicta: pp̄ que et his que dicta sūt: nō recte istiterūt qdā: et magis qdāq sūt conscii sūt sibi ipis: q nō habēt doctrinā indicatiua eorū que dicta sūt: q eto in hac serie dicta sūt: catalogū. i. numerū habēt septozus pbarmacari. purgari eto in idem contingit ad a pbarmacari. quēadmodū demus a pbarmacare ipurgare. Uideamus igitur quos a pncipio dediderit interemit: cephalargicos ait ex gymnasiis. i. exercitiis: uel ab aliquo alio labore intemporeaneo sincomos. i. succinte igitur audiēs eos q ex intemporeaneis laboribus cephalargici facti sunt ne purges intemporeanei labores oīo sunt quos p̄s fm̄ illud tempus dispositio corporis ferre non potest. rememorabor autē nūc ad multa vtilia rei: cuius et semper dignum existimo meminisse: corpore nostro quandoque egritudinis pparatione pncipante. pp̄ie ut cōpleta sit exteriorū quidem accidens redarguit dispōe eius: febriū accēdens uel cephalargias. i. dolorē capitis: uel catarrū uel tussim mouens uel tale qd aliud deinde ex hoc fm̄ continuitatē languēt

piditantē neq3 cursu egritudinē gēnerate uel vniuersalitē fortī motu quēadmodū iequalitate uel frigiditate uel aliquo alio taliū: nullū. n. hoc sufficiens ē fm̄ sui ipsius naturā languorē opari uehemētes: sed siue febris ab aliquo eorū facta fuerit ephimerarū notatarū hec talis ē febris siue aliquod aliud sintomaturte. i. breue inde erit multoties. et hoc demū ut dixi. ppter dispōem corporis singulū taliū nō cā egritudinis s3 occasio fit: pp̄ie enī vtique qd maxime tales cās noiat occasiones nō simpliciter aptas vt multoties affluerūt ipi vocare cū ab aliqua manifestarū causarū nocumētum factum fuerit manifestū i corpore nulla enī alia dispōe egrotatiua subiecta: neq3 egritudo. digna rōe sequatur et facti in corpore nocumētū quod fecit id cā ē. scias igitur ei p̄ntem sermōem in talibus cās fientē que neq3 fm̄ sui ipsius rōez nocēt corpore capitulū aut eorū ē vñū quidē: et p̄mū labores multos: formes pncipaliter existētes: cursus et pugne et p̄ntes et tūa ueneres: tertū estuatio ifrigidatio vigilie ira tristitia timores. igitur ueneres et qdē meminit: alla eto breuē linquit: et nimis eandē etutē habentia. que. n. ut dicitur ē spūs turbant: purgatiōe nō indigent. p̄pterea qz neq3 i kakochimia facta ē egritudo hec: transiens autē ab his cognitionibus ipse mōstrauit quos qdā p̄s dixit. p̄p̄ vero uocant decolores lymphimos. i. defectos sanguine adhuc at eos q ppter aliā dispōem nō fm̄ naturā habēt corpus chachochimos. i. mali colores uocant. bi ergo achroi. i. decolores calesieri indigent per gymnasiū et potū uini calida et tate et cibaria similia: s3 et brancos eto enī. Et horū humiditate et ifrigidatiōe et inflatione queq3 disseminati i laringa reumatis sanare decet caput siccatē et patietes pncipulas per localia auxilia: s3 et plenior ait nō idigere purgatiōe. hoc mihi vt nō dicere reuēti gent enī si vñq3 aliq alii indigent et bi purgari meliora. i. nigra: deinceps his: liphemoz meminit: hoc ē eorū qui deficientē habēt sanguinē: et si nondū manifeste sunt achroi. i. decolores. post eos autē meminit neupmatosorū. i. ventosozū et sicce tussientū siticulosozū immanitē iterptans ut nō ostendat vtrū singulū singulariter aut endū ē: uel his tribus simul factis. est aut neq3 separatū vñū quodq3 dictū manifestū vt et antea ias alitibi vñū ē: neupmatodoes enī. i. ventosos qm̄ multū qdam notat eos: qui fm̄ inspirationes aere indigent. est autem quādo et eos qui uetosi sunt: sed et alterutū eorū multas cābz. et si omnes pertransiero longior sermo erit: cū apparendo quosdam quidam eorum pblebotomia indigēt quosdam purgatione: quosdam autē alio auxilio: uero: et qui sicce tussient non fm̄ unam sunt dispositiōem: neq3 qui siticulosi eorum: ita uero neq3 de febribus siticulosis: sermo est ei scimus nunc nos: uel in tebriculosa uel de vrisque. et si enim vniū eorum mōmī nero qui scōm aphorismos dictus est. vniuersale dēbetur. dictum est enim in aphorismis ita: In febricitanti stenti apoficia: i. sine appetitu esse et dolor ozis stomachi et tenebrositas oculorum et os amaricans sursum pbarmacā indigere significat. si uero examaricatur os situlosi sunt: ita uero et lysodees. i. ventosi: p̄mū quidē qui ab eo dicuntur ignozō: uel si cum uenis defecto est qui facti sunt lysodees idēst uentosos audiemus quēdam legentibus fm̄ se et transmutare seriei huius singulū posses et omnia cognoscere uilia se docere non multos complens libros: quemadmodum et de his que deinceps dicta sunt: ait enim. Extensos hypocondria et lateribus: et scapulis: et obtusse uidentes: et quibus

innitius auris sunt et quicquid vinctibium. i. potetia & ge icotinenter disponuntur. fm vnaquaq. n. baz passio- num et caue et dispones sunt multe et curis diuersa idigentes. eaz qdam e igitur quado et purgatione indi- gebunt que p colagus pharvacus. i. colere eductiuus. o- oibus igit bis ad huc aut et de his q deinceps oca sūt: n- enunciatōes ideterminatas s3 dterminatas et manifestas doctrinas et longa expientia iudicatas in nra bēs opib⁹ que eligens eris sufficiens iudicare vniuersa que ab isto oiauntur: memorado pto que gniffa. i. pnia esse in cō- fessioe deducta ē: et a nobis doctrinas habet vtilēs. oia enim in ea scripta sunt cū demonstrationibus et expla- natione et determinationibus decentibus. que vero ita oiffimata quēadmodum que nunc subiacet series ni- hil ituant. si enim nunc audiet qd simpliciter singulum boz sine determinado multa male geret fm artes. si. n- vnusquisqz vt oportet determinabit: sciet pmum qdem qd nihil habet ad iuentiones eoz adiuuās: demū multis libris idigens ad scrutatiōes que de preiacetibus: sed m- nō ē suadere multis hoium supuenire qdem manifestis cōscriptiōibus solis: derelinquere vero his que scripse- runt eas que non tales: et enim istum ē: sed similaz cū- ram illi qui scripserunt cognoscēti libros cum sollicitu- dine et cura cognoscendi: nos que scripserunt fecerunt: sed nos istanter in iacare qrentes et diuinantes adiuuan- tes que dicunt.

119

Suero sanguinez alicui confert aufer- re: solidum facere ventrem et ita aufer- re et fame cruciare et vinum auferre ab eis: deinde dieta conuenienti reliqua eorum: et pira idest fomentatione: et ignis. i. imissio- nibus cura.

Non oportet fluente ventre auferre sanguinez: si enim pmaneat post ablationem fluens dissoluit ventres vel virtutem fame cruciare vel cruciare qbus auferre sanguinez et a vino abstinerere recte dictum ē: quēadmodum dieta cōuenienti vti: et curare nō pyris i. fomentationibus et hyginis. i. imissionibus. i. clysteri- bus et suppositoria. siquidem in oibus dicatur auferre- ribus sanguine: falsum ē. si vero i quibusdas oportet vi- cere qui sunt.

120

Suero tibi uenter densus uideatur ef- fe: molli clysteri clysteriza.

Non dignus cōscriptiōe hoc: manifestus enī ē o- buo.

121

Suero pharvacare oportet. bellebo- ro infallaciter sursum purga: inferius autem nulli talium.

Predicēs passionē in qua iuber pegeri. i. idige- ri hūc smonē facit: et nimiz nil predicēs: aut igit- perit aliqua series: in qua passio huiusmodi onde- batur: aut obliuiosa fuit qui p scripsit: et talis qualis q- nunc nominatur a veteribus sublimis.

122

Alidissimum autem ad urinationem et ad sudores et ambulationes ducere et fricatione quietari ut nō desēs habitum. si uero chinopees. i. sedens fuerit: ali fricēt eum.

Et hoc ita vt predicēs passionē scripsit.

123

Et siquidem in thorace super frenas idest oifragma contristat passio eum: resedat qmulotiens et minime acclinent: donec ualentes fuerint: et sedentem fricem multo tempore multa aqua calida. si uero. i. inferiore uentre subfrenes habeat dolores ei iacere confert et nullo motu moueri tali corpori extra fricationem.

Et hac serie cōuicet utiqz quis beget que añ bec oia de doloribus scripta esse ea q in principio se- rie derelicta esse peccate primo huius libri scri- ptore: et postea manere peccato. ita qz neqz iuestigare eā que in his que dicta sunt veritatem possibiles sumus: ne cui saltim in talibus amplius inaniter imorari videa- mur.

124

Que ex inferiore uentre soluantur per urinas et sudores ut lubricitate deci- dant moderate a casu soluantur que parua: que uero uebementia perniciofa tales enīz uel pereunt uel sine malis aliis non fiunt sa- ni: sed consistunt huiusmodi morbi: post bydropem cantarides tres auferens caput uniuscuiusque et pedes et alas terens in tri- bus cianis idest pugillis aque corpora. cū autem doluerit qui bibat: calida infundatur uncius autem prius. ieiunus autem bibat et comedat panes calidos ex aliphato idest oleo.

Et per hanc series lz cōuicere vel cōuicere de do- loribus cura omnia que prius scripta sunt oca eē. hanc quis legens serie medicus audax auferēs predictas particulas cantaridaruz dedit bydropienti: et post vnam diem apā qdā bñs in gastrochiumia. i. co- ra: deinde post tres alias incisus ab eo multa fluete aq- uisus ē curatus esse: contractum ē enim continuo pluri- mum tumoris qui preter naturas: sed tamē moxū ē: et non post multos dies. increpauit igitur quis medicum dicens male data esse corpora cantaridaruz. i. cantarella- rum. oportebat enīz auferentes sua corpora dare bibere caput et pedes et alas: et hoc esse quod fm hunc librum dictus ē: non pigritans igitur qui audax medicus i alio- rursus dedit ita: deinde apostemate idest absensu simi- lizer fm coxaz facto et incenso eo vel inciso et similiter fluente būdo post multos dies mori contingū. cūz būc lz oemus utiqz vretico idest vrinatiuo pharvacop can- tarides constructo utentes quosdaz sine nocumento bi- bentuz id.

125

Odon. idest succum fici in lana appo- nere intus ad uenam idest narem uel piteram idest coagulum cōuolvente bize. i. obstruere in nasuz: uel de calchandide. i. ui- triolo circūuellens comprime: et cartilagi- nes extrosus comprime alterutrinqz: et uē- trem solue asine lacte cocto et caput radens stiptica idest constipatiua offert: si hora cali- da fiat.

Aniſte ex talibus ofiditur hunc librum moniſ-
mentus cōmūtiari eſſe cōtemplationis: inordi-
nate transiſione ab alio ad aliud ſient: ſicut ⁊ nūc
in emorragia que ex nanibus ſcripta ſunt auxilia: hec q̃
dem ipi pri que emorragebat oblata: hec aut̃ antiſpaſti-
ca. i. remiſſiua vel reuulſiua quēadmodus ventres ſolu-
t: hec aut̃ capitis denſatiua ⁊ ſtiptica. i. cōſtipatiua quē-
admodus ea que ſfrigidant que vero deinceps his vni-
uerſa pharmacorū bnt ſcripturas ⁊ quedam admixta au-
xilia. igitur de primo qdem ſermonem facit dauocata ſi-
ſarno. deinceps aut̃ pilorum in palpebris chirurgiam
ſcripſit: quam nominat ambrochiſm. i. corrolſum ⁊
poſt hoc rurius ſimiliter emorroidaz ⁊ de alia ſanatiōe
deinde empicorū pharmaca ⁊ ſorbtiones: ⁊ poſt hoc cō-
ſtructiones pharmacorū oculoꝝ: deinde deſterico. id eſt
matricilibus ſientibus: deinde ⁊ de mycone. i. papauere:
deinde deinceps hydragogus. i. aque ductus phar-
macus: deinde hydroticon. i. ſtercoris ductus: deinde
edricio. i. in ano patientibus ⁊ hydericis. i. hydropicis
dat diamiconos. i. quod p papauer ⁊ bytrian. i. vnicel-
los. Sunt igitur eorū que dicta ſunt plurima q̃dez mani-
feſta: adiacent aut̃ quedaz ⁊ imaniſte de quibus deinceps
faciet ſermonem.

Finis cōmentī Salieni ſup quarto regiminis acutaz.

Post hunc quartus libꝝ regiminis acutaz egritu-
dinus dignus duxi vt accederet his libꝝ ſuperioribus
liber clariffimus bypo. medicinalia tā theozica q̃ practi-
ca cōtinens qui epidimia noiatur: diuiſus in octo pꝛici-
las cuꝝ cōmentariis Joānis alexandrini: cuꝝ nō potue-
rim Salieni cōmentaria hꝛe ſupra eundem libꝝ: vꝛz cuꝝ
credaz nō longe minoris vtilitatis eſſe hec q̃ illa cuꝝ eſt
dez imprimi curauit: ne hoies noſtri ipſis tanto ope pꝛua-
ti eſſent: quid. n. iucundius qd dulcius: qd pſtantius ho-
mini in vita eſſe pōt: q̃ vtilitateꝝ aliquā hoibus opa ſua

atqꝝ labore afferre: eo maxime cuꝝ nō nobis ſolum nati-
ſimus vt ait Plato: ſed partes noſtri patrie: partes pen-
ſe: partes amici vendicant. Titulus vꝛo libri talis eſt: In-
cipit epidimia bypo: hoc aut̃ vocabuluꝝ epidimia notus
eſſe oibus arbitror: maxime his qui ſas grecas noſt: naꝝ
epidimia grece iꝛpꝛiatur ſupaduēiens morbus: epi-
dimon enim aduena dꝛ: ⁊ eſt qualiꝝ genus ad peſtilētiā
et pandimon: quod pandimon greci dicunt qñ egritudo
pluribus hoibus eſt cōtingens: ⁊ eſt vꝛ plurimū mortalis
peſtilentiā ſuo morbus ab haliabbate hoc ſcripſit
ſue theozice capitulo de aere peſtilentiā ita diſſinitur:
Morbus peſtilentiālis eſt morbus multiplex ſubitus vno
eodēqꝝ tēpore multitudini hoīū cōis. vꝛ multiplex vt
oñdatur varietas hꝛ morbi: ex peſtilētiā. n. aeris qñqꝝ ſi-
unt febres continue: qñqꝝ ſiunt carbūculi: qñqꝝ dyſte-
rie morbilli ⁊ variolę ⁊ huiusmodi talia. vꝛ ſubitus ad-
vꝛiam morbi vndimialis vel endimialis qui paulatine
aduēnit ex iꝛeſſione loci aut aquaz vbi hoies habitāt
vt iꝛocius ſicut docet bypo. In libro de aere aqua ⁊ regi-
onibus. reliqua poſita in diſſinitione ponūtur ad dꝛiaz
morbi. pꝛiū. morbus. n. pꝛiū nū euēnit vno eodēqꝝ
iꝛe ſed alius ⁊ alius cuꝝ hꝛ morbus cōtingat ex malo re-
gimine indebita admiſtratione ſex rez nō naturaliz
in qua re diuerſi diuerſimode peccant. nonnulli tñ vꝛ
ciiores dicunt inter morbus peſtilētiālem ⁊ epidimicū
hoc iꝛeſſe: naꝝ epidimicus eſt cum aer ſit peſtilēs a cauſa
ſa ſuperiori. peſtilētiālis vero cuꝝ a cauſis terrenis pe-
dit. quod vꝛqꝝ tenet pnceps ſcda pꝛimi. ⁊ qñqꝝ faci-
unt illud virtutes agentes celeſtes ⁊ virtutes partes
terreſtres: ⁊ figure celeſtes ⁊ figure terreſtres: quopꝛo-
nio an vera ſit alioꝝ ſit iudiciū. Ex his colligitur mani-
feſte qd nō eſt ita illa expō tertio pꝛoſticoꝝ canone que
to: vbi exponit epidimicū. i. lōgie egritudinibꝝ. Nota
itqꝝ qd ſepe cōmētator in multis cōmētis vñ iſta vido
ne lū: quā credo idē ſignificare qd ly: ſicut nos vici-
ly: homo ly alal qñqꝝ ex ſententiis ponui colligere.

q. d. m. m. m.

Incipiunt epidimie diu Hippo. et comētaria Joānis alexandrini soli medici et sophiste sup epidimias easdes.

Quoniam determinauit hy. de acutis morbis consequenter itēdit nos ducet ad alia doctrinā et vt cōtinuationē sūoni faciam⁹ reducam⁹ ad memoriā auditoris ea q̄ iaz dca sūt ab ipso. Dēn ē at nobis: q̄ de acutis morbis dēterminabat: s3 bi morbi acuti cōtinui sūt: et loco patiēte vt i plurib⁹ et loco nāq̄ patiēte vico n̄ i bis q̄ sūt i pecto re aut i pulmōe: aut i pelliculis q̄ sūt iter costas. et s3 extē plū sūp sūt hy. et ad sui cognitiōez hūi a signis cōcōitātū b⁹ et supueniētib⁹: dēn hita s3 mō noticiā. vñ ē p̄io mō deratis calefactoriis: videlz eis q̄ sūt p aquā calidā. postea itēz vñ sūt illis q̄ sūt cū milio. p̄hec at itēz accipit ea q̄ sūt cū orobio et ordeo: et quot sūt b⁹. Cū vñ volum⁹ reperire et subtiliare peccatē hui. dico aut pblegmaticū aut melacholicū vñmur sale. si vñ nō fuerit arid morib⁹ obediēs: vsus ē inanitiōe. vbi vñq̄ materia erat repēs: aut pbleborōia: aut purgatiōe aut vñq̄q̄. p̄s at q̄z natura vñ arte mīstrare: itaq̄ venim⁹ et ad canones dietaz s3 qm̄ remāet q̄litas qdā sūt in vase i q̄ elixati sūt p̄fices aut carnes aut aliqd tale: p̄ dietā vñmur additiōe q̄ ē bal neū expurgat qdē reliq̄as q̄ potol ratificauit. p̄s at ca pitulū diere qd ē p̄fana s3 h̄ p̄fana aut tota dabat aut succ⁹ et succ⁹ et sol⁹ dabat qm̄ volebam⁹ alterare solūz n̄ nutrire: et si recollet cauebam⁹ ne pmaneret granū i guttu re et tussis faceret. tota at dabam⁹ p̄fana cū op̄erat et nutrire scōario accipiebā vñm̄ i diel pp multas sui dñas q̄s h̄a tpe: colore: cōsistētia: et gustu. qm̄ at n̄ dēbat pō stē accipi p̄ finalē digōez egritudis ipso vñmur: daba m⁹ at et melliscranū vbi op̄ ē purgatiōe: et cū op̄erat didē it dabā oxymel simplex hypocrati u. Est at q̄nq̄ q̄ p̄ finalē alteratiōez morbi vñebamur aq̄ et nō sine certa cā vbi erat multa adusio vbi consuet⁹ erat p̄ciēs: et aliqd mēbroz nō hēbat a p̄a cat dū: et tūc dabam⁹ aquā igit ē nō aquā frigidā sed decoctā. Nūc at itēdit hy. determinare de morbis epidimiāis: s3 vt pateat qd dicit a diuī sione incipio. Morboz nāq̄ bi qdē sūt p̄culares. i. p̄iculariter sparsi: alii vñ cōes. Et cōius bi qdē sūt cōsueti et cogniti dicūt endimi. alii vñ supueniētes et cōsueti: et nū cupant epidimici. Et p̄culares qdē sūt qm̄ i eadē ciuitate differētib⁹ hoib⁹ or̄ntes mōbi supueniūt. vbi grā huic gdes tertiana: alii vñ q̄rtana: alii vñ amphimerina: et bi supueniūt s3 differētē eratē et differētē dietas. Endimi at sūt sūt qm̄ i aliq̄ ciuitate: aut pp aq̄s cōsuetas: aut pp ali qd tale cōsuetū. Cōes morbi oib⁹ cōtingūt vt nescitis endimia: Epidimici at sūt sūt qm̄ mutat aer s3 subām siue fm̄ cōtū: aut fm̄ q̄litate sūt dēz ē. si vñ hyems sicca et borealis: vñ vñ pluuiosū et austrinū. si at s3 effētā cor rūpāt generat morbos pestiferos: et maxie si poccupauē rit acutū et mortifex. fm̄ q̄litate at pmutat aut fm̄ vñū tpe aut fm̄ duo aut fm̄ q̄tuor. Pestifer at morbi: aut q busdā alicui⁹ additiōis supueniūt sūt tinctozib⁹ aut naturē aut qbusdā talib⁹. Nūc igit nō itēdit hy. determinare dē p̄ricularib⁹ morbis: s3. n. fac in aphorismis: neq̄z dē endi mis: qz de his dēterminauit i libro q̄ dē de aere locis et agf s3 de epidimiāis dēteriat: et exin paruit nobis itētiō p̄n tia negocii. Vñ at vñlis ē p̄no tractat⁹: et dicim⁹ q̄ vñ lis et necessari⁹ qz docet nos h̄re sciaz cognitiōis et p̄no sticatiōis. Nūc at epidimiāz n̄ p̄pē p̄ponit pp id q̄ n̄ de terminat solū de epidimiāis morbis s3 ēt dē p̄ricularib⁹ el dicim⁹ q̄ hy. vñ epidimon. i. ambulās p mūdū iuenit boe fieri et scripsit: et pp s3 dicūt epidimie: sūt ionchis

dicūt: sed pp p̄dcāz dionem: q̄ morboz bi qdē sūt p̄ticul lare: alii at endimi: alii vñ epidimiāci. Vñ at p̄p̄us sūt p̄lēs tractat⁹ hy. aut nō: et dicim⁹ q̄ septē sucrūt ipi scrip te et appropriatē epidimie. et h̄az alie sūt oino p̄pē alie at oino ip̄p̄e: alie vñ mixte. et oino p̄pē sūt p̄ma et tēz tia. oio ip̄p̄e q̄nta et septia: mixte vñ scda et sexta. s3 sex ta qdē itētiōez h̄z hy. dictiōes at telalei aut alie alteri⁹. q̄rta vñ ecōuerso se h̄z: dictiōes sūt hy. itētiō at n̄ ē eius. qm̄ igit nos res segmur pp s3 sextā magis eligim⁹. Quis at ē ordo libroz hy. et dicim⁹ q̄ o3 p̄mo de his q̄ sūt fm̄ nāz dēterminare: et i bis q̄ sūt s3 nām vñq̄q̄ cōpōnē ad ducere. s. liber q̄ de hūana natura: dēn de natura pueri et ad ea q̄ sūt extra naturā dēnare: et dēteriare in his p̄icularia et vñiuerſaliter dca sūt h̄nt aphorismi. ibi. n. sūt a dīna qdā vñute vñiuerſaliter morbos cōpilauit. postea o3 dēteriare endimos morbos: sūt fac i li⁹ q̄ ē dē aere locis et aliq̄: vñ at epidimias: et epidimiāz oino p̄pas: dēn venire ad eas q̄ sūt p̄tiz. p̄pē et p̄tim ip̄p̄e. Cui p̄ti p̄hie suppoat p̄no tractat⁹ et dicim⁹ q̄ n̄ practice s3 theorice: et theorice sūt oia: et enī nālē loquē: dic dē elemētis: dē cōple xiōib⁹: hūozib⁹: dē mēbris: dē vñtib⁹: et de actiōib⁹. et lo quēs de rāis dic dē p̄matius antedētib⁹ et cōiūctis: et si gn̄ docet p̄cognitiōes cōmēorādo. Dēn at p̄ticulaz q̄ sūt didicisti: q̄ ab hypocratis dē fac s3 capitulū: q̄t. n. sūt q̄ docet tot sūt et diones. n̄ at galic⁹. viii. p̄ticulas diuī sūt hūc tractatū. Quis at ē mod⁹ doctrinātiū: et dicim⁹ q̄ n̄ ē s3 mōs ga. q̄ sūt analesici cōpositiui et terioz p̄lo lutorii. alii. n. sūt mōi hy. ē. n. aphorismic⁹ recitator⁹ et mixt⁹. et aphorismic⁹ qdē ē paup fm̄ oib⁹ et diues fm̄. recitator⁹ at ecōuerso se h̄z. hic at mixto vñ: q̄nq̄z autē abreuiat fm̄ones q̄nq̄z dilatat: exēpla tradēs: sic. n. et i p̄nosticia exēpla tradit: recitatorio vñs. h̄. n. viii. cōiū ue re dicit i n̄cīpio libri: et in his ē p̄lis intentio.

Ubiſcunq̄ ex diſſolutō ne circa matricē et tumore in capitis grauedinez cō ſtunt et iuxta bregma do lores maxie et quecunq̄ alie a matricibus iſtis in

viii. uel. x. menſib⁹ in hyſchia terminatur.

Postea dēteriam⁹ q̄ necia sūt et an̄ finez ad sciam hy. cōf. quēter h̄ p̄cedam⁹ ad diſſicili mā et p̄fundissimā itētiōez ipi⁹. Sed p̄mo supponēs qdā faciam⁹ vobis sūt at suppo nes be: Ubiūq̄ iuenim⁹ diuerſas scripu ras nō debem⁹ oēs exponere sed varias. Scda ē suppo: q̄ si iuenerim⁹ diuerſas dictiōes idē significātes: o3 nos supfluas dimittere et oino exponere aut vñtatas aut p̄ bables aut varias. Tertia ē suppo: qm̄ o3 cōmētatores p̄mo dictiōes explanare. scdo exponere itētiōez toti⁹ of o nis. tertio ondere vñ si vera vel falsa: et h̄c oia assigna bim⁹ p̄ totū p̄ntē tractatū. Incipiam⁹ at a p̄mo: et dicim⁹ q̄ i n̄cīpio diuerſa ē scriptura. qdā scribūt qbuscūq̄: qdā qdēq̄: qdā vñ qb⁹. oēs at h̄ dictiōes idē signifi cat: et h̄ i p̄ma dictiōe. itēz et in scda dictiōe diuerſa dē scriptura. bi qdē dicūt ex diſſolutione: alii vñ a diſſolu tiōe: alii vñ absq̄ ex p̄pone diſſolutione. itēz et i tertia dictiōe ē diſcordia. qdā at dicūt circa matricē: qdam de m̄rice: qdā fm̄ m̄rice: sed nō diuerſificat significatum. Qm̄ at h̄ dixim⁹: dēn singulas dictiōes explanemus: vt sic exponam⁹ itellectus toti⁹ of ois. Diſſolutiōez at ex

dissolutio de die treptuū egressū ebyonis. i. ab oris: hystera vel scōina dīc mīcē: hī at hystera vel scōina no minat et matix et dīfio et vter. hystera vel scōina dīc qz ordiata ē vitia pncipaliū mēbroz aut qz vitia alioz mēbroz oñdī: et pficit actiōes suas ut matix: qm sic natu rale istm a pñ agit fm qz nutrit. Delsis dīc p eo qz oziē tia ab ipa: delfi. i. frēs dīcī adeltos. n. grece latte dīc fr. Matrix at dīc pp id qz ē sicut mī qdā ebyōis. Quid aut dīc tūore: oēs qdē antiq tūore dīcī istatōes cōstātem ex pblegmōe. hy. vō dīc tūore qz libz istatōes et cū pble gmōe et sine pblegmōe. Grauedinē at capitis: dīc dolo rē capitis q fit cū grauedie. sūt at dolores diuersimōi. ē n. dolo distēsu: purgatiu: et aggrauati. Bregma at dīc os qd ē i medio frōtis et vteris qd ē sup frōte istē: vter: et vt dīcā simpliciter vter dīcīat: f. ē bregma sic frōs eleuata. Sz p qz libz dīcōes expolūm: dīcā itaqz itētiōes hy. Est at h duplex: bñs ppōes et cōclusi onē. et pma qdē ē h: Si p aborsū mulieris nō egrediat mēstrualis purgatio: sz supuenit gūedo capitis cōclusio ē h: qz bregma marie dolet: Scōa itētiō ē h: Sūat cōclu sio pme itētiōis: sic i suppōe: et ifera alia cōclusio. ē at h: Si i muliere aborsus supueniat: et egrediat mēstru alis purgō: sz fiat grauedo capitis et dolor marie bregmatis. g. cōclusio qz i octauo aut. x. mēse ad hyschiā ter minat mā. hī at ē itētiō hyp. In gram itaqz vtz vā fit hī vel falsa. et igrām pp qd fit dolor capitis: et pp qd mā rie bregma dolet i muliē patiēte aborsū: nē egressa men strualis purgōe. et qdā dīcī qz dolor capitis pp hī fit qm cerebz patit pp colligatiā quā hz cū mīcē pp id qd ner uosa ē. bregma at marie dolet: qz anriores ptes mīcīs pascē sūt. si vō posteriores ptes mīcīs paterēt: tūc pos teriores ptes cerebz sz occipitiū cōpaterēt mīcīs: et hī ē qd ipi dīcūt. In stemus at i ipos dīcētes: qz n pp p dīc cāz ab ipa cōpatit cerebz mīcīs: n. recipit ipa alū de neruosis. neruoz nāqz triplex ē pncipiū: hī qdē a cere bzo et nucha icipiūt: et vocāt motui et sensibiles: alii vō ab extremitate ossiū icipiūt: et dīcūt ligamēta: alii vō se iminatiōes lacertoz et dīcūt tenātos. matix at nec mo tiuos recipit neruos: neqz ligamēta: neqz tenātos. Et si opponat pp qd neruosa dīc: et dīcī qz pp similitudinē: et enī sic nerui dilatāt et cōstrigūt sic et matix dilatāt et cōstrigit. Sz post qz illoz opōes fmouim: dīcā aut nos vñā cāz pp qz cerebz patit cū matix patit et pp qd bregma marie dolet. cerebz igit patit cū mīcē pp hanc cāz. hz. n. matix cōcūa vel cornua qz dīcūt ad lūbos: et i lūbis ē imin nucha. qūens igit hz calidū āpa matix: hī et calidū āpa cornua vel cōcūa cī exīn coangustāt nucha: et p ipaz patit cerebz. scōa at ē cā: qz i supueniē te passiōe nē scā egressio mēstrualis purgatiōis: sz fuit reitē sūguis: et hī reitē putrefact ē: et exīn generat ē ca lor extra nām: et supuenit febris: et nī se. simpliciter sz se. sinocha: exīn itaqz a caliditate qz ē extra nāz dissoluti sūt bu. et generati sūt spūs: hī at ascēdētes ad cerebz fecē do loē capitis. Quare at bregma patit magis pmo pp alī qz cāz anothomica. scīdū ē. n. qz i retētiōe mēstrualis purgōis febre supueniēte: nō solū vene patiūt sz arterie dīmōstratū ē. n. i anothomia: qz sūt arterie qz icipientes a corde dīcūt ad locū cerebz: et fm rectū ad bregma ascē dūt: et sic fit dolor i ipo bregmate. scōa at ē cā: qz posteri ores ptes cerebz dure sūt et dīcē vbi et ossa petrosa et so lida: anriores vō rare et ad similitudinē sūt ipōgie: et pp hī bregma sic rapz et facile icipiēs supfluitates magis vo let. Tertia ē cā qz postēiora cerebz male sensibilia sūt an riora vō sensibilia et sensibilia: et pp hī magis dolet breg

ma. nī solū at ē bregma qd dolet: sz oēs ptes capitis ma rie at bregma: et iō hy. addidit marie. Quid at ē hī qz dī cit: qz i octauo aut dīcō mēse: et dīcī qz dubiū ē. ga. at exponēs hī dīc: qz nē itelligibilis hī fmo. qdā tñ dīcunt. viii. mēse qz ē a cōceptiōe: hī at mēse mouet mā et cōseru ad hyschiā et tūc ebyō cōuertit ad caput: vt sic sz natura fiet p: sz mī qz i. x. mēse qz et p: et tūc mouet materia et fert ad hyschiā. qdā tñ dīcūt qz octauū aut dīcīmū mē se dīc qz ē p aborsū: et credit hī pp hī qz dīcīt. Ex dissolu tiōe. et siue pp hī siue p mū dīcās siue scōo: dīcīt ga: qz cō siderem hī opibz artīs: si hī pte: et assignem eas: et dīc ipō ego exercēs opa artīs: et multo tpe i expiētia ples uerās nihil taie iueni: et si iueni semel solū: et eoz qz raro cōtīgūt nē ē assignare cās. qd g dīcēm: hī et dīcīm: qz supaddit fuit hī fmo: et nī ē. pp hy. et i hī ē tota intentio. Quibusqz ex dissolutiōe circa mīcē et tūore i capitis grauedinē cōuertit: et iuxta bregma dolores marie. et qūqz alie a mīcībz istis i octo vel dīc mētibz i hyschiā terit. Sz p dīcīs at bñs qz cōueniēter sup dīcīm: titulū epidimiaz: nī p dīcībz: et eo qz nī solū dīcīat dī morbis epidimiaz: sz et dī pncipalibz. et qz sit vtz p: qz statim in pñ bui tractat de pncipali morbo mētiōes facit. 2

Figure be qdem tenaces ceruice for tes: et alia et ossibus fortes: be vō dī les uel capita dolentes: et auribus fluentes bis hypoe cōcaue: et dētes permutari.

Recolitis: dēz ē vobis p pcedētia: qz dīcōtūm ē itē tēn: et dī pncipalibz dīcīat egreditūm sic igit icipiēs a pncipali morbo: cū dīc: qz hī ueniat aborsū mulieri et nō fiat mēstrualis purgō p dīc cōtīgūt: nūc trāsfert se ad aliā speculariōes: et dīc qz hī gure qdē capitis qūqz laudāt qūqz vitupant. sz qz dī ca pite fmo ē: igrām magnitudinē figurā et dīspōnēs cap itis: et pmo magnitudinē. Et scīdū qz puū caput sēp ma lū ē sicut et puū pecc. puū. n. pecc. malū ē. ppea qz dīc cūlū ē pulmōis et cordis. hī at mēbra dilata et cōstric ta egēt latitudine loci: qm si puū fuerit pecc nī moro at cor de vt cōuenit: suffocat calor nālis et dībilis fit: exīn ē dīc gō: et ex idigōe supfluitates et būiditates ferunt ad pul monē aut ad cor et generāt pipleumoniaz: aut aliqz bī passiōes. Caput at cū magnū esse: qz multaz vtrū ē ca pay. i. sēsitūaz pncipaliū et motūaz: pp hī at oculū pu ē. cūqz cerebz receptaculū ē aialis spūs pupilla oculi p ua exīn extrahit illū. si igit cū voluerim augd acutū videre: gli claudim oculos: et dīcam pupillas vt iōm et aculet visibiles spūs. pp hīc itaqz cās vitupat puū ca put. et ne credas qz magnū caput sēp laudat nisi cū si erit cū bona figura: sicut i piculeo optio et i bellis et iō siliis: qz qūis magnū habuerit caput nī bñ figuratū ha buit. figurā at capitis oz rotūda ē: et ex vtraz pte le niter pīlāz rotūda qdē aut pp capacissimū sic dīmōstrat a geometris: aut qz a celo iūla ē nobis aīa rōalia: et ut nī dīgeneret i alia figura sociata. bī at figure octo sūt dī spōes: aut utreqz dīcēscūt: aut utreqz augent: aut una auget: altera vō dīcēscūt: et hī pmutati: aut anī tē extra nāz se hz: posteriore fm nām le hīte: aut ecōuētiō extra nām aut dīcō aut dīcēscendo aut augēdo: Et anīqz qdē oēs huiuscemōi dīspōnēs capitis figuras vocāt by. vō bonā dīc figurā cū abo augent vel eminent cū p dīcō dī cīmātibz. si vō qz vna est extra naturā: alia vō p na turā est mala et hī aut vitupat. dīspōsit at dīcīt figurāz quēs est cū bōa formatiōe. et hī g hī bī figurā: tena ces ceruice sūt et fortes circa collū. fortes at dīc circa co

in illos q hnt magnas spōdiles z lacertos z tenātorz for
tes. si. n. magne fuerit spōdiles nucbe: māifestū q z nu
cbe ipa mag ē: sp. n. fm pporiōem nucbe natura opat
spōdiles. si vo multa fuerit nucba. māifestū ē: q cerebz
multū ē: z vbiqz pporiōe fuata s3 naturā: dicim^{us} bi^{us} ca
put. Sūt z his oēs vites fortes. si. n. magnū ē cerebz
z ad pporiōez capitis: māifestū q hnt agit calor nālis:
qm magne sūt spōdiles: mag^{is} it z ossa pectoris q cūgū
turicipietia obliq a spōdilib^{us}. si at magnus ē pect^{us} bñ se
bz calor naturalis: bñ se bz z pulmo igit z vitales vites
se hnt s3 at calore natali fortificato: bñ sūt vigōes z nu
crimēta mēbroz. qd at ē nutritiū mēbroz: sāguis qui
fert ab epate: igit z ep bñ se bz: z s3 natas se hnt oēs v
vites. z p ē q laudat ngura capitis. Que at ē q vitupat:
quies arior ps cōcaua ē: posterior at augeat tūc. n. n se
rūp arioros sūas capitis supfluitates cerebz: s3 ferū
tur p aures z expurgāt: z bos by. aurib^{us} fluētes diē z ip
se qdē diē: Aurib^{us} fluētes. sicut i exēplo. Tu vo diē q z
oculi lachrymāt: z nares mucilagies emittūt: z os hūi
dū sit: qm at supior mādibula vnita ē capiti: pp bñ arior
re pte cōcaua exste: z supior mādibula recidet: z tēdit in
troiluz: et inde z palatus cōcauat z dētes molares dēti
b^{us} molarib^{us} nō cōueniūt: nec canini caninis: nec iūstui i
dūis: pp b^{us} q dentes supioris mandibule iūstius sunt
z inferioris mādibule dentes sūt eminentes. vnde z by.
dixit: Et dentes pmutati. et b^{us} habet presens intentio. 3

Quibuscuqz ossum ab hypoa discessit
his medius iducitur nasus: qbusdaz
vero unde dētes sūmatiz signatur.

Dicitur ē i anathomia: q. xiii. ossa bz supior mād
bula: sex oculo: duo nasi: z duo i medio molari
uz et nasi q ferūt ad dētes caninos: et duo extre
mitates mēti et duo palati. bis itaqz se hntib^{us} fert multa
būditas p nares: et ipa cōtinuo ducta putrefacit cartila
ginez q est i medio duoz ossūz nasi. si vo et in pfundi
tatez tendat putrefactio sic q attingat ossa: residet mul
totiens os aut descendit: et sic residet medius nasi. si at
os patiat q est in extremitate menti et cadat: tunc os na
si cartilaginosum residet et cauatur. 4

Infantibus epilepsie nel iflatiōes simi
pubertatibus qbusdam: z pmutatiōes
habent z alia.

Ecce tractat^{ur} iste discōtinu^{us} ē: q n fuit cōtinuati
onē i suis documētis. itē. n. et ad aliā egritudi
nē trāffert se by. S3 pmo dictiōes explanem^{us} de
indētellectū dicam^{us}: Infātes diē by. nō solū q lacrat: s3
q sūt vqz ad pubertatē. et q b sit vep^{er} sic byrosil^{us} et reu
npp^{er} dicit: Infātib^{us} neqz lac sit: neqz parūt: neqz calui
fuit nisi p^{er} pubertatē: nisi. n. vixisset infātes vsqz ad pu
bertatē: ridiculosuz eēt: q diceret ab eis: q mētes lactatē
neqz lac bñt: neqz pū neqz calui sūt. bñ. n. et n iteligētes
cōfiterē: et b qdē de prima dictiōe. Scda at dictio dis
serētē bz scriptaz aut. n. bz iflāmatiōes: aut epilepsias.
si at bz iflāmatiōes: b diē: q ifātes i pubertatē etate hnt
iflāmatiōes caloris natalis: tūc. n. calidior sit et sicior:
qm i pueris fm subāz supabūdat calor natalis nō fm q
litate: sic ē i igne q accēdit a pñ^{er}: et a lignis vinctib^{us}: po
stea bñā cōdit et iflāmat si vo bz epilepsias sciēdū ē q
epilepsia ē ipa im^{us} tot^{us} corpōis cū lesiōe pncipaliū acti
onū. diē at q i pueris habētib^{us} epilepsia b a frido z vico
so būore cōtingit multoniēs at et a genitorib^{us}. ibia nō ē

sanitas neqz ab arte neqz a medico: nisi solū ab etate pu
bertatis: tūc. n. calor natalis acutior fact^{us} et supabūdat
s3 q litarē cōsumit būiditate: et soluit passiōez. b at dico
si patēs vtar diēta cōueniēti: qm et si eadē etate lozdia
t^{us} circa diēta: etatis pmutatio n soluit passiōez. Et a lia
dicit: qz n solū epilepsia pmutatio etatis dissoluit: s3 et ali
as passiōes quēcūqz fiunt in pblegmāico humore. 5

Irenē dolor pōderosus qm replent
cibo: uomūt pblegma. cuz at āpliatur
dolores uenenosa: z facile qdēz sūt: soluū
tur vo qm cū euacuāt arenosa rubeaqz sub
sistunt z sāguinā mīgunt: stupor femoris cō
seqn^{ter}: qescere si puenit: s3 exercitari n rple
ri iuuenes belleborizare: uenā icidere: diu
reticis purgare subtiliare mollificare.

Dicitur ē vobis p pcedētia: qmā by. pnculares mō
bos poti^{us} docet b: vñ a pncularib^{us} icepi. et primo
dixit de muliere illa in q supuenit retētiō mēstrua
lis purgatiōis. p^{er} b at ea q sūt b capite et dispōe figuraz
capitis: et tertio dēstantib^{us} dēterāuit. vbi dīcebam^{us}: aut
iflatiōes: bz text^{us}: aut epilepsias. et boz didicistis expō
nes et intellectū. Nūc igit ad aliā trāffert se doctrinā n. n.
ē hoc cōtinuū cū illo b pueris: qmā demōstratū ē a nō
bis q pueri n patiūt nephreticā dispōez. igit qm sciēdū
ē b fmo ad supiores. vñ fm pdcāz supponēs a nobis et
ordinatiōes. pmo dictiōes exponam^{us}: deia itētiōes dica
m^{us}. De nephretica dispōe faci b mētiōez. nephreticāz at
dico dispōez: nō qm ē āpa in renib^{us} āpa. n. cōis passio est
et in aliis mēbris fm. sed sic epiacaz vico dispōes: non
oēm passiōes epatis sed defectū epatis: sic et nephreticā
dico dispōes: qm lapis i renib^{us} generat^{ur}: quē at dicit pon
derosus dolores: aut faciētē sēsus pōderositatis aut ve
hemētez dolores et stolerabilē et difficilē. Libū at qdēz
dicit: aut sterc^{us} aut cibaria: sic by. Labores cibis pdispo
nat^{ur}: aut sāguinē q aliat^{ur} nutrit mēbra: et b^{us}. n. cib^{us} dī. s3
scidendū q sāguis qdēz cib^{us} solū nolat. cibaria at cib^{us} ali
mēta: et magis alimētū q cib^{us}: pblegma diē pblegmati
cū būore: et fridū et būidū. Quiescere aut ec sine laborē
belleborizare p cerebz purgare. S3 postq dictiōes expō
suim^{us}: dicam^{us} itētiōes. Sciendū ē at q by. b spēs mor
bi docet et cognitiōes: et curatiōes docet canōes: et ut ue
rū dicā nō solū curatiōes: s3 pūatiōes nobis dat. Et q
est spēs egritudis: iā didicistis q nephretica dispō est. s.
liciasis renū: et qmā sit dolor i bac liciasis: et pōderosita
tis sensū ifert: et imoderatū dolores iducit: si vo i cōcaui
tate renū qenet lapis: tūc i pñ^{er} qdēz pōderositatis supue
nit sens^{us}. p^{er} ea vo qm lapis v3 egredi p vrinā: veniens a
cōcauitate renū ad viā q est iter renes et vesicā: affert do
lores imoderatū. si vo i subā renū fiat lapis: tūc et qm ge
nerat^{ur} fac acutū dolores: et qm serā ad ipaz cōcauitates re
nus i ipa at cōcauitate pōderosū fac dolores. cū vo de
bet a renib^{us} extra duci lapis: veniens ad viā q est iter re
nes et vesicā: facit itēz acutū dolores. Quare qtiens in
cōcauitate generat tres sūt acutū dolores: et vñ^{us} grauis
vñ et cōtinua balnea ordiaim^{us}: ut sic ad min^{us} mīgēm^{us}
dolores acutos. Generat at b^{us} lapis n solū a frida mā s3
a calida mala cōplexiōe bācāre māz. Et qd est mirādus.
multotiens. n. a calida mala cōplexiōe sit lapis. et calidi
tatis supuenit sens^{us} b^{us} at accidit sic. qmā est vbi cōcludit
calor nālis densata supficie a friditate: est vbi friditas i
pūditate agens: expellit calores ad exteriora. et ut i oi

b^o qñ a frigate generat lapis: tñc et pōdrositas supue-
nit sēp. Qñ hō a caliditate: tñc imoderat^o supueit dolor:
et hō qdē ē pma cognitio nephretice passiois dispōis. Se-
cūda ē illa qdē p vrinā: qñ arenosa cū bis egrediūt. i. are-
nosa hypostasie. color at ē f3 būozē peccātez vel efficiē-
tes: si. n. alba fuerit: ē pblegma: si hō rubea sāguis: q il-
luc itroduit^o et cōgelat^o et tñc fact^o effiē lapides: aut qñiā
lapis egress^o radens vasa urtica: fē hī vrinā. sic at et in
aliis. et colore. n. cognoscim^o būozēz q ē i cā. cū bis at et
pblegma vomūt qñiā i reib^o colono adiacet: colō opant^o
stōacho: stōacho at os stōachi. pp h3 accūs os stōachi
p colligānā opant^o reib^o: et in idigō fit: et sic vomūt pble-
gma. fortassis at f3 pminuā rōnez: opant^o renib^o os stōa-
chi: qñiā fit dolor i renib^o: exiū tāq abūdās neruis et bñ
sensibile exiū os stōachi cōpatit^o statū. fere at et oib^o mē-
bris pp abūdātiā neruoz: et hō gdes fiūt si moderat^o fue-
rit dolor stōi. si hō durabit dolor et imōbrat^o fiat infirma-
tur os stōi: tñc ipso infirmato māifestū ē q subtilia attrahū-
tur reumata felles: exiū z venenosa it oia vomūt: fortas-
sie at n solū ex h3: s3 qñ pp afflictioēz passiois: neq3 dñi
replēt^o bi neq3 gescūt: exiū sicūt z cholericū fit totū cōp^o
z pp h3 colerica vomunt. Et aut z alia dispō nephretice
passiois stupor femoris dñis. si hō in dextra pre renus
sit lapis: ps dextra femoris: vel dextrum cr^o bz stuporē. si
hō i sinistra: sinist^o bz stuporē. S3 qñ h3 qdā: quō fit
stupor cruris vel femoris renib^o patiētib^o. z qdā dicūt q
nerui sūt q ferūt a renib^o ad femur vel crura: z pp h3 sup-
uenit ei stupor. Sa. at n h3 dñc: s3 qñ vene sunt z artie: q
micūt rāos ad femur vel crura z ad renes. z cū bis ves-
nis māifestū ē q qdā nerui ferunt: z exiū fit stupor. Si
hō aliq oppōat: et qñre alio mēbro patiēte: nō fit stupor
cruris: et vidim^o qñ n recipiūt crura tā mag^o vasa ab alio
mēbro sic a renib^o. et pp h3 magnitudinē vasoz fit cōpal-
sio cruris ad renes. S3 p^o h3 q dixim^o trāscam^o ad aliud
i. ad curatiuos cādoes. dic itaq3 hy. q oz i bis bellebo-
ri daret: et tñc qdē dixit belleboz: nō hō dic scamoneaz
et aliq alia purgatiua. Et cōsidera qñ recipit idicātiōem
ab etate: vidit. n. iuuenes bellebozizare. si. n. i pueris aut
senib^o supueniat h3: n substitūet multotiā belleboz: et tñc
vitimur picularib^o et localib^o medicis. i. diureticis iurib^o
potētib^o subiliare z purgare. vnde induit: Diureticis
purgare subtilia et mollificare. In iuuenib^o at nō solum
purgōe vitimur: s3 multotiēs i qbusdā pblebotomia: et i
pblebotomia cōsidera et vide: oz n cōtingēt venā icide
s3 ppiquā. dico at illa q ē iplicatura poplite a pte itiozi
b. n. faci li^o de regimēto acutoz pleuretica dispōe supue-
niēte icidebat venā n i cubito pp vicinitatē. si hō n iue-
niat venā i genu: tñc icide eā q i cānicula pedis: sic ē et i
manu si n iueniat nobis venā q ē i cubito: ingrim^o et ras-
mū q tēdit ad extremitatē man^o icidim^o: et hī i f calida i
eqūitate. z hī expō poti^o placuit doctori nō. itez pma n
min^o. Et exiū videre possim^o q d picularib^o morbis d
hminat si. n. aliis pp frigate supuenit dolor: aliis p calidi-
tatē: nō ē h3 epidimicū. sed magis pculare.

Muliebria qbus aquosis si in muluz p
manent: qñ hō nō cito lerint i flātur.
Rāfert se hy. ad aliū smonē: sed pus dictiones
exponam^o: deñ dicam^o itētiōez: Muliebria di-
cūt opatiōes muliez: nō dico aut opatiōes muli-
erū: sic colū fūfū filiū. et hī talia: s3 opatiōes muliez vi-
co cōceptioes: purgatiōez: ptiū: lactis generatiōez et hī.
vidit ē muliebria et passioes q supueniūt solis mulieri

b^o vt passioes et mēcie pēpitatio et retētiōes mēstruoz
et hī. vidit itez muliebria et mēbra q sole mulieres hñt
vt matrix collū mēcie. vidit itez muliebria et mēstrua:
d qb^o mēstruis dteriat h3 mō by. Aliquos: Dicit n eaf
mulieres q pate sūt ad hydropisim: sed eas q sūt pbleg-
matice et būide. In muliū at dñc: aut babēdo respectūz
ad tps purgōis: aut ad etatē mulieris qdā. n. septē dieb^o
purgat: qdā hō trib^o solū: alie hō vsq3 ad scilē etatē. h
at dñc i muliū. Que at ē itētiō by. dicam^o: vidit. n. q in
būidis mulierib^o si etiatio fuerit tarda et retineat hydro-
pisia supuenit. Et sciēdū q nō vidit euacuatiōez velocēz
et tardā: būdo respectū ad ca. et fri. s3 būdo respectū ad
tphas mulieres ad iuicē. pblegmaticez. n. tardior fit eua-
cuatio et diuturnior q colericez: sicut et i eo qb^o ē d crū-
si: apbimerina diuturnior dicebat ēē triariana: n pp dñc
serētē mām. vidit igit: qñ in his nō expurgant mēstrua
oīno aut nō oīno: oz tñc pblebotomare et adiuuare nāz:
ita. n. et in apborisimis dñc.

In cranoe antiqui dolores frigidino
ui uero calidi.

Ecce h3 egritudo de q mētib^o facit h3: cōsona tim-
lo tractat^o. epidimica. n. ē et nō picularis: qz d to-
ta ciuitate mētiōez facit. et qd dñc. qñ in crano-
ne. i. illa tali ciuitate et antiq dolores facti sunt et noui.
antiq notans eos q a pblegmate stebāt tñc multo du-
rātes. nouos aut dñt dolores q fiebāt a caliditate pp
modicū tps būozis. et qdā dicūt h3 expōcs. aliū hō dñt
aliā et dicūt sic: q antiquos dolores dñt q multo tēpo-
re an supuenerūt in cranone. i. in illa ciuitate in fri. cōst-
tutione. i. exsistente aere fri. nouos aut q an modicū tps
supuenerunt.

Sanguine uero plurime z que ab hyschiaz
frigida.

Sāguinē at dñc pblegmatice. ab h. n. vt i plurib^o fuit
hyschiaticē passioes: mucilagine replete ceciliōnes. i.
frigido et viscofo hu. Cōtingit aut q a calida mala cōple-
xione generāt h3: chiatice passioes: caliditate distolue-
pblegma: et mucilaginosum būozis: et generātē vēnō-
tates et hoc modo distendēte mēbrum.

Que in regores fortes euntia nō oīno
ante alleuiantur: sed prope statum.

Ecce itez de piculari fac mētiōē hy. sic dñc dñt
supi^o. itez dñt dñc explanem^o et sic itētiōez addu-
cem^o. Rigor ē sic nos docuit liber de cāid qdā
cōpositū a trēore et frigate. h3 at rigor triplex ē: aut. n. an
se. vel caliditatē supuenit sic q supueit an porisimū: aut
ipā se. et iste dñc alēn^o: vel comitātes: sic vbi ē pblegma:
f3 mediū qdē putrefactū: f3 modū hō n putrefc. Et at
et ali^o rigor cū se. qñ n appet se. sic rigor q ē icalefēibile
Est at et p^o se. rigor: q cetic^o et supueniēs vocat q supue-
nit i causōe: vñ a causone habito rigore supueniēte solu-
tio būc at rigore dñc by. alēnū vel comitātes: Forē dñc
rigore: aut q multo tēpo durauit: aut illū q vehemēt^o af-
fligit. Statū at dñc tps qb^o ē post augmētū: siue in pti-
larib^o porisimis: siue et in toto tps egritudis. S3 postq
dictiōes expōuim^o: dicam^o itētiōez hy. vidit at: q morbi
eūtes in rigore. i. statu alleuiant^o: sed statū vt dñc ē et
totū tps itellige et picularē porisimū: et supponat nobis
duo morbi: amphimerin^o et qrtan^o. in amphimerino q
dē rigor i picularib^o porisimis durat a pñ^o vsq3 ad statū
nū. qñ at i statu icipit caliditas: simul calefacere totū cor-
p^o statū rigōz alleuiat et dñminuit. i. qrtana at totū tps ac

cipe statū totū egritudinis: et dic qd in qrtana in pñ qdem grossiori exite mā: nō sit rigor: s; ifridatio ossa cōpmes postea pcedēte egritudine z mā subtiliata circa statū: su puenit uehemēs rigor cū tremore magno: tūc artūta qd des letat: idiota hō cōturbat. a statu at diminuit rigor mā euaporata: pp h addidit: nō oino an statū hō: neq; oio cessat rigor. vñ z plato ait in gorgia. Passus sum at multoz passionē: nō oio nbi obedio.

Ite rigorem retentiōes urinae z si in unile ierint: z uenter si pcesserit z sōni affuerint: piter at z mod⁹ febris pariter autem z que ex laboribus.

Didicisti. n. q. multipliciter dī rigor. nūc at hyp. cretici z supueniēte dic rigorē. S; vt iueniōnem dicam. p. dicitur volum⁹ qdā: qz itendim⁹ itroducere auditorē: venio ad egr. z cognosco spēm egritudis qnā tertiana ē: si cōtigat. itaq; igro f; traditā doctrinā i creticio: siue salubris ē morib; siue mortalis: iueni qd salubris z teriabit vel soluet: iueni qd teriabit: et teriabit p expurgatiōes: aut p apā: et iueni qd p expurgatiōem p yrina p vētrē p fluxū sūguis ex narib; p vomitū p sudores. nō. n. iueni p vomitū neq; labiū supi citari: neq; si gnū fluxū sūguis: neq; p turbatiōes ventris: neq; yrine euacuatiōes. speravi qd p sudores fiet teriatio: postea reuerfus suz ad egrotū: z iueni qd retētiō scā ē yrine. z qd oio ingro ne forte renes oppilatiōes habuere: aut multi egressi sūt secessus. bi. n. alternatū se hnt ad egressiōem: vñ by. dic: Uria noctu multa scā zc. nūc hōz iueni. sit itaq; cōsideravi: qd peti⁹ sudor supueniet: z dū h cōsidera rā supuenit rigor: et scis ē sudor: scs ē sic cōsideravi qd scilicet alteratio scā ē egritudinis. s; vt aliq; n dicat: Quid igit exite mā idigesta: si h supueniat nō ē difficile. pp h dixit by. Si in vtiliterint. q. d. exite bona z digesta yrina: si h supuenit cū aliis oib; signis: si cū bona tolerāda vel sufferētia z digōe z mō bene iacēdi: si ex his fiāt retētiōes yrinae bonū ē: z h ē magis vñ. z h ostidit by. dicēs: Et sōni: et ipe qdē dic: Si sōni. tu hō dic: z mē dū iacēdi bonū z bona habitatio: z oia alia: dic aut Sa. qd possibile ē sōnuz fieri in morbo: qtiens morib; ē modera t: z vigilia fuerit laborans. Et dicim⁹ qd pp h additū ē: Si in vtile terit. qdam at libroz hnt: Et veter si pcesserit. si qd igit siue nō fuerit text⁹: dicim⁹ qd hypo. magis cās voluit assignare retētiōis yrine. z cōsidera ipz h vī cere: scio qd si veter pcesserit: retētiō yrine. s; nūc n dico hāc retētiōes: s; cā q si p sudores. si hō text⁹ ē: Si veni n pcesserit. dca ē expō. Pariter at z mod⁹ febris. Parit at dcm ē: qm tāq; i sui memoriā scripsit hūc tractatū. si n. z se. fuerit modera z nō uehemēs: tūc habebim⁹ qd alteratio sit egritudinis: i his sudorib;. Pariter aut et qd ex laborib;. Dic qd impossibile ē: et ex cās pmituis cognoscere: qd egritudo. plures at sūt hī cās: aut. n. tristitia. aut vigilia: aut labor: aut sollicitudo: aut ira: aut aliqd tale aliud: qd spēs nobis māifestat se. qd i colera ru. sit pp h sic in exēplo de laborib; mētionem facit.

Ipostases nō oino quibus rigores.

Apostema dic nō sit itez in rigorib;. vniuersaliter h qd dic: Qm interpolatiō qdē i qd rigoris sūt: nō sit apā. i cōtinuis hō i qd nō sūt rigores apā supuenit: aut mā grossa exite. aut vtute n potēte expellere mām. Et i cōtinuis qdē ē: qm i qd nō ē rigor: et sit apā s; expurgatio sic caulon nō p apā: s; p expurgatiōem dico

i. p sudores multoniēs cassauit. rigorē at h dic nō supueniet: aut cretici: s; cōcomitātes vel iciantem.

Quia effeatiōes: ut an egritudine ambulati: aut ex egritudine cōtinuo: pp qd forie qd ex laboribus i articulos dimitti: pp hoc z crurium effeminationes.

Effeminationes dic by. debilitatē: pp id qd semisus sexus debilis ē: et ifirm⁹ vt at manifesta sit nobis itentio by. supponat ifirm⁹: ad quem venio iuenio se. cōtinuā iter vala: et iuenio qd ex labore vie passus ē et debilis i pedib;. et qd dico qd qm pp id qd cōtinua ē se. p apā teriabit: et in eo qd ex labore vie debilis ē pedib;. dico qd ad pedes supueniet apā. s. ad articulos. venio ad aliū egr. et iuenio eadē passiōes. eadē morbi et scā ē expurgatio mae s; n pscā: vñ rmanētib; religio materiei in egro pp ipscā deterioratiōes pp aliquas cām necessarias coactus fuit ambulare: sic ex h debilitati sūt pedes: et relige mae venire ad pedes: et fecē apā: vñ scā ē duplex ifirmitas pedū ex ābulatiōe et ex apate. si forte aliq; dicat: si p vicesima vel tricesima die scā deterioratiō ne: ambulabit iste supueniet apā i pedib;. et dicim⁹ qd minime pp h et by. cōtinuo dixit: p morbus.

Emata extrinsecus manenduz: z ex acuta z capitata: z equaliter cōmaturātia: z nō circundura: z deorsuz tendentia z nō bicipitia. cōtra uero mala: quanto at pl⁹ cōtraria pessima.

Emata vocat hyp. corpis apata: et alias pustulas oēs. et dicim⁹ h oia exanthimata metaphorice dicta ab eis q extra pululāt. Quid at itēdebat h dicēdū ē: cōsidera at ipz h velle dicere nbi: qd optimū eēt: si corp⁹ posset cōuari sine supfluitatib;. s; qm h ē ipot⁹ sibile: generatis i nobis hio supfluitatib; meli⁹ expurgetur: et n maneāt i nobis. et si expurgent⁹: bonū ē si extra corp⁹: sed si nō ē possibile: bonū ē verine mē ad mēbra ignobilia: et n ad nobilia: h at sit. et nunc dic qd pbimata supuenire. i. exanthimata. i. extra egrediētia ad curē s; h dic: volo et i acutū tēder: et acumē hē. dñgt. n. h signū bonū et cās bonā. signū at qd fortis ē h: et mā calida ē cā at qd modicū locū occupat. si hō i latitudinē tēdāt: et signū ē malū et cā. signū at qd hō ē debilis et mā iria ē et expedit vel exigit diutnitare ad digōem. cā at mala. qm multū locū occupat. oz at h apata et eqle et mollē habet cōmaturatiōes mae: vbi n vna ps ipi sit dura alia molis: neq; media ipi qdē sit maturata: et q igit circūdura. et itēde qd ipe dic: n circūdura. c expō ē h: eqliter oz cōmaturari materiā. volēs at dic. et dōzū tēdētia apata q si q dōzū tēdat vel repat materiā: et n surfū: aut chirurgia scā i illo mebro: bñ expurgabilis iueniat materiā. et dic qd nō vult ea cē bicipitia: qz nafa diuisa ifirma sit: et n maturat materiā: et ispice artē by. qnā dic: circūdura et exactua et capitata: et mediis vñ ē vocib; pp h dixit z ria hōz mala et qto pl⁹ ōria tāto pessima. Pcedā at sic media: n ex necessitate hnt ōria mala: acuta at bona manifestū ē q ōria mala sunt.

Mod. ferinum autumno: z cordis dolores: z qd frictile: z qdem melancolicus: ad pncipia cōmonōes speculari: z lumbrici: z ascarides: sic siannus in occasum h cāt hyp. trāfert se ad apā. et itēdit de autūno

deteriare: iste at autum' ieq'lis e. z vt vey dicit siccu' tps
e f3 vna coplexione: f3 ho coplexioez calidi z fri: ieq'le
e. Estas at calida z sic. e ver ho bñ ipatū: hyes ho frida
z hūida: qre i ho gde supueniūt sinochi: tē. n. sāguis dōi
nat. i. estate ho triane egritudies pp colera ru. in hyeme
ho pp pblegma āphimerine: i autūno ho melāchonicē
egritudies z qrtang. Forsitā at z oēs morbi i tpo fiunt:
qm i estate generat colera ru. pp coplexioez tps. gñat et
pblegma pp malā dietā. z pp coplexioez fructuū supuei
ente autūno mouet bi' hūiores z gñant differētes mor
bos. s3 aliq'ties magis sūt āphimerine: aliq'ties etiāe. fm
omū itaqz hūoris f3 coplexioez parietis f3 dietā sōtāssit
at z f3 coplexioez tps. multoties at autūn' aliat: z scūs
e sic. z ca. z generatū multas etiāas aut fri. z hu. z itū
lit multas āphimerinas. cōtigit at q totū tps pmutatū ē.
Qm igit autūn' h3 ieq'litatē: pp hoc i tpo egritudies vel
mā ipaz q i estate cōgregat' z occultat' nūc supueniūt in
modū belli: i modū feraz: pp h autūnū ferinus vocauit
pp iurū morboz. multoties at melācholic' hūor supa
būdauit: z aut i vno mēbro: z fec cācz: aut i toto corpe
z fac cācz z elephantiā q sūt fera: z pp h ferinū dixit au
tūnū. S3 dubitat qdā qn z d lūbricis fac mētiōez et af
taridib' bi. n. āphlegmate purifcō generat et crudo hu.
et dicim' q qn sit āphimeria pblegmate putrefcō. simili
ter sūt et bi pblegmate cōgregato. Uolēs at dsignā p
betates autūni dixit: In occasū. qm at an' pportioat to
ti diei. i. diei et nocti: igit et tps āni pportioat pti' diei
ver. n. i pti orietali: estas ho meridiē: autūn' occidēi hyes
ho nocturno. vñ et a tpe ifult' vel mot' pōssimi pōssū' di
cer' q e egritudo. sigdē. n. i mae tēpit: pot' ē sinoch' si at
i meridiē etiāa ē oio: si at i occasū qrtana: si ho i nocte
āphimeria: vt i plurib'. Q3 at pma accessioez pōssimi off
derat: qm n ē i cōuētiō: si p' aut pōster' moncat mōb'
et pmutet accessioez: et h gde i plurib' sit. multoties at z
etiāa i nocte fac accessioez: et āphimeria i meridiē. asari
des at ff gen' lūbricōz. ānū at die i occasū: qn ān' totus
autūnalis scūs ē: qn ieq'lis. et i his ē itentio. i 4

Pleroz rufles cūz nētris pturbatioe z
febre ptinua significāt determinatioez
ex hūi duoz mēsiuz ut multuz ul'. xx. z nū
res z articulos. sigdez iferi' umblico pftire
runt: uel surfuz i articulos bonuz: si ho supi
us nō sūt soluunt morbu z nisi putrefcant.

Ultoties at dixit. q d ptiularib' morbis dieriat
et pp h dīscōtinua sē documta. S3 dīctōes h pla
ne sūt. dēz ē at vobil: q multipliciter dī puer. et
sic h d pūero nouit gēto itelligēdū ē. Quid at dīc hy.
qniā ē puer: et huic supuenit rufio: dēi et se. cōtinua et
pturbatio vētris et apate generato: dīssoluta est passio:
apa tñ generatū ē. xx. diē. xx. at diē: aut illā q ē p' duos
mēses vt sit p'. xx. diē generatū āpa: et i. lxxx. dīssolutio
xx. at dico diē q ē p'. xl. p'. vt sint oēs dies duo mēses
f. lxx. S3. at fenescēs i opib' artū cū rōe diē: q nihil tale vi
di fēm bi' pueris: si ho et fiat raro sit: et eoz q sūt raro
null' affigt cāz. h gde falsa ē diē: qd ho qñs ē vey: diē
n. vey ē q i pueris multoties āpa supuenit: sed h volo
diē hy. i pti' iferiorib' pot' q supiorib'. sic. n. volūus
mēbra ignobilia pati pot' q nobilia: sic iferiora potius
volum' pati q supiora. si at aliqñ ad supiora tēdat ma
teria: nū ad mēbrū nobile s3 ad ignobile: tēo at ne tēdat
ad cerebz aut ad oculos. si ho veniat ad mēbz nobile:
magñū volo fieri āpa: ita q sūstulet sūt in ppleumōcio.

qniā at supi' tēdit materia: multoties tēdit in būeros: et
ibi generat āpa: et exiū i hrmū sit mēbz illud: dico at hu
meri: et in segt acrofia. i. n. nūrimētū: et sic gālīacones
bi sūt. i. hūi hūiores sic cati: ex eo q sūbtiliānt mēbra et
assimilāt murilego. S3 o3 nos scire qniā triplicē pmiū
tāndez diē i pueris: aut p āpa vt dēm ē: aut p vulneca:
aut p fluxum sanguinis et narib': pp h tēpū expōsi
ticens. Magis pfectioibus. et in his est itentio.

Que uero in bumeris putrescentia pfectis
gālīacones facit.

Bene addidit hy. hāc dīctōez: pfectio: qz si ipfectis h su
puenerit. i. pueris. qniā et multoties nō sūt gālīaco
nes. i. nō habent humeros ad similitudinē murilegi.

Solones at z ulce z dispō nisi rotunda z p
funda sint: talia uero pssima z aliter.

Nō oportebat ips vicer' vlcēz dispōez. nec. n. vlcera q
da pūdo exiūt s3 mā ē. Et ad h dicim' q effectuz loco
efficiētis cāe dixit sic cōsuetudo suae. In bi' at vlcenb'
diē sit altatio si nō rotūda vel pūda fuerit: h. n. rotunda
mala sūt: aut pp id q capaciā sūt: sic dmonstrat a geo
metris: aut qz n h3 locū nā ybi firmit' sūdamēta carnia
i āgulis aut vlcēz tāqz sūdamēta carnis: cōstituit et i
pit curat' pūda at mala sūt qniā pūda a corrosioe sūt:
corrosio sit a venēoso būore. i. colerico et acuto. et si bi'
hūor fuerit puer. qd bōi spandū ē in h. q. d. nibil.

Solutiones uero pueris z sāguinis fluxus
magis qdem pfectioribus apparet.

Si sanguis videt fluat ex narib': pausat morb': aut ve
na rāpat p quam egrediat materia.

Lachryme i acutis morbis moleste no
lentius qdem utile: iuitoz at existens
malum.

Exinde ad aliā doctrinā trāssert se hy. dēz ē dīc
bis supi': q venio ad egz: igro spēm egritudie a
siue saluifera ē aut mortifera: iuenio q saluifē
ra: et aut teriabit' aut soluet: et teriabit' aut p expurgōes
aut pāpa. d oib' at bis dteriatū ē: qniā at n tē saluifē
morb': s3 et mortale iuenio: pp h dicas sic cō. sig. mor
lis morbi: pp h hy. d lachrymis sūris mētiōez sūt tāqz
d signo mortali. Lachryme at volūtarie sūt at n volū
rie. volūtarie gde sūt sic qñ volum' flectē p lachrymas
viniū: n volūtarie ho aut pp ophtalmiā aut pp vulnū: aut
pp cōrietatē aut pp multitudinē mae. nibil tale iuenio s3
iuenio iuitas lachrymas i adustioe et feruor' i qūitate ca
lida. igit n pp multitudinē h supuenit: s3 magis pp dūli
tatē sūtū: qniā lachryme bi' qñqz male sūt qñqz n male
Manifestū ē ab h exēplo. hbi gñā: vēio ad duos aliqz
iuenio i vñ oqz pedes frīdos: et dico q huic gde mōs su
puenit: alii ho n. h at pp qd dico: et dīcēdū q in h iue
nio mortificatioez sūtūz et ifridatioem. i alio iuenio q
niā sēillio ē etas: et pp etatē sūt ifridatio: aut multoties
neqz senilē iuenio etatē: et tñ n dico mōtalē hāc frīates
s3 pot' cōuētiō ē mōb'. qd. n. q i pblegmate ē morb': et
pp h supuenit frītas. similis igit et i lachrymis: sigdē. n.
uite sūt pp dūlitatez sūtūz: mōstifex ē h. si ho pp ebi
etatez: aut aliqz aliā bi' cās z est mōtale. Nē igit mōta
le ips suppoit: dixit. n. acutis: et n sōffid h: ppea q acut'
pē esse mōb': et lachryme emanāt: et n est h mortale: pp
h accidūt male hñib' qñ i dūlilit' et hñib' alia sig mor
talia. Sciendū at q i pnofticis gdez dixit. Et frōez an
dā et tēstā: h at diē: palpebras. pp h at oñdē multa sūt

tal' vñ pp ficitatē n̄ solū palpebre circūrendū ē s; spūa fit
 z ficitas: vñ a metaphora spūe maris. et fluēt qđ lachri
 mōa dōbilas ē rēuēte vñutis: spūa vñ dōbilas alcatine
 exide z oculi iferī sordidi qđ āt īterioza palpebray. i. ipfī
 oibz oculoy: h̄ āt fit qđ calor nālis extict' ē: z iō n̄ dfer
 iur aligd ad oculos: z sic fiūt sordidi: aut qđ albugine
 fit sordid' multotiēs manēt: z oculi cōfistētes sicut in stu
 pido: multotiēs āt pp dīspōez aliqđ spāsmi cōtigit eē dīf
 solutōz lacertoy oculoy: sicut fit ī epileptiōis. pp bec autē
 oia cōfistētes oēs male se bfe pp lachrymas āt z spū
 mā dīstant naturales dīficiētes. p id āt qđ oculi sūt īroz
 sus sordidi: vitales s; rētes dīgnat īfirmari z extictōz ca
 losia naturalis p eo āt qđ īmobiles sūt aiales sūt cē īfir
 mis. qđ āt sicut dīcūt pbi: oculi q sūt ad mōz fenestray
 aīe: dīclarāt īpam qđ se hz: z sī omnes vīrtutes īfirme
 sunt: quid boni īperandum. q. d. nullum.

Et qbus circūrendū palpebre maluz: ma
 luz āt z sup dīccatuz uelut spuma z caligino
 suz maluz z aridū: z sordidi īrrosuz z stupi
 di z uix pueribiles z pcaui z alia q reliquūt
 Opotebat īpū dīccatōz pordinare qđ ē efficiēs tēfīōes
 palpebray: z tūc qđ fit dīcim' loco cāe efficiētia. īdīnter
 vñutis ē: aut quē dīccatū qđ d spūa dīcūt: tēfī āt p palpe
 bras qđ n. dīccatū nō dīcūt d palpebris. māifestū ē p
 qđ ex eo qđ adduxit statī spumā. s; vñ pp id qđ īferī pap
 dīcūt: z aridū: qđ palpebre sic. z tarde mobiles. z ex h̄ pp
 dībitatē fit vñutū. oculoy āt eē mobiles dīgnat aut pñē
 alīcatōz aut futurā. Et alia q dīreliquūt. Que āt dīe alia
 aut alia signa mortis. vt modū īacendī z b'i. et alia dīcūt
 quāfī alias passiones oculoy. de concuīte oculoy
 aut taciturnitate nībil dīcūt. hoc āt dīrelingt.

Ebre he qdez demordentes manum:
 be uero mediocres: be uero nō dīmor
 dentes: superredentes uero.

Raffert se hy. ad aliud documētū: z vult spēs se
 bñū dīterminare. s; h̄ ad mēoria excitam' doctos
 eoz q dīcūt sūt ī lī. d spēs se. docto tā īdocto. S; s
 p'īgram' subāz se. subāz āt dīco simplicitē cēntiā īpñ':
 nō subāz q p se ē: qđ āt se. accūs ē: qđ āt subā dīgnat et
 simplicitē cēntiā: scītis z accepītis audītes subālē dīf
 fīnitōes mēdīcī: dīcūt ē āt et ī dīcamētīa. qđ equoca est
 subā: qđ vīcebat' qđ equocū nomē ē solū cōe: rō vñ subē
 qđ ē fm nomē dīuerfa. ē āt se. subālīa dīffō q dīcūt. q se.
 ē extra naturā calor pcedēs a corde ī artīas suoqz ledēs
 effū: et nō ītendas erāfīstrato dīcūt: qđā motōe arterīa
 rī fierī se. spēs āt sumūf aut ab cēntīa se. aut accūsībūs.
 Subāles āt dīco dīas q sumūf a subā. accūsīales vñ q
 sumūf lōge a subā sicut rīfībile subāle ē boīs qz essentīa
 suā atīgīt: grāmāticū vñ accūs qz rēotū ē. sic īgf ī se. aut
 a subā aut ab accūsīb'. Et a subā qđ aut a qđ caliditatis
 aut a materia aut a mō motōis z a caliditate qđ sicut qđ
 dīcūt' acutā se. aut mōrdētē aut lenē. a māfīa āt sic dīc
 ga. h̄ qđ rēota qđ īgrīm' aut ī spīritīb' ē se. aut ī humidīf
 aut ī solidīa. a cōtīnēte qđ sicut qđ qđm' aut ī sīgūe aut
 ī pblegmate aut ī co. ru. a mō āt mōrdēs sicut qđ dīcūt':
 qđ ī pñ' acutā īcīdīt qđras: postea vñ lenis: aut qđ ī pñ'.
 qđ lenis: postea vñ acutā. pñ. n. z posteri' mōi sūt mōrdīs
 dīcere āt vebemētē se. aut dībīlē qđ ē. sī āt qđ dīcat mul
 tā se. z b'i: aut modīcā: aut abūsīue dīf: aut pp materiā
 multā dīcūt se. qđ ē ī multa se. et b'i sūt subāles dīe. Ab
 accūsīb' vñ aut ppīngs aut rēotīs: et ppīngs qđ: sī ex
 abīcūdīz exroceū. hoc qđ ī sīgūe sic: alīd vñ ī co. ru.

albū vñ ī pblegmate: līuidū vñ ī melācholico hu. h. n. ip
 sū hu. dīgnāt qđ se hñt. dīcere āt aut cōtīnuā se. aut īn
 terpolatā: h̄ āt ualō rēotū ē accūs: sicut pleureticā se. aut
 nepbreticā: vñ z hy. dīxit. et alia talia. Se. be qđ demor
 dētes manū: be vñ mediocres. qđ āt z dīmōrdēs et me
 dīocre qđtates sūt: et sūt tac' pp hoc et sēfīas tacīas facit
 mētōz: et horū dīe cognītōz dēbat. n. dīcere: be qđ dīmor
 dētes: be vñ nō mōrdētes s; usus ē cōtrario nōīe et dīxit
 mediocres sic. n. et tepidū. i. mīn' calidū: frīm possībile ē
 nōīare. o; āt hīc dīpponere p totū dīmōrdētes. p totū mē
 dīocres: be āt dīe qđtatis sūt. be vñ nō demōrdētes: sus
 pcedētes vñ. be āt dīe sūt mōi mōrdīs. multotiēs enīz
 subtilis materia ē: et statī nobīs tāgētīb' sēfī acutā qđtāt
 multotiēs aut grossā ē māfīa et nob tāgētīb' patiēs mē
 bz fit caliditas: exide raritas pōzōz: et sic fit subālīano
 māfīe et dīafōzēf: et p'ea sēfīm' qđtātē multotiēs āt sic
 subtilīssīma ē qđ simul cū īductōe īman' statī dīafōzēf fit.

De uero circūrentes cōfēstīm: be uero p
 totūz lente sicce: be uero salsuginose.
 Statū āt et p totū dīuīfīt hy. tu vñ ī vīrīsqz utraqz dīe.
 be vñ circūrentes statī et p totū et cōfēstī lēte sicce. qdaz
 arbitrat' qđ lēta se. dīcūt āpīmērā quonīā āt ī pblegma
 te fit: et suppōīt cīd caliditas. nō est āt hoc uerū: s; lētas
 sicce dīcūt: ut dīcēt' et bīcā se. vñ adduxīt: āpīmērā qđ
 lēta ē: sicca vñ nō ē s; hūīda et bīcā vñ lēta et sicca: qđā
 āt ī solidīs mēbz fit. salsuginose. bec āt dīe nō ē sēfībī
 lis tact' s; pot' gūf' et ad hoc dīcūt: qđ et bīcā sēfīs tact' ē
 sicut. n. sī ī mārī balnef et salsedīe aspītas aut mōrdīcā
 tio maneat ī corpore sicut sī cīfēt a spīnīs vūlneratus:
 sic: et h̄ talis quedā aspītas fit patient et manu mēdīcī.

De autem penfigodees uidere possibiles:
 Penfiga qđā dīcūt esse īpūz qđā guttā aq: qđā āt radius
 solis: qđā āt aīaz: qđā āt āpūllas aq: et pñi qđ dīcūt pen
 figodees se. qđ sūt ī spīb' aut īn qđ īpūa gīfāt uel ascen
 dūt cū se. sēfī āt dīcūt qđ penfigodees dīcūt se. qđāqz bñt
 tanqz guttas aq ī corpore: et vñ addīdīt māīb' guttole. ter
 tū āt dīcūt qđ penfigodees dīcūt se. vrentes et ī ardore su
 puentētes. qđ vñ dīcūt se. penfigodees illas ī qđ alīes
 natio fit et lēlīo vñutū aīalīū. vñ āt dīcūt dī qđū opīone
 est hy. et vñ est bec opīo. quonīā penfigodees dīe se. bñt
 tes lenticulas: ubī et īdūxīt dīcēs: qđ uidere possībile: qđ
 possībiles s; ad mēdīcū: nō. n. ad patientes: hoc aut h̄ dīc
 cit. qđ possībiles sūt qđ possībiles vīderī: s; postqz dīcūt me
 dīco cognītōz a tactu: nūc vñ dat eīd cognītōnez a vīfu.

De vñ exrubicunde: z be āt exrocee be vñ
 līuide: be uero dīscolorate z alia talia.

Quonīā āt vīdīt hy. qđ rubīcūd' color multotiēs et s; s
 naturā īpēnīt: līuid' āt nūqz s; naturāz s; sp extra natu
 raz: pp hoc ī rubīcūdō qđ et exroceo ex pēpōem adiūxīt
 ut dīgnēt īd qđ est extra naturāz. ī līuidō aut nō ita est
 be āt sūt dīe ab accūsīb' pōpīnqīs s; bē.

Dīstēfīōes corpīs: z durīcīes artīculo
 rum: z īdē dīfīolūtus malū: z con
 fractiones artīculorum malū.

Icuī est aut nobīs qđ dīuīsa est h̄ doctīa. aliud
 qđāz. n. docz bīc hy. s; et bec naturāz īmītāno
 qđ gaudz ī mēdīs et īpēnet extrēmā vīutūpānā mēdīa lau
 dat. s; s; suppōez dīctōes p' explanem'. et dīnde ītētōz
 dīcam' et cām. mēntīōnez facit hyp. dī dīstēfīo dūro. dīf
 stēfīū eū. n. qđ ītēndīt ī ruptōz. dūrū vñ qđ n̄ est tractē
 bile et qđā dūrū et tēfīū īd esse opīant' et n̄ est uerū. p' o
 dez qđ vñutū īnfīat' et dīstēfīus est nōn mī dūrū est lapīs

uero et durus et distensus: si. n. durū hoc et tensum est
tensū hō nō durū. et hī hēm^o aut ab aris. q. nō est natura iū
sta. nō. n. plura opponit vni: s. vni vni: duro qd molle:
tensū vō reissū: qre aliū est tensū: et aliū durū et hī expō
dictōis. itendit at dicit: q. duri et distēsi articuli: aut mol
les aut reissi difficles sūt dicit: o. at sūtelliget ultra mo
deratū id qd dicit. q. at ē cā fiendi duos articulos: et dicit
m^o q. duricies et distēctio: et qm eedez cāe faciūt et duri
ciem et distēctōes: et hī dēcepti sūt. et dicebāt id distēctū
et durū: s. dubitāt qd dicentes: pp q. cāz nō hī molli et reiss
fio mentōes facit: et dicit q. potentia hī fecit. dicebāt. n. et
totū dissolutū. dissolutū at reissiois ē: postea at qm mo
deratū distēctōes: et moderatū duricie efficiūt: nisi suppo
nat hūiditas et q. sūt mollicies nō sūt aliqd malū. et pp hī
hī dimittit postea q. difficiū accētū cōsecutio ē: hī at sic
acuta magna faciūt: et hī pñs itēto. Distēctōes corpīs:
et duricies articuloz. et id dissolutū malū: et cōfractōes ar
ticuloz malū: distēctōes dicit articuloz: distēctōes arti
culoz siue reissi sūt siue distēsi. distēctio at sit: ut dictū
ē. aut a siccitate aut a frigiditate. et id dissolutū dicit: q. for
tudo illi. Et cōfractōes articuloz. qdā at libroz bñt mo
dū iacēdi: qdā cōfractōes. ga. nō plz cōfractio. mod^o enī
iacēdi circa totū corp^o vñ: sicut dictū ē i. pñsticis. et si sūt
vñtē pñt solitū iacuerit: aut i sūt iēdēs: significat aut ali
enatōz aut dolorē et mortē. si at hī cōfractōes: signifi
cat distēctōne articuloz. idūct at cōfractōes articuloz.

Oculi uiriliter percussini.

Uiriliter vñ a pñrbatōe et ira et motōe iordiatā. sicut. n.
uirilē dicit^o boīes vane loqntē: et q. facit uiriliter vana et
multoties uane ueniētes: sic igit uiriliter oculi: dicit ior
dinatū motū oculi hī at cōtigit pp dissolutōz lacertorum
oculoz: et qd dictū est alibi. instabiles et tremuli. hī at oculi
uiriliter dicit. dñgnat at aliēatōz: aut pñt aut futuraz.

Et reiectatōes et cōfractōes malū.

Quidā at acceperūt unā sermōes hoc eē cū supiori: et vñ
xerūt sic. oculoz uiriliter et reiectatōes qm at dicit. reies
ctat ocul^o buc illuc: pp hoc uiriliter tanq. mor^o iordinate: et
plures sūt ei grates: qm et cāz dicit. repussiuū dices si
gnificat. n. alienatōz aut pñt aut futurā. alii at acceperūt
reiectatōes et cōfractōes p totū corp^o: qd et uerū ē. qm at
firmitas ē vñtis nō solū uelamīa. pñt natura s. et pñ
um corp^o sicut alienū. qd dicit ē i. pñsticis cōfractōes
et eeg^o q. vñtē patiētis. hoc at hī dñgnat: et q. dicit reiecta
tōes: hoc ē qm urēte se. dñducit se d lecto ad lectū: et fñlit
et cōfractōes dicit: q. qm supuēt spasmofa dispō: aut sup
cilio scā: et qd dictū ē alibi: curuū: hoc hī cōfractōes dicit.
hoc at sit vño lacerto dissoluto. aut vño lacerto spasmato.
Explicit particula prima. Incipit secunda.

**Adaperire coangustare hec qui
dem illa uero non.**

Quoniam completa ē a nobis pma. pti.
i. q. dicit plura et mirabilia do
cumēta: i. q. dicit pti. sciam^o
anatomiacā et nālē et pñcogni
tūā. nūc at tradit nobis scōaz pti. et distēctōes et diffici
lia documēta docz. s. s. suppoēs pñt datā. dictōes expla
nem^o: et vñde itentōz dicam^o. dicit at. Adapif. hoc autē
oēs sciūt: qm āplā ē. dicit at: coangustare. hoc at plures
ignozātes itellcxere duas pñs ofonīs eē apō grecos: et
credebāt ipz dñcere coangustare et hūectare nō ē at hic: sed
coangustat dicit cōstringere. hec at ē explanatio dictionis.
Intentio at hec ē: qm o. coangustata corpōz apire: et ad

apta coangustare. hoc at os facere qm ad imoderatam aut
coangustationem: aut apertionē tendunt corpōra. Quam
at docz hic pñcularē hy. uolēs cōseq rōes dicentē. Cōtra
ria cōtrariis curāt: s. nō dñciparis et nō discedas uolens
exercere artis opa: s. disce cāz coangustantes porros. aut
rarificatē. rarificat at porri: et dico d. imanis: effūdit
aut imodrat^o sudor aut pp caliditate: aut p ppositiua mo
tōz expulsue: aut pp obilitatē vñtis: et si pp caliditates
rarificet porri: ifrigida. si hō pp obilitatē vñtis: fortis
ca: et qdā admirabile dicit: q. vñm puerit sudores: et
multoties sudorib^o emissis tradidi vñm et sudores cessā
uere: quoniam fortificauit vñtis obiles: similiter et in toto
corpe: si uena rarefiat aut aliqd mēbz: multoties aut co
angustat p cōtraria. aut ab ifridatōe: aut ab aq. albulis
i. pluuiatib^o aut fluuiatib^o: aut pp obilitatē expulsue qm
am aut multoties in supiorib^o aut pp caliditate ē: et rari
ficatio sit cōueniēter: quoniam supiora inspiciūt. q. hō circa
cutēz nudi sūt: et exide coangustatio et iēq. litas sit in corpe
et hoc id o. coangustare: hoc hō flayaf. pp hoc ides dicit:
hec gdes. illa hō nō et hec ē itentio hy. at dicit. Adapire
et coangustare: hec gdes illa hō non. Et non attendas q.
coangusta mēbz a pñas: neq. adapra coangustare.

**Humores hos qd exercere: hos at appōei
illos at exficcare: et huic qdem illi uero nō.**
Et dicit q. o. at itelligere supabundantes hūores exercet
et expellere. multoties. n. medicus gdes idiota ueniēs ad
bydropicū et uolēs eūare pblegma: eūauit co. ru. et pñ
lesit. byppocratic^o hō medic^o peccātem et supabundantem
hūores eūat. et p ex pñpōes manifestauit peccātis hūoris
finalē eūonem. uolens aut manifestare: quoniam o. hūi
da corpa eūare dicit desiccare hoc enī per diaforesis ex
pellimus: hoc est supabundantem hūorem et facientem
hūiditates p nūmāronē et saponē: et hī alia diaforesan
tes. i. euaporātes hūores siccitates facim^o. hoc at opera
mur qm circa cutēz est hūor: nō. n. pblebotōia aut purga
tōes: hūc possim^o eūat. obficantes at humores restaura
m^o p alios. multoties. n. iuuene exāte in aumastica eadē
te supabundauit pblegma: et hoc eūem^o. in sene hō si sup
abundauit pblegma: nō eūam^o hoc s. dam^o et nutrimentū
pp has. n. cāa cū et uūupat et laudat a ga. non fm ides
s. ad aliud et aliū. caulis. n. uūupat in li. de nutrimento
quoniam chachochim^o est: et generās s. s. uūupat. in simpli
cib^o at multoties laudat ipm sicut pharmanā: sic ergo et
i pharmanā sicut cib^o uūupat: sicut uero pharmanā lau
dat. et uūimur. n. ipm in multis dispōib^o: huic gdes. il
li hō nō rursus sicut epilog^o est: q. multoties alia mem
bra idigent eūone: et alia iductōe humozis. et hoc est qd
intendit per: huic quidem: illi uero non.

**Ad tenuare ipinguare corp^o: cutē: carnes.
et alia: hec qd: illa vñ lenire exaspā.**

Tenuare. n. o. pingua corpōz: aut per dietam
aut pharmanā dñdicis. n. in libro de cāis. qm
am est augmentū extra naturā: sicut i nichōacho
medico o. n. attenuare id scriptū est d purgatōe carnis.
o. at tenues hūores ipinguare: et de hūozib^o dicit. subtili
les hūores igrossa: et ministra ea q. sūt d simula et lacte.
et pingues attenuam^o: sicut i his q. sūt i pectore qm vide
mus q. grossa est materia et rursus facit. utiur his q. sūt p
ozobu. ut ipaz materiā attenuem^o: utiur spatula et isopo
corp^o at dicit totū: sic et cutēz si acuta est diminuet^o: si hō
diminuta augmentat^o. qdā at libroz bñt et neruof s. hī bñ
bñt qmāz at multoties dñc by. q. ego breailoq^o sūt. tu hō i

et alia qdāqz idigent augmēto uel diminutōe rursus
et hic epilogus quia multoties mēbra multa egēt augmēto
et alia iterū diminutōe: et iō dixit: bec qdem illa uero nō.
Induraf mollificaf bec qdem illa uero nō.
Dicat vñ cōtrariū eē iduraf et mollificaf. et iō dicit by. q
si idurent mollia mēbra. o3 at ipa mollificaf quēadmōs
tracheā arteriā: si mollificata fiat: si f3 naturā dura o3 ip
sa iduraf: quēadmōs et mīcē. hāc at natura durā fecit
recipiat spmā: sicut viōm et i bis q sūt extra quēadmōs
edificāo exaspāt murū vt recipiat calcē. iterū et hic epiglo
mus: bec qdem illa qdā nō indurare mollificare.

Suscitaf stupefacet et alia multa talia qdāqz
Multoties vñ eo ad egrotatē: et hic i pñ ē irascibilis fer
iracū: et nō solū cōtra pñios s3 cōtra extrāeos et cogno
scēs mores suos qdāqz furiosus sit: dico h3 ē et f3 cōple
pñes suā. postea vñ eo ad ip3 subito: et mīcē genū tactur
nū ingenio ip3. et qd dico. qm stupore caput ē hūic igr idu
co calida et acuta ut ip3 suscitē ad pñm statū. ali at i pñ
fuit mutis et ger: dñd subito ingenio ip3 furibūdū. et ferū.
et qd dico: h3 furit: et tūc vñ eo narcoticis: bec at p h3 tradit
dit by. dixit at: et alia quēqdā talia ut itelligas ptermiffa
in narcoticis: et suscitari a calidie et acutis.

Coessundere subducta econtra euellere cō
festim econtra distenta subducere.

Sciendū at qm ali d ē cōtraeuellere: et aliud coessundere. ecō
traeuellere. n. ē: qm f3 qdā materiā irabim. coessundere ē
qñ obliq i adiacētia mēbra dñuam materiā ubi gñ sup
pōat ciliāca dñpō: et fluxu i uētre. si igr uolum coessundere
p uirina studem pueret materiā. dictū ē. n. ab hy. uirina
noctu multa scā modicū secessū signū cōuertim at maffiaz
ad uirina: et nō apli fluit vñter. multoties at dñiles sūt
renes: et pp h3 n bēm q uirur coessundere s3 cōtraeuellere
uor: et p uominū euacuō materiā: vt dñ euacua nō flux
at i uētre s3 ubi h3 facio natura dñilitat dñp scā euōe su
bia. iō q3 by. vt medio natura recipiat gerē pp hoc dixit
Subducta ecōtraeuellere: vt itelligas ut ecōtraeuellas: et
rurū nutries: et ecōtraeuellas. h3 at dicit: pp ecōtra distē
ta subducet et qd alibi dixit: in gymnasticis tgefer statū
h3 at bec ecōtra distēta subducere. et h3 ē qd dicit.

Alium humorēz nō euntez agere euntē
autem coessundere. cōmoueri simpli
citer ut dolor dolorem soluat.

Dicit ē at a nobis si recolitis q d pñcularib egri
tudib dñeriat by. et iō fmo nō h3 cōtinuatōes: ne
q3. n. endimas egritudies docz: sicut manifestat
tractat dñcōm. s3 h3 explanem similiter dictōes: dñd
dicam itētōz by. d bñozib facit hic mētōz. scñis. n. quid
sūt bñozes. bñida q i nñis corpib dñfusa sūt. dico at san
guinē co. ru. melācholiā et pblegma. bi. n. i eo qd egle bñt
uel moderat qle et qñū rectificat ē corp nñs et sanū si qd
puerrat: aut fm dñitatē aut f3 qñitatē egritudies sūt. qd
at dico d bñ. et ipse bñoz amīc natur vñ sñguis si stabū
dauert: et efficit egritudies: unū et dictū ē i aphorismis ad
sūmū bone bñtudies fallaces supabundat at aut magis
aut min: et iterū magis aut magis aut min et min simi
liter. sicut. n. tertiana magis tertiana: aut min aut aplius
min: bec. n. oia bñozes dñcūt: eo qd dñfusa sūt i nño cor
pe. eūtes at dicit expulsa p eo qd eūt et ferūt extra corp.
Coessundere at dicit simul euare cū natura. q. d. qñ natu
ra euat et nō finaliter euat: et tu similiter euacua: et vñde
euat tu euacua: et si p sudores euat: et tu p sudores emi
te materiā: aut p fluxū sñguis: et tu iō fac: et in aliis simi

liter. Quid at dicit cōmoueri simpliciter: qdā at librozū
bñt irasci: qdā opari: qdā cōmoueri et boz trū erga me
expōem: q at dicit irasci: sic expōit: qm eodē mō q mo
uem bñez ad irā: eod at mō et materiā. h3 at manifestat
by. ad irā. n. exactam bñez: mouētes ip3 p iuriā: et bñ
talīa. o3 et i materiā iō facit ut moueam ipaz aut p pbar
macias: aut aliq talia. et iō dixit irasci. i aliis at ē hic text
et idign by. o3 igr dicit qm optio by. ē: dictio h3 nō ē ip
si vt dñcūt ē supi. q h3 dicunt cōmoueri magis ppe di
cūt. moueri at signū furere. hoc at dñcūt ē ab eo q mouēt
aiolia: et surgūt ad cōiā. ali h3 dñcūt opari simile natur
qd ē at hoc q dicit: generat at natura bñ bñozes: et tu ge
nera: et dñcūt q h3 extra naturā bñoz supabundat: et qñ
ter bēam apponere qualitatē. qd g dñtuit bypocrati
cus canō q dicit: qd nñl penes me: ecce. n. by. ite p dicit:
Dolor dolorē soluit. et adducit exēplū ut credat sic. ve
nit ad me qdā bñs hyschiadā: et facio illi cauteriū: et do
lorē efficio: et p dolorē uestionis cessat dolor hyschiaticē
passiōis. ali at uēit dolēs dētē: et accipies ferrū: aufero
dētē: et faciēs dolorē pōrē dolorē soluo. ali at uēit vomit
paulat et cōturbat ego at simul euasi materiā p uōituz
et faciēs dolorē expulsi pōrē. ite ali vēit ad me dolēs co
lon: et iduxi q sūt p castoriū et centaureā: et cū sint acuta
feci dolorē expulsi pōrē. dñdēdi at sūt g h3 dñcūt. n. n. re
cipit istāia regula by. q dicit: cōtraria cōtrariis curāt o3
enī nos scire qñ sit cura aut p se aut f3 accūs. s3 morbi q
dē p se cōtrariis curāt: sint bñata h3 p accūs. sint bñara.
enī sūt q dñcipiūt ipos: iducēs at cauteriū ad hyschiā: hic
dolor nō curauit hyschiaticā passiōes: s3 q3 fri. et bu. bu.
ledebat v3 pblematic cauteriū ē calidū et sic igr nociuū
hu. expulsi: iō q3 cessauit passiō: et sic saluat regula dñcēt
Cōtraria cōtrariis curāt. simile ē et i dētē: nō pp dolores
ferri cū q extraxi dētē expulsi dolorē: s3 q3 extraxi dētē
nociuū iō q3 cessauit dolor. similiter et i uōitu: tñ peccātē
hu. euasi. iō q3 cessat dolor et i rholica piter dñpōe: qñā
hu. ledētes et affligentē collū euasi: iō q3 dolor cessauit:
vt nō at itelligas p se curatū et p accūs ead ē. dicit bi.
a tētāo hñto medio estatio iuueni bñ carnosio aq multe in
fusio fride fuocatōz facit: ut nō itelligas q a frida cessan
te calidā dixit: et ecce f3 accūs scā ē cura. dñcūt ite p autes:
Dñsimilia si repūt sursuz erecta dñorsuz sol
uit: et fñia eadē dolor dolorē soluit ut capitis
purgatio pblebotomia qñ q3 nō est auferri.
Dicit igr q si bu. peccās sursū ferat: cōtraeuelle ipm ad i
feriorā. si h3 ad inferiorā: attrahe ad superiorā. et si hoc est:
vniuersales et pñculares euōes dñcūt: qñā o3 si vniuersa
le uis accipe euōes purga. si h3 pñculares posteriorib ca
pitis dolentib tñc frōis venā fctā scide. dñl3 est ab ipso
posteriora capitis dolentib vena q est i frōte recta incisa
pdest: et bec est expō dictōis. vt itentōz at habeam qdā
o3 paccipe: qd pñū ē h3: qd crista sit: aut scā ē nō mouet
n3 facit s3 sine. alia pñcula ē bec. qualia o3 purgari pur
gēt et cōfert et bñ ferūt: si h3 nō: cōtrariū. h3 at uult dice
re p scōm: qm bñoz quē o3 euari: si euat: natura cōfert.
si h3 aliū euat hu. pter peccātē. h3 sit malicia egritudis. si
n. tertiana ē: et pblegma euat: difficile ē. si h3 ledēs euat
cuet malū: qñā canō ē by. nō imixtos bñozes euari. pñ
ma at pñcula ē h3: q si natura dñeriat egritudinē: tu gese
et rursus si f3 rōez dñeriat unū nō pfecte iuua natura
et euā pfecte hu. nociuū. si h3 natura euans dñilitat: et
si multū euauerit: tñc adiua et sūt euōes. et h3 ē qd dñc
by. qd at ē qd dñcūt nō eūtes agēt. s3 eūtes coessundere. q. d.
peccātēz bñozē naturā imitādo euacua. q. d. si h3 euōes

expulit: nō finalit totū būōez: tu ſo totū euacua. q. d. p.
naturā: z tu opat. z h̄ bz itēio p̄is. dolor dolorē ſoluit:
Dūſimilia ſi ſpū ſurſū: erecta: dōzū ſoluit z cōtraria ea
dē vt capitis purgō: pblebotōia q̄is nō ē auferri. dicit. n.
oz cōtraeuulſiōe uni ſi nocua ē maſia z ſi ſurſū nocuerit
ad iſerioza oz attrahet. ſi ſo iſerit ad ſupioza. oz. n. maſ
gis ad ignobilitā mēbza fieri aūpaſmī: iſerioza. n. minus
nobilita ſūt. qd igit nō facim⁹ q̄is ad ſupioza cōtraeuulſi
onē ſicut i ciliata diſpōe fecim⁹ z ad h̄ dicim⁹ q̄m q̄n ma
gna cā imins: tūc ſurſū duc: z nō oz h̄ cōtinuo facere: v3
ad ſupioza ducer materā: magis. n. ledis etenīs ſupioza
nobilitoza ſūt iſeriozib⁹. et poſt q̄ docuit vniuerſales pur
gatoēs. vult z p̄ticulares tradet q̄n. n. corp⁹ h̄z ſupfluīta
tes vtiur euōe: v3 purgatoē aut pblebotōia: quando ſo
eſt ſine ſupfluītate: et dolor caput: localibus utimur
curis: ſic euapozat materia. ſi vero totum corpus euac
uare volueris uter purgatione. ſi ſo circa poſteriores
ptes capitis fuerit dolor z p̄ticulare facias euōez: tūc ve
nā q̄ ē i fronte ſide. ſicut i toto corpe q̄ ſup⁹ ſūt ad iſerius
vūdis: ſic z i pte dico. oz a poſteriorib⁹ p̄tib⁹ capitis ad an
tioza cōtraeuulſet: h̄. n. ſignificat. et dīa ead q̄n nō extat
auferri. nō extat at dicit. aut ad q̄titate būōis: aut ad q̄
titate et q̄titate: q̄m nō oz cūaſ h̄z p̄ aut min⁹ q̄ dē aut
fm q̄m z q̄le: q̄m nō oz aliū būōē loco alteri euac⁹ z būc
multū: aut quoniā nō oz extra t̄pā euare. ſi igit volueris
colerā rubeā euac⁹. hoc cōſidera a tpe: regione: etate: z ali
is huiusmodi. hoc at memorat ſicut raro dictum.

Apoſtaſies ut bubonis ſignum quide3 bla
ſtimata h̄ntin3 etiā alioz: maxie at eorum q̄
circa viſcera male conſueti uero iſti.

Dicta at ſūt h̄ multotiēs: ſ3 q2 ſp̄cita multotiēs. p̄ſte
decipio itez: ſ3 ſ3 ſuppōez. p̄mo dictōes explanem⁹ abu
ſue dictas. p̄timata dicit hy. q̄ a terra pullulāt. blaſtima
ta at dicit extremitates ramoz molles. ipe at noib⁹ vtent
blaſtimata dicit z extra eūtia z q̄ ſūt itra nō adhuc extra
appētia ſ3 exptia i nobilib⁹ mēbzo. dicit at d̄ bubōib⁹ vbi
gra: ſuppōat go h̄is ſe. nō urētes illā ephimerā: urē. n.
z iſa ē: ſicut dictū ē: ſe. be qd d̄mordētes manū ipe ſo
circūurētes: ſ3 h̄z ardētiffimā ſe. z ut dicā peſtiferā: z ita
ſupueniūt duo medici: un⁹ qd hyppocratiē: z ali⁹ idiota
z idiota iueniēs bubonē: dicit: nō h̄z malū: ephimera. n.
ē hyppocratiē ſo medic⁹ fm doctrinā igit dicēs: vtrū
vlt⁹ aut vlt⁹ alicubi beat: z hoc fecit bubonē: tūc aut ſi
gnū ē bubō cāe. cā ſo ſe. in peſtiferia at bubo ſignū ē ſe.
z materie: ſ3 hy. cōſideras multitudinē: q2 multotiēs i p
fūdo ebullit materia: z p̄mittit bubo: iō dixit. ſebzes in
bubōib⁹ oēs male p̄ter i ephimeris. i peſtilētiālib⁹. n. ſe. n̄
ſiūt poſteri⁹ bubōib⁹: ſ3 p̄mo ſit putrefactio: cōſter ſe. de
ide natura uolēs expeller: ſcalcitrat p̄a materie: z d̄riuat
ad d̄bilitoza mēbza. z ex his locis facit cognitōz. aut enis
circa aures ſiūt bubōes: z d̄mrat cerebz male ſe h̄re: aut
circa aſcellas: z oſidūt cor pati: z ea q̄ ſūt i pector: aut cir
ca iquinē: z māiſteſtat ep z uētrez patiētia: nobili⁹. n. ē ce
reb⁹ corz z cor epate z uētre. z hoc at n̄ dinam⁹ dicit. n.
hy. maxie corz q̄ circa viſcera. viſcera at uocat oīa p̄inci
palia mēbza i p̄fūditate exptia ſicut cēbz cor ep p̄ eo at
qd dicit ē: z alioz itēdit. alioz dico tūoz h̄ntiū caliduz
epa ſicut eriſpilatoz ſruētiū i p̄fūdo: h̄ at d̄ſignat ma
le cōſueti ſo iſti: ſignū. n. mēbroz patiētiū bubōes. 4

Spiritus parui ſpiſſi: magni rari.

Poſt q̄ d̄teriat hy. d̄ purgatoē būoz cōſter iten
dū d̄teriat d̄ ſpiratōe z i hoc exbib3 maximā diligentiā

quoniā at maxie vtilis ē reſpiratio iōq3 pmutatio ipſius
leſiōz multā facit: remiſcit at et i p̄noſicis d̄ ſpiratōe:
et i li. d̄ diſua et h̄: ſ3 h̄ poti⁹ dicit d̄ ſpiratōe q̄ i p̄noſi
cis: ibi d̄ eq̄li ſolū d̄teriat: hic at et d̄ eq̄li: rurſū z i lib. d̄
diſua plura d̄teriat d̄ ipa q̄ hic. ſciendū at ē q̄niā a maſia
vocat ſpiratōz ſpūz. ſpūz. n. dicit pui ſpiſſi: iōq3 nēcā
ri⁹ ē ſmo d̄ reſpiratōe. q̄niā at ſerf cerebz agēre ad op⁹
cordis. ubi p̄ ſpiratōz iducat aer ad refrigerāde calozes
naturalē p̄ expiratōz ſo emittat nā ſuola ſupfluītates.
S3 hoc oz ſci: q̄niā q̄ ſit pmutatōes pulſuū: tot ſit re
ſpiratōes pmutatōes. doc3 at ſimplices pmutatōes et cō
poſitas: doc3 at a gete ſic: q̄niā dicit ſpiſſa et rarā. Amo
tōe ſo vt q̄n dicit magnā et puā: a magnitudie at dū di
cit: magni et pui: et tradit q̄tuor mōs ſimplices: dicens
magnū et ſpiſſū rap et pui. cōpoſitos ſo magnū et ſpiſ
ſū: magnū et rap: pui et ſpiſſū pui et rap. et magna q̄
et diſa ē ſpiratō ſicut q̄n q̄lras ſola ſupabūdat: et vult
natura ſrigerat. i. calozē naturalē: facit magnā ſpiratō
nē: q̄niā at n̄ ſufficit magiū afflūt et ſpiſſitudies: ut p̄ ip
ſā cōpleat ſliquū: magna at et rara ſit: ſicut i d̄ſpiētib⁹
i bis. n. p̄ma eſt raritas. q̄niā at ſicut d̄bens ſuffocari cere
bz vñā facit magnā ſpiratōz: ſicut a ſtopoſ ſurgens: et
ſit i ipis magna et rara ſpiratō puā at et diſa ſit: q̄n ſleg
mō eſt i p̄fūdo: ſ3 cōtrario ſe h̄z hic: et i p̄brenſi: ibi. n. p̄
ma ē raritas: bec at p̄ma diſitas eſt. p̄ eo q̄ n̄ pōt natura
viſtēdi puā facit. q̄niā at puitate n̄ iducit aer: iōq3 aſſiūt
ſpiſſitudinē puā at et rara eſt ſicut bis q̄ h̄nt iſfrigidat3
p̄fūdo et moriſicant. i. calozes naturalē: d̄ q̄b et hy. d̄
ſrim ſpiratū. celerez et tardā n̄ mēozat ſpiratōz. aut q2
hic tractat cōmēozatiū eſt: aut q2 i magna et diſa ſubi
telligit celeritas: i puā et rara tarditas. i. eq̄les d̄mrat p̄ eo
q̄ dicit ext⁹ magis irozſus pui: et ecō ſo. ſ3 at ſit p̄p̄e
bilitates nāe. aliq̄n qd ſtiente: aliq̄n ſtineri. et hoc qd d̄
ſtendens: ſ3 ſo cōtrabens. bec at dicim⁹ q̄niā multoties
eſt būditas: et raſſiūt ea q̄ ſūt circa thozaces: et d̄ſerit
ultra p̄porēz iducit ſpūz et merito itez p̄ ſupfluītates
eūant membra et itez ſp̄ p̄porēz ſpirat: hoc at h̄z p̄ſe
itēto. Spūz pui ſpiſſi. magni rari. ecce a materia iocit
hoc eſt a ſpū: maſia. n. eſt iſpiratōis et ſpiratōis. et ſp̄
ee q̄ ad memoriā ſuā ſcripſit hy. q̄li et ſimplicet qd ſpiſ
et cōpoſitos i eo d̄ doc3. et ſimplices qd qn dicit: pui pui
ſpiſſi et magni rari cōpoſite aut ſicut q̄n dicit: pui ſpiſ
ſos magnos: raros. nō dixit: magnos et paruos: aut ra
ros et ſpiſſos: quia non ſunt compoſibiles.

Exterius magni irozſus pui irozſus ma
gni: exterius parui: illud quidem extendēs
hoc uero contendens condensans.

Propter hoc. n. q̄ dixit. exteri⁹ magni expulſa ſuſcitates
d̄mrat. p̄ hoc ſo dixit: exteri⁹ pui: q̄litates d̄ſignat q̄di
g3 iſfridarōe. dicit at p̄ hoc ſeq̄lez ſpiratōz. hab3 at illud
idem extendens: bec ſo acceleras i itētoē h̄z expōnem:

Dupla irozſus reſpiratio z reiteratio utre
ſpirantibus calidum: calidum frigidum:

Qd eſt i pulſib⁹ bis pulſat. bec eſt dupla irozſus ſpira
tio. ſi ſo uolueris: dic q̄niā q̄ eſt iterat⁹ pulſus. iō eſt
ead ſpiratō: ſit at p̄ d̄bilitates nature: et q̄niā iō eſt bis
pulſas diroco exponens ſeipz dicit ubi loco p̄me iſpira
tōis ſit alia: qdā at ſpirat iſerit: adiciūt dicentes: reſpi
rāt calidū: fridū. hoc at nō eſt uerū: nō. n. poſſibile fm iō
calidum et frigidum inſpirare.

Edicamentum continuatur uni oſcitati

onem prolixè inspirantes.

Hic autem vult tradere hy. curā ofciatōis cōtinuæ: q̄at q̄3. n. fit paulatim et oib⁹ cōtingit et nō idigz curā iō q̄3 dicit cōtinuaz ofciatōnū. q̄uō sūt be ofciatō ones a spiritib⁹ grossis exsistib⁹ lacertis genaz didicistis enī anothōia. qm̄ it̄sec⁹ a cānalib⁹ spirātib⁹ et gūit⁹ du eū lacertū ad genas: et ibi cōgregat⁹ spūs: et q̄ ē sonit⁹ i lacertis scapularz: h̄ ē ofciatio i mādibulio: q̄uō at̄ h̄ cur rabin⁹ p cōuictōz labiorū et nariū uenit spūs uolē exire ad bōgenū aerē: et cōstric⁹ p multiformē motōz fuer tēs calefacti et subtiliat⁹: aut nescitis ea q̄ sūt circa stricū? ubi fm̄ accēs curat⁹ ē. a terāo bito aq̄ multe ifuso talide fūeratōz faciet. sic igit⁹ i ofciatōib⁹ h̄3 accēs spū idulo sit fūit⁹. qd̄ at̄ ē q̄ dicit plīre ispirātes volēt b̄ exponēt ga lien⁹ oīcī: qm̄ mala ē dictio. plīxā ispiratōz enī opote bat dicere: nunc autem dicit prolixè inspirantes: h̄ autē3 significat inspirationem factam in multo tempore Si non bibentibus et laboriose uel prolixè breuiter anhelantes.

Rursum h̄ uolēs expōet ga. dicit. q̄ nō solū mal⁹ ē tex t⁹: s̄ obscur⁹. S̄3 sciēd⁹ q̄ i b̄ i obscuris et dubiis cōmē tatores dīnādo pcedūt. nō. n. dicit uerū: s̄3 ad p̄babile magis accedūt. nos h̄o iōtū possum⁹ h̄3 expōes tabi m⁹. qd̄. n. dicit p̄ h̄ by. nō bibētes dicit p̄breuicof: q̄uif n. as sine supuēiat i lenit⁹: et n̄ sciētes n̄ bibūt. qd̄ di ot. laboriose et plīre breuiter anhelātes sgnanticos. du p̄lax ē scriptura: qd̄. n. libzoz b̄nt: b̄nt uer abelātel qd̄ plīre abelātes: et p̄ h̄ uult p̄cognitōz vite et motus ing ref by. i p̄breuicof. n. iūēio ispiratōz magnā et rarā: et dico q̄ difficile ē: h̄ at̄ cōuēiet et dīna mīfīcordia sup uēit: et i meliori statu ē p̄breuicof: et rediēs iueni i piratū onē puā et spīfā: et dico q̄ bōa spes ē. In sgnāico uero puā e spiratio et spīfā. iō et potōes p nareu luriū ferūt: aīali p̄clitāt p suffocātōz: uico qm̄ i h̄ difficilis ē puā et spīfā ispiratio si h̄o fiat magna et rara: egrotās conuale. lat: qm̄ at̄ poster⁹ fit in sgnāia magna respiratio digōe scā didicistis et ab aliis exēplis ubi dicebam⁹: qm̄ accēs tota cruciatio diffidit in lēnteria h̄o bōa est. manifestat. n. naturā inromittente se ad digōnem: sic. n. in vna acetosa est in principio. postea uero uolcis. 6

Quoniam et laterum dolores et disten siones hypochondriorum et splenis subleua tiones et ex naribus reiectiones et aures fimo ordinem istorum plurima hec et in oculos.

Postquam dicitur hy. d spiratōe: et h̄3 eq̄litate et ineq̄litate ip̄i cōfīr itēdit b̄teriat b̄ digōe et sic accedit ad aliā doctrinā. dicit⁹ ē at̄ uobis multoti ena q̄ natura dīnāre pmutatio egritudo sit: et egritudo teriat: aut p hypostasen: aut p flux⁹ sāguis: nūc itaqz dī gōez q̄ ē hypostasen docz hy. qm̄ at̄ fauifera ē b̄teriatio p apostasen: tūc. n. pblegmō fit quē pblegmōez ab accō tib⁹ hy. dnoiat laterū dolores et distēfīōes hypocōdrio rū et splenis subleuatōe. in scā at̄ apostase hec igrimus: ut p digōez supuēiat: et i cretico die et ut a nobili mēbro ad ignobile b̄terat materia. fortasse at̄ et q̄tū est qd̄ ing rim⁹ b̄ferri materiā cūter qd̄ h̄ dicit. cō. n. cōnter fert ma teria: fortē b̄fīgnat v̄tutē: q̄ h̄o ad aliā mēbra b̄ferat ea dē et nō h̄3 rectū. b̄bile cē ondit v̄tutē. et cā exēplū sit nob sagittari⁹ g emittit sagittā cū arcu: h̄. n. si d̄xtro lateri pati ente supuēiat aīa exīis i d̄xtro oculo. bonū ē si h̄o i sinī s̄nīfīat: h̄ difficile ē. sit at̄ et i sinistrio: ē idē dicere. h̄ aut

b3 p̄na itētio. Et distēfīōes hypocōdrioz et splēis suble uatōes. Sciēdū ē q̄ hypocōdri a dicit ep: et pp h̄ pordia uū eiō splenē: qm̄ at̄ dicit pluraliter hypocōdria dīgnat splenē uētrē: et oīa mēbra q̄ iūb hypocōdria. et ex na rib⁹ reiectatōes et aures h̄3 ordinē. p̄ reiectatōes qd̄ nari um emorrozagiā significat: p aures h̄o apostalē: q̄ sit h̄3 rectū istorū plūri: hec et in oculos. qd̄ at̄ termōnē hanc cū supiore cōtinuāt: qd̄ h̄o cū iferore: illi g cū iupiore cōtinuāt: dicit: qm̄ h̄ i q̄ fūit p apostalē. et h̄3 rectū fūit apostales salubris ē egritudo. si h̄o nō h̄3 rectū nō saluti fera: et i plurib⁹ h̄a supuēiat: qm̄ et raro et h̄3 rectum apo stasis mala ē: et q̄ ē nō h̄3 ordinē saluifera: s̄3 eoz q̄ fūit cās assignat nō possum⁹. Qui h̄o cū iferori cōtinuāt: di cū: qm̄ h̄oz plūria ad oculos: v3 quoniam o3 multoties ad oculos ferimateria: et ibi fieri apostasen sicut i ignos bili mēbro. i. exīte oculo et aures: q̄uū. n. et nobilia sicut mēbra tū min⁹ nobilia sūt pulmōes: q̄ cū pulmo patitur moriē adducit. oculi h̄o aut aures patietes n̄ faciūt mor tē. rursum et in morte digniores sūt oculi a quā dā a pul mōe: si appetūt magis mori q̄ uiuere lumine priuati.

Aut ne oīa aut hic qdem dorsus superius: quia circa maxillam: uel circa oculum et aures uel circa fauces erithima: que autem sursum de orsum non secundum consequentiam.

Rursum hic ē ali⁹ sermo: s̄3 h̄ interrogatiue p̄feri s̄monē hy. et dubitādo dicit. utrū ne: s̄3 utrū et ne: idē sūt: aut di cū qm̄ fiet cōstricō: aut nō fiet: fiet aut nō: ut p̄ h̄o ciu li⁹ ē: ne at̄ magis p̄pū. qd̄ at̄ uult dicere p̄ h̄: qm̄a sicut ab iferi⁹ iursū sit apostasis: sic et q̄ d̄sup iferi⁹ et dicit qm̄a sit sicut. n. oculo patietē: ifuēit aīa circa genā aut d̄xtā aut sinistā. iūuēt. n. et i sgnāicis pblegmōe exīte i gutture apostasis ifuēit circa lat⁹ multoties et ita p̄ pleurelis sol uit sgnāia. cōfīdō at̄ q̄ iterū pblegmōe factā in sgnā tia ab accidente dixit. erithima. i. rubedinem.

Et inferius epate oīa desursum attribuē tia: ut que in testes et ibisfos.

Dicit hy. q̄ iū qd̄a pmutatōes facit: nescim⁹ b̄nt vñ fū unt. aut ordiate aut iordiate dicit. n. q̄ uenio ad aliquē3 et iuenio ip̄3 melāchōis atēs et dicentē fatua et iordinate mouentē man⁹ postea p̄ paucos dies uenio ad ip̄3 et iue nio eū sedentē et factū sapientē: et cōfīdō vñ h̄. et inue nio q̄ rurū b̄nt: rurū h̄o a terreno bu. et melācholio fū: et melācholia ex eo3 generat h̄uor: scīs ē rurū at̄ i d̄xtro crur: aut i sinistro rurū i alio supuenit tussis: et n̄ spuit: et pulmo claudīt: et subito p̄ paucos dies cessauit tussis: et igrēs iuenit: qm̄a i testiculos supuenit pblegmō et ibi stetit materia. didicistis. n. qm̄a colligantiā b̄nt pri cule pectoris ad p̄culas generatiuas: et nescio ex qua pte pulmōis puenit materia. et considera q̄ exēpla q̄ accepit hy. melācholiā et tussis i pulmōe scīs i melācholia. n. pa tiēs nescit q̄ p̄cula capitis patit. i pulmōe h̄o n̄ sentit: q̄ nīa at̄ et cerebz p̄ d̄spiciētā n̄ sentit: et pulmo p̄ ifēfibilita tes: h̄ igit⁹ n̄ p̄cognoscer siue i bono siue i malo scā ē ma teria nisi a teriatōe. sciēd⁹ est igit⁹: qm̄a ep mediū est tot⁹ corpis: at̄q. n. diaphragma dicit mediū esse: et si diafra gina et ep et fime epatis sicut adiacentia diafragmati in ferius epate dicit testes et crura superius epate thorati ca et ea que sunt circa caput. sed et in superioribus que dā sūt magis sursum. et qd̄a min⁹ sursum sicut guttur et ocl l⁹3 magis sursum est ocul⁹ min⁹ h̄o sursum sicut guttur. similiter at̄ et in his q̄ sunt inferius: hoc quidem magis inferius sūt sic crura: hic uero minus sicut testes.

Speculāda ista quo runde r qbus r pp qd
Per hoc docet hy. id qd mittit. r id qd rāpit: r modū
apostasie: r q dferē materia: v3 dferentia: p eo aut q
dicit: q: rāpiētes dsignat: p vno mittētes. r p eo q dicit
pp qd: mōs apostasie dñrat: siue p idustriā natur scā ē:
siue p maliciā egritudis. p eo at q dicit qb dsignauit d
ferētia. multotiēs. n. pncipalia iueniūt dferētia: r aut cō
tristāt h: aut āpa habuer alteri passiois: r rursum peio
ra mala fiunt. sic. n. i ags est: q mittit aliquid: q recipit
vas aliquod r per que defertur cannale.

Ene ipuz non transgille neqz uiriditas
splendens si spiritus derelinquitur.
Qñq dteriat hy. d finali crisi: cōsequē itēdit
hic dteriat d nō finali: r dicit: qñ ea q dterminā
tur: aut dteriant p teriatōz: aut p āpa: aut p vñū
qz: quādo. n. dīgō fit nō finalis: tūc r āpa multotiēs fit
fdeute egritudie. Et vñ possum scā si nō finalis crisis fa
cta ē: r dō fuerit egritudo ut fiat āpa: ex eo q pullāt arte
rie q sūt circa tpa: qz vās noiat ipe. et qd ē h. nō ip pul
sāt: ita gete r trāgile m r foriter. yiriditatē aut dicit cō
lores f3 iōes. i. qdā auctores grāmatice q vocāt iōes:
qz apb grecos qnqz sūt idiomata grāmatice. i. cōe: attū
cū: colicū: iōicū: r dōicū. nō. n. dicit viride sicut qdam
putāt: sed colores fm iōicos dicit. dicit itaqz r colores
nō fm naturā esse: r ea q sūt spūs: nō sicut docet pmanē
tia: r hoc dsignauit dicens. Si spūs derelinqt.

Allis sicca non ferina in articulos cō
firmari speret fm ordinez extensoruz
eorum que circa uentrem ut multum.

Uñ aliā doctrinā trāssert se by. r dicit: qñ est
tussis nō spūto: r nō ē eadē ferina: n3 ualē āpa
i3 pmutatio fit f3 ordinē ad fferioza p uētrē: ut i
plurib dscēdit hu. r fert ad dextra aut ad sinistra: r q po
n fert ad bñ mobilia mēbra et concava: v3 ad articulos
vt i plurib: et aut surū fert ad man: et clauda facit me
bra dicitū ē. n. claudū nō solū dñ i pedib: f3 ē i māib.

Abent autem plurima qcunqz non fi
naliter determinatur per inanitionem
reuerentur r per apostema determinatur r
ex rubicunda r natura albioris modi.

Quoniam multotiēs dissoluit hūoz: qñ dō dteriar
egritudo et fursū ferūt spūs et rubescūt ea q sūt
circa facies: hāt signū ē dēre fieri fluxus sāguis
p nares qñ ē sbilis materia: aut āpa qñ ē grossa materia
iō dicit. Et rubicūda: qñā at nō ē iuenit i oib: bñ p cogni
tōes: i ethiopib. n. nō vñ nobis facies ex rubicūda: n3 na
tura albioris mōi. galiē at dicit. qñiaz q sūt albi coloris
phlegmatici sūt: ideo de āpate dterminat in phlegmate
facto. et ideo dicit albioris modi.

Et non sanguinem fundunt fm nares: aut
modice sanguinem fundunt.

Qñ. n. finaliter nō fit terminatio p nares: modice fun
dunt sanguinem et posterius apostema.

Et si quidez flentius derelinquitur pmprius.

Quidā aut librozū bñt. Et sigdez flentiū drelinqt etq
dā sigdez n flentiū drelinqt. dñat. qo exponēs pñ. istā qz
n iuenit qo cōiūctōz dicit: et q si n flentiū drelinqt. si. n. si
at flux sāguis ip finalis: si drelinqt fuerit. qd ē h q dī
cī pmpriū. pmpriū qo dicit: aut pp cōuerliōz: aut pp fm
ibomata.

Sinis derelicta r oris desiccatio: r insuau
tatis r fastidium:

Ecce ex his oib superuenientibus: derelicta: dñat
quonias reuersio fiet.

Se. uero non acute: tales uero reditantes.

Ab hac pñcula dñat cōuersio dixit. n. Se. nō acute
ut offēderz se. esse dñiles: et ob h dclararz reditantes. si
qo essent acute et materia expelleret. i. euacuaret. iō

Relicta post crism reditantiā.

Iteū est at i ancedentib: si bñ recolitis q by. de
derianit d nō finali crisi i q supuenit āpa: et rurū
hic d āpate dteriat: i3 apostasies dñ: nō solū āpa
qd d loco ad locū dimittit si et flux sāguis p eo qd egre
diē a corpe vocat apostasies. vult itaqz dicit: q āpa mul
totiēs fit aut flux sāguis i3 hic nō finalis et flari. reuerlio
fit egritudis: et uñ ē h māifestū q dñtarz egritudo et p
dictis signis: v3 ex oris dñccatōe: ex fastidio et insuauita
te: et nūc itaqz sicut qbi grā ingrit hic et dicit. q si fuerit
phlegmō i splene et spāt crisis: aut āpa circa articulos su
puent: aut flux sāguis d narib: si subtilis fuerit matia
pmutatio matie ad ep multitudie urie emittet et sic pmuta
tio fiet splenis. similiter at et i epate si ē phlegmō: aut
i articulis fiat āpa: aut flux sāguis ex narib: aut trāsmu
tatio matie ad splenē: aut vñ multitudie. si a splene qd
pon āpa fiet i articulis: qz melācholic hu. fren r grossū
ē: r iferi dscēdēs. si qo ab epate flux sāguis pot supue
nit. si qo pmutatio fiat materie: meli ē ab epate ad sple
nē trāsmutari qz a splene ad ep: qñ ep nobili mēbra ē
qz sple: r h ē qd itēdit hy. derelicta p crisis. tūqo adde nō
finalē: si. n. finalis fierz crisis: n fieret reuersio egritudis.

Ista namque est interceptio utrorumqz.

Interceptōz qo dicit pmutatōes. interceptio. n. ppe dñā
veterib: qñ interceptiū bellicosi: i3 et hec interceptio fiet
ad aliud mēbrū blata materia interceptat ipsuz. vñroqz
uero dicit videlz splenis r epatis:

Et hypostrofe ex istis quandoque.

Nō finaliter. n. his scia aut āpatib: aut fluxu sāguis ex
narib: aut vñis: rñatio fit egritudis i3 cū finalit hñtū:

Apostasiz igitur facere eum incipientem.

Ad aliū pñonē trāssert se by. r dicit: qz medicū
natura opat gescet: r nihil mīstrat corpi cū qo opat n
pfecte: tūc oz coadiuuat. si qo oio nō opat natura: it oz
medicū ppar se ad alteratōs materie. r si p maliciā egrit
udis supueiat flux sāguis ex narib: aut āpa: tūc oz pbi
bet. qd igit si flux sāguis fiat p maliciā egritudis oz ipe
dit: ita multotiēs. n. a splene aut epate fert sāguis ad gut
tur r suffocatō fit trachee arterie: et spuit sāguis tūc oz p
hibet aut puerter materie ad nares: et cū uērit ad nare
oz cōsiōrat q si materia fuerit grossa: sbilis: si qo sub
tilis igrossare: si qo ultra mōs et qñtem sit impediret
hoc est quod dicit hy.

Iam recipere si oī fuerint conuenientes: et
ubi oz: r quantuz oportz r quando oportet.
Quasi dicat ut p dīgōz et q ad mēbz nō pncipale cele
rat materia: r q non vñtra pportionem virtutis.

Quando autem non satis cooperandum.

Nō satis coopād dñ qñ n finalis sit crisis tē oz coopari nē

Maxime quidez scās si at nō mor iceptas.

Quēadmōz. n. oz gubernatorē nauis pñuīre se pp futu
rā tēpestatē: aut i scā tēpestatē facer obstacula: similiter
et medicū oz pñuīr se si a maliciā egritudis ffluencit bñ

Quartane: emorroide: diserte.

Quoniam vitupat p h quartu dieneq3 fluxu sanguis s3
i tertiana exēplificat. in tertia. n. p vnu fuit porif
mi: z vbi fuit porifmi ibi z crisio. ergo aut i tertio
aut i gnto aut i septio aut i nono fiet crisio si fiat idustria
nature: si x o p maliciam egritudis aut in quarto fiet aut
sexto p hoc dicit by. Quartane emorroide diserte.

Intermittētes at unā altera: tūc rigescunt si
mul crisi ex quq3 f. vii. qunq3 tritophie bis
difficilis nox que est ante paroxysmum rece
dens bene ferens ut in multum.

Dicit by. Tertiane p vnu diē faciūt porifmū z p vnu
habēt rigore: z nō credas iūile esse hoc. nihil. n. frustra
dicit by. si enī cōsideraueris nūq3 audiuisse hūc pmonē:
mirabilis vñ. dicit. n. rigore simul crisi: aut faciūt i pñcu.
lanib3 porifmis tertiane: aut q fit i crisi. f. ceticū rigorem
q fit in causone qñ z sudores effūdūt quācūq3 volueris
expōez accipe. quāt dicit tertianā se. h empia z metho
dici q sūt circa agatbinū dicit. qñ certa tertiana q lōgi
ē retinet. xii. horas. si x o retinuerit. xviii. pu3 dē emurite
ua: si x o. xxi. medi3: si x o. xxvi. magn3 emurite. nos
x o h dicitm3 tertiana ad j lxi3 ostendit ad. xii. horas.
q x o ad. xxi. simplex tertianā vocat. q x o ad. xxi. im
mobilis tertiana: z ad pl3 vq3 ad. xl. multoties. n. retiet
xxvi. horas. z qñ incipit nox scōi dici defect3. fit s3 non
finalis: s3 statū fit rursus suppositum. in cōtinuis qd sup
porifm3 dē. in interpolatis porifm3: meli3. n. ē si duas ho
ras aut tres dimitat q3 s3 cōtinationē. sic. n. dicit i apbo
rismis: febres quocūq3 mō deficiāt significāt q nō pñci
tates. in bis at q habēt defectū: statū in interpolatōe incipit
natura ppare se ad aliū porifmū: exide mouet būoz: sol
ut spūs: hūit scotomia z xūgo z h vicebat by. gbusan
q3 q3 crisis fieri: z bis nox difficilis an acumē. i 2

Affles sicce breuiter icidētes z icitan
tes ut a febre circūfurentes nō fm rōez
siniculose neq3 ligue deficcate non ferino s3
spīritu. manifestum at quādo loquūt uel dis
fundunt tunc tussiant: quando uero nō.

Irrabilis ē z h sermo: fortasse at mirabilis z uer3
z dign3 mēozatōe. dicit. n. q supuenit adurēs se.
z in hac non supuenit sūis neq3 deficcatio h qre
fit: qñ pua supuenit tussis: q motu moderato moderatā
affert būiditatē ad appetitūos porros: z mitigat sūi: m
cio bene habēt dixit tussis: qñ aut magna tussis magnā
facit motione z ferinā: qñ aut nō dicit magnā tussim d
signat p eo q dicit breuiter icitātes: z p eo q dicit. Nō
ferino mō. ferinas aut tusses qdā dicit q hūit qñ pulmo
vlerat. aut qñ ascarides: aut lūbici iducitur ad stoma
chi: z coangulstōe efficiūt tussis. b3 aut sicut raro con
tactia omittāt: s3 ferinā dicit tussis in q nō emittit spūs
q fit. aut qñ grossū bu. aut qñ debilitatē vntis aut subri
litatē materie cōtrafluētis: hāc at nō dixit tussim s3 ea q
fit p ventū: ventū dico frigidū. dicit ē aut vobis z i libro
d cāis: q supuenit tussis p spūs fridū imissum z p abos
acerbos z p puluerē exaspātē tracheā arteriā hāc at dicit
tussis q fit a frido venter: z hoc palā ē a cura si cū tussue
rim3 clauso ore aut labiis. vi nō iducatur frigid3 aer ces
sat tussis. z hoc ē quod dicit. Tusses sicce. sicca aut dixit
tussis: quoniam moderata būiditas ē q mouet ex tussis: et
ipla dissoluit ad mitigationē sūis. Qñ at soluit uel dis

fundūt. vñ dēf at dicit pp yatū by. alexādrienfū. n. cō
suetudo est.

Hoc i laborosis febribus maxime fit.

Labor at duplex ē. h qdē spontane3 sicut dicit ipse: la
bores spōtanei narrāt morboes: hoc qdē ē a cē pmitiua: q
x o ē spōtane3 nō effici tussis: sicut dicit galien3: neq3. n.
vñ i opib3 artis: s3 ab eo q fit a cā pmitiua: s3 aut s3 p mī
tinā rōez efficiūt aut p se aut p accñs. q3 p se efficere n pōt
labor. n. aut tbyeme fit z imissioe fridi uēti generat aut
ē estate x o a puluere exaspatur trachea arteria.

Nihil frustra: nihil despiciendū.

Hec aut pp dicta sūa q3 intelligere aut p corp3 patientis
alu p curā z p ea q dicit ipse: qñ nihil: sicut cōdgit: sic neq3
frustra neq3 negligēt p corp3 x o qñā nihil fit casualit
i corp3: neq3 frustra. neq3 q3 dēpicer: q3 pua multoties
magna sūt signa. p curā x o qñā nō q3 fieri a casu curas
n3 q3 pñculares fieri ad cōia z unib3 alia: n3 q3 dēpicer

Que uero ex iductōe pñia i ferre: z qescere.

Dicit at by. qñs volueris vñ a pmutatōe a calido ad
frim aut cōmo ab ablutōe ad multā ablutōem: aut cōrio
aut a labore ad getē: aut cōtrario: nō q3 subita vñ pmut
tatōe s3 fm pñe ab iductōe z qescere i medio z sic iterū p
mutare: subita. n. pmutatio cōturbat naturā: nō idē ē ab
exercitatōib3 ad getē pmutare: sicut a gete ad exercitatōz
qñā a gete ad exercitatōz pmutat bēs pmutationem et
motionē purbātes naturā. i 3

**Posteriora capitif dolenti: in fronte re
cta uena incisa prodest.**

Ierū ē at vobis i ancedētib3 q d pñcularib3 mor
bis dteriat hic by. z sic b vno trāsfert se ad aliud.
Sic igit postq3 dteriat d apate z fluxu sanguin
ex narib3 dices q dbebam3 spāt z q phibet cōsequēt i bac
pie itēdit dteriat utp d cōtrauulsiōe: z dicit: q nō solū
i vniuersalib3 q3 fieri apata. xbi gfa. i toto corpe s3 z i p
ticularib3 mēbris. multoties. n. i toto corpe utiur contra
euulsiōem sicut qñ i bis q sūt i pectorē fūit materia i pe
dib3 facim3 cōtrauulsiōe: sic z i aliq mēbro. similiter. n.
z i capite. si x o anrioz i capitis doler q3. utiur multoties
vetois i occipite: z soluim3 passionē. si x o i posteriorib3
pñib3 fiat dolor. cōsidera si sūguis ē q supabūdat. z vñ
pñmo vniuersali ināitōe. i. pblebotomia: postea x o vñere
pñculari ināitōe: z icide anteriorē venā q ē i media frōte.
sed qdā dicit: q3 fete icide venā q ē i frōte. b at falsū
ē. multoties. n. z ab aliq icidim3 hāc. sicut dicitm3 i anoto
mia: due vene a faucib3: et spatulis dirigūt ad caput: q3
m vna fertur ad frōtē: et dicit hāc oportet incidere: et b
ē quod dicit quod intendit. i 4

**Abseptiones hypocondrioz ex qua
lz qualia soluunt z uiscer z pblegmo
ou qualia pñt siue ex epate ad splenē z eoria**

Icāt q dca sūt sup3 itez cōmēozat: et dicit qñā
q3 pblegmōes i spicer. f. pmutatōes materie vñ
fit a splenē ad ep aut ab ep. nē ad splenē aut ecō
uerso: qñā at ep nobili3 mēbz ē splenē. qdā aut sic expo
nūt z hāc pñculā et eā q dca ē sup3: qñā q3 cōsiderat p
mutatōes nature aut a splenē aut ab epate fca3 z dedū
ctas nō at a splenē ad ep: aut ab epate ad splenē: b at dū
fidit ē: et efficiūt morbi: s3 i utroq3 q3 i spicere: aut ad ar
ticulos dteratur materia: z efficiūt apata: aut per fluxum
sanguinis terminatur: aut per urinc multitudines. f. fca3

ptiones autem dicit acceptione membrorum.

15

Qontra euellere qddaz o3 reclinare si non ubi repit: si autem ubi oportet bis aperire ut singula repunt.

Rursus ad alium sermonem transfert se hy. et dicit sic. vñ euulsione. i. antipasti determinat et dicit qm si ad principale mēbz ferat materia: cōtra euulsione o3 vii. si vñ ad ignobile. tñc et tu puerle illuc materiaz vt si a splene dferat materia ad guttur aut ad nates: et nō sit at flux: sūguis sicut o3 tñc o3 materia illuc puerle: et aut ferro apire venā: aut curatōib: acutis: aut odorib: acutis aut aliis medicamib: nō sp at ferro sicut alii cogitant. ec. n. si i muliere p inferiora dferat materia: tñc nō possu m: s3 o3 attrahet mēbz aut apit vasa aliis pessis acutis. 16

Lata exanthimata non ualde prurigi nosa qualia simō habuit bieme q stetit iuxta ignez ex calefactōe facta sūt exāthiata.

Lia sūt pbiata et alia exāthiata. pbiata qdē sūt a pfūdo carnis egredētia et carnē corrodentia. exāthiata vñ sūt q cutē solū ledūt. n. ulconiēs aut pbiata exāthimata et exāthimata sumata noiant abusi ue. qd ē at b3 qd dicit hy. Dicitū ē at multotiēs nobis qm pbiata aut ad acutū tendūt: aut ad latitudinē et egent apiori loco. et si ad acutū tendūt. dsignāt materiā eē cas lidā et subtilē et fortitudinē vniū. si vñ apiori locum occupauerit ostēdūt tñc materiā frigidā grossā et dūbilitatē vniū sūt at b3 i exāthimata multotiēs lata: et nō sit i eis prurit: pp frim būoris. et hoc difficile ē signū. signifi cat. n. q diurnitas exigit ad cōmaturatōz. b3 at fidez babēt p bystoria: dicit. n. q qdā notus simō fuit q bēbat corp: i pfūdo sine supfluitate: verū i cute bēbat supfluitates: et b3 stetit iuxta ignē: et a caliditate ignis diffusa fuit materia. et qz frida diffusa fuit ad latitudinē: appuēt exāthimata. et dicit qm vomit: nō eū iuere. et qd ē b3. o by. tu fecisti sibi vomit: aut ipe imittēs digitos: et dicen dū q nō. qd g ē qd dicit hy. cōsidera ips. b3 tibi dicef q methodo idiget sermo. method: at b3 ē: dicit. n. o3 te ing rere i patiēte. vñ totū corp: hēat supfluitates aut supflitē sola: sigdē totū corp: tñc o3 te uti purgatōe aut pble botomia et purga p supiora: aut multotiēs p inferiora. p supiora vñ p vñ: quādo circa ozificiū vēris supabundat būor: si vñ circa itestina: tñc p inferiora. cuz vñ feceris et nō iuuerit: tñc localib: vñc curis sicut oleo spatule aut camomille aut aliq oleo calidiorē in pma purgatōne et vomitu. Si vñ bis vñs fueris et nō pderit s3 econtra rio ledes attrahēs illuc reumata. In hntib: vñ exāthimata: et nō exntib: p totū corp: chachochimus: tñc o3 te non vñ vomit: neq3 opaberis curas que fiunt in pfūdo: nō .n. pderit s3 ecōuerio ledes. pp hoc dixit hy. vomit: nō iuuerit: ut ergo curā tradcret dixit: qm o3 i bis q vtamur āpli: calefactōe. et sic attrahere būorē et b3 designauit di cēs. vomit: nō iuuerit s3 excalefactio. et p ex pponē intensiōne caliditatis et cure designauit. imoderata aut caliditate exanthimata fiunt: multa vñ caliditate et finalis terminatio materię et permutatio.

Clomiū non iuere scio sed excalefactio.

Scio apposuit: qz ex bystoria simonis b3 remiscit: cuz nō viderit ips: uel qz cōmemoratiuus ē hic textus pp b3 nō dixit determinate sed dubitanter.

17

Quicunque maturare oportz obturare forti uirtute: que uero neq3 diaforeti

cis neque emplastris pausant sed subito nigrescunt nouum fac.

Rursus de apostasi determinat hy. et dicit sic. vñ ad egōez et iuenio apā aut in manu aut in pede: et statū utor diaphoretica pharmacia calidiorē et siciorē: et si diaphoretica bonū ē. si vñ nihil opata ē diaphoretica mēstia tñc scōario opoz quēadmōz facit natura et itromitto me ad digerēdū matiā et gb: vñ nō āpli us calidis: b3 i. n. rarefaciūt poros: euapozāt calorē naturālē et nō sit digō matiē s3 pōit: volo cōdēlat supficiē et iducere calorē naturālē vt coāgustatōe cutis calidior fa c: efficiat digōez: b3 at o3 te facere cuz iueneris vñtū foz tē: qz cū vñ dūbilitas ē si b3 feceris et cōdēlat supficies: cū uendū ē ne vñ suffocet et dstruat quēadmōz modicus ignis a fumo extinguit. dicit at siue calorē naturālē vñ lucris accipe: aut aliq aliā vñtū vñtū o3 gāo calorē naturālē. vñ vñ apate inuēiamus fortē vñtū: tñc o3 poros opturat p ēplastrū. vñdē et vñtū multotiēs assūgia por cina: aut cū aliis ad b3 q digerāt et subtiliē materia. bonū at erit et si assūgia fuerit ver: b3. n. quādā vñtū malaliā tñc et subtiliatiā piter et ēplastrū. qm at b3 sit verū pā lā ē et ab ipō expimēto. videm: n. q ēperici medici qñq3 qdē farina ozdei vñtū: qñz vñ frumētū: qñtēs vñ volunt diaforetizare faria ozdei sicut dura et diaforetica et habēt purgatiuā vñtū: quotiēs vñ volūt cōmaturāt faria frumētū vñtū sicut ea q hnt ēplastrū et būiduz: multotiēs enī et cū hac salē cōmifcet et ignozāt cās q sūt ex ipō. in alio vñ patiēte iueni apā et vñtū sūt euaporatiuis: o3. n. sp bis vñ medicamib: et deinde dūenire ad alia. vñtū sūt itaq3 diaforeticis et nihil pfeci. vñtū sūt ēplastrū: n. bilomin: passio nō curat cū sit icōmaturata: cū bis autē subito et nigredo facta ē circa cutē maxie cancrena: runc ferruz sumēs fac aptōnes multas i pfūditate vt mēbra hñs spiracula: terminēt materiā. b. d. hy. apire.

Oculorū bñtiuz riadam si alter appet conuenire econtra euellendus i fauce.

Terū ē euulsioe dterminat dictuz ē. n. nobis illi. de cās. et ad huc o3 nos cōmēozare b3 i negodū: Scendū. n. est q in magno angulo oculi est for ram: hoc aut factū est ppter duas cās: aut ppter emittē dū supfluitatē a cerebro: aut q ab ipō respiret cerebruz b3 at foram carnacula qdaz coopit natura q caro aufmen tata qdē facit canthidas: deficiēs at facit fluxū: dicit aut facta ē rigas. i. flux: et educta ē būiditas p oculos et feat ipsos lippos uel male vidētes. Dicit. n. hy. qz tunc o3te vñ ex contrauulsioe in fauce. dicitū ē aut in anothoia q foramē illud quod ē in angulo cōe ē oculi palati et marū et hoc ē manifestus ab his: qz bñtes oculos vñcos spūit pūculā collyrii q inducta fuit p foramē illud ad palatū et deinde ad fauces dicit. n. opozet contra euellere materiā: et per foramē illud in fauces. Et quid ē hoc q dicit o by. inducemus materiā ad fauce: nōne si ad fauce ducit materia: et ad guttur: et exinde distillat materia ad ea q sūt in pectore et sic difficiliora sūt sinthomata. faciem: ergo duci būiditatez ad oculos. ocul: n. i cōpatōe ad tō rages ignobilis mēbz est. Quid ergo faciemus. et p cendum q o3 hoc facere si conuenit vñ euulsione. econtra euulsione ad faucē si uero non cōuenit non opoz uti econtra euulsione sed aliis.

Et ubi eruptantes uel eruptiones profunt solutio finalis.

ab emanco illa eruptio salugine. salugo. n. et humiditas
est huius et spiritus. quod autem dicitur solam humiditatem: quod huius spiritus
emissionem solam. sed huius autem in toto corpore est autem in parte autem in
rioribus et tunc per clystere huius nunc autem huius etiam spiritus: autem
in superioribus: et tunc per potum autem cibos. sic ergo student. multo
tunc. n. per potationem vas huius angustia os: quoniam ex ipso tunc
quod ab angustia spiritus dicitur ad thoracem suscitatur digestio
ad euaporationem spiritus. et huius statim eruptat. multoties huius
puerum huius ad eruptionem: distendentes semicostales la
teros. i. g. sunt inter costas.

Egressus adaperire ut nares et c.

Idit. n. by. mam multoties ledere corpora. et quoniam et
discursus sola est ledens: et quoniam et mam huius oio
et discursus: per huius et by. multum de mam dederat sic
igitur huius de ipso itedit. et quod dicit: quoniam oio egressus adaperire.
Egressus autem dicit nares meat: ut puta nares veteres va
sa vitrica. i. via que est iter renes et vesica et poros si manife
stos. huius oia egressus notat. et sicut in exterioribus sunt meat: vi
delicet in ciuitatibus: et quod huius sunt apti et duceres supfluita
te ciuitatis: et huius si fit malum et in ipso. si huius huius meat opulent
manet supfluitas: et opat putredinem et putridas egritu
dines. similitudinem et in nostro corpore est iuenire. et per huius by. exhibet di
gestionem circa nares meat: et ordinarie procedit: et a digmone
ordine fecit. et igitur cerebrum sit dignum toto corpore: iohannes a na
ribus cepit. nares. n. meat: sunt crebra: quoadmodum et epa
tis renes vesica et collum vesice: et rursus veteris itestina:
sic et eorum que sunt in thorace trachea arteria vel canales pul
monis: sic et totum corporis porum immanifesti. Quod igitur dicit by.
has egressus videlicet naturales meatus adaperire.

**Quomodo oio: et ut oio: et qualia oio: et quan
do oio: et quantum oportet.**

Et quod oio quod dicit quoniam huius quod modum oio: aut per ventrem
aut per viam que est iter renes et vesica: aut per sudores. Ut oio
dicit quoniam si dicit: oio nos vii cura et apud: aut per purgatio
nem: aut per cibos aut per alia huius. Adaperire huius huius dicit: non fer
ro idem vasa et adaperire: sed aut naturaliter aut ab arte: oio
huius cursu quod dicit et apud. Qualia. quia autem dicit ubi huius
roes fiat adaptio et purgatio mae sic et in apborismis di
cit: si quod quia oio purgare purgent: confort et huius ferunt quod
dicit: Quod oio significat quod fiat industria nature quod per digmone
fiat inanitio et non aut digmone. quod dicit: Quantus oio. ubi
inanitio non fiat minor quod oio neque plus quod oio: et dices quod
niam quantum oio exposuit.

Ut sudores. non. oio per sudores immoderatos cua
tationem fieri per eo quod non educat vultu et inutile. s. natura
lia calor et fortitudo vitalis. et ipse quod dicit exeplicauit: ubi
sudores. tu vero itellige et ventres et verisimilia in quibus est
intentio. et primus sermo huius est.

Sicut nares et alia utique omnia.

Et debemus scire quod de nariis facit mentiones: aut per cere
brum per has purgas: aut quod natura per has facit euacuationes
dico aut fluxum sanguinis. melior autem est prima causa. id est autem. i. flu
xus sanguinis non est cognita nature sed potest prima. alios autem
egressus dicit qui sunt per veteres vias et alia talia. 2 o

**In magnis malis facies si sit congrua
bonum signum.**

Dalidum huius transfert se huius. et quod dicit perfecto sciunt
quod dico: sicut. n. quod appentia est magna fatalis: per
ua huius virtuti: aut magna appentia virtuti parua
huius fatalis: sic igitur dicit et huius: quia sunt multoties egritu
dines: et be vident esse difficiles: ita quod idiota turbat ars

huius gaudet. vidit. n. medicus faciem absque sinthomate huius
tes fortes: et hac dicit faciem congruam et huius designare. Mul
oties huius dicit supuenit: et egritudines que sperant esse pue co
turbat arte. considero. n. faciem sinthomaticam aut per debili
tatem huius: aut per arefactiones. sic igitur in principio oculos co
cauos: et palam quia naturalis calor debilitat: et a desicca
tione huius oculorum aruerunt. faciem autem congruam dicit quod nunc sint
thomatica est. n. n. ea que est oio absque sinthomate recipimur:
quia et hoc multoties extra naturam est. sic igitur ab huius
re humore: et supflua humiditate inflat et conuerso facies.

**In modicis contraria significans bone de
signationi malum.**

Hoc autem dedit huius. quia in modicis malis que sunt fin
fantasias: magnis huius huius huius: facies contra bone de fi
gnationi que huius congrua diffinita designat. 2 i

**Arca magnum locum que retro ierori
icterico facio.**

Enigmatice quia in similitudine dicit huius. per eo quod sic
in commemoratione sui scribit huius dicit igitur huius: quia circa
ca magnum aut locum magnum aut theatrum magnum
aut aliquid tale. ignorabat. n. locum huius. et rursus dicit. Qui
mulier nomen viri nescies. dicit itaque. Quia icterico
existet: ictericus autem dicit: aut faciem huius ictericam scias aut totum
corpus. Salie huius huius expones dicit. Qui ex hac ptecula non
possumus huius aliquam utilitatem ictericam. n. est que facies est iste
ictericus aut per permutaciones industriam nature fecim. cole
ra ru. expulsa ad superficiem: aut per opilationes ciste fellies: aut
per pblegmonem epatis. Icterico utique dicit aut corpore aut
facie aut ipso viro icterico. cuius mulier morabatur: ipso
retro ierori circa magnum. i.

**Paratimeneo soror sic nigre colorata uel
sic: Qui cum timeneo sorore hic nigre colo
ratus.**

Quidam autem librorum huius: paratimeneo: quod dicit: cum timeneo si
quod dicit huius paratimeneo dicitur: quia soror timenei nigre
colorata fuit. si huius huius timeneo: significat quod vir babi
tans cum sorore timenei huius niger colorat. Rursum huius. dicit
nihil est manifestum huius niger colorat: id est minor: et aut in
dustria nature fuit expulso melancholico humore ad lup
ficiem: aut per naturam corporis huius huius melancholico. 2 2

**In pirintho uelut semine urina talis ga
sterminatua et humidorum et talia: quia
urine fluunt: neque. n. uetustitates multe neque
stercoris multi uiscosa ueniente mala faba
tur: n. n. magnus erat hypochondrium.**

Ut quia quod colorem fecit titulo dedit huius. videlicet epidis
mica egritudine. mentiones. n. huius facit totum ciuitatis:
non. n. unus viri aut unus mulieris sed totus ci
uitatis pirinthe: pirinthe. n. ciuitas est asie: et dicit quod in hac
pirinthe supuenere tumores gibberosos: inflationes: sub
elevationes. et considera quod gibberosa dicitur et non pbleg
mones si huius essent pblegmones oio et febris supueniret:
et nihil quod dicitur ab huius. pferet. gibberosa igitur dicit dicit
tumores inflationes que colligunt ab humida et frigida matia.
et si recolitis ea que dicitur in apborismis: quod has tumores
inflationes rugit multoties dissoluit. Rugit. n. est motus
michi cum uetustitate: et designat quia materia que contineba
tur et erat immobilis nunc mouet et ad determinationem ac
celerat: sed uetustitates multe facite dissolvere hos tumo
res: sic autem et medio ventris in uiscosis egibus dissoluit

u. 7 hos tumores. Et vrina & o velut semē veniēs pmutatōe dedit morbo. q̄ at ē vrina similis spmati: alba viscosa et grossa. by. & o pmo vrina tradit et postea tumores. et dicit q̄ in hac vrina scā ē deterioratio et pmutatio: n̄ at dico q̄mā et i aliis sic rugim et v̄tositatib⁹ n̄ sit permutatio: s̄ q̄ n̄ cōtigit fieri has deterioratiōes: s̄ q̄ sole vrine tales emisse sūt. Nō. n. magnū fuit hypocōdriū. Hoc ē n̄ fuit phlegmō et nō n̄iosa iflatio: et se. vnq̄ fuit et neq̄ rugit⁹ aut v̄tositates aut buiusmodi dissoluere passioēs s̄ poti⁹ pblebotomia aut purgatio. 2 3

Braffica septim⁹ comedit difficulter spirans exis 7 tumor circa pectinem quieuit 7 bñ spirās statim factus est.

Dicit q̄ in q̄daz supuenit tūrosa iflatio ifra pite/ mo circa pectinē: 7 neq̄ v̄tositas passioēs soluebat: neq̄ armis studiū: sed repēte mor⁹ paties brassica. i. caule comedit septia die: 7 curat⁹ ē. cū iguū brassica caliditate 7 acumine dissoluerit: viscosū hūoris pmutauerit: frigidū fregit tumorē: 7 ob h̄ fac⁹ ē bon⁹ anhelit⁹. Jte. n. h̄ tumor supuenit circa piteneō 7 coanguilabat diaphragma 7 respirabilia: 7 sic scā ē v̄tisia: nūc at tumore dissoluto bñ spirans factus est. 7 bec oia fecit brassica nō sic abus sed sicut pharmacia: sic abus vero semp vitupat⁹ tāq̄ cacochyma sicut pharmacia laudat⁹: vñ si misceat scriptū ē de brassica. h̄ ē maxime crudata suscitāt ventrem ad egōnem.

De sanguine bychoroydeos: bycor sanguinis mediocris nigreq̄ colere acutus q̄dez 7 agrestis incedentibus.

Ecce ab hac p̄cula designat q̄ cōmēoratiū ē liber. volētes. n. sic i cōmēoratiōe scribere capitula: sic scribi m⁹ i tabulis: at i alio q̄dā bñ: qm̄ volo de h̄ deteriorare volo 7 d̄ h̄ et h̄. sic igit by. de sanguine ichoroidis: volo dicē. et sic sanguis. n. duplex ē aut pur⁹ aut cū aliis mixt⁹. h̄. n. sanguis sepx 7 alii hūores. i. subtilē q̄dā subāz 7 aquosus sic 7 lac h̄z: 7 quēadmodū sepx lacis acut⁹ exis: suscitāt 7 mouet vētrē ad egōes: sic 7 sepx hūorū: s̄ circa magis 7 min⁹ h̄z sepx: 7 icor noīat ab i. vñd 7 plato volens de se ro d̄tariare: ab i. sumēs dicē. Jcor sanguinis mediocris nigreq̄ colere acutū q̄dē 7 agreste. q̄ itaq̄ vult dicere by. qm̄ sanguis. i. ichoroides sanguis mixt⁹ cum phlegmate aut cū melaclico hu. fac tiores 7 p̄urbatiōes. tiores q̄dē pp̄ ifridatiōes hu. sic. n. d̄z ē: si tior 7 pusillanitas ē. p̄urbatiōes h̄o effiē pp̄ serūmōes 7 suscitās: vixit igit by. i. timētib⁹ et tritis. si h̄o cū colera ru. misceat ischoroides sanguis effiē alienatiōes et vigiliā. si h̄o cū nigra colera fac inaniam.

Sive molestum siue bonum.

Quō at dicē: bonū qd igit ē i aia bōa aut alienatio aut tior: et dicē q̄ min⁹ malū noīe d̄z bonū noīauit. 2 4

Quibus splen p̄liuus: pedes 7 gēua calida: man⁹ at 7 nures 7 nares fride.

De splenetica dispōe h̄ deteriorat: et qd dicē: qm̄ q̄b⁹ splen p̄liu⁹. q. d. si in iferiorib⁹ p̄tib⁹ h̄z phlegmone aut et phlegmōe i supiorib⁹ p̄tib⁹ scō māho ad iferiora repaz: i h̄ dicē qm̄ i ouitē membro. i. ad iferiora fert nā cū p̄p̄is h̄ib⁹. i. cū sanguine factis. iōq̄ iferiora q̄b⁹ vt pedes calidi sūt et gēua: man⁹ h̄o et aures et nares fride p̄m⁹ h̄o bō scriptor: multa bōa iueniēs exēpia: man⁹ cū pedib⁹ et gēub⁹ ordiauit et dixit: mā⁹ calid⁹ male faciet An pp̄ hoc dixit subtilis sanguis: an pp̄ hoc

7 tumores tale hi habent.

Scōz q̄oēs adducit fmonē. i. splenetica. n. dispōe educitur multonēs sanguis subtilis p̄ nares: et ingrit⁹ itaq̄ q̄re h̄ subtilis educit: vix ip̄e splen i. subtili materia h̄z p̄blegmonē cōsistētes: aut grossum q̄dem retinet i splene. subtile h̄o remittit quod et in lapide. 2 5

In putrefactionib⁹ uidēdūz q̄dem funt ra exputrefieri vētres cōmouentur:

Quidā at hac p̄culā cū supiorib⁹ ordinat. i. qm̄ si putrefactio i splene: tūc cōtingit fieri supiora iferiora h̄o calida. salū ē h̄. et. n. mā sola etitē cōtingit h̄ fieri finchōmata. nos h̄o dicē: qm̄ ad iferiora q̄b⁹ ordiare. multonēs. n. circa vmbilicū supuenit phlegmon aut circa pectinē vt circa itestina: deñ subito supuenit ruptio et ducit sanies p̄ porros manifestos ad itestina. postea h̄ sic acutū substat ventrem: et ducit ad pus supfluitatem: et si h̄ cōtigerit signus ē: q̄niaz ruptio scā ē phlegmonis h̄. et hoc ē quod itendit hyp. 2 6

Splen durus inferiora: superiora rotundus latus grossus longus tenuis.

De v̄tisia tūorū splenis itēdū h̄ by. d̄tariare: et dicē supuenit. n. tūor: q̄nq̄z q̄b⁹ i supiorib⁹ p̄tib⁹ splenis q̄nq̄z h̄o i iferiorib⁹ et q̄nq̄z q̄b⁹ lōg⁹: q̄nq̄z at et ip̄e splē lōg⁹ ē. multonēs at q̄ se exē nāz bis q̄ se f̄z naturā ē simili luer figurat⁹ quēadmodū et i epte vt i plurib⁹ rotūd⁹ que nit tūor. aliq̄nq̄z q̄dē igit i splene lōg⁹ supuenit tūor: q̄nq̄z h̄o rotūd⁹. q̄nq̄z h̄o supabūdāt matia grossa et i p̄f̄ditatē q̄nq̄z tūorū ad iteriora p̄culas splenis p̄d̄ferit. Dic at tu: et sup⁹ lōg⁹ et iferi⁹ lōg⁹: et sup⁹ lat⁹ et iferi⁹ lat⁹: et i p̄f̄ditate gi ossus et i sup̄ficie grossus.

Adinus caput corizantibus 7 c.

Si cū coriza existit supuenit splenetica dispō soluit. Coriza h̄o et catarr⁹ ab eodē fōre p̄cedūt. i. cerebro: sed differūt loco: q̄nq̄z coriza q̄b⁹ sit i narib⁹: catarr⁹ h̄o i sinu ob⁹. Aut ḡ h̄ dicē: aut cōtingit multonēs duas aut tres p̄culas egrotare: et h̄z q̄ ē obilior patit matia mota ad cā: sic igit et narē obilis et splē: sic obilior f̄cipit mās n̄ scā coriza. si h̄o h̄ fiat moderata tñ. h̄ at dicē et ḡ. i. de iferiorib⁹ q̄nq̄z cōtingit multonēs tria mēbra egrotat v̄tē: sicā renes et m̄ficē: mota h̄o mā q̄ ē obilior f̄cipit cōturbigēes h̄o dicē: q̄ oia p̄mittit: et f̄darguit eū ibi d̄z. 27

Que circa egz pcuratio: 7 in egritudi ne interrogatio q̄ manifestat qualia recipiendum sermōes que circa egrotum circa coastates circa exteriora: q̄a calidiori 7 fir miori masculi 7 nigri pp̄ hoc exteri⁹ uene.

Dicit ē a nobis multonēs q̄ by. d̄p̄cularib⁹ d̄tariat egritudinib⁹ magis q̄ de epidia: et multa et diḡ documēta suo intellectu de egritudinib⁹ nos docuit. Cōsequē at h̄ quō se gerat medic⁹ circa egz d̄tariat. et dicē q̄lē oz ēē pcuratorē medici circa patiēte. qd at ē pcuratio: et dicē q̄ pcuratō ē v̄tē bō t̄p̄alis: q̄p̄ q̄lē i vomo aliō at ē v̄tē et aliud acq̄sitio. Usus q̄b⁹ ē bōa bitudo ex̄nū. acq̄sitio h̄o inuentio n̄ ex̄nū. vñ ex̄nū d̄tariat discipulis platonis i dialogo iconomico: Quomā d̄tariat acq̄sitio v̄tē: cōtingit. n. male acq̄sit⁹ bñ v̄tē: aut cōturbat acq̄sitio male v̄tē. multonēs. n. aliq̄s iuste acq̄sit⁹ cūas. v̄tē h̄is bñ v̄tē. multonēs. n. acq̄sit⁹ iuste v̄tē p̄p̄is laborib⁹ et bōa opatiōe: male h̄o ip̄is v̄tē d̄tariat do eas: et imitat⁹ f̄z platonē vas p̄foratū: vñ quēadmodū igit ē i extiorib⁹ ista d̄tariat: sic ē et i nobis. multonēs. n. ali

q̄s acgrit modicas rōes et n̄fert ip̄as vt ouēit et vt eē sa-
piens pp bonū modū: alīo h̄o multa vtiq̄ sciet et nesciet
vri: h̄ns neq̄s i cognitiōib⁹ neq̄s i curis. i. cognitiōib⁹ qdē
q̄n̄ vēr ad egr̄ n̄ igit agnitiōes aut p̄nostica s̄z igit co-
ordiatiōes q̄s logiatros. i. medicos f̄mōib⁹ noiat g. i. cu-
ris h̄o q̄n̄ā ē multotiēs q̄ aliq̄s h̄s multa medicāina h̄
n̄tes h̄o ignorat et modū vrēdi et q̄uitatē. ōs nos ita et
h̄n̄ acgrē rōes et h̄n̄ ip̄is vri. vt si veneris ad egr̄ et fue-
ries faciē p̄p̄i macilēta sic dēz ē i. p̄nostica illā mōstifica-
iā: i. alio h̄o iuenies faciē iflatā: n̄ dicas q̄ a multo sōno
aut odio scā ē faciēs macilēta: s̄z vnicuiq̄z dīc cāz iueniē-
tē et i. p̄ozi q̄b̄ dicas q̄ macilēta scā ē faciēs aut pp aresa-
tiōes aut dissolutiōes r̄tēte h̄ūiditatis aut pp tristitia aut
pp sollicitudinē aut pp obilitatē h̄ūitū. In h̄ntē h̄o faciē
iflatā: dīc aut pp multū sōnū aut pp oīū aut pp h̄ūidita-
tē sup̄flūā h̄ sc̄z ē. et h̄is cognitiōib⁹ n̄ loq̄ris oblate sed
negōe vtens dīc: ne tristitia tibi sup̄uenit aut vigilia aut
cura: aut utē dissolutiōe dīcēs: aut tristitia tibi sup̄uenit
aut vigilia aut sollicitudo: aut aliqd tale. ex h̄is. n. oīo i-
uenies cāz. ōs at et cōsiderat et patiētē si an̄ egritudinem
fuit audax et cōfidens: nē h̄o dūmīllus et dōrsū spectās
d̄ngt. n. aut subet aut comā aut litargiā expectari. si h̄o
rurs⁹ modest⁹ fuit et māsuer⁹ p̄ea h̄o i egritudine scūs au-
dar et temerari⁹ maxiaz discrepātiā esse aut spari. Ōs et
te z aliud cōsiderat: si qdē. n. fuerit patiēs z rōnabilis:
māifesta sibi v̄itatē z dīc: q̄ mala ē egritudo i. cōforta-
te. si h̄o ē pusillanīs z timid⁹ n̄ dicas ei v̄itatē: s̄z dīc ip̄i
q̄ n̄ ē egritudo mala: s̄z t̄leo ne tua temeritate fecerit h̄ac
malā iōq̄s ōs te cōsuari. a. s̄tātib⁹ h̄o dīc v̄itatē q̄ p̄ocu-
losa ē z custodiatis ip̄s. z rursū cōsidera q̄b̄ dīlectat⁹ cuz
erat san⁹ si aleis fac corā ip̄o aliq̄s bis ludeat: si h̄o h̄bis
grāmaticālib⁹ fac aliq̄c corā ip̄o h̄log: si h̄o rhetoriciā
rhetoriciā z sp̄eales amicos ip̄i p̄mittere iurare ad eū: ali-
os h̄o n̄. et q̄b̄ h̄ se ap̄b̄ patiētē. ōs te z alit̄ib⁹ dīcēt: cō-
placeatis ei m̄sōib⁹. z si aliq̄s amic⁹ h̄o sup̄uenerit dīc
q̄m̄ gescit z n̄ p̄mittatis ip̄s vidē. si q̄s h̄o ext̄neoz obiu-
rauerit z irogauerit te z fuerit inimic⁹ dīc q̄ b̄n̄ se h̄z: si
h̄o sp̄allis amic⁹ dīc ei v̄itatē: q̄ male se h̄z. Quidā at li-
brop̄ n̄ h̄nt ad eos q̄ sit ext̄ s̄z h̄nt: circa ext̄iora. i. aerē ip̄s
locū z h̄i. si. n. expectat sudor dīc q̄ fiet nisi fridior fiat
aer. sic. n. z g. p̄dixit i qdā q̄ sudores sup̄uenerit nisi aer
d̄ opabit nā friore scō aere n̄ scūs ē sudor. deīn. g. iducēs
ip̄s i balneū z rarefaciēs poros eduxit sudores z dissol-
uit passiōes. z h̄ h̄z p̄n̄s itētiō. Que circa egr̄ p̄curatio z
i egredie itrogatio q̄ māifestat q̄lia vt r̄cipiēdū f̄mōnes
q̄ circa egrotū circa cōstātes circa ext̄iora: q̄ i calidiori
z firmiori q̄b̄ i d̄xt̄r masculi nigri pp h̄ ext̄i vene. Didī-
cistis p̄curatōes q̄ ē ap̄b̄ patiētē p̄ p̄dcā ea h̄o q̄ ē ad egrī-
tudine ē h̄: q̄m̄ ōs te cōsiderat v̄t̄z salutifera ē egritudo
aut mortalis: z v̄t̄z appuet s̄z v̄igōis aut n̄ v̄t̄z t̄m̄iabi-
tur egritudo aut dissoluet h̄y. Interrogatio q̄ māifestat
dīc. n. p̄curatio q̄ circa egr̄ z i egritudine itrogatōes s̄z
q̄dēq̄z māifestat patiēs q̄s dīc recipiēdū s̄z salutifera ē
egritudo: si h̄o mortalis n̄ r̄cipiēdū. Quidā i calidiori z
firmiori. Qd̄ cōfute h̄y. i. ap̄b̄s deteriauit. h̄i bac p̄ticu-
la breuiter dīc: q̄ masculi qdē t̄ d̄xt̄r p̄te generāt: seie
h̄o magis i sinistris. cāz at h̄i qdā ex cōueniētiā dīcūt q̄
pp h̄ q̄ calidiora s̄t d̄xt̄r: sinistra h̄o friora: sic. n. z viri
calidiores s̄t mulieres h̄o friores. q̄re at fort⁹ calidus
ē. Nos h̄o dīcīm⁹ ad h̄ q̄ nō pp calidū d̄xt̄r colidiora q̄
d̄ dīcūt qd̄ fortiora s̄t sinistris: docet at fortiora s̄t d̄xt̄r
i. pp b̄n̄ mobile et b̄n̄ exercitabile: v̄t̄z d̄xt̄r man⁹ sic b̄n̄
exercitabilis ex̄n̄s fortior ē pede d̄xt̄r. Itē dīcūt q̄ cali-
diora s̄t d̄xt̄r: q̄ ep̄ i d̄xt̄r p̄te ē. aut dīcīm⁹ q̄n̄ā cor me⁹

diū ē eoz q̄ s̄t i thorace et d̄clinat ad sinistra vētriculū
et. Cū bis itaq̄z dicā verā cāz quā ab anarhōia venatū
sum⁹. Et sciēdū ē at q̄ d̄ucūt vene et arterie magne ad
renes q̄ purificāt sāguinē vt nutriāt mēbra. p̄usq̄ h̄o i
ducāt ad renes v̄t̄r ram⁹ ex ip̄is m̄itāt ad sinistra testicu-
lū et ad sinistra sinū: q̄ n̄ p̄uz h̄z sāguizē. a renib⁹ h̄o pu-
rificato sāguie: m̄itāt alī ram⁹ ad d̄xt̄r testiculū et sinū
q̄ p̄uz fert sāguines et calidū pur⁹. n. sāguis calidior ē n̄
puro: pp h̄ masculi i d̄xt̄ris ḡnant: seie i sinistris. n̄ solū
at cōplexiōes cellulaz m̄ricis ē attribuer cāz s̄z sp̄marī vi-
rili calido ext̄ri et mares ḡnti. cū h̄i at et sup̄iorē morū
ōs expectare. icōueniēs. n. ē h̄utē plasmaniā cāri m̄fī-
cē et cōplexiōes sp̄maris: et creatiōes h̄op̄ n̄ dīcēt cām s̄z
neq̄s mas neq̄s seia sine ip̄o fit: v̄t̄z b̄n̄ dīxit d̄ illo qd̄ vo-
luit i sperit: et iā oīa scā s̄t. h̄es igit cāz p̄ q̄s mares qd̄ in
d̄xt̄ris: seie h̄o i sinistris. et b̄ fidē h̄es ab actore: eteniz
oues et cap̄ gemella s̄t generātia aīalia. et si gūide sue-
rint: eas iueniem⁹ i d̄xt̄ris qd̄ mares: i sinistris h̄o seias
sic et p̄mēides dīcēt: In d̄xt̄ris qd̄ pueri i sinistris h̄o pu-
elle nisi s̄z rap̄: et i sinistris generāt mares sic et seie et
i d̄xt̄r seie sic et mares. v̄t̄z breuiloq⁹ hy. magis addidit
h̄: Quia i calidiori et firmiori. Quidā at dīcūt q̄ i calidi-
ori et i firmiori: q̄re ex q̄ i calidiori loco s̄t d̄xt̄r firmio-
ra s̄t. ga. h̄o n̄ ita dīcēt s̄z q̄ i calidiori q̄ i firmiori. p̄tes
n. d̄xt̄re s̄t calide et firme s̄t et fortes et nigri capilli. p̄
p̄t h̄ d̄xt̄r: h̄ at s̄z acc̄ns fit: q̄n̄ā n̄ sp̄ pueri cū nigris ca-
pillis generāt inflatas habentes venas.

Magis commiscetur coestatur.

Quia magis qdā ad nigros capillos et ext̄i venas cōstru-
unt qdā h̄o ad iferiora: q̄m̄ magis cōmīscet et magis co-
estatur ēbryō i d̄xt̄ris: aliū at ē cōmixtiō: aliū coestātia. cō-
mixto qd̄. n. est cōiūctiō et cōplexiō q̄litarū. coestātia h̄o
modrata cōgelatio sp̄maris: et ne q̄s dīcat q̄ cōgelatō a
fritate sit: dicim⁹. n. ad h̄ q̄ pp hoc n̄ dīxit cōgelatio sed
coestatur: q̄n̄ā cōgelatio a fritate sit cōsistentia h̄o a cali-
ditate v̄t̄z d̄siccatio sit et pp d̄siccatiōes subā mae.

Acutius mouere quiescit z tardius qui cre-
scit z peramplius crescit.

Quidā at n̄ itelligēs f̄mōnē f̄mouer lu gescit: et dīxer
Acutius mouet solū. g. h̄o dīc q̄ ōs ē lu gescit: et signifi-
cat cessauit. qd̄ at vult dīcēt: sic. n. ē i sc̄ba epidīmia dīc
q̄ phlegmō scūs ē et geuit dolor. i. cessauit: q̄n̄ā p̄muta-
tatio scā ē et eruptio epidīmiatis. sic igit et h̄ qd̄ dīc ces-
sauit: qd̄ at vult dīcēt d̄siccū et suabūdātiā mulieris et
maris: et dīc q̄n̄q̄z mulier cit⁹ crescit pp h̄ūiditatē babi-
li⁹ se h̄ns ad augmētū trū d̄fisionū et sup̄abūdātiā s̄z ci-
to gescit q̄ ē mutatio vel d̄fect⁹ i multo t̄pe mouet q̄ est
ei sup̄abūdātia. sic ait. n. et li⁹ nā būana dēz ē: q̄ seia
qd̄ i q̄ta die s̄omat mascul⁹ h̄o i q̄dragesima. p̄t at seia
nono mēse qd̄ ē ei d̄fectō: mascul⁹ h̄o. x. mēse qd̄ ē ei su-
p̄abūdātia. sic at et p̄ p̄tū seia qd̄ cit⁹ crescit: mascul⁹ h̄o
tardi⁹ et p̄p̄li⁹ t̄ps. seia. n. cōit crescit vsq̄z ad octauū d̄ci-
mū anū: mascul⁹ h̄o vsq̄z ad. xxv. et p̄ p̄p̄li⁹ t̄ps: q̄ firma-
tū ē. q. d. q̄ firmū et forte et calidū ēbryus generatū ē:
pp hoc tardius crescit sicut nō babēs multā h̄ūiditatem
pp per amplius t̄ps. p̄pter copiam calidi.

Et ampli⁹ t̄ps q̄a firmatus est z magis cole-
ricum z magis sanguineus est hoc z pp hoc
calidior est locus animalium.

Nemo cogitet q̄ colericū dīc h̄ns d̄siccātia multaz et
accēsiōes et caliditatē imoderatā: s̄z colericū dīc calidi⁹
qd̄ n̄ t̄ male cōplexionatū: et h̄ d̄siccū p̄ eo qd̄ addidit:
Et magis sāguineū. Sāguineū. n. d̄f aut qd̄ h̄z multum

sanguine sic ep: aut qd h3 purp sanguine sicut cor aut qd h3 simplici sanguine tunc oia aialia sanguinea dicuntur simplici ter: sic at z sine sanguine dicitur vesica: sic. n. hñs sanguine hñt sanguineu dicit meby qd h3 purp sanguine et calidū qd est dicit ps. vii et addidit qñia hñt aial bº calidº aliis aialibº ex in hñs qd et sanguis nñc anathoica cās: qd pp hº calidida se dextra: qz purp sanguine recipit dextra: sinistra hñc nō pu rñ sanguine recipit. z in bis cōpleta est scda pticula.

Explicat scda pticula incipit tertia.

I cunis raritas: ventris densitas: si cutis pcellio carniuz incrementum: si ventris stupor: osium pfusio vasculoz imundicia cerebri desiccatio vel dissipatio: pp quod z caluities organoz cōtrictio.

Onq dicitur by. scda pticula in q multa z mirabilia documēta nos docuit. cñt iten dit dectare etiā pticulā. z trāssert se ad aliā doctrinā p quā docemur qd qdā ipse a nā scā oz medicū pficere. qdā hñc nō oino scā oz

facere medicū. qdā hñc industria nāe scā nō oz cōstringere i mo iunare. S3 h3 posita pñez pº dictioes explanemus: cñt dicamº itēdoes. Raritate at nñc cutis apertioes poroz: porz at nñc epicuz f3 multitudinē exñtiū: s3 porz cōpe cōtinuo exñte. Inqñt at vtz bi porz egrediētibº supfluitatibº violētia scī sūt aut an supfluitates: z vtz pº exñtuz resideat rursus porz: aut subleuati maneāt. z dñc ga. qd manēt sic z pº egressū supfluitatū icipiēt fidē a capillis. Nñc at nñc hñc ē nobis fmo. vtz nñc sciat qd raritates cuti dñc aptioes porz. Sciēdū at ē ex opposito qd vocat dñsitate cuti cōstrictioes porz: carniū incrementū: ppuz at carniū timidū corpº. vētris stuporē dñc dñsitate alfant: ue qd ē i vētre. cōfusiōes oīuz nñc malā bñdine z dñsitate qd ē totº corpis quēadmodū cū ciuitas tota iordina ta ē. z nñc cōfusiōes s3 i mudū dñc sanguine: aut pp cās vē trī scās: imūdū at pp ipsoes nñc bñ scās. f. vasīs purificā tibº nñc bñ se hñtibº z nñc dñsitate supfluitates. cerebri dñsiti patioes dñc: nñc vñas dñsitiōes cerebri. hñc. n. ipsoibile ē fieri viuo exñte aial: s3 dñsitiōes dñc cerebri diminutio nē z dñsitiōes. Caluities at ē idigētia capilloz. f. casul capilloz qd ē i anñioz pte bregmat. bregma at duo ossa sūt qd drilarrā circūscripta an futurā coronalē: pº futurā z modice egōes. i hyeme hñc ecouerso. si hñc industria nāe fiat bonū ē. si hñc p maliciā egritudis oz phibere. si hñc cōstrictio fiat poroz: nñc dignatº ē by. dñc: qd ferūt multi secessus z vrine s3 hñc dimisit: sic manifestū ex pcedētibº dñc at: qñ incrementū sit carniū. i dñsitate. n. cōcludit ina lº calor: nñc euaporat fortitudo vitalis: z pp hñc augmētā nñs corpº: z exñt i cremētū sit carniū. Et trāssert se ad ali a3 rōes z dñc: cū dñsitas sit vētrī: exñt nñc dñgerūt cibi:

crudº bu. ouci ad ep z pp hñc epate nñc dñc alcatō sñ guis. exñt ipurº sanguis p vasa dñducit et nutrit mēbra: et hñc nñc nutrica arefiūt nñc ordiate mouēt: dñc male opant aiales hñc vñtes vitales et nñles. pp hñc dñc: oīuz cōfusiō. Sciēdū at ē qd nñc rñsitiō oīuz s3 dignioz. vñs at vere bñt et ipse at nutrit et in sicū sit et ad itioza thñt et residi. recedit aut ab anñiozibº pñtibº frōtis et ob hñc pp dñsitiōes nñc et calui sūt bi. Sciēdū ē. n. qd capilli gnāta supfluo et sumoso vapore suāt at ab hñditate cerebri: et qz ad anñioza dñcū ē pp dñsitiōes supfluit iōq calui sūt. p eo qd nñc hñc lacertos hñcctantes cerebri qz patiūt et nñc sñ lū caluities sit s3 dñsitatez significat sñsibiliū organoz f. oculoz nariū et auditi: et dñsignat hñc p eo qd nñc mini strat hñc aialis ab ipso cerebri. hñc bñ pñs itentio. Si cuti cōfessio carniū incrementū si vētrī stupor oīuz cōfusiō vas culoz et imundicia cerebri dissipatio caluities organoz cōtrictio. Quēadmodū in veste dicimº ipam cōtrictam sic et ipse dñc: qd terunt sensibilia. i. ledunt nec ampliº agūt cum cerebri nñc emittat virtutem.

Expuratio cursibus luctationibus re pausationibus multis deambulationi bus z citans bis elixa massa plurimumque panis modicus.

Aliā curā medicinalē trāssert se by. et vult de purgōe carniū dñerare: et remissit exceptioz. et noli adhibere fātasias tuā platōic. plato at tñc qd platōica ps nñc ē medicinalis artis. by. hñc sic pñc ipº tra dit: et de purgōe carniū itēdit dñerare. aliud at ē purga tio et aliud ē eūo. purgatio qd. n. ē diminutio carniū cūa tio hñc ē expurgō supfluitatū. volo at a supfluitatibº vo bis icipe. dñc ē i apbis. Qñ i sūmo bñe bñdine sñlla ces: pp hñc by. iucniēs nām vñra terios tñ dñt et carnes augmētari. vult at purgōe supabūdatie facere: et dñc qd oz exercitia aut luctationes aut cursū ipis statuē. Sciēdū ē at qd vñcniqz cōueniēs exercitiū oz cōstrue vñc sñt sñtudinē habuerit aliqz rñmagis sibi cōstruere. sñc habuit cōsuetudinē studei: studei sibi pñce. si hñc lucta ri iube luctari. vñc gº by. cōmēozare repaulatiōes. si nñc erōtū vel gynnasii: purgat carnes r pausatio ecouerso augmētare oz: aut citiº qd repausatio multiplici dñc: n. repausatio dñc qd pº gymnasiū sic dñc gescit subio nñc laboriozū facit aut repausatiōes pñc i vñc dñc: si oz ex ercitari i alia hñc gescere: pº ea hñc exercitari: aut r pausati onē dñc pº gymnasiū gescit et nñc appētē facit quēadme dū pº balneū nñc stari dñc: qñ iordinatū facit corpº et nñc ipedit ad dñgerēdā caliditatē balnei. si igit mñstrat uerimº abū idigēstº et crudº ouci ad ep sic et hñc pº gymnasiū nñc oz stari nutrire vt nñc fiat idigēstibilis cibº: s3 dñc qd oz repausare et deambulationibº multº vñ. dñc ē at nobis i regimēto acutoz: qd qñ volumº nutrire corpº modice et tarda vñmur motōe. hñc at qz expurgare volumº carnes iō dñc multis deambulationibº et citatº oz vñ: vt nñc exñt multa dñsitiō fiat. et hñc qd ab exñtiōibº hñc ē a gynnasii is. Et at et a cibis hñc facer. i bis at dñc: massā mellisam oz mñstrat: qñ elixa massa hñc viscosū et bñdū: iōq ad didit: pñs modicº. pñs. n. iōtū pñs nutrit: si hñc modicº cñc nñc nutrit. qdā at ouinis scribūt. qñ ouinis carniº oz vñ: be igit generatiue supfluitatū sit: et rōc qd cibº ē opº at nñc cibº porcinas at carnes sic nutrituas bis at nñc dñc. s3 qz dñc purgatiōe itēdit: dñc qd oz habet signū sic dñc.

Expuratio signuz lapsus ex subleuatiōe Quasi. d. vsqquo purgare et stare: qd nñc vñra mode

ratum expurgationis difficilia faciam^{us} sinit^{us} data: et nita
mur sursum nutrire: et sic penelopes telā texet^{ur} uidetur.
iōq3 eoz signa doc3 dicēs. intū oz expurgare qñsq3 ui
deris q3 sint ab ibrib^{us} et nō sicut a poris sūdū sudores
et tūc cesset gymnasia: qñ at et nutrire multoties unū
itantiū oz uti nutrimento qñsq3 fiat fortis natū alis calō
et sanguis et ita firmet^{ur} bōi qñsq3 uideris bonū colorē in
facie factū pp fortitudinē. n. naturalis caloris: aut p sup
abundantiā sanguis ut p maliciā egritudinis facius est.

Eadem horam diei seruare.

Hec pñcula vñ eē nō manifesta. qd aut dicit: q3 vñū
quēq3 diē in hora i qua oz exercitari oz cōsiderare si fa
cta ē innouatio diminute sunt carnes.

De subito nanq3 labitur subeūdo labores
similiter: nīm totum corrui.

Quidā aut libroz hñt labi: qdā purgabi^t. sigdem enī
hñt: labitur: signū est q3 de subito labit: et attrahit ad la
psum si uero purgabitur significat q3 rursus et subito
ducitur ad lapsum a virtute purgatiua.

Quādo autem corrui offerre porci
nas assas: quando uero replentur
signum eis color floridus fit.

Item q3 cū corrui et ultra q3 oz expurgat tūc oz
iterū nutrit et vñ carnib^{us} porcis sic nutritur.

In gymnasiis signum sudor fluēs
degustationē defert quasi ex ibrib^{us}.

Cū oportebat sup^{er} ordiari vbi dicit: Expurgati
onis signū aut lapsus ex subleuatōe: aut qñ p^{er}
subleuatōes et tūc carnū fit lapsus: aut qñā
lapsus curat ex subleuatōe. i. ex nutrimento et timore
carnium. et hoc est quod dicit.

Mulier quā pri^{us} curauit i crāone splē
natura magnus: febris caufonidis
et rubicūda decima die factus est sudor cir
ca superiorem partem: in. xiiii. uero factus
est sudor minus.

Item aut nobis q3 de pñcularib^{us} deteriat hic
by. vñ postq3 dieriauit p^{er} purgōne carnū cōter
trāstert se ad aliā doctrinā et mētōes facit mul
tis egrotatis. et hic fmo ē ualde obscur^{us}: sicut dicit ga.
q3 neq3 vñne neq3 egōnus hic mētōne facit: et neq3 sa
lūfera aut mortalis fuit egritudo: siue digesta aut idi
gesta: et aut dieritara aut idiololuta: et neq3 loci mētōes
facit ubi iacebat mulier neq3 egritudis mulieris: sed ita
simpliciter mulieris remisit: pp hoc dicit ga. q3 ab hac
pñcula nullā bre possūm^{us} utilitatē. Utrum qñtercūq3
possum^{us} explanem^{us} dicitur: dicit itaq3 q3 mulier q3 pñto
trahit in cranone hñt spleneticas dispōes et ex rubicū
da facta ē i corpe: et se. vñ ipsi supuenit. pmo aut dicit
q3 ipas. pmo uidit i cranone: veniēs i cranōe by. aut qñi
ani p^{er} dclinatōes egritudinis itez fdiit: et p^{er} qdē hoc ē ante
reuerfionē vidit mulierē: p^{er} reuerfionē xō nō āpli^{us} vidit
q3 bñ at mulieri pñcta egritudo supueit: et dignū ē i
grete qñ dicit i splere vñte se. fieri: sigdē splen a me
lācholico hu. fit: bñ ē a fri. et sic. et qño potuit ē urēl se.
Et dicit q3 nō ē icōueniēs et spleneticā dispōes eē et i
alio locutiā materiā cōterri q3 putrefcā supueit urens
se. aut quoniam hoc dicit: q3 natura splen magnus est.
pñtāz vero causam cōnūgit fieri vñte se. q3 aut mali
dosa fuit hñtūmōi egritudo declarauit by. dicendo: q3
decima die factus est sudor circa supiores partes. quar

tadecima xō die fact^{us} est min^{us}: nō. n. decia dies cretica p
ē vt dicam^{us} q3 i cretica die fact^{us} ē sudor neq3 idustria na
ture fact^{us} est: q3 nō solū in supiorib^{us} pñtib^{us} factus ē sed in
toto corpe. rursus dēbat sudor i. xiiii. mult^{us} fieri p eo q3
cretica ē hñ dies. ecōuerso xō modic^{us} fact^{us} est. et bñ pñs
itentio. Mulier quā p^{er} curauit i cranōe splē natura ma
gn^{us}. Didicist^{is} p^{er} duas cās melior ē vna q3 dicit qñ an^{te} re
uerfionē egritudinis et meli^{us} est ex quo nō dicit: quā p^{er} vi
di: s3 quā p^{er} curauit. sed ubi^{us} ē fmo: q3 quō curauit eā
q3 recidiua facta ē: et dicim^{us} q3 nō est icōueniēs reliqas
materie remanere et facere recidiua: aut bñ dicit: aut qñā
curata fuit mulier: aut peccauit aut circa dicta: et ide re
cidiua scā est. Febris caufonidis ex rubicūda. Ex rubi
cūda facta est: aut pp multā caliditate aut q3 supabūda
uit sanguine^{us} hu. et in hoc et febrē cōsistere.

Spiritus. Item huc adueniēs Sa. dicit q3 et hac
pñcula vñlitate nō hñm^{us}. spñ. n. solū dixit. et nō aut ma
gnū aut rap^{us} vt dicam^{us} q3 pp desipiētiā aut magnū aut
ipñlū q3 pp caliditate et fe. vñte: neq3 pul^{us} et vñtem
vt dicam^{us} propter dolorem aut paruum rap^{us}: et dicit
eam^{us} pp infrigidationē inati caloris et mortificationē bñ
factū est. Sa. itaq3 intēdit itez exponet et dicit q3 spñ in
determiante antiq dicit magnā et celerē et spñā spiratio
nē. pot^{us} aut et hic hñc dicit spiritus. Cū. n. sup^{er} dixit: q3
fe. scā ē causā et ex rubicūda: et multa fuit caliditas cō
uēit opōrtū. et spiratōē magnā fieri et celerē et dēfā. q

Minus a capite corrizantibus et brā
cosis superfebrientibus: ut scio er
go rediterationes.

Lū min^{us}: aut ad supiora cōstruēdū ē aut ad iferi
ora. et quō ad iferi^{us} cōstruat^{ur} iā dictū ē q3 sudōes
min^{us} facti sūt in. xiiii. die. quō aut cū iferiori cō
struēdū est: dicat^{ur}: Trāstert. n. se. hip. ad aliū mirabilē f
monē: et de corriza fac mētōne. Dictū ē at nobis mul
toties qd est corriza: et qd catarus: q3 vñraq3 qdē ab aq
sa et subtili hñiditate supueniat: et ab vno fonte dñuat
reuma. i. a cerebro: s3 si hñiditas ducat ad nares: corri
za dñ. si xō ad fauces et gutt^{us} tūc dñ catarr^{us} si xō ad brā
chia et tracheā arteriā: fit brācus: vñ et brācosi bi^{us} dicit
tur. bi^{us} aut hñiditas aut a fritate: aut a caliditate fit: a ca
liditate qdē cibo corrupto: a fritate xō cibo idigō: et qd
ē i vētre scā diaria et a caliditate et a fritate bñ est i cere
bro corriza et catarr^{us}. bi^{us}. n. passiōes sūt diaria cerebri.
s3 pp qd dicit: a capite corrizantib^{us}: ingrim^{us} qd ē hoc: fit
et extra caput corriza. aut dicim^{us} q3 ē cñō ex necessitate
dixit: sic et lac albi. quēadmodū et Sa. dicit. Spōdiles
q3 sūt iuxta spinā nō q3 i alio loco sūt spōdiles: s3 q3 ex
necessitate dixit: sic et mel rubēū dicim^{us} aut bñ gñt illi
ge aut qñā supuenit corriza et bi^{us} passiōes Aut a cā pri
mitiua aut ab añcedēte. Al pñitiua qdē cā fit corriza:
cū aer frigidior fit sic i byeme: aut cū calidior sic i esta
te. Al añcedēte xō cā fit sic qñ multoties ipm cerebri
p se patit calidā aut fridā dñscrasia. Q3 nos aut scire q3
brāch^{us} fit multoties et absq3 cerebro pp vētre adiacētē
et ozificiū vētris vicinū: et mūtēs fridas auras ad bran
chia. Quidā aut extēdētes fmonē dñt: q3 i corriza et ca
tarro cū hñ frigidis añcedētib^{us} vaporib^{us}. hñt dicit Sa.
nō iuenit i expimēto. qd ē hñ qd dñt hñ hip. Corriza scā ē
et i corriza se. scā dissoluit passiōne: quēadmodū se. su
puētes dissoluit spasmū et repletionē scāz. sic et corriza
soluit se. nō supueniētē a calida dñscrasia s3 qd ē a frida.
vñ pp bñ supfebrientib^{us} dixit: qñ i corriza febricitat^{ur}. Si. n
diceret corriza a calida dñscrasia scāz: non adderet sup

possionē. in illis. n. nō post corizā supuenit febris s3
an corizā. multoties. n. 7 ipsa febris est q̄ fac corizas.
Min^a capite corizantib⁷ 7 brachiosis supuenientibus
dictū est aut q̄ corize 7 bi⁷ passioes a cerebro fiūt. Les
rebp. n. paties aut debilitat 7 retiet mās: 7 generat apo
plexiā epilepsiā aut forte est: et si modrate ē forte ad ad
iacentia mēbra expulit materiā et fac corizā et catarz
et brachū et bi⁷: aut adrēota et ad rēota ē q̄ncp ad pul
monē: et fac pūfiz: aut circa pect⁷: et fac diūsiā. Ut scio
rediterationes. Ecce tu min^a ad iserioza cōstruim⁷ ad hāc p
ticulā ipse cōstruit et off⁷: q̄ corizantib⁷ et brachiosis sup⁷
febriētib⁷ min^a rediterationes sunt egriūdinū: materia ex
purgata p corizā. si hō lu min^a cū supiorib⁷ cōstruatur:
oz hō lu. nō negatiuū addere. vt sit bi⁷ cōstructio: Al capi
te corizantib⁷ et brachiosis supfebriētib⁷: vt scio nō fiūt
ergo rediterationes.

None expotrescens irreditans: sic
enim 7 maturatio 7 crisis similis 7
apostasis est.

Portet nos scire qm̄ duplex ē digō. hō gde imi
o pta: alia hō mixta. et imixta gde ē aut i ventre
aut i epate. mixta hō qm̄ multotiens supuenit
apā: et pmutat eadē materiā ad epima album et lene et
min^a fctēs. pp h. n. et cōmixta dī bi⁷ digō: qz natura nō
solū q̄ sit fm naturā digerebat: s3 ea q̄ sit extra nās. sic
igit et alibi dī cōmixta digō qm̄ expellit aliqd simile ē
pimati sine apate. sic igit et bi⁷ coriza volēs dicer⁷ q̄ ma
turiatio scā ē: et maturata expellebat hūiditas: dixit pe
pāsis q̄ maturatiōē. talis. n. educebat hūiditas et na
rib⁷ tāqz epima ab apate. apostasen aut dīc expulsiōē
et euacuatiōē humidi et alteratiōē passionis.

Eis qdez q spumascunt inflatur uenter ut
dānagore: qbusdā uero 7 in hoc tumor: ar
cheseleo autez sic.

Hoc at volēs exponere Sauin⁷ sic expōit: q̄ i illo
tpe i q̄ coeūt iuuenes et nō dīc i tpe i q̄ p luxuriā coeūt:
sed i tpe i q̄ potētes sunt coire p luxuriā hō ē in augmasti
ca etate: p̄urbatio cōdē multa lupuenit et inouatō. et al
teratio nāc. et q̄ h sit vcz dclarat et vocis. s. rauiditas et
ipe gde hōgies i illa etate si coeūt viro: et recipiant virile
spma: matrix sic icōsueta p̄urbat et inflat a spmate: et
coāgustat āteri⁷ gde vesicā poster⁷ hō itestia: et sic retē
tio sit vrine et sceffus. et hō gde si vt oīdāt inouatiōē
nature fieri i augmastica etate. vñ aut fiat bi⁷ inouatio:
dicam⁷ q̄ naturalis calor supabūdat: tōqz apoplexie
et epilepsie dissoluūt et i hac etate. supabūdas. n. natu
ralis calor dissoluit spūs et expellit ipos p supioza et fac
eructatiōes. et p iscrioza aut cū hūiditate et sonitu facit
rugitū: aut sine hūiditate et fac vētositatē. et pp h dixit
q̄ son⁷ ipi supuenit i tpe luxurie. et hō gde dīc Sauinus.
Sa. hō h exponēs cōcordat cū ruffo h bñ expōnēte. dīc
. n. ruffus: qm̄ nō qz sonū itelligere: s3 magi ab hypocō
driis tumor. Supponit. n. egritudo i melācolico hu. scō
et vtz iste melācolic⁷ hu. retinet. et dicēdū q̄ vter itas
qz paties nō digerit: et nō digerēs generat vētositates
pp h inflatiuā noiat passiōē. Lū. n. melācolic⁷ hu. fit qd
peccet iōqz dixit q̄ timor sit. Al melācolico gde hu. disse
rētes passiōes fiūt: aut. n. oēs timent hoīes: et canes et
oīa vniuersalit: et vocant oīa timētes: aut canes et vo
cant canū timidi: aut multoties ānietas et tristitia ipso
fiūt. et exin dīc si tior et ānietas h3 melācolici egritudi
nē. Sic itaqz expōit et Ruffus: et cōcordat cū eo Sal.
q̄ at expō bi⁷ sit melior expōne Sauini palā ē ex dictis

hip. si. n. xitātē diceret Sauin⁷ oportebat et hip. vniuer
salē tradere hmonē i oib⁷: qd nō fac i his imo p̄icularē
Ut dānagore archeseleo at sic. Archeseleo at dīc et
h tumor supuenit. Dictū est at vob multoties q̄ tūoz i
erpeto et i erespilato dī. si at dicam⁷ tūoz erpiodes dī
et i solo tūore. s. i inflato tūore supueniente a ventositate
et hūido. archeseleo gdez fac⁷ est h tūoz: aut h designat
huic hō: aut qm̄ gzoīoz spūs generatus est archeseleo
et h nō dissolu. bat sed manens putrescebat: iōqz dixit:
huic hō quasi malū odorem hūit et ferebat.

Ventosum concausale alatis etenim
sunt alati.

Uidā at ventosuz cū supiorib⁷ cōstruit dicens
tes qd archeseleo sic n fuit vētosa passio. Qui
dā aut cū iseriori ordināt dicentes sic: qd ven
tosū cōcausale alatis fit. Sciendū est at qd gda libro
hnt: fursureū: gda alatis: gda hō pūficio. sigdes. n. hnt
fursureū significat qd ex retentiōe spūs et putrefactiōe
materie sumi acrores ducūt ad caput et faciūt fursures
si at hnt febricitātib⁷ significat qd spūs efficiūt febrē: nō
qz et i libro q est d ventoso bip. h dīc: s3 qz indignū est
sue intentiōi ātribui re: nō. n. oēs febres a spiritib⁷ gene
rant. Quid. n. faciem⁷ hō q cōstāt i būdio aut i sol
dis: iōqz mīdem⁷ p bip. dicentes: qd nō dixit spūs cās
ē febriliū s3 cōcausale q cū. n. hūida putrefiūt: nō est icō
ueniens spūs cōcāle fieri gñatiōis febriliū. sic aut et i sol
lidis patientib⁷ cōcāles fiūt spūs febriliū. si hō hnt alatis:
significat q̄ten⁷ pp hnt dispōnez corpis sit ventosuz. ala
ta. n. dispō est: qm̄ extra tēdentes s3 masculi scapula: sit
i auib⁷. extratendentes at sit: cū pect⁷ angust⁷ et nō p̄fun
dus est. qm̄ aut agust⁷ cōtinet at et duo magna et p̄na
palia mēbra. s. pulmonē et cor: exin coāgustatio sit. et in
coāgustatiōe ferūt h duo mēbra ad luicez cor et pulmo
et pp h si educat hūiditas ad thoracica: recipit pulmo
ipsa sic facile paties. multoties at nō fert hūiditas h3
spūs solus exin distendit pulmo p̄legmonē hnt. cum
. n. patie pulmo et agustat cor: scias qd vin: inuit natu
ralis calor: exin nec digōnes: bñ fiūt: et pp h ex idigōne
i plus vētositates generat et he distēdit cās molitōel
et ipm̄ pulmonē. iōqz dixit hip. vētosuz cōcāle alatis sit
nō q̄ pulmōi faciāt pūfiz sed p̄sunt ad pūfiam generādā
coāgustatiōē maiore faciētes: qm̄ pūfīt vētositates ad
pūfiam: palā q cōtinuo idigerēs habiliores sūt ad pū
fiz deducti vētolitātib⁷ ex idigōne ad pulmonem.

Rigidus ualde uenarū eruptiuum
7 rufficulofum ut nix crystallus 7 cō
uersiuus.

Uonā moderatū frigidū n ē nociuū neqz eru
ptiuū iōqz dixit: frigidū vade. et p exemplū vi
stedit frigidū. nihil. n. frigidū niue aut crystallo
ē. Quō at dīc qd frigidū venarū ē eruptiuū: si cū calidi
tas sit efficiēs corrosiōe et eruptiōes vasoz: et ad hō
cūm⁷ qd si igrām⁷ q fiūt ex fritate: iueniem⁷ qd fritas eru
ptionē vasoz efficit. qd. n. fac fritas et quō: cōdēlat. n.
poros: cōgregat materiā ingroīat exin dura et male di
stēsiua effiē mēbra: et ob h eruptio supuenit. et ipe gde
d venis solū fac mētōes pp imūdū et fridū sāguis. ut
hō itellige et arteriaz et alioz mēbroz: iōqz et ruffico lu
pucniūt: aut qz a fritate cōdēfata trachea arteria: aut qz
difficuli distēfibilis scā ē a fritate: et pp h ruffis gñat.

At furea 7 gangrene concausale 7 durities
fiunt.

Dic hip. qd ex h humore generat tuniores differēti

agustatiōe pblegmō supuenit. hīs ex nēitate retētō scā
ē vrinaz et cōgōnū. nūc āt i hī fmoē nihil boz pdcōz fcs
ē. et qd hī fcs p3 ex dēis iuis: q2 dīc hy. qd vrine et semē
ipīs nī fcs retēta. In gram^o qd ē hī qd dīc qd iacabat pe
des et crura sic aliena. et videam^o vix palytis fuit: et dīc
m^o qd nī: qnā vniuersalit mouebāt mēbra: pot^o hō pnci
pius palytis. h. n. i mōre lapides icidebat aut ligna iōq3
vixit: ex mōrano labore: et dū icideret hūit neruos dūli
ores qd onūā lūbīs. hī āt nerui dūcūt ad femora: et pp hī
vixit qd femora valde pariebāt. pp qd hō tibiemin^o pa
riebāt et dīcīm^o pp illō qd remōtiores sūt hī: qd hō dīc: mi
nimū: dēm^o itelligē qd nō oio s3 min^o. vñ i femorib^o val
de vixit: pp hī vixit: qd ppinq sūt spōdūlib^o lūboz. ex mōra
no dīc. qd dclaret opatiōes ipāz qd i eo qd icidebat lapi
des aut ligna pass^o ē: illō hō qd vixit: circa gepirāz: ad
mēoria ill^o vixit. tibiā āt dīc: aut i eo qd ad vñā tibiā ma
gl^o dūuata ē mā: ad alcaz hō min^o: aut qnā vna tibiā dū
bilior fuit et magl^o fcepit mās vrine et semē nī fcs ita sūt. ipe
āt vixit: nī fcs ita sūt. s3 palā qd educēbat siue volūtariē si
ue nī volūtariē educēbat. nī dīc: volūtariū aut nī volūtari
ūz. cū dico semē s3 volūtariā dico et tūc. i. p. n. p. lactos
sp sit. vasa hō semaria lacertos. volūtariū āt dico semē
qd cū occupabili fcs ita sūt. nī volūtariū hō qd ē sūt ipā. et
qd hī fcs vixit mēstū ē i gomozā: i gomozā. n. semē nī vo
lūtariū educit. similis āt lactū nī dissolutū sūt neq3 patii. i3

Que uelut alate nature costaz pp uirtu
tem occasiōis.

Dictū ē āt vobis i pcedētib^o qd ē alata dīspō qn dī
xit: qd vctōsū cōcausale alati. occasiōes āt dīc a q
pcedit aliq cā. sic igit et occasiōes noiat ipāz effi
ciētē alata dīspōez: sic calorē nālē et tūc: vitale ip3 cor.
hī qd inat^o calor dūbilior ē et min^o calid^o: et ob hī fcs itate ef
fic cōagustatiōez thozacis: aut hī dicas qd occasiōes dīc
ep. multotiēs. n. cū patit ep: et nī effiē alatiōez sāguis: ex
in nī nutiū mēbra: cōcidit thozax et supuenit alata dī
pō. qdā āt hī dīcūt: qd possibile ē occasiōes dīcēt et cere
bz. cerebz. n. nī mouēt thozacē neq3 vñ mēbra nēitātē
calorē: neq3 cōferētē se ad vitālē et tūc: s3 patiētē supue
nit hī alata dīspō. hī itaq3 tria pncipia efficiētia patio
nē hāc. costaz āt dīc qn supior ossa seprē costaz fcs ita
et dīcūta ad hūc efficiūt thozacē sic dēz ē i anathōia. i4

In catarris male consuevis si expurga
tio fuerit uel nō fuerit malum.

Dictū ē āt vobis: qd catarr^o ē qn būidū reuma de
scendit ad fauces vel gūf: multotiēs. n. h. reūa
acutū et corrosiū ē: et effiē catarrū male cōsuetū
multotiēs hō dūuāt ad pulmōnē: et q2 acutū ē reuma et
patū ad agēdū: pulmo hō būidū et bābile ad patiendū:
et pp hī facile generat ibi pblegmō: et erup^o. i. apr^o emat
vle^o: qd vle^o i pulmōe pūsis ppe noiat. dīc āt hy. Diffici
le ē hī reuma qūis expurget a pulmōe et malū si nī pur
get ē: q2 manēs faciens corrosiōez dūcit i pulmō. qre āt
et si expurget malū ē: et dīcīm^o qd hī reuma subtile ē et in
expurgōe cōfluit et magl^o pturbat nām. et vt expurget hī
reuma: vehemētiōi et violētiōi idigem^o tūssī: et māre
stū ē hī qd ea qd sūt a pulmōe p tūssīz sursūz dūcūt: et ob hī
cōsidera qd i vehemētiōi tūssī pturbat cerebz et pturba
tū mouet: et motū multū reuma ad pulmōez et itez pū
sis generat: pp hoc dīxit hy. Sic catarrus male cōluer^o

Dictū ē āt vobis: qd catarr^o ē qn būidū reuma de
scendit ad fauces vel gūf: multotiēs. n. h. reūa
acutū et corrosiū ē: et effiē catarrū male cōsuetū
multotiēs hō dūuāt ad pulmōnē: et q2 acutū ē reuma et
patū ad agēdū: pulmo hō būidū et bābile ad patiendū:
et pp hī facile generat ibi pblegmō: et erup^o. i. apr^o emat
vle^o: qd vle^o i pulmōe pūsis ppe noiat. dīc āt hy. Diffici
le ē hī reuma qūis expurget a pulmōe et malū si nī pur
get ē: q2 manēs faciens corrosiōez dūcit i pulmō. qre āt
et si expurget malū ē: et dīcīm^o qd hī reuma subtile ē et in
expurgōe cōfluit et magl^o pturbat nām. et vt expurget hī
reuma: vehemētiōi et violētiōi idigem^o tūssī: et māre
stū ē hī qd ea qd sūt a pulmōe p tūssīz sursūz dūcūt: et ob hī
cōsidera qd i vehemētiōi tūssī pturbat cerebz et pturba
tū mouet: et motū multū reuma ad pulmōez et itez pū
sis generat: pp hoc dīxit hy. Sic catarrus male cōluer^o

Dictū ē āt vobis: qd catarr^o ē qn būidū reuma de
scendit ad fauces vel gūf: multotiēs. n. h. reūa
acutū et corrosiū ē: et effiē catarrū male cōsuetū
multotiēs hō dūuāt ad pulmōnē: et q2 acutū ē reuma et
patū ad agēdū: pulmo hō būidū et bābile ad patiendū:
et pp hī facile generat ibi pblegmō: et erup^o. i. apr^o emat
vle^o: qd vle^o i pulmōe pūsis ppe noiat. dīc āt hy. Diffici
le ē hī reuma qūis expurget a pulmōe et malū si nī pur
get ē: q2 manēs faciens corrosiōez dūcit i pulmō. qre āt
et si expurget malū ē: et dīcīm^o qd hī reuma subtile ē et in
expurgōe cōfluit et magl^o pturbat nām. et vt expurget hī
reuma: vehemētiōi et violētiōi idigem^o tūssī: et māre
stū ē hī qd ea qd sūt a pulmōe p tūssīz sursūz dūcūt: et ob hī
cōsidera qd i vehemētiōi tūssī pturbat cerebz et pturba
tū mouet: et motū multū reuma ad pulmōez et itez pū
sis generat: pp hoc dīxit hy. Sic catarrus male cōluer^o

ab ofios. i. a lūbis et p dorsum ad caput et i
uiris magis retro qd ante frigescent: exterio
ra magis qd interiora corporis ut cubitorum fe
moz et i cutē rariore manifestat pil^o: ab hī
āt aliis rigescunt recte ab ulceribus incipit
ex occasiōibus.

Ermo ille dīc^o est et i aphīs pncipula. v. et hī dīcēt
itez pp iducēdos. h3 āt et qdāz additiōez nī vñ
in aphīs quā pcedente fmoie iuestigabim^o siue
bñ appositā est siue nī. Quid āt itendit hī by. dīcīm^o qd de
rigorib^o facit mētiōez et dīcīt: qd rigor hī supuenit maxie
mulierib^o et a posteriōrib^o pūtib^o icipit. S3 i gram^o nos p^o
qdā dīcīt: tres qd s3 sexu: duas s3 mēbra: itel s3 pōez
mēbroz. Et s3 sexu qd ē dīcīt: sic qn dīcīm^o qd mulieres
friozes sūt viris. s3 mēbra sic qn dīcīm^o qd mēbroz qdāz
carnosiora et qdāz neruoliora: et carnosiora qd calidiora
sūt: neruosa hō friora. fm hō pōez sic qn dīcīm^o qd anō
ra corporis calidiora sūt: q2 cor ep ibi sūt. posteriōra hō fri
diōa. bis itaq3 pncipit dīcīt by. qd cū sint ex eisdē apib^o
valis friores sūt mulierib^o viri. bñ aut dīxit recte ex pūtib^o
valis: qnā nī ē icōueniēs i viri qd multa esse fritates in
mulierib^o hō fritatē minore: et pp hī viros cē friores. ve
rū cāis efficiētib^o ex pūtib^o pūtib^o: mulieres magl^o patiūt^o
gorē i choat āt ipīs rigor a lūbis: aut q2 i posteriōrib^o p
rib^o sūt lūbi et fridi sūt: aut pp illō qd adiacet matrix et mū
tit dīscrasia frida lūbis: matrix. n. s3 subām vt neruosa
frida ē. neruosa āt ē ex eo qd dīcīt et dīstēdīt s3 hō sūt
cauitates calida est pp gñandēz: et ipā matrix mīritā qdā
cornua ad lūbos: et pp hī a lūbis icipit mulierib^o rigō pp
illō qd adiacet matrix lūbis p mediaz nuebas cōpantur
multotiēs cerebz mīci nō pp hī qd recipit neruos a ce
rebro s3 pp vicinitates. opatiētiū. n. mēbroz hī qd p vi
cinitates: hī hō p cognatiōez patijf: s3 qnā dīcīm^o qd an
riores ptes calid sūt: posteriōres hō fride: vñ hī fcs vixit a
dīcīm^o qd ex eo qd anriores ptes pilose sūt p multa calidi
tates: posteriōres hō absq3 pilis pp fritates: pp hī anō
res ptes calide sūt et carnosiores et facile passibiles: bñ.
n. ob hī vñ puidētiēs et fuātes ipās: posteriōra hō sic
nī pncipatia visus duriora friora dēstiora et nī facile pati
sibilia sūt. et h3 pñs itentio. Rigores qd i choat mulie
rib^o magl^o qd ab ofios et p dorsū ad caput et et viris re
tro magl^o qd an. Lu magis ad mulieres qd magis supue
nit ipīs rigores a lūbis qd viri: aut q2 i choat rigores et
ab aliis mēbris: magis hō a lūbis pp pdcās cāo maxie
pp mīcē. Frigescent extiora magis qd interiora corporis vt
cubitoz femoz et et cutēz rariore manifestat pil^o. Hoc
tāq3 cōclūto ē pdcōz: qd pp hī frigescent pp nā superi
aut hī dicas. aut q2 frigescent dīxit: vt ondat tibi qd nī dīe
cticate rigor dūeriat: s3 hō qd ē p fritates. exteriora hō dī
teriora dīcīt sic i cubito. an hō et retro sicut i adiutorio
et femore. cubiti. n. exteriora calida sūt tāq3 pilosa: itio
ra hō sine pilis tāq3 frida. itiora hō cubiti dīcīt: adu
torii hō posteriōra sūt fridiora et nō pilosa: anriora hō
calida quēadmodū et i femore. Ab his āt aliis rigescit
recte ab vlcerib^o icipit ex occasiōib^o. Ecce iste fmo gēt
appositū. et qd dīcīt i hī. multotiēs āt ex anriōrib^o pū
tib^o generat pncipiūz rigoris: vñ est et cā malū. et qd ē hī: et
dīcīm^o qd vle^o est ibi et multūdo materie: et pp hī in inci
pit rigor. Quidāz aut libroz habent ex occasiōib^o: qdāz
ex valis: qdāz ex dīcīs. sigdem hñt ex occasiōib^o: dīcīm^o
qd exinde incipit rigor. i. ex occasiōibus. i. vbi est cā et

principium malū. si autē h3 ex vasis: dicimus qd exinde sci
pit rigor. s. ex vasis hñtibus multas materiam si h3
ex tris. qd3 dicunt: ut si in sinistis est ulcus et dñris
icboat rigor. male autē isti exponunt. Quia. n. et in ante
rioribus pñb sit vlc: m ex posteriorib incipit rigor 7 fa
cit senium sapientibus 7 expñs. multoties aut pp breui
tatem ipia latet nos rigoris pñcipiū vnde fiat. i 6

Quipitellū ex generatōe 7 occasiōe 7 plu
rimis roibus s3 modica cognitus col
ligitur: 7 addiscitur paria 7 iparia sicut ex
iparib paritas fit una: sic utiq3 erat via dor
sū 7 recte habentū expñmētum 7 non recte.

Intendit at hy. in hoc documēto docet nos quō
o3 medicū venietes ad egrū interrogare ipm. 7 q
o3 ipm igrere 7 vñ accipe pñcognitōes. 7 ad h3 q
more doctrine pcedat. pñeri sermonē suū a diuissōe: et
q2 diuissio dignior ē diuissōe 7 demōstratōe. diuissio
at recipit ea q sūt a diuissōe. 7 ex his assumēs conueniē
tē sibi efficit diuissōes: vt ex aīali 7 piāta sumit aīali: ex
rōali 7 irrōali rōnale. 7 ex mortali 7 imortali mortale: et
diuissio boiem. demōstratio at p2 diuissōes ē. si interro
gas. n. pp qd bō ē aīal: q2 subā aīata sensibilis. similiter
7 pp qd rōale: 7 pp qd mortale. dignior igitur ē diuissio
diuissōe 7 demōstratōe. Quid at dicit hy. qm o3 vñ di
uissōe ex his q sūt fm naturā 7 extra naturā. Ea h3 que
sūt fm natu. a sūt sicut etas cōplexio habit: q vocat ipe
ex generatōe. quoniā at tria ex ipa etate sūt nobis ex ge
neratōe. hoc rurū subdividam. letatē i puerilē iuueni
lē paraugmasticā 7 senilē. Egritudines aut rñ eedē sint
s3 i differēte natura 7 etate: differēte cura idigēt. Cōple
xiones at aut simplices sūt aut cōposite 7 eqles. Eqles q
dē ē habit: eqli cōposite vñcuiq3 cōueniēs habit: h3 aut
vñsul poris aut rar: aut macilentus aut bene carnosus. 7
hec ē diuissio eoz q sūt h3 naturā. Que h3 sūt extra nās
aut egritudines sūt aut cōe aut sintbōata. 7 h3 diuissio
dicta ē multoties. h3 at oia o3 igrere 7 pcedet a gñalib
ad singularia: q2 singularia sūt q cognoscuntur 7 curant
tur: 7 rurū a pñcularib venari vñuersalia: unde dixit
hy. Colliguntur 7 addiscuntur. i. āpliat. bec at dicit oia o3
igrere: qm ducit nos ad cognitiūā doctrinā: iō 7 bñ vi
cēs rectificat artē: 7 q nō bñ dicit redarguit. Quid ē at
hoc q dicit: Paria 7 iparia: 7 dicim q ipe dicit q o3 cō
siderare: si iminētes egritudines ipares sūt sicut calidus
7 frigidus: 7 efficere ipas eqles. i. bñ ipatas 7 cōmēlura
tas. occasiōes at dicit oēs cās egritudinū: 7 sintbōata q
sūt extra naturā: quoniā cās occasiōes sūt egritudinū:
egritudines h3 sintbōatū: sintbōata h3 lesiōes actōes: 7 h3
non sicut sintbōmata sed sicut cause destruunt virtutes
7 hoc est quod intendit. i 7

Anguis fluxus ex narib a subuicide

nigris a rubicundis a subuicidibus.

Ic sermo cōtinu ē supiori. quoniā at b patienti
b2 determinat lupi dicit multoties: Quibusdā
egrotantib fluxus sanguis supuenit. S3 si ni. co. sit
fluxus sanguis: bi nigri sūt. si at colere venenose: virides si
unt. si h3 ab utraq3 virides 7 nigri tāq: 7 si sanguis solū
o3 fieri fluxus: rubicundi fiunt. si h3 sanguinis cū venenoso
bñore rubicundi virides. quoniā at fluxus sanguis pp sub
tilitatē et acūmē materie supuenit: aut pp multitudines
in acuta qdē materia cōuenit auxilio mitigare: i multitu
dine h3 pblebotomare. 7 rurū qdē i acuta balneare in

multa nō balneare pp fluxū: 7 rurū in multa qdē mate
ria nō cibū aut subtile dietā ordiare. i subtile qdē ingros
sare o3 mīstrare cibū vt triā aut simlā aut farrū aut ali
qd tale. Si h3 multa ē effusio sanguis ex narib o3 con
stringere aut galla aut stipitria. i. allumigimeni. 7 libz qd
hñt gallā solū. quoniā at hebāt albū igrebam q erat cu
ra alba 7 alumi bñs. et iueniēm stipitria. i. alumen gū
menā. et iō apposuiū aut itaq3 ad curā of albū. aut sic
qdā dicit et male: vt expectem a tēratōez lāguis ad al
bū. male at dicit. si. n. ē melācholicus hñ. qui cūatur et
corpus melācholicū supuenit mozo pñuiss pmutatio
fiat ad album colorem. i 8

Breuiā subducta impinguare aliis au
tem minus impingatio. sicco uero o3
albo stipitria galla.

Icit q o3 fluxus sanguis ex narib parū dā si vi
deris: aut q corp egeat aut q throbū sunt. et o3
bosēari: quēadmodū in vlcere: nō prius enī
vltus curam: nisi q m ipos sūt thrubos et expurga
uerim. Sapiū h3 hoc exponēs non dicit. Breuiā imo
breue icertum: quoniā si dextre ptes hñt emoragias et
volueris ipam listere: et cōtraeulsiōe utere: et icide ve
nā q est i sinistro brachio. si h3 sinistra h3 passiones: eaz
q est i dñris icide venā: 7 bñ gdes dicit qm i fluxu san
guis. q h3 dicit hy. non bene intendit. i 9

Am spumascit 7 icipiūt spumascere
aut rauescūt sanguinē fundūt minus.

Icit at q qm icipiūt spumascere. i. coire in iuue
nili etate: qm et raucitas supuenit: raucitas at est
vox grauis et rauca: grauis qdē est caliditate:
rauca h3 ab hūiditate. Caliditas. n. dilatat vasa et fac
voce3 grauez. vñ et mulierib acuta est vox pp frigidus
et cōagustās poros: tūc igit dicit emoragias iuuenes:
quoniā hūiditas i pueris gdes i augmentū diuoluit. i
iuuenibus uero cū non sit augmentū congregatur hūi
ditas: et p fluxum sanguinis expurgatur. 20

In processionibus sunt qui sonant mi
nus ut archiselaus.

Quod fuit dictū supi dicit h3 q i eadez subā. bñ
enī notauit pñcessionem. supuenit at ipis gñatio
venositas: et ab expurgōne ipaz sonat. aut
vltas extremis: vt iterū supponatur hypocondriaca
passio: et timor a melācholico humore fit. 21

Iuero facti friculē: bi at cum proce
dunt iñant ventrem ut damnagoras.

Uidā aut librozū hñt rigorosū. et nō bñ. nō enī
cōmixtioni icertigano supuenit. qdā at hñt fricu
lentū: et hoc est accipiendus. qdam autem male
odorabile id ē eū malum odore3 afficiendo ab expurga
tione ventositatum. 22

Pmutatōes cōseruabiles modicum
nutrimētū illaboriosū insiniculosum.

Icit ē at eruditis i fgmento acutorū: ea q sūt p
mutatōis. et qd3 deā sūt ibi: bñ fpetit. Et vt h3
fmo pateat euidenter apponenda est una dictio
f. repente: vt ita dicat. Subite mutatōes cōseruabiles.
dicit. n. nō o3 subito pmutare neq3 in arte neq3 in dieta
neq3 in hñ q sūt extra. i arte gdes vt si ipe lucrari cōsue
uerit: nō ad ociū ipm pmutet. in dieta h3 si consuetudi
nez bñ multa comedet aut multa bibet: aut modica co

modere et bibere: aut multū balneari aut modice. n. pmut
tes ipm spēte ad multū: s. paulatī iducēdo ipm sic multoti
ens dicitū ē. et sic os cōsuat pētias mutatiōes. nihilomi
n. et i bis q sūt extra similit oz facit vt i aer. si. n. p pte
fiat frior aut calidior: os et hūc cōseruat: s. dubitabit ali
q: qmā ea q sūt ab arte et a dicta i nobis sūt et possum
ipa cōsuat. q vo sūt ab aer n sūt i nobis: qmō s. possum
cōsuat: et dicim: ad s. aliq doctrinā: q si aer calidior fi
at: ducas ipos ad loca nemerosa aq s hūia et arbores et
ūbrā: et uniuersalit vbi sūt loca frida. si vo frior factu
erit: picipis ipm hūare i domo calida: et n fcipe fridū ae
rē. h at q opouit dicit vca sūt. expōam: q dicitōes. mo
dicū nutrimētū illaboriosū iusticulosū. Quidā at dicit
q h exēpla sūt repētie mutatiōis dicētes q ipse dicit: q
nō os a multo nutrimēto ad modicū pmutat: n. ab ocio
ad laborē aut a labore ad ociū. et h expō nō pl. s. ga. s. dicit
q by. tradit affecētia et cōia: et facit duas expōnes. et an
cedēs qdē assumit modicū nutrimētū: cōis illaboriosū
et iusticulosū. Et pma qdē expō ē s. Qm modicus nutri
mentū illaboriosū facit: vt intelligas vētrē. i multo. n. nu
trimēto laborat vēter ad digerēdū: i modico nō laborat
sa expō ē bec: modicū nutrimētū iusticulosū ē op. i mo
dico. n. nutrimēto magis nō sit digō et nō nutrit corpus
et pp hoc nō sit litis: nō bñ at dicit oportebat. n. i modico
co nutrimēto magis supuēt sūt pp siccitatē: n at hoc in
tēdit by. s. dicit: q volēs mutatiōes facit h tria igre: vt
et modico nutrimēto vta ille: vt et laboriosus fiat maxie
i exercitio: s. volueris pmutat: et vt iusticulosus sit. si. n.
habuerit h tria facile ad qūqz volueri pmutabit ipm. 23

Quod ne extenuatum deponit cutem: de
inde vo distendit nutrimētū contraria

Quidā cōmētator dicit extenuatū: maciē corpo
ris supuētē in cōione sūguis tāq i phlebotōia
iuuentū et aliorū hūorū similit sicut i purgōne vi
dem: q maciētū sit corp. ga. vo nō recipit hāc expōem
s. dicit q extenuatū dicit purgōne carniū siue p inaniti
cne c q s hūoris fiat siue p aliā cāz aut māifestā aut nō
māifestā. Et n māifestā qdē sit qñ iteri a cōsūptiua cali
ditate expurgat cōnes et extenuat et liqñt a caliditate tē
dēte i pūdū. h at cā nō māifestā ē idioris: fortassis at et
artitilis: si qdē fuerit qdā idioris: p māifestā vo et
ab exteriorib sicut qñ tristitia aut sollicitudine aut vigi
lia: extenuatio sit carniū. sit at et p multitudinē sangui
nis iuualis expurgō carniū et macies. et sup hoc dicit ga. q qñ
iui romā iuueni mulierē quādā cui retēta erat mēstrua et
subtilis scā ē. et dicit q alii medici picipiebant nutrire pp
maciē. Ego at dicit ga. cognoscebā q retēta erat mēstrua
et ob hoc suffocabat naturalis calor: et nō nutriebat mē
bra et phlebotomādo ipsā cessauit passio. Et phlebotōia
n. nutrimētū supuēt carniū: cū nō āpit suffocaret calor
naturalis a sūguie. et i hoc ualde expō fuit ga. S. fortis
se aliq dicit q: i illa muliere iutilis fuit sūguis: et pp s
nō nutriebat mēbra: iōqz dicit ga. q multotiēs vtilis ē
sūguis et potēs nutrire. vep debilitata est virtus attracti
ua toti corpis: et nō attrahit. et exide nō nutrit mēbra
i hoc at dicit nō nutrimēto et gracilitate: dpo sit carniū cū
enī āpit sit mīstrā. dīnde p durate b i sintosi. i. collapsu
et distēla siccitate distēdit caro pp duriciē sicut in corio
os igit nos nutrit. s. rurū nobis nutriendū pmo dposi
tio sit. scipiūt at hūectari mēbra et depoi: postq vo rplē
tur nutrimēto. tūc itēp distēdit nō p duriciē aut siccita
tē s. p multitudinē. qd at dicit i nutrimēto. Contraria. Et
dicim: q contraria dicit nō q sintosis. i. collapsu pmo

fiat depositio: postea distēlio: postea dpositio. h. n. nun
q iuent: s. qñ nutrimēto dpositio contraria ē et distēlio
nutrimēto contraria ē i distēlio collapsu sintosis: nō
sicut dpositio depositōi: aut sicut extēlio extēlio: sed vt
aliq dpositio alicui depositōi: et sicut aliq distēlio alicui
distēlio. i. tāq s. naturā et extra naturā. s. et nutrimē
tū s. naturā est collapsus aut extra naturā. 24

Qorporis iactura collabentis distēlio
nutriti.

Iacturā at dicit rugā et cōsidera q dpoem qdē
i. rugā collabēti attribuit: distēlionē at nutrito.
Tu vo dic vtrūqz vtrūqz et dpoem et distēlio
nes in collabēte similiter et in nutrimento. 25

Ructile continuum alterius signum.

Ructile at dicit iequale. sic. n. et Pomer. Soni
tū turbationē et iequitatē vnday dsignat volēs
dicer pōtū supfrictile dicit cōle. Ineqle qdē dicit
signū ē collapsus exitis extra naturā. Et qñ vo nutrimē
tū s. naturā exitis. Cōuenit. n. bis q nō sūt s. naturā
iēle. bis vo q s. naturā eqle vel continuū. 26

Suburide subrubecum.

Et hec signa sūt lapsus carniū: suburide qñ sic
citas dñat et co. ru. supabūdat et vtridis color
appz. nutrimētū vo signū ē subrubecū qñ sūgui
nē hūor supabūdat: et rubens color apparet. 27

Sed deprimi mamas: gracile uero sub
stolli et circūtendi: et quidem nequaquā
quid dignoscit propter hoc sed icarnati hoc
fieri ualde repleto.

Sic by. q os igre i mulierib pp qd fiat disten
sio. et qdā dicit q pp multitudinē mae p carno
sit: et supuenit distēlio. nō vo p collapsū. by. vo
vtrāqz recipit: q et p multitudinē mae et nutrimētū sup
uēt distēlio: atñ et p collapsū. pp multitudinē vo sicut
hūit lac: aut i qbus ē multitudo glādulaz aut augmē
tū carniū sūt magne mame. et pp collapsū vo sit disten
sio quēadmōs i vctulis: sic. n. videm: q vetule bñt pūo
mamas dimissas. postea vero tpe pcedente et siccitate
dñante distēdit mame. Clauceas vo qdē cōtēporane
by. et noie qdē hyppocratic: re vo s. by. dicebat enī
iste by. et ēpicū et expimēto vti sic dicit et h facit ēpic. n.
ē igre siue p nutrimētū mame distēdit siue p collapsū
male at dicebat iste. nō. n. icōuēcia rōnatē subtilit cōh
derat et expimētū adducet testionū suoz victozū. 28

Lanis apparenf uene manifeste.

Quidā at dicit q et h p multū nutrimētū sit. re
pleta. n. vasa et distēla māifesta sūt. ga. vo dicit
q et p collapsū et dīccatōs s. supuēt et p multi
tudinē cōmēsuratā. Dicitū at ē nobis i li. pulsuū: q adia
cētib multis carniū: n ē manifesta motio arlie: n vo
exhibet carniū multis: s. gracili scō corpe māifesta sit et
qī visu appibilis. sic. n. dicebat nobis q i ptifica dīspo
ne cōtrahūt vngues: et nō augmētāt: s. ppter cōsūptio
nem carniū in quibus sunt vngues. 29

Irodicus febrientes iterfecit circuli
luctationibus multis calefactionib.

Quidā at dicit irodicus: qdā p dicit. et hoc nō vti
fert ad expōem sermōis. Rurū qdā dicit irodi
cū libitricū. i. tirinthiū: qdā at lcontinū frātē
gurgie. et magis dicit leōtinū: qñ i plato ipm s. mīnū
tanq iterficiēs feblicitates. sic itaqz et by. vili p dicit hūc

et dicit qd irodic febriletes: et nō dignat^r e dicit^r ledbat: s; iterficiēbat. iterficiēbat āt ipos: qm cursū ipis ordiabat exercitiū et bⁱ: cōfōrās q p b caliditas q erat extra na^r curā dbebat terminari: et ignorabat b q ignis igni addit^r additōes faciebat mali: et augmētabat passiōē. rursus ordiabat piodos vel circulos. vbi multotiēs aliq agonē bēbāt: et ibi appetebat victoriā. et piodos āt dicit mor^r q sūt d loco ad locū. piod^r. n. uel circuli ē ab eodē ad idem mor^r. vtebat āt et calefactōib^r. i. aspōē calid aq aut balneis. utebat āt et fricationibus que desiccationem generant efficiendo caliditatem in corpore. 30

Alum febrile. i. cu; fame oppugnās dolorem dolore ipsiis quando.

Quare mala ē fe. qm alie qd egritudines aut officiales sūt aut cōes vñū mēbz ledentes. Febris vñō distēpātia ē et extra nās dispō toti^r corpis. qm āt i se. irodic^r dēbat contrariis vñ. f. hūectatib^r et ifrigidatib^r ecōuerso faciebat sūe vtēs: q dīccatōes gñat et salus efficit corp^r et febre vebemētiore et difficilioze facit: pp b dixit ipz oppugnātē. Dolore dolore. Cōsiderabat irodic^r q dolore. f. fe. dolore posse curari. f. exercitiis et aliis p^rdictis. Ignorabat autē ipē: q dolor dolore nūq dissoluit nisi fm accōis sicut i sciatica dispōe vñmur cauterio i. adustōe. et ecce dolor exustōe dissoluit dolore liciat^r ce: nō tanq dolor s; f; accidens in desiccando cum vñi one humiditatem efficientes morbu. 31

Enarum rubedo liuor uiriditas laterum dolores molles.

Ic vt nō credat aliq q by. iuidēs irodico vitu^r pabat ipz: iōq; dicit et ex his. Supueniētia diffilia sintbōata: h āt dñā fiebat f; differētē hūiorē dñā iē. sigdē sāguis erat putrefact^r et sincha febris erat: tūc multotiēs exrubicūd^r fiebat hūior: tūc liuid^r fiebat color multiplicata passiōe pp exercitiā. si āt melācholic^r: tūc liuid^r fiebat color. si vñ co. ru. tūc viridif: qm āt tborat. pdest ad fpiratōes patiē i se. et qz multotiēs ipē ē bñs radices mali: pp b dixit q dolores latez fiebat. latez nūc eoz q sūt tboratōis. Que āt erāt dolores facti molles. et dīco be q n sūt p plegmonē nec p schirō aut erpeta aut aliquem talem tumorē s; ppter puerfionem respiratio nis simpliciter vñnia facta est. 32

Am puenit isitientes suare cōtiere of tacenduz uentu; cū potu friuz iducer

Aliud documētū trāsfert se by. et dicit: q sitis supuenit: satis vñō bec ē pp siccitatē isofagi aut trachee arterie. et qñō dbeam^r hāc sitiz curat^r nō pbentes potū dicit: pīpe hūc os claudet. et claudere os pficit i siti. et dicit^r q sic f; accōis. quoniā āt si iste clauderit os nō āpū^r loq^r et ipō nō loq^r nō distēdit passio s; curat. vñ iduxit: Tacēdū. Qz āt te appōer illū ser monē vt māifestū sit qd dī et x^r: et ē h appositū vt nō facias ipz multū loq s; modice. modica. n. locutio adducit hūiditatē: multa vñō maxie mans et violēta et euaporat hūiditatē et distēdit dīccationē et siti. vñ by. dicit: q mediocriter disputātes hñt raucā vocē: q vñō multū clāmāt clāgōsā: et hoc mō qd abiq; potu possum^r sitiz sedare. si vñō cū potu uolum^r curare sitiz dicit q cū potu debem^r pbere uētū fridū. et qd ē h q dicit. et dicam^r q veniū fridū diē aerē fridū vt frido exñte aerē: ipz potū fridū mīltrem^r. qñā āt aerē veniū nōiat: māifestū ē i lūō aerē locis et ags: q ē ab ipō cōpositus: ibi. n. dicit q sic aut aeris ifusione et reuma. et in meteoris dictum ē ab

aristotele q by. ventum vocat aerem motum. 33

Occasionē unde ceper laborare contemplanduz siue capitis dolor siue auris siue lateris signum dentes et bubones.

Quā^rat occasionē dicebat hūitē vitalē: cor: calo^r rē nālē: et ep. hic āt occasionē dicit cām efficiētē et locū patiētē. quoniā āt by. q mgr et pdecel for extititāre artis salutē corpoz adoptabat: pp b multā diligentiā adhibz his curatōib^r et salutē: et igit preco gnitōes: igit efficiētē cāz et mēbra patiētia: vt āt ordinate pcedā dīco q venio ad patientē: et dicit mibi iste q doleat caput: statū vñar ego medicamentis. et dīco q nullo mō: s; p^ros iuestigat q est cā efficiēt^r: pō qd mem bz ptiē. et cāz qd cū igrim^r vñ dolor pcedit: utz omio me. i. cōsimilis ptiē est egritu^r aut officialis: aut i dissolutōe cōdūitat^r iuenta est. et si omiomera est utz simplex aut cōposita cū mā fluxibili et abiq; materia fluxibili. et cū iuenio multotiēs q sola est distēpātia aut cū mātia tūc igo et membz patiētia. et possz aliq dīcē: et soluz patiētia igrif: n. n. māifestū ē q cerebz patiē: et dīco q n b igo: s; qd est qd p^rpatiē: utz cerebz p^r se hz passi ones: aut uenter p^r et p se: caput vñō fm cōpassiōes. Et h qd q dēā sūt d capite itelligas d aure. dolet. n. aliq; aurēz: et dīco q nō statū dbeas vñi medicamib^r. s; p^r cōside ra cāz efficiētes dolores et locū: siue p^rpatiētia fuerit si ue cōpatiētia: et tūc pñta cognitōe uter differētib^r medicamib^r f; differētēz materiā efficiētes. similiē āt et in bñtib^r vñz corrosio sit dentiū aut pblegmō gūguaz aut dīscrasia sola: et orñtib^r vrere curis. sic. n. scriptū est ab Apollōio d curia caput dolentiū: et d calidit et fridif sic cia et hūidif f; differentēz cāz opātes morbu: ead igrat et i latez dolente et i bubōe utrū signi rōez habeāt bubo nes et ifuener pp multitudinez mātie: aut pp ātraces i pñdo exñtes aut pp morbu pestiferū: aut bubo effecti u^r est se. sic qñ vñce exñte i crur supueniat bubo. Et exē pla qd supiorū pñū cōpis accipit caput aures dñtes: ne diariū: aut lat^r iferiarū bubōes: et h est qd itendit by. 34

Ulcera facta determinantia febres et si mata quibus hec non fiunt: distenperantils uero derelinquitur certissime rediterationes et pessime.

Aliū fmonez trāsfert se by. est āt h pñculari et dīcīso qdā a gñali qdā fmone. Dīcū. n. est alibi ab by. q cretica n mota aut mortalia aut dīcīsa. h āt rōis fmo q h dīcī est sbractō qdā. qd. n. dīcī. sup pōit se. i ulcer dīcīatōez bñtez. cōfueuer. n. se. multotiēns i vñce dīcīari. et multotiēs n dīcīari: qñā n; vñce ra ifuener i ipis n; simata. et h. n. simata pñt dīcīatōez febrū opari. ga. vñō n rīpīp h^r expōez: s; dīcī q ifueneriūt et ulcera et simata. et n dīcīata est se. qñe duplices se cit ex pōez: vñā qd cū n olo scā it ulcera. aliā āt dīcīentes q scā sūt qd: n m dīcīata est egritu^r. vñ āt pñmā cā cōso na esse fmōi by. qñā āt dīcī: qd^r bec n sūt si et aliqñ b fiat bec vñcera: et n possint dīcīatōez opari: s; remāeāt qdā fñge materiē statū redītatōes sūt egritudis vt in plurib^r. bñ āt dīcīū ē: ut i plurib^r ob hāc cāz oz. n. nō sci re q si sūt multe fñge fmanentes aut modice: et si modice ē et si male. si sit r dīcīatō morbi nisi aliq; peccatū fiat aut a medico aut a patiente. si vñō fiat pccz moratū n; tūc supuēit redītatō. si vñō multe sūt relige tūc abiq; manifesta cā f dītatō sit egritudis. h bz pñs intentio Ulcera scā dīcīatōia se. et simata rē. Duplex h dīcī

eē expō: aut. n. sumas aīcedētia z sola: aut piter ulcera cū simaribz cōstrue. si qdē igit sup̄er aīcedētia: dic sic qd vlcera scā z se. dēterminabūt vt dictū ē. z ēt simata: si mata āt dicit āpata. qd āt vlcera dēterminēt āpata māise sū ē. pipleumōia. n. lupueniēte: ruptio scā ē āpatis z sanies: z sic solutū ē āpā. multoties āt eruptio scā ē z sanies: z nō cessauit āpā. z h qdē expō ē: si solū sup̄eris vlcera: si hō cōstruxeris simul cū simaribz: dic qd vlcera dētermināt febres z simata. i. āpata qd hō dēlingit certis sine reditatioēs z pessime. certissime aut dicit: vt scias firmiter qd reditatio superuenit.

Rundum sputum repercussorium.

Irrabilis ē h fmo. dictū ē āt in p̄noscia. sputū qdē dī idigēstū sputū. h āt dicit sputū abusiue idigēstū. vñ āt sū rotundū sputū z dicim⁹ ex eo qd cōtiet i trachea arteria z figurat i p̄a. gaudēt. n. ea qd ē extra naturā figurari similiter eis qd sūt h nāz. z h āt rotundū sputū mālis qdē cā ē grossities būoris efficiēs āt i modērata caliditas qm āt igit imōdrata ē caliditas: iōqz z dīspiciētia supuēit vt p̄ dēterianit: si āt facile passibile ē cerebz. si hō ē difficiliter patiens z firma h ē mēs: aut n dīspit: aut difficultate dīspit. vñ i lī d̄ d̄terionb⁹ dicit g. Succurrat mibi ne siā phrenetic⁹. z vñ ē h māifestū qd bñ sensibile habuit imaginatōez ab exteriorib⁹: ex eo qd facile irascebat a qbuslibet z patiebat. desipientiā āt dico aut iminentem aut expectatam.

Emozoidas habentes neqz pleuresi exagitatū neqz peripneumonias neqz comedenti fagedene: equaliter uero neqz lepris equaliter autem neqz alphis.

Irrabilis ē z h fmo. p huc. n. docz medicū by. et dicit: Si hō fiat dēteratio industria nature h tibi placeat. si hō nō fiat oīo dēteratio: oīo medicū iuuat naturā. si hō p maliciā egritudinis fiat: oīo medicū āt dicit. Suppōat sāguis expurgō p anū emissā: venis aptis circa ip̄s. bñ āt dico circa anū: qm si sup̄ i itestis fiat aptio nō dī emorzois s3 sāguinea dīfēteria. i. hac aut emorzoide grauis hu. i. feri labēs euā. z si multoties suppōat pleurctica dīspō a melācholicō hu. scā cessat in emorzoide melācholicō hu. euāto similiter āt z si pipleumōia supuēiat a plegmate gnāta dissoluūt i emorzoide bñ dixit pleuretici dīspōem z pipleumōias z nō dixit dolorē costaz aut dolorē pulmōis: qm āt dolor nō solū supuenit i plegmōe z āpate: s3 i dīscrasia. i. dīstēpātia quā dīscrasia nō iuenit qd emorzois dissoluert. z ē fagedene. i. comestōes dissoluūt ab emorzoide. qd āt fagedenā dicit cōmū appetitū. falsū āt ē h: qm āt dū cōtingit z appetitū hōt dīminuūt in emorzoide. s3 fagenam dicit corrosionē carniū factā a venenoso z serio būore iste āt uenenosus hu. euā ab emorzoide: dissoluūt passio: h āt tñ emorzois nō ē bōa i alphis z lepra. z dicit qd equīter hi neqz lepris neqz alphis dissoluūt: qz dubiū ē s3 rōes: cū hō generāt lepre z alphe si industria nature materia expellat ad supficiē: tūc pdest emorzois: desīgnat. n. qd z ip̄a scā ē industria natur. si hō p maliciā egritudinis supuēiat p̄dicte passioes: tunc nō ab emorzoide fit ali qua utilitas.

Edicantes qdē itēpate dīccatoriis istis non tarde dēreliq̄rūt z pessima.

Uid āt itēdit h appō h dīctōis itēpate: z dicim⁹ qd emorzois pdest z dissoluit h i passioes. Sūt āt qdā volētes hāc passioes curare z alias egri-

tudies z iō medic⁹ volēs hūc curar: ligat v̄eas faciētes emorroidā. z si sūt q̄mōz: si cōrigat: tres oī claudēt uel opturare vñ hō nō: vt p ip̄am expurget materia: si hō et ip̄as volueris opturare: tūc statues exercitia deābula: rōes uel cursua dietā tenuē cōtinuas phlebotōias et cōtinuas purgatiōes ut materia qd expurgabat oī p emorroidā mō p h expurget. in oib⁹ āt p̄dicis passioib⁹ cōtinuā pōt dissolui. fortassis āt et finit qd dixit by. et pessima

Sic z alie apostasies ut fistulate reuelatōes

Quēadmōz dicit emorroides dissoluūt p̄dcōs mozbos. exide materia effectiua egritudinis expurgata. similiter et fistulate dissoluit passioes exide mā euāta. igit pipleumōiacis gaudm⁹ āpata supuēit. z h negligēt volētes ut fistule et istruat mā egrotatiua inde educi: s3 oī hāc fistulā fieri i mēbro ignobili. si hō i nobili sup̄it ue vñ i min⁹ nobili vñ emittat mā. sic igit i oculo multoties gaudēt fieri fistulā: si a thozaticis educat mā: qm n. ocul⁹ sit mēbz nobile: tñ ea qd sūt i thozace nobiliora sūt: s3

Reuelatōes z comēplatio ex bis facte ea liberant: bis āte factis impedim⁹.

Icit āt ga. qd cōtēplādū ē nobis circa aliqd et in p̄re vtz emorzois i fistula supueniētes dissoluit mozbos: si ita āt mozbos supuenientes im-

pediāt mozbos et dicit qd etiam.

Aterius loci loca suscipientia siue dolor siue pondus siue aliquid qui liberant ad inuicem commemores communio nes propter commixtionem non.

Icit āt h by. qd ab altero loco loc⁹ r̄cipit: s3 aut nobilis aut ignobilis. si hō ignobilis bonū: si hō nobilis difficile. multoties igit r̄cipit mēbz ignobile materiā r̄cipit hō aut pp id qd materia grossa ē et ponderosa: aut pp dolorē mēbz r̄cipiētis. dolētia. n. reuati sāt. aut pp aliqz aliā cās v3 affectiua. vbi grā: uēio multoties ad egz et iuēio melācholicā passioes i cerebro et sup̄i exite materia: et tūc uidi attractōes i pedib⁹: et sic dūuo materiā ad iferiora. i. ē āt h qd dicit qd et h p dolorē iferi dūcit materia. cōtingit āt et p aliā cās deriuari materiā d loco ad locū. i. cōione mēbroz. etēz aliqz bñ pipleumōia: et i bis qd sūt i thozace patiens et tussies et re p̄te cessauit tussis: et dūuata ē materia ad testiculū. si i gram⁹ vñ ista collimitātia. uolo. n. anathōicā doctrināz vob dicer. Sciēdū ē āt qd ē chili vena epatis qd rāificat i duos ramos: et un⁹ qd tēdit ad iferiora. alter qd ad supiora v3 ad lacertos qd sūt i medio costaz: exinde mittit duos alios rāos ad supiora: et facit furculas duas et ex ip̄is mittit un⁹ ram⁹ ad cartillaginē similē gladiōet ibi rāificat: et una ps ip̄i dūcit ad māmā alia hō ad iferiores p̄tes. et hic ram⁹ iferi tēdit ad ip̄a. alter ram⁹ a cruri b⁹ sup̄i dūcit: et ibi cōuēiūt duo et mittūt ramū i viris qdē ad testiculū: i mulierib⁹ hō ad m̄ficē: et exide rāificat. z bi qdē ramī sup̄ficiales sūt: bi hō i p̄fudo: et sup̄ficiales qdē tēdūt ad lacertos qd sūt i v̄trē qd hō sūt in p̄fudo tēdūt ad pytenē: et bi rursus rāificat. et rāi qd sūt i lacertis pectinis: i viris qd tēdūt ad musculi hō gā: i mulierib⁹ qd i naturā femieaz. rami hō qd sūt a pytenē mittit ad alios ramos: i viris qdē ad testiculos i mulierib⁹ hō ad collū m̄ficis: cōicant āt hec ad inuicē. qm sicut virilis testicul⁹ dīstēdit: similiter et os m̄ficis. h āt ē collimitātia mēbrozū generatiuoz: et eozū qd sūt in pectine. Propter cōmixtōez z nō rursus sāguis pcedit s3 h3 humoris p̄finitatez talia expūit.

Hoc scedit ticer h by. q. lacerat qd pur sanguis educe
bat: nunc at frabundat alio bilore no educti sanguis pur
sz aut melacolic aut phlegmatic aut colericus. 40

Est qd sanguis dimittunt i tpe in bis:
uel in aliis qdem uelur i bis hoc naqz
fit impedimentum in sanguine a spuentibz
temporibus pleurefis colera.

O Jcit at qd multoties phlebotomaz cu op eaut n
oz: z qre: qz ipedit tps calidu exis aut adustoes
caniculares: z multa fit euaporatio: aut puerilis
etas z n oz phlebotomaz: aut pleurentica suppoit passio in
co. n. generata i distepantia: z n oz phlebotomaz sicut dic
g. n. credebam h by: nisi expr fuisse h opibz art. rursuz
at z si colera conteat: n oz phlebotomaz sz purgar. foras
fra colera dicit h by. ferina z mortale qm i hac manifesta
e mors n oz phlebotomaz: vt n uidet pp hoc facies mori.
z in bis completa e tertia pucula pntis negotii.

Explicit tertia particula. Incipit quarta.

Dextribz dubia crisis
generata si rpausator
no putrefecerit: hoc s
pso r diterationo fit sicut
febriz r iterationes i si
mili podo istis spes i
articulos dimitti.

Ontz dteriatu by. tertia pucula pnti nego
ciu: conter itedit dteriare z qrt pucula i qua
docz nos nates z anathoicas speculatoes co
gnitivas z curativas. qd at ab eo of h. n. nant
testi e eruditio z sciencia. Suppoit. n. ab ipo se. i. a pate
dterabilis. Dicit e. n. vobis: q. se. aut dteriat aut dissol
uit: z teriat qd aut p expurgatoz aut p apa: nunc itaqz di
cit p apa iudicat subiecta se. dicit: si igr i se. ffuariat aba
crisis sit z pmutatio. et un hem? certitudin z fide altera
tois: z dicit qd ex signis apatis. si qd gñabit magnu apa
z bz dolorz magnu et colorz durabile fit alteratio z pu
trefactio cote matie. postea vo z eruptio apatis z san
es. z i iucula bz cu bis oibz uic: tunc dicit qd crisis z pmu
tatoz se. designat apa: z tunc idiota qda i h accite purbat
nos vo gauim? si vo i se. apa supuenerit: z h fpete fiat
manifestum: tunc idiota quidem gaudet artista vo per
turbat: designat. n. qd redit matia ad pfudu: z erit redi
teratio se. et bucuqz manifesta sut q dicit eruditio et sci
entia z multoties dca. exide vo et extracu qd ad addit
remisist. n. multa p diterationoz et dicit qd fuit multe reite
ratoes. se. et apatis. cōfira at ipz by. h uelle dices tibi:
qd suppoit se. et ipi supuenit apa: h at fdiit i articulos. si
vo cessauerit h rcpit matia ad ignobiliorz qz ecouer
lo. Si rpausator. Qui dicat: si rpausauerit et cessauerit
doloies: i bis curati e magis dolēs. h. n. dicit passio ar
ticuloz dicit. n. qd hac passioe dissoluta sfuenit colerica
duspō: et n oio ffuēt nū fceat apa ad pfudu itaqz redi
it et se. et rursus itromisist se natura ad generadu apa et
generauit sz n pmutati e: sz fdiit exide itez et se. fdiit. ff
vo fuerit grossa materia cōtēta n apli pōt diuiri ad su
piora. nō. n. generat apa circa aures: sz ad articulos ou
at materia pp id qd h mēbz cōcaua sūt et habilia ad fci
piēbz materia: aut pp obilitate ipoaz articuloz: aut ex eo
qd grossa erit materia et iferi fluēs vs ad articulos aut
ex eo qd an tps et pfecta sātate mor e paties et fatigauit
articulos et secit habiles ad fceptōes matie. et exide apa

sis generata e i articulis. et h e qd itendit. Coexntibz ou
bia crisis generata no putrefecerit: h dpo r iterationo fit.
Pro coexntibz aut itellige aut apata aut subleuatōes aut
gibberosa. Dubia crisis at dicit qd i cretico die: tūc. n. ge
nerat apa. h dpo at dicit qd dpo dicit. Sciēd e at qd qda
uolētes h expōer pmutare dictōes cōsiderātes by. lolo
easimū facer qd dicit: coexntibz. i. apatibz pluraliter et ad
duxit singulariter lu h: et pp h apposuit ex: ppoēz z d
cūt. et h qd ex illo tpe ex q dpoit apa e r iterationo fca e g. vo
dicit qd si e oio pmutat dictōz: n dicas ex h sz bis qd apa
tibz dpo dicit fructu r iterationo se. n n oz pmutat dictōez by.
n. actica uic dstructione et singulari cu plurali dstruit: ffe
res ad intellectū dstructiones: quēadmodō dmosthenes dte
nos paup uiles et dpositi sedem. sz et h dicit. Coexntia
apata generata: h. i. hac passioe dpoia: dico qd bis apatibz
h dpoia: os at nos scit qd antedēte plurali cōstruim? sin
gulari singulari: qm plurale cōtinē e singulari: sz singu
lare vo nō plurale. Sicut febriz r iterationes simili podo
istis spaz i articulo dimitti. vult at offdet p h: qm oia p
odo attrahūt: et podo cōsequūt. sic. n. dicit. Si se i cre
tica die dciat: i cretica iterū fdiit: similiter et apata: si in
cretica die dciat: et i cretica fdiit. bñ at dicit: spes i ar
ticulos dimitti. dubitat. n. dicit spes: qd pōt p expurga
toes euari materia et nō duci ad articulos.

Urina pinguis z alba ut antigeneos i
laboriosis quartais est qn icipit libe
rat apate. si uero ante hac z a naribz sanguis
fuit sufficienter z ualde.

Didicistis at qd duplex e labor: aut a cā antecedente
factus: aut a spōtanea. et qd spōtane labor ut in
pluribz aut i pigui materia generat qn e aggu
tiū: et i phlegmatica qn e distēsiū. bñ at dicit: ut i pluri
bz pigui. ecce. n. ylceraui et piguitiū dolo i ru. co. gñā
tur qd e sibilis nū volueri dicē cū qd multa exite co. ru
gnat dciat i cretica itez fdiit similiter et apata. si in cre
tica die h dicit itaqz by. qd si generet laboriosa duspō i pi
gui materia igr vtiat: et si i veneris ba exites subti
les et aqfas dicas qd apa magis alicubi spaf. si vo pin
gues et turbidas iueneris: dicas qd nō fiet sz p urina ex
purgabit materia: vep et p urias si nō emittat n sp sup
uēit apa. qd. n. e h. et dicit qd sanguis e supabūdās et flu
xus sanguis fit ex naribz: os at te dices si qd apa genera
tū nū uria piguis et turbida egrediat: et nū flux at sāt
guis itellige vt nō sicut gutte qm qz sanguis emittat: sz u
ipe dicit sufficienter et ualde. n. dicit at nobis: qd os nos tūc
qn flux sanguis supuēit aut uria piguis egredit certe et
furniter refert et dicere qd apa nō generabitur.

Qui i testinuz i dextro arterico factū est
lz getior: cuz vo hic curat sfdolentior

Quidā at libroz hñt: cui i testinū sine n in greco q
dā at cū n: cui i testinū: enterō. n. i greco cū n lati
ne dī i testinū: eterō sine n dī altez. unī natura
iū eterogeneū et hō geneū. i. alteri generis et similis ge
neris. si qd igr hñt: cui altez: dicit qd altera auri multo
tiēs fcipt apa. sicut et i pma epidimia dicit e: qd nō sp
yraqz auri fcipt apa sz multotiens una pp hoc qd ad
unū locū fpiit materia: aut qd debili e vñ mēbz: qd et
auribz fluēs noiauit: si vo hñt: cui i testinū: h dīc hyp.
qd cui iminēte arterica duspōe supuēiat pō i testinū alte
rō fit arterice: qz ad i testinū fpiit mā z si cessauerit flaxa
tio i testini: recipiūt itez articuli matia. ga. vo h exponēa
dicit qd nūqz iuēnt e h i opibz artis qd i reuētiōe i testini ces

lauerit arterica: s3 hy. h3 d colica dispoe metodes facit z di
cit q grossa ma coiet i loco z gnat dolor i dxtis pib3.
dicu. n. e i anathoia: q maxie i sinistris pib3 iacs ozbus
itellinu: i dxtis vo colo. verum micit quada pte ad fini
stra pte colo z magna pte iulutoz itellioz: sic. n. moue
tur itellina. vñ i colica dispoe dolore supueniete qñs qd
i dxtis pib3 qñs vo in sinistris fallacia fit: z opinat plu
res aut q ep patiat qñ i dxtis supueit dolor aut qd sple
patiat qñ i sinistris. suppoit itaq3 colica dispo: z supue
nit dolor i dxtis pib3 tpe at pcedete dissoluit colica dis
po generat arterica ma oriata ad articulos. si vo cessat
uerit arterica fruicit colica dispo. meli3 at e q a nobilibus
ad ignobilia oriuet ma q3 ab ignobilib3 ad nobilia. qd l3
getio. Stat q si geuerit z cessauerit dolozet i his curat i
dolozet h3 at dicit ut itedas passioem articuloz. dicit. n.
q hac cessata fit colica dispo: n3 p at supueit colica dispo
nisi fdeat ma3 n3 bñ curata: s3 qda maia moueat i ipis. 4

Basii qd puella exns desari spiritus
erat: mulier vo fca ex puitone supdo
lens no ualde s3 i supficie: eleuauit pod3 ma
gnuz cofessi aliqd foare uisuz est iuxta pect3
posteriori at asma hñit z dolebat iscia dxtz.

Mirabilis e h3 fmo z dign3 notari. volo at p3 qda
accipe ad ipi3 expoz: spūs at dicit rspiratoz: a
ma at dñsa rspiratoz. s3 p3 sumam3 z cas p que
generat dñsa rspirato. f. asma h3 at generat aut phyma
te exite circa pulmonē aut materia grossa z viscosa oc
cupate anulos pulmōis. volo at z quada anathoia do
crina p dicit: sūt. n. spōdiles spie plures. vii. qd sūt colli
xi. at metafeni. v. vo lūboz: z a qto z fo spōdili meta
freni ozit neru z mittit vna pte sui ad ea q sūt i pector:
z ad lacertos q sūt i medio costarū. aliā at ad manū ter
tiā vo ad lacertos q sūt i femore. qñ at h3 p dicitm3 vñ
am3 ad ppositū. dicit at achasii: tu vo itellige aut mulier
aut soror aut nur3. z h3 non differt: h3 itaq3 mulier puella
exns. f. vo: cōsuevit. n. hy. puellā qd dicit h3 ginē: muli
erē vo coeuit cū viro. h3 igit vo exns hñit asma fimate
exnte circa pulmonē: postq3 vo hñit rē cū viro z cōtigit
ipaz cōcipe z pere: fca ē ei mēstrualis purgō z cūat ē s3
guis et mitigat3 ē dolor. vñ nō finalis fca ē eūo: pp h3 z
hyp. dixit q supicialiter fiebat dolor. postea vo h3 aliq
tpe uoluit sumere a terra qdā lignū graue aut lapides
extēdes manū z fatigās: son3 fca ē circa pect3 z nō fuit
ille son3 nerui rupti s3 apatis ruptōes patiētis: qñs at lī
nenit ruptio: igit diffusa ē materia z ducta ad annulos
pulmōis: z rursus supueit asma pp opilatōs: postea z h3
dissoluit ē materia oriata ad iscia l3 dignū ē itelliga
re qre ab his q sūt i pector ad isciā oriata ē mā et sigd
ifficialit uolueri p rāsi3 oia qd dñbilior ē isciā idq3 ter
pit. si vo s3bili3 uolueri dicit dicit q ab his q sūt i pector
ducta ē mā ad generatiua mēbra pp affinitatē: z qñ ge
neratiuis adiacz isciā cū sint fortia r pulere materiā ad
isciā z cessauit asma: qñ at i pñ multotiēs sāguis ē sup
abūdās: posteri3 vo co. ru. pp h3 dicit q i pñ qd rubeus
expuebat: postea vo ru. co. mixtā cū sāguie itaq3 z curā
tradit: dixi. n. q qdā medicinalia documēta docet. dicit
itaq3 hy. q faciebam3 curā a dieta z ab actib3: a dieta q
dē phibētes ipaz a cachochimis cibis z male digestibili
b3 z grossis: siue hñoz sūt bec porcie carnes ouie z boui
ne: cachochimoz at sūt sicut allea z alia h3 i. ab actib3 vo
sicut a noce iracūdia etenī magna uox z iracūdia mouēt
materiā et puitat egritudine. Lū hoc laborat uoluit tē

z asma habuit. n3 at dicit q qñ dolebat: isciā iā asma ha
buit. nō. n. possibile ē nec unq3 asma cōseqt isciā: s3 ecō
uerso qñes dolebat asma: tūc et isciā dolebat propter p
dictas causas.

Ut in capite eneme prius adaptata est itip
ticia chechaumene.

Hoc at volēs exponē g. dicit q h3 fmo i multis ab hy:
vintabat: a nobis at nō vitupat. sola at. n. passionē do
cet z mēbz i q fuit passio z appositā medicinā siue pfu
it medicina siue lesit: n3 dicit z mēbz qd fuit caput: passio
vo malicia passiois ulc3 corrosiuū: medicina vo fuit alu
migimeni chechaumeni: et nō dicit siue pfuit siue lesit:
fortassis at pfuit: dicit. n. q conuenit eidem pharmacia
conueniens autem prodest.

Lind apa equaliter qa auferre inerat
apostematizari affuit sexagesimus

Jit g. q ali3 factū apa ab apate capitis. triseug
demō vo z magn3 sopbista dicit q generatū est
apa i capite: et h3 fca ē ruptio: exide casus offiuz
spectabat et os h3 extraciū et facit apa fmo: inde fca est
ruptio et septia die cecidit os. i tūat die dicit ex q itepit
generari fa apostasis aut ex q fca ē ruptio duoz apati.
n. n. ē cōuēies p3 ruptōs apatis p3 multos dies cadē os. 6

Qla hñur qualia cois aut coiter: ma
iora uero dicuntur mesocolis: hoc at ex
lateribus circa uentrez a spina

Qla at dicit itellina pte dñgnās totū a colon. n.
oia itellina dicit. h. n. dicit itellia hoiz3 mēiora
sūt pncipaliū itellioz f3 magnitudinē. f3 pōem
vo ead sūt. h3 at colligūt mesocolis. i. mediis intestia si
tis. n. q ē qdā neruū ligatū oriū a pma spōdili lūboz
et s3sternit mesaraicis uenis et sic ligat itellina. et bec
est quod intendit.

Quoniam ad ifirmos ut munde age
re uel potus uel cibus si inuener si ui
det molliter que attingit.

Sic colitis multotiēs dicit ē nobis q oz medi
cū multa diligētiā et sollicitudinē adhibet saluē
patiētū. et dicit ē h3 i aphio et in aliis locis. qñ
at adhibem3 diligētiā circa sāitatē: dicit q hēbim3 patiē
tē obediētē. sicut ē uidi i exiorib3 q nisi fuerit obediēt
materia artifice nō fit op3 vt oz: similiter et bec nisi fuerit
obediēs egrotā nō fiet sāitat. obediētē at efficiem3 egrotā
tes si cōcesserim3 ei3 aliqd. sicut dicit i aphozismis. 8

Que non muluz ledit qñ n3 magna ide
ledit fri. z ubi oz paruz deterior cib3.

Quod dilectio. n. pōt efficer sāitates: māifestū est
exm. uult. n. multoti3 medic3 offerit patiēti ali
quā medicinā: et hāc nō rcipt patiēns repellent
medicū. si vo p3 aut m3 aut amic3 offerit: tūc recipit me
dicinā pp amicitia offerentis: uidet itaq3 qñ alciā sāi
tates pōt efficer. sic igit et hic dicit hy: qñ oz cōcedet pa
tienti cōcedi3 at ei3 hoc mō: multotiē. n. uolū3 ei aliqd
offerit ut puta panes aq mixtū: et oz nos tunc ciatbus bñ
lauare: et etiā coram ipō manus nostras bene abluerē:
pp h3 dixit: q oz ea facere i qd3 dlectat aut si ituet aut vi
dēt s3 dicim3: et ne credat q hy. breuiloq3 dbebat un3 tpe
tūde eiusdez dñctio: dicens q si ituet si vidz: s3 dicit q
n3 est i3 inuēri z uideri. sūt. n. qdā uisui obiecta et cōsisten
tia utq3 ad unū sicut colores: et hoc oz uidet. qdā uero
sūt et utq3 ad itellecū uenientia sūt inimici pñia. et ipa

sa dicimus inueneri: beca autem inspectio tendit vsqz ad in
tellectum: et statim oportet inimici et amicos recordari.
si h. n. fecerim? et aici pñt fñt: et inimic? si vitupat et pa
nēs n curat: et bec qd sūt i viū. gāt si d tractu dicit. et h
facit sicut dialectic? d extrēs. n. lenib? facit mētoez. i. vi
su et tactu: ubi tu media subtellegas. et qd dicit d tactu:
dicim? qd si dlectabilis se bz i duro lecto iacef n facias ips
i molli stat. si hō cōsuetudinē hūit in molli: n facias ipm
in duro iacef. sicut dicitū ē in rēgimēto acutoz: vt n exñ
fiat tristitia et turbatio egritudinis. nos at dicit? et d me
dīs sensib? sicut d auditu: et in h n sūt qdā q tendūt usqz
ad auditum sicut cyrbare et fistule et b? i. qdam hō vsqz
ad intellectum tendūt: ut annunciatio pñe corruentis: aut
vomi cōucrio. d odoratu qd vt si patiens dlectet graui
ter odorabilib? h illi offeras: si hō bñ odorabilib? bñ odo
rabilia pbeas: s3 bñ odorabilia dico: n facientia doloz
capitis s3 pficiencia patienti ut in fe. tāqz rosas: be. n. bñt
et bñ odorabile et frigidū d gustu hō ut offeram? ei ama
ra: si amaris dlectat. aut dulcia si dulcib?. intendū at me
dicinā ei offerit: aut aliqd tale amarz cōmisce ipz molle ut
albidat patientes: et qdū sensib? stat itaqz qd iste diligit
cinnā balnea. aut frigidū potū si cōtigit esse egritudines
idigētā: nō offeras cab statū m s3 statū spēs facias. et dic
q ipam? p paucos dies te balneat: aut p paucos dies va
bim? nbi aqz frias: z cū venerit dñfibriū balnei aut pot? fr
gidū nīc aticipat unū diē. qd si p duos dies vebas balne
are aut dare potū p vñā offeras vt unā cōcedas patienti
os at qd visitatōes medici cōcedat ei: z igrēf i uisitatiōi
b multitudine ipaz z ips z qūatē. multitudinē at dico
z n cōtinue medic? vadit ad ips: qz i h ut ifest? n3 paz z i
h igrēf nifi supueniēt plura sicut sūbōata et si plura su
pueniāt et tu cōtinue uat vt subsidū feras. ips hō qd nō
veas i dclinatōib? tūc. n. n idigz te s3 i potissimā os te fer
re subsidū: aliqñ hō i dclinatōe cū uolueris nutrit qūta
te hō visitatōis qd nō cū qere aut clāof igrediaris: z dici
m? nōne ga. ē igrēfius cū sōitu ad quēdā. z rñdem? ad h
q ga. auduit qd patiens hēbat: suber: z ut excitat ips per
tussis: iōqz fario tussit. os itaqz z sermōes itender: ser
mōes dico patiētis: ut si interrogauerit patiens d egritudie
sue siue mortalia fuerit siue salutifera: dicas qd ipam? in
deo qd salutifera erit z bēas spē salutis z cōforta te. os ue
rūm te laborat meū d egritudinē. dictū ē at ab hyp. in
aphis: qm n sōlū os pber q os s3 et patiētē. dictū ē aut et
alibi ab ipo. qd p qdā tria rñcīt sāntas: p medicū: p patiē
tē p egritudinē. h hba os te dicit egrotō: et n facias sic se
cū qdā noīe callianax q medic? fuit: z uerrogat? a qdā pa
tiēte siue uixerit siue moriet. dixit eidē: mortu? fuit pfo?
cū? q fuit melior te: z ob hoc horribilis dñs ē. aut hos
dixit sermōes: aut fñmōes dicit: utputa grāmaticos rñbo
ricos pñolicos. si. n. his dlectat: os te ei d expōet hos fñ
mōes. si hō iocōsis dlectat fñmōib? bis uariis. si hō n su
tis habilis ad h. facias alios uēf: z corā ipo bis uti hōbis
os at z i uestib? cōplacere sibi. ut si albis dlectat et tu al
ba iduēs accedas ad ips z pñiose. si hō n būeris pñiosa ac
cedas cū puris solū et nō imūd? plures. n. imūdos fñpel
lūt: maxie si fuerit isti chirurgici z imūdi a uulnerib? aut
a gbusdā talib? plures at imūdis dlectat: z bis os te vti
et a gestu qd os. n. te accedēt ad egrotū n supbiose stare
i h. n. odiosus efficitis. n3 mētū cē: i h. n. vilipēdit: s3 in
bōa figura et pulchra: ut z patiēs honoret te et astantes:
aut. b. d. a figura: aut os uti figura ad appetēs iuuamētū
si. n. op? ē chirurgizaf: os duas mīcas tui pñlonii cleuat
h hō rāger pulū: unā. Et sciēd ē qd pñloniū erat uestis

ānqz medicōz cū mīcis lōgis: et attōsurū qd os conce
der egrotō et qdā dicit tōsurā: qd q n hēat medic? alopi
nā: ut ofals. ga. hō n uult h: qm h n ē i nobis s3 tōsurā
dicit: aut qd ē pences medicū aut pences patiētē: pences me
dicū qd ut si iuuēt tōsurā tōdeatur: et si rursus iuuēt co
mis qd nō cōtinue tōdeat pences patiētē hō ut iudat q tō
sura gaudeat patiēs. et sic ut si patiēs tōdet cōcedat ei h
at p iuuamētū et cōcessiōez patiētis n p adulatōez astāti
um: quēadmodū i atōino et lucidō. atōin? dlectabat hō q
auferebāt sibi comas. lucian? hō gaudebat comis: et ob h
adulatores qñes tēdebāt ad atōinū tōdebāt qñes hō ad
lucianū expectabāt p multos dies qñsqz hñent cōas: et tē
pgebāt ad ips. nos hō uultur hīs tōsuris n cā adulatōis s3
cā sāntatis et grā patiētis os at et ab unguib? facit cōces
siōes et qdā dicit: n sint vngues scabiosi: et dicit? qd nō h
dicit. n. ē h i nob. s3 ut iugues n sint iūdi neqz magia
magis. n. iugues pñt chirurgicis: ex eo qd retinent subti
lissima corpōz. os. n. et tales auferit vngues. os at et ab
odof cōplacet patiētis: ut hēat malū odorē medic? mal?
at odor gñt nob: aut nā aut ab icuria. et a natura qd si
cū i plectoricis corpib? fetēt. n. male ipoz aut os: et hūc
naturalē fetozē: n possūm? finalitē rēouer s3 mitigat sicut
i plectoricis corpib? pñlebotō. am? aut purgā? i ore qd spi
cā nardicā. aut frōdē malabacri aut aliqd tale odoriferū
pōim? ab icuria qd generat fetoz: sicut a multo vito fetoz
exit ab ore: sic cōcōt medic? qdā ebū? vēit ad patiētes et
dicit ei patiēs: n possū ferit fetozē tui ozis: q rñdit ei: sicut
n. patiōz fetozes tue se. sic os te pati meū fetozes. et n fugi
ebat qd ebri? erat s3 furiose rñdit. os igr? multotiens ut cō
placēas patiētis vñū dāf creni ex his delectatiōe generat
patiētis: et cxiñ sit digō generatiō chilī generatiō sanguis
ipso nutrimentū et cōfortatiō totū corpis: cōsūbra at qd bñ
dixit by. qm at n possibile ē ex his cōcessiōib? et lesiōz ali
qñ fieri: pp h cōez epilōgū i oib? dicit qz n magis ledunt
s3 et supueniēs lesiō fñcificabilis ē: et i h ē itērio. ut frim
ubi os. ubi os dicit: qd si p duos dies dbeas potū dāf. p?
unā tribuas: et qd nō sit cōsuet? patiēs ab hoc potū neqz
z dñilitate sñoi neqz in phlegmōe alterius mēbz nobilis
s3 in ca. cōplexiōe et tpe estiuo: hoc at sūt ubi os. 6

Quā elixā hac qd ut fciat aerez hoc
hō nō plenum esse z superpōez habere
Uidā at dicit: qd ali? ē fmo ille a pñcis: et dicunt
q vult dteriat d aq. nos at dicit? qd iō ē cū pñcis
cū. n. dicit i cōcessiōib?: qd os friam aqz offerit in
rēdit nos docet qñt os facit friam aqz. et quā os elixat et
fridat n dicit. et qdā at pñbiles cās assignāt iōtū pñua
dāt auditores. nos hō dicit? hāz cāz d q aq dteriat. vepm
h os aqz pñdre: qd os hē qd sūt hōe hē hō male hē hō me
die. et distiguit p gustū p uisū p odorē: p uisū qd q bōa
aqz os ē splēdida et clāfā: et n turbida n3 lūosa. p odo
rē qd vt odorabilis sit: et odorabilē at dico vt sit sine gra
ui odor. p gustū hō ut sit dulcis. dulce at dico n hñdo q
uē qūtatē n3 sit nīrosa n3 sulfurea n3 calcārea n3 salia ex
his at dñis dñcernit male aq: os at elixat n bōas s3 me
dias aut malas. bōe. n. aq ex se hñt bōitātē: et n idigēt bu
litōe sicut aq q sūt rome sūt. n. qd fñres dulciū aqz: fñ at
et dulces aq i pñais: multotiens at z bōas aqz elixā? sicut
dicit. g. ut frīozē ipaz faciat? similia similib? min? sūt oppu
gnātia. cōtraria hō magis cōtrariāt ut si ē fri. aq: et h non
uald ifriat ex fri. aere. semel. n. h3 pñas frīditātē si uero
ca. ē: nīc ifratiō magis fñiat pp caliditātē et qd subilio:
sit aq z rarior ex caliditate z fortior frīditas palā ē qñter
at p elixatōz vñaur aq vt frīditōz efficiā? aqz. b? i rei duō

sunt mōi. vn' qd' ipoz tradit' ē ab hy. alter vō ab egyptiis
uēt' egyptiū. n. elixat' aq̃s z ponūt ipas i bochalib' : z pēn-
dēt tota nocte i ac' i loco discoopto. postea i mane ponūt
bochalia i arēa būda z circūponūt myrth' : aut folia vi-
tū aut folia lactuce vt magis fiat ifriatio z sic bonā ipas
supiorē inueniūt. hy. vā dicit: qm̃ o3 p' elixatōs ponēt ip-
sā i vase: n' i plef uas aut coopies n' p' aer ifridat' aq̃s q' est
in uase z hoc eas o3 pēdēt i puteo: ita q' aq' putei nō tā-
gat vas: qm̃ grossitudo b' i aq' pimitit ifrigidare aquam q'
ē in vase: ppter hoc o3 pēdere vas non plenum aqua.
z hoc est quod intendit.

Dioniam ex emorrhagiis inaquantur.
Ictū ē at nobis sup' q' emorrhagia ē flux' sāguis
q' ē p nates: emorrio vō q' ē p anū elatio. nomen
at virius q' emorrhagia notat: z didicistis q' bona
supueniūt i emorrhagia: q' pleuritis dissoluit z fagedene
z alia pēdā. nūc at dicit: q' difficilia generat' ex ipa imo-
derata at emorrhagia euaporatur calor naturalis: z exide
idigēs sunt z non aliquod nutrimentum z preparatio fit
hydropisis: ppter hoc dicit. inaquant'.

Squalia o3 purgari purgentur z con-
fert z bene ferunt.

Iste at sermo lati' dicit' ē i aphorismis. h' at sicut i
sui cōmēoratōe scribēs remissit. o3 at te scire q'
pp hoc z cōfictōes subitelligi. dicit. n. z apte fert
q' vō dicit: Qualia subitellige vt f3 rōnes fiat eūo: aut a
natura aut a medico: si vō fiat p maliciā egritudis diffi-
cile ē hoc. vñ dicit thochididis i vā hystoria: Qm̃ co. vōi-
tus supuenit: z peste iminēte plures moriebant': nō. n. a
natura neq's a medico fiebat uomitus colere.

Ieno legumina comedentes i fame
continue femuina masculina cruribus
incontempibilia facta sunt: z finaliter eriaz
z orobos comedentes genua dolentes.

Alia doctrinā trāffert nos hy. mirabilis at ē h'
sermo z cōson' t' o3 cpidica egritudie mētōs facit
z cōsidera artē hy. nihil frustra cōmemorat neq's
nomē vbi. Sic itaq's h' de eno mētōs facit. en' at ē qdāz
ciuitas thracie: z et itellige quantā significatōs h' h'ec vi-
ctio: quonā at thracia fertilis ē en' at ciuitas thracia. iō-
q's dicit q' qdā mirabile cōtingit in illa ciuitate: v3 sterili-
tas z fames z rurū q' abundātes erāt frumētō: nō solum
sibi f3 et aliis ciuitatib' tūc patiebāt topiā z in incepe co-
medere legumia: z quonā cibū extraneū a leguminibus
assumebāt: pp hoc mēbra cibū nō recipiebāt sicut icōlue-
tū z extraneū: et exide nō nutriebāt z ifirma fiebāt z in-
cōrēpibilia z debilia fiebāt magis agēna magis actiua
z magis motiua. i. crura incōrēpibilia at dicit non būna
palisiz: qm̃ oio nō mouebāt f3 dilitatē habebāt: z hoc
qd' patiebāt leguminib' vterā alia at sūt legumia: z alia
sunt frumētalia nutrimenta. frumētalia qdē sunt oia ex q'
bus pōt fieri panis ut frumētus ordeū miliū ipelta z h'
legumia vō ut cicer faba: z alia talia ex qb' nō fit panis.
h' vō q' crāt i eno: i pñ' qdē deficientes frumento: vñcre
z ad orobū. i. miliū: et alia amara scia q' dāt vt rōalibus
z exinde grossa materia generata et dscēdēte ad genua fi-
ebāt istia genua dolētes z patiebāt h' nō paucis oēs q'
ill' ciuitatis erāt: qm̃ calidi eēt f3 cōplexiōes qm̃ fri-
gidi: z qm̃ urētes exercitiis z qm̃ nō: z aut fortes aut
debiles: et aut purgati et nō purgati. z h' oia dsignauit hy:
p duas dictōes dicēs. Scia masculina. p masculina qdē
dsignauit calida z exercitiā se z fortia et nō purgata. p

femina vō dsignauit frida z iexercitabilia d'ilia purga-
ta: scie vō purgat p mēstrualē purgatōs: qm̃ n. oel cōi-
ter ledebat: z epidit' erat morib': dsignauit p eo q' dixit
Same: et in eno. nō. n. d' picularib' remēorat f3 d' tota ci-
uitate patiere qd' aligs nō dicerz: q' nō oēs utētes legu-
minib' h' patiebāt dicit: cōtinuc. et hoc h' pñs iteno. i o

Anifeste uigilans calidior exteri' in
terius frigidior dormiens: e contra.

Ictū ē at nobis multoties: q' dñter mouet calor
naturalis: aut ad extiora aut ad iteriora aut totus
aut f3 pte: et q' i sōno ad pfūdum rēdit. i. uigilia
dilatat' ad extiora. h' igit' dicit hy. māifestū ē et publicūz
oib' qm̃ i sōno pfūdū calid' ē: supficies vō fridior. i. vi-
gilia at supficies calidior ē: pñdū vō frid' h' pbauim'
pmo qd' i sōno idigem' coepimētis: i uigilia vō idige-
m'. vō q' fpiratōes i sōno hēm' maiore et dñliorem pp
multā caliditatē. s' ex eo q' naturalis calor ex nōtate rē-
dit illuc vbi supfluitates vt digerāt ipas. māifestū autē ē
q' i sōno rēdūt ad pfūdū supfluitates. itelligas at q' cali-
diorē vico supficies: in nō calidiorē pñdo: f3 cōpando ip-
sas ad se ipas calidiorē vico i uigilia. q' in sōno et pñdū
frigidius in uigilia q' in sōno.

In calido natura frigiditas pot' aqua
pansare.

Aturā at dicit hy. h' cōstōes corporz quēadmōs
dicit: qb' natura mouebit ad pñs n3 bñdiales
vñtē sicut dicit: natur' morboz medici et natur'
aialius idocet: f3 nāz dicit cōplexiōes: et cōplexiōes n' eā
q' sit nob ab etate acq'sita: f3 dicit eā cōplexiōes q' ē ex ge-
neratōe ex q'tuor elemētis i embriōe scā. h' igit' cōp'p'o
pmutat: aut f3 q'titatē aut f3 q'litatē sigd' igit' pmutat f3
q'titatē: tūc sanctius cōseruam' pceptis. f3 vō f3 q'litates
et ad acutū: tūc cōtrariis et acutū dsignat eo q' dicit. in
calido: curā vō q' sit p ōria gñales et picularēz gñales qd'
pp id qd' dicit: fritas picularē vō pp id q' dicit. Pota a
q' et ipe qd' dicit pota aq' et magis q' sup' tradita ē elija.
tu vō itellige laucū: et aligd tale ifridatiū: docēs. n. et a
acutū: curā: et dicit q' o3 bñc abfiter a gymnasiis. i. curā
b' morib' sollicitudie tristitia et ira. et oia hec dclaret
ppter id quod dicit. Pansare oportet. n. ipm cessare ab
omni labore corporis et anime.

Sominus infrigidat in uelato.

Uidā libroz hñt p. m. i greco lu ifriat. qdā at eūz
n. sigd' igit' hñt ifridat cū. m. dsignat. n. q' sōn' in
ifridat uolēs. n. illā malā cōplexiōes curat dicit. i
frigidat sōn' qm̃ tūc in sōno digō fit: et expulsiō supflui-
tatiū acutū: et erinō infrigidatio fit acuminis f3 sōno. li
vō cū. n. duas dictōes dñt at. et dicit q' sōn' q' in frigi-
tate scā. i. in fri. aere. hic pficit. S3 pōt oppōi: q' si fri-
aere dormiat q' ifrigidat supficies. cōcludunt supfluita-
tes acutiores distendit' pñditas: pp h' dicit i uelato. o3
n. ipm parentes. et in fri. aere dormit et uelamenta hñt:
vt p uelamenta qdēz supficies calefiat: et euaporent sup-
fluitates. p respiratiōes vero iducat aerem frigidum et
undigz inueniat pfundum infrigidatum.

Somin' sedilis: erecto soporifer.

Uidā dicit q' ad huc malā cōplexiōes: curat hy. et
dicit: q' o3 statuet' uigilia: et q' iposibile ē n' dor-
mire. pp h' dicit: q' o3 pape ipos dormit i qdāz
motōe: ubi mono n' punitat ptece fieri sōnū. dicit. n. q' i
sōno ad iteriora tendit nālis calor distendit' acumen: ma-
le at dicit istī. didicistis. n. multotiens q' uigilia qdēz et

sollicitudo. et hmoi ca. et sic. officiu cop. son. ho digerit
supfluitates et maz. et q b sit vez pz. videm. n. i vigila
tib q facies iflat supfluitatib venientib ad facie: n. i eua
cuat. qd at die erecto soporifer: volo a supiori aliq mo i
ape. multoties venit ad me aligs bns nauseu pp multu
rudine bhoz: statuo et abstinere cib: et moueo vomu
m hmois: buozis dico digessi et dissolui. ali aut venit
et die q qn venio ad lectu meu n dormio: et hmoi. has
qd cam n assignam: q n bhm: s. pbabile dicim: et pri
culariter iuncta. ordino. n. huic laboru multu: et dico q
n fatigata e natura tua: et pp b n supuenit son: s. coce
mibi istu: labora tm quousq te sedete et fatigate veniat
son. tuc igit ipo efficiete b: magnu. p. fundu sit son. et b
dicit erecto soporifer: quasi dicat: quousq sonus beat:
et iste stans erectus aut in aliquo sedens.

Debiles diete frigide: fortes uero no
ue calide.

Dicitur et: sciens i regimeto acutoz: q debiles ci
bos dicitur efficietes obilitate: sed q n valde nutri
unt nec biles grauē qllatē nec acuta: sic dicitur
ptisane. qm at hmoi cbi n extet multu nutritiu: pp b
dixit. q neq calefaciunt sed ifridant. q ho grauē bnt qll
tate: ta q p synapi et pip. hoc at pp hoc dicit.

Quaz iertium: hec quidez ab ethere
deducta uel tonitrualis bona: globari
lis autem mala.

Admirabilis e et h fimo et dignu annotatone: s. p
dictores explanem: de n dican: ite dices by. Jner
te aqua die: n q n supponit arti: sed ierte die: q
fice bz nalter: et n idiget arte. vbi gra: Ars nra vltur
multoties herbil gbuld i ad sanitatē: sigd igit medicu sic
vta pif. sic i agris nate st: appella b ee sine arte. si vero
vta eis aut loti aut elixis aut assis aut purgat: b of arti
ficiale. similie cōtingit i scamonea. si. n. accepim i camo
neā i vtamur ipa sic fit vbi nascit: iers b nūcupat. si ho
purgauerim ea aut elixauerim pp id q obilitet multitu
de purgatiue vtut: b artificiale dicim. eo d mō dicit i
extotib. ho. gra. si artifex vta ligno sic venit a nēore d
oio: artificiale b of. si ho dolauerit et pauerit: artificia
le: similie et i aq. Alqua ierte die optimā q n idiget elixa
tione aut aliq alio artificio. q ho elixa vt fiat fridior sicut
dēs e sup b artificiosu vocat. q at die: ab ethē: by. die
ventes et barez et subtilior et calidiores ab b ho greco
et bo: qd ē vtare. vñ et poeta die. p aerē dūrit etherē. i. a
grossior aere ad subtiliores: tonitruale at quā die aquā
videt illa q fuit cū tōitru: et quō fit tōitruū. et qdā dicit
q tonitruū fit nubib pcutiētib se adiuicē et sonū reddēti
b. Alr. ho i metbauri vñ q tōitruū fit vēto icluso i nu
bilib et b ignito et cū sonitu excusso. vñ pus sit tōitruū: po
neri ho choruscatio: nos p videm choruscationes q aut
dian tōitruū. et b origit: q vñ acutior ē et pmprior ad
frapiēdu q audit. similie at si isperxim aliquē icidēre
lūg i neuoze et fuerim parūp remoti: p videm ietuz q
sonū sentiam. q at die globarile. et dicim q globarile
notat cōcursus vētoz et acrē globatiles. a cōcursu qd vē
toz nubes coadunāt adiuicē et igrossant et cōdēlant: et
pp b aq q ab eis emanat ē grossior. Bonā aquā die opti
mas et mirabilē. qdā at dicit q bonā aquā die q i paro
petu. i. i vē. n at ē b vez. si. n. oio d ipe diceret bonū di
ceret qd fieret i estate. pncipalit. n. estas ipi vocat: qm q
fuit i aliis tpi b estas pfiē. ho. g. in autūno semina ponit
ub fra: i byeme ho mouet vtutes gnatiue: i vē orit et

i estate pfiē. et pp b pncipalit optiā aq die q fit qn et
tas est. S. p q dices exposuim dican: ite dices by.
et dicim q ipe itendit i hac pticula dices q aq sine arte
etherē qd et q fit tōitru supueniente ē optiā sic subtilior:
et pncipue q fit i estate: qm iē sol accedit ad vtices capitus
nōz et calefac aq et sic elixis subtiliat et pp b et die q
bāc aquā ierte offerim: ta q optimā globatilis at mala ē
et ta q grossior. ga. ho die q aq etherē optiā ē: globati
lis ho mala et idiget artificio et elixatione tonitrualis ho
media est. neq. n. sic mala est sicut globatilis: qm bz
calefactiones venti qcludit in nubibus: neq sic bona sic
etherē: q n similiter calefit. et hoc est quod itendit. i. 6

Quaz uorabilis et uigilia uorabilis.

Quaz uorabilis et uigilia uorabilis. Dicitur et: q n
die aq uorabilis comedētes q aq comedat b. n.
et n itelligibile: s. b itendit: q aq fac boies mul
tū comedet et mouet appetitū: et illū q e extra nāz et f3
nāz. illū at q ē f3 nām mouet b mō: supponat aliq bns
malā cōplexiōes calidas. i. hac. n. p nra vt appetitua et
offerētes aq extinguit bāc malā cōplexiōes: et hac eru
cta excitat appetitū nālis et fit bō comedēs. illū ho q et
extra nāz appetitū b mō subleuat: supponat aliq bns bu
more i ore stōi: et exū n appctit: offero sibi aq et ifrido
maz et igrossio pāz: et exū lupuenit acetola erupta et fal
sus appetit: de q die ga. i. iuductorius. i. in li. q d mū
grotegni: frid vter bonu ē appetet et mal ad digerēdu.
et ita d aq itelligendus est. De uigilia quō fac boiem co
medet dicim: uigilia die n supuenit i firmis i bis p
nra vt. s. b uigilia itendit q fit sanis: sanis dico n oio
sis et sine labore uigilantib. posteri at sanis et fatigantib
vt labore euaporatio supueniat supficiet. et b euaporata
attrahat a mēbris vicinātib et vicina f3 cōtinuitatem ab
epate. ep at a uenis mēlaracis: uenē at a stō: nōach ho
ab ore stōi: et sic fit appetit vt dēm est in phisica ga. sic
igit uigilia of uorabilis: q mouet boiem ad comedē
dum. et q b sit vez pz et alexadrtinis. b. n. uigilantes in
nocte et laborantes multum comedunt.

Per calido natura: in calida māfioe fri
da māfio ipinguar: in calida subuliat.

Jenū ē at nobis supi q p calidā nāz appellat by.
calidā et malā cōplexiōes. bāc at malā cōplexiōes
calidā i calido tpe marie tpe estiuo: et ē i alio tpe
calidior: in ifridat et igrossat māfio frida: et curat ipam
malā cōplexiōes. et quā die fridā māfione: q n bēat ues
lamia lanca sed q bēbat linea et uettra. b. n. magl ifridat
et ifridatioe n pmitit euaporare calidā quate: s. igros
sant ipam et bene ipatā reddūt. si ho est calida māfio:
amplius subtiliat materiaz et facit euaporabilez.

Studium salutis: inrepletio nutrimen
ti: impigrices laborz.

Uonā by. itēdit n solū egrotos reducet ad sanū
tate: s. et sanos cōsuare i sanitate: b die q o3 las
nos nec cibis t pletū nīmū nec exercitiis imodera
et fatigare aut b mō expōim pticulas illā: aut et aliter cō
sidera ei by. b tibi dices: n credas q solū malā calidā cō
plexiōes itēdo curat et si fridā: s. et bāc fridā curo. curat
itaq frida qūtas: siue vtamur multitudiē dūoz. mul
t. n. cibū humectat corpa et ifridat: modicū ho calefac et
dificcat. nōne dicitū ē supius pausare: nūc aut exercitare
se precipio: et sine pigricia se habeat ad exercitia.

In uigilado sitis in supficie somn me

dicamentum: cui uero ex foimno erecto.

Inedit ar i bis hy. h accitua curare. et q dic: q su
pueti sit multoties i vigilado ore et gutture siccio
rib⁹ scia. sm at dic moderata et supficialem n. n. ip
sas q cotingit pp caliditate ozis stoi aut pulmoio. hac ita
q3 moderata sit i mouet son⁹: qm i sono buetiat mebra
sic dissoluit illa siccia q q i ore: et sic i mouet sit: et i tm
e moderata ista sit: q gargarism⁹ dissoluit ea. ctingit at z
multoties alicui i sono sit: i sono. n. alcedit rui ad lupi
ora. vbi gra: ad os et fauces: et efficiat sit: et si bi sui ca
lidi et dici: q hac sit erectio dissoluit. ipis. n. excitat⁹ sit
a apli⁹ ascedit i3 supficia euaporat. et h e qd dicit. 20

Dibus plurimus calor magne uocis:
etenim fridus aer plurimus: duobus
magnis magna progenita sunt.

Inedit dicef hy. vñ. n. q3 qd appet igref siue cali
du e corp⁹ siue fri. nos at dici: q h i iredit: i3 ing
rit o voce. et ut emideti pateat qd dic volo qda p dicit. sci
eddu e ar: q vbi fiat mag vox: op⁹ e et multa calitate et fo
ti stute et dilatide valox. i3 cu dico valox: itelligas aut
ca q se mae valox: aut ca q i voc⁹ valox. mae qd. n. si
vala h: pect⁹ coauitates pectori pulmo canales pulmoio
voci3 vo ista sit hec guttur adiacet canalib⁹ pulmoio
et epiglott⁹ et hec arterie. op⁹. n. e et matiei ad voce. cu3 at
dico mas voc⁹ itellige aerē. Jucipim⁹ ergo a pms: nalis
calore mult⁹ et i multa caliditate dilatat pect⁹ et coauita
tes pectori: et ista apiufoia q se matiei et voc⁹: cofoiat
et h⁹: et pp magna sit vox. bñ at dixit hy. plurimu calor
re. oz. n. ip3 f3 lubas supabudat et n f3 qitate qm si acu
rio fiat calidu et male opatu pstrat stute: et i obilitate
stuti nuq magna gnac vox: vñ in puer et mult⁹ e nalis
calore i3 obilis h⁹: et io n sit ipis magna vox mas at dic
fridu aerē et n calidu vt i fridatide mager calor: qitate
vo efficit voce magna. aut aliter dicas: q friditate aer
dissoluit ea. distepantiā: et exin h⁹ cofoiat: et facit ma
gna voce: cu. n. op⁹ sit caliditate et dilatide valox stui
te fortificata et ma multa et frida de duob⁹ facit meio
ne. f. caliditate et ma: et dic q duoz magnoz pgenitus
f. vox magna sit. tu vero dicas: q qtuoz p dicioz pgeni
tu magnu fiet. h bz pñs intentio. 21

Qu calidi uerrib⁹ fri carnibus 7 subri
les isti sut supuenenosi 7 acuti furori s
Portet nos scire q calidu duplex e. duplex vo e
f3 duplicē modū. p⁹ qd e f3 nam aut ext nās: fm
duplicē vo modū. q calidu aut e inatu aut acqsi
tiu: 7 f3 nās qd e calidu bñ opatu: 7 qd a gnauoe obun⁹:
ext nās vo e calidu qd e se. inatu at e qd ad alia fert me
bra. acqsiu vo qd ab aliis fert. vbi gra: co 7 ep inatu ba
bet calore 7 n ab aliis acqsiu. p se at attribuit aliis mebris
caliditate: et ipa nō fciptit ab aliis. canes vo acqsiu dis
cui hñe caliditate: q ab ipis hñt 7 n ppa. Dic itaq q f3
bz inatu calore 7 acqsiu. si igit inata caliditas pueret ad
acutu n sit f3 rōez digō f3 coruiput cibi: 7 in supfluitate
dissoluit 7 n nutrit mebra: 7 exin corpe subliato appi
biles fiut vene: aut igit h itellige: aut dicas h q ex mala
plexide cachochim⁹ sit chil⁹ 7 sic spargit ad ep: 7 trasmu
tat i sanguine cachochimū: 7 pp cachochimā n fciptit me
bra nutritu. 7 exin otinet ma i valit: 7 mde fuit vene
sic sup⁹ dixim⁹ i mulie i q supuenit retetio mestruoz: et
ga. phlebotomauit ea: qm igit nutritu calefac mebra
n nutritu vo ifridat. iōq3 dixit fri carnibus: qm i ma

la complexioe stoi copati arteria et ex ista cor 7 pp h acut

ti furoris fuit: et nō oz ipos itrogare de aliqua cā. 22

Siccitate i terra: autu gen⁹ multiplicat

Duplex e expō h⁹ micule. qda. n. dicit q siccitate
fca i aere q e sup tra aues n sustinet cu i3 serunt
ad actē ppiquū tre. et pp h dixit q i siccitate mul
tiplicat gen⁹ autu. qda vo dicit scdaz expōez q supuen
siccitas 7 cu hac pesti: vñ e. n. q vapores ibiū f3 sanio
res: et ruri vapores vel siccitas mortales. supuen itaq3
i ista siccitate distepantiā pesti: et tāta supuenit pesti i rñ:
q n pñt sepeliri corpa: et exin aues comedūt ipa: et pp h
gen⁹ ipaz multiplicat. ga. vo i mouet vtrāq3 expōez. rñ
mā qd dices: q nuq hy. ex aub⁹ vebat hñe cognitiōem
aer⁹ i3 poti⁹ ex corpib⁹ hñanis q nobis supponit. Scdā
vo expōez sic dices: q si h eēt oportebat et aues dñstrui
et n coeder cadauera sic vñ i bochitides: q aues cadaue
ra gustates moriebat. qd g itedit: et dic q simile a simi
li saluat: q vo sit extra nam a fñis curant vel coruipul
tur. cu. n. aues sicce sint si cōtigat q aer siccus fiat m
tiplicant et sane sunt et diurne. 23

Ragos qs apper exterior testis si d
ter masculu: si vo suister feminam.

Ebet. n. scire qd sit tragos: et dic q tragos e pas
sio adā voc⁹ ab hñiditate supueniete i sine adole
scētie: cu būditas n dissoluit ad augmētū: i3 dil
tat mebra: et rancā effi⁹ voce: et igrē vt testiculoz exin
e. et si fuerit dñt: dicas q masculoz erat gnatiū. si vo si
nister muliez: et h e vt itelligas vt i plurib⁹. cuq3 i mul
lierib⁹ n sit testiculi quā cognitiōez hñm⁹ i bis: et vñm⁹
q ca q sit i thorace cōione hñt cu generatiuis. et saguio
i viri qd trasmutat i spma in generatiuis mebris aut ad
lac i nutritiuis. pp h in mulierib⁹ qd ingere qlis mēma e
exterior: si venter erit: viroz generatiua e: si sinistra mu
lier et hoc etiam itelligas vt in pluribus. 24

Luli ut beant fortitudinis: sic 7 mē

Obrox 7 oculorum sic 7 totum corpus.

Dalut smone trasfert se hy. B. n. sep bonu tr. d
pulari qda dñat h. itedu at p cognitiōez voce
ab oculis. et qd dic: sic se hñt oculi sic et totū cor
p⁹. et dñ e h duplex text⁹. qda. n. libroz hñt: oculi vt bē
ant. qda at n hñt: vt bēant: i3 solū fortitudis vep exten
subitelligūt vt bēant. dic at q sic se hñt oculi fortitudo
sic et totū corp⁹: et et sic se hñt coloris. multoties. n. ocu
li nigri fiut: et alfanē dñat hñt sepat et dñgnat dñcū.
multoties at trasmutat et dñgnat obilitatē totū corp⁹.
dicas igit: sic se hñt fortitudis oculi: sic et totū corp⁹. et
itop sic se hñt color: sic et totū corp⁹ nisi cib⁹ alit colorē.
multoties. n. oculis nibil hñtib⁹ nigz sit corp⁹ abo vñan
te. oculi vo pp multas cās dñgnat nobis p cognitiōez to
tū corp⁹. p⁹ at q multū pphēdit vñibilis et aialio spūez
vñ e. n. nobis: q pp h videt pp multitudinē aialio spūez
rit et ipi nerui porosi f3 vt aialio spūs fcrat p totū corp⁹.
et itep vidicistis: q oculi declarāt: quō se hñ cerebz. et i
tio q oculi ex humidis cōstāt: et hñt multum spm: et p
h facile et statim sentiunt passionem corporis. 25

Signa mortalia sine dubio calidissim⁹

Iruni uitalia nero e contra.

In h itedit docef sig mortalia. et h vñ e i pñstid
vbi dicebat fridu i spirati mōtale 7 h mōre dñgnat i rñ
mōt. et h e vt dic h: q si fridu i spirauerit: dñgnat q i rñ
dat⁹ e calō et mōre futurā dñgnat. vbi gra: i ca: distepā

ria supueit se. et sic sit i exteriorib' i caboib' igneis: si aliq
exuperit eos aq' i fudēs: inuenit qd calid' fū' ascēdet sic
et i corpe nro si ē calida distēpātia bac exicta calid' fū'
egrediet p' fūcie: p' ea qd frid' extictio ipso calof nāli. aut
ita oicas aut alie q' i p' n' qd calid' egrediet sum' nāli ca
lof auagato posteri' frid'. nūc at oicas q' frid' qd egres
dit q' an mōt: et si frid' spūa egrediet mōtē d'ignat i
si frūeat p' fridū bu. cūm aut pp diuinitatē passiois. 26

Aborez cibis predisponantur.

Quidā ai libroz bñt ad sanitatē: qdā ai n ad sani
tatē qd ai itēdit dicef. et dicitur: q' itēdio b' vca ē
fū' vbi dēz: q' studiū saluū irēpletio nutritiō
i ipigridies laboz. B' g' itēdit dicef: q' n' p' cibū exerci
tari vñ fiat cib' idiget' z crud' bu. cgregat' s' oz an cibū
exeritari modūate: vt n' obilitet' h' s' ed'io cōtēf. labo
rē ai dīc doloze: sic dīc i aphorismis. Duoz doloze vel
benētiōz tē. Itēz laboz dicit multotiēs stinbomata
similiter a vltimos labozes. labozes autē dicit exercitia
quēadmodum et h' et in bis cōpleta ē q'ra p'icula.

Explicat q'ra p'icula: Incipit quinta particula.

Natura morboz medicia.

Quāq' dicitur by. q'ra p'icula
lā p'ntis negociū: in q' docuit
cognitiōes mediciales. z ana
thōicas et nāles: cōtēf itēdit
dicit 2. v. p'icula. et trāffert

le ad ipaz nāz excitādo z laudādo ipaz. Sciēdū ē ai: q' q
dālib' p' bñt singularit' nā: qdā qd pluralit' nāe si qdā g'ie
bñt nā: bñtūdinālē vñtē d'ignat z vniuersalē. si qd b'z
pluralit' nāe multas nāe dīc p'ntes i mult' bōib' nūero
pes exītes. aut dīc mēbzoz vñtes: b'z. n. vñt q'bz mē
bz. p'pā nāz: aut nāe dīc aīaliū irrōabiliū tāq' itēdēs b
egs z alit' irrōalib' aīalib' d'icāf. aut nāe dīc vñtes agē
tes q' i vnoq'bz corpe. i. nutritiū s'guis g'natū dīge
stūā z alias. s'z qm b' bñ dēf a nob oz nos scīf q' laus
alit' et vitupīū attribuit by. laus qd qm n' ē imitar' afde
piab: dīcēte nāz eē iertē s'z dīc ipaz artificialē z curatiūā
cōpoz. vitupīū ai: q' supflūā fac' artē n' am. si. n. nā ē q
curat mōbos ociosa ē n'ra ars vbi g'ra: si qs egrotat z ve
niat medic' si iutilis efficiat aliēatiōes vitupīū ē medicū
si qd vñtū agat et p'ficiat nā b'z laud. et ad h' dīc' q' vo
lum' a s'pīozū aliq' mō icipe: et assignat nob et p'ma vltia
vt liberem' by. a culpa. oz ai nos scīf: qd p'ia ē n'ra ars:
q'ntēs. n. vult medic' curare: et dīc curas ab arte pcedēs
vñt: et q' dīc ab arte. ē g' p'ia medicia: scōs ē ipe medi
c'. medic' qd multotiēs n' agit s'z ordiat mīstrāi: vt si cū
gat b' s'guinē patiēti: et itēz mīster vadit ad artificē op
atē ebur: et accipit os clysteris et itēz a cerdōe coriū et vi
tē: et sic effīc clyster. multotiēs ai medic' n' p'cipit patiēti
dylsterizari: s'z p'blebotari et credis qd p'blebotomū n' sit
p'p'ed'. s'z vadit s'aul' ad fabz: et accipit p'blebotomū: fas
ber qd ab auo accipit ferz. cōtigit ai multotiēs: qd mē
dic' p'cipit mīstro ius aliq'z herbaz afferri patiēti: et stari
s'aul' vadit ad cōfectorē: cōfector ai vadit ad herbulariū
et itēz herbulari' ē vltius. bis itaqz se bñtib': p'ma qd ē
et p'ordiat n'ra ars: videlz medicia: scōs ē medic'. fū' ē
mīster. s'z oz nos scīre qd medic' mīster ē artis: qm. n. ipe
agit et sibi ordiat et effīc medicinā s'z tē n' vt medic' s'z
sic mīster: qm qd p'cipit et dīc solū curas: tē vt medic'. qd
ai sit b' vñt mālifestū ē ab exteriorib'. vbi g'ra: dux. n. i eo
qd dux ordiat acies dōbētes purgat: et hostes qd p'ostiat
ad mōtē: amīcū qd ad victoriā. si qd vñt fūda aut iacu
lo aut alūe artis: tē n' sic dux s'z sic miles agit ordiat. si

cut sec phillipp' z alii ducū. similē et medic' i eo qd medi
c' p'cipit mīstro artis et effīc curas: qm p'cipit curas i q'bz
medic' curat et n' i q'bz bō: qz si b' eē oīs bō curaret: neqz
i q'bz aīal: qm oīa aīalia curaret. ē g' ars medicie p'ia: b
iñ medic' mīster cōfector et herbulari'. bis oīb' ita se bñti
b': vbi vultis vt ordiē' nāz: et dīc' qd ai medicinā ordi
net: n. n. d'ignat medicia ordiari scōa p' nāz. ecō vfo at
ordiat zē itaqz iuēf' g' et i nā n' ē ordiatō. et dīc' qd sic
quēadmodū. n. medicia aut cōfuar sātātē: aut curat mō
bos b' et nā fac' ai artē: et cōfuar qd sātātē cōpoz p' pos
ros i sēfibles expellēdo s'fuitatē p' vñtē: et vñtē pve
sicā z mōbos curat effīcēs ap'pōdes vñtē: vbi aut emoz
rois aut emozrogia dūfōlūt p' turbatiōes vñtē: mōtēs
aut multitudinē vñtē qm vñtē b' effīc nā. dicam' itaqz z
ordinatiōes ipi'. p'ia qd ē vñt' g'itua: h. n. curā agit mē
bzoz: q'ntēs videt ipa famelica z p'icūtia d'itru a multa
eua poratiōe: p'cepit nutritiū nutritiē: h' itēz nutritiū p'
cepit generatiū s'guis. p' s'guinē sit nutritiū et gene
ratiū s'guinis. appetit chilū vt aliet i s'guinē. chil' qd
spargit a s'fō ad ep. g' p' generatiū s'guis ē s'p'fō: post
sp'fōdes chilī ē digestiua vñtē: nīf. n. ipa ageret chil'
n' fieret: p' digestiua ē attractiua f'ctiua z expulsiua. be
n. s' vñtē vñtēs. p'ma ai ē regitiua nā. Oz ai nos scīre
q' nā idiget arte: pp b' dēz ē: q' nā sūfīc oīb': ext' vñtē ca
taplasmatib': qm at z ars idiget nā: manifestū ē exīn coz
pe mōtificatiō z p'uatō nā bñti vñtē offerim' medicamē
tū et nībū. p'fici' s'z ē nā idiget arte: n' ad sui cōfīfīciā: s'z
vt efficiat cōp' apū z bñtē ad sanitatē: qm z s'fōalis aīa
idiget irrōnali n' ad cōfīfīciā sed vt irrōnalis p'pet z ap
tet corp' ad splēdorem aīe rōnalis.

Inuenit ipsa eadē natura que sūt dispō
nis z exīus: non ex doctrina zc.

Sz recoliū: dēz ē nobis q' multa documēta dedit
nob by. i p'cedētib' z medicālia z anathōica ana
lia. b' at trāstulit se ad ipaz nāz. et laudat ipaz vbi ordiat
onē illā dīxim': qm et nā ipi p'ordiat: et eadē idiget se ad
iūicē: qm ai h' dēf a nob oz nos scīf et artē bñtē ē dignitas nāe: nībilo'
itēz laudat p' b' nāz: et dīc' qm si p'cipiat vñtē b' cōtigit
medic'. vñ. n. medic' mouet ad modū curatiōis nīf a mō
gīf'it' doceat ea q' s'f' art': nā ai se ipaz i s'f'ruit. z q' b' sit ve
rū: mālifestū ē exīn. n. n. ad doctores tēdit nā: neqz ex ali
is dīfīcī curas. et ei nobis genit' claudir oculos ipos n' vo
c' ab aliq' s'z a natura b' facit: pp id ai claudir vt qetē f'ci
piat crebz et pp id apū vt videt sēfībilia. itē ipa ē q' p'
los generat in supciliis et palpebz ad custodiā oculoꝝ.
p'ea iñtū ē p' seipam docta nata: q' s'f' dīc ga. dubitabat
ab antiq' et anathōicis: q' lacerti q' līguā mouēt: quot s'f'
et vñtē oīū: et tñ nā bos scit et mouet līguā: cū bis ai nō
ex seipā effīc mōtiōē toti' corpi. dīc ai itaqz illud gal.
vñt. n. i libzo b' f'ionib': q' bñt capzā grauidā et nutriti
bat ipaz: s'perās apū circa pū. et vidē plasmatiōes ē bz
onīs pōez mōtiōes et vñtē f'aliē opa nāe: et iā i medio tē
studēte g. aut circa rōes aut circa aliq's opatiōes cōtigit ca
p'ā p' et p' i. bēd' p' p'ū vñtē b' p'fuit: et vñtē fuit doe
r': et dīc' q' a nā fuit mōt'. ad huc ai cū bis: et lac ex mās
mīs fugebat: et pedē suū ad cap' d'ferēf scalpebat se. z vñ
vidit b' bēd': q' pp b' bñtē pedes: pp b' vñtē: ut scal
pet se: nīf nā seipaz doceas: ad h' ipi mouēt. ē ai ab aliis
mult' ondes opa nāe: et b' fere h' dīc: q' i libzo b' nutriti
to dīxī: Nāe aīaliū seipaz doceas s'f. inuenit ipa nāa z
exī' n' ex doctrīa. exī' ai dīc mōtiōes. mōtiōes ai oēs dī
cit seipaz doceas nā ex se. inuenit n' ex doctrīa. doctrīa. n. ē
uia ex p'pōib' ad cōclufiōes. b' ai n' cōtigit circa celestia

omina et alia: rōalis at circa ea q̄ s̄ in m̄ s̄ se: s̄ qm̄ co
gnoscit ea q̄ s̄ h̄ rōalis aia et opat̄: siḡ d̄ cognoscit theori
c̄ intellect̄ d̄: si h̄o op̄ s̄ p̄c̄ic̄ intellect̄: vñ i sedrone plato
ait: h̄o s̄ qd̄ d̄o idē ē et similis: s̄ qd̄ iēq̄l̄s̄ et dissimil̄s̄.
Et palpebrizare lingua aut subministrare:
et quicunq; alia talia.

Palpebrizare autem est apire et claudere oculos. 3
Ene docta natura existens nō addiscet
conuenientia facere.

Quidā at librorū bñt exn̄s: qdā at volūtaria: et me
li^o ē exn̄s: qz̄ septe vicere^o volūtaria: nā at nō bñt
velle neq; electiōez. i aliq. n. differt a rōnali aia:
vñ aia^o morū volūtariū dicit̄: qm̄ at volūtas et electio
s̄ rōalis aie. ga. h̄o s̄ qd̄ morū dicit̄ ipas: qn̄ā et ipa a nā sit
s̄ n̄ sp̄: s̄ q̄ies mor̄ s̄ rōalis: rōnalis. n. aia p̄cipit nāe:
et sic sit mor̄ p̄ nām et p̄ lacertos q̄ s̄ iter costas: aut ali
q̄s̄ alios. et ne credas postq̄ hy. laudauit nām: sic doctā
a seip̄a: qn̄ā et holes laudam^o. si. n. ē aliq̄s̄ modest^o a nā
n̄ laudes ip̄s̄ sic modestū existētē. laus. n. ista n̄ ē ei^o s̄ na
ture: sic. n. et agricolā si p̄orabit bōas sic aut bonos cau
les: dicim^o q̄ p̄orauit bōas sic: vep̄n̄ n̄ ē laus p̄ncipali
ter coloni s̄ nāe fr̄e q̄ s̄ bñd̄i fructus. sic at et thocidi
des dicit q̄ themiſtocles neq; acq̄stā habuit doctrinā ne
q; accūtalē s̄ a nā: et tñ n̄ fuit laus ip̄i^o s̄ nāe. sic. n. ducē
n̄ laudes q̄ modest^o ē: s̄. n. nāle ē: s̄ laudes ip̄s̄ i bis q̄b^o
fctificauit se ex rōe ex doctrina. q. n. a doctrina laudabilis
ē meli^o ē q̄ ille q̄ ē a nā: qn̄ā qz̄ nā multoties et pmutat̄
et facile ab aliq̄ palogizaf: q̄ h̄o b̄z̄ a doctrina et scia n̄ pa
logizat̄ osidēs i disopla et certissimis bñd̄i stratiōib^o. 4

Lachryme nariū bñditas sternutatio
nes oris auris fordicies saluie d̄ductio

Quālibet qd̄ ordiat hāc p̄culā sup̄dictis: credēs q̄
adhuc de nariū d̄c̄minat hy. qdā at cōmētator
dicūt: q̄ p̄ laudē nāe: b̄ sanis d̄c̄iat: et dixit ea q̄ fuit a
nā sanis: nūc at iendit d̄c̄iare: et ea q̄ fuit i firmis idus
stria nāe. et qd̄ dicit i apponat̄: q̄ b̄ns passioez i capite:
aut apoplexiā aut epilepsiā aut subet aut stupores. et qz̄
p̄ncipale mēbz̄ ē cerebz̄ et p̄mū p̄ncipū: p̄p̄ s̄ multā ad
bibet diligētiā. p̄ eo natura: et qd̄ facit: p̄pat se et mouet
sternutatioez: et i sternutatioe expurgat m̄a efficiēs pal
siōem. ē qn̄q; q̄ p̄ nares expurgat m̄a: multoties aut p
aures aut p̄ nares d̄c̄m̄ ē. n. nobis: q̄ h̄ oia s̄ meat^o nāe
multoties at m̄a venit ad os: et mouet saluā: et expur
gat m̄a. si h̄o i pectore ē m̄a: tūc nā mouet tussis: et ex
purgat. si h̄o in s̄do s̄d̄i ē m̄a: tūc p̄ vomitū. si h̄o i ore
stans p̄singultus. et be oēs passioes idustria nā dissol
uunt. si h̄o ē v̄t̄ c̄t̄ i lacertis mādibulay p̄cedēib^o a
gutturē: tūc p̄ h̄at̄ dissoluit passio et expurgat sup̄flui
tates. vides qd̄ fac̄ nā: et i egritudinib^o oris saluie d̄duc
tio. qdam aut bñt: oris saluie et pectoris sp̄uti d̄ductio.
sigdem igit bñt sicut p̄imum d̄ductio accipe cōe ad pe
ctus et os. si h̄o sicut fm̄ hoc manifestum est. 5

Spiritus int̄ oitus et exitus oscuatio
tussis singultus.

Ecce p̄ hāc p̄culā credidit. Salū. q̄ adhuc de bis
q̄ s̄ s̄ nāz̄ d̄c̄minat hipp. qd̄ at dicit. q̄ et sp̄ia
i. irois et exit^o sp̄s̄. irois at dicit i spiratioez: et exitū respi
ratioem. et h̄. n. a nā sit d̄latādo d̄hēdo p̄c̄t̄: q̄. n. alit se
bñt extra nāz̄ s̄ s̄ sic illud dupla introrsus reiterationio. et
iterum sp̄is extra cadens. 6

Non eodem omnia omnibus modo,

Quid at dicit h̄. et dicim^o q̄ q̄tuor dñr hic expō
tōes. p̄ta qd̄ nō eodē mō dicit: qm̄ qn̄q; qdem
mouet nā ipata et expectata egritudine n̄ adhuc ge
nerata et ipedit multoties: postert^o h̄o polt̄q; sit egritu
do dissoluit ip̄s̄: expurgas m̄as. idē ē at q̄uis p̄io aut
posterior moueat. fa at q̄ n̄ i codē: qm̄ ate digōem sit
mor^o aut p^o digōes. idē at qn̄ sit nālis ē. terra at n̄ eodē
dicit: qm̄ p̄ sternutatioez sup̄uēit mor^o nāe aut p̄ tussis aut
p̄ vomitū aut p̄ aliq̄ d̄p̄uoz qm̄ vnde cūq; fiat nālis ē
mor^o: Quarta expō: n̄ codē dicit qm̄ sit expurgatio m̄a
terie: et volūtarie expurgatiois et expulsiua compauibne
q̄ ē p̄ lacertos q̄ s̄ s̄ inf costas. ficut at et a nāli expulsiua.
idē at qm̄ et morū q̄ ē p̄ lacertos nālis est. 7

In exitus et v̄t̄ositates butus et al
terius nutrimenti et spiraculi mulieri
busq; illis: et secūdu aliud corp^o scordinis
mus et pruritus.

Poter vos scire: q̄ nā multā diligētiā adhibet
n̄ris corpib^o. i. n. ē sic artifex q̄ fac̄ re et d̄scedit
aut domificator q̄ fac̄ domū et d̄scedit: sic et nā
efficit n̄ro corp^o: et d̄scedit ab eo m̄ime: s̄ multā curā
de ip̄o fac̄ it̄q; in ip̄o bitas: et sicut nos de p̄p̄is vol
mib^o curam^o i q̄b^o manem^o vt nō d̄ruant. et cū ip̄is pe
ream^o: sic et nā curat de corpe n̄ro: vt n̄ b̄ d̄struio et ipa
d̄struat et curat de eo: ita vt cōleruet in sanitate nutritiō
ip̄s̄: nutrit at ip̄m mouēs appetitū: hic igit appetitū cū
bos appetit. et iā offerim^o: s̄ ciboz bi qd̄ s̄ s̄ bñ tractat
biles: b̄ h̄o male: s̄ male tractabiles effiē bñ tractabiles
et nō lateat vos: qm̄ nā fecit d̄ctes molares p̄p̄ masticati
onē ciboz: et in s̄d̄o fac̄ attractiua vt attrahat masticatos
cibos: retentiua vt retineat: alteratiua vt digerat. qm̄ d̄i
ois digō b̄z̄ sup̄fluitatē: p̄ b̄c̄ ē expulsiua: vt expellam
illū. ḡ iestina attrahūt sterc^o: q̄uis nō multū vigeant
hac v̄nte. sec̄ at iestina nā grossa et magna p̄p̄ id q̄ ster
cus firmū ē. postea iste cū fert̄ ad epat p̄ venas mēla
raicas: et ibi alterat i s̄guinē: et ita segregatio sit b̄ic p̄
exinde fecit p̄p̄ cholera distā felleā. p̄p̄ melancholicū b̄u
morē splenē: p̄p̄ aquosā sup̄fluitatē renes. et bi quidē re
nes recipiūt ab epate hāc sup̄fluitatē: et v̄tica vasa mil
tūt ad vesicā: vesica h̄o recipit: et deinde emittit v̄rinā
p̄ collū vesice: et egredit^o p̄ collū vesice. sec̄ at et in vesica
lacertū volūtariū: et circa anū s̄ cōstrictorē q̄ cōst̄m̄
git rectū iestiniū: vt nō si contingat in aliquo loco sacro
aut corā doctorib^o aut corā aliquo n̄ro egrediat v̄rina
nō volūtaria: et h̄ fuit i s̄c̄ba digōne. ab epate ergo spar
git s̄guis ad mēbra vt nutriat: et ibi sit tertia nigō q̄ ē
ē toti^o corp̄is: et h̄ sup̄fluitas sum^o ē. et hic euaporat per
poros i s̄c̄sibiles. si h̄o fiat iste sum^o bñdus ab bñdō d̄
bo: et sudores tūc effūdūt: et exinde pores attendere q̄
s̄z̄ nāz̄ s̄ s̄ sudores. qdā h̄o dicit q̄ extra nāz̄ s̄ s̄: et non
fuit nisi p̄p̄ debilitatē v̄t̄utis: qm̄ ille sudor defectiuus et
frigidus fuit. **U**r̄ine exit^o. **Q**uidā librorū bñt: v̄rine
exit^o q̄si p̄uidet nā et v̄rine exit^o. i. egōnis. qdā at libro
rū h̄at̄ v̄rine egressū: et dicit q̄ solū de motiōe v̄rine cu
ram facit nā. **E**t v̄t̄ositates h̄ et alterius nutrimenti
V̄t̄ositate at dicit v̄t̄ū q̄ egrediet̄ ab ano. alter^o dicit
nāe. i. p̄ sup̄i sit: videlicet eructatiois. et de hac at nā cu
rā b̄z̄. et si qd̄ inseri^o ē v̄t̄ositas: p̄ sonitū expurgat ip̄
sam. si h̄o sup̄ius ē p̄ cructationē. **E**t spiraculi. **S**pi
raculū at dicit respirationē. s̄z̄ respirationē qd̄ p̄ p̄c̄t̄ sit:
et ore: pulsatio h̄o per pulsus: q̄ ē diastoles et sistoles:
sicut in anhelitu inspiratio et respiratio. et de bis oib^o
p̄c̄rat nā. **E**t mulieribusq; illis. Quod non loū nā

curat de viris: s3 et de mulierib3 dicit hipp. Et mulieres
p oia qdē supradicta cōf se hnt cū viris et hnt alia ppa
xibi gra mēstrua. cōceptiōem: pregnatiōem: et pū et lac
et mēstrualē purgatiōem cū oib3 bis: et pcreationem et
d oib3 ist3 nā pcurat. Et fm aliud corp3. Scd3 aliud
corp3 dicit p eo q n fec mētiōez de dētib3 lingua stō et
xritib3 q sūt i eo. aut f3 aliud corp3 dicit qm i mulierib3
nō solū pdicta inueniūtur: s3 et alia. Scordinismus et
pūrit. Scordinism3 ē expiratio lacertoz q sūt in spina
pūrit at dicit: q1 et iste industria nature sit. qm multo
tens materia cōtinet circa superficiē: et scalpendo mul
tōtens euaporat. scalpuōnē at dicit que fuit capre. S. 8.

Dominis anima semp oritur usq3 ad
mortē. si uero ignescit simul cum egrit
tudine corpus depascitur.

Quidā at cōmētatoz dicit: q p3 egritudines et na
turā: trāsfert se bip. et ad ipsā aiaz: et determinat
d ipsa dicit: q aia boia sp oiz. i. sp docet. sēp
dicit. sic. n. z plato. Qm amabilis ē scia et in senectute.
ga. s3 dicit: q bip. nō btermiat de aia. S. n. n. ē. pūz me
dici: s3 pon3 interest arist. platōis et alioz pūoz deter
minat de ipsa: a gb3 iuestigat: vtz substantia aie sit cor3
porta siue incorporea siue per se mobilis siue ab alio. siue
mortalis: siue immortalis: sūt at et ab ipis stoycis tūbi
rat: ea q sūt ate: et qd ē aia: et dicit q ipis ē: spūa. n. q i
nobis ē: aut ē ficcus: et sic dicit q efficit aiam aut bu
midus et efficit nām: quā naturalē calozē media appel
lat: aiam igit h dicit bip. calozē nālē: g caloz nālīs vq3
ad senectutē sp oiz. q. v. sp nutrit mēbra. si s3 puerat
ad id qd ē extra nām et ignescat: tūc corp3 depascitur. ca
loz. n. q ē extra naturā cōsumit humiditatem corporis:
z iducit mortē: et tunc et iple exinguitur: h bab3 ptes
lūentio. Simul cum egritudine corpus depascitur.

Non at dicit: corpus et egritudine depascit et destrui
it caliditas: s3 qm i egritudine corp3 depascit.

Orbi pūrit i senectute dicit: z p
maturatiōez z dissolutiōem z raritatē.

Item ē at sciend3 in aphorismis: q i senib3 mul
ti morbi cōmouēt: et q valde senib3 nō matur
refcūt. Nūc igit qd itēdū bip. docere: et dicimus
q scd3 ē: q nutritus morib3 ē sic chronic3 sicut quar
tana aut melancholia aut epilepsia. et bmo egritudines i
senectute dissoluit: qdūq3. n. in iuuenili etate sūt passio
nes: be in senili etate soluit: sic et si in aliq tpe generet
egritudo cōsimilis: aliū tps hāc dissoluit nūc debilis sit
xrus patiētia. sūt igit et h q i iuuenili etate sūt: soluit
tur i senili. Quid. n. ē h: sūt in iuuenili: et dicim3 manis
festū ē q calide: ergo senect3 sic frida remouet passionē
si s3 fuerit fort3: qmā sic dicit ē: multa simul pūit: pp
h dicit i vltimis senib3 has dissoluit: s3 in senib3 in gb3
s3 ē fort3. S3 dubitādo igrim3: quō dicit bip. q in sene
cute maturat: i senectute. n. frigiditas ē: frigiditas s3
nō maturat s3 solū cōdēfat et ingrossat. et ad h dicim3 q
frigus exinguit calidā malā cōplexiōnē: hac aut exinguit
cōsolutā s3 et maturat existētē mām. dissolutiōem at
qdē dicit: et dicim3 q cōangit multotiēs: q pblegmon
ē i mā simpliciter iūb ecia. et hec mā a fori xute subitū
eūmet ad fumos dissoluit: et sic euaporat: h at dicit diss
solutione. qd at dicit. Raritatē: an possibile ē eē raritates
in senib3: vbi ē tāra frigus et densitas: et rēdemus ad h:
q raritatē dicit supuenientē p debilitatē virtutis: xute
enim nō cōstringēt se ad mēbra ipsa rariora sūt. nō o3

aūt h recipere. nō. n. possibile ē in bmo xute maturitas
tē fieri: o3 aūt vos scire illud qd of in pnosticis: q iuue
nes qdē magis patiūtur: bntes. n. multū calidū z bñ sē
sibile doloze facile sentiūt: senes at ex frigate tanq3 con
gelationē bntes: nō sūt bñ sensibiles i dolorib3.

Alius dissentiēti nō cōsentire passioni
frigidū z dissendit z supercurat.

Quā ē qd intēdit h bip. breuit: q dñia dñis au
rāt: didicistis enim q sanitas nō sit: nisi patiētia
simul laboret cū medico: vt facile diminuat egrit
tudo: sic igit dicit bip. et antino3 curat3 ē: qm nō cōsentit
passionē sed contrariatus ei: dicit ē. n. nobis q non pōt
fi: et sanitas nisi a medico: egritudine: et patiente. quō at
sit patiētia nobis simul pugnans: dicit3 si contraria fas
ciat egritudini. verbi grā: si fuerit egritudo frida: q vta
tur calidis. si vero calida frigidis. z hoc cōsidera: q cū
hoc dicit. Qm contraria contrariis curat. quid autem dicit
qm frigidū pdest z it efficit: similiter et calidū: si eniz in
frigida egritudine offeratur frigidū interficit. si s3 calidū
pdest: similiter z in calida egritudine: si calida dabil
ledes: aliquotiens. n. z ab immoderata caliditate nālīs ca
loz destruitur: si s3 frigidum offeras pficies.

Quāq3 ex ira hec acut3 furor eleuat
cor z pulmonem ad caput calidum et
humidum z ad aures: tranquillitas sit cum
bocresider.

Idetur at nō manifest3 ē hic sermo. dicam3 autē
noa qd ē acut3 furor. acut3 furor ē qm alige acut3
te irascitur z yebemēter: h aut acut3 furor eleuat
cor z pulmonem ad caput. h at ridiculosū ē. s3 qd intēdit
dicere. dicim3 q acut3 furor eleuat totū calidū: z fert ip
sum ad cor z pulmonē. et ob h calidiorib3 factis bis mē
bris z accēssio: sct3 caliditas z accēssio ad caput. z signi
ficatio b3 ē ex eo q rubescit gene z oculi: z h ē ex appen
tib3. ē at et artificialis significatio. sit. n. statim magn3 et
densus z celer anhelitus: similiter at et pulsus magnus
celer et densus. dicit ē aut in isagogis. i. in libro qui dī
micrologia q ira ē accēssio sanguis circa cor: cū h refi
det descēdit olaret sit tranquillitas.

Labor articulis z carni cib3 sōnus
visceribus.

Dmirabilis ē h sermo: cui3 multiplex ē expō: et ta
mē laborē dicit exercitiū. qd at dicit: q labor
exercitiū articulis sit: z lacertis cib3 q nutritiō
ni fornicatio: ab exercitiis. n. z maxime moderatis forni
ficatur totū corpus: carnes aut mēbra sicut dictum est i
libro de articulis. quidam aut dicit cibū quasi multu
dinē ciboz: z dicit q multitudinē ciboz doloze sit articu
lis et lacertis. vt at intelligas laborē eē doloze: dicit3 ē
eni q labor dī sintboma vt gb3 qdē igitur acut3 ē mor
bus: statim z vltimos labores h3. dī aut labor z exerci
tium: vt labores cib3 zc. dī autē labor et doloze: vt tu
orum doloze qui simul sunt: nō fm eundē locum: yebe
mētor denigrat alterum. Laborem igitur dicit s3 scd3
dam expōem doloze: vtz q3 autem expositiōem res
spuimus dicentes: qm bippo. non vitur pūia dicitōs
nibus: vt nutrimentum appellare cibum. Sed sciendus
q duas rōnes hic assignat: vnā quidem hanc. Labor
articulis et carni: quasi exercitiū articulis z carnibus:
subintellige inuamentum ē. Secūdam vero pūit hanc
Cib3 somnus visceribus: quasi cib3 in sōno labor ei

i visceribus. qñ enim vigilamus extra ē nālis calor: et ē tanqñ nō mouēs interiora mēbra. qñ at comedētes do-
minue: interiora mēbra excitantur: et laborant circa nu-
trimentū. s. fatigatiōes hñt: vñ pp bñ nō o3 aliqñ iracūz
dormire: qñ iuēlet caliditas vñle humiditatem dissol-
uens loco cibi.

Mame exercitiū meditatio hominib⁹
Multipliciter exercitat memoriā nostram. bip. itē
dīt et de aīa itēz determinare. z quidā scribūt ex-
ercitiū sine. n. i. dictione greca: q dī pypatos. q
dam aut scribūt cum. n. et dicit pypatos: et pñmi qdēz
exponunt sic: qñ aīe et exercitiū et labor ē meditatio:
Secūdi vero exponūt sic: qñ o3 qdē de aliis meditari:
maxime hō et de tota aīa: pp id q mouet rōnes: et confī-
derationes: iōq5 et socrates meditatiūz dicebatur esse:
et domitiliū suū meditatiūū appellabatur. sic. n. igitur
qdā exponūt. gal. vero dicit: q magis h cōueniūt phio
q medicis. si vero sicut medici voluerim⁹ hñc sermonē
exponere: h at dicit bip. q si ē aliq5 hñs subet aut stu-
porem: tūc ordina ipī meditationem et exercitiū aīe:
vt exinde cōsumptio fiat cāe efficientis morbum: et exci-
tatio nature: et alteratio egritudinis.

In scissuris sanguis cōfluit: auxilian-
dum igitur ut vacuus repleatur.

Mirabilis ē et hic sermo et medicinalis. dictum
ē at erudis et in libro de iuncturis et articulis:
et in libro d causis: q scissura dī aut simpliciter
dissolutio cōtinuitatis: aut diuisio carniū. s. lacertorum
vñ quotiens sit diuisio carniū q sūt in pñfundo indiui-
sa eritē cure qd in libro de cāis cōtitionem appellāus
quoties at superuenit diuisio: tunc et sanguis egreditur
multus: z quasi periclitat mēbz cū fiat vacuum: z ita i-
o3 auxiliari: et qd deficit replere: et tunc vtimur cōfī-
ciūis: vt possim⁹ retinere sanguinē egredientē: aut i ve-
nis hic permanens: faciam⁹ per dietas boni humoris vt
generemus sanguinē: z sic replemus euacuātū: multoti-
ens autem et emplasticis vtimur: vt mān⁹ retineamus:
malā complexionem distinguamus. emplasticis autem
vtimur: quādo ē et qualitas vincens.

Auris doluerit effundere unctiones
calidas: oportet uero supponere stu-
pam naturali organo.

Medicinalis ē et hic sermo: qd aut vult dicere: qñ
multotiens superuenit passio i aure: s. aut est aīa
aut mala cōplexio q efficit passionem: et si qd ē
aīa: o3 oleo camomillino vti in aure. si vero fuerit calis-
da mala cōplexio: tūc oleo rosaceo. si hō ē vtrumq5: tūc
oleū camomillinū et rosatū cōmiscens infūde cū stupa i
uoluta in digito. et bip. quidē nāli o3 gāo pcepit nos vti.
s. digito: tu at z lana vtire multotiē. qñ at multotiens
cōtingit te cē in aliquo loco: vbi nō inuenis oleum: tunc
pinguedine dissolue et distilla. et iō nō dixit simpliciter:
quoniā o3 oleū infūdere sed vñctionē. dicit at q o3 sup-
ponere stupam sinistre manus: et recipe id quod egredit
ab aure: et hanc stupā ponere in igne. z si est feridum qd
ab ipsa crit: maliciosa sit egritudo. si vero nō ē fetor. tūc
non ē maliciosa: et h at o3 facere et nō decipi. s. vñ bip.
nō h dicere: sed aliqd aliud. vbi grā: fetor ē qui egredit
et decipit patientē plurib⁹ de causis: aut q dicat eidē q
chronica fiat hec passio. te at hoc pñdicere: cito permuta-
buur passio: si dicēs: vepñ si tardabit inuenietur vñ:

et p duas cās o3 decipere patiēte: vt videat⁹ difficilis ēē
egritudo: et gloriūter medicus. aut p tres cās: vt magni-
ficādo morbū recipiat maiorem mercedē: et maxime si
fuerit cupidus: et de malo lucrās: et h vñ dicere bip. et
dicim⁹ q nūbil hōz. nō. n. bec deceptio digna ē intētiōe
bip. aut aīe sue maxime at tertia cā: ipse. n. i. aliis tractat⁹
tib⁹ dicit. Liberalis artis libera debet eē et opera: q hō
mercede seruūt vituperat scias et cogūt. s. qd ē qd dīc
et dicim⁹ q h itēdit. Qñ si supueniat dolor auris. stu-
de pñdicis curare passionem. si vero nō curaueris et imi-
nebit: tūc decipe nām: offeras stupefaciētia: sicut opium
et hñoi aīa fit. n. dicit ē in libro d ingenio sanitatis q i
colicis o3 mittere rute oleū. et si qdē dissoluet: bene erit
si hō nō: tūc stupefacientia offer: vt decipias nām. Alii
qñ at et cā curationis oñdinus stupefacientia. qñ cā cali-
da qñlitas dñat sicut in iuuenili colica dispōne superueni-
ente a calida cholera: sed cū offeras stupefaciētia cōfide-
ra xruē: et si fortis f. ient offer: si hō non fuerit fortis
nō offeras: quā igit multotiēs gñuatur x rus: et nō sit
sanitas: infūde vñctionē calidā. calidā at dicit tepidam:
frigidū qdē vituperat pp cōstrictiōem: calidū hō pp id
quod mouet reumata. melius at ē tepidum. vnde et ho-
merus dicit de machone: imisce aque tepide.

Suidebitur quidem exire et non obstupe-
fieri: deinde in igne proicere fallacia.

Quod videbit⁹ at dīc: vt certissime cognoscas qd egredit
z nō decipias. qd at vt vñ significet fm veritatem oñē-
dit et bip. dicēs: Medicus mihi vñ bon⁹ cē. et ipsemet
plato dicit: Videris mihi gorgia phari.

Lingua urinam designat: lingue ur-
ides cholerices.

Quidā at exponūt sic: q sicut se h3 lingua sic se h3
et yrina. qdā at: q sicut se h3 yrina sic se h3 lin-
gua. Gal. hō yrina intelligit: nō cā que egreditur
a renib⁹ et vesica: s. sēz qd ē vñiuscuiusq5 bilioris: vñus
q3q3. n. humor h3 subtilis et aquosū. si igit ē lingua cro-
cea: designat q aquosū supabūdat cholere rubee: si hō
nigra designat q aquosū supabūdauit melācholici bilio-
ris. similiter at z in aliis designat lingua hñoi passiones
sicut babilis ad passionē exñs ex eo q n regit cure: vñ
distingue: q hñoi designatiōes dñgnat tibi lingua. aut
nisi ppam passionē beat: et pp ppas passionē talis aut
talis nat: aut p dñantē humore: aut pp cibaria.

Cholericum uero a pinguofo: rubee
a sanguine: nigre autem a nigra chole-
ra: aride autem ab exustione.

Dicit at q solius cholere rubee generationē dīdi-
vi breuiloqu⁹: qñias in pinguosus et imundus z
dulcibus generat bec. tu at dicas et alioz bilioz
generatiōem q melācholici humor generat a grosso
sanguine: phlegma at a frigidis: aride aut ab exustione. ari-
das at dicit linguas. differt at rubeū et siccum a croceo
qñā croceū arefactū facit rubeū. rubeū at humectatum
efficit croceū: sicut dictum ē in libro de crisi.

Suliginose uero a matricis parte: albe u-
ro a phlegmate.

Dicit q lingua synthomata designat et hūore cōtēto
in matrice. sumi. n. ascendit ab ipsa et trāsmutat linguā
hoc at exponens gal. quod verissim⁹ ē: dicit q signoz
presentiū et causz pñtes sunt: causa at presentiū nō

oīno sunt et signa. ecce. n. lingua existente crocea oīno dī
signat q̄ cholera rubea cōfūctur. si vero cholera ru. su
perabundat: nō oīno signū superuenit lingue videlicet
croceū: et est hoc q̄ ad aliud mēbrū repit materia. 18

Urina similis colori corpori et potui
et ut intrinsecus existēs.

Dicitur autē et in p̄noscis: q̄ multe sunt disse
rentie vrine. hec quidez ē enozmia mediū: hec ve
ro nefoloides superius: aliud sedimē inferius: di
cū ē autē q̄ vrina egreditur aut similis corpori sicut
solidis: vt petaloydes vrina: aut sulfurea: aut similis bu
mozibus: et s̄ natura bia exstibus aut extra naturam:
aut simili oblato potui et cibo. vnde multi nigra vrina bi
bentes: nigre mingunt. simile autē humozibus intrinse
cus existens dicens.

Potus humectator colliquatio.

Nota q̄ humores dimitimus s̄m naturam existē
tes et extra naturam. 19

Lingue similes colori descensione bu
morū propter quod eadem cogno
scimus humores si false carnes fuerint gu
stanti superflui signum.

Ere idē dicit quod dicitur ē: descensioes quidā
dicunt vomitus. siquidem eniz melancholici bu
mozis superueniat vomitus: tunc nigra lingua
fit: et vniuersaliter secūdu euacuatus humores alteratur
et color lingue. Quidē autē cōsistentiaz dicunt: quasi
humozis contenti. vnde adducit de superabundantia q̄
si desuper abundātia humore lingue assimilatur. vnde
si fuerit cholera rubea. superabundans. oīa que offerun
tur amara videntur sicut et ictericis: et si mel offeratur eis
amarū putant: qm̄ propter hoc que dātur cōfessionī: mo
netur qualitas contenta i lingua: et ppter hoc que eis dā
tur: cogitant eē amara quāuis sunt dulcia: et similiter et
si est pblegma salsum contentū: videntur et que dantur
eis esse salia. 20

Simanimarum capitella et rubeum vi
ride est morbidum vas.

Ult autē et a māmīs facere p̄cognitionem: et qd
dicit: q̄ multam cōmunionem habet generatiua
ad ea que sunt pectoris. ergo si sanguis est cō
tentus in matrice: rubicunda sunt capitella māmārum:
si vero cholera rubea a rubicundo crocea fuit: et hec qui
dē nā sunt. Secūda dictio videtur eē indigna bip. ma
trix autē vas noīat: cū in aliquo suozum tractatum nul
lo modo vocet matricez vas. 21

Hominibus in auribus sordicies: dul
cis quidē mortalis: amara vero non.

Sicut eniz ex egōnibus habemus cognitiones eo
rum quō se habeant ea que sunt in ventre et inte
stinis et ex vrinis eozum que sunt in epate et ve
fica: et sputo eozū que sunt circa pectus. similiter et cere
bri passionem cognoscimus ex naturalibus egressibus
ipsius: verbi gr̄a: ex oculis naribus palato et aurib⁹. sic
igitur hic ex auribus facit noticiam: et dicit q̄ sordicies
auris: siquidē est amara: designat ipsam supfluitates eē
et nihil malum significat. si vero ē dulcis liquationem
substātie cerebri: dicit. n. q̄ medicus nō gustet sordicies
sed patiens: sicut et sudorē precipim⁹ ipsū. Oportet nos
scire: q̄ ex hoc loco bñt p̄ncipiū et scripsit librū de interi

ozibus a lesione actionū: et ab egredientibus et canones
consequentes. 22

Terram demutare conuoluentem in
prolixis passionibus.

Irabilis ē h̄ sermo et dign⁹ bip. et debet in op̄ri
bus artis esse cōmemorabilis. Quid autē hoc ē
quod ipse dicit: primo exponamus quid ē. p̄lica
passio: et quid dicit. tēnā cōnuoluentem dicit in qua gēi
tus ē et nutritus et perseverauerit. bis itaq̄ se habentib⁹
bus: quid intēdit bip. et dicimus supponatur aliq̄ bñs
passionē chronicam: et h̄ noluit curari et debuit pblebo
tomari: et sic pblebotomatus ē s̄m artem et nihil p̄fuit.
postea p̄st pblebotomiā aliqua dieta cōsultū vti et nō
iuuit. deinde cōsiderās medicus: q̄ mā interi⁹ tēdebat
purgatiū dedit: nihilominus tñ passio iminebat et nā
tura deficebat: et corpus male se habebat: et iā vniuers⁹
saliter multas medicinas offerbat medic⁹: et nihil p̄fec
tū aut dixit q̄ multas medicinas obtulit: qm̄ chronicas
supposuit passionem. q̄ in acutis egritudinib⁹ vna et so
la medicina si contingit ind gem⁹ p̄ breuitatē passionis
et alteratiōis: in chronicis autē plurib⁹ indigem⁹. plurib⁹
bus at dicit nō dñis s̄z similib⁹ v̄z differētib⁹ in q̄rita
te. si. n. fuerit mā grossa: si cōtingat oz offerre synapiz: d
inde calidiora sicut piper: postea et si sic nō iuueris aliqd
calid⁹. sic igit medic⁹ in chronica passione plurib⁹ v̄tus
ē medicinis et nihil p̄fecit: deinde v̄tus ē eo qd ab ip̄is
oz circulatio. circulatio at ē: qm̄ aliq̄ pblebotomat die
tat purgat et aliis v̄titur medicinis: et si nihil proficit vt
iterum pblebotomet iterum dietet et iterum purget.
et iā hoc multotiens faciens medicus nihil amplius egit
et hec omnia fecit s̄m sciam: et nihil octosum accipiens
Quid igitur oz tunc facere: et dicimus q̄ aer ē qui mā
xime passionē opatur: et oz tunc permutare ad cōtrariū
aerem. vnde dicitur ē ad bip. in ap̄horismis: q̄ oib⁹ scdm
rōem opatis: si nihil s̄m rōem fiat: permutare oz et tunc
ad cōtrariū deuenire. et bene dicit ad cōtrarium: sic eniz
et in hoc patiente si calidus aer fuerit qui faciat passio
nem ad frigidum permutare. vnde et bip. dicit q̄ opoz
tet tunc a patria discedere: et sanitatē ex alio loco habē
re. Quidam at dicit q̄ nō simpliciter permutationem
aeris precipit hippo. discedere a patria: sed discedēs mo
ueatur aut ambulās in via aut in curru aut in equo fera
tur: et sic ex motione subtilietur materia et dissoluat pas
sio. Sali. vero non placet bñi expositio. sed permutati
ones aeris dicit qm̄ oportet permutari. igitur si a calido
aere patiatnr et ē subtilis mā effectiua passionis: dicit q̄
oz grossum aerē et frigidū inquirere et ibi manere: si ve
ro a frigido aere patiat ad calidū tēdere et ibi manere: et
quidā p̄ delectationē et solatiū egrediūtur a ciuitatib⁹
hippocratic⁹ v̄o medic⁹ nō oz bis curare: sed de permu
tatione aeris. et h̄ ē qd dicit. Terrā demutare cōnu
oluentē. Cum bis at p̄dictis vt aliqd humanū et religio
sum tibi dicā qd h̄ dicit bip. Terrā demutare vt vadās
ad templa et sacra. cum enim ars non p̄ficiat: tñ oportet
ipem salu is ponere in deo. 25

Bilia nutrimenta: modicam uitā
habent.

Aliū s̄monē transfert se bip. et quid dicit. De
bilia nutrimēta que pax nutriūt sicut caules:
et que nō bñt multā et grauē qualitātē sicut suc
cus p̄sane: quēadmodū et foria nutrimēta dicim⁹ aut
multū nutrimēta tanq̄ testiculi galloz oua et galline et

potante carnes: aut hñtes graue qñtate sic synapi aut pi-
per. Nec at debilia nutrimeta. qdā itelligūt facientia su-
pfluitate aut modicu nutrimeta: bec. n. facile digerunt et
discedūt 7 modicā māsione hñt in 7 etre quam māsione
vitā noiat bip. Sed hoc qdā dicit indignū ē itentione
bip. qd hñt digerūt vitā dñoiare: vñ qdā pmutāt scriptu-
ram 7 vbi sūt nutrimeta: corpa scribunt videntes: q cor-
pora hñtia debile 7 tute sūt modice vite. q vñ hñt fortes
7 tute sunt longe vite: falsum at ē hñt enim fm vitu-
tem cōstituitur tps vitu vñ bñtōizatur ab aristo. 7 ab a-
liis phis: q peste supueniente: q qdē babebāt fortes vir-
tutem moriebantur: qui vñ debilem saluari sunt: manife-
stum igitur q mensura vite ordinata est desuper. 24

Puritus i auribus: retro uēas icidere.

Puritus aut dicit: aut laboriosas egritudines: aut
discurfione oculoꝝ. gal. autē distinguit et puri-
ritū vocat discurfione crurū fm pñā cōiunctio-
ne q ē iuxta bifciā. et os nos scire: qñ h possunt lucrari
ex h fñone. qñ nescim⁹ qd dicit. qd. n. dicit si fiant puri-
ritus: sicut dictum ē in libro de aere locis 7 aq. os incide-
re venas que sūt in aurib⁹: et qualis est coio aurium: et
q ē iuxta bifciam cōiunctio: post h aut neq sūt circa au-
res magne vene: sed fuliginosa vasa: si vñ 7 sunt nō su-
per auribus sunt: sed sub auribus be vene. 25

Libido a phlegmate egritudinuz pro-
frentea.

Libido. n. quid est libido: videlicet coit⁹ q ē in a-
frodūfio. hñt at coit⁹ vitupar qdē: aut calefac-
tione: aut infrigidat. ab oibus autem cōceditur quia d-
ficat: si egressus spmatis fiat. et vitalis fortitudinis emissio.
qd igitur dicim⁹: qñ 7 calefacit et infrigidat s fm qñ-
tate calefacit: vñ videmus qñ in hac morione et calefa-
ctione calidius fiat corp⁹ et acutius: q inde et sanguis e-
greditur. fm vñ cōtiam infrigidat egressione videlicet
vitalis fortitudinis et spmatis et multa emissionē. bip.
itaq ad qualitatem respiciens dixit: qñ libido dissoluit
egritudines q sūt a phlegmate in subtiliādo mām: verū
tamē nō os cōtinue hac libidine vitu: qñ frid⁹ efficit corp⁹:
7 cū hñs 7 aliū phlegma generat. epicur⁹ at remouet oēs
cōiunctōes sic phs remouit nisi cum expedit os vñ vt ait
bip. neq nimū replet neq nimū euacuatus. 26

Alidis ventre ualidi cibi 7 potus per-
turbatiui.

Alidos cibos dicit hic qui habēt validam quali-
tatem: sicut pip et synapi 7 hñt. calidos ventre
vero non qui habent fm nās calidū ventrem s
q hñt extra nām calidam qualitatem in ventre. in his autē
grauel cibi sūt piper et hñt oblata perturbatōne faciūt
et motione in vtre additōe caliditatis. et sicut dictum ē
in libro de regimēto: malum efficiūt qdā at huic sermo-
ni et consequentē adiciunt: nigre cholere ē hoc quod dñ
qm bi cibi non solum perturbatiui sunt ventris s nigre
cholere: et ipse qdē de difficilia oīum humorū mētiones
fecit: vñ vero dic venenosum humorē 7 viridē. 27

Nigre cholere insil sanguis flux⁹.

Naliter at cōstruat: nigre cholere: cū supiori di-
xit ē: quō vñ cū inferiori dicēdū: atñ dicam⁹ pri-
mo qd ē emorzois. Emorzois ē apitio vēaz que
sūt circa anū. hñt fix aut pp hñt aut mordicatinū aut i-
fer⁹ tēdēt cū grauitate qñ ē melācolicus hu. 7 phleg-
maticus. vñ apponere opz fñoni a pñōem: et dicere q

passiones supuenientes a nigra colera: emorzois dissol-
uit at melācolia quarta cōstrigit at et spatū cancrus 7
elephātia: bñt at dixit spatū qñ si imiet cācer aut elephā-
tia: n curat: et q melācolia dissoluit h passio: bñtōizat
gal. qñ i melāconia pñt emorzois et dissoluta ē passio
dein cōstructo fluxu sanguis rduat melācolia: simile at dñ
hip. sanū s nās: qñ flux sanguis supueniens oēs egritu-
dines q sūt a melācolico hñt rduc ad id qd ē fm nās. 28

Superacutiles morbos coniunctio in-
frigidat.

Superacutiles morbos noiat humectates et chōi-
cas passiones aut a puericia scāt sic melāconia ne-
phreth: magi at i pueri lapidē i vesica aut epilepsia. gal.
vñ dñ: q magi d epilepsia h vñt. Epilepsia. n. potius
puerl supueit: vñ et puerilis noiat. vñ at et epilepsia pp
id q occupat actōes aie. vñ at et bercule morbus: nō q
berculi supueit: s expugnabilis ē et iuc⁹ sic bercu-
les: aut magn⁹ morb⁹. aut pp magnitudinem sic magna
auis aut magn⁹ piscis: aut qñ magnū locū occupauit si-
cut cerebz vbi ē rōnalis aia: bñt itaq epilepsia dñt q
curat cōiunctio: curare at infridat dixit. cōiunctōes vñ dñt
nō verā cōiunctōem s tps in q sit cōiunctio. i. iuuenile sta-
tē. qñ at multa caliditas ē et dissoluit passionē: aut igit
h dicas: aut infridat dixit qñ ledit: que. n. sūt fm natu-
raz calida cē vidēt: q vñ extra nās frida. ledit. n. cōiunctio
infridatione passionē augmētans 29

Rigiditas aque iuxta vētrē idurat.

Ridurare dixit retēdēs vētris: et qdā dñt q i-
frigidatio fert p supficiē ad vētrē et efficit retēdē
nē: s qñ dicim⁹: pñt qdē q nō vñt infridatio p supfi-
ciē: qñ calorē nālē extrigueret: si vñ et puēiat debet
indigēs efficer et diariā et si cōstipatiōes vētri. Ad qd
nos dicim⁹: qd dñt gal. et vt dñt ē in apborismo. Uē-
tres byeme et vere calidissimi sūt nā: h igit et h dñt q i-
fridatio atigit cuti et icidit calidū vt s rōes fiat digō
et tāta fieri digōes q vix ego egredit. aut h dicas aut a
aliud. Dñt ē at nobis q frid⁹ aer iducit p spirationes:
p pulsu p anū: multotiens igit iducta ē frida qñtas per
anū ab aq frida: aut et vino quodā lora: et exin lacertio
stridori cōstrict⁹ ē: et cōstipatiōes fec vētris: h elacert⁹
aut ab infridatib⁹ aut ab acutis hñt et min⁹ efficit ven-
trē egere: motū igit minore: vētris duriciē dixit. 30

Ellebox bullientē 7 bibetē cito pur-
gat si uis lauare uel comedere.

Eat de purgatiōe dñt. qd at dixit de hellico
ro dicas de scamonea et de agerico et aliis pur-
gatiuis. qd at intēdit: et dicim⁹ q si debes dare
purgationem os subtiliari materiā et fluxū facere sic dñ-
ctum ē in apborismo. 31

Luxas 7 intrinsec⁹ 7 extrinsecus.

Intrinsecus qdem p ius i q sit anctū petroselinū
et h talia p q subtiliat mām: extius vñ p balnea
humectātia corp⁹. nō autē dixit sic qdā cogit q p pur-
gatiōes aut i in ipa purgatiōe des comedere et des lau-
nea: h. n. nō os facere nisi qñ corp⁹ ē siccu: qñ si fuerit ple-
ctoxicum corpus et balneamus: magis potius reumatis-
zamus membra. verū quandoq et cibum offerim⁹ post
purgationem: quando debemus dare purgatiōes: sic. n.
in sicco sō succū pñfane an purgatiōem offerim⁹: qñ et
bñctatio succ⁹: et h qdā bñ expurgatiui si et h idige-
mus. Si vñ fuerit calida mala cōplexio in ore stōi: qñ

aquam ministramus: ut inequalitate extinguat: et purgatio fiat aprior. et hoc est quod dicitur hy. 32

Anguine i sono itroisus repit magis: Jent e ai h supi: q i vigilia extrisec circa supfi cie fert ma z nalis calor: i sono ho itroisus circa pfunditate: sanguine at dic hic nalle calore: 33

Rigor a superiori uentre: ignis uero ab inferiori magis.

Afrabilis e hic fmo. uex idiget distictoe. supioze at qnz dicit uentre q cibos recipit: iferiorze at con comitatē itestinoz. qnz at supioze uentre dicit q e cerebri. iferiorze ho q e pectoris. h at supioze uentre dicit illū q e stōi: iferiorze ho itestinoz. z qd dicit: q conficitur co. ru. z supi et iferi et ipa mouet et motoe z mordicatō ne rigore efficit: exide z febrē. Is qm os vētris sēfibilis magis ē ppter copā neruoꝝ: itestina ho nō habēt multuz sensuz: ppter hoc dicit rigores qdem ab ore stōachi supuenire: febre uero ab intestinis. 34

Tracio pulmo siccus: cauma super / uacuuz graciliat somnus multus.

Ursū de pipleumonica passiōe mētiōes facit. qd at dicit attractōes. z qdā exponit q dicit spirati onē q ē f3 nāz: q dī ad ispiratiōē z respiratiōes z respiratio qdē extra ducit fumosas supfluitates: inspi ratio ho excitat z uiuificat calozē nālē: Quidā at dicunt attractiōē respiratiōes q ē extra nāz magnā dēfz z cele rē q sit i qūitate magis calida dīante. h ē ho expō de h i enī mala cōplexiōe mētiōes facit: vñ dicit cauma. dicit at z graciliat: h at nō diceret si itelligeret d caloze nālī. qua re at d sola ispiratiōe facit mētiōes et nō d expiratiōe. z di cūm q sicut breuiloqu h fecit dimitte te et ispiratiōem subitelliget: aut d nobiliozi cōmemorat: nobilioz at ē in ispiratiōe expiratiōe: aut qz qūitas ē iminēs: vbi at qūitas ibi ispiratio. magis at igrī. vbi ho mā multa ibi expiratio ppter ispiratiōes fumosarū supfluitatū. pp qd at solū d pulmōe mētiōes facit. aut sicut breuiloqu pēpiēs nos h itelligere z cor: aut ut demōstret passiōē maximā esse: qm nō iā pulmo q sic hūid fice fieret. aut dicas z aliud q ispiratiōis qdē pulmo p m recipit. scdo cor: respiratio ho q ē p arterias: pmo qdē cor scdo pulmo recipit: et pp h d ispiratiōe cōmemoras d pulmōe mētiōes facit: sicut si d ispiratiōe q ē p arterias si faceret mētiōes cor pordia: rer: supuacūū at. qdam at hūic fermodi addit et dicit. q cauma supuacūū: uex itelligibile nō iueniet f3 rōes: qd at ē q dicit: graciliat sōn mult: igrī adhiēdū ē iferiori fermodi. qd igrī itēdit. z dicim q si fecerim sōnū i corpe nō nutritio et uacuoz: tūc tēdit i sono caloz nālīs ad pfunduatē z dīciēs cibo dūilis sit z frid et subtilis. exide nō nutriti f3 graciliat sēf3: sicut z i exterioribz ignis nisi tpe p nutritiā ex lignis: nō calefacit vicina loca. hū at dicit: mult sōn. qd. n. qm iuenit modicū cibū nālīs caloz: et modicū sit sōn z nutritiū mēbra qūis sit modic. si ho ci b nō tribuat: z mult supuēiat: tūc graciliat sōn mēbra. ppter h dicit: q oz offerre cibos an sōnos: qd z supius dicitū ē. laborz abus somnus visceribz. 35

Rigidissimus cibus lenticule miliuz chentri cucurbite.

E fridis at cibus facit mētiōes. f. legumibz z oleri b: et leguminū qdē exēplū ē lenticule et cibozuz frumētariozū miliū: olerū ho cucurbita. qd ē at q dicit fridissim cib: nō dūit dicē fridissim i fīlāne: f3 frigi

dū. d fridis. n. mētiōes facit f3 nō d fridissimis et recipit exēplū leguminū lenticulas frumēti aut miliū. oleruz cu curbita. etenī miliū dīccat et ifridat et lenticule. lenticule ho squamosū hūc ripticū vtutis. farina ho et qd ē iteri frida et cōstipatiā. verū dicit ga. q facit qūitate et resu scitat. qūitate at facit aut fīm quada qūitate: aut ifridatōz cōcludit nālē calozem: et sic efficit digēm. 36

Ulcera apponuntur z exoriuntur si im purganus existens laborauerit.

Jci h: q si ē corp nō purgatū nō oz exercitium oare ei i motoe et caliditate. sigdē ē subtilioz mā effie exāthiata. si ho ē grossa efficit opilatiōes et fert ad mēbz nobile multotiēs. f3 cōstidra q sigdē ē so lū subtilis mā hū cōsuetā efficit ulcera. si ho ē cū acumie male cōsuetā effie ulcera. itende at qd sit p illo q efficit noiauit: nō. n. vlcera sūt q apponūt f3 materia que ulce ra efficit. 37

Eia capra ex elanterio z cucumerem agrestē comedens purgatio pueris.

Considera hy. h tibi dicit: q d mulieribz et uiris mētiōes fecit: et uolum pueros curare: et si multa ē matia i puero: et nō patit belleboz aut scamōeā aut aliqd purgatiūū. qd oz facit. et sigdē lactat: mīi sue oz dā electerū. qd ē cucumer siluester. et ex h. n. effiat lac nutritis puerū et purgat puer sine macula: si ho nō ē lactēs f3 nouit a lacte abstīnēs: tē accipe caprā q cōdat scamōeā aut cucumerē siluestre et hī accipe lac et da pu ero et purgat: et cōstidra exib q nō solū cib patit i vob f3 agit i tpe. q. n. agat māifestū e ex eo q cōfortat vtutes qd. n. p3: māifestat p ficus vbi qdem mortale exnā ubi odoriferū terre f3 qūitate terre in q nascitur. 38

Percalido nutrimento ifrigidatio intrin secus laborz extrinsec solis calore se libilis tpe estiuo cōtrario autem contraria.

Extrifec solis calozē sēfibilis tpe estiuo: dno at d ria qd i calido. qdā cū supiori cōscribūt: q oz tes pido aut mō emūcto lacte et calido exite vti. qui dā at cū iferiori cōstruūt: et i calido dicit. i. i calida mala cōplexiōe i hac igr oz dīc et exi i et itī ifridat: itī qdē p fridos cibos: f3 ut actōe frīos sic aq: aut vtutē hūtes in fridādi sic lactuce. extr ho qdā dicit p solē caliditate et coopimētū: ut h mō accēsiō euaporz et ifridet. pfūditas aut igr h dicas: aut dīc q d bis f mūscit dīcēs si calida dīspātia accipiam solē aut yelamīa et fliq talia n pfici m f3 poti ledim. oz igr et exi i ifridātia accipe: i frida ho dīstēperantia calefacientia.

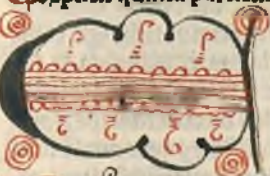
Eibi hi qdē uelociter tenetur hi uero tarde

Manifest ē hic fmo. dicitū ē. n. q dūiles cū nō morā tur multo tpe i uentre: fortia ho et nutritiā morantur.

ExPLICIT quinta particula: Incipit sexta.

Arnes trabunt z ex uē tre interius z exterius manifestum sensui z inducentes spiritū z edu centes zc.

Ostā determinauit hy. quintam pticulam presentis negocii: in qua dedit nobis plura documēta naturalia pēgnitura et medicina lia cōter intendit determinare et sextam par ticulam. Et incipit primo determinare o:

ff
ff
ff

natura et de operibus eius. Et sciendum quod carnes dicitur non solum carnosum genus lacertorum: sed et omnia alia membra mollia et tenia et venas et arterias et omnia huiusmodi membra carnes appellat. dicitur itaque quod hec membra nutriuntur: sed non nutriuntur absque attractiva virtute: et siue sit in nobis attractiva virtus siue non: et quomodo agat nature negotium est: et de his efficitur doctrina nostra. et volo nunc hic ingrederi: ut illud quod est extra intentionem de intentione faciam. hoc autem convenit scire: quod membra attrahunt aut naturaliter aut ex necessitate. et naturaliter quidem: sicut cibus opus est ut nutriatur corpus: et tunc offeruntur cibi. hi autem cibi digeruntur in stomacho: postea trahuntur per mesaraicas venas ad epa et ibi alterantur in sanguinem: et sic traducuntur per venas ad totum corpus. Multoties autem fit evaporatio et attrahit superficies ex membris adiacentibus humiditatem: et huiusmodi a pinguis: et sic fit quousque attingat epa. postea epa attrahit a venis mesaraicis: et hec a stomacho: et stomachus ab officio suo. et sic fit appetitus. aliquoties autem stomachus quidem idiget. epa vero huiusmodi multum nutritum: et tunc epa non attrahit a stomacho: sed stomachus ab epate: et tunc quod debilius multoties fortius efficitur quodam fortius: sic enim si quis existit in iuvenili etate: idiget nutrimento: alius vero etiam in senectute abundat multo nutrimento: et iuuenis accipit a sene cibum: senex vero dat ei: et fit iuuenis tunc debilius sene. similiter et in membris stomachus quod quidam abum tradit omnibus: nunc fit recipiens. hoc itaque dicitur violentus esse nutrimentum propter attractivam virtutem: non enim propter violentiam vacuum. si enim propter vacuum attraheretur. attraheretur intantum deberet attrahere quousque impleret vacuum: et tunc fieret corpus plectorium et egritudo. Et sciendum quod quod attrahitur violentia vacuum: non solum secundum naturam sunt: sed extra naturam. quatenus quidem. n. lapis a superiori fertur ad terram et non huiusmodi naturam attrahitur ad inferum violentia vacuum ad terram tam appetens ipsam. ut ad propriam mensem capientem totalitatem. Si vero ad superiora tendat violentia vacuum: quoniam et ipsa terra multoties propter vacuum trahit ad superiora: tunc extra naturam fit ipsa motus. Sed postquam hec diximus veniamus ad propositum: hy. n. attractiva virtus dicitur quod est secundum naturam: non dicitur. n. ipsa quod est violentia vacuum et quod dicitur hy. quoniam carnes attrahuntur ex ventre et iterius et exterius. ex ventre nunc non dicitur ex solo stomacho: sed ex ventre dicitur ex omni cavitate et stomacho et venterum et arteriarum. et quomodo cumque iterius fiat attractio iam dicitur quod est membrorum attrahentium nutrimentum ex uasis. Exterius vero quomodo dicitur fieri attractionem. aut quoniam ex superficie adiacentia membra attrahunt aut quoniam propter inspirationem et constrictionem arteriarum inducitur ab exteriori frigidus aer qui exstinguit calidam inequalitatem quod est in nobis: confortat calorem naturalem: sicut et asclepiades opinatur et Erasistratus. hi. n. dicebant quod inducio spiritus fit per multas considerationes: aut quod materia fiat naturalis spiritus vitalis et animalis. Secunda consideratio est: aut quoniam inducio spiritus fit ut restringeret calorem naturalem et confortet vitale virtutem. Tertia consideratio: quoniam inducio spiritus fit propter pulmonem. multoties. n. grossus humor continetur in eo et propter huiusmodi inspirationes subtiliatur iste humor. Quarta consideratio est: quoniam motio excitat otiosus: Sicigitur et hic frigidus aer iterius spirat excitat membra: et defluencia et sopita fortificat. Discordat autem Erasistratus et Asclepiades adinvicem quoniam quidem asclepiades dicebat induciones spiritus fieri propter spiritus animalem: Erasistratus vero propter vitalem fortitudinem. Nos autem dicimus quod collatis illorum rationibus adinvicem. et vera et consona invenietur opinio: etenim propter utraque fit inducio spiritus: venit autem spiritus et primo excitat vitalem virtutem: postea sic ascendit: et ethere et splendidus facit aptus effici

tur ad splendores rationis anime. et hec quidem de inductione spiritus de educatione vero nihil dixerunt. Nos igitur dicimus quod educatione spiritus fit ut fumose superfluitates que sunt in nobis egrediantur. et hec huiusmodi pensio intentio. Erasistratus trahunt. Dicitur etiam nobis quoniam naturalis virtutes hic dicitur hy. attractiva et quod Erasistratus et asclepiades destruxerunt naturales virtutes. Sed nos scimus quod magis Erasistratus vitum pandit quod asclepiades: quoniam asclepiades quidem prope opinionem intendens propositum destruxit naturalem virtutem: et propter hoc naturales virtutes non concedebat esse. Erasistratus vero naturam supponens virtutes ipsi destruit. Et interius et exterius. Didicimus. n. quomodo fit attractio et iterius et exterius. Sed in propria hystoria creditur sermoni quod attractio fit ab exterioribus. sicut. n. quando ambulamus in sole et desiccatur balneatus est: et in balneo buccatum est corpus: et sitis huic superuenit propter estum: et dissoluta est in balneo: et unde hoc contingit. et manifestus est quod vasa appetitiva attraxerunt humiditatem balnei ad profundum: rarificationis enim poris ex caliditate nisi velimus dicere quod humiditas balnei non pervenit ad profunditatem: sed quoniam humor qui erat extrinsecus: diffusus ex caliditate balnei: et buccavit appetitiva vasa et sitis cessavit. Ex his igitur habes quod non solum spiritus inducit ex inspiratione et constrictione arteriarum: sed et humiditas sicut declaravit nobis testimonium huius sermonis. manifestum sensui. Quidam autem librorum habent sensui in notatio causa: quidam autem sensus in notatio. Quidam enim considerant vel soleocismum esse in notatio: notatum posuerunt: quasi dicunt manifestum est sensui quodam autem sensus scribitur in notatio dicentes: quod sensus faciet tibi hec manifestum est. 2

In calidioribus uicis: sanguis multitudo subleuat caufoides et pestis expellit.

Quidam autem dicunt quod hic sermo aliter est a predicto. dicunt enim quod uult huiusmodi dicere tertianus: quoniam tertiana autem extra uasa fit et putrefit et est deficiens aut intra uasa: et appellatur caufon. nos vero dicimus continetur huiusmodi sermo predicto: in illo. n. de inductione spiritus fecit mentes hic autem et de educatione ipsius intendit. et quod est quod dicitur calidioris venarum: et dicimus disparat quod habens calidam inequalitatem. venam intelligit arteriam sicut alibi dixit. Si uenae que sunt in trippe pullat. Quid autem est huiusmodi quod dicitur huiusmodi et dicitur quod i arteria fit inequalitas: et disparatus fit sanguis calidus qui est ea. et exide multa fumositas continetur indigesta materia quod est ea et infirmata alteratur et tunc excitatur expulsiua et expellit et remouet hanc fumositatem. non enim est inconueniens alteratur infirma exire: expulsiua forte est. et consideranda quomodo significatiuis dictioibus uult hy. dicit. n. quod et confestim expellit. fit autem huiusmodi. fumositas hoc modo: multoties. n. multitudo sanguinis continetur in arteria: et ex hac multitudinis subleuat et uult egrediri et dissoluit calida inequalitas quam quod quantatem caufonidem noiauit. hec autem rursus uitupat Erasistratus iste enim dicebat sanguinem non contineri in arteriis: sed spiritus solus et ubi materia incidit ad arteriam hanc remouet ad terminos arteriarum et ibi costringit et efficitur aperta. hy. vero dicit: quod materia costringit: et ipsa multoties strabundat et extra nunc fit: quatenus alibi dico materiam quod est in arteriis multam non dico tantam quantitate in uenis sed respectu ipsarum arteriarum aut respectu subiecte virtutis. 3

In libus pinguis quidem coleram ru beam: sanguis uero nigram.

Ut per hec hy. et causas humorum assignare et dicit: quod colera ru. generatur ex pinguibibus et ipsi quantibus: nigra uero co. ex sanguine. sanguis

eni aut distipatus sit et furiosus et generat nigrā coleram aut grossus et terrenus et efficit melancholicū būorē: sep eni melancholicū būor et grossioribz bz generatōez.

Ratione memoria odoratu et aliis: et fame organorum studiū labores balnea cibi potus somni libidines: omnia mensura.

Hic est sermo nālis et pñstic: et sciam cognitio nis ostendit. Sz pmo uolo dicerē quō ē nālis. os at a pñem cōstruere sermōi et dicere a rōe a mēo ria ab odoratu: Et hic sermo a gbusdā in tres diuidit: a gbusdā hō in duas. et ad tres gde ista ē pma pñ: Rōne memoria odoratu et aliis et fame. Secūda hō: organoz studiū labores. Tertia. Balnea cibi et. Ad duas at di uidit h sermo sic. Primus gde ē: Rōne memoria odora tu et aliis: et fame organoz studiū. scda hō. Labores balnea et. Incipiam at a pñmo: et ostēdim qñter ē nālis h sermo. Intēdit at h by. et d aialibz hūitū mentōs facere et de sensibilibz. d aialibus gdez ut tñantiū exēplūz ac cipit rōem. f. intellectū. et medici gde cōplexionē dicūt cō seq. pñi gde dicūt: q rōalis ata vñt cōplexiōe tāqz orga no. mētiōe at fecit et d mēoria: et ipa. n. p cōplexionem agit: sic et fantasia. didicistis. n. q mēoria p sicā cōple xionē seruat: fantasia hō p būidū. sensuū hō accepit exē plū odorē. pñpiēs nos et aliorū facere mētiōez. ex eo q medi ē uisus et audit: aut qñ ipe odoratiū sensus vñ aliq mō aialis eē pp id qd nō in sensibili mēbro ē sed i respirabilibz cerebz q sūt in spē māmillarū. et ipe gdem d odorē cōmemorat. tu hō et alios itelligit: pp hoc ipe di xit: Et aliis. d fame at mētiōe fecit: ut iuestiges. vñ sit ipa saines et appetit: et quoniā pñmus ē et ipe appetitus actio nature fm quā et cōtactū nobis sit in appetitu: fm h et aialis dñ appetitus. organozū hō studiū dicit qñ sāt iatē organozū. Et qd supius dixit: defectiue studiū sani tatis: irrepletio nutrimentū: hoc at h latius inuendit tradit vñt. n. q sit ipa sanitas organoz p labores balnea et ci bos: et vñuersaliter oia consequentia. p labores gde vt p exercitiūz euaporent supfluitates. balnea autē ut reliq supfluitatūz que nō expurgata sūt in exercitiū vt in bal neo euaporēt et humectētur mēbra deficcata exercitiū: cibos hō dicit ut nutriat nostrū corpus. et q at cibi tra diti nō fiant sicut lapis et gypsiūz in nostro corpore: pp hoc potū appetit ut tanqz pista fiat cibos qñ at ipe cib nō similiter digerit in vigilia et in somno. ppter hoc de som no cōmemorat. De luxuria. n. cōmemorat vt ostēdat tibi: q nō os bis vti neqz repletū neqz uacūū sed neqz etiā p malā delectationē sz p generatōez. Et scies nota: q spēs posuit: et ordinationē statuit et quātitatē cōmensurauit: et spēm gde ppter cōnumerationē borū sex. f. laborum balneozū et aliorū cōsequētiūz. ordinationē aut assigna uit hoc mō. qñtātē at cōmensurauit per vñā dictionem dicēdo: oia cōmensurata sic: Sigdez igitur hēs q nālis ē h sermo. Quō at ostēdim q dat nobis cognitionē: et ē pñstic. de rōe mētiōez fecit vt igras utrū alienat pati ens aut dormit. de mēoria vt ex ipa accipiam cognitōez sic. n. multotiēs alig bz lēsam memoriā: et dicit dferas mihi hoc vas: et statim obliuiscit que dixit. ab odore at cognoscimus ex eo q odorabilia cogitat eē fetida. Et fa me at siue fm naturā est appetitus siue frigidus sit hūi mor qui continetur et canin sit appetitus: considera aut artē. ga. hō potius dilectionē quā habuit erga hominē cū enis hy. h de his sex mētiōe voluit facere: bec acci pit ga. et fecit sex libros de sanis. Ingessuit. n. de labori

bus. i. exercitiis: labores autē h dicit exercitiū. Ingrimus aut in his dle os habere exercitiū os enim. similia facit: vt si tonū corpus volueris exercere vtter pua circulatio ne: si hō oculos lege: si hō manus scribe: si hō pedes am bula: et iterū ingrimus si cūz oleo os facere fricationes et debēt eē in exercitiū aut sine illo fricare et ingrus bec ex pediūt fieri: bec oia inuestigās fecit primū libū. in scdo hō inuestigauit de balneis: que et in megategni dixit: q qñtuor sūt pres balnei. est. n. quod ē aeris: postea aut qd ē aque calide aq: et tertū qd ē fride. et quartū qd ē fric ationū: et os igrere utrū corp indiget euaporatōe: ita q facias ipm stare pluribz boris: si hō hūectat in calida re gione: si hō extinguere calidā sequalitatē i frigida. si hō humiditatē uñ fricatōibz: multotiēs. n. ad pedes uolū mus attrahere materiā: et tūc utimur densis fricatōibz si hō nolum hoc facere sed deficcare solū simpliciter fric ationibz. os at considerare balnea: utrū sint aquaz dul ciū vt dictum ē: aut nitrosa aut sulfurea. aliquotiēs aut bis idigemus. in tertio hō libro ingrit de cibis: aut bñ digestibiles sūt: aut male: aut grossi humores: aut bñ: aut multū nutritel: aut parū: et aut nutriūt solū: aut me dicine iuuamentū retinēt. in qñto hō sermōe de potibz dteriat. gda. n. si q oio n utūt vñō gda at vñt vñō. et vñō aut rubeo aut albo aut aliq bñ. et hoc nō solū fm differē tem regionem scribit: sed fm differentem etatem. et i bis oibus diligentiam exhibuit ga. pueris enim lactentibus lac damus et non vinū: iuuenibus autem vinum: senibz vero et multū vinum. in quinto hō libro de somno ingrit: aut ante cibū aut post cibū fiat somn: quonias in humidis nō os somnū assumere neqz patientibus stu porē sed uigiliāz: in calidis hō et sicis somnūz. et si post cibū dormiat ut cibū nō supernatēt: sz pmo moueat mo derate ut cibos refideat et nō stet in superficie: et non so lū hoc sed ut caliditas maior efficiat digestōez. in sexto hō ingrit de luxuria: et dicit q nō os p repletionem hac uti sed p digestōem: quonā ad crudū humorē pmutat nutrimentū et oppillationes efficit et apoplexiam. in hac eni motione et pturbatōe mouētur oia mēbra pñcipalia et nō pñcipalia. mouet aut materia: et pā multotiēs ter tur ad cor: et efficit syncopim. multotiēs at cerebrū. et ef ficit apoplexiā. vñde et bñ bystorie reminiscitur gali. q vir gda post cenā repletus cibis iacuit cū muliere et agel in ipam statū ueh emētē respirans mortu ē sicut mulier testata ē. et itas bec mulier oeducta in iudiciū accusabat de homicidio: q respondēs negabat homicidiū: uerū ne gociū cām recitabat dicēs: q ego non interfecti pñm: sed p cibū repletus cibis: et hñz rē meū apoplexiā factū mori tu ē. super quo interrogati medici si pōt hoc fieri: qui re spondentes dixerūt q sic: et mulierē a cruciaminibus li berarunt. ex his itaqz habes q nō os p malā cōcupiam uti libidine neqz in quolibz tpe sz p digestiōe et ppter generationē. Te bec oia os cōmēsurata agere. bec bz p sēns intentio.

4

Perfrigidior aer in frigido tempore et regione percalidior erit.

Bene recollis multis modis excitans nos hy: docet nos cuius sit igitur superius per calidam complexionem curans per infrigidantia uniuersaliter: consequenter intendit bec et de contraria inequa litate curam assignat. f. frigida. et dicit. quonias bec per frigida curatur. sed quidam cōmentatorūz hic non itelli gētes hy. dicunt: q si calida inequalitas ē cum frigida curatur: quō possibile est per frigidam et eisde curari.

Deridendi sunt autem isti: ignozant. n. hi q. duplex est spes curationis. curatio. n. aut fin pma3 rōem ē: sicut contraria ex contrariis dissoluitur. aut fin accidēs: sicut similia et similibus: sicut in cōgelatiōe dentium porulacā offerim⁹ et in tetano aquā fridā: d. quo dixit by. Est aut et in tetano ubi sine vulnere iuuenē bñ carnosus: estate media frigide multe aque infusio: caloris reuocationē facit. calida autē infunditur bec oīa. S3 considera quoniā nō o3 ad vñā quāq3 frigiditatē frigidis uti: et bec nō tendāt ad pfundū et exinguāt naturalē calozē. s3 qñ vides q. ē aliqd q. pōt resistere frigiditati: sicut hyp. bñ carnosus dixit: sic et tu considera si fuerit paries bñ carnosus: siue babuerit forē virtutē: et tūc offeras frida. q. n. qdē opus ē resistētie ut macrescat. pfūditas: manifestū et auius rapacibus: quoniā in his nō ē multa distantia supficiē ad profundū: iōq3 qdem in estate agrestes sunt et nō bñ uenātē in hyeme. vñ q3 friditas tendit ad pfundū: et has graciliat iōq3 sicut graciles sūt: et facile ad man⁹. et hoc est qd iē dicit. ¶ Per calidior erit. ¶ Ducāt veniēs galienus dixit: q. p ppositio male pponit: nō. n. itantū calefacim⁹ vt ad cōtrariā veniam⁹ qualitatē: et iterū cogamur ifridare: et iterū calefacere: et sic iueniē telā penolopes tēxet. S

Dolorus proximuz uenire purgare: sāguinis uero uentrē diuidere incisione exustio: estus: infrigidatio: sternutatio plantaruz humores ex qb⁹ uirtutē bñt et chicheon: male opatiuz: lac: allea: uinu3 feruiduz acetuz: sales.

Ransfert se by. ad aliū sermonē. mirabilis autē ē et medicinalis: s3 o3 me psumere qdā: et sic de uenire ad medicinā. quoniā at d. dolore mēdoz facit: iustigem⁹ qd ē dolor: et q. sūt mēbra q. dolēt. et triūm uirū unū ē efficiēs mēbz: uirū plura: et q. tū siue in ter⁹ siue exteri⁹: uisio vñ o3 dñas horū. Incipiam⁹ igitur a pmo: dolor ē sensus rei nocitiue. s3 p pmo et scō3 nobis vt. si. n. dolor ē sensus rei nocitiue: et manifestū ē q. mēbra sensibilia dolēt. vbi gñ: carnes: nemi: lacerti: unde et ossa sicut sensibilia patiuntur qdem: nō m. sentiūt. Terrio aut ē ingrerere: siue vna sit cā efficiēs dolorē siue multe s3 h. cā q. rō capitulo appēbit. q. rō. n. ē ingrerere siue interi⁹ siue exteri⁹. si vñ et interi⁹ et exteri⁹ sint cāe. manifestum ē q. nō ē unū s3 plures: vñ dicam⁹ horū exēpla: et exteri⁹ nū qdē exēplū sit: vbi gñ nix: ignis lapis. s3 lapis aut ob tundēs cōterit solū aut acut⁹ incidit similiter et ensis diuisione efficit dolorē. S3 cōsidera h. q. dolor iste siēdoz nū nō factorū ē: inquātū qdē. n. ē ensis: efficiēs siēdozū vñ. qñ mouet vñ ensis factorū vñ. si vñ dubitabit aliqd dicat: nōne post remotiōē ensis nō dolz mēbz. audiat at a nobis q. mā ē q. posteri⁹ fuit: q. dolorē efficit: qñ si ensis. Et bec sūt exēpla exteri⁹: interi⁹ vñ sicut colesera ru. ē corrosione agēs: et tāq3 acus pungēs. est autē et pblegmatic⁹ humor ifrigidās: et assimilat niui: et efficit dolorē: S3 o3 nos scire: q. oīa alia subita trāsmutatiōe efficiūt: infridatio vñ multo ipe eget ad efficiendū dolorē. et qd dicim⁹ q. nō simpliciter pp repentinā trāsmutationē efficit dolorē ifrigidatio: s3 ppter inequalitatē q. sit a calido ad frigidū: scūit. n. nā in oī eqlitate p̄rbari et ledi. et bec sūt de pblegmate. melācholic⁹ vñ humor proportionatur lapidi obrundēti ppter grauitatē. nigra vñ colera si a sanguine sit quoniam hic sanguis grossior ē colera rubea et suauior assimilat lapidi incidēti. si vñ a colera rubea exusta sit: assimilatur gladio incidēti: et be

sūt p̄ticulares cāe dolorē agentes. Quoniā at nō o3 nos d. oīb⁹ p̄ticulārib⁹ p̄trānsire: igit reducā⁹ bec ad aliqua duo generatiōa: et dicam⁹ sic: q. oīa dolor sit aut pp repentinā mutationē: aut pp dissolutiōē cōtinuitatis. quas litates qdē. n. pp repentinā mutatiōē efficiūt dolorē: mā vñ pp dissolutiōē cōtinuitatis. S3 postq3 cāo dolorū didicistis: igit veniam⁹ et ad vltimū: et dicam⁹ dñam horū dolorū. Dolor. n. supuenit aut ppter qualitatem: aut pp quantitātē hūoris: aut pp aliqū tumorē. pp qualitātē qdē. sicut a calido in frigidū fiat trāsmutatio: aut a frido in calidū: aut a sicco in hūidum: aut ab hūido ad siccū: aut in sensibus horū. q. at et sicctas pōt facē dolorē manifestū ex distēsiōe cutis: et siqdem a qualitate. a quantitāte vñ materie: quēadmodū qñ multa exia materia facit opilationē aut grauedinē aut aliqū aliūz bñ dolorē. a uore uero sicut cū sit aliq3 tumor recto i testino dolor supuenit vesice. ipa enī uesica dep̄essa et coangustata a tūore similis et dolet et retinet urīnam: si militer et in mulierib⁹ tumore supueniente circa femur coangustatur cā q. sūt circa m̄ficē et dolent: et ppter h. uidemus q. a tumore supueniente dolor: fortassis at et ppter distēsiōē: in tūore enī distēsiō sit. et i distēsiōe hūis mōi dolor supuenit: et hoc ē uerū manifestū. sic ē si fiat tumor in frida mā: ipa frigiditas grossiorē efficit materiam: et distēdit cutē: et in distēsiōe sit dolor. Habes igit et ex his dñas dolorū: s3 postq3 predixim⁹ bec: deueniam⁹ mus et ad ipas curas: et videam⁹ p hoc qd dixit hyp. vbi gñ. si aliquod corpus patiens aut a quantitāte matie aut a qualitate: aut ab utraq3. et siqdem ē q. tūas debemus pblebotomare: si vñ q. tūas purgare. si vñ utriq3 et pblebotomare et purgare. S3 inuestigem⁹ modū pblebotomie siqdem enī supuenit dolor capitis ppter multitudinē sanguinis: tūc o3 incidere uenā que uenit a musculis scapularū. Si vñ pleuritica dispō sit a multitudine sanguinis illa q. ē in ascellis: sicut dictū ē i regimēto acutoruz. si vñ neuphrica dispō ē: tunc incide uenā que ē i tibia. In mulieribus vñ si retentiō mēstruozū sit: tunc incide uenā que ē in nodo: et uniuersaliter semp adiacētes uenas incide. et bec qdē si quantitas fuerit supabundās. si vñ ē qualitas: tūc purga. s3 et tūc p cōueniētia mēbra: vbi gñ si ē q. tūas i testinis: tūc p inferiora efficiēs purgatiōs si vñ in pectore: p iusticiā et expuetia: si vñ in ore stomaebi p vomitus. si vñ i renib⁹: p diuretica. et vñ i uisceribus q. dñs sūt in apbis: vbi vñq3 repit p cōueniētia loca fieri euēones. si vñ in cerebro sit passio: tunc p loca cōuenientia facim⁹ purgationē. vñur. n. his q. sūt p nares et sternutatiuis medicinis: et his q. sūt p guttur: et sic euam⁹ materia. S3 o3 nos scire q. vñmur sternutatiuis qñ nō patiē pectus: quoniā si istud patiat⁹: et apposuerim⁹ sternutatiua moto sit cerebri in sternutatione: et moto cerebro: mouet et pect⁹. Iste autē motus mittit fumos ad celrebrū p̄turbata mā q. ē in eo: et sic distēdūt ea q. sūt ce pbalagic: et h. qdē si ē qualitas vincēs. si vñ utriq3 tūc et pbleb. tomam⁹ et purgam⁹: vt pmo fortiorē efficiam⁹ et tūc: euāntes p pblebotomiā multam mās: et sic fortior exis et tūc expellit reliquā mām: et multoties aut neque pblebotomia vñmur neq3 purgatiōe s3 vñtiōe: sicut i bisatiā et i bubōib⁹ hermosozū in gbois supabundat hūmilitas: et ut hūc desiccem⁹ et liberem⁹ mēbrū a passidē ali quoties estu vñmur. estus aut dicit aut calefactoriū qd sit in oculis: aut caliditatē q. ē a balneis: aut calefactoria dicta in regimēto acutoruz: que sit p milius et sal et busiufmodi talia. Multoties autem et pblebotomam⁹ et purgam⁹: et etiā exustione vsus sum: et estum ministrant:

et tamen per hoc omnino non potui proficere patienti :
 et tunc trāsfero me ad medicinalē spēz nre artis : et ingro
 plantas: nomē. n. plantarū cōiter dī et de herbis spinis et
 arboribus tanq̃ theophrasto vī. et oīum horū plātāru
 facio uestigatōes: et ex ipīs ingro curā s̃z nō arborē aut
 spinā: aut herbā offero patienti: s̃z horū būores. būores
 s̃z dicit by. cōiter succū herbarū et gūmā: gūma nāq̃ est
 natra dī: sic at et nos dicimus fructus lentisci. vñ oleū
 um lentisci. sic at et rasa ex pinu. multonēs aut et gūma
 arborū a ciuitate dnoiatuz sicut dicimus. gūma cyreni
 ai gūma inidiū: verūm et ex plantis denoiatur gūma:
 sicut dī opoponax gūma panaci. et hec qdē sūt dō gūmis
 Quid at est succū? s̃z bi gfa: qm̃ sumim⁹ morellā aut sēp
 minā aut lauricā aut aliqd tale: et hāc cōteramus: et qd ex
 ipā bēmus dī succū. sic aut et oleū dicimus succū oliua
 rū: et enī oliue cōtrite faciūt succū. i. oleum b. hoc at oleo
 vīmur multonēs i dolore capitis. s̃z si a calida. distīpā
 tia supueniat cephalagia. tūc oleo rosato utimur. si vñ i
 frīdo: tūc oleo camomillino aut oleo nardīno aut edino
 aut aliquo alio oleo calido. si vñ vñ vñ vñ vñ vñ vñ vñ
 nūc uino utimur. si vñ voluerim⁹ bñectare vīmur lacte
 boc. n. lac et bñectat: et ad equitātē dūcit. si vñ sit frīda in
 equalitas: tūc alleis utimur: boc nāq̃ calidissimū ē. Si
 militer i aialibus venenosis: ut i scorpiōe: qz virus horū
 frigidissimū ē. et qz vulnerati sūt ab his: vidētur tāq̃ a ge
 lu cōpūm: tūc utimur alleis. Si vñ grossus būor fuerit
 vicēs: tūc vītur aceto ut subtiliē mās et alteret mās: et
 bñ expulsiuā ipāz efficiat nisi fuerit iste būor frigid⁹. Si
 vñ fuerit valde frīd⁹: tūc offero calefaciētia: ut pip et sy
 napi et b. i. Si vñ būditas fuerit supabūdas: tūc et sale
 utimur. b. i. s̃z bñctatū qdā vñctū: hec b. i. pñs mentio.
 Proximū vñctū purgare: sāguis vñ vñctū diuidere.
 Ecce by. dicit nobis. qm̃ os pñmā patienti mēbro ve
 nā incidere: et qm̃ pp vicinā mēbro os facere cūonē: ven
 trē at b dicit oēm cōcauitatē et cerebri et stōi et uestinoz
 et renū et alioz mēbrozū. Sanguis vñ vñctū dicit ve
 nā. Dis ita se bñtib⁹ os te scire qz pñs sermo et medicina
 lis ē et p cōseruatiuus et sallax: et enī medicina tradit et con
 seruatiōne et mōz fallax. medicinali qdē ē: qz dicit: qz si
 qñtas ē pblebotōa: si vñ qualitas enacua. si. n. i ophthal
 mia aut in alio mēbro reūatizato: s̃z bi gfa: i vulnere p q
 dē medicinalib⁹ canōib⁹ vīmur: et aut pblebotōam⁹: aut
 purgam⁹: postea et cōseruatiuis. si. n. in medicinalib⁹ nō
 dissoluta fuerit passio: pseruatiuis utimur: vt ēplasticū: ut
 p b repuciā fluxū. si vñ b mō nō iuuero: tūc utor decep
 tiuis: s̃z bi gfa: in colicis obrustis stupefactia. Similiter
 oculoꝝ dispōe exite: et oculis reūatizatis ex toto pblebo
 tōam⁹: postea purgavi: et tūc ēplasticis usus sū collyriis.
 postq̃ at i his nō cessauit ophthalmia: dceptiuis vsus sū
 b at tibi dico vt nō faciat sicut fecit medic⁹ q fuit Rome
 q dicebat optim⁹ medic⁹ oculoꝝ eē: et nesciebat curare
 ophthalmiā. Si vñ p pñmā passionē oculi scā ē oph
 thalmia tūc curabat. si vñ fm colligantiā ton⁹ corpis: tūc
 nō curabat. n. n. sciuit pmo uti uniuersalib⁹ aionib⁹ n. n.
 pticularib⁹ aut localib⁹ medicis. Postq̃ at dixim⁹ i fmo
 ne isto: qz si qñtas qdē ē os pblebotōare: si vñ qualitas
 purgare: si vñ utrūq̃ et pblebotōare et purgare qm̃ dif
 ficilia cōtingūt. et n. materia sicut os euacuat. et b ordo
 nō solū i his cūonib⁹ cōuēit: s̃z et i cibis. si. n. an cibū offe
 ram⁹ stiptica: tūc cōstipat venter: si vñ p cibū tūc cōfoz
 tat expulsiua vñ et sic expellit supfluū: vñ et a gbusdā in
 uestigat pp qd granatū uel sumacū cōstipat vñctū: aliq̃
 tiēs dūcit ipz an cibū qd cōstipat: p cibū vñ dūcit. Exu

stio. Qz at scire quoniā nos exustōe utimur et extra dños
 sed vñ qdē modos aie cōstruētes. et malas opatōes aie
 affligētes: et hāc faciētes castā: et icidentes malozū pcel
 sū et augmētū: ignē vñt peccāti. medic⁹ vñ augmentuz
 passiois et būditatis icidere volēs nocumētū et dñicār.
 offert exustionē: s̃z hāc facim⁹ aut ferrū calefaciētes et po
 nētes: aut frīdo cauterio utētes: sicut qm̃ cōstruim⁹ pul
 uerē sulfure et calce et b. i. vñctū. Plantarū būores ex
 gbus vñctū bñt. Hoc 3° exponam⁹. Ex gbus aut dī
 cit aut ad vñctū ablataz medicinarū: aut ad passioes sub
 iectas: aut ad mēbra patientia. ad medicinas qdēz igit dī
 cit qz os considerare cui vñctū est: si contingat olcu3 ra
 momillinū: cuius rosatiū: et uniuersaliter cui vñctū
 oblate medicine: vt si cōtingat qz rosatiū ifrigidat: camo
 millinū vñ relaxat: nardīnū calefac. oleū vñ pomozū cō
 fortat: absynthiū et confortat et moderatā efficit inanitō
 nē: sic igit ad medicinas. unde nō os te eē medicū soluz
 sermōib⁹ s̃z scire vñctū medicinarū: vt ueniēs ad patiē
 tē nō dicas sic uniuersaliter: exhibete ei uncōes a melli
 no et oleo camomille et masticino: s̃z cōsidra subiectam
 passionē. et si apā ē in stomacho: et volueris hoc dissolue
 re: tūc supfluū pone oleū camomillinū. si vñ confortare
 magis supfluū milius. si vñ ifrigidare rosatiū. si vñ et
 cōmensuratā cūonem volueris facere. simul at et cōfoz
 tare vñctū: absynthio supfluū vñctū. et hec sūt ex medicis
 nis. in subiectis at passionib⁹ vñctū medicinas. aut vñctū
 medicinarū. si. n. supuenit colica passio gbusdā egrotan
 tib⁹ duob⁹ multonēs: s̃z b quidē a colera ru. supueit illa
 iunior passio. alia vñ a phlegmate. et in phlegmate qdēz
 offero antidotū. quod ē p calamētū qd ētiatū ē phleg
 matis in co. ru. hyperapicrā: multonēs at et ipā est passio
 et ab ipsa materia scā est. vñctū autem sunt mēbra patien
 tia: et ppter hoc differentes sunt medicine. sic. n. sit apā
 in oculo in pelliculis sub costis et in femore: et sit eadē
 materia et eadem passio in omnibus: ucrūtamē in oculo
 colliriis vīmur in pelliculis sub costis sacculis et in
 femore collirium non offerimus sed alias medicinas.
 Et chicheon. Et de his chicheis Domertus mentiones
 facit. cōponitur aut a farina et vñ et his maxie vīmur
 p confortare vñctū et cōstipationē ventris facere. farina
 ordeī quidēz desiccās cōstipat vñctū: vñctū cōfortat.
 Male opantiū. male opatia dicit mala opantia ut būo
 rez ferinū et uenenosū: aut virus aīalis venenosū. b alle
 is vñ mentionē facit: aut qz calidū ē aut qz subā alioz
 contrariatur. multoties enī subā subē contrariatur et b
 stantia subā gaudet. ecce. n. epar gaudet sicubus siccis et
 melle et iure spice. subā at subē contrariat sicut lepus ma
 rin⁹ pulmōi et cantarides vesice. s̃z b oīa nō sicut vñctū
 ratur tāq̃. n. contraria sole qñtates s̃z sermōe iproprio et
 ppterate quadā contraria subā ē substantie. Vīnu feruidū.
 Vīnu offerim⁹ ut cōfortem⁹ vñctū et calefaciam⁹ ma
 teriā. feruidū aut dicit: aut qz ē clīxatū dī: qñtens vīnu
 fm se calefaciam⁹: aut feruidū dicit ut calidā aq̃ miscea
 m⁹ vīno supfluā: vt neq̃z ipō tactu ifrigidet vīnu. mul
 toties at b vīnu cū pane pñctū qñtens supuenit dolor
 capitis ut nō solū tēdat vīnu ad supiora et cōgregentur
 spūs et augeāt dolorē capitis. s̃z pñctū cū vīno ut pa
 nis catēa fiat utīni et cōtētū et digestū efficiat suā bonaz
 opatōes. qdā aut dicit qz vīnu feruidū dicit qm̃ cōmisce
 m⁹ cū ipō et bulliam⁹ tedas aut scamoneā aut aliqd tale.
 ga. aut dicit qz feruidū noīat dcoctōes: qm̃ bec decoctio
 fit vīno elixo et reductio ad tertiā ptez. et pōt misceat feru
 nū bu. vñ in babētib⁹ ascharides aut lūbricos pñctū

decoctione. Aceto sales. Aceto multotiens utimur ad subtiliandū materiā grossā: aut ut faciat pcessū sicut in aceto rosario. sale aut utimur q̄tēs multa hūiditas. 6.

Homo ex laboribus ex itinere debilitas et pondus expuit extussit nanz ex uertice febris acuta ad manus submor dens: secundo uero capitis grauedo: lingua exarsit: nasus ungula scalpius non egeffit sanguine: sinister splen magn⁹ durus doluit.

Iterū hy. d egritudine dicitur: egritudine at ab antecedente cā scā: et h egritudinis dicit motōes et siue salubris fuerit siue mortalis nō dicit. n. n. d. uria facit mēdēs nō d egritudinis nō d idigēstis nō d digestis. dicit igit q̄ fuit qdā hō. ignorabat. n. n. n. n. n. d. uria raut valde. un n dicit: ex labor singularit: s3 ex laborib pluralit: ut d signet multū laborē: qm igit laborauit iste i itier et i exercitō itieris. dūbilitate sūt igit cū d rutes: maxie nolūtarie. i. motiue et exide ex motōe et pōd i ruit ei dē. h at qdā dubitat qūo scūz ē pōd. dēbat. n. cē pūi i motōe euaporato corpe leui fieri. Et qdā. n. dicit ad h q̄ pōd factū ē: qmā at mā gēscēs et mota ē: et mota fecit pōd. n. at doctor cū oia fuit diuina cōstruit q̄ pōd factū ē: q̄ dūbilitate ē et tūc grauit mouēt mēbra corpis maxie at et si multa fiat diafores. Tussis at ipis i ruit a x tice. i. a capite. x tice at dicit caput: a supior pte dnoians totū. ipa at iussio n f3 pmitiua cāz fiebat: qmā ex pector dēbat fieri: s3 accēs pector cōpatiēte cerebro: multotieō. n. i ruidat cerebrū: et cōdēlat b i supiciet: et sic ferē mā ad pect: multotiens x o calida ē i ruiditas q̄ ē i cerebro et ipa i mōz uetose attrahit māz: et hāc iterū reitit pectori: et sic mouet tussis. qdā at dicit q̄ a x tice dicit q̄ a p n egritudis. nō ē at h uerū. nō. n. f3 ipō egritudis siq nōb tradit. dicit at q̄ febris acuta fuit et uehemens: et medico tāgēti acuta q̄litas uēdbat. et uniuersalē q̄ dicitū est supi: Scibis he qd d mōrdētes manū: he x o medo i r f3 h. et h mōz motōis febris volēs oīdēf q̄ ē a pūditate ad supiciē scā: g. qmā ex multa caliditate soluet mā: gñā: bāt spūs: et bi d ferebāt supi: pp h et capitis gūedo scā ē. pp multā x o caliditatē et lingua erat adusta: sic itaqz et patēs iduxit digitū ad narē: et apuit uenā māu: et scalpi pfit vngue. vñ dicit. Nasus ungula scalpi: et tñ n emi sic sanguis: iterū icere ē pmo. icere. n. qd ē: q̄ nō dicit si ue nullo mō emisit sanguinē siue guttā aliq̄. iterū icere: q̄ nō dicit: q̄ siue p grossiciē hūoiz nō emisit: siue pp dūbilitatē x tice. o3 at nos scit q̄ atiq medici q̄bū dā talis b i i rris utebant scalpius ad apiendā uenā: et tantū his utentib nō egressus est dicit: ita qd sinister splen. qdā at cōstruit cū naso: sinistra x o multotiens q̄ q̄tens si sinistra hypocōdria patiūt: tūc ex sinistra nare spam edu ci sanguis pp fctitudies loci. si x o dextra a dextro. et h si cōstruat cū naso. si x o cōstruat cū splene: qmāz sinister splen patiebat. Sinistru at dixit aut qd est ex nēitate si cur lac albū et spōdiles q̄ sūt i spia. aut sinistru dicit splen q̄ sinistru ptes splēis. h3 nāqz splen et sinistras ptes et dextras. et dextra qd ipi dēliata sūt ad uentrem et stōm: sinistra x o ad costas. vñ q̄ pect petiebat pp tussis: pp h et sinistre ptes splenis patiebat. aut h uicas. aut qmāz ille ptes habiles sūt ad patiendū: et f3 pmitiua cāz passe fct. dicit itaqz fact est splen dur. et qd nō credas scbirosas esse b i passiōem iducit: dicens qmā dolebat: i scbiro at coler nō fit h3 pñs itentio. hō ex laborib et itinere. O3 b i nūlo sic itelligere: deinde idē p passiōib a de

bilitate. Scbario x o capitis grauedo. Hic at dūbilitat aliq̄ q̄ ab atcedētib cāis i ruenit ista febris dēbat ephimera esse. et qūo dicit: q̄ fa die scā sūt cāa sintbōata. ad qd dicendū q̄ multotiens atcedentes sūt cāe et faciunt se. ephimera: sicut at acuta supuenit et dicit patientē et medicū: et decidere ad eā que sit ex putrefactōe. 7

Quartanis cōmoti magno morbo nō accipiuntur q̄ si declinentur prius et supuenit quartanis uel quartanus pausat.

Agrabilis ē h sermo: s3 o3 lumer q̄ dicta sūt multotiens q̄ egritū i egritudine pausat sicut pleuresia aut pūneumōia i apate: et egritū i sintbōate sicut pleuresia i alienatōe: et sintbōa i sintbōate: sicut melancholia i emorzoide sicut spasm i se. sic. n. dictus ē. qm se. in spasm mel ē fieri q̄ spasm i se. bis itaqz sic pñs pñs d epilepsia mēdēs facit h hy. dissoluta i qrtana uocat ipas magnū morbū pp dignitatez. noiat at epilepsia et maxim⁹ morb⁹ et hercule⁹ morb⁹ et puerilis dubitatur ytrū diuin⁹ sit morb⁹ h utrū hūan⁹. dicit. n. hy. i li. b aer locis et age: q̄ nō ē diu⁹ morb⁹. nō ē. n. diuin⁹ aut diuioz morb⁹ aut hūan⁹ hūanior morb⁹. Iterū dubitat utrū in anriorib ventriculi cerebri sit. utrū i posteriorib. qdā at dicit q̄ i anriorib. dicit itaqz q̄ magis sit imobilitas q̄ sēnsibilitas. dñmā at ē q̄ mor⁹ a posteriorib pñb sit vbi ē et nucha: sit at epilepsia a pblegmatico hu. et ylico so corōe i uentriculis cerebri. si x o yēiat ad eēntiā: tūc et corruptio sit. sit at epilepsia aut i ipo cerebro cōtento: mā aut multoties i crure cōtiet et sūt ascēdūt ad cerebr et tūc efficiūt epilepsia. un et patietes sentiūt ascēsu hūo ris statū q̄ occupat hūo cerebrū tūc nō sentiūt epilepsia qdē igit multoties iuuenilis etas dissoluit: multoties at et se. i3 se. hñs rigore hñs dēliatōz multos hñs sudores verūm q̄ et chōica sit talis ē qrtana. qz tertia nō durat multū: n3 h3 multa dēliatōz. apbimerina x o nō b3 dēliatōz s3 h3 modica: pp h dixit qrtana dissoluere epilepsia: aut pp h: aut qmā epilepsia dicit q̄ sit a melancholia co hu. melancholia hūo nāqz si fuerit in cōcauitatib: cerebri efficit epilepsia. sic. n. dēdū ē i h negocio: qm melancholici epileptici et epileptici melancholici. si x o extra eēntiā yēiat h melancholic efficit melancholiam. 8

Quibus morbi.

Hic at o3 appōer ad qles vult nāqz docer nos q̄ h ad qles morbos sit trāsmutatio. multoties. n. supuenit ophtalmia et statū ipa dissoluit diaria supuenite nisi supueniet diaria pp indigēm: multoties ena iminet pleuretticus morb⁹ et supuenit aliēatio et lūpūenit pleuresia et dissoluit pleuresia: multoties melancholia ē: et hec dissoluit ut chirso supuenite aut emorzoide. sic at et si liēteria sit et supueiat acetosa rruuatio māifestū ē q̄ icipit nā digere: et ē bona spes. sic at et in epatica dispōne exñtes supueniat podagra: aut alia b i egritudo dissoluitur. 9

Coleram ut dixi anium colerica.

Dicit q̄ colera sit ex gbus dixi: q̄ a pinguibus et dulcibus. qdā aut sermonē hūc i feriozi adūciūt et dicit q̄ colera ut dixi anium qm colerice: dicit eni qm colerice sūt aues: et credūt plures eo q̄ surū uo lām surū at ferri. ppuz est calidi. iterū credūt ex eo q̄ uiuatices sūt aues. ad diuinationē: nāqz calidū magis q̄ frigidū. dicit at ga. qd interpositus ē hic sermo. 10

Alditas acredinis signū grauedines et transitus.

Diffinitio qdē qbus sanis efficiunt re-
lingitur sublate occasiōis: uel mundan-
dus uel educēdus uel abscondēdus uel nectē-
dum uel exurendum: qbus uero non non.

Sermo iste chirurgic' ē: multotiens. n. passio indi-
gēs chirurgia. & bi gfa apha dō chirurgizari: aut
scrufule aut fistula aut os aut aliqd tale: q os q
chirurgic' uidat qm dō icider' b dteriat by. & terminū i
cisiōis statuit & dic' q lūm cōuenit icider' qusq3 pueniat
ad corp' sanū. multoties āt n' vq3 ad corp' sanū os inci-
dere: s3 usq3 ad modicū: & obuiāt nobis uene magne: et
tior ē ne flux' sāguis fiat vēs incis: aut spasm' neruis
patiētib': aut tetan' aut aliq' bi' passio: & tūc os pap' icide-
re: & reliquā aut puluer' corrosiua aut exustōe auferri. b
igit' dic' by. q si rēans pūcula scrophularū: aut occasio
nē nāq3 passiōe noiat. si igit' b' passiōis pūcula rēane
at hāc os aut puluerib' mūdificat aut extrahet cū yngu-
lis aut cū filo lini aut yref' mūdādū. mūdādū: āt intelli-
gendū ē mūdificatōez carniū. aut mūdādū dic' qsi pur-
gare passiōe p mellicratū aut iur' purgatiuo. & dīe āt di-
cit: iterū icider': & dicim': qd qdā chirurgicorū si uidet i
chirurgia aliqūe syncopizātē: tē dimittūt eū gelcer' itez
in seqnti die reliquū icidūt. b scuit by. & b ē qd dic'. 14

Quālib' sāguis fluit mult' & multotiens
ex narib' qb' qdē mali colores pura
modice. p sunt: qbus uero rubei colores dis-
similiter: & qbus capita bene ferentia purus
prodest: quibus uero non nō.

Iterū b' pūculari morbo v3 fluxu sāguis mēto
onē fac' by. n. b' volo vobis p dicer' q qdā putāt
hūc sermonē dā nobis scias cognitiōis. qdā vō
putāt eē pnoctici. nos vō dicim' q ē curatiū. s3 b' os p
us assumet: qm flux' sāguis p nares supuenit aut pp de-
bilitatē vritus: aut p multitudinē sāguis. sigdē igit' pp b
bilitatē fluēt: tūc mali colores sūt: & tūc os nos iuuat
et qz i b' fluxu sāguis cūat' ē spūs aialis vitalis & natu-
ralis: et vritus debilitatē sūt: os nos tūc offer' aliq' qd
possit et cōfortat vritus et i staurat euaporatū spūm. et
pp b' mīstram' nutrimentū. et dico qdē nutrimentū nō co-
mestione s3 potū. et potū dico nō aq' s3 vinū: qz vinū fa-
cile digerit: spargit: appōit: cōglutiat: assimilāt: nutrit
mēbra: cōfortat vritus. Si vō supueiat flux' sāguis pp
multitudinē mē: tūc nō fit mal' color: s3 pot' rubicūd'
fit color: et tūc nō os pber' vinū: qz vinū caliditate discur-
siōez opat' et reuatiūm et difficiliora accētia vñ dic' ga.
q i podagrizātib' nō os pber' vinū: qm discursiōe supue-
niēte mouet' reuata: et nō dferūt ad debilioza mēbra. os
ā nos scit q attēdendū ē b' qm pber' vinū q caput nō
fit facile patiēs: qz si sit: nō dber' pber'. si vō ē bñ ferēs
pbe. Sanguis fluit mult' et multoties ex narib'. Bene
āt dixit: mult' et multoties: ut et mult' sit sāguis et con-
tinue fluens. si enim modicus est et continue fluat: aut
multus quidem et interpellatū fluat: similiter autes
huiusmodi casus vritus accidit. pura modice bis & sunt
qdā āt librozū hñt: pura modica. p sūt. s3 nō bñ hñt: sed
pura modice. q. d. vīa pura modice. p sunt: qm modice et
moderate data: ut modice accipiam' p aduerbio. 17

Ut qb' nares humidiores nā: & semē
humidius. & plus sani sunt bi morbi/
diores quibus econtra.

Aliū pmonē trāssert se by. et omnes dñr b expō

neō. qdā. n. dicūt pūm eē antecedens: scōz uero et ter-
tiū dñs. qdā vō dicūt pūm et s3 et tertiū dñs. et q faci-
unt pūm añs uidēt dicer' q semē a cerebro dñcēdit siue
aut p nuchā siue p alia mēbra: i pñti n' iūdim' iūstiga-
uicūt itaq3 bi sic: qb' nares hūidiores: & semē hūidi' ē.
& ecce pūm & scōz añs: bis sātas sit: & ecce tūū dñl. iter
dñtes expōes dñr. isti. n. sāi sūt vt qdā dicūt: qm mul-
ta ē hūiditas: & b eūat: & hac eūata hūiditate siue fflui-
tate: & purū māt corp': et exide sātas sit. qdā vō dicūt
q hūiditate eūata siccitas vicit: et siccitate fit sātas. qdā
vō dicūt q exq' corp' ē hūidū: pp b et sanū ē. hūiditate
nāq3 gaudz nā et efficit sātatē: s3 iis vō morb' gñat. et
posuit exēplū supioz pñū corpis nates: iserioz vō semē
exid' mātēstū ē nob' q i b' cōtinētia totū corp' sāus ē. 18

Runda sputa repcussoria ut i plitbio
adiacente a calore: buic flux' sanguis
ex sinistra: bene determinatus est morbus.

Iterū b' pūmo et i pnoctici ubi igrebat sputa que
egrediebāt a pector' s3 colorē cōstētā: et figurā
s3 ascēsiōez et mōs ascēsiōis: b āt by. b figura sa-
cie mētoez: qm i patiētib' aliēatōz rotūdā sūt sputa. spu-
tū. n. fit rotūdū aut q bñor viscosus ē: et figurat' in tra-
chea artia aut qz multoties est caliditas et est corrosiua
āguilos spuri et efficit ipā rotūda. multotiens g' supuenit
causā aut friana: et multa est caliditas: et ex b' alienatio
fit pp caliditatez q dñet mās et spūs ascendūt ad cerebrū
et rotūdū fit spūū pp caliditatez. qm āt scuit by. q spu-
tū qd est a viscoso hūor est rotūdū mātēstū dñcent q a
caliditate factū ē b rotūdū sic i tacente i. plitbio plitbiū
āt loc' erat ciuitatis sic denoiat' vbi iacebat patiens. by.
ignorabat nomen illi' & pp b' loci cōmemoratōez fac' dic'
q b' spūū factū est rotūdū: qz multa fuerat caliditas in
ipo. itaq3. v. ole dteriatā est egriū: tāq' acutā exis fluxu
sāguis fluente ex narib'. q āt dteriat' est q dñlo
lur' est. dic' abusiue. et nota q i tercidētis diei fcorat'
est. f. gnte cū n' fuerit critica. itercidentez vō diez p mor-
bū dteriat critica vō pp id q nā seruat piodos. 19

Rina multā hypostasim habens libe-
rat repcussionem.

Iterū. n. by. q si vīa egrediat' multā hypostasiz
bñs i alienatōe tūc altatōez dñgnat passiōis: cū
expurget' p vīnā mā. alienatōez nūc dicit n' q fit s3 pū-
mitiua cāz s3 illā q fit s3 colligatiā qm alienatōz q fit s3
pmitiua cāz n' oio dissoluit vīa multa egressa.

Ut q derippi cū lapsu. Ecce et b' pūculari fmissā
exemplo: Cuidā sruenit pp grossas vīas pmutatio alie-
natōis. cū lapsu āt dic' aut cūz caluicie. aut lapsum dicit
casū capillorū supuenientez ob hūor saliente falso ad ca-
put: vñ fit et opbiasis et alopitia. 20

Uarranus uero ad unum annus.

Uarran' durat pl' vno āno. et uīdm' qñq3 q du-
rat duob' ānis: et qñz mīr' vno āno: et ipē dic' q
nō ad unū ānū. et ad b' dñim' aut q plurib' supuenit di-
xit by. et ut i plurib' qd p ānū durat: aut et fm vīratem
ann' sol' sufficit ārtano ad digōem nisi peccatū fiat a me-
dico aut ab egro aut ab exterioribus. 21

Uiq3 estatis tactus: quintus est autē
quando & prolixus.

Uidā āt librozū hñt: Cui datiuū. qdā āt libroz
Aurca sigdez hñt. cui i datiuo casu designat hoc
q cui supueniūt estiu morbi: & bñgā causōes ter

niam phrenetici et vlti calidi et siccī morbi: hī q̄nta die p fluxū sāguis dētermināt: q̄ntā acutē egritudies dētermināt et nō dissoluit: et dēmināt p āpa aut p expurgariōes. dico aut p sudores aut p fluxū sāguis: estatis āt dīc nō estate simplr s3 calidū et siccū aerē. tpa nāq3 nō agūt noib3 s3 cāis. et s3 qdē si hnt cui i dānuo cāu: si hō bēt aures dīc q̄ aures patiētes estiuū morbū: z ē estiuū morb3 iste: n q sita pblegmate neq3 a melācolico bu. s3 pblegmon vlt q sita sāguie. bmoī itaq3 pblegmō in q̄nta die tactu soluit. tactu āt dīc: aut q̄ntā flux3 sanguis sit aut q3 pblegmon p3 putrefactiōem materiel rūpit: et sic sit dissolutio aut q̄nta die aut plixiori. s. septia aut nona aut vndecia. 22

Que circa gīguas z linguā putrescent septēnis: maxime uero hoc z iuxta nā es putrefactiones.

Per h vult oñdere q̄ āpata supuēcentia circa gīguas z linguā piodias et creticā dieb3 dētermināt. q dā āt libroz hnt expuūt: qdā hō putrescūt: si q3 dēigī hnt expuūt: dīgnat q̄ p spūū septia die dēterminā bīt. si hō hnt putrescūt: dīgnat q̄. vii. die putrescet āpa vtzq3 āt bñ se h3: s3 meli3 ē putrescēt q̄ p expurgatiōes putrefactiōis dēterminābīt. vult āt bip. q̄ h āpa meli3 expuat vt n pmanēs sēdat ad itēriora et distillet ad cānas lea pulmonis aut ad pulmonē: z q̄ melior textus sit: expuat ē q̄ expuūt: māifestū ex eo qd cōt de putrefactiōe mētiōem fac dīcēs: iuxta nāes putrefactiōes. 23

Quibus in dēribus dolor a supercilio sub cū uenit bis a pipere conueniente pinguiori posteriori deuenit.

Rāsserit se bip. ad aliū smonē. h āt oz nos scire q̄ supuēt discursio mae sic q̄ corosiones dēribū opat. silt igit discursio scā ē mae a cerebro in dērib3: z ibi pmanēs sēc pblegmonē. vñ q̄nta die q̄ dolor sit dēribū n oz dubitat circa h3: q3 aut dētes hnt aligd spā le plusq3 alia offa: videlz sēure sic dēs ē i anathōia: aut dīc q̄ dolor supuenit dērib3 n pp dētē s3 pp āpa: et tñ h n possum3 dissoluere: nisi pmo cām vñtētē remoueris mus. sic. n. nō ē possibile riuū aq̄ bauriri dūmō fōs dētē aquā: silt et h n ē possibile dolore dēribū cessā nisi cessauerit discursio q̄ dēscēdit a capite. Oz nos igit vñ re pculsiuis vt iure solap et lētūculap z bmoī talū: et tunc dēuēre ad curas locales: et iā vñs sū bis repulsiuis z n puit: et tūc vñtē mollificatiuis et moderate euapora tiuis: s3 n h mō cessauit dolor: et tūc timēs ne imoderat to dolore dissoluāt h3: offero stupefaciētia: et decipio sensū. si hō h mō nō cessauerit dolor tūc pupio q̄ mā q̄ cōtinetur ibi ē grossa: et tūc pip cōtriū appono dērib3 sua uiter: vt nō motiōe augmētē dolore. z hoc mō expurga ta ē mā cū ēēt grossa. qm āt illa quidē a cerebro subtilis est: bec vero grossa fuit pp id qd māsit in dērib3 a sup cilio subtilis uenit: a supcilio dicit quasi a cerebro.

Si quidem alia non obtinet.

Que alia dicit: et dīcīm3 q̄ alia dicit vt reperculsiua mollificantiā et stupefacientiā.

Si sippo. n. sōlētū exīn non obtinuit magis uero iterum z pualuit z uolentus.

Rur q3 violēt appōitū ē z stupefaciētia pp iexpientiā medicī: et violētior fact3 ē dolor. et dīcīm3 q̄ nō ē bor. si em h ēēt opoztebat statim iterū cessare dolore: sed dicit3 mus q̄ hñ appōita stupefaciente medicīna violentior fact3 ē dolor: cū mā nō euaporauit s3 pōit3 dēlata ē. 24

Capite ossium natura deinde neruoz et uenarum.

Si hñ recolit dictū ē vobis q̄ multa z mirabilia documta tradit nobis bip. i pñi tractatu z dmo stratia z pnostica z medicinalia et anathōica z nā lia. z nūc itaq3 ab egritudib3 trāssere seipm ad nās nfoz corpōz. sic. n. artifex nauis aut rector n pōt opari circa li gna ignorās h eadē: silt z medic3 nō pōt opari circa cor pōza hūana ignorās nās boz et cplexionē dīc. n. q̄ op3 bas igrere: et ex q̄t elemēt3 cōstat n3 corp3: q̄ntā ex q̄tu oz. ex gb3: et dīcīs q̄ ex igne aq̄ ēra z aere: et quō se hñ tīb3 bis ad iuicē: et q̄ntā q̄litanib3 cōmixtis substantiis hō f3 analogiā exītib3. ex bis igr elemēt3 sūt hūozes: ergo et hos oz iuestigare q̄t sūt et q̄les: et quō se hñ i nobis et q̄ntā sūt q̄tuoz: sāguis cholera ru. pblegma melācolī cus hūoz: et q̄ ex bis nutriūt nra mēbra. mēbroz. n. h qdē a sāguie nutriūt puro: h āt a sāguie mixto cholere: h āt a pblegmate: alia hō a melācolico bu. Qm igit ex bis sūt mēbra: igramus z vtutes mēbroz. s3 q3 vtutes ex actiōib3 cognoscūt: debem3 igrere et actiōes mēbroz vt p ipas et sciam3 vtutes quō se hñ. q̄ntā āt z qdā mē broz et iuuamētū p̄bēt: igrām3 z iuuamētū ipōz. aliud. n. ē iuuamētū: et aliū ē actiō. iuuamētū qdē ē q̄n p aliū mēbz aliū agit: actiō hō q̄n ip3 p se agit: q̄ntā āt et cōca uicates sūt i q̄busdā mēbris. dēterminem3 et de cōcauitatib3: sūt āt cōcauitates cerebri cordis pectoris et stōi. i oib3 āt bis oz nūcepilogū dīcere: q̄ si qdēm h3 nās se hñt. oz et cōsuare in eisq̄. si hō extra nām oz reducet ad id qd ē h3 nās: et pp h p̄cepit nobis ea q̄ sūt sm nās ing3 rere. oz āt medicū scire et exteriora alterātia n3 corpūs. hbi g3a: cōuersiōes tēpōz aut vñi3 tēpōz aut duoz aut to tius āni. Silt āt z p̄icularē oz igrere aerē. s. diurnū: dīs eo nāq3 imitāt ānū: dīcī qdē tps oriētale assimilat veri meridianū hō estati: occidēs hō autūno: et ad occasum atcarides: et ān3 in occasū. nocturnū hō tps hyemali. s3 postq̄ h dīcīm3 expōam3 smonē bip. vt cōcordem3 ipm n3is dīcī. **¶** Al capite ossiū nā. **¶** Cōueniēt i cepit bip. ab ossib3 capiti: q̄ntā ossa aut fūdāmētū iuuamētū exhibent aut coopimētū aut custodie. ossa āt cerebri et custodiunt cerebz et iuuamētū fūdāmētū exhibēt cuti: z subiect3 car nib3: aut igit pp h. aut q̄ntā cerebz digni3 ē. et p̄ncipale mēbz: pp h ex ipō i cepit: aut q3 cerebz p̄portionat to nū n3 corp3: sigdē. n. ē magnū cerebz: magna ē z nucha magne sūt et spōdiles et costē: et extrēitates spatulap et nodi eaz et p̄ncipiū adiutorū qd dēuēit ad iūcturā. ergo et adiutorū magnū et cubit3 magn3 et extrēa man3: et h qdē i supiorib3: silt āt et iseriora mēbra p̄portionat cef bz: q̄ntā. n. magnū ē cerebz magna et nucha magne et spōdiles vtzq3 ad lūbos. lūbis āt adiacēt ossa anche ossa magna extria: et cū bis p̄ncipiū h3 fēoris tēdēs ad scbiā itaq3 magnū ē et femur: magna et tibia z cauilla et extre mitas pedis et ccauitas pedis et rascha. vides quō cere bz p̄portionat totū corp3: iōq3 ab h i cepit: igit oz igrere et neruos et arterias et venas: sic. n. i extriorib3 ē sōns et ex ipō fluui3: et ex fluuiio alii riuī pui. et sic ē stipes ar3 bor3: dēit ex ipō ram3 magn3: et ex h3 ramī alii ramusculi sic et in n3is corpib3: cerebz assimilat fōti et stipiti: ē āt ex ipō cerebz assimilatū fluuiio aut m igno rāo: et p3 nu chā sūt nerui ex ipō pcedētes et p̄bētes mēbris sensūz et motū: silt āt et i artīs ē corp3 qd adozit: et ex adozn. p cedūt arterie q̄ ferūt ad mēbra vitalē vtutē. silt et in ve nis eadē p̄portio cōseruatur: ē nāq3 epa et i eo ē vena scbilia: et ex ipsa ramificāt vene q̄ mīstrāt mēbris nutri

mentū. si vō voluerit: dicas qd ē portā affinitas fluvio: et ex ipa itez diones venarū ferūt: s3 vīgnū ē igrere: quare bip. de ncris vōis solū mētiōem fecit nō at de arteriis: et dicim⁹ ad h⁹ qd p venas subitelligit et arterias: qz cō luetudinē h3 nōiare venas: et venas ppe et arterias qd dā at vīcūt: qd p nervos vīc et artias: qm nervi a corde oriūt et artie hnt oriū. h at vīcūt q opināt i cor d eē vīcūt regitūā: qm iueniētes ligamētū quoddā in cor de arbitratū sūt qd dā nervū eē et dixerūt exinde eē pnci piū nervoz: vñ et Arist. afferat in testē sic opinatē i cor de eē regitūā. male at vīcūt h⁹ i arl. n. vīc. Ubi ē pncipi um nervoz ibi et regitū. et si ostūm ē in anatōmia: qd pncipiū nervoz in cerebro ē. māifestū est qm et regitūa in cerebro ē. bēs igit qd p venas subitelligit et arterias et p nervos. oīa igit h mēbra oz igrere vñ vīdūm⁹ oz igrere pncipiā et pncipiata mēbra et hntia aliunde vīcūt et inatas vīcūt. et hntia inatas simul et aliunde. Oz igit h iquirere et si se hnt fm nām in eisdem cōser uare ipsa. si vero puerit et aut ruptionem patiant aut coruptionem: tūc oz reducere ad id qd ē fm naturam.

Et carniū et aliorū.

Dicit qd oz igrere et carnes qd iuamētū pber: be nāq3 carnes adiacēt ostib⁹ et lecti iuamētū exbibēt et nō so lū h3: s3 qm lacertozū gen⁹ cōponit a nervis et carib⁹: et ex multa motiōe dēbat desiccari nervozū: pp h fecē car nosū gen⁹ vñ humectat nervos. Alioz at vīcūt: qd aliorū mēbroz: vbi gfa: ligamētū carnallagū pelliculaz: aut h aut et aliū dicas qd vīcūt mēbroz et actiōis et iuua mēti. h bio nāq3 n fecmētū māifeste bip. qz subitelli gūt cū mēbris: mēbra nāq3 et vīcūt hnt et actiōem.

Et humorū et aliorū.

Dicit qd hūiores igrē oz qd sūt et qles et quō se hnt ad iuicē et quō mētiū mēbra q sūt i nobis: et si h3 nāq3 se hnt nihil facias. si vō extra nām. tūc si hūoz desic p nū trimētū restaura: si vō supabūdaverit euacua. Sciendū at qd qdā libroz n hnt: et hūoz sed hūoz solū sine v: et ē b⁹ cōstructio attica. qd vō vīcūt et alioz: vīcūt q igras ali os hūozco qd extra nām: hūozē venenosū viridē chole rā nigrā et b⁹: aut h itelligas aut alioz vīcūt qd spū ituum nā nāq3 corpa n solū a solidis et hūidīs mēbris cōpo nūt s3 a spirib⁹. si volueris hoc itelligere dicas: qd spūs designavit p co qd mētiōē fecit de ncris venis et ar teris. aīalis at spūs mīstrat et vīcūt p nervos corpoz: vitalis. vō p arterias: naturalis per venas.

Et superiorū et inferiorū ventriū.

Quid at vīcūt. supiores et inferiores vētres: vbi gfa: ce rebz qtuor h3 vētriculos: duos qd ē āteriores et duos posteriores. et ex āteriorib⁹ qd ē pcedūt spiracula i spēs māmillar: vñ qd ē mediū i qd ē rō: qm vō posteriores in qd ē mēoria: et be sūt cerebri cōcavitates: sūt at et alie sic via guttur. ordinēt. n. et vīcūt cū cōcavitatib⁹ qm nihil fere ad iuicē differūt itaq3 et in cōi disciplina de causis: de eisdē assignat poris et cōcavitatib⁹. sūt aut et pecto ris cōcavitates et cordis i bio in qd cōtinet nālis calor et stōi et intestinoz et vesice. bas vīcūt inferiores et supio res vētres. S3 oz nos scire qd hoz vētriū bi qd ē neces sariū sūt retētū sic bi q sūt cerebri et pectoris et cordis et stōi: alii vō supfluitatū sicut q sūt intestinoz.

Et rōnis et modoz et factorū fm annū tpe quodā tūc in tēpestiuius anni.

Ecce h de vīcūt dicit: s3 qm vīcūt aut aīales sūt aut nales aut vitales: et digniores sūt aīales: et in aīalibus

digniores regitū motiū et sēfiliū: iōq3 de bla q val de dignē sūt mētiōes fec vī rōnis. Ingre igit vīcūt et rō nē qd at debeo ingere i rōne vīcūt ga. et vīcūt: qd oz ingre vīcūt i rōne mēte ē hō aut itez qm q3 san⁹ erat taciturn⁹ fuit: nūc vō vīcūt aut ecōtrario: aut pmo quidē vīcūt suo nūc taciturn⁹ et in tiorē et i puillaminitate ē. Ingre at et modū rōis. qd at vīcūt modū qd vīcūt. vīcūt ē at et in libro de cāis: et in libro de differentia febriū qd modis vīcūt febria qd vīcūt se. qd at ē bec vīcūt rōnis: et vī cūt qd cōsiderem⁹ qd ē cōplexio efficiens rōem fm medi cos et vīcūt cōplexionū: et qd ē cōplexio seruens rōni h3 pīos. fm qdem medicos. cōplexio est cā effectiua rōnis et bec quidē dicim⁹ si in penultima ponam⁹ accentū vīcūt cēdoz. si vero circūflecte dicim⁹ tropoz exponendo con uersionū: aliū pelag⁹ expōnīs hēbit nos. et dicim⁹ qd ip se vīcūt: conuersiones scās viuere qm ab exteriorib⁹ al terat et trāsmutat nīz corz⁹. Periodo nāq3 celestū cor po: um ordinātur et regūtur bec inferiores corpa. Iōq3 oz nos de bio scām certam hē vīcūt non videamur esse pelo res piscatoribus qui et conuersiones sciunt et legulaz augmentum et diminutionem trāsmutantē se cū luna: et non credas qd nō solū luna trāsmutat bec corpa s3 et sol nāq3 trāsmutat: sigdem ipse ordinatiōem pncipia h3: lu na vō comitis et inatū luna trāsmutat: maxie at et h qd luna ex ipso h3 lucē: vñ et trāsmutat ea qd sunt h. opoz ter aut nos scire qd si ordinant et disponūtur et regūtur ea qd sūt i generatiōe et corruptiōe ex corpi⁹ celestib⁹. n pp h n sūt exptes vīcūt puidē: et ifusione. n. vīcūt pro uidēte stelle ordinant ea qd sunt h eoz motu: vñ et circa corpa solū agūt: nō aut circa aīam aut fortunā pnt agē et permutare qm at nō solū bona: sed sol pmutat ea que sūt h: manifestū ē exinde in alexādria. xxiij. die superue nit nocte a sereno aere vētus et ingluim⁹: vñ h sēm est: et vīcūt nī maxim⁹ sopbista qd neq3 gfa plenilunū h fēz ē: qz iā trāshierat: neq3 gfa cōiūctionis: qz nondū erat: sed qm sol ab aīro intravit pisces. iōq3 scūs ē mor vīcūt. h⁹ i at motu et trāsmutatiōe celestū pmutant inferiora. pmutat aut et aer cōtines nos exinde et tpa āni pmutantur et aut vñ ips aut duo aut plura: et aut pī⁹ aut tardius: et dicim⁹ sicut qm multotiens finis byemis ver nalis sit aut finis veris estualis: tardius aut sicut quan do pncipiū veris byemale sit: aut pncipiū estatis vernale: quid aut sit in tēporibus hoc et in vīcūt. vīcūt ē aut ē et prius qd pportionatur dies anno.

Et exanthimata et sūia: sūie qbusdam quoti die tēpestiui⁹ occupatis aut tardi⁹ sūir.

Huiusmōi at exanthimata. i. nascēte in vere sunt tē perātia scā i corpe et nā expurgate supfluitates a super fidente. sūt. n. h⁹ exanthimata signū veris sic et tertia na signū estatis. similia at vīcūt quasi vulnera apostema ta et quecunq3 sunt similia.

Et cholerici et p sanguineū corz⁹ me lancholicū nō hnt extractiones.

Rasset se bip. ad alius smonē: mirabilis at ē et vīcūt: qd supponat⁹ duo isurmi: qd h qd ē h3 san guineū hūozes: at vō et cholera ru. sigdes igit mēat cholera ru. i sui mensura nihil malū supuenit. si vō p mutat ad id qd est extra nāz et putrefiat: tūc effē fer nū hūozes. i. nigrā cholera q furiosa est et coruolua et serina et effē ferinas egritudies. vbi gfa. cācz elephā nā q ferine vīcūt egritudies. aut qz feraz hnt oīa: aut qz spū itez et occultat⁹: et itez apparent subito et itez

occulatur et iterum appent sicut fere. et si vis appella cō-
uerbiles pp incertum et icursū. et hec qdē sūt in cho-
lera ru. sūt aut et in sanguie. sāguis. n. si le b3 fm natu-
ram nutrit mēbra. si vero putrefiat et fiat grossior et ex-
tra nām efficit melancolicū bu. q et si euacuet nīl mali
facit. li vero maneat i corpe quēadmodū nigra cholera
difficilis. et iste bu. efficit morbos. verū o3 nos scire q nī-
gra cholera nī solū a ru. cholera generatur sed a sāguine
acidoz at ē q generat a cholera ru. ea q generat a sāgui-
ne qm aut cholera ru. acutior ē sanguie: extractiones at
tiet qm euacuatiōes p eo q extrahi o3 humor:

Licino ultima splen magnus dolēs i quar-
ta uel i quinta.

Qd potet at nos p̄āfire hūc smonē qm ex b3 nullam
hre possum? vilitatē de noie solo patiētis mētiōez fac-
et passionis sic licino facit ē splen magn? et dolēs. nō at
cām dixit pp quid facit ē neq3 qusq3. si. n. et dixit in q̄r-
ta aut qnta incertū nobis ē: et aut salubris sūt egritudo
aut mortalis et siue detiata ē siue soluta. et hoc incertū
ē pp o3 nos scire: qz sūt i cōmemoratiōe scribēs bipp.
enigmatice apposuit hunc sermonem.

Explicit sexta particula. Incipit septima.

Tusles ceperunt circa solis
tropas hyemales nivalib?
cōsistētis factis uel quinta
uel decima uel uigesima die
ex mutatione densa austra-

liū i borealiū uēroz et nivaliū.

Completa ē a nobis sexta particula p̄itio ne-
gocii: in q et cognitiuas speculatiōes et p̄no-
cas z anathomical z naturales tradidit nob.
Nunc aut transfert se bip. z ad septimas par-
ticulam z tradidit documenta consona titulo libri. De e-
pidemiis aut morbis mētiōem fecit: et quid dicit: qm
permutatio scā ē aeris: vbi aut scā sit bec pmutatio non
dicit sicut hūit consuetudinē: aut in thasso aut in cranōe
aut in naso. si at volum? cōiēcturari regionē qm ex di-
ctis suis que dīc: nivalib? instatiū factis. nivalēs aures
instatiū sūt circa tratiā sicut frīozib? exnib? illis locis
q at fuerit scā pmutatio: et dīcim? q austrin? facit ē aer
videlicet calidior et būdior. auster. n. fm q fiat a meri-
die calidus ē: nō tñ ē ita calidus q euaporat mās et dīc
cet corp? s3 solū diffusionē efficit: pp b3 būdior dīc: qm
igit austrin? fuit aer: exinde supuenerūt p̄dicte passiōes
q sūt in aphīs. vbi grā: austrini flat? grauāt audit? zc.
Deinde p? austrin? inceperūt flare boreales vēti frīdī sūt
et sicci sicut ex p̄tib? borealib? flātes et b?i boreales vēti
in p̄ncipio qdē forsitan inuerūt frīdite et siccitate. postez
rius vō durātes leserūt: dēm ē. n. q̄tenscāq3 h3 ventus
vicit b3 ē durat: tūc egritudies sūt qm ita q3 vicerūt bo-
reales vēti frīdite oppilationē mae fecerūt et densitates
supficiē et ad modū spongie p̄sse mā p̄ressa iaculabatur
ad qdā mēbra: passū ē itaq3 p̄mo cerebr? sicut nudum
exnō: et p̄io cōs aerem. deinde istud cerebr? aut valde
debile erat et retinebat penes se mām: et supuēit apople-
xia que est i mobilitas et insēbilitas totius corpis cū lesi-
one p̄ncipalium actionū. aut forte erat et moderate z ad
vicina mītebat mām aut valde forte ad spiracula et nu-
mitua mēbra emittebat mām. nutritiua aut mēbra sūt
os stōi stōus et isopbag? spirabilia autem vt guttur tra-
chea arteria et pect? vlt differētes supuenerūt passio-

nes fm oriam et babilitatē mēbroz: Et b3 ē quod dicit:
Tusles ceperūt circa solis tropas hyemales: nivalib?
cōsistētis factis vel qnta vel. x. vel. xx. die ex mutatione
dēsa australiū et borealiū vēroz et nivalium. Ecce tēp?
dicit qn supuenerūt tusles et dicit q in capricorno in hy-
emali cōuersione qmā sūdus ē aer. et at byemis cōuer-
sio vt in capricorno. et veris in ariete: z estatis in cācro:
et autūni in libra. tusles at supuenerūt vt pp p̄dicā cās
mā missa a cerebro ad pect? aut qmā ispirabāt frīorem
aerem. Dictū ē at vobis q ab itēptatiōe frīdi aeris sūt
tusles vel. v. vel. x. vel. xx. die. b3 at siebat fm differen-
tē tūte. sigdē. n. fortis fuerat v? tunc vicesima supue-
nere passiōes. si vō debilis tūc a qntadecima.

Ex his hec quidem breuiora hec uero pro-
lixiora facta sunt.

Et b3 itēp fm differentē tūte. sigdē. n. fortis erat vir-
tus breuiores siebāt passiōes: si vō debiles. p̄lixiores.

Et peripneumonia condensata.

Codēse. n. siebāt pipneumonice passiōes: quoniā mā
erat patā ad efficiēdū p̄lōnē et pulmo ap? ad patiēdū

Post becaut circa ismerina mor reditauē
rūt plurimis ut multū quadragēis ab initio

Mirabile qddāmō dicit bip. q reditantes siebāt a
p̄ncipio qdragesime circa ismeria. a p̄ncipio. n. b3 ē ab hy-
emali tropico vsq3 ad vernalē ismeria: b3 ē cognitiū nō
solū. xl. dies: b3. n. capricorni. xxx. vel minus: et a q̄rit
xxx. z p̄scū. xv. z sūt n solū. xl. dies s3. lxxv. qd ergo di-
cemus: et dīcim? q nō dixit bip. certe in ipsa ismeria sed
circa ismeria ipe accidere et appropinquare ismerie.

Et quibusdā q min? breuia et eucrita scā
sūt: his uero fauces p̄blegmonē p̄sse sunt
illis at chināche: his uero p̄plogica.

Itēp fm differentē tūte his qdē breues siebāt passio-
nes et eucrite b3 ē cito det̄miabiles: aliis vō p̄lixiores et
difficiliores: et itēp s3 aptitudinē mēbroz sigdē fauces
acceperūt. Siebāt chināchi. Si vō gut? chinātia: si
vō mediū corpis p̄plogia: si vō ps vna siebat p̄plogia.

Quibusdā uero micnolopes magis at pueris
Varia at expositio ē h3. quidam. n. dīcūt q vulpes no-
cte solidum vidēt. alii vō dīcūt in die z b?i dīcūt superue-
niebant egritudines q in nocte videbant. et in die autē
non: aut ecōtrario b3 aut fit. et dīcimus q si mult? spūs z
nocuus inducitur et grossus ad oculos: tūc in nocte qd
dem non vident: in die vō vidēt grossicie dissoluta a lu-
ce. si vō inducat modic? spūs et pur? tūc in die non vi-
dēt: qz disgregatur b3 modic? spūs a multa luce: i nocte
vō vident congregato aut z acutiori accepto. congrega-
to enim ab obicitate quod fit et in leonib? et hoc dicit
micnolopas. hoc autem dicit: maxie pueris siebat pp qd
autem pueris. fm quidem superficialē expōem quoniā
niam pueri būdiores sunt fm vō p̄fūdiores cōster dis-
cemus vbi et de variis colorib? debem? determinare.

Peripneumonia vō nimis breuia scā sūt.

Quomodo superius condensas dicit fieri peripneumonia-
cas passiōes. h3 autem breues: et dīcimus q o-
niam in p̄ncipio quidem condensata siebant buiusmodi
posterior autem in rediteratione breuia: quoniā con-
tingit forsitan multam autem rediterationē dissolui.

Micnolopes quidē nō iusserunt postremos
z nimis breuia p̄ tussi facta sunt fauces autē

brenes: magis autem noctilopis: chinachie autem et paraplifica aut dura et sicca uel pua et modice rōnata.

Hoc vult dicere bip. qd si fiebat tussis mō deriuata ad pectus nō fiebat vtiqz nictilopes aut alia quedā passio: attamē si nō fiebat tussis iā nictilopes fiebat. quid enī qm tussis scā chinachia fiebat aut synachia: aut alia b'i passio. Chinachie at et papligica dura et sicca uel pua modice rōnata. Natura at ex qb et foris. Lu papligica appōitum ēi medio sermonis ad dura et sicca et nō at ē reddēdū ad papligica dura et sicca: s; ad chinachia. i. iquinachia. n. passionib' fdpēit aut dura aut būida. dura at dīc nō sic lignū aut os: s; dura dīc terre na et grossa. in gbusdā at et matura erat: in gbusdāz vō et nimis matura: hoc ē in qb' mōs erat valde foris.

Idi ergo plus uoce exercitantes uel rigentes i chinachias magis finiebāt: māu vō laborā res i manū solum paraplifici. bī at eqtates aut uia ābulantes aut aliud qd crurib' exercitantes his in lumbis uel crura circa.

Ubi at empirici vbi dicētes expimētū solū consequi bip. et a demonstratiōe et a rōe efficit argumētū et cās al signat. dīc. n. qd qdā circa guttur et b'i mēbra patiebāt: pp quā cām et qdā vocalia: aut circa vocē exercitantes: pp h' patiebāt vocē. s. vocalia mēbra. qd at dīc. Rigen tes qm infiridati ex exteriori aere vt nō consideres qd edus ca ē mā a cerebro: s; qd infiridatiōes patiebātur: et h' qd dīc sūt inuocātib'. si vō aligs cōsuetudinē habuit ābulā di crura patiebāt. si vō scribēdi et remigādi man': si vō egādī lūbos. dīc ē aut in libro de aere aquis et locis: qd eqtantes patiūtur ea que sūt circa lumbos dictus est ē enī vobis qd recipientia mēbra aut per motū recipi unt aut p caliditatē aut p cōcauitatē aut p dolorē.

Uel circa irretitiōes paraplifice eti semur et ubias.

Irretitiōes at dicit incōtinētia crurium et dissolutio nēs: sicut et alibi dixit: Crurii irretitiones.

Et labor et dolor durissimi vō et fortissimi in incina ag ntes omnia autem hec.

Uidet at solecistica cōstrucō. multoties. n. i cōstrucō nib' et genera pmutat eisdē reb' manētib' sicut homer' dicit: Venit at in oīa Tibi Tyresia aureum sceptrum: et lu b'is nō ad aiām cōstruxit sed ad boiem: sūt at dīc m' qd venit mulier cui ānunciāuim' h' et h'. et lu qd non ad mulierē cōstruitur sed ad muliebze: sūt et i Virgilio: Penestre sub ipsa lu ipsa nō cōstruitur cū penestre s; ad ciuitatē qd subintelligitur: qz penestre ē neutri generi. sūt et h' dīc bip. Labor et dolor: nō ad h' reddidit cōstruc tiōnē s; ad dolorē: qm. n. labor et dolor dolorē signifi cant: ad dolorē insperit et dixit. Durissimi et fortissimi fiebat. violentiores aut fiebant dolores in rediteratione qm et debiliōz erat tunc vōs qz in pncipio.

Asultris at boz insupabiles tusses i medio cōualuerūt nō demutate sūt cito s; p' hypo strophin quib' uoces rūpebāt itussiculofū boz plurimi si febricitabāt. alii qd breuif ēt neqz pipneumoniaca scā sunt nulli boz neqz papligia n; ali' null' facit morbus.

In medio at dīc: fortissime sūt tusses: et vt nō credas

q insupabiles dicit qd recipientes pmutatiōē pp boet dicit: et non demutate sūt cito: s; p' rediterationē erant insupabiles nisi euaporatio cōmēsurata fieret materie.

Quibus uoces abscede sunt.

Hoc vult dicere qd destructio vocis fiebat. h. n. fie bat: significat qd abscede sūt sicut dīc gal. et destructiōem vocis repētina destructiōem. bis igit dicit nulla supue nit passio: retenta tota materia circa vocalia mēbra.

Sed in uoce determinata est.

Aut qd oīs mā accedebat circa vocē: h' est circa cōstruc tiōnē vocis: aut qd et alie passiones terminantur et cus rabātur destructiōne vocis.

Nictilopica uero federunt que ex aliis occasionibus sunt facta.

Lu federūt: qdā dīcūt qd cōstauerūt: tñ sic se ba sed se derūt dīc qd firmabāt et fortia fiebant. quid autē dicit: vt ex aliis occasionibus quasi fin p'pam passionem ba bentes passionem.

Acta sunt at nictilopica pueris.

Recolit bip. egritudine cōsonas nūlo nos do cet. de epidimico. n. morbis mētiōē fec. et dīc ē at vobis qd b'i epidimia scā ē aere pmutata: et in pncipio qd austrinis flatib' oriantib': posteri' vero borealib': et exiñ cōdēlata ē mā ex infiridatione et passū ē cerebz: et nō solū ipm s; et aliis mēbris traduxit mās it: et differētes supuenerūt passiones fin differētē vi autē: fm differētē habilitatē mēbroz: et b'i passiones suscepit etates genera fortune pueris augmastica: p augmastica senilis: et genera qd viri et mulieris: fortie at dñi et serui: qm igit facte sūt multe passioes cōtinuāt in his fieri et nictilopicas passiones. vidicistis. enī qd ē b'i passio: qm nictilopica ē passio: aut in die quidē vide dere: in nocte vō nō: aut in nocte qdē videre: i die at nō: et bēt vtriusqz boz cās qd b'i sūt: aut pp grossū et tur bidū visibilia spūs: aut pp debile vtriusqz visibilia et mo dicū spūs. Nūc at vult de b'i passione facere: et iā dīc h' qd sit pueris marie: et qd sit vep qd dīc pbat ex experi meto et rōe. ex expimeto qdē: qm videm' plures in die qdē vidētes in nocte vō nō. oz. n. nos scire: qd vidēbz qdē acute vidēt: alii vō debilitatē alii at modice. et acute qdē vidēt qdēqz in die legūt et in nocte sub lucerna et sub lumine lune. infirme at vidēt qdēqz in die qdē vī dēt: in nocte vō nō neqz sub lucerna neqz sub luna. medie at vidēt qdēqz in die vidēt et in nocte sub lucerna. i luna at nō vident: et isti dīcūt nictilopica passioē h' ē. et hec qdē sūt ab experientia. vt at dicam' pbatōnē a rōne: oz nos exinde incipe. Sciendū ē qd cerebz mittit vtriusqz visibilib' ad oculos: mittit et spm visibilem. fit at mala visio: aut visibili spū patiete: aut visibili vtriusqz infirmata: aut pblegmone exite in oculis aut supueniēte ophtal mia aut vlcere: de gbus nō determinat h' bip. non enim inquit malā visionē supuentēt in ophtalmia aut i vl cere: s; infirmitate spūs aut vtriusqz: sic in exteriori exēplo est. vbi grā: ē aqua aut in mari aut in palude: et infun do iseri' aqz ē aut lignū aut lapis aut aliū b'i. sūt itaqz aque et qd vī et videns: et fit mala visio aut pp aquas grossas exites: aut pp multas et migras: aut turbidas: aut ex aere turbido obscuras: et pp hoc non videtur lapis qd ē in pfūdo. si vō sūt aque pure et clare: tūc vide tur lapis sic itaqz pp aqz sit nō videre. Quō at pp id qd vī: et dicimus qd h' qd vī sicut lapis: aut aliū simile: siq dem in pfūdo est aquaz nō vī pp multā distantiā qd ē

visu pro: si hoc est circa superficiem aquarum: tunc visibilis est. sic igitur et per id quod videtur non videtur. Quod autem sit et per videntem non videtur: et videtur quod si iste habet visibilem spiritum infirmum aut aliquam aliam cum predicta tunc est sit non videtur. et hoc exemplum quod est in exterioribus est inuicem et in nobis: a quibus. n. assimilatur huiusmodi que sunt in oculo sic albuginem et visum. lapidi autem qui in aqua iacet assimilatur crystallinus: videntur autem assimilatur visibilis. et per visibilis spiritus. In oculis autem ab humidis: si quidem moderate se habent et secundum naturam: tunc debent iuuamentum tradunt crystallino. si hoc promouet aut abducent aut turbida et grossa fiunt: tunc efficiunt non videtur. Crystallinus autem si quidem iacet exteriorius visibilis: tunc sit acuta visio: si hoc in profundo. tunc sit mala visio: sed visibilis. et tunc fortis aut sine macula: emittit attractionem. si hoc debilis fuerit. tunc superuenit mala visio quodammodo si visibilis spiritus modice educat aut turbidus et tunc mala visio fit. multoties autem tanta est humiditas in oculo quod fert et circa pupillam. et cum illuc fertur humiditas minor efficit pupillam: et exinde fit mala visio. Sed opus nos scire quod galenus dicit: quod bonos pueros pupillas illi acutius videt. Quid ergo dicimus: et dicimus quod uterque ipsorum neque videtur. galenus quidem moderatam pupillam inuenit parum: bip. hoc valde parum. et hoc dicit nigrum fieri oculum: aut per multam humiditatem: aut per infirmitatem visibilis spiritus: variis modis fit per inequitatem complexionis et non credas quod nigri a caliditate sunt: non enim est tanta caliditas quod unctionem efficiat. et exinde niger color consequatur. sed per multam humiditatem fit. unde et bip. dicit. Nigri capilli et recti nigri hoc per calidum: recti hoc per humiditatem quod autem multa fuit humiditas manifestum est et eo quod magnus sit oculus per multam humiditatem. Didicisti: tunc multoties quod per multitudinem mae nisi affuerit multa humiditas magnam sit membrum et exinde mala visio superuenit. Unde dicit. Pueris marie hoc fit. i. nichilopica passio. et si pueris fuerit visibilis spiritus paucus sit in habentibus carpos oculos et in his mala visio fit: sicut enim leones in die non videtur neque in nocte si inducantur eis laquei: sed percutiunt faciem non propter hoc quod fugiat ignem sed per hoc quod impediant videre. minus enim lumen a maiori disgregatur. et in his est intentio.

Facta sunt nictilopica pueris marie oculorum aut nigra et subuaria quicquid pupillas quidem quas habent oino aut nigre in multum in agnorum oculorum aut magis et non rectorum et paruorum et rectorum crinium plurimum et nigro.

Quia maxime dicit: aut ad viros qui magis viris pueris superueniunt boni passiones sicut humidioribus crinibus: aut lu marie dicit per copationem puerorum inter se. pueri enim superueniunt boni passiones: marie vero humidioribus puerorum.

Mulieres non solum laborauere a nullo sed a paucis scilicet modice in pipneumonia uenerunt: et ipse vero quod passio fuit uetustior res erat et omnes circa adueniebant: causabatur autem hoc et non exire solum uiris et neque aliter solum occupabant uiris ex quibus et uirus debilis existat et melius purgatio facta est et in eisdem mulieribus seruientes magis: dicitur uero aut nec passio est una aut due solus: et ipse chinanchiam si secute sunt boni moris: hac uero non oino ualentes transglutire solum nimis boni moris et bene ferenda.

Exinde transferret se bip. et ad sexum mulierum: et dicit quod minus patiebantur mulieres uiris per duas causas primo quidem quod uiri ambulabant per ciuitatem: et inducebant eis aer corruptus pestifer: mulieres uero existerentes in domo minus patiebantur uiris. Secundo uero quod mulieres menstruali purgatione purgabantur superfluitatibus: et per hoc minus patiebantur uiris: itaque ualde modice pipneumoniace constituerunt passiones. quoniam pulmo ualde purgabatur sic habens cognationem ad generationis membra per que purgatio fit. sed os uerum dicere non debebat. n. bip. dicere: quod modice patiebantur pipneumoniacas passiones. sed aut oino quod modice patiebantur passiones pectoris. non enim collimitatio habet pulmo generatius uis membris sed pectus et mame: et membra que sunt circa pectus. et dicitur per bip. quod merito dixit paucis superuenire peripneumoniacas passiones non faciens compationem ad ea que sunt in pectore: sed bene respiciamus ad passiones que sunt capitis faucis et gutturis. pulmo enim magis capite magis fauce magis gutture: uicinior enim est pectori. sic ad copationem illarum passionum et non ad passiones pectoris dixit modicas fieri pipneumoniacas passiones: et ipse quidem quod passio fuit uetustior erat in quibus et hoc debilis existit et menstrualis purgatio nequaquam sancta est. bene igitur causas per quas minus uiris patiebantur mulieres. sed et in mulieribus seruientes magis patiebantur. quia inspirabant exteriori aerem euntes ad fuitia dicitur. dicitur uero aut nec una passio est aut due. sic dicit bip. et ipse chinanchiam consequere sunt boni moris. et dicitur boni moris dicit et secundum laudem ad copationem difficilis: et secundum laudem in habendo bonos mores et bonos modos. quod itaque dicitur: quod boni moris dicit chinanchiam non ea que est mali moris: sed magis ea que est boni moris sicut et alibi dicit. Febrili enim bene consuevit et est aut squinanchia boni moris minime. Et quod dicitur: quod magis coloris noie squinanchia et per asquinanchiam: quod moderatioribus sunt passiones squinanchia. aut igitur hoc dicitur aut quoniam raro si dicitur passio fuit: et sicut chinanchia boni moris fiebat raro et ea autem que sunt raro regulas non damus. Oportet autem nos scire quod sinanchia quidem est phlegmon interiorum lacertorum gutturis per asquinanchiam aut phlegmon exteriorum lacertorum gutturis chinanchia uero phlegmon interiorum lacertorum. Non oino valentes transglutire solum nimis boni moris et bene ferende. In gram quod dicit boni moris chinanchiam. Quod itaque nos scire: uis ferentia sintomata ueniunt in squinanchia si igitur hoc solum sintoma superuenit non posse transglutire cibos: sed ut dicit galenus. Per nares redundare potius. tunc habemus spem salutis: manifestum enim quod circa istosagus solum sunt reliquie materie: et hec quousque cessat: si hoc non potentes transglutire cibos incerte loquuntur uoce impedita. difficilior est boni moris passio prior quoniam tantam designat materiam quod usque ad uocalia membra uenit et ad linguam et dentes et os. si uero cum his et aliud sintoma superueniat quod uene et arterie temporum repleantur et subleuatio circa gulam: difficilior est egritudo. et signat enim additionem materie et non mutationem: si enim esset mutatio: tunc fieret alteratio egritudinis. si hoc cum his et spiritus subleuetur et ortomia superueniat: et talis uolentia respirationis quod lacertos altos moueat pessima et difficillima designatur passio. et hoc est quod dicit Grauiora et prolixiora: hi namque et disputantes eum bis in manifeste grauiora et prolixiora quibus autem et uene circa tempora et

collum subleuantur malicioſa: his autem et ſpiritus ſubleuabatur malus.

Quia uero dicit ledentia continue et appoſita. plixiſ ora ſuo diuturna. Diuturnum autem duplex ē: aut reſpectu patientis aut egritudinis. reſpectu patientis quidem ſicut quando dicim⁹: q̄ talis forte habuit ſquinanchiaſ uſq; ad tres meſes. ſm uero egritudinem ſicut cum dicimus q̄ ſquinanchia paſſio durauit ab hyemali conuerſione uſq; ad uernalem: et horū bi quidem in tribus diebus mortui ſūt: alii in quattuor. alii in quibz aut plurius aut paucioribus. nunc igitur plixiorem dicit reſpectu egritudinis non patientis.

Ibi nanq; ſuper tepefacti ſunt.

Super tepefacti ſūt dīc̄ quali in profunditate caleſcebant: ſm ſuperficiem ſuo moderate tepabant. malo enim tēden tes circa profunditatem.

Ut ſcriptuſ ē neq; cōigētie paſſionuſ fuerit ſma qdēz ſcripta ſine poſteri⁹ ſcriptis facta ſunt q̄ ſuo poſteri⁹ nō ſine prioribus.

Conſiſtentia aut dicit fortunā. antiqui enim fortunaſ cōtingētiā appellabāt. dicit aut q̄ hī cōtingētie ſcē ſūt paſſionū. ita q̄ prima quidem nō fuerit ſine ſecūdis poſteriora ſuo nō ſine primis. ubi gr̄a: ſupuenit tuſſis in pncipio. et ipſa ſola erat ſine ſignanchia: aut nictalopuſ: aut altera quedam paſſio: deinde poſterius his ſuperuenientibus nō ceſſauit tuſſis ſz adhuc durabat et ppter h̄ dixit q̄ poſteriora nō fiebant a p̄mia.

Triſtiſſime uero nō moriebāt q̄b⁹ rigor in febrib⁹ ſupuenit hos dep̄ſos nō dignum ſmōe nīl inui uſus ſum pblebotomia et purgatiōe ⁊ nihil p̄fecit ſz finiti ſunt iſti ut ſupior clauſa ē celeſtis cohabuit circulus.

Ad huc de epidimidia egritudinib⁹ determinat bip: ⁊ dicit q̄ febribus ſuperuenerunt rigores: et hoc erat mortale. deſignabat enim inequalitatē egritudinū et mortem: maxime ſi debilis erat ſuus. ſic. n. et i aphro dicit: q̄ in fe. uenti rigore ſuperueniente fe. mortale. qd autem dicit dep̄ſos: et quidam librorum nō habent de preſſos: ſed diſtenſionē: et qd: aut ē diſtenſio eē ſine ciſ ſuo. ſic itaq; dicim⁹ diſtendam⁹ ipſum quaſi ſeruem⁹ ſp̄s ſine cibo. qd āt librorum habent depreſſos: et non poſſumus dicere qd ē depreſſos niſi prius dicam uobis q̄ quod h̄ determinat bip. et dicimus q̄ de minori chinanchia determinat. que aut ē minor chinanchia: didiciſtis enim multotiens q̄ ſpondiles nuſche peruertuntur. aut ad interiora et noiatur ſtruma: aut ad poſteriora et appellat gibboſitas: aut ad latera ⁊ tō tortuoſitas. ſic igit ⁊ h̄ ſerūtur multotiens ſpondiles colli ad anteriores partes ⁊ reſp̄unt iſofagum et guttur: et hec ē minor chinanchia in hī. n. deſumere dīc̄ bip. **I**mpellere cū digito ad ſuperiora ſpondilē: nō āt hoc dicitur nec hī chinanchiā. et nō h̄ manifeſtū ē qm̄ de pblebotomia mētiōē fecit. in miori āt chinanchia nō fac mētiōē pblebotomie. Oportet igitur nos ſcire q̄ chinanchia h̄ dicit pblegmonē guttur ⁊ in hī itaq; dicit pblegmonē gutturis pmo uſus ſū ſi p̄tis diafozetidis et reſcuſſiuis pharmacis. h̄ enim fuit cōſuetudo bip. a localibus icipe ⁊ deuenire ad vniuerſales curas ſicut fecit et i pleuretide in regimēto acutorū. p̄mo qd ē uſus ē calefactoriis et inuſionib⁹: et nihil p̄fecit ſic uenit ad vniuerſales curas: dico aut purgationem ⁊

pblebotomiā. ſic igit et h̄ dīc̄ bip. uſus ſtipitidis medicis et diafozetidis. h̄. n. dicit deſumere euaporare et reſcuſſere et inuſicare. aut dicas et aliud q̄ in chinanchia qm̄ ē paſſio circa guttur utimur ſtipitidis utimur et vñctionib⁹ q̄ buſdaz. ubi gr̄a: diamozon et hac vngimur digito circa fauces interius. quotiens itaq; bip. uſus ē vchemētiſ ri impreſſione utebat ea ipſione q̄ ē digiti. et pp hoc dicit: deſuſos: qm̄ itaq; h̄s v̄tēs nihil inuit: tūc dīc̄. Ute bar pblebotomia et purgōne et nihil inuit tūc dīc̄: v̄tēs bar pblebotomia p̄ficiēbā ſz moriebāt iſti: ſic deſup erat corruptō et celeſt ſe hūit circū. et h̄ n̄ fruſtra dicit bip. ſz ut excitet auditores: et credas ipm̄ h̄ velle dicere: qm̄ oſ te ſic medicū oia ad ſanitatē agere: ſi ſuo et ſupna reſiſtat p̄od⁹ et eger moriat⁹: n̄ credas tūc eē peccatum.

Neq; uentris turbatio.

Neq; turbatio uentris ſupueniens aut a natura aut ab arte ſuauabat hos.

Incidi āt ⁊ ſub lingua uenam.

Ih cura p̄ticularis ē. ſm āt ſub lingua inferi⁹ uene q̄s dicit bip. q̄ incidit in chinanchiā.

Hos uero ſupius curauit: hec igitur ōnino in eſtate ut et ſuperiecta multa.

Quidā āt dicit ſupiorē pharmacā eā q̄ ē p vomitū nō āt h̄ dīc̄ q̄ vomitū magis diſtēditur chinanchiā. qdāz āt dicit ſupiorē pharmacā euaporationē glandularū eā q̄ ē p euaporationē pharmacias ſcā. nō ē āt hoc uerū: ſz ſupiorē pharmacā dīc̄ h̄c: qm̄ cerebz erat patiēs et mltēs gutturi mām. pp h̄ uoluit bip. cerebz purgaret uſus ē ſternutatuſis gargarisimis et purgatiuis pblegmonid: et he. n. pharmacie de genere purgatiōis ſūt hec igit et qm̄ i eſtate dīc̄ q̄ ab hyemali tropico durauerūt uſq; ad eſtiale ut et ſuprupta qdē dīc̄ multa. ſuprupta qdē dīc̄: aut qm̄ ruptio fiebat pblegmonū: aut qm̄ lēuile fiebant: et he rumpebātur: et deſignabat diſtictiōē paſſionem et ferinum humorē uincētem.

Primū in ſiccis ophthalmiis occurre re cum dolore.

Oſt aſtrinū aere q̄ ē calid⁹ ⁊ hūid⁹ ſcīs ē aer realis q̄ ē frid⁹ ⁊ ſicc⁹: et i ſiccitate faciebat ophthalmias. qm̄ āt dico ſiccā ophthalmiam: aut intelligas eam q̄ ē ſm ſubſtātiā: et tūc oſ uti humectatibus ut balneo: vino bñ t̄pato. ſi ſuo fuerit uinū uincēs oīo caliditate diſtēdit ſiccitatē aut ſiccā ophthalmiā intelligas eſſe q̄ ē pp ſupfluitates ſicca: qm̄ cōcludit ſupfluitates: et nō extra ducit: et tūc oſ diafozetici te uti: qm̄ āt in hī ſiccitate diſtēſio ſupueiebat et dolor et pp h̄ dixit. Cū dolore.

Enarū sanguinis diſcurſus lipothomia figura irrepens.

Quoniam in egritudinibus ſuperuenit fluxus ſanguinis per nares. ſiquidem moderatus placet nobis: ſi uero immoderatus oportet nos ſiſtere ſtringere: et quoniam conſtringemus fluxum ſanguinis. Et ſciendum q̄ multotiens abſq; arte fluxus ſanguinis ſoluit ſintomia ſuperueniēs: ſintomia autē lipothomia fuit. ſed quando dico lipothomiam non dico immoderata diafozeſim naturalis caloris ſed moderatam lipothomiam ſicut aq̄ap̄ionem: multotiens enim ille qui patitur fluxum ſanguinis ex naribus: uidens ſanguinē multū exire perturbatus eſt et obſtupuit. deinde frigidus factus eſt naturalis calor et reductus eſt ſanguis et ſic conſtrict⁹ ē fluxus ſanguis. hoc aut dicit et Triſteudemon maxim⁹

nosse sophista inuenire in bystozia: qđ qđā icidēs uuā
sicut medic⁹ dixit eū uidisse: et p⁹ duos dies acerbis utēs
cibariis et uino supfluo passus ē fluxū sanguis. fuerunt
enī et caniculares est⁹ ut credas nos dicē qđ caliditate
fuerit aptio uasis et uisq; multa faciētes nō cōstrim⁹
h⁹ fluxū sanguis s; fructū ipi patiēti lipothomia: et sic ces
sant flux⁹ sanguis pp supradictas cāz: et bec ē una cā re
stringendi fluxū sanguis. soluit āt et figura repēte si ad
trariā pte mot⁹ sanguis declinē mēbru. soluit āt iterū
et si interceptōe utamur. s. si accipiam⁹ uas: un⁹ ē flux⁹ aut
venā aut arteriā et aut ligem⁹ ipam aut oio icipiam⁹ ipā
cessat āt extē sanguis. et si puluere cōsolidatū cū fluellū
utamur sigdē laboras patiat⁹: et sit in pundo incisio et
uulnus ut nos i. pūdū imittam⁹ fluellū: si hō nō patiat⁹
in supficie appōam⁹ fluellū. multoniēs āt et supligatō sol
uit fluxū sanguis: sic. n. dicitū ē in li. de articulis et iuctu
ris qđ ualde pfiat nobis supligatio s; tūtem modus
uuln. o. n. sigdē ē cōcauitas subiacēs tūc a supiorib⁹ li
gare: et sic tendere ad iferiora ut et carnē cōiugam⁹ et sa
niē expellam⁹. si hō et distensio fca est: tūc o. ab iferiori
bus ad supiora ligare: sicut dicit by. longe tendere. sicut
igitur et in fluxu sanguinis a uulne: o. fieri cōstrictiōes
et sic cessat motus sanguinis.

De interceptio.

Quidā totus simul sicut antecedens construunt. q
dā āt nō sed solū. interceptōz āt dicit quasi disun
ctionē: aut p totū incisio ut concidant uasa. o. āt
nos scire q venarum nomen in hoc sermōe et pro uēis
et arteriis oportet intelligere.

Bonum neque pleraq; propter qđ
epatica. si autem et arterie male cōsue
re maluz signuz.

Quidā aut dicit bubon qđ qđ ad iflatōes eleuat
multo sanguie collecto. nō āt hoc dicit: s; o. nos
scire q si vulnerē uas et fiat flux⁹ sanguis dissolu
tio ē. multoniēs qđ supficie pūditaris non puidentes
et manet iterū uas adhuc ferēs sanguinē: et sigdē arteria ē
ferēs vocat dilatatio. si hō uēa ē vocat iflatio. et q. p.
cōsolidationē manet uas portās sanguinē et pp h. cōgre
gat sanguis: et in tumore subleuat cutē: et sicut bubon fir.
fortassis āt nō hoc dicit by. s; itellige ipm bec tibi dicere
qm video multoniēs bubonē fieri: et igrō cām pp quaz
bubon: et b. dicit cāz. Rursus qđ dicit q arteria ē que
desert spm et hūiditatē simul: et qtiēs iducit ad bubo
nes: tūc ibi iacētes glādule retinēt in mōz spongie hūidi
tatē et fit bubon. ga. hō nō hāc dicit cām s; dicit q natu
ra currit ad locū dolētē cū ppiis auxiliis. s. sanguie et spu
et q. p. bubones trāsit: mā māet ibi et facit bubonē. qđ āt
dicit by. Epatica. et qdam dicit q ipse dicit chilim uenas
nō ē aut huerū: nō. n. icidit h pp hoc qđ in pūdo iacet
et si utiq; aliqñ icidat destruit aial epatica āt dicit mā
gnā venā ad cōpatōes uēaz capillariū que icise cōcidit
et nō faciūt fluxū sanguis: sed magne uene sole.

Sicut posidonie sanguinez emittētes.

Quidam mulieri nomine Posidoniaz superuenit huius
modi passio fluxus sanguinis.

Finientes non sudarunt in fronte sanguine
emittētes: sed incidentes et concidentes.

Dicit q finientes propter fluxus sanguis nō posse sūt
circa frontē icilluuz sudorē: quoniam in exitu sanguinis

continebatur tota materia:

Iniebant at concidētes et pneumatie
et quia sudoribus disperse laboriosū.

Hic at pūcia nō ē by. q. n. dicit pneumatias. ne
scim⁹: et qđ uelle oio dicere. Itē. n. sermo nō est
māifest⁹ igrām. n. sigdē. qđ sūt pneumatie et di
cim⁹ q pneumatias dicit hūtes uetositatib⁹ plenū uētē
aut ispirātes magna. nō māifest⁹ ē igr h fmo et nō uer⁹
si hō et uolueris ipz dicē ēē by. dico tibi hāc expōz: q
q hēbāt uetositates cū sudorib⁹ finiebāt. uetositates. n.
tūc ad supficie et iuētes ibi aliqñ hūiditates expelle
bāt ipz et faciebāt sudores. qdāz āt librozū hnt: sub do
lorib⁹. nō. n. a sudorib⁹ dicit: ut sudorē itelligas q in uen
tositate sit. s. timpanite. multi. n. uetositates habentes
sub sudoribus malis finiebant.

Uentrium bōe sufferentie sicut posido
nie.

Postq deteriorat by. de epidimias cgritudib⁹
redit itaq; et ad pūculares. et iterū qđ uult dicē
p h: et dicim⁹ q remissiē sermōis: quē et i aphro
dit. In pūrbatōib⁹ uētis et uōitib⁹ q spōte sūt sigdē
qia o. purgari purget et cōfert et bñ ferat. si hō pūria
h igit et h dicit. si. n. supueniat pūrbatio uētis n ab ar
te s; spōte nō pp maliciā cgritudis s; pp idustriā nature
sufferentia supuenit. sufferentia enim significatio bono
rum que fiunt a natura itaq; si exponitur.

In pūrbatione uentrium bone sufferentie
declarant q fiant fm naturā ut posidonie.
et ferina qualia procreant.

Que passioe pūdicta posidie mulieris mēdēs facit. s. de
ea q fuit cūonis et pūrbatōis uētis patiētis: et dicit q
gnāt. sūt ei seria. seria āt dicit lūbricos. qđ āt ē qia pro
creat. et dicim⁹ q qia pcreat: aut ad cās solū itelligas
q qles cāe faciebāt seria aut ad sintbōata q iferebāt qñ
qia sintbōata iferebāt seria. dicam⁹ tñ pxiā expōem q
les cās dicit lūbricorū: aut pmitiuas aut aīccēdes. pu
mitiuas qđ ē: xbi grā: caseū: panē multū: et qūq; sunt
grossi būois. Antecedētes āt cām dicit. lic hūiditatē mul
tā et modatā caliditatē ut putrefactō fiat. fit āt putrefa
ctio: et sic gnāt lūbrici. itaq; pueris si frueniat modica
caliditas aut modica se. qñ hnt multā hūiditatē multū
lūbrici ipis gnāt. et bec qđ ē pxiā expō fmōis. fa āt ex
pō q ad sintbōata h dicit supuenire. fruenit itaq; ex lū
bricis sintbōata. xbi grā: mordicatio lipothomie n appe
titus stropi syncope: et quecunq; sunt h. i.

In tenuitate circumuentio ante finem
et umbilicus productus ulcerum eius
et fenda abeuntia circa dentem.

Hic at de hydropica dispōe deteriorat by. et qdā p
ticularē accipiūt sermōes sic i posidonia diceba
mus: qđā iterū uniūsaliter accipiūt p qlibz by
dropico. siue āt uniūsaliter accipiāt sermōe: siue acci
piāt pūculares: ead erit sintbōatū scia: i hydropis autē
fert hūiditas et cōsistit i medio pitoneo et mēstruorū: ex
inde appetitus et nutrimentum non fuit totius corporis
et tenuitas. propter superfluam autē humiditatē qibi
congregatur fit uenter inflatus et umbilicus product⁹.
qdam āt librozū non habent. Umbilicus ulceratus est
quasi ulcus habuit. quoniam autem superflua hūiditas n
ē aliqñ s; acta et corrosiua et fenda ppter h: propter

acutū et corrosiuū vlcus supuenit circa ūbilibū et n̄ solū
ibi s̄ circa os et gīguas. quoniam a ferida sit b̄ hūiditas
pp̄ id qđ mans et nō expellit: et pp̄ h̄ cibī traditi circa dē
tes fetidi sūt: qđas autē dētes dicūt isofagus qđ adiacet se
de spondili colli quē hy. noiat dentē i libro de articulis
et iuncturis. et ga. in anathōia dicit: igitur fetida sūt abe
luntia per dentē: hoc est per guttur.

Quia multa de unoquoq; est recte de
terminare: hec quidē cadem valentia:
hec uero non qualia sunt huiusmodi.

Per h̄ enīdī qđ hy. sciuit dialecticā. qđ aut sit idē
et n̄ idē. qđ simile. et qđ cōtrariū. dictū ē ab aris.
et aliis phīs. Et dicim⁹ qđ idē triplici t̄: sicut li:
r. p̄me phie tradit: aut fm̄ gen⁹: sicut hō et equ⁹ sūt idē
scđs aīal: aut scđs spēs sicut Socrates et plato sūt idē in
quantū hō. aut scđs idividuū sicut socrates ē idē ipe ad
scđm et ē idē pp̄is accōtib⁹: s̄ qđ h̄ i phica sūt exempla:
vimitam⁹ et uēiam⁹ ad n̄ra: idē ē sicut qđ egritudine imi
nēte dicat aligs medic⁹: qđ oz phlebotōare et phlebotōa
bit: alius t̄o dicat qđ oz purgare et purgabit. hec. n. dī
ferūt iquantū phlebotōia et purgatio: qđ aliud et aliud:
f. t̄i cūde h̄nt finē. f. purgatiōes. itez supuenit herisipila:
et h̄cepit aliq; succū vitice ifundi: alter succū mozelle: ali
us lēticulaz d̄ loco aq̄to: alius lactuc⁹. et oēs nā diffē
rētes ordinant curas scđs spēs: s̄ idē sūt scđs t̄tutē: oīa
enī ifrigidat: s̄ at qđā t̄ fm̄ spēm vīa et fm̄ t̄tutes sic
calidū t̄ frigidū. pblegmōe enī subiacēte ali⁹ rep̄cussiu
uū t̄ fridio: ali⁹ mollificatiuis ut rafa: aut calidis: et ali⁹
ē rep̄cutē t̄ ali⁹ mollificare aut maturare uū dixit hyp.

Per caliditatem quidem diffundere edux
cere: per frigiditatem uero cōdensare.

In cōdēlatōe. n. rep̄cussio sit materie. t̄ si aliq; volue
rit dicere: qđ ifridatio relaxat illud qđ cōdēlat sup̄ficiem
t̄ cōgregat nālē calozē. t̄ fm̄ h̄ idē ē calidū t̄ fridū s̄ dī
ferēs ē: qđm diffusio et cōdēlatio nō ē idē: māifestū ē t̄ i
exteriorib⁹: qđ. n. cōgelat a friditate cōgelat: qđ. n. a frigi
ditate cōgelat a caliditate liquat. t̄ nihil plus h̄nt cōdē
latio qđ diffusio. vbi ḡra: uas aq̄ cōgelate t̄ diffule t̄ eā
dē mēsurā seruāt: t̄ idē pōd⁹ uerū nō ueraciter idē pōd⁹:
quoniā idiffusa: spūs ē qđ subleuat sp̄s t̄ grane sit cōgela
tū: vñ es uisū p̄ qđ cōlūmit aerē t̄ leue graui⁹ sit: ita qđ
cētū libze cris aduste sūt centū viginti: sic at t̄ vīuētia cō
pora qđ leuia sūt: mortua t̄o grauiora sūt. s̄ oīa h̄ p̄ter
lūctiōnē qđm dixit hy. vñ dēf. n. uerūq; eūonē d̄signat
p̄ h̄ iduxit educet: t̄ qđ cōe ē uisūq; qđ extra patēta mē
biū educet mās. h̄ ḡr dicit hy. qđ multa sūt poipe t̄ ordi
nare h̄ ē multas curas ad singula t̄ apō laborāre t̄ egro
tātē: cure aut sūt eius t̄ non eius.

Estratum demutare ubi oportet t̄ ubi
oportet non temerarij.

Tratū qđā dicit pmutat t̄ phlebotōare. nō ē at
h̄ uerū: s̄ strati dicit ipm̄ i qđ dormim⁹: pmutare
aut surgere quoniā oz. qđ ē at h̄ qđ dicit. t̄ vidē
mus qđ multonēs qđ chzōia egritudine occupat t̄ ipe d̄
dicit maxie si fuerit ibecillis aīet: itic oz tēps excitare a
lecto t̄ dicit ipi qđ t̄ iuuat tēet spant qđ iuuabit tē: tur
ge uade muta acē vade ad loca nemorosa: h̄ at oz tē fa
cere. Et ubi oz nō temerarij. Quasi si mā nō ē occulta i
p̄fundo t̄ i motu māifestet malū. qđ at dicit: nō teme
rarij: t̄ dicit qđ cōlōra ut aliq; nō patiat t̄ egrotet ex su
spiciōe sicut ille qđ h̄nt suspiciōez qđ serpētē oglutuit et

ali⁹ ex opione credit latrōes sp̄picere: t̄ n̄c facdas ip̄os au
dere t̄ cōfidere icōsueti itaq; h̄ dicit. T̄o temerarium.
Aut qñiā s̄bet h̄nt b̄t aut melācholic⁹ ipi strabūdāt h̄ioz
et tūc oz ip̄os excitare t̄ facere ip̄os deuenire.

In que posposuerunt.

Uid at ē h̄ qđ dicit: In que posposuerūt: qđ in
consuetā que posposuere t̄ qđ d̄ficiunt.

Quos cito incidere pylicos icide
re continuo secare capita t̄ talia.

E hydropica dispōne d̄teriat h̄ by. De hydro
pico mētiōē. n. facit v̄s asclite scđ pp̄ hūiditaz
t̄ qđ. dicit qđ si hydropisis ē t̄ n̄ p̄tūf aut os fra
ctū capitū oz statū icidet. t̄ qđā at icidet dicit qđ phlebo
tōat. uniuersalit accipietes i oib⁹ qđā at i sola hydropisi
sicut alexāder t̄ ga. at icidet dicit aut phlebotōat sic tē
ipe ga. rome cuidā mulieri qđ patiebat hydropisū pp̄ re
tētoēs mēstruonē: aut icidere dicit chyrurgisat. multi at
medicorū sicut illi q̄ fuerūt sub diode t̄ i mīstheo: oib⁹
dicebat phlebotōare qđ erat icōuēia. i p̄ficia. n. dispō
ne: t̄ si pus cōticeat circa pulmonē: si t̄o os capitū fractū
sit: n̄c oz ferro icidere ut os nō cōpriat durā m̄tem aut
subtilē qđ pia m̄t dicta ē aut ip̄as concuizatē cerebri ei
mō apopleitico destruat aīal. qđā at dicit p̄ sanies fia
et n̄c icidit os. hec at oīa oz t̄ cito t̄ continuo facit aīq;
deficiat t̄: quoniā si d̄fecerit nō apli⁹ possum⁹ chyrurg
gizare vnde t̄ in osse capitū p̄cipiūt chyrurgici p̄ duos
dies aut tres nō chyrurgizare.

Hydrops non contingi medico neq;
introrsus: similem enim geniculis.

Idē. n. by. h̄ cito ipi cōtradidit sup̄. n. dixit qđ
oz incidere t̄ dicit ad h̄ hec anasarca dicit hydro
pisis: qđ i hac nō oporteat sicut cōtigit icidere in
anasarca. n. hidropisū diffusa ē hūiditas t̄ nō collecta: et
si icidam⁹ nō egredīf totū hūidū: s̄ t̄ difficiliora iduē
sintōata q̄lia t̄ i geniculis: multonēs. n. passioē ex̄tie i
genib⁹ t̄ uetositatib⁹ ifrātib⁹ cutē. qđā icidunt: t̄ crude ei
an̄ ip̄a icidūt. et si nō egrediat sanies apli⁹ icidūt: et illat
cūfōe difficilia supueniūt sintōata sic. n. t̄ i hydropisū
qđā icidūt: et si nō egrediat sanies apli⁹ icidūt i p̄fidiare
cōsiderātes esse sanies: et cōsiderāt qđ si hec appareāt ac
cipiāt mercedē et usq; ad p̄funditatē incidunt. p̄p̄ter
hoc dixit hy. Neq; introrsus.

Ecce circa cor renarcho t̄ calidum suf
ficiēs flauis attrahere i ule⁹ pro euacu
atione calefacere conuenit a primordio.

Iste sermo dubi⁹ ē sicut n̄ ex̄ps hy. n̄. n. n̄ ē i
telligibilis. uerū dicam⁹ ipi expōem. qđā at libro
rū h̄nt. Que dītra cor: qđā circa cor. sigdē h̄nt cir
ca cor significat uetositatib⁹ ex̄tib⁹ circa cor. si t̄o habet
circa cor: significat cardiacā sincopi. qđ at ē h̄ qđ dicit. et
dicim⁹ qđ si h̄nt circa cor: h̄ itēdit qđ i pipneumōia dispō
nenō oz frim̄ ifpirare: quoniā fridū est inimicū uulnari
b̄ sed calidū. si at h̄nt: t̄ qđ circa cor. t̄ h̄ dico expōez qđ ca
lore naturali infirmato et materia ueniente ad cor: tunc
non accipere eūonez. qđ uirtus nō fert et destruitur aīal
sed oportet tunc calefacere ut ad stomachum oleum al
ferre. verbi gratia nardinum. aut aliquid tale ut si calidi
tate diffusio fiat materie et euaporatio. qđ autem posuit
renarcho. ad cōmēmorationem sui dixit quod illi su
peruenit hoc. illud autem quod dicit: Conuenit a p̄ti
mordio. quicunq; hūic sermoni adūciunt: Quasi

a pmo dno egritudinis. melius autem est ad inferiora cō
fructu alioquin inuenietur non intelligibilis.

Signo furoris et talium etc.

Ite ad pugnare iermōez irānter le hy. 13 hō dīffe
rētes dicūt expōēs et dñtes terr. qdā dicūt a q
vñū signū. hō dīgnat q a q vñū signū
p oigōez et creticā dīe: p dīcas: et d alīs. vñi grā: vñi vñi
bis velūn lāpades fieri p dīc q fluxus fūguis a narib⁹ fiet
si hō obicūra fācālmata dīcas q vñi fūguis: et hēc qd
si hñ: a q vñū signū. si hō a signo. cūpām⁹: dīcām⁹ q hō
uult dīcē hy. q sunt qdā q a motu oculoꝝ et colore bī
appēdūt vñales cōfuetudīes. vñi grā: qm q bz p tūba
tos oculos iracūnd⁹ ē. q hō imobīles bz tēpīd⁹ ē et mode
rāt⁹: hō by. n uult hīc dī p hysionomia dīcere f3 solū egritu
dīes cognoscē: igr dīcas q si vñi dīcas alīquē getes pmo
nūc hō hñtes oculos p tūbatos: dīcas q alienabīte sīc
hō iterū tarde dīcas et audat fuerit: nūc hō tacitūm vñ
dīcas q stupor ipsi expectat aut subet et melācholia: sīc
āt et egritudīes: vñi grā: in pñica dīspōe si uideat q cō
mā sunt vngues: dīc q pñis est et dñia.

Quorū qualis sit furibundis si talis ē nō furen
tibus natura et oculi qbus unq3 fuerūt natu
ra mobīles et quales quō irascūt nō tales
et alia sūm rōez et morboꝝ qualē pñicā facit
speciem: uel si talis natura fuerit in tali egrī
tudīe adert et alia ita.

Qd dīcūt ē de oculis idē et de uoce. si. n. est uox talis
designat q iste alienabit uel erit melācholi. us.

Talēs laboriosi attingunt debilia sed maxie articulos.

Idiōstis mulro tēs cās efficiētes tussis q labor
dī et q ē a pñitua cā factus: et q ē ab añcedente
et a pñitua qd cā sicut ab itinere: ab añcedēte hō
si ut a pñitua. vñ labores spontanei uel dñat morbo
et nō dñat ab añcedēte cā laborē vulneratiū: hñ sī hñc
dīc: s3 eū q sī i multitudine. qm igr multum subiacet: hēc
multitudo q feret. et māifestū q ad qdā. s. ad debilia bene
mobilia calida et cōtūa. s. ad articulos. hñc āt feret mā et
caliditate. pñocata et motu dūcēte et cāuitate fāpīēte. 21

Laboriosis se. tussis sicce fuit.

Ite laborē dīc q ē a pñitua cā: vñi grā: ab itinere
et dīc ga. q ego hō passus lū: cōgrit. n. mibi p frigi
dū locū trāsī: et exīde fūerit mibi tussis. pñea ex
abulatiōe et labore se. tussis āt dīc sīcā nō ēā q ē pp de
bitatē māc aut pp grā mās aut potū: aut vīscositatē
aut tūbilitatē dīcīc dīscūtētē: s3 cā q supuēt ex īfridati
one: qñ leqīs dīspātia hberat et ledū guttur hñ tussis et
se. ad articulos feret materia. et h supflūū bz sermo īste.

Cuz febre fieri si derelinquuntur.

Lu qd si derelinquūt qdā libroꝝ nō hñt: similiter āt
et spūs qdā libroꝝ hñt: qdā nō hñt: et qdā lu q si dēre
linguētū cū supiori cōstruūt dīcētes: q si i tussis nō edu
cat materia s3 relīnqēt in corpe: tūc in corpe ad articulos
feret materia. Spūs āt qdā cū derelinquūt cōstruūt: q
dā cū cñi sermōe. meli⁹ āt cū cō eqñi: si. n. cū p cōstru
am⁹ ipm: inuenietur sine intellectu sermo: ergo cū conse
qñi oꝝ ipsum construere. et dicere sic.

Spiritus pñis abscofi mō i et sterilib⁹ quecunq3 alia talia ex eadē instantia.

Quid āt itēdit dīcēt hīc hy. et dīcām⁹ q nībī alīd
q qd i apñis dīcūt ē. spūs āt dīc h vñiam aut
magnā et velocē respi: atōez. dīcīt. n. hñ respi: a
tio sū pñis subiacēte et caliditate circa pect⁹. hñ āt multo
tēs repēte cessat et sū pua: et idiota qd credit bonū ē hñ
arista hō turbat. scias. n. q qñ īfridat calor nālis dñbi
tata ē et hñ. et pp h supuēt pua respiratio. idē āt et sup
uenit et i febricitatib⁹ et i hñ āt. n. pp feb. sū pulsus ma
gn⁹ et uelox et spissus. et h ē itērio pñis sermōis. ut hñ
aut dīcā: spūs dīcīt et mñcis īrrespiratōz q sū i mulieris
hñ uiduis nō coeūtib⁹ oio uiris: pp id qd cōgrēgat spmā
et mīctit frīdas uētositates ad cerebrū et ad cor: itaq3 ce
rebro īfridato mor⁹ nō mīstrat: corde īfridato debilitat
et uis. et per omnia sū matricis īrrespiratio.

Pñis autē malus: malum autē et uer cū ficus folia cornicis pedib⁹ adequantur.

Dē pñica dīspōe dñeriat. et qd dīcīt. q pñis dīffī
cīlis ē autūm⁹. autūm⁹. n. exñs leqīs p tūbat ma
rie īeqūitate nāz: utiq3 autūm⁹ dīffīcīlis ē pp qd et
uer nō ē īste q dīcīt i apñis: uer hō sanissimū et minime
moratū. aut dīcām⁹ q uer sūm se: ut bñ ipatū sanū ē. s3
hō accidēs i dīffīdendo et māifestādo mās quōdāz oc
cultā exñtē a frīditate hycmīs malū sū et īmīctū passīōē
bñ et hñ qd ē itērio sermōis nīlī qd īdignū ē hyp. dēfī
gnare uer p similitudinē frīdū sicut ad pedes cornicis.
E syodo poete magis cōueniebat dīcēt: q qñ crīt sol ī
aricte tūc ē uer. nota q īste expōitor nō recte f pñebndīt
hy. nā aliter dīffīguīt tpa anni apñ medicū et alī apud
astronomū: ut dīcīt pñiceps hñ pñi doctria scba sūma p
ma et s3 et pñca de na. uris tpuz. dñes āt scire igr q tpa
īsta sūm medicos alia sū ab eis q sū s3 astronomos qñ
tuoꝝ nāq3 tpa sūm astronomos sū mutatiōes solis i vna
qñ qñt: dīc ulī signoz a pñcto īcipiēs uernali.

Ite pñis uere plurimi concausale uero tussis by. malis inconsumata pre ualuit: et alius quecunq3 longēna: eteniz qui bus dubitanter habuerunt affirmata sunt. ē nāq3 quibus prolixorum nō supuenit ut ne phrencos dolores hñtibus sed etiaz i aliis sicut homo ad quem cūscus induxit ine.

Ite dñi suppōe patiur. Supposuim⁹. n. n. dī
atōes expōēt. dñde mētōz affeī: nūc āt pñiten
tōes dīcām⁹: et sic dīcōez explanam⁹. q āt ē itē
rio. dīcīt q i pñitū cūitate pñice egritudīes fūenerūt
et quonīā sicut hñc fuit i rubio hñm⁹ sūe pñice fūerūt
passīōes sūe nō hñ tussis fūerūt et uer dīffūsiōez fecit
māc. māifestauit tūc pñicas passīōes et unq3 hñs qdēz
chrōicā hñtes passīōē. vñi grā: mēphreīz aut melācho
līā aut artericā aut alīd tale nō habuerūt pñis i dīuītur
nas. n. egritudīes hñ pñis passi sū. qdā hō et chrōicas
hñtes passīōes et pñis sustīueūt. itaq3 remīssē cuiusdā
hoīa hñc passīōez sustīnētis aut chrōicā solū aut pñis
solā aut uirāq3: bñ āt hoīa patēns nomē nesciuit: et hō
q dūxit ad illā dīcīt chūnīcāt. hñ āt egritudīes epidīmī
cas dīcīt fieri ex eo qd dīcīt: Tussis occurrit. concausale
hō dīcīt hñ pñis tussis. qñ cū hñ et tussis concausale fieri.

Dolorum n costis et i pectore et aliis tempora si uero magnum distat ad dīp

scenduz. quia qñ melius hñc pñssim peius habebunt licet nihil offendentes.

Quod et dictū est in aphbis dicit q̄ dolores orit̄ aut s̄ species aut s̄ locū aut s̄ magnitudines. s̄ species q̄d aut aggrauatū est aut pūgilitius aut vlceratū. s̄ s̄ locū aut i pectore aut i femor aut i brachio. s̄ magnitudines s̄ aut vebemētiōr aut debiliōr. uerū hic q̄d est spūz adiacet. dicit. n. q̄ os te igr̄et q̄ i spūz qñ vidēt bñ le bñe patiētes tūc magis exacuūt. r̄ vtrū hoc verū ē. qd igr̄ si cōtingit tert̄ an pōssim p̄ci ē pmo aut q̄r̄ tertio i q̄tū. pcedit egritudo: moderatioz fit q̄r̄ mēdax ē by. mīme at. dicit. n. q̄ dicit ē s̄ r̄ ali/ bi d̄ spūz q̄ qdā s̄ qdā tpa r̄ sūt r̄ exacuūt. v̄z supuēu si cōtingit q̄rtana i estate: r̄ bec bñ moris ē. cñme nāqz q̄rtāe ut i plurib⁹ sūt breuē: autūnales lōgē. pfecto v̄z ista q̄rtana circa finē dissoluta autūn⁹ adueniēs diffici liorē efficit q̄rtanā. similiter at ap̄bimerina i autūno sup uenit: r̄ bec v̄z cessare si hyēs supueniēs distēdit egritu dinē. r̄ b̄ dicit ex ipib⁹ exacu. fieri at in ipib⁹ dicit: quando vnaqueqz egritudo in p̄po tpe supuenit. xbi gr̄a tertia/ na i estate: q̄rtana in autūno: an̄p̄bimerina in hyeme. s̄ igitur ē qd dicit by. Et nihil peccantes egrotantes circa dietam diffici lior fit egritudo ppter tempora. 26

In diuturnis dysenteris malum fasti diū malū aliter qdē r̄ si super febricitat uerit.

In dysenteris at dicit q̄ sūt cū se. si sūt patien tes cibo abstīnētes oīum gustationū diffici le ē b̄ i febrē aut dicit q̄tēs p̄blegmō ē aut circa inte stina: r̄ i p̄blegmōe gnāt se. si dubitam⁹ q̄sō ē s̄ diffici le fieri patiētes sine cibo qd itaqz nō videm⁹. q̄ multi dys enteriā patiētes absqz cibo p̄māserūt ppter id qd i p̄n⁹ fluxit supfluitas circa os stōi. r̄ m̄ posteri⁹ curant sūt r̄ di cim⁹ q̄ in diuturnis dixit egritudib⁹: r̄ in bis q̄ sūt cū se. in buiulmōi nāqz dispōib⁹ r̄ supfluitatibus discurrē tib⁹ ad os stōi r̄ febre appositua p̄strat appetitiua v̄tus non expellūtur supfluitates: exinde designat virtutē oc cidētem: r̄ diffici le est buiulmōdi. 27

Circa defluxiua ulcera male pñctudis fluxio ē passio capillorū capitis quēs cadūt ca pilli pp̄ humore corrosiuū aut mordacitū. si igitur ab b̄ i būore supueniat pulv̄ vlc⁹ ad manū et radices corrodāt capillorū. fit at in uentre magn⁹ p̄ble gmō s̄ fantasia solū magn⁹. diffici lior at ē passio q̄ est man⁹ ea que ē uēti is: qm̄ q̄ ē man⁹ scōz potentiā est ma gna. ea s̄ q̄ ē uentris s̄ fantasia. apli⁹ aut r̄ diffici li⁹ sūt b̄ qd in manu sūt vuln⁹ q̄ qd in uentre factū ē: q̄r̄ hēs q̄ neqz parua neqz magna os despiciere. 28

Osp̄bin dolē excurfus ad latus r̄ phi mata qualia putredo uocantur.

Idhuc de differentibus p̄blegmōib⁹ dēteriat hy: eoz q̄ sūt fm̄ fantasia magni aut s̄z potentiā aut fm̄ fantasia r̄ s̄z potentiā. r̄ dicit q̄ si supuēiat fle gmō in osp̄bi. i. in lūbis: r̄ b̄ cōfessi depdāt: idiota qdē gaudet credēs dissolui passionē: artista s̄o p̄turbat. ing rit. n. r̄ iuenit loca osp̄bios ad vētrē aut ad lat⁹. r̄ b̄ ē dif ficilius p̄ore: quoniam venter nobilior ē osp̄bios. meli⁹ aut est a nobili ad ignobile mēbzū ferri materiā q̄ a nobilibus ad nobilia. nobile aut r̄ ignobile aut. p̄fundita te iudicatur r̄ superficie: aut surfuz r̄ deorsū. sicut mem

bra que iacēt in p̄fūdo sunt nobiliora eis que sūt in sup fide similiter supioea inferiorib⁹: unde venter nobili⁹ est lūbis: venter s̄o pect⁹ r̄ cor pulmōe: r̄ cerebrū pectore: r̄ iterū semur nobili⁹ ē genu tibia: tibia extremitate pedis. r̄ in ip̄is nobilib⁹ mēbzis bec qdēz sūt nobiliora: alia s̄o minus nobilia. qd aut dicit by. q̄lia putredo uocatur oz nos scire q̄ p̄blegmō fit cū putredie v̄z: diffici lior mē tionem facit facto cum putredine ei dixit. Qualia pu tredo uocantur: r̄ tu subintellige mala. 29

Phoreticas nō uidi sanatas super quinquaginta annos.

Ic at diuersa d̄ scriptura. qdā. n. librorū habet nēphreticas: qdā p̄breneticas: r̄ uterqz p̄mox̄us ē: si qdē igr̄ hñt nēphreticas: s̄ uult dicere: Sciē dū ē q̄ quēadmodū cpaticā d̄spōem dicit⁹ q̄tēs infir ma s̄ v̄tus sāguis gnātina sic r̄ nēphretis d̄ qñ lapis ge nerat i nēphretis. i. i lūbis a friditate. qm̄ igr̄ idigemo tūc ad sanitatē calore nālī: ditiore r̄ multa s̄tute. i. s̄b̄ at debilitat⁹ calor nālī: r̄ ppter hoc nō curat⁹ s̄z mori⁹ mul cū eis passio: vñ r̄ i aphbis dictū ē. Scnes iuuenib⁹ plerūqz min⁹ egrotāt. q̄tūqz s̄o i eis chrōice egritudines sūt multoties cōmōiūt. sic at r̄ aristē admirabilis dicit q̄ quēadmodū ip̄ossibile est efficiē aliquā patientē nō cipe: sic r̄ passioes b̄ lapidis diffici le ē b̄ etate curare. sic qdēz igr̄ expōim⁹ si hñt nēphreticas: si s̄o hñt p̄breneticas dicit⁹ q̄ ex h̄ malū ē. si. n. i senili etate ubi ē friditas fiat p̄breneticas: diffici le ē s̄. manifestū. n. ē q̄ maria cū coegit r̄ n̄ s̄b̄tiet v̄z r̄ sūt isti. dēz ē r̄ d̄ b̄ ab ip̄o iaphis In morbis min⁹ p̄dicat⁹ egrotātes q̄b⁹ p̄p̄e nāe r̄ etate r̄ habitudis: r̄ ē t̄pis egritudo iest magis qd q̄b⁹ nō p̄p̄a fm̄ aliqd horū iest. r̄ ip̄e dixit: Sup qnq̄gita annos: tu dicās: r̄ sup q̄dragita r̄ sup trigita ad mēsurā calorū nālī nō. n. calor nālīa d̄teriatur tpe s̄z p̄p̄a mensura. s̄o

Que i sonis p̄mota r̄ q̄b⁹ suauitates cir cū frigesūt r̄ mēs turbat: r̄ alia q̄cūqz circa somnuz talia r̄ quibus contraria.

Hoc at qd dicit ē ab eo in aphbis: In q̄ morbo s̄o n̄ labore facit mortale. si s̄o s̄on⁹ iuenit nō mor tale. os at nos scire q̄ i s̄ono cōgregat⁹ calor nālī ad p̄fūditates r̄ circūfrigesūt extrēa itaqz uelamūt. i. gēt. b̄ at nō dicit b̄ i circūfrigidatōes s̄z circūfrigidatōes eā q̄ pp̄ obilitates calorū nālī fit sic d̄signat oīa simbo mata. si qd. n. ē fortis calor nālīa uigerit cibū n̄p̄uētur mēbra bōa sufferētia fit. si s̄o ē debilis calor nālīa i uige ri s̄z rōes cib⁹ ex b̄ iordiatē mouet mā r̄ ferit q̄s ad ce reb⁹ r̄ effiē alienatōes r̄ mēs turbat: q̄s s̄o ad cor r̄ d̄ sic sincopi lipothōiā: q̄s at ad alia mēbra r̄ fit differēt dolor: deide ex dolore diffici le dormiūt r̄ diffici le ferit tur p̄ficiūt sincopiz. multotiens. n. pp̄ id q̄ nālī calor est ifirm⁹ i febricitatib⁹ an s̄onū est magi pulsus: p̄ s̄onū s̄o pu⁹ r̄ ābelit⁹ an s̄onū qd magn⁹ p̄ s̄onū s̄o pu⁹ r̄ b̄ est q̄ dicit r̄ alia q̄cūqz ēē s̄onū talia d̄ia. tu at appōe bōa. si

In quibus nihil quidem infra ordinatus tempus singulis partus fetus sunt.

Exide usqz ad finēz b̄ p̄ti. s̄ mulierib⁹ d̄tīac: muli eres. n. qdā hñt pl⁹ viris: sic illd qd ē mēstrualis purgōis qd ē p̄gnatōis r̄ p̄r r̄ lacris. qm̄ at d̄e ordiat et celestis p̄od⁹ et nā et tot mūd⁹ et oīs nā d̄est. pcedit. oīs eni iordiatio ex mā fit: pp̄ b̄ d̄sup sūt q̄ sūt scōz natura: et q̄ sūt extra natura sic egritudines: igitur et p̄tus ordiat tōz hñt quādā i superiorib⁹ periodis ducit: vñ et natura

mouetur et formativa adiuvat: et oēs nāles virtutes cōs
mouet: igit piod^o p^o aut in septimo mēse fit aut in nono et
q in his pūit fer^o fuit: nisi aliqñ añ septimū mēse aut no
nū ledat. si. n. fiat pmutatio aeris aut nascit mulier aut
salut aut mēstrua educat: pp bec oia aborsus sit. 32

In parentia in quibus mētribus fiūt.

Pparentia dicit aut mēstrua. qd cōsidiare o3 qñ
ferūt mēstrua. siqd ē in pñ in pmo mēse aut i
scdo nō est difficile. si vō p^o hos qñ āpliori eger
nutrimēto ebyo educat mēstrua: difficile ē b: nō nutri
tur ebyo. ferūt āt mēstrua i pgnatōe nō p os mēcio: b
eni clauū ē: s3 p vasa q sūt extra collū p q et vginēs pur
gāt nō inuaniū ingrit qñ ferūt supueniētia. i. mēstrua s3
qñ mulierib^o a pñ: usq3 ad finē p^o ferūt sūguis et nihil le
disq3 ē abūdans sanguine: siq3 sic igit exponim^o si su
pueniētia itelligem^o qñ mēstrua. si āt supueniētia itelliga
m^o qñ appetitū aborsū viciū^o. viciū sic igit supueniētia qñ
fuit: qñ supuenit appetit^o. si. n. in fine fiat bonū: si autē in
pñ malū. igit āt et magnitudinē appetit^o et spēm utru3
fortior aut debilior ē. debile ē bonū et forte. et itēz spēs
igit. vbi gñā: q appetitū utrū cōsuetū et acetosa aut salta
bonū ē b sufferēs ē appetitū. si vō carbonēs appetunt
aut terrā. aut lateres difficile ē b. et bec dicit: cōueniēter
q aut bec qdē manifesta bec vō nō māifesta: ad huc āt
māifesta nobis: aut nō māifesta. si volueris viciā: q pp
talē humorē appetunt contraria et inconstuta. 33

Abores in periodis: quia i septimo
nēf in triplicibus finiunt: et quia i no
nem mouentur etia3 triplicitate terminant.

Pouet nos scire q dolores dicit exercitia nō do
lores s3 supueniētia in pgnatōe sicut creatōes aut
pfectionē: et aut mortū pūi: sicut in orbis circui
tib^o determinat: acuti qdē aut in qrtō aut in septio: aut i
qñtodecio usq3 ad vigitū: et diuturna vō a qdragesimo
vq3 ad octogēsimū et centēsimū viciū^o et cōter: sic
et mētr circui^o qñ dā b3 nō fm acutos morbos: s3 pū
tur nos in mētrib^o bñs hos circui^o. volum^o āt desup qdā
mō idpe: dicitū ē āt vobis et in li^o de natura pueri qñ i3
mētū virile spmā et cōmiser^o mulieri: et pmo cōmiser^o
postea creat et format aiat nutrit mouet et vq3 qdrage
simū diē et tricesimū pficiat: et i reliq^o tpe auget: sica qua
dragesimo qesit et mouet i septuagesimo aut i nonoge
simū. si igit i septuagesimo moueat: viciā q i septimo
mēse v3 ē pūis: si vō nonagesimo: viciū q in nono mēse
v3 perexi vō in cētēsimū viciā q viciū mēse: si vō octo
gesimo moueat morit^o et ēt fit aborsus: vnde et in li^o de
natura pueri aiat vñs est viciū^o: mētōez faciēs b sep
timo et nono mēse in generatōe et i pū. de octauo vō re
miniscēs vñs: itasū: itaq3 et alexādrini octauū mēsem
p3 antifrāz leuē noiant sic bermas beumedas. s3 o3 q
loco septuagesimi diē septimi mētō3 fē et loco nonage
simū: ut tu multiplices p decē septimū et nonū. 34

Quod post muliebria dextra sinistra q
dem effundens.

Muliebria nūc dicit opa mulier. vbi gñā: cceptō3
pgnatōez pūi lac bñe: nō āt mēbra muliebria sic
mētr collū mēcio: bec. n. sp cū additione diē muliebria
opa: muliebria mēbra. qñ ē vō sine additōe dicit mulie
bria: tūc mēstruū itellige: sicut et hic. qd āt dicit q i ge
neratōez filiozū desideras: o3 te p purgatō3 coire pūnā
aut duas pīs effundis qñ nondū clauū ē qñ mēcio s3 ē

purū. et cōsidera q ps aut q cellula magis apta ē et magi
purgata ē. si vō dextra mas ē qd v3 gñā: si vō sinistra
mulier effundēs qdē dicit apū effundens. 35

Amorositas per procedentia diēta
desiccatoria.

Igit q si būida ē mētr: et b cognoscas ex eo q p
cedentia sūt sero similia vel aqsa. i. expulsa. i. mē
strua. si. n. grossa sūt desiccationem designāt. sig
dē igit ē humida mētr et appetis generatōez filiozū tunc
siccā ordina diēta. diēta vō dicit nō fm cibos et pot^o sed
s3 oēs vñs: nō āt ad imoderatū viciā desiccātō3
quoniā nūq3 concipit. ois. n. discrasia pstrat vel ifirmat
virtutes et membra.

Quia citi^o dteriatuz cōmonū auget tardi^o.
Determinatū dicit formatū in mētr: aut vñs et gñatuz
a mētr hoc āt dicit: q mas qdē in mētr citi^o format. p
ptes multū calidū: scia vō tardi^o. in augmento vō scia p
pter multā būiditāez citi^o auget: mas vō ppter mētra
tū būiduz tardi^o auget. idēz āt est uidere et p pūi. 36

Abores trino quio septeno ul^o quar
to uel sexto uel octauo:

Oc uult dicere by. q pprie pauloante dicitū ē q
piodis fiūt et mor^o: itaq3 mouet ebyo fm tres
menses aut. iiii. v. vii. mouet: ut numeremus. iiii.
v. v. et iterū. v. vi. vii. et iterū. vii. viii. ix. x. xi. xii. mē
se fit: vi. iiii. gno. vi. et iterū. 37

Explis septima particula: Incipit octaua et ultima.

Ue ex parua tabula p
scrutanda diēte fiat re
pletio inanitio ciborū
et potuum permutatio
bonū ex qualibus in
qualia ut habet.

Ompleta est a nobis septia particula pñtis ne
goci: exide deueniam^o et ad octauā. i. vñs
mā: et nō credas p eo q vñs est. ppter hoc
ē vñs. multa. n. et bec et p cognitiua et pro
nostica et curatiua documēta tradit: s3 b3 q
dē3 p enigmata: alia vō p signa. aliud aut est enigma ali
ud signū: enigma. n. est olo oculū: signū vō gde3 b3 in
temōez et pñatōis. quoniā āt multotiens viciū^o dicit: q
by. bec documēta in cōmēoratōe sui designat: aut in p
tis aut in magnis libris aut in pūis tabulis: pp b3 diē q
i pua tabula qdā supiori fmōi cōstruūt dicentes: q bec
oia vñs nūc vciā pue tabule sūt et pñcipiū sermōis faci
unt pscrutāda. qdā vō iferiori sermōi p3 cōstruūt q q ex
pua tabula volo tradē et pñcipiū octauē pñcule faciunt
q ex pua tabula sic in pgrāmate legūt. qdā vō cū pscrut
rāda cōstruūt dicentes sic: que ex pua tabula pscrutāda:
pscrutāda bic pñculare o3 accipe sicut in potuet cibis: so
lū aut vñs et ingere et pscrutari: et q viciā sunt a
ga. in li^o de interioribus expulsa retēta et lētiōes actō3
appropatos dolores pñtates sūthōatū pñptorū3 in
diciū. dicitū est. n. et ab ipō by. nihil frustra nihil despici
endū. nō solū bec: s3 igit et viciā: gb^o vñs: qb^o potibus
et qñs. qd āt dicit repletōem et inanitōem. sūt. n. cibi eua
cuantes ita replentes quod super non euacuantes autēz
viciū^o q euacuans dicit q habent purgatiuam et autem si
cui viciū i li^o d nutrimento. in nutrimento cūā optimū

aut dicit hoc: aut quod cibis replet et euacuat ab omnia hoc euacuat prope: quod sine cibo et est ab omni cibo in initio dicit aut hoc dicitur quod multum nutritiuos repleret dicit parum nutritiuos euacuat aut lassat quod euacuat: alii hoc conspiciunt et repleret: unde secundum. i. blicis quod de ventris laxatiui est: malum hoc viscositate lubricum facit: si hoc viscositate repletur faciat: et non est si replet. vinum hoc acerbum replet in conspiciendo ventris: calidum hoc euacuat sic aut mellitatum euacuat faciendo effusione et sublimatione materie: et hoc quod est in quanto itaque igne et quod est ubi lactuca accipimus: ibi hoc synapi et pip. os autem te igne et a gibus et ex quibus ad quod et quia os permutari a multis et frigidis: ad pauca et calida aut est trario: aut permutatum: hoc per hoc tradidit hy. Permutatio horum ex quibus in quia ut habet. Sciendum est quod permutatio et hoc primo non solum in portibus et cibis conuenit sed et curis. 2

Odores leuatorum delectabiles replentes perficientes permutaciones ex quibus ut habent.

De odoribus dicitur h. hy. sed os ducere ad memorias perfecti auditoris ea que multoties dicta sunt a nobis. dictum est. n. quod constat nostrum corpus ex solidis et humidis ex spiritibus. et spiritibus dico animalibus naturalibus et vitalibus: et quod firma ex firmis nutritiua humida ex humidis augetur aut ex spiritibus spiritus et confortatur. opus. n. habet multum odorabilibus et fetidis spiritibus. sed in differetes dispositiones subiecta. frida. n. si contingat passione subiecta tunc buglosa tunc olibantur irrozo vel tibus tunc ramos oliue offero ad odorandum et ramos quercus: et uniuersaliter oia calida. si hoc adustio est et accessio multa et feb. vides: tunc myrrum tunc rosas offero tunc et terra aqua irrozo: multoties enim et frondes vinearum et salicis substerno. quoniam. n. si sit verum ut mur quibus odorabilibus ut confortetur virtutes: sic multoties et simpliciatur odorabilia offerimus et confortamus virtutes: sed et hoc aut calida sunt odorabilia: aut frida ad omnem causam faciende lippothimiam. quod aut dicit repleret. quod repletur operantes. multoties. n. sit diaforesis non solum spiritus sed et humidum dorum: et offero vinum: et hoc vinum in eo quod est vinum humidum et sicut repletionem humidorum in quantum odorabile confortat spiritus. os autem nos scire illud perfidum quoniam non solum odorabilibus idigem in operibus artis sed et fetidis: sic igitur si mulier non potest perire et non emittit embryonem difficiliter operatur: tunc capillos urimur aut frusta panis aut aliquid tale fetidum: et offerimus mulieri ad odorandum ut fetore nostra secula horrida retrahat et retractio expellat retentum. et quod hoc sit verum quod odores et maxime odorabiles confortent virtutes: dicit quod mirabile de democrito. cum democritus vitam perindebat voluit decedere a vita ista. festiuitas debebat celebrari in abditis. i. i. ciuitate illa ubi erat democritus: sic abditum petierunt quod ipse non decederet ut non in festiuitate tribulationem haberet ciuitas: et dicit eis democritus usque ad quot dies vultis quod expectetis: quod dixerunt usque ad tres aut quattuor dies quod sunt festiuitatis: et precepit democritus duci vas mellis: et in ipso odorans permansit in illis quattuor diebus: et sicut alii dixerunt precepit furnum apiri et in ipso panes decoqui: et sic ex odor panis permansit. igitur si vis credere credas. est autem verum dicitur quod possibile est dicta pure anime ad diuinum permanere diutius in substantiam in corpore. et multoties hoc fecit democritus sed hanc causam sicut medici non acceptam: itaque et gal. sic medicus medicus arguit thesalum in sex mensibus dicitur tradere medicinam. Thesalus hoc non hanc dicebat medicinam tradere sex mensibus. sed sciendum quod iens hic ad egyptum adiutus est curando a virtute superna et hanc dicebat

in sex menses tradere. Permutaciones ex quibus ut habent. Ecce cōis epylog ingrendi a quibus in quia os fieri per rationes ab odorabilibus ad fetida aut ecotario. 3

Incidetes et irates spiritus et corporum.

Hic differetes ferunt expōes. Spiritus. n. quod dicunt continere aerem. et dicitur igne quod si a frido calidus facit et aut ecotario: et quoniam hoc et ab exteriori incidit in corpora nostra et per os inspirat propter hoc dicit: Incidetes et irates. quod hoc spiritus dicitur anbelitum: et dicitur ingre horum permutaciones: virum a pura respiratione magna facta est aut a magna pura. quodam dicitur: Spiritum permutatione. ut inues thiges qui spiritus permutati sunt a tales naturales vitales. quod dā non permutationem spiritum dicitur ut ignis utrum calidus est quod inspirat aut fridus. quod aut iterum dicitur: permutaciones spiritum quod ad egritudinem. ubi gratia: si est calida egritudo os te ad frigidum locum et frigidus vetos ducere. si hoc frida est passio ad calidos venos. quod aut dicitur: Et corporum. quod est hoc nonne hucusque de corporum subiectorum permutationibus determinat. quod ergo dicitur quod corporum nunc ad duas spiritus dicitur tibi et notat. 4

Aditus hi melius sunt: peiores biue ro mestificantes.

Dicit doctrina humidorum et firmorum et ipsorum transsere se by. ad auditum. Auditum autem nunc dico non audibile potum sed aut lesionem aut tale sonum: aut sunt quod acuta uoce gaudetes: alii hoc graui: alii alta uoce. et rursus quod gaudet armonia: quod in coloniam et os ubique delectabilia quod dicere et facere non delectabilia aut dimittere. sic aut et in electio os conueniet delectabilia dicere. ubi gratia: si est naulerus os dicere quod saluata est nauis. melius autem peiores quod sunt ad aliquid sunt. non enim in omnibus idem tristabiles: sed oia mala ad aliquid sunt bona. 5

Lingue gustus ex qualibus qualia aduocantur delectabilia.

Quod autem dicitur in auditu h. in gustu: si enim non habet appetitum iste: os multoties acetosa aut et amara quod huiusmodi dare ipsi: potentia curare ipsum et appetitum mouere. si autem gaudet dulcibus: os tunc et amara et dulcia commiscere ut amara quodam faciant inuamem dulcia hoc fallant. 6

Spiritus similiter calidior siccior frigidior pinguior subtilior: sic humi dus minuēs replens: et plus unusquisque a gibus permutaciones qualia et qualibus ut habent.

Spiritus hic iterum dicit aerem continetem: quoniam os conuenire ad subiectas dispositiones. si quidem. n. frida passio superuenit os ipsum ferre calidior aerem. si hoc calida est passio in frigidum. et iterum si grossus est spiritus quod est in eo elige subtilior aerem siccum sicut liroreum aut eum quod est in locis altis: sic. n. et rome est moris ad quem mittebant medici patientes a grosso et nebuloso spiritu. si hoc subtilis est spiritus et multa fiat euaporatio: tunc ducas ad grossos et nebulosos. verbi gratia: ad palustres aut ad fluuiales quod grossicie multa fieri exalationem. prohibet igitur os inquirere si infirmata est virtus et paucus est spiritus: tunc in pura domuscula os includere hos sicut in eribis: ut non multus aer inspiratus suffocet naturales calorem. si vero ignea subiacet dispositio: tunc oportet ad multum aerem ferre hunc maxime et si virtus sufficit at ut in frigidatio fiat ex aere. 7

Uideat tunc gustus: tunc et paries gustu lacrymas
et videat quod quitas: et quod potest gustare lacry-
mas, nos scire quoniam dicitur vobis in anathema

qm iorta magnū angulū oculi ē foramē trāsica vsqz ad
nasū et palatū: et p illū igit foramē gustū et q̄litate la
chryme. et si amara qdē ē q̄litas dic q̄ a cholera rub. si
ho dulcis q̄ a phlegmate. et h qdē ē p̄ia expō. fa expō
ē h: dīc. n. igrē gustū. si. n. ē amat^o gust^o: tūc cholera ru.
supabūdat: et sic q̄ ieterizatū. h ho dūle ē q̄litas: dic
q̄ hydropisat: et hydropisū ei supueniet et aut ap̄bime
ria aut aliqd talia multa būditate factū spūū n. dige
rū āt sic i. p̄nosticū s̄ idigestū. h igit spūū egredit: aut
i ip̄o ore gnātū: et pp h dicit. Jn aut i capite. et pp h dīc
rit. Extussit aut in thorace. et pp h dicit: vel extussit
aut i ore nōi: et pp h dī vomitu mēione fecit: dīc itaqz. in
gre et spūū et q̄lū et colorem et constitutōez et modum
egressus.

De lectus frig^o liquor desiccario.

Once passiones q̄ ab ip̄o determināt nō sine cā
sūt s̄ cā: aut p̄m̄ia aut aīcedēte. pp h et h et
de cāis mēione fac. multonēs. n. a sole supuenit
diffusio m̄ie et exīn egritudo: sed qm nō solū a sole ē ca
lidity s̄ a balneo et ab igne: et pp h id qd ē vniuersali^o
apposuit et dixit: est. sit āt egritudo et a frigore aut pp
gelu aut pp nives. sit āt et p liquorem. s. per būditatem
sicut a pluuia vel infusione. sit āt et per desiccationem si
cur a labore itineris in barchinis: igrē igitur siue a calidita
te ad frig^o trāsmutat^o ē aut ecōtrario: aut ab būditate ad
desiccationē aut ecōtrario.

Abores ocia somni uigilie.

Et h cāe sūt egritudo: ingre āt dīc siue ab exerci
tis. labores āt dīc exercitia. h ad oculū transmutat^o
ri aut ecōtrario. ingre āt et q̄ p se: et q̄ ex bis s̄ ac
cidēs. hbi ḡa: exercitiū fm p se calefac et desiccet. p ac
cidēs ho multa euaporatiōe s̄ridat. sic āt et oculū fm ac
cidēs indusis ocio fumolīs supfluitatib^o et non exalatis
sed acutioribus factis: accenditur calida egritudo. s. se. q̄
āt dixi et in exercitio et ocio: h inquire et in uigilia et i so
no p̄portionat. n. exercitiis uigilia.

De in somno somnia.

Abstrāt qdā dictiōez sic male se hntē n cōuenie
bat ip̄s dicere. Que i sono sōnia. qd. n. ē h: sūt et
sine sono sōnia: et dicitur ad h q̄ illū qd legi ex
necitate dixit: sic lac albi. q̄ ho h dubitāt dicit: q̄ ē cōi
nū^o fmo. s̄ aliū ē q̄ ex sono: et aliū sōnia. dīc. n. ingre q̄ i
sono sūt ut modū dormiēdi: et si aprū ē ci os: et si oculi
et si logē qdā s̄ba dormiēdo ingre dīc et sōnia: n sic p̄bi
sed sic medic^o. p̄bi. n. dicit sōnia fieri a diuina uirtute: si
cū qm aliqz in hydropisī dormiēs videat aliqū dīcēre
ei: qm h fac et eris san^o: aut a pura aīa: i q̄b^o. n. ē pura vi
ta. hbi ḡa: sepat i sono aīa a corpe et scā fm se p̄cogno
scet futura cōtigētia ip̄i soli: aut et toti ciuitati: aut ecōuer
so a peiorib^o: sic qm fāta smata qdā fallūt hoies sūt som
nia aut a x̄ute diuina aut ab aīa: aut a peiorib^o. nos ho si
cut medici n h^o i igrim^o cāis: s̄ si cōigat et sōniat aliquid
videre sēp̄ yri multonēs cū domo sua aut cū tota ciui
tate: dicas q̄ cholera ru. ip̄i supabūdat. si ho videat i a
gs suffocari dīc q̄ phlegma supabūdat ei.

In mansiones in quibus et a quibus

Mansiones qdā dicitur modū iacēdi aut i signa q̄ ē
s̄ nās dormit: et siue ad iſeri^o et cura fert et ma
n^o extra iacet sic dēz ē et i p̄nosticū. qdā āt mansionē dī
cūt locū ubi iacēt māsio. gal. ho ip̄ā māsionē et lectū dī
cit: et dīc q̄ os igrē subiectā passiones: et si frida ē pal
sio: et lēas yter vclib^o sic potētib^o calefacit. si ho cali

da ē egritudo: et lineis et veterib^o sic potētib^o s̄ridare: et
itep si fiat sudor et cōfortet^o h^o: tūc yter calefaciētib^o ve
tib^o ut magi egrediat^o ut sudor. si ho s̄bilitat^o h^o et ius
dor i p̄ncipio fiat: n ytar^o calefaciētib^o i pl^o p̄sternis x̄utē
tē s̄ potētib^o s̄ridat et cōfortat^o h̄uie: vñ ea q̄ s̄ h̄sternū
dīguit dīcēs: i q̄b^o s̄ sup̄dita velamia dīcēs: aut a q̄b^o
h i q̄b^o et a q̄b^o dīc: i q̄b^o morib^o et a q̄b^o sit p̄mutatio.

Mimi ut mētis noticia dīcūt ip̄a s̄z cā
dē absqz orgāis: et reb^o dīcēt^o et m̄ia
tur et tūz et cōfidit et spat et despat ut passa ē
domestica hyppothoi mētis sue s̄z eandē sci
ens exis supueniētiū in egritudine.

Mimi dīc h: ridet cōfideri dīcētari et h^o i igrē si re
pēte fiat. hbi ḡa: si laborat^o ridet nullo p̄nter rīde
re faciēte significat lāguinē būorē: si ho cōfidit et
dīcēt^o nullo p̄nter faciēte ip̄s cōfideri. dīgnat dīlataci
nē nāe. si ho taciturn^o ē et dimittit oculos et irascit^o: dī
gnat q̄ melācolic^o būor ē. absqz i orgāis qdē dīc: q̄ abs
qz cāis efficiētib^o rīfū. et h ē vna expō. Et āt fa expō: et
ē h q̄ aīum dīc rōnē. ē. n. fantasia rōis mēoria: et dīc in
gre: si p̄mutat salua rōne. fantasie. absqz instrumētis q̄
dē dīc q̄ absqz orgāis mēorie puerit sola rō sic i illo
p̄ficiēte sacerdotē. et nō solū i h: s̄z itep fuit qdā panēs
et accipies h enē: enē qdē ip̄e tenuit: vaginas x̄o enis
tradidit medico: et dicit ip̄e pugnem^o: alius iuuenēs. fac
cum plēnū farina. et effūdens farinas i terras dīc medī
co ecce puluis veni pugnem^o. dicit aut q̄ talis passio su
puenit bycuri hypothoi: bycuri āt dicit famulū aut vxo
rem aut sororem: siue dicas quam velis.

Etas quidem etatis et etatem prius ut
posterius conuenientem.

Eit ingre et etates. p̄t aut et ex bis etatib^o appa
bēdere p̄cognitionem. si. n. et cōsone etatib^o supue
niūt egritudines n̄ valde p̄turber. hbi ḡa: si i iu
li etate: paly^o s̄: supor: subet. si ho in augmāstica etate:
phrenēsis: adustio. si ho cōtraria supueniāt: difficīle ē h
uestiga aut et p̄icularia etatū: quē admodū. n. ann^o i q̄
tuor diuidit ip̄a: i ver: etate: in autūnū. i byemē: et i v̄
ver etate fructū autūnū semiabile byemē plātabile. sic
etates i quor dīdūt: ut puerilē iuuenilē p̄augmāsticā
cas et senilē: aut i plura: puerilis āt aut q̄ ē sub lacte dī
gnat: aut cū oziū dīcēs aut ad pubertates aut ad adole
scētiē. sūt āt et senilē senē designat: aut in vltio postum
Quid aut dīc. P̄t aut poster^o cōueniēti. os nos scire q̄
in fortib^o ē nālis calor et mult^o s̄ h̄stus multo tpe. i eta
tib^o. s. pueri iuuenilis et religo. i q̄busdam aut modic^o et d
bilis: sic q̄ in q̄dragesimo āno senect^o ip̄i supuenit. si igit
supueniat morib^o et os deterari nono dīc: si qdē fort^o ē
calor nālis: et cognoscas ex etate ip̄ius: dīc q̄ chris pue
nier: et septia dīc fieri. si ho calorē nāle h̄z dīlē: dicas q̄
vndecima morbus determiabit. h̄cā igitur qd p̄dest no
bis id qd ē etatū et ad p̄cognitionem egritudinū.

De nū depūctiōes pilor ortus semen.

Quasi et nū origo capilloz: ortū dīc. n. q̄ ē genarum
qm q̄ ē capil et supulioz et palpebray et gnatione sunt
capilloz. n. qdā p̄uisti fuerūt: pp ornamentū: alii pp coo
pimētū: alii ho pp custodiā: semē ho dicit tempus iuue
tutis in quo semen et sperma viri emittitur.

Magis et minus.

Bihoc appōitū ē ut ostēdat ribi p̄sculare etatis. dīc
n. p̄us et posterius. p̄. n. dīcēs. hbi ḡa: i puerili etate. s.

emte sub lacte: posterius vero et tardius ad ortum ventum. nunc autem dicitur: quoniam est et magis plus et minus plus: et magis posterius et minus: et ita ubi gra: id est calidum quibuldam duobus: et estimo vtriusque ipsorum permanere usque ad quadraginta annos: sed vnde quidem magis permanere usque ad quadraginta equinquages: et alius minus usque ad quadraginta.

Capillorum augmentum.

Conueniebat ipsum dicere: capillorum additionem: quoniam capilli non augentur: quia augmentum fit per tres dimensiones. Impinguatione, continentia diminutio.

Impinguatione carnis. scilicet consolidatione ipsorum: aut ipsi quatuordecim dicit augmentum ab una dimensione: et alias per capillos subintelligi. continentia dicit fortificationem consolidationem. scilicet dicit iuuenile etatem: quoniam omnia fortificata sunt et solida. volens autem senile etatem designare dixit diminutionem quoniam in ipsa diminuit et terminatur et mortificatur. 20

Modo affine et quidem per se ipsum.

Ita est vobis superius per particulas scilicet sermones et incipiens hanc particulam dixit: quoniam quod ex pua tabula per scriptura. et hinc itaque per sermo particularis est: et os in appropiare per scriptura. dicitur. n. quod os te legere quod affine. Affine autem quod dicitur: differetes autem scripture scilicet. et quod dicitur quoniam os ingere quod membra hinc affinitates ad alia membra sic caput ad os totum: et os totum ad caput: et sic generalia ad ea quod sunt pectoris. quod autem non sunt affinia sed per se sicut glandule: pellicule et hinc: et est propria expressio. Secunda expressio quod affinia dicitur similia: ubi gra: ingre si ea quod generat affinia sunt peribus quod dicitur. n. penitus affinitatem: quod dicitur. n. pauis: quod dicitur alius: quod dicitur affinitatem supfluitati quod est in matrice affinitati: quod dicitur penitus et in talibus: irrationalibus iuuenit. et non solum in rationalibus sed magis irrationalibus: quoniam irrationalia et ipsa nutrimenta determinati sunt et collata. vocata autem rationalia et vino multo et mala dicta et alius delictis vult: et propterea non omnino genita parentibus affinitatem: quoniam autem et irrationalibus est affinitatio. manifestum est per eo quod studemus coire eque optimos et canes: ut et genita ex his optima sint. et hoc secundum expressio. Tertia expressio est hinc. Affine dicitur ut inquiras subiecta passionem: si est affinis et a generatione aut non: si quod dicitur. n. est affinis ut epilepsia aut arterica aut podagra aut aliqd tale curabile est. si vero et culpa quod dicitur supueniat egritudo hoc facile curat: si vero affinis est passio et dicta est mala difficilius fit egritudo: et hoc est quod intendit. 21

Ita in ipso in quo et maius aliud et vespere aliud tempus factum est pluuosum aut siccum aut frigidum aut calidum cum vento aut sine vento et quali uento supuenientes aut frigida aut calor temporis et ubi ipse aut medio aut ultio aut per totum: aut preterito aut presente.

Ita. n. de tribus dicitur. per scriptura hinc in omnibus. Per scriptura. n. dicitur et ita. os. n. dicitur ingre dicitur tempus per se nam se hinc ipse: aut ipse permutata sunt: et si permutata sunt: aut vnde tempus permutatum est aut duo aut tria aut et tota aut: et per vna qualitate facta est permutatio: aut per duo et ad simile specie aut ad eteroideas. id est ad aliud specie et vix consone tempus. ubi gra: i estate tertia: causon. obre ncia: in hyeme vero lytargia: stupor: apbimerina: tria vero si estate lytargia et hinc: in hyeme vero tertia et hinc: quod autem dico in tempus: eadez intelligas et in etatibus a iuuenili senili et alius et in dicta et in aliis stichis. id est similibus elementis. inquirere autem et si mane vel in principio ipsa permutata est vel vespere aut tardius. ubi gra: mane quidem sic quoniam vel

tima hyemis vernalia sunt: i fine vero vernalia constitutio. 22

Tempus in quo generatum est.

Ita. n. ingre ipse in quod generaliter egritudines. vix in principio permutatum est ipse aut in medio aut in ultimo aut in omnibus quod dicitur per totum: et vix in ipso tempore generaliter egritudo: aut in preterito tempore scilicet: in hoc. n. manifesta est: sic est hyemis quod multoties maiorem generas ver manifesta: uic aut estas: sic. n. dicitur. Et si quod dicitur hyemis australis et pluuiosa: ver vero boreale et pluuiosum: necesse est in estate fieri egritudines. inquirere autem et ventos: vtrum in vnoquoque tempore conuenientes venti flant: aut sic dicitur est supine permutatum quidem australes flant: postea vero boreales. et itaque in quod re cerebrum passum est: misit differentibus membris: exinde diuerse sunt egritudines. 23

Tempus egritudinis supuenientia

Ita intellige per scriptura ipse et supuenientia. quod aut dicitur. Tempus id quod est egritudinis et ipse: aut in oportuno tempore scilicet egritudo sic in estate tertia: aut non supuenientia dicitur signa quod contrario diuiduntur comitatus: dicitur. n. et in libro de chrysi: quod contraria signa si aut in pleuresi tussis: dicitur: febri: pugitum: dolor: supuenientia vero sic dolor capitis: lipothornia lyncope: et quod hinc supuenientia aut malicia designant egritudinis aut debilitatem: aut chrysim egritudinis et dissolutionem. 24

Periodi et piodos et ut per multitudinem supdatio: et aut totum morbi supdatio vel distilio ut statum quod quidem maius et quidem minus terminatum et quoniam et qualiter et in quo tempore et etate.

Ursus adde per scriptura: dicitur. n. ingre et piodos: si igitur diuturna egritudo aut acuta et continua aut interpolata: et si multa hinc interpolatio: sic in quarta bonum est. hinc designat. n. quod quietes recipies nam magis super morbum: si vero modica est interpolatio perferuntur et a continuis per piodos. inquirere autem et si pluribus horis durat interpolatio quod per piodos. si quidem interpolatio multum horis durat: bonum est si vero per piodos magis distendit: difficile est si sic distendit est in libro de vitiis febri: tertia non mota. supdatioem dicitur distensionem aut totum morbi sic totius: quoniam si contingit duobus aut tribus annis durat egritudo. aut supdatioem dicitur distensionem vniuersaliu tempore aut principii aut augmenti aut statum aut declinationis. aut supdationem dicitur distensionem particulariu per piodos. fortassis autem si os certissimum dicere: supdationem dicitur principium augmentum: vix autem statu quidem manifeste et notam mentem facere: declinationem vero per piodos dicitur remissio. in declinatione. n. remissio fit et pausatio omnium causarum morbum efficientiu. inquirere autem et horum tempore lu magis et minus: magis distensus est statum: aut minus est distensus: si autem in aliis. Et quoniam et qualiter: et in quo tempore et etate. Et quoniam designat dicitur. q. d. inuestiga in quod die fit chrysis aut in nocte et ita in estate aut hyeme et in iuuenili etate aut in senili: si quidem die fit chrysis quod manifestum quod in nocte: supuenit grauis sufferentia quod est aut chrysim si vero in nocte fit chrysis die preedit acumen. melius autem est in die fieri acumen quoniam et lux est: et diaforesis efficit supfluitatum et amicorum est pntia: et affinitas est societas et parentum aspectus: quod in nocte: quoniam et nox codebat supficiem includit mās et amicitia: et affinitas abntia: et difficultior: vix fieri grauis sufferentia: ita in estate melius fieri chrysim quod in hyeme: quoniam in estate caliditas perficit ad subtilitates et euaporatōez matie. hyemis vero contrariet codebatōe. id est autem est dicere de iuuenili etate scilicet. hinc quod aut deget modum et motum egritudinis. et 25

Epidemicorum morborum modi.

Dicit. n. inquire et epidemicos morbos et horum modos quomodo mouentur: sic i libro d. cāis dicebat n. q. nō solū o. s. cāre si officialis ē egritudo: sed que officialis ē aut ē iuxta plasmationes: iuxta pōnes: iuxta nūm. iuxta magnitudinē vel q̄tates: et sic h. n. solū o. s. s. q. epidemicus ē morbus q̄lis et q̄n quō mouet. 26

Et si quis inceptorum inceperit uix uolens aut bene uomēs et siue bibentes quidē siue cōtinentes siue tardi purgari

Dicit. n. q. o. s. te igrere vix egrotas si habea multoties mās circa os sicut aut bñ uomēs ē: aut vix uomēs. si q̄des. n. est bene uomēs et tūm erat ipse sanus. tūc offert medicinas faciētes uomēt. si vix uomēs nō offeras. solū. n. motū operant maret ex motu difficiliora sintomata supueniūt: et tūc per suppōtoria purgatiua euacua mās. sūt qdā difficult. uomētēs. qui dam at bene uomētēs: qdā aut si bibūt aliqd aut cōdāt p. paululū uomūt. quō post paululū: qm mouet p. vnas bozā potio ad subtiliādū materiā. maxime at et si fuerit viscosus humor. purgati aut dicit: aut per medicinas faciētes uomēt: aut purgatiua si nō ē bñ uomēs. 27

Item forte q. exalbati quorū et labia.

Hic accedens ga. dicit q. exalbato dicit bip. isir. m. calorem naturālē. dicit. n. q. hi et alios oēs egritudines faciles subsistentes patiūt et febres sicut autem noster maximus sopbista dicit: bistozicus ē b. i. sermo: aut enim exalbato dicit habentes infirmum naturalem calorem: propter quid nō sunt epileptici: sunt potes: lubet: et b. i. frigide passionē aut amphimerie se bres: sed exalbato dicit pblegmaticos. h. enī bipp. dicit Inueni raro vrentem se. fieri. vnde propter raro et forte additum est. quoniam autem vrens est se. et acumine ita q. et labia corrodabantur et exarcebantur. 28

Malis modis que tempora.

Dicit. n. igrere in hntib. colorē albū: modū febris et ipsi inquantū duraret si vebemens est. 29

Opus corp. i. specularōe ager uisus audit. nasus tact. lingua rōe addiscere.

Hic s. monem qdā p. dicto cōstruūt: et credas ipsū b. dicit: qm dixi q. o. s. igrere modū: et oia s. m. p. rē vniuersalit. o. s. n. vniuersalit an toto corpe patiētes medicū diligēt intēdere: et oia q. sūt in corpe eius in grere. qdā at cū sequētib. s. s. uūt bñ s. monē et dicunt: q. op. et studiū sūt medico totū corpus exercere ad p. cōgnitiōem egritudinis visū vt videas siue rubicūda sunt q. expurgāt siue alba siue nigra. et auditum vt interroget et cās egritudis vt audias. s. s. aut et nasū vt fastidiose odorabiles siue fetide sūt egritudines: et d. signāt multam putrefactōnē aut vrine valde fetide. gustū aut penes patientē dixit: vt patiēs gustet suos sudores: et ad ipm medicū. si. n. fuerit medic. iuste viuēs: et timeat ne multoties a negligentia mētiat patiāt in q̄litate sudor. ē autē et piculosa egritudo. o. s. tūc et medicus gustare sudores: tactū at vt videas siue dure aut grosse aut hūide s. ege stiones: et h. qdā a s. s. b. qm at multoties fallit sensus. pp. bec dixit q. oportet bec reducere ad omnia ad rationem communem iudicem omnium sensuum. 30

Item palpebris superioribus derelictis tumores aliis circungraciliatis redite

rationes in somno.

Dicit. n. inquire palpebras superiores. et si sūt beiffa te ingre vt indigō nō facta sūt neq. inflatiuos et bos comedit. si. n. b. fuerit uō ē malum exaltat vt tostates. si vō nihil boz ancesserit: tūc significat q. c. cultate sunt relige materie et rediterationis sperat. et pp. qd superioris palpebre mētiōes fecit: qm bec mouent. vbi autem multus mot. ibi et passionēs sunt: alia aut mētia macilentia sūt aut ab eo qd est absq. cibo aut a tpe egritudinis: quare assumptius ē hic sermo. 31

In extremo vō subrubea dura et minus his molesta.

Dicit. n. ingre et extrēa palpebrar. si. n. sūt subrubea: designat sanguineū humorem supabūdantē. si vero et dura fuerint significant materiam grossam. et hoc dicit et cū b. valde significat rediterationem. sunt enī 2 mētia siue idea siue forma: vt et mala s. m. se exponens.

Extantia et inhibita nel habita.

Saluenus idē dicit ex duobus significari pmanēt materiam multo tpe. nos vō dicimus q. extantia dicit facta Inhibita uero ut farfali et polimedi.

Que multo tpe manēt. mētiōem ergo fac farfali et polimedi. quorū viroz q. b. i. superuenerūt passiōes

Riectionis tūores u. liuores siue i ophthalmis siue i ulcerib. s. ē q. ex mātib. et empimātib. delata quia signa

Dicit. n. multoties in testis aut i vtre sūt v. l. et i v. l. p. b. l. g. m. o. et absq. v. l. c. s. p. u. p. b. l. g. m. o. et hic putrefiet sic d. s. i. r. r. o. n. a. l. i. a. r. i. g. o. r. et v. l. o. r. et se. d. c. s. n. q. c. g. n. a. t. i. o. e. s. s. a. n. i. e. i. d. o. l. o. r. e. s. et se. s. i. u. i. post g. n. a. t. i. o. e. s. v. o. s. a. n. i. e. i. r. u. p. t. i. o. s. i. t. et p. t. u. r. b. a. t. i. o. v. t. r. i. q. v. o. i. n. n. a. s. t. e. n. i. s. r. u. p. t. i. i. i. c. u. t. e. m. a. i. s. e. s. t. a. b. n. t. expurgationē. 33

Sio torfioes circa umbilicū et dolores ē q. a porris et alleis et hic possit

Essione dicit q. quies messio sit i estate. sic. n. q. m. cholera ru. supabūdant ex acumie: mordicatio sit et torfioes ē vmbilicū ē q. q. s. a. t. i. a. cholera rub. s. fit s. a. dicta: sic qdē comedēs porri passus ē b. aut alia et o. s. te interrogat nō solū q. comedit in illa die s. q. cōdit an duos aut tres dies. dictū ē. n. vobis in megategni q. porz qdē illico i p. o. n. d. i. t. die suā cachochimiā. allea vō i p. n. c. i. p. i. o. et iuuat fortassis ad subtiliādū mās et educēdū v. t. o. s. i. t. a. t. e. s. p. o. s. t. e. r. i. v. o. o. n. d. u. n. t. c. a. c. h. o. c. h. i. m. i. a. : et p. duos dies q. s. facit torfioes et dolores: pp. h. dixit porri. 34

Risipila ē q. a ceruice et eoz que circa ipsas in facie determinata est nigra

Sitis. n. quidē herisipila q. sit a cholera rub. et sanguine mixto. bec igitur dicit. si venerit a collo ad faciem d. terminatur. Saluenus vero dicit: q. non d. bebatur d. terminatur s. s. finit. lu. d. terminatur in bono no dicitur. finit autem in malo: siquidem venit materia ad superficies colli male dicebas q. non d. terminat quo niam ab ignobili membro ad nobile v. t. i. s. facie. d. bebatur enim dicere moritur. quid ergo dicemus: et dicimus q. d. terminatur dixit quasi alterationem tradit collo vnde discessit. aut non habz determinatur. sed determinabatur scilicet bistozia. cum est hoc. dixit enim q. vidit bip po. et ex et raro q. a collo ad faciem veniens determinabatur materia in bono secundum rarum vt dixit.

¶ Mirabilis ē et h̄ fmo: vt āt manifest⁹ s̄t uobis. volo
h̄ icipe q̄ oīs egritudo p̄io quādā iēqualem h̄z et diffi-
cultatez mā icipiēti gnāri: postē: h̄o gnāc egritudo et
māifestat: et i alio tpe augeat et i alio pausat. oīc. n. i. gre-
dieris h̄ tempus egritudinū: bene autē dixi. Pausat

sunt in vita aut in morte

4 0

In quibus continens paucius.

Dicitur et vobis in libro de ingenio sanitatis: quod paucius dicitur et timens et timendus et trepidus: ubi dicebat de fugientibus aqua: quod vidi paucius te faciens ex peditio: his sic se habentur differentes expones se habentur sermonis. quod dicitur incotinentes quod non continet se a desiderio: sic. n. continet dicitur quod continet se a delectationibus. quod dicitur quod si vides incotinentem eggeret inordinatam terre ipsam et trepidum ipsam facit peditio ei futura contingit sibi mala: et mala dicta. aut si dicas: aut si est incotinentes terribile facit casus et ostendit medicum parum comedere desiderio patientes. dictum est enim parum deterior cibum et potus et cetera. 4 1.

Contrarie in morbo diete.

Per huiusmodi sermonem construuntur: quod tria contraria curant. ovis enim contraria morbo facere: aut si se sic in tertiana in frigidantia aut secundum accidens sicut in tetano aque frigide infusio. 4 2.

Quod bene fertur quod uix fertur

Item. n. ingre vix a bona sufferentia ad mala pmutat patiens difficile est huiusmodi a mala sufferentia ad bonam: bonum. inquirere iterum quod circa malam sufferentiam disponit: vix facile suffert mala sufferentias: aut pusillanimitas est: et valde tristatur in hac. 4 3.

Beta quantum cognoscere non in conspiciere congruenam multum.

Hic differens est scriptura et differetes expones: aut n. cognoscere huiusmodi aut conspiciere in mente et conspiciere. aut conspiciere. siquidem huiusmodi conspiciere exponimus sic: quod ovis dietica pte nre artu scit. B. n. vtile est et valde nobis proficuum. Secunda expostio ovis studiose videtur quod dicitur et diete et medicina. ovis. n. i. his ingere spem medicinam et quod dicitur et tepus et modum vixus: et quod ovis optatate scire sic maxie nobis proficiet. declaravit aut et alibi dicitur. Magnam quum conueniens incoueniens in fortitudine spem quod dicitur medicinam simpliciter: et idiota medicus scit quod calidis frida ovis offerre. optatate huiusmodi vix nisi arista scit. multe. n. sunt consuetudines: quasi multe sunt cause efficietes differetes morbos. huiusmodi secunda expostio si huiusmodi cognoscere: sed non in cognoscere dicimus quod dicitur bip. quoniam ovis medicum venientem ad eger si alicubi audierit consilium alicuius in domo dicitur: aut de alio consiliante illi qui sunt in domo. multa. n. mala hominibus accidunt non extra dicas aliquid: de quibus non fiat causa homicidii et multorum malorum: et hec prima expostio. Secunda huiusmodi est. Quidam multoties et siue p dicitur madatur: aut p debitu: aut p alia neccitates pditione sibi machinata indicat egrotantem et venit ad ipsum medicum: et inuenit quod nihil mali huiusmodi et sollicitus sunt et si exiit medicus ab ipso et interrogabit ab alio quod inuenit ipsum dispositum non dicat quod nihil mali huiusmodi: sed contrario quod male se habet et peditat mori et magnitudine egritudinis diminuatur ea quod sunt pditionis. multoties. n. huiusmodi passione amoris et si ovis diceret et publicare passionem. sic. n. berastitrat accedens et cognoscens amorem seleuci amatorem nouerca sua vxore atiochi. 4 4.

Bonis vero medicis similitudines errores et deriuaciones sed contra occasio

Duos medicos dicit videtes subalterte arte medicie. quod dicitur dicitur quoniam ovis bonos viros diligenter curant de egritudinibus: multoties ei fallacia fit per similitudinem aut caput aut symptomatum. ubi gra: superuenit biscuria duobus viris: sed vna quod dicitur opilationem in lapide: alia vero in trobis: et idiota quod dicitur medicus easdem affectu curat

duobus: et ubi ledit ubi iuuat: et ecce per similitudinem caput i vtroque epibastio et fallacia est et error. bono vero et hipocratice medico non fit error. fit autem et per similitudinem egritudinis: est. n. quibus duobus cholica dispositio: sed vna quod dicitur i vtroque sitate: alia vero i cholera ru. et i vtroque sitate: vtroque oleo rute aut cetaurea i alia vero huiusmodi vtroque sedo: quod dicitur autem eiusdem curis vult decepti a similitudine egritudinis: et cholica est dispositio et in alio: similis autem et in similitudine symptomatum.

Scio quod difficile est ronari speculantes vias aut figura aut finem aut subaridum cholericus huiusmodi uomens vel uix uomens color dieta ex his certe simul hec ad alia confiteri et in magis et minus difficile.

Item alia vix conditione irabit bip. et dicitur quod ovis vias i uestigare et ronari. vias aut dicitur metodos. sortassia aut vias dicitur interrogatio. vix metodus dicitur est cum interrogatio inuenio. differetes autem est huiusmodi scriptura. quod dicitur. n. librorum huiusmodi quod difficile: quod dicitur autem per quod difficile. et per quod doctrinatum magis. quod vero commemoratum sic dicitur et gal. bip. n. sic multoties vidicistis ad commemoratioes sui scribebat. huiusmodi aut exponens rursum expoit sic: quoniam ovis ronari vias. s. ovis caput egritudinis et symptomatum: et huiusmodi spem. nos aut dicitur quod magis. fino est ovis figura caput. dicitur est. n. quod ovis vias ingre i figura capitis et i sumo et i aliis. ga. aut quod iste sermo continetur est superperiore: et exemplum superiore sermone huiusmodi tradit. quod autem est exemplum: ubi gra figura et. et credas bip. huiusmodi tibi dicitur: ingre figuram vix extra natus est: aut si natus. dicitur est vobis et in. pemptio pntis negotii: quod figura caput quoniam natus est quoniam extra naturam ubi dicebamur quod figure hec quod tenentes ceruice forice et alia: si vero debiles et auribus fluentes ingre ite et sumo sine p debilitatem mae huiusmodi est: aut per multa huiusmodi: quoniam et p multa huiusmodi huiusmodi manifestum est ex eo quod cognoscimus quod similitate quod multa asrodisia iste vix. ingre aut dicitur si subaridum. quod dicitur autem librorum: subaridum huiusmodi. siquidem huiusmodi subaridum dicitur. n. ingre et coploes si sic sic coploes aut huiusmodi si huiusmodi huiusmodi quod dicitur quod arida facie deligit. quod dicitur aut subtilitate manu et pedum: sicut aut gal. dicitur subaridum et huiusmodi extra se huiusmodi armos et subiles. ingre aut si cholericum siue subaridum in co cholera ru. et dicitur sibi superuenit tertianae egritudines siue pblegmatice: aut melacolic. et huiusmodi ite ingre si iueneris quod cholericus est: et quod cholera ei subaridum dat. ingre quod cholera vix ru. aut venefosa: aut herugini et similia: aut viridis ad modum prassii. adhuc autem inuestiga si dicitur huiusmodi uomens aut vix uomens et si huiusmodi uomens est offer facientia vomens. si vero vix uomens tunc purgatio p inferiora purgatio. ingre aut si est niger aut albus aut rufus colore. huiusmodi. n. colores declarata se sibi huiusmodi. inuestiga autem et dicitur ipius vix et ordinata et moderata secundum dietam: aut inordinata dietam. et in spice quod mirabilis bip. dixit huiusmodi sermonem: frustra dietam. huiusmodi oia ingre et cura his illis epilogu magis et minus vix ubi gra si magis uomens aut minus magis aut est uomens qui et absque aliquo est uomens. minus autem quod cum portio aut alio alio tradito. huiusmodi sermo huiusmodi. Quia difficile est ronari speculantes vias. huiusmodi addidit bip. speculantes et difficile le per magnitudine dictionis auget nras arte. et quod dixit superius quod bonis viris similitudines errores et deriuaciones faciunt hoc. et huiusmodi dicitur quod ovis et arastam valde studiose se ronari vias nostre artis. 4 5.

Quod fistulosum superiacrauit impedire tulles manere.

Historicus est h' sermo. s3 dicam' qd est fistula e t vñ noiaē fistula et vñ sit. fistula igit ē vuln' non cōcurrēs nō cōsolidatū nō icarnatū et cōcauuz. noiaa at ē fistula a metāphora fistularū. s. inst' op' musī corū. sit aut fistula a discursiōe q̄iens inā fert ad patiēs mēbz: s3 mā quātitate cōtristana q̄litate mordēs aut q̄ ntate et qualitate cōtristās: vnde multotiēs cōsolidatur vulnus: et post pblegmonē et cōsolidatōz rcuma olarū et iterū mouet ipm qdē by. dixit lupiactauit s3 qd fuma almus. i. discursio hūoris supuenit hoc multotiēns mo tus opatur. sic igitur tussis motu renouat fistulā: et ma rime si ē pectus fistula. hoc vidit by. aut h' dicas q' tussis impediuī manere curaz: aut dicas q' antecessit tussis: deinde posterius fistula superuenit. et hec fistula impe diebat tussim superuenire. hoc autem approbavit noster sopbista. 46

Non iam simitas epatis duplicata est cum tussi et continuo dolor pausauit.

Historicus est h' sermo sicut dicit ga. nō enī ex hoc potes accipe p̄cognitionē. si. n. duplicata est simitas epatis scertū ē nisi volueris dicere q' lu ciās iste multotiēs: aut alto loco cadens ad ptem corpis dextri. o3 at nos scire q' epar vñaz simaz hñs et solā: ali ud h' ovas aliud h' o tres. hñstozat. n. epar q̄tuor hñs et nescim' que sima duplicata ē. et dicit ga. qm d' dexta pie vidit: debemus. n. itelligere simitatē in dexta parte epatis. dicit itaq3 by. q' duplicata ē ei simitas et accipi ens ipm cōmouit: et cessauit ei passio: et l'pice q' ex h' ser mone habes p̄cognitionum canonem ex iuuantibus et ledentibus nisi in commotione cessauerit dolor incertus dñs simitas epatis. 47

Atirus in thaso apud nos uocat' grip palopix circa annos. v. et. xx. ex quib' effundit multotiēns processit uero ei in die plerūq3 acius est aut circa annos. xxx. pti ficus et mortuus est.

Historicus est hic fmo mēzionēz aut facit et de thaso nō sicut epidimiacū morbu3 tradens s3 pp p̄prias cōmemoratiōes: vnde et d' abditis menti onē facit. p̄cedens in aliis fmonibus p̄pter eandēz cām qd ē quod vult h' tradere. et dicimus fuit qdam in thaso satyr' noie et p̄nomine gripapolix. gripapolix aut dice bat: aut gripū bēbat nasum. i. curuū: aut q3 subriles ba bebat armos et angusta ea q̄ sūt circa thozacem sicut vul pel: vnde et apt' fuit ad p̄fiz: et q3 angusta erāt ei ea que sūt circa pect' et ferebat ei būditas. p̄pter cōcomitātiām patiebāt et gnātūa: et p̄pter gomozrea eidē supueniebat die ac nocte deide supueiebat postea p̄fisc' fuis ē et mor tu' ē Trisedemon at et maxim' sopbista p̄fiscū dicit h' cō sūptionē corpis: qm at gomozrea supueit p̄pter debilita tē multotiēs l'pmatūcorū vasoz: aut pp multitudinē scis exide cōtingit nō nutrimentū et cōsūprio: et hoc hñstozat dices: in altero qdā supuenit et mirabile dicebat: q' extra spē saluat' ē alter et maxie iuueis etatis h' coopari: meli' aut ē p̄maz expōem tenere: q' vlc' factū ē pulmonis. nisi enim a. xx. annis usq3 ad vñum poterat sufficere cōsū ptiōne facta. 48

Abditis palestre conseruator clyste uenus factus pugnans plus uersus for tiorem et turneus super caput bibens bibit

aquā multā frigidā et ei uigilia facta est et angustia et infrigidatio extremitatuz.

Historicus est h' fmo. mēzionē aut fecit cuiusdā q palestre cōseruator erat ut fūas locū i q̄ luctabāt luctatores ut nō sint iordinati circa dierā. Ciste ue' at qdā hō fuit: et iā cōtingit istū simul luctari cū fortio ri. fortior at assumēs ipm p̄strauit sup caput et vulnera tus ē i capite et i spia: deide i nocte bibit. et bibit multam aq̄: et i vulnere aliō supaddidit: vulneratū ē ei cerebruz et nucha ex cōgelatōe aq̄: exide uigilia ei supueit et quīs sufferētia et ifridatio extremitatū: et hā die iduxi ei sup' positoria. nō. n. patiebāt clystere: et mediocriter egeffit et unūxit. postea illa nocte siue by. iubeite siue p se motus balneauit se: et nihilomin' grauē sufferētiā et uigiliāz su stinuit: deide noster i' febricitās et sudās syncopico ludo re et mellicratū fecit sudorē: nisi uolueris dicere q' calidi tate rare facti sunt pozi: et ne moueāt nobis chrysi3 q' tē cta sunt q' mortuus ē. by. n. p̄cepit oēm curam adhiberi ad sanitatem et nō negligere. si h' o p̄pter superiorē mor tum superuenit mors nōli perturbari.

Posteriori uero adueniēs: intulit ei super positorium: et mediocriter egeffit: et minxit prius aut non minxit: in nocte uigilaui non minus uigilia ei facta: in mala sufferētia. exi stenti autem tertia die infrigidatio exterimi natum: postea febriciens et sudans et mellicra tum bibens mortuus est.

Quidā at libroz aduenit hñs: qdā h' o adueniens si at hñt aduenit in tertia p̄sona: dicit q' iste palestre cōseruator postq̄ cecidit māsit in exercitio: et hō potauit aquā: et po steriori die venit domū. si h' o hñs adueniens in p̄ma p̄so na: credas dicere hyp. q' postq̄ cecidit: sexta die adueni et uidi ipsum. 49

Melancholici et epileptici soliti sunt fieri: plerūq3 et epileptici melancholici

Etendū ē q' epilepsia ē spasmosa dispō toti' cor' p̄is cū lēstione p̄ncipaliū actionū. supuenit autēz epilepsia a pblegmate replēte v̄triculos cerebri quod pblegma si uenerit ad cōplexionē. s. et eēntiam ce rebri: suber opat. si h' o ē melancholicus hūoz. qm et hic grossus ē: et si uenerit ad v̄triculos cerebri: et h' epilepsi am efficit: si h' o uenerit extra subām cerebri: tunc efficit melancholiā. melācholia ē infania sine fe. in melancholi co hūore facta. et absq3 febre dixi p̄pter alienationē: in melancholico humore dixi p̄pter maniā q' a co. rub. sit. Quoniā at uidicimus q' a melācholico humore et epi leptici sunt et melācholici. sunt aut et a pblegmate epi leptici. bene igitur by. dixit: melancholici epileptici: et epi leptici melancholici plerūq3 fūt.

Hoz aut alterū magis sit super que repse rit morbus: siquidem in corpus epileptici si uero in noticiam melancholici.

Morbu aut dicit hic grossā materiā: q' eadem mātia siqdē in corp' repserit. s. in cōcauitatē cerebri: efficit epi leptiā. si h' o in noticiā. s. in cōplexionē et i eēntiā cerebri: efficit melācholiā: s3 qm dico q' uenit mā i cōplexiōez ce rebri et efficit melācholiā: sic medic' dico: qmā pbi n' dicit cōplexionē effectiuaz eē hūituz aie sicut nos: sed cōtra rio instm esse et mīstrā dicit cōplexiōez rōali aie. 50

In abditis factu fusa byppothoy muli
er superfecunda existens anteriori ipe
uiro autem eius fugiente: pudica manes oi
no muliebria defecerunt tempore multo p
hoc autem facta ē arteris ei ⁊ comorōes. his
aut accidētibz corpus aut uirile est factū
⁊ pilosum per totum ⁊ emisit barbā.

Este sermo historicus est: qd at vult dicere: ⁊ di
cunt qd fuit qdā mulier quodam multa patiens
trepente at pp aliqz cām fugit vir ei? pmanit ita
qz illa casta: supabundauerunt ei menstrua: pp qd consu
mebat bacter saguis i pueros: nūc in nō pendo pman
sit ille sanguis. et exide pmanens retiebat et spma: neqz
enim ueniebat ad comixtiones oio s3 supabundabat i ea
exinde nō dubites qd quō difficilia nō poterāt fieri. ⁊ o
dīm qd vtus foris erat: ⁊ itaqz sicut foris nō patiebāt
vnde calidior fca qz cōdensata ē ⁊ pilos emisit. oio autē
hēbat ⁊ habilitatē faciēdi: itaqz in principio: aut spmate
acutiori scō aut sanguine deducta ē mā ad articulos: et
facta ē arteris. sed qdam questionantur quare non scā ē
matricis suffocatio. ⁊ dicimus qd solum sanguis acutus
factus ē: ⁊ propter hoc aut dicas qd consuetudinem ha
buit mulier mēstruorū habente ipsa in pgnatione: ⁊ pro
pter hoc non fiebat sintoma nisi quoddā rarum verū di
co tibi ⁊ solutionem qd quēadmodū sunt viri effemina
ti: sic ⁊ mulieres sicut viriles. fortassis aut qd virilis fuit
ergo dicit by. qd multa fecimus ⁊ nihil iuuimus: sed tem
pore disperiit.

Et uox ei exasperata est.

Quia dictum est superius qd ea que sunt pectoris mul
tam colligantiam habent ad generatiua sanguine perma
nente: ⁊ hoc acuto facto aperius fecit pectus: ⁊ ppter h
facta est ⁊ vox aspera.

Contingit et noami gorippi mulieri in
thaso eadem. uisum est aut omnibus
medicis quos ego noui spem unaz esse esse
minati: deinde in fm naturam uenire sed et
sic non potuit fieri omnia nobis facientibz
sed fuit non tarde facta epileptica.

Similia dic i supuenerunt in thaso alii mulieri oia
q prime que uidebantur oibus medicis. qd autē
facer ⁊ mēstrua ipi reuocare: ⁊ quoniā in his ma
xime mulier designatur: ⁊ tūc mulier non dicitur quan
do mēstrua ipi retinētur. h3 g3a dixit qd spes fuit saluari
aut effeminari. s. qd menstrua ipsius puocarentur: aut h
dic qd pordinauit effeminari vir agi: quoniā enī dixit su
p3: vir facta ē: h3 cā dixit effeminari: quomodo autē po
tuit effeminari: si asperam vocem emisit pꝛouocata sunt
⁊ in hac dicit: multa fecimus ⁊ nihil profecimus uel boz
tatur. fortificat autem auditorem dicens: qd non omnio
mulieres curantur: neqz concupiscere sed permanere qd
superior motus cooperetur. bene autem dixit by. qd nō
solus fuit sed alii fuerunt medici: ⁊ multa fecimus ⁊ ni
hil profecimus.

Explacunt commenta epidimie bypp. a voce iohannis
alexandrini magni medici ⁊ sophiste.

Incipit liber Hippocratis de na
tura puerorū vel de natura fetū aut
de natura embryonis: idē. n. sunt.

Spma ab vtriusqz pmales
i mīrice mulieris: pma qdēz
mīscet simul tāqz mulier nō
gescēte: ⁊ colligit ⁊ igrossat
calefēs: deide qn replet spm
h3: sic exis i calido pꝛia mī
ce spirāte: deide qn repletur
spū uā sibiūpi extra fac: ⁊ h3
mediū spmatis spūs exit: cū

at vi3 sit ex ra spū calido exiit iterū aliū fridus spirat
a matrice: ⁊ hoc facit p totū sps. calefit qdem sicut in cas
lido exis: frigidū at h3 a mīrice spirāte. oia aut quēdūqz
calefiūt spūs i mīrice: spūs at frangit ⁊ facit sibiūpi viā ⁊ ten
dit extra. spm aut qd calefit attrahit ad se ipm spūs fm
p fractionē a quo nutrit. h3 at sit ⁊ in lignis et in frondibz
⁊ cibis ⁊ potibz qdūqz yebemēter calefiūt. intellectum aut
pben ligna cū adurūtur: oia. n. ligna faciēt h3: maxie aut
subuindia emittūt fm sectionē spūs: spūs aut quādo ex
tra tendit reuoluet circa sectionē: ⁊ h3 fieri uidem3. manīs
festa igit rōcinatio ē spūs qd in ligno exis calidum attra
hit alterū fridū a quo nutrit ⁊ a se dimittit. si qdem mīs
nō attraheret nō vtiqz reuolueret spūs extra tendēs: oē
enī calidū fric o nutritur modē. et qn calefit būdum
qd in ligno exis spūs facit tendit extra et ita exiens ex
tra calidū qd ē in ligno ecōtra attrahit aliū frīs a quo nu
trit. faciūt at bec et frōdes uirides qn urūtur: spūs. n. bñ
deinde rūpit spūs: et facit viā: et tendit extra reuoluens
se. tendēs at somi pbet: fm qd ispiratōes pbs. et legumia
et frumētū et fructus calefacta spm hñt: et extra uenit ru
ptionē faciēdo: et si būdiora fuerint: pl3 spūs hñt et emit
tūt: et ruptionē maiorē faciūt. et qdē oz plōngare sermo
nē: oia. n. qdūqz calefiūt spūs emittūt: et alterū frigidū
fm bec ecōtra attrahit quo nutritur. et h3 i necessitate
iducte sūt a me qd spma calefactū i mīrice spūs h3 et emi
tit: simul at et a mīrice spirāte spūs h3 et spma. qñ. n. ma
trix frigidū at raberet ab acre ad se i3at spma. calidum
at ē tāqz in calido exis: et tūc vtiqz spūs h3 et emittit: et
spma i3latū facit pāniculū. extendit at circa ipm exteriū
continū facit sicut viscosus tanqz i pane affato suble in
spē pāniculi stat supicialiter calefact⁹ et i3lat⁹ pānis de
uā fm qd i3latur sicut pānicul⁹ fit. Spmati aut calefō
et i3lato toto pāniculis exteri⁹ circūfit. iuxta mediū at sp
matis spirāte: trāstus et itus et extra sit p pāniculū: et
hoc pāniculo distat tenui: et spma in se parū ē: hoc aut
aliud spma rotundū ē in pāniculo: at h3o sex veb3 mas
nēs in mīrice et spma extra cadēs ego nidi: et quale mī
bi videbāt i mēte: tūc ab illis reliqua argumēta feci: qñ
ter at vidi spma sex dierū exis ego narrabo: Mulieris
ppꝛia famula erat: pꝛecio ad viros iens quā nō opozes
bat cōape in utero qñter nō eēt ihonorata. audiebat aut
cantatrix qualia mulieres dicunt adinuicem: cum muli
er oz concipere in vtero non egreditur spma. sed iterū
manet: bec audiens intendebat et obseruabat semper: et
postea ut non sensit exire semen: dixit domine sue: et ver
bum peruenit usque ad me. ego autem audiens pꝛecpi
ipsam salire ad terram: et septies vtiqz saluit: et spma de
fluxit ad terrā: et sonus factus est. illa vidēs aspicebat et
admirata ē. Quale autēz hoc erat: ego dicas. ut figo ou

erudi exteriores cortices circūferat: et in interiori panni
culo interi^{us} bñdū appeat. mod^{us} qđ talis fuit sufficere ut
vicer^{et} os. erat at rubeu et rōndū. in pāniculo at uidebat^{ur}
existet^{ur} fila alba et grossa cus grosso sāguie rubeo: et cir
ca pāniculū exteri^{us} uestigia in medio at pāniculū distabat
itale: qđ mibi uidebat^{ur} eē ūbilit^{er}. illū aut spūm interi^{us} et
exteri^{us} facere pñmū: et pannicul^{us} ex illo redēbat tot^{us} cōtinē
spma. tale aut ego vidi sextū exñs spma. Dicā aut et alias
cognitōes et i b^{is} posteri^{us} appetē cūlz volēti scī b^{is}: et ad
argumētū oī meo sermōi qđ ē h^{ic} ut dicat bō b^{is} re. et b^{is}
qđ adhuc dca sūt a me. qđ at spma i pāniculo ē r spūm
bz iteri^{us} r exti^{us}: r auget^{ur} a sāguie mīcīs dīscēdēte ad mīf
ces. mēstrua at nō egrediūt^{ur} qñ mulier concipit a se si oī
puer san^{us} ē. si nō ē qđ sup^{er} significat fm pñmū mēse quā
nū modicū: s3 dīscēdēs sāguis a toto corpe mulieris circu
lariter stat circa pāniculū exteri^{us}: simul at spū attracto in
ren^{em}: sāguis p pāniculū fm pforatū et dīstās coagulāt r
augz qđ oī fieri alāt. qñ at ipus fiet rurūs alit pāniculū
eqūiter pñmū pāniculū subiles circūdēdūt. multi tali mō qđ
et fm pāniculū scīs ē. tēst at sūt r iñi ex ūbilit^{er}: r aduū
cē ligamēta hñt: qñ utiqz h^{ic} fieri dīscēdēte sāguie a mīf
ce et coagulato r caro rñt. fm mediū at carnis ūbilit^{er} dī
stat p que spirāt r augmētū bz. mulier at qñ i utero bz a
mēstrua nō dīscēdētib^{us} ppter hoc nō dolēt: qz sāguis
nō pñrbat^{ur}: r afflūet^{ur} dīscēdēs qz mēse: s3 tendit gete
paulatī sine dolore quīdie ad mīfices r in mīfīb^{us} exñs au
get^{ur}. quotidie at h^{ic} cā tēdit: s3 nō semel fm mēse: qñ
i mīfīb^{us} spma exñs attrahit a corpe sp: quō utiqz r po
tēte bz. sic et spūs. Et pñmū qđ pñus spūs fit: r sāguis
modic^{us} tendit a mīfice. qñ at spūs in pl^{acenta} fit: magis attra
bit sāguinē: r i pl^{acenta} dīscēdit sāguis ad mīfices. Nō hñt
b^{is} aut in ytero qñ mēstrua nō egrediūt^{ur} ppea dolor sit:
pñmū qđ pñrbat^{ur} sāguis i corpe fm quēlibz mēses a ne
cessitate h^{ic}: qz mēsis a mēse differt multū r fm fridita
tē et caliditate et h^{ic} sentit mulieris corpe: bñdū. n. est qđ
viri: r pñrbito sāguie r replēte vēas dīscēdit ab ipō. Et
qñter h^{ic} a pñnāe fuit: qñe sigdē eūat a sāguie mulier cō
cipit i utero: si at repleta fuerit: nō vacuis at mīfīb^{us} r ve
nis factis a sāguie cōcipiūt a se mulieres pueros. post
mēstruorū sigdē purgationē mulieres maxie cōcipiūt
in utero. cā aut qđ dī. qñ at pñrbat^{ur} sāguis r nō ten
dit extra segregat^{ur} s3 ad mīfices: mīfices aut nō remittūt
calefacte aut a sāguie diuturno mīfices parant alē i cor
pori caliditate. est aut qñs et tantū de sāguie in uenas
corpīs: vt et uene replete dolēt et tumore pñbent. est at
qñs et periculū ex hoc purgari. est at qñs et ad uescas p
confībūt et cōprimūt r claudūt yescā et strāguriā pñer
ē aut quando replete sāguie existētes mīfices decli
nāt aut ad ischiā: aut ad lūbos: r dolorem pñbent. Est
at quando et diuturnus fuerit sāguis qñqz mēsis: aut
sex in mīfīb^{us} putrefactis putredo fit: in qbusdā autē
fm testiculū egreditur. est aut qbus iuxta femur sic apā
fuit: exīde sanies scā egressa est: et alia multa h^{ic} mulieris
bus fuit cū nō purgant^{ur} mēstrua: sed nō oī dicere h^{ic} b^{is}:
ductū. n. est in muliebrib^{us} egritudinibus: sed unō dimisi
sermonē cōplebo. qñ aut fit caro. tñc panniculū aucto eo
qđ ē in mīfīb^{us} augēt^{ur} r ipi r cauāt^{ur} maxie exte
res: r sāguis qui ē mīfice dīscēdēs. quodcūqz caro fu
erit spirans attraxerit: et augmētū fit. r si utile nō fuerit
in cōcauitates panniculorū segregat^{ur}. r qñ cauāt^{ur} et san
guinē recipiūt: tunc aut noīat regio. bec aut a me in hac
pie dicta sūt. Caro aut aucta a spū articulāt et uenit i ip
ia singulū simile ut simile r dēnsū ad dēnsū r rarū ad ra

rū: r bñdū ad bñdū: et vnūqz qz uenit in pñuā rēgionē:
fm cognatū a qđ et factū ē qđqz a dñsis sūt r fñt:
et quecūqz ab bñdis bñda sunt et alia fm eandē rōes
fñt: et augmētatio r ossa idurescūt a caliditate coagula
ta et ias rāficāt^{ur} ut arbor meli^{us} uteriora corporis et exte
riora: r caput fit dīstans a spātulis: r brachia et cubiti a
laterib^{us}. r crura dīstāt ab iuicē: et nervi iuoluūt^{ur} circa
naturas articulorū: r ipi bz os. et natus et aures eleuan
tur in carne r pforāt^{ur}. oculi replēt^{ur} bñdo puro: r testi
cul^{us} manifest^{us} fit qualis ē. et uiscera articulāt^{ur}: et iam a
supiorib^{us} spiratōes facit ore et naso: et yēter īstatur: et in
stina īstata s3 supiora accipiūt spūs qđ p ymbilicū r ob
tura: et ad īstīnū via fit a uētre. et ab īstīnis extra.

Singula aut horū articulāt^{ur} a spū singula īstata gdes
cū dīstant oīa fm cognitionē: etenī si uolueris fistulaz li
gare ad uescā et p fistulā īmittere i uescā terrē et bare
nā et plūbi frusta subilia. et adqz īfundens fistulā īstāt:
pñmū qđ illa īmīscēt^{ur} adq: deinde tpe īstata: uenit plum
bū ad plūbū et barena ad barenā et terra ad terrā. et sigf
īpā dīscēdēte dimittet et circūfranget: yescam īueniet: et
uidebit iporū simile sicut ad simile uenies. itaqz aut et
spma et caro articulāt^{ur} et uenit vnūqz qz simile ad simi
le. Bec aut adhuc dicta sūt a me et factus ē utiqz puer: r
ad hoc accedit scia qđem in. xl. diebus ad longissimū. si
cut enī accit in pl^{acenta} in hoc tpe aut paulo pl^{acenta} paulo min^{us}
h^{ic} articulari. etenī purgatio fit in mulierib^{us} p^{rimo} prius ut in
pl^{acenta}. accidit aut in puella qđ. i. in muliere pariente puellaz
in dieb^{us}. xliii. ita qđ diuturnissima et finalis: piculus vñ
qz erit: et si in. 35. diebus purgaret^{ur}. i. masculino aut mūdī
ficatio fit in diebus. xxx. ita diuturnissima et finalis. peri
culū vñqz cēt et si in. xx. dieb^{us} purgaret^{ur}. postremo autē
tpe nimia egredit^{ur} purgatio. in iuuenib^{us} aut paucis die
bus purgāt^{ur}: in uetustiorib^{us} aut pluribus. maxie at do
lēt mulieres in ptu et in purgōe prius pñmo pñentes: et in
moza pñentes magis dolent: purgōes aut mulierib^{us} ex
ptu h^{ic} cā sunt: qz in pñi ipis vñqz ad qđragessimū diē
et duos in puella. in puero aut usqz ad. xxx. diē minim^{us}
sāguis dīscēdit in augmētū puero. h^{ic} at in bis pl^{acenta} quo
usqz pñatur oī utiqz purgationes retribuī in purgatione
prius et exire foras scd3 purgātōs dierū. pñcipiū aut fit
h^{ic} mulierib^{us} in dolore: pñrbat^{ur} sāguis mulieris et ca
lescit totus a motu pueri forti exñte: pñrbat^{ur} aut pñmo qđ
uenit extra. post puerū aut putredo grossa sāguinea: et
meatus egressus fact^{us} ē chim^{us} sicut ad īmensa: deīnd p^{rimo}
illud s3 plurios dies egredit^{ur} purgō usqz ad dictum tpe
s3 similitudines boze mēsis cotile. idēz pugilli: aut tota
aut media: pñmo at paulo pl^{acenta} aut paulo min^{us} fm rōes bu
iūsmōi quousqz fñiat. Egredit^{ur} at sāguis ut ab occisa
uictia si sana fuerit mulier et bz sana esse: et cito coagula
t^{ur} si at mulier nō fuerit sana n3 bz sana esse: egredit^{ur} purga
tio minor: et scd3 spēs pñuioz: et nō coagulabilis: ita at
hoc bz: si qđ mulier in utero hñs egritudinem hñt r exñ
tez cognatā purgōni prius destruit^{ur} nisi purget^{ur} i ante
riorib^{us} oleb^{us} i utero hñs mox sana exñs mox intus: si mā
serit at ipi purgatio siue a medicis siue et spontēa sbito
scd3 rōes dierū egredit^{ur}. qbus nō egredit^{ur} īsemel uel
simul. Sī autēz nō purgata fuerit mulier purgātōe p^{rimo}
egritudo ipsi magis erit et piculabiz mori. n3 si curā ha
buerit in breui et ipsa deozū agat purgātōe: h^{ic} at reduxi
h^{ic} ppea qñter enūciem qđ puerozū sit segregatio mem
brozū longissima: in puella qđ in 42 dieb^{us}: i puero hō
i. 30 dieb^{us} diuturna. Deo at s3 nē noīat cāz explanatōis
pico. n. tribui qđ i mīfīb^{us} exñs spmāti mīm^{us} sāguis ue

nit a muliere ad matrices habente semineum sperma in
 pluit. dieb⁹. i. hie aut dieb⁹ articulan⁹ mebra infantu⁹ ab
 hoc at tpe ipsi i plus venit sanguis i puero scd⁹ ipm nu
 merz r oēs. r. r. r. sic aut bz aliud argumētū h⁹ q⁹ h⁹
 h⁹ sūt p⁹mis aut 30 dieb⁹ q⁹ spma i m⁹ricē cadit: minim⁹
 sanguis venit ad m⁹fices a muliere: deide i plus si. n. co
 adunat⁹ r mult⁹ venerit: nō vtiq⁹ spma possz spūz bēre
 sz suffocaret vtiq⁹ a sanguie veniēte multo. Retribuit
 aut i purgatōe ecōtrario: egredit⁹ at purgatio p⁹ i p⁹mis
 dieb⁹ pluria: deid⁹ i min⁹ donec finiat. multe vtiq⁹ muli
 eres corruerūt pue⁹ paulo añ. 30. diē. r iarticulat⁹ ap
 paruit qūq⁹ 30 posteri⁹ aut simul 30 dieb⁹ articulata ap
 parebāt exmā: r i puella fm rōez 42 die⁹ q⁹ corrupe⁹
 v⁹ articulatō mebroz: siue p⁹ corrupe⁹ puer siue poste
 ri⁹: sic v⁹ r rōe et neccitate articulatio exmā: i puella gdez
 i 42 dieb⁹: i puero i 30. testat. n. abozsus ifatiū et imun
 diffatōes p⁹. Lā at ē: q⁹ seia coagulat⁹ posteri⁹ et articu
 lat⁹: q⁹ spma i firmi⁹ et hūidi⁹ mulieris q⁹ viri: et nece est
 scd⁹ hāc rōez posteri⁹ semiaz coagulari q⁹ masculum: et
 mūdificatō diuturnior h⁹ i cā: cus i seia magis d⁹ subā sit
 q⁹ i masculo. Redibo at itez retro v⁹ d⁹cessi. q⁹ at artu
 culat⁹ ifas fm sormas mebrozū ipō aucto ossa r mebra
 duriora sūt r cauāt⁹: r h⁹ a spū sūt. cōcaua at exmā at
 trabūt ad se a carnib⁹ sūguis pignissimuz: r tpe pcedēte
 rāificāt itez extrēa ossiū sic arboris extrēa postreō rāi
 ficāt: ita r pueri. d⁹stāt aduicē digiti manuū r pedū: in
 extrēis at ūguis oriūt⁹. finit at uene hois oēs i digitos
 manuū r pedū: r grossissime q⁹ sūt vene q⁹ sūt i corpe r
 q⁹ i capite: d⁹nd at i crurib⁹ r brachiis r cubitis. i pedibus
 at r māt⁹ sūtilissime r dēssissime r plurie uene sūt: r ner
 ui sūtilissimi r dēssimi r plurimi. digitis at māuū r pe
 dū bi maxie sūt. ex digitis at sic ex hūtib⁹ d⁹nsa ossa pua
 r uēas r nervos: ita r ūguis oriūt⁹ ex ipis sūtilis r d⁹
 se r accipiūt extrēa uēaz q⁹ n⁹ apli⁹ augeāt ipē n⁹ emieat
 aliq⁹ alta: q⁹ n⁹ ē mirād q⁹ ūgues i extrēo corpiū d⁹nsi
 mi sūt. similit at r ūguib⁹ et capilli i capite radicāt. h⁹ at
 sic q⁹ sūt d⁹ nā capilloz: oriunt. n. maximi r plurimi vbi
 corpiū curis rarissima ē: r h⁹ ubi capilli modatā hūidita
 tē i nutrimentū hūit: et ubi curis posteri⁹ rara sit: et ibi pili
 posteri⁹ oriūt⁹ i mēto et pectē r scubi. simul. n. spmate fa
 cto caro rara sit: et cutis et uene apūit magis q⁹ i p⁹of tpe
 puero exmā. sūtili⁹. n. uēis exmāb⁹ nō d⁹cedit p⁹ ipas spma
 et d⁹ mēstruis puelle ead⁹ cadit rō. simul at via sit et men
 strualib⁹ et spmati q⁹ g⁹ib⁹: et capillat⁹ pectē pueri et pucl⁹
 le rarefca cute. et simul crinis uel curis hūiditate tpatas
 i nutrimentū h⁹ et i mīorē. ita at et barba uiri h⁹: rara. n.
 fit cutis rēdēte i ipas hūiditate a capite: simul q⁹. n. et in
 coitu. p⁹ at et i medio tpe crinis mēsuratā h⁹ hūiditate
 i nutrimentū: tūc maxie q⁹ ipa sit hūido d⁹cedēt a capi
 te: et i coitu d⁹cedēdo a pector⁹ ad barbā. significatio at
 q⁹ i rarissimis cutis oriūt⁹ pili: siq⁹ uoluerit adure⁹ cutiz
 et crustā solū face⁹ et sanar⁹ d⁹nsa scā cutis i cicatrice pilos
 n⁹ pducz. Quicūq⁹ at eunuchi pueri exstēs sūt. pp⁹ h⁹ n⁹
 pilos hūit i pector⁹ n⁹ i mēto: lenes sūt toti: q⁹ uia n⁹ scā sp
 mati rarificat cuti i toto corio. cecat at via spmatis sicut
 mibi dicit⁹ ē paulo añ. et mulieres at lenes sūt sz mētū
 et corp⁹: q⁹ i coitu ipaz hūidū nō similit iectigatū sic id
 q⁹ ē uiri cuti n⁹ facit rarā. q⁹ q⁹ at calui sūt: isti at pble
 gmatici sūt: et i capite ipoz simul coitu iectigatū et cale
 factū plegma cadēs i cuti v⁹it capilloz radicē et effluūt
 capilli. Eunuchi pp⁹ h⁹ nō sūt calui: q⁹ ipoz nō sit morus
 uehemēs n⁹ calefcūz pblegma i coitu urit capilloz radi
 ces. cani at pp⁹ h⁹ sūt: q⁹ multo tpe d⁹cedēte hūido i boie

sequit⁹ albi⁹ et cadit ad cui: et crinis albiorez hūi
 ditatē bñs q⁹ i p⁹ori tpe albiorez sit. et cutis ubi cani sūt ubi
 or altera sit. et q⁹ q⁹ et genitura caniciē quādā hūit i ca
 pite: illis cutis vbi canicies ē albiorez alia ē: illis. n. albi⁹
 mū hūidū ē. h⁹ at et h⁹ ubi utiq⁹ caro hūiditatez a tra
 bis siue albā siue rubēā siue nigrā: tales sz colorē et pill
 siue: h⁹ at d⁹ca sūt a me: adhuc vēiā at ad f⁹idū f⁹mois:
 q⁹ utiq⁹ extrēa corpiū pueri rāificāt extra: et ungues et
 capilli rāificabūt: tūc utiq⁹ et mouet⁹ et tps ad h⁹ sit ma
 sculo q⁹ tres mēses: seie 30. iiii. sic. n. i plurimū accit. en
 at et q⁹da pueroz añ h⁹ tps moueri. mouet at añ mascul⁹
 q⁹ ē fortior seia. et añ coagulat⁹ mascul⁹: a grossioz. n. et
 fortiori spmate sit mascul⁹ seia. q⁹ at moueb⁹ ebzoz: n⁹
 utiq⁹ et lac r significat m⁹l: māmille. n. eleuat⁹ et papille
 gescūt: lucefcūt aut linefcūt: lac 30 nō egredit⁹: et seif d⁹
 lant⁹ carniū posteri⁹ lac r significat et uēit: rap⁹ at carniū
 añ pp⁹ hanc necessitatē sit lac. q⁹ m⁹fices tūozose fuerit a
 puero cōprimūt uētrē mulieris. h⁹ at q⁹ p⁹leta rep⁹lio
 sit. resilit pignissimū a cibis et potib⁹ extra ad omētuz et
 carne: sic siq⁹ coriū iungat oleo multo: et p⁹mitat ibiber⁹
 et p⁹ q⁹ ibiberit rep⁹mat coriū r p⁹so corio r⁹lit extra oleū
 ita utiq⁹ et uētre hūit⁹ ipō pigue a cibis et potib⁹ rep⁹so
 a m⁹ricib⁹ r⁹lit pigue ad omētū et carne: et si fuerit muli
 er rāf carnis citi⁹ fēit saltū: si 30 nō posteri⁹. Et bestie i
 utero hūites siq⁹ nō egrotauerit ab eo d⁹ cibo et potu pin
 guiores sūt p⁹ea: similit at et seia a pigni calefcō et albo
 exite q⁹ d⁹ulcoratū a caliditate q⁹ ē a m⁹ricib⁹ rep⁹so uenit
 ad māmillas: et ad m⁹fices parū uēit p⁹ eas d⁹ uēas. p⁹oce
 dūt. n. uene ad māmillas et ad m⁹fices et be et alie similes
 et q⁹ accedit ad m⁹fices lac: puer ab ipō auge⁹ paruz: mā
 mille 30 r⁹apiētes lac eleuat⁹ replete: et q⁹ pit d⁹ n⁹ m⁹ot⁹ fa
 cto: rēdit lac ad has māmillas si lactauerit. h⁹. n. sic lactā
 rib⁹ māmillis apliores sūt uene fm māmillas. apliores
 at fce uene a uētre attrahētes pigue tradūt māmillis. et
 eni si uir coierit multū: apliores sūt uene: et magis ouēit
 coitu: h⁹ at et h⁹ sic. Nutrimētū et augmētū pueroz sit:
 q⁹ i m⁹ricib⁹ uadūt q⁹ se a m⁹re: et quō m⁹ h⁹ sana et insir
 mas: ita et puer h⁹: quēdmōz et q⁹ i tra uegetabilia: nutri
 ut a tra: et q⁹ utiq⁹ terra se h⁹: ita et uegetabilia se bñet
 q⁹ i tra: semē. n. q⁹ d⁹poit in tra: hūiditate replet a tra h⁹
 n. in seipā tra hūiditate oimodā q⁹ nutrit uegetabilia hūi
 ditate at r⁹pleuz semē iflat⁹ et tūescit et cogit ab hūiditate
 cōuerti r⁹ q⁹ ē leuissima in spmate. cōuerfa at 30 a frōde
 et hūiditate scā frōdes rūpit spma: et oriūt⁹ p⁹ ex⁹ frōdes
 oriētū at quādo nō apli⁹ possūt nuti i frōdes ab hūidi
 tate q⁹ ē in spmate: rūpūt insir⁹ spma et si dōdes: et coacū
 a frōdib⁹ trāimūt⁹ a potētia in d⁹ozū: aut in ipō d⁹ling⁹
 pp⁹ grauitatē: et sūt radices ex frōdib⁹ d⁹nsē. quādo at d⁹
 ozū firmi⁹ radicatū fuerit uegetabile: et nutrimentū a tra
 faciet: tūc utiq⁹ euauit oē et q⁹ cōsumptū ē et uegetatū
 p⁹er corticē: q⁹ solidissim⁹ ē. iterum at cortex puerefcēs in
 terra i manifest⁹ sit tpe utiq⁹: et ramificāt q⁹da frondū ex
 spmate ig⁹ sic ab hūido fcūz: m⁹ molle exmā et aq⁹lū et aug
 mētū motū et in d⁹ozū et surfū n⁹ p⁹ fructū emitter⁹: nō. n.
 ē ipi 30 fortis et pinguis ex qua semē ouertē. q⁹ at insir
 mab⁹ magis et radicab⁹ magis uegetabile ad gen⁹ a tpe
 tūc utiq⁹ et uēas h⁹ aplas et in surfū et d⁹ozū: et tunc uti
 q⁹ ex terra extrahit n⁹ apli⁹ aq⁹lū sz grossi⁹ et pigni⁹ et plū
 ut calefcūz a sole ebullit ad extrēa et sit fruct⁹ fm cōg⁹us
 ex quo et factū ē et multus ex modico: et p⁹ter hoc fit: q⁹
 attrahit unūquodq⁹ uegetabilium ex terra potētiāz ma
 gio q⁹ ex quo factum est: et extra uiuit nō fm unum: sed
 fm multa. quādo at fruct⁹ egredit⁹: nutritur a uegetabilū

De natura fetus

attrahēo. n. vegetabile a terra fructū tradit sol aut matu-
rat z solidat fructū attrahēo ab ipso aq̄so ad se. Et h̄ dīcā
sūt a me de vegetabilib⁹ a fra z aq̄ z sēib⁹. q̄ at plāta ex
arborib⁹ plāta sūt b̄ mō: vuln⁹ aut vn⁹ h̄z ram⁹ i ifimo
xpus terrā fm q̄ ab arboze ruptū ē. vñ z radices emittit
iū: b̄ mō dōcō trāsmutat q̄n plāta q̄ ē i terra b̄ūditates
sūt a terra iflat z spūz h̄z. q̄ at sup terrā vñ spūs h̄z z bu-
miditas ouertit ad iferi⁹ platez iute q̄alq̄s erat grauissi-
ma rūpit i dōz sūt: z sūt ex ipso radices molles. q̄n at infe-
ri⁹ accipiāt. iūc attrahit a radice b̄ūditatē: z tradit exīti
i terra: z tūc rurſū supi⁹ iflat z spūz h̄z: z q̄nta x̄i i plāta
leuis ē cōuerſa frōdes scā germinat. z i supi⁹ augmētū fa-
cit: et ad iferi⁹. ita i dīu accit vtiq̄s eoq̄ z sūt ex ſemie z
plātariū de germie. p̄mū. n. ex ſeie frōdes ouit: deīn ra-
dices ad iferi⁹ emittit. arbor at radicat p̄: deīde frōde
ſcit: pp̄ h̄z q̄ i ſeie q̄d ipso b̄ūditatū multitu⁹ iest: et i ter-
ra oī exīti nutrimentū iest p̄ ſufficiēs frōdi: vñ frōi nutri-
at q̄uq̄s radicez. i ramo at nō ſic: nō. n. ſit ex alio: inde
frōs p̄mū nutrimentū h̄z: ſz ipe ram⁹ ē ſicut et arbor ſe h̄z
z h̄z i terrā ē multa: q̄re n̄ poſat ſi terra r̄plēta b̄ūditate
nū ex iferiori magis x̄i q̄dā v̄ēiēs extradet q̄d ſupī⁹ eſt
b̄ūditatē. et p̄ q̄d plāta necē ē i ſeipso nutrimentū facit
a terra radicez: deīde ſic a terra attrahēo ſurſū tribuet
a frōdes mouet i germē et augmētū. q̄n at auget plāta
rāficat ab h̄i necitate quā dīcā q̄n pl⁹ b̄ūditatis ipi ad-
ueniat ex terra extracte a multitudine rūpit ſz q̄ plurima
erat: et ſic rāficat. plāta auget at et i latitudine et i ſupī⁹
ei iferi⁹: pp̄ h̄z. q̄ iferi⁹ terre hyeme q̄d calidū ē: eſtate x̄o
frim: h̄z at pp̄ h̄z ē: q̄z terra b̄ūda hyeme ab aq̄ q̄ a celo de-
ſcēdit: z repmūt i ſe ſic grauioz exīte b̄ūditate. dñſioz
at ab hac: z nō h̄z alq̄s r̄spiratōs. nō. n. āpl⁹ iest magnū
rap. z pp̄ h̄z iferi⁹ terr⁹ hyeme magis ē calidū: etenī ſimul
colleat q̄d calidior ē ſz q̄ rap⁹ exiit z alit: b̄ūda at reſ-
pīa a ſeipſis calide ſūt: z i veloci ualō a caliditate cōbu-
ſta p̄uereſcūt: nō. n. trāſit r̄ſpiratio p̄ ipa tāq̄ dēſa exītia
ſi at ſicca fuerit z rap⁹ poſita multo min⁹ caleſcit z n̄ pu-
reſcit. ſic at z frumēta z ordea b̄ūda exītia z iuſa cali-
diora ſūt q̄ ſicca fuerit z rap⁹ poſita. z idumēta colligata
et cōpīa ſortit iuoluta vñ i ſcīpio: ſic ego uidi iā tāq̄
ab igne. z alia ſigs voluerit eſtāt: oīa q̄uq̄s repmūt a
ſcīpio calidiora iuēt q̄ rap⁹ poſita. nō. n. h̄z r̄ſpirat frim
a uētiō: ita at z terra iferi⁹ r̄pleta exīte z ipa a ſcīpio r̄pīa
tāq̄s grau et dñſa exīte ab b̄ūditate calidū ē hyeme: nō
n. ē ipi exalatō aliq̄ calidi. ſz q̄n ceciderit ex celo aq̄ i ipa
q̄d r̄ſpirat i terra ab ipso nō trāſit an tāq̄ terra exīte dñ-
ſa: ſz ipūs ſtro ad aq̄s vēit. z pp̄ h̄z ſōtes calidiores ſi hy-
eme z maiorē q̄s eſtate q̄z r̄ſpiratē ipū ſtro vēit ad aq̄s
tāq̄s terra dñſioz exīte z nō trāſit p̄ eā ſpūs: z aq̄ multa
exīti i q̄d ſi ſtigat: bec at rūpit diſtēdēs z vñ ſibi ſa-
ut pliozē q̄ ſi modic⁹ fuerit. aq̄. n. i terra nō ſtat: ſz ſp̄ tē-
dit i dēcliuū. ſi at trāſit hyeme ab aq̄ ſpūſ terr⁹ p̄ ſe mior
aq̄ p̄cederet ab ipso ex ipa: z ſōtes nō eſſent utiq̄s hyeme
magnī. bec at dicta ſūt a me: q̄z terr⁹ iferi⁹ calidi⁹ uñ exīti
hyeme q̄s eſtate. nūc at uolo dīcē: q̄z eſtate iferi⁹ terr⁹ fri-
di⁹ uñ exīti q̄s hyeme. eſtate. n. rara ē terra et leuis tanq̄
ſole attrahēte ad ſe ab ipa b̄ūditatē. h̄z at fra i ſe aq̄s pl⁹
aut mī⁹. ſpūſ at oēs ſūt nob ex aq̄. b̄i at ſimile ē q̄z ita ſe
h̄z. ab oīb⁹. n. Auib⁹ z nubib⁹ ſpūs p̄cedit q̄dīe et cōi-
nue. nubes at ſūt aq̄ cōtīua i aer: et tē utiq̄s terra rara ē
et leuis eſtate et aq̄ i ipa b̄iſ: et aq̄ ſiuit ad dēcliuū: dīcē
dente at aq̄ ſp̄ expirat exīti ali⁹ ſpūs ex alio q̄ at exalat p̄
terrā uenit leuez et raras exītes: et frig⁹ terr⁹ facit: et ipſa
aq̄ ſimuliter iſridat. h̄z at ſic quē admōz ſigs i vtere aq̄s
exīte r̄pīerit ſortit et exalatōs aq̄ fecerit i pūcta uel i pū

ctara aut magna aut pua ac⁹ et vtrez pendēs ſbleuet nul-
l⁹ ſpūs p̄ pſozatū p̄cedz ſz aq̄. nō. n. h̄z āplitudiez q̄ expi-
rat aq̄ ſic at h̄z hyeme d̄ aq̄ i terras. ſi at aq̄ i uti amplius
diez fecerit et pendens ſbleuabis urtē: ſpūs p̄cedz p̄ pſo-
ratū. āplitū. n. eſt ſpū ab aq̄ mota exī p̄ urtes et p̄ pſo-
ratū ſpūs pp̄ h̄z p̄cedit. ſic aut h̄z ſe aq̄ eſtate i terra. am-
plitū. n. eſt ipi tāq̄s terra rara exīte et ſole attrahēte ab
ipa b̄ūditatē ad ſe: et tranſit ſpūs tanq̄s frīd⁹ exīti ab aq̄
p̄ ipas raras exītes et leuez: pp̄ h̄z iferi⁹ ip⁹ exīti frim eſta-
te. et aq̄ magis ſpū q̄ eſt i terra frīdo exīte: et ipa dīmittit
ſibi ſpūs ad terras. et p̄t q̄d haurit in puteo ſp̄ mo-
uet ſpūs tanq̄s ſtabellū: et ipſ fac frig⁹ p̄bere aq̄. q̄ aut nō
haurit aq̄ eſtate: ſz eſt ſtans dñſū exīti nō ſimilit r̄cipit
ſpūs ad ſe a terra: n̄z i terras ad ſe tradit: et piter a ſole et
aer nō diſpo i puteo ſz ſtabili exīte caleſcit p̄ ſſiciale ip-
ſi: dñſū atep ab altero ad iferi⁹ tradit caliditatez. et pp̄
h̄z aq̄ q̄ nō haurit eſtate calidior eſt ea q̄ haurit. ſōtes at
p̄fūdi aq̄s eſtate ualō ſūt frīdi et aq̄ hauſta hyeme a ter-
ra calida exīte: oſeſi. n. calida ē. q̄n at ipſ ſit: frīda ē ab
aer frīdo exīte: exareſcit. n. a uēto et ſpūs p̄ ipas tranſit:
quēadmōz et aq̄ q̄ haurit eſtate q̄n haurit frīda oſeſim
ſit calida: pp̄ h̄z q̄z terra rara exīte et ſpū exīte in ipa iſri-
dat: q̄n at haurit ipſ ſit ſtabili ſit. caleſcit. n. ab aer cali-
do exīte: quēadmōz et aqua q̄ nō haurit i puteo eſtate.
et pp̄ h̄z calida ſit. h̄z q̄d ad huc dīcā ſe a me. Reſumū itez
q̄re eſtate t̄re iferi⁹ frīdi⁹ ē: hyeme at calidū: ſupī⁹ at t̄re cō-
frim h̄z. et oz arbozī duo ſi calida ſierit n̄z duo frīdi: ſimul
ſi oz ſana eſt ſz ſi ex ſupiori aduēt: ex iferiori oz frim ad-
uenit ſibi. radicez aut q̄n attraxerint arbozī retribuūt et
arbozī a radicez: et ita ſit oſeruatio et frīdi o calidi tāq̄s et
hoīb⁹ iſtrātū i uētrē cibis q̄uq̄s digeſta caleſciūt oz in
frigidare tradēdo arbozī a loco et arbozī: ita et arbozī ex i-
feriori oz retribuēt ad ſupiora et cōuerſo: et angel arbor
et ſupī⁹ et iferi⁹: pp̄ hoc q̄z nutrimentū ē et ex ſupiori et in-
feriori: et quouſq̄z mollis fuerit uehemēt nō fructificat.
nō. n. ē ipi pinguis x̄tus n̄z groſſa q̄ in fructū cōſerūt q̄-
lis ē. q̄n at ipſ ſit tūc vtiq̄s in ipa uenē āple ſacte faciūt i
ipā ex terra pingue et gr̄ ſū fluxū. ſol at diſfundit ſpūs
ipm fac extrahere nel exire ſic leuē exītes in extrētatē
b⁹ et fructificat. et ſubtilez q̄d b̄ūditatem a frū aufert.
groſſa at maturās ſol et caleſciēt dulcorat. arbozes x̄o
q̄ nō fructificat nō h̄z pinguedinē in ſeipſis q̄ta i fructū
tradat extra. oīs at arbor q̄n a tpe firmabit et ſumat. x̄i
iſeriozib⁹ vtiq̄s a radicez terre ceſſat augeri. q̄uſcunq̄s
at arbozib⁹ ab aliis arbozib⁹ oculi iſiti ſūt et arbozes facti
i arbozib⁹ viuūt et fructificat et fructū nō ſimilez q̄b⁹ iſi-
te ſūt tal i mō hoc ſit. Accit oculo p̄mū q̄d germinare: ali⁹
mētū. n. h̄uit. p̄mū q̄d ab arboze a q̄ dēſus ē: dēinde i q̄
ſit⁹: q̄n aut germinabit ita tranſmittit i arbozē radices
ab ipa ſubtilez: z p̄mū auget ab b̄ūditate q̄ ē i arboze i
q̄ ſit⁹ ē deīde tpe ſcō mittit radicez i terrā p̄pea q̄ i q̄ ſit⁹
ē. et eleuat a terra attrahēo humiditatez et nutrimentūz
ipī. et exīti eſt q̄re n̄ eſt admirāō iſitas arbozes alteruſ
fruct⁹ eſſe: viuunt. n. a terra. bec at dīcā ſunt a me d̄ arbo-
rib⁹ et fructib⁹ pp̄ hoc: q̄z nō eſt poſſibile mibi ſermōes ſp̄
factus dēclinq̄re. Redibo at itez retro cui⁹ ſermōis cā h̄
de bis dīcā ſūt: dico. n. vegetabilia i terra omnia uiuere
ab humiditate terre. et qualiter ſe h̄z terra humiditate
q̄ ē in ipa: ita et vegetabilia h̄z: ita et puer uiuit a mīe in
mīribus. et quō mī ſana ſe h̄z: ita et puer ſe h̄z. Sigs at
voluerit intelligere ea q̄ dīcā ſunt de huiusmōi inueniet
ex p̄ncipio ad ſinez: n̄z omnez ſimilez exītere. vegetabi-
līz. n. ex terra z būana nā. Et bec a me ad h̄z dicta ſun-
puer autez in matricib⁹ exīti: manus h̄z apud mentum

Li. de natura fetus

et caput ppe pedes: et non est he iudicat: n3 videbis i mñci
b' pueru utru caput sup' b3 aut inferi: ex ubilico distēit
sūt pñiculi ppositi sibi. nūc at dico cognitōes quā dixi
enūciat paulo an: si ē possibile ē hūane mēi māifestam
exrēe cūl3 volēti scit d' b3 q2 spma i pñiculo ē: et h3 me
diū ip' ubilic' ē: exrēde pñu spiratōez attrahit ad se et trā
sit extra et ex ubilico pñiculi sūt i aliā nā3 pueri sic se hñ
tē quā dixi iueies totā vlsq3 ad finē: qñt a me i fmōib' n
fuerit nñertū. si voluerit. n. alio testib' qb' dēo dicē uti
figs. n. voluerit oua. xx. aut plura qñt excoñat. Ispōere
gallia vel gallis siue duob' aut plurib': et scipies singula
die a fa usq3 ad vltiaz h3 q' dñfiet ouū auferat frāgedo
itēdēs iueiat oia bñtia h3 meā rōez vt cōgruit auil nām
cōpā nāe hois: q. n. pñiculi sūt ex ubilico distēit: et alia
qñq3 dca sūt d' puero ita se hñe i ouo auiculari iuenies
ex pñ' vlsq3 ad finē: et ē sig' nōdū sciuit admirabi i ouo
auis existet ubilicū: h' at sic se hñt. et h' a me dca it: qñ at
mulieri p' aduēit: accit tūc puero moto et calcitrati māi
b' et pedib' rūpe aliqñe iterioz pñiculorū. rupto at uno
alii vtiq3 ifirmiorē fortitudinē hñt et rūpūt. pñu qñ illi
us cōtiguū deide postrem' qñ at frāgūt pñiculi: tūc sol
uit a ligamēto ēbryo: et tēdit extra tectigatū. vñetib'. n.
pñiculis ab añri' et his apatis mñces nō hñt apli' potē
tiā pueri rñet: simul capiunt uel coopiūt. n. et pñiculi
mñci qñ puer circūuolūt nō multa potētia qñ at egre
dit puer: cogit et dilatat mñces i exitu tāq' molles exñtes
egredit at ad caput: si h3 nā3 exierit. grauiora. n. si ip' su
piora ex ubilico libata exñs i mñcib' tēdētēs magis sit
ex pñiculis h3 ruptōez simul. x. mēse qñ p' mñi aduēit
Si at violētā possiōez passua fuerit puer et añ h' tps rup
tis pñiculis egredit: et h' si nutrimentū p' finiat a mñe pu
ero: et sic p' p' mñi aduēit: veloci' at. x. mētib' egredit. h3
qñq3 opiani sūt hñe puer tps p'. x. mētib'. iā. n. multo
tiēs h' audiuit: extraxerūt h' mō q' dēo dicere. qñ mñca
spūs accepūt i seipās a vētre vētositate pñere i flabūf:
sic. n. h' poterāt uel putāt utiq3 mulieres ad se hñe: tūc et
si mēstrua n' exñtia cōuertāt i mñcib' et fuerit diuturni
ora: sp' dñuūt i mñces. ē qñ qñ a vētositate q' ē a vētr. ē
at qñ3 et calefca: h3 ē mñc i ufo purū b' ē mulieres tanq3
mēstruis n' egrediētib' et mñcib' i flati: deide qñ mēstrua
rūpūt spōtāca: aut aliis i fdelcēdētib' ad mñces et ducē
tib' dōrū pōia: et vētositas egredia ē: et mulieri utiq3 cō
festi p' purgōz mñces apte sūt: et ad testiculū cōuerse sūt
et cōuētes cū uirīs mulieres cōcepūt ad se eodē die aut si
mul paucis dieb'. putāt at mulieres i expte harū rōntū et
cārū illo tpe i vētr hñe tūc qñ mēstrua non egrediētib'
ab ipis et mñces i flate erāt. qñ at n' ē diuturnū. x. mētib'
h' hñe i ufo dca. nutrimentū et augmētū qñ a mñe dñcen
dēs n' apli' sufficiēs puero ē: qñ. x. mēses aduenerint et
ēbryo augeat attrahit. n. ad se sāguiez dulcissimū. piē at
et a lacte augeat parū. qñ at ipi rarioza h' fiunt: et grossior
exñs puer petēs p' n' exñte nutrimento calcitrat et pñicu
los rūpit: et mulieres p' piētes h' patiūt magis: dñc. n. nu
trimentū pueris ad sufficiēd vlsq3 ad. x. mēlea: p' dñc at
bis p' h'. sūt at h' q' purgāt a mēstruis plurimis: alie h' o
pauciorib' h' at sp' sit: et nā ē i qñe mñci ē. q' at mēstrua
modica trāsmittūt: nutrimentū rari' be pñet pueris i ufo
tpe. qñ vtiq3 g' supiori nutrimento idigēt faciūt calcitra
re: et añ. x. mēses egredi: parū. n. ab ipis egredit sāguis:
sic at i p' accit et sine lacte magis ēē has mulieres q' mo
dica mēstrua mittūt: durioris. n. carnis et dñse carnis sūt
hac at rōc: q2 dñficiēte nutrimento egredit ēbryo: nisi aliq
passio violēta accidat. testionū at ē auis q' sit ex vitello
ouū h' mō: accubāt mñe calefit ouū: et q' existit i ouo q

mñe mouet. calefactū at q' existit i ouo spūs b3 et attra
hit aliū frim ab aet p' ouū. ouū. n. rap ita tāq' apū spūs
attractū sufficiēte ire exñte iseri' et augeat auil i ouo: et ar
ticutat h' mō et simili q' et puer: sic et p' dēz ē a me. sit at
ex vitello ouī: nutrimentū at et augmētū ē ab albo q' ē i
ouo. et h' vtiq3 mñfētū ē oib' fcs qñq3 et itellēti nēdūt
qñ at dñc nutrimentū auicule ex ouo nō hñs sufficiēs a q'
vnuat: mouet fortit i ouo appetēs nutrimentū p' et pñi
culi circūfrāgūt: et qñ mñ sūt auiculā moueri fortit rñ
pēs extrahit: et h' accit sibi i. xx. dieb': et māifestū ē q' ita
se h3 qñ. n. sculpit auis i cortice ouī: nihil ē hñidū. q' sit
dig nū rōe: dñpū. n. ē i auiculā. ita at et puer qñ augeat
nō apli' p' mñ pñet nutrimentū sufficiēs: appetēs igit p'
nutrimentū pñe ēbryo calcitrās frāgit pñiculos: et so
lutū a ligamēto tēdit piē foras. h' sūt i. x. mētib' ad lōgi
simū: et h3 hāc rōz et bestiis et seris p' aduēit tpe i q' sin
gulū pit ad lōgi'. vñicuiq3. n. aialū nēce ē tps eē i q' nu
trimentū rari' ē ēbryo: et dñficiet: et p' adest. Et q' q' hñt
mñ nutrimentū ēbryo b' mñ piūt q' h' o p' posterū: et h' q' o
ad h' dca sūt a me. puer at qñ circūfrāgūt pñiculi: sig'
vtiq3 i exitu ad caput facile pit mulier. si at h3 lat' aut h3
pedes egrediet. sit. n. h' si ita egressus accidat: fact' at ab
āplitudie mñci et si mñ i dolor n' gescat. pñ at et si ita
egrediet difficilē piet mulier: multe vtiq3 aut ipse dñru
cte sūt aut pueri aut simul: pientes at mulieres maxie do
lēt q' p' piūt p' i expiētiā dolorū: et maxie dolēt qñ h3
lūbos et āchas: dolēt at et totū corp': distāt at et ābe ip
sariū. q' at maxie expte p' mñ dolēt p' piētib': q' h' o mul
titiēs mñ dolēt. si ad caput iseri ēbryo: caput p' extra e
gredit: deide alia mēbra cñia: postreō at ubilic': ex ubili
co at regio tēsa ē: p' h' at putre' vñt sāguica a capite et ab
alio corp': segregata a coactōe et labore et caliditate et se
cit uel facit viā purgōi p' p' exitū putridi. mundaificatio
sit h3 tps p' dñcū: et māmille et alia mēbra mulierū qñ
q3 hñidiora sūt rūpūt min' q' b' p' p' u: deide tāq' plu
b' cōrūpūt pñib': adhuc magis rūpūt effatū vñt a mñ
dificatōe p': h' at a me dicta sūt ad h': gemelli at sūt ab
vno coitu: hñt. n. vētres et sin' mñcos dñfos: bos q' dēs
lōgiores: alio h' o p' p' gōres: testiculi et multoz gñatūa
aialū plures hñt paucorū gñatūa: similē at oues et be
stie et auēs. qñ at mulieri accidat diuersa aut diuisa acci
dēs ad duos vētres et mñces rapiāt spma et vētrū: n3
alter ad alter vētrē flaxet. diuisū at i utroq3 vētr' pñu
lat et viuificat eod' mō q' et nūc dictū ē. q' at ab uno coi
tu gemelli sūt. h' ē signū carnis et sus et alia aialia sūt q'
cūq3 ab vno coitu piūt et duo et plura: et singulū aialū i
mñcib' i vētre et pñiculo sūt. et h' nō hñi dicam' fieri: et h'
piūt eod' die oia ut multū. sicut i mulieri ab vno coitu
pueri facti: ut q3 i vētre et i regiōe ē: et piūt ead' die vtrū
q3: et pñu alter egredit foras et regio ip' q' at scia et ma
scul' gemelli sūt: dico i scia: et i uiro et i vnoq3 aialū ip
nia eē et ifirmi' et forti': et nō ifimul egredit spma: s3 in
duas et tres erectōes uel ciectōes: et nō ē possibile i p' h'
mile eē totū forte q' p' egredit et q' posterū. sig' cōri
gat grossū et forte spma itrat i alter vētrū illic mātū
sit. si h' o i alterū hñidū et ibecill': ibi scia sit. si h' o i vno
q3 forte igrediat: utriq3 masculi sūt: si h' o ifirmi utiq3
scie sūt. Iste sermo sic dict' tot' finē h3. Deo grās

Explicit liber by. de natura puerorū: trāslat' d' greco i
latinū a magro Bartolomeo de Mesina sculo iussu ac
mandato illustissimi viri Manfredi serenissimi regio
Sicilie scie amatoris et emendat' p' magistrū Gracianū
argilagnea de Valentia artium et medicine doctorem

Galeni principis medicorum micro Tegni cum comento Hali Rodobam liber incipit.

Litēdim edere sermonē exponētē illud quod clausum ē de sermone Galeni in libro suo qui vocat ar pua. Dico ergo q gal. nominauit hūc libru artes pua: vt significaret hoc noie: q liber iste cōtinet regulas artis medicine oēs. Quod est: qz ipe determinauit doctrinā

artis medicine i libris suis quas posuit in eis: et aggregauit i h libro sūmas ei: qd cōpleuit euz expositioe i illis libris suis. Factus ē ergo q est in h libro puus in cōparatione ad illud quod oēs illi cōtinent libri. puum. n. ex ore simile ē in forma magno cōpleto. Eius aut qd in hoc cōsistit libro cōparatio ad illud quod in illis ē libris ē si aut cōparatio pueri ad virum pfectum. Et q putat qz liber de ingenio sanitatis est ars magna p comparationem ad hunc libru eius opinio est opinio vana: qm liber de ingenio sanitatis: ē vna pūm medicine artis: et ē pars magna que cōtinet regulas curationis tātus: et remanēt ex arte medicine ptes multe sicut canones de regimine sanitatis: et canones de morbis et accidētib: et canones crisis: et canones pulsus: et res alie multe. et pp hoc mēritur sermo illi q noiauit hūc libru arē pua: cōparatio ne facta ad libru de ingenio sanitatis: et verificat sermo eius q noiauit euz artem quam: cōparatioe facta ad cōplemētum artis medicine: quod cōtinent oēs libri sui q sunt in ea. Vt noiatio gal. qua noiauit libru de ingenio sanitatis: artem magnam: est illud quod fecit errare istos donec opinati sunt illud: et nos qdem exponemus istos sermonem in hoc libro expositioe cōueniente sūis ei: et vitabim: q nō sit in sermone nostro egressus ab intentionibus viri: et afferrem: in pūmis dictōes eius vt appareat qz hmo noster est cōueniens et nō egrediens.

Res sūt oēs doctrine: que ordine habentur.

In oibus doctrinis que sūt ordinez currūt: icesus sūt fm tres ordines.

Doctrina ē actio doctoris in discipulo. et icesus: et semita: et via: sunt synonyma. nam significatio cuiusqz eorū est eadē significationi alteri: et antiqui qdem voluerunt p illud platiōem. i. doctrinam q facit cadere in aiā discipuli illud qd pūct sup ips magister ex intentionibus rei: quā itendit docere euz: et noiauit h platio doctrina: et eadē est siue doctrina sūt platio dictionib: aut audita siue scripta aut inspecta: ex qua itelligant ille eedez dictōes. aut idicata manu aut tigitō: aut natione ex qua itelligat illud qd significat dictōes. Doctrina. n. aut ē platio actu: aut platio potentia: et nō ē differeñtia ē in illo: qn oīs doctor sū pū q doceat discipulum: aut ē non pū sū cum ipe iam firmanēt et scripserit et exemplificauerit illud ex quo itelligitur doctrina donec aspiciens in aliquo libro antiquo: fm semitā doctrine addiscat ex ordine vel editione libri absqz media: tore. Dixit enim gal. in tractatu pūmi libri de iuuamentis mēbroz: q p scripturas itelligimus smonez Plato: nis et Aristo. et Hy. et reliquoz antiquoz ex pbilosophib

et medicis: qm nos pūtes audiremus doctrinas eoz. Et doctrinam qdem currere scōz ordinez est: vt icipias de re aliqua: deinde pcedas ex ea fm cōtinationes aut cōsequētiāz vsqz quo cōsequaria totus quo idiges: et ipaz currere non scōm ordinem est vt icipias res aliquas: de inde nō cōtinues eam euz eo euz quo cōtinuat ex rebus. Et gal. qdem dixit q doctrine que scōm ordinez currūt sunt tres: et narrauit eas et tacuit de doctrinis que non currunt fm ordinem cum nō extrahatur per eas qstus: sicut oñsum est in arte dialectice.

Prima quidem ex finis notione q fm dissolutionem fit.

Uta eaz est que fit fm uiaz conuersionis et solutionis: et ut statuas rem ad quam intendis et cuius inquiris scientiam i mente tua fm finez complementi eius: De inde consideres in propinquiori: et propinquiori ex eo sine quo non stat res illa neqz cōpletur: usquequo peruenias ad principium cōplementi eius.

Ec est vna spēz doctrina: q currunt fm ordinē: et est illa que noiatur dissolutio p cōuersionem. Quidam vero posuerunt ei exemplū dicentes: in ea corpus est cōpositū ex mēbris et membra sūt cōposita ex humozib: et humores ex cibis: et ibi ex elemētis. Hoc aut exēplum nō conuenit snie gal. neqz conuenit sententia antiquoz quod est: qz dissolutio p cōuersionem ē fm hunc ordinem et modū. Accipe qñtum et solue ipsum in subiectū quod est in eo et pdicatum: et cōsidera cōsequētiā subiecti: deinde cōsequētiā pdicati: et atrahe p illud rōcinationem eius: et si iuenis in aliqua ppositiōum rōcinationis eius locum cōsiderationis. i. dubitationis: solue ē iterum illaz ppositiōes: et nō cesses facere h semp vsqzquo descendas et deuenias ad pūcia artis: et scias cognitaz. Et geometre qdem et auctores sciaz sciunt hunc modum doctrine. Et Aristo. qdem iaz posuit ipm in analecticis. i. in libro posterior. Gal. ergo vult p dissolutionem hanc itentionem: nō itentionē quā qdā uellexerūt intellectu egrediēte ab oib: sententiis et sciētiis: et i conueniente sententia gal: Est nāqz sermo ei: ut statuas rem ad quam intendis et cuius sciam queris in mente tua fm vltimum cōplementi eius. i. vt accipias qñtum: deinde consideres in ppinquiori: et ppinquiori ex eo sine quo non stat questus neqz cōpletur vsqzquo puenias ad pūcia eius. i. ad scias scitas et cognitaz et pūcia eius. et hec qdem est res manifesta in dialectica. exēplum aut qd conuenit snie gal. est fm hunc modum: Nolumus addiscere artem medicine: iuenimus ergo artem medicine habere ptes duas: quaz vna est ingstitio sanitatis: et altera cōseruatio sanitatis. cōsiderem: ergo ingstitutionem egritudinis. et inuenimus eam existere p curationem: et cibos. et medicinas: et cōsideram: in cōseruatione sanitatis: et inuenimus eam esse per cibos et regimen: deinde cōsideramus in vna quaque harum rerum et non cessamus descendere vsqzquo pueniamus ad scientias notas: et vsqz ad ea que oportet ponere pūcia medicine.

Secunda uero que ex compōne est sūt resolutionem inuentorum.

Et secunda est secundum uiam cōpositi

nionis et contrarietatem semite prime: et est ut incipias a re ad quam tu peruenisti per viam dissolutionis et conversionis: deinde redi in illis rebus et compone eas adinuicem usquequo peruenias ad postremum earum.

Hec est scilicet species doctrinarum que currunt secundum ordinem: et est intellectum ex sermone meo in contrarium eius quod est dissolutio. et demonstratio: nam quidem omnes sunt in his duabus doctrinis. demonstratio autem quare fit per compositionem: et demonstratio quod fit per dissolutionem.

Tertia vero ex termini dissolutione: cui nunc insistimus. Appellare autem licet huiusmodi doctrinam: non solum termini dissolutionem: sed etiam aptionem: ut quidam nominauerunt: aut resolutionem: aut diuisionem ut alii quidam: aut explicationem aut exponem ut alii.

Tertia fit per viam dissolutionis diffinitionis: et est semita qua utimur in hoc nostro libro: et tibi testis ut nomines hanc doctrinam loco dissolutionis termini aptionem termini: sicut nominauerunt etiam eam quidam alii: aut resolutionem termini: aut diuisionem eius: sicut nominauerunt eam alii: aut explicationem: aut expositionem: aut determinationem eius sicut nominauerunt eam alii.

Hec est species tertia doctrinarum que currunt secundum ordinem: et est ut accipias diffinitionem quicquid: et diuisio partem eius: et aspicias in vnaquaqueque partem eius et primum particularium eius: et compleas considerationem tuam totum cuius intellectu indiges in illo quesito. Et quidam narrat et numerat in sermone suo hec nomina quibus antiqui hanc nominauerunt doctrinam. vniuersumque quod n. eorum nominavit eas nomine proprio quo intendit facere intelligere auditores huius doctrine: sunt ergo nomina ista synonyma in hac doctrina.

Quoniam nati sunt ergo quidam herophilorum huiusmodi facere doctrinam: quemadmodum eracledes et eritheus.

Etiam conati sunt quidam sociorum herophilis incedere hac doctrina: et eracledes et eritheus.

Ut dicere quod quidam medicorum qui fuerunt ante ipsum conati sunt facere doctrinam artis medicine per viam dissolutionis termini. Et si ipsi complerent doctrinam eius hoc modo: doctrinam exculassent gal. ab iteratione huius doctrine. verum ipsi ceceperunt illud: sed non compleuerunt.

Quoniam nati sunt et eam quam secundum compositionem ipsi herophilis: et quidam erasistratorum et arbeniensis arbaleus.

Et conati sunt et secundum viam compositionis socii herophilis: et quidam ex sociis erasistratis: et arbeniensis dictus arbaleus.

stratis: et arbeniensis dictus arbaleus.

Ut quod quidam medicorum qui ante ipsum preceperunt conati sunt doctrinam artis medicine per viam compositionis: in qua fit inceptio ex principiis medicine et scientiis scitis: et componitur et extrahitur per compositionem eius totum quod est necessarium in medicina.

Illus nam ante nos scripsit eam quam ex finis notione incipit: ex qua omnes artes constituentur secundum rationem.

Non usus est aliquis eorum qui fuerunt ante nos in aliquo librorum suorum doctrina cuius inceptio est ex conamine mentis ad finem rei ad quam intenditur: quamuis hec via sit res qua extrahuntur omnes artes per viam rationis.

Ut quod solutione per conuersionem non usus est aliquis medicorum qui preceperunt ante ipsum in doctrina artis medicine: et significat per sermonem suum istum. scilicet quod semita est res qua extrahuntur omnes artes per viam rationis. quia uult per hanc doctrinam illud quod diximus de solutione quesitum ad subiectum in eo et predicatum et reliquas artis solutiones. Quod ergo premissimus conueniens est in te galieni: non ei quod exemplificauerunt alii a nobis.

Et illam quod alibi pertransiuimus.

Etiam usi sumus illa doctrina in alio libro ab isto.

Scilicet quod usus est solutione per conuersiones in doctrina artis medicine in libris in quibus compleuit doctrinam artis medicine.

Nec uero diffinitiuam faciemus doctrinam: que quantum relinquitur ab ea quam secundum dissolutionem et dignitate et ratione: tamen abundans est ad comprehensionem totius: et memoriam eorum quam secundum partem. facile. n. memorabilia sunt satis ex termini dissolutione omnia: eo quod continetur in se totius artis capitula et optimum terminum: quem et subilem quidam nominant: et primo diuidentes bis quam notos appellat. Et illi siquidem ab accensibus diffiniunt rebus: bi uero a substantia ipsa constituunt.

In hoc autem libro nos utimur doctrina que fit ex dissolutione diffinitionis.

Quantum ergo minuitur hec doctrina a prima in dignitate et in potentia rationis: tantum superfluit in hoc quod ipsa aggregat totam rem: et facit rememorari unamquamque partem eius: quam ualde facile fit homini seruare illud: et rememorari illud quod addiscit per viam dissolutionis termini: propterea quod diffinitio continet summas artis totius quam est diffinitio quam quidam nominant subilem: ut distinguant inter eam et inter diffinitiones quas nominant no-

iones: quoniam ille diffinitiones non diffiniunt res nisi ex accidentibus que comitantur eas: sed diffinitio substantialis diffinit rem ex ipsa substantia rei.

Diffinitio substantialis est que determinat res diffinita per res essentielles et diffinitiones notate notationes: sunt descriptiones. Et differentia quidem inter diffinitionem et descriptionem: est quod in diffinitione et ponitur genus rei: et adiungitur cum omnia aut differentie que discernunt essentiam diffinita ab aliis. Et in descriptione ponitur genus rei: et adiungitur cum proprietatibus aut accidentibus que discernunt descriptum ab aliis: et non per rem essentialem. et quod remanet ex primo ne eius intellectum est.

Quoniam scilicet partem est tractatio universalis medicinalis speculationis in multis a nobis scripta est negociis: quibus expedit uni ad tres doctrinas.

Tractationi autem secundum partem totius scientie medicine iam pervenimus in aliis libris multis in quibus dilatatur et declaratur res ad utendum doctrinis tribus.

Ult pertractavit particularia medicine in quibus vivunt doctrinis tribus que currunt secundum ordinem: et iam complevit eam in libris aliis multis ex libris suis: doctrine vero que non secundum ordinem currunt sunt divisio et descriptio. Et gal. quidem dixit doctrinas: ut invitaret nos ad addiscendum artem dialectice: et ut faceret nos scire quia impossibile est comprehendere artem medicine sine arte dialectice: nisi sit homo excellentissimus ingenii sicut hyppo. Nam bonitas nature eius: et superfluitas solentie ipsius perduxerunt eum ad hoc ut videretur his doctrinis absque dialectice arte naturaliter: sicut invenimus aliquem hominem non errare. quoniam natura eius perduxit eum ad declarationes: et quosdam eorum non errare: quoniam cum eis est ars. et quosdam eorum errare: quoniam cum eis non est ars propter defectum grammatice. Propter abbreviationes ergo naturarum hominum huius ipsi gal. invitavit nos per hunc sermonem: ad discendam artem dialecticam: et facit nos scire: quod sine ea non comprehenditur ars medicine: et cum gal. dicat hominibus sui ipsi hunc sermonem: et bonitates in eis sunt famose: et philosophia sit in eis communis et manifesta: tunc que est opinio tua de hominibus huiusmodi ipsis: in quibus philosophia est ex tranca.

Sed nunc a diffinitionibus incipiemus tantum adhuc apponentes: quod sola capitula: et velut conclusiones secundum explicationem deinde stratorum dicentur nunc.

Nunc autem aperiemus librum nostrum hunc per doctrinam que sit per viam dissolutionis diffinitionis postquam faciemus scire quod nos non dicimus in hoc libro nisi summas eius quod ostendimus secundum expositionem in aliis libris: et quod illud quod est in eo sicut conclusiones eius quod est in eis.

Quod clarificavit gal. intentiones in hoc libro suas dicens. Nos non dicimus in eo nisi summas eius

quod declaramus secundum expositionem in aliis libris: et iste summe sunt sicut conclusiones eius quod est in illis libris. Intellegimus ergo ab eo quod non sunt conclusiones: sed sunt similes conclusionibus. et ipse quidem superfluitate siue solentie et bonitate sue scie dixit hunc sermonem. et si ipse videret quod sunt conclusiones: tunc doctrina eius cunctis non secundum ordinem. Qui ergo existimat quod sunt conclusiones tunc non intelligit a viro. Et quod dicit quod sunt fructus illos librorum: tunc iam elongatur valde ab intellectu gal. quoniam fructus sunt id in quo fit iuamentum ex illis libris. Et gal. quidem narrat hanc intentionem: ut dirigat mentes perfecti et discipuli simul versus iuamentum quod sit cum eo: quod est in hoc libro. perfecti quidem: quod firmat in mente sua canones huius artis: et facit eum rememorari eius quod forsitan oblivisceret in dispendio senii. et discipuli quidem: quoniam facit quod est in hoc libro artis medicine iuamentum ei potestiam propinquam ex apparitione ad actum. Cum ergo incipit operari aliquid operationum suarum: et aspicit in aliquo particularium suorum quod erat in eo occultum ponit ad effectum: ergo completur ei per usum artis medicine.

Finit plogus. Incipit tractatus.

Medicina est scientia sanorum eorum et neutrorum.

Item ergo quod medicina est scientia rerum pertinentium continuata cum sanitate: et cum egritudine et cum dispendio in qua non evadit homini sanitas neque egritudo.

Ecce est diffinitio substantialis medicine. quod est: quod determinat intentionem artis medicine per res essentielles. Genus quidem eius est iste sermo eius: Scientia rerum pertinentium continuata: nam scientia horum rerum est generatio omnium artium facta a principis sumptis ex scientia naturali: sicut agricultura et curatio bestiarum: et pastoralia scientia animalium: et medicina. Et differentia eius est sermo eius: cum sanitate et egritudine: et cum dispendio in qua non evadit homini sanitas neque egritudo. hoc n. omnia discernit essentialiter artem medicine ab omnibus artibus factis a principis sumptis ex scientia naturali. Et videtur quidem huius diffinitionis sunt diminutione. diminutionem vero eam occultavit gal. in iteratione sua qua iteravit sermone. b. videntur quod ista. b. apud arabes significat cum post et coniunctionem. et in hoc quod semel rememoratus est hominis: et cum manifeste fuerit omnia videtur assumptum in ea est sermo huius: medicina est scientia rerum proportionata continuata cum sanitate hominis: et rerum proportionata continuata cum egritudine hominis: et rerum proportionata continuata cum dispendio in qua non evadit homini sanitas neque egritudo: quod generi medicine propinquo esset nomen: et differentie eius nomen aggregasset gal. duo nomina et coniunxisset ea cognitione diffinitionis. verum prope quod non fuit generi eius illud neque omnia ipsius virtutibus nobis ut intelligatur ex eis intentio generis propinqui eius: et omnia que discernit eam essentialiter ab aliis artibus ordinatis sub genere eius. putatur autem quod in hac diffinitione est assumptum quod est contrarium sermoni Aristotelis in predicamentis: quod sanitas et egritudo sunt duo contraria inter que non est medium. aut vero de dispendio que non est sanitas neque egritudo: putatur quod ipsa est media inter eas. Quidam autem affirmant inventionem huius dispendii per alterationem in corpore ex sanita

ad egritudinem: et ex egritudine ad sanitatem. hec enim alteratio transit per medium quod est dispositio tertia: quod si isti intelligeretur ab Aristotele in predicamentis: et a Galieno. secundum quod dicunt remoueretur eorum ambiguitas. quod est: quod aristoteles vult quod impossibile est a corpore sanitatem et egritudinem simul remoueri et fieri in eo. dispositionem tertiam in qua non fit portio sanitatis neque portio egritudinis: et hoc est verum. Et Galienus vult per dispositionem que non est sanitas neque egritudo dispositio corporis in qua inueniuntur aut sanitas et egritudo simul: aut una earum in hora una: et altera in hora alia: aut portio cuiusque earum: aut secundum semitam permutationis: aut vicinitatis: et propter illud non firmavit iudicium super inuentionem huius dispositionis tertie: sed narrat dictionem que significat illud quod dixit. et est sermo eius: non euadit homini: et ego exponam illud in eo quod futurum est de sermone eius. et huiusmodi possibile est: et non est ei oppositio cum sermone aristotelis. ne dum quod necessarium faciat contradictionem. quod est: quod intellectus est ex sermone aristotelis. quod corpora alterantur ex sanitate ad egritudinem: et ex egritudine ad sanitatem. et quod in hac alteratione possibile est inuenire hec duo contraria aut in partibus corporis longinquis: aut in partibus propinquis aut in horis diuersis: et unaquequeque. scilicet sanitas et egritudo quando alteratur ab ea corpus: necesse est ut minuatur et addatur ei diminutio usquequo euascat: et necesse est ut addatur altera: et magnificetur ei additio usquequo compleatur ei: et hec additio et diminutio inueniuntur simul: hec ergo dispositio tertia quas dixit galienus. conuenit et sermone aristotelis. Et aristoteles. quidem huiusmodi prohibuit: nisi ut dicatur: quod inuenitur dispositio tertia diuersa sanitati et egritudini: scilicet ut sint dispositiones tres: ordo cuiusque quartum sub genere suo sit equalis ordini alteri. Nam sicut aristoteles. hanc intentionem dicit. prohibet: similiter galienus prohibet ista dicit. Duo ergo viri sunt conuenientes. et diuersas sublatas inter eos: quibus sit manifestum sermonem Galieni facere opinari illud.

Scientie ergo nomen conuenit et non proprie audire oportet.

Oportet ut intelligas nomen scientie in hoc loco secundum intentionem communem non secundum intentionem propriam.

Ut ut intelligatur ex eo intentio generis. sub quo ordinatur omnes artes facte a principis sumptis ex sententia naturalium. huiusmodi generis est commune non proprium istis artibus.

Unum autem et egrum et neutrum tripliciter unumquodque dicitur: hoc quidem ut corpus: hoc autem ut causa: hoc vero ut signum: etenim susceptible sanitatis est corpus: et efficiens aut conservans eam causa est: et declarans eam signum. omnia autem hec uocantur belones sana: secundum uero eundem modum et egra et susceptiua egritudinum corpora: et efficiens et conservans egritudines causas: et signa declarantia et neutra secundum eandem rationem: et corpora et signa et causas.

Illud quidem quod continuatur cum uno quoque horum trium: et proportionatur ei. scilicet in sanitate et egritudine et dispositione que non est aliqua earum est una trium rerum: aut corpus: aut causa: aut signum. nam omnes nostre lingue comparant corpus suscipiens sanitatem et causam facientem

et conservantem eam: et signum declarans ipsam ad sanitatem: et secundum hanc rationem comparat corpus suscipiens egritudines et causas efficientes et conservantes eas: et signa declarantia eas ad egritudinem: et sicut et comparant corpus et causas et signum significans dispositionem que non est sanitas

neque egritudo ad illam dispositionem.

Ergo iste intellectus est exponens preter diffinitionis. **E**t secundum primam quidem rationem scientia sanarum medicinalis est: post illam autem et aliarum: secundo uero et egrarum: et tertio neutrarum: et post hoc corporum: primum quidem sano rum: deinde egrorum: deinde et neutrorum et de signis uero huiusmodi eandem rationem in actionibus uero prius quidem corporum cognitio ex signis manifestata est: non hoc uero et earum causarum inuentione.

Et prima quidem intentio medici non est nisi ad sciendum causas sanitatis: deinde per illud peruenit ad reliquas causas. scilicet egritudines in primis: deinde ad causas dispositionis que non est sanitas neque egritudo: deinde post hoc ad corpora: et non est eius intentio iterum in eis in primis nisi ad sciendum corpora sana: deinde post ad sciendum egrarum: deinde post ad sciendum ea que non sunt neque egra neque sana. et secundum hanc intentionem et rationem nationem currit res signorum. In operationibus uero non est in primis nisi cognitio dispositionis corporum per signa: deinde post illud inuentione causarum sanitatis corporum et egritudinis eorum.

Ecce nos scire in hoc sermone triam inter doctrinam artis medicine: et iter operationem per illud quod discimus ex eis: et quod dispositio in eis est secundum quod dicimus primum cognitionis: ultimum operationis et primum operationis. ultimum cognitionis: et sermo eius intellectus est: et nos exponemus diuisionem et ipsius explanationem qua diuidit partes diffinitionis medicine ut dirigatur mens per illud in ea quod est post illud. Dico ergo quod causarum sanitatis duo sunt modi. Unus eorum est causarum facientium sanitatem: et iste eadem sunt causas sanantes egritudinem: sicut curatio: et medicine et cibum et canonum harum causarum compleuit doctrinam in libro de ingenio sanitatis et modum. Alter modus est causarum conservantium sanitatem. et canonum harum causarum compleuit doctrinam in libro de regimine sanorum et docet in hoc loco artis parue quod medicus peruenit per causas sanitatis ad causas egritudinis in primis: deinde de ad causas dispositionis tertie ut utatur causis sanitatis et causis ueat causas egritudinis et causas dispositionis tertie: sicut premisit illud in libro sectorum. Et cause egritudinis sunt tres: causa antecedens sicut repletio: et causa coniuncta sicut putredo faciens febrem: et causa primitiua: sicut calidus aut percussio aut obuiatio caloris solis aut frigoris aeris: et secundum hanc similitudinem sunt cause dispositionis que non est sanitas neque egritudo. Deinde docet quod

medicus peruenit et post cognitionē hanc cāp ad cogni-
tionem corporis sanorum: deinde eorum: postea illorum qñ
sunt sana neq; egra. Deinde dicit qñ fm hanc rōnē cur-
rit res signorum. s. incipit medicus a cognitione signorum
sanorum: postea signorum eorum: deinde signorum dispo-
sitionis qñ non est sanitas neq; egritudo. Deinde dicit: sed in dispo-
sitione operationis nō est prima nisi dispositio cognitio
corporis per signa. s. incipit medicus qñ vult operationē
medicīne: et scit dispoem corporis per signa: tūc si inuenit
in eis signa sanitatis cōseruat sanitatem ei⁹. et si inuenit
in eis signa egritudinis: aut signa dispositionis: que nō
ē sanitas neq; egritudo: curat egritudinē eius: aut curat
illam dispoem. Deinde dicit postea: quia ē p illud inue-
nio scie cāp sanitatis corporis et egritudinis eorum. s. postq
cognoscit medicus dispoem corporis inuenit sciam cāp
sanitatis: aut cōseruantium ex eis: aut facientium ex eis
cum cōseruantib⁹ cōseruat sanitatē eius: et cum efficiē-
tibus sanat eius egritudinē. Et postq compleuit galie.
explanationē diffinitionis medicīne ad ptes suas: et istā
doctrinā qua docuit nos eē earum. et cōpleuit in dispo-
sitione doctrine et in dispositione operationis. incipit itez
diuidere vnāquāq; earum: et explanauit eam ad tria et
dixit.

Ed qñ efficiēs et declarās et suscepti-
uum dupl'r vnūquodq; dicitur: hoc q
dē simpl'r: hoc uero ut nūc: sciendum ē utro-
rūq; sciam eē medicīnalem. Et ipsuz uero
simpl'r dupl'r dicitur: hoc quidē ut semper
hoc uero ut multum: et eorum horum ē
scientia medicīnalis.

Et unumquodq; qd efficit: aut conser-
uat: aut significat: aut recipit: dicit fm
unum duorum modorū: aut absolute. aut in
tpe pñi: et medicina utrorumq; ē scia. Sūt
et absolute dicitur fm duos modos: aut sem-
per: aut i pluribus dispoibus: et earuz triuz
medicina est scientia.

Sermo eius ex eo quod efficit tolerat vt velit caus-
as efficientes sanitatē tñ: et sunt sanantes infir-
mitatē: et tolerat vt velit cum eis causas efficien-
tes egritudinem: et causas efficiētes dispoem: que non
ē sanitas neq; egritudo. Et sermo eius: aut cōseruat: tole-
rat vt velit causas cōseruantes sanitatem tñ: et tolerat
vt velit eas: et velit cū eis cās retinentes egritudinem et
dispoem que nō est sanitas neq; egritudo. et sermo eius
aut significat: vult signa. et sunt tria signa sanitatis: et si-
gna egritudinis: et dispositiōis tertie. et sermo eius: aut
recipit: vult corpora. Quod āt remanet ex sermone eius i
tellectum ē. et sermo eius: medicina ē scientia eorum om-
nium: vult rememorari nos qñ ista tres sunt explanatio
diffinitionis medicīne. et cum ita sit: tunc medicina ē sci-
entia oīum eorum: et ppter ea qñ dimisit in sermone suo
isto rememorari dispois tertie: incipit ergo exponere eē
eius ita et dicit.

Et utz uero et cā: et signuz: et corpus et
qd simpl'r dicitur: et qd ut nunc: tripl'r
unumquodq; dī. hoc qdē eo qñ neutro con-
uariorū pñcipit: hoc qdē eo qñ utrisq; pñio

rum: hoc āt eo qñ aliquñ quidē hoc aliquñ illo
lloz uero ipoz fm duos mōs dī: aliquñ q
dē pñcipādo utrorumq; pñiorum equaliter
aliquādo uero āplius altero.

Quod autē nō pportionatur ad sanita-
tē neq; ad egritudinē: cum sit aut cā
aut signum: aut corpus: siue dicatur absolu-
te: siue i tempore pñi: unumquodq; secun-
dum tres dī mōs. An⁹ eoz ē: ne sit pporti-
onatum ad aliquod duorū pñiorum. et secun-
dus: ut sit pportionatus utrisq; siml'. et ter-
tius: ut pportionetur quādoq; ad unuz eo-
rum et qñz ad alterz: et secundus horum tri-
um dicitur scdm duo contraria: aut ut ppor-
tionet ad unumq; duorū pñiorū equalr:
aut ut pportionet ad unuz plusq; ad alterū.

Es pportionate et continue iam fuerunt tres:
causa: corpus. et signuz. et qñq; multiplicatur cū
sanitate et egritudine et dispoē que nō ē sanitas
neq; egritudo: pueniunt nouem. pñiciatur ergo ex eis
illud quod pportionatur: et cōtinuetur cum hac dispoē
et remanebunt sex: que quādo multiplicantur cū absolu-
to semper: et cum absoluto fm plures dispoēs: et cum
tempore pñienti: pueniunt decem et octo. Et gal. qdes
rememoratur in hoc capitulo dispositionis rez pportio-
natarum et continuatarum cum dispositione in qua nō
euadit homini sanitas neq; egritudo: et dicit qñ hec di-
spositio est trina. s. neutralitas in tribus significatis: et si
gnificatum diuiditur in duas partes. et scdm eorum
ē duo: ergo sit hec dispo quattuor: que quādo multipli-
cantur cum numero rez pportionatarū cōtinuatarū euz
ea pueniunt aut nouem si nō diuiditur fm: aut xii. si di-
uiditur scdm. sed quādo multiplicatur illud cū absolu-
to sp: et cum absoluto fm plures dispoēs: et cum tēpo-
re pñi: pueniunt aut viginisepcem: si non diuidit scdm
aut triginta sex: si diuiditur scdm. Et tu potes notā
istas diuisiones in tabula: et excitabitur per illud mens-
ura: et verificabitur numerus partium ad quas diuidit
diffinitio medicīne.

Et āt et de toto termino dubitatio que
dam fm locutionem: quā et ipsam opz
determinare. In eo enim qñ dicit medicīnā
eē sciam sanorum eorum et neutrorum: si-
gnificatur quidem et oīum pñium: significat
autem et quarundam: significatur etiā et qua-
lium. Sed omnium quidem incomprehen-
sibile est et impossibile: quarundaz uero im-
perfectum: et non artificiale. Qualiuz uero
et artificiale simul et sufficiēs ad omnes par-
tes artis: quas contineri dicimus in medici-
ne diffinitione.

Et in annunciatōe tot⁹ hui⁹ diffinitio-
nis ē loc⁹ dubitationis quā determinā-
re oz. Quod ē: quia nos dicimus qñ medici-
na est scientia rerum continuatarum cum sa-

mitate et egritudine et dispositione: que nō ē sanitas neq3 egritudo: licet ut intelligat ex hoc sermone: quia ē scia omnium rerum: et licet ut intelligatur quia ē scia quarundā earum sine quibusdam. Et licet ut intelligat: quia est scientia cuiuscunq3 rei ex eis quod inquiritur: uerum eē omnium earuz non cōprehenditur: neq3 continetur: neq3 peruētur ad illud. esse uero quarundam earū ē diuinitum: et non assimilatur uie artificiali. **Esse** autem cuiuscunq3 ex eis quod inquiritur scientia. assimilatur uie artis medicine et sufficit in omnibus rebus medicine particularibus et hec est intentio in diffinitione medicine.

Iterum Gal. rememoratiōem diffinitionis per dictionē suā diuersā a dictione in eo quod prescribit: ut faceret scire aspicientem: quia non oportet ut attendat ad dictionem quando remanent intentiones intellectu comprehendere. Deinde dixit dubitationem et fecit scire qd itēio sciētie que accepta ē gen^o medicine distinctum cū differentia medicine essentiali est scia cuiuscunq3 rei sciam inquiris ex partibus medicine. quod ē: quia in diuidua cuiuscunq3 eorum. et. et. et. sunt infinita. et hoc qdē apparet per illud quod ostēdim^o in tractatu p^oio libri nostri de iuuamēto: in doctrina artis medicine: qd iactantia modernorum dicentū virtutes myrobalarum: et aliarum medicinarū: et infirmitatum indiuidualium nouarū est uana. et indiuidua accepta in medicina sunt infinita. sed non comprehenduntur neq3 continentur neq3 perueniunt ad ea sicut dixit gal. Et non sufficit eis nisi ut sint apud nos canones et regule quibus prohibētur totum quod occurrit ex eis nobis tantum. ergo quod dixit de medicinis simplicib^o in libro suo: istis medicinis non est nisi exempla exponentia doctrinam eius in quibus tractatibus p^ois et. Quod ait dixim^o in illo libro cōueniens scientie gali. et postq3 docuit nos intentionem medicine explanauit diffinitionem eius ad partes suas: et insinuaui ad narrādū eas fm vnāquāq3: et fecit nos scire qd medicina est scientia cuiuscunq3 earum quaz inquiris sciam. s. qd medicina ē canones et regule qb^o scit et intelligitur quēcūq3 res queritur ex partibus eius. Incipit iterum in hoc ut faceret intelligere vnāquāq3 p^oium medicine ad quas explanauit medicine diffinitionem: et incipit ex illis cum canonibus corporum suscipientibus: **S**unt tractatus secundus. Incipit tertius.

Incipiamus igitur a corporibus. primum quidē qualia sana et egra et neutra cōtingat esse existentia. post hec uero de signis et causis orationem percurramus.

Incipiamus ergo rememorari nunc corporum sanorum egrorum: et que nō sunt sana nec egra que corpora sint: demuz sequatur illud cum rememoratione causarū et signorum.

Ergo iste manifestus est: et significatio huius dictionis egra: et huius dictionis ifirma: vna est in sanatiua.

Annum ē autem simpliciter corpus eucraton quidē ex his ex generatione in simplicibus et primis particulis: coequale uero his que ex his cōponuntur organicis. Sanum uero ut nūc ē corpus quod fm presens tempus est sanum: est autē et hoc quod fm tempus sanū est corpus eucraton et coequale: non scdm optimam eucrasiam et coequalitatem: sed scdm ppriam ipsius sani corporis eēntiam: uel fm ppriam ipsius sani corporis qualitatem: sp tale ē maxime eucraton: et maxime coequale: ut multum uero ab optima compositione derelictum est: non multum tamen.

Dico ergo qd corpus sanū absolute est illud quod nominatur eucraton. et illud quod nominatur absolute eucraton ē illud cuius fabricatio ex principio creationis in uentre matris sue est secundum t^omentum cōplonis mēbroz suoz simplicium p^omoz et equalitatem p^oonis instrumentoz cōpositorum ex illis. Et sanū corpus ut nūc ē illud quod est ita in hora presenti: et hoc etiam in hora in qua est sanum: est t^opate complexio nis et equalis cōpōis: uerūtamē ipsius temperantia et ipsius equalitas: non sūt secundū meliorem dispōem equalitatis: sed ē ei temperantia ppria: s3 sp ita est in ultimō t^opantie cōplonis et cōpositionis. Corpus autem sanatiuum eucraticum quod ex eo ē in pluribus dispōnibus ita est illud quod minuitur a meliore dispositionum: diminutione non multa.

Ostēdit Gal. explanauit diffinitionem medicine ad suas partes: et docuit discipulum qualiter sciat id cuius queritur scia ex eis: incipit hinc exponere vnāquāq3 partium diffinitionis medicine: et ex eis sūt corpora suscipientia. hec. n. fm qd ipse determinauit ea sunt diuersa. sana quidem paulo ante docuit qd sūt tria. et ppter illud incepit in hoc sermone exponere vnūquod q3 eoz: et notauit sanum semper simpliciter eucraticum ut significaret per hanc dictionem eucraticum: assiduitatē sanitatis et exuberantiā eius. et significat qd hanc dictionem complexio coniunctionē quattuor qualitātū q sūt ea. frigiditas. et humiditas. et caliditas. et siccitas. Et significat per hanc dictionem sanum simpliciter. hec enim dictio est in usu in scientia et artibus secundum qd ipsa est nomen cōmune. Medici ergo uoluerunt per eam qd est simpliciter et est impossibile ut componatur cum alio. et membrum similem partium est omne membrum cuius partes similes sūt i substantia sua cum toto: et nomen earum est sicut nomē ei^o uerbi gratia: hoc frustum ossis est simile sue substantie:

cu: substantia ossis et nomen eius est os sicut nomen eius totius: et hoc frustum carnis simile est substantie sue: cum substantia carnis et nomen eius est caro: sicut nomen substantie carnis totius: et hoc frustum vene est simile substantie sue: cum substantia totius vene: et nomen eius vene est sic nomen totius. Et membra quidem partium similia sunt multa: sicut os: nervus vene: arterie: caro: pinguedo cartilago: cutis. Et instrumentale est dictio quod significat apud medicos membrum compositum ex membris partium similia. et intentio. i. diffinitio eius est quod est instrumentum anime existenti in corpore quo efficit quoddam suum operationem. Et membra quidem instrumentalia sunt multa: sicut cor: par: cerebrum: testiculus: stomachus: splen: pulmo: renes: vesica: oculi: aures: nasus: os: manus: pedes: collum: pectus: dorsum: et complexio cuiusque membrorum est compositorum composita ex complexione membrorum partium similia et quibus componitur. Complexiones autem membrorum similia partium non est res una et eadem. et complexio ossis est alia a complexione nervi. et complexio vene est alia a complexione arterie. et sic hoc exemplum unicuique membro consimilium partium complexio est propria. Et quando unicuique quodque est communis complexio nem suam. propriam pervenit ex complexione earum omnium complexio temperata. Nam declinatio complexione ossis et nervi ad frigus: temperat declinationem complexione arterie: et carnis ad calorem. Et cutis quidem inter hec membra similia partium temperate complexione est precipue cutis interioris partis palme quando est completionem suam propriam consequens. at vero complexio sit diversa propter diversitatem etatis regionis et operationis et aliorum. Manifestum ergo est quod complexioni unicuique membrorum partium similia est latitudo: et sanitas est in complexione ut proportionentur complexiones membrorum partium similia. i. ut sit sic semitas exempli proportionis complexione ossis in etate puericie ad completionem carnis sicut complexio eius ad eam in etate iuventutis aut adolescentie aut senilis: et sic hoc exemplum in reliquis. ergo corporum sanorum semper complexiones membrorum similia partium sunt sic proportionem unam: et hec proportionabilitas quidem est temperantia. ergo unicuique membrorum instrumentalium compositorum ex membris similia partium est complexio propria in quatuor rebus quarum una est numerus: secunda quantitas. tertia forma: quarta situs. et equalitas complexione cuiusque eorum est ut salvetur sua propria compositio in unoquoque eorum quatuor. Manifestum est igitur quod quantitates eorum sunt diverse. nam ipsa non cessant augmentari donec assequantur ultimum terminum sue adolescentie: deinde stat augmentum eorum. equalitas ergo complexione est semper ut remaneat sic proportione unam in suis qualitatibus. quando ergo aggregatur in corpore uno ut sit temperate complexione et equalis compositionis: tunc gal. vocat illud meliorem formam corporis. et iam ostensum est quod meliori formam non est latitudo superioris et inferioris: quia iam haberet intentionem et remissionem si latitudo esset equa ad diversam. i. ad corpus sanum: et eam sanam: et signum sanum. Nam unicuique quodque istorum dicitur sanum si tale sit in meliori forma. i. si tetigit multitudinem eorum quod currunt: et dicitur latitudo compositio lata in duobus. i. ipsantia complexione. et equalitate complexione et quando minuitur complexio et tempus aut tempus diminutione quod non minuitur: dicitur illa quod adhuc talis quod non videatur impedire operationem diminutione. et sic immutat vel manifestat tunc latitudinem talem a meliori formam: et quod est ita sanitas eius est est firma.

veritatem si firmitudo eius est ita firmitate sanitatis corporis quod est in meliori formam. i. sanatum. et pro illud est si corpus sanum sic plures dispositiones. i. in pluribus etatibus et regionibus et dispositionibus et similibus. ipse autem intelligit per dispositiones tres has et earum operationes. Et quod diminuitur complexio et compositio diminutione plurima donec fiat corpus susceptivum egritudinis. tunc non notat sanum nisi in hora partium. Nam in hac hora sunt complexio in eo et compositio sic aliqua distinctio peratiaz propriam. i. infra equalitatem suam in pluribus dispositionibus. Et manifestum est quod sanitati cuiuslibet corporis est latitudo que est per latitudinem eius in corpore alio. nam sanitas ceteri hac dispositione alia est a sanitate claudii.

Ergo vero corpus simpliciter est quod ex generatione aut distans in his que similes habent partes: aut non coequale in organis: aut in utriusque simili.

Corpus egrotativum est id quod natum est aut sic complexione mala membrorum similia partium: aut secundum inequalitatem membrorum similia: aut sic duas res simul.

Quia postquam pervenit ad corpus sano absolute ad corpus sanum in hora partium: et appetit quod corpus est male complexione aut compositio aut utriusque simili: et quando non pervenit ad ipsam equalitatem nisi quando in hora propria in qua est sanum: declaratur id quod hoc est ex corporibus quod est egrotativum: tunc manifestum est quod propalavit ipsum in hoc sermone est medium: aut sic complexione mala membrorum partium similia aut sic inequalitatem membrorum officialium: aut abas res similes. Et egrotativum quod non est egrum: sic est illud ad quod appropinquat et properat egritudines ex causis infirmatibus. Quis debiles sunt aut pueri: et non sunt in eo quod pervenit omnino ad corpus: et pro illis non numeravit ipsi in partibus diffinitionis. postquam autem declaratum est et dixit illud in vestigio loci in quo declaratum est eis:

Ergo vero ut nunc est corpus egrotans in tempore in quo dicitur tale ex his. Manifestum est autem quod et hoc secundum quod tempus dicitur esse egrum aut distans in similes habitibus partium: aut inequale in organis: aut in utriusque simili. Et sic quidem egrum est quodcumque ex generatione aut distans sanis ex his in simplicibus partibus aut in omnibus: aut in quibusdam: aut maxime diversantibus: aut etiam inequale in organis. Sic vero et bis: aut omnibus: aut quibusdam aut maxime diversantibus: aut etiam inequale organis. Ut multum vero egrum est corpus ad huiusmodi malicia derelictum: nondum vero in medio. i. neutralitate constitutum.

Et corpus egrum ut nunc est illud quod est infirmum in hora in qua dicitur quod est ita: et hoc etiam in hora in qua dicitur quia est infirmum est male complexione in membris similia partium aut ab equalitate egressum in membris infra libus: aut aggregans ambas res simul.

Et corpus egrum semper est illud quod est natum secundum complexione loquuntur

ab equalitate in mēbris simplicibus p̄mis omnibus aut unitione eorum: aut ipsorum sublimioribus: aut s̄m cōplonem longinquā ab equalitate in mēbris instrālibus ōnibus aut unitione ipsoꝝ: aut eoꝝ sublimioribus Corpus uero egrum in plurib⁹ dispōnib⁹ ē illud quod iam diminuitur: et non conseq̄tur dispōem mediam.

Dicitur autē in partibus diffinitionis corpus infirmum et multiplicauit ipsum per absolutum semp: et p̄ absolutum s̄m plures dispōes: et p̄ tēs p̄us p̄is. et sicut incipit i corporibus sanis a meliori eorum oīum: similiter incipit corporibus infirmis a meliori eorum oīum. nam corpus infirmum in hora p̄esenti tantū: est in alia hora sanum: in alia infirmum: aut est in dispositione que nō est sanitas nec egritudo: et corpus infirmum semp est in tota uita sua infirmum: et non est ei hora in qua dicatur q̄ est sanum. Et egrū corpus i pluribus dispōib⁹ est corpus quod ē infirmū in plurio uite sue: et i malicia ei⁹ minor ē malicia egritudinis sp̄. Et s̄mo ei⁹. Et nō cōsegitur adhuc dispōem mediā. s. corpora que neq̄ sunt sana neq̄ egra semp: sunt media et meliora eo. Jam ergo declaratū ē q̄ meli⁹ corpōꝝ infirmoꝝ ē illud qd ē infirmū in hora p̄nti: et sanū in alia: s̄ inde quod ē infirmū in pluribus dispositionibus. Deinde quod ē infirmum sp̄. hoc. n. corpus ē in formis deterioribus: sic corp⁹ sanatiu⁹ ē in formis meliorib⁹. et a sermone eius. longinquā ab equalitate: ē intellectus q̄ vult maliciā cōplexionis aut cōpōis. malicia quidē cōplexionis ē in mēbris partiū similib⁹. sed malicia cōpositionis ē in mēbris instrūmentalibus: et ē imutatio ei⁹ ex quo componitur mēbrum instrūmentale: aut in quantitate ei⁹: aut in forma: aut in situ.

Quoniam autē et neutrum corp⁹ tripliciter dicebatur. hoc quidē in eo q̄ neutra extremarum dispōnū participet: hoc uero utraq̄: hoc autem eo quod aliquando quidem hac: aliquando uero hac. secundū primū quidem significatum neutrum erit corpus: medium uero existēs sanissimi corporis et egerriimi.

Diximus iam q̄ corpus qd nō est sanū neq̄ egrum dicitur secundū tres modos. quoz unus est ut nō sit in eo neq̄ una duarum dispōnū contrariarum s̄m ultimam tatem ipaz: et secundus est ut in eo aggregetur due dispositiones. et tertius est ut sit in eo una duarum aliquando: et altera aliquando. Corpus autem quod non ē sanum neq̄ egrum s̄m intentionem primā ē medium secundum ueritatē et p̄scrutatioem inter illud quod ē in ultimo sanitatis: et inter illud qd ē in ultimo egritudinis: ita q̄ cōmixta sūt cō

fuse adinuicem q̄ non discernitur aliquod eē per se: et hoc toto tpe egritudinis. **D**e be dispositiones sunt continue scilicet sanitas et infirmitas: et ultimum sanitatis est melior formatum. et ultimum egritudinis est deterior formatum. Et diuisit dispositionē que non ē sanitas neq̄ egritudo tribus diuisionibus: quarum una est ut non sit in eo neq̄ una ex sanitate et egritudine secundū similitudinem earum: et dixit in hoc: quia est medium secundum ueritatem et per scrutatioem inter meliorem formatum et deteriorem earum. sed longitudo eius ab una: quāq̄ earum est longitudo una. significat ergo per id: q̄ sanitas est in eo commixta cum egritudine: sicut oleū cum aqua: et utrunq̄ ab alio discernitur. et secunda ē ut aggregentur sanitas et egritudo simul in eo: et est si sint quedam membra sana: et quedam eorum infirma. Et tertia est ut sit quandoq̄ sanum: quandoq̄ egrum. Declarauit igitur per id q̄ non diuersificatur sententia Aristoteles in hoc q̄ non est inter sanitatem et egritudinem alia dispositio equalis in genere. Et isti tres modi quandoq̄ multiplicantur cum absoluto semp: et cum absoluto in pluribus dispositionibus: et cū tpe p̄nti cōueniūt. xx. dispositiones: et tpe explanatillō i s̄mōe. 6

Et huiusmodi quidē hoc simpliciter tale est: quoniam ex generatione tale constituitur est. Hoc uero ut nūc quodcūq̄ in p̄senti tpe mediū uere existit et sanissimi corporis et egerriimi. Et uero qd simpliter est: hoc quidem semp tale: qm̄ in omnibus etatibus semp maxime permanet tale. Hoc uero ut multum: qm̄ mutationes quasdam est accipiens. Secundum uero secundum significatum neutrum erit corpus cōtrariis simul dispōnibus participās ex generatione: aut s̄z unam partem aut secundū duas differētes. Scd̄z unaq̄ quidem: si secundū alterā oppōnem eucration fuerit effectiuarum qualitatum: aut s̄m utraq̄ quidem sed circa formationē aut p. s. magnitudinē: aut numerum particularum: aut positionez lapsum: aut econuerso. in his quidem correctum omnibus: aut in quibusdam: in crasi uero delinquens. In differentib⁹ uero partibus et secundum oēs oppositiones potest aliquid contrariorū participare simul. Et semp quidem tale ē s̄m omnes etates manens simile. ut multum uero est. quod et p̄mutatur s̄m aliquid. Ita uero et qd ut nunc neutrum erit corpus secundum secundum significatum: aut eo quod s̄m unam partem: hec habeat sana: hec uero egra: aut inherentiū ei: aut circa partes differentes. Secundum uero tertium significatum neutrum

erit corpus: quod quidem modo sanus modo egrus in parte fit temporis: quemadmodum inheret a liquidibus pueris quidem existentibus sanos esse: adolescentibus uero factis egros uel econuerso. In uno uero tempore ita neutrum uere quidem non contingit consiliter: secundum uero latitudinem contingit. Scimus uero quoniam nunc dupliciter dicitur.

Et id quod dicitur: quoniam ita est sermone absoluto est natum secundum illam formam. et quod dicitur: quod ita est nunc: est illud quod est in hora presenti. Ad id uero quod est sanus inter corpora eorum et egrus inter corpora eorum: et ex eo quod dicitur ex eo quod est sermone absoluto: est quod est ita semper: et est illud quod remanet in omnibus etatibus secundum illam dispositionem: et ex eo quod est in pluribus dispositionibus: est illud cui accidunt mutationes quedam. Et corpus quod non est sanum nec egrum secundum intentionem secundam: est illud quod natum est secundum aggregationem duarum dispositionum contrariarum in eo: aut in membro uno: aut in diuersis. in membro quidem uno quando est in una duarum specierum contrarietatis inter qualitates efficaciores temperatus aut quando est temperatus in duabus speciebus simul: uerumtamen hoc nocumentum in forma sua aut in quantitate sua: aut in numero suarum partium: aut in situ suo. et quando est secundum conuersionem illius quod est in istis: nunc est sanus in omnibus istis: aut in quibusdam earum: uerumtamen est lapsus in sua completione. in membris uero diuersis est possibile cum illo ut aggreget corpus unum duo contraria in omnibus speciebus contrarietatis. et quod est ita semper: est quod remanet in omnibus etatibus secundum illam dispositionem. et quod est ita in pluribus dispositionibus: est illud cui ita accidit mutatio. et similiter etiam corpus quod dicitur quod non est sanum neque egrum ut nunc: secundum intentionem secundam: aut est quoddam eius quod est in eo sanum: et quoddam eius est egrum: aut in membro uno: aut in membris est diuersis. Et corpus quod non est sanum neque egrum secundum intentionem tertiam: est illud quod est quandoque sanum quandoque egrum: sicut accidit in quibusdam qui sani fuerunt in pueritia: et postquam

fuerunt adolescentes infirmi fuerunt: aut econuerso. In hora autem una non est possibile ut sit corpus secundum banc intentionem neque sanum neque egrum: quod si tu esset inueneris bore latitudinem: tunc iam possibile est illud: et nos scimus quod nunc dicitur secundum duos modos.

Iste sermo apparens est: uerumtamen non fit diuersus in dispositione que non est sanitas neque egritudo sententiarum: et huiusmodi sermonis plurimum est intellectum: uerumtamen in eo est dictio post dictionem expositione indigens: et ex eo est sermo eius nunc. nam hec dictio significat apud medicos horam presentem: et significat apud philosophos punctum diuidentem inter tempus preteritum et futurum. et hora presentis apud medicos dicitur secundum duos modos. unum eorum est quantitas eius parua: et Hippo: nominauit hanc horam strictam. et alter modus est quantitas eius ampla: sicut iste dies. aut sicut iste ionum: aut sicut ista septimana: uel sicut iste mensis: uel sicut iste annus. Et ex isto est sermo eius: qualitates eius actiue. iste enim qualitates sunt caliditas: et frigiditas. caliditas quidem nominatur actiua: quoniam separat eius partes cui superuenit. et propter illud diffinit eam Galen. quia ipsa separat res diuersas: et diffinit eam Arist. quia aggregat res homogeneas. frigiditas uero nominatur actiua: quoniam ipsa aggregat partes eius cui superuenit: et prohibet separationem eius. et propter illud inuenimus quod ipsa aggregat res. Qualitates autem passiuæ sunt humiditas: et siccitas. humiditas uero nominatur passiuæ: quia per eam fit facilis passio eius cui superuenit: sed siccitas nominatur passiuæ: quoniam per eam fit passio difficilis eius cui superuenit. et duarum specierum una est specierum actiuarum qualitatum: et altera est specierum passiuarum qualitatum.

Et Anum uero et egrum et neutrum corpus quotiens dicitur: et quale unum quodque est: sufficienter determinatum est. De signis uero deinceps dicendum est.

Iam determinauimus de esse sani corporis et egrum: et eius quod non est sanum neque egrum: et ostendimus secundum quot modos unumquodque eorum dicitur: et que res sit unumquodque eorum determinatione sufficienti: et oportet ut sequamur illud rememorando esse signorum.

Iam determinauit quidem quod corpora sana sunt tria: et infirma tria: et que non sunt sana neque infirma nouem: et egrotantia unum. Sunt ergo omnia corpora sumpta in diffinitione medicine. xvi. Cognitionem dispositionis cuiusque ipsorum compleuit: incipit hinc in cognitione signorum.

Sunt paræ prima que de corporibus.

Incipit pars secunda de signis:

Ant autem et horum
ipsorum sana quod est
cunctis partibus sanita-
tis sunt signa demon-
stratiua: et future pro-
nostica: et prius fa-
cte rememoratiua.

Dico ergo quod signorum alia sunt sanita-
tis: alia egritudinis: alia disponis:
que non est sanitas nec egritudo. Si-
gna ergo que sanitatis sunt: alia significant
sanitatem presentem: aut indicant eam ante
quod sit: aut rememorantur eius postquam iam fuit.

Signa sanitatis presentis sunt ut currant ope-
rationes secundum quod est in eis natura absque pro-
hibitione. et lucrum horum signorum est ut
conseruetur secundum quod ipsa est: et quando
videt medicus quod aliquod eorum corrumpit permutato
aliqua: inquit ablationem eius quod mutauit ipsum
donec remaneat sanitas secundum dispositionem suam. et signa
sanitatis indicatiua sunt multa: quorum omnium fortio-
ra sunt signa uehementie uirtutis in dispositione egritudo-
nis: et conualescentie eius post eius separationem: deinde si-
gna digestionis: postea signa crisis salutis: et hec quidem
signa indicant aduentum sanitatis in dispositione egritu-
dinis. Et lucrum horum signorum medico quidem est
quoniam confortat per ea seipsum: et preparatur ei ut
conueniat de conditione premii: et firmat quod per fides
spondit de eo quod in conditione fuit: et infirmo qui-
dem quoniam indicat ei medicus illud quod videt: et in-
dicat suis amicis: et facit eos scire salutem eius: et quando
euadit ex egritudine sua sit bona fama eius: et extollit eum
suis narrationibus infirmus. Et signa sanitatis rememo-
ratiua sunt illud quod seruat medicus de dispositione sa-
nitatis ante infirmitatem. scilicet qualiter fuit complexio cor-
poris et forma eius in raritate et spissitudine et aliis. quod si
medicus non fuerit sciens infirmus ante egritudinem eius
tunc ipse indiget ut discat per interrogationem et estima-
tiones qualiter fuit dispositio eius in sanitate donec sci-
at per illud declinationem corporis a sanitate sua: sicut
si interroget de appetitu eius quo appetebat cibum. aut
quid suscipiebat ex eo: et in qua hora suscipiebat eum: et
quando egritudini non sunt paroxysmi et interpolationes
in quibus cibetur infirmus: cibetur in hora consuetudi-
nis sue in sanitate dum non prohibet ab illo inceptio pa-
roxysmi. et si contingat ut sit interpolatio paroxysmi in ho-
ra consuetudinis sue accipiendi cibum: detur in illa hora
cibus secundum fiduciam.

Era uero signa: et presentis egritudi-
nis demonstratiua sunt: et future pronos-
tica: et prius facte rememoratiua.

Et signa egritudinis presentis sunt quod
significant egritudinem presentem: aut
indicant egritudinem que erit antequod sit: aut
rememorari faciunt eius quod fuit.

Signa egritudinis presentis sunt ablato operati-
onum: et resistentia egritudinis: et horum signo-

rum lucrum est cognitio egritudinis: quare resistatur ei
cum eo quod est ei contrarius. et signa indicatiua egritu-
dinis sunt diminutio operationum a suis dispositionibus
in sermone absoluto: mutatio operationum a dispositio-
nibus suis naturalibus: Et lucrum horum signorum est
ut antecedit medicus cum prescrutatione. et euacuet cor-
pus: aut mutet illud quod est accidens in eo donec probi-
beatur per illud casus corporis in egritudinem. et signa
que rememorari faciunt egritudinis et eius quod preces-
sit ex ea sunt sicut discoloratio: extenuatio: debilitas mul-
ta: et cita. Et lucrum earum sicut dicit hy. in primo libro pro-
nosticonum: est ut confidat de eo infirmus et sui: et committit
se in manibus eius: et sit ei potentia curandi cum secundum quod
oportet: et appareat solertia eius cum arte: et bonitas scien-
tie eius: et alia que sunt sicut ista.

Eodem uero hoc et neutra: et neutra:
rum dispositionum demonstrantia sunt
et pronostica: et rememoratiua. et sunt signa
secundum aliquid quidem sanarum: secundum uero aliquid
quid em egram declarantia dispositionem:
et hec quidem secundum tempora sanis et egris in
sunt.

Et secundum hoc exemplum signa dispositio-
nis que non est sanitas neque egritu-
do sunt que significant illam dispositionem
que non est presens: aut indicat eam antequod
sit: aut rememoratur eius postquam fuerit: et
sunt illa que omnino non significant aliquam
duarum dispositionum: aut non sunt digni
ora magis ut significant unam harum duarum
dispositionum scilicet sanitatis et egritu-
dinis plus quam alteram: aut que significant
uno modo dispositionem sanitatis: et alio
modo dispositionem egritudinis: aut que
significant quandoque dispositionem sani-
tatis: et quandoque dispositionem egritudi-
nis. et istorum iterum esse currit secundum tria te-
pora secundum similitudinem qua currit esse signo-
rum egritudinis: et esse signorum sanitatis.

Adi sermonem eius dispositionis. nam ipse signi-
ficat per ipsum quod ipse sunt neutralitates. et si lue-
ris memor eius quod preterit de expositione no-
stra ibi diximus: quod hec dispositio est composita ex sanita-
te et egritudine: aut secundum compositionem virtutis: aut per
compositiones aliquarum: tunc scies ex signis sanitatis
et egritudinis signa harum dispositionum tria: et multiplici-
ta ea cum absoluto semper: et cum absoluto secundum plures
dispositiones: et cum tempore presentis: deinde multiplici-
tatem quodque horum trium cum preterito: et scies rememora-
tiua illius dispositionis et futura: et scies indicatiua eius
in presenti: et scies eius signa presentia: et scies per illud quod
diximus lucrum cuiuslibet horum signorum. et determina-
bit quidem ga. in eo quod futurum est de esse signorum: quod
preparabit tibi ut inuenias ex tempore totum quo indiges
ex eis.

Apellatur autem hec omnia quidem
signa a ueteribus medicis pronostica:

et si presentium aut preteritorum aut futuro
rum declarantia sunt.

Quis iaz appropriauim⁹ signa que
significant res presentie nōe significa
tiua: et signa que significant rem futuram indi
catiua: et signa que significant rē que iaz fuit
rememoratiua: nō nos inuenimus antiquos
noīasse omnia signa indicatiua: quāuis signi
ficent rem pntem uel rem que iam fuit.

Ergo iste est intellectus.

Utilitas quidem magna: et demōstra
tiuum et pronosticorum: minor ue
ro rememoratiuum.

Maior quidem utilitas non est nisi
signorum signantium rem presentem
aut futuram: unde utilitas signorum remēo
ratiuum eius quod fuit est minor illis.

Utilitas uero signorum rem presentem signan
tium est necessaria in arte medicine propterea
quod operationes medicine particulares omnes p
cedentes et pendentes sunt ex eis. et propterea quod per si
gna indicatiua scitur quod futurum est: et preparas ei quod
necessarium est: et accipis ei preparationem suam: et con
siliaris in eo ante preparationem suam: sunt etiam pro
pinqua necessariis in operationibus medicine particula
ribus. per signa uero rememoratiua non fit iuuamētum
in operationibus medicine particularibus cui sit quan
titas: et propter illud non sunt necessaria neque proxima
necessariis.

Existentibus uero sanis: his quod sim
pliciter: his uero ut nūc: que et sana di
cuntur simpliciter: sanorum corporum duplicē
diximus esse differentiam: hec quidē eorum
semper esse talia: hec uero ut multum semper
quidem talia quecūq; habent optimā cōposi
tionem: ut multum uero quecūq; ab hac nō
multum deficiunt.

Corpora sana sūm duos modos dicū
tur: ex eis absoluto sermone: et ex eis ut nūc
Etiam diximus quod corporum que dicuntur sa
na absoluto sermone due sunt species: pro
pterea quod quedā eorum sunt sana semper et quidā
eorum sunt sana in pluribus dispoñibus. sa
na quidem semper que ex eis sunt sūm melio
res formaz. et sana quidē in pluribus dispoñib⁹
sunt que ex eis diminuantur ab illa forma:
sed non est diminutio eorum multa.

Terauit sermonem suum galienus in corpori
bus sanis ut faciat rememorari aspicientem in
libro suo eius quod preterit ut representetur sē
per in mente sua in omni loco id quod pender cum eo: et
ex eo in quo preterit sermo. postq; enim ipse adbeñt su
per scientiam signorum eorum: facit nō rememorari
sermonis sui in eis.

Cognitiones uero eorum et ab inherenti
bus sūm substantie eorum rōem oī fieri:
et ab his que necessitate bec cōsequuntur ef
fectibus et casibus: que etiam accidentia uo
camus proprie.

Porter ut significetur super ea ex re
bus que sunt ex eis in diffinitione substantie
eorum: et ex operationibus et accidentibus
que sequuntur ista necessario.

Signa corporum sanorum tria sunt. unum eorum
est quod est assumptum ex eo quod inest eis in
diffinitione eorum substantie: et ista signa sūnt ne
cessarie verificationis. et secunda sumpta sunt ex operati
onibus membrorum. et ista iterum sunt apparentis veri
tatis. et tertia sunt sumpta ex accidentibus consequenti
bus ab eo quod eis est in diffinitione substantie eorum con
sequentibus iterum ab operationibus: et ista multoties
sunt ueridica: et quod ex eis mentitur rarum est sūm mis
nus: quod est optime temperantie signi.

Substantia quidē ipsa eorum quā in optima
compōe sunt: contemperantia similes
quidem partes habentium in caliditate et
frigiditate: et siccitate et humiditate. organi
corum uero in quantitate et qualitate com
ponentium ea: et adhuc in formatione et po
sitione particularum uniuscuiusq; et totius organi.

Substantia quidem ipsa tunc quando
corpus est sūm meliores formas: nam
ex signis eius ē equalitas membrorum eius p
tium similitudinem in calore et frigore: humidi
tate et siccitate. et equalitas membrorum eius
instrumentalium in quantitatibus pium ex
quibus sunt composita: et numero eorum et for
ma cuiuslibet partium et in loco: et forma in
strumentalis totius et loco eius.

Alm preterit ex sermone nōo quod equalitas cōplexi
onis unoquoq; membro partium similitudo est cō
plexio conueniens ei. et ista quidem membra di
uersa sunt. et ex eis est membrum super quod caliditas est
magna vincens sicut caro. et ex eis est membrum super quod
est frigiditas vincens: sicut neruus. Et in corpore quidē
toto quoniam proportionalitas complexionum membrorum
similitudo partium est proportionalitas ex qua fit compositio
siue cōplexio corporis equalis: et compositio membrorum
instrumentalium. et etiam duorum modorum. unus co
rpus est compositio instrumentalium totius: et alter est com
positio membrorum officialium cuius exemplum est quod ma
nus est membrum instrumentale unius compositum etiam
ex membris instrumentalibus: et sunt digiti: uola: rache
ta: et brachium et adiutorium. Sunt ergo manus due dis
positiones: quarum una est complexio totius manus: et
altera est complexio partium eius. Cum ergo conuenit
cum equalitate complexionis corporis ut sint membra
instrumentalia et equalia complexionis in duobus mo
dis simul: ille ergo res sunt signa sumpta ex diffinitione
substantie corporis: quibus scitur melior formati.

Ibis uero que ex necessitate hecse
quuntur: similes quidem partes ha
bentia: quantum quidem ad tactum in duri
cie et mollicie mediocritas: quantum ad ui
sum bonus color: et secundum lenitatem et aspe
ritatem mediocritas.

Ex rebus autem que consequuntur ne
cessario: quonia ex signis que consequun
tur membrum similitudinem partium est quod declarat
sensui tactus: et est equalitas inter duriciem
et lenitatem: et ex eis est quod ostenditur sen
sui visus: ut est bonitas coloris: et est equa
litas inter paucitatem pilorum: et eorum mul
titudinem.

Ostendit signa sumpta ex corporis substā
tia significantia meliorem formam: incipit ostē
dere signa significantia hanc formam ex eis que
sequuntur hanc formam ex accidentibus: dicit quod ipsa i
membris similitudinem partium sunt due res: quarum una ē que
declaratur et apparet sensui tactus. nam quando tu po
nis manum super corpus inuenis ipsum equale inter
duriciem et lenitatem: et alia est que declaratur et apparet
sensui visus. Nam quando tu aspicias corpus: inuenis
ipsum boni coloris temperatum inter paucitatem pilo
rum et multitudinem eorum.

Ecundum uero effectus operationum
perfectio: quam et uirtutem eorum no
minamus.

Ex eis quod apparet in operationibus
et est complementum earum: quod no
minauit ipsarum bonitatem.

Ostendit per hunc sermonem: quod significantia me
liorem formam sumpta sunt ex operationibus
membrorum partium similitudinem: ut sunt operationes
eorum complete: et ostendit quod complementum eorum ē
illud quod nominat medici bonitatem eorum.

Eorum uero que organica consequun
tur in coequalitate et pulchritudine om
nis corporis organicorum: amplius et inbe
rentium eis effectum in uirtute. optime er
go compositionis corporis demonstratiua
signa sunt hec

Ex signis que sequuntur membra mi
nistralia est equalitas instrumentalis
cōis corporis totius et bonitas eius: et uirtus
operationis: que sunt per ea.

Ostendit per hunc sermonem duas res: quarum una
est que consequitur ab equalitate compositionis
membrorum instrumentalium corporis: consequit
enim eas ut sit totus corpus equale pulchre forme: et si
gnificant ista signa meliores formas. Et altera est pfe
ctio operationum membrorum instrumentalium quas no
minant uirtutem eorum et bonitatem: et illa significant
meliores formas.

Eorum uero que quidem deficient ab

hac sana uero sunt: hec quidem in simi
les partes habentium lapsa sunt secundum compā
tia secundum primum quendam lapsum. hec uero et
in coequalitate organicorum primum aliquid.
et hic lapsus aut est omnium: aut aliquorum:
aut secundum utrumque.

Ex corporibus autem que ita diminuantur a
meliori formarum sed sunt adhuc in
sua sanitate sunt illa in quibus est lesio in cō
plexione membrorum similitudinem partium: et
est cum hoc parua. et ex eis est in quibus est
lesio in compositione membrorum instrumentalium:
et illa lesio iterum est parua. et lesio quidem in
conclusionem membrorum partium similitudinem: aut est
in compositione membrorum instrumentalium:
aut in omnibus aut in quibusdam eo
rum.

Ostendit posuit signa significantia meliores forma
rum incipit ostendere signa significantia formam
que est minor ea pauca diminutione: et est forma
corporum sanorum secundum plures dispositiones. Et lesio in
cōplexione est ut in cōplexione membrorum partium simi
ludinem sit addita quedam quattuor qualitates: aut minuat
ab eo quod conuenit ei. Et lesio in cōplexione membri in
strumentalis est aut in numero suo: aut in quantitate: aut
forma: aut situ suo. Et conditionauit ut sit lesio pauca: et
consequatur ab illo ut sit sanitas eius secundum plures disposi
tiones: et lesio parua secundum sententias eius est que non appa
ret sensui. Et medici quidem nominant eas debilitatem
membrorum. attende ergo sermones eius: et intelligas ipsas secundum
quod oportet.

Enera autem lapsum eadem sunt cum
his que uirtutem eorum complet tem
perantia in habentibus similes partes: nu
merus uero et formatio: et magnitudo: et po
sicio in organicis: utrisque uero commune
unitas: quam et continuitatem eorum nomina
uimus.

Ex genera lesionum sunt genera rerum
quibus ppletur uirtus eorum: et sunt
in membris partium similitudinem complexio: et
etiam in membris instrumentalibus: nume
rus: quantitas: forma: situs: et continuitas
communis inter eas.

Ostendit gal. de scientia signorum significantium
corpus sanum in hora presenti: significat propter
illud quemadmodum signa sanitatis ut multum
remota sunt a meliore formarum: eodem modo signa sani
tatis ut nunc remota sunt: sed maiori remotione a meli
ori formarum: quia sunt intellecta diminutione parua cum
uirtute sui sermonis in signis corporis que minuitur
a meliori formarum diminutione parua. et per sermonem
suum: genera lesionum sunt genera rerum quibus complet
eorum uirtus et sunt in membris similitudinem partium cōplexio
et in membris instrumentalibus numerus: quantitas: forma:

et situs et continuïtas cōis inter vtrāq; vult q̄ huius mē-
briūz p̄tium similitudine est p̄fectio operationū eorū: et
cōplementūz opationū eorūz non sūt nisi ab equalitate
complexionis eorūz. cū ergo non est complexio eorū eq̄-
litas: tūc ingreditur ea lesio: et exponit q̄ hec lesio ē ma-
licia complexionis: et huius mēbriūz instrumentalium ē
p̄fectio opationū eorū: et perfectio operationū eorū
non fit nisi ab equalitate compositionis eorū in vnoq̄
q; quatuor que nominavit. s. numero: quantitatibus:
forma: situ. Cum ergo compositio eorū non est equa-
lis: tunc ingreditur super ea nocūmentum. Deinde dicit
et continuïtas cōis inter vtrāq; s. inter membrum simi-
lium partium: et membra instrumentalia: et lesio intrans
in ea est solutio continuïtatis.

In eisdem vero ipsis generibus la-
p̄tium et egrorum corporum est vitium
scdm singulum egri significatum. Termi-
nus vero utriusque discretivus est operati-
onis sensibilis lesio.

Et in istis generibus. i. infirmis eisdē
est vitium infirmorum corporum sūm
quāq; duarum intentionum quas nomen il-
lud continet: et intelligas esse utriusque. et
terminus quo fit separatio corporum sano-
rum et infirmorum inter utrasque: est sensi-
bilis operationum lesio.

Enera lesionū sunt tria. Lesio accidens in op-
atione membrorum similium p̄tium: et lesio in com-
positione instrumentalium membrorum accidēs
et lesio accidens in continuïtate membrorum. et una qua-
rum intentionū quas continet nomen corporum infir-
morum est corpora egrotativa et alia corpora infirma. Et
differentia inter vtrāq; ē: q̄ nocūmentum operationis
in egrotativis est insensibile occultum: et in corporibus
infirmis est apparens sensibile.

Optima vero deficientia compositi-
one corpora quidem brene lesa sūt
et ipsa scdm veritatem: non tamen sensibilis
est hoc.

Supra corpora vō que minuuntur parū
a meliore formarum ingreditur lesio
ex modis aliquibus: verum illud est insen-
sibile.

Ut. s. q̄ super corpora sana diminuta a meliō-
formarum ingreditur lesio aliquibus modis. s.
aut in complexione membrorum similium parti-
um: aut in compositione membrorum instrumentalium
vnde illa lesio occulta est valde et insensibilis.

Terminat autem ea magis et minus
in operationibus et egris causis repu-
gnare.

Cognitio eorum est per comparatōez
in operationibus et in resistentia caus
infirmantibus: propterea q̄ supra corpora
egrotantia et egra et corpora diminuta parū

per a meliore formarum omnino ingredi-
tur lesio.

Dicit gal. in hoc sermone canones in cognitione
egrotorum ab illis et dixit. Illud cuius est hec inten-
tio corporū egrotativorum opationes sunt magis vi-
minute: et resistentia eorū causis infirmantibus ē debilis: et
corporū diminutorū parū a meliore formarū opationes
sūt p̄fectiores: et resistentia eorū causis infirmantibus ē ve-
hemens et ista corpora cōpantur in sanitate sūm comparati-
onem operationum eorū et cōparationem resistentie
eorū causis infirmantibus.

Simpliciter vero egra corpora deter-
minata sunt eo q̄ facilius ab egris cau-
sis vincantur: et ab eo q̄ sūm multūz aliquid
sūm virtutem operationum delinquantur.

Corporum autem que dicuntur esse egra
sermōe absoluto cognitio est per hoc
q̄ cause infirmantes conuertunt ea veloci⁹
et dominantur eis facile: et propter hoc q̄ di-
minutio eorum in virtute operationum est
multa.

Ecce est illa ratio inter egrotativa corpora et dimi-
nuta a meliore formarū parūper. corpora enim
egrotativa vincunt velociter cause infirmantes
et dominantur eis facile: et diminutio eorum i fortitudi-
ne opationum ē multa apparens: s; nō est illud corporib⁹
diminutis parū a meliore formarum.

Sunt vero horum utrorumque in me-
dio neutra: et que vere dicuntur neutra
et que cum latitudine quadam.

Sunt ergo corpora que non proporti-
onantur ad sanitatem: neque ad egri-
tudinem media inter has duas species dis-
positionum: siue sint illa corpora ex illis q̄
vocantur taliter sūm veritatem: siue sint ex
eis quibus latitudo aliqua inest.

Ut q̄ latitudo consequat̄ ab eo qd ostendit ut
sint corpora que nō p̄portionantur ad sanitatem
neq; ad egritudinem: media iter corpora sana et
egra: siue sint corpora sana et egra ex eis que vocantur
taliter sūm veritatem: aut sint ex eis qbus inest latitudo ali-
qua in sanitate aut egritudine.

Et dividitur totius sanitatis latitudo
in tres partes latitudinem habentes
et ipsas multas: quarum prima quidem erit
sanorum corporum: secunda vero egrorum
tertia neutrorum.

Ecce ergo latitudo totius sanitatis divi-
ditur in tres partes: et unicuique parti-
um illarum est latitudo magna. et prima illa
rumitrum est corporum sanorum: secunda
est illorum que non proportionantur ad sa-
nitatem neque ad egritudinem: tertia cor-
porum egrotativorum.

Li. tegni gali.

Ult q̄ latitudo sanitatis habeat ex longitudine illud quod est inter sanitatē corporū que sunt i melioze formarum: et illud quod est inter corpora egrotatiua: et iam ostendit in eo quod preterit latitudinem corporum sanorum et latitudinem corporum que non proportionantur ad sanitatem: neq̄ ad egritudinē et latitudinem corporum egrotatiuorum. latitudo ergo sanitatis est magna. quod est: q̄ corpora egrotatiua non sunt egra: sed eis est sanitas agitatiua: sunt ergo numerata in corporibus sanis: similiter corpora que non proportionantur: neq̄ ad sanitatem: neq̄ ad egritudinem sunt in iudicio corporum sanorum. Declarauit ergo gal. in hoc sermone: q̄ sanitas et egritudo. sunt due dispositiones contrarie inter quas non est dispositio aliqua q̄ sit fm̄ veritatem equalis eis utriq̄ in veritate. quod ē: quia nominantur corpora ista media in corporibus sanis. 20

Quibus deinceps sūt egrotatiua corpora lesionibus sensibilibus operatio nuz determinata.

Et post ista corpora sunt que iam ceciderunt in egritudine: et completa sūt et differentia inter illa et alia est per lesionē sensibilem operationū que apparent i eis.

Ult q̄ consequantur corpora egrotatiua corpora infirma: et sermo eius est intellectus. 21

Olentia uero et quorū motiones sūt delinquentes: aut omnino perierunt: manifestos habent terminos. quecunq̄ uero infirmas habent operationes in maximis quidem discessibus facile discernuntur: fm̄ uero minores ambigua sunt: et propter hoc fm̄ hoc genus lesionis neutro contrariorū participans consistit disponi: quam et ipsas neutram dicimus nominari.

Et corpora quibus iam accidit dolor et in quorum motibus iam est agitatio aut motus eorum destructus omnino: terminus est manifestus. Corporū autē quorū operationes debilitantur: tunc si illa debilitas elongatur longitudine multa ualde a dispositione sanorum: discretio facilis ē. Et si elongatur pauca longitudine: tunc inesse eorum est ambiguitas: et propter illud sit q̄ dispositio que non proportionatur ad aliquod duorum contrariorum est una tñ. scilicet corporum que non proportionantur: neq̄ ad sanitatem: neq̄ ad egritudinem: et nō est nisi in hoc genere lesionis. i. neutrali.

Hoc genus lesionis est lesio in qua dubitatur. scilicet non apparet sensui: quia non est signum sanitatis: neque egritudinis: et residuum sermonis intellectum est. 22

Omibus his sensu diiudicatis non

secundm̄ ipsam rerum naturam: periculum enim est sempiternę passionis irrepere. i. i currere dogma.

Iste omnes res non discernuntur nisi per sensum. non per ipsam rerum naturam: quoniam si ponitur eorum discretio h̄c bunc modum: tunc non securantur qui bacula procedunt: quin cadant in eius scientiā qui uidet q̄ omnia corpora sunt in egritudine semper.

Omniū signorum signantium discretio ē per sensum: non per naturam rerum. quod est: quia cum aspiciatur in his fm̄ naturam rerum: inuenitur omne corpus resolui occulta dissolutione separata a sensu. nec ergo lesio est insensibilis: et facit cadere in scientiam eius cui uidetur q̄ corpora in egritudine sunt semper. Docet ergo per hunc sermonem q̄ consideratio medicinalis semper sit fm̄ sensum: et q̄ de illo quod a sensu egreditur non est medicine consideratio. q̄ si dixeris membra interiora et eorum egritudines sunt res nō sensu perceptę: et aspectus in eis est medicinalis: Respon demus q̄ eis sunt signa sensibilia: et eorum lesiones sūt sensibiles. Infirmus nanque sentit quod ei accidit ex istis uel ex ipsis. 23

Signa uero horum que sanantur corporum et egrorum et sanorum existentia quantitate distantie differunt.

Inter signa que significant corpora que nunc sunt sana: uerumtamen egrotatiua sunt egritudine occulta: aut sanatiua aut non sana: neque infirma: non est differentia: nisi si in quantitate longitudinis a duobus extremis.

Ult q̄ differentia inter signa cuiusque corporū sciatur per longitudinem eius a signis corporū que sunt a melioze formarum: et ab eis que sunt a deterioze formarum: et ipse determinat hoc sermone absoluto. 24

Om̄nibus nobis duos extremos terminos contrarios alterutrum optime compositionem: et nunc factam egritudinem. Considerantibus uero cui borū sunt uiciniora que probantur corpora: propinquius enim est optime compositioni sanum: quod uero ab hac longius: iam uero egrotanti propinquius egrum: utrorūq̄ uero medium equaliter ab utroque abesse apparens neutrum erit hoc. Optime ergo compositionis corporis dicte sunt cognitiones. Deficientium uero ab hac: equalia quidem numero sunt his genera: et magis et minus diuidi potentibus: et separatim in tres latitudines.

Sortet ut ponam⁹ meliorem formam⁹ et egritudine qua iam accidit duos terminos in duabus extremitatibus contrariis bonec qñ uolumus expiri corpus: et scimus in quo termino est: et consideramus ad quas duar⁹ extremitatuz sit ppingus. nā corpus qd ē ad meliorem formam⁹ ppingus ē sanatiuū et corp⁹ qd est a meliori formam⁹ longinquus et ad corpus quod cecidit in egritudine ppinguius: egrotatiuū. et corpus quod est inter utruq⁹: et longitudo eius ab utrisq⁹ est lōgimodo equalis est id quod nō pportionatur ad sanitatē neq⁹ ad egritudinē: et nos quidē iam nominauimus signum melioris formam⁹ corporis. Corpora autem que minuuntur ab ea: possibile ē ut diuidat⁹ diuisionib⁹ quarū numerus vō cōprehenditur p uitam multitudinis et paucitatis: ueruz iaz nos aggregauimus eam in tribus terminis habentibus latitudinem.

Iam diximus q⁹ uult per dictōes sanatiuū. qd ē exuberantis sanitatis et durabilioris. et posuit in hoc sermōe: sanatiuū: oppositū egrotatiuū ut intelligat⁹ q⁹ latitudo sanitatis ē iter utraq⁹: et triū terminorū. vnus est sanatiuū. secundus ē illud qd nō pportōnat⁹ ad sanū nec ad egriū. tertius egrotatiuū ē. et ipse quidē in eo qd iaz pterierit noiauit meliorem formam⁹ corp⁹ sanatiuū: et posuit ipm hic diminitū a meliore formam⁹ et illud ē manifeste contrarietatis. Et ego dico q⁹ ga. nō fuit oblitus sui sermonis. uertū tamen ipse posuit meliorem formam⁹ ultimū finē equalitatis. et hec res fortasse nō inuenit: et si inuenit: occultus est a sensu. postq⁹ ergo sciuit q⁹ medicina nō cōsiderat in eo quod ē occultū a sensu: posuit sanatiuū quod appropinquat ad meliores formam⁹ ualde uel ad terminū qui nō apprehenditur sensu: et nō cōprehendit⁹ nisi cognitōe et ratōe. Corpus ergo sanatiuū est melior formam⁹ apud sensum: et manifestum ē q⁹ hoc minuitur a meliore formam⁹ fm intellectū propter resolutionē occultam a sensu: et diuersitatem complexionis occulta a sensu: et propter diuersitates occultas a sensu et etatib⁹: et qd remanet d⁹ sermone ei⁹ intellectū est. 25

Signa ergo egri corporis simpliciter dicemus: ex his enim erunt reliq⁹ due latitudines manifeste. Secundum ergo genus dictum est prius in optime compōnis oratōe. fm uero spēm nūc dicitur prius nobis diuidentibus partes.

Et nos sumus narrantes signa significancia corpus de quo dicitur: q⁹ ē infirmus absoluto sermone: qñ qñ narramus signa huius corporis: declarant ex eis signa duorum terminorū reliquorum. et nos iam narrauimus genera eorū ante i⁹ sermōe no

stro in meliore formam⁹. et nos sumus narrantes nunc eorū spēs postq⁹ diuissimus et narrauimus in primis omnia membra.

Iam ostendit signa corporū que sūt i meliore formam⁹: et ostendit q⁹ sup corpa diuinitas ab eis igitur dicitur vni triū generū lesionū: aut duo ex eis: aut tria. Et postq⁹ cōpleuit illud ostendit q⁹ corpa diuidūt diuisionib⁹ quarū nūerus nō cōprehendit⁹ p uia diuissiois multitudinis et paucitatis. et q⁹ cognitio vniuscuiusq⁹ corū ē p ppinguatē signorū: et lōgitudinē eorū a duabus extremitatib⁹ quarū una ē melior formam⁹: et reliqua d⁹ terior formam⁹: et qd ē mediu inter illa est illud qd nō pportionat⁹ ad sanitatē nec ad egritudines. et ostendit q⁹ vni cuiq⁹ corporū sanorū est latitudo: et infirmorū similiter. postq⁹ ergo cōpleuit cognitōem illi⁹ totū: cōis sūt illi ut ostenderet signa corporū egrotū: sicut ostendit sana sanorū corporū. Et qñ egritudinis tria sūt genera: qñ vnus ē malicia cōplexionis: et sūt ei multe spēs. alterū est malicia cōpōnis. et sūt ei multe spēs. tertiu ē solutio continuitatis: et sūt ei spēs multe. Et vnaqueq⁹ spērū borū triū generū diuersificat fm diuersitatē mēbrozū: et p illū consecutū ē ei ut diuidat⁹ et narret in primis mēbra oia: et ostendit dispositiones cullibet eorū et narrat. 26

Quattuor aut sunt eaz drie oēs. Que dā eaz sunt principia: quedaz uero ab illis exorte sunt: quedaz uero neq⁹ aliarū dñantur: neq⁹ alie dñantur earum inpatas habentes uirtutes et regentes eas: quedaz uero et innatas simul habent et influentes.

Et species omnium membrorum sunt quattuor. quod est: quia ex eis sunt radices: et ex eis sunt rami qui nascuntur ex radicibus illis: et ex eis sunt que nō dñant super regimen aliorum: neq⁹ alia dñantur super regimen eorum: quoniam uirtutes quibus fit eorum regimen innate in eis sunt: et ex eis sunt quibus sunt uirtutes inate: et uirtutes currentes ad illa ex illis radicibus.

Virtus ē qdā cā q⁹ efficit⁹: et i⁹ membro est virtus fixa in eo qd facit suā opationes ppiam. Et subā huius virtutis fm suā finis est cōplexio ei p ppiā. s. forma cōplexionis. Et fm finis aris. est cōplexio i stralis pma qua opatur virtus: et virtus est natura membri qua sustentat. et diuersitas hec nō nocet i aliqua opationē medicine: et iam pscrutari sumus d⁹ eo in libro nostro in medicatione. et aris. iterū u⁹ q⁹ membrū principale ē cor. et gal. ponit ea quattuor. cor: cerebrū: epas: et testiculos. et hec diuersitas iterū nō nocet i aliqua opationē medicine. et iaz determinauimus istud in libro nostro: i medicatione: et videbimus in expōne huius libri ut taceam⁹ de oī diuersitate que nō nocet in opationibus medicine in eo quod futurum est: et rememorēmur diuersitatis q⁹ nocet in arte medicine tantū. et moneamus in ea ad illū quo fit inuamentus in medicina tantū. Dico ergo q⁹ vni cuique membrorum aut inest uirtus fixa in eo tantum: aut inest ei cū ea tantum uirtus alia fixa a membro alio aut plures uirtutes fixe a membris plurimis. 27

Prin cipalia igitur sunt cor: cerebruz: epar: et testiculi.

Adices ergo sunt cerebruz: cor: epar et testiculi.

Cerebrum quidem est radix sensus et motus voluntarius: et cor quidem est fons vel radix vite et caliditatis innate. Epar quidem est radix operationis naturalium virtutum: et sunt attractio: retentio: digestio: et expulsio: nutrimentum: et augmentum et similia istis. Testiculi sunt radix spermatis. 29

Illis uero exorta sunt: et illis famulantur nervi quidem et spinalis medulla cerebro: cordi uero arterie: nervi epatis: feminalia uasa testiculis.

Rami qui nascuntur ex his radicibus et dant ab eis illi quidem qui nascuntur ex cerebro et dant ab eo sunt nervi et nucha. et illi qui nascuntur a corde et dant ab eo sunt uene pulsantes. et illi qui nascuntur et dant ab eo sunt uene non pulsantes. qui autem oriuntur a testiculis et dant ab eis sunt uasa spermatis.

Nucha oritur ex posteriori cerebro sicut oritur crus arboris. et nervi oriuntur ex cerebro et nucha: et sit cerebrum loco radices arboris ex qua oritur crus magnum quod est nucha. et rami sunt nervi qui nascuntur ex cerebro et nascuntur ex nucha. iterum nervi arboris multi. sicut rami nascentes ex cruce arboris: et illud dispertit in toto corpore. Et uene pulsantes oriuntur ex corde secundum illud exemplum. quod est: quia nascitur ex latere sinistro cordis arteria magna loco cruris arboris: et oriuntur ex hac arteria omnes arterie corporis. Sicut ergo cor sicut radix arboris: et arteria magna sicut crus: et quod oritur ex eo sunt sicut rami. et per hanc similitudinem est dispositio epatis. secundum. n. sicut radix est arboris ex qua oritur crus et est uena concava: et oriuntur ex ea relique uene. et oriuntur ex corde altera uena vel arteria: et similiter ab epate oritur alia uena. et ex testiculis oriuntur uasa spermatis. sunt ergo ipsi sicut radix arboris. et spermatis uasa sunt sicut rami qui nascuntur ex eis. et quando tu consideras corpus per quod diximus iuenis ea quod ramificatur ex radicibus in motum reus misceri ad iuicem et pedere: et iuenis ossa sicut sustentamenta et scuta: et iter istas res iuenis quidam plenitudo que implet eas: et sunt membra composita instrumentalia sicut sacrum et pulmo et stomachus et membra similia prout: sicut caro glandosa: et iuenis panniculos qui sepant ea ab invicem: et concavitates: et cutis est panniculus quo continentur omnia defozia. Complect ergo ex omnibus istis sicut visus est corpus. et illud quod dant nervi et nucha a cerebro est spiritus animalis ab anima quo fit sensus et motus voluntarius. virtutes. n. iste sunt res que currunt in nucha et nervis a cerebro ad membra sensibilia et motiva voluntarie. et illud quod dant arteria magna: et quod oritur ex ea et ex arteriis a corde est spiritus animalis vel vitalis: quo eriguntur vita et caliditas innata. virtutes. n. iste sunt res que currunt a corde in arteriis ad reliqua membra corporis. et quando abscinduntur ab eis moriuntur: sicut quando abscinduntur virtutes sensus et motus voluntarii: destruitur sensus et motus voluntarius et illud quod dant uene non pulsantes ab epate est spiritus naturalis quo existunt virtutes. iste. n. virtutes currunt ab epate in uenis ad reliqua membra: et quando abscinduntur a membro destruitur eius nutrimentum. et illud quod dant uasa sperma

et a testiculis est spiritus spermatis compositi ex tribus spiritibus quo currit generatio virtus in spermate. hoc est quod spiritus fit in uenientia in medicina. Aristoteles autem vult quod relique virtutes instrumentales a corde: uerumtamen sensibiles et motiva voluntarie existunt in corpore mediante cerebro et nucha sunt in eo mediante epate: et generative mediamentibus uasis spermatis. Et hoc vult quod spiritus a toto corpore veniat in bona motus coitus. verum non est hic aliquid huius diversitatis quod noceat in opere medicinali ne quando creditur quod cerebrum est causa prima aut secunda necessaria in motu et sensu: et quod epes est causa prima aut secunda necessaria in virtutibus naturalibus: et quod testiculi sunt causa prima aut secunda necessaria in virtutibus generativis. Quoniam res est causa prima aut secunda necessaria: tunc mutant aut destruitur operationes per infirmitates eius quod oritur ex ea et dant ab ea. et iam certificauimus illud totum in libro medicinali iter Aristoteles et Galienus. et conuenit nobis in operatione medicinae ut accipiamus sententiam galienus. cum non sit oria in eo quod est nutrimentum in medicina: et inter istas sententias horum duorum uiroz: sicut ostendimus in illo libro cuius exemplum plura est: quia quando destruitur sensus membri: aut motus eius aut utraque simul. secundum sententiam galienus. intenditur in corruptione loci nervi aut nuche cui accidit lesio a qua fuit illa destructio. et secundum quidem sententiam Aristoteles. intenditur curatio illius membri eiusdem secundum quod nos ostendimus in libro medicinali: quoniam non completur illa operatio nisi per hunc modum nervi aut nuche. Due ergo curaciones sunt una inter quas non est diuersitas: quauis galienus videatur dicere quod hec est prima causa: et aristoteles uidetur quod hec est causa secunda necessaria in illa operatione et propter illud melior est in arte medicine scientia uel sententia galienus. quam aristoteles. Quoniam sententia aristoteles facit errare medicos. 29

Ipsa uero seipsa regunt cartilago: os suum coniunctio: membrana: glandula: pinguedo: caro.

Membra autem quorum regimen est ex seipsis sunt cartilago: et os: ligamentum: et panniculus: et caro mollis: et pinguedo: et caro simplex.

Istis membris insunt virtutes innate in eis quibus existit eorum regimen in cibo: et est essentia eorum. quod est: quia non continuatur cum eis arteria que det eis a corde nec descendit eis uena que det eis ab epate: nec inuenit eis nervus qui det eis a cerebro. et in esse eorum est dubitatio an perueniant ad ea ex istis radicibus res capillares occulte a sensu: aut non veniat ad ea penitus ex eis aliquid. Et consideratio in hac dubitatione est opificis scientie naturalis: medico uero non est consideratio in illa: propterea quia non uidet sensu rem que peruenit ad ea. propter hoc ergo abscindit galienus super hoc quod regimen eorum est ex seipsis: ut doceat per illud quod consideratio medicinalis non pertransit sensum. 30

Ne uero omnes partes comune his habentes ad suum regimen arte reguntur: et uenis: et nervis indigent.

Reliqua uero omnia membra communiant his membris que diximus in hoc quod regimen eorum est ex seipsis: et sunt cum illo indigentia uenis pulsantibus

et non pulsantibus et nervis.

Licet autem quidem omnia et reliqua membra remanentia exceptis eis quorum rememoratio preterit sicut pulmo. stomachus. et renes. et splen. vel alia et membris extrinsecis et intrinsecis sunt in unoquoque quod est virtus innata fixa in eo. et veniunt eis ex tribus rationibus: que sunt cerebrum. cor. et pars. et virtutes alie. Et nervi quidem lucrant eis virtutem sensus aut motus voluntatis aut utriusque simul. Arteria vero facit ea adipisci virtutem vite et caliditatem inatam. sed vena facit ea acquirere virtutem nutritivam.

Capilloz vero et unguium neque regimen est aliquod. sed generatio sola.

Capillis autem et unguibus non est regimen in ipsis corporibus suis. et non est nisi generatio et esse tantum.

Capilli et ungues generantur a materiis quas expellit natura ad corpora exteriora expulsionem committit. et illud quod generat eos est natura. et non sunt eis ex seipsis virtutes innate. nec veniunt eis ex radicibus virtutes. Et manifestum est quod capilli et ungues sunt ingredientes in numero membrorum. sicut pili palpebrarum. et superciliorum. Jam ergo sunt membrorum quique species. Meliora ergo sunt radices. deinde que nascuntur ex radicibus. deinde in quibus sunt virtutes innate. et virtutes alie venientes ex radicibus. deinde illa in quibus sunt virtutes innate tantum. deinde capilli et ungues in quibus non sunt virtutes innate. nec veniunt eis alie virtutes.

Ecce quidem plures sunt differentie. si signa vero uniuscuiusque crasseos deinceps dicuntur.

Iste ergo sunt species membrorum. et nos sumus narrantes post illud signa que significant complexionem uniuscuiusque eorum.

Postquam divisit membra secundum virtutes eorum quibus efficiunt operationes suas. et virtus naturalis secundum finem eius est substantia a complexionem sumpta. promittit signa significantia complexionem eius. quique eorum naturalem. et significantia complexionem eius mutationem.

Prinzipium autem a cerebro nobis facientibus. Sunt enim quinque innata genera cognitionum eius. Primum quidem ionus capitis dispositio. secundum vero sensibilibus operationum virtus vel vitium. tertium operativorum. quartum principium. et quintum naturalium. Aliud est genus in his omnibus generibus ab his que extrinsecus ei accidunt alteratio.

Et incipiamus rememorari signorum significantium complexionem cerebri. et genera quidem signorum innata sunt univ ersaliter quinque. Unum eorum est dispositio totius capitis. Secundum est certificatio actio-

num quibus sunt operationes et corruptio earum. et tertium est rectificatio actionum eius sensibilibus et earum corruptio. et quartum est rectificatio actionum quibus fit regimen et earum corruptio. Quintum est rectificatio universaliter actionum quibus fit regimen eius naturalium et corruptio earum. et hoc est aliud genus ab istis omnibus que narramus. et est quod accidit cerebro de mutatione ex rebus que mutant complexionem.

Cerebrum est capitis medulla. et signa significantia complexionem eius naturalem et difficultatem passionis eius. et significantia complexionem eius que mutatur sunt vi. species. quinque earum sumptae sunt ab eo. et sextum sumptum est ex velocitate passionis ipsius. et difficultate ipsius passionis a causis infirmantibus extra. sicut aer. Et Gal. determinavit unumquodque istorum in eo quod futurum est.

Totius quidem capitis dispositio ex magnitudine et figura eius et capillorum accipitur.

Dispositio autem capitis totius scitur ex quantitate eius et figura eius quod est in ipso et ex capillis.

Et hoc primo dedit quod dispositio totius capitis scitur ex tribus rebus. s. quantitate eius. et figura ipsius et eius quod est in ipso ex capillis.

Paruum vero caput prave compositionis cerebri proprium est signum. Aput ergo paruum est signum proprium male forme cerebri.

Male dedit Gal. quod parum caput est signum proprium male forme cerebri. Et causa illius est constrictio venarum cerebri. et debilitas eius quod generatur ex cerebro de nervis et nucha. quod est. quod si radix est parva. tunc quod nascitur ex eo est paruum. et sequitur a parvitate eius constrictura venarum eius et meatuum ipsius. quod non est spiritui animali latitudo in qua converteretur. Et caput quidem paruum generatur a parvitate materie. quod si figura eius con illo inconueniens est. est malitia in forma cerebri maior. Et manifestum est quod parvitas capitis comparat forme cerebri. sequitur ergo ab illo ut malitia forme cerebri comparetur.

Magnum vero non ex necessitate bene compositionis est signum. si enim propter uebementiam facium est magnus eius que inest virtutis in materia multa et bonarum operantis. bonum est signum. Si vero propter solam materie multitudinem. non bonum est signum. Determinandum ergo est ea ex figura et ex his que ab eo nata sunt. figura quidem si bone forme est. semper enim bonum est hoc signum. his vero que ab eo nata sunt ut si collum forte est. et aliis ossibus optime dispositum est. et si omne quod est eius ner-

uofum est et plenum et uiuidum. Propria uero capitis figura est uelut si uideas speram perfectam ceream ex utraque parte leuiter compressam. Necesse est enim huius talis gibbosa quidem secundum speram posteriora fieri et anteriora: Rectiora uero fieri que ex utraque parte.

Et caput magnum non significat necessario bonitatem forme cerebri. quod est: quia si magnitudo eius non prouenit nisi ex uirtute loci: et ex natura et usu eius in arte sua qua operata est materiam multam bonam: tunc est signum bonum. et si non prouenit nisi propter multitudinem materie tantum: tunc non est signum bonum. oportet ergo ut distinguatur inter ea per figuram: et per res que nascuntur ex capite. per figuram quidem ut consideres an sit forme bone an non: forma enim bona: est bonum signum semper. Per ea uero que nascuntur ex capite est: ut consideres an grossum sit collum forte: et dispositio reliquorum ossium sit melior dispositionis: et omnes nervi grossi fortes aut non. Et figura que appropriatur capiti est. quia tu estimes speram ceream sane rotunditatis: cuius duo latera sunt parum compressa. nam quando existit caput taliter scis procul dubio quod necesse est quod sit ex anteriori parte capitis: et posteriori ipsius magis exiens ex termino rotunditatis sperae: et duo latera eius sunt magis intrantia et propinqua ad planiciem.

In isto sermone intelliges quod ex signis bonitatis forme cerebri est magnum caput quando est eius figura quam exemplificauit in forma cerea: et cum grossitudine collis et reliquorum nervorum et ossium. Et magnum caput quando est cum figura diuersa. et cum subtilitate in nervis et collo et ossibus: tunc est signum malitie forme cerebri. Et manifestum est quod bonitas forme cerebri et malitia forme eius comparantur secundum quod est in illo de additione vel diminutione. quod est: quia bonitas forme cerebri sit a forti virtute et multa materia obediens. et malitia forme eius quando est cum magnitudine figure capitis: significat quod fuit uirtus debilis: aut quod materia non fuit obediens: sequitur ergo ab illo malitia in eius completionem.

Secundo uero secundum occipitium eminentia fit minor alicui: considera et nervos et collum cum aliis ossibus. secundum naturam siquidem his se habentibus indigentia materie non uirtutis imbecillitate taliter factum est hoc. Ineptioribus uero exstentibus infirmum est principium. In pluribus uero secundum occipitium indigentia

imbecillitas eorum que dicta sunt sequitur et rarum ualde non tale contingit. Grossius uero secundum occipitium considera caput eodem modo eisdem in toto magno nato determinans. In pluribus uero et hec bona figura facta peracephalidos bonum signum: quam quidam medicorum posterius cerebrum nominant. Quemadmodum igitur et est posterius determinatum: forma uelut lauda habente commissuram: Spine uero principium hec pars est: et per illam omnium secundum totum animalis corpus sunt nervorum actiones. Ipsa uero posterior pars secundum se in omnibus paucorum sensibilibus participat: multorum uero operatiuorum. Sic igitur anterius sensibilibus quidem plurimorum: paucorum uero operatiuorum. Itaque et hec bene disposita perfectas habet naturas secundum unumquodque proprias. Eadem uero et in anterioribus capitis eorum que secundum frontem determinationes sunt his que secundum posterius ad paruitatem et magnitudinem eius nobis respicientibus et figuram et qui sunt in his sensus. scilicet uisum gustum et odoratum. Alterutrum enim sunt cognitiones: et sibi inuicem attestantur: et a principio nata principium uirtutis et uirtus: et principium his que ab eo nata sunt.

Quod si uideris eminentiam que est a posteriore parte minui: considera tunc cum illo in nervis et ossibus et collo. nisi ista sunt secundum naturalem dispositionem tunc non prouenit ista dispositio nisi ex diminutione materie: non ex debilitate uirtutis. Et si iste res quas narrauimus secundum anteriorem dispositionem dispositione naturali inueniantur: tunc scias quod radix est debilis. Et in pluribus quidem dispositionibus sequitur diminutionem occipitii debilitas harum rerum quas narrauimus: et nos res forsitan cadit cum diuersitate illius nisi raro. et quando inuenis iterum occipitium capitis uehementis eminentie: tunc considera in illo quod deterius secundum considerationem et determinationem in capite toto quando est magnum et inuenis hoc etiam in pluribus dispositionibus posteriorem partem cerebri: et quod continet ipsum ex capite quando est cum figura bone forme: et quod est signum bonum. et quidam medicorum nominant hanc partem cerebri cerebrum posterius: et est po-

sterius sicut nominauerunt ipsum: et deter-
minauit ipsum commissura: que assimilatur
laude littere in libro grecorum. Et hec ps
cerebri est radix ex qua oritur nucha: et qua-
do est radix ei: tunc est radix omnibus ner-
uis quibus fit motus uoluntarius in toto cor-
pore animalis. ex ipsa autem non oriuntur
nisi pauci nerui numero ad sensus: multi ue-
ro ad motum: sicut ex altera parte que est in
anteriori nascuntur nerui multi ualde nume-
ro ex neruis sensus: et nerui pauci in nume-
ro ex neruis motus. Cum ergo iste due p-
tes sunt secundum dispositionem bonam:
sunt res que nascuntur ex unaquaque earum
fortes. Et omnia que abbreviauius et de-
terminauimus ex esse posterioris partis ca-
pitis: oportet ut obseruentur in anteriori p-
te capitis. quod est: quia oportet ut conside-
res in quantitate eius et ipsius figura in sen-
sibus qui sunt in anteriori pte capitis: et sunt
nisi gustus olfactus. Iste enim res signi-
ficant semper seinuicem et testificantur sibi
inuicem. scilicet ex radice nascentes res significat
et testificantur radicis rectificationem et cor-
ruptionem eius: et radix ipsa testificatur cor-
ruptionem rerum que ex ipsa ramificantur et re-
ctificationem earum.

Si fueris memor eius quod preterit de exposi-
tione nostra tunc sermo iste totus est intellectus
tibi: ita quod non indigeas expositione in eo. vel
rum fac considerationem eius bonam tantum: et forma
littere laude est secundum hoc. Et manifestum est quod
compleuit tres species signorum: quarum una est dispo-
sicio totius capitis: et secunda est rectificatio actionum quibus
fiunt operationes et corruptio earum. et iste operatio-
nes sunt que fiunt per neruos. quando enim ossa et ner-
ui grossi sunt et fortes: sunt operantes fortes: et cuius ca-
pitius est uehemens. et quando sunt subtiles: debiles sunt
operationes: et cuius est uilis. Et tertia est operationum
sensibilis rectificatio et corruptio parum et ego exponam
ista in eo quod futurum est paulo post expositione ultra
ma magis et meliore.

Prin cipalium tamen operationum uir-
tutis et uirtutum eiusdem principii soli
in se ipsum sunt cognitiones. uoco autem prin-
cipales operationes eas que a solo prin-
cipio fiunt.

Rectificatio autem operationum qui-
bus fit regimen: et earum corruptio:
sunt signa radicis solius ita quod non aliorum:
et significatio per actiones quibus fit regi-
men: sunt operationes ipsius radicis soli-
us.

Ult per radicem cerebrum: et est medulla ca-
pitis. huic enim medulle sunt coactiones. scilicet. ve-
tres: et in ea est rebete ex arteriis mirabile. quod fit
numeratio rebetum seinuicem ingredientium: et positus
est super eam: et repletum est quod est intus de medul-
la capitis: et continent ipsum duos clamina mirabilia. scilicet.
dura mater et pia mater: et sunt ei ab anteriori parte ei-
us duo ventres quibus fit imaginatio: et in medio eius ve-
tris quo fit cogitatio: et in postremo eius venter quo fit
rememoratio: et per ipsum totum sunt virtutes quibus
fit regimen. et iste virtutes infixae sunt in eo et sunt for-
ma eius. quod est: quia vitalis spiritus vel spiritualis
digeritur in rebetibus suis ipsius cerebri inuolutis ab ar-
teriis: et generatur ab eo in cerebro animalis spiritus:
et per istum spiritum fit penetratio virtutis cerebri ad re-
liqua membra.

Acilis igitur intellectus subtilis sub-
stantie cerebri est cognitio: tarditas
uero intellectus pinguioris.

Et presentia ergo mentis et solertie
significant quod substantia cerebri est
substantia subtilis: et tarditas mentis signi-
ficat quod substantia cerebri est grossa: quia
propter fit habens eam uelocis discipline
propter uelocitatem sigillationis formarum
rerum.

Intellige subtilem in hoc sermone paruam et
claram substantiam et grossam turbidam sub-
stantiam. quando enim substantia cerebri est p-
ua: penetrant in ea virtutes anime. et quando est turbi-
da: difficilis est penetratio eorum in ipsa.

Acilitas uero discendi est mollis: et
memoria perueniens.

Et uelocitas discendi significat quod sub-
stantia eius est substantia in qua uelo-
citer suscipitur sigillatio rerum: et bonitas
seruationis id est memorie significat quod sub-
stantia eius est substantia cui est firmitudo.

Quando substantia cerebri est mollis clara per-
ua festinat in ea sigillatio formarum rerum: quia
propter fit habens eam uelocis discipline. pro-
pter uelocitatem sigillationis formarum rerum. et qua-
do non est mollis et est turbida: fit difficilis sigillatio in
ea formarum rerum. et quando sigillantur in ea forme
rerum: tunc si retineat eas et firmantur: nominatur fixa
substantia eius et est illud bonitas seruationis eius quo
seruatur illud quod in ea sigillatum est. et si non seruat
eas nominatur substantia eius fluida: quare est illa ma-
litia seruationis eius scilicet si non sigillatur in ea aliquid
deformis: et apparens est ex toto quod precessit. scilicet
quod claritas substantie cerebri fit ex qualitate complexio-
nis eius proprie: et quod turbulencia eius fit ex inuolutione
complexionis eius ab eo quod est necessarium ei natu-
ra: et quod retentio eius qua retinet illud quod sigillatur in
ea ex se unius significat quadam siccitatem cerebri: et flu-
xibilitas eius humiditatem.

Sed uero difficultas discendi dure:
obliuio uero fluentis.

Et similiter etiam tarditas discendi significat qd substantia eius est substantia in qua difficile suscipitur formatio reru. Et obliuio significat quod substantia eius est substantia turbida ruidia: cui non e firmi tudo.

Item preterit expositio huius sermonis. 42

Et bene mobile in opinionibus e calide: manens uero frigide.

Et multitudo opinionum et permuta tionis in uoluntatibus significat qd substantia cerebri e substantia calida: et fixio in consiliis significat qd substantia cerebri e substantia frigida.

Intellige ab eo sermones eius: calidum aut fri gidum aut humidum aut siccum. s. qd in compl exione eius composita ex quatuor qualitatibus vincit illud. nam si dicitur calidum: tunc caliditas qd tas est augmentata in eo. Et si dicimus frigidum: tunc qualitas frigiditatis est augmentata in eo. 43

Item deesse genera cognitionu que ex principio suscepi dicere: unum quidem na turalium: alterum uero extrinsecus accide tium. erit autem communis de utrisque ra tio.

Et in quantum mihi uidetur ia rema nent duo genera ex generibus signo rum que promisi me dicendum in principio mei sermonis: quorum unu est genus opa tionum naturalium: et alteru genus e quod occurrit capiti extrinsecus: et ego ponens suum sermonem utriusque sermonem unuz communem.

Item sermo est intellectus. 44

Nam si eucraton cerebrum existit se cundum quatuor qualitates omnia que dicta sunt habebit cum modo et mensu ra. et superfluitates. quecumque per palatum aut nares aut aures aut oculos purgantur: et hec habebit moderate: et minime leditur ab omnibus quecumque extrinsecus cale faciunt: et infrigidant: et desiccant: et humec tant.

Neco ergo quod quando cerebrum e temperatum in qualitatibus quattu or tunc omnes res quas diximus sunt in eo secundu equalitatem: et superfluitates quas expellit ad fauces et ad aures et ad nares et oculos sunt secundum equalitatem. et for tasse non uenit ei nocumentum ex omnibus que occurrunt capiti extrinsecus ex eis que

calefaciunt ipsum et infrigidant ipsum et exsic cant illud et humectant.

Complexio cerebri naturalis est ut sint calidi tas et siccitas pauciores qua frigiditas et humi ditas. s. ut frigiditas et humiditas sint i eo aug mentate parum. et hec quidem complexio nominat eq lis comparatione sui ad cerebrum quando e conueniens naturali substantie. 45

Alibus quidem infantibus existen tibus capilli sunt subruissi. pueris ue ro subrubei: perfectis uero rubci. Adediu uero quodammodo existentes crisporum et simplicium. i. planorum: neq3 calui sunt facilius

Et cuius est hec dispositio capilli qui nascuntur super caput eius dum est infans declinant ad flauitatem que trahit ad citrinitatem. cum ergo sit puer: tunc ca pilli declinant ad flauitatem que trahit ad rubedinem. et cum ipsa peruenit ad dispo sitionem complementi tunc capilli eius sui flauit tendentes ad rubedinem et sunt cum illo mediu inter illos qui sunt crispi et inter capillos planos: et non fortasse ei cuius est hec dispositio aduenit caluitium.

Iussit Galienus in hoc sermone etatem adole scentie ad etatem infantie et ad etatem puerop et dedit signa pilorum significantium equali tatem complexionis cerebri. et manifestum est qd uult pilos capitis sui et sermo eius e intellectus. 46

Adire uero oportet que dicte sunt et que dicende sunt cognitiones ut in bene temperatis habitationibus.

Et oportet ut intelligas ea omnia que narraui: et narrabo ex signis se cundum quod sermo noster non est nisi in eo cuius habitatio est regio equa lis.

Regio temperata est que est in fine climatis ter tior que est in climate quarto. et melior earum omnium regionum est que est a principio clima tis quarti usque ad medium climatis eiusdem. Et meli or earum omnium regionum est que e detecta: quas mo tes non cooperiunt: quo sanguaria idest motanee et col les ampli sunt: et non est fabrice in eo altitudo superflua et ex eis que sunt decliniores ad clima. tertium melioris qualitis est que est supra mare salsum: et sermone ab soluto regio temperata est super cuius aerem non vin cit aliqua qualitatum quattuor. Et signa quorum signi ficationes mutantur secundum mutationem complexio num regionis sunt ea quibus manifeste occurrunt sicut aer continens et color et pili. In interioribus aut ex quibus no apparent nisi operationes earum parum impunit aer continens nisi superflua. 47

Et cumque uero secunduz capillos

non in regionibus tantum: sed i humorum
teperatia proportionem habent temperatie
eorum que sunt in cerebro.

Intellige ergo rem secundum quod
sermo noster est i eis que ex istis si-
gnis sunt i capillis proprie cum eo quod nar-
rauimus de dispositione regionum sunt quod co-
plexio humorum conueniens est complexio
in cerebro.

Capilli generantur ex vapore fumoso resolutio-
ne a chimis qui sunt in corpore. dicit ergo Galie-
nus quod non certificatur eorum significatio nisi
quando chimii sunt etiam secundum similitudinem co-
plexionis cerebri. Sequitur ergo quod significatio capil-
lorum non certificatur nisi regio sit equalis: et comple-
xio humorum sit secundum similitudinem complexio-
nis cerebri. quia si diuersificetur illud: non erit significa-
tio eorum veridica. cum ergo regio est equalis: et com-
plexio cerebri est et complexio humorum equalis est va-
por fumosus qui est materia pilorum equalis inter illi-
um qui est adustus niger: et inter illum qui est grossus albus.
propter illud ergo capilli qui declinant ad flauitatem qui
trahit ad citrinitatem in etate infantie: significat equali-
tatem complexionis cerebri. Et quando infans sit puer
augmentatur caliditas: et sunt capilli decliues ad flau-
itatem que etiam declinat ad rubedinem. Cum ergo sit
fortis caliditas eius in etate adolescentie sunt capilli de-
cliuues ad rubedinem: et sunt propter equalitatem mate-
rie sue medii inter crispas et planas. Iste ergo signifi-
cationes capillorum sunt secundum equalitatem capillo-
rum quando regio est equalis et chimii sunt equales.
Si ergo mutantur ab illo: et regio est equalis et chimii
sunt equales: significant mutationem complexionis ce-
rebri: et declinatio eius ad partem ad quam declinant
capilli.

Si vero calidius temperato fuerit ce-
rebrum: secundum uero alteram op-
positionem eucraton: siquidem plurimum
fuerit calidius fortiora omnia que dicta sunt
et dicenda fient signa. Breui uero super-
abundantia existente leuia: communis uero
hecratio sit in omnibus que dicende sunt
mihi partibus earum que in omnibus tem-
perantibus dicende sunt cogniciones.

Quod si cerebrum calidius est tempe-
ratum: et est in humiditate et siccitate te-
peratum: tunc si superfluitas caliditatis eius
super equalitatem est superfluitas multa:
sunt ista signa que narrauo post fortiora. et
si superfluitas caliditatis eius super equali-
tatem est superfluitas pauca: sunt signa eius
debilia. et sermo iste est communis sermo i
omnibus signis que ego narrauo i omnibus spe-
ciebus complexionis.

Postquam narrauit signa complexionis cerebri
equalis et complexit ea. incipit narrare signa
complexionis cerebri quando egreditur ab equi-
tate sua propria multum. Dicit ergo quod si egreditur ab
equalitate sua propria multum sunt signa qualitatis ad
quam egreditur fortia: et si exiens eius est paruus sunt
signa eius debilia.

Dixit uero signa eius que in cere-
bro est caliditatis i his que prius di-
cta sunt rubicundiora et calidiora que sunt
circa caput omnia et que in oculis uene sen-
sibiles. Capilli horum natorum citius in
capite nascuntur: multum quidem calidiori-
bus existentibus bene temperatis nigri et for-
tes et crispi fiunt. Non multum uero cali-
dioribus: subrubei quidem primum fiunt: de-
inde nigrescunt: accidentibus uero etatibus
calui fiunt et magis plurimum calidi: super-
fluitates uero secundum palatum et nares et
oculos et aures breues et digeste bis sunt quod
do irreprehensibiliter sani sunt. Repleto
autem aliquando capite continue et maxie
bis quando dietam negligenter obseruant
hoc tale accidit: plurima quidem sed non i
digesta fiunt superflua. Repletur autem
et grauatur caput ex cibis calefacientibus et
poribus et odoribus et extrinsecus acciden-
tibus omnibus calefacientibus in quibus
est et continens nos aer. Adhuc autem ma-
gis si non solum calida sint talium natura:
sed et humida: breuibis somnis huiusmo-
di temperantie dominantur adhuc ne profun-
di ipsi fiant.

Et si ex eo quod significatur caliditas ce-
rebri est cum eo quod narrauimus quod
diximus quod caput eius toto quod est in eo uehe-
mentis rubedinis est et uehementioris cali-
ditatis: et que uene que sunt in oculis declara-
tur sensui: et super caput eius cuius est bec
dispositio: capilli nascuntur post natiuitatem
uelociter. et si est calidius temperato multum
sunt capilli qui nascuntur super caput eius ni-
gri fortes crispi. Et quando non est calidi-
us equali multum: sunt capilli qui nascuntur
super caput eius in primis id est i infantia de-
cliuues ad flauitatem que trahit ad rubedi-
nem: deinde nigrescunt: et quando extendit
cum eo etas iuuentutis: accidit ei caluitus
precipue quando est caliditas in cere-
bro eius multa: et superflua in faucibus
et naribus et oculis et auribus i habente hu-

iusmodi dispositionem sunt pauce superfluitates digestæ dum permanet etiam sanus. Sequitur ergo q̄ significatio capillorum non certificatur donec regio equalis sit: et complexio chîmorum sit secundum similitudinem complexionis cerebri: et non habet infirmitatem. Cum ergo accidit ei in capite suo repletio: et multotiens aduenit ei illud: et precipue quando non seruatur in regimine suo. Nam superfluitates in his locis maxime multiplicantur: uerumtamen non sunt indigestæ. Et accidit eis repletio et grauitas in capite ex omnibus rebus calefactibus: siue sint cibus aut potus: aut odores: aut res que occurrunt corpori exterius in quorum numero est aer continens uos: et precipue si res iste cum caliditate sua sint humide: et habenti banc complexionem sufficit somnus paruus. et hoc est q̄ non submergitur et grauatur in eo.

Ista sunt signa complexionis cerebri quando egreditur ab equalitate sua ad caliditatem tantum: et sunt chîmi conuenientes ad illud scilicet additæ caliditatis: et est regio equalis. Et uult per pilos qui nascuntur super caput eius pilos barbe et grimum: et generationum: et augmentum pilorum cranei: et natiuitatem pilorum superciliorum. Jam enim uidi q̄ natus superciliorum pilos non habuit: deinde nati sunt pilos post natiuitatem eius. Et sermone quidem absoluto omnes pilos capitis nominantur. Intellige ergo illud et non est necesse ut impleatur cerebrum uelociter in hac complexione nisi quoniam caliditas attrahit humiditates ex corde ad ipsum. Cum ergo aggregantur in ipso: repletur ex eis caput: et redeunt effulse inferius: et multotiens redeunt frigide: sicut accidit in ascensione vaporis in balneo. Ascendit enim calidus vapor et aggregatur in cacumen balnei: et redit descendens frigidus. Propter illud ergo multiplicantur in istis mucilagines et sputum: et reliqua que dicta sunt in hac complexione sunt intellecta.

Rigidioris q̄ oportet cerebri cognitiones sunt plurima superflua secundum proprias effusiones. et capilli ruffi et recti et manentes: et post multum tempus nascentes subiles et exiles primū. Et facile a causis frigidis leduntur: et secundum idem tempus lesionis catarris et corrizis consumuntur: neque tangentibus calida que circa caput sunt: neque inspicuntur rubea et oculorum uene inuisibiles: et somnolentiores quodammodo sunt.

Signa autem cerebri quod est frigidius q̄ oportet sunt: quoniam superfluitates in meatibus cerebri plures et q̄ sunt pili plani flauis trabentes ad citrinitatem fixi et non nascuntur pili super caput habentis banc complexionem nisi postq̄ nascuntur tempore magno. et primi quidem ex eis nascuntur subiles debiles: et prope rat ad ipsos lesio et nocumentum ex rebus frigidis: et in hora qua aduenit illis illud nocumentum accidit eis corrixa et catarrus intrinsecus. et quando tangit caput suum: non inuenis caliditatem eius: et quando aspicias ipsum non inuenis colorem eius rubrum: et uene que sunt in oculis non apparent uisui: quāuis sit habens banc complexionem dormiens parum.

Qum egreditur cerebrum ab equalitate sua ad frigus accidunt ista accidentia omnia: et sunt intellecta sicut q̄ sermo precessit.

Siccioris uero cerebri cognitiones non superfluas est in effusionibus et sensuum perfectio. uigilantes uero sunt et capillos fortissimos habent: cili sineque producant nari crispas magisq̄ rectas: calui in breui fiunt. humidioris uero cerebri capilli sunt plani: et non omnino calui fiunt: et sensus hebetes sunt: et superfluitatum multitudo. Et he quidem simplices distemperantie sunt.

Signa autem cerebri quod est temperatius sunt mundificatio cerebri a superfluitatibus et claritas sensuum. et habens banc complexionem uigilat multum et nascuntur super caput eius postq̄ nascuntur capilli fortes ualde: et sunt propinquiores crispitudini q̄ planitie: uerumtamen accidit eis caluicium uelociter. Signa uero cerebri quod est humidius temperato sunt quando capilli sunt plani: et non accidit habenti caluicium: et q̄ sensus eius sunt turbidi: et q̄ superfluitates in meatibus cerebri sunt multe: et q̄ somnus est eis grauis et multus. Iste ergo sunt complexionis cerebri simplices species.

Pedes complexionis sunt. ix. una equalis: et viii. egredientes ab equalitate. egredientium ab equalitate quattuor sunt simplices et sunt ille in una q̄q̄ quatuor vincit una quattuor equalitatem. et quattuor ex

eis sunt compositae sunt illam vnaquaque quarum
vincunt due qualitates ex qualitatibus quattuor: et sunt
iste calida et sicca, calida et humida, frigida et sicca, frigi-
da et humida. Et calvinus quidem accidit abscissione ge-
nerationis vaporis fumosi, et abscisso huius fit: aut a ca-
lidity que comburit ipsum et destruitur eius generatio
aut ex siccitate exsiccat ipsum et destruitur generatio
eius. Et oportet ut intelligas in vnaquaque specierum
complexionis cerebri novem secundum equalitatem re-
gionis et declinationem chimorum versus declinatio-
nem complexionis cerebri. Et complexio quidem qua-
doque est sine materia: et quandoque cum materia. Sunt
ergo complexionis egredientis ab equalitate species.
xvi. octo cum materia: et octo sine materia. et accidit qua-
doque ut sit malitia complexionis in vno ventrum ce-
rebrum aut venarum eius. Cum ergo duplicatur illud secundum
partem cerebri: eveniunt ex eo multe species ex specie-
bus complexionis egredientis ab equalitate. et secundum
hunc modum intellige in aliis membris et in corpore
toto: et sermo eius est intellectus in complexionibus ce-
rebrum egredientibus cursu naturali. Et ipse quidem ias
narravit ex eis quinque: vnam equalem: et quattuor sim-
plices que sunt: calidum, frigidum, siccum, humidum.
Et ponit unicuique horum quattuor duas mansiones: exi-
tus pauci: et exitus multi: et docuit signa cuiuslibet earum
et ipse quidem nunc rememorat quattuor compositas:
et facit scire qualibet earum.

Composita quidem ea, et sic, prima
quidem est secundum quam non abun-
dantes sunt in superfluitatibus sed
perfecti sensibus: et vigilantissimi: et
calui sunt citius: prima tamen generatio ca-
pillorum citissima est eis et plenissima: et ni-
gri capilli et crispi sunt: et calidi sunt tangen-
tibus caput et rubicundi usque ad stans tem-
pora.

Compositarum ergo prima est ea, et
sic, quando vincit hec complexio su-
per cerebrum: sunt meatus eius mu-
di a superfluitatibus: et sunt sensus clari et
habens hanc complexionem est plus uigi-
lans quam alii homines: et accidit ei caluicia
um uelociter. Varietas autem capillo-
rum in primis in eis est uelox ualde: et sunt
cum illo spissitudo et fortitudo et nigredo
et crispitudo: et quando tangis caput eius
inuenis ipsum cali, et quando aspicias colo-
rem eius: inuenis eum rub. et hec est dispo-
sicio eius usque ad horam status adolefcentie
eius.

Iam diximus in eo quod preterit quod equalitas
complexionis cerebri propria est ut sit equalis
tas diminute qualitates seu caliditatis et sic, et

addite frigiditatis et humiditatis. Aristo, quidem vult
quod illud ponitur ut infrigidetur et humectetur quod facit
accidere superfluitas caliditatis et siccitatis arteriarum
ex quibus rubeat cerebrum est contextum. Et Gal. quidem
vult quod illud ponitur ut infrigidetur et humectetur: quod
facit accidere caliditas motus cerebri ex calore et sic, sed
quocumque duarum sententiarum sit illud quo indiget
medicus est ut sciat quod complexio cerebri naturalis est
frigidior et humidior. Cum ergo est calidum et siccum:
nunc iam egreditur exitu multo ab eo quod ei natum est:
et non potest remanere supra sanitatem quadam: aut superflu-
unt caliditas eius et eius siccitas et per hoc non ponit Gal.
complexioni eius ea, et siccationes cum additione et
diminutione.

Suero humiditas accedat calidita-
ti parum quidem superegredienti-
bus utrisque mediocritatem fit ho-
nus color et caliditas: et in oculis uene ma-
gne: et superfluitates plurime mediocriter
digeste: et capilli recti et subrubei: et non ca-
lui sunt facile. Repleantur autem et grau-
tur capita a calefacientibus si uero humec-
rentur multo magis statim superabundan-
tiam habent superfluitatum. Quando ue-
ro ad plurimum humiditatis et caliditatis
uenerint: egrum his caput et superfluitati-
bus plenum: et facile ex calefacientibus et
humectantibus leditur. Morbus uero his
semper contrariis: optime uero in Borea
degunt: neque excitari possunt usque ad
multam: et ad somnum conuertentes seip-
sos: similiter et grauantur dormientes et ui-
gilantes: et fantasias uident: et sensus sunt
imperfecti. Si uero multum temperato
sit calidius cerebrum: parum uero humi-
dus remanebunt calide craseos cognitio-
nes. miscebuntur autem eis leuiter humi-
ditatum cognitiones uelut e contrario. et si
multo quidem sit humidius cerebrum: pau-
lo uero calidius: manifeste quidem erunt
et uebementes humiditatis: leues uero
caliditatis cognitiones. Quod si qualitates
intenduntur: et signa erunt intensiora. si ue-
ro remissae: remittuntur et signa. Communis
uero ratio est hec in omnibus secundum complexionem
nem distemperantis.

Suero autem calida est complexio cere-
bri et humida: et est superfluitas utri-
usque simul ab equalitate superflu-
tas parua: tunc ex signis habentis eam est

ut sit boni coloris. **E**t quando tangis caput eius inuenis calidum: et quando consideras oculos eius inuenis in eis uenas grossas: et inuenis superfluitates in meatibus cerebri in eo multas ad digestionem que est pauca: et inuenis capillos planos flauos qui trahunt ad rubedinem: et non accidit habenti hanc dispositionem caluiti cito: et accidit repletio et grauitas in capite eius ex rebus calefacientibus: et precipue si accidit cum hac calefactione humiditas: et multiplicantur superfluitates in meatibus cerebri apud illud. Et quando superfluitas humiditatis cerebri et caliditas eius ab equalitate exiens est superfluitas multaualde: est habens causam multarum infirmitatum in capite suo: et sunt superfluitates in eo multe: et properant ad eum lesio et nocumtum ex rebus humectantibus et calefacientibus. Et merities est ex nocibilioribus rebus et magis inimicus hanc dispositionem habentibus. **E**t melior dispositio eius est quando flat septemtrio: et non potest longo tempore manere uigilans: et quando querit somnum: accidit in eo ei suberbi cum uigiis et imaginationibus in uisionibus. et uisus habentis hanc dispositionem est turbidus: et sensus eius non sunt clari. et si superfluitas calefactionis cerebri ab equalitate est multum superflua: et superfluitas humiditatis eius est ab ea parua: tunc signa calidi cerebri uincunt et cooperiunt eius signa debilia ex signis humiditatis cerebri ab equalitate exeuntibus: et similiter etiam si superfluitas humiditatis cerebri exeuntis ab equalitate est superfluitas multa: et superfluitas caliditatis eius est superfluitas pauca: tunc signa humiditatis in habente ipsam manifesta sunt fortiora: et signa caliditatis sunt debilia occulta: et iste sermo est communis in omni complexione composita.

Quando complexio cerebri est exiens ab equalitate sua ad caliditatem et humiditatem: tunc manifestus est quod exitus eius est ad caliditatem multus: et exitus eius ad humiditatem paruus. verumtamen humiditas eius in eo est multa etiam quoniam ipsam natura humidum. et humiditas quando est cum caliditate toleratur diuersitas eius in additione et diminutione

ne: et tolerantur etiam additio caliditatis eius et diminutio eius. Propter illud possibile est in cerebro ut sint et multe species et diuerse in additione et diminutione caliditatis et humiditatis. et iam docuit Gal. canones eorum signorum in hoc sermone. Et quoniam ventus meridiei est calidus et humidus fit quod quando flat nocet cerebro cuius est hec dispositio: quoniam addit ei calorem et humiditatem. et quoniam ventus septemtrionis frigidus est et siccus fit: quia quando flat conferat cerebro cuius est hec dispositio: quoniam minuit ex calore eius frigiditatem suam: et ex humiditate eius suam siccitatem: et secundum hoc exemplum conuenit tibi ut intelligas inuamenta et nocumenta omnium que occurrunt cerebro extrinsecus in omnibus complexionibus eius: et hec tantum est intrans in curatione quando superfluit malicia complexionis: et in conseruatione sanitatis quam non superfluit malicia complexionis. 54

Rigide uero simul et sicce crasseos cerebri frigidum et sine colore perfriciunt caput quantum in ipsis est.

Semper enim oportet meminisse eius que in principio determinationis sunt dicta. Considerandum autem quantum ex humorum crassi alierantur que circa illud sunt. Statim uero huiusmodi crases sine uenis circa oculos sunt: et a frigidis causis cito leduntur: ideo inequaliter sunt sani. **A**liquando quidem leuissima sunt capita: et non sunt superflue effluxiones: aliquando uero corizis et catarris in paruis causis cito consumuntur. **S**ensus uero eis in pueritia quidem perfecti: prouectis uero emarcescunt citius. **E**t ut breuiter dicam cito senes circa caput sunt omnes: ideoque canescunt citius. Capilli uero eis nati quidem ueniunt uix eriles et ruffi. Accedente uero tempore dominante quidem amplius frigiditate quam siccitate non calui sunt plurimum: e contrario uero si accadat siccitatem quidem amplius dominari humiditate: si frigiditatem uero caliditate parum huiusmodi calui sunt.

Completio autem frigida et sicca quando uincit super cerebrum tunc ipsa ponit caput si frigidum mali coloris secundum quod facit ei necessarium hoc complexio. **N**am ergo oportet ut scias hoc quod ostendi et determinavi in principio sermonis mei seruans semper: et est ut attendas consideratione tua in complexio

ne cerebri quantum oportet mutari caput: et quod est in eo propter complexionem chimorum. Et in oculis quidem habentis hanc complexionem non apparent uene: et properant ad eum lesio et nocumentum ex frigidis causis: et propter hoc sanitas eius est instabilis sanitas diuersa: quoniam quandoque est lenis capitis ualde: et meatus eius mundi, a superfluitatibus: et quandoque adueniunt ei corripa et catarrus interior uelociter ex qualibet causa: et sensus eius in adolescentia sunt clari cum quibus non est infirmitas omnino. Cum ergo proteritur cum eo etas: extinguuntur et debilitantur uelociter ex qualibet causa: et uelociter senectus festinat ad ipsum in capite cum omnibus que sunt in eo: et propter hoc cito adueniunt ei cani: et tardantur natiuitas capillorum super caput eius postquam nascuntur ualde: et sunt subiles: debiles: flauis: ad citrinitatem declines. cum ergo prolongatur cum eo tempus: tunc si uictoria frigiditatis est amplior quam uictoria siccitatis: non accidit ei caluicium: et si accidit ei diuersum illius donec sit uictoria siccitatis multa ualde: et uictoria frigoris supra caliditatem pauca: accidit ei caluicium.

Qum ergo egreditur cerebrum ab equalitate sua propria ad frigiditatem et siccitatem: tunc manifestum est quod frigus eius est additum ab eo quod os: et siccitas eius est superflua. Si autem contingat ut sit complexio chimorum secundum modum hunc: necessario proueniunt ab eis in illo omnia signa que dixit galienus. nam hec complexio est senectutis natura: et iterum difficultas motus multoties accidit ab ea: et quando superfluit est mors: et propter illud non specificauit ei galienus species diuersas istius corporis: sicut fecit in complexione calida et humida. 5 5

Humide uero et frigide crases cerebri grauiter faciunt dormientes: et somnolentos: et inuiles sensibus: et facile patientes a frigore: et facile repletos caput: et facile patientes catarrum et corripam neque calui fiunt huiusmodi.

Complexio autem frigida et humida quando uincit super cerebrum: tunc uincit super habentem ipsum profunditas somni: et somnus eius et sensus sunt mali: et sunt superfluitates in eo multe: et properat ad caput frigus: et accidit in eo repletio

uelociter: et cito adueniunt corripa et catarrus: et non accidit etiam habenti hanc dispositionem caluicium.

Cum egreditur cerebrum ab equalitate sua ad frigus et humiditatem: tunc fit multe declinationes ab equalitate uero naturali. Si autem additur exitus eius ad illud: cadit habens eas in apoplexiam et in milia ei. et propter hoc non est huic complexionem diuersitas eius additio et diminutio quas necesse fuerit galienus narrare: propter hoc quod si additur frigus eius aut ipsius humiditas: cadit habens eas in palsyam: aut in apoplexiam: aut in mortes. cuius igitur illud ita sit: tunc quantitas exitus eius ad frigus et humiditatem est parua tantum: et sequitur eius omnia accidentia que nominauit galienus: et non sequitur illud quod dixit omnia que dixit in complexionibus cerebri nouis: nisi quoniam cum eo sit compar: ut complexio chimorum declinet: sicut est declinatio complexionis cerebri. ut sit complexio equalis regionis. quod est: quia non est quod prohibeat quin sit complexio chimorum declinior ad caliditatem: et complexio cerebri ad frigiditatem: non ergo sequuntur illa accidentia complexiois frigidi cerebri: aut sit complexio chimorum declinior ad caliditatem et siccitatem: et tunc non sequuntur illud accidentia cerebri humidis: aut sit complexio chimorum ad calidum et siccum: et sit complexio cerebri declinior ad frigidum et humidum et non sequuntur illud accidentia frigidi cerebri et humidis. Et similiter est dispositio in speciebus complexionis: et dispositio aeris regionis in humiditate. et resistunt quedam barum rerum quibusdam: et propter illud quando uides complexionem cerebri decliniam ad maliciam complexionis: tunc intende ut declines complexionem chimorum ad illud quod est ei contrarium: nam tu expelles per illud nocumentum descendens ad cerebrum: et attrahes per ipsum ad illud quod facit iuuamentum magnum. et ex rebus que citius imprimunt in cerebro est aer continens nos: et quod continetur ei ex vaporibus: uel quoniam aer peruenit ad ipsum absque medio ex auribus et naribus: et poris. et iam declarauit illud galienus in alio libro ab isto. 5 6

Hec igitur sunt signa earum que in cerebro crasium.

Ista ergo sunt signa specierum complexionis cerebri.

Iste sermo tuus habet expositiones: una quare est ut intelligas per ipsum omnia genera signorum complexionis cerebri. vi. et tolerat ut intelligas per illud signa sumpta ex rebus naturalibus cerebri: et signa sumpta ex eis que occurrunt ei extrinsecus. 5 7

Et his ergo tendens ad unumquodque organum sensus scies cognoscere irascens te de alio ad aliud: sufficere uero in oculis tantum dicere.

Quando ergo uis scire complexionis species cuiusque instrumentorum sensus: tunc incede hac semita qua processisti in extractione signorum cerebri: et permuta

ea ad ipsum: et sufficiat tibi ut rememoretur tibi esse oculorum tantum.

Sensus sunt quinque: et omnes inuenti sunt in capite: et ga. dicit in hoc sermone quod via cognitionis sermonis in lignis complexionis cuiuslibet equalis: et vii. egredientibus ab equalitate est via eadem quas dicitur in complexionibus cerebri: et conditiones ponit in eis equalitatem complexionis et regionis: et declinationem complexionis chimorum ad declinationem complexionis membri instrumentalis siue sensibilis. et ga. quod non ponit exemplum in sensibus quinque: qui sunt visus auditus: gustus: odoratus: et tactus: nisi in visu. quod est quod inter oculos et cerebrius est convenientia plus: et unus cuiusque sensus instrumentus est cognitus ex isto instrumento excepto instrumento tactus: ipse namque est corpus in toto corpore: et tactus quidem non est res una propter hoc quod non comprehendit diuersas contrarietates. quod est: quod ipse apprehendit calidum et frigidum: siccum et humidum: durum et molle: asperum et lenem: et sicut bec: sed unusquisque sensum aliorum non apprehendit nisi unam contrarietatem: et peruenit mediatione eius ad illud quod est post ipsum. visus. n. apprehendit colorem album et nigrum et qui sunt inter utrosque: et auditus apprehendit voces acutas et graues: et que sunt inter utraque: olfactus apprehendit bonum odorem et fetidum et qui est inter utrosque: et gustus apprehendit dulce et amarum et que sunt inter utrosque: et significatur circa complexionem cuiusque eorum per sex genera que dixit in cerebro. Considera ergo illud et intellige illud et non queras a me expositionem cuiusque dictionis. nam nos non exponimus nisi quod clausum est ex sermone eius tantum. 57

Quicunque ergo tangentibus oculi manifeste sunt calidi: et mouentur facilius et frequenter: et uenas latas habent: calidi sunt omnes hi: frigidi uero qui his contrarii. humidus quidem qui molles simul et multe humiditatis sunt: sicci uero qui duri simul et aridi sunt.

Dico ergo quod quando oculi duos tangis eos calidi sunt: et motus eorum uelox multum et uene in eis grosse sunt et ample: tunc ipsi sunt calidi. et qui sunt secundum diuersitatem illi tunc sunt frigidius: et qui sunt molles pleni humiditate: tunc sunt humidus. et quando sunt sicci duri: tunc sunt sicci.

Sermo eius. scilicet quando sunt secundum diuersitatem illius significat quod quando sunt accidentia illi contraria accidentibus precedentibus. tunc ipsi. scilicet complexio eorum sunt frigidi et sermo eius totus intellectus est: et fuit semita translationis ut enunciarer: et qui sunt secundum contrarium illius ut esset sermo manifestior. 58

Et leduntur quidem a similibus causis sue crasi facile: iuuantur uero a contrariis sed moderato usu.

Et properat ad eos lesio ex rebus quarum complexio similis est complexio

ni eorum: et iuuantur ex rebus contrariis eis in complexione quando uiuantur usu temperato.

Quando complexio oculorum est declinans ad unam qualitatem festinat ad eos lesio ex convenientibus rebus complexioni eorum: et res sunt contrarie complexioni eorum conferentes eis quam administrant eis visu temperato. et visus qui de ipso duo sunt modi: unus eorum est ille qui est temperatus iter quatuor qualitates: et alter est cuius declinatio ad preteritum contraria est equalis complexionis declinationis oculorum: et illi ex plus est quod quando oculi calidi sunt tunc aer calidus et chimus calidi addunt eis caliditates que superflue qualitas eorum: et fit illud egritudo: et res ipse non nocet eis sed conferunt eis iuuamentum minus. res autem iuuatiue sunt eis per se per minus caliditatem eorum. nam si caliditas est eis in primo gradu: et iuuamentus est eis cuius frigiditas est in primo gradu: quam uero superfluit frigus eis: tunc ledit et nocet. 59

Et hoc commune in omni cognitione craseos omnis prae meminisse oportet.

Et oportet ut considerando serues hoc et accipias illud radicem communem in significatione eius super omnes complexionem in omni membro.

Ult quod oportet prae facias mentem tuam in omni complexione in quocunque membro est: et sicut in quo imprimuntur eadem: nam si leditur a causa calida et iuuatur a causa frigida: tunc est calidum. si e conuerso: tunc est frigidum: et secundum hanc intentionem est in humidis et siccis: et in complexionibus compositis est. Et manifestum est quod iuuamentus quod fit: aut est per causas contrarias equalis complexionis complexioni egredienti membri: aut per causas equalis: aut illarum quarum declinatio est prae. Cuius exemplum est ut sit hoc membrum ad quod mutatur calidum et siccum in primo gradu: tunc iuuamentum huic membro est aut equale aut declinans ab equalitate ad frigus et humiditatem quantitate gradus unius. quod si additur frigus eius et humiditas ipsius extrahit membrum a sua complexione: et facit peruenire ipsum ad malas complexionem. Et oportet intelligas quod ga. in sermone suo visus equalitatem prae ut administraretur causa contraria secundum gradationem et ordinem et non erraueris in ipsa uel prima uice: et administras eam et non ledes membrum. 60

Agnitudo uero oculorum cum proportionem quidem et operationum uirtute multitudinem substantie eucratam ex qua oculi facti sunt ostendit: que uero sine his multam quidem substantiam: sed non eucratam declarat. Paruitas oculorum uero cum proportionem quidem et uirtute operationum: paruum quidem sed eucratam declarat substantiam ex qua facti sunt oculi. cum non proportionem uero quadam et uirtute operationum: paruam simul et inutilem esse significat substantiam oculorum.

Agnitudo quidem oculorum

quando est cum proportione et bonitate suarum operationum: tunc significat quod materia unde creati sunt fuit multa et equalis. Et si non est magnitudo oculorum ab his duabus proprietatibus quas narrauimus: tunc significat quod materia fuit multa sed non fuit equalis. Paruitas uero si est cum proportione et bonitate operationum: tunc significat quod materia ex qua causati sunt fuit pauca sed tamen equalis. et si est cum malicia proportionis et malicia operationum suarum: significat quod illa substantia ex qua causati sunt fuit pauca et mala.

Quando magnitudo oculorum est cum proportione et bonitate visus significat quod materia ex qua causati sunt oculi multa fuit et equalis: ex qua possibile fuit ut virtus creativa aut creativa faceret oculos magnos proportionales fortitudini visui. et si est magnitudo oculorum absque proportione: et non est virtus in visibus: tunc est significatio quod materia multa fuit et inequalis. non igitur proportionatus fuit virtuti ut faceret ex ea quod oportuit in puritate oculorum: et dixit: quod si est cum proportione et bonitate operationum corus tunc est significatio quod materia ex qua sunt fuit pauca sed equalis. et si est cum malicia proportionis et malicia operationum: idem significat quod illa substantia ex qua fuerunt creati fuit pauca mala. Diversitates ergo fecit inter sermonem suum hunc: et illud quod dixit in cerebro. quod est: quod vituperavit cerebrum prout fuit quacunque formas fuerit factus: et non vituperavit oculos paruos secundum quacunque dispositionem. Et cum quidem in vituperatione sua qua vituperavit puritatem cerebri iam finisimus: et explanauimus illud quod ipsum est radix nocte et nervorum. Et istis quidem ostendit ut sit magnitudo et virtus oculi aut sunt rami et non radix. non ergo nocet paruitas corus quando est cum proportione et bonitate in visibus. quod est: quod virtus cum inuenit materias quam equales: fecit ex ea oculos bonos paruos. Cum hoc est puritas eorum cum proportione mala: neque bonitas est in visibus: tunc materia ex qua fuerunt fuerunt pauca mala: et propter hoc fuit necessarium ab ea qualitas siue debilitas virtutis causari: fecit ergo oculos malos.

Et uero que secundum colores sic oportet determinari: glauci quidem oculi splendentes humiditate pura et non multa: luminis splendidi sunt continentia: nigri uero e contrario. medii autem sunt secundum medias causas.

Sed autem coloris oculorum hac uia oportet te determinare. dico ergo quod glaucedo vincit super oculos ex multitudine splendoris clari qui profluit in humiditate clara non multa: et quod nigredo vincit super oculos e contrario illius: medius uero inter glaucedinem et nigredinem fit per causas medias.

Exponit sermonem suum istum per hunc sermonem.

nem.

6 2

Glaucus uero oculus aut propter magnitudinem aut splendorem crystalloidos aut in summo positionem: aut propter subtilis et aquosi humoris qui est secundum pupillam paucitatem et puritatem fit. omnibus quidem simul convenientibus sunt glaucissimi. Si uero hec quidem horum adsint hec uero non: magis et minus in glaucedine consistunt.

Glaucedo autem vincit super oculos aut propter magnitudinem humiditatis grandineae: aut propter claritatem eius: aut quoniam locus eius est locus eminens aut propter paucitatem humiditatis subtilis aquose que est in loco pupille et claritatem eius. et quando aggregantur iste cause omnes est oculus in ultimo glaucedinis. et si que dam earum sunt inuente: et quedam earum non: est augmentum et diminutio in glaucedine secundum illud.

Intellectus ex hoc sermone quod splendor clarus est est claritas humiditatis grandineae et magnitudo eius et reliqua que ipse dixit: et quod splendor non clarus est secundum contrarium illius. Et galienus quidem narrat causas fuscationis quas nominauit in eis que premissa sunt in nigredine oculorum.

6 3

Niger uero oculus fit aut propter infundam positionem aut propter paruitatem crystalloidis: aut quia splendidum et rutilans perfecte non est: aut quoniam subtile humidum aut amplius aut purius non est: aut propter quedam horum: aut propter omnia naturae est fieri magis et minus in eis: quemadmodum dictum est prius.

Ascedo. id est nigredo oculorum vincit super oculum aut propter paruitatem humiditatis grandineae: aut quando locus eius est locus profundus: aut quando non est clara neque luminosa: aut quando humiditas est subtilis: aut est in pupilla plene quod oportet: et non est clara: aut propter aggregationem alicuius humoris causam. et additio fuscationis et diminutio eius fit secundum quod diximus nuper in glaucedine.

Ermo iste est intellectus.

6 4

Subtile quidem huiusmodi humidum: aquosum et amplius factum humidiores demonstrat oculum quemadmodum si spissum et manus fiat sicciorem.

Et humiditas subtilis que est in pupilla quando est subtilior et amplior quod oportet: uidet oculum humidiores quod oportet

et similiter si illa humiditas grossior et minor quam oportet oculus siccior.

Pupilla est foramen quod videtur in oculo: et est foramen vultus tunice. et humiditas subtilis que est in hoc foramine vocatur albuginea propter similitudinem suam cum albugine oui subtilis. hec ergo humiditas si est subtilis et multa est oculus humidior. et si est pauca et grossa est oculus siccior.

Cristalloides vero siquidem durius sit siccior operatur oculum: si vero mollius humidior. Ita vero ut siquid superaddatur cōtemperantie subtilis siccior est: si vero deficiat contrarius.

Humiditas autem grandinea si est durior quam oportet: facit oculum siccior: et si est mollior quam oportet: facit oculum humidior. et similiter etiam si superfluit super humiditatem subtilem donec non equatur ei: ponit oculum siccior: si minuitur ab ea: ponit oculum secundum contrarium illius.

Humiditas autem grandinea est qua fit visus: quia in ea firmatur imago colorum eorum que videntur: et omnia que sunt in oculo ex tunice et humoribus: aut sunt iuuantia in ea aut seruientia ei. propter hoc ergo quando iduratur facit oculus siccior: et quando mollicatur facit oculus humidior: et humiditas albuginea rozat eam deforis. cum ergo superfluit grandinea ab ea remouet ex ea quod non rozat albuginea quare fit durior et quando fit durior fit oculus siccior. et si minuitur grandinea ab albuginea. alterat eam albuginea: quare facit eam mollior. quapropter fit oculus humidior. hoc est ergo vltimū quod dixi gal. in signis complexionis oculorum: et manifestū est in eo quod aggregauit in eo sex genera signorum que dixit in cerebro. Considera ergo illud et inquit ut extrahas signa cuiusque sensuum reliquorum per hunc modum: nam quando tu exercitatus fueris cum visu et eo quod vixim ex signis complexionis cerebri: et ex signis complexionis oculi non occurrunt tibi cetera signa complexionis auditus: nec signa complexionis odoratus neque signa complexionis tactus: neque signa complexionis gustus. Et intellige a me: quod volo per auditum instrumentum auditus: per odoratum instrumentum odoratus: per gustum instrumentum gustus. per tactum instrumentum tactus. Exemplum illius instrumenti gustus est: quia si lingua est magna cum proportione et virtute sensus gustus: et est cum eo difficile patiens a causis calefacientibus et refrigerantibus et exsiccantibus et humectantibus: tunc complexio eius est equalis: et materia ex qua generata est multa et equalis. Et secundum hunc modum stabis si fueris rememoratus omnia que dixit gal. et extrahas omnes complexioniones simplices et compositas. Et gal. quidem dimisit dicere in oculis quatuor complexioniones compositas: et sunt cal. et sic. cal. et hu. fri. et sic. fri. et hu. quoniam sunt cognite ex illis simplicibus cuius exemplum est: quod si complexio oculorum sit calida et sicca: tunc aggregantur in ea signa complexionis cal. et sicca: signa complexionis sic. Sunt ergo oculi cal. et vne eorum grosse et ample et oculi cum hoc sunt duri et sic. et non est possibile ut sit motus eorum velox: quoniam eorum siccitas prohibet ab illo. et si sunt cal. et hu. tunc calidi sunt oculi

velocis motus et vne eorum sunt grosse et ample: et vnde debis eos plenos de humiditate: et hoc exemplum rationare et non expecta a gal. nec a me ut dicamus tibi omnia particularia.

Incipit tractatus de corde.

De cordis autem crassibus deinceps dicatur prius hoc commemoratibus nobis quod unam quamque partem calidior rem aut frigidior aut siccior aut humidior seipsa factam esse dicimus: non ad aliquam aliam comparantes

quantumcumque enim cor fiat quadam natura frigidissimum multo calidius est secundum crassitatem calidissimo cerebro.

Oportet autem ut dicamus nunc esse specierum complexionum cordis. et dicemus in primis: quia nos quando dicimus in unoquoque horum membrorum quod calidius aut frigidius aut humidius aut siccius quod se debet: nos non dicimus illud propriates illud ad aliud. nam cor si consequatur in frigore quod est vltimum quod est possibile ipsum consequi in humana natura: tunc complexio eius secundum dispositionem eius est in ultimo calidior complexionem cerebri. et si consequatur cerebrum vltimum quod possibile est ipsum consequi ex caliditate hominis in natura tunc complexio eius est multum frigidior complexionem cordis.

In hoc sermone ostendit gal. quod complexio cuiuslibet membrorum naturalis est alia est a complexionem alterius: et quod equalitas complexionis in unoquoque membrorum est propria illi membrum. et quando dicitur: in eo quod est calidius aut frigidius aut siccius aut humidius non dicitur illud nisi per comparisonem ad complexionem eius naturalem non per comparisonem ad complexionem alterius membrum.

Calidioris ergo ut ad proprium modum referamus cordis signa inseparabilia quidem et familiaria hec sunt: magnitudo respirationis: et pulsus velocitas: et frequentia: et audacia: et ad actiones impigruum. Si vero cor ad plurimum ueniat caliditatis: furor est eis et maniaca confidentia. Et est autem et pilosum eis pectus. et que circa hypocondria et his proxima. In pluribus vero et totum corpus cal. ex calido corde fit: nisi maxime contra operetur epar

dicentur autem paulo postertus totius corporis cognitiōes.

Signa ergo cordis quod est calidius sua complexione equali que ei sunt inseparabilia et propria sunt magnitudo respirationis: et uelocitas pulsus: et frequentia eius: et uirilitas et festinantia ad actionem. quod si fortis caliditas sit ualde in corde tunc ex signis eius est uelocitas ire et audacia et furor. Et pectus habentis hanc dispositionem est multorum pilorum et precipue anteriorum eius: et quod est in uentre et lateribus et locis propinquis cordi uel pectori: et in pluribus dispositionibus eius totum corpus calefit calefactione cordis si non resistat ei et per resistentia uebementi: et dicat post paululum signa totius corporis.

Magnitudo respirationis fit ut sit quod ingreditur de aere frigido plus quam quod egreditur et uapore fumoso generato a calore cordis: et similiter est dispositio in frequentia et uelocitate pulsus eius: et sequitur ut sit pulsus etiam maior. quod est: quia uelocitatem et frequentiam eius precedit pulsus magnitudo. dicit ergo galienus. uelocitatem pulsus et frequentiam eius tantum. et tacet de magnitudine eius: quoniam illud est res consequens dum etiam in corpore non est egritudo que debilitat uirtutem. et cum mores anime sunt sequentes complexionem corporis sequuntur ad caliditatem cordis uiriliter et festinantia et reliqua que dixit de moribus. et possibile est quidem per philosophiam acquiri istos mores et castigationes et disciplinam legum et propter hoc est intellectum ex sermone eius quod isti mores sunt sequentes a caliditate cordis dum non prohibet aliquid ab eis. et multitudo quidem pilorum est consequens multitudinem materie eorum: et est vapor fumosus ex quo generantur pili.

Si autem latitudo pectoris caliditatis cognitio: nisi et huic aliquando cerebrum maxime contra operetur. quoniam autem spiritualis medulle magnitudo proportionalis est illi plurimum. et tanta sunt spondilia secundum magnitudinem: quanta spinalis medulla: itaque et spina tota. Coniungitur uero thorax ad posteriorem partem secundum longitudinem quidem equalis methastreno: secundum latitudinem uero cum quadam proportionabili grossitudine spondiliorum coniunctio fit secundum illam spinam. Cum uero caliditas cordis dominata fuerit: augmentabit thoracem: et dilatabit secundum primam generationem proportionalem huius caliditatis. Ideo etiam et cum in paruo quidem capite thorax positus fuerit: maxima secundum cor sit cognitio caliditatis: quando uero in magno paruus: maxi-

me et hoc proprium signum est cordis frigidioris. si uero proportionem habeat cum capite: aliis signis determinandum erit de corde ita ut ex thoracis quantitate nil accipitur sit.

Amplitudo pectoris etiam est ex significationibus calidi cordis: nisi resistat cordi in illo etiam cerebrum resistentia uebementi. quod est: quia quantitas nucbe in pluribus dispositionibus est proportionalis cerebro: et quantitas spondilium est secundum quantitatem nucbe. oportet ergo ut sit quantitas dorsi totius secundum illud: et pectus quidem compositum est supra partem dorsi: et sunt. xii. spondiles ab eo quod est sub ceruice: sicut componitur nauis super lignum super quod est eius fabricatio. Ex illo ergo oportet necessario ut longitudo pectoris sit proportionalis longitudini. xii. spondilium super quos est composita amplitudo autem eius tunc est quando est proportionalis compositio eius quantitati et spissitudini spondilium secundum spondiles. et quando uincit caliditas in corde aperit pectus: et dilatatur ipsum in principio generationis sue: ergo secundum caliditatem cordis est amplitudo pectoris. et similiter quando est amplitudo pectoris cum paruitate capitis: tunc illud est ex maioribus signis et magis significantibus caliditatem cordis. et quando est strictura pectoris cum magno capite: tunc illud est ex prioribus signis frigiditatis cordis. et quando pectus est capiti proportionale: tunc pene determinationem tuam in complexione cordis ex aliis signis propterea: quia tu non potes significare tunc ex quantitate pectoris super aliquid ex esse cordis.

Quod autem caliditas aperiat membra quando contingit inueniri ipsam additam in principio generationis illud uerum est quoniam ipsa extendit membra et amplificat ea: uerum etiam quod magnitudo pectoris et eius paruitas sunt sequentes res duae: quarum una est dispositio nucbe: et altera est dispositio cordis. illud etiam est uerum: nucba quidem oritur in posteriori parte cerebri. cum ergo cerebrum est magnum est illud quod generatur ab eo proportionale ei in magnitudine: et sequitur ab eo magnitudo spondilium qui sunt tutamen nucbe. et quoniam magnificatum est illud quod ab eo fabricatur super eas est magnum: et pectus quidem fabricatur super. xii. spondiles ex eis. Dispositio autem cordis est quoniam pectus est creatum ut sit tutamen cordis et defensio: ergo secundum dispositionem cordis est dispositio pectoris. oportet ergo ut ab illo mutetur figura pectoris ut in paruitate et magnitudine: et secundum mutationem quantitatis ea

pitis et quantitatis cordis. et manifestum est quod quando cor est calidius quam oportet: tunc est maioris quantitatis secundum quod diximus: quia caliditas extendit membra mollia tenet: et dilatat ea in principio generationis: et est augmentatio eorum in sequentibus secundum motum eorum a principio rei. Intellege ergo a me istud: et intelliges per illud sermonem gal. totum. Et quandoque accidit raro tamen ut sit quantitas nuche non proportionalis quantitati cerebri: et non est proportionalis cerebri quantitati quando contingit in dispositione generationis ut sit materia mala et virtus debilis: et illud quidem parum et raro contingit: et propter illud dixit gal. quod quantitas nuche in pluribus dispositionibus est proportionalis quantitati cerebri: et non dixit quod illud est sequens semper.

In frigidiori uero corde pulsus: minores sunt competentibus: non tamen ex necessitate tardiores aut rariores.

Et quando cor est frigidius sua complexione equaliter pulsus minor equaliter: et non est proculdubio ut sit tardior aut uehementioris raritatis eo.

Paruitas quidem pulsus est quando frigus cordis non indiget introitu aeris frigidi multus: neque generatur ab eo vapor fumosus multus cuius exitus sit necessarius cum festinatione et virtute. at vero quia non est proculdubio ut sit tardior et uehementior rarus est: quoniam si frigus cordis est paruum: tunc paruitas pulsus sufficit in eo quo indiget calor innatus. et si superfluit frigus cordis: non sufficit paruitas pulsus cum illo: indiget ergo paruitas caloris innati ut retardetur motus pulsus et rarietur quies eius.

Spiritus uero siquidem tanto minor thorax fit quanto cor frigidius pulsus est proportionalis. si uero thorax maior fuerit secundum quantitatem frigiditatem cordis non minorem tantum: sed tardiores declarat natura.

Respiratio autem si quantitas paruitalas pectoris est propter quantitatem additionis frigoris cordis: tunc est proportionalis pulsui. et si quantitas pectoris est maior quantitate additionis frigoris cordis: non est respiratio minor tantum: sed est cum illo tardior et uehementioris raritatis.

Quando cor est frigide complexionis natura: tunc quantitas eius est minor: et consequitur ab illo paruitalas pectoris. Cum ergo pectus est paruum sequitur ut sit dispositio respirationis sicut dispositio pulsus equaliter. id est ut sit respiratio parua: et non proculdubio sit tardior et uehementius sit rara. et quando nucha est magna: et sequitur a magnitudine eius magnitudo pectoris: oportet ut diuersetur respiratio eius a pulsu ut. id est sit respiratio parua rara.

Ales et timidi et curiosi: et nudum eis pilis est pectus: de paruitalate uero eius determinandum est ut prius dictum est: sed hoc uero et de totius corporis qualitate.

Et habens hanc dispositionem a natura sua est timidus: et non est ei furiositas uel uiriliter uel animositas: et est habens tarditatem et prolongationem: et anterior pars pectoris est nuda pilis. quantitatem autem pectoris oportet ut determines secundum quod diximus ante: et similiter est esse frigidioris corporis totius.

Sequitur frigus cordis totum quod dixit de moribus dum non remouet eos philosophia: aut castigatio: aut aliquid ex consuetudinibus. et dixit in sermone suo: In caliditate cordis et frigore eius esse corporis totius. ut intelligas ab eo per illud: quia si cor est calide complexionis: sequitur ipsum caliditas totius corporis.

Siccum uero cor pulsus operatur duriores: et furorem non promptius quidem sed ferocem et difficile placabilem: ut multum uero et totum corpus siccum si non epar contra operetur. humidioris uero cordis signa sunt pulsus molles: et consuetudo facile mobilis ad iram: et facile placabilis: et totum corpus humidius: nisi ea que sed contra operetur.

Et quando cor est siccus sua complexione equaliter: facit duriores pulsus: et iste non est cum uelocitate motus ad iram uerumtamen quando excitatur fit praua: et fit difficilis sedatio motus eius et totum corpus eius apud illud totaliter in pluribus dispositionibus est siccus complexione sua equaliter nisi resistat epar cordi: et quando cor est humidius sua complexione equaliter est mollis pulsus: et motus habentis ipsius ad iram uelox: uerumtamen sedatio eius est uelox: et totum corpus erit humidius nisi resistat epar cordi.

Non rememoratus est gal. resistentie epatis cordi in dispositione complexionis cordis calidi: et in complexione eius frigida: propterea quia cor est origo caloris innati. nam si est calidum: ponit calorem innatum in corpore amplius et maiorem: propter hoc calefit ab eo totum corpus necessario. et non possibile est aliquid quous consequatur in frigore quod est ultimus: quod forsitan est possibile ut consequatur ut resistat calori innato generato a complexione cordis calidi. et secundum hoc exemplum quando cor est frigidum. ponit calorem innatum in corpore minorem: quare in frigidatur totum corpus necessario. et non est possibile aliquid quous consequatur in caliditate quod est ultimus ut consequatur ex eo ut resistat paruitalati caloris innati: a complexione cordis frigidi generati. et gal. quidem dimisit signa extrinseca propter apparentiam eorum. quod est: quia si cause calide imprimunt in corpore caliditatem cum uelocitate: tunc ipse significant caliditatem cordis precipue si febres properant ad corpus et que currunt cursu eorum. et

cāe frigide qm̄ ip̄mūt i corp⁹ frigidatē cū velocitate: tūc sūt significātes frig⁹ cordis. et fm̄ hūc modū ē dispō in cāis explicatiuis: et causis humectatiuis. et qd̄ ex fm̄oe ga. remanet intellectus ē fm̄ sermones preteritos. §

Edm̄ syngugiani. i. compositionez uero primaruz qualitatz distempanie cordis sic se habent: calidi quidem ⁊ sic ei cordis signa sunt: pulsus duri ⁊ magni: ⁊ ueloces ⁊ spissi: ⁊ spiritus sunt magni ⁊ ueloces ⁊ frequentes: ⁊ multo magis ad uelocitatem accedunt ⁊ frequentiaz: non crescēte fm̄ proportionem cordis iborace.

Decierum autem complexionis cordis compositarum ex qualitatz primis dispositio est hec: ex signis quidem complexionis calide ⁊ sicce cordis est ut sit pulsus durus: magnus: uelox: frequens: ⁊ sit respiratio magna: uelox: frequens: ⁊ dign⁹ est ut multiplicetur additio eius in uelocitate ⁊ frequentia quando non est superfluitas amplitudinis pectoris fm̄ superfluitatem caliditatis cordis.

Item diximus in eis que sunt premissa qd̄ cor est in loco radicis arboris: ⁊ arteria eius magna nascens ex uentre eius sinistro est similis cruri arboris. ⁊ hoc crux qm̄ elongatur a corde diuidit in duas diuisiones magnas: quarū vna vadit ascendēdo sursum ⁊ altera descendit inferius. ⁊ ramificatur ex vnaquaqz duaruz diuisionuz rami multi sicut virge quorū vnus quisqz vadit ad mēbruz. ⁊ sic ramificantur ex vnoquoqz maioruz ramoruz rami minores: ⁊ ex istis iterum rami magis parui: ⁊ non cessat taliter illud esse donec perueniatur ad arterias capillares sparsas in cute ⁊ in aliis mēbris. ⁊ quando dilatatur cor: dilatantur oēs arterie corporis simul: et quando restringitur: cōstringuntur oēs ip̄e simul: hoc qdem ē quando pmanet corpus fm̄ dispōne sanitatis aut fm̄ dispōnem in qua non mutat egritudo dispōem arteriaruz: ⁊ p dilatationem caruz attrahitur aer frigid⁹ ab exterioribus corporis ad interiora eius. ⁊ in constrictione caruz expm̄itur vapor fumosus generatus in eis: et extrahit ip̄m ad exteriora corporis: et illud ē ex orificiis suis capillaribus cum eo quod appet de cute continuatis. Et ga. qd̄ vult qd̄ calor inatus euentur p illud sicut euentur ignis p flabelluz: et stringit et figitur eius accessio p euentatōem: et equatur completo eius. Et Aris. vult qd̄ sermo ga. sit verax: et qd̄ remā sit sup̄ ip̄m aliud residuum quod est radix: in eo qd̄ dixit ga: Et hoc residuū est qd̄ motus cordis et arteriarum generat p frictionē earuz calozē innatū: et euentat ip̄m similiter. et p hūc motum generat spūs aialis deferens subām ale. et ppter illud cū ex arteriis generatis ab eo quod ascendit ad cerebruz ex duabus arteriis: quarum vna ascendit et altera descendit: textatur rberia in seinuū cem mirabiliter iternia: et moueatur motu mirabili ualde: gnatur ab eis spūs spiritus dferentis ex p̄ibus ale p̄ctm̄ eius rōalem. Et vniqz qdem vlt qd̄ vita sit a motu coruis et arteriarum. et qd̄ virtutes motiue et sunt viuificantes sunt fixę in corde: et currūt in arteriis ad vnam quāqz ptem corporis: et agunt eis vitam sibi ppriaz

et caliditatem inatam propriam. et dispō pectoris in eo qd̄ ip̄m trahit sua constrictione de uapore fumoso generato i corde: et qd̄ attrahit d̄ aere frigido ad cor: erit dispō cordis et arteriarum in eo quod attrahunt de aere frigido: et in eo quod faciunt exire d̄ uapore fumoso. Et differentia inter vrasqz est qd̄ pectus mouetur voluntarie: ⁊ facit exire quod aggregatur i eo ex eo quod expellit ad ip̄m cor ⁊ facit inurare ad concavitates suas aere frigidū quez attrahit cor. Et ego qdem vidi in anatomia res mirabiles: ⁊ est qd̄ intromisi manus meas in aiali decollato aduulso agitante ad cor: ita qd̄ sequi pectus ⁊ tetigi ipsuz vehemētia caliditatis: ⁊ foris flāme. ⁊ cum res sit sicut dixi: tunc manifestum est qd̄ respiratio ⁊ pulsus mutantur figuntur fm̄ tres cās. vna earum est necessitas: ⁊ est cōseruatio caliditatis inate ⁊ euentatio ei⁹: ⁊ generatio spiritus aialis. Et secunda ē virtutes motiue: nā si ip̄e sit fortis: facit operationes suas absqz prohibitione: et si sūt debiles alteratur caruz opatiōes. Et tertia est instrumenti obedientia. nam pectus et arterie quando sunt sana: obediunt virtutibus in opationibus suis. et quando sūt infirma non obediūt. Et manifestum est qd̄ iste virtutes sūt q̄ tuor spēs: virtutes. s. dilatantes: et iste agunt cū spē villosorum: et virtutes retinentes: et iste agunt per spēm alias villosoruz: et virtutes que retinent et faciunt quietem post dilatationez: et virtutes que retinent et faciunt quietē post constrictionez: et virtutes retinentes facientes duas quietes opantur oibus spēbus villosorum mēbr̄ in arteriis. Hoc qdem est manifestum in anatomia qd̄ ip̄e habent duas tunicas. s. tunicam cuius villi sunt longitudinales et tunicam cuius villi sunt latitudinales: et aggregant vtrosqz villi capientes exterius transuerse. In pectore hō iste species in villis inueniuntur in lacertis pectoris et lacerti quidem pectoris mouentur per illud quod aduenit eis ex venis. et ppter hoc est motus pectoris per voluntatem. Et sapientia quidem creatoris sublimis in vnaquaqz haruz reruz est mirabilis compositio ualde. Manifestus est ergo ex eo quod narrauimus qd̄ quando cor est calidius et siccus natura q̄ conuenit ei: tunc corpus eius et corpus arteriaruz est siccus et durus ppter exsiccationem: et respiratio et pulsus sunt ueloces magni et frequentes. et magnitudo quidem est vt igr̄diatur p̄r eam aer frigidus plus. sed per velocitatez intellige vt ip̄s motus in dilatatione sit plus: et in constrictione minus. sed frequentia sit quando duo tempora q̄ etis sunt minora. quod est: qz quando non sufficit magnitudo cum eo quod necessarium est: vtitur natura velocitate: et cū non sufficit cū illo vtitur frequentia. intellige qd̄ illd̄ totū qd̄ dixi tibi: et scies p̄ illd̄ totū qd̄ idiges ex cē significationis frigoris per inspirationem et p pulsum simul. et intellige per illud sermones ga. cuius exēplum est: qd̄ si caliditas augmentatur: augmentatur magnitudo: et non cessat magnitudo addi additione ei⁹ vlt qz consequatur natura finem suum: et tunc vtitur natura velocitate per additionem caliditatis: Cum ergo non sufficit velocitas: vtitur etiam frequentia. et econtrario quando minuitur caliditas: tunc primum quod accidit est diminutio frequentie: quia rarificatur quies. et cum additur diminutio eius additur raritas: et cum consequatur effectum suum tardatur: et non cessat tarditas addi donec consequatur statum suum: tunc ergo magnitudo incipit minui: minoratur ergo pulsus: et non est tibi vt prouideas per pulsus vermiculosos et formicales. isti. n. nō sūt veloces neqz magni s; sūt spissi: frequentes. ppter

debitate virtutis. Et nos non ponimus tibi exemplum nisi secundum necessitatem: et est caliditas: nam alteratur respiratio et pulsus secundum virtutem et secundum instrumentum etiam. et totum illud est intellectum per virtutem sermonis nostri. Et tu stude in eo ex libris Gal. in respiracione et pulsu: et non est malum ut ponam tibi exemplum etiam ex dispositione virtutis: et exemplum in dispositione instrumenti. Virtus enim quando est salua fortis: efficit omnia que diximus in eo quod preterit et quando debilitatur non potest extendere venam: et extendere ipsam in omnes diametros eius: et propter hoc minuitur magnitudo. et cum diminutione magnitudinis adduntur frequentia et velocitas: et additur frequentia ut compleatur per eam illud quod deficit a complemento sui per magnitudinem et velocitatem. Instrumentum vero et est corpus vene si est obediens dilatat ipsum virtus: et si non est obediens minuitur magnitudo: et accidit in loco eius mutatio in motu et quiete.

Omnium pilosissimi sunt hi secundum pectus et hypocondria. ad actiones vero parati et animosi et ueloces tyrannici: moribus etenim furiosi sunt et difficile placabiles. De totius vero corporis crassi adhuc et thoracis amplitudine proportionaliter his que prius dicta sunt determinandum est.

Et habes hanc dispositionem est plus pilosus quam alii homines in anteriori parte pectoris: et que sequitur pectus ex ventre et lateribus: et curiosus et paratus ad actiones uelox fortis ire: et mores eius sunt mores tyranni uincens: quoniam ira eius mouetur uelociter et fit difficilis quies eius. esse autem complexionis totius corporis et esse amplitudinis pectoris oportet ut determines secundum que ante diximus.

Quia iste sermo intellectus est secundum que diximus nuper.

Sed uero humiditas obtinuerit cum caliditate: pilosi quidem minus his qui prius dicti sunt huiusmodi et parati ad actiones non minus illis: non tamen ferociores in furore: sed in iram tantum parati. Pulsus uero molles: et magni: et ueloces: et frequentes: et spiritus thorace quidem proportionaliter se habente cordi secundum eandem formam erit simul pulsibus: minor uero existente tanto uelocior et frequentior est predictis spiritus: quanto et thorax minor multa uero conuersione secundum crassam facta et maxime si secundum humiditatem accidit hoc preter ea que dicta sunt. adhuc et in putridas egritudines ex corruptis et putrescentibus in eis humoribus incidunt: et expirationes maiores et uelociiores in inspirationibus et in pulsibus fistole uelox.

Et quando uincit super cor humiditas cum caliditate sunt pili in habente hanc dispositionem minus quam in illo quem diximus ante. uerum tamen minuitur ab eo in apparatione in curiositate ad actiones: et non fit praua ira eius: sed est uelox tantus. pulsus uero eius est magnus mollis: non uelox frequens. uerum respiratio eius quando pectus est proportionale cordi: est secundum modum secundum quem est pulsus. et quando pectus est minus: tunc respiratio additur siue locitate et frequentia ab eo quod monstrauimus secundum paruitatem quantitatis pectoris: et quando est respiratio in hac complexione multa superflua: precipue si accidit illud ut sit illud in humiditate: tunc cum eo quod narrauimus accidunt egritudines ex putrefactione: quoniam humores in habente hanc dispositionem corrumpuntur et putrescunt et fit exitus. respirationis maior et uelocior introitu eius: et est cum eo constrictio pulsus uenarum uelox.

Quia iste sermo est intellectus secundum que diximus in eo quod preterit. et iam exciuit in eo super hoc totum quod dixit de esse respirationis et pulsus et canones quibus sciuntur particularia pulsus ex dispositionibus sanitatis et egritudinis. quod est: quia quando cordis complexio est calidior et oportet: et humidior ponit totum corpus calidius et humidius si non resistat ei epar in humiditate sola. Et quando adduntur caliditas et humiditas ipsius et non resistit ei epar in humiditate sit complexio chimerum recipiens putrefactionem et corruptionem: et propter hoc accidunt ibi eis febres putride: et proprius pulsus omnibus se. putridus est ut sit exitus respirationis per constrictiones pectoris et per constrictionem arteriarum maior: et uelocior introitu eius per dilationem earum. quod est: quia generatur a putrefactione humorum vapor fumosus plus: quare est necessarium ut extra abere ipsum et expellere ipsum a corpore plus quam indigeat calor innatus introitu aeris frigidi. calor enim innatus in dispositione febrilium est minor per declinationem eorum. quod est: quia febris est calor accidentalis: et calor innatus est caliditas naturalis: quam debilitat calor extraneus. propter debilitatem ergo caliditatis innate non est necessarium ut intrat aer frigidus multus quo euentetur propter putrefactionem humorum generatur vapor fumosus multus: in cuius egressione est necessaria magnitudo constrictionis et velocitas eius. Et propter illud sequitur ab eo que diximus res proprias cum putrefactione: et est frequentia pulsus post dilationem. si ut sit requies post dilationem minoris temporis: que est facta post constrictionem.

Humidioris uero et frigidioris cordis signa pulsus molles: et consuetudo timida et formidolosa et pigra. sunt uero et nudi pili hi secundum pectora: et mima irascunt: et in ira non sunt parati. quod uero circa thoracem et totum

corpus his que prius dicta sunt similiter de terminandum est.

Et quando cor est frigidius et humidius sua complexione equali: tunc pulsus est mollis: et habens hanc complexionem est priuatus uiriliter timidus piger: et est anterior pars pectoris eius nuda pilis: et fortasse non retinet odium: neque sperat ad ipsum ira. Dispositionem autem pectoris et dispositionem totius corporis oportet te determinare secundum illud quod premissum est.

Iam perduxit te in sermone qui est ante istum ad sciendum qualiter mutationis pulsus a mutatione necessitatis que est innata caliditas: et generatio fumosi vaporis: et innui illud tibi ad sciendum qualiter alterationis pulsus ab alteratione instrumenti. nam quando arterie sunt molles aut dures: alterantur pulsus. Mollicies quidem earum consentit uirtuti motui: et per duriciem earum sit difficilis motus earum: et propter hoc indiget uirtus ut aggregetur uehementia ei. Et manifestum est ex hoc sermone quod oportet ut pectus sit strictius et mollius: et similiter cor minoratur et arterie molliores et strictiores fiunt: et sequitur ab illo ut sit totum corpus mediocriter ad frigiditatem et humiditatem: et sequitur a frigiditate cordis et humiditate ipsius totum quod narrauit in hoc sermone: de timore et pigritia et paucitate generationis uaporis fumosi ex quo generantur pilis.

Rigidum uero et siccum cor pulsus quod dem duos opatur et paruos: spiritus uero si quidem proportionaliter frigiditati paruus iborax sit: competentes. si uero maior: rarum et tardum: minime uero omnium iracundius: hi coacti tamen aliquibus irasci seruant memoriam. Sunt uero et hi non pilosi pectora omnium maxime. De puritate uero thoracis et totius corporis frigiditate similiter determinandum est.

Complexio autem frigiditatis et siccitatis quando uincit super cor: tunc ipsa ponit pulsus paruus et durus. Respiratio uero si pectus est minus comparatione frigoris cordis: tunc ipsum ponit equaliter. et si pectus est minus additione frigoris cordis: est sicut dispositio pulsus. et si est dispositio pectoris maioris comparatione frigoris cordis: sit respiratio rara tarda: et habens hanc complexionem est minoris ire quam homines alii: uerum tamen quando aliquo modo egreditur ad iram seruat eis memoriam: et est minus altis hominibus pilosus in anteriori parte pectoris. Dispositionem uero in paruitate pectoris et dispositionem in frigore corporis totius oportet te determinare secundum illud

quod premissum est.

Ind quod sequitur a frigore cordis est: ut sit cor minus et pectus minus: nisi resistat ei cerebrum et nucha. et si quantitas pectoris proportionaliter quantitati cordis sit: sit respiratio equalis: Et si quantitas pectoris est proportionalis quantitati cordis: alteratur respiratio. et secundum hoc exemplum si cor est frigidum: et pectus est magnum amplum. Manifestum est ergo quod frigus cordis non indiget introitu aeris plurimum: neque egressione uaporis multi. propter illud ergo sequitur ut rarificetur tempus quietis pectoris: et tardetur motus eius. Pone ergo secundum hoc exemplum unamquamque complexionem cordis: et pone indirecto cuiusque earum amplitudinem pectoris: et strictionem eius: et proportionem eius: et scias per illud et intelliges totum cuius intellectu indiges ex eo quod sequitur ab illo de malicia respirationis: et totum intellectum est quod ipse dixit de immutatione respirationis facte ab alteratione complexionis cordis. Intellige ergo comparationem eius in motu arteriarum. residuum autem sermonis intellectus est secundum hoc quod preterit de expositione nostra.

Nam commune in omnibus his que dicta sunt commemorantes quecumque de moribus aut nunc aut secundum aliam aliquam scripta sunt orationem ad agnitionem trahere: non pro bonis aut prauis moribus ex philosophia exercitatorum: sed per naturalibus unicuique dictum est.

Oportet ut his rememorans rerum que communicant eis que narraui et est quod per illud quod diximus nunc aut in sermone alio ab isto de esse morum uolentes per illud cognitionem complexionis non significamus mores quos acquirit homo ex contemplatione et philosophia si boni sunt mores aut mali: sed non intelligimus per illud nisi mores innatos secundum quod unusquisque bonius natus est naturaliter.

Orum alii sunt innati: et sunt secundum quod dixit galienus sequentes complexionem corporis: et secundum quod dicit aristoteles id quod recipit complexio corporis ex preparatione ad quosdam mibres: et alii sunt acquisiti per disciplinas et leges et per philosophiam. Et non conuenit medico ut per aliquos ex moribus acquisitis significet super complexionem. Mores autem innati sunt secundum preparationem ad quos nascitur homo: uel sunt secundum quod oportet medicum ponere signa signantia super complexionem naturales: quapropter oportet eis qui significant per eos ut caueat ab errore morum acquiritorum. Et via cauendi istud est ut consideret si illud quo morigeratur homo est ex lege ad quam intendit ex quo morigeratus est et ex consuetudinibus eorum qui sunt de doctrina sua: et morum qui sunt de arte sua: et proutque sue consuetudinis. Verbi gratia: lex quandoque precipit unus aut perhibet tunc ius morigerat eis qui obediunt ei per illud: et similiter consuetudines regionis. Occidentibus .n. sunt mores eis concantes: et scitis sunt mores concantes eis: et

arabib³ sunt mores cōdicātes eis: et similiter opifices artū.
nam mores scriptorū sunt alii a moribus militū: et alii a
morib³ mercatorū. q³ si cōtingat vt sint leges et cōsuetudi
nes eorū de regione et artes cōueniant: acquirēt homo
aliquos ex morib³: et ille homo natura inueniet ex seipso
mores ipatos sepatos ab aliis morib³. Et quādo mouet
ipm aliqua ex rebus: tūc dimittit mores suos acq̄sitos et
apparēt ex eo mores sui innati. Illi ergo mores sūt ser
uātes significatiōes sup cōplexiōes eius. Et ego qdē ias
vidi virum calidi cordis et fici natura: et fuerunt mores
eius lupini: naz sup seruos suos et sup seruītes suos: et
oēs sup quos habebat dñm: et dilecta erūt ei bona et
opationes pulchre electe ex lege: et cōmixtio eorū q̄ sunt
ex ea: et castitas: et religio: et idumēta iustorū ex cōparib³
et industria iustorū ex opationibus suis: et inq̄sitiō quest³
liciti in lege: et oīa contraria: et morigerat³ ē cum religioso
et bono: et cū hoc qñ aliqua res mouebat iras eius: com
mouebat ei ira: et ppabat ei ira: et irascebat: qñis mori
gerat³ esset ex religioe. Et postq̄ cōsecutus ē etatē prime
senectutis: multiplicatus ē illud quod generat cōplexio
eius ea: et sic. ex cho. ni. Et secuti sunt illud humores me
lancholici: et apparuerūt in corpe ei³ pustule multe et ex
hoc humore vlsq̄no p̄teritū humor. et p̄ditū fuerat mul
tum ex eo quod acq̄situm fuit. fuit ergo quod apparuit
b³ lupinositate ei³ et ipius duricie in dispōe castitatis ei³
et eius religioe nimia significatio verax valde sup victo
riam caliditatis. et sic super cōplexiōes cordis ei³ p̄ hoc
exēplū age in signis sumptis ex morib³. Hoc. n. capitū
luz ē magni lucri et iuuamēti in medicina et p̄bia. i. medi
cina qdes: qñ scit cōplexio vincēs ex morib³ vincētib³
natura: sed in p̄bia qñ scit cōplexio vincēs causa malorū
moz. inclinet ergo cōplexio ad cōtrariū eius sicut vñ. i. re
gimine sanuatis: et acq̄ret habēs eaz mores acq̄sitos cō
trarios moribus naturalibus in eo: aut p̄ disciplinā. aut
p̄ cōtemplationem et p̄biā: aut p̄ legem: et castigatio
nem. et hoc qdem ē magis iuuatiuum in nutritione istan
tium. ipi nāq̄s velocius sunt recipientes illud quod acci
piūt et disciplinis: et sic cōsuetudo in eis id. q. res esset i
nata eis.

Incipit tractatus de epate.

Epatis vero calidi cognitio
nes uenarū amplitudo: cho.
ru. multa: in ipse uero augma
stice etatis nigra: calidior est
sanguis eis: et pp hoc uniuers
sum corpus calidius: nisi ea que fm cor cō
tra operentur et n̄stas uero eorū que fm hy
pocondrium et uentrem.

Epatis autē signa sunt: qñ est cali
dum sunt amplitudo uenarū nō pul
satiliū: et q̄ ē cho. ci. pluria et i ho
ra status adolescentie multiplicatur cum ea
cho. ni. et q̄ sanguis ē calidior: et pp hoc ca
let totum corp³ nisi resistat cor epati: et mul
tiplicantur in eo pili: quod ē in eo quod est
sub hypocondriis et uentre.

Iam dixim³ q̄ caliditas quādo ē magis vicēs
natura a principio creationis in aliquo mem
bro: tūc ipa dilatat illud et facit ipm maius

et pp illud segtur ab ea quādo inata ē ei addita in epate
vt epar sit maius. et sit et ab eo quod nascit³ p̄portionas
le. et nascēs ex ipso ē sicut crus: et ē uena cōcaua p̄fida:
et ex ea ramificānt omnes uene nō pulsátiles: et diuidū
tur in mēbris corporis oibus. Et quādo sunt epar et ve
ne ea. calefit s̄guis plus: quare generat in eo cho. ci. plu
rima. et quādo segtur adolescentia statum suū et decli
nat corpus ad humorē melancholicū: adurit cho. ci. et
fit cho. ni. quod ē: q̄ humoris melancholici duo sunt mo
di. quorū vnus ē sex sanguinis et supfluitas eius: et h³ p
prie ē qui humor melancholicus noiatur. et alter est q̄ ge
neratur ex adustione humorū: et humores qdes q̄ nascū
tur sunt multi: et sunt pblegma falsū. et humor melans
cholicus: et sanguis: et cho. ci. Cum ergo adurit chol. ci.
noiatur quod ex ea adurit cho. nigra: et generant³ ab vno
quorū horū humorū quādo adurit egritudines multe di
uerse. Et manifestum ē et q̄ epar quando ē ea. multipli
catur generatio vaporis qui ē materia pilorum. per illū
ergo multiplicat³ generatio pilorū in eo quod ē sub hypo
condriis et uentre: et segtur a caliditate sanguinis et i
stā matione eius per caliditatez epatis et venarū q̄ calefiat
corpus totū nisi resistat ei cor. Cor nāq̄s quādo ē frigi
dius ponit corpus frigidius: et p̄pter illud segtur q̄ qñ
quātitas frigoris cordis ē sicut quātitas caliditatis epa
tis: ut sit complexio corporis equalis inter caliditatem et
frigiditatem: qñ frigus cordis et caliditas epatis sūt p
mixta:

Rigidioris uero epatis cognitiōnes
angustia uenarū: pblegma plurimū
sanguis frigidior: et uniuersa corporis babi
tudo fridior: nisi ea que circa cor calida fue
runt: nuda pilis hypocondria et uenter.

Et quando epar ē frigidus: tunc signa
eius sunt strictura uenarū nō pulsantiliū
et ut sit plus pblegma et sanguinis frigidior
et ut sit totum corpus p̄p̄inquit ad frigus
pblegmatis: nisi calefiat cor ipsum: et ut sit
q̄d est sub hypocondriis et uentre nudus pilis.

Pblegma naturale ē sanguis diminutus digestiōis.
Cum ergo epar ē frigidus: segtur a frigore eius
paruitas eius: et quod generat³ ex eo ex uenis: et
debilitas digōis sanguinis: ergo generatur ab eo pbleg
ma: et pp diminutiōes caliditatis ipi³ epati accidit pbleg
mati vt i frigidit³. Generant³ autē a pblegmate naturali
quod est pblegma dulce speciel famose et multe diuerfi
pblegmatis. Acetosum qdem eius ē quod ex eo ē subti
le: et frigus eius p̄p̄inquit. falsum uero ex eo ē cum ac
cidit vt ei dñetur caliditas super ipm exsicās humidita
tem eius subtilem dulcem. quod ē: quia subtile eius suf
fumigat et resoluitur et remanet falsum: quoniam accidit
ei simile quod accidit aque maris. Vitrum uero gene
ratur p̄pter superfluitatem frigoris super ipi³: et s̄guis
iterum quando in toto corpore est frigidior sequitur ab
eo frigus corporis: nisi resistat ei cor. Nam cor quando
est calidius calefacit totū corp³. et si ē quātitas declina
tionis frigoris epatis plus declinatiōe q̄ntitatis calidita
tis cordis: sequitur ab illo vt sit corpus equale inter cali
ditatez et frigiditatez: et paucitas generationis pilorū ap
parens ē: quoniam materie eorū generatio minorat³ p̄ fri
gus epatis.

Siccioris uero sanguis qdem spissior
et paucior: uene dure: et uniuersa cor
poris habitudo siccior uel durior.

Et quando epar est siccus: tunc ex signis
eius est q sanguis grossior et paucior
est: et uene non pulsatiles sunt dure: et corp⁹
totum siccus est.

Ermo iste ias est intellectus: et iam dimisit ex eo
rememorationem resistentie cordis epatis. Et
causa illius est: quia origo humiditatis toti⁹ cor⁹
poris est ex epate: sicut origo caliditatis totius corporis
est ex corde: cum ergo epar est siccum minus humiditas
corporis: sicut qn est cor frigidum infirigidat corp⁹ et oēs
disponem.

Humidioris uero epatis cognitiones:
sanguis qdem plurimus et humidus: ue
ne aut molliores: ita uero et uniuersum cor
p⁹: nisi ea que circa cor contra operentur.

Et quando epar est humidius complexio
sua equali: tunc ex signis eius est q san
guis est plurimus et humidior: et uene non
pulsatiles sunt molliores: et similiter corp⁹
totum: nisi resistat ei cor.

Iste sermo intellectus est: quod est: quia resistentia
cordis est in hac dispositione secundum hoc q
complexio eius efficitur humiditatem epatis. Et
Galenus quidem exponit illud post paululum.

Quod aliud qdem simul et siccum epatis signa
pilosum hypocondrium dextrum: san
guis spissior et paucior: amara co. multa: cir
ca angustia uo etate: nigra: uenarum ampli
tudo: et duricia: ita uero et uniuersum corp⁹.

Et quando epar est calidum et sic: tunc
ex signis eius est q pili in eo quod est
sub hypocondriis sunt multi: et q sanguis est
paucior et grossior: et q cho. ci. est plurimū
quod est: et in hora status adolescentie mul
tiplicatur cho. nigra: et q uene non pulsatiles
sunt ample dure: et similiter est dispositio totius
corporis.

Et ibus et potus aggregant in stomacho: et compre
hendit eos et decoquit eos donec fiat totus illud i
essentia aque orde. Et aristo. quidem hoc chylus
nominauit: et Gal. elegit hoc nomen etiam. Deinde epar
attrahit huius chili substantiam a stomacho et ab intesti
no ieiunio per uenas multas epatis que nominantur me
saraice epatis ex porta epatis ramificate. et est uena que
nascitur ex concavitate epatis. et continuatur quedam ea
rum cum corpore stomachi: et plurime earum continuā
tur cum intestino quod nominatur ieiunum. Cum ergo
peruenit substantia chili in epate decoquit ipm iterum: et
fiunt ex eo. iiii. bu. Et Aris. qdes nominauit eos chimos
et Gal. quidem elegit hoc nomen. ex eo igitur quod est ex
ipso crudum et quod non est perfecte digonis generatur
chimus pblegmatis. Et ex eo quod de ipso digestum est
quod est perfecte digestionis generatur sanguis purus. et

ex eo quod ex ipso est superfluitas et fer: generat humor
melancholicus. et ex eo quod de ipso est spuma generatur
humor cholericus. Et creator qdem sublimis ordinauit
splenē ut attraheret humorē melancholicus donec mudi
ficet chimus sanguinis ex eo: et ordinauit fel ut attraheret
humorem cholericum donec mundificetur sanguis ex
eo. Et non ordinauit humori pblegmatis mēbrum pro
prium ex quo mundificet san. immo posuit ipm pmutū
in sanguine ut compleat digō in eo post ipm et fiat san
guis i uenis: et humectet membra: et ppter iuuamenta
alia: et hic non est locus numerandi oia ea. Et qnq in ve
nis generatur etiam in ceteris membris isti chimi. iiii. et
generantur in vnoquoqz eoz modi diuersi. quod est: ga
associatur eis omnibus sanguis a principio generationis
sue in epate: et currit cum eo ex eis cuius attractio egredit
splenē et fel. Et ordinauit creator sublimis duos renes
ut attrahant aquositates sanguinis. Cum ergo epar est ca.
et sic facit sanguinem grossum declinorem ad calidita
tem et siccitates: et generantur ab eo omnia que noiauit
gal.

Quod aliditas siquidem a corde prumpēs
uincere pot. prumpetem ab epate frigi
ditatem: quēadmodum et frigiditas quide
caliditatem.

Quod aliditas que profluit ex corde pot ui
cere frigiditatem que profluit ab epa
te: sicut frigiditas cordis etiam uincit calidi
tatem epatis.

Quod est fons totius caloris: et ex eo pcedit in mēbra
toti⁹ corporis mediātib⁹ arteriis: et in vnoquoqz mē
broz figit caliditas que est ei pproia et q acgrifex
corde in principio generationis. et sequitur cor in calidita
te epar: qm est creatus ut decoquat subas chili: et faciat eū
chimus. sequitur ergo ab illo illud quod dixit Gal. in hoc
sermone.

Et siccitatem uero impossibile est ad cō
trarium a corde humidiori facto ad
duci.

Et siccitatem uero que est pper epar non pot cor
quāuis sit humidius uincere eaz et cō
uertere ad cōtrarium.

Epar est fons humiditatis corporis. qd est: q ipm est illud
qd generat chimos. cum ergo ipm sit fons vel ra
dix humiditatis corporis et sit sic. non pot aliud mē
bruz cōuertere corpus ad bu. s. ut resistat sic. eius in pri
mis: deinde addat sup illud. et cōuertat corp⁹ et faciat ip
sum postq fuerit siccum natura humidus.

Et dia uero est que ab epate humidi
tas eoz que dicia sunt: et magis siquid
dem ab ea que in corde est uincitur siccitate
q siccitas ab humiditate.

Humiditas uero que est pper epar est media
iter duas dispositiones quas diximus
quod est: quia siccitas cordis uincit eam pl⁹
q humiditas que est pper cor: siccitatem que est
pper epar.

Non est facta epatis humiditas media iter bec ut
y 2

fit vincens super siccitatem cordis: et victa sit a caliditate epatis: nisi propterea quod quando cor est siccus calefactus totum corpus et exsiccat ipsum. quod est: quia caliditas addita natura sit caliditate omnium membrorum iuuat siccitatem in deficcando humiditates: quapropter sequitur ut vincat humiditatem epatis. Et quoniam epas est fons humiditatis sequitur ab illo ut sit humiditas eius media inter hoc ut sit vincens: et victa magis quam caliditas epatis. 9

Inus vero caliditate: amplius aut minus frigiditate. facile. n. uincibilis est hec earum que ab epate prorumpunt qualitatum.

Et frigus quod est cordis quoniam uincit caliditatem epatis plus quam uincat siccitas eius humiditatem ipsius: et caliditas cordis frigus epatis: multo plus est uincens quam siccitas cordis humiditatem epatis propterea quod frigus quod est ex epate est uelocius et propinquius ad uincendum quam omnes qualitates que sunt ex eo.

Non quo intelligitur totum illud est quod plurimi chimorum qui generantur in epate attrahit cor ex uena concaua submerla: et epas effundit illud in ventrem cordis sinistrum: et decoquit illud cor. Item Aristo. vult quod cor est illud quod decoquit et generat sanguinem purum mundum quo nutriuntur membra nobilia. Et gal. conuenit ei secundum hoc: et diuersificatur in eo quod est plus illud. Aristo. vero vult quod cor partit nutrimentum: et influit virtutes nutritiuas ad reliqua membra que sunt sub eo mediante epate. At vero gal. vult quod epas partit nutrimentum et influit virtutes nutritiuas ad reliqua membra absque medio. et hec quidem diuersitas non nocet in arte medicine: propter quod epas secundum sententiam Aris. etiam est membrum nobile ad quod influit cor virtutes suas nutritiuas: et figuntur in eo: et sustentantur in eis: et influit eas cor ad reliqua membra que sunt sub eo mediante epate. Et gal. vult quod epas influit has virtutes membris absque medio: et influit eas ad membra superiora mediante corde. Sequitur ergo a duabus sententiis simul quod epas est membrum nobile: cuius alteratione alteratur corpus: et sunt virtutes eius. scilicet cor et epas resistentes: et sit totum corpus secundum quod dixit gal.

Manifestum est ergo quoniam si in idipsum concurrant principiorum utrorumque crases totum corpus perfecte circa eas disponetur. Dicetur ergo paulo posterius totius corporis cognitiones.

Aut ergo manifestum est quod quoniam aggregantur harum duarum radicum complexiones super rem unam: tunc totius corporis secundum rectitudinem et ueritatem sit complexio utriusque complexio: et enunciabo post paululum si qua que significant ista.

Ergo iste intellectus est ex preterita expositione nostra.

Humidum quod est simul et calidum epas minus quod est calido et sicco ea que circa hy-

pocodria sunt opas pilosa. Plurimum uero sanguine: et uenas magnas: et corporis habundantiam humidam et calidam: si non ea que circa cor sunt contra opentur. Si uero amplius utriusque qualitatibus anertatur ab eo quod secundum naturam propter consumuntur a cachochimis et putrefaciuntur egritudinibus: adhuc uero magis si plurimum augeatur humidum paululum uero calidum. si uero e contrario: parum quod est humidum: plurimum uero calidum: minime cachochimi fiunt.

Et quando epas est calidum et humidum tunc ipsum facit pilos in eo quod est sub hypocondriis minus quam in habere epas ea. et sic. et facit sanguinis secundum plurimum quod est et facit uenas non pulsiles magnas: et totum corpus bu. et ca. si non resistat cor epati et si elongetur complexio epatis in duabus qualitatibus simul plus hoc a naturali dispositione: festinant ad humiditatem epatis egritudines putride que sunt ex additioe chimorum: et precipue si adduntur humiditates ad ratione multa ualde: et addatur caliditas ad ratione parua: et e contrario. I. ut sit additio humiditatis parua: et additio caliditatis magna ualde: tunc forte non accidit bene hanc dispositionem malicia chimorum.

Quius iste sermo intellectus erit quando intellectus esse putrefactionis que generatur ex additioe chimorum: et intellectus eorum est secundum hunc modum. Quoniam multiplicatur chimus malum in corpore: aut multiplicatur unus eorum aut plures unus aut currunt in membris: aut resoluntur a membris superfluitates eorum: aut prohibet cursum earum. et resolutionem superfluitatum earum res alia. et hec res alia aut est debilitas virtutis: et est ut pigra sit virtus a resolutione earum et ipsa regimine: et vocatur repletio secundum virtutem: aut ut impleantur uasa et extendantur in diametris suis: et vocatur illud repletio secundum effusionem: et accidit etiam ista sit virtus fortis ut prohibeat resolutiones superfluitatum eorum opilationes generate ab eis: aut ipsi fluendo poro: quare coartant: et prohibetur eorum resolutione et non resolunt. et quicquid refundunt ad quidam membra et uiscantur in eis: et quicquid non effunduntur. verumtamen quoniam coartant et prohibetur eorum resolutione: putrefiunt. et quoniam putrefiunt generatur a putredine earum calor extraneus: et a putredine earum generantur quod est pustule omnes et apata et corruptiones membrorum: et scilicet putride: et alie egritudines. Et gal. quidem totum illud in hoc libro summarum tetigit: et tu videbis istud in eo quod est post: et ex eis que generant opilationes sunt viscositas humorum: et grossities eorum. Et plurimum generationis illius est ab additioe humiditatis. et ex eis que resolunt opilationes: et prohibet coartandem: et resolunt viscositates humorum: et additio caliditatis: quoniam ipsa liquat humores et subtilizat ipsum. intellige ergo illud et compara istud cum eo quod preterit de

exponere nostra: et intelliges per illud sermonem galieni. 12

Humidius uero et frigidius est sine pilis quidem habet hypochondrium: sanguinem uero magis opatur phlegmaticum cum uenarum gracilitate: et uniuersum corpus siccum habet: nisi ea que a corde sunt ad contraria illud transducant. Frigidum uero et siccum est pauci sanguinis et gracilium uenarum efficit corpus et frigidius: et hypochondrium nudum pilis: nisi et hic uincat cor.

Et quando epar est frigidum et humidum tunc quod est sub hypochondriis est nudum pilis: et in sanguine uincit phlegma cum strictura uenarum non pulsantibus: et est totum corpus secundum propinquitatem dispositionis huius: nisi conuertat ipsum cor ad contrarium. et quando est epar frigidum et siccum tunc corpus eius est pauci sanguinis strictura uenarum: et quod est sub hypochondriis est nudum pilis nisi uincat cor.

Omen sanguinis apud Hippo. et gal. est cō. significat enim ynamquamque duarum intentionum: quarum una est aggregatio humorum permixtorum in uenis: sicut illud quod uidimus in phlebotomia egredi. Iste enim sanguis non est purus: sed in eo sunt omnes quatuor: et quasi sanguis purus tingit ipsum colore suo proprio propter multitudinem suam: et illud est quod ipse est plus alio humoribus natura: tunc notatur summa eorum notie eius. Et sicca est sanguis purus: et hic par sit singularis: et purificat ita quod non associet ei alii humores. Cum ergo est epar siccus efficitur humoribus et propter frigus eius est par decoquens eos debilitat: sequitur ergo ab illo paucitas humorum: et sunt illi de quibus enunciat gal. in hoc sermone. scilicet sanguis: et residuum sermonis eius est intellectum secundum quod preterit de expositione gal.

Incipit tractatus testiculorum.

Testiculorum uero crassitudo calida quod est maxime ueneria est et masculorum generatrix: et citius pubescunt eis partes genitales.

Quando autem complexio testiculorum est calidior caliditate naturalis: tunc habet eas est ueneria multum generationis proficiens: et festinat in eo naturalitas pilorum in membris generatiuis: et continuatur cum eo quod est in eorum circuitu.

Alienus exponit hoc sermone: et in hoc quod continetur cum eo ex sermone: in testiculis: cum principium testiculorum. quod est: quod ipsi alterant totum corpus: et virtutes anime sunt secundum mutationem complexionis eorum. Ex illo est quod uidemus de mutatione corporum hominum et aliorum castratorum qui conuertuntur et deducuntur ad naturas mulierum per abscissionem testiculorum. Et ex eo est re-

liquum quod narrauit gal. in diuersitate complexionis eorum. Nam quando complexio testiculorum est calida sit homo desiderans coitus: et sortis super eo multe generationis proficiens in eo: et multiplicat in eo quod sequitur eorum generatio vaporis quod est materia pilorum. apparet ergo per hunc sermonem quod quando complexio eorum est calida calefacit totum corpus. Iam ergo dixit hy. quod sperma venit ex toto corpore in dispositionem motus coitus: et generat in testiculis sicut spuma in officinis equorum quando stimulantur: et sicut generat a percussione undarum maris. Et gal. quidem dixit quod testiculi sunt in quibus generat sperma. Arist. quidem dixit quod sperma generat in uenis in uoluitis. scilicet in uasis spermatis: et complet eius generatio in testiculis. At uero qualitercumque diuersificentur dispositiones: et tunc que facit sperma deferens ipsum in dispositionem coitus. scilicet virtus generatiua ex omnibus virtutibus corporis ad testiculos currit: et sit sperma comprehendens eam. sequitur ergo una uia rerum: aut ut sit virtus generatiua fixa in testiculis: aut ut adueniat testiculis in dispositionem coitus: et tunc generatiua: et fixa in spermate intra testiculos: et egrediatur sperma deferens eam donec generetur ex eo et sanguine menstruo embrio. Et quodcumque illorum fuerit manifestum est ab eo quod testiculus est principatus sequens epatis principatum. 2

Rigida uero crasis est contraria.

Et quando complexio eorum est frigida fiunt tunc signa eius contraria illis que narrauimus.

Ignificauit quod ipsi refrigerant corpus: et habet eos tepere sicut a coitu: et est paucitas generationis et non proficiens et minorant in eo quod sequitur pectine et coxas et partem umbilici et quod est sub eo: pilis. 3

Anuda quod est et multi seminis et humidi est: sicca uero et pauci seminis et mediocriter spissi.

Et quando complexio eorum est humida: tunc habens eos est exuberantis spermatis. et quando complexio eorum est sicca: tunc habens eam est pauci spermatis: et sperma eius est ad grossiciem parum declinat.

Quando testiculi sunt humide complexionis declinat corpus ad humiditatem: et exuberat illud in uiribus: quod generat ex spermate propter multitudinem materiam: et propter illud est sperma multum subtile: et e contrario quando sunt sicci. Et cum in multitudine spermatis et paucitate eius est ipsius subtilitate et grossicie et proficuo et non proficuo illius est illud secundum quod est testiculorum complexio. quod est: quia continuantur cum eis arterie multe et uene: et nervi magni multi qui deferunt eis spiritum et sanguinem et reliquas virtutes. Decoquunt ergo spiritum sanguinem: et conuertunt ipsum in sperma: et figuntur in eo uirtus generatiua et relique uirtutes. Arist. uero dicit quod in spermate est quedam intelligentia diuina: que est continens. id est. circumsidans illud quod generat embriōem. sequitur ergo quando complexio eorum est humida ut multiplicetur in eis materia spermatis et sanguinis: quando uero complexio eorum est sicca: sequitur ut minoretur in eis materia spermatis. scilicet. sanguinis. 4

Calida uero et sicca crasis et spissi seminis est: et maxime generatrix masculorum: et citissime ad coitum excitat a principio

ergo et huiusmodi citissime pubescunt in partibus genitalibus et in omnibus in circuitu sunt: sursum quidem usque ad regionem circa umbilicum: deorsum uero usque ad medium corarum. **P**etula igitur est huiusmodi crasis satis ad uenire. Citissime uero sanatur: et si cogatur: nocet.

Et quando complexio eorum est calida et sicca: tunc sperma est grossum: et est habens eos multe generationis ualde et excitatur ad coitum ualde uelociter in principio pubertatis sue: et nascuntur eis pili in locis membrorum generatiuorum uelociter: et in omnibus que sunt in circuitu eorum: et continuantur desuper ad partes umbilici: et inferius ad medium corarum. et habens hanc complexionem stimulat ad inquirendum coitum cum uirtute: uerumtamen lassatur et absconditur uelociter. et si agat super se ipsum et multiplicet aduenit ei inde nocuumtum.

Non fit quod simulatur habens eam uelociter ualde ad coitum in principio uirtutis sue nisi quando calor stimulat eum: et sperma eius medium. id est temperatum est in principio pubertatis sue propter illud quod remanet cum eodem de humiditate infantie. Et manifestum est quia est proficiens generationi in hac dispositione. Cum igitur multiplicatur coitus: inflammatur materia spermatis per caliditatem testiculorum et ipsorum siccitatem: quare lassatur et absconditur uelociter. si autem multum fatiget se ipsum super additionem in eo aduenit ei non cum eodem ex illo. scilicet accidunt ei egritudines que generantur ex malicia complexionis calidæ et sic. Residuum sermonis eius intellectum est.

Onuentibus siquidem caliditate et humiditate: pilosi quidem minus huiusmodi his qui dicuntur: multi uero seminis magis: non concupiscunt uero magis aliis. Sufficiunt uero sine lesione magis uenereis plurimis: Si uero satis augeatur utraq; et calidum et humidum: non sine lesione abstinere a uenereis.

Et quando aggregatur cum caliditate in testiculis humiditas: tunc pili sunt in habente eos in locis generationis minus: et sperma eius plus. uerumtamen desiderium eius ad coitum non est plus quam desiderium alterius: et tolerat coitum multum preterquam eueniat ei nocuumtum ex eo. quod si addatur due qualitates simul additione multa: et caliditas et humiditas: non potest habere hanc complexionem. prohiberi a coitu quoniam eueniat ei nocuumtum.

Hec complexio facit exuberare spermam: et multiplicat ipsam: et stimulat ad coitum sicut stimulat complexio calida. quod est: quia caliditas stimulat animam: et humiditas exuberat spermam: sequuntur ergo omnia signa que diximus. quare ergo uides eas. scilicet significationes aggregatas: tunc scias quod complexio testiculorum calida et humiditas sit natura.

Sed uero frigidi et humidi secundum crases sunt testiculi: nuda sunt que sunt in circuitu pilis: et tarde coire incipiunt: neque uehementes sunt ad operationes: aquosius uero et tenue semen eis et parum generans uel non generans. et si generat: feminas generans.

Et quando complexio testiculorum est frigida et humida: illud quod est in circuitu eorum est nudum pilis: et habens eos tardat in principio cum ipse utitur coitu et non fortiter desiderat ipsum: et sperma eius est aquosum subtile pauca generationis generans feminas.

Paucitas quidem pilorum est sequens paucitatem materiam pilorum ex qua generantur: et illud quod generat hanc materiam est caliditas: et quando frigus testiculorum et humiditas eorum ponunt eos ita quod non decogant sanguinem: nec digerunt ipsum nec faciunt ex eo sperma equale: tunc sequuntur ab illo omnia que diximus. Et galienus quidem inducit in hoc sermone questionem et est sermo eius: et generans feminas: nam putatur in eo quod sperma quando est calidum et siccat: generans masculos. Quare ergo tacuit galienus in eo quod preterit de sermone suo. Dico ergo quod byzantius in libro de embryone: quod causa in generatione masculorum est uirtus spermatis: et in generatione feminarum est debilitas spermatis. uirtus autem et debilitas sunt secundum iniam galienus. hoc modo. uirtus autem spermatis est sequens equalitatem complexionis: et debilitas est sequens eorum complexionem ab equalitate. Et galienus quidem exponit hanc intentionem in eo quod est post. et quando est secundum quod diximus: tunc complexio est calida et sicca: et debilitas et humilitas: ergo generat feminas: et generatio feminarum est a debilitate uirtutis spermatis nisi occurrat ei ex viro aut uxore eius aliquid quo temperet et generat masculos. apparet ergo per istud quod diximus quod Galienus facit nos rememorari sermonis eius: quod sperma fri. et hu. generat feminas: sed generatio feminarum est a debilitate uirtutis spermatis et generatio masculorum est a uirtute spermatis. et ideo dixit byzantius. complexio calida generat masculos: et frigida feminas. et galienus dixit in expositione illius quod uirtus spermatis secundum plurimum est sequens complexionem calidam: nisi superfluat hec complexio et redeat debilitans eam et destruat generationem: et quod debilitas spermatis secundum plurimum est sequens complexionem frigidam: nisi minoretur hec complexio et non debilitet eam. Et si non esset illud: non esset possibile ut generaretur masculus in latere sinistro matris raro: et femina in latere dextro raro. Nam si res essent sequentes sermonem in byzantio. hunc esset semper masculus in latere dextro: et femina in latere sinistro matris: et hoc per vitam meam est existens plurimum: et quandoque sit uersum raro et secundum minus.

rationem rerum. intellige ergo illud: et fac illud. Cum ergo venit ad te querens et rogans te ut facias ipsum gerere rare masculos: tunc extrahere signa significantia equalitatem complexionis spermatis: et da ei et uxori eius ex regimine et cibis et medicinis bibitis: et ex eis quibus sit suppositio id est pessarium et emplastrum et inunctio aliquid. quia quando aggregatur sperma viriusque in matrice est complexio aggregata equalis. cuius exemplum est: quod si sunt signa significantia quod sperma eorum minus est frigidum et humidum. aggregata inter eum et inter illum cuius est sperma calidum et sic. et da frigidum et humidum. calidum et sic. que frigiditatem eius minorent et ipsius humiditates. et da calidum et sic. frigidum et humidum. ut minorent caliditatem eius et siccitates ipsius: et administra ex exercitio et fricatione in balneatione et cibos totum quod confortat et preparat ad exercitium coniugium.

Sicca quidem et frigida crasis similis quidem plurimum ei que predicta est crasis: spiritus uero semen eis et omnibus magis exiguum.

Et quando complexio testiculorum est frigida et sicca: tunc esse habetis eos est in ceteris dispositionibus suis sicut dispositio eius quod est ante ipsum. ueritamen spermata eius est grossius et est parum garben. id est. exiguum ualde.

Quod autem calida complexio adiuuat ad generandum masculos: et frigida ad generandum feminas. illud est: quoniam caliditas adiuuat super digonem quando est naturalis. Cum ergo digeritur sperma: est virtus in eo magis completa: et quoniam frigiditas prohibet a digone: siue naturalis siue accidentalis sit. Et quando est sperma crudum et indigestum: virtus eius debiliore est: et propter hoc fit quod latus dextrum adiuuat ad generandum masculos propter caliditatem suam: et latus sinistrum ad generandum feminas. propter frigiditatem suam: et non est adiutorium caliditatis et prohibitio frigiditatis existens causa essentialis in illo: sed causa essentialis est illud quod diximus nuper ex hoc quod equalitas complexionis facit meliorem virtutem et exitus ab equalitate facit eam debiliores. hoc est ergo quod oportet te seruare et operari in eo. Et manifestum est quod frigus testiculorum facit sperma indigestum: et eorum siccitas minorat ipsum. Cum ergo aggregatur in eo ut sit frigidus grossus paucum nominat garben. id est. exiguum. Intellige ergo illud et scies quoniam non est generatiuus propter frigus suum et suam grossiciem et paucitatem suam. Quod si conueniat ei in matrice aliud sperma cruberatis caliditatis: possibile est ut generet embryonem malum: aut fedum membrum: aut diminute forme. quod est: quia fetus est secundum illud secundum quod est complexio spermatis masculi et femine: dum non accedit ei in hora impregnationis prohibens aut alterans intra matricem propter humores aggregatos in corpore matris: vel propter eam alias quaecumque sit. Jam ergo declaratum est ex eo quod dixit Galienus. dispositio principatus cordis: et quod est cor princeps primus et sequitur ipsum in principatu cerebrum: et sequitur cerebrum epas: et sequuntur epas testiculi. Et sciisti signa significantia dispositionem complexionum uniuscuiusque horum membrorum. Et sciisti quod illud quod sequitur vel quod nascitur ex unoquoque horum dispositio complex

ionis eius est: sicut est dispositio complexionis radice ex qua oritur.

Uterius uero corporis habitudines dicere quidem sunt prius in his que assimilantur cordi et epati. dominatur uero similitudo uebementiorem habentis membri quae libet primarum qualitarum: quas et operatiuas nominamus.

In dispositionibus autem corporis totius iam ante diximus quod sunt similes cordi et epati: ueritamen uincit in eo similitudo cuiusque eorum cum quo est qualitas fortior quaecumque qualitarum fuerit ex primis quod nominantur actiue.

Res similis quandoque est secundum ueritatem sicut similis ei: et quandoque est non similis ei secundum ueritatem in re qua assimilatur ei: sed est similitudo propinquo aut longinquo. Dispositiones ergo corporis totius assimilantur cordi et epati: aut secundum ueritatem aut secundum propinquitatem eorum ualde: et assimilantur cerebro et testiculis per similitudinem longinquo illa: sicut accedit ut sit pectus proportionale cerebro: et nuche per spondiles super quas est fabricatus. Et sicut accedit quod quando castratur homo ut assimuletur corpus eius et mores ipsius corporibus mulierum et moribus ipsarum. Intellige ergo illud a Galieno. Qualitates autem prime que nominantur actiue: sunt caliditas: frigiditas: humiditas: et siccitas. Aristoteles autem nominauit eas actiuas: aut enim faciunt aliquid in corpore: aut quoniam corpus et anima patiuntur ab eis secundum quod ostendit in libro predicamentorum: in tertia specie ex speciebus qualitatibus. Et multoties quidem nominantur caliditas et frigiditas actiue: et nominantur humiditas et siccitas passiue. Caliditas enim quoniam ipsa calefacit et digerit sed frigiditas quoniam ingrossat et congelat et aggregat. Humiditas uero quoniam per eam fit passio rei facilius: sed siccitas quoniam per eam fit passio rei difficilius. Et Galienus quidem nominat eas omnes actiuas in hoc loco sequendo sententias dialecticas. quod est: quod qualitates actiue et passiue in uno terminorum siue capitulorum dialectice continentur.

Uterius uero corporis habitudo in illis maxime discernitur partibus que cumque uidentibus primo subiacent. Ossiculium uero sunt hi omnibus ossibus circumsoluti: et compositae quedam carnes sunt ex simplicibus et prima carne et nervis quibus hec circumuolante sunt. Propria enim musculorum substantia hec est: utraqque ad eos uero conuenientia: hec uasorum uelut riuus quidam sunt non complentes eorum substantiam: sed seruientes ad conseruationem.

Et quando dispositionem totius corporis dicimus tunc plurimum quod significamus per illud ex membris est illud quod cadit in primis sub uisu: et illud est mus

culi inuoluti super omnia ossa. Et musculus quidez est caro composita ex carne simplici prima: et ex illis qui inuoluuntur et super quos componitur caro. Et substantia quidem musculi propria non est nisi due isteres. uene autem que continuantur cum eis non sunt eis nisi sicut rami et riuus aquarum: et non sunt complentes eorum substantiam: sed adiuvant ad hoc ut remaneat.

Illi qui inuoluuntur et super quos componitur caro sunt quidam nervi qui continuantur cum carne musculi: et patiuntur in eo: et sunt villi quibus continetur caro musculi. Cum ergo appropinquant fini eius redeunt dispartiti: et aggregantur. et fit ex eis corda que continuantur cum membro. Cum ergo colligitur musculus ad suam radicem suam attrahitur membrum cum quo continuatur et corda ad partem in qua musculus est positus: et continuatur cum musculo. Item arterie que dant ei caliditatem innatam et spiritum animale cum eo continuantur et continuant cum eo uene que bibunt ipsam. scilicet que dant ei nutrimentum. Cum ergo arterie dant ei calorem innatum et spiritum animale: et sanguinem subtilem: et uene non pulsatiles dant ei sanguinem ex quo nutritur: nominavit galienus quod dispartitur in partibus musculi ex uenis non pulsatilibus et arteriis nomine communi uiridis: et est uene: et dixit quod illud non complet substantiam musculi. Et non dant ei nisi sicut riuus. scilicet uene non pulsatiles: et adiuvant etiam ad hoc ut remaneant. scilicet uene pulsatiles. id est arterie. Intelligere ergo illud ab eo et non obliuiscaris sermonis eius. Et quando dicimus dispositionem totius corporis: tunc plurimum per illud quod significatur est musculus: sed ita remanserunt ex corpore res alie multe: et sunt reliqua membra que sunt preter radices. scilicet et que ex eis nascuntur: et que sunt preter musculos sicut ossa et ligamenta et pancreaticuli: et reliqua membra officialia: sicut stomachus et pulmo et renes et vesica et alia. Corpus enim totum compositum est ex omnibus membris sicut musculis et aliis.

Dicuntur igitur et eorum craseos cognitio nes secundum bene ipsam habitationem. per mutant enim distemperantie regionum cures secundum se formantes: et corrumpunt quasdam cognitiones: ita uero et secundum bene ipsam regionem tempore messis seipsum soli aliis nudum exponat: permutabit eas cognitiones quecumque secundum colores sunt: et in mollicie et in duricia secundum consistentiam. Si uero ut bene ipsa est regio: et ipse bene ipsa dieta uatur: neque exustus in sole iaceat nudus unaquaque die plurimum: neque ut quidam more uirginis in umbra degens: perfecte craseos demonstrabuntur signa: quasi in his igitur in ordine futura intendamus iam intellectionem est.

Ego super tibi narrans omnia signa complexionis musculorum in habitatione ipsa te. habitationes. n. male complexionis mu-

tant cures et inclinant eam ad illud quod conuenit eis: et corrumpunt quedam signa: et si militer etiam si aliquis exponat se in regione ipsa soli in hora estatis et corpus eius sit de tectum: tunc permutat ex signis corporis eius que sunt ex uia coloris et duricie eius et mollicie. Et si regio est ipsa et intendit habens corpus in regione sua in intentione equalitatis: et non exponit se corpore eius nudo soli in omni die longo tempore donec sol adurat eum: et non habet in umbra sicut faciunt quidam more uirginis puelle: tunc signa complexionis eius declarantur omnia secundum uirtutes suas. Intellige ergo illud a me quod dico tibi. scilicet quod sermo meus non est: quauis sermo meus non sit nisi in eo cuius est hec dispositio.

Iste conditiones intellecte sunt. rege ergo eas et compara secundum eas signa complexionis membrorum secundum musculorum in omni regione et in unaquaque consuetudine hominum. quidam. n. regiones et consuetudines mutant signa musculorum ita quod inclinant ea ad ea. et sic. sicut faciunt regiones calide et sicce sicut regio ethiopus: et sicut faciunt artes calide et sicce sicut ferraria. et quasdam regiones et consuetudines mutant signa complexionis musculorum: ita quod inclinant eos ad frigus et humiditatem: sicut facit regio frigida et humida. sicut regio clauorum: et precipue si sint ex eis que habentur ad latum maris et fluminis: et sic faciunt artes frigide et humide. sicut ille cuius consuetudo est balneari omni die. Cum ergo cauibus ab omnibus causis que mutant complexionem musculorum et extrahunt eas ab equalitate: tunc signa musculorum que dicuntur galieno certificatur et verificantur: et si non cauere ab illo: non certificatur neque verificatur illud quod narrabis in eo quod sequitur de signo musculorum.

Competentis uero craseos cognitio nes secundum totam animalis habitudinem sunt: color quidem ex rubeo et albo comixtus. Capilli uero rubei et mediocriter crispi ut in pluribus. Mediocris uero carnositas in quantitate et qualitate. Medium enim perfecte est huiusmodi corpus omnium superfluitatum ut dicantur et intelligantur ad hoc etenim spissum corpus ad hoc dicitur spissum et tenue. similiter adhuc et multa carnem habens et paucam carnem: et crassum et macrum et molle et durum: et pilosum et nudum pilis. Nihil igitur horum est mediocre: sed quasi policleii regula ad summum uenit mediocritatis uniuerse: ut tangemibus quidez neque molle neque durum appareat: neque calidum neque frigidum: uidentibus uero neque pilosum neque nudum pilis: neque grossum neque gracile: aut aliquam aliam habens itempe-

stantiam.

Ego quidem dico qd signa complexio-
nis in corpore toto sunt qd color est co-
positus ex albedine et rubedine: capilli sunt
flavi ad rubedinem et crispitudinem tempe-
ri fm plurimum. et qd caro est temperata in
qualitate sua et quantitate sua: qm hoc cor-
pus est medium inter omnes species super-
fluitatum: propterea quia ois superfluitas
non dicitur nec intelligitur nisi comparatio-
ne ad ipsuz quod est: quia corpus spissum
non dicitur quia spissum est nisi per compa-
rationem ad hoc corpus. et similiter extenu-
atum non dicitur quia est extenuatum nisi p
comparationem ad ipsuz. et fm hoc exēpli
comparatur ad ipsum multaz carnez habēs
et paucam carnem: et crassuz et macru: et mol-
le et durum: et pilosum et nudum pilis: et non
est aliquod eorum corporum equale. sed
equale est quod est secunduz exempluz qd
preparauit policeus: et nominauit ipsuz ca-
nonem qui consecutus est ultimum equali-
tatis totius donec sit quando tangitur ut nō
appareat: quia est molle: neque quia est du-
rum: neque quia est calidum: neqz quia est
frigidum: et quando aspicitur ad ipsum non
inuenitur pilosum neque nuduz pilis: neqz
grossum neque gracile: neque uincit super-
eum aliquid superfluitatis.

Ista sunt signa corporis quod est in meliori for-
marum et hoc corpus quia non sit inuentum
fm veritatem: est tamen canon ad quem com-
paratur totum quod est in medicina: sicut fecit police-
tus. iste enim facit statuam in ultimo quod possibile est
ab equalitate: et posuit eam canonem per quem perueni-
atur in operatione statuarum. Cum ergo dicit medicus
in cibo aut medicina aut in signo aut i causa qd est equa-
lis: aut calidum aut frigidum aut humidū aut siccum.
et quanta sit summa gradus eius in caliditate sua aut in
frigiditate aut in alio ab illo: tunc illud non est nisi fm
comparationem eius cum meliori formarum: quia me-
lior formarum est canon medicorum fm intentionem lo-
gicorum. Considera ergo fm sermonem gal. et itera lo-
cutionem eius multotiens: et inuenies ipsum intellectū
et scies per illud certificationem expōis huius. 12

Quicunque uero temperato calidiora
quidē sunt: non tamen humidiora aut
sicciora fm carnem. de his enim presens ra-
tio est. apparent quidem et tangentibus cali-
diora tanto quanto fm crassim sunt calidio-
ra: et pinguedinis minus habentia: colore
uero rubei: et nigros capillos habentia.

Et corporibus autem que sunt calidio-

ra temperato et non sunt humidiora eo ne-
que sicciora ipso: et complexio eius est hec
complexio in genere carnis. sermo enī no-
ster non est nisi in hoc qd caliditas apparet
sensui tactus magis addita caliditate tempe-
rata: et superfluitas caliditatis complexiois
eorum super corpus temperatum fm calidi-
tatem eorum multitudo pilorum: et pauci-
tas adipis in eis. In colore autem sunt ma-
gis addite rubedinis: et capilli in eis sunt ni-
gri. Ista ergo sunt signa complexionis cali-
de.

Iste sermo est intellectus si memor fueris om-
nium que preterierunt. Et causa nigredinis ca-
pillorum et albedinis ipsorum et flauitatis eorum
et mutationis coloris eorum est materia eorum ex qua
fuerunt. Et hec quidem materia est vapor fumosus per
quem mundificat natura caliditatem innatam. quod ē:
quia caliditas innata est vapor temperatus quem gene-
rat cor et arterie semper: et vapor fumosus est superflui-
tas caliditatis innate. quando ergo caliditas est fortior
facit hunc vaporem adustum nigrum. et iste quides va-
por egreditur et ex poris expellitur fm continuitatem.
quotiens ergo egreditur ex eo aliquid coagulatur in ca-
pillum. est ergo color capillorum fm colorem huius ua-
poris: et propter hoc est color capillorum signum calidi-
tatis. nam si est niger significat superfluitates calidita-
tis: si est albus significat frigus complexionis: et si est fla-
uus significat equalitatem caliditatis: Et ego iam vidi
regulam questionis que currit in capillis inter medicos
arabicos et miratus sum ex ea. et questio erat quare sit
qd quando capilli liniuntur psilotro: abraduntur ex radi-
cibus suis: et non adurit eos psilotrum. Et responsio hu-
ius questionis est: quia psilotrum caliditate sua liquefa-
cit illud quod est in poris cutis de fumoso et grosso ua-
pore qui est materia capillorum: et resoluit illud: quare
abscinditur continuitas capillorum ex radicibus suis: et
cadit et abradit. vsquequo redeat iter exire vaporis hu-
ius fm continuitatem: et coaguletur extens et generetur
ex eo pili. 13

Rigidioris crasseos corporis signa
non pilosum et pingue frigidum tangē-
tibus. Color uero eorum cum capillis ma-
gis rufus: multa uero frigiditate existente
liuida quodammodo est caro: sed uocare
consuetudo quibusdam medicorum est hos-
tales plumbei coloris.

Signa autem complexionis frigide sunt
qd habens eam non est pilosus multe
pinguedinis: et quando tangis eum inuenis
ipsum frigidum et uides colorem corporis
eius et capillorum ipsius ad flauitatem de-
clinantem que trahit ad citrinitatem. et quā-
do est frigiditas superflua: tunc color ē qua-
si liuidus: et de consuetudine medicorum

Li. tegni gali.

est ut nominent hunc colorem: colorez plu
beum.

Ista sunt signa frigide complexionis in genere
carnis. I. in musculo qd si generis carnis frigus
est minus: sunt signa fm qd narravit in primis.
et si frigus eius est plus: e cu3 eis color corporis lividus plu
beus et capilli flavi: significant sup equalitates caliditatis. cu
ergo sit qd trahunt ad citrinitatem: significant diminuti
onem equalitatis per additione frigiditatis i carne. 14

Sicca vero crassis gracilior est et durior
bene ipata tanto quanto siccior: et alia
vero proxima singa sunt his.

Igna complexionis sicce sunt ut hñs
ea e gracilior et durior: corpore ipato
fm superfluitatem siccitatis sue. Reliqua
autem signa fm exemplum primum.

Igna autem complexionis sicce in genere carnis
i. musculi sunt vt sit corpus gracilius et durius
tñ: et non imprimit siccitas plus in illo quando
sit singularis sola. remanent ergo signa omnia alia fm
similitudinem fm quam sunt in complexionem tempera
ta. 15

Et humida vero alia signa quide sunt
liter magis carnosia vero et mollior.

Et similiter etiam reliqua signa habent
tis complexionem humidam currunt fm
hoc exemplum: verumtamen caro eius e plus
et corpus eius mollius.

Umiditas etiam non imprimit quando est singu
laris in carnem plus additione carnis et molli
cie eius tantus. et propter hoc remanent reliqua
signa altera fm similitudines fm quas sunt in complexi
one ipata. Et ita declaratur ex illo qd caliditas et frigiditas
sunt actiue: qd ipse mutant omnia signa equalitatis
et siccitas et humiditas sunt passiue: quonia non mutant
equalitates mutatione de qua sit curandus. de siccitate
quidem vult ut ponat corpus difficilius passionis cu3
gracilitate et duricie. et humiditas quidem ponit ipsum
facilius pas. cu3 multitudine carnis et mollicie. 16

Et fm copulationem primarum qualita
tum qua sunt dissimiliter copositam co
gnitionem formarum habent. calida quidem et
sicca crassis pilosior et durior et calidior et mi
nus pinguis est et gracilis et nigri capilli. si
vero ad amplius caliditas veniat nigri colo
ris cutis.

Et quando componuntur qualitates
prime et sunt ex eis complexionem ine
quales sunt signa qua significant eas compo
sita. quod est: quia complexionem ca. et sic.
habens est plurius capillorum et magis ad
dite calefactionis et duricies: et est priuatus
pinguedine gracilis: et sunt capilli ei nigri.
qd si addatur uictoria caloris in eo: tunc est
nigri coloris.

Non sis oblitus eius quod exponit gal. qd ista si
gna omnia certificantur et verificantur in regio
ne ipate complexionis: et in regione equali tan
tum. 17

Umidam vero et calida crassis mollior
et calidior et multo carnosior optima
crasi in quantum aucte fuerint utreque qua
litates. Ad plurimum vero aucte putridis
consumuntur egritudinibus et cachochimi
cui sunt. Si vero parum quidem humidum
or sit: multo vero calidior molliores qui
dem parum temperato bi tales et magis car
nosi: pilosiores vero non modicum et tan
gentibus non parum calidiores. nigri vero
his sunt capilli: et caro non sine pinguedine
si vero parum quidem sic calidior: multo
vero humidior mollis est his caro et multa
et color commixtus ex albo et rubeo: et tan
gentibus paululum calidiores. uniuersali
ter vero est dicere qd scdm copulationem
craseos semper dominantis qualitatis do
minabuntur signa.

Complexionem autem calidam et hu
midam habens est mollioris corpo
ris et calidioris et plus carnis habens qd ha
bens meliorem formarum scdm superflui
tatem additionis duarum qualitatum in ea
super illud corpus: et quando superfluit hec
complexio in eo properant ad ipsum egritu
dines que accidunt ex putrefactione: et sunt
cachimi qui sunt in eo mali: quod si superflui
tas humiditatis pauca sit in eo: et superflui
tas caliditatis in eo sit multa: erit superflui
tas mollicie eius: et multitudo carnis eius
super corpus temperatum pauca: et est su
perfluitas additionis pilorum in eo super
illud: et non pauca. Cum ergo tangis ipsum
inuenis ipsum calidius multum: et capilli
eius sunt nigri: et caro eius est nuda pingue
dine. qd si superfluitas caliditatis in eo est
pauca: et superfluitas humiditatis in eo est
multa: est caro eius caro mollis multa: et
est color eius color permixtus ex rubedi
ne et albedine. Et quando tangis ipsum:
inuenis superfluitatem caliditatis esse pau
cam. Et uniuersaliter quidem inuenis in
omni complexionem composita signa ma
gis qualitatum magis dominantia et mani
festiora.

Intellige sermonem eius quando superfluit hec
complexio in eo: properant ad ipsum egritu
dines.

tudines que fiunt ex putrefactione: et fiunt chimii qui sunt in eo mali quoniam humiditas quando multiplicatur generatur in chimis grossitudo et viscositas que opilant poros: et prohibent dissolutionem superfluitatum. et quando multiplicatur humiditas etiam proferat ad eos putrefactionem: precipue quando expirare prohibetur quod resoluitur: et expirat ab eis de superfluitate. et non men quidem humiditatis est comune. quandoque enim per eam nominatur complexio: et quandoque per eam nominantur chimii: omnia enim ista sunt humiditates aqueose. et quandoque uolunt per eam alia ab istis ex humiditatibus aquosis sicut succos et genera lactis et aqua. Et manifestum est quod cum multiplicatur caro corporis: tunc illud fit a multitudine chimorum ex quibus generatur caro et nutritur. et quando multiplicantur chimii et inuiscantur: fiunt chimii mali. quod si accidit alicui horum et coartetur quod resoluitur ab eo et non expirat et effundatur ad quedam membra putrefiunt: et generatur ex putredine eorum genus egritudinum. Et egritudines putrefactionis sunt multe quas inuicimus tibi in eo quod preterit de expositione nostra. Quod autem remanet de sermone galieni intellectum est.

Rigida uero et humida crasis paululum quidem utrisque augmentatis si ne pilis est et alba et mollis et spissa et pinguis si uero amplius alia qualitas augmentetur: considerantur signa quidem secundum proportionem augmentationis qualitatum. Color uero cum capillis magis rufus quemadmodum et plurimum utrisque augmentatis liuidus fit in eis cutis color: si uero inequalis sit augmentatio qualitatum dominabuntur magis augmentate qualitatibus propria signa.

Quando autem superfluitas complexionis frigidi et humiditatis est in istis duabus qualitatibus superfluitas ab equalitate pauca tunc ipsa est nuda pilis: alba: mollis grossa pinguis. quod si superfluitas istarum duarum qualitatum ab equalitate est multa superfluitas: tunc eius signa adduntur secundum additionem duarum qualitatum et capillorum etiam color et cutis est flauus ad citrinitatem. Et quando sunt iste due qualitates secundum plurimum quod est: tunc color est liuidus. Si autem additio duarum qualitatum non est secundum equalitatem: tunc proprietates qualitatis cuius additio est plus sunt magis uidentes.

Ista sunt signa complexionis frigide et humide cum uincit super carnes: et iam determinauit ea gal. per minus et plus: et posuit sermonem suum intellectum in eis.

Uero frigidum cum sicco equaliter augmentetur: naturaliter durum et gra-

cile habetur corpus et non pilosum et tangetur frigidum. Inquedo uero similiter est eis et gracilibus existentibus dispersa est per carnem: capilli uero et color proportionally mensure frigiditatis.

Quod si uincit natura in corpore frigido cum siccitate secundum equalitatem: tunc est durum gracile et nudum pilis. et quando tangitur inuenitur frigidum: et hoc corpus quod uis sit gracile: tamen commiscetur carni eius pinguedo. capilli autem et color sunt secundi frigus.

Quoniam permiscetur pinguedo carni in hac complexione nisi propter frigus: et frigus generat pinguedinem scilicet adipem: et siccitas generat gracilitatem: et secundum uictoriam cuiuscunque. scilicet frigoris et siccitatis apparet signum proprium eis plus: et quod remanet de sermone eius est intellectum.

Ecidente uero calida et sicca crasi: in tempore peraugmante etatis in frigidam et siccam. habitudo uero talium gracilis quidem simul et dura et melancholica est et preterea nigra simul et pilosa. Dominante uero altera qualitate multius: altera uero parum a mediocri mutata: dominabuntur quidem dominante signa: mediocres uero erunt alterius cognitiones.

Quoniam ergo conuertitur complexio calida et sicca in hora declinationis etatis ad complexionem frigidam et siccam: tunc corpus est ex gracilitate et duricie secundum dispositionem quam narrauimus. uerumtamen colera nigra uincit super ipsum: et similiter uincit super ipsum nigredo: et multiplicatur in eo pili. Cum ergo una istarum duarum qualitatum uincit multum et altera non excedit equalitatem nisi parum: tunc signa magis uidentis qualitatis ex duabus qualitatibus sunt magis uidentia: et signa qualitatis alterius sunt magis debilia.

Rememorari nos fecit gal. per hunc sermonem relictis et est quod omnia complexio conuertitur in fine etatis ad complexionem frigidam et siccam: nam si in conceptione est caliditas et siccitas: tunc manifestus est quod caliditas: tunc non multiplicatur in ea caliditas: si mutatur ab eo secundum quod est et declinat ad frigiditatem et siccitatem. apparet ergo signa complexionis secunde: commixta signis complexionis prime. Sequitur ergo ut sit breuioris uite natura quam alii homines ille: cuius complexio est a principio ipso frigida et sicca: deinde sequitur ipsius cuius complexio est frigida tamen: deinde sequitur ipsius cuius complexio est frigida et humida: deinde sequitur illum cuius complexio est calida et

ficca postea sequitur illum cuius complexio est humida
nisi. postea sequitur eum ille cuius complexio est equalis
deinde sequitur eum cuius complexio est calida et humida. et
est longioris vite iter boies distingarum complexionum. iste. n.
quando conseruatur eius complexio et equantur chimi
ipsius et euadit ab egritudinibus putrefactionis est lon
gioris vite quam alii homines natura: et propter illud lau
dauit philosophus in longitudine vite terram ca. vicina
mari propter humiditatem aeris eius et caliditatem ip
sius: et laudauit etiam cum illo complexionem ca. et hu.
Complexionis vero ca. et hu. duo sunt modi. Alia enim
est que est naturalis in corpore: et est illa que est ab ipso
initio sue creationis in ventre matris sue. Et alia est sibi
accidentalisa: et hec est vituperabilis propterea quia est
velox ad putrefactionem. 21

In omnibus uero que predicta sunt
et que dicenda sunt: cōis agnitio crase
os: siquidem facile frigescens sit pars: aut
frigiditate aut raritate sit si uero difficile fri
gescens: aut calore aut spissitudine. Si ue
ro est de siccantibus aridum et siccum et dif
ficile mobile fiat: ex siccitate fit: quēadmo
dum si grauetur ab humidis humiditate.

Et dabo tibi signum cōe cū oibus que
narravi et narrabo: quod significabit
tibi complexionem: quia si membrum infri
gidatur uelociter: tunc illud significat frig
ex eo aut raritatem: et si non infrigidatur nisi cū
difficultate: tunc illud significat ex eo aut ca
liditatem aut spissitudinem. Et quando ui
des ex rebus exsiccantibus membro acci
dere ut aridum fiat et exsiccentur et difficilis
fiat motus eius: tunc illud significat ex eo
siccitatez. Et similiter quando uides mem
brum grauari a rebus humectantibus: tūc
illud est signum super humiditatem eius.

Postquam fecit scire signa sumpta ex ipsis membris
facit etiam scire signa sumpta extrinsecus. Cor
pus enim aut aliquid membrorum eius quan
do uelociter accipit complexionem rei extrinsece: tunc
illud est signum quod complexio est conueniens complexi
oni illius cause: et si sit difficilis passio corporis aut alia
cuius membrorum eius: tunc est signum illud quod com
plexio eius est contraria complexionem illius cause. Et
quandoque accidit ut euanescat cognitio huius canonis
quando corpus est rarum aut spissum. raritas quidem
facit corpus uelociter patiens a causis frigidis que pro
ficiuntur super ipsum extrinsecus sicut frigus aeris con
tinentis: quoniam ingreditur ipsum absque prohibitio
ne et infrigidat ipsum quous sit natura calidum: et similiter
facit ipsum pati a causis calidis extrinsecus quāuis
sit natura frigidum. Spissitudo autem facit corpus dif
ficile patiens a causis extrinsecis. et ostendet galienus
illud in eis que sunt post declarationem meliore et perfe
ctiore. 22

Considerare uero oportet et si similez
adinnicem omnes muscoli aut non si
mitem crasim habent simul.

Et oportet ut consideres an comple
xio omnium musculorum sit una in na
turis suis aut non.

Iste canon alius est quod possibile est ut diuersifi
cetur musculorum complexio: et sit in quibusdā
membris aliquid: et sit in aliis membris alia res
facit ergo illud errare eum qui enunciat membra. 23

Similiter oportet considerare in om
nibus quantitatem inuolutorum ossi
um. aliquando enim gracilior uidetur esse
pars non existens gracilior quātur ad mus
culos: sed propter angustiam ossium talis
uidetur esse apparens. Similiter autem et
spissior uidetur esse multotiens non ppter
amplitudinem ossium: sed propter carnis
multitudinem.

Et aspice cum consideratione tua i es
se omnium musculorum in quantita
tibus ossium super que muscoli positi sunt.
fortasse enim putas quod membrum minutum
sit. et non est minutum propter musculos: sed
tu uides ipsum taliter propter minutionem
ossis: et similiter etiam multotiens estima
tur quod membrum est grossum: et non uenit
grossitudo eius propter grossitudinem os
sium: sed propter multitudinem carnis.

Iste canon alius est sumptus ex proportione car
nis ad os: et plenarie est intellectus. 24

Que aucta et diminuta et durior et molli
or dum sit siccior aut humidior appa
ret parum pars: siquidem pauca et dura sic
cior: si uero multa et mollis: humidior.

Et caro scdm additionem sui est et sui
diminutionem: et fm additionem suaz
in duricie et mollicie ponit dispositionem
membrum in quo est in superfluitate siccita
tis: et in superfluitate humiditatis. quod ē:
quia caro pauca et dura disponit membrum
siccius: et caro multa et mollis: ponit mem
brum humidius.

Iste canon alius sumptus est ex dispositione
carnis in seipsa: et est intellectus. 25

Similiter uero et medie regiones simi
les partes habentium corporum aut apli
orē aut miorē humiditatem i seipsis continētes
aut spissiores: aut tenuiores: aut humidio
rem: aut sicciorē demonstrant partem.
humida quidem pars est ubi tenuior et am

prior est humiditas: sicca uero ubi spissior et simul minor: ipsas tamen corporis solidas partes uere solidas et primas secundum nulum modum possibile est humidiores facere: sed satis est si quis prohibeat eas sicari non cito. eas uero continentes regio nes licet replere humiditate aut tali. Ad uero proprium est nutrimentum similes partes habentium ex appositione non per uasa facium. communis uero hec ratio est omnium partium: et de hoc dicitur postea in sanarum et egrarum causarum doctrina. nunc uero que sequuntur dicamus.

Et similiter etiam loca que sunt inter membra similium partium secundum multitudinem eius quod continent de humiditate et secundum paucitatem eius et superfluitatem grossitudinis aut subtilitatis eius ponunt dispositionem membri in quo sunt in superfluitate humiditatis eius et siccitatis ipsius quod est: quia ista humiditas quanto est tenuior tanto plus ponit membrum humidum et quanto est grossior et minor ponit membrum siccum. nam membra corporis fixa que uere sunt dura non est possibile aliquo modorum ut ponat ea humidiora quam sunt: sed sufficit ut custodiat ea et prohibeat ea exsiccare uelociter. loca autem que sunt inter ea possibile est cum humiditate implere et sunt cum dispositione et sunt absque dispositione. et hec quidem humiditas est nutrimentum proprium membris similium partium: quod trahunt per uicinitatem non ex uenis. Et hic quidem sermo meus in eo est communis in omnibus que dixi et dicam ipsum etiam cum dicam causas sanarum et egrotarum: nunc autem ego ueniens super istud quod continuatur in eo in quo fui.

Iste est canon alicuius sumptus ab humiditate posita in spaciis que sunt inter partes membrorum similium partium ex qua nutriuntur ista membra. hec enim humiditas mutat complexionem mebrum secundum illud secundum quod est eius complexio et ipse grossitudinis eius tenuitas: putatur ergo quod membrum est humidius: aut quod est calidius: aut quod est frigidius: et non est frigidius: aut quod est siccus et non est siccus. unde illud accidit membrum propter illud super quo est humiditas posita in vacuitatibus corporum membrorum similium partium. et galienus quidem facit te scire in hoc canone quod docet dispositionem complexionis corporis aut complexionis alicuius membrorum eius: et canon est multi iuuamenti: et est quia quando uides complexionem corporis

aut complexionem alicuius membrorum declinata natura ab equalitate sua: et uis eam reducere ad equalitatem aut diminutionem et declinationem suam tunc imple spacia illa humiditate complexio cuius sit contraria complexioni eius. quod est: quia membra similium partium nutriuntur hac humiditate. inclinat ergo hec humiditas ad partem complexionis sue secundum longitudinem temporis paulatim sicut ostendit in libro de complexionibus: et in libro de uirtutibus medicinarum simplicium: et in libro de cibis et in libris aliis ab istis. quod est: quia unumquodque membrum attrahit ex uenis que ueniunt ei materiam nutrimenti sui: et reponit eam in locis vacuis et digerit ipsas et conuertit ipsas ad similitudinem lue substantie: et necesse est ut imprimat hec humiditas etiam in ipsius aliquid post aliquid: et secundum longitudines temporis mutet ipsas et permutet complexionem eius ad partem complexionis sue. Jam ergo declaratum est per illud quod dixi galienus qualiter sciatur signa que faciunt nos lucrari cognitionem cuiuslibet complexionis corporis et complexionem cuiuslibet membrorum absque errore et deceptione. nam cum tu scieris omnes canones securus es ne erres in aliquo ex illis.

Incipit tractatus de ventre.

Eniris cognitiones natura quidem siccioris uelocius sitientes fiunt: et paruis eis sufficit potus: et grauatur ampliori: et fluctuationes habent: et supernaturat superfluum in eis:

cibisque gaudent siccioribus.

Dico ergo quod signa uentris qui in natura sua est siccior complexionem sua equali sunt ut sitientes habes eas sit uelociter: et sufficiat ei ex potu parum: et si bibat multum grauatur super eum et accidit ei ex eo fluctuatio in uentre quando natat superfluitas: et puenit in superiori parte uentris et accidet ut desideret illud quod ex cibis est siccus.

Omnis complexio cuiusque membrorum abbreviat istum sermonem in uentre et pulmone: et necesse est ut edoceat nos per istos canones: et faciat adipsos ut quiter operemur in eis et extrahamus ex illo quod ei quod habet uentris in natura sua est siccior: accidet sitis uelociter propter siccitatem uentris sui: et quando bibit multum grauatur super eum et natat in superiori parte uentris et accidet ab eo fluctuatio. et de proprietate quidem omnia membra est ut attrahat nutrimentum illud quod est conueniens ei. et propter illud sit ut ille cuius uentris complexio est sicca desideret cibos desiccatiuos. et non desideret bibere uinum aut aquam donec prouocet ipsum ad illud sitis: et quando bibit multum natat in uentre eius et fluctuat.

Humidioris uero uentris signa si neque sitientes fiant: et ampliorem humiditatem moleste ferat: cibisque gaudet humidioribus.

Et signa uentris qui est humidior complexione sua equali sunt ut habens eam sit paucis sitis : et non tolerat multum ex re ceptione rei humide . et ut desideret cibos qui sunt humidiores .

Quando membrum attrahit sibi ex cibo illud quod conuenit ei tunc manifestum est quod habens uentrem humidum desideret cibos qui sunt humidiores : et potum humidum . gal. enim non dixit quod non desideret potum : et non dixit nisi quia est paucis sitis : sed dixit . et non tolerat potum multum .

Elidiior uero natura uenter digerit quod melius ei appetat : et magis quam quod dura sunt natura et difficile mutabilia : corrumpuntur enim in eo facile mutabilia . gaudet uero calidis cibis et potibus : neque a frigidis nihil leditur sine moderatum usum .

In uentre autem qui est calidior in natura sua complexionis sua equali signa sunt ut sit habens eam paucis sitis : et digestio est melior quam appetitus : et precipue digestio durorum ciborum quorum alteratio est difficilis : quoniam cibi quorum alteratio est uelox corrumpuntur in eo : et desiderat habens eam cibos et potus calidos : et non nocent ei in eo frigida si utitur illis sine intentionem et equalitatem .

Enter calidus potest caliditate sua digerere cibos duos difficilis alterationis : et comburit cibos molles facili alterationis . Et manifestum est quod habens eum desiderat illud quod conuenit complexionis eius : et non leditur ab eo quod est contrarium ei : et similiter est dispositio in unaquaque complexionis uentris . Illum enim cuius complexio uentris est sic . non ledunt cibi . et ei cuius complexio uentris est humida non nocent cibi exsiccatini . inter hoc namque ut desideret homo aliquid : et inter hoc ut noceat ei res aliqua : est differentia apprensus .

Rigidus uero natura uenter appetere quidem bonus : digerere uero non bonus : et maxime quicunque difficile mutabiles et frigidi ciborum fiunt : accrescunt . n . cito in eum : propterea et aciderucians est huiusmodi uenter . et gaudet quidem frigidis : leditur uero facilius immoderate utens ta uero extrinsecus ei acciditibus frigidis non fert eorum diuturnam dispositionem quemadmodum neque calidus calidorum .

In uentre autem qui in natura sua est frigidior : appetitus est mollior quam digestio : et precipue digestio eius est deterior qua digerit cibos frigidos : quorum muta

tio est difficilis propterea quod accrescunt in eo uelociter . Et propter hoc ille cuius uenter est cum dispositione hac : acetosam emutationem emittit : et desiderat res frigidas ueruntamen festinat ad ipsum nocuentum eorum in uentre suo etiam si superfluit in eis superfluitate pauca . Et similiter etiam non tolerat ipse cuius dispositio uentris est hec ut occurrant ei longo tempore res frigide et similiter habens uentrem calidum non tolerat eius uenter ut obulent ei longo tempore res calidiores extrinsecus .

Istud quod exponitur de sermone hoc est finis eius : appetitus in eo est melior quam digestio . appetitus enim ciborum fit per os uentris : et hoc natura declinatur est ad frigus : cum ergo complexio uentris est frigida conueniens est ei natura : et digestio fit per concuitatem uentris : et eius complexio est calida natura : ergo quando complexio uentris frigida est : accidunt ei ex ea omnia que dicit gal. in sermone suo isto .

Egritudinibus tamen in uentre distemperantie in hoc differunt a natura libus secundum quod contraria concupiscunt et non similia : quemadmodum et naturales .

Inter complexionem malam accidunt in uentre ex egritudine et inter complexionem eius que est natura differentia est : quod habens complexionem malam accidentalem desiderat quod est contrarium complexionis uentris sui : non quod est conueniens ei et simile sibi : sicut desiderat habens complexionem malam frigidam in uentre natura .

In isto sermone ostendit differentiam gal. inter complexionem malam natura : et malas per accidens . Complexio enim mala natura impossibilis est ut sit egrediens a latitudine sanitatis : et propter hoc desiderat habens eam quod conuenit ei et assimilatur sibi . Et complexio mala per accidens possibile est ut sit egrediens a latitudine sanitatis et fiat egritudo . Et curatio malicie complexionis accidentalis fit per illud quod est ei contrarium . et iterum membrum secundum quod diximus attrahit sibi secundum quod est conueniens in dispositione sanitatis : et attrahit ad ipsum quod est contrarium complexionis sue in egritudinis dispositione : Quod autem dixit in uentre . intellige illud etiam in aliis membris secundum quod dispositio eorum est hec eadem dispositio . ueruntamen illud non est sensatum propterea quod appetitus naturalis in eis est tantum : et appetitus in uentre est compositus ex uirtutibus naturalibus et sensibilibus simul .

Ecundum complexionem uero in uentre distemperantie per simplicium cognoscuntur compositiones .

Specierum autem compositarum complexionis male facte in uentre cognitio est per cognitionem uel per comparationem simplicium specierum.

In complexione ca. et sic. in uentre uicete aggregantur signa complexionis calide et signa complexionis sicce et in complexione qdē ca. et hu. aggregantur signa complexionis ca. p̄mixta cum signis complexionis humide. complexio autem fri. et hu. et complexio fri. et sic. sunt h̄s modis quem narrauimus.

Diligenter uero oportet adhibere intellectum his que dicta sunt discernentes ea ab his que dicenda sunt. Non solum enim uenter sitientes et non sitientes operatur: et frigidum et calidum potum desiderantes sed ea que circa thoracem: et epar: et cor: et pulmonem.

Et oportet iam ut multum adhibeas considerationem in eo quod diximus: ut discernas inter istud et inter illud quod sumus dicentes: et est quia non propter uentrem sicut homo sitiens aut desiderans potum frigidum aut desiderans potum calidum. sed etiam sit illud propter instrumentum quod est in pectore scilicet cor et pulmonem.

Quia ex signis complexionis ca. et sic. in uentre natura sit sitis et ex signis complexionis huiusmodi in uentre per accidens sit appetitus potus frigidus: et ex signis complexionis fri. et sic. natura in uentre sit paucitas sitis: et ex signis huiusmodi complexionis per accidens in uentre sit appetitus potus calidus: et res iste accidunt homini propter membra alia sicut propter membra que sunt in pectore scilicet cor et pulmonem: dixit gal. hunc sermonem de natura uentris donec non erres: et putes quod sitis et appetitus potus frigidi aut potus ca. sint signa propria complexionis uentris: et gal. exponit sermonem suum istum et dicit.

Ed propter horum caliditatem sitientes inspirant amplius et exsufflant longius: et sentiunt sicut iboracez cauma: non quemadmodum qui propter uentrem sicut in hypochondrium patiuntur calorem. et quidem bibentes non statim quiescunt: et frigidus potus sistit magis eorum sicut quam multus calidus refrigerat autem eos et frigidus aer inspiratus: nihil alleuians ex uentre sitientes: ita uero et contrario habentes a frigida inspiratione sensibiliter leduntur et maxime hec est cognitio in pulmone frigiditatis: quemadmodum frigidum inspirantes sentiunt manifeste lesionem et infrigidationem: ita calidum est eis amicum: sed etiam phlegmaticas superfluitates loquentes cum tussi expuunt.

Et rursus tamen ille cuius sitis est propter caliditatem in istis instrumentis ipse attrahit de aere plus: et est in attractione qua attrahit aerem et in inspiratione spacium et longitudo: et sentit in pectore suo inflammationem: non in eo quod est sub hypocondrio: sicut sentit ille cuius sitis est ex caliditate in uentre: et quando bibit etiam non sedatur eius sitis statim: et potus frigidus sedatur eam plus quam sedatur eam potus multum calidus. Et quandoque sedatur sicut eius cuius est hec complexio aer frigidus etiam quando attrahit eum: et non sedatur sicut eius? causa cuius sitis est caliditas in uentre. Et similiter ille qui est secundum contrarium huius dispositionis sentit lesionem ab aere frigido quando inspirat eum: et illud est ex maioribus significationibus super frigus pulmonis. Et sicut habens hanc dispositionem quando attrahit aerem frigidum sentit ex eo lesionem manifeste: et frigus similiter amat attractionem aeris calidi: et expuit superfluitates phlegmaticas quando loquitur et cum tussi.

Differentiam ponit gal. inter signa ventris calidi et frigidi: et inter signa pulmonis ca. et fri. aliam partem propter sitim donec non fiat error in aliquo eorum. Et sermo eius est intellectus: et ipse etiam complebit sermonem in signis complexionis pulmonis sicut cur fecit in signis ventris.

Siccitates uero pulmonis sine superfluitate sunt et pure a phlegmate: et uocem habent claram: quemadmodum et humiditates obscuram quidem et raucam operantur uocem. Incurrunt autem eis superfluitates magis et acutius loqui uolentibus.

Aus autem cuius est pulmo siccus non est superfluitas quam expellat uel expuat: et uox eius est clara. Illius autem cuius pulmo est humidus: uox est non clara: rauca. Et quando utitur ex uoce que est maior et acutior: currunt in canna eius pulmoni superfluitates.

Iste cuius pulmo est siccus natura non expuit superfluitates phlegmaticas: neque cum sermone: neque cum tussi: neque utroque simul. et ille cuius pulmo est hu. expuit superfluitates phlegmaticas aut cum loquela: aut cum tussi: aut cum utroque simul et signum aliud illius cuius pulmo est siccus est uox clara: et illius cuius est hu. est uox rauca. et quando utitur etiam ex maiore uoce et acutiore currunt in cannam pulmonis eius superfluitates phlegmaticas.

Non uero ipsa uocis magnitudo a caliditate fit: quemadmodum neque paruitas a frigiditate fit: sed hec quidem amplitudine trachee arterie fit et ex exsufflatione uebementiori: paruitas uero contraria sequitur.

Ueruntamen magnitudo uocis non fit propter caliditatem: nec paruitas eius fit propter frigiditatem: sed magnitudo uocis fit propter amplitudinem canne pulmonis: et superfluitatem uirtutis exitus aeris ex pectore subito: et paruitas uocis est sequens causas que sunt contrarie istis.

Propterea quod dixerat ante quod qui uult ex uoce quod est maius et acutius: et concurrunt per illud in cannam pulmonis eius superfluitatem: tunc signum est illud humiditatis pulmonis eius: Consequenter ponit hunc sermonem ita et dicit: quod magnitudo uocis et paruitas eius non sunt signa alicuius complexionis pulmonis donec non erret aliquis per sermone[m] eius primum. Deinde dicit quod magnitudo uocis est sequens amplitudinem canne pulmonis: et superfluitatem uirtutis exitus aeris ex pectore subito: et paruitas uocis est sequens stricturam canne pulmonis: et debilitatem uirtutis exitus aeris ex pectore subito.

Itaque neque semper neque principaliter: sed secundum accidens et ex solis naturalibus crasibus superuenientibus non consequitur uocis magnitudo et paruitas.

Non ergo oportet semper ut sequatur magnitudo uocis et eius paruitas caliditatem et frigiditatem: neque etiam quando cum magnitudine uocis eius sunt calida et frigida est illud ex eis ipsis: ueruntamen non est ex eis nisi per accidens: et sequitur illud complexio naturalis: non complexio accidentalis.

Item diximus quod caliditas quando est addita natura dilatat membrum: et quando est frigiditas addita natura constringit membrum. propter hoc ergo accidit ut mutetur uox in magnitudine et paruitate a complexionem canne pulmonis: non per essentiam sed per accidens: quoniam caliditas naturalis quando est addita in hoc membro dilatat ipsum: tunc si est uirtus pectoris fortis extrahens aerem subito fit uox magna: et si non est fortis non est uox magna. Et si frigiditas naturalis constringit cannam pulmonis: tunc si uirtus pulmonis est fortis expellens aere[m] uice uia est ab illo uox acuta: et si non expellet ipsum sequitur ipsum uox parua: non est ergo magnitudo eius neque paruitas signum proprium alicuius caliditatis neque frigiditatis: sed sunt signa per accidens. Complexio autem contingens scilicet et frigida per accidens non impedit omnino aliquid in magnitudine uocis: neque in paruitate eius nisi al-

luduerur: et fit in membro uocali loco complexionis radicalis.

Quia uero huiusmodi organa propter crasim facta sunt talia scilicet amplius uel stricta talis uox consequitur: et propterea ex uoce est aliquid de naturali crassi colligere. Et enim uox leuis lenitatem trachee arterie sequitur: et aspera asperitatem. Lenitas uero arterie: comemperantia[m] crassos sequitur: asperitas uero siccitatem. Asperitas siquidem inequalitas quedam est secundum corpus durum. Arteriaz uero operatur duram omiomeron paritum eius siccitas: inequalem uero eius disperse humiditatis indigentia. ad eundem uero modum neque acuta uox natura sine angustia gutturis: neque grauis sine latitudine fieri potest. Angustia enim naturalis filia est frigiditatis: amplitudo uero caliditatis. proportio nabi iter uero naturalibus differentiis uocum que secundum passionem perficiuntur cognitiones existentes efficientium causarum sunt: de quibus omnibus in his que de uoce dicta sunt sufficienter determinatum est.

Quod est: quia omnia membra officia non sunt secundum dispositionem secundum quam sunt nisi propter complexionem suam et dispositionem uocis fit sequens dispositionem membrorum officialium: oportet propter hoc quod compares ex uoce secundum complexionem suam naturalem: inde est quod uox leuis sequitur lenitatem canne pulmonis: et uox aspera sequitur asperitatem eius: et lenitas canne pulmonis sequitur equalitatem complexionis sue: et asperitas eius sequitur siccitatem ipsius. quod est: quia asperitas non est nisi diuersitas in corpore duro. Et non fit canna pulmonis dura nisi propter siccitatem membrorum similitum parium ex quibus est compositio eius: et non fit in ea diuersitas nisi propter diminutionem humiditatis sparse in ea. Et similiter iterum uox acuta natura non est possibile ut fiat nisi cum contrictione canne pulmonis et epiglottis uox grauis non fit nisi cum amplitudine eius: et strictura eius generatur ex frigore eius innato: et amplitudo eius generatur ex caliditate ipsius innata: et secundum comparationem spiritus uocis naturalium sunt species que accidunt propter egritudines: fiunt ergo

7 ille signa significantia causas facientes eas. Jam ergo determinauimus omnia illa determinatiõe sufficienti in libro nostro de uoce.

In hoc sermone ostendit galienus qd lenitas uocis fit pp humiditatis multitudines sparse in membris nam ipsa rozat et humectat ipm: et qm minui aut exsiccat membris et generat in eo asperitas. quod est: qd partes eius remanet eleuate: qm loca in quibus erat humiditas euacuatur ab humiditate: quare diuersifis caliditas partium eius: accidat ergo asperitas. et hec humiditas qm additur ad eas eleuant loca eius: diuersifis cantur ergo partes cõne pulmonis: et accidit ex hoc ut asperetur uox. Et differentia inter illam et primas e: ga cu hac e raucedo et sputus supfluitatus pblegmaticus. Et quando res iste sunt expolite: tunc iam faciunt etiam egritudines mutationis in uoce ab eisdem causis: et cuius ratio cuiuslibet earum e p causas contrarias. Intellige ergo illud: et tunc est sermo eius intellectus.

Ne uero partes animalis que trinscua sunt non leues habent craseos cognitiones. Tentandum est tamen eas per adiuuantia et nocentia cognoscere: amplius scõs naturalium potentiarum operationes. Dictum e aut in tercio loco de causis q uni uicuiusqz potentie uirtutis et in ita domina trix est crasis. Craseos igitur cognitiones et species dicte sunt.

Liquorum membrorum complexio nis signa super eum significantia sunt occulta: nerumtamen conuenit tibi ut inde coneris secundum dispõnem ut significes super ea per ea que iuuant ea et nocent eis et p operationes uirtutum earum naturalium. Operationes autem uirtutum naturalium iaz dicte sunt in tercio tractatu megategni: in causis per quas complexionis fit rectificatio cuiusqz illarum uirtutum. Et bonitas earum est per quam complexionem etiam fit corruptio earum et ipar malicia. Et ego q de iaz compleui rememorationes signorum complexionis.

Iste sermo cõis e comprehendens canones signorum complexionum membrorum iteriorum. Et sunt tres canones. vnus eor e p illud quod iuuat illa membra. nam quando nos uidemus aliquid conferre eis: extrahim p illud complexionem eor. Et scõs e per illud qd nocet eis membris. nam qm uidemus aliquid nocere illis membris: p illud extrahimus complexiones eor. Tertius e p operationes virtutum eor naturalium. naz qm mutantur ex mutatione eor qd complexio eor iaz mutatur. Membra aut iteriora que nō dixit gal. nobis suis ex signis complexionum suar in eo quod preterit sunt testes: et renes et uesica et matrix et barbalon yrin. i. uirtutes porci: et diaphragma et fel et splen: et reliqua membra similia prius trinsca: quor esse nō exposuit eo

qd preterit. in canone aut alio sumpto ex opationibus virtutum naturalium e necesse itelligere in tractatu tertio ex tractatibus suis: in causa. quod e: qd ostendit in hoc libro qd ex virtutibus naturalibus nō est aliqua penit q oget p frigus: et qd ipse nō opant nisi p caliditates qm fit cõpar humiditas aut siccitas: et p eius additionem et diminutionem eor opatur vnaqueqz virtus. Vbi gra: attractiue cõpleto qua opatur e caliditas que e plus et siccitas ipas: et retentiue caliditas equatis et siccitas q e plus. Digestiue vero caliditas addita et humiditas ipata: et expulsiue caliditas et humiditas ipate. Intellige ergo illud et nō e ralis sicut errauit hybemeslange: et isaac israelita: et q tenent sententias ambo: et putant qd retentiua operet p frigus et sic. et expul. per frigus et hu. Hoc e ergo vltimus sermonis in signis complexionis membrorum. Et manifestus e qd qui studet et exercetur in oibus que narraui nō occultabit ei: modus neqz cã signorum ois complexionis siue sit naturalis in quibusdam membris: aut accidentalis: aut in dispõne que nō pportional neqz ad sanitates neqz ad egritudinem. Jaz ergo cõpleuit signa generis primi. i. complexionis: et remanent duo alia genera. i. genus sumptum in membris officialibus: et gen cõe in membris similibus prius et membris officialibus.

Ne uero propter magnitudinem aut plasmationem aut numerum aut positionem labuntur ita se habent. Quecunqz igitur cadunt sub sensu: cognosci facilia sũt. Eor uero que non cadunt sub sensu: hec qdem difficilia sunt ad cognoscendum: hec uero ignota sũt.

Membrorum que lesa sunt in magnitudine sua: aut i forma sua: aut in suo numero: aut in situ suo: quecunqz sub sensibus cadunt eorum cognitio est facilis. Eorum uero que sub sensibus non cadunt: alia sunt quorum cognitio est difficilis: alia quor cognitio omnino impossibilis.

Postq cõpleuit cognitiones canonum signorum cõis ois complexionis cui sit in corpe siue in aliquo membro: et e et pimum genus lesionis natura: i capit hic in cognitione canonum signorum generis scõi ex generibus lesionum natura: et e illud quod sit in cõpõe membrorum officialium. Et dicit qd signorum huius generis sũt tres species. qrum vna e facilis cognitio: et hec e que cadit sub sensu. hec. n. nō indiget nisi studio per visum trũ. et scõa indiget ut extrahat eius cognitio ex eo quod cõtinet et cõprehendit. hec e difficilis cognitio: verũtamen e possibilis. Tertia aut cognitio e impossibilis oio: et nō est in ea possibile nisi estimatiõe ppinqua trũ. et ipse expõit has tres species in sequentibus.

Apitis igitur magnitudo et figura et cum eo cerebri manifesta est ut prius dictum est: secundum hoc uero et thoracis. ita uero et quecunqz labuntur secundum homoplasas: aut humeros: aut brachia: aut cubitos aut summas manus: aut hyfchion: aut furas: aut pedes: non est difficile cogno

scere: siue secundum plasmatiōem lapsum sit aliquid talium: siue s̄m magnitudinem: siue s̄m numerū aut ordinationem cōponētiū ea. Manifeste uero 7 opationū in uno quoq3 sunt lesiones.

Magnitudines capitū 7 figure eius 7 magnitudinis cerebri cum illo 7 figure eius illud omne manifestū est: 7 iam nominauimus illud ante: 7 similiter est dispositio in pectore: 7 secundum hoc exemplū non est difficilis cognitio esse spatularum 7 humerorum 7 adiutoriorū 7 brachiorum 7 uolarum 7 ancharum 7 corarum 7 crurium 7 pedum. sit autem nocumentū in unoquoq3 horum in forma: aut in quātitate: aut numero: aut in compositione priūm que sūt in unoquoq3 eorū ex quib⁹ ipsū est compositum: 7 nocumētū cuiuslibet horū operatio nīs ē manifestū.

In hoc loco ostendit galienus. qd signa ei⁹ quod accidit ex nocumento in cōpōne alicuius mēbroꝝ rum apparētium sensu sciuntur p̄ sēsū: et signa eius qd accidit ex nocumēto in cōpōne alicuius mēbroꝝ rū iteriorū qd cōtinet et cōprehēdūt mēbra apparentia sciuntur ex mēbris consimilibus sensatis que continent ipm. Cuius exemplum est cerebrum. ipm. n. ē mēbris interioribus et cōtinetur: 7 cōprehēdunt illud ossa capitū: ergo s̄m illud s̄m qd sunt figure horū ossis sequitur illud ē cerebrū: 7 similiter ē pect⁹. magnitudo at eius 7 s̄m paruitas qn̄ sunt nō sequentes illud s̄m qd sunt spondiles dorsī: tunc ipsa sunt duo signa q̄ntitatis pulmonia 7 cordis.

A uero q̄ intra corpus sunt: nō oīa sūt cognoscīa possibilia.

In mēbris autē interioribus omnibus: nō est possibile cognoscere eorum esse.

Postq̄ euigilare fecit nos sup signa nocumēti in cōpositionib⁹ mēbroꝝ apparētium: 7 sup signa nocumēti in cōpositione eius quod ē ex mēbris interioribus: uerū tamē cōtinet illud: 7 cōprehēdūt sup ipm mēbra apparētia. et p̄portionauit ēt hoc ad illd qd cadit sub sensu: dicit hunc sermonē ut faciat scire p̄ ipm esse signorū mēbroꝝ iteriorū: qz ēt ipa diuersificant diuersitate alia.

Entrem siquidem cuiusdam ita paruū 7 rotundū 7 propensū iuxta hypocondrium uidi: ut manifeste appareret secundum circumspectionem propriam 7 uidentibus 7 tangentibus. similiter uidi 7 uesicam cuiusdam extra positam 7 paruam: ita ut si aliquando tardaret ad egestionem urinarum tumor circūscriptus apparet manifeste: non tamen aliorum que intrinsecus sūt manifestam dedit mibi cognitionem aliquā

do. Tentare tamen oportet cognoscere ut possibile est per uirtutem 7 uirtutem eorum: 7 si non secundum disciplinam certam: sed secundum coniecturam quandam artificialem.

Stomachum quidem iam uidi in quodam homine paruū rotundū eminentem i locis que sub hypocondrio sunt donec declaratur aspicienti ipm 7 tangenti terminus eius proprius s̄m rotunditatem declaratione sufficienti. 7 sicut uidi uesicā eminentem paruā ita qd quādo habens eam tardaret paruū ab urina: apparebat in loco eius inflatio determinata termino manifesto. De reliquis aut mēbris interioribus non scio qd aliqd apparuerit mibi ex eis apparitiōe manifesta. uerū tamen oī ut conemur iquātum possumus ut sciamus salutē eorū 7 eorū corruptionem. 7 si nō est possibilis eorū cognitio cognitioē uera: tūc salte3 ē per estimatiōem propinquam.

Intingit in hoc sermone gal. inter signa nocumētorum cōpōnis iteriorū mēbroꝝ: et cuigilare fecit sup unūquodq3 eorū et dixit: qd ex eis sūt quorū cognitio ē possibilis in quib⁹ corpibus: et sūt mēbra in quibus ē possibile ut emineant et eleuent illud quod tenet ea intrinsecus et illis similia. et ex eis ē quorū cognitio penitus ē impossibilis p̄ signa manifesta et i mēbris in quibus possibile ē ut emineant et eleuentur quod est super ea: ita ut sit possibile in eis cognoscere signa eorū. q̄q3 nō eminet: neq3 eleuatur qd ē super ea. redit ergo esse eorū ad hoc ut fiat cognitio signorū eorū p̄ estimatiōes propinquā. et illi exēplū sūt stomachus et uesica: cum in quib⁹da hoibus emineant et eleuent qd sup eos ē. 7 multis possibilis ē cognitio signorū eorū ex figura musculorū qui sūt supra ea. et qn̄ nō eminet et eleuant musculi g sunt supra ea: tūc nō ē cognitio signorū eorū possibilis nisi p̄ estimatiōem propinquā. et illud ē cā quare nos inq̄suimus cognitioē signorū uariisq3: sicut in grimus cognitioē aliorū signorū ab uariisq3 ex mēbris interioribus: quorum nihil cadit sub sensu. nō. n. ē uia ad cognitioē signorū horū mēbroꝝ significatiū sup noua mēta eorū natura s̄m ueritates: cū nō cognoscūt signa eorū nisi p̄ estimatiōes propinquā uirtutis. et gal. cuigilare facit sup hanc estimatiōes propinquas et dicit.

Ut si ita accideret epati uidi quēdam et multos graciles quidem uenas habentes: sine colore uero uniuersum corpus: 7 si paulo amplius cibi intulerim 7 magis si sunt instantia 7 spissa 7 glutinosa: hos quidem uelut quodam pondere imposito 7 suspensio secundum dextrum hypocondrium sentientes in profundo hos uero cū et tēsiōne quadam dolentes: in his ergo conueniēs est paruū esse epat 7 angustum i suis

eribus.

Et ego pono tibi exemplum in illo epate. iam enim quosdam uidi quorum numerus est multus. quorum uene erant stricte: et colores eorum in toto corpore erant fedi: et si sumebant de cibo superfluitatem precipue si cibus erat inflatus grossus viscosus: sentiebant quidam eorum in latere dextro ab eo quod est sub hypochondriis quasi in profundo esset res grauis posita super aliqd et suspensa cum aliquo: et sentiebant quidam eorum tensionem dolorosam. Estimauit ergo super istius cuius est hec dispositio quod epas eius paruus est et strictorum meatuum.

Estimauit gal. estimatione propinqua veritati. scilicet quod epas est paruus strictorum meatuum ex tribus rebus. una eorum est strictura venarum. nam cum uene nascantur ex epate: significat strictura eorum paruitatem eius: et quando epas est paruus: meatus eius sunt stricti. Et secunda est ex colore fedi hoc. n. significat frigus complexionis epatis. Et tertia est ex eo quod facit cibus inflatus grossus et viscosus: hoc. n. significat vel certificat stricturas meatuum epatis. significat et puritates eius et stricturam meatuum epatis. quod est: quia facit in eo opilationes accidere et grossitudines que resequitur opilationes tentione eorum: et facit grossitudo eorum dolore graues. et non faceret iste cibus illud accidere in epate nisi essent meatus eius stricti: et non esset ut meatus epatis essent stricti si non esset puritas eius.

Aterum uero uidi phlegmaticum totum secundum habitudinem uomentes uero quotidie cholam pallidam. agnouit ergo oportere et egestionem eius uidere: et nunc me habuerunt felles. Egnouit ergo ex hec signo selleum humorem emittentem porum non paruam eius partem in pillerum uentris transmittere: ut in quibusdam apparet animalibus.

Et uidi uirum in cuius toto corpore erant testimonia uictorie phlegmatis: et cum illo uomebat omni die cholam. ci. uidi ergo quod oportebat me aspicere et considerare dispositionem egosis eius: et uidi cholam in egosis paruam ualde. Iudicaui ergo in hoc uiro quod ex meatibus in quibus expellitur cholam. procedit pars magna ad inferiorem partem stomachi: et est locus quem dicunt medici portanarium: sicut iam uidimus in quibusdam animalibus illud.

Estimauit gal. estimatione propinqua veritati secundum quod ex meatibus ex quibus expellitur cholam. procedit pars magna in inferiorem partem stomachi ex tribus rebus. Una eorum est quod uidit testimonia phlegmatis vincetis in corpore uiri: et hoc non significat quod corpus sit cholericum. Et secunda significatio est ex vomitu cholam. ci. in omni die: hoc. n. signifi-

cat cholam que aggregata est in stomacho. Et tertia est ex consideratione egosis. hec. n. exigit ut sit effusio cholam. ci. et eius exitus cum ea omni die: et illud iam paruus erat. Postquam ergo aggregate sunt iste tres res: et iam uiderat hec in quibusdam animalibus per anatomiam: iam conuenit ut sit pars meatuum cholam. ampla effusio cholam. in stomacho: estimauit quod ex istis meatibus animalibus illo uiro uenit pars maior ad inferiorem partem stomachi et fudit in eo cholam. et euomit ille omni die. Scit ergo per hanc estimationem quod erat phlegmatici corporis: et quod illud quod ueniebat ex eo omni die non significauit in eo uictoriam cholam. naturalis: sed amplitudinem eius quod continuat cum stomacho ex barbarico. i. ex poro kistis fellis.

Et quibus manifestum est quod in remotis a sensibus ualde proficit ad cognitionem ex anatomis apparere in membris noticia et operationum et utilitatum inuentio. Qui cumque igitur cognitor esse uult sicut dictum est nunc lapsorum corporum in anatomis ei exercendum est: et operationum et utilitatum inuentio. Scriptum est autem de omnibus separatim in aliis negociis: de quibus in fine totius orationis dicitur gratia cognoscendi amantes discere: singuli quorum desiderant scire ex quo maxime negocio eligere oportet.

Res autem iste significant quod cognitio eius quod apparet in anatomia est in uentio operationum membrorum et utilitatum: et inuamentum eorum est magni inuamenti in cognitione eius quod occultatur a sensu. Qui ergo uult ut fortis fiat super significationem in corporibus in quibus sunt similia istis nocumētis conuenit ei ut exerceat in anatomia: et in inuentione operationum membrorum et inuamentorum eorum. Et ego quidem iam scripsi in omni specie ex istis speciebus librum singularem: et rememorabor librorum aliorum in fine sermonis in isto libro: ut sciat diligens disciplinam in quo libro inueniat sciam cuiuslibet rei ex eo cuius necessaria est scientia.

Per sermones suos istius: et iste res significat: uult quod strictura venarum significat quod in paruitate epatis est lesio et strictura meatuum eius prope quod uene sunt nate ex epate: et oportet quod puritates eorum sint secundum puritates epatis et hec est res que apparet in anatomia. et quod est uentio quod vomit cholam. ni. omni die cum apparitione signorum phlegmatis significat quod in barbari est lesio: quoniam uenit ex eis ad stomachum quod est maior et amplior quam oportet. Et istud est res que raro apparet in anatomia: et uidet in quibusdam animalibus secundum os illius quod oportet extrahi: et illud quod oportet est ut illud quod conuenit ex eo ad stomachum sit maius et amplius. Postquam ergo euigilare fecit nos super hoc quod iste extraxit istas res per anatomiam dedit canonem eorum in cognitione nocumētorum signorum complexionum membrorum interiorum natura et dixit quod illud scit ex cognitione membrorum interiorum per anatomiam: et ex cognitione operationum membrorum: et ex cognitio-

ne iuuamētoꝝ eoꝝ. ergo cū ista tria pueniūt nobis estis
nam? ex eis estimatiōe p̄p̄inqua sup nocumēta mēbroꝝ
rus iterioꝝ facta in eis natura. Et ias q̄dem gal. edidit in
vnoquoq̄. s. ex anatomia et ex opatiōib⁹ et iuuamētis li
bri facies adipisci totū cui⁹ scia ē necessaria ex q̄b⁹ doce
tur q̄ vult stare sup ea p̄ntiam et visus: et rememorat
ex ipsiōne cognitiōis eoꝝ ei⁹ q̄b⁹ oblit⁹ ē ex eis. Qui ergo
vult h̄re cognitiōes dispōis cōpōis cuiuslibet mēbroꝝ
iterioꝝ itēdat via gal. et extrahat illd d anatomia et opa
tionib⁹ et iuuamētis sicut extrahit gal. puitates epatis et
structurā meatuū et venarū et ex puitate venarū et ex co
lore malo. Nā color mal⁹ significat mutatiōes iuuamēti
epatis: et ex opatiōe cibōꝝ iflatiuoꝝ grossioꝝ visco
soꝝ: et ex dolore et extēsiōe in parte dextra. 21

Ed de his sufficiēter dictum est.
T in eo q̄d dixim⁹ d hoc capitulo ē suf
ficientia.

Significat p hoc capitulū: capitulū nocumētoꝝ fa
ctorū natura in mēbris q̄b⁹ ē ex eis in cōplexione:
et q̄b⁹ ē ex eis in cōpōe. Et ex istis nocumētis nō ē
aliquid q̄d sit egritudo: verūm nocumētū in ipa nā mēbri
accidit ei: aut ex ipō p̄n⁹ generationis sue: aut post illud:
demū legi ipm et sit ei sicut naturalis dispō in eo. 22

Quāq̄ uero in p̄nti egra sunt corpo
ra cognoscere oꝝ. Sed bec q̄dem sen
sibus subiactia in mutatione corū cognos
cunt que fin naturam eis insūt in magnitu
dine et colore et figura et numero et positiōe et
duricia et mollicie et caliditate et frigiditate.

Corpora autem que sunt infirma nūc:
s. corpora que iam infirmata sūt opor
tet ut significes super ea si sunt cadentia sub
sensu permutationem eius quod habent in
suis naturis de quantitate magnitudinis et
coloris et figure et numeri et situs et diuersita
te et duricie et mollicie et caliditate et frigiditate.

Permutatur gal. Postq̄ euacuatus ē a dictiōe ca
nonis signoz nocumētoꝝ mēbroꝝ naturalū ad
dandos canones signoz nocumētoꝝ mēbroꝝ
egrozū. Et q̄n verificatur nomē nocumētoꝝ natura
lius sunt fm̄ iniam eius q̄dam nocumēta nō naturalia:
et q̄dam nō exētiā a natura. nō naturalia aut sunt pp̄ exi
tus eoꝝ ab eq̄litate naturali. nō exētiā aut a natura sūt
qm̄ nō nocēt opationi nocumēto sensato. Nocumēta
hō egra sunt quoz vnūquodq̄ nocet opationi mēbroꝝ
rū nocumēto sensibili: et pp̄ illud noiantur nocumēta ex
euntia a natura. Et genera nocumētoꝝ eoꝝ sunt eadē
que et genera nocumētoꝝ priorū sunt. sed oīa iter vira
q̄s ē q̄ ista nocēt opationib⁹ nocumēto sensibili: et illa nō
Et diuidit ip̄e bec nocumēta et dicit: q̄ nocumēta mēbro
rū que cadūt sub sensu sunt facili cognitiōis: q̄m sunt
sumpta ex eo quod videt in istis mēbris ex mutatione q̄
litatum eoꝝ et colore ipōꝝ et figurarū eoꝝ et situs ipō
ꝝ et diuersitate ipōꝝ et duricie et mollicie et calidita
te et frigiditate. Discipulus enim q̄n exercetur in opera
tione plagarū et collyriorū non occulant ei ex istis

rebus signa cuiusq̄ egritudinis membrorum apparen
tiam. 23

Non apparētia uero universaliter q̄dē
discere ē lesionibus opationū: aut ego
nibus: aut dolorib⁹: aut tumorib⁹: p̄ter na
turam at q̄bus daz hoz: aut oībus.

Si sunt ex eis que nō apparēt sensui:
tunc oportet ut significetur sup ea uni
uersaliter: aut per operationum corruptio
nem: aut per ea que procedunt ex eis: aut
per dolorem: aut per grossitudinem: aut p
minorationem eorum: aut p ea omnia.

Ropterea q̄ nocumētum opationis factū a le
sione accidere a natura ē insensibile: et dedit i eis
que premissa sunt canones in signis eius et nocu
mētum opationis factum a lesione egra ē sensibile dat i
signis eius canones alios qui ē p̄ter p̄mum. Primus q̄
dem sumptus ē ex tribus. s. ex anatomia: et opatiōib⁹:
et iuuamētis. Dic aut ē sumptus ex quattuor rebus.

Una eaz ē opatiōis mutatio: et eaz corruptio. Et opa
tionis q̄dem alie sunt cōes: alie sunt pp̄rie. Cōes aut sūt
opationes trius radicū. s. pulsus. ip̄e aut mutat mutatio
ne cuiuslibet mēbroꝝ: et sicut ē sensus et motus volun
tarius: ip̄i et mutant per dispōes egras: et sicut cibatio.
Opationes. n. eoꝝ mutant mutatione mēbroꝝ. Et iam
ondit hypo. in libro p̄hoist. plures hāz rerū: et p̄cruta
tus ē ex quib⁹ gal. alias cognitiōes rei pulsus totius cor
poris. Proprie aut sūt opationes que appropriant vnū
cuiq̄ mēbro: sicut renes qui attrahūt aquositate humo
rū. et ē vrina: et fel attrahit cho. et splen melancholicum
humores: et intestinum expellit illud q̄d aggregat i eo ex
egestione: et attrahit sibi a superiorib⁹ aliquid aliud. Et se
cūda ē illud q̄d p̄cedit a supfluitate quā expellūt mē
bra iterioꝝ ab iterioꝝ ad exteriora: sicut vrina et q̄d
egreditur ea: et egestio et quod egreditur ea: et sputū
et quod egreditur eo: et mucc⁹: et ludor: et foridices au
rū: et lachryme et reliqua que sequuntur has supfluitates
et que currūt cursu eaz ex coloribus et odoribus et sub
stantiis. Et tertia ē ex dolorib⁹ cum oī mēbro appropriata
ē ip̄s doloris. Doloris aut sp̄s multe sunt. Ex eis
enī ē dolor pulsati⁹ et ē ille qui v̄cinat arteriis. et do
lor stimulat⁹ et ē ille qui factus ē in p̄niculo. et dolor
grauati⁹: et ē ille q̄ factus ē in mēbro pauci sensus: aut
cui penitus nō ē sensus. et dolor pūgit⁹: et ē ille qui fa
ctus ē in mēbris sup q̄ videt natura p̄niculoꝝ. et dolor
apostemolus: et dolor mordicati⁹: et dolor extēsi⁹: et
dolor stupefacti⁹. et quarta ē grossitudo p̄ratiōis re na
turales. Figura. n. hui⁹ grossitudinis multotiēs figurat
illud q̄d ē sup mēbris cuius exēplū ē q̄d videt in apo
stematē gibbositate epatis musculus: q̄ ē sup ipm luna
ris figure. q̄sq̄ ē diuersificat egritudo vel grossitudo
fm̄ mām que generat ipm. Et ex ea. n. ē sanguinea: et cho
lerica: et phlegmatica: et melancholica. Ex istis. n. quat
tuor rebus extrahit canō cōis cognitiōe egritudinis in
terioꝝ mēbroꝝ: aut p vnā eaz: aut p plures q̄ vnā ea
rū: aut per oēs eas. 24

Secundum uero partem fin cerebrū
quides egre dispositiones: aut desipi
entis speciebus aut sensibiliū aut fantasia

lesionibus aut appetitui uonēdi: aut ego /
nib⁹ palatū 7 aures 7 nares 7 oculos: aut
fm illud dolor differentia.

Oportet aut ut super unūquodq³ mē
brorum fm hoc exēplū significetur.
sup egritudines quide³ q³ sūt in cerebro o³
ut significetur aut per spēs permixtiōis mē
tis: aut p spēs imaginationis ei⁹ quod ima
ginatur ex reb⁹ sensibilib⁹ aut in nocumentis
motu uolūtarior⁹: aut p illud quod pcedit
ex palato aut ex auribus 7 narib⁹ aut p spēs
dolorū que accidunt in eo.

Postea dedit gal. canonē eōdem in cognitione egrit
tudinū mēbrorū iterior⁹: 7 oēs res cōes sūt sūt
fidentes in doctrina donec expandant ad pūcula
riā: pūctū pūctū in cognitione signorū egritudinum
cuiusq³ mēbrorū: et scipit a cerebro sicut cepit ab eo i co
gnitione signorū dispōnū nālū. Numerauit ergo spēs
signorū egritudinū ei⁹: 7 dixit q³ sūt qnq³. vna eaz ē spe
cies pūctiōis mētis. i. desipiētie: naz qn cū ista sūt uo
ces 7 saltus: significat victoriā cholericę atrine aut co
ni. aduste. et qn cū ea sūt ges 7 tacturnitas: significat vi
ctoriā biliois melācholicę aut pblegmaticę. et qn cū ea
sūt vigilie. significat victoriā siccitatis. 7 qn cū ea ē suberib
et stupor: significat victoriā humiditatis. Et scda ē spēs
imaginationis ei⁹ qd imaginat ex reb⁹ sensatis: in hac. n. qn
imagines sūt conueniētes reb⁹ sensatis: tūc duo vētres an
riorēs ex vētrib⁹ cerebri sūt sūt. 7 qn sūt icōueniētes: 7
sūt ordinate ordine nō bono: significat egritudinē vētr
mediū: et corruptiōē cogitatiōis uel cognitiōis. et qn ob
liuiscit et nō recordat: significat egritudinē vētris poste
rioris. et qn sūt icōueniētes: significat egritudinē duo
rū vētrū aterior⁹. Qnq³ aut corruptū imaginatio et re
manet memoria: sicut dicit de viro de quo dicit gal. qz
putabat q³ in domo eius essent qdam tubicine: et pcepit
eos expelli. postq³ ergo cōualuit recordat ē istius: et nō
ē oblit⁹ ei⁹. Et qn corruptū cogitatio et remanet mēoria
et imaginatio: sicut accidit in alguesgues. i. mētis alie
natione qn bō solus loq³ fecit. Et tertia ē nocumēta mo
tus uolūtarior⁹: et o³ tibi v⁹ intelligas cū bis ēt nocumē
ta sēluus: naz qn isti. i. mor⁹ et iēus destruunt ex toto i
corpe: significat aut apoplexiaz aut paralyz vniuersalē
aut cōgelatiōē aut pfoctiōē matricis. Et qn destruit
ex vna duaz pūctū corpis significat palyz. i. apoplexia
et paralyz accidit vniuersaliter ex opiliatiōe in cerebro
accidēte. Apoplexia qd sit ab opiliatiōe q³ iplet cerebz et
pbiēt curū ipsū aīalis. Et paralyz qd sit ab opiliati
ōe q³ iplet vna duaz pūctū cerebri. et qnq³ destruit sē
sus et mor⁹ aliquorū mēbrorū sine aliis: et significat illud
opiliatiōem in nucha. aut in nervis veniētib⁹ ad illud mē
brū. Et ego iaz vidi virū cui⁹ sensus pedū oīo destruct⁹
fuit a coris vsq³ ad pedes: donec caderet aliq³ aut seca
ret cū spāda aliqua mēbra pedū ei⁹ nō sentiret illud: et
mor⁹ eius fuerūt remanētes: et morat⁹ ē donec factus ē
hydropicus et mortu⁹ ē. Iudicauit ergo sup illū q³ eue
nit extreme parti nuche nocumētū nō cōpletur et destru
tus ē sensus pedū eius: et nō destruit⁹ ē motus eorū. et
si nocumētum esset cōpletū: destrueret⁹ ē mor⁹ eorū. Et
qz puenit ex hoc nocumēto vapor ad epar eius: et corrupit

pit cōplexiōē ei⁹ et securus ē illud hydropisio. Et multo
tiēs qdem apostemat cerebz aut nucha: aut nervi absce
dunt: et legitur illud destructio sensus et motu uolūta
riorū q³ pcedunt ad mēbra q³ sūt sub loco nocumētū il
lorū mēbrorū. Et qnq³ accidit vt apostemat cerebrum
aut qdaz pāniculorū ei⁹: qre pūctet intellectus. et deca
ratio horū mēbrorū q³ hoc mēbrū sit apostematū: ex
trahit ex dolorib⁹. Quarta ē spēs ei⁹ qd pcedit a palato
et auribus et narib⁹ et ex supilitatib⁹. subē. n. harū su
pilitatū et colores earū et odores earū: humorē nocē
tes in cerebro significat. sicut accidit mibi in pūcti tpe. de
scēdit. n. ex cerebro meo et ex palato et cū nucha humiditas
salta ca. vebemētis putredinis: et an illud prexeram
uīnere lōgo i sole estatus: et fatigauerā mētes meā mul
tū valde: et replet⁹ fuerā cibo: accidit ergo mibi hec egrit
tudo timorosa. et ē gnta spēs dolorū q³ accidit in eo: isti
n. dolores sūt diuersi: et ipi oēs noīant nōle cōi soda. qd
ē: qz ex eis ē qd pullatiū. et ali⁹ ē quez sētū bō cū stimu
latione et mordicatione vebemēti. et aliū ē quem sentit
cū extēsiōe vebemēti a circuitu. et ali⁹ ē quez sentit cū re
uolutione aut tremitu. et loca sode sūt diuersa. ali⁹ ē. n.
q³ cōprehēdit caput totū: et noīat dolor ouans. aliū q³
comphēdit vna duarū pūctū cerebri: et noīat emigra
nea. et ali⁹ est q³ sentit extra cranē. et ali⁹ ē q³ sentit intra
cranē in pūcto. et iste qnq³ spēs sūt expōsite in libro
cognitionis egritudinū mēbrorū iteriorū. et tu qdēz i
uenis multos medicorū specificātes vnaquāq³ eaz: 7 di
cūt q³ signū tale significat egritudinē talē q³ accidit a cā
tali sicut epilepsia: et melācholia: et scotomia: et spasm⁹:
et tetan⁹: et mater istūz: et icubus. et tu qdēz stabis su
p vnu qd qz signorū egritudinū cerebri ppariū ei: simi
liter ē et accitūz ei p cōitate: qz ipē nō noīauit. et egrit
tudinū q³ accidit a nocumēto qd sequit illud qd nascit
ex cerebro. i. nocumētū qd sequit nuchaz aut quosdam
nervos. aut cōsiderabis egritudinē q³ accidit cerebro ex
nocumēto quod ascēdit ad ipm ex qbusdas mēbris ut a
stomacho: aut ex renib⁹ et ex eo qd nō numerauit: cuius q
dē ē egritudo: et cuius qdem ē accitū sequēs egritudinē
sicut epilepsia et spasmus et stupor et tremor. et salt⁹ ex
libris gal. in qbus ipē exquisitē pscrutatus ē doctrinam
barū rerū: sicut liber eius in morbis et accidentib⁹:
et liber eius in cognitione passionū iteriorū mēbrorū
scies.

23

Et uero que fm cor ex disie spēs
7 motib⁹ fm ipsuz: 7 adhuc ex pulsib⁹
fm ipsuz 7 arterias 7 aīositatibus 7 pusilla
nimitatibus 7 febribus 7 ifrigidationibus
7 in colore differentis 7 doloribus qui cir
ca ipz 7 circa arterias.

Super egritudines at que accit in cor
de oportet ut significetur ex spēbus mutati
onis 7 inspiratiōis: 7 ex tremore accidente
in ipso: 7 expulsiū eius 7 pulsiū uenarū: 7 ex
uelocitate ire 7 tarditate eius 7 febre 7 frigo
re corporis 7 speciebus coloris et doloribus
accidentibus in eo.

Non ē possibile vt apostemat cor: aut accidat opī
latio in eo iplens ventres eius sicut possibile ē il
lud in cerebro: naz mors antecedit ad illūz cui⁹ ē

33

et illud. Plurimi. n. q. moriunt subito nō accidit eis nisi q. effudit hūor ad corda eoz subito aut apostemat pāni cūli eoz z gescit cordis mor' p illud: z morit statū hō sū cā manifesta. Qui at morit ex timor' terribili aut gaudio magno facto subito: tūc illū ē pp resolutionēz spūs a cordō In gaudio qdem egredit spūs z sāguis subito simul ad exteriora: qre extinguit caliditas inata: sic extinguit ignis ex vehementia euctationis. In timore hō redit spūs z sāguis ad interiora: z extinguit et caliditas inata subito: sic extinguit ignis q coopit cū re aliqua phibete eius expiratioem. Et signa qdem significācia egritudines cordis sūt octo spēz. Una eaz ē inspirationis malicia. Inspiratio nāqz magna z veloc' z frequēs significat caliditates additas in corde: z eaz tria significāt frigus additū i cō de. z fmonē absoluto vnicuiqz modoz malicie inspiratiō nis ē significatio ppria. z gal. qd exgite pscrutat' ē dter minatiōem illi in libro suo q ē de malicia inspiratiōis. Et scda ē tremor cordis accides in eo. h. n. significat effusio nē mae ad cor aut pāniculos ei' qd est aut vapor melācholicus aut humiditas: z facit maliciā cōplexiōis i ip so. Et tertia ē mutatio pulsus in generib' suis. x. vnaque qz. n. spēz pulsus et picularia ei' bnt significatiōes pp' as sup illud qd accidit cordi ex noxietis. ppis sibi: aut qd accidit sibi p cōitates defozis. Et qta ē ex velocitate ire z tarditate ei'. velocitas. n. ei' significat caliditate: et tarditas ipius significat frigiditates. et necē ē tibi vt spares oēs istas res p res nales. Et qnta ē spēz februm: et gal. qd exgite pscrutat' ē fmonē in eis in li februm: et in libro crissis: et in libro d' genio sanitatis. Et septa ē ex frigore corpis: et fmo in eo ē hūis fmonē in febrū: et qñ scit vnuz d' morus scit et reliquos. n. i. cūz frigoris corpis oēs sunt p rane causas se. ppea qz feb. ē calo: in toto cor pore. Et septima ē ex colore corpis. Color. n. corpis mutat' z alterat mutatiōe dispōis cordis et alteratiōe eius. et octava ē ex dolorib' accidenibus in eo. z hōz doloruz plures sunt accidentia anime sicut tristitia et angustia et furor. qz aut accidet ei dolor in seipo illud min' vel paruz morat' et plangat ppea qz animal moritur. ante cō firmatiōem doloris in corde. 26

Auero que fm epar ex humoz idigētia z abūdantia: z cōuersione coloris i non naturales discolorationes: z adhuc ex his que sūt fm digōnem aut nutrimentū: aut supfluoz egōnem i mutatis: sed z pōderib' fm ipm z tumoribus z doloribus nō in regione epatis tñ. sed fm cōpassiones quecū qz fiunt alicui membro: ut sunt disnie speci es z tussis.

Aper egritudines aut que accidunt in epate o3 ut significetur ex diminutione chimoz z additione eoz: z mutatiōe eorum a dispōibus suis naturalibus ad dispō nez egredietez a natura z ex malicia coloris z ex mutatiōe que accidit ex sparsione nutrimenti in corpe aut in assimilatiōe sui cūz mēbris: aut in expulsiōe ei' qd expellitur ex eo ex supfluitatib' z ex grauitate ei' que sentit in eo z apostematibus z doloribus quoz q

dam sūt in loco epatis ipius: z qdam eorū p cōitatem z p spēm quādam mutatiōis ēz z inspirationis z tussis.

Species signoz egritudinū epatis sūt qnqz spēz. Prima ē sūpta ex opationib' ei': et ē mutatio ei' q mutat chimos in qstitate et qūitate. In qstitate qd ē diminutio chimoz et additio eoz. In qūitate hō ē mutatio hūoz a dispōib' suis nālib' ad dispōez exeutes a natura. et fmo in hac specie ē lōgus z sufficit i eo i hoc loco rememoratio summe vni' significatiōis sup residuus eius. et bec summa ē: qz epar a stomacho et ab uestigio ie iuno sugēdo ex cibis et potib' attrahit cibuz et decoquit ipm: et facit ex eo chimos. iiii. s. sāguinē cho. pblegma z melācholiaz. Cū ergo accidit in eo egritudo. phibet ipm ad hoc vt faciat chimos istos. iiii. fm qz o3. qz si egritudo ē malicia cōplexiōis sride addit in generatiōe pblegmatis: et minuit reliquos eoz. et si ē malicia cōplexiōis ca. addit in gnatiōe cho. et minuit reliquos eoz. et multis toties qd ē apostemat' epar apate ca. aut accidit i eo malicia cōplexiōis ca. et adurit hu. et generant' modi cho. di uersaz spēz. Spēs at cho. ci. sūt rubea clara citrina subtilis et citrina similis vitello oui et prassia et qz bz colorē idicū: et qz ē vt ziniar. i. viride eris. Pblegmatis at spēz sūt dulce acetosū et ispidū et salū et vitrū. et spēz hu moris melācholicis sūt duob' modis. Un' eoz ē ei' qd attrahit splen: et ē sex sāguinis et supfluitas ei'. et alter ē q aduritur ex humorib'. humores aut q adurunt et cōuertunt' in cho. ni. sūt spēz cho. ci. et pblegma salū: et humor melācholic' et sāguis. Iste ergo sūt spēz. ix. cho. ni. sex ex adustiōe cuiuslibet spēz cho. ci. et vna ex pblegmate salū: et vna ex humore melācholico: et vna ex sāguine. et sāguis ipm sūt duo modi: pur' et spur'. pur' ē materia nutrimenti mēbroruz: spur' ē q effusus ē i venis cū aliis humorib' pūit'. iste nāqz ē similis oib' hūorib' b' religa pp iuuamēta q rememorari nō est in hac bora. Qnqz at declinat sāguis et vnosqz hūoz a cōplexiōe sua eqū p egritudines epatis: et fit aut minus aut pl' aut magis addite caliditatis: aut magis addite sritatis: aut magis addite hūiditatis: aut magis addite siccitatis: et qñ mutat' significat egritudinē in epate. et spēz scda ē sūpta ex malicia coloris. color. n. mutat' ad malicias: aut pp cor aut pp ep. Cū ergo cor ē salū: tūc mutatio ei' pp ep ē solū: et scit q mutatio eius ē a corde aut ab epate p illud qd ē cū eo de corpib' aliis. s. ex signis. nā cūz pp ep sit ei signū aliud appropaf ei. exēplū illi' ē color plūbe' q significat frig' in epate qñ inspiratio et pulsus sūt f3 dispōnes suas. et spēz tertia ē sumpta ex mutatiōe sua q accidit in spsiōe nutrimenti z assimilatione ei' cum mēbris et in eo qd expellit de ipo ex supfluitatib'. s. ex vrina. ep cnis qñ ifirmat generat humores quos abhorret mēbra qre accidunt ab illo egritudines diuerse: sicut scabies et i petigo et barras et verruce et morphea et lepra et alopecia: et alia ex eis quoz pprietas ē vt generet' in eo qd apparet de corpe ex egritudinibus. et est illud qz mēbra expellūt istas supfluitates ad cures: et coartant' in ea pp grossitudinē suā et debilitatē ei' ad hoc vt faciat eos vapore q resoluat' ex poris ei'. et multoties diligūt eas mēbra et nō expellūt eas ad partē cutis: sed remanētes in mēbris resudāt ad epar: quare generat' ab eis spēz. hydropisis: aut spēz fluxus vētris epatici: aut spēz vomitus: aut spēz puocationis vrine aut puocationis mēstruorū. sicut scies ex verbis hy. z Ba. Et spēz quarta ē

sumpta ex sensibilitate epatis: et p illud qd accidit in eo ex opilationibus et apatibus: epar. n. qñqz sentit malicia cōplexionis in se diuerse: et mordicationem et tēsiōem. Et spēs gnta ē sumpta ex sensibilitate mēbroz iter q et ipz ē cōitas. nam qñ epar apat: trahit furcula ipius iferi? et sentit grauitas ipius in furcula: et coartat velamē: quare mutatur ispiratio et accidit tussis.

27

Ta uero et scdm uenirem circa digesti onem et orexim bumide aut sicce obli gationis: aut superfluatorz egestiōibus pec canibus. Similiter uero et nauſeis et singul ribus et eructuationibus et uominibus: et ip sis eorum que uomuntur formis: et dolori bus: et tumoribus et disniis.

Et sicut etia3 oz ut significetur sup egri tudines que sūt in uētre p nocumenta q accidit ei i digōe et in appetitu eius qd re cipit de humido et sicco: et in expulsione sup fluitatū generataz in eo. Et similiter signi ficatur sup eas p singulum et eructuationez et nauſeam et uomitum: et species eius quod egreditur cum uomitu: et per dolores et apo stematā et mutatione inspi rationis.

Pedes signoz egritudinis sūt. x. Prima eaz est nocumēta acentalia i digōe. et sūt fm vias ynuer sales itia. s. corruptio digōis: et digōis minoratō et destructio digōis. vnaqueqz aut bāz significat malitias cōplexiōis in vētre. Et spēs malicie cōplexiōis sūt. x. Aut. n. significat egritudine officialē: et cor. et qñ corru pū ex uis digōis: aut fit minor: aut destruit. nec generat ex eo cibū ex quo epar generet cibinos. et apparet corru ptio digōis i gūitate nutritiū. egō. n. qñqz egredit mol lūa. qñqz egredit grossa non mollita: et qñqz egreditur mutati odoris: et egredit cū ea aliqd aliud ex eo: in q las ex gste plerumqz sūt hy. et sal. smonē in lū pnosticoz: et in u. de morbo et accitibz. Et scda ē sumpta ex appeti tu bumidi et sicci. iaz. n. declarati ē in eo qd pūrit q dis ferētia ē iter cōplexiōez malaz facta n. turā in vētre: et fa ctas p accitō: qz bñs nālez appetit qd ē cōueniēs et simi le et cōplexiōis: et qz bñs accitales appetit cōtrariuz cōs plexiōis et quod ē in vētre. appetitus ergo bumidi sū gnificat aut caliditatē aut siccitatē in vētre: aut utrūqz simul. et appetit sicci sūt aut bumiditatē in vētre dñas ri: aut frig?: aut utrūqz simul. et pp h tacuit Sal. de ap petitu calidi et fri. Et tertia ē sūpta ex expulsione supflui tatū generataz oīuz in eo. et vēter qd expellit illas sup fluitates aut ad meri: et egrediūt cū ipso aut cū vomit u et cū salua: aut ad itestina et egrediunt cū egōe. et qñ ta ē sūpta ex singuluz: singuluz. n. accidit sic accit spāl m. Et cāe sū gētes ipm aut sūt repletio aut siccitas. ven ter xō qñqz sū plet bumiditate aut humore mordicatioe Et siccitas facit singulū: si appropiat ventri soli: tunc possibilis ē sanatio ei. et si ē corpiē toti? tūc iaz finita ē bumiditas ei? p aliquā egritudine: et nō ē possibilis cus ratio ei. Et gnta ē sūpta ex eructuationē: ipē. n. significat p ordinē suuz illud qd ē ifusus in vētre: et dispōēs cōple xiōis vētris. Eructuatio qd fumosa aut significat calidi tatē aut humorē colericū. et acetosa qd significat aut tri

gue aut humorē melācholicū aut pblegma acetosuz. se rida xō significat humorē putridū effusū i vētre i aiali. falsa xō significat humorē male qñtatis in eo ifusus: cū iaz finita ē bumiditas p aliquaz egritudine: et nō ē possi bilis ei? curatio. Et sexta ē sūpta ex nauſea: nauſea. n. et subuersio aīe significat humorē maluz quē cibit vēter et fact? ē viscosus in eo qd ē iter tunicas ei. q si accidat cū eo vomitus: et gescat p ipm nauſea: tūc ille mal? hu mor ifusus in vētre etia3 penetrauerat: et frus eius ad tunicas illius: q qñ egredit p vomitū destruit qualitas eius mordicatioe. et humorē gdem effusus in vētre aut attrahit ad ipm ex toto. aut ita ē vt extrahat ipm: sic acci dit in fame uehemētū: qñ tūc ipē redit et attrahit ex mēbris circūstātibz: et effūdunt ad ipm spēs veneni diuer se: aut ita q mēbra ipa expellūt ad ipm illud qd aggregat in eis de veneno. et multotiēs gdem generāt in ven tre ipō ex supfluitatibz ciboz et potū humorē mali aut pblegmaticū aut cholera potalis: aut melācholia: aut q ē sicut idicū. et septima ē sūpta ex vomitu: egrediūt. n. cū vomitu spēs multz bu. pblegmaticoz aut colericoz aut melācholicoz. et ipēs veneni sūt diuerse. et venenuz g dem ē bumiditas aqsa subtilis horribilis qñtatis. et qñ tas veneni ē diuersa. qd ē: qz aliud ē lōginquū: et aliud qd ē ppinquū humoribz cōueniētibz corpi. et aliud ē qd bz qñtates malaz venenoz valde. et octaua ē sūpta ex doloribz: quod ē: qz veniūt ad vētre multū nerui: et p apue ad os ei. s. ad illud qd ē lupius eius: qñqz sentit iē sibilitate forti nocumētū qd ē in eo: et sūt ex eo dolores horribiles parui valde: donec multi eoz faciūt syncopi. Et Sal. gdem loquit in doloribz et dicit q cāe eoz aut sūt solutio cōtinuitatis. aut malicia cōplexiōis diuerse et illud qd accidit ex eis in vētre sūt egritudinē: et ē ge neratio eius aut ab humore mordicatioe: et iste humor aut ē cholericus aut acetosus aut falsus: aut ē a malicia cōplexiōis diuerse in stō: et ē malicia cōplexiōis diuer se vt aggregent in eo qd calefacit calefōne forti et q in fridet i fridatione forti simul aut bumectet aut siccet. et nona ē sūpta ex apatibus accitibus in vētre. apata xō sūt iūi. scz sāguinea: pblegmatica: cholericā: et melācholica. et ex eis et ē quod ē cōpolutus. et multotiēs gdem osten dunt ista apata sensui p h q ipellunt lacertos q sūt sup vētre. et decima ē ex mutatione ispirationis: vēter. n. qñ in eo ē apā aut humor ifusus aut mēbru3 tendit ten sione multa et coartat velamen et extendit ipm: mutat p illud ispiratio.

28

Thm pect? et disniis et tussibus et dolo ribz adhuc et eoz que expuunt differe tia: oz cognoscere in presenti egra.

Super egritudines aut que accidunt in pectore oz ut significetur p spēs imu ratiōis ispirationis et tussis et dolores accide tes in eo: et spēs eius qd expuit ex eo.

Pēs signoz egritudinū pectoris sūt. iiii. vna eaz ē mutatio ispirationis: iaz cū p dilatiōem pecto ris igredit aer: et p cōstrictiōez eius egrediat va por fumosus: segtur qñ iūrmatur vt mutant motus ei: ergo p illud imutat eius ispiratio. et scda ē sūpta ex tussi qñ puenit in pectore res dolorosa mouet viri? n. naturalis vt expellat cū tussi. et tussis gdem accidit ex cāis multz valde: sed h nō ē bora numerādi eas. Sed tertia ē sum

34

pta ex dolorib⁹ acci⁹ib⁹ in pectore. et isti qd⁹ dolores sūt
diuersi. et ex eis. n. sūt q⁹ sūt ab egritudine in lacert⁹ co
staz. et ex eis sūt q⁹ sūt ab egritudine in pāniculis pecto
ris. et ex eis q⁹ sūt in pulmōe. Et ista ē sūpta ex spēs⁹ ei⁹
q⁹ expuit ex pector⁹ cū tulli. Et spēs ei⁹ q⁹ expuit sūt mul
te. Ex eis. n. ē sputū sāguis et significat solutiōez cōtinue
tatis vne. et ex eis ē sputū siccitudo: et h⁹ ē ex eo q⁹ si
gnificat victoriā pblegmatis. et ex eo ē q⁹ significat vic
toriam sāguinis. et ex eo ē q⁹ significat victoriā cho. et ex
eo ē q⁹ significat victoriā melacholie. et ex eis ē sputū
sanit⁹. et ei⁹ ē sūt spēs multe. et ex eis ē q⁹ significat spu
tū vērōsi hūoris: aut i pectore: aut q⁹ attrit⁹ ad pect⁹. 29

Et h⁹ tracheaz arteriā egritudines dis
mia et tussis: et fm locum dolor et spu
tum et uocis lesio inorescūt.

Sup egritudines accidētes aut in cāna
pulmōis significat mutatio ispiratiōis
et tussis et dolor accidēs i illo loco ei⁹: et q⁹
expuit ex eo: et nocumēta accidētia uoci.

Pecies signoz egritudinū cūne pulmōis sūt. v.
Mutatio ispiratiōis et tussis: et dolor acci⁹ i lo
co ei⁹: et q⁹ expuit ex pāniculis ei⁹ et cānis eius: et
nocumēta acci⁹ia uoci. et gal. q⁹ tacuit de numeratiōe
spēs signoz egritudinis pulmōis: qm̄ ipse ē iura pect⁹. Et
spēs signoz egritudinū ei⁹ sūt cōpositi ex signis cānalis
ei⁹: et ex signis egritudinis pectoris. Et qm̄q⁹ q⁹ accidit
ex apatib⁹ pulmōis mutatio coloris maxime faciei: et cū
dolore acci⁹ i eo sūt gravitas i eo q⁹ ē iter spatulas:
et sequit⁹ cū malicia ispiratiōis et tussis: et sputū spumo
sū ē ppius ei⁹. q⁹ ē: q⁹ ex eo q⁹ expuit ex pectore aut ex
cānalis ei⁹: nō ē aliq⁹ spumofus. Et tacuit Gal. et d⁹ nu
meratione spēs signoz egritudinū renū: et spēs signoz
rū egritudinū itestinoz pp duas res. Breuiter vna ē af
simulatiō hāz spēs in p⁹ rei et altera ē q⁹ sūt itellece ex
opationib⁹ coz. et ex eo q⁹ pcedit ex eis et locis doloris
et apatibus et aliis. Urina. n. et q⁹ egredit⁹ cū ea: appo
pziat renib⁹ et vesice. et ego et q⁹ egredit⁹ cū ea significat
sup itestina. et Gal. q⁹ colligit signa egritudinū ei⁹ q⁹
remanet ex mēbris iterioribus in summa vna. 30

Proportionaliter uero et in oibus ali
is paribus ex tumore et dolore et lesi
one opationum amplius et egōnum differē
tis cognitiones erūt.

Et fm hāc pportiōez sunt significatio
nes sub egritudines reliquoz mēbro
rū ex grossitudine et dolore accidētib⁹ in eis
et ex nocumētis accidētib⁹ opationib⁹ co
ruz et spēbus eoz que pcedunt ex eis.

Iste canon cōis ē in significatione et cognitione
egritudinū mēbroz iteroz: et q⁹ cūq⁹ ē ex eis ē
spēs signoz egritudinis: cui⁹ cānias narravit et
enumeravit et q⁹ cūq⁹ ē cū eis dē de quo tacuit. et iste ca
non sūptus ē ex. iiii. spēbus. quaz prima ē grossitudo:
et scda dolor. et tertia nocumēta acci⁹ia opatiōi mēbri:
et quarta ē ex eis que pcedūt ex eis. Et manifestus ē ex
istis. iiii. q⁹ in eis ē necessaria scia trum rez. quaz pma
ē scia mēbroz p anatomia. et scda ē scia opationū eoz.
et tertia ē cognitiō iuuamētoz eoz. p cognitiōez aut mē

broz p anatomia sūt scie eoz et que cōtinuāt cū eis
et coicant cū eis: et que veniūt ad ea ab aliis: et fmōe ab
soluto vniuersali sciunt⁹ p anatomia forme et sit⁹ eoz: et
q⁹itates spoz: et numer⁹ eoz. et egredit⁹ in numero eorū
illud q⁹ venit ad ea ex venis et et arteriis et nervis: et
reliq⁹ q⁹ sūt in eis. Cognitiō aut opationū mēbroz et iuu
amētoz eoz ē nēcia: qm̄ vni q⁹ q⁹ eoz ē creatū p op
ationē suā ppiā. et opationū eius sūt iuuamēta que curs
rūt cursu arboris illius opatiōis. Cū ergo mutat iuuamē
tū significat mutatiōez mēbri: et similiter qm̄ mutat opatiō
significat mutatiōez mēbri. et multotiēs q⁹ sūt vni mem
bro iuuamēta multa. quoz qdā sūt ppiā: qdā cōioza et
qdā aīrioza: et qdā posteriora. et nō ē possibile vt sit
mēbro vni numero pl⁹ opatione vna numero. Creb⁹z. n.
q⁹uis sit mēbru vni et sint ei opatiōes multe diuersē: tū
pces ei⁹ nō sūt vne numero: et q⁹itas nūeri earū ē h⁹ q⁹
tate nūeri pū opationū earū. et similiter cor et arterie
dilatan⁹ p spēs villorū: et gescūt p spēs tertiā villorum.
q⁹ ē: q⁹ vna q⁹ arteriarū h⁹ duas tunicas: et iueniunt⁹
i ea p anatomia villi p lōgitudinē: et villi p latitudinē: et
villi positi h⁹ trāuer. ū. et corp⁹ cordis ton⁹ ē cōpositū ex
istis spēs villorū. una q⁹ ergo opationū singulariū nu
mero efficit mēbz singulare nūero. Intellige ergo totū
illud et scies ex eo locū nocumētū ipius. Et Salicenus q⁹
dem determinauit partes huius canonis et dicit. 31

Et tumoribus qdēz pter naturazut in
pblegmonibus et sclerosi et inflatiōibus
et herisipilis inspiciendum est.

Et ubicūq⁹ in corpe ē grossitudo per
trāiens quātitatē naturālē oz ut inq
ramus an sit ex apate ca. aut ex apate graui
duro: aut ex molli inflante.

Postema calidū aliud ē simplex sicut apā factus
de sāguine notat⁹ pblegmō: et apā ca. notat⁹ be
risipila. et aliū ē cōpositū sicut spēs carbūculi: et i
grediunt⁹ in eo oēs pustule ca. spēs. n. sūt intrātes sub ite
rione apatis ca. et istis q⁹ pustulis sūt noia multa: sic
ignis plicus: et variola et formica et forūculi. et alie ex
pustulis: et variolē et morbillis ē ppietas aliq⁹. q⁹ ē: q⁹
ipi currūt cursu crisiuz malarū: qm̄ aīcedit eos se. putri
da et cōclusa. i. sinocha cōtinua. et natura qdē expellit to
raz supfluitates ad supficiē corpis et generant⁹ ex ea vu
riola et morbillus. In pblegmone aut et herisipila et car
būculo et q⁹ currunt cursu eoz se. segtur donec cōplec⁹ vi
gō supfluitas in eis. et egypti qdē notant carbūculus
sicasen. et apā graue turū aliud ē cur⁹ generatio ē ab bu
more melacholico et notat⁹ sclerosi. et aliū ē cuius gene
ratio ē a cho. m. et notat⁹ cācer. et aliū ē cuius generatio
ē a pblegmate viscoso cascato: sicut mod⁹ et scrophule.
et egypti notant scrophulas vērūz ateguiāz. i. caleatū.
Apā aut molle. i. inflatiō ē duobus modis. vni eorū no
minat⁹ inflatio: et alterū notatur arbeleigi. et sūt eis spēs
multe diuersē: sicut pustule notate assen et filie noctis: et
ista generant⁹ ex pblegmate subtili ca. aut salso aut alteri
us speciei cui cōmiscetur cho. parua. et ex spēbus ei⁹ sūt
reliq⁹ue inflatiōes cum gbus ē pulsatio. et tu qdē potes
cognoscere naturāz apatis ex colore ei⁹ et dolore: et se.
cōcomitante ipm̄: et ex velocitate morus eius et tardita
te ei⁹ et tactu eius et ex cōpressionē sup ipm̄ cū digito:
et pōne noie sup ipm̄. et ista qdē apata qm̄q⁹ cōponūtur

adinuicē: quare generatur in corpore ipse multe apatus: quorum aliud compositum ē ex sanguine et co. et aliud ex sanguine et melancholia: et aliud ex sanguine et phlegmate: et aliud ex phlegmate et co. et ex istis apatibus compositis ē cui nomen ē sicut adubellati et exitura: et ex eis ē cui nomen ē. et hanc similitudinem ē sermo in reliquis eorum. Et manifestum est quod generatur in membris interioribus et istis apatibus simile ei quod generatur in membris exterioribus. verumtamen quod dā eorum facit accelerare mortem patienti ipsum pro nobilitate membrorum interiorum et uebementia se. et doloris. et quod dā eorum sit spaciosum et propter eius curatio: et diuersitas eorum nota apatibus: et propter nota membrorum. quod dā nāqz nota tar panariū et ē illud quod egreditur sub ungue: et quod dā eorum notatur pitemonia et pleuresia et epaticū et splenicū et apā renū. Et quibusdā eorum sunt nota ppa: sicut nota tar apā cerebrum et apā pniculorum eius carabitur aut scilicet. i. phrenesia: et sicut notatur pleuresia asofati. et sicut notatur apā velaminis. i. diapragmaris bisen. et sicut notatur apā carnis mollis thabani. et hanc exemplum in reliquis eorum.

Dolores uero sunt que incubunt locum aut continuitatis solutionem: aut alterationes subitas ostendunt. Soluitur igitur continuitas incisione et conestione. i. corrosione et fractura et tensione. Alteratur uero substantia caliditate frigiditate siccitate et humiditate.

Dolores autem ubicunque sunt in corpore sunt: aut significant solutionem continuitatis: aut mutationem multarum accidentium subito. Continuitas uero soluitur incisione corrosione et tensione et scissura. et substantia membri mutatur caliditate frigiditate siccitate et humiditate.

Iste sermo facit fidem. exponit prius secunde canonis cōis in extractio egritudinis membrorum interiorum: et intellectus ex exponit nostra preterita. quod ē: quia scissura est species rupture: et algae. i. obfusio sunt species attritionis: et attritio ē ex species solutionis continuitatis: composita ex incisione imperfecta: et ex tensione et scissura et notantur cōis gabaen: et accidunt aut ex obfusio et casu aut percussione cum ligno aut lapide: aut quod currit hoc cursu. Soluitur ergo in eis prius villorum membrum aligaben solutionem non agente sensui. et mutatio substantie membrum per calorem et frigus et siccitatem et humiditatem est malicia complexionis diuersa.

Decur autem et operatio: aut leuiter aut mediocriter: aut omnino non fit. Et nocuumtuz accidens in operatione est secundum unum trium modorum: aut ita ut debilitetur: aut ita ut mutetur a parte sua aut ita ut destruat.

Debilitas operationis ē sicut malicia digonis absque corruptio ciborum: sicut ita ut mutetur a parte sua ē sicut cum resoluit stomachus illud quod puenit ad ipsum de cibis: et facit ipsum aut accosum aut chicanum. i. illius odoris cum sunt pittece aut fumosum. sed si ita ē ut destruat ē sicut si egrediamur tibi crudi secundum dispositionem suam in quibus

stomachus non operatus est parum neque multum. et hanc similitudinem ē sermo in operatione cuiusque membrorum interiorum et appenit. et hanc quod egreditur percutat est doctrina illi in libro suo de morbo et accidente.

Quecunqz uero egrediuntur: hec quod est ut particule eorum quod patiuntur: hec uero ut in ipsis comenta sunt naturam.

Res autem que effluunt et pcedunt ex eis alie sunt que sunt partes membrorum in quibus sunt lesiones: et alie sunt que sunt superfluitates: et alie sunt res comprehensae in eis natura.

Procedunt de membris et effluunt res multe diuerse ex quibus sunt que sunt natura: et ex eis que sunt per accidentem. ille autem que sunt natura sunt sicut ego et yrina: et vapor egrediens ex poris corporis et inspiratio nē. illa autem que sunt per accidentem sunt ea que egrediuntur ex istis istis. n. vapor sicut per odorem suum illud quod est in corpore: quod aliud est cui est odor bonus: et aliud est cui ē odor fetidus: et aliud est cui ē odor horribilis: sicut ē ille qui appetit ex malicia. i. sub ascellis: et appetit horum odorum in tado est manifestior. et ga. quod diuinit illud quod pcedit in corpore tres partes. Prima earum est illud quod ē partes membrorum. et nos quod uidemus illud in multis egritudinibus sicut quod egreditur cum sputo et tussi aliquid ex paniculis canalis pulmonis in ulcere pulmonis et ulcere canalis eius: et sicut quod egreditur ex pubertate intestini in ulceribus intestinum cum egō. secunda ē illud quod ē superfluitas in membris: sicut urina in renibus et uesica: et egestio in intestinis. et manifestum est quod non est possibile in egritudinibus horum membrorum ut superfluitates iste salue egrediantur: uerumtamen associat eis quod significat eorum egritudines sicut lapis et sanies et acorathia. i. muallago et species superfluitatis et putredinis: et species vermium. et egrediuntur in egritudinibus factis in pectore species sputi: et in egritudinibus factis in cerebro: et in egritudinibus factis in epate: sicut descensionis similes loture et relique species solutionis epatice. et terna est quod est comprehensum in membris natura: sicut sanguis comprehensus natura in uenis: et quando ipse egreditur significat solutionem continuitatis in uena. et hanc exemplum est sermo in unoquoque eorum.

Ostensionem prius unumquodque faciet. Et unaqueque harum specierum significat rem propriam.

Significat per istas species res quatuor que sunt species canonis: et sunt ille cuiusque quarum determinationum complent unumquodque particularium eorum: significat egritudinem propriam aut aliquam partium egritudinis.

Secum ē autem de huiusmodi omnibus amplius impatiens locorum negocio: nullo hoc in artē prius redigente aut perfecte assignante. quod admodum igitur aliud nibu eorum que inceperunt perfecerunt ueteres.

Et iam locuti sumus in omnibus istis rebus sermonem ampliorem isto in libro meo in locis dolentibus: sed non

precessit nos aliquis ad incedendum in illa intentione per uiam bonam compendiosam propriam: neque consecutus est in illa fine sicut non est consecutus etiam in aliqua intentionum aliquis antiquorum: uerum in ceperunt eas et non compleuerunt ipsas.

Locus est gal. in libro cognitionis egritudinum membrorum patientium in egritudinibus cuiusque membrorum iteriorum sermonem in multo cuiusque subtiliter et perscrutatus est doctrinam signorum cuiusque egritudinis ex egritudinibus membrorum et perscrutat^{ur} in residuo eius doctrinam canoniam et signa cuiusque egritudinis membrorum. et quod non intellexit. Rasis illud putauit quod gal. abbreviauerit et dimiserit egritudines quarum signa non docuit. dixit in determinatio sua qua determinauit estimationem suam quam habuit de intentionibus libri gal. in membris passibilibus: quod gal. dimisit et non docuit omnia signa: et quod os ut noietur liber eius cognitio egritudinis quoru cumque membrorum patientium: et non precepit quod gal. fuerit contentus in eo quod dimisit in canonibus suis quos docuit in eis ut exaceretur discipulus in inueniendo illud per illos canones. significauit ergo in seipso arte et non idigne intentione considerationis in libro hoc et hoc est lucrum magnum quod meretur gal. maximam laudem: et consequitur Rasis in vituperatione per hoc quod suo malo intellectu tenigit gal. et manifestus est ex sermone Gal. quod ipse est copiosus doctrinam artis medicine: et nos iam explanauimus illud in libro nostro quem notauimus in doctrina artis medicine. 37

Egrotantium quidem corporum ex illo negocio discere oportet cognitiones. Egrotantium uero et sanandorum ex presenti sunt facultate.

Et iam conuenit tibi ut accipias signa corporum que iam sunt egra ex illo libro: sed signa corporum que iam proxima sunt ut infirmentur aut ut sanentur oportet sumere ex illo libro.

Quia in egritudinibus manifestus cadentibus sub uisu et tactu non sit necessarium edere librum quo sciatur signa eorum abscondit gal. sermonem: et finiendo dicit quod liber eius in cognitione passionum membrorum interiorum sufficit in cognitione signorum egritudinum. quod est quod qui studet in eo scit et signa egritudinum membrorum apparentium: et residuum sermonis eius est intellectus: et ipse complebit expositionem eius in eo quod futurum est. 38

Et quidem que sunt signa egrotantium in medio secundum formam eorum sunt que sanis et egrotantibus accidunt: secundum naturam quidem omnia sanis insunt: preter naturam uero egrotantibus inquantum egrotant.

Et signa corporum que appropinquat ad hoc ut infirmentur sunt media inter illud quod accidit sanis: et illud quod accidit infirmis: omnia enim que inueniuntur in sanis: currunt secundum rem naturalem: et omnia

que inueniuntur in infirmis ex uia qua sunt infirmi: sunt secundum contrarium rei naturalis.

Dicitur precessit Gal. et docuit signa que accidunt sanis ex nocumentis currentibus secundum rem naturalem: et docuit signa que accidunt infirmis ex nocumentis currentibus secundum contrarium rei naturalis: docet in hoc sermone quod signa que significant quod corpus appropinquat ad hoc ut infirmentur sunt media inter illa. scilicet sunt permixta: sunt ex signis sanorum et ex signis egrorum. 39

In medio uero his sunt declaratiua egritudinum. quedam ex genere existentia eorum que sunt secundum naturam: sed in quantitatibus aut temporibus permixta. quedam uero ex his que sunt preter naturam quidem sed minora his que in egritudinibus sunt.

Signa autem corporum que appropinquant egritudini sunt secundum terminos in eo quod est inter illa et ista. Et ex his enim sunt que sunt ex genere rerum naturalium: uerumtamen permixtantur in quantitatibus suis: aut in suis dispositionibus: aut in horis suis. Et ex eis sunt que sunt ex genere rerum que egrediuntur a natura: uerumtamen sunt minora et magis diminuta: quam ea que accidunt in infirmitatibus.

Hec est expositio signorum corporum que appropinquant infirmitati. quod est: quod sunt permixta ex signis sanitatis et ex signis egritudinis. et ex signis quidem sanitatis tunc quando permixtantur signa ista ab eo secundum quod sunt: aut in quantitatibus suis: ita quod ad duntur aut minuuntur. aut in qualitatibus suis: ita quod permixtantur eorum dispositiones naturales ad illud quod egrediens est a natura. aut in horis suis: ita ut permixtantur horis signi uisus cuius exemplum est ut antecedit appetitus cibi aut tardetur. ex signis autem egritudinis quando ex istis signis apparet aliquid in corpore sano: tunc in principio apparitionis eius quantitas est parua: et spiritus eius est debilis. deinde additur et significat propinquitatem casus corporis in egritudinem: et quando completur cadit corpus in egritudinem. 40

Et propter hoc et dispositiones he corporum quecumque egrotatiua esse uidentur: neutrorum sunt: et declaratiua uero ipsa signa. Primo quidem hec sanitates designant: secundo uero egritudines. et fiunt eadem signa secundum primam habitudinem et sana: et egra: et neutra.

Et similiter est dispositio corporum que appropinquant egritudini ipsi ex dispositionibus que non proportionantur ad sanitatem: neque ad egritudinem. et signa et significatiua ipsum non significant in primis nisi illam dispositionem: deinde significant modo

secundo egritudines. fit ergo unum signum in comparatione ad aliqd ex signis preter aliqd ex signis que non significant sanitatem nec egritudinem.

Item quidem fuit dispositio que non proportionatur: neq; ad sanitatem neque ad egritudines trium specierum. Et signa corporum que appropinquant egritudini sunt signa huius dispositionis. necesse est ergo ut sint etiam species signorum corporum que appropinquant egritudini tres. et hec quidem signa sunt: aut permutatio signorum sanitatis: aut diminutio signorum egritudinis. et debilitas eorum. ergo significatio horum signorum diuersificatur secundum comparationes eorum. ipsa namque quando comparantur ad sanitatem significant eam. et quando comparantur ad dispositionem mediam significant ipsam modo alio. et quando comparantur ad egritudinem significant eam. 41

Item eo quidem quod iam existentes dispositiones demonstrant neutra: in eo uero quod futuram declarant egra.

Ex signis que significant egritudinem ex uia quidem qua significant dispositionem que est in corpore: non significant sanitatem neque egritudinem. et ex uia quidem qua significant dispositiones que fiunt et post: significant egritudinem.

Signa que significant corpus esse propinquum egritudini: ipsa quidem in primis significant dispositionem presentem in corpore: quare est significatio eorum presens supra dispositionem mediam: et significatio eorum futura super egritudinem que erit. 42

Sed uero eandem rationes et quecumque apparent in egrotantibus signa salutis: dicuntur quidem sana eo quod futuram sanitatem denunciant. Dicuntur uero et egra in quantum egritudinem existentem ostendunt. Et manifestum est quidem quod si utroque sunt declaratiua: dicuntur neutra secundum unum aliquod significatorum neutrorum uoce.

Et secundum hanc ratiocinationem etiam signa que apparent in infirmis et significant euasione dicitur quod signa sunt salutis quoniam ipsa indicant sanitatem que fiet in eo quod est post. et dicitur etiam quod ipsa sunt signa egritudinis propterea quod significant egritudinem presentem. et quando significant duas dispositiones: tunc sunt ex signis que non proportionantur ad sanitatem proprie neque ad egritudinem proprie secundum aliquem modorum quos significat hec dictio scilicet sermo noster: nec sanitas nec egritudo.

Signa que apparent in infirmis et significant euasione sicut signa digestionis et uehementie uirtutis et tolerantie eius significant duas dispositiones. una earum est quod significatio earum est presens super egritudinem: et significatio earum futura est super sanitatem. quando ergo significant super infirmitatem et super sanitatem simul: tunc sunt ex signis unius modorum dispositionis que non est sanitas neque egritudo. 43

Nihil uero mirandum est eadem signa tres habere rationes in differentiis habitudinibus: et sana: et egra: et neutra dici.

Et non est mirum si signum proportionetur ad istos tres modos per comparationes diuersas et dicatur quod est signum sanitatis et signum egritudinis: sed et signum neque sanitatis proprie: neque egritudinis proprie.

Item signa digestionis complete sunt significationes tres. Una earum est: quod ipsa significant egritudinem presentem. et secunda est: quia significant sanitatem que fiet in proximo. et tertia est: quia significant dispositionem que neque est sanitas neque egritudo. et secundum hoc exemplum est ratiocinatio omnis significantis significationes diuersas et proportionem diuersas. quod est: quia non est mirum si signum unum significet per comparationes diuersas res diuersas. 44

Secundum uero alterum significatum quecumque ex egritudinibus conualescentibus insunt signa dicimus neutra secundum quod arbitror: et ea que sunt in senectute. hac igitur ratione omnia sub plures cadunt intellectus et rationes.

Et dicimus secundum intentionem aliam preter hanc intentionem quod signa que inueniuntur in corpore que morantur ab egritudine sunt ex signis que non significant sanitatem neque egritudinem: et similiter signa que inueniuntur in corporibus senum. et omnia signa ista proportionantur diuersis proportionibus.

Intentio illa est intentio in qua non sunt signa significatiua egritudinis presentem: sed significant aut egritudinem preteritam sicut signa inuenta in corporibus conualescentium: aut dispositionem aliam sicut signa que inueniuntur in corporibus senum significantia debilitate caliditatis inate et uictoria frigoris et siccitatis super membra radicalia. 45

Quecumque uero signa perfecte sanis insunt sub sola sanorum cadunt cognitione.

Signa autem que inueniuntur in corporibus sanis in quibus non est egritudo non proportionantur nisi ad sanitatem: hoc intellectum est supra. 46

Et quecumque egrotantibus non sunt in

nifestantia futuram sanitatem: sub sola et hec egrorum cadunt cognitione.

Et signa que inveniuntur in infirmis: et non indicant sanitatem futuram: ipsa etiam non proportionantur nisi ad egritudinem tantum.

Hoc est intellectum et expositum. 47

Et his quidem deinceps dicetur:

Et dicentur ista in eis que sunt post.

Via ipse reiterabit rememoracionem signorum egritudinis in eo quod futurum est. 48

Et tunc uero egritudinis signa pronostica percurramus prius duplici uero existente eorum differentia.

Et dicamus in primis signa que indicant egritudinem futuram: et istorum si aut diximus sunt due species.

Scilicet signorum species sanitatis quando permuatatur: et species signorum egritudinis quando est magis diminuta et debilius. 49

Egrediamur priora quantitatibus aut qualitatibus aut temporibus non ipsis propriis formis permutata ab his que sunt secundum naturam.

Et dicamus in primis illud signum quod ex eis non est permuatans rem naturalem nisi in quantitatibus et dispositionibus et in horis non in ipsis generibus eius.

Ult signa sanitatis. ipsa namque in generibus suis sunt significantia sanitatem. et permutatio eorum in quantitatibus suis aut in suis dispositionibus aut in horis suis significant egritudinem que accidit. et galienus quidem numerat ea secundum semitam exempli et dicit. 50

Est ut orexim ciborum intensam aut remissam: aut que non secundum tempus consuetum fit.

Si fit cibi appetitus additus aut diminutus: aut pertranseat horam in qua currit consuetudo ut moveatur: aut declinet ad cibos cum quibus non currit consuetudo.

Declinatio eius ad cibos cum quibus non currit consuetudo: est mutatio eius in dispositionibus suis: et reliquum sermonis eius est intellectus. 51

Et non secundum consuetam ciborum egestionem superfluum: sed secundum egestionem esse pauciorum aut plurimorum aut humidiorum aut duriorum.

Et ut sint superfluitates cibi que precedunt pauciores quantitate aut plures

ea: aut leniores aut duriores.

Diminutio earum aut ipsarum multitudo est earum permutatio in quantitate et earum lenitas: aut durities ipsarum est earum permutatio in qualitate et dimisit sermonem suum in horis suis quoniam est manifestum. quod est quia egrediuntur ante horam consuetudinis quando sunt plures et leniores: et tardatur egressus quando sunt pauciores aut duriores. 52

Et tunc et humidorum superfluum indigentia aut abundantia preter naturam: aut coloris aut consistentie permutatio: aut temporis euacuacionis.

Et similiter etiam est in diminutione superfluitatum humidarum et additione earum mutantium rem naturalem: aut mutatio colorum earum aut essentiarum earum: aut horarum euacuacionis earum.

Superfluitates humide que sunt natura sunt prima et reliqua que descendunt cum ea. vrina enim permuatatur in quantitate sua et minuitur: aut additur et permuatatur in qualitate sua: et mutantur colores eius et essentie eius: et permuatantur in horis suis: et egreditur in horis suis diuersis. et unumquodque istorum quando non currit secundum consuetudinem indicat egritudinem: quoniam significat causam in corpore facientem necessariam mutationem eius. 53

Et uigilie et multus somnus: aut in tempore non consuetudo: secundum hoc uero et superfluitas: aut amplior aut minor aut calidi aut frigidi concupiscentia preter consuetudinem: quemadmodum et circa cauere eorum usum immensurata et non secundum tempora concupiscentia: et sudores plures quam oporteat aut pauciores: aut pergricia ad motionem: aut tentantibus moueri aggravatio: aut dissolutio maxima et ualida: menstruum etiam retentio: aut amplior aut minor euacuatio. Sic uero et que per emorroidas: sed et secundum eundem cibum et ponum non similis ei que prior fuit delectatio: cognitio est future egritudinis. Similiter et intellectus hebetudo non secundum naturam: aut obliuio in non consuetis: aut fantastici somni magis quam prius: et siquidem auditus et odoratus et uisus hebetiores et infirmiores. Et simpliciter dicere est quecumque secundum naturam sunt hec quidem aucta: hec uero diminuta: hec uero temporibus quibusdam: aut quantitatibus permutata: et corporis tumor et minor et maior factus: et rubicundior aut albior aut limidior aut nigrior. Et eructationes: et sternutationes. et uentositates plures

aut pauciores a naturalibus: signa sunt future egritudinis. Ita uero et quecumque per nares et aures et palatum quibus cerebrum expurgatur quantitatibus aut qualitatibus aut temporibus permutata. hec igitur omnia generis sunt eorum que sunt secundum naturam.

Et uigilie aut somnus additi aut facti in hora in qua non currit consuetudo et ratiocinationem etiam illius currit esse appetitus potus pluris aut paucioris: aut calidi aut frigidi contra consuetudinem et usus coitus superfluous et factus in hora non sua: et sudor quando est plus quam oportet aut minus quam oportet: et pigritia a motibus: et grauitas quando conatur homo ut moueatur: et mollificatio et debilitas uehemens: et retentio menstruorum et euacuatio eorum plus quam oportet aut minus quam oportet. Et similiter etiam euacuatio sanguinis ex orificiis uenarum que sunt in ano et uulua: et delectatio etiam eius quod comeditur et bibitur quando est diuersa ab eo secundum quod currit esse eius: ipsa namque indicat egritudinem futuram: et similiter bebetudo mentis quando habens eam non est aptus natus super illud: et obliuio accidens ei quando sciuit illud ex seipso: et somnus quando in eo est ex imaginatione et uisionibus plus quam fuit antea: et auditus et odoratus et uisus quando unusquisque eorum augmentatur aut debilitatur: et uniuersaliter omnes res naturales quando adduntur aut minuuntur aut mutantur ab horis suis aut a dispositionibus suis ex eo est tumor uel magnitudo corporis quando minuitur aut additur: aut declinat ad rubedinem aut ad albedinem aut ad liuiditatem aut nigredinem. Et eructatio et sternutatio et uentositas que egreditur in ferius quando adduntur aut minuuntur a quantitate naturali. et similiter etiam quod descendit ex naso aut ex palato: aut egreditur ex naribus ex eo quod mundificatur cerebrum quando mutatur quantitas eius aut dispositio eius aut ipsa hora. et omnes iste res quas diximus: sunt ex genere rerum naturalium.

Non in istis omnibus signis est res una: et hec res una est ut consideres unumquodque operum et iuuamentorum ipsorum membrorum naturalium et ratiocineris ipsum. Cum ergo inueneris illud in

additum aut diminutum: aut permutatum in qualitate sua aut in hora sua: tunc illud accidit a causa in corpore que si dimittatur faciet egritudinem. Et hec causa quandoque est debilis et sufficit natura ad sanandum eam. et quandoque est fortis et proprie facit egritudinem. et quandoque est media et non facit egritudinem ex propinquo et gal. quidem determinabit ynamquamque causarum facientium hec signa in eo quod futurum est post cessationem eius a numeratione specierum omnium signorum.

54

Dorsio uero in uentre aut secundum stomachum aut secundum aliquod intestinum: aut in egestionibus aut in his que euomuntur aut minguntur: aut aliquis alius mediocris dolor de genere est eorum que sunt preter naturam. Nondum uero egrotare ita se habentes dicuntur.

Irdicatio autem accidens in uentre aut in meri aut in aliquo intestino rum aut apud egestionem aut uomitum aut urinam et dolor paruus: sunt de genere rerum egredientium a natura: uerumamen cui accidit illud nondum infirmatur.

Postquam cessauit a numeratione eius quod significat egritudinem futuram ex signis sanitatis: permutatur ad numerationem eorum que significant egritudinem futuram ex signis egritudinis. et dicitur ex eis in primis mordicationem que accidit in uentre: aut in meri: aut in aliquo intestino: aut accidit apud digestionem: aut uomitum aut urinam. deinde dicitur colorem paruum qui accidit in epate. Dolor enim quando incipit postquam non fuit dum permanet paruus non significat egritudinem presentem: sed significat egritudinem futuram: quoniam significat causam nocuam in epate.

55

Quemadmodum graui caput aut dolentes caput: aut uigilantes aut dormientes quando nondum propter hec ad consueta operationum impediuntur. et terminus quidem iste est egritudinis in talibus dispositionibus discretius.

Et similiter est dispositio eius qui sentit in capite suo grauitatem aut dolorem dum perseverat illud non prohibens illum ab operationibus cum quibus cucurrit consuetudo eius: et iste quidem est terminus egritudinis in huiusmodi dispositionibus.

Qui uult in hoc sermone terminum secundum definitionem egritudinis substantiam egritudinis significantem: sed uult descriptiones que distinguunt inter egritudinem et alia ex dispositionibus corporis. dolor enim et unumquodque signorum egritudinis quando accidit in corpore sano dum prohibent ipsum a conuersatione lactu

bus suis cū quibus cūcūrit cōsuetudo ei⁹ sūt signa signi-
ficantia egritudine futurā. 7 qñ phibet ipm conuersari i
actionib⁹ suis cū qbus cūcūrit cōsuetudo eius: tunc sūt
signa significantia egritudine pñtem. et ipse qdes ondit i
libro crista q⁹ pñ⁹ dierus egritudis ē hora in qua appet
nocumētus opatōis sensibile. 7 primū qd cōputatur ex
dieb⁹ egritudis ē hora in qua scipit ex nocumēto opatio
nis qd phibet cōuersari ifirmū in occupationibus suis
aut conuersari membris in operatione sua ppria. 56

Et propterea ad aliquid eandem dispo-
sitionem 7 egram 7 neutram dicimus
ad huc. ad uigorem enim ferentis facilius
q⁹ iam necte uirtutis: aut egra est aut neutra
dispositio singularum earum que dicta sunt

Et propter illud nominatur dispositio
una per comparationem ad aliquid si
ne alio: quandoque egritudo: 7 quandoq³
neque sanitas neque egritudo. quod est: ga
unaqueque harum dispositionum quas nar-
rauimus fm quantitatem uirtutis 7 tolerā-
tie qua tolerat eas: 7 fuge eius ab eis ē aut
egritudo: aut dispositio que non est sanitas
neque egritudo.

Dicitur dicit signa significantia egritudinē: 7 su-
it intellectus ex sermōe eius q⁹ dolorē 7 vñquod
q³ signorum egroz efficit cā in corpore: dicit qd
sit illud quod facit accidere illā cām in corpore: 7 dicit q⁹
accidit dispō que ē p cōpatōes ad aliqd sine aliquo: qñ
dicitur egritudo qñ phibet conuersatōes i occupatōib⁹
ocinde ondit cām in hoc: 7 dicit q⁹ illud nō ē nisi f⁹ qua-
ritatem uirtutis 7 tolerantiam eius qua tolerat eas et fu-
gam eius qua fugit ab ea. nam si ipsa tolerat eas non ē
illa dispositio egritudo: sed dispositio media. 7 si uinci-
tur ab ea est dispositio illa egritudo. 57

Ita uero 7 alia nocumenta quecumq³
sunt fm sensus non in eo quod est: 7
magis 7 minus deferunt alterutrum sed to-
to genere preter naturā sunt: 7 hec sūt egi-
tudinum signa: q⁹ diu tamen fuerint parua:
7 nondum a consuetis unicuique actionib⁹
impedire sufficientia dicimus neutra.

Et similiter omnia nocumenta que fi-
unt in sensibus sunt diuersa adinuicē:
non in multitudine 7 paucitate: sed in gene-
re toto etiam sunt ex euntia a natura. ipsa. n.
etiam sunt ex signis egritudinis dum per
manent parua: 7 non prohibent illum cui ac-
cidunt ex operationibus quibus currit con-
suetudo eius.

Sermo eius est intellectus: s³ in genere toto uult
genus nocumētorum que mutant sensus in mul-
titudine 7 paucitate 7 quātitate quā cōprehēdit
sensus. ipse enim huius generis sūt multe: et ex eis sūt

que mutant sensus in qualitate 7 similibus. hinc etiam
exponit galienus species huius generis 7 dicit. 58

Alia uero sunt secundum gustum qui-
dem quando false aut amare aut alicu-
ius alterius qualitatis manifestatio est in
comestis 7 bibitis omnibus: aut sine accep-
tione cibi salua eis uidetur talis.

In gustu quidem quādo sentit homo
saporem omnium que comedit 7 bi-
bit falsum aut amarum: aut in eo aliquid ex
reliquis saporibus: aut sentit preter q⁹ reci-
piat salua sua aliquem horum saporum.

Am ostendit hy. in libro de humoribus q⁹ sen-
sus gustus mutatur fm illud quod miscetur hu-
mori naturali posito in lingua ex humoribus: 7
sentit saporem humoris uicentis in corpore. 59

Secundum odoratum uero quando ali-
quando sentimus unam qualitatem
odorati nullo presente odorabili: aut af-
ferentes plurima 7 diuersa omnia ut similia
sentimus: plerunque uero omnino sensus
nobis est nullus: aut fetoris alicuius: licet
nullo presente fetore.

Et in odoratu quandoque sentit ho-
mo odorem unum: 7 non est in presen-
tia eius aliquid quod odoretur: aut appli-
cantur ei res multe diuerse: 7 sentit ex om-
nibus eis odorem unum: 7 quandoque nō
sentit homo ex odore aliquid penitus: aut
sentit odorem fetidum 7 non est in presen-
tia eius aliquid fetidum.

Utatio instrumenti odoratus ē fm modum mu-
tationis instrumenti gustus: ergo s³ illud quod
resoluitur ex humoribus corporis vapor fit.
qui etiam mouet sensum odoratus. quando ergo in cor-
pore humor malus est: resoluitur ex eo vapor: 7 cōpre-
hendit odorem eius sensus odoratus. 60

Secundum auditum uero sonitus et
strepitus generis eorum que preter
naturā sunt.

In auditu autem quando tinnitus et
sonitus sunt ex genere renum egredi-
entiu a cursu naturali.

Sensus auditus mutatur etiam fm id quod f⁹ sol-
uitur ex vapore humorū uicentium in corpo-
re. isti enim humores quando mutantur impri-
munt in sensum auditus aliquid: sicut imprimunt in sen-
sum gustus 7 in sensum odoratus: 7 quādo sunt fm res
naturales non imprimunt in eo aliquid. 61

Quemadmodum 7 scdm uisum quecū-
q³ ante apparere uident nigrā 7 al-
ba et rubea et ruffa: hec quidem rotunda:

bec uero oblonga: bec quidez gracilia: bec uero grossa: et preteruolare oia uidentur.

In uisu autem sicut quando imaginatur homo quia uidet ex rebus nigris aut tenebrosis: aut similibus indico et citrinis et rubeis: quasdam rotundas: et quasdam longas: et quasdam minutas paruas: et quasdam grossas: et imaginatur ei oia quasi uolatilia.

Sic colores significant chimas corporis uincetes: et sumitur ex unoquoque eorum significatio propria sicut sunt ex saporibus et odoribus et uocibus. 62

Eodem tacum uero quando inequalitas quedam aut spissitudo aut grauitas aut tensio aut stupida aut dolens dispositio apparet finem totam habitudinem.

In sensu autem tactus quando sentit homo diuersitatem et agitationem aut spissitudinem aut grauitatem aut tensionem aut alterationem in corpore suo toto.

Alm determinauit quia istas dispositioes in libro multitudinis: et ego iterum determinationem sermonis eius in signis sumptis ex mutatione sensuum modo altero. Dico ergo in sensu gustus quando non comedit cibum aliquem et sentit saporem: tunc ille sapor significat chimam malum quod mouetur in corpore eius: tunc si est ille quem inuenit amarus significat co. et si est acetosus significat melancholiam aut phlegma acetosum. Et omnia iterum utraque est quod cum phlegmate acetoso est superfluitas humiditatis in lingua: et cum melancholia siccitas. et si est saluus significat phlegma saluum: et si est dulcis significat sanguinem: et si est acutus significat co. adustum: et si est ponticus significat melancholiam. in sensu uero odoratus quando non est presens homini aliquid cui sit odor: et aeris continentis odor non mutatur et inuenit hunc odorem: tunc ipse significat chimam malum qui mouetur in corpore suo. odores ergo fetidi significant chimam putridam: et acuti significant acutum: boni significant chimam laudabilem. Utrum etiam in sensu auditus quando non sit presens uox extrinsecus neque sonitus et sentit homo uocem aut strepitum aut sonitum: tunc illud est significatio vaporis chimae mali in capite suo. in sensu autem uisus colores nigri et tenebrosi significant chimam nigram: et similes indico significant chimam similem: et citrinum chimam co. et rubeum sanguineum. Et imagines que uidentur in oculo et diuersificantur earum figure secundum illud quod formatur in humiditate grandinea de uapore qui aggregatur in foramine uicis: et uidentur quedam earum rotunde: et quedam carum longe: et fortasse sunt figure quadam animalium: sicut muscarum et cuniculorum: et sermone absoluto imagines subtiles significant chimam subtilem: et grosse significant chimam grossam. in sensu autem tactus accidunt omnes species lassitudinis facte ex seipsis: et sunt lassitudo ulcerosa: et lassitudo extensiva: et lassitudo apostemosa. et unaqueque specierum est lassitudinis accidit a multitudine in corpore: et bec multitudo grauat uirtutem sensibilem: et comprehendit eam tactus aut aggrauat uirtutem animalem: et cognoscitur per pulsus et aggrauat uirtutem naturalem et accidit ex conuersione cibi in corpore. Et multitudo est et genus ad illud quod secundum chimam effusum est in uasis. et galienus narrat omnes istas res quando inuenit

diu el peruenit in doctrinam causarum.

63

Taqz uero et secundum quamlibet partem tensio aut tribulatio aut punctio aut grauitas quando parue quidem sunt et non manentes: dispositionem quidem in eam declarant: pronunciant uero egritudinem futuram.

Et similiter etiam quando est in aliquo membrorum quodcumque membrum fuerit extensio aut coartatio aut mordicatio aut grauitas: et quando unaqueque harum est parua aut non est fixa: tunc significat quod dispositio corporis non est dispositio sanitatis neque egritudinis et indicant egritudinem futuram.

Erimo iste intellectus est quando presentes sunt in mente tua conditiones quas conditionauimus in sermone eius: quod unoquoque eorum est paruulum. scilicet istis accidentibus quod numerauimus et dicit quod sunt tensio aut coartatio aut mordicatio aut grauitas. Et ita enunciauit quod grauitas est per coartationem ad illud quod tolerat spiritus. 64

Ecunqz uero ita egrotantibus sunt signa: bec quidem sanitatem demonstrent: bec uero mortem. Sana quidez priora: altera uero genere quidem egra: secundum spiritum uero pueriosa dicuntur. accipiuntur uero uniuersaliter quidem differentie ex operationum uirtute et uicio: sed uero partem ex his que sunt finem partem operationibus.

Signoz autem que apparent in eo qui ita affirmatur quedam significant sanitatem: et quedam eorum mortem: et prima eorum proportionatur ad sanitatem: et secunda proportionatur ad egritudinem in genere: et ad egritudinem mortiferam in specie. et bec quidez signa sumuntur uniuersaliter ex bonitate operationum et malicia eorum: secundum specificationem uero sumuntur ex operationibus particularibus.

Ecident in egris signa diuersa ex eis que significant super salutem: et sunt signa digestionis completa sumpta ex uehementia spiritus naturalis: et signa uehementie spiritus animalis. et ex eis sunt que significant perditionem sicut signa crisis quando apparent ante digonem. et signis. n. crisis due sunt significationes. scilicet significatio ante digonem et significatio post digonem. Cum apparent ante digonem significant perditionem: et cum apparent post digestionem significant euasione. et ex signis que apparent in egritudine est praeuente digonem: tunc ipsa quod apparent si cum eis principet obilitas in uirtute: tunc cetera moris. per uel dubio: et manifestum est quod signa que apparent in egris sunt sumpta ex bonitate operationum et malicia earum. Bonitas ergo operationum significat sanitatem: et earum malicia significat perditionem. et omnia ista signa aut sunt in dispositione presentis: et significant egritudinem: aut in dispositione futura: et significant aut euasione aut longitudinem egritudinis

aut pditionem. et comparantur ista signa. ex eis. n. significationibus sunt signa quorum virtus est magna valde et sunt signa sumpta ex bonitate operationum membrorum principalium et malicia eorum: et ex eis sunt significationibus quorum virtus est debilis: et sunt sumpta ex bonitate operationum membrorum ignobilium et malicia eorum.

Quarum genera prius dicta sunt: primo quidem principalium: secundum vero eorum que ab illis nata sunt: et tertium quidem proprius habentium regimen: a principiis vero quedam supplementa recipientium. quarum vero genus eorum que dicta sunt ex se quidem inutile est ad cognitiones. secundum accides vero et ex his erit aliquando prenotatio quoniam admodum et ex superfluitatibus: et ex his quidem ratione compassionis: et ex superfluitatibus vero semper: quoniam digestionis et indigestionis in his erunt signa. itaque non contingit non omnino strare ea semper: aut naturam superare materiam: aut materiam superare naturam: aut neutrum neutrum. Sana igitur dicentur signa superante natura: egra vero superata natura: neutra vero in equalibus pugnis.

Et iam determinauimus genera eorum ante: et primus eorum est genus membrorum que sunt radices: secundum genus membrorum que sunt rami ab illis radicibus nati. et tertius est genus membrorum quibus ex seipsis est regimen proprium: et adueniunt eis ex radicibus rami quidam. et quartus est genus membrorum quorum regimen est ex seipsis: et non sunt radices alius: nec alia sunt radices eis: neque alicui horum que sunt in eis. et per hoc genus quartum ex seipso non fit iuuamentum in pronosticatione. per accidens vero quandoque sumitur pronosticatio ex illo genere sicut sumitur ex superfluitatibus: uerum tamen pronosticatio que sumitur ex istis membris: non sumitur nisi secundum semitam communitatis in lesionibus. pronosticatio vero que sumitur ex superfluitatibus: sumitur semper quoniam in eis sunt signa digestionis et contrarii eius. Et est ergo necesse ne a significatione uacuentur semper: secundum quod natura est uincens materiam aut materia naturam: aut non est aliqua earum uincens alteram. Et quando significant quod natura est uincens proportionantur ad sanitatem. et quando significant quod natura est uicta proportionantur ad egritudinem. et quando significant quod pugna inter mareri

am egritudinis et naturam est alternata: non proportionantur neque ad sanitatem neque ad egritudinem.

Occurrit galienus in hoc sermone quantitate uirtutis signorum sumptorum ex bonitate operationum membrorum et malicia eorum: et posuit ea quattuor genera. sub genere primo sunt quattuor species. una est supra ex bonitate operationis cerebri et malicia eorum: cuius exemplum est quod facilius motus in resupinatione et sessione est ex signis bonitatis operationum lacerti: et operatio lacerti est ab eo quod infuit cerebrum ei. et secunda est sumpta ex bonitate operationis cordis et malicia eorum: et hoc scitur ex pulsu et tertia est sumpta ex bonitate operationis epatis et malicia eorum. et cognoscitur ex digione: quod declaratur in urina. et quarta est sumpta ex bonitate et malicia operationum testiculorum: et hoc scitur ex virtute in venere et debilitate et non est huius species virtus qua decise dicatur: neque in sanitate et euasione ab egritudine neque in pditione: sed est in eis significatio super longitudinem egritudinis et breuitatem eius. et hoc genus totum est genus signorum sumptorum ex bonitate operationis membrorum que sunt radices corporis et malicia eorum. Et manifestum est quod quando radix est debilis: tunc illud cui est radix est etiam debile. et similiter quando est fortis tunc illud cui est radix est etiam forte. et secundum hunc modum currit sermo in unoquoque signorum sumptorum ex operationibus radicibus. et genus secundum est signa sumpta ex bonitate operationis membrorum que sunt rami illorum radicibus et malicia eorum. et iam ostensus est quod cerebri rami sunt nervi: nucha et rami cordis: arterie: et rami epatis: vene non pulsantes et rami testiculorum: uasa spermatis. Et genus tertium est signa sumpta ex bonitate et malicia operationis membrorum quibus ex seipsis est regimen proprius: et adueniunt eis ex radicibus virtutes alie. et ita ostensus est quod membra ista sunt multa: sicut veter et splen et intestina et renes et reliqua membra: et omne cui est virtus ex seipso: et virtutes venientes eis ex illis radicibus. Et genus quartum est signum sumptum ex bonitate et malicia operationum membrorum quorum regimen est ex seipsis tantum: et non sunt ipsa radices alius: neque alia radices eis sicut caro simplex et pinguedo et panniculi: fortiora ergo signa et certioris significationis sunt genus primus. deinde sequitur ea in virtute et sanitate genus secundum: deinde sequitur hoc genus tertium. et debiliores significationis eis omnibus est genus quartum: et iam exposuit galienus esse eius: et secundo eius in eo est intellectus.

Manifeste quidem digestionis signa sanorum sunt.

Et signa que significant sanitatem manifesta sunt ex signis sanitatis.

Quoniam significant quod virtutes naturales ita uicerunt materiam egritudinis et digesserunt eam et ista signa sunt sicut urina rufa et citrina et equalitas substantie urine: et nubes rubra et alba: et sedimen album lene planum: et que sunt sicut ista.

Et admodum et indigestionis egrorum signa.

Et signa que significant priuationem digestionis sunt ex signis egritudinis sicut urina aquosa et alba: nigra et substantie sub

illis et grossitudo eius: et nubes nigra et sedimen nigrum et arena: et similiter sulfurea et crynois et petalis. 68

De q3 digonem uero neq3 indigonem manifeste indicantia nature neutrorum sunt. Neutra uero: et quecunq3 nuc quide hoc: nunc uero contrarium declarant quem admodum denigrati digiti: tales uero sunt et cretice superfluitates.

Et signa que non significant penit9 neq3 digonem: neq3 priuationem digestionis sunt signa que non proportionantur ad sanitatem neq3 ad egritudinem. et ex signis etiam que non proportionantur neq3 ad sanitatem neq3 ad egritudinem sunt signa que significant quandoq3 aliquid quandoq3 contrarium eius sicut nigredo digitorum et similiter accidentia que sunt ante crism.

Signa que sunt ante crism sunt multa et non ex eis aliquid quod significet significationem omnimodam neq3 super sanitatem neq3 super egritudinem et non significant nisi super luctam inter naturam et materiam morbi q3 si apparuerint ante digestionem significant magnitudinem egritudinis et priuationem eius. et si apparent post digestionem significant naturam superasse materiam egritudinis et victoriam eius super ipsam. et si apparent in dispositione digestionis non complere significant virtutem nature et virtutem egritudinis simul: quapropter non proponitur ista signa neq3 ad sanitatem neq3 ad egritudinem. sed quandoq3 proportionantur ad sanitatem quando apparent post digestionem completam. quandoq3 etiam proportionantur ad egritudinem quando apparent ante digestionem. et quandoq3 non proportionantur ad aliquid quando apparent in dispositione digestionis non complete. 69

Dicuntur autem de his omnib9 i his que de crisibus quemadmodum et de uniuscuiusq3 uirtutis operatione in libro de causis accidentium morborum dictum est. Et eis ergo oportet secundum partem omnem naturam signorum colligere.

Etiam locuti sumus in omnibus illis accidentibus et signis in libro de crisi: et locuti sumus etiam in accidentibus que fiunt in unaquaq3 operatione in tractatibus in quibus narrauimus causas egritudinis.

Perscrutatur Gal. exquisitè omnia accidentia: et sunt illa que nominantur etiam signa in duob9 libris quorum unus est liber eius in crisi: et alter tres tractatus primi libri qui nominatus est liber morborum et accidentium. in libro enim crisis ipse exquisitè perscrutatur sermonem in signis sumptis ex superfluitatibus: in tribus tractatibus postremis libri morborum et accidentium perscrutatus est sermonem in signis operationum morborum: et signa significantia eorum. 100

Ego autem iam longitudini parcens hic

quidem finio de signis orationem: transeo uero ad eam que de causis.

Ego autem cauendo a prolongatione suabscindens in hoc loco sermonem meum i signis: et sum ueniens super sermones meum in causis.

Dostq3 euigilauit super libros in quibus perscrutatus est esse omnium signorum ponit discipulo inuentionem partium ex signis ex illis libris: et abscindit in hoc loco huius libri sermonem in eis. quia iam compleuit omnia signa eorum: et posuit hunc sermonem sigillationem sermonis in signis: et promittit q3 in futuro loquetur sermonem in causis et dicit in eo omnes summam earum.

Finis liber secundus. Incipit tertius.

Eoniam uero et harum causarum que dam sunt salubres quedam egre: quedam neutre: primum de causis sanis sermo erit.

Et causarum quedam sunt cause sanitatis quedam cause egritudinis: et quedam neq3 cause sanitatis nec egritudinis: et ego sum narras in primis causas que sunt sanitatis.

Et isto sermone intellexi q3 cause sunt tres. 2. **Q**oniam uero et harum ipsarum quedam seruantes sunt: he uero efficientes sanitatem: sunt uero et dignitate et tempore priores seruantes facientibus.

Et causarum sanitatis due sunt species. ex eis enim sunt que conseruant sanitatem: et ex eis sunt que efficiunt eas sed cause que sanitatem conseruant sunt priores in tempore et nobiliores causis que eam efficiunt.

Iam ostendimus i expositione nostra quia exposuimus librum diffinitè q3 cause conseruantes sanitatem sunt quibus utuntur ex cibo et regimine cum exercitio et cum fricatione et balneatione: et q3 cause efficietes sanitatem sunt que adinistrantur i egritudine ex cibis et medicina et speciebus curationis: ergo ars medicine per se. i. essentialiter quidem est scientia causarum sanitatis tantum: sed per accidens cum ea est necessaria scientia causarum egritudinis et causarum dispositionis tertie ut caueant iste cause. et qm egritudo et dispositio tertie sunt intrantes super sanitatem: tunc facit sunt cause conseruantes sanitatem priores causis que faciunt eam redire. 3.

Et ego sum incipiens in primis reme

morationem causarum sanitatem conseruatiuum.

Empluit Galienus causas conseruantes sanitates libro suo de regimine sanitatis. 4

Um igitur sit non unum sanum corpus sed plura: quemadmodum prius determinatum est secundum unum quodque eorum erit conseruatiua causa: quoniam et omnis causa est ad aliquid.

Item ergo quod cum corpus sanum non sit unum sed sint species multe sicut determinauimus ante: tunc oportet ut unicuique specierum eius sit causa conseruatiua propria: quoniam omnis causa non est causa: nisi per semetipsum comparationis ad aliquid.

Estendit Galienus in initio huius libri quod sanitas inest latitudo: cuius essentia est id quod est inter comparationem corporis sanatiui quod est in meliori dispositionum: et quod est inter corpus egrotatiuum. Et iam dixi quod numerus sanorum corporum est in quatuor scilicet corpus quod est in meliori dispositionum: et corpus sanum secundum plurimum: et corpus sanum in hora presentis: et corpus egrotatiuum. Et inter unum quodque istorum quatuor: et inter illud quod sequitur ipsum in sanitate: sunt corpora multa secundum comparationem complexionis membrorum similium partium et comparationem complexionis membrorum officialium. Et quoniam corpora ista sunt diuersa: tunc unum quodque eorum indiget causa conseruantibus ipsi secundum illud secundum quod est. et iste cause sunt due scilicet cause que sunt ei similes: et que conseruant super ipsum complexionem eius: et illius compositionem ex cibis et exercitio et fricatione et balneatione.

Propositiu

Arsus igitur principium hic ab optima compositione corporis faciendum est considerantes que sunt ad hanc salubres. Inventionem uero earum rei ipsius natura demonstrat.

Oportet ut ponam principium sermonis mei in meliori dispositionum corporis: et inquiram causas que sunt conseruantes sanitatem illius corporis. sed inuentio illarum causarum est ex ipsa re quesita.

Ex sermonem suum: ex ipsa re quesita: vult equalitatem secundum veritatem per hoc quod res que sua in meliori formarum est conseruatio sanitatis est ergo necesse ut sint cause conseruantes hanc dispositionem cibi existentes temperati in quantitate sua et sua qualitate et hora suscipiendi eos: et similiter exercitium et fricatio et balneatio: quorum unumquodque sit temperatum in quantitate sua et qualitate sua et hora vrendi eo et parte vsus illius. 6

Senim esset impassibile et immutabile corpus et semper maneret in optima compositione: tunc nihil indigeret arte conseruante ipsius. Quoniam uero mutat

et corrumpitur et conuertitur non seruans quam habebat ex principio consistentiam procuracione sed hoc indiget. secundum hoc igitur quot modis alteratur corpus: totidem et genera procuracionum habebit: hoc est conseruantium causarum.

Quod est: quia si corpus non resolueretur et non doleret sed maneret corpus cui est melior formarum: semper secundum dispositionem suam non indigeret arte regis uerum cum resolueretur et mutetur non seruans dispositionem secundum quam natum est a principio sui esse: indiget adiuantibus per qualitatem illius. et per quantitatem numeri modorum ex quibus mutatur. Est ergo necesse ut sit numerus modorum adiuantium ipsum equalis alterationi: intelligitur per illud numerus causarum conseruantium ipsum.

Ause que mutant corpus quod est in meliori formarum natura secundum quod ostendit Galienus in tractatu primo de regime sanitatis: aut sunt intrinsece in eo quod aggregatur ex superfluitatibus ciborum et potuum cum additione siccitatis et diminutione caliditatis innate: aut extrinsece sicut aer continens et reliqua dissolunt ipsum spiritum animale vitalem et naturalem. Et quando applicantur omnia ea indiget unumquodque eorum causis prohibentibus mutationem melioris formarum. ergo per quantitatem numeri modorum que mutant hanc formam est quantitas numeri causarum conseruantium eam a mutatione. 7

Ut manifestum iam ex his que dicta sunt ut corrigentia ex genere accidit existeret. In eo uero quod uelociter facit: correctiones per que sit occurrat lesio preuatiua a futuro malo appellata sunt a medicis: sed seruantia presentem consistentiam.

Et manifestum est ex eo quod diximus quod ille cause sunt ex genere causarum que rectificant corruptionem. uerum ipse non reificat nisi paulatim antequam accadat lesio multotiens subito: propterea quia multotiens accidit nocumentum subito: non numerant eas medici in numero causarum que antecedunt et conseruant corpus a malo quod uult superuenire ei: sed medici numerant eas in numero causarum que conseruant dispositionem eius presentem.

Alie que rectificant corruptiones sunt duobus modis. alie enim sunt que administrantur in ratione egritudinis ex cibis et medicinis et regime et speciebus medicationis: et alie que administrantur in parte medicine nominata preuisione cum conseruatione. et iste quidem proprie sunt que conseruant corpus a malo quod uult accidere super ipsum. Et corpus quidem quod est in meliori formarum non indiget ali

qua istarum penitus: et non indiget nisi illis que conferunt in omni hora dispositionem presentem eius donec non mutetur.

Ateratur igitur corpus a quibusdam ex necessitate: et a quibusdam non ex necessitate. Dico autem ex necessitate quidem quibus impossibile est ipsum non approximare. Non ex necessitate uero ut sunt reliqua: nam quod semper incontinenter immorari et comedere et bibere et uigilare necessarium est ei. Gladius uero et bestis non necessarium est uti: unde in priori quidem genere carum circa corpus ars conficitur: circa secundum uero nequaquam.

Et corpora mutantur a causis quibusdam necessario: et a causis quibusdam non necessario. intellige per causas que mutant corpus necessario. quibus non est excusatio quin corpori occurrant. et intellige causas que non mutant corpus necessario reliquas causas. quod est. quia non est necesse quod corpori occurrant. quod est: quia comestio ne et potus et somno et uigiliis et motu et quiete et constrictione et euacuatione et accidentibus anime necesse est eum uti. Gladius uero et lupi et uenenosa animalia non sunt ex eis que necesse est occurrere corpori: et illud non est operatio medicine: nisi in genere primo causarum: in genere uero carum secundo non est medicine operatio.

Enus primus eorum est ex quo non est excusatio corpori necessario: et ars medicine mensurat unamquamque eorum quod sunt sub eo in quantitate et qualitate et preter usus. Et genus secundum est quod non mutat corpus necesse. quod est: quod est possibile: ut euadat ab eo corpus uita sua tota: sicut percussio cum ensibus: et punctio cum lanceis. et morsus luporum et hominum venenum: et reliqua que accidunt corpori extrinsece ex eis de quorum proprietate est ut contingant aut foruicium. aut accidunt aliquo: aut extra corpus et non est artis medicine operatio in causis que sunt sub hoc genere operationum in conseruatione eius. sed est et operatio in curatione eius quod imprimis in corpore secundum genus: sicut curatio morsus canis rabiosi et vipere: et curatio attritionis facie ex percussione et casu: et curatio fracture et dislocationis: et futura plagarum: et his similia. Intellige ergo a. b. a. quod non est in eo medicine operatio. s. operatio in conseruatione sanitatis ab eo quod imprimis iste canis extrinsece tamen: sicut possibile est uti arte medicine ut conseruet sanitatem a genere primo sed in curatione egritudinis est et operatio: nec est sermo gal. in aliquo ex curatione egritudinum: sed loquitur in illo parum post.

Non igitur ex necessitate alterantia sunt corpus diuidentes secundum proprium unumquodque eorum aliquod genus causarum

salubrium inueniamus.

Quando nos determinauimus quot sunt cause que mutant corpus necessario: inuenimus in unoquoque generum eorum eorum proprium eorum conseruantium sanitatem.

Ult quod unaqueque harum eorum necessarium corpori mutet ipsum speciebus mutationis multis et conseruat sanitatem ex speciebus suis est propria forma corporis. nam si est melior formatum: tunc propria est ei qualitas. et si est infra formam optimam: tunc propria est que assimilatur illi forme.

Strigitur unum quidem ex continente nos aere: alterum uero ex morione et quiete et tonus corporis et secundum partem: tertium uero ex somno et uigiliis: et quartum ex his que offeruntur: quintum ex his que egeruntur et retinentur: sextum ex anime passionibus.

Et primum generum eorum que mutant corpus necessario est ex obuiatione aeris continens corpora nostra. Et secundum genus est ex motu et quiete in toto corpore: et in unoquoque membrorum eius. Et tertium est ex somno et uigiliis. et quartum est ex eis que sumuntur. et quintum est ex eis que fluunt ex corpore et constringuntur in eo. et sextum est ex accidentibus anime.

Intelligit ab eo sermonem eius: sicut ipse enim uult quod unaqueque conseruantius ex illis sex sit res una propria: et relique que sunt in circuitu illius unius mutant corpus a forma sua propria: et exponit totum illud et dicit.

Ab his. n. omnibus necesse est corpus quodammodo disponi sub continere quod dicitur: aut calefactum aut infrigidatum aut humectatum aut siccatum: aut secundum copulationem eorum aliquid patiens. aut secundum totam substantiam alteratum totum.

Quod est: quia necesse est corpori ut alteretur et mutetur ab omnibus istis causis donec stat cum dispositione aliqua. ex aere quidem quoniam calefit aut infrigidatur aut humectatur aut siccatur: aut accidunt ei aliqua ex istis rebus secundum compositionem: aut mutatur substantia eius tota donec conuerseat. i. corrumpatur.

Et continens mutatur et fit quandoque calidus et alia vice frigidus: et quandoque siccus: et alia vice humidus: et secundum compositionem etiam fit calidus et siccus. calidus et humidus. frigidus et humidus. et siccus. Et quandoque conueritur etiam substantia eius et putrescit: aut a uapore corporum mortuorum g eleuatur ad spacium et descendit ad aliquam partem: et putrescit aer illius partis: aut coarctatur in uno loco et non mouetur et putrescit etiam.

Ad motione nero et quiete imoderatis utrisque extrinsecis: aut calefactum aut refrigeratum: aut siccatum aut humectatum: aut secundum copulationem eorum aliquid patiens.

Et motu aut et quiete tunc quando unusquisque eorum est extrinsecus ab equalitate sua.

Modus modi sunt diuersi et multi. ex eis. n. e. g. exercitium. n. et ex eis e. g. exercitium et labor. n. mul. q. d. e. q. o. e. s. opationes et itinera et labor sunt intrinseci sub motu. Et gelis et sunt modi multi diuersi. Alia enim e. que e. quies a lassitudine quam fecit motus. et alia e. que e. tranquillitas et requies et pigrizia a motibus. Modus. n. et quies quando unumquodque eorum pertransit equalitatem intentionis permutat corpus. Modus. n. facit accidere in corpore caliditate: et quando superfluit conuertit ipsum ad frigidum. Et quies facit accidere in corpore frigiditatem et quando superfluit extinguit caliditatem inatam. et conseruans sanitatem e. quod ex eis e. cum equalitate. 13

Tauero et ex sono et uigilia necesse est pati ipsum secundum eandem rationem.

Et si non est excusatio quin mutetur corpus ex somno et uigiliis.

Igitur calefactum corpus: et quando superfluit exsiccat ipsum: et sonus infriat corpus in primis: et quando superfluit infriat ipsum infriatione forti. et conseruans sanitatem in utrisque e. quantitas que intrinsecus. 14

Et ex his que offeruntur.

Et secundum hanc similitudinem e. necesse ut mutetur corpus ex eis que recipit ex cibis et potibus.

Cibus et potus mutant corpus secundum suas quantitates et qualitates suas et bonas et vsus eorum speciebus multis mutationis. et conseruans sanitatem e. quod e. ex eis configuratum corpori tantum. 15

At egeruntur: aut retinentur: et ex anime passionibus.

Et ex eis que precedunt ex ipso: et constringuntur in eo et passionibus anime.

Superfluitates corporis que precedunt a natura sunt sicut urina et egestio et menstrua in hominibus suis: que quando mutantur ita ut addatur egressio aut constringatur intra corpus mutant corpus et conseruans sanitatem ex eis e. quantitas intentionis. Et non sunt que precedunt et constringuntur. cause sanitatis aut egritudinis nisi per preterea: quia quando addit eorum precessio: accidit malicia dispositionis in corpore cuius exemplum e. illud quod uidemus de e. urina. nos. n. multotiens retinemus eam per occupationem que accidit nobis. cum ergo cessamus ab illa occupatione et volumus mingere: fortasse sit difficile nobis emittere urinam: aut accidit nobis ex ea mordicatio aut adustio. et secundum hanc rationem e. sermo in reliquis que fluunt ex corpore natura: aut constringuntur in eo. Et ex accidentibus que accidunt in anima quedam eorum accidunt mouent ipsum ab interioribus ad exteriora: sicut ira et gaudium. Ira quidem mouet ipsum motu forti: et gaudium quidem mouet ipsum paulatim: et quedam eorum mouent eum ab exterioribus ad interiora: sicut angustia et tristitia et timor. et quedam eorum quidem mouent eum ab exterioribus ad interiora et ab interioribus

ad exteriora simul: sicut belen dolor. Et manifestum e. quod quando spiritus mouetur: mouetur cum eo caliditas inata: et multotiens mouetur sanguis quod e. quia spiritus et caliditas inata sunt duo vapores in corpore. s. corpora quedam aerea: et quedam subtilia. Et oritur iter utraque e. quod spiritus e. subtilior calore innato: et calor innatus e. grossior et pluris humiditatis. et per motum hanc rem accidit corpori ut calefiat plusquam oportet: aut infriatur: aut desiccetur: aut humectetur: aut secundum compositiones hanc quantitate. s. ut calefiat et exsiccet simul: aut calefiat et humectetur: aut infrigetur aut desiccetur: aut infrigetur aut humectetur. 16

Omnia enim hec: hec quidem manifeste: hec uero per medias causas alias alterant corpus.

Nones enim res quas narrauimus necessario mutant corpus: quedam ex eis per seipsas: et quedam ex eis per causas alias medias.

Ex cause sunt ex quibus non e. excusatio corpori a mutatione corporis necio quando sunt non secundum equalitatem aut intentionem: tunc quedam eorum mutant corpus sine dubio: sicut facit aer. nam ipse ingreditur corpus cum inspiratione per pectus et arterias: et sicut spiritus corporis habet similitudinem dispositionis. et quod e. quia corpus expirat et expellit vaporem fumosum: et attrahit aerem ex duobus locis et duobus modis: quod unum e. per apertiones pectoris: et alter per apertiones arteriarum ex poris cutis. Et si non esset velocitas alterationis aeris: appereret ipsum et in corpore i. o. d. i. o. p. e. i. q. mutat aer. uerum aer decoquit et alterat in corpore: quod si apperet ipsum et in ipso donec superfluit: et per hanc causam infirmat omnes homines apud mutationem subtilitatis aeris. nam corpus cuius chimia non e. parat mutat aerem et resoluit eum antequam alteretur ab eo. et quedam eorum mutant corpus mediacione dispositionum aliarum in corpore: et sunt preparationes chiorum et complexionis. quod e. quia complexio quando mala est nam: prepat ad ipsam corruptionem ex causis additis in ea. et sicut ad chios malos prepat corruptio ex causis proportionibus malicie eorum. Aer. n. quando occurrit in corpore cum corpore recipientis impressionem et mutat corpus mediacione illius rei. 17

Et corrumpunt salutem.

Et si perseueret et multiplicetur illa mutatio corrumpit sanitates.

Ultimo quod ipsum cuiusque caput sex quando perseuerat et multiplicatur: sanitatem corrumpit: et facit accidere egritudinem: et si non perseueret et multiplicetur: non facit accidere egritudinem: sed mutat sanitatem mutatione quadam aut ita quod sufficit. nam in eis sanitas: aut ita ut preceat cum precessionem complexionis: et destruit antequam faciat egritudinem accideret. sed mutat sanitatem mutatione quedam. 18

Et scriptum e. de his omnibus separatim per singula in salubrium caput negotio.

Et iam locuti sumus in omnibus istis causis in libro nostro de regimine sanitatis.

Ocultum in libro de regie sanitatis: tractatibus primis eius regulas conseruationis sanitatis corporum que sunt in meliore forma: et corporum que declinant ab ea declinatione pueri. et docet in tractatibus postremis eius canones conseruationis sanitatis corporum elongatorum a meliore forma: elongatione in qua non puenit ad terminum egritudinis: et canones antecessionis conseruationis corporum que iam exoptata

sunt super egritudinem adeo donec euaserint: et saluata sunt ab egritudine ante casum eius.

Ecce igitur omnia nunc dicta genera salubrium carum materie quedam sunt et cum competentis usu cause sunt conseruant et salutem prestantes: peccantes uero a comperantia egre constituuntur.

Ista omnia que narrauimus ex generibus carum: sunt tolerantia conuersionem. et quando administratur secundum quod oportet: fiunt tunc conseruantes sanitatem. et quando pertransiunt in equalitate: fiunt cause egritudinis.

Iste est canon comperantie in eo quod impletur causa. vi. nam ipse quando administratur secundum quod figuratur complexionis corporis. scilicet ut mensuretur in quantitatibus suis et suis qualitatibus et partibus vius eorum secundum quod oportet conseruant sanitatem. et quando administrantur non secundum quod oportet et pertransiunt in illo: faciunt accider egritudines quando perseverat transitus et multiplicatur. serua ergo has condiciones scilicet quod unaqueque carum. vi. non corrumpit sanitatem: et facit accider egritudinem donec pertransiunt in ea illud quod oportet: et postea uerat illa transitio et multiplicatur: cuius exemplum est: quia si continuat aliquis sanorum comestione ciborum ea. et pertransiunt in eis illud quod oportet et multiplicatur ex eis: permittit secundum transitum duarum complexionum eius. nam si natura est frigide complexionis: reducit eam in primis ad equalitatem: deinde conuertit eam ab equalitate ad malicia complexionis ea. et propter illud est egritudo praua magis et grossior. propter uehementiam longitudinis eius a re naturali. et si sit natura calide complexionis infirmat ipsum cum facilitate: et est egritudo eius minor et propinquior acceptiois propter propinquitatem longitudinis eius a re naturali. 20

Itaque uero ex hoc iam manifestum est quod non alias quidem substantias earum que extra bec rerum sanas nobis: alias uero egras arbitrandum est: sed easdem in aliquid aliquando quidem sanas: aliquando uero egras factas.

Iam ergo manifestum est ex hoc quod non oportet ut estimetur quod substantie rerum que sunt extra corpus ex eis que conseruant sanitatem eius: aut faciunt eam redire quando separatur sint alie a substantiis rerum que faciunt egritudinem et conseruant eam. uerum ipse eadem sunt quandoque cause sanitatis: et quandoque cause egritudinis: et per comperationem ad aliquid sine aliquo.

Quia sex faciunt sanitatem et conseruant eam: et faciunt egritudinem et conseruant eam. faciunt quidem sanitatem quando egritudo est prius: aut administratur administratione que est contraria egritudini: sic si in frigidetur aer in egritudine ea. et sumatur cibi infrigidatio: faciunt sanitatem et destrunt egritudinem. Sanitatem uero

conseruant: quoniam ipse quoniam administratur secundum configurationes conseruant sanitatem. Egritudinem autem faciunt: quoniam quoniam sanitas est prius et administratur non secundum quod oportet et pertransiunt in ea et continuatur transitio in eo et multiplicatur: faciunt egritudinem. Conseruat uero: quoniam quoniam ipse administratur secundum quod configuratur egritudini: conseruant eam. Et propter hoc dixerunt antiqui quod ista genera sex: sunt ex causis continetur sanitatem et egritudinem. Et galienus exponit hanc intentionem et dicit.

Quando siquidem motione indiget corpus: gymnasium quidem sanum: qui est uero egra. quando uero quiete: quies quidem sana: egrum uero gymnasium. similiter uero et in cibis et in potibus: et in aliis omnibus. Singulum enim si indigenti corpori adducatur et cum competentis quantitate et qualitate: salubre sit. Nihil uero indigenti ocio oblatum aut non in competentis mensura et quantitate egrum constituit.

Quod est: quia quando corpus indiget motu: tunc exercitium est ei causa sanitatis: et quies causa egritudinis. et quando corpus indiget ocio: tunc quies est ei causa sanitatis: et exercitium causa egritudinis. et similiter est dispositio in cibis et potibus et reliquis rebus aliis. nam unaqueque carum causarum quando occurrit corpori secundum quod indiget ea et est quantitas eius cum quantitate necessitatis: est causa sanitatis: et quando occurrit corpori non indigenti ea aut in plus est cum quantitate necessitatis: fit causa egritudinis.

Iste sermo intellectus est et sufficit ut remeoretur ex eo dispositio ciborum et potuum. Nam quando corpus est indigens eis et uirtur ex eis quantitate necessitatis: sunt causa sanitatis aut conseruantes aut efficietes. Conseruant ergo sunt: quoniam administrantur in dispositione sanitatis in hora qua corpus indiget eis: et cum quantitate necessitatis eius: et species complexionis earum configurata est species complexionis eius. Et facietes sanitatem sunt que administrantur in dispositione egritudinis in hora qua corpus indiget eis: et cum quantitate necessitatis eius. Et species complexionis earum contraria est species complexionis egritudinis. Iam ergo ostendit galienus in tractatu. x. libri de ingenio sanitatis: quod oportet ut uentur infirmis quibusdam cibi eorum et si sint in principio paroxysmi nedum ab eo quod est post illud. Libi. n. et potius quoniam administratur infirmis in hora necessitatis eorum: et cum quantitate necessitatis et cum specie que conuenit: faciunt sanitatem. Et scilicet hanc similitudinem regit medicus esse aeris continetur: et sonitus: et vigilie: et costrictio: et elationis: et motus: et quies: et accidentium anime. Nam quidam medicorum inuenerunt ad viam ex duobus modis: et corpus eius iam infrigidatum erat a debilitate caliditatis innate: et fecerunt eam redire ad interiora corporis eius donec extiterat et t. Dixit ergo medicus regi: precipue auferre arma habentis seruientibus quibusdam de circuitu eius: et precipue eis ut faciant illud

qđ dicitur: Dixit ergo rex quibusdā seruis: facite qđ dicitur vobis medicus: dixit ergo medicus: tenete hunc ducem dicentes: et facientes donec cadat ei hoc aut h. excitata est ergo ei per illud quod fuit ex eo fortitudo ire quare saluit dux vt acciperet arma sua: quesitum et non inuenit ea: et non cessauit medicus excitare naturam donec scivit qđ iam consecutus erat necessitatis quantitates quicquid ergo per illud egritudo ducis: et rediit per illud sanitas eius. et comparia huiusmodi operationis medicis sunt multa valde. Et de proprietate eius qui meretur nomen huius artis ex medicis est vt faciat ea. et Gal. iam edidit librum de hac intentione secundū hanc similitudinem singularem: quam nominauit. Neguaider p. notificationis: et narrauit ex ea in libris suis et in expositionibus librorum hip. narrationes multas. 2 2

Et he sunt due considerationes circa salubre et egrum. scilicet qualitas et quantitas eius quod offertur.

Et ista duo sunt intentiones due in una quacumque causarum sanitatis et egritudinis scilicet species rei que occurrit corpori et quantitas eius.

Sermo eius: ista duo sunt: est dictio comprehendens quantitatem et qualitatem cuiusque causarum sex et iam nominata est in hoc sermone species qualitas rei. 2 3

Et enim tempus uelut alterius aliquod ab his tertium in ducem in his que dicta sunt contentum: et non bene dictum est.

Et non oportet ut nominetur hora necessitatis intentio tertia cum istis duabus quasi sit res alia ab istis duabus: cum sit comprehensa in his utrisque.

Ista duo sunt quantitas eius et qualitas: quo indiget corpus ex vnaquaque causarum sex: et propter hoc non nominatur hora necessitatis intentio tertia que sit preter quantitatem et qualitatem et galie. quid determinat h. in sermone. 2 4

Et enim indiget corpus tanta et tali oblatione: manifestum est quoniam et secundum tempus opportunum offertur. Et generatio indigentie temporis est ex eo quod fluxus est et mutabile: et mortale corpus indiget secundum mutationes alias alterantium et alias adiutorum. Itaque non est quidem genere tertium in his que dicta sunt tempus. ad doctrinam uero plei quicquid quasi tertio utimur propter eam que dicta est causam.

Quod est: quia si corpus indiget oblatione alicuius specierum cum alia quantitate: tunc manifestum est qđ oblatio eius quod occurrit ei est in hora qua indiget: et non est facta hora necessitatis ex eo quod oportet ut consideretur in eo ad locum: nisi quia corpus quod

mouetur et resoluitur et mutatur uelociter indiget secundum quantitatem speciei mutationis eius in horis diuersis: ut sint res quibus indiget ad iuuamentum eius specierum diuersarum. Jam ergo manifestum est ex hoc quod hora necessitatis non est intentio tertia que fit absque genere primarum duarum intentionum ueritamen nos utimur ea iam finem utam doctorum multotiens propter causam quam narrantur.

Quamquam narrauit est qđ corpus cum mutetur et alteretur indiget in horis diuersis diuersis rebus sicut indiget in estate eo quod infrigidat: in hyeme eo quod calefacit. fit ergo hora indicium faciens necessario mutationi qualitatis et egritudinis cuiusque causarum vi. et residuum finis eius intellectum. 2 5

Quoniam autem in his considerationibus duabus sunt alie et alie causarum salubrium: et nunc nobis propositum est hoc genus causarum: rursus repetam eas.

Et cum essentie causarum sanitatis in quibus locuti sumus: et reliquarum causarum sanitatis de quibus non sumus locuti et non necessario adueniunt corpori sint per istas intentiones duas: tunc oportet ut intendamus ad illas causas et inueniamus eas in eis.

Quoniam intentionum est qua itur ad partes quantitatis cause: et altera qua itur versus equalitatem et quantitatem. et ille cause sunt genera causarum sex que conseruant sanitatem et egritudinem. Quando ergo aliquis uult conseruare sanitatem intendat ad ista sex genera causarum: et inquirat ex vnaquaque earum id quo fit iuuamentum in sanitate tantum: et administret illud corpori secundum illum modum. et gal. determinat hunc modum et dicit. 2 6

Perfecte igitur compositioni corporis quando siquidem bene temperatum fuerit continens: conueniet cōtemperantia et aliorum perfecta: de quibus modo diximus quietis scilicet et motionis et somni et uigilie et oblationum et egestorum.

Item ergo qđ si corpus est secundum meliorem formarum deinde aer qui occurrat ei est equalis: tunc illud quod conuenit ei est equalitas sana ex quiete et motu et sono et uigiliis: et eo quod sumitur: et eo quod procedit: et reliquis que diximus ante.

Item autem sex genera causarum: et numerauit h. ex eis. v. vna earum est continens. Secunda est motus et quies. Tertia est somnus et uigilie. Quarta est cibis et potus et nominauit hanc id quod suscipit. Quinta est constrictio et processio: et nominauit ea illud quod procedit: et tacuit de genere sexto: et est accidentia

animalia. et non tacuit de hoc: nisi quoniam rectificatio et medicatio accidentia animalia non est ars medicine. verum rectificatio ea et curatio ea ars alia que est aut philosophia aut leges. Et quando mensurat ea medicus: tunc mensura ratio illius est per speciem que est preter medicinam. et est alia species philosophie aut legum species.

27

Quoniam vero et si distemperatum sit in quantum continens et contemperantias minui oportet in quantum eucrasia corrupta fuerit.

Et quando corpus est secundum illas formas et aer est inequalis: tunc oportet ut consideretur quantum recessit aer ab equalitate: deinde inclinetur cause ille alie ab equalitate ad diversitatem partis ad quam declinat aer per quantitates qua recessit aer ab equalitate.

Item docuit in capitulo quod est ante illud ut inquirat in conservacione sanitatis quod est in meliori formarum equalitas in unaquaque causarum quare infrigidetur aer calidus et siccus bumectetur tunc effusione aquarum et flabellis: et rozatione aquarum ab altis et ramis arborum: et herbis: et odoriferis fructibus infrigidantibus et bumectantibus: et sessio sit in palatiis et domibus subterraneis: et apertio portarum aeris septentionalis. Et calefiat aer frigidus cum accensione ignis et coopertura: et apertione portarum ex quibus intrant radii solis: et clausione portarum aeris: et cessione super illud quod calefacit corpus et coopertura. et universaliter ingenietur donec aer fiat equalis: et similiter inquiratur ut sit illud quod comeditur et bibitur in qualitate sua equale et quantitate. et simile huius inquiratur in unaquaque causarum sex. Et docuit in hoc capitulo canonem suum qui est: si declinet aliqua causarum sex ab equalitate scilicet atur contra est quantitas declinationis eius et summa quantitas eius. deinde inquiratur rectificatio illius declinationis et destruat illud quod fecit eam accidere in corpore: et inclinetur residuum causarum ad partem contrariam per declinationis illius donec fiat per illud in corpore impressio rectificans impressionem illius: et sint contrarie due impressiones: et destruit unaquaque causarum alteram: et remanet equalitas que est in meliore formarum servata secundum illud quod fuit. et posuit aerem exemplum boni canonis: et sermo eius in eo est intellectus. Et galienus aggregavit canonem primum in quo dixit: ingratum unaquaque causarum ut inveniatur in sanitate eius equalitas in quantitate eius et in ipsius qualitate: et canonem secundum in quo docuit illud quod oportet facere quando declinat aliqua causarum ab equalitate: et dixit in utrisque simul hunc sermonem.

28

Considerationes vero contemperantie continete quod sunt: ut neque rigeat per frigus: neque sudare propter estum.

Et ut ponatur equalitas in qualitate aeris ut non horripiletur corpus propter frigus suum: et non sudet propter calorem eius.

Quod est: quia inter ista duo est equalitas in quantitate aeris.

29

In gymnasiis vero quando primum incipit dolere corpus: quiescere statim remedium est.

Et in exercitio ut precipiat corpus quiescere quando incipit in corpore lassitudo.

Item est terminus equalitatis in motu qui est exercitium: et intelligitur ex eo equalitas que est in genere. Et est ut precipias motum quando contentus est corpus cum quiete: et indiget exercitio quod expirat facit ex musculis superfluitates contentas in eis.

30

Item cibis vero perfectio digestiois et egestionis modus secundum quantitatem et qualitatem.

Item cibis vero est sanitas digestionis et equalitas egestionis in qualitate sua et dispositione sua.

Quam ex cibis bonis quando non digeruntur chimus generetur malus: et ex cibis malis generetur chimus laudabilis: dicit Galienus. digestionem tantum quando per eam generatur chimus laudabilis. Equalitas vero digestionis oportet ut sit quantitas secundum comparationem superfluitatum eius quod sumitur ex cibis. et ut sit in eentia lene continuum cui non sit odor horribilis valde: et color eius trabat ad citrinitatem: et egrediatur in bona consuetudinis: et oportet ut intelligas compari in equalitate eius quod bibitur: ita ut consideres etiam in urina: quoniam ipsa significat dispositionem digestiois visus.

31

Ex his digoi ita ut preceptore non indigeat quantitate in oblationibus metiente. Optima enim natura tantum appetit quantum digerere potest.

Et quando corpus est secundum meliorem formarum: tunc quantitas appetitus in eo est equalis quantitati digestionis. non ergo indiget mensuratore qui mensuret quantitatem eius quod suscipit. quod est: quia corpus quando est secundum meliorem formarum. tunc quantitas quam appetit ex eo quod suscipit est quantitas quam potest digerere.

Item ostensum est in eo quod preterit quod quando stomachus est secundum rem naturales: tunc appetit illud quod est conveniens complexionis eius quod propter excepit in hoc sermone esse appetitus: sequitur. n. in eo quando sanus est inuenta in stomacho secundum meliorem formarum: ut homo appetat illud quod convenit ei: et non appetit in eo additionem nec diminutionem. ergo est natura eius mensurans qualitatem ciborum et potuum et quantitatem eorum: et non indiget adiutorio medicine extrinsece.

32

Item vero et soni quantitate metit ipsa natura in his quod sunt in optima compositione: et quiescit statim dormientes cum non amplius indiget corpus.

Quod similiter dispositio in quantitate somni. natura enim mensurat quantitate eius quod indiget ex somno in corpore quod est secundum meliorem formarum: et non recedit ab

34

Li. regim gali.

eo son⁹ nisi qñ cu3 eo remāet necessitas ei⁹

Intellige simile huic eidē in vigilia. natura enim sufficit mensurare illud ⁊ facere ipsum currere secundum quantitatē necessitatis absq3 adiutorio medicine. etiam et sermo eius intellectus est. 33

Et ita eis dieta uentibus in egōnibus nihil derelinquitur circa uentre3 ⁊ urinas ⁊ totum corpus. has enim egestionē temperantia metitur oblationum: sū uero totum corpus respirationem gymnasiōrū mediocris ⁊ salubris efficit usus.

Et quando est regimen eius hoc regimine non accidit ei lesio penitus i processione eius quod procedit ex eo cum egestionē ⁊ urina ⁊ resolutione corporis totius quoniam equalitas eius quod sumitur ex cibo ⁊ potu exiguū sint egestio ⁊ urina secundum dispōem secundum q3 sunt in sanitate. Et equalitas exercitii indiget ut sit quod resoluatur in corpore toto secundum dispōez eius quod resoluatur ex sanis.

Dixit Gali. in regimine sanitatis corpis qd ē s3 meliorē formā: equalitatē aeris: et equalitatē mor⁹ et quietis: et equalitatē ciboz et potui: et equalitatē somni et vigilię: et remāet sup cū ex eo q3 nō dicit equalitatē ei⁹ qd pcedit et cōstringit. Docet ergo i s3 mone q3 regimē qñq3 ē s3 s3 q3 dixit. Et equalitatē: ⁊ tūc segit s3 ut sit illd quod pcedit: ⁊ cōstringit etiā s3 equalitatem et ut egestio qd ē et urina sint eqles pp equalitatē ciboz et potui in quantitatibus eozum ⁊ qualitatibus ipsoz: et propter bonitatem digestionis et sanitatē opationum naturalium: sed et illud quod resoluatur ex toto corpore ē s3 equalitatem propter sanitatem operationum naturalium et propter exercitium temperatum quod expirare facit ⁊ resoluat superfluitates lacertozum cum equalitate. 34

Item ab intemperantia oportet omniū anime passionū. s. ire tristitie ⁊ gaudiū ⁊ furoris ⁊ timoris ⁊ inuidie ⁊ sollicitudinis. Exterminant enim hec ⁊ mutāt corpora ab ea que ē secundum naturā cōsistentia.

Et conuenit habenti hoc corpus ut p bibeatur a superfluitate i omnibus accidentibus anime. ⁊ significo per accidentia anime nostre iram tristitiam gaudium ⁊ furorem et inuidiam. nam ista omnia accidentia anime immutāt corpus ⁊ extrahunt ip3 a dispositione naturali.

Intellige sermonē Gal. et iam oz hñt s3 corp⁹ ut p bibeat a superfluitate i aliq3 accidenti aie. Nā cum sit ipeculatio in s3 genere: ⁊ ē sextū ex generibus cāp cōs corp⁹ phisici: dixit gal. op3 habent corpus meliorem formā ut p bibeatur p phiam aut p leges positā a superfluitate in aliquo accidenti aie. qd ē: ga medi

cina nō cōtemplatur in illo neq3 mēsurat illud: et nō uirtur eo nisi in dispōe egritudinis tñ sū semitā medicatio nis. Et pbia qd ē noiat equalitatē accitū aie: sanitatē eius Et oz ut intelligas a gal. briam inter furorē et irā. Ita qd ē ut desideret hō vindictas. Furor. n. ē ut excutetur ira: et nō ē possibile cum eo ex vindicta. Et accitū qd ē aie sūt multa: ⁊ illud qd numerauit gali. ex eis est exemplificatio eius qd remansit ex eis: et quedā eozū faciunt accidere caliditatē supflam sicut ira et furor. et quedā eozū faciūt accidere caliditatem equalē: ut gaudiū et leticia. et quedā eozū faciūt accidere frigus additū: sicut timor et pauor. et qdā eozū faciūt accidere frig⁹ ipatū: sicut tristitia et inuidia. et quedā sicutatē: sicut angustia: et totū qd faciūt ista accitū nō faciūt nisi meditatione mor⁹ spūs. Et illud qd cōuenit cū meliori formā ex eis ē illd qd ē ipatū: aut illud ex eis qd nō ē supflum. 35

Nec eorum uero secundum epicurū nullus usus salubris: secundum uero uerū ex interuallis tantis: ut in usibus coitus neq3 dissolutionē seriat ⁊ leuior ipse se ipso uideatur factus ⁊ melius dormiens.

Idem autem epicuro q3 ex usu coit⁹ non est aliquid penitus quod sit causa sanitatis. ueritas autem est quoniam ex usu eius est aliquid in numeris causarum sanitati: ⁊ ē ut sit inter horas usus ei⁹ ex longitudine illud cum quo non sentiat utens eo quando untur ipso mollificationem ⁊ debilitationem: immo sentiat q3 corpus eius postq3 usus est eo sit leuius q3 erat antequā uteretur eo: et anima etiam melior q3 erat ante.

Quid ē ex accidenti aie. Et gali. qd ē i s3 loco feci capitulū suū singulare in quo docuit illud qd conuenit in sanitate ex eo. Et sententia quidē epis curor est destructa ppter ea q3 aggregatur in corpore supfluitas ex spmate. si ergo nō egreditur per coitus coartatur in corpore et generatur ex ea egritudines male. qd ē q3 ex coartatōe ei⁹ generāt ex eo vapores mali q3 ascēdunt ad cor et cerebrū et stomachū: et corūpūt sanitates illoz membrorū et generāt egritudinē. Et fortasse ex eo ē aliqd simile in potetia veneno vipino: sic accidit ei qui consuevit coitus et dimittit eū sōgo tpe ex debilitate appetitus cibi: et pigritia a morib⁹ et generatōe humoris melancholici. Et fortasse corūpūt et exsiccāt ex eo qd ē simile ⁊ ueni veneni: sic illud qd accitū uiduis ex pfocandē maritis: et multis viroz qui moriūtur ex eo subito. et pp s3 q3 euadit ex egritudine coartationis spermatis est ille ex cuius corpore resoluit hñdī supfluitas: aut p exercitiū et emorroidas ut in uirīs: aut p purgatōem mēstruoz ut i mulierib⁹: aut p aliā prē ex eo de ppteratē cui⁹ ē carmīa re supfluitates et soluere eas a corpore. Coit⁹ igitur ē cā sanitatis qñ egredit spma qd iā coartatū erat: ⁊ ē cā corruptionis sanitatis qñ ē i corpore spma coartatū quapropter oz ut sit ei⁹ usus equalis. Et gali. quidē iā3 docuit ei⁹ equalitatē et dixit: ut sit inter horas usus eius ex spacio illud cū quo nō sentiat utens eo qñ ipso uirtū mollificationem et debilitationem: sed sentiat post usum eius leuitatem in

corpore eius: et fiat anima eius melior quam fuit. et ga. qdēz determinat horas vsus ei⁹ qm̄ ē idigenūa ei⁹ et dicit. 36

Tempus uero usus est quādo perfecte mediū fuerit earū que extrinsecus oīum circūstātiarū: neq; sup̄ repleūz corpus neq; indigenz: neq; sup̄ infrigidatūz neq; super calefactū aut exsiccātū aut humectātū imoderate. Si uero peccet aliqui corpus pūuz esto peccatūz. melius uero est calefacto magis qm̄ infrigidato: et repleto magis qm̄ enacuato: et hūectato magis qm̄ exsiccato corpore uti uenereis.

Hora autē usus eius est qm̄ corpus ē uere mediū inter oēs dispōes accidētis extrinsecus donec nō sit plenūz ualde neq; uacūz: neq; infrigidatūz ualde neq; calefactū ualde: neq; pertransiens ualde equalit̄ ratez in siccitate et humiditate. et si errat utēs eo in usu eius: oī ut sit error ille pūus. et ut utatur coitu dum est calefactus est melius qm̄ ut utatur eo cum est infrigidatūz: et utatur eo cum est plenus melius qm̄ utatur eo cum est uacūus: et utatur eo cum est humidus ē melius qm̄ cum est siccus.

Iam ostendit ga. totum quidē in quod necessariū est scire in regimine sanitatis de esse coitus in hoc sermone et in illo qui est ante eūz: et docuit quando erratur in usu eius: et qd oī ut sit error ille paruus: et ipse quando superfluit mutat sanitatem: et docuit in quibus dispositionibus oī ut utatur. et non factus ē error multus in coitu necitūus nisi qd p̄ter multitudinem eius accidit in corpore senectus festine ante horas luaz p̄cipue illi cuius complexio testiculorūz est fri. et sic. Et iam ostendit in principio huius libri qd ex hominibus fortior super coitum est ille cuius complexio testiculorūz est calida. et hu. Qui ergo uult regere sanitates oī ut comparet illud quod est in hoc sermone cū dispōsitione complexionis testiculorūz: uerū tamen gal. cum sermo eius sit in conseruatione sanitatis melioris formaz: et manifestum est qd complexio testiculorum est equalis in hac forma: non conditionauit in sermone suo in coitu esse complexionis testiculorum. cum ergo tu cōtinuas conseruationem sanitatis: declinātem a meliore formaz: tunc fac comparationem cum sermone galieni in usu coitus fm̄ esse complexionis testiculorum et reliqui corporis. 37

Qualitatem uero singulorū eorum qd dicta sunt eligere in his que sunt optime compōis: oī gymnastioz quidem in quibus oēs ptes corporis proportionaliter moueātur: ut hoc membz quidem non superdoleat: hoc uero nimul doleat.

Sedecies at̄ quaz oī eligere ex unaquaq; baz causarū corpori quod est fm̄ meliores formaz ē illd quod narro. ex exer-

cinio quidem oī ut eligatur spēs in qua mouentur membra oīa corporis fm̄ pportōez et nō laborat aliquod eorūz plus: et aliquod eorūz minus.

Exercitiū in quo mouentur oīa mēbra fm̄ pportionez et non laborat aliquod eorum plus et aliquod minus est illud quod fit cum pila parua et quod currit cursu eius. et ga. quidem iam exquisitē pscrutatus est esse exercitiū et fricatōis in libro de regimine sanitatis: et edidit in exercitio de parua pila tractatum singularem. 38

Horūz uero qd comeduntur aut bibunt maxie eucrata eligere. hec enim maxime sunt conuenientia eucranis naturis.

Et eis yō que comeduntur et bibuntur opz ut eligantur ea que sunt in ultimo equalitatis. quoniam ista que sunt ita sunt cōuenientiores res naturis que sunt in ultimo equalitatis.

Habens meliores formaz indiget in conseruatione huius forme super se ut sit regimē eius et relique dispositiones similes ei. sicut ergo ipsa est equalis: sic oī qd totūz quod continetur ex causis lex sit equalis. Et cibi qui sunt ita sunt cibis et potus decen ter facti et decocti: et panis decen ter factus et decoctus. et ex decoctis allestidabegi et adenubagi et ex potib⁹ uinum clarū et reliqua que dicuntur in libro chimorum generare chimūz laudabilem. 39

Similiter uero et in aliis.

Et similiter est dispositio in reliquis rebus.

Hoc est ultimus quod dixit gal. in conseruatione sanitatis melioris formaz. ipse enim dedit in telligi in eo canonem cōem. et est ut sint omnes res quibus regitur fm̄ equalitatem in quantitatibus et qualitatibus et in horis necessitatis vsus et parūbus vsus earum. 40

Sed uero fm̄ aliquid ab optima compositione deficit corpus non multūz ne ro hūic et conseruantes sanitatem cause fm̄ proportionem mutabuntur.

Et quando corpus est diminutū a meliore formaz dispōe sua: deinde nō est diminutio eius multa ab ea: tunc cause qd conseruant sanitatem eius sunt remote ab equalitate per quantitatem remotiōis eius ab ea.

Iste canon est cōis in cōseruatione sanitatis corporis declinū a meliori formaz. et sermo i eo fm̄ intentōz ga. ē manifest⁹ agit⁹ ualde qm̄ dicit in hoc libro: qd oī ut sit declinū ad p̄m̄ declinatōis eius. quoniam dicit in libro eius de regimine sanitatis et in libro ciborum: et in aliis: qd oportet ut sit declinū ad contrarium partis declinationis eius. 41

Puribus uero talibus existentib⁹ corporibus secundūz singulūz gen⁹ sep̄

ratim dicendum est.

Et species corporum que sunt s3 huc moduz sunt multe. oportet ergo ut in omni specie ex eis loquamur singulariter fm singularitatem eius.

Ult q3 ut singulare fiat vnu quodq3 corporu declinat a melioze formaru 7 singulare fiat ad conseruatōez sanitatis eius: 7 ad reductōez ipi ad formā optimā capitulu in quo doceatur qūo cōseruetur sanitas eius: aut qūo redeat ad meliozem formā.

Casi igitur permutatus corp9 in organica 7o ptiuz cōuenientia nō pmutatū duplicem habent formā salubriu cāru alteraz qdem seruatiuz ei9 crasim: alteram uero earum que ad optimam ducunt.

Ico ergo q3 cāe sanitatis corporis qd iam ptransiuit equalitatē in cōplexiōe sua: 7 nō pmutatū equalitatē in cōpōne mēbroz officialiuz sunt duobus modis. unus eoz seruat cōplexionem eius fm q3 est. alter permutat complexionem eius a meliori formaru.

Ste sermo est intellectus. **E**ruantes 7o eius crasiz nñ pmutant ab eucrata natura cause qm 7 totius corporis crasis ab illa pfecte mutatur.

Cause que cōseruant cōplexionē ei9 sunt reflexe a causis que cōseruant cōplexionē eius que est in ultimo equalitatis pquantitatē reflexionis complexionis illi9 corporis quod conseruant a complexione que est in ultimo equalitatis.

Ste canon ē in conseruatione sanitatis eius cuius cōplexio vel corpus declinat a meliori formaru. s. ut mēsurentur cāe sex mēsuratōez reflexiouis ab equalitate per quantitatez declinationis corporis a meliori formaru.

Calidiora enim corpora calidioribus indigent adiutoriis: frigidiora frigidioribus: 7 sicciora siccioribus: humidiora uero humidioribus: 7 fm copulationem calidiora 7 sicciora calidioribus 7 sicciorib9: 7 bis proportionaliter in reliquis tribus copulationibus.

Quod est: quia corpora que sunt calidiora eo indigent regimine quod est calidius regimine quo indiget habens illā primam complexionem. Et corpora que sunt frigidiora eo: indigent regimine quod ē frigidius: et corpora que sunt sicciora eo indigent regimine: similiter quod siccior est. et similiter corpora que sunt humidiora indi-

gent regimine quod est humidius. 7 scdm hoc est compositio: nam corpora que sūt calidiora 7 sicciora indigent regimine quod ē calidius 7 siccior. 7 fm rōcinationez huius currit res triū spērum aliarum compositarum.

Ste ē sermo in hoc libro: 7 ē cōtrari9 sermō ei9 aliis libris suis: qm ipse dicit i li. de regie sanitate: 7 i li. ciboru q3 corpora q sūt calidiora indigent ex regie eis q sunt frigidiora: 7 s3 hanc rōcinationē i religis 7 p illud obscurauit sermonē suū: pcpue q2 ipse nō distinxit iter regimē cōseruatiū: 7 iter regimen pmutatiū. 7 dixit in regie pmutatiuo q3 ut regatur corpa calidiora reb9 frigidis donec redeat ad eqūitatē: 7 s3 hanc rōcinationē ē in religis corporib9 declinatā a meliori formaru. Et ego dico q3 ga. nō oblit9 ē sermōis sui: neq3 cōtrarietate apponit: 7 q3 nō intellexit p regimē cōseruatiū h: nisi ut dēne habēti cōplexionē ea. cibi q conseruent cōplexionē eius ea. sup ipm: 7 sermōe absoluto regat ipz regie qd faciat remanere sup ipm cōplexionem suā calidā fm dispōez suā absq3 additione 7 sine diminutōe. q3 si uult pmutare cōplexionē eius ad equalitatē: tūc addat in frigore illud cū quo regat vsq3 minuat ei9 caliditas 7 pueniat ad equalitatē: cuius exēplū est ut sit conseruatio corpis separi ab equalitate ad caliditatē duob9 gradibus cū regie qd infrigidat in gradu pmo: 7 pmutatio ei9 ad eqūitatē cū regie qd infrigidat in 2o gradu. Et manifestus ē q3 regimē cōseruatiū ē minoris infrigidatōis q3 regimē pmutatiū: q2 regimē cōseruatiū ē in pmo gradu: et tibi test ut noies id qd ē pue infrigidatōis min9 calefaciens. et qm sermo eius in hoc li. ē sūme q sunt sicut conclusiones: dixit istud ut in his itelligens ab eo noluntatez ei9 7 eius intentiones. ppter hoc ergo manifestū ē q3 volūtas ga. per sermones suū. s. q3 corpora que sunt calidiora indigent regimine ex eo quod est calidius regie quo indiget habens formas optimas. 7 est ut sit cōseruatio ei9 per illud quod facit remanere sup ipsum caliditatē eius declinatam ab equalitate. 7 si uellet ut regeretur cū cibus calidis: sicut si adderetur in exercitio eius 7 caleficeret aer continens eum: 7 darentur calefacientes cibi: sequeretur necessario q3 adderetur eius declinatio ab eqūitate ad caliditatem plus 7 generarentur in eo superfluitates colericę: 7 facerent eum cadere in egritudine colericas: 7 huiusmodi mēsure simile non occultatur a ga. 7 iam determinauit illud in libro de regimine sanitatis: 7 in libro de cibis. Res ergo secundum q3 dixi est: quia uult ut regatur totum corpus cum eo quod facit remanere super ipsum complexionem eius primam quando uult conseruationem sanitatis eius. Et quando uult pmutationem eius ad meliozem formaru addantur in regimine eius additiones permuantes eam. Intellige ergo illud: quia non est locus paruus: 7 multi hominuz ignorant: 7 putant q3 sit contrarietas.

Tetur uero 7 materiis causarum: recte innatas uirtutes earum sciens.

Non potest his causis quas nuper diximus uti: quando permutantur taliter q3 fiant causa sanitatis secundum q3 o3: nisi qui scit uirtutes earum secundum quas apte nare sūt.

Iste sermo certificat illud ad quod intendimus de expositione sermonis eius huius. Considera ergo eum: et stabis ex eo super illud quod diximus et scias voluntatem eius. quod est: quia vult per sermonem suum virtutes earum secundum quas apte nascuntur illud quod facit unusquisque ciborum: et aliorum ex causa. videlicet in corpore. quod ergo conseruat ipsum secundum illud secundum quod est: est conseruans sanitatem. et quod addit in declinatione eius a meliore formatus est infirmans ipsius: et quod permutat ipsum ad meliores formarum est permutans ipsum. 46

Quoniam motio quidem et indigentia et uigilie et egestio et omnes anime passionibus: siccant corpus.

Cuius exemplum est quod motus et minoratio cibi et potus et uigilie et euacuatio et omnia anime accidentia alia exsiccant corpus humidum.

Quoniam euacuant humores eius: et minuunt ex eis: propter illud ergo addunt in sicco corpore siccitatem: et quod parum est ex eis: conseruat corpus humidum quando administrantur secundum quod oportet et permutat ipsum ex eis illud quod opponitur ei secundum equalitatem. 47

Contraria uero bis humectant.

Et contraria eorum humectant corpus. **B**o iudicium eius est simile iudicio quod est ante ipsum in conuersatione: et mutatione simul. 48

Ta uero et calefacientibus et infrigidantibus studiis et cibis et potibus.

Et similiter est dispositio in rebus que calefaciunt et infrigidant ex operationibus et cibis et potibus.

Iste sermo intellectus est secundum eandem rationem quam dixit in eo quod preterit. 49

Et simpliciter est dicere omnibus his que secundum corpus sunt cognoscens aliquis materias et uirtutes: salubribus causis utetur similibus offerens quando seruire uult corporis crasim quale accepit.

Et uniuersaliter qui scit species omnium rerum que agunt in corpus et uirtutes earum: tunc si uult ponere eas causas sanitatis eligat corpori illud ex eis quod figuratur ei et assimilatur ipsi quando uult conseruationem complexionis uel compositionis eius secundum dispositionem secundum quam inuenit eas.

Ult per sermones suos uniuersaliter absolutus quod qui uult conseruationem sanitatis corporis declinat ab equalitate secundum illud quod est: admixtione ei ex regimine quod conseruat super ipsum complexionem eius absque additione: et sine diminutione ita quod eligat ei ex uirtutibus ciborum et potuum et aliorum quod conseruet super ipsum configurationem complexionis eius: et iste est canon primus quem ipsemet docet

minauit per dictionem aliam ut figat ipsius in anima discipuli. et sermo eius in eo est intellectus. 50

Sed uero permutare uult et transire ad melius aliud est genus salubrium causa: et contrariarum quidem supradictis: equale uero distans ab altera crasi eucratarum et mediarum quas optimis naturis conuenire dicebamus.

Et quando uult permutare eam: et conuertere ipsam ad complexionem que est melior complexionem eius: tunc sunt et alia genera causarum sanitatis contrariarum causis quas diximus: et longitudo earum a causis equalibus mediis quas diximus que conueniunt habenti complexionem equalem optimam ad contrarium parum ad quam declinat illud corpus: est longitudo equalis.

Iste est canon permutans sanitatem malam ad sanitatem equalem et bonam. et eius intentio est ut sit sciens uirtutes partium cuiusque causarum sex et consideret quanta sit quantitas recessionis sanitatis ab equalitate et eligat ex partibus cuiusque causarum sex ex eo quod est contrarium isti sanitati quantitates equales quantitati recessionis eius: et regat cum eis corpus et galienus determinat illud et dicit. 51

Calidiores enim et sicciores crasis non calide et sicce diete faciunt eucratam perfecte: sed que tantum eucrata crasi frigidiora et humidiora quantum natura eius erat calidior et siccior.

Quod est: quia corpus quando est calidius et siccius: tunc regimen calefaciens et exsiccans non reducit ipsum ad equalitatem sanam: sed regimen quod est frigidius et humidius complexionem equali per quantitatem superfluitatis calefactionis illius complexionis et siccitatis eius super complexionem equalem.

Iste sermo est intellectus. ostendit enim galienus in eo canonem permutantes sanitates malas ad sanitatem bonam. considera ergo eum. 52

Desiquidem genus causarum corrigere innatas discrasias: alterum uero prius dictum conseruat.

Et hoc quidem genus causarum rectificat complexionem malam natura: et genus aliud quod diximus ante conseruat complexionem malam natura secundum dispositionem suam.

Dominauit regimen permutans complexionem malam: genus: ergo et similiter nominauit conseruans eas genus: ut intelligatur ab eo quod ipsa sunt duo genera ex generibus mediis sub parte medicine: quod nominatur regimen sanitatis: et ut intelligatur per illud quod sub utrisque sunt species alie. 53

Utilitas uero utrorumque est in parte medicis corrigere quidem ex multo studio paulatim transferentes in melius. non enim sustinet natura repentinas immutationes: seruare uero in eisdem secundum ne- cessarias occupationes.

Et medicus indiget utrisque simul in- boris diuersis. quod est: quia quando habenti complexionem malam est euacua- tio longa cum qua est possibile ei ut rectifi- cet complexionem malam: tunc medicus i- tendit in ea ad illud genus occasionum: et per- mutat corpus paulatim a complexionem sua ad complexionem que est melior: quoniam natura non tolerat alterationem subito. Et quoniam habens complexionem malam na- tura: est occupatus in occupationibus necessa- riis tunc maius quod potest medicus est ut conseruet eam secundum complexionem su- am naturalem.

Ult per occupationes necessarias causas sex ad sciendum uirtutes particularium: quare docet modum necessitatis medici: et non facte sunt na- ture tolerantes permutationem subito: nisi quoniam ista permutatio mutat eas mutatione forti que facit accide- re nature motum superfluum scilicet alterationem super- fluam. multoties enim dissoluitur per eam uirtus aut debilitatur ex ea natura: aut resoluitur per eam spiritus quare sit id causa permutationis sanitatis et residuus ser- monis eius est intellectum.

Quomodo igitur et huiusmodi species causarum seruantes nominamus: co- ueniebat enim magis eam forsitan permuta- tem et curantem et innata peccata corrigentem uocari. quoniam uero ad totum genus sanitatis referentes: non ad eas que secun- dum speciem sunt in ea differentias. quecum- que quidem sanos custodiunt: seruantes om- nes uocabimus: siue conseruando salutem ad melius ducant totam crasum: siue conser- uent existentem a principio: quecumque ue- ro deterioreni faciunt consistentiam egre.

Autem dixeris quomodo nominauimus hoc genus causarum conseruati- uum cum esset dignius ut nominaretur per- mutatiuum et sanatiuum et rectificatiuum no- cumentorum naturalium. Dicimus quod nos non adiungimus has causas nisi ad genus sanitatis: non ad species eius. et nominamus omnes istas causas que conseruant corpus secundum sanitatem suam conseruatiuas: siue sunt conseruatiue: aut sunt ex eis que co-

seruatione sua permutant complexionem to- tam ad id quod est melius. aut sunt ex eis que conseruant complexionem secundum dispo- sitionem suam primam: et nominamus eas que permutant complexionem ad id quod est de- terius causas infirmatiuas.

Isto sermone destruitur dubitatio in genere re- giminis permanentis propterea quod nominauimus ipsum conseruatiuum sanitatis. Et destructio dubitationis est: quia rem nominauimus nomine sui ge- neris. Cum ergo sit cadens sub regimine sanitatis: et ge- nus regiminis sanitatis totum nominetur in arte medi- cine conseruatio sanitatis: nominamus permutatiuum etiam nomine sui generis. scilicet conseruatiuum: quous sit per- mutatiuum et sanatiuum et rectificatiuum nocumentorum. Et finem hanc similitudinem nominantur omnes cause que permutant complexionem ad id quod est deterius cau- se infirmatiue quous sunt permutatiue ad infirmitates et corrumpentes sanitatem propterea quia sunt sub gene- re causarum infirmantium toto.

Similem igitur discrasiam habentibus omnibus corporis partibus similis est procuratio dissimilem uero dissimilis.

Et quando complexio que est in omni- bus membris est una: tunc medicatio eius est una. et quando complexio mala non est in omnibus membris una: tunc non est medicatio illius corporis una.

Dicitur docuit regimen sanitatis separate a meli- ore formarum conseruans eam et permutans eam simul quando est eius separatio in complexio- nem tantum: rememoratur eius quod docuit de illo in hoc sermone et dicit: quando est declinatio sanitatis a meli- ore formarum: deinde est illud in omnibus membris: tunc medicatio eius: scilicet conseruatio eius et ipsius permutatio est finem quod exposuimus. et si eius recessio est in quibusdam membris et in quibusdam non: tunc medicatio eius. scilicet ei- us conseruatio et permutatio ipsius indiget canonibus ali- is qui fidem faciant generis alterius regiminis. et ipse facit scire hoc genus per exempla et dicit.

Prest enim uenter alicui quidem fri- gidior quam oporteat esse: caput uero ca- lidius: et indiget adiutoris propriis singu- la: secundum uero hoc et aliarum unaqueque pars aut humidior aut siccior aut frigidior aut calidior existens preter modum propri- is distemperantur indiget dietis. Non igitur exercebimus equaliter omnes huiusmo- di corporis partes: neque similiter bume- scabimus: aut siccabimus: aut aliquid ho- rum faciemus. Amplius uero dicitur de his in negotio de salubribus causis.

Quod est: quia est possibile ut sit uen- ter alicui frigidior quam oportet: et caput etiam calidius quam oportet: et indiget unumquod-

q3 eorum quod conuenit ei. 7 similiter ē dis-
positio in unoquoq3 membrorum reliquorū
quando est humidius cōplexione sua equa-
li: aut siccius ea: aut frigidius: aut calidius.
nam indiget ex regimine eo secundū q3 cō-
uenit complexioni eius. Est ergo necesse
quando complexio membrorum corporis
est diuersa ut non sit mēbroz corporis om-
niū regimen equale: 7 non sit humectatio
eorum aut eorundē exsiccatio: aut aliud ex
eis que fiunt eis secundū similitudinē unā
7 nos quidem exponemus illud in expositi-
one ampliori hac in libro nostro de regimi-
ne sanitatis.

Ult q3 canon in conseruatione sanitatis corpo-
rum recedentium ab equalitate in quibusdā mē-
bris 7 in quibusdā non: est compositus ex par-
ticularibus canonibus in conseruatione sanitatis corpo-
rum recedentium ab equalitate in complexione corporis
totius: cuius exemplū est: q3 quando venter est frigidi-
or 7 caput calidius: utimur in conseruatione sanitatis
ventris eo quod conseruat super ipsū quod est simile
complexioni eius: 7 in conseruatione sanitatis capitis eo
quod conseruat super ipsum quod est simile complexio-
ni eius: siue sint emplastra siue ēbroce uel aliqua ex cau-
sis. vi. Et quando uolumus permutare complexionem
ventris ad equalitatem: 7 complexiones capitis permuta-
re ad equalitates: utimur in ventre rebus calidis: 7 in
capite rebus frigidis. 7 fm̄ hanc similitudines faciamus
in regimine reliquorū mēbroz. 7 propter hoc est ne-
cesse vt exponamus exercitiū quod conseruat membz
fm̄ dispositionem suā: aut permutet ipsū ad dispositi-
onem aliam in unoquoq3 membrorum diuersum ab eo
quod est in alio. et similiter vnūquodq3 particularium
causarū. vi. nam quando volumus infrigidare mēbz
emplastramus cum rebus infrigidantibus. et quando
volumus ipsum calefacere emplastramus ipsum cum
rebus calidis. 57

Organicorum uero cause salubres se-
cundū lapsū: 7 he ab optima com-
positione adinuicem differunt. Alie sigdez
sunt salubres circa plasmatōem lapsū
alie uero eorum que circa magnitudinem
aut numerum aut positionem.

Cause autem sanitatis membrorum of-
ficialium que habent nocumentum: se-
cundū illud nocumentū sunt diuerse a cau-
sis sanitatis corporis quod est fm̄ meliōrē
formarū. quod est: quia cause sanitatis mē-
brorum que habent nocumentū in plasma-
tione: alie sunt a causis sanitatis membrorum
que habent nocumentum in quantitate sua:
aut in situ suo: aut in numero suo.

Iam docuit ga. q3 species compositionis lapsū
sunt. iiii. quorū vnus est lapsus in plasmatōe
7 secundus est lapsus in quantitate: 7 tertius ē la-

plus in numero: 7 quartus lapsus in situ. 7 docuit q3 isti
lapsus quattuor quando prohibent mēbz ab opatōe
sua. i. nocent operationi eius sunt egritudo. 7 quādo nō
prohibent operationē: non sunt egritudo sed forma ma-
la ex formis sanitatis. et postq3 compleuit dictiones cō-
mis regiminis sanitatis recedentis ab equalitate in com-
positione. tunc ante illud explanauit hunc sermones a q3
recessimus: deinde exposuit cum hoc sermone. 58

In plasmatōe quoq3 sunt plures la-
psus: etenim figure partis 7 si alicubi
in ea curuitas aliqua est uel concauitas eius
que secundū naturam: aut pori constrictō
aut orificium: aut asperitas: aut lenitas quā-
do est aliquid extra propriam contemperā-
tiam: parum quidem hoc patiens corpus:
sanorum corporum appellationem habe-
bit: amplius uero neutrorum. si uero sit tan-
tum ut noceat operationi: iam egrotare ui-
detur.

Et accidunt in plasmatōe lapsus mul-
ti. quod est: quia si mutetur figura mē-
bri ab equalitate sua: aut sit in eo profundi-
tas multa natura 7 mutetur ut accadat eius
lapsus in meatu qui est in eo aut in orificio:
meatus aut in asperitate aut in lenitate: de
inde sit lapsus prius: tunc habens illud cor-
pus dicitur quod est sanus. si aut lapsus est
plus illo: dicitur egrotatiuus. q3 si consequi-
tur lapsus in ipso ad hoc ut noceat operatio-
ni: tunc est eger.

Nunciat q3 lapsus in plasmatōe est vna. v. re-
rum. prima earum est mutatio figure. et secunda
ē mutatio profunditatis. i. gibbositas 7 concui-
tas. 7 tertia opilatio in meatu: aut in orificio meatus. et
quarta est asperitas. 7 quinta est lenitas. vnusquisq3 er-
go lapsus si est parus: tunc habens ipsū exercitatur i
occupationibus suis cū illo mēbro: 7 dicitur propter il-
lud lapsus sanus et si est multus et non prohibet mem-
bz ab operatione penitus nisi in aliquo: dicitur q3 est
egrotatiuus. et si est multus et prohibet membrum ab
exercitatione: dicitur q3 est infirmus. 59

Ecūq3 quantitatem uero superflui-
tas 7 defectus: ad easdē deducunt dif-
ferentias.

In quantitate vō multum 7 parū fa-
ciunt puenire corpus ad species quas
narrauim⁹.

Species quas narrauit sunt tres. vna earum est:
quia si quantitas mēbz magnificetur ab eo q3
oportet aut minuat: tūc si magnitudo ei⁹ aut ei⁹ di-
minutio est parua: dicitur q3 est sanus. et si est magna et
non peruenit ad hoc ut noceat operationi: dicitur q3 est
egrotatiuus. et si est multa et peruenit ad hoc vt noceat
operationi: dicitur q3 est infirmus. 60

In numero uero deficiens aut abū-
dans uelut homiomeronūm am

plura huiusmodi generis sunt: et quecumque preter naturam in nobis substantie consistunt.

In numero autem additio aut diminutio partis unius ex partibus multis: et res que in corpore generantur contra naturam sunt huiusmodi generis.

Ult q. additio numeri et partium membri aut diminutio earum facit et illos lapsus tres: quorum unus dicitur sanus: alter dicitur egrotatus: et tertius dicitur infirmus. Sanus quidem quando additio aut diminutio est parua. Egrotatus vero quando est multa non perueniens ad hoc ut noceat operationi. et sermo eius: et res que generantur in corpore preter naturam sunt huiusmodi generis: vult illud quod generatur in corpore et facit unam huiusmodi speciem. Vidi enim multos in intestinis quorum erant vermes. et ex eis sunt quorum intestina proportionantur ad sanitatem. et ex eis sunt que proportionantur ad egritudines. et ex eis sunt quorum intestina ex illo iam infirmata sunt egritudine completa. 61

Reliquum vero genus propter unum cuiusque positionem simpliciter partium in quo et ipse. iiii. sunt omnes differentie. Prima quidem optima: Secunda vero parumper mutata: et propter hoc adhuc sanus perficiens corpus. Et tertia egrum: quando amplius extra naturam sit: quarta vero iam egrotans quando plurimum.

Etiam remanet genus aliud quod est in situ cuiuslibet membrorum consummationem in organo. et in ipso sunt quattuor species. Prima earum est corpus quod est secundum meliorem formarum in hoc capitulo. Et secunda est corpus quod est remotum ab eo in ipso parumper. Et tertia est corpus quod est in eo egrotatum: et est illud in quo est mutatus situs membrorum mutatio ne non multa. et quarta est corpus quod iam egrotat et integre recessit a sanitate: et est illud in quo est mutatus situs membrorum mutatione multa.

Nocumentus in situ partium membri aut est paruum: et proportionatur ad hoc quod est sanum. aut est multum et proportionatur ad hoc quod est egrotatum. aut est multum nocens operationi et est proportionatur ad hoc quod est infirmus. currit ergo esse siue cursu cuiusque generis nocumentorum in compositione. verum ga. dixit in hoc sermone modus primus situs qui est secundum meliorem formarum ut faceret non rememorari comparationis eius in plasmatione et quantitate et numero. intellige ergo illud. et postquam cessauit a numeratione specierum nocumentorum compositionis membrorum: incipit determinare canonem cuiusque eorum. 62

Quecumque igitur peccauerunt partes secundum figuram quidem quemadmodum

quecumque distorsetur intus uel extra: et bene center uate quidem existentes et molles plasmatione et superligatione ad id quod secundum naturam est reuertuntur. Dure uero et si contingat ad augmentum peruenire: ad correctiones non perueniunt.

Et membra que nocumentum habent in figura sua sunt sicut pedes conuersi ad exteriora aut ad interiora. et caput planum quidem in infantibus quando nascuntur dum membra eorum permanent mollia: possibile est ut redeant ad dispositionem naturalem cum equatione et tensione et strictura. in corporibus autem que sunt exsiccata et aruerunt et indurata sunt: non est possibile ut rectificentur.

Nunciat in hoc sermone quod possibile est ut figura membri rectificetur et redeat ad dispositionem suam naturalem: tunc quando nascitur homo. Si autem indurantur membra eius: non est possibile ut rediscantur. et exemplificauit illud per pedes conuersos: et per caput planum et est ut rectificetur membrum et extendatur et constringatur secundum quod oportet ut remaneat ei figura rectificata. 63

Et quecumque quidem circa curuitates peccauerunt et hec similiter possunt corrigi quidem adhuc augmentande: perfecte uero non possunt. paruas igitur curuitates alligatio et quies: magnas uero operatio primum et retentio spiritus operatur. ita uero et quecumque secundum poros aut orificia.

Et membra que habent nocumentum similiter in concauitate et profunditate que sunt in eis: possibile est ut rectificentur illud nocumentum dum permanent in augmento. si autem iam completa sunt: non est possibilis eorum rectificatio. et illud quod minorat concauitatem et profunditates quando est maior quam oportet: est quies et strictura et illud quod magnificat concauitates membrorum et eorum profunditatem quando est minor quam oportet: est motus illorum membrorum et retentio spiritus. et intentio retentio nis spiritus est ut attrahatur spiritus et impellatur ad interiora impulsione uehementi. et secundum hanc similitudinem etiam dilatantur et constringuntur meatus et orificia eorum.

Nunciat que membra dum permanent in augmento possibile est ut rectificentur nocumentum paruum accedens in concauitate eorum et ipsorum profunditate et eorum gibbositate. Et augmentum quidem est ex quo nascitur homo usque

consequatur statum adolescentie: et est finis. xxy. annos
rum: et docet quid sit illud quod minorat concupiscentiam
et stringit profunditatem: et dicit: quod illud sit cum motu et
compressione anhelitus. facit ergo rememorari in com-
pressione spiritus quomodo exercentur membra que sunt
in pectore donec resoluantur id quod est in eis de super
fluitantibus congregatis in lacertis eorum. Et coartatio
spiritus est ut trabatur aer ad interiora pectoris attra-
ctione forti: deinde ipsum teneat quantum potest. ex ea
etiam sunt operationes que generant altas voces: et vo-
ces que fiunt cum fistula et eleuatio sermonis et voces ve-
bementes et similia his que erigit dispositio preces. 64

Et quecumque quidem maiora quam oportet
quies et alligatio apta nata est mix-
tura efficere: maiores uero efficit partes
motu secundum naturam cum fricatione mo-
derata et aliis quecumque nata sunt ad super-
ficiem sanguinem trahere multum.

Et membra etiam que sunt maiora quam
oportet: quies et strictura conueniens
minorat ea. et membra que sunt minora quam
oportet: motus naturalis eorum et frictio
temperata et relique res que trahunt sangui-
nem plurimum ad ipsa: adiuvant ad magni-
ficandum ea.

Iste sermo est intellectus: et species quidem fri-
cationis sunt multe. ex ea enim est leuis uel mol-
lis: et ex ea est dura: et ex ea est parua: et ex ea est
multa. et ex ea est equalis. et iam exquisitè persequutus
est galienus sermonem in ea in regimine sanitatis. Elige ergo
ex speciebus fricationis in omni membro illud quod con-
uenit ei et cum quantitate que necessaria est in eo. qui er-
go uult scire illud quo indiget de genere fricationis uel
de esse accipiat illud ex libro illo. 65

Efficientium uero partium quecumque
quidem ex sanguine habent generati-
onem: non impossibilis est eorum correctio
quicumque uero ex semine pauco habent ge-
nerationem earum: impossibilis est corre-
ctio: sed tamen pro his aliquando facere alia
proxima his habentia utilitatem.

Membra autem quorum numerus est
diminutus: tunc quorumcumque ex eis
generatio est ex sanguine: possibile est ut con-
pleantur. et quorumcumque ex eis generatio est
ex spermate: forsitan complementum est im-
possibile. uerum tamen possibile est mem-
bris multis ut permuetur loco eius quod di-
minuitur aliquid quod sit loco et compleat illud.

Membra quorum generatio est ex sanguine sunt
cero et que currunt cursu eius. et nobis quidem
possibile est ut faciamus nasci carnem in ulcere
profundo cum perit uel diminuta est pars carnis et res-
centem carnem cum medicinis que calefaciunt calefacti-
one parua et abstringunt et abstergunt sordiditatem sicut
aristologia orobis et olibanum et pice et mel. Membra

vero quorum generatio est ex spermate: sunt ossa et ner-
ui et reliqua membra alia radicalia. Et nobis quidem
possibile est ut cambiamus loco ossa deubacum. i. po-
rum. et secundum similitudinem est sermo in reliquis.
Et galienus quidem ostendit quod faciens complementum
eius quod diminutum est. et cambium eius est natura
et dicit. 66

Omnium autem horum natura quidem
operatrix: medicus uero minister.

Et faciens totum quod ex istis rebus
generatur non est nisi natura: medicus
uero est nisi minister.

Iste sermo tolerat duas expositiones. Una ea-
rum est quod natura est que faciat conseruationem
sanitatis. et redire eam facit scilicet conseruat sa-
nitatem. et sanat infirmitatem: et medicus est minister
eius scilicet preparat ei totum quo indiget in illo: et iste
sermo est uerus. Et expositio alia est quod natura est que
complet diminutionem in membris factis ex sanguine:
et cambiat loco membrorum factorum ex spermate ubi
quid quod sit loco eorum: et medicus minister ei ad hoc
necessarius. et iste sermo est uerus. et est pars eius quod
dicitur in expositione prima. Et galienus quidem uult
per naturam hic uirtutem regentem corpus. quod est: quod
natura est nomen commune in arte medicine: quia dicitur
per se quattuor modos. unus eorum est uirtus regens
corpus. et secundus est complexio: et tertius forma cor-
poris. et quartus est persona. i. natura individualis. 67

Quecumque uero abundant secundum
numerum ablatio eorum causa salutis
est. Considerandum uero in quibus possi-
bile est. si uero impossibile appareat: trans-
ponere tentare oportet.

In membris autem quorum numerus
est additus causa sanitatis eorum: est
diminutio eius quod in eis est additum. et
oportet ut consideres in quibus membris
possibile est illud. quod si uides quod non est
ibi possibile ut auferas illam rem additam:
tunc inquire ut permutes eam.

Recipit galienus in additione partium membri ut con-
templeris et consideres membra. si ergo possibi-
le est ubi abscondere illam additionem et eradica-
re eam: sicut si est digitus additus aut verruca: et tunc ab-
scinde eam. et si non est tibi possibile: tunc perquire ut per-
mutes eam a loco. et in hoc sermone non abscondendo di-
cit galienus permuatandam esse additionem: sed dicit: inquire
scilicet prope te in permutatione eius sicut facimus in
lapide. nos enim quando non possumus extrahere ipsum
inquirimus remotionem eius a meatu urine cum instru-
mento nominato alcabatur. i. siringa. et que sunt sicut
hec. 68

Adem uero et eorum que secundum
positionem peccant: est correctio.

Et membrorum etiam que in situ suo
lapsa sunt: non est rectificatio nisi per
commutationem eorum ad loca sua.

Sicut dislocatio: eius. n. rectificatio est permutatio iuncture ad locum suum. Et ego quidem iam vidi adolescentem iunctura humeri cuius lubricabat semper propter humorem vinctuosum qui aggregatus erat in pyride eius: et conuersabatur in occupatione sua. cum ergo accidebat ei dislocatio tenebat brachium suum: et precipiebat qd reducerent eum in locum suum: deinde redibat ad occupationem suam. 70

Manifestum est autem qd duo vel tria plerunque peccata consistere possunt circa eandem unanquamqz partem.

Et manifestum est qd possibile est ut accidant membro uni duo vel tria ex istis nocuentis.

Significat qd est possibile vt componantur ista nocumenta que numerantur in compositione membrorum. s. quibus egreditur compositio membro ab eo qd oz adinuicem. indiget ergo illud compositioe curationis. s. ut ponantur partes curationis s. partes nocumentorum: et iam festinat esse vt sit unum nocumentorum fortioris nocuentis: et tunc intendimus cum curatione ad illud donec quando rectificas illud redeas ad illud quod componitur cum eo et rectificat illud etiam. 71

Quomodo in habente ventrem paruum simul et rotundum scdm diaphragma positum: peccauit enim in eo et magnitudo et plasmatio et positio. si vero et natura frigidior hunc in id quod est secundus naturam ducere impossibile est. quando autem rem difficulter respirant repleto ventre pauciora et nutriencia et non tardius exeuntia offerantur bis vel ter in die.

Ex illo est qd ego vidi virum cuius uenter erat paruus et rotundus positus super diaphragma eius. fuit ergo lapsus in eo in quantitate sua et in sua figura et in situ suo et erat complexio eius frigidior qd oportebat et non fuit possibile reducere hunc ventrem ad dispositionem naturalem quod autem possibile in eo fuit: est quia posuit illud quo ledebatur habens ipsum minus. quod est. quia quando implebatur uenter eius grauis fiebat super eum respiratio eius. posui ergo cibum eius cibum paucum multi nutrimenti qui non esset tarde descensionis tribus uicibus in die.

Sciendit galienus: qd lapsus in hoc ventre erat compositus ex quattuor lapsibus. vnus eorum in quantitate et est paruitas eius: et secundus in figura et est rotunditas eius: et oportebat vt esset oblongus: et inferius eius magis amplius qd superius eius. et tertius in situ: quoniam oportebat ut esset positus super diaphragma tanquam ipsum et quartus in complexione: quoniam erat frigidior. et cibis paucis multi nutrimenti et si

cui aqua carnis quando sit cum vino citrino: et teritur cum eo medulla panis recenter facti. 72

Illis uero enfram in epate habentibus propter angustiam uasorum continue factam salubris causa inuenta est exenans dietera.

Et vidi virum alium cui acciderant in epate suo opilaciones multe propter stricturam meatuum eius. ingeniaui ergo ita qd posui eius regimen subtile: fuit ergo causa sanitatis eius.

De cepar habebat duos lapsus: vnus eorum erat strictura meatuum eius: alter erat opilatio in eo utile ergo fuit ei regimen subtilians. Regimen subtilianum est acceptio ciborum subtilianorum sicut cibus in quibus est synapis aut piper aut muripia et acetum et capparitis et reliqua que currunt hoc cursum. 73

Reliquum adhuc genus unum comitum ne est omioimeron et organicorum solutio continuitatis.

Etiam remansit unum genus nocuentis comitum communicans membris similibus partium et membris instrumentalibus: et est solutio continuitatis.

De genus tertium est de generibus nocumentorum. 74

Quam forsitan aliquis non concederet perfecte sanis inesse: alioquin enim esset semper passionem diceret nesciens sumi lem esse duobus pro omnibus lapsuum generibus futuram. si enim operationes sensibilibus lesio non determinat egritudinem a sanitate: sed secundum qualitatem cuiusqz dispositionis agnoscitur tantum: tunc necessarium est sempiternae passionis irrepere dogma nullo optimas habente operationes omnes: sed hec quidem ergo ut subtilior consideratio s. tractatu habeat.

Portasse quidam homines non conueniunt nobiscum super hoc qd id nocumentum sit ei qui est sanus qui egritudinem non habet sed quando ipsam est tunc est egritudo: et huiusmodi quidem sermo in auctor nescit: quia illud quod sequitur in hoc: sequitur in reliquis generibus nocumentorum quod est quia si non ponimus nocumentum operationis sensibile esse differentiam inter egritudinem et sanitatem: et estimamus quod egritudo non est nisi in equalitate compositionis corporis tantum: tunc cogimur dicere sermonem illius

qui dicit qd corpus nō cessat ab egritudine: qm̄ nō inuenitur aliq̄s hoīum cui saluent oēs opatiōes mēbroz ei⁹ fm̄ meliores dispōes eoz. Et insinuo sup hoc silior ē cum dialectica qd cū medicina. oportet ergo ut ei faciātm̄ p̄monē singularē fm̄ singularitatē suā.

Solutio continuitatis ē multis modis. aliqua. n. ē que ē parua: sicut disruptio cum ferro: aut vulnus paruum quod non elongatur a spissitudine cutis: et obuiatio leuis ex qua accidit gaben parua ab aritione: aut falleri: et sicut phlebotomia: aut ruptio grauis pustule parue: aut foriculi: aut quod ē simile illis. nam oēs modi isti solutionis continuitatis nō p̄hibent hoīem ab occupationibus in quibus conuersatur. qd ē: qz nocumētum operationis in eis nō forsitan est possibīle: Et alia ē que est multa: sed non peruenit ad hoc vt accadat in conuersatione nocumētū operationis sensibīle ex ea. et isti duo modi numerātur in sanitate. Tertia ē solutio cōtinuitatis: cuius multitudo iam peruenit ad hoc vt accadat in ea nocumētū operationis sensibīle ab occupationibus: sunt ergo spēs nocumētorum operationis in solutione cōtinuitatis compares spēsbus nocumēti opationis in complexione: et cōpares spēsbus nocumēti opationis in cōpositione. et iam fuerūt due spēs p̄mi nocumēti opationis in complexione et cōpositione numerate in sanitate. s. spēs parua et spēs multa: cuius multitudo nō puenit ad hoc vt abscondat a conuersatione in occupationibus. segtur ergo ut sint due spēs p̄me solutionis continuitatis nūerate in sanitate: qz si illud nō ē ita. s. vt apponatur oria inter egritudinē et sanitatē nō cumētū opationis sensibīle et mutatio sensibīlis: hoc est illud cum quo nā iā puenit ad hoc vt abscondat a conuersatione in occupationibus: tūc segtur vt corpa prius nō separētur ab egritudine: p̄pterea quia ipsa sūt in fluxu sempiterno que restaurant fm̄ assimilationem cibi et potus et relique spēs regiminis quo regūtur sani. Et si cōsideret aliquis hoīum vnūquēqz sanorū non inueniet eis ita qd saluentur ei semper oēs opationes mēbroz ei⁹ fm̄ meliorem dispōem eoz. et cēt hoc consideratio et inquisitio in arte topica dignior et similior ei qd sit consideratio inquisitionis medicinalis. Consideratio. n. totius medicine nō p̄transit sensus: et pp̄ id oīz vt singulariter i ponam⁹ huic inquisitioni topicali p̄monem fm̄ singularitatē sui egredientē ab arte medicine: et ingredientem i arte dialectice in parte topicali. bec. n. pars noīatur nōse generis sui. s. dialectica. Consideratio vero medicine nō p̄transit sensibile omnino. quodcunqz ergo ex corporibus est tale qd habenti ipsum est possibile qd satagat in operationibus suis quas cōsuevit ē p̄portionatio ad sanitatem siue sit in meliore formatus: aut recedens ab ea in complexione sua aut in compositione mēbroz suorum: aut in solutione continuitatis: et quod ex eis est cuius sensus iam consecutus ē nocumētum operationis vt prohibeatur ab aliqua operationum suarum quas cōsuevit est proportionatum ad egritudinem: et certificat illud quod diximus illud secundum quod inuentio ē corporum: homines enim sani non vident oculis suis visum vnū: neqz festinant in operatione manibus visum festinatione vna: neqz ambulant pedibus suis ambulatione vna. et similiter est dispositio in inuentioe cuiusqz operationum mēbroz eorum: ex eis enī sūt fortia

et ex eis sunt mediū: et ex eis sunt debiles. et species diuersitatis earum sunt species multe valde: scd̄ illud qd quod est inuentio. et omnes homines dicunt in illis qd ipsi sunt sani: dum permanent ita qd nō sequitur eos nocumētum operationis ad hoc vt abscondantur ab occupationibus eoz quas faciunt cū illo mēbro leso. 74

I manifestos vero egros: salubres cāz deinceps pcurram⁹ a discrasie icipientes genere: Determinādū ē igit̄ hic p̄ qd oēs pene medici p̄terminūt: qd alie qdē sunt salubres iā facte discrasie: alie vero ei⁹ que adhuc sūt: quēadmodum et future.

Et oportet ut nunc narrem⁹ cās sanitate corporis de quibus nō ē dubitatio qm̄ sint egra. et ponam⁹ p̄ncipiū p̄monis nri in genere cōplexionis male: et oīz ut determine mus i p̄mis in hoc loco rē quā mlti medicorum dimiserunt: et qd cāe sanitatis corporis in quo iā accidit cōplexio mala: et completa est iam: alie sūt qd cāe sanitatis corporis cuius complexio est mala in dispōe que accidit: et alie cāe sanitatis corporis: qd p̄pinquū ē ut accadat in eo complexio mala.

Iste cause sunt spēs medicationis. s. medicationis egritudinū: et sūt partes curationis: et p̄tes ciborum: et partes medicinarū: fm̄ qd dicam in eo quod futurū: et ē spēs p̄cessionis cum defensione: et dicam illud ē: et iste res oēs dicūtur cāe facientes sanitatē. et gal. dixit qd pleriqz medici dimiserunt oria in spēs cāz curationis egritudinis: et in spēs cāz p̄cessionis cū defensione: et explanat qd spēs cāz p̄cessionis cum defensione sūt duobus modis: quoz vnus modus ē spēs cāz sanitatis corporis: cuius complexio est mala in dispositione eius quod accidit. et alter ē spēs cāz corporis iā sanitatis quod iam appropinquat vt accadat in eo cōplexio mala. et non est sermo galie. qd pleriqz medici dimittunt istas orias: faciens necessitatē qd ipsi iam dimittāt ista capitula medicine: s. tolerat qd ipsi iam dimiserāt ea et tolerat qd ipsi iāz dixerunt ea permitta in regimine sanorum et in regimine egrozu: et non discernent ea sicut discernit ipse. 75

Et huiusmodi quidē ultime: he qdē in p̄seruāte pte artis sūt he vero i salubritate: quia cāe sanitatis corporis eius qd dixi postremo: alie sūt qd sūt intrantes in capitulo p̄cessionis in defensione: alie intrātes in caplo p̄seruatiōis sanitatis.

Ut qd cause sanitatis corporis quod appropinquat ad hoc vt accadat in eo cōplexio mala sūt duobus modis. vnus eorum est sumptus ex parte medicine nominata p̄cessio in defensione. et alter ē sumptus ex pte medicine noīata cōseruatio sanitatis. 76

Primo vero osus i curante pte sola. Huc at sanitatis corporis qd diximus in p̄mis sunt intrantes in capitulo medicationis tñ.

Ult q cause sanitatis corporis egroti. s. cæ facien
tes sanitatem in eis sunt pars medicine nominata
egrotum tantum medicatio. 14

Utrumq; uero medie dicte i prefer
uante et curante.

Ause at sanitatis corporis quas diximus
inter utraq; ingrediunt in caplm pcessi
onis et i defensione: et i caplo medicationis tm

Ult q cæ sanitatis corpus complexio mala est in
dispone in qua fit sui duob' modis. vn' quorum
supr' e ex pte medicine notata pcessio i defensione
et ali' e supr' ex pte medicine notata medicatio egroti. 15

Am si qui de m factam et existentem egrit
tudinem: medicari oportet.

Quod e: qd egritudo qn iã fca e et cople
ta: o: ut intedat ad sanitatem eius

Uius exemplum est febris: intentio. n. in ea e sa
natio eius cum eo cu quo curat simile eius. 16

Nondum uero existentem futuram ue
ro ex dispositione que est secundu cor
pus prohibere fieri.

Quando egritudo nondum facta e
sed est parata ut fiat propter causas in
corpore: tunc oportet ut tollatur et prohibe
atur fieri.

Hoc est illud quod iam appropinquat egritudi
ni: et ex pte eius e ex dispoib' corporis lassitudo sca
et seipsa. na sunt signa ppigritatis corporis ad egrit
tudine. s. corp' pparat' e ut fiat in eo egritudo a cæ faciente
lassitudine. et pp illud o: ut auferat' bec cæ et pbibeat
egritudo fieri in ea: aut cum exercitio iterato in eo sicut
dicitur in regimine sanitatis: aut cum medicina solutiva:
aut per mutale coplexione: aut cu abstinentia a ciboruz
cu pbiobotomia yene. 17

Us uero que adhuc fit: sanare quod
iam factum est: quod futurum est pro
hibere fieri.

Egritudo autem que est in dispositioe
in qua fit: et ex ea est quoddam factus
et completum: et oportet ut intedatur ad sa
natione eius: et ex ea e aliquid paratu ut fiat
et oportet ut abscondatur et pbibeat fieri.

Hoc est: corp' cuius coplexio mala e in dispoie in
q fit. et Gal. gdes docet q coplexio mala qe in
dispoie in qua fit e composita ex egritudine que
iam e et copleta e: et ex egritudine alia pparata ut fiat. et pp
illud e curatio pris eius prime que iam completa e ex ca
pitulo curationu egritudinis. et curatio partis et secunde
que nodu est ex capitulo pcessionis i defensione. Et ex p
plum in illo e fe. ephimera opilatia na in corpe in hac fe.
e quedam egritudo et completa e: et e fe. ephimera: et e
ppatum ut fiat in eo egritudo alia sic fe. putrida: et e poi
sibile ut fit illud in egritudine vna sicut apostema ca. qd
generatur in quibusdam membris. corpus enim per ips
est preparatum ut ostendat caliditas ad cor et effluat ex
ipso ad totu corpus: et generetur ab apostemate febris:
et curatio eius est per ablationem cause ex qua est eius

euentus.

Prohibebitur igitur dispositioe i qua
nata est fieri ablata. nominatur autem
huiusmodi dispositio causa precedes

Abscisio eius qd e spatium ut fiat et p
bibitio eius ad hoc ut no fiat e p abla
tionem cause ex qua est eius aduentus.

Sicut si aperiantur opilationes aut probibeat pu
tredo aut pbibeat ascensio caliditatis ad cor. 18

Acta uero egritudo curabitur disposi
tione a qua pncipaliter que fm natura
operatio leditur ablata: quam et ipsam dici
mus esse egritudinis causam.

Sanatio egritudinis que iam facta e
et completa fit permutatione dispois
a qua proprie fit nocumentum operationis
et illa dispositio est preter egritudines.

Sic sermo est diminutus in littera vna aut i ou
abus: et significat diminutionem eius illud qd
docuit nos Galienus de curatione egritudinis.

Curatio enim egritudinis fit aut cum tribus rebus: aut
cum duabus ex eis: aut cum vna. et vna quidem trium
est permutatio cause antecedentis: et destructio eius sic
euacuatio humoris. et secunda est mutatio cause coniu
cte et permutatio eius scilicet destructio eius sicut destru
ctio putredinis. et tertia est mutatio complexionis: sicut
humectatio corporis et infrigidatio eius in dispositioe
se. propterea quia est ea. et sic. et nocumentum operatio
nis fit ab egritudine sine medio: sicut nocere se. caliditati
innate ab operationibus nature absq; medio: et fit a cæ
egritudinis mediante egritudine. dispositio igitur a qua
accidit nocumentu egritudinis est duobus modis. vn'
eorum est absq; medio: et est egritudo. et alter per medi
um: et est causa egritudinis. Et Galienus quidem posu
it dispositionem que facit permutationem eius in h' ser
mone alias ab egritudine. Sequitur ergo q voluit cas
egritudinis. non est ergo bec dispositio ipsa aqua fit pro
prie nocumentum operationis. Oportet itaq; ut adda
tur in sermone gal. littera vna aut littere due: et dicatur
q dispositio idest causa a qua accidit dispositio. i. mor
bus a qua propue fit nocumentum operationis. et licet
q ista additio cecidit a scriptore et dimisit eam. 19

Ratio quidez unu habet modu: et ma
xime cõem intentionez. s. ei quod solue
dum est contrarium. huiusmodi enim geue
ris sunt omnes perficientes salutem cause.

Medicatiois qua fit sanatio intentio
prima communis est contrarietas rei
ad cui' solutionem et expulsionem intenditur
et omnes cause facientes sanitatem sunt bu
iusmodi generis.

Sic est canon communis in curatione egritudi
nis: et hippo. enunciat de eo sic. Quecunq; egrit
udo est ex repletionem: sanatio eius fit per euacu
ationem. et quecunq; earum ex euacuatione sanatio ei'
est per repletionem: et sanatio reliquarum egritudinum
per contrarietatem fit. 20

Secundum uero partem sunt ex singulis contrariis.

Intentiones uero particulares sumuntur ex contrarietate cuiuscunque egritudinum.

Sed appropriatur canon communis secundum regulas particularum egritudinum: et sic comparatur materia cum materia. et Gal. exemplificat illud et uidetur. § 5

Ende igitur dispositioni frigida causa contraria est: frigide uero calida. et sic in aliis proportionaliter.

Contraria ergo egritudini calide est caliditas: et contraria egritudini frigide est causa calefaciens. et similiter est dispositio in reliquis egritudinibus et causis.

Ultimo egritudinis antecedentes et consequentes: et curationes hanc causam sunt per mutationem earum: aut per euacuationem antecedentium: aut per mutationes continuandas. i. consequentibus: et tolerat ut uelut causas per mutationis seu modificationis. nam curationis egritudinis calide sunt que sunt ex illis generibus sex infrigidentes: sicut aer frigidus: cibum et potus: et medicine infrigidentes: et quies: et tranquillitas: et patientia uite et somnus. Et curationis egritudinis frigide sunt que sunt ex generibus sex calefacientes: sicut aer calidus: et cibum et potus: et medicine calefacientes et motus et vigilie: et accitio aie: et unicuique quarum exponitur est modus suus. et rectum quod est aggregare duas exposiciones simul donec sit quod ipse uelit per eas egritudinis et causas medicationis simul: cum quedam earum sint contrarie quibusdam. Et Gal. dat causas in canone medicationis et uidetur. § 6

Senim immoderatum omne preter naturam: moderatum uero secundum naturam necesse est omne immoderatum ab immoderato secundum contrarium ad moderatum adduci.

Quod est: quia cum sit omne quod est egrediens a natura inaequale et omne quod est naturale equale sit. oportet necessario quod res egrediens ab equalitate non redeat ad equalitatem nisi ex re alia egrediens ab equalitate ei contraria.

Hec est demonstratio canonis communis in medicatione per contraria. et iam ostensum est ex eo quod oportet ut sit causarum medicationis longitudo ab equalitate equaliter: et sit unaqueque earum declinans ad contrarium cuius exemplum est egritudo frigida: et longitudo eius ab equalitate gradus tres sunt. oportet ergo ut sit causa sanans eam calida: et longitudo eius ab equalitate gradus tres. § 7

Manifestum uero quod secundum uirtutem non secundum apparitionem calefaciens et infrigidans: et quecumque huiusmodi alia accipiendum est. Dico autem secundum uirtutem quod essentialiter et proprie et uere est ut dicitur: secundum uero apparitionem quod secundum partem sensu homini esse uidentur: essentialiter uero non ex his homini quod uero

oportet cognoscere ea in negotio de simplicibus pharmacis est dictum.

Et manifestum est quod non oportet ut sumatur aliquid quod calefaciat aut infrigidet aut faciat aliud ex eis que sunt similia ei ex operationibus nisi cum uirtute sua non aliquid quod estimatur in eo quod apparet de esse suo. et quia est ita significo per sermonem meum quod res operatur uirtute sua ut faciat illam operationem de qua dicitur: quod efficit eam cum certitudine et ueritate: et significo per sermonem meum quod estimatur de re quod efficit illud de quo dicitur: quia facit illud quod in manifesto sentitur ut de eo uideatur quasi faciat illam operationem: et non est cum ueritate secundum quod putatur de eo. et iam narraui in libro meo de uirtutibus medicinarum simplicium: qualiter oportet ut eripiantur iste res et sciatur.

Hec castigatio et inuatiua est ualde in capitulo ciborum et medicinarum. quod est: quod sunt multi et esse eorum est uehementia cooptare propter illud quod cadit de falsitate et permutatione nouum et assimilatione. Putatur ergo quod cuidam eorum sit virtus cuiusdam. cum ergo uisus eis aliquis eo quod non scit et cuius uirtutem non est expertus possibile est ut sit contrarium et pueniat ad nocuentum in firmi: quare desinat medicus et non scit eam attrahentes illud nocuentum: et contingit in medicinis et ut appareat alicui earum operatio per accidens: et estimetur quod operatio est per certitiam. sicut calefactio aque frigide et infrigidatio per peris hora qua ponitur supra corpus. Gal. uero castigat te in hoc sermone ut non gratuleris per aliquam operationem uirtutis ciborum et medicinarum donec scias ipsam et eripias ipsam: et scias ex ea secundum certitudinem et ueritatem operationes eius essentielles et uitales eis: et operationes accidentales et non gratulans cum eis. et quoniam multe sunt plures et species multe: et similiter mineralia: et diuersificantur etiam ista per aquas et loca generationis earum et similiter est dispositio in animalibus necesse est ergo medico ut expiatur illud quod inuenit de istis rebus conrotatione: et sciat certitudinem eius cum expiatur: et sit contentus in eo cum quod medicatur illo cuius experientia continuatur per semetipsum et sciat certitudinem eius: et eius ueritates et uniuersalitates: et non finiat uitam suam in inquisitione cuiusque eorum: particularia. nam eorum sunt infinita. et propter illud exponit Gal. in libro de medicinis simplicibus: canones quibus sciat illud quod tibi sit pars ex eo quo indiges et medicinis et sis contentus eis: et proice reliqua. § 8

In uentionem uero salubrium carum quecumque quidem causae ad iam factam egritudinem sunt salubres: illa ratione utendum est quia illud quod secundum apparitionem determinatur ab eo quod est secundum uirtutem.

Et oportet ut uiuamus in inuentione causarum facientium sanitatem cum destructione egritudinis que iam facta est et completa uia cum qua sit differentia inter rem que estimatur quod est secundum dispositionem secundum quam narratur: et inter re

que est in uirtute sua s3 q3 narratur.

Intentio et inuentio cāp facientium sanitates cū destructione egritudinis ē inuentio ciboz et medicinarum conferentium in illo. Et inuentio ciborum et medicinarum cōseruantū uel conferentū in illo est duobus modis. vn^o eoz ē enūciatio in qb^o considerandū ē in eis sicut illud quod est in libro diascorides: et in libro gali. de cibis: in sex tractatibus postremis libri sui in medicinis simplicibus: et possibile est ut cadat dubitatio in istis ppter antiquitatem temporis in quo accidit ut permūtetur iste medicine et cadant noia grūdas earum super quasdam: et ppter illud cum quo falsificatur ex obliuione horum in multis ex eis. Et alter ē experientia earum uisibiliter: et ē ut scias per rōcinationem uirtutes eaz et pbes illud cum experimento. ergo certificatur tibi uitas rei in eis: et uia qua expitū est illud qd p̄cipit tibi gali. in hoc sermone: et iam docuit illud in libro suo de medicinis simplicibus: et est vn^o tractatus p̄mi libri eius: et fecit te scire qualitatē cōpōis earum i medicinis compositis: et sunt. xix tractatus. vii. noiantur catagenis: et. x. noiantur medicine compositē fm mēbra patientia: et duo tractatus in confectionib^o. et fecit cauere gal. in hac castigatione a gratulatiōe cū medicinis qbus estimantur in eē uirtutes tales et tales: et non sunt in eis ille: imo possibile est ut insint eis uirtutes cōtrariē ei quod estimatur in eis: et ista estimatio accidit aut ppter ea q credimus enūciatiōi in eis: aut pp uirtutes accidentales: que accident eis: ergo facient estimari diuersum ab eo quod inest eis cēntialiter. Et uidetur gal. ut si curetur cum medicina: neq3 datur cibus donec pcedat ei cognitio cum experientia: cum uideatur ei q recipiat castigatio hipp. que est ita op3 ut datur medicina ad hoc ut conferat. si autem non conferat: tunc nō oportet ut noceat. gal. uero dicit q3 conuenit tibi ut certificeris in medicina q non noceat aliquo modo: et ingras p̄ hāc certificationem ut sit inuatiua: et ppter hoc non recipit sermonem eorum qui p̄cesserunt ipsum in medicinis donec pbauit eas et scripsit illud quod exp̄us ē ex eis i libro suo in eis: et applicauit ante illud canones quib^o exp̄periuntur: et fecit scire ueritatem rei in ynaquaq3 earuz et operatus est cum eis cum sit possibile ut permūtentur noia earum: et lumatur loci ynius eaz alia et manifestū ē q3 sufficit pfectus in arte medicine famosus ex eis i regione sua et pmitit experientiam eaz. et exp̄ritur meliorem et meliorem ex eis. deinde facit curationē infirmorum cum eo quod elegit. et si p̄sentat ei aliquis boiuz ex eis medicinā cuius experientia p̄cessit ei: incipit cum experientia sua si non est ei excusatio ex ipsa: deinde curat cū ea: et non est necessitas ex ea nisi quando extimat in ea. quia ē medicina nobilis antecedens in suis operibus ex medicinis quibus sūt r̄tutes cōseruātes r̄tutes mēmbrozum interiorum et exteriorum et stringuntur ex eis: sicut medicine siptice aromaticę p̄cipue qbus ex eis ē uirtus pura a uirtutibus malis fraudulentis: sicut ē uirtus uenenoz et q ex eis sūt et uelocioris ualitudinis in opatione sua: sunt magis ultime. 89

Quocunq3 uero cāe ad eam que adhuc sit ipsa eadem consideratiōe: et adhuc fm quā inueniuntur egritudinum cause.

Etimur in inuētiōe causarum facientium sanitatē in corpe cuius egritudo

est in dispositione que sit eoz uia quam dixi uel ē uia qua extrahunt cāe egritudinum.

Intentio cāp facientū sanitatē in corpe cui^o egritudo ē in dispōne qua sit indiget duabus uis. vna eaz est uia qua curatur egritudo donec sanatur cū hac. n. uia medicat illud qd accit de egritudine in corpe: et scda ē uia cū qua cōstruūt cāe efficiētes egritudinē. et manifestū ē q3 neēia ē in hac uia scia cāp facientū egritudines donec caueantur et destruantur: aut eoz medicina solutiua: aut cum medicina pmutatiua: aut cum exercitio et fricatione: aut cum ieiunio: aut cum pblebotomia: ut significes ex illo qd neēia ē tibi. 90

Erumt enī si ita contingat in humoribus putrefactis accendi febres demōstratio in talibus est euacuatio: et alteratio. Alteratio quidem est aciens cessare putredinem manente substantia: euacuatio uero totam a corpore educens substantiam.

Et nos exemplificamus tibi exemplū in illo ut intelligas illud. Pone ergo ut humores putrescant et generetur ex eis febris. dico ergo q3 cōuenit tibi ut significes ex illo q3 necesse est tibi ut facias alteratiōez et euacuationem: alterationem quidē ut facias quiescere putrefactionem: et substantia q fuit ante putrefactionem sit remanens in corpore. euacuationē uero quādo euacuas substantiam que fuit ante putrefactionem totā.

Humor qm coartatur et nō r̄spirat putrescit: et quādo putrescit inīamā in eo caliditas extranea ex qua gnātur fe. et fe. ē mala discrasia ca. et sic. itaz ergo appet p̄ illud quod diximus q3 putredo ē causa fūnēs fe. et si uis ut ipsa dicatur causa coniuncta dic: non. n. ē uia in illo. et quando illud ē ita: tunc indiges trib^o intētionibus. quarum duas dicit gali. et tacet d̄ tertia: et p̄p̄t d̄claratiōē eius: et quoniam fmo eius ē in cōf̄natione sanitatis. Duarum autē quas dixi vna ē mutatio humoris donec quiescat putrefactio: et ista mutatio ē dare illud quod adiuuat naturam sup̄ digōem: et uti medicis digerētib^o. Digestio enim non ē aliquid plus q̄ ut dominetur natura ut uincat humorem maluz qui cunq3 sit. Et altera est euacuatio humoris putridi et ex tractio eius a corpore totali. Tertia autē d̄ qua tacuit galienus ē curatio fe. ipsius. nam in quātuz ē malicia cōplexionis ca. et sic. indigz eo quod ifrigidat et humectat: et plurimum quod ifrigidat et humectat. phibet digestionem p̄ter q̄ in materiis calidis et siccis. cbs. citrina sola. 91

Ed dicta quidem species alteratiōis digestio ē quam a quibusdā causis cōtingit facere scientes erimus in illis si habeamus iā cognitiōē ita causaz salubrium.

Et hec species mutatiōis quam narraui est digestio. cum ergo extrahimus et ieiunus ex quibus est possibile ut sit digō: adipiscemur sciam cāp facientium sanitates hoc modo.

Ult qd qñ apud nos est scia causz digerentium vñquēqz cibmoz pñbenius putrefactionem z qñ pñbenius putrefactionem non gnatur ex ea se. Cap aut digerentiu alie sūt cib et potus: aliesunt medicinz: alie sūt exercitiū. cibi quidē et pot⁹ qñqz sunt ex eis ex qb⁹ gnāt cñm⁹ laudabilis: et qñtates eoz eqles medicinz vero sūt sic croc⁹ et spica et cinamomū et pipal. et zinziber et macropip. Exercitiū aut ē sic fricatio eqlis et balneatio. et finē absoluto si būor ē grossus in diget eo qd subliet eū: et si ē viscosus idiget eo qd icidat eū. et si ē calid⁹ indiget eo qd infrigidet eū. et si ē frigid⁹ indiget eo qd calefaciat eū. qd ē: quia intentio indigestōe ē vt ppatur humor ita qd possibile sit vt natura viat eum: et dnatur super eum. 97

Euacuationes vero p phlebotomiam et per clystere et per urinas et per respirationes fm cutem sunt: amplius vero p contrariam detractionem et deriuatōem ad alia b⁹ i. n. generis sūt et mēstrua mouet et emorroidas aperire: et per nares et per palatum purgare.

Euacuatio at p phlebotomia uenaruz et p clystere et p urinam et p resolutionē ex cute: et p attractionem ad loca cōtraria: et p mutationē ad loca ppinqua fit. et ingrediūtur in hoc genere pñocatio mēstruoz et apertio orificiorum uenaz que sunt in ario et uulua et mūdificatio per nares et palatum.

Distq narrat cas digestōis: incipit narrare cas euacuatiōis multitudinis būoris. cñm⁹. n. nō putrefit donec pñbet et expiratio. et nō pñbetur eius expiratio donec multiplicat. et nō tolerat eū vñus et cessat a regie et: et qñ cessat ab eius regimine putrefit. et curatio qdē multitudinis ē p uationes. qñqz ergo ex cñmīs ē cū q addit ipsi oēs donec iplēt uene et vasa: tūc curatio eius ē p phlebotomia: qd si nō ē possibile ppetat et hora pñtē: tūc p vñtōis. et qñ lūt vñtōis ppin gores calcaneis ē magi vñtē. et qñqz eoz ē q solus additur tñ: oēs vt euacuet p medicinam q appropat ei atractione ei⁹ et clystere: aut extraham⁹ ipm p pñocationes vrine: aut p resolutionē ex cute: aut p attractionē ei⁹ ad loca tria. et residuū fmonis ei⁹ ē manifestū et apparē. in eo ē et vñus medicinz resolutionaz. nō. n. qñ euacuat m⁹ cñmū qd remanet ex eo expirat: qñ vñt⁹ tolerat illud qd remanet ex cñmo et incipit regere ipm. q si se. incipit an illud totū: tūc bip. docz ē cauedum ab eūone humoris an digestiōē. nisi humor sit furiosus. Et gali. declarat q illud ē pp duos mōs. quoz vn⁹ ē debilitas vñtis et cessatio ei⁹ a regie. cū ergo bibis in hac dispōe medicina solutiua: nō securat nocumētū eius. Et scōs ē: quoniā plures medicinz solutiue sūt ca. et sic. qñ addit et mñamant caliditatē se. et nō accit illud qñ digerit humor: nā. n. pōt supra ips⁹. et regit medicinz solutiua: et extrahit būorē malū totū. Qñ ergo cogitis euacuare cñmū i pñcipio egritudinis vt alleuet residuū ei⁹ sup nām et fiat ei⁹ facilis digō: tūc uenit tibi vt vñtis ex medicinis ca cui⁹ ē vñt⁹ in pñmutationē cōplexionis male et lenificatiōe nature: et minuat p illud ex mñ egritudis: et pp illud mñ

nuitur ex būore p phlebotomia venaz et p clystere leue qd extrahit supfluos būores: et p pñocationē vrine: et p resolutionē ex cute cum fricatiōe et medicinis resolutionis. et quādo vides būorē nocētē dcliuē ad mēbrum nōbile. trabe ipm ab eo aut pmuta ipsum ab ipso ad aliud et fm hūc modū fac de vñquoqz eoz mēbroz q nūc raut gali. verūm non cōuenit tibi vt euacues cum attractione forti nisi in phlebotomia sola: ipsa. n. euacuat euacuatione forti ex vñtis. Et manifestū ē q vñus phlebotomie ē necessarius qñ cā egritudis ē intra vasa. i. vt sit dclispositio in corpe q nōiat repletio: et etas virtusqz et bore adiunāt. Et bip. qd iam dclit signū certū eūonis: et ē vt inuēiat isfūm⁹ et leuitatē. aut sit tolerās eā cū facilitate. et itez euacuatio p mūdificationē nām fit: aut per emunctionē et p sternutationē. et p palatum fit p creatū et p gargarismuz et p collutionē oris. cum ergo digerit būor: euacua eum medicinis fortib⁹. 98

Scientes igitur et hic materias et virtutes qbus in tpe et qualitate et quantitate et modo usus oblati euacuatio fit.

Et quando nos extrahimus in capitulo et spēs quib⁹ fit euacuatio: deinde utimur eis in hora qua conuenit et cum quantitate que necessaria ē: et uia usus ad rectitudinē: ita tunc extrahemus cas sanitatis i hoc capitulo.

Edocuit nos in h fmonē Sal. quia sunt necie i euacuatione hu. mali iiii. conditiones. vna cap ē spēs medicinz quib⁹ būor euacuat. oēs. n. vt eligat ex eis illud quod cōuenit ei. Et scōs ē hora in qua oportet vt dclit medicine aut in qua euacuat corp⁹: sicut vt euacuetur i hora ipia pñtōis cum reb⁹ leuib⁹ aut p digōem cū medicinis fortib⁹. Et tertia ē qñtitas quā opz euacuat p digōem ex būore. et qñta ē ps vñus euacuationis. bec. n. ps fit diuersa: qñ si būor est dcliuē ad vētrē: tūc cōuenit eis euacuatio p vomitum. et si ē dcliuē ad intestina: tunc oēs vt ei⁹ euacuatio fiat aut p clystere aut p illud qd facit fluxibile egōem et emittit ipsam: et si ē dcliuē ad pñe opatis aut renum: tunc oēs vt fiat eius euacuatio p pñocationem vrine. et si ē dcliuē ad cutē: tūc p resolutionē. et si ē dcliuē ad pect⁹. tūc p illud quod facit facile sputum. et si ē dcliuē ad caput: tūc p nares et palatū. et si est in venis: tūc p phlebotomiaz: et f3 hanc similitudinem in vñquoqz. cūqz ergo compleueris bas. iiii. cōditiones: ita extrahisti cas sanitatis in capitulo euacuationis: et qñ tu facis compar cū eis illud qd mutat putredinē et adiunat sup digōem cōples cas qb⁹ pñbetur fieri se. sequēs putredinē būoris. 99

Sed hanc partē artis inuenim⁹ salubria: et scripta est omniū inuenio i terapeuticō negotio: fm eundem uero modū et i aliis tribus discrasis.

Et iam locuti sumus inuentionem causarum omnium in libro de ingenio sanitatis: et secundum hanc similitudinem inueniuntur cause sanitatis in tribus aliis speciebus in complexione mala.

Significat qd destruitur ynaqueqz spem malitiei complexionis trium: quarum vna est complexio frigida: et secunda complexio humida: et tertia complexio sicca per destructionem cap facientium eas sicut cum destruitur malicia complexionis calide: et essebris putrida per destructionem caliditatis et est putredo. 95

Unum cōe hñtes preceptum efficiendum unāquāqz earum causarum abscedere prius: deinde sic venire ad eam que facta ē ab illa egritudinem salubrium causarū inuentōnem facturos.

Et intendimus in eis intentionem unā cōmunem: et est ut auferamus in primis causam egraz: deinde pueniamus ad egritudinem que facta est ab ea.

Quoniam in omni egritudine est iste: et est: si ē causa eius remanens intenditur in primis ad auferendam causam eius: deinde intendimus ad illud quod impressit illa causa ex egritudine et auferitur et si non est causa eius remanens in corpore: intendimus ad ipsam egritudinem et auferimus ipsam: et hoc quidem non ē ppe nisi i egritudinibus q sunt primitiue tñ. 96

Secundum uero compositas discrasias ex simplicibus compositio ostenditur salubria precepta et hic habebim⁹ nobis medicamē pportionale magnitudini discrasie ad illam conueniens inuenire.

Complexionis autem compositae male compositio est ex rebus simplicibus: et significat tibi causas facientes sanitates ut sit intentio ad quam intenditur in hoc capitulo: et ut ponas quantitatem rei cum qua intenditur sanitas cum quantitate complexionis male quam curas cum ea.

Complexio mala simplex vna est ex quatuor qualitatibus primis ca. fri. sic. et hu. et complexio mala composita est vna. iiii. ca. et sic. ca. et hu. frig. et sic. fri. et hu. Cum ergo accidit aliqua egritudinum mole complexioni considera. si ergo ē simplex et ē i dispo ne ut fiat circa eam post detractionem caliditatis facientis eas fm qd intellexisti ab eo. et si iam scā ē et destructa ē causa eius: cura eam per contrarium ipsius. Et si est composita significant tibi res ex quibus est composita illud quod facias in ea aut destructionem cause facientis eam quando presens ē aut resistantiam egritudinis ipsius cum eo quod est ei contrarium. ca. ergo et sic. curatur per fri. et hu. et fm hanc similitudinem est in reliquis eorum et ponatur quantitas contrarii eius equalis quantitati eius. Et gal. determinat illud cū exēpio et dicit. 97

Ut si ita accidat: si decem quidē numeris secundum calidius excedit ali quid ab eo quod fm naturā: septē uero fm siccius ē opz et salubrem cām in talibus dispoñibus frigidiorē quidē decēz numeris septem uero humidiorē.

Et exemplū illius est ut ponas qd mēbrum aliquod mutatur a complexione sua naturali: et declinat ad caliditatem decē gradibus et ad siccitatem septem. oportet ergo ut sint in causa sanante hoc membrum ex frigore decem gradus: et in ea et humiditate septem gradus.

Queritur h quare dicit gal. x. gradus: et. vii. gradus cum gradus oēs sint. iiii. fm qd ipse ponit in libro 3 simplicibus medicinis. huic uero questione due sunt response. vna eaz ē: quia exemplū h non est verum. et altera ē quia vnusquisqz. iiii. gradus diuiditur in tres mansiones. s. primam secundam et tertiam. sūt ergo. iiii. gradus. xii. mansiones. ga. ergo enumerat. x. gradus volens primam mansionem gradus qrti et. vii. volēs primam mansionem gradus tertii. 98

Sigñtur ipi parī patienti adducas huiusmodi medicamentum intm frigidius sit et humidius: in quantum partis panentis manifestatio pcessit.

Et si medicina occurrit ipi membro in quo est egritudo: tunc opz ut sit cum ea ex frigore et humiditate per quantitates caliditatis quam significat ipsa egritudo.

Hec egritudo in hoc sermone est malicia complexionis calide et sicce. 99

In profundo uero posita que patitur parte considerare oportet huiusmodi efficere salubre ut nō cōtingat exolui i uia.

Et si membrum in quo est egritudo est longinquum submersum in profundo: tunc opz ut ingenietur in hoc ut sit cum causa ipsum sanante superfluitas uirtutis alicuius cum qua fiat securitas ne debilitetur uirtus eius in uia ante qd pueniat ad membrum in quo est egritudo.

Ut ut consideres quante lōgitudinis sit mēbrum infirmū et cōpā s3 quantitatem que necessaria est ut addatur in uirtute eius medicine donec pueniat ad membrum et remaneat in ea uirtus equalis uirtuti egritudinis. quod est. quia uirtus medicine minuit et debilitatur i uia. et propter illud necesse ē ut addatur i uirtute eius per quantitatem eius quod minuitur ex ea in uia. 100

Sigñtur calidius esse oportet modico non in tanto sit solum calidius quāto indiget passio sed super modum appōatur pp positionem necessario adueniens.

Et similiter si membrum est lōginquū et indiget ut sit cā sanans ipm calidior equali: tūc nō opz ut caliditas ei⁹ sit cū quantitate qua indiget egritudo tñ: sed opz ut addatur uirtute eius secundum illud quod ne

cessarium est ex additione in ea propter locū longitudinis loci membri

Erit uero in hoc frigus: est frigida: et ponam? qd ē in renibus. et qd ē frigida in grad^o secundo: et puenit medicina que bibitur ad renes postq̄ transit per os: deinde per isophagum: postea per ventrem: deinde per intestinum iciumum: et per vias epatis que nominantur mesarice: et per epas et venam conuam. nam qd caliditas eius minuitur i hac via tu. b^o gradibus: o3 ut sit caliditas eius intensio p̄ quatuor gradus. 101

Sic uero frigidius sit: non simpliciter o3 tanto facere illud frigidius sed materiam medicaminis considerare prius. si enim parachimenes ē: non peruenit usq3 ad p̄fundum multum. contrarium uero opat aliquando spūm sup̄ficiēz. si uero leptomeres sit: possibile ē puenire usq3 ad plurimū p̄fūdū

Arce de do

Et si indiget mēbrū ut sit cā sanans ip̄z frigidior equali: tunc non o3 ut intēdatur ad hoc ut sit frigidior per illam q̄titatez tñ: sed o3 ut consideretur in primis in substantia eius: nam si est grossa: non ē possibile ut submergatur in p̄fundo usq3 ad spacium multū. uerūm et multotiens efficit contrarium illius per hoc qd cōstringit sup̄ficiē corporis. si autē est subtilis: tunc possibile est ut submergat et perueniat ad profundum usq3 ad spacium longinquum.

Postq̄ docuit qd in medicina ca. o3 ut addatur ex caliditate per q̄titatez que peruenit ad mēbrū et remaneat in ea quod sit equale frigiditati eius et in medicina frigidia non est possibile illud: tñc dicit i medicina frigidia hunc canonem: et ē ut consideres in substantia earum: substantia enim grossa non penetrat: et non submergitur sed multotiens inspissat mēbrum i p̄fundo cui occurrit et coarctat caliditatem int^o: quare duplicatur in egritudine: et additur in q̄titate eius. sit ergo plus q̄ fuit materie egritudine cā. substantia et o subtilis possibile ē qd submergatur et perueniat ad p̄fūdū usq3 ad spacium longinquū: cuius exēplū ē ut sit in epate egritudo: et ex malicia complexionis ca. in secūdo gradu. et o3 ut emplastr. ē epas emplastro infrigida. qd si substantia medicine cum qua sit emplastrum fuerit grossa inspissat autē: et coarctat caliditatem intus: quare inflamnat euz hoc ēplastro. Si autē substantia medicine ē subtilis: possibile ē ut submergatur et penetret in lacertis usq3 quopueniat virtus ei^o ad epas et resistat egritudini ei^o. et o3 ut addas in frigore eius: et subtilitate tantum qd non debilitetur virtus eius in via. 102

Ta uero et in humectantibus et desiccantibus parachimenes et leptomeres substantie considerande sunt.

Et secundum hanc similitudinē oportet ut consideres in rebus humectantibus et desiccantibus in grossitudine subtilitatis earum et subtilitate eius.

Per hoc exemplum intelligit Sa. canonē medicinarum calefacientium: et canonē medicinarum refrigerantium: sed considera que earum ē possibile ut submergatur et penetret et eligat eam super ipsū que nō submergitur et non penetrat: et mentura vnaquāq3 causaz. s. qd perueniat ad mēbrum infirmū: et euz cā sit virtus resistens egritudini. et in hac menturatione ē necessarium ut experiaris medicinas. et scias per rōnem et experimentum q̄titates virtutum earum: et q̄titates grossitudinis substantiarum earum et subtilitatem earum. 103

Expone quidem patientis loci manifestatio inuenit salubre ut dictum ē nūc.

Et hanc similitudinē significat ex loco membri cā at̄rahens sanitatem.

Ult qd locus membri significet tibi q̄tatem medicane: cū qua occurrat egritudini eius aut fm semitam medicine que bibitur: aut fm semitā casputurgii aut clysteris aut siringe. 104

Explasmatione uero et pone quādo fluxus sensibilis h3 consuetos ad aliud mēbrū aut nullū h3: nāq3 ad p̄ncipalia q̄ ferunt fluxus aduertemus. puocabimus uo eos ad nō p̄ncipalia.

Et forma autem et cōmunitate eius ad illud qd seq̄t ip̄m: tñc autē est ei meatus sensibilis apertus ad membra alia aut nō ē meatus ei quod est: quia si membro ē meatus in quo currunt superfluitates eius ad membra que sunt nobiliora eo: phibemus illas superfluitates currere ad illa membra et quando membro sunt meatus in quibus currunt eius superfluitates ad membra que sunt uiliora eo: stimulamur illas superfluitates ut currant ad illa membra.

Iste canon ē sumptus in medicatione ex forma mēbrorum et cōitate eoz: cuius partē expōit galienus et dimittit partem eius. illud at̄ quod de eo explanat ē. qd si mēbro ē meatus apertus ad quedam mēbra cōmunicantia et considerem^o tñc si mēbrū ad qd ē apertum sit nobilius: et tunc phibemus superfluitates currere ad ipsum: si ē uilius stimulamur eas ut currāt ad ip̄m. Quod autem dimisit explanandum est: qd si est meatus ei apert^o in quo peruenit medicina ad ipsum: inueniamus in hoc ut perueniat medicina in illo meatu ad mēbrū: sicut facinus in cerebro cum caputurgio: et in ventre cum potu: et in vesica cum siringa: et in intestinis cum clysteri. 105

Manifestum uero qd facientium causarum discrasiam per euacuationem sanatio est. ipsarum autem discrasiarum alteratio sanatio est.

Et manifestum est qd medicatio per euacuationem non est nisi causarum facientium complexionem malam: ipsa uero complexio mala non medicatur nisi p̄ mutationēz

Hec est conclusio eius quod precessit in curatōne malicie complexionis. malicia autem complexionis quandoq; est eius materia que est causa ei⁹ et intendimus ad euacuatiōem illius materie faciētis complexionem malam. et quandoq; est malicia complexionis sine materia: et intendimus ad hoc vt permuteus eas cū eo quod est ei cōtrarium tantum: hoc est vltimus quod dedit ex canonibus in curatōne vnius generis egritudinum. et est genus nominatum malicia complexionis. i o 6

Soluta vero cont inuitate curatōnis q⁹ dem intentio unio est: in organicis q⁹ dem partibus impossibilis est: in omiomeris vero non omnino impossibilis: sed i qui busdam possibilis ut in carnosiss conglutatio est sanatio.

Continuitas autem quando dirumpitur: tunc inuentio in medicatōne eius ē continuitas: et non ē possibile ut sit illud in membris officialibus: in membris vero si milium pariu⁹ non ē impossibile semp hoc sed possibile ē in qbusdaz eoz: cuius exemplū ē: quia i mēbris carnosiss sanatio huius egritudinis est cōglutinatio.

Non est possibile vt continuetur illud quod dirumpitur ex membris officialibus nisi quando ipsa sunt composita ex membris similiū partiu⁹. dirumpitur ergo membra in eis diuersarū substantiarū quoz vnuquodq; idiget medicinis que sunt alie a medicinis quibus indiget aliud. et multa istorū membro ru⁹ similiū partiu⁹ impossibile est solidari: et sunt illa q⁹ rum generatio est ex spermate sicut os et neruus. verus possibile est vt continuentur per tem aliquam que continet quasdam partes eozum cum quibusdam sic est alde buduch. i. porus: membra autem carnosissima possibile ē vt continuentur: quoniam generatio eozum est ex sanguine et sanguinis inuentio est remanēs in corpore: et exurgit hec questio que est: quare fit q⁹ multe ex plantis quādo fit q⁹ ex eis absinduntur rami nascuntur loco eius alii rami: et in multis ex animalibus quādo absinditur ex eis mēbrum aliud nascitur loco eius sicut cauda serpentis et stellionis. in homine vero et quod perfectum ē ex animalibus non est possibile illud. perscrutatio autē de hac questione est physica: et non est lucrum de ea medicis in perscrutatione nec in aliquo curatōnis infirmozum: nec in aliqua re conseruationis sanozum. et nos abbreviam⁹ responſionem de ea vt non desideret aliquis scientiam illius. Dico ergo q⁹ plante quidē materia sunt elementa precipue terra et aqua: et est ei iuncta et radices eius ex ea semper trahunt nutrimentum. q⁹ autem in animalib⁹ nascuntur membra illud est propter duas res. vna earū est q⁹ illa membra sunt superflua quibus natura fecit ea bona sicut cauda. et hec superfluitas est ex superfluitate nutrimenti eozum et non est ex materia membro ru⁹ eius radicaliū secundum similitudinem eius secundum q⁹ currit dispositioni in penis et pilis et cornibus et ungulis: quoniam earum generatio est fm viam accidenſis sicut dicit galienus in libro suo. et quedam eozum gene

rantur ex superfluitatibus que aggregantur in corpore suis et igniuntur et crescit in eis caliditas temperata exiens a caliditate corporis et generat ex eis natura mēbra loco membro ru⁹ que ceciderunt: sicut accidit vt nascantur dentes senibus qui sūt in fine et denigrantur pilii eozum ex membris autem hominum et animaliu⁹ cōpletorum sunt quozum generatio est ex spermate: et quādo ista dirumpuntur nō est possibilis eozū reductio p⁹ inuentionem materie post siccitatem eozū propterea q⁹ sperma ex quo generata sunt finitum ē totum in eis et si remansit ex eo aliquid. et ex eis sunt quozum generatio ē ex sanguine. quando ergo ista dirumpuntur possibilis est earum reductio p⁹pter inuentionem materie ex q⁹ generantur. reditus autem dentium infantium in nativitate post casum eozum est: quia materia ex qua generantur dentes primi est superflua debilis: generantur ergo ex ea in p⁹mis dentes debiles. cum ergo confectatur natura vili pendit eos et proficit eos: et facit nasci illos qui sunt meliores eis. i o 7

Non differt vero si consolidatione⁹ nō mines.

Et non ē differētia inter hoc ut dicā cōglutinationē aut cōsolidationem.

Scilicet illa duo nomina synonyma significātia cōtinuationem eius quod diruptū ē: i o 8

Recedit autem eam quando mai⁹ fuerit vulnus adductio distantium partiu⁹ ex genere plasinationis existens.

Ite consolidationem partiu⁹ quādo vuln⁹ est magnū: est aggregatio partiu⁹ que dirupte sūt: et illud ex genere equationis forme.

Scilicet anteq⁹ consolidetur membrum sepatum idiget vulnus quando ē magnum vt aggregent⁹ partes eius dirupte in primis et equent⁹ fm figurā suā primaz: et hoc ē iurans in capitulum equationis figure membro ru⁹: et ex genere curatōis egritudinū forme. i o 9

Ut vero ea fiat permanens: superligatio conduens distantia labia et consuetudine utiles sūt ad hoc.

Ut firmetur ille partes super aggregatōnem idigent ligamento quod partes coniungit diruptas: et plumaccolis duplatis quorum figura et situs exigunt illud et futuris.

Ligamento quidem indiget vt conseruet figuram eozum secundum illud fm quod sunt aggregate et plumaccolis quidem duplatis vt sit possibile vt impellant partes diruptas et stringāt eas vt p⁹ eos sit possibile ligamento conseruare partes quas aggregate sūt: futuris ho vt retineant⁹ p⁹es adinuicem. i i o

Conglutinat⁹ vō distantia et eam que in principio unionē reddit natura. fm vero opus p⁹mi qdē ut dictū ē conducere in idipsum distantia labia: secundū opus vero feruare i quo cōducta sūt: et tertiu⁹ ut nihil inci

dat intra labia providere: et quantum ipsam partis substantiam sanam servare.

Natura quidem est que conglutinat partes que sunt disrumpite et re-ducireas ad illud secundum quod fuerunt ex continuatione. operatio autem quam efficit medicus alia est sicut dixi ut aggreget partes que disrumpite sunt: et complacet eas adinuicem. et alia est que conseruat eas super aggregationem earum. et tertia est ut caueat ne cadat inter labia vulneris aliquid. et quarta est ut conseruet substantiam membri secundum sanitatem suam.

Vlt hic per naturam virtutem regentem corpus et ars medicine non recipit in operationibus suis nisi hanc virtutem: et seruit ei medicus ita quod preparat ei materias et causas quibus efficit operationes suas in corpore: et melior operatio medicine est que surgit cum ministracione sua secundum quod oportet. Et galienus numerat hec in curatione solutionis continuitatis simplicis facte in carne quatuor canones: Quorum vnus est aggregatio partium que sunt disrumpite et multiplicatio earum adinuicem donec figura earum similis fiat figure sue naturali: et hoc quidem fit cum tensione et equatione. Et secundus est illud quod conseruat figuram quoniam coequauit et equauit donec remaneat super aggregationem suam: et hoc fit cum sutura et positione plumaceolorum duplicatorum et ligamento: et tertius est ut caueatur ne cadat inter labia vulneris aliquid prohibens naturam ut continuet carnem disrumpitam adinuicem. Et quartus est ut conseruetur substantia membri secundum sanitatem suam scilicet ut conseruetur complexio eius naturalis cum medicina et cibo quorum complexio complexionis eius est similis: et addatur super eam parum in exsiccatione.

Primum quidem et secundum opus quomodo aliquis faciat dicendum est. tertium vero in conducendo distantia si et quidem si vibil extrinsecus incidere perimitamus: sicut plurimum pilus: aut oleum: aut humiditas alia in medio constituta conglutinandorum prohibet eorum unionem. In posteriori vero tempore per effluxiones tercie intentionis custodia est: ad effluxiones vero ipsas ex subdiuisione et contraria diuisione et figura apta accedendum est: substantia vero partis sana seruabitur per mediocriter desiccantia. Nec quidem curatio est continuitatis solutionis in carnosa parte facte eius secundum seipsam solus.

Et iam ostendi quomodo operatio prima et secunda fiat. operatio quidem

tertia fit in hora in qua aggregantur partes disrumpite quando non diminuitur ut cadat aliquid de foris inter eas. quod est: quia quando cadit in eo quod est inter partes disrumpitas de quibus vis ut consolides eas pilus aut oleum aut aliud ex humiditatibus: et prohibet illas partes continuari. In eo autem quod est post: conseruatio cum bac intentione. tertia est quando ingeniatur vulneri ut quod aggregatur in eo currat ex inferiori: et oportet ut sit: aut per additionem in apertione orificii vulneris donec amplificetur: aut ita ut ponatur vulneri orificium aliud inferius et cum figura conueniente ad illud. substantia vero membri conseruatur secundum sanitatem suam cum medicinis que exsiccant exsiccatione equali. Nec est ergo curatio solutionis continuitatis quando est in membro carnoso: deinde est sola et non est cum ea aliud.

Iste sermo manifestus est: et illud quod indiget ex eo expositione est quod vulnus quando est magnum et conseruat medicus in hora qua fit ipsum et sustentat ipsum: et ligat illud: et cauet ne cadat in eo quod est inter partes eius aliquid quod prohibeat a consolidatione earum. quandoque enim generatur in eo virus et sordidities que indigent ut fiat eis orificium ex quo currat totum quod aggregatur in eo ex veneno et sordidie. et hoc orificium aut est inferius apertum donec currat illud quod aggregatur in eo quod est ut dimittatur ex labiis vulneris quod fiat orificium ut currat ex eo et egrediatur quod aggregatur ex eo in illo: aut ut sit orificium vulneris superius et figuretur membrum figura qua fiet orificium vulneris inferius donec currat ex eo quod aggregatur in ipso. Et per sermonem suum: sed substantia membri conseruetur secundum sanitatem suam cum medicinis que exsiccant exsiccatione equali: vult ipsum locum vulneris ex illo membro. et oportet ut sint medicine exsiccentes complexionis equalis complexioni membri: et addas super eam in exsiccatione per quantitatem principii primi gradus ex gradu exsiccationis. quod si membrum fuerit sicum in primo gradu: tunc oportet ut sit medicina exsiccans in principio secundi gradus: et per sermonem suum: et hec est curatio solutionis continuitatis quando est in membro carnoso dum est sola et non est cum ea aliud: vult ut vulnus sit simplex: scilicet non perit ex membro aliquid plus quam solutio continuitatis tantum. Si autem perit caro aut aliud componitur vlcus et indiget intentionibus aliis quas omnes dicam in eo quod futurum est.

Sed uero alicui alteri misceatur egritum: et numerunt plures intentiones preceptorum curationum quas in compositi

torum doctrinis deinde dicemus.

Quam ergo componitur cum egritudine alia sunt intentiones que significant eius curationem plures: et dicam eas in eo quod erit post quando dicemus egritudines compositionis.

Ignificat quod vulnus quicquid est simplex et est illud in quo dissipatur pars carnis tamen: quandoque est compositus et compositio eius est multa et diuersa. quod est: quandoque patitur ex carne aliquid: aut accidit cum eo fractura in osse: aut inciditur nervus aut concussio aut aliud. et quandoque componitur ex duabus partibus rerum: aut ex. iiii. aut ex. iiii. et promittit quod docebit curationes eius: quando canones curationis eius quando componitur. ii 3

In presenti uero ad reliquas unitatis solutiones oratione ueniendum est.

Nunc autem ueniamus ad reliquas species solutionis continuitatis.

Ut ut doceat in prima canones curationis solutionis continuitatis cuiusque membri quando est simplex nec est cum ea aliud donec quando cessat ab illa redeat et ostendat canones curationis solutionis continuitatis simplicis singularis in carne: et ipse consequitur illud cum curatione solutionis continuitatis osse et dicit. ii 4

Fractura igitur in osse est quidem continuitatis solutio: insanabilis uero quantum in prima consideratione: iuxta uero secundam secundum quedam modum curabilis quoque modo fit prima igitur consideratio est consolidatio impotens propter duriciem partis fieri: secunda uero ligatio contingens fieri per ponam ligationem in circuitu fracturam.

Dico ergo quod fractura est solutio continuitatis ossis et non sanatur per uiam intentionis prime: sed sanatur per uiam intentionis secunde: et intentio quidem prima est consolidatio et non est possibile ut sit consolidatio in osse propter eius duriciam: et intentio secunda est ligatio partium ossis quod iam fractum est: et possibile est ut sit illa ligatio per porum qui nascitur super locum fracture ossis: et resoluitur super ipsum donec ligatum est.

Intentio quidem prima est illud quod dixit in consolidatione carnis quando cadit in ea vulnus simplex. et ipse quidem iam dixit in eo quod preterit quod carnis partes continuantur et ostendit quod illud est propter generationem carnis ex sanguine: et dicit quod os et reliqua membra quorum generatio est ex spermate non consolidatur: et ostendit quod illud est propter priuationem materie ex qua generatur. et ipse in hoc sermone dicit quod ossis partes non continuantur et non consolidantur propter duriciem suam. dat ergo ingenium aliud quo sit necessarium et est: quod quando humidum est os sicut ossa infantium: tunc possibile est ut continuantur partes ossis et quando non est possibile ut continuantur partes ossis

tunc necessaria est in eis alia intentio: et est ut extendantur et sequantur secundum suam figuram primam et ligentur. Cum ergo facit in eo medicus illud: tunc generat naturam regitua corporis in circuitu fracture porum quo ligantur partes ossis disrumpite et resoluitur super ipsum et stringit ipsum ab omni parte donec sit super ipsum naturale ligamentum. ii 5

Generatio uero pori in quantum ex materia et natura sit communis est ad alia in quantum uero prope est formam ossis ex illius est alimeto.

Et generatio illius pori est eadem generationi aliorum in hoc quod est ex preformatione materie et ex operatione nature: uerum tamen quia eius substantia sit propinqua substantie ossis est generatio eius ex nutrimento ossis.

Hoc est antecedens eius quod uult dicere ex operatione medici: scilicet quando generatur porus ex nutrimento ossis: tunc oportet ut dei medicus infirmo cibos conuenientes nutrimento ossis. et os qui deus nutritur ex sanguine grosso et spisso. ii 6

Olle uero et puerile os consolidari quidem possibile est.

Sed autem molle in puero: possibile est consolidari.

Ossibile est consolidatio ossis in corporibus puerozum propter duas res. una est remanentia virtutis spermatis ex quo generatur os. et secunda est mollicies ossis. ii 7

Alio uero et huiusmodi passionis generationis sine compassione alterius membri est. sepius enim circumpositi musculi cum aliis partibus corporis copanuntur fractis ossibus. itaque et intentio curationis duplex est: altera quidem in ossibus: altera in his que circa ea sunt corporibus: hec quidem talis in carnosarum partium dispositionem dicitur: de fracturis uero dicendum est bic.

Et raro fit hec egritudo ita quod nota sit cum ea egritudo alia ab ea. quod est: quia quando frangitur os: tunc musculi qui sunt in circuitu eius et reliqua corpora que continuantur cum eo patiuntur cum eo. sunt ergo curationis egritudinis due intentiones. una earum sumitur ex osse: et altera sumitur ex corporibus que sunt in circuitu eius. et ego dicam has intentiones cum dicemus solutionem continuitatis compositam factam in membris carnosus: nunc uero oportet ut loquamur in fracturis.

Iste sermo intellectus est nec indiget plus quam ut consideretur tantum: narrat enim in eo illud quod accidit secundum plurimum ex attritione carnis et contusione musculorum: et reliquis ex speciebus algaban id est coquassatio accidenibus cum fractura ossis. ii 8

et qd am

Quoniam uero baruz curatio est, ex po-
ro: ut uero hic fiat proprii alimenti of-
fis est opus. oportet igitur superfluitatem
nutrimenti ad pori generationez nature sub-
mitti.

Uico ergo q̄ cum restauratio ossis nō
fiat nisi per porum: et in generatione il-
lius pori sit necessarium nutrimentum ossis
tunc oportet ut inueniat natura superfluitas
et illius nutrimenti ex qua generet porum.

Scilicet ut addat medicus in cibo infirmi et confi-
deret ipsum donec infirmus digerat ipsum. Et
q̄ oportet, cibi autem que conueniunt ossi sunt
ex quibus generatur sanguis grossus et spissus: sicut af-
satura et frumentum coctum in aqua et almutdalcitata
et ea que fiunt ex farina tritici: et totum quod generat q̄
digeritur sanguinem grossum et spissum.

Superfluitas uero hec et quantitate et
qualitate moderata esse debet.

Et ut sit illa superfluitas equalis in
quantitate sua et sua qualitate.

Ut ga. per superfluitatem additionem cibi quā
addit medicus in cibo infirmi. et hec superflui-
tas non est nisi superfluitas addita super nutri-
mentum ossis quando peruenit digestio cibi in stomas-
cho et in epate et in uenis. ex cibis enim quando non di-
geruntur: generantur superfluitates male que non con-
ueniunt in aliquo quo fiat iuuamentum in causa sanita-
tis. et propter illud indiget medicus ut det ex cibis illud
cuius quantitas sit parua: et sit uirtus eius in nutrimen-
to corporis multa sicut assature et triticum coctum: et cō-
sideret egestionem et yrinam ut faciat ex eis dispositiōem
digestionis: et quandoque addat et minuat: et quandoq̄
componat cum cibis aliquid cum quo digerantur exco-
quibilia et taguebil: sicut cinamomus et piper et zinziber
et miripia idest salsa et uinum secundum q̄ exigit dispo-
sitiō presens.

Propterea deductione indiget talem
et tantum influentem sanguinem ossi:
bus preparante ex quali et quanto fiat porus
quoniam uero pertransit hic per concava fra-
cti ossis attendere opz et multitudinem et
qualitatem: et ita sicciozem oportet facere
deductionem uel magis humectantem: que
amplius in terapenice facultatis litteris sūt
dicta.

Et similiter oportet ut cibus habentem
fracturam ex cibis qui ponunt sangui-
nem qui currit ad os in quantitate sua et qua-
litate sua secundum q̄ conuenit ut generet
ex eo porus: et quando ille sanguis currit ex
locis raris ossis: ut consideretur ipsius
quantitas et eius qualitas: et fm illud incli-
netur cibus ad siccitatem aut humiditatem
et exponam illud et ostendā ipm onfione plu-

rima in libro de ingenio sanitatis.

Cibus ex quo generatur sanguis qui conuenit
quantitate et qualitate sua ad hoc ut inde genere-
tur porus: est q̄dem ex pane qui ē de simila dē-
ter et recenter factus: et sorbitiones facte de tritico et ex
candaruso. ex aialibus q̄o ut caro porcina. si uero nō co-
meditur: fiat loco eius caro vituli lactaris q̄ iā p̄paratur
ut comedat: deinde caro hirci annalis et duorum dētū
Et ex auibus caro galline. et potibus q̄o uinū rubeum
grossum: et ex sp̄ibus decoctionis: tūc fm q̄ p̄misimus
ei narratōes ex sp̄ibus assaturarū et ē triticum coctum
in aqua et aliū dacata et agchudebeb et algaycar: et tu q̄
dē pores sc̄i vñ quēq̄ horū ciborū ex libris editis i vñ
tibz ciborū et i libris editi q̄ sūt i acceptōe eorū q̄ noiant libz
dēcoctis. cu3 ergo tu iā admisti as infirmo bos cibos: tūc
cōsidera superfluitates eorū in egōne et yrina: et in eo
quod testificatur dispositiō membri infirmi. si igitur vi-
des ipsum decliuem ad siccitatem humecta ipsum. et si
vides ipsum decliuem ad humiditates adde in eo quod
exsiccat ipsum. et iam quidem p̄scrutatus est ex ḡste ser-
mo in cognitiōe esse eius quod est a digestionē in sto-
macho et in epate et in uenis in regimine sanitatis et ias
p̄missi sunt canenes illius in eo quod p̄terit d̄ hoc li-
bro. et cognitiō eē ei quod ē ex illo libro in membro fra-
cto est per studium et testimonium. s. per visum. quā-
doque enim embrocas ipsum cum aqua calida: et inun-
gis ipsum cum oleo: aut ponis super ipsum eniplastrū
quando vides ipsum sicciorē q̄ oportet. et quandoque
ponis super ipsum medicinas exsiccativas quando vi-
des ipsum humidius q̄ oportet. cursus autem san. ex lo-
cis raris ossis indiget ut aperiuntur ista loca et fluxibili-
tate san. aperiō quidem eorum fit cum eo quod dixi-
mus ex embrocatione cum aqua ca. et absterfione et fri-
catione leni: sed fluxibilitas san. fit ex bonitate digestio-
nis. per illud enim fit equalitas eius in qualitate sua. et
quantitate. hoc est ergo ultimum quod dedit ex canoni-
bus in restauratiōe ossis quando eius fractura est sola
et quod est in circuitu eius ex ossibus est saluum.

Perui uero et tenantos punctura pro-
pter plurimum sensum et propter hoc
q̄ continua est secundum principium parti-
cula parata est aduocare spasimum: et maxi-
mē cum non respiret exterius excecata cu-
tis perforatione. hanc igitur oportet aperi-
re et exsiccare substantia leptomeri pertran-
sire potenti ad profundum usque ad perfo-
ratum neruum. dictum est autem de hoc p̄
fecte in terapenice facultatis litteris. In
simplicibus igitur huiusmodi generis dis-
positionibus salubrium causarū est forma
talis quam dixi.

Solutio autem continuitatis facte in
neruo et cordis propter superfluitatē
sensus horum membrorum et propter con-
tinuitatem eorū cum cerebro attrahit spas-
mum uelociter: et precipue quando non re-
soluuntur superfluitates que sunt in ea ad

exteriora et illud fit quando constringit scissura cutis: et propter hoc oportet ut aperiat hanc scissuram: et exsiccentur ulcera cum medicamentis cutis sub qua sit subtilis ita ut sit possibile ut submergatur et perveniat ad profundum donec perveniat ad nervum quem secuta est scissura et ita narraui illud narratione completa in libro de ingenio sanitatis

Nomen nervi in sermone medicorum cadit super tres significaciones. una eorum est nervus natus ex cerebro et nucha: et ille quo fit sensus et motus. et facta est ligamenta que ligant iuncturas et membra ligata cum ossibus. et tertia est corda: et corda est nascens ex musculo. quod est: quia musculus est compositus ex carne simplici et nervis contextis et intrantibus in eo. cum ergo pervenit ad ultimum et redit nervus et generatur ex corda. et ga. quidem intellexit in hoc sermone nervum nascentem ex cerebro et ex nucha: et cordas generatas ex eo tantum sine ligamentis. cum ergo cadit in ista membra vulnus est dolor eorum vehementer valde propter superfluitatem sensus eorum et continuitatem eorum cum cerebro. multoties. n. attrahit vehementer doloris eorum spasmus quod si adiungatur ad vehementer doloris eorum prohibitorum solutionis veneni et sordidici generante in vulnere: addit super illud dolor et fit spasmus maior. si ergo non fit festinatio cum eo quod oportet in curatione horum membrorum: perducit ad mortem velocem. et ga. dat canones in curatione eorum membrorum quando soluitur continuitas eorum et videtur. oportet in primis ut aperiat scissuram et dilatetur donec currat ex ea virus et egrediatur sordidices. deinde medica vulnus cum medicina officante ipsum cum equalitate: et oportet ut sit ei virtus calefaciens ut resoluatur ex eo illud quod aggregatur in ipso. quod est: quia medicina omnia frigida nocent nervis nocumeto humoris ali. deinde oportet ut sit harum medicinarum substantia que calefaciunt membra cum equalitate et exsiccant ipsum plus equali subtilis ut submergatur et perveniat ad profundum. nervi. n. sunt positi natura in profundo: ut quicquid est super eos cooperiat eos et defendat eos a nocumeto extrinsecis. et medicina que calefaciunt cum equalitate et exsiccant ipsum plus equalitate et sunt cum illo subtilis substantie: sunt genera lactis extracta ab arboribus et gumme et olea subtilia: quibus involuitur membra. genera vero lactis et gumme sunt he sicut alimbat. i. terebintina et oppoponacum et euforbium et serapinum. olea vero subtilia sunt sicut oleum de chervia et oleum antiquum: et sermone absoluto relique gumme et olea quibus est caliditas tepida et exsiccatio et est subtilitas in substantia: et de proprietatibus eorum est ut perveniant et submergantur et penetrent ad membra interiora quando fiunt ex eis emplastra et emplastrantur ex eis loca infinita aut insciantur in vulnere. Dicit ergo galienus tria vulnera simplicia. unum eorum est vulnus quod est in carne simplex. et secundum est fractura ossis quando id quod est in circuitu eius est sanum. et tertium vulnera nervi simplicia sicut punctura nervi cum acu aut cultello subtili. et ostendit canonem in curatione cuiusque horum vulnere trium simplicium: et innuit ad hoc quod ipse iam determinavit illud determinatione ultima in libro suo de ingenio sanitatis: deinde ipse continuavit hunc sermonem cum datione canonis in curatione solutionis continuitatis compositae.

Eodem compositas vero complexu ut in ulceribus. prima quidem est concavitudo

tas quas quidam non aliam dispositionem sed ulceris tantum arbitrantur differentiam. Est autem non tantum dicitur hoc tale: sed alterum quoddam genus egritudinis totius in quo substantie ipsius est perditio. et igitur curatio ipsius in duplici passione: duplici indiget intentione continuitatis enim solutio unione substantie vero perditio generatione indiget.

Quam ergo solutio continuitatis est composita: tunc primum quod componitur cum ulcere est concavitudo. et putaverit quidam quod illud non est egritudo alia nisi ulcus: et quia ipsa non est nisi aliqua species eius. verum concavitudo non est aliqua species ulceris: sed est genus aliud egritudinis in quo perditur ex substantia membri aliquid. et hec egritudo cum sit composita ex duabus egritudinibus: necesse est ut sit eius curatio composita ex duabus intentionibus. quod est: quia solutio continuitatis indiget consolidatione. et perditio eius quod perditum est de substantia membri indiget generatione et restauratione.

Ergo iste est intellectus. ostendit enim in eo galienus quod quando cum ulcere est perditio partis carnis aut alterius donec sit ei profunditas non est vulnus simplex sed ulcus compositum ex duabus rebus: quarum una est solutio continuitatis membri: et altera perditio partis membri: quare oportet ut restauraretur quod sit loco partis perditae: deinde consolidetur solutio.

Ite vero sunt paulo prius generationis intentiones.

Etiam narraui paulo ante intentiones generationis carnis.

Intentiones in generatione substantie perditae ex ulcere est conservatio membri super illud secundum quod est natura. et dare medicinas in quibus est absterio veneni et sordidici aut secundum semitam consolidationis aut cum emplastris aut cum linimento aut cum iniectionibus. et dare cibos et potus ex quibus generatur sanguis qui sit bona materia conveniens ex qua generetur natura cambium substantie perditae ex ulcere.

Et quidem oportet curare primum hanc dispositionem: deinde aggredi unire si sicut ipsa natura rerum indicat. quando igitur repletum fuerit quod concavum et equale ulcus extiterit: tunc alteram intentionem afferri oportet. Media enim nova carne existente labiorum ulceris uniri quidem impossibile est distantia.

Et ipsa res significat tibi quod non convenit tibi nisi ut intendas in primis ad hanc egritudinem scilicet diminutio

nem: deinde coneris ad consolidationem solutionis continuitatis. uerū tamen quando impletur locus ille concavus et equatur superficies cutis: accidit ut destruat una duarū intentionū: quod ē: quia caro que generat in ulcere quando sit in eo quod est iter duolabia eius aliquid: non est possibile ut consolidentur ille partes que fuerant solute adinuicem.

Per sermones suum: et ipsa res significat tibi: vult quoniam ipsius vlcus in quo ē profunditas: scilicet ex quo p̄dita ē pars mēbri significat tibi q̄ tu indiges in primis vt compleas diminutionē. cū ergo cōpleueris eas conare ut contineas illud quod disruptum est ex p̄tibus mēbri: et res que complet diminutionē ē māifesta: q̄ sit in eo quod est inter duo labia vlcis: quare prohibet aggregari labia vlcis quapropter est necessaria in consolidatione solutionis partium vlcis via alia que est p̄ter aggregationem partium et vnitōnes earam. in intentione et solutione et ipsarum sustentatione cum plumaceolis duplicatis: et strictura earum cum ligamento conveniente ad aggregationem partium disruptarum.

125

Intentionem ergo curationis aliam inuenire op̄. Inuentionem uero ex eo quod secundum naturam habebimus quod circumfacere p̄i conuenit. s̄m naturā v̄o erat eā coopire cute. hoc igitur nobis est faciendum: aut si impossibilis est intentio: aliquid simile cuti carnem. s̄. callosam faciendum ē. Et rit autem huiusmodi caro siccata similis priori cuti et callosa. siccantibus igitur et si p̄cis sine mordicatione erit opus phar macis ad cicatrizationes.

Et oportet ut ingenies intentiones ad sanationem partium: et inuentio illius intentionis est ex re naturali quam oportet fieri in membro: et iam fuit membrum in natura sua quando fuit coopertum cute. oportet ergo ut facias illud in eo. q̄ si hec intentio non est possibilis ut compleatur: tunc oportet ut faciamus rem similem cuti: et oportet ut ingenietur superficies carnis illius ut fiat similis cuti: et non fiat ita nisi quando exsiccat et induratur. et propter illud indiget ulcera que iam completa sunt carne donec consolidentur medicinis que exsiccant et costringunt absq̄ mordicatione.

Postq̄ ostendit ante hoc: q̄ quando nascitur in profunditate vlcis caro donec implet profunditates eius tota: et iam p̄hibet hic caro nata a consolidatione labia vlcis: docet in hoc sermone: q̄ oz ut nascatur sup̄ hanc carnem cutis que coopiat eam s̄ q̄ fuit in primis mēbro natura et natiuitas cutis non ē possibilis oz ergo ut siccet superficies huius carnis et induretur

donec fiat in eēntia cutis loco eius. Et medicine q̄dē que exsiccant hanc carnem et indurant eam sunt ille que exsiccant et costringunt absq̄ mordicatione: sicut pellicule granatorū et cortices eorū: et calx abluta: et lytargirium: et scorja argēti: et alcedico: aut simplicia aut composita: et reliqua que currūt hoc cursu. s̄. que exsiccant et costringunt manifestū carnis donec fiat illud simile cuti. 126

Et a uero et si vlcus in putredinem ueratur intentio quidē est purgare phar macum v̄o cum salubre ripticom.

Et similiter si generetur in ulcere sordidices: tunc oportet ut sit intentio tua abstersio illius sordidici: et medicina afferēs sanitatem nunc est medicina abstersiua.

Occultauit. n. ga. in hoc sermone illud quod voluit dicere et docere occultatione uehementi. q̄d est: q̄ in profundo vlcis generatur quāq̄ sordidices: s̄. putredo et virus ex cāis multis: quarū una ē ex superfluitate nutrimenti mēbri. et fa est ex malicia regiminis i firmi: quando permiscet in cibis et potibus. et tertia ē ex errore medici: quando ponit super vlcus medicinam in conuenientē. et quando generatur in vlcere sordidices. et p̄hibet naturā ad hoc ut faciat nasci in eo carnem loco eius quod perditum ē ex ea: gal. ergo p̄cepit tibi vt ponas in vlcere medicinam que abstergat illā sordidices donec p̄ceptur nature ut faciat nasci carnem. si autē medicina quā tu ponis in ulcere est uehementis abstersionis. s̄. vt abstergat plus q̄ oz: addit in profunditatem vlcis: et prohibet natiuitatē carnis in eo. et si est pauca abstersionis seu vt abstergat minus q̄ oz: remanet residuus ex sordidice quod prohibet natiuitatē carnis. et propter illud oz vt consideretur vlcus et attendat natura in eo: et mūdicetur: aut cum lana aut cum coto. et scias causas p̄hibentē natiuitatem carnis in eo et destruas: et eā p̄dā super ipsum ex medicinis abstergentibus que cōseruāt complexionem membri: et abstergunt illud quod generatur in eo de sordidice cum quantitate sufficiente absq̄ additione et sine diminutione.

127

Secum est autem horum in his que d phar macis materia.

Et iam dixi medicinas que abstergunt in libris in quibus posui eē medicina rum.

Et libris in quibus narrauit eē medicinarū ē liber ei⁹ i medicis simplicib⁹: et liber ei⁹ q̄ notat catagēsis et liber ei⁹ q̄ notat alia uenomina. et liber ei⁹ i medicis iuēt i oi loco: et liber ei⁹ i cōsecrōib⁹: et liber ei⁹ i r̄utib⁹ ciborū: et liber ei⁹ i bōitate chimi et malicia ei⁹: et liber ei⁹ i regie subtiliatiuo: et cāones curationis vlcis in tractatib⁹ p̄mis libri q̄ notat igēti sanitatis: et tractatus secundus libri sui q̄ notat ad glauconē: et ego exēplifica bo tibi medicinas abstergētes: et illas q̄ faciūt nasci carnē. dico ergo q̄ sūt sicut ibus et aristologia et ozob⁹ et resina. i. gūmi pini: et pix. et sicut iste medicine multe iuēt tōis ex q̄b⁹ cōponūt ēplāstra et pulueres et alia q̄ ponūt sup̄ ulcera. et p̄ q̄b⁹ dicit ga. cāones natiuitatis carnis i profundo vlcis ex quo p̄dita ē ps carnis: et canonem assimilationis eius quod apparet de carne nata cum natura carnis: narrat qualiter componuntur omnia ulcera: et dicit.

128

Et quidem si pblegmon et cassatio et scilicet rosis aut tumor cum ulcere fuerit curandum illa prius per eas que dicte sunt rationes ita uero et si influat aliquid ulceri: curandus est fin influentius curatione. Similiter uero et si discrasia aliqua fiat fin ulceratum locus ad discrasie prius ire oportet adiutoria.

Similiter si cum ulcere est apostema calidum aut durum aut molle aut cassatio: tunc oportet ut intendas in primis ad curationem horum accidentius per vias quas narrabo: similiter et si effunditur ad ulcus humiditas tunc oportet ut cures illud cum eo quod est conueniens ad abscindendum illud quod currit et auerbitur. et similiter est si complexio membri in quo est ulcus iam corrupta est tunc oportet ut inuenias in primis cum medicinis que rectificent corruptionem complexionis eius.

Multoties effudit ad locum ulceris materiam et generat ea apostema. si ergo materia effusa aut attracta est sanguis aut humor colericus: generatur ex ea apostema calidum. si autem est melancholia vel pblegma quod sunt caseata et generant apostema durum. et si est pblegma subtile: generatur ex eo apostema molle: et fortasse accidit cum ulcere cassatio aut excoriation aut concussio aut attritio et fractura. aut multoties effunditur aut attrahitur ad ulcus humiditas subtilis venenosa. et fortasse mutatur complexio membri. quicquid ergo res acciderit ex istis: facilius ulcus componitur ex ea et ex ipso ulcere. et quidem quidem dicitur tibi ut incipias ante curationem ulceris cum curatione cuiusque horum quod accidit cum ulcere: propterea quod iste res necant nam membrum: et prohibent eas a generatione carnis et consolidatione solutionis continuitatis. et multe ex eis faciunt ulcus malum fraudulentum difficile pauatorem: sicut corruptio complexionis membri. hoc enim egritudo quoniam componitur cum ulcere: facit ipsum ulcus malum fetulentum et fraudulentum et similiter virum. et fortasse effudit ad ipsum conueniens. et fit ulcus cancrum. Et canon totus in egritudinibus compositus est ut consideres timorositatem eorum: et quod est vehementioris ex eis periculi: et que non sanant donec sanetur que est ante ea: tunc ergo incipe cum ea que est magis timorosa. Exemplum illud est cum ulceribus cancrum ut cuacuus corpus ex conueniens. et multum diffices ipsum: et ponas super ipsum ulcus quod refrigeret rectificet: et sicet absque mordicatione: sicut emplastrum factum ex ruta abluta. et si membrum complexio iam corrupta est: et videmus incisionem eius iam fieri debere: propter cum incisione eius ex loco saluo: et principium ipsum cum toto membro corrupte complexionis. et fortassis indigemus qui busdam ulceribus cauterio cum igne. et melior est medicorum qui potest curare vlcera mala fraudulenta corrodentia cum medicinis quas ponit: et faciat illud quod facit incisionem cum ferro aut cauterio cum igne: in hoc enim apostema propter prudentis medicum operatio super imprudentem. et propter illud dicitur galenus. medicinas in istis ulceribus: et tunc curat de incisione eorum cum ferro: et cauterizatione eorum cum igne.

Et de his quidem sufficenter dictum est. **E**t iam sumit in capitulo illud quod

narrauimus.

Significat per hoc capitulum curationis ulcerum compositionem. ipse. n. dicit in eo sermones eorum: et est ut incipias in curatione eorum ab eo sine professione sanationis: cum in primis impossibilis est eorum sanatio.

Id uero quod propter plasmationem ueniendum iam est genus in plures differentias diuisum: sed a manifestissimo principio orationi ponendum est quod secundum figure permutationem fit.

Oportet ut ueniamus iam ad aliud genus egritudinis. et est egritudo que est in forma. et hoc genus diuiditur in species multas. uerumtamen oportet ut incipias a manifestatione earum: et illa est mutatio figure.

Quod cessauit a doctrina canonum curationis solutionis continuitatis: redit ad illud quod est postremum et ex rememoracione canonum curationis egritudinis compositionis membrorum. et sunt quatuor genera: forma: quantitas: numerus: positio. et incipit a genere egritudinis forme. et species eius sunt egritudo que fit in figura: et egritudo que fit in gibbositate: et egritudo que fit in concauitate sicut opilatio: asperitas: lenitas. et incipit cum egritudinibus huius generis ab ea que est manifestior apud sensum: et est mutatio figure.

Eorum igitur que adhuc crescunt possibile est figuram plurimarum partium corrigere: eorum uero que excruciant nequaquam.

Ico ergo quod cum corpus est permanens in augmento: possibile est ut rectificetur figura plurimum membrorum eius: quoniam uero completur corpus: non est possibile ut rectificetur figura membrorum eius.

Augmentum autem est extensio membrorum et augmentum eorum uero ergo permanens membra ita quod extendunt et crescant tunc corpus est in augmento: et diuersificat in his. quod est: quod augmentum est in pubertate quod fit in etate illi quod sequitur pubertatem: et augmentum in istis est in illis quod sunt maioris etatis et augmentum in illis quod sunt maioris etatis est in illis quod sunt adolescentibus: et apostema postremum adolecentie stat extensio membrorum et augmentum eorum: et quoniam in puerum est minoris etatis: stat augmentum et in puerum: et quoniam in puerum est maioris etatis: est augmentum et in puerum. et nos iam diximus in eo quod preterit quod possibile est ut os restauret in pueritia: per duas res: quoniam prima est pinguis et tertia cum generatione per remanentiam et tertia spiritus in membrum: et altera per lenitatem ossis: in pueritia. in aliis hoc non est possibile ut restauret per duas res. una est longitudo et tertia a generatione per corruptionem et tertia spiritus et membrum generationis ex spiritu matris. et facta est per duriciem ipsius ossis: et plurimum figura membrorum est in figura ossis: nam si os est equale et rectum: fit figura membrum equale: quoniam os stat in membro officiali loco subdamen et super quod fabricat: ergo dispositio in figuris membrorum est secundum dispositionem in figuris ossium differentia ea. nam si est possibile in os se ut equat figura et donec equat: possibile est simile illi in membrum. et si non est possibile illud in osse: non est possibile ut sit illud in membrum: ergo declaratum est per illud quod diximus figuram membrorum possibile est rectificari in corpori

Que uero ex stercore duro quod adhe-
sit intestino priorem quidem habebit
in duricie correctionem ex humidis et pin-
guibus clismatibus. i. clysteriis: deinde ue-
ro euacuationem ex acribus.

Et si opilatio est ex sterco duro quod
fixum est in loco intestini: tunc inten-
tio prima in medicatione istius stercoreis est
lenificatio duricie illius stercoreis cum cly-
steri humido et pingui: et intentio secunda e-
uacuatio eius cum clysteri acuto.

Colica est opilatio in intestino: et ipsa quidem fit
ex stercore duro quod iam adhesit in concavita-
te intestini: et fit ex plegmate viscoso quod inna-
scitur in intestino. et dicitur per duas res. scilicet per frigoris suum: et per
quod opilatio est in intestino: et fit ex ventositate grossa et in
plegmate cuius penetratio est difficilis quare extendit
intestinum: et fit ex apostemate: et fit ex humore colerico quod in-
viscatur in tunica intestini et mordicat ipsum: quare facit ip-
sum dolere et prohibet ad ipsum currere egerem secundum consue-
tudinem suam: et intentio cuiusque eorum in curatione sum-
pta est ex eo. Et galienus ponit unius eorum exemplum ut sit
ita et super illud in curatione eius quod accidit ex reliquiis et ser-
mo eius est intellectus. quod est: quod quando est curatio sterco-
ris duri fixi in intestino lenificatio duricie eius est cum cly-
steri humido pingui: tunc quando lenitur et humectatur
extrahitur cum clysteri acuto. ergo curatio plegmatis vi-
trei grossi viscosi est calefactio eius et ipsius incisio: et des-
tructio viscositatis est cum clysteri acuto in quo sunt medi-
cine calide subtiles abstergentes: deinde euacuatio eius
cum clysteri acuto: et hoc exemplum curatur ventositas gros-
sa inflata cum eo quod carminat eas et resoluit ipsam et ex-
trahit ipsam ab inferiori. et curatur colica cum eo quod facit
eam descendere et extrahit eam. et curatio apostematis est intra-
tus in medicationem apostematum interiorum: et ipse dicit
eam in eo quod futurum est.

Que uero ex lapide circa uescicam ex p-
senti quidem transpositione indiget:
curationis uero perfecte gratia per incisio-
nem est cura.

Et si opilatio est propter lapides in ue-
sica: tunc intentio in curatione eius fe-
stinanter est remotio lapidis a meatu qui est
opilatus. Sanatio uero fit per sectionem et
extractionem lapidis.

Dicitur galienus ex curatione lapidis generati in vesica
gravius est: quod est ut sit signans super illud
quod est ante ipsum. quod est: quod lapis generatur
in multis locis corporis: verumtamen generatio eius in
vesica est manifestior: et in renibus similiter: et in aliis lo-
cis est occultior et rare inuentionis. Et nos quidem cura-
mus lapidem generatum in vesica et in renibus cum me-
dicinis que frangunt lapidem et faciunt ipsum barenas
sicut vitrum combustum: et lapis iudaicus: et sanguis
icorpiomis: et lapis natus in spongia: et sunt ea prouoca-
na urinam: et reliqua que sunt huiusmodi similia. et non est in
omni membro nobis possibile remouere lapidem ab ori-
ficio meatus: neque secare locum et extrahere lapidem ex

eo: exemplum illius sunt renes. non est enim ad remouen-
dum lapidem ab orificio meatus ingenium cum instrum-
mento quod intromittamus in eis neque ad secandum re-
nes: verumtamen lapis generatus in renibus est minor et
subtilior quam lapis generatus in vesica. et forma eius est ge-
neraliter rotunda et currit cum urina per hoc quod natura ex-
pellit ipsum quando adiuuamus eam cum medicinis: et
non est studium eius a renibus: et propter hoc indiget ue-
sica in multis horis remotione lapidis ab orificio mea-
tus aut ita ut inclinemus infirmum et cleuemus pedes
eius sursum et concutiamus ipsum donec recedat lapis
ab orificio meatus: aut per introitum instrumenti nomi-
nari alcatar. hoc enim instrumentum impellit lapidem ab
orificio meatus: et currit urina ex foramine quod est in
eo: quod remouentur difficultates urine facte ab opilatione
qua lapis opilauit meatum. sectionem autem loci et extra-
ctionem lapidis prohibet hygie. aut quoniam hoc opus non
erat assuetis aut suum in tempore suo: aut ut faceret nos
scire quod non uenit nobis ut conemur quod nescimus ex
festino tempore cum ferro: aut quoniam apud eum erat
medicinis et modus alius curationis que nesciuit aliis
quo contentus erat a sectione lapidis: et ita firmauerunt
sectionem a lapide omnes qui ediderunt librum in opera-
tione cum ferro. et si tu quandoque instructus fueris ope
anatomie non indigebis ut addiscas aliquid operationis
cum ferro ab alio a te: tunc tu eris magis audens et pau-
dentior omni qui edidit in illo libro. et propter illud ab-
stinuit galienus ab instructione operis cum ferro in libro hoc
cum sit illud quod narrauit in ope anatomie sufficiens
quauis ias promiserit quod faceret illud: sed nos non uide-
mus illud.

Et uero que preter naturam in parte con-
tinetur humiditatis est curatio in perfecta
etione: quemadmodum in putredinibus.

Et quando aggregatur humiditas in loco
membro: deinde illa humiditas est
egrediens a natura: tunc curatio eius est ex-
tractio eius totius: sicut sanies que coartatur
in pectore.

Item iterum est modus opilationis. sanies enim
quod currit et puenit ad concavitatem alicuius membro
puerit opilatio in illa concavitate. et curatio eius est
euacuari ipsam totam aut cum medicinis aut cum apostemate aut cum cau-
terio per ignem in quo est intentio exsiccare saniem et finire eam. et sa-
nies quod est que aggregatur in pectore plurimum euacuat per tussim
et os ut medicinis detur infirmo alleviatus spiritum: sicut bi-
sopus sicca et prassium et capilli veneris et ficus et hydro-
mel et calamentum: et reliqua que sunt similia illis.

Item moderata uero repletio indiget in
moderata euacuatione: quemadmo-
dum est in sanguine circa uenas.

Repletionis autem superflue medica-
tio est euacuatio equalis: sicut sangui-
nis multi aggregati in uenis.

Quoniam sit canon ceteris in curatione egritudinum medi-
catio contrarii per contrarium: sequitur ut sit curatio res-
pletionis superflue euacuatio superflua. verumtamen ceteris
superflua non tolerat. et uis multoties: aut quoniam ipsa est graua-
ta ita quod iam debilitatur: aut propter superfluitatem frigoris

rizantes: sicut calx non abluta: et arsenicum citrinum et rubrum: et sal armoniacum: et que currunt hoc cursu ex medicinis comburentibus. 146

Ita uero et quocumque finem concauitatem naturalem ut in thorace.

Et quando euacuat et superfluitas que est in concauitate naturali hac uia: sicut illud quod fit quando aggregatur in pectore sanies.

Per hanc uiam innuit cauterium per ignem aut per medicinas comburentes et cauterizantes. nos autem cauterizamus pectus aut ponimus super ipsum medicinas cauterizantes: et euacuamus quod aggregatur in eo de sanie. et nos quidem non facimus illud nisi post mundificationem corporis donec non attrahatur ad pectus et trahatur ad ipsum a corpore materia alia que alteretur et fiat sanies similis primæ. 147

Non uero capitula horum quidem que a toto genere sunt preter naturam in quibusdam partibus ceterorum intentio curatiois ablatio est. si uero impossibile est ita fieri: transpositio fiat ad minus periculosum locum.

Et uniuersaliter quia quod est in aliquo membro corporis res retenta et est genus illius rei egrediens a natura. tunc intentio in sanatione ex ea est euacuatio eius si autem non est possibile illud quod compler hanc intentionem: tunc intentio secunda in sanatione ex ea est permutatio eius.

Iste canon est comprehensus omnem superfluitatem item egredientem a natura: siue sit illa superfluitas opilatio in meatu aut sanies aggregata aut repletio aut aliud. nam curatio eius melior est extractio eius a corpore sicut euacuatio eius per medicinam solutiuam aut per urinam aut per plebotomiam: aut per aperitionem: aut per sputum: aut per vomitum: aut per gargarismum aut per sanitionem. id est quando fricantur gingiue cum corticibus vel aliis rebus: aut per emunctionem: aut per sternutationem. quod si non est possibile extractio eius a corpore: tunc curatio eius est permutatio in quo est ad locum alium in quo sit nocuum tum eius securi et perpingoris acceptionis quam nocuum tum eius in primo membro. 148

Aecumque uero non sunt toto genere preter naturam sed secundum quantitatem: intentio horum sanationum in superflui euacuatio est.

Et ita quando rei coartate in membro non est genus a natura egrediens sed quantitas eius: tunc intentio eius in medicatione est euacuatio partis eius.

Superfluitas est tribus modis. una earum est superfluitas ledens qualitate sua si qualitas eius tantum est egrediens a natura sicut sanguis quando calidus fit: et facit febrem ephemeram: tunc intentio in medicatione eius est reducere ipsum ad complexionem suam. Et secunda est superfluitas ledens quantitate sua et qualitate simul et hoc genus est egrediens a natura sicut sanies que generatur et aggregatur in quibusdam membris. et est species

opilationis. Intentio ergo in hac est extrahere eam totam a corpore. Et tertia est superfluitas ledens quantitate sua tantum: si quantitas eius tantum est egrediens a natura et qualitas eius est conueniens: tunc intentio est in hac extractio partis eius seu extractio quantitatis eius ad aliam tantum: si autem si homo comedit cibum conuenientem: ueruntamen multitudo eius posset ad hoc quod stomachus non posset continere ipsum et coque ipsum: et sicut est repletio facta in uenis nam intentio in istis duobus est extractio utriusque partis ubi quidem partis est extractio per vomitum: et partis repletionis in uenis est extractio per plebotomiam. 149

Intentio uero sanationum secundum partem quidem aliquam ex ipsa accipitur disponere: plurima uero ex patientibus periculis.

Et inuentionis causarum sanationis pars ex ipsa egritudine: et plurimum eius ex membro est in quo est egritudo.

Questio sanationis sunt tres quibus medicatur scilicet ubi et medicine: et curatio cum manu: et regie. et Gal. docet in hoc sermone quod cognitio que est necessaria ex illis causis est sumpta a natura egritudinis. nam quod tu cognoscis egritudinem que est: scis per hanc cognitionem causas sanantes eam: et sunt contrarie naturales. Hoc est ergo capitulum primus cognitionis causarum sanationum: et post ipsum sunt capitula maiora eo. quod est: quia scilicet scilicet. Hali. in eo est: quia est minus capitulum capitulorum medicine et magis uariatum sicut ostendit in libro suo de regimine sanitatis. Et per illud dixit hoc quod pars cognitionis causarum est ex ipsa egritudine: et plurimum eius est ex membro infirmo: sed ex membro infirmo scitur illud quod est necessarium ex causis sanantibus egritudinem multo plus quam sit cognitio causarum ex scientia egritudinis: ergo cognitio causarum sanantium ex membro infirmo est maior capitulum ex capitulis medicine: et sublimius eis in curatione egritudinis quod est: quia natura membri significat illud quod est necessarium ex medicis et curatione: et similis est dispositio membri in principatu suo et ultimitate sua et loco suo et dispositione contrarietatis eius ad aliam: et an sit ei meatus et alia: Jam. n. ostendit in eo quod scilicet quod ex opilatione cognoscitur significatio quod est: quia opilatio ut aperiantur meatus in eo in quo est et eradicetur opilatio tota. hec est ergo significatio sumpta ex egritudine ipsa secundum quod sit inuamentum per ipsam in curatione eius: et non est hec significatio res una et eadem in opilatione: sed sit diuersa diuersitate multa secundum diuersitatem membrorum: cuius exemplum est: quia possibile est ut in vesica intro mittatur alchabar et secetur et egrediatur ex ea lapis qui est opilatio in ea: et in pupilla possibile est ut remoueat aqua que aggregatur in ea: et in uellio possibile est ut distenderetur eum eo quod remouet ab eo opilationem: et possibile est in pectore ut detur in potum habens in ipsum quod alleuat sputum: et uene possibile est ut euacuetur per plebotomiam aut per medicinam solutiuam aut per medicinam puocantem urinam et opilatio que est in neruo indiget eo quod subtiliat ipsum et abstergit et euacuat superfluitatem nerui: et secundum hoc exemplum indiget unum quodcumque membrorum eo quod est aliud ab eo quo indiget aliud et propter illud sermo eorum qui uult ingenio: quod sufficit in curatione egritudinis unius significatio sumpta ex natura eius falsus est. 150

Quod aecumque uero aspecta facta sunt preter

naturam eam que fm naturam eis adducendum ē lenitatem: secundū os quidem radentes: fm tracheam uero arteriarum aut linguarum lenientem per humida sine mordacitate et per glutinosa.

Quodcumq; mēbrū ingredit a natura sua per hoc q; exasperatur: tūc o; ut ingeniet in reductione lenitatis sue sup ip̄s et illud fit in osse quidē cū fricatione: et in canali quidem pulmōis et lingua p humiditatem viscosam qui non est mordacatio.

Ista sunt exēpla curationis aspitatis egredientis a natura ut eā sup eam in reliquis membris: in osse quidem quando accidit aspitās sicut accidit multoties lingue: lenim eam cum fricatione cū melleis glibus. cū corticibus nucum et aliis. Quando vero accidit in palpebris: tunc lenimus eam p fricationē cū succa ra aut spatumeli notato byencincius. quando vero accidit in canali pulmōis: tūc lenim eaz cū coagulo vne idest cū medulla vuarū passarus vel cū lacte feter mulso: et cū decoctione ficus. et cum oleo amigdal. Quando vero accidit in lingua vel ore sicut accidit in quibūdam egritudinibus acutis vel febribus: tunc lenimus eaz cū mucillagine semis cyconiorū et succa ra et neborb. i. cū di cum iuleb et cum aqua ordeī et cum aqua granati dulcis. Itaq; ergo apparet q; diuersitas membrorum est capitulum magnū in mutatione sp̄s re; q; medicatur. 151

Quodcumq; uero lenitatem preter naturam habent eam q; secundū naturā est eis adducendū asperitatem p pharmaca sufficienter rupta et per breuē rasuram.

Quodcumq; mēbrū egredit a natura sua p hoc q; fit lenius q; o;: tūc oportet ut ingemietur in reductione aspitatis eius naturalis et illud quod fit in quibūdam mēbris cū medicinis q; abstergunt abstersione fortis: et in quibūdam eoz cū fricatione parua.

Intentio in curatione aspitatis iaz fuit intentio vna et ē lenificatio: et diuersificatur fm diuersitates mēbrorum: et similiter est intentio in curatione lenificationis. vna et ē exaspatio: verūtamē diuersificatur fm diuersitates mēbrorum. quedā. n. mēbra quando leniuntur indigent in reductione sue asperitatis natura alio medicinis que abstergunt abstersione fortis ut abluatur humiditas viscosa que leniuit mēbrum aut sordidies aggregata in superficīe mēbri sicut exasperatur matrix lenificata cū lana in qua ponitur humiditas cū baurach: et quandoq; indigent medicinis abstergentibus cū virtute ut mordicent ea et faciant in eis eūire asperitatem si cut fit quando miscemus cū hydromelle piper triū: et si cut facimus in vādo secaniabi fortis acetositas: et quādoq; accidit in vlcibus ut detegantur quidē ossa et si aut laxiora q; oportet: fricāus ergo ea cū panno lineo: aut exasperāus ea cū re alia ut suspendatur cū eis caro que nascitur in eis. 152

Quodcumq; uero empbraxes et angustationes egritudines alias sequuntur cu

randum est prius illas.

Quandoq; est opilatio aut constrictio sequens egritudines alias: tunc o; ut intendatur in primis intentio medicamentis illarum egritudinum.

Significat ergo Galienus in hoc sermone q; medicatio diuersificatur et quādoq; accidit egritudo ab egritudine alia: et sanatur scda sanatione p̄le. i. 53

Osteniūm est autē in tractatu de egritudinibus differentia q; de phlegmonibus et sciroso et inflationibus et siccationibus immoderatis adhuc et ineptis figuris ip̄oz continentium corporum cōsequuntur plerūq; ea que dicta sunt quēadmodum et tu moribus quibusdā eoz q; sunt i circuitu corporum.

Etiam ostendimus in tractatu in quo narrauimus species egritudinum: q; opilatio et strictura consequuntur multoties apostemata calida et dura et mollia et siccitatez superflua: et figuras malas que accidunt in membris que currunt illis meatibus qui opilantur aut constringuntur in eis.

Iste tractatus est prius liber de morbis acutis et apostemata est egritudo composita et malicia complexionis et ex quantitate et figura. et quandoq; fit ab eo egritudo nominata opilatio quando apostemata fit in quibusdā concauitatibus meatuum. et similiter verruce. et quandoq; fit ab eis strictura quando apostemata ē ad latus membri in quo est meatus: et coartat ip̄m donec constringitur eius meatus: et siccitas superflua ē ex egritudinibus malicie complexionis: et accidit ex ea opilatio aut constrictio quando in mēbro accidit bec egritudo in quo ē meatus: tunc cōtrahit ip̄s aut explicat humiditatem currere in meatibus eius et stat et non currit: et si gure sūt et accidit ab eis opilatio aut constrictio qm mutatur figura mēbri donec inuoluatur aut torqueatur. 154

Uero adinūicem eoz que dicta sunt amplectuntur aliqua: ostensiones habebunt uarias.

Quādoq; ponunt inter res adinūicē sunt species significationis scdm illud qd medicantur multe diuerse.

Ec est conclusio totius eius quod exposuit in hoc q; significatio sumpta ex natura egritudinis ē debilis et despecta per comparisonem significationis sumpte ex natura membri: et residuum eius ē intellectum quod ipse numerauit in illo. manifestū est igitur p illud quod dixit: quia oportet ut ponas speciem in omni egritudine composita ex speciebus diuersis. nam si egritudo est composita: aut fit ab egritudine alia et est cū ea illa egritudo timorosa donec cogaris premittre partes curationis et postponere partem eius: tunc est medicatio pluris compositionis. Et melior medicorum est cui est imitatio artificialis in hoc est propinquior veritati: et non pparatur illud nisi cum multitudie studii i operatione huius artis et bonitate scie precedentis per ingenium sanatis idest megatbegni: et reliqua que sunt necessaria in

arte medicine. et propter illud oportet ut medicus sit res
memorans formationis bone velocis solertis sani intel
lectus bone visionis. 155

Sufficiet autem manifeste ut in uno ex
plo faciamus orationem. amplius. n.
de his omnibus in terapēicis dicitur lite
ris. Subiaceat igitur in exemplo alicui influ
ere parti multitudinem sanguinis ut disten
dantur que secundum partem sunt uasa non magna
solum sed etiam parua prius effugienti uisi
onem. et plenitudine uero nunc apparetia
quemadmodum in oculis uidetur manife
stum aliquando propter albedinem tunice
oculorum. conueniens uero est alia uasa mio
ra his que dicta sunt uasis distendi repleta
nondum uero ea apparere. propter paruam
et periculum est effundi aliquid magnum re
sudans ex uasis in eas que in medio sunt re
giones uacuas aut effusum iam esse aliquid
paruum.

Sufficit nunc nobis ut narremus rez
nam quam ponamus exemplum quo
significetur id quod est preter illud: et loqua
mur in toto illo sermone latiore in hoc libro
de ingenio sanitatis. pone ergo quod trahatur
ad aliquod membrum sanguis multus do
nec tendatur uene que sunt in eo: et accidit ex
eo tensio in uenis magnis et in uenis paruis
que erant prius occulte a sensu deinde fit quod
apparent propter repletionem earum: sicut
uidemus illas uenas apparere in oculis mul
totiens quas tegebat albedo: et fortasse etiam
uene alie strictiones illis uenis ceduntur causa
repletionis eorum: et non apparent propter
constrictionem earum. et quando illud est
fortasse resudat ex uenis aliquid et effundit
tur ad loca uacua que sunt inter partes mem
brorum: et fit quod currit ad ea res parua et
euacuatur.

Posuit Gal. hoc sermone qualitates genera
onis apostematis. scilicet qualiter generatur apostema in
corpore. docet ergo per illud sermone significationis
sumpte ex apostemate secundum medicationem suam: deinde
ostendit qualiter fiat hec significatio diuersa per diuersi
tatem membrorum. fit ergo totum quod ipse dixit in hac
dictione existens exemplum de quo ipse estimat quod suffi
ciat ei in significatione super illud quod necessarium est
in medicatione: iste ergo sermo est principium partium
exempli: et apostema quidem generatur in membro secun
dum hunc modum: quando accidit malicia complexionis
in quibusdam membris: aut impellitur ad ea superflui
tas ex membro foriore eis. et quando non potest in me
brum expellere eam a seipso stat superfluitas in eo et fit
ex illa apostema in membro. et via generatiois eius in me
bro est ut attrahatur ad membrum sanguis. si ergo non

est in sanguine ex humoribus aliquis vincens magis a
postema generatur sanguineum: et est quod nominat
phlegmon. et si magis est vincens cholera rubra super
geminem: generatur ex ea apostema quod nominatur he
risipila. et si est magis vincens humor melancholicus genera
tur ex eo apostema durum: et si est magis vincens phlegma
generatur ex eo apostema molle. et si est vincens ex eo co
lera nigra adusta uehementis adustionis: etiam genera
tur ex ea cancer. et si est sanguis grossus phlegmaticus inflama
tus uehementis adustionis generatur ex eo apostema
quod nominatur carbo et carbunculus: et est illud quod ap
pellatur osiracum aut testum: et secundum hoc exem
plum diuersificantur materie apostematum et pustula
larum que in cute apparent. est etiam dispositio hec. de
inde fit scilicet. quando trahitur ad membrum implentur ex
eo uene magne et uene parue donec perueniatur ad mi
nores paruas uenas que sunt in eo: tunc quando uene fi
unt plene ut uidetur resudat ex poris earum ad illud quod
est in circuitu earum ex locis uacuis quod implet et illa lo
ca uacua que sunt inter partes membri. tunc fit ex aggre
gatione illius apostema. si ergo accidat ut prohibeat et
expiratio accidit in una duarum rerum aut ut infrigidetur
aut ut putrescat et igniatur: ergo aggregat saniem. et au
ratōis eius sunt due uie. una earum est generationis pro
hibitio: et illud fit ante complementum eius generatiois
et altera est uigō eius post complementum generatiois
Et Gal. quidem memoratur in primis uie quam parat
prohibitio generatiois eius donec non aggreget sanies
et non accidat ab eo apostema aliud sicut febris sequens
collectionem saniei in apostemate magno et dicit. 156

Huiusmodi uero passionis curatio ha
bebit quidem considerationem per euacuationes: ut uero dicamus manifestius ex
parte euacuationem: quoniam passio erat in
eo quod repleta esset pars immoderate.

Item ergo quod huius egritudinis curati
onis intentio non est nisi euacuatio: et
melius et manifestius est ut dicam euacuati
onem partis eius que est in membro: quo
niam hec egritudo non accidit nisi propter
repleta quoniam membrum est repletum reple
tione superflua.

Item dixit in eo quod preterit quod canon in medi
cine repletiōis superflue est euacuatio equalis: et nos om
nino cum huiusmodi sermone: propter illud ergo dix
it in hoc sermone euacuationem partis eius quod est col
lectum in membro. 157

Necessarium autem est aut per recurrere
euacuari superfluum: aut per ipsam pa
tientem partem. rursus igitur recurrere aut per
pulsam: aut per tractum: aut per transmissum
aut secundum aliquod horum: aut secundum
omnia.

Euacuatio illius superfluitatis sangui
nis fit necessario: aut ita ut redeat retro
aut ita ut currat ex membro in quo est egri
tudo: et reditio eius retro fit. aut ita ut impel

६३

per fricationem et exercitium secundum quod exigit illius dispositio. postquam ergo cessauit a declaratione eius dixit etiam: et oportet post euacuationem corporis totius ut attrahatur illud quod currit ad membrum ad loca alia contraria membro. nam per illud prohibebis cursus ad membrum quando sanguis sit currens ad membrum diuersum: cuius est exemplum: si apostema est in manu dextra attrahatur sanguis ad manum sinistra et e contrario. et si est in pede dextero: trahatur san. ad pedem sinistram: et e converso. et si est sursum: trahatur san. eius inferius ex latere quod est in directo ipsius. et si est ante: trahatur san. retro et e converso in aliis omnibus similiter: nam postquam euacuas corpus totum quando facis attractionem diuersam: resoluitur materia et prohibetur attractio et effusio ad membrum ipsum. inquit ergo: cum ergo cessaueris ab hoc toto: reducis tunc ad membrum ipsum et incipe ita ut coneris reductionem san. donec redeat ad posteriora sui. cum ergo cessaueris ab hoc: conare post illud ut resoluas illud quod remanet in eo de sanguine. Inquit et illud quod facies ex istis duobus. scilicet reductione san. retro et resolutione eius quod remansit ex eo: obediens tibi cum facilitate: quoniam meatus facti sunt latiores. et corpus recipit illud et non remanet materia quas attrahatur ad ipsum. considera ergo qualiter accipias curationem apostematis ipsius propter repletionem corporis donec precedant ea due species curationis. quarum una est euacuatio corporis totius: et altera est resolutio materie cum attractione diuersa. Et galienus quidem determinauit postquam ipse docuit illud per quod sit illud per quod sit euacuatio san. ex membro ipso et dicit.

Repellemus autem a patienti parte si infrigidemus et stiptica apponamus: sed euacuata ipsa uasa quod repellitur ad se ipsa attrahent. ostensum enim est. et hoc per physicarum uirtutum orationem: et transmittent uasa confortata stipticis pharmacis. si igitur omne ita recurrat rursus bene se habebit pars.

Expulsio tua qua illud expelles a membro quod currit ad ipsum fit per hoc quod constringis et infrigidas ipsum et aduenas etiam que euacuatur attrahitur illa res quam euacuas a membro infirmo. et iam ostendimus illud in libro de uirtutibus naturalibus: et quando tu euacuas uenas que sunt in membro infirmo cum medicinis stipticis: conueritis illam superfluitatem a membro infirmo ad illud quod est post ipsum. et quando tu facis illud: tunc si redit ad corpus totum quod currit ex eo ad illud membrum infirmum: tunc bene est.

Docuit gal. in hoc sermone qualiter repercutitur illud quod est in membro collectum vel colligitur donec redeat ad posteriora sui et dixit: quoniam pars eius redit per attractionem diuersam. quoniam attractio diuersa trahit illum san. in uenas ad posteriora eius. et iterum quando confortas membrum et quod in eo est ex uenis cum medicinis que infrigidant et stipticis

citatem faciunt: impellit illud quod collectum est in eis ex repletionem ad posteriora sui: et redit illud cum facilitate: quoniam ex eo quod est posterius eis ex uenis euacuata est iam repletio. propter illud ergo recipit illud quod redit ad ipsum: tunc si redit ad corpus totum quod currit ex eo ad illud membrum. tunc erit bene. et si non redit ad totum illud: indiget illud quod remanet ex eo ut euacuetur ex ipso membro. et ipse hanc dispositionem exponit secundam et dicit.

Oportet uero aliquo superfluo in parte oportet quidem significari hoc colligatum esse aut spissum: et propter hoc compactum esse indissolubiliter. potest igitur et non tale existens in eas que in medio sunt regiones effundi: tunc igitur tam est tempus uenire ad euacuandum illud per partem patientem supponentes supra iacentibus partibus apocristicas influentium uirtutes. Et si colligatur in membro aliquid ex ea tunc oportet ut scias quod illa res que colligitur in ipso est uiscosa aut grossa: et propter illud figitur et inuiscatur et remanet etiam in membro: et fit difficilis eius resolutio et possibile est ut non sit ita: et est causa in fixatione eius et permanentia ipsius in membro quod currit ex uenis. et fit inter membra similium partium: et est hora illa in qua necesse est tibi ut euacues illud ex ipso membro quando tu ponis super ipsum quod est supra illud membrum medicinas que expellunt illud quod currit ad ipsum.

Dedat gal. in hoc sermone causas in remanentia eius quod remanet in membro ex san. post reductionem eius quod redit ex eo ad posteriora sui: unde docet medicationem eius: et dicit: si est san. qui remanet intra uenas que sunt in membro: tunc illud est quod per viscositates aut grossitudinem eius figitur in uenis minutis et inuiscatur in ipsis: et fit difficilis eius resolutio. et si non est intra uenas: tunc causa remanentie eius in membro est: quia egreditur a uenis secundum semitam resolutionis: et peruenit in vacuis locis membrorum similium partium que sunt in circuiu uenarum. scilicet in carne. postquam ergo docuit causam in remanentia eius quod remanet ex san. in membro dixit: tunc necesse est tibi apud hoc ut euacues illud ex ipso membro et non coneris illud facere redire ad posteriora sui. et quando uis euacuare illud ex ipso membro: tunc pone in primis super illud quod est supra membrum lesum ex membro illud quod expellat illud quod currit ex eo ad membrum. nam si non facis hoc non sis securus etiam quin trahatur ad membrum san. aliis per hoc quod euacuas illud quod est in eo ex eo ipso: et significat per membra que sunt super membra ex quibus uenit nutrimentum ad membrum.

Euacuatio uero fit maxime si secundum medias regiones significetur contineri aliquid per carationes singulas et per pharmacica diaforetica.

Euacuatio fit per perforationem et per medicinas resolutivas precipue si effimas quod in locis qui sunt inter membra sumilium partium sit aliquid contentum.

Ult quod euacuatio ipsius membri fit per perforationem et medicinas resolutivas. et distinguit inter utraque et dicitur quod medicinas resolutivas sunt magis iuuantur quod perforatio quando resudat ex san: aliqd et peruenit in locis vacuis qui sunt inter membra confimilia. et ostendit quod perforatio administratur quando non confert operatio medicinarum resoluentium: et quando congregat apostema saniem: et quando estimat medic: quod si remanserit sanies putrefiet membrum velociter: ppe rat ergo cum perforatione anteq accidat super membrum nocumentum aliquid maius: et intrat sub perforatione scarificatio membri ipsius aut appositio ventosarij super ipsum: aut phlebotomia vene in ipso. 163

Ed quoniam diaforetica omnia calida sunt uirtutibus: eius uero craseos et opus mordere quando immoderate sunt calida: obseruandum in eis ne omnia sint nimis calida: et maxime si in superficie corporis fuerit membrum quod patitur dolebit enim non parum si simul patitur et mordetur. Et omnis dolor prouocat reuma. mediocriter igitur calido anodino in his utendum est: et magis si humidum sit.

Et medicinarum resoluentium omniū complexio calida est: et ex operatione huius complexionis est mordicatio quando est superflue caliditatis. oportet igitur ut caueas in his locis usum medicinarum quibus est caliditas fortis precipue si membrum infirmum est procedens apparens. nam si tu administras similia istis ex medicinis do nec aggredes super ipsum cum egritudine ipsius mordicationem: accidit in eo ex dolore res non parua: et omnis dolor stimulat et attrahit materiam. ergo medicina cuius quae est caliditas equalis est quae non facit in huiusmodi membrum dolorem: et precipue si est cum illa humiditas.

Iste sermo est intellectus. docet enim in eo quod medicinas resolutivas sunt calidae: et quia oportet ut sit calefactio earum quae calefaciunt membrum calefactio equalis. et quia oportet ut sit cum caliditate eorum equalis humiditas. scilicet humectatio etiam: et caliditas quidem equalis et humiditas equalis sunt inter quas et caliditatem membri et humiditatem eius est assimilatio: et sunt magis addite parum quam in quantitate partis gradus primi. 164

Et tamen sufficiens est diaforesis facere in superficie si non uehemens sit diaforeticus pharmacum. si uero ea quae in super-

ficie sunt sine passione omnino existant in profundo uero sit pars euacuatione indigens intendere et augere oportet diaforetici pharmaci uirtutem et caliditatem. euanescent enim deficientes prius quam ad profundum ueniant: neque tamen ledet aliquid ea quae in superficie attingunt: quoniam non passia sunt. itaque et nunc in idipsum utraque accidunt ad calidorum simul et acriorum usum medicaminum et qui in superficie consistentia sunt et quae in profundo indigentia. hac igitur expositione partis accipiamus offensionem.

Et sufficit nobis medicina resolutiva quantum non sit fortis in resolutione membrorum procedentium positorum in eo quod apparet de corpore. quod si membra extrinseca egritudinem non habent. et membrum quod indiget euacuatione est in profundo submersum tunc oportet ut confortetur medicina resolutiva et addatur in caliditate eius: quoniam non sit securitas quin debilitetur et destruat. unde eius antequam consequatur et pueniat ad profundum corporis: neque timeatur super loca exteriora quibus occurrit ex ea nocumentum quoniam non habent egritudinem. Nam ergo conueniens res est ex duobus modis simul in administratione medicinarum quae sunt calidiores et aciores propterea quod membra apparentia tolerant eas et membra interiora indigent eis et hac significationem simplicissimum ex loco membri

Iste est modus alius significationis quem sumptus ex loco membri. nam si est apparens procedens: medicinas quae calefaciunt et humectant eum equalitate sunt sufficientes ei: et si est intrinsecum vel longinquus: indiget ut addatur in caliditate medicinas et humiditate eius per quantitatem qua contrarietur ei et tunc eius et iam diminuta est visquequo consequatur equalitatem. et sermo eius in hac significatione intellectus est quoniam multum intenditur significatio in eo. 165

Et hinc uero intendamus si deest aliquid ad curationem.

Et oportet ut consideremus an remanet serminaliquid ex eo quod necessarium est in curatione.

Scilicet in curatione apostematis. 166

Idetur autem deesse non parum: ipsorum membrorum quae patiuntur in quibus est superfluitas reumatis: quedam rara et laxa et mollia secundum naturam sunt: quedam uero spissa et stricta et dura.

Et uidetur mihi q̄ remanent res: non pauce. quod est: quia ex membris infirmis i quibus est superfluitas que ad ea currit: alia sunt que sunt rara in natura sua laxa mollia: et alia que sunt uiscosa spissa dura.

Ult q̄ modus curationis et medicationis sit diuersus etiam secundum diuersitatem membrorum in raritate et lenitate et spissitudine et duricie et subtilitate et subtilitate. 167

Priora igitur facile euacuantur: altera uero acrioribus indigent euacuatoriis et medicamentis euacuantibus ea: et eis que sunt leptomera. si uero et secundum multam posita sunt profunditatem: amplius autem et magis indigent his: hec igitur rursus ostensio altera est a substantia patientis partis.

Quodcumq; ergo ex membris est secundum modum primum euacuatur uelociter: et quod est secundum modum secundum indiget ut euacuatur medicinis que sunt acutiores illis. et indiget ut sint ille medicine subtiliores. q̄ si cum illo sunt ille partes submersae ualde posite in profundo: tunc sunt magis indigentes illo multius. Conserua ergo hunc modum significationis secundum curationem sumptam ex substantia membri infirmi.

Quius primus est ut sint membra rara fluxa leuia: nam quod in istis est euacuatur uelociter: sufficit ergo eis ex medicinis resolutiuis debiles ex istis medicinis. et modus secundus est ut sint membra spissa uiscosa dura. difficile est enim ut quod in istis est euacuatur: quapropter indiget ex medicinis resolutiuis que sunt fortiores et subtiliores: et quanto plus sunt longinquiora in profundo indigent eo quod est uehementioris uirtutis et plurius subtilitatis. Jam ergo diuersus est et iste modus curationis secundum diuersitatem dispositionis membrorum. 168

Ult uero a plasmatione et pone.

Et sumitur significatio alia secundum curationem ex forma membri et communitate eius ad aliud.

Intelligitur q̄ non sufficit in significatione secundum modum curationis totum illud quod premisimus donec fiat ei compar etiam significatio sumpta ex forma membri et communitate eius ad aliud. Et galienus quidem ponit huic capitulo exemplum quo exponit illud: et perferatur exquisitum sermonem in eo. 169

Supponatur enim si ita accidat in epate predictam esse dispositionem in an-

gustis finibus uasorum constrictis humori bus aut conglutinosi aut spissi aut multis igitur promptum est uti cibis et potibus extenuantibus: spissitudinem quidem primum et glutinositatem tenuem efficere: secundo uero non per inuisibiles uias et angustas solum ut in aliis partibus: sed per poros et per uias amplas euacuare: amplissime uero sunt secundum epar uene quemadmodum et plurime. fununtur uero hec quidem in gibbis ad chilim: hec uero in simis ad pilam. itaq; iam tibi facillimum in quibuscumq; fuerit constrictiones euacuare prompte eas trahenti quidem in uentrem per trabennia medicamina quicunq; humorum constricti erant secundum eas que in simis sunt uenas: ad urinas uero conuertenti per chiliz uenam quicunq; et eas que in ea sunt uenas.

Pone ergo q̄ egritudo quaz diximus paulo ante acciderit in epate: et quia iam inuisantur in extremitatibus strictis uenarum que sunt in eo humiditates uiscose et grosse et multe. dico ergo quia quando illud est subtile: facile est ut administrentur cibi et potus subtilianres et subtiliantur in prius cum eis grossitudo et uiscositas: deinde euacuet res nocitua non per uias strictas que non uidentur tantum sicut euacuatur aliqua membra sed per uias amplas: quod est: quia uene que sunt in epate sunt ex latioribus uenis: et sunt plurius numeri earum: et que sunt ex illis uenis in gibbositate epatis proueniunt ad uenam magnam que nominatur profunda: et que sunt ex illis uenis in latere epatis concauo proueniunt ad uenam que nominatur porta: et propter illud facile fit quando accidit in uenis epatis in quocumq; duorum laterum fuerit uiscositas: ut euacuatur superfluitas faciens illud cum qualibet re parua et aduortio eius parua. Cum ergo humiditas in uiscata est in uenis que sunt in latere epatis concauo attrahas eam ad uentrem cum medicinis attractiuis et quando inuiscata est in uenis que sunt in gibbositate epatis euacua ipsas per urinam ex uena profunda.

Quando accidit apostema in epate properamus
et euacuamus corpus totum. et si est vincens san-
tunc per pblebotomiam. et si est humor col. tunc
per illud quod educit co. et si est humor melancholicus: tunc
per illud quod educit melancholiam. et sic hoc exemplum
in reliquis. et accidit post illud attractio diuersa. deinde
considera: nam si inuiscate sunt in extremitatibus vena-
rum eius strictarum humiditates viscosae aut grosse aut
mule: administramus cibos et potus convenientes scili-
cet subliantes ut subtilietur per eos grossitudo et viscosi-
tates in primis. deinde euacuamus post illud illud quod
collectum est in epate. si ergo est illud in gibbositate epa-
tis conamur euacuare illud per vinas. et si est in concas-
sitate epatis: conamur euacuare illud per medicinas at-
tractiuas: et similiter facimus in emplastris que ponimus
super ipsum. et si tu fueris rememorans totum quod pre-
terit: tunc intelliges ex teipso sermones ga. ipse enim est
intellectus non indigens expositione. et non dicit: cibos
et potus subliantes in abstersione eius quod inuiscatu-
est in epate nisi propterea quod medicatio cibi et potus est
melior medicatione que est cum medicinis. et determina-
bo determinatione ampliori hac illud per illud quod seg-
tur ex sermone in capitulo epatis. et meliores cibi subli-
antes epas sunt cappareos conditi cum aceto: et aqua simi-
le ordeii. et meliores potus subliantes sunt secaniabin et
que currunt cursu hoc.

170

Atera uero consideratio in his que
dicte sunt ostensionibus ab epate qua
si a principio uenarum. quoniam uero non
seipsum solum quemadmodum plurime ani-
malis partes regere natum est sed inimitat
suam uirtutem uenis. periculum enim est si
dissoluamus eius uirtutem embrocis et ca-
et apaplasmatibus calasticis: et ipsum principi-
um debilitare circa operationem et imbecil-
les omnes uenas efficere: unde admisceri
oportet stipticorum aliquid pharmacorum
in curationibus eius.

Et sumitur cum eo quod narrauimus
significatio alia secundum curationes
epatis propterea: quia ipsum est radix om-
nium uenarum. quod est: quia cum regimine
eius non sit sibiipso necessarium tantum si-
cut maior pars membrorum: sed effluat ex
eo uirtus in uenis non sit securitas si molli-
ficamus uirtutem eius infundendo ipsum
cum oleis et cum administratione emplastro-
rum mollificantium et resoluentium quin de-
bilitetur ipsum in primis in operatione sua
deinde debilitentur ipsius debilitate omnes
uene: et propter illud oportet ut misceantur
cum eo quod ponimus super epas quedam
medicines stiptice.

Iste est modus alius significationis sumpte ex
uirtute membri. cum ergo epas sit membrum

principale et principium naturalium uirtutum: et si-
ex canonibus euacuationis eius quod collectum est in
membris positio medicinarum resoluentium super mem-
bris declarat ga. hoc sermone quod iste canon sit in membris
principalibus diuersus quando ista membra egent ut
conferuentur uirtutes eorum super ea. et propter illud
oportet ut misceantur cum medicinis resoluentibus que
dantur medicine confortantes. et meliores medicine confor-
tantes sunt que sunt stiptice et in quibus est aromaticitas
sicut est rosa et xilaloos et sandali secundum quod ipse ostendit in
hoc sermone.

171

Ed quoniam in profundo periculum
est dissolui stiptici uirtutes si non de-
ducatur ab aliqua substantia leptomeri qua-
lis est aromatus. melius uero est si ipsius sti-
pticus pharmacus statim sit et aromaticum.
insitas enim duas habens qualitates et uir-
tutes fortius operabitur.

Et cum sit locus epatis locus longinquus
profunditatis non sit securitas quin
debilitetur uirtus medicine stiptice et destru-
atur antequam ueniat ad ipsum si non sit cum
illa substantia subtilis faciens eam perueni-
re sicut est natura rerum aromaticarum. et
melius quidem est ut medicina sit aggregata
duas res scilicet ut sit stiptica et aromatica.
nam quando ipsa aggregat has duas uir-
tutes: est eius operatio fortior.

Amplius expositio huius sermonis in eo quod
preteritum est.

172

Sicut euacuatur quod quidem preter
naturam in partem illatum est ut habe-
at contemperantiam humorum secundum na-
turam: considerandum igitur nobis in hoc
ne aliquid a reumatis qualitate immutatum
sit secundum crasim. Si igitur magis erit
pblegmaticum infrigidatum est. si uero est
magis colericum: calefactum est. ut et hanc
eius distemperantiam sanantes perfecte sa-
num relinquamus illud: sanabimus uero con-
trariam adducentes qualitatem: quemad-
modum in distemperantiarum dictum est ca-
ratibus.

None ergo quod tu euacuasti rem que
erat in hoc membro contenta secun-
dum diuersitatem rei naturalis: et rediit ab i-
equalitate humorum ad rem naturalem.
oportet ergo apud illud ut tu cogites et con-
sideres ut non sit complexio epatis mutata
ex qualitate illius humiditatis que erat re-
tenta in ipso: et infrigidatum sit epas ex ea quan-
do fuit pblegma. aut calefactum ex ea si fu-

erit ex genere colere donec rectifies com-
plexionem eius si est corrupta: et facias ipm
redire ad sanitatem rediione integra. et re-
ctificatio complexionis est ut inuomitras
super ipsum qualitatem contrariam ei sicut
iam diximus in curatione complexionis male.

Intellige illud quod dixit in epate in hoc sermo-
ne in reliquis mebris in quibus fuerunt apata
naz tu indiges post euones materie et eradicatione
ne eius ex illo membro ut consideres membrum: naz si ac-
cidit in ab illa materia in eo malicia complexionis non
manet in curatione eius medicatio huiusmodi egitudi-
nis. et sermo ga: est intellectus: considera ergo ipm. i 73

In quantum uero unumquodque factum
est calidius intantum infrigidates. ita
qz hic rursus necessarium est scire eam que
secundum naturam eucrasiaz eius. quomo-
do enim sciemus quantum ab eo quod fm
naturam est frigidius aut calidius. aut quan-
do infrigidantes cessabimus: non cognosce-
res modum eius que secundum naturam ca-
liditytis: ita uero et si frigidius factum est ca-
lesciamus: non cognoscentes modum
eius que scdm naturam frigiditatis impos-
sibile est nobis neqz calefaciens inuenire
medicamen conuenienter: neque calefacien-
tes cessar:

Et oportet si sit calefactus ut sit quan-
titas infrigidationis nostre qua in-
frigidamus ipsum per quantitatem que est ca-
lesfactum scilicet per quantitatem quam ad-
dit super complexionem equalem est neces-
sarium in hoc etiam ut sis sciens equalitate
naturalem in hoc membro: quod est quia si
tu non scis quantitatem caliditytis epatis
naturalis non scies quantum sit nunc calidi-
us complexionem suam naturali. neque quantum
oportet ie cessare et abstinere ab eius infrigi-
datione. et similiter si infrigidatur aliquod
membrorum: et intendis ut calefacias ipsuz
deinde nescis quante quantitas sit frigus
eius naturalis: non peruenis ad scientiaz me-
dicine cum qua oportet te calefacere ipsum
proprie: neque potes scire quando oportet
te abstinere et stare a calefactione eius.

Ostendit ga. p hunc sermonem qz necesse e med-
ico ut sciat complexionem cuiusqz membrorum natu-
rales et conferuet eas in mente sua. cu3 ergo acci-
dit in eo apata aut egritudo alia ex egitudinibus: aspiciat per
considerationem suam in curatione egitudinis et complemen-
tu eius cuius quantitatis sit illud quod mutauit egritu-
do de complexionem membri: et curet illud cu3 eo quod equa-
tur quantitati eius ex eo qd e contrarius ei. et ponit ex-
emplum in hoc capitulo signis epatis. naz quando accidit i eo

apata et curamus ipsuz vsquequo compleatur eius sanatio:
no statimus et no abstinemus a curatione donec confide-
ramus qte quantitas sit illud quod mutauit complexionem
epatis a dispoitione sua naturali. si ergo factus est calidius
infrigidamus ipm cu3 quantitate eius quod addit calidi-
tas eius. et similiter si infrigidatur calefacimus ipsuz. et
et si humectatur exsiccamus ipsuz. et si exsiccatum bume-
damus ipsuz. cu3 ergo reducimus ipsuz ad complexionem
suam naturalem: abstinemus tunc a medicatione. et post
qz cessauit ab hoc exemplo in epate. indicauit indicium coe
in oibus mebris: et dixit: Et similiter si infrigidatur aliquod
membrum: qz ut scias quante quantitas sit frigus eius
a re naturali: et tunc calefac ipsuz cu3 illa quantitate do-
nec redeat ad complexionem suam naturalem. et ipse iaz dis-
perat in eo quod preterit paulo ante qz chimici qui attrahunt
donec apostementur ex eis mebris. mutant com-
plexiones mebris: ad quod trahuntur sz quantitates suaz.
chimici qdes phlegmatici infrigidant: et colerici calefaciunt
et sz hanc viam infrigidat melancholicus humor: et vicer-
sa sit dispoitione in colera adusta. naz si remanet cu3 ea residu-
um caliditytis: aut sunt humores aduste existentes adu-
sti colerici: tunc calefacit et si non remanet residuum ca-
liditytis in ea: aut humores adusti sunt phlegma salsum
aut humor melancholicus tunc infrigidat. et apud hanc
dispoitionem considera que apata curasti: et considera mem-
brum in quo accidit: et considera quantum recessit eius co-
plexio naturalis. reduc ergo ipsuz ad complexionem suam
et naturam suam eius medicinis contrariis: et pone quanti-
tates qualitates earum equales quantitati exitus membri a
complexione sua.

174

Noniam uero et de his sufficienter di-
ctum est: transire iam tempus est ad ea
que secundum numerum non secundum na-
turam se habent duplici uero exm coru dria:
Et iam locuti sumus in illo per illud in
quo est sufficientia: nunc qz ut ueniamus
super ipsa membra que sunt in numero egre-
dientia a cursu naturali. et est illud secundum
duos modos. quorum unus est additio: et
alter est diminutio.

Distposuit ga. sermones in canonibus curationis
egitudinis facte in quantitate per duas res. una ea-
rum e. qz numerus precedit quantitate natura. et altera est
qz plurimus sermonis in curatione duarum egitudinum
est unus: sicut apparebit ex sermone eius in subsequenti-
bus. et propter has duas res premitit sermones in cano-
nibus curationis egitudinis facte in numero: deinde ve-
ro sequitur ipsuz cu3 canonibus curationis egitudinis fa-
cte in quantitate. et illud quod vult per sermones suum
istuz est: quia cu3 cessauit a doctrina canonum curationis
egitudinis facte in forma: et determinauit canones cu-
rationis in apatibus: et est id docens discipulum ad hoc
ut fiat super eius scientia curationis omnis egitudinis:
quapropter sequitur illud dicendo canones curationis
egitudinis facte in numero. et species eius sunt due. una
earum e additio: et altera diminutio.

175

Duplici uero existente eorum differen-
tia quibuscuqz quide3 deficit particu-
la operari hanc stentio est seruientes uide3
nature fm modum quem paulo an diximus.

Quam ergo aliquod membrum minuitur tunc intentio in curatione eius est reducere illam rem que diminuta est: et illud est ut ministres nature et adiuues eas super operationem suam secundum modum que narraui paulo ante.

Adus quem narrauit paulo ante de seruitio nature et adiutorio eius super hoc ut generet quod diminutum est. est dare infirmo cibos et potus conuenientes et facere digestionem bonam in stomacho et in epa et in venis: et rectificare complexionem membrorum. et similiter suauis frictio eius parua lenis: et embrocatio eius cum aqua tepida: et inunctio eius cum aliquo oleo: et positio medicinarum attrahentium super ipsum cum equalitate ut attrahatur ad ipsum ex sanguine illud ex quo faciat naturam membrum diminutum.

176

Quibus uero superabundat particula intentio est hanc abscondere ipsas: aut per nouaculam: aut per ignem: aut per pharimacum causticum.

Et quando additur aliquid in aliquo membrorum: tunc intentio in curatione eius est incisio eius cum ferro: aut cum igne: aut cum medicina adurente.

Item ga. tres res incidentes membrum additum scilicet ferrum sicut cultellum et spatule et forfices: et cauterium cum igne: et cauterium cum medicina adurente: ut simus facientes ex his tribus illud quod exigit necessitudo de virtute infirmi et debilitate eius et virilitate ipsius et timore eius ex eo quod exigit estimatio artificialis. incisio namque membrorum diuersa fit sicut incisio emorroidarum et carnis addite. scilicet nate in vlcere. nos. n. quandoque incidimus illud cum ferro: et quandoque cum igne: illud incidimus: et quandoque incidimus illud cum medicinis adurentibus: et nos non facimus unumquodque horum nisi secundum convenientiam et magis ultimum uel certum in iuramento curationis.

177

Ac igitur ratione possibile est fere omnia curare: gignere uero omnia non est possibile: ut in ea que de semine ostensus est oratione.

Et forte in omni membro in quo fit additio possibile est ut sit in eo sanatio: et non in omni membro quod minuitur est possibile ut generetur quod minuitur ex eo: si cut ostendi in libro de spermate.

Quandoque sit additio in ipsa forma et diminutio et quandoque sit post complementum forme. ego enim vidi ex additione virum qui habebat verum et testiculos et vuluam mulieris simul: et vidi digitum additum multotiens: et vidi virum quendam natum habentem duo capita separata. Ex diminutione vero vidi virum qui usque hodie viuus est et non fuerunt ei manus neque pedes: et vidi qui natus est cum uno testiculo tantum: et vidi qui natus est et non habebat neque vuluam neque priapum viri: neque testiculos et erat in forma sua et in

suis moribus secundum assimilationem castrati: et erat ei forma minus ex quo mingeat tantus. et vidi iterum generatum fuit cum barba et pilis pecinis et pilis trillorum post natiuitates autem accidunt res cum quibus minuitur membra: sicut abscissio manus aut pedis aut nasi aut anus aut testiculorum aut priapi: et sicut circuncisio viri et mulieris: et hoc est multum famosum. De additione autem vidi virum qui natus est habens dentes additos et cuius quedam membra magnificata sunt: et ungula etiam est membrum additum in oculo: et similiter emortuosa membra addita. et iam vidi mulieres que est usque hodie in vita et nata erat intra vuluam suas emortuosa longitudinem digiti indicis et eius grossitudinem habet: nec prohibuit virum posse coire cum ea: et rogauit me indicare eas et curare ipsas: et non fuit mihi conueniens facere illud quoniam ipsa habebat principium in mundo et centum multum et vir eius est unus rex hodie. Manifestum est igitur ex omnibus illis quod membra multa sunt addita quorum diminutio est impossibilis: et multa membra diminuta quorum additio non est possibilis. et iam ostendit ga. in libro de spermate: quod non est possibile ut redeat quando minuantur membra que generantur ex spermate. et ostendit iterum quod membra quando indurantur: non est possibile ut addantur.

187

Quedam uero et si ea impossibile est gignere: possibile est tamen aliquid alterum facere pro eis: ut in osse perfecte ablato alteram substantiam secundum eundem locum differentem ab osse et carne. est enim substantia que fit secundum locum eius ut quidam caro poroydis: aut porus sarcoidis: et tempore procedente in durius transmutatur secundum principium uero sarcoidos magis existens.

Et ex membris sunt membra que quamuis non sit possibile ut generentur ipsa eadem: tamen possibile est ut generentur loco eorum alia ex eis que sunt loco eorum. ex illo est quod quando cadit ex aliquo membro os totum: possibile est ut generetur loco eius substantia alia preter os et preter carnem. substantia enim que generatur loco ossis est quasi caro poroydis aut porus carnis. et quanto plus in ea extenditur tempus: est ad porum declinior et in principio sui esse fuit ad carnem declinior.

Iste sermo est intellectus. et ipse quidem in capitulo de curatione fracture ossis. ostendit quod porus generat naturam de nutrimento ossis. et sermo quidem iste exigit ut sit natura porus inter naturam ossis et inter naturam carnis. est ergo illud quod generat naturam loco ossis diminuti membrum medium inter naturam ossis et naturam carnis: quoniam os eius ex cuius nutrimento oportuit ipsum generari: iam priuatum est. quapropter dixit galienus quod sit caro poroydis aut porus carnosus. et quod plene creditur cum co tempus: tanto iduratur et fit ad naturam porus declinior.

179

Edm uero quanoz partem perditam nec eandem substantiam secundū speciem neq3 similem operari possumus. Terria nobis intentio est inuenire aliquaz compositionem: ut in decorationibus.

Quam ergo perditur aliquod membrū et non est possibile ita ut generetur ipsūmet: neque aliud simile ei quod stet loco eius: tunc intentio tua est ut ingēietur membrō decoratio aliqua: sicut fit in membris q̄ curantur.

Quando diminuitur aliquod membrorum sicut si incidatur vna manu: tunc non est possibile ut nascatur quapropter decoratur oculi incisio nis. ita ut faciamus ipsum rotundum lenem ut color ei sit color corporis aut propinquus ei. quod est: q3 si pars eius sit magis addita: et pars eius est magis diminuta: et quoddam eius est magis eleuatum: et quoddam eius est magis depresso: et color eius in ultimo dissimilis colorī corporis: tunc est sedum et etiam in bonestum ei q̄ curat ipsum ex medicis.

Edicbenon uero manifestus est quoniam genus totum hoc eorum que secundum quantum. quantum enī eius circa hoc quod secundum naturam est: appropinquat illi: hoc uero quod in genere preter naturam separatim est tantū.

Et hoc genus egritudinis quod est in numero ē communicans generi quod sit in magnitudine: quod est quoniam species eius quod est in numero rerum naturalium est propinqua generi quod est in magnitudine et non sit diuersa ei nisi in specie eius altera que est in numero rerum que sunt in genere eius egredientes a natura.

Nes egredientes a natura in quantitate officialis et nō in numero et vnius nature sunt: sicut caro super excrecens in officiali vel pinguedo vel os vel aliquid tale: sicut fit albulā grossa in oculo vel aliquid simile vne vel nucī cūl et crure.

In quo quidem prima intentio est ablatio: si uero impossibilis est ista: transpositio est secunda intentio: ut in infusionibus.

Et intentio prima in curatione huius speciei est extractio illius rei generatē secundum diuersitatem cursus nature et ablatio eius a membro in quo generatur. Si autem uides q̄ hec intentio non est possibilis ut compleatur tunc intentio secunda in eius curatione est ut permutes eas sicut permutatur aqua qui generatur in oculo.

Quoniam quidem egritudo facta in nūcro membrorum: cuius spēs sūt additio et diminutio est cō-

cans generi egritudinis in q̄titate: cui spēs sunt magnitudo et puitas. quod est: q3 p additionē magnificat membrū et p diminutionē diminuit. et diuersitas iter vtrūq3 ē q̄ illud quod addit in scā in nūcro: et q̄b diminuit ē egrediens a natura et ppter illud intentio in curatione eius ē ablatio rei generate sū diuersitate cursus nature uel remotio eius a membro sicut ungula. ipsa. n. ē membrū in cōiūctiua oculi. q̄ si non est possibilis eius ablatio et remotio a membro: tunc intentio secunda ē permutatio eius a membro: sicut permutatur aqua que generatur in foramine vne ad inferis rem concavitatem vne.

Quoniam uero non in totis partibus sed in partibus partium deficient: et superabundant ab eo quod secundum naturā nutrimentum quidem et generatio in deficientibus: ablatio uero et purgatio in superabundantibus.

Et quando diminutio non est diminutio membri totius sed diminutio partium membri et est additio etiam secundum hanc similitudinē tunc intentio in curatione eius quod ē diminutum ē aut nutrimentum membri aut generatio eius quod diminutum est ex eo: et intentio in curatione eius quod additur ē incisio rei addite et extenuatio eius et liq̄factio ipsius.

Ule q̄ additio et diminutio quādo nō sūt in membro toto: sicut digitus additus aut diminutus toto: tunc illud non est ex egritudine facta in nūcro: sed ex egritudine facta in quantitate: et hec additio et diminutio sūt in membro remanente ita sū numerum totum suum. diminutio quidem sicut si extenuatur aliquod membrū: et minuatur eius quantitas: tunc intentio ei ē curatione huius diminutionis est etiam dare cibos et potus conuenientes: et facere ut bona sit digestio et embrocatio eius cum aqua tepida et frictio eius temperata: et inunctio eius aut cum oleo tepido: et potio medicinarum calefacientium: et mordicatio per percussione cum virga et emplastratio cum pice: et reliqua que ad ipsum trahant san. quo natura reducat diminutionem eius donec redeat ad quantitatem suam quam oportet. et additio q̄dem eius sicut ingrossare aliquod membrum et magnificatur eius quantitas: tunc intentio in curatione huius additionis est ciborum et potuum minoratio: et frictio multa dura: et medicīne resoluentes et somnus super terraz et proprie duram et arenosam. et exercitium forte: et reliqua que resolvunt ex membrō et minuunt ex nutrimento eius.

Idem nec intentio in eis altera nec forma medicaminum altera sū genus.

Et propter illud non ē intentio in curatione harum rerum alia ab intentione in curatione eius quod narrauimus an eas neq3 natura medicinarum q̄ conueniant eis in genere ē alia a natura medicinarum q̄ conueniunt illis.

Ult quia iam ostensum est de curatione egritudinis facte in quantitate quia est similis curatio ni egritudinis facte in numero et intentiones sunt vne. i. similes: et similiter est dispositio in natura medicinarum. nam medicine quibus inquiritur et acquiritur diminutio in duabus egritudinibus sunt vne naturae: et medicine quibus acquiritur additio in duabus egritudinibus sunt vne etiam in natura: similiter et reliquum regimen. hoc est ergo vltimum quod loquitur in curatione egritudinis facte in quantitate.

Ed ad reliquum adhuc genus uenit. **E**ndum salubrium quidem causarum quod est correctiuum eorum que propter positionem lapsa sunt corporum ut ex archimetre: et quando labuntur intestina in osseum.

Et oportet ueniamus super genus aliud causarum sanitatis: cuius rememoratio super nos remansit: et est genus quod rectificat nocumeta accidia in sinu membrorum si cur dislocatio et intestinum quod descendit et cadit in cistim id est bursam testiculorum.

De genus est vltimum genus nocumetorum accidentium in compositione membrorum: et sermo eius in eo est intellectus.

Et hoc quod est in prium ex uolenta tensione aut ex impulsione: hoc uero ex raritate aut ex ruptura continentis.

Et dislocatio quidem fit aut ex tensione aut ex impulsione laboriosa. et descendit intestinum ad cistim testiculorum fit aut ex ruptura que accidit in panniculo qui continet intestina: aut ex dilatazione meatus qui descendit ex illo panniculo ad cistim testiculorum.

Dicit in hoc sermone causas dislocationis iuncture et descensus intestini ad cistim testiculorum donec accipiat eorum significationem super curationem eorum.

Itaque et curatio quidem huic ex tria tensione et in contrarium impulsione huic uero si fiat solidum ex eo continentis.

Et propter illud fit dislocationis rectificatio per tensionem et impulsione ad diuersitatem illius partis ad quas separata sunt iunctura et descensus intestini ad cistim testiculorum ita ut igenietur in constrictione eius quod dilatatum est ex illo panniculo qui continet.

Itu iam consequutus es operationes medicine particulares: tunc iste sermo est tibi intellectus: reductio quidem dislocationis manifesta est: ruptura uero et eius constrictione quod dilatatum est sunt cum medicinis exsiccatis et cum medicinis cauterizantibus: et cum cauterio per ignem: et cum ligatura per ligamentum: et eius positione pile ex corio et stricatura et

super emunctorium: et melius est ut sub pile fiat emplastrum compositum ex medicinis exsiccatis et calefactis sicut sunt folia cupressi et nux eius et aloes et calyx et acharia et thus: et que sunt sicut illa.

Quibus uero facultatibus aliquis ea que sunt secundum partem inueniat at per therapeutice facultatis declaratum in est negocium.

Ego quidem iam confirmaui in libro de ingenio sanitatis: uias per quas oportet te incedere in inuentione causarum particularium quibus oportet te has res habere.

Ult quia iam scripsit in libro de ingenio sanitatis: finem determinationem et certificationem et inquisitionem omnes canones et vias quibus curatur vnaqueque egritudinum quas narrauit uel numerauit in hoc libro: et dat canones vniuersales curationis earum finem semitam finem et finem exquisitionem et determinationem. hoc est ergo vltimum quod ipse dedit in doctrina sua in hoc libro de canonibus curationis egritudinum.

Inde uero dicendum est de eis que primum secundum priorem orationem accipiebamus: uocant autem ea preseruatia.

Et iam remansit super nos ut narremus causas quas sumpsimus ad dicendum in eo quod preterit de sermone nostro: et sunt cause que precedunt et preseruant.

Ult causas quas premittit medicus et conseruat cum eis corpus et facit ipsum euadere a causa in egritudine.

Riplex uero est et horum finem genus tria prima quidem perfecte sani hominis secunda uero imperfecte: tertia uero egrotantis. primum igitur genus est ex salubri negotio duplex existens ut prius dictum est. secundum uero est ex preseruatiuo. tertium uero ex therapeutico.

Et genera harum causarum sunt tria. genus primum est genus carum que precedunt et conseruant corpus sanum saluum. et genus secundum est genus causarum que precedunt et conseruant corpus quod est saluum sed negatur ex eo aliquid. et tertium genus est genus causarum que antecedunt et conseruant corpus infirmum. et scientia generis primi est ex scientia conseruationis sanitatis. et hoc genus est sicut ante diximus duobus modis. et scientia generis secundi est ex scientia antecessoris in preseruatione et scientia tertii generis est ex scientia ingenii sanitatis.

Ult q anteceffio cū cōferuatōe cōpleatur p cōtē plationē in istis tribus generibus q̄ numerauit genus qdē primū ē cōferuatōe sanitatis et illud est in duobus modis. un⁹ eoz ē cōferuatōe sanitatis corpis qd ē in meliori formaz. ⁊ alter ē cōferuatōe corpū sanoꝝ ⁊ diuinitozū a meliori formaz. gen⁹ at scōz ē fm certitudi nē ⁊ itatē anteceffio cū cōferuatōe: ⁊ ē q qm mutat ali qd ex signis sanitatis pperat medicus ⁊ destruit causas mutantē anteq magnificet ⁊ fiat fortis ⁊ faciat euenire cōgritudine. genus ho terciū ē sumptus ex ingenio sanita tis: et ē resistētia carū isfirmantiū ⁊ destructio earū. et ga. determinat illud ⁊ dicit. 190

In humoribus uero maxime habet consistētiā omne hoc genus.

Et huius generis totius essētia pro prie est in chimis.

Ult genus cōe tribus generibus causari quaz pceffit numeratio ⁊ earū scia. 191

Quos neque glutinosos oꝝ esse neque spissos nec aquosos neq multos neq calidos apli⁹ aut fridos: neq mordaces neque putridos neq uenenosos.

Et non oꝝ ut sint chimī neq uiscoli neq grossi neq subtiles aquosi neque multi neq calidiores q̄ oꝝ neq frigidiores neq mordicatiui neq putridi: neq sit eis qualitas mala uenenosa.

Intellecū ē ex b sermōe q̄ uult ut sint chimī epa ti laudabiles. ⁊ oꝝ an expōēs b sermōis ut itelli gas nomē chimī qd sit illud qd significat. Dico ergo q̄ cibus ⁊ potus cōmiscetur in stōacho. ⁊ decoquū tur ⁊ sit ex eis res quā noiatur Aris. chilū p. l. deinde ep attrahit ex hoc chilo meli⁹ qd ē in subā eius: et decoq il lud in se: ⁊ facit ex eo sanguinē quē noiatur Aris. chimū p. m. ut sit oria iter ips ⁊ prius. ⁊ ga. qdē ostendit q̄ ois pō b i sanguis in epate ē sicut oilpō vini. sicut. n. vinus in pō sui est p̄mixtū ex p̄ssus: similiter ē sanguis. cū ergo cōpletur vinū sūt ei qnq spēs. vna earū ē fex eius ⁊ ip sius superfluitas. ⁊ secūda ē illud qd nō digeritur ex ip so. ⁊ tercia ē vinū ipm. ⁊ q̄ta ē illud quod natat sup ipm ⁊ q̄ta ē aquositas eius subtilis q̄ sit uapoz ⁊ resoluitur ab ea. et similiter sanguini sūt qnq spēs q̄ noiatur chi mi. vna earū ē fex ei⁹: ⁊ noiatur hūoz melācholic⁹: ⁊ cre ator sublimis qdē ordinauit splenē ut attrahat huc hū moꝝ ex sanguie. ⁊ secūda ē illud cui⁹ digō ex sāguie nō cōplet: et noiatur pblegmaticus hūoz et non preparauit ei mēbz qd attrahat ipus: qm possibile ē ut alteret ⁊ cō pleat digō eius: et fiat sanguis. et tercia ē sanguis purus ipemet. et q̄ta ē illud qd calefit ex eo et natat sup ips ut spuma: et noiatur hūoz coleric⁹. et creator qdē sūmmus preparauit ad attractionē h⁹ i hūozis fel. et q̄ta est aditaf eius: et attractōi huius supfluitatis ordinauit creator sub limis lūbos. deinde sanguis fluit ex epate in uenis et as sociatur ei reliq̄ horū hūozū: et multotiens ē illud qd generat cū eo in cōcauitatibus uenarū: et ppter illō dī q̄ sanguis ē deferens hūozes. f. q̄ in eo inueniuntur oēs hūozes: quia enī in sanguie q̄ in uenis sit vincēs na tura sanguis: itā in eo ē etiā ex vnoquoqz hūoz p̄ pro pter inuamēta: quozū remēoratōis non est locus: quia vnoquoqz mēbzozū attrahit ex uenis q̄ veniunt sibi

illud quod est conueniens ex sanguine: et resoluit illud et assimilat per subā ⁊ uiz nutritiuarū naturalū que sunt in eo. Jam ergo apparet per illud quod determina uimus q̄ chimī sunt aggregati cū sanguine. si ergo sint uiscoli aut grossi ē vincens sup eos natura pblegmatis aut humoris melancholici. et si sunt subtiles aquosi: est vincens sup eos natura aquosi sanguis uel aquositas sanguis: et si sint multi: sūt oēs ipsi additi f̄z p̄potiones ⁊ si sint calidiores q̄ oꝝ: ē vincēs sup eos natura colere: et si sint frigidiores: ē vincens sup eos aut pblegma aut hūoz melancholic⁹. et si sint mordicatiui ē vincēs super eos acuitas et subtilitas. et si sint putridi ē vincēs super eos corruptio: et generatur ex corruptōe eozū spēs mul te mate: sicut spēs colere citrine egressa a natura: et spēs pblegmatis mali egressi a nā: et spēs co. ni. et fortasse ge nerat ex corruptōe eozū illud cuius natura ē nā ueneni et corrupit corp⁹ totū: sicut illū qd sit ex corruptōe spēs matie itra corp⁹: et sicut eleuat ex pollice uapoz q̄ gñat ex humore malo in eo et ascedit ad cerebrū: et facit epile psiā. ga. aut uidit bāc spēm epilepsie. et uidimus et nos spēm epilepsie mirabilē: et est q̄ qdaz scriptoz sentiebat i brachio suo dextro i mense semel aut bis deābulatōez rei frigide ascendēis sursum dōet pueniebat ad caput ei⁹: cū ergo perueniebat ad caput eius accidebat ei paroxis mus epilepsie leuis. 192

Agmenrati enim mali humores cau se consistunt egritudine.

Sri. n. chimī oñ addunt in istis dispō nibus sunt cause egritudinis.

Chimī grossi et uiscoli faciunt opilatōes et alias pblegmaticas egritudines et melācholicas: et simi liter chimī fridi: et chimī subtiles aq̄i faciūt egritudines aq̄sas sic hydropisiz: et multum fac egritudines repletionales: et calidi faciūt egritudines colencas et reli quas egritudines calidas. et mordicanui faciunt egritudi nes i qbus ē mordicatio fortis. et putridi faciūt egritu dinibus putridis spēs diuersas egritudis sicut febres putridas: et ulcera alchabarti. i. putrida. et fm bāc simili tudinē in vnoquoqz eozū. 193

Agmenantur uero aliquñ qd ab eadez cā q̄ eos genuit primū. est at qñ sunt cōmutates eos sibi q̄ f̄z corp⁹ sunt hūozes.

Et qñz additio eoz ex illa cā q̄ fuit eis radix ⁊ ex qua fuit eoz generatio ⁊ qñ qz est p̄pea ga recipiunt aliquos alios hu mores q̄ sunt in corpore: ⁊ alterāt eos ad si militudinem eius fm q̄ ipsi sunt.

Ult q̄ additio cuius eozū que dixit in chimis sit a duab⁹ rebus aut a cāis generantibus ipsas sicut a cepis et alleis generatur et ex pipere chis mus calidus: et a lacte p̄ssab⁹ generatur chimus fridus: et a carne thauozum et animalis siuestrum et q̄ sunt b genere eorum generatur chimus grossus niger: et alte ra est ut antecedit in corpore humor malus: et cum per uenit ad ipsum sanguis laudabilis bonus: resoluit et al ter ips ⁊ corrupit ips: et pmutat ips ad nā suā mīā. 194

Intentio uero in his curationib⁹ du plex est: alteratio: ⁊ euacuatio.

Et medicationi eorum sunt due inten tiones: quarum una est alteratio.

Alia euacuatio.

Edicatiois malorum chimorum sunt due iterationes. una earum est alteratio malicie chimini donec redeat ad qualitate suam bonam. et altera est euacuatio chimini mali et a corpore ipsius extractio.

Iteratur igitur aut digesti ab ipso corpore aut a quibusdam pharomaticis uirtutibus in quibus sunt et quedam uirtutes que uirus uenentorum aialium curat ad hoc delictum pharomata recipiunt.

Iteratio chimorum fit aut ab ipso corpore quando digerit eos: aut a uirtutibus quarundam medicinarum: et etiam in hoc genere medicinarum ingrediuntur ille que sanant ex medicinis habentibus uenena: et ex medicis que sunt ex genere uenenorum.

Iteratio chimini mali donec redeat ex malicia sua ad bonitatem fit per duas res. una earum est ut vincat eum natura et digerit ipsum. Et digere est duobus modis: unus eorum est ut vincat natura mibi malum chimum et vincat maliciam eius et permuat ipsum ad sanguinem bonum et nutriat inde membra: sicut digerit phlegma dulce et permuat ipsum ad sanguinem. et altera est ut mutet natura membra chimini malum et alteret eius maliciam et faciat eum iter ipsum que est naturalis et iter ipsum illius qui est extra naturam: sicut facit in permuatione chimini mali in apate et digerit ipsum et facit ipsum pus: et sicut facit in se fe. qui digerit bubones et euacuat ipsum in hora crisi et altera est ex uirtutibus medicinarum facientium euadere: quoniam in quibusdam medicinis sunt uirtutes facientes euadere ex malicia chimorum: et non est via ad cognitionem huius uirtutum facientium euadere nisi per experimentum solum sicut ostendit galenus in tractatu quinti libri sui in medicinis simplicibus. et de proprietate medicinarum facientium euadere est ut confortet membra interiora sicut confortat ea medicie aromatice si princeps. si ergo aggregat in medicina faciente euadere ut sit arbori ca siptica faciens euadere simul. et non est aliquid melius ea in confortatione et conseruatione membrorum interiorum: et in faciendo euadere corpus ex malicia chimorum: et de genere medicinarum facientium euadere sunt que faciunt euadere ex ueneno huiusmodi uenena: et in medicinis iterficiuntibus ad cognitionem quarum non est via nisi per experimentum. galenus quidem ostendit in tractatu quinto quod non est semita ad cognoscendum aliquid ex uirtutibus medicinarum soluentium et medicinarum interficiuntium et medicinarum facientium euadere quibus efficiunt operationes has nisi per experimentum solum: et uiriaca quidem est composita ex medicis facientibus euadere ex ueneno: et ex medicis facientibus maliciam chimorum euadere: et ex medicinis iterficiuntibus: et omnia ut inquirantur medicie facientes euadere ex malicia chimorum. illud autem quod est ex malicia chimorum cuius uirtus est uenenosa: manifestum est quod uiriaca confert in eis. Speciei autem eius quod ex malicia eorum est: cuius uirtus non est uenenosa: manifestum est: quia oportet ut inquirantur species medicinarum facientium euadere que faciunt euadere ex eo. Et ego quidem iam expertus sum et inueni camphoram medicinam facientem euadere ex putredine chimorum. et propter illud ego dedi illas in potu in egritudinibus pestilentialibus: et in febribus putridis: et misui cum ea illud quod uidi esse iuuatiuum: et minimum in unaquaque egritudine putrefactionis. Cruditate autem chimini digerunt medici

ne digerentes sicut crocus spica et assarum cassialigna et cinnamomum. ex viscositate autem humorum et grossitudine eorum faciunt euadere medicie subtiliantes: et ex frigore eorum faciunt euadere medicie calefacientes: et ex calore eorum faciunt euadere medicie infrigidantes. et ex eorum subtilitate faciunt euadere medicie ingrossantes. 196

Euacuatur uero sufficienter a calidis pharomaticis et purgationibus et clysteribus sudoribusque et uomitibus: hec igitur bona sunt cuncte euacuationes.

Euacuatio chimorum fit per medicinas calefacientes fortiter: et per solutiones et per clystere et per sudorem et per uomitum et iste quidem sunt species eorum cunctarum.

Euacuatio omnis chimini fit per illud quod attrahit ipsum ex medicinis solum sine alio conamine habet ad adiutorio. uerumtamen medicie attractiue inest quod si confortetur euacuat ipsum qui sequitur illius chimus: cuius exemplum est medicina que euacuat coleram: si confortetur euacuat post coleram phlegma: post phlegma melancholiam: post melancholiam sanguinem. medicina uero que euacuat humorem melancholicum si confortetur euacuat post ipsum phlegma: post phlegma coleram: post coleram sanguinem. et manifestum est quod chimus sanguinis non oportet ut euacuetur: quoniam quando ipse fit malus permuat ad unum chimorum que sunt superfluitates eius. scilicet aut ad melancholiam: aut ad coleram: aut ad phlegma: aut ad aquositates: et illud quod alteratur fit unus istorum chimorum. substantia uero ipsius sanguinis conueniens est nature quapropter omnia membra sumunt ex eo nutrimentum suum. et galenus quidem precepit uirus qui inuenit medicinas sanguinem euacuantes occidi ut non sciret eam ex illo alio. et postquam precepit eum interfici precepit ut clauderetur oculi eius ita ut non appareret et non inueniret uel inueneret eam et sciret alius et mereretur alter intersectionem. in phlebectomia uero et in ventosis non est intentio euacuatio sanguinis puri: sed euacuatio multitudinis que est cum omnes humores sunt additi et proportionem. phlebectomia autem euacuat multitudinem chimorum ex uenis magnis uerumtamen scarificatio et ventose euacuant multitudines chimorum ex uenis paruis. et galenus quidem docet in hoc sermone cunctas euacuationes: et dicit quod sunt. u. una earum est illud quod euacuatur per medicinas que calefaciunt et attrahunt calefactione forti. iste enim medicie per superfluitatem calefactionis sue euacuant et attrahunt humores. et quedam illarum faciunt eos vapores qui resoluitur in aere. et quidam eorum quando attrahunt ipsos medicie iste currunt ex loco ad locum ad quem peruenit. et secundum est solutio uentris per medicinas in quibus sunt uirtutes solutue. et tertia est per clystere solutiuum. et quarta per sudorem. et sudor quidem fit per aere calidum et cum coopertura et cum medicinis calefacientibus autem. et quinta est per uomitum. et uomitus quidem fit aut in promissione digiti aut penne in guttur: aut per medicinam facientem nauseam: aut per medicinam in qua est uirtus fortis qua attrahuntur chimini ad os uentris: iste ergo sunt euacuationes cuncte.

Proprie uero a loco in quo congregati fuerint accipiuntur: quemadmodum in salubribus declaratum est secundo 197

dum tertium et quartum: maxime nobis de laboribus tractantibus: et quecumque adiacent aliis laboriosis dispositionibus.

Proprie uero sumuntur in locis in quibus aggregantur illi mali chimii sicut ostendi in libro de regimine sanorum: et proprie in tractatu tertio et quarto illius libri cum nos narrauerimus lassitudinem et reliquas causas similes lassitudini.

Ult per euacuatio propria cuiusque chimorum est quod fit ex membris propriis quibus membris in quo est chimus: et ipse determinat hanc intentionem. 197

Euacuatur enim proprius qui quidem in primis uenis per uentrem: qui uero in his qui sunt per urinas: qui uero sunt per totam habitudinem per sudorem: quemadmodum et qui sunt per caput aut per palatum aut per nares aut per utraque qui uero in thoracis latitudinibus purgantur per guttur cum tussibus: qui uero secundum renes et uescica per urinas.

Euacuatio chimorum fit facilius quam euacuatur illud quod ex eis est sicut in primis per solutionem uentris: et euacuatur quod ex eis est in eo quod est facilius per ex uenis per urinam: et euacuatur quod ex eis est in corpore toto per sudorem: et quod est in capite per palatum aut per nares aut per utraque simul: et quod est in pectore euacuatur illud per tussis: et quod est in renibus aut uescica per urinam.

Enepric sunt que sunt inter epar et intestinum icellum: et uocantur meseraice. et ideo ostendit in eo quod preterit quod totum corpus est musculi. ipse ergo uult per illud quod ex chimis est in corpore toto illud quod ex eis est in musculis: et residuum sermonis eius est intellectum. 198

In pascuos uero corporis omnium partium ostensio ad ea que longissima sunt.

Euacuatio uero que fit per uiam attractionis est significatio communis omnibus membris que sunt ex locis longioribus illo loco ex quo intendimus ad attractionem.

Sicut pulpa collogitide et agaricus attrahunt in stomacho quando applicantur in stomacho ex cerebro et nucha et nervis superfluitates eorum et sicut attrahit medicina solutiva ventris quando bibitur superfluitatem ex lacte. Et nobis quidem preparatur ut ponamus medicinas in eo quod est sub umbilico: et attrahantur humores ex corpore: et ut retineatur medicina in manu: et attrahit humores ex corpore: et ut ponatur medicina sub pede et attrahit humores ex capite: et totum illud scit ille qui multum studuit in hac arte et non oportet ut sciat illud quod non meretur illud et fiat nocuum eius

per hoc quod uisum illo plus quam sit inuicem per ipsum: 199

Euacuatio uero ad proxima loca. **E**uacuatio que fit per uiam extractions eius quod collectum est in membro fit ex locis propinquis.

Sic sermo intellectus est et iam preterit expositio eius. 200

Omnia igitur quecumque curantur in dispositiones salubres uocantur cause.

Tomnes iste res que sanant has dispositiones nominantur cause sanitatis.

Iste res sunt que digerunt chimos et que adiuuant super digestionem eorum: et que faciunt euadere a malicia eorum: et que euacuant eos. et manifestum est ex eo quod premissus est curatio omnium febrium. et

quidem que ex eis est malicia complexionis tantum: sicut curatio olei ynnus. i. ephimera et fe. ethica curatio est intrans in curatione malicie complexionis calide et sicce cum eo quod infrigidat et humectat ex cibis et potibus et medicinis et inclinatione omnium causarum continentium corpus ad illud quod infrigidat et humectat: et quod res soluit vaporem earum: sicut balneatio cum aqua dulci tepida: et inunctio cum oleo violaceo: et que currunt et cursu: et olfactio odorum frigidorum aromaticorum et usus multus in particularibus barum rerum facit te scire quod iste cano est curatio earum. eius autem quod est ex fe. et putredie chimorum est curatio composita ex eo quod adiuuat super digestionem humorum: sicut medicie quarum caliditas est similis caliditati corporis innate: et cōfortatio nature donec digerat eos: et alteratio putredie eorum: et euacuatio eorum: et infrigidatio eius quod facit accidere febres in corpore ex calore et siccitate. ergo curatio huius generis febrium est composita ex curatione ne fe. que est malicia complexionis calide et sicce: et ex curatione malicie chimorum. et cum putredo multoties sequatur opilationes et priuationes expirationis necesse est in illo ut aperiantur opilationes et quod minuat multitudinem donec eam consumat virtus et expiret a corpore. 201

Nemadmodum exacuentia egre.

Tomnes res que stimulant dispositiones has et addunt in eis: nominantur cause egritudinis.

Ult per dispositiones illud quod nominatur ex malicia chimorum: et per res causas que stimulant unamquamque speciem malicie chimorum. Et docuit iam quod ipse sunt duo genera. unum eorum est quod superuenit corpori ex cibis et potibus et aliis extrinsecis et generant chimum in eo illauidabilem. et alterum est ut in corpore sit chimus illauidabilis: et sumat cibos et potus generantes chimos laudabiles. cum ergo perueniunt in corpore resoluit eos chimos chimus illauidabilis ad naturam suam: et permutatur de bonitate ad maliciam et propter illud dixit hyppo. Corpora que non sunt multa quanto plus nutries addes eis maliciam. 202

Utre uero neque ledentia nec adiuuantia.

Res ergo que non nocent neque conserunt eis: nominantur cause neque

sanitatis neq3 egritudinis.

Ult omnes causas sex continētes corpus. vna q̄
rum est abi et potus: et secunda aer continens: ex
istis enim est quod nocet in chimis et generat in
eis maliciam neq3 confert in eis: quod autem nocet eis
est omne quod generat maliciam eorum: sed quod confert
eis est omne quod destruit maliciam eorum: quod vero
non confert nec nocet est omne cui non est impressio ma
nifesta in aliqua egritudine. Et in istis dixit hippo. o3
vt sumantur in potu medicine que conferant: q̄ si nō cō
ferat: ad minus tamen sit ex eo quod non nocet: s3 quādo
non inuenimus cibos et potus conferentes dam⁹ ex eis
quod non nocet. Et similiter facimus in omnibus cau
sis. 204

Protest at aliqs eas neq3 causas appel
pellare oio: quales sūt multi sophista
rū negligētes qdē ipsaz rex inuēire dīam. ī
noib⁹ uero plurimū tps cōsumētes.

Et possibile ē ut nō nominēt cause oio
sicut faciunt multi sophistarū et eis q̄
negligūt speculatiōez in inuēitione diuersita
tis sume rez: et finiūt uitā suā in noib⁹.

Res quibus non est impressio manifesta: neq3 in
sanitate neq3 in egritudine: possibile est vt non
nominentur cause penitus: verū tamen hec specu
latio est egrediens ab arte medicine: et occupatio cui⁹ ea
est ex operatione medicorum sophistarum: qui finiūt vi
tas suas in fantasia et sophisticatione per sermonē. in no
minibus. et negligunt considerationem in eo quo sit iu
uamētum in medicinis: et via eorum est vt nominentur
medici sermonis. Medici uero sūm veritatem sunt me
dici operationis: et ex operatione istorum est occupatio
cum consideratione in eo quod sit iuamentum in medi
cina. et quando intelligunt illud quo indigent ex intenti
onibus rerum: nō curāt qualiter sint noia. 205

Proccum ē autem amplius in aliis nego
ciis aduersus eos: preseruatiua quidē
species artis talis est.

Et iam locutus sū in alio libro ab isto
sermonē magis expositū isto in destru
ctione istorū dictorum.

Ostendit ha. in alio libro ex libris aliis suis q̄ oc
cupatio cū nominibus est superflua cum qua nō
sit iuamentum quādo intentiones sūt intellecte:
et ostendit in libro suo de nominibus medicinalibus q̄
res que non conferunt neq3 nocēt: sūt ex causis dispōis
tertie que dicitur neq3 sanitas neq3 egritudo. 206

Resumptiua uero et enutriens in con
ualescentibus ex egritudinibus et sen
ibus: qualis uero ē et eorū dispō et a quibus
causis maxime ad id quod secundum natu
ram est reuertuntur.

Iam compleuit narratiōem speciei me
dicine dicte cum conseruatione et ex
medicina est species alia que nominatur cō

soratio et nutritio: et utimur ea in eo qui sa
natus est ex infirmitate et in senectute.

Confortatio et nutritio sunt capitulum medicine
quod administratur in eo qui iam sanatus est ex
egritudine: et nominatur illud regimen conuale
scētis: et in senectute nominatur illud retentio residui
uite senis: et inter confortationem et nutritionem est dif
ferentia: confortatio quidem est illud quod addit in vir
tutibus membrorum: nutritio uero est illud quod mura
tur et digeritur sūm q̄ oportet: et cum quantitate qua o3
et nutrit 207

Profecte quidem in terapentice facul
tatis litteris demonstratum ē: per ca
pitula uero dicatur et nunc.

Et iam ostendi illud in libro de ingēio
sanitatis declaratione completi. dispo
sitionem autem corporum istorum et ex qui
bus causis redeant ad dispositionem natu
ralem ego sum narrans tibi cum abbreviati
one in hoc loco.

Ult q̄ iam ex quib⁹ te perscrutatus est doctrinam
regiminis conualescentis et retentionis residui vi
te senis in libro suo qui nominatur regimen sani
tatis seu ingenium sanitatis: et q̄ illud quod dicit i libro
hoc ē abbreviatio illius. 208

Siquidem dispositio ē talis: bonus qui
dem est sed paucus sanguis: et cum eo
uitalis qui appellatur spiritus et animalis.
ipse uero solide partes sicciore: et ppter
uirtutes earum debiliores et infirmiores: et
ppter has totū corpus frigidius.

Ico ergo q̄ dispositio istorum corpo
rum: scilicet conualescentium et senū
est q̄ sanguis qui est in corporibus eorū ē
sanguis bonus: uerū tamen quantitas ei⁹ ē
parua: et similiter etiā est dispositio spiri
tus uitalis et animalis. membra uero eorū
fixa sunt et sicca: et ppter illud uirtutes eorū
sunt debiles: et propter debilitatem harum
uirtutum totū corpus ē frigidius.

Quod ipse dixit: communicant conualescentes ex
egritudinibus et senes: uerum cause in eis diuer
sificātur in conualescentibus quidem egritudines
et quod cum eis accidit ex doloribus comminuunt ex sū
guinibus et spiritibus ipsorum. et ex humiditatib⁹ sper
sis in membris que roant membra radicalia: et omnia
que accidunt eis inde sunt per accidens non naturalia in
eis: et propter illud possibile est vt destruantur omnia ac
cidentia. et iterum est manifestum q̄ sit in membris eorū
propter istas res malicia complexionis que facit uirtu
tes eorum debiles: et propter paucitatem sanguinis i eis
et debilitatem uirtutum sit quod vincit super totum cor
pus frigida: senum uero corpora radicalia frigida sunt et
sicca natura et sanguines eorū sunt pauci: qm calor i eis

innatus iam debilitatur a digestionem eius quod aduenit corpori ex potu et cibo: quapropter aggregantur in corporibus eorum humiditates multe et humores crudi: et propter istas res debilitantur in eis spiritus tres. et dominatur in eis super eos debilitas nature: et fiunt corpora eorum frigidiora natura quam fuerint. Jam ergo declaratur per illud quod diximus convenientia corporum conualescentium et corporum senum in paucitate sanguinis et spirituum et siccitate membrorum spiritualium radicalium et debilitate virtutum et victoria frigoris supra totum corpus: et propter illud ponit Galienus canonem curationis unum in conualescentibus et senibus: et propter illud oportet ut discernas ipsum et appropries conualescentes secundum causas facientes in eis: et appropries senes secundum causas agentes in eis: et iam declaratus est quod cause dispositionis istorum sunt alie a cause dispositionis illorum.

Quise uero salubres eam que dicta est corrigentes dispositionem uno quidem capitulo ut apprehendantur quecumque perfecta et uelocem digestionem operantur: secundum partes uero immoderatis motionibus et cibis et potibus et somnis sunt: materie quidem motionum sunt suspensiones et deambulationes et fricationes et lauacra.

Quod si uis ut aggreges tibi causas que rectificent hanc dispositionem et atra bunt habentem ipsam sanitatem: tunc sunt omnia que adiuuant ad hoc ut superueniat corpori nutrimentum uelociter custodientes: et si amas ut distinguam tibi eas: tunc sunt motus equalis et cibus et potus equalis et somnus equalis: et species motus sunt in uehitione et deambulatione et fricatione et balneatione.

Oportet ut regantur regimine equali in ynaquaque causarum sex: que sunt aer continens: cibus et potus: somnus et vigilia: et euacuatio: et constriction et accidentia anime. Verumtamen Galienus dixit illis tria ut significet super residua per ea: et dixit ex speciebus particularium motus uehitionem et deambulationem: ut significet super omnia particularia motus: et intelligantur ex particularibus motus particularia etiam uniuscuiusque causarum sex: et per scrutatus est exquisite sermone in eis in duobus libris: quorum unus est liber de ingenio sanitatis. et alter est de regimine sanorum.

Et si multum meliores ad huc fiant: ad consueta opera paulatim attingant.

Quod si rectificentur rectificatione nulla post usum harum rerum: tunc oportet conuersari in pauco ex eis in quibus consueuerunt conuersari ex operationibus.

Quando tu administras in regimine sanitatis conualescentis et retentionis residui uite senis cibum et potum equalem in quantitate sua et sua qualitate et bonitate digestionis eorum: et administras somnum equalem et motum equalem facies que confortant membra eorum: et expirare faciunt illud quod aggrega-

tur in eis ex vapore aut per uehitionem: aut per ambulationem: aut per fricationem equalem: aut per balneationem: aut per duo ex istis: aut per plura duobus. et uides eos quod iam rectificati sunt per ea rectificatione multa per ad ministracionem eorum: tunc precipe eis ut inquirent conuersationem in pauco ex eis in quo cucurrit consuetudo eorum conuersari: et ingrediantur in eo paulatim: et gradetur in eo donec redeant ad consuetudinem eorum ex operationibus quas consueuerunt.

Quod uero in principio quidem humidum et bene digestibile et non frigidum: postea uero magis nutriens.

Quod ubi autem oportet ut in primis sint ex rebus humidis uelocis digestionis que non sunt frigide. cum ergo extenditur cum eis tempus tunc oportet ut sint ex eis quorum nutrimentum est plus.

Item sciuit et canone curationis communi: scilicet et curatione contrarii per contrarium: quia cum virtutes conualescentium et senum sint debiles indigent cibis humidis uelocis digestionis: sicut sunt sorbitiones: et aqua pullozum: et ius gallinarum: et cum in frigidatur complexio: indigent calefactione membrorum suorum cum cibis: quapropter oportet ut illud quod datur eis in cibo ex eis non sit frigidum: et gradare eos in istis rebus ex minori ad plus paulatim: et similiter oportet ut facias in motibus et ynaquaque capitulo.

Potus uero aptus uinum est: etate quidem medium: forma uero purum lucidum: in colore uero aut albus aut subrubescens: odore uero suaue: in gustu uero nec aquosum omnino nec aliquam uehementem qualitatem ostendens nec stipricam nec amarum nec dulcem.

Potus autem rectior eis est uinum equale inter antiquum et nouum: et quasi aspiciens ipsum uides ipsum clarum lucidum: et color eius aut albus aut decliuis ad rubedinem et quando ipsum odoras inuenis ipsum boni odoris cum equalitate: et quando gustas inuenis ipsum saporis non mortui neque fortis ualde donec non sit uiuens super ipsum ponticitas aut stipricitas aut amaritudo aut dulcedo.

Ratio potuum conualescentibus et senibus est uinum temperate complexionis: et non est super tenue sit antiquum siue nouum post quam sunt signa equalitatis apparentia in eo: et sunt illa que numerauit: color quidem albus aut decliuis ad rubedinem: si substantia est clarum lucidum: odor uero est bonus cum equalitate: sed sapor est non mortui saporis nec fortis ualde: si medium est inter ponticitatem et stipricitatem: et iter amaritudinem et dulcedinem.

Quod etiam autem ut modo dixi in therapeutica facultate amplius super his.

Etiam narraui oēs istas res sicut dixi paulo ante narratione magna exposita hac in libro de ingenio sanitatis.

Iste sermo tolerat duas expositiones. una earum est ut velit omnes canones curationis. et altera est ut velit totum quo regantur conualescentes et senes. prima vero expositio est sermo communis quo facit nos rememorari totius quod narraui in hoc libro: et propter illud ponit eum sigillationes eius. Expositio autem secunda est sermo proprius quo facit nos rememorari quod corpora conualescentium et senum cum sint frigida: indigent eis que calefaciunt ea ex cibis et potibus et moru: et reliquis causis calefactione equali. et si sint debilia: indigent eis que confortant ea ex cibis et potibus et speciebus exercitii. et cum sint diminuta ex sanguine et spiritibus indigent eo quod addat illud in illis ex cibis et potibus: et bonitate digestionis: et exercitio et gaudio. Et eius sunt species multe: sicut aspectus rerum boni aspectus: sicut celum et stelle et aque et colores boni et strati alii: et uasa preciosa: et que bonam faciunt animam et narrationibus facientibus ridere: et que faciunt super animam leticiam et suffumigatio bona: et odores delectabiles: et reliqua que sunt illis similia. et cum sint membra illorum sicca: eis indigent que humectant ea. in conualescentibus quidem afferatur cambium eius quod resoluunt dolores ex eis ex humoribus: in senibus vero et erabatur cum facilitate illud quod aggregatur in corporibus eorum de superfluitatibus: et inquiratur calefactio membrorum et ipsorum humectatio cum cibis et potibus convenientibus et fricatione et balneatione: et similibus istis ex illis que quando ponis illas radices sunt sustentam entum tuum. et utens. Vnoquoque particularius secundum se: consequeris intentionem tuam quesitam. Et cum post Galienum et Bialco. sint herbe inuente ultimi iuuenti velocis valoris: sicut valor camphore et egnitudinibus pestilentialibus calidis: et muscus in egritudinibus pestilentialibus frigidis. et sicut velocitas herbe apbrodilli cuius flos simulatur celesti facientis euadere ex punctura scorpionum et ex morlu serpentum et viperarum: donec dicatur quod qui bibit ex ea aliquid: et mordet ipsum vipera aut serpens aut scorpio: non sentit per eos dolorem: et si esset ex rebus que sunt deteriores istis rebus et maligniores eis. et quia ita stat anno uno quod non imprimi in corpus eius venenum. tunc iam possibile est ut sint etiam medicine que probibeant a velocitate senectutis scilicet a frigore membrorum et siccitate eorum: et prolongetur per illud vita hominis quando regimen eius sit bonum: sicut dicitur quod homines vixerunt centus annis: et unum quod inuenitur in illo est medicina inda. et nominatur triphera: ipsa namque bonam efficit digestionem et colorem bonum. et prolongat iuuentutes tempore et spacio longo quando cum usu eius bonum est reliquum regimen. et fortasse illi qui diu vixerunt inuenerunt iam medicinas quibus prolongate sunt vite eorum: quarum cognitio non peruenit ad grecos nec ad aliquem eorum qui vixerunt post eos usque hodie: et fortasse illud inuenitur in eo quod futurum est ex tempore. nam quando triphera est secundum quod diximus: tunc possibile est tenere quod ea est magis ultimum: veritamen non est possibile omnino inuenire medicinam probibentem a morte illo modo et conseruantem vitam semper. Galienus

autem demonstratione probauit in tractatu primo de regimine sanorum: quod hec res est impossibilis in natura hominis cum sit compositus ex spermate et sanguine menstruoso.

214

Nunc enim non percurrere omnia particularia nobis propositum erat solummodo rememorari capitula: in aliis enim negociis fecimus tractationem: que prescribens quidem quot sunt et qualia determinabo orationem in eis.

Et non est intentio mea in hoc libro ut narrem omnes res particulariter: veritamen non intendo in hoc libro nisi ut rememoror sumas eius quod exposui et ostendi in libris meis aliis: et ego sum dicens illos libros alios quot sunt et qui sunt. et distinguo unumquemque eorum: deinde abscindam postquam narrauero illud librum istum.

Iam palam dixit Galienus in hoc sermone illud ad quod intendimus de hoc quod nominauimus hunc librum artem paruam: et quod ipse nominauit ipsum hoc nomine ut significet quia in eo sunt summe totius artis medicine quam exposuit in libris suis et non noiauit eum hoc nomine per comparisonem eius ad librum de ingenio sanitatis solum sicut putat cui non est intellectus: et ista sunt nomina librorum eius in quibus docuit artem medicine secundum expōem et determinationem: et dicit intentiones suas in eis cum conditionibus suis.

215

Utrum igitur quidem est et prius quoniam est unus alius liber in quo de constitutione et inuentione artis medicine tractauimus. antecedunt autem eum duo pores qui sunt de artium constitutione. sed hi nunc expleto eorum numero que sine tractione sunt operationum.

Iam dixi paulo ante: quia ego scripsi tractatum in quo narraui qualiter est medicina. et precedunt hunc tractatum duo tractatus in quibus narraui essentiam omnium artium: veritamen isti tractatus cum hoc tractatu quorum iste est consumatio sunt preter libros quos edidi secundum expōem et dilataationem in sermone. illorum autem librorum iste sunt ordinationes.

Iam ordinem librorum in quibus perscrutatus est exquisitae Galienus doctrinam artis medicine.

216

De his quidem igitur que secundum Hippocritum sunt elementa unum liber est: post autem eum tres de complexionibus: quorum duo quidem de his que in animalibus sunt complexionibus: tertius autem de his qui in pharmaciis. Ideoque et de simplicibus phar

D 2

macorum uirtutis opere non possibile ē sci
re perfecte si non diligenter studeas legere
tercium de complexionibus. Est autem et
alius liber paruus sequens duos primos d
complexionibus qui de anomala discrasia
inscribitur: hunc autem similiter alii duo q
parui. bi quidem de compositione optima
corporis: bi uero de bona habitudine.

Primus liber eorum est in quo narra
ui esse elementorum secundum senten
tiam hippo. et post eum sunt tres tractatus i
quibus narraui esse complexionis. narraui
siquidem in duobus tractatibus primis ex
eis esse complexionis animalium. et narra
ui in tertio esse complexionis medicinarum
simplicium: et propter illud sit impossibile a
liquem intelligere librum meum de uirtuti
bus medicinarum simplicium secundū q
oportet si non antecedit et legat tertium li
brum meum de complexionibus: et perscrutetur
exquisite intellectum eius: et post eum ē tra
ctatus unus paruus qui continuatur cum du
obus tractatibus primis libri mei in comple
xione. et inscriptio eius est de complexionibus
mala diuersa: et duo alii tractatus quorum
unius inscriptio est de meliore habitudine
corporis: et alterius est inscriptio de bona ha
bitudine corporis.

Isti tractatus omnes sunt pendentes et precedē
tes cum de complexionibus. 217

Ubi parata est alia operatio de uirtuti
bus naturalibus: quam siue post du
os de complexionibus: siue post eum qui d
elementis legere quis uelit potest hoc con
sequi.

Et post librum de complexionibus ē
liber alius in quo sunt tres tractatus i
quibus narraui esse uirtutum naturalium: et
possibile est post hoc ut legas hunc librum
postquam legeris duos tractatus primos de
complexione: et postquam legeris tractatus
in quo narraui esse elementorum: ut sit lectio
tua secundum ordinem continuum.

Scilicet lege et uide librum de uirtutibus natura
libus post duos tractatus primos de complexio
ne: et lege ante istos duos primos tractatus lib
rum de elementis. 218

Post hunc autem in multis operibus
de animalibus operationibus tracta

uimus.

Et sunt mihi post hunc librum libri mul
ti in quibus narraui esse operationum
animalium.

Ubi sunt et post librum de uirtutibus animal
ibus libri multi: 219

Quoniam autem et in demonstrationi
bus eorum non parua utilitas est que
per anatomias apparent: primū in illis exer
ceri oportet. Est autem ultima et utilissima
quedā eorum que uocatur anatomia dispu
tatio et dispositio et alie cum ea multe. In du
obus quidem de anatomie diuersitate: i uno
autem de ea que mortuorum anatomia: post
hos autem duos de ea que uiuorum: in aliis
autem quibusdam secundum partes intro
ducendis faciemus eam que de ossibus: et
eam que de musculis est anatomia: et eā que
neruorum: et eam que arteriarum et uenarū:
et quidam tales alii talium sunt. et si secundum
naturam qui in arteriis sanguis.

Eritamen cum in demonstratione su
per ea que apparent in anatomia sit in
uentionem non paruam: oportet ut antece
dat studium in anatomie libris: et magis cō
secutius librorum in quibus narraui ana
tomiam est liber curationis anatomie: et post
ipsius sunt libri alii multi ex quibus sunt duo
tractatus in quibus narraui esse eius quod
cadit in anatomia de diuersitate: et ex eis est
tractatus in quo narraui esse anatomie ani
malium mortuorum: et continuatur cū eo
duo tractatus in quibus narraui esse anat
omie animalium uiuorum. Et ex eis sunt tra
ctatus alii quos posui discipulis in anat
omis ossium et lacertorum et neruorum et uena
rum non pulsantium et pulsantium: et tracta
tus alii similes istis: et ex eis qui ingrediun
tur in ordine istorum ē tractatus in quo ostē
di q sanguis est retentus in uenis pulsanti
bus natura.

Liber curationis anatomie est. xv. tractatus: et tra
ctatus quos posuit discipulis sunt quinque q ag
gregati sunt in libro uno et nominatur post illud
anatomia parua. 220

De monstrantes ipsas operatioes duo qui
de sunt d musculi et motus: tres aut d tbo
race et pulmōis motu. p^o bos q d respiratiois

caulis quos sequitur q de uoce.

E Se autem operationum narraui i duobus tractatibus in quib⁹ narraui motum lacertorum. Et tres tractatus sunt in quibus narraui motum pectoris et pulmonis: et sequitur hunc librum liber noster de causis respirationis: et post hunc sunt tractatus quos edidi de uoce.

I Si sunt quattuor tractatus qui aggregati sunt et nominantur libri vocia. 221

D E principali autem et de aliis omnibus quecunque circa naturales aut animales operationes queruntur: in multipartito opere manifestauimus: quod de hippocratis et platonis dogmatibus inscripsimus.

E Se autem uirtutum que nominantur regitiue ex uirtutibus anime et reliquorum de quibus est necessaria inquisitio de esse operationum naturalium et animalium ostendi in libro in quo sunt tractatus multi: quorum inscriptionem posui de sententiis hippo. et platonis.

I Ste liber est nonus tractatus: et tractatum decimum fecit respondendo de dubitatione qua dubitabant quidam homines sui temporis. 222

E X huius generis sunt que et in consideratione que de spermate scripta sunt singularitates: et adhuc que de hippocratis anatomia: que omnia quidem de utilitate membrorum sequitur operatio

E T ingreditur in hoc genere doctrine duo tractatus quos edidi de spermate et liber de anatomia hippocratis: deinde per istos libros omnes sequitur liber de iuuamentis membrorum.

L Iber de iuuamentis membrorum est decem et septem tractatus: 223

I I cognitiones autem egritudinum et que de patientibus locis: et que de pulsibus operatio utilis existit secundum quas et precognitiones docemus. antecedunt autem eius qui de pulsibus duo libri qui de utilitate respirationis et de utilitate pulsuum. hic autem qui de pulsibus in quattuor partes diuisus est: prima quidem de differentiis eorum: secunda de cognitione: tertia de his que in pulsibus causis: et quarta de ea que per pulsus precognitione huius generis est.

E X libris autem quibus sit iuuamentum in cognitione egritudinum est liber co-

gnitionis egritudinum membrorum interiorum patientium: et ex eis est liber de pulsu in quo narraui pronosticationem que fit ex pulsu. Et antecedunt librorum pulsus duo tractatus. quorum unus est in necessitate respirationis: et alter in necessitate pulsus. Liber autem noster in pulsibus diuiditur in quattuor diuisiones. in cuius prima diuisione narraui species pulsus. et narraui in secunda qualiter cognoscuntur ille species. et narraui in diuisione tertia causas facientes illas species. et narraui in diuisione quarta pronosticationem que fit ex illis speciebus.

U Naqueque harum diuisionum est quattuor tractatus. 224

E X hoc genere est qui in introducendis de pulsibus scriptus est. In mente autem habeo et alium facere librum unum uelut in cisionem omnium: quem artem de pulsibus siue epitoma inscribam.

E T ingreditur in hoc genere tractatus quem posuimus introducendis in pulsu. Et ego quidem in mente habeo ut ponam tractatum alium in quo summam ponam totum quod dixi in istis tractatibus qui sunt de pulsu: et forsitan ponam inscriptionem illius tractatus: aut artem pulsus. aut summam esse pulsus.

I Illud quod consequitur est: quia posuit hunc tractatum verum promissit illum et dimisit ipsum et mortuus est sine ipso secundum capitulum c. c. c. et septem annorum. 225

U lilia autem ad hanc inscriptionem sunt ea que per commenta et iudicia eius que de pulsibus archigenis liber dicta sunt. Ad precognitiones autem utilissima maxime que crisis operatio: antecedit autem hanc que de criticis: sed que de diuina et ad cognitiones presentis dispositionis: et ad cognitiones futurorum bonorum uel malorum circa laborantem utilis existit.

E X eis quibus sit iuuamentum ex hac scientia sunt tractatus in quibus exposui illud quod dixit archigenes in pulsu: et quod expertus est: et ostendi rectum eius ex eo quod errauit uel narrauit. libri autem quibus sit iuuamentum in pronosticatione magis ultimus eorum est liber crisis: et precedit ip-

sum liber de criticis diebus : 7 liber quem edidi in malicia respirationis : quo fit iuuamentum in cognitione rei presentis 7 in pronosticatione rei future ex bono aut malo qđ accidit infirmo .

Nusquisq3 horum libroru3 ē tres tractat⁹. 226

Et qui de simplicium pharmacoru3 uirtute sunt quorum prius memini . 7 bi qui de compositione pbarmacoru3.

Et undecim tractatus in quibus narraui esse medicinaru3 simpliciu3 7 iaz diximus eos ante 7 decem 7 septem tractatus in quibus narrauimus compositiones medicinaru3 7 esse compositionis earu3.

Septem tractatus nominantur cathagenes : et decē nominantur alimeamur : in quibus dixit medicinas compositas secundum membra patientia. 227

Hec igitur omnia 7 cuz eis sunt quedā ad cognoscendum utilia : quemadmoduz 7 qui de procatarticiis causis : 7 qui de medicinali emperia : 7 qui de subtiliante dicta : 7 amplius qui de phlebotomia ad emalcrum uel contra erasistratum : 7 qui de his q preter naturaz humoribus sunt : similiter autem 7 alii qui de multiplicitate humoru3 : 7 alii quidem tales . omnium autem utiliores ad terapeuticum mercedem sunt : 7 qui de egritudinum differentia : 7 qui de accidentibus : 7 tertius de his in quo causas egritudinum tractauimus : cum quibus alii tres i qbus que in accidentibus causas cōmentauimus.

Et omnes isti libri 7 tractatus alii cum eis singulares est necesse ut legantur 7 regantur 7 preparentur : et ex eis est tractatus in quo narraui esse causarum primitiarum : 7 ex eis est tractatus in experientia medicinali : 7 ex eis est tractatus in regimine subtiliante : 7 ex eis est tractat⁹ in phlebotomia uenarum in quo contradixi erasistrati : 7 ex eis est tractatus in apostematibus : 7 ex eis est tractatus in multitudine humoru3 : 7 alii ex eis qui sunt similes illis : ex quibus non ē excusatio in intellectu libri de ingenio sanitatis : 7 tractatus quo narraui egritudines 7 tractatus in quo narraui accidentia : 7 tractat⁹ tertius in quo narraui causas egritudinum : 7 tres tractatus post illum in quibus narraui cās accidentium.

Sgregari sūt isti tractatus septem in libro vno et nominatur liber causarum accidentium. 228

De de therapeutica sequantur methodo scripta sunt a nobis singulariter et que de operatione.

Et sequitur hos libros liber de ingenio sanitatis : 7 liber de regimine sanorum

Pse autem dicit in libro de ingenio sanitatis : os ut legatur post librum de ingenio sanitatis liber de medicinis compositis : et oportet ut legat medicinas simplices ante librum de ingenio sanitatis. 229

Quoniam autem 7 ante omnia hec exerceri oportet in ea que de demonstratiōe operatione logice futuram operari artem in ea que ad optimam heresim demonstratum ē operatione.

Et iam ostendi in tractatu in quo narraui melius ingenium . quia oportet ante hos libros omnes ut exerceat in libro meo quem edidi in demonstratione qui uulturi hac arte per uiam ratiocinationis et exerceat in ea.

Ouit per hunc sermonem modum necessitatis que est de arte dialectice in arte medicine . Manifestum ē enim q non scitur rectum et certum : nec rectificat ab errore nisi p artem dialecticā solam. 230

Et aliis autem conscriptionibus 7 rememorationibus quas scripsim⁹ non necesse est tractare nūc de omnibus futuros dicere alios forsitan in uno uel duob⁹ libris inscriptionem habituris Galieni de propriis conscriptionibus.

Reliquos autem libros et expositiones quas edidi non cogit me aliquis dicere in hoc loco . quoniam de consilio meo est ut applicem omnes eos in tractatu uno aut in tractatibus duobus : 7 ponam inscriptionem libri galieni in rememoratione libroru3 suorum.

Iam fecit hoc gal. in duobus tractatibus quos nominauit pūtas libroru3 uel nominatio libroru3 ga. Et ex libris quos dixit in hoc loco 7 libris qe dixit in nominatione libroru3 suoru3 : 7 sunt illi q exierūt ab arabica lingua uel ad arabicaz linguaz : 7 est plurimū eoru3 ad illud ad quod vocat necessitas in doctrina artis medicine . 7 ex eis sunt quos non vidi vsq3 ad diē hunc : sicut libru3 in quo exposuit illud quod dixit archigenes in pulsu : 7 sicut libri eius i anatomia by. Et ab istis duobus libris fit excusatio per illud quod ostendit in libro suo de pulsu : et per id quod ostendit in libro suo de anatomia . Et similiter fit excusatio per canones quos dixit in quinque tractatibus primis medicinaru3 simplicium : a toto illo quod posuerunt qui uenerūt post

eam et medicina qnas ostendit se inuenisse. Et similiter su excusatio per librum suum de crisi: et per librum de ingenio sanitatis a libro suo de febribus. Ipse enim ex quibus percuratus e esse febrium in his duobus libris et secundum hanc viam necesse est tibi vt intelligas intentiones galieni et agas cum eis: et addiscas artem medicinae fm q magis completum est.

Explicit commentum Hali filii Rodban su
pra Regni galieni: in quo ipse Hali exponit li
brum galieni archiatros: filii Abincalis: qui
nominatur Microregni. i. ars parua:

Incipit libellus de diuisione libroru galieni:

Estatur galienus in comentariis
supra dicta hyppocratis se librum
composuisse de ordine legendi suorum
librorum: et hic in fine huius libri
Regni multos nueret libros quos
composuit et ordinem legendi aliquorum
tradat: verum ex hoc non habetur
totus librorum numerus neque totus
ordo: vt ergo hec duo habeantur ope prius vite ee vult
hic sub epilogo dicta galieni in illo libro fm gentilis me
te in mediu adducere. dico ergo in primis q ga. composuit
libros de quibusdam precedentibus ad sciam medicine: et sunt nune
ro tres: in quibus insinuat docet et declarat quo medicina
ipsa et quilibet alia scia doceri debeat: vt ipse dicit in fine huius
libri. iaz dixi paulo ante q ego scripsi tractatu in q narra
ui qualiter e medicina. et pcedit hunc tractatu duo tracta
tus in quibus narraui cunctis oibus artibus: et fecit librum de
monstratoe seu artium constitutoe q liber logica quedam est:
de quo mentes fecit in fine huius tertii libri vbi dixit. Et
iaz ostendi in libro in quo narraui melius ingeniu qz oia an
hos libros oes ut exerceat in libro meo que edidi in de
monstratoe: q vult vii hac arte p viam racionis et exer
ceri in ea. de quo libro et mentes facit tertio de simplici
medicina. c. vltimo. Secundus e q sit medicorum laudabilis
secta: et sic e liber de sectis. Tertius e vocabulorum siue
nominum medicinalium expoe: et sic e liber q notat de no
minibus medicinalibus: de quo mentes facit. po de differet
tiis febrium: illo capitulo. Sed quonia. et fecit librum de me
dicina vel de principis quibusdam medicine: et sic e liber de
ctus introductorius: aut de tota medicina: et hoc dupliciter
vel in coti: et sic est liber iste regni que nup emendauimus
vel in spali de scibilibus particularibus et determinatis. et qz
medicina e ars operaria et mechanica pace doctrine huius
dixeris: ideo considerat subiectu sine et modus indu
cendi finem in subiectu teste Auerroi: primo collectio. i.
subiectu aut quod est corpus humanu pma aphorismo
ru comento primo: hz quattuor cas. libri igitur galieni q
das sunt de ea materiali sicut liber de elementis. elementa
eni materia sunt mixtoru corporu: teste pncipe pma pri
mi capitulo de elementis: et capitulo de complexionibus: et li
ber de complexionibus: et tertio liber de humoribus: de q
mentes facit. po de humoribus naturalibus. et huius libri de hu
moribus annectitur liber de spmate: qz ex his. i. humoribus
spma hz originem et pncipiu teste auicena de causis sp
matis: de quo libro et in fine huius meminit cum dixit:
et ingreditur in hoc genere doctrine duo tractatus quos
edidi de spmate: neqz me fugit hunc librum posse alibi col
locari. ad huc etiam librum accedit liber de colera nigra. et
ad hanc cas materialis ad huc prius liber de medicatoe ana
tomie: cui etiam meminit i calce huius tertii libri: et istorum
et. i. de anatomia viuorum et de anatomia mortuorum cura
ingit: et in eis est tractatus in quo narraui esse anatomie
animalium mortuorum: et continuatur cu eo duo tractatus
in quibus narraui esse anatomie animalium viuorum. de
quibus et testatur tertio interiorum capitulo secundo:
accedit etiam ad hos liber de utilitate particularum: cui
adheret liber de differentia organicorum et consimilium
membrorum. Sunt insuper alii libri de causa formali scilicet
complexione: et est liber de complexioibus et de malicia
complexionis diuerse: de quibus in fine huius dicit. et
post eum sunt tres tractatus in quibus narraui esse com

plexionis. et infra dicit eodem textu. Qui continuat cum duobus tractatibus primi libri mei in complexione. et scriptio eius est de complexione mala diuersa. quibus non in merito coniungitur liber de virtute consuetudinis: et liber de calore iuuenis et pueri: quos testatur fecisse in commento illius apborismi prime particule: qui crescit. De causa formali. scilicet compositio sunt libri anatomie: quibus innotescit morborum compositiones: quorum iuuamentum ipse dicit cuius auctor: ut antecedit studium in anatomie libris: super ea. n. que apparent in anatomia sit iuuamentum non parum. Sed libri de causa formali. id est virtute sunt multipliciter. quidam. n. eorum sunt generales: ut libri de dogmatibus Platonis et Hypocritae. quos memorat in tertio huius dicentis: Quorum inscriptionem posui de sententiis hy. et platonis. Et nono therapeutice. c. vii. et liber de virtutibus dispensantibus nostrum corpus: et de substantia virtutis naturalium: et de virtutibus naturalibus. de virtutibus animalibus in generali credendum est fecisse librum. dicit tamen in fine tegni se in multis operibus dixisse de eis. dicit. n. esse alium virtutum ostendi in libro in quo sunt tractatus multi. de virtute tamen motiva que una est ex speciebus animalis virtutis fecit librum: aut contrahendo sermones ad musculorum motus: ut in libro de moribus liquidis vel manifestis vel occultis: quos innuit etiam fecisse in fine tertii tegni: aut ad motus musculorum determinate partis. et sic est liber de voce: liber de utilitate respirationis: liber de causis respirationis: liber de iudamento anhelitus: liber de motu pectoris: et liber de instrumentis odoratus: quos recitat fecisse in fine secundi de interioribus. De virtute vitali credendum est ipsius fecisse librum de operatione autem eius que est pulsare fecit libros multos. primo liber de utilitate pulsus: liber de pulsu contra Archigenem: et liber qui dicitur pronosticum pulsus: de quo facit mentiones. primo de differentiis febrium. c. vii. cuius inquit. Archigenes enim quicquid deliquit: et circa intelligentias et cognitiones duri pulsus etc. et liber compendium pulsus: et liber introductorius ad Carolum: commentum pulsus: liber de differentiis pulsus. Fecit etiam libros de causis efficientibus: sicut liber de causis procatarricis: et liber de causis corporalibus: cui adiacet liber de plenitudine. cuius meminit. xiii. therapeutice. de causis finalibus non oportuit facere librum: quia scientia operationis continetur in scientia virtutis: et quia scientia spiritalis vadit etiam cum illis: fecit etiam librum de contentu in arteriis contra Archigenem: ut in fine tegni dicit. h. enim dicebat in venis pulsantibus solus spiritus contineri et non sanguinem: sicut etiam recitat sexto epidemiarum Ioannes alexandrinus. Fecit etiam libros de fine. scilicet de sanitate primo: secundo de egritudine. de sanitate quidem secundum se fecit librum de optima habitudine et librum de eucrasia. de modo autem conseruationis in generali ipsius sanitatis fecit librum de regimine sanitatis. sed de regimine in speciali vel preseruacione fecit librum de exercitio cum parua spera: et librum de attenuanti dieta: et librum de his quibus conuenit purgatio in vere cuius reminiscitur in commento illius apborismi sexte particule: Quibus phlebotomia aut pharmacia conuenit. et cuius considerauit egritudinem: primo fecit librum ad sciendum simulationem egritudinum: qui dicitur de modo sciendi et redarguendi similes egritudinem. Secundo fecit etiam de egritudine libros multos: considerauit enim egritudinum diuersitatem in generali: et sic fecit librum de accidenti et morbo. diuersitates autem speciales sunt secundum genera egritum-

dinum. fecit igitur librum de modo male completionis librum de differentiis febrium. et annectitur ei liber de ratione: saltem quantum ad primas eius partes. Fecit etiam librum de mala compositione siue soluta unitate: et librum de dislocatione quem allegat Rasis. xv. continenti. De morbo composito fecit librum de tumoribus preter naturam. id est apatibus: apat enim est morbus compositus ex triplici genere morborum. id est mala complexione: mala compositione: et soluta unitate: scilicet primi. c. v. Cuius autem considerauit egritudinum loca: fecit librum de interioribus. et cui considerauit tempora morborum siue mensurancia siue terminantia: fecit librum de quatuor temporibus morbi vniuersalibus: et de quatuor temporibus particularibus: et librum de criticis diebus: cui adheret liber de crisi. et cuius considerauit accidentia egritudinum fecit librum de rigore: tremore: spasmo: iectatione: et de insania: et de typo: et librum de caumate: et librum de sternutatione: cuius recitatur in commento illius apborismi quinte particule: Mulieri que a matrice. Rursus considerans pronosticationem et iudicium. fecit librum pronosticorum diuisus in libros duos: et adiacet huic noticie liber de ea que in sonis dignatione: Considerans autem modos curandi rationales generales et communes magis: fecit librum therapeutice: et librum decem tractatum. Specialiores autem modos considerans: fecit spatium regulas cures: et secundum hoc fecit librum de febribus ad glaucum: et librum de cura ictericis et librum de cura lapidis et considerans experimenta fecit librum de secretis et experimentis ad varias egritudines: et librum de facile his acquiribilibus cuius meminit. xiii. therapeutice: capitulo rursus. Fecit etiam libros de instrumentis medicinalis scientie scilicet cibo et potu et manuali operatione. de cibis fecit librum de alimentis et librum de eucrasia et chachochimia. de potu fecit librum de aqua et librum de vino: cui adiecit librum de vnditione. de medicina autem simplicibus fecit librum de simplici medicina. de compositis et medicinis credo ipsum fecisse antidotarium. his omnibus annectit liber de phar macis: et liber de quadraginta sex plantis: quem habemus cum commento humani: liber est de virtutibus centauree quem Nicholaus de Regio transulit: et liber dynamidorum: et est dynamidius locus ubi scribuntur virtutes rerum: et liber de comoditatibus tyriace: et liber de tyriaca ad cesarem: quem allegat Rasis frequenter. Cuius autem considerauit manuales operationes fecit librum de chirurgia: et ei annectitur liber de phlebotomia: id est forte conuenientius poneretur inter libros de causis efficientibus. et sic multi libri Galieni sunt positi in multis locis secundum aliquam considerationem: qui secundum aliam possunt alibi situari. Hoc tamen scias: ipsum Galenum centum et quinquaginta volumina in medicina composuisse: teste Joanne torrellio in sua orthographia. Nec collegi a dictis speculatoris in medicina.

Sinit libellus de diuisione librorum Galieni.

Incipit liber Hippocratis de lege qui introductorius
dicitur traductus per Arnaldum de villa noua de gre-
co in latinum.

Edicina artium p̄clarissima et excellen-
tissima p̄pter idisciplinā v̄tutium et i-
dicantū talis vana in defectu est v̄ri-
q̄s magis omnibus artibus. bonus at-
peccatus maxime mihi videtur habere
cām hanc: q̄ et contra meritū medici-
ne solius in ciuitatibus nullus deter-

minatū ē p̄ter ingloriationē. hoc autē nō vulnerat cōposi-
tos ex ea. simillimū enī isti sunt ītroducitis in tragediā:
etenī illi figurā et indumentū et faciē et spēm bipocrite hñt
nō sunt autē bipocrite. sic autē et medici nomine q̄dē mul-
tū ope autē valde pauci. cōgruit enī et si quis dōs medicīa-
lē sciam vere doceri bonū p̄cipem esse nature disciplīne
doctrīne loci altitudinis laboris et t̄pis. Primus q̄dē op-
ē natura: super omnia habeat hanc. hac enī contra ope-
rante vana sūt omnia. natura vero ītroducitur ars doctri-
nalis sit: quāz cū sapientia facere dōs: disciplīnatus factū
in hoc loco qui ap̄tus natus fuerit ad disciplīnā. āplius
autē inducere laborē in t̄pe multo curando quaten⁹ disci-
plina in natura cōuersa apte et bene crescat et fructus af-
ferat. qualis autē ē speculatio vegetabilū que sunt in ter-
ra talis ē et medicīne disciplīna: nostra enim natura ē q̄
lis est regio: doctrīne autē docentius qualia semina: disci-
plina autē q̄ ipsa cadat in terrā cultas ēm ip̄s. loc⁹ in quo
ē disciplīna est quale nutrimentū quod ē ex conuenienti
aere factus vegetabilib⁹: labor autē cultura. tempus autē
corroboraui omnia et fecit nutriri p̄fecte. De cautibus
indiget medicīne artē ad discētes et vere ip̄ius noticiā ac-
cipientes ita per ciuitates euntes: nō verbo s̄ ope medi-
cos reputari faciūt. ignorantia autē est malus thesaurus
et mala repositio habentibus ip̄am et somnū et v̄isio bi-
laritatis et gaudii exp̄s: timiditatis et audacis nutritio
timiditas infirmitatē significat: audacia vero inartificiali-
tatem: duorū enī hoc q̄dem scire facit: alterū uero nesci-
re: opinio autē ignorare. sacre autē res existētes sacre
hominibus ostenduntur: p̄tius autē nequaquā p̄tius q̄
ficiantur secretis scientia.

ExPLICIT liber Hippocratis de lege: qui introductorius
dicitur traductus per Arnaldum de villa noua de gre-
co in latinum

Hoc est hippocratis iusiurandum in cuiusdam sui li-
bri p̄ncipio inuentus et e greco in latinum conuersus p̄
Petrum paulum vergerium faciatum.

Estor apollinem et esculapiū bigitēq̄
et panaciam esculapii filias et deos et
deas omnes me: quā in me erit et q̄
ingeniū meū valebit: hec omnia ob-
seruaturū: que hoc iureiurando atq̄:
his tabellis continētur tributary me
p̄ceptorū meo a quo hanc artē edoct⁹
sum non minus q̄ parēi a quo sum genitus vitam cūz
eo cōmunicaturū res omnes quas illis necessarias ēē in-
telligā pro viribus meis subministraturū progenies ei⁹

fratrū loco habiturū: hanc artē sine mercede et sine pacti-
onibus edocturū: p̄cepta omnia libēter et fideliter tra-
diturū meis et p̄ceptoris mei liberis ceterisq̄ discipulis
q̄ se legibus medicīne astrinxerint atq̄ iurati fuerit: alii
p̄terea nemini in curādis egrotis pro viribus et p̄ inge-
nio meo necessariis rebus vsurū: nemini egritudine dōs
lataturū: nō bil per iniuriāz facturū: rogatū nemini datu-
rū: neq̄ id cuiq̄ consulturū: neq̄ d̄gnantī mulieri ad in-
terficiendū cōceptus fetus potione porrektorū: vitā me-
am atq̄ artē meāz putā atq̄ integrā seruaturū: laboratū
lapillo haud quēq̄ excusurū: sed exptio eius artis hoc ne-
gotiū p̄missurū quācūq̄ domū ingressus fuero dūta-
z libēradis egrotis opaz daturū: oēs iniuriā omnē cor-
ruptelā oē genus turpitudinis res etiāz venereas spōte
mea cōmitaturū: siue muliebria corpora curauero siue vi-
rilia: siue hominis liberi siue serui que inter curandū uel
videro vel audiero vel enī extra curaz in vita hominūz
cognouero que reticenda ēē intelligaz nemini apturū:
s̄z itemeratā taciturnitatē seruaturū. P̄sens igitur iussū
iurandū integre atq̄ incorrupte seruanti mihi omnia tā
in vita q̄ in arte mea prospera feliciāq̄ succedant: et glo-
ria in eternū parata sit: trāsgredienti v̄cro atq̄ periurio
contraria omnia cūeniant.

ExPLICIT Hippocratis iusiurādū i cuiusdā sui libri p̄n-
cipio inuentus: et e greco in latinū cōuersus per Petrum
paulus vergerius faciatus.

Venetiis per baptistam de t̄tizio.

M. cccc. lxxvii. die vige-
simo Augusti.

Registrum chartarum.

Tabla s̄g b i k l m n o p q r s u y z A B C quaterni
et v d terni.

Capitula pri
mi libri.
Tres sūt oēs. 191
Prima quidem
Scda & que
Tertia vero ex
Conati sūt ergo
Conat sunt
Nullus tñ ante
Ss et illā gdem
Dic & diffinit
Que & fm. 152
Se dnsc a dis.
Medicia est sci.
Scie ergo nom
Sanū autem et
Et fm primam
S3 qm effi. 153.
Neutrū uero et
Est autem et de
Incipiam' igit.
Sanū ē autem
Eg & cor. 154
Eg & ut nunc
Qm aut et neu.
Et b' i quidem.
Sanū & et. 155
Capitula secu
di li. regni.
Sūt aut et horū
Egra & signa.
Scdm & hoc
Appellātur aut
Et utilitas. 156
Exritibus & sa.
Cognitiones &
Substātia qdē
Ab his & que
Scdm & feb.
Eorum & q or.
Eorū & q gdes
Genera autē la.
In cūde & 157
Ab optimā &
Determinat aut
Simpliat & e
Sūt & horum
Et diuiditur
Quib' deinceps
Dolentia uero &
Oibus his sen.
Signa & horū
Ponētibz no.
Signa g' eg. 158
Quatuor autē
Principalia igit
Ab illis uero ex
Ipsa & seipsa
Alie & omnes
Capillorū. 159
De qdē ptium
Principium at
Totius g' ca.
Paruū & ca.
Magnū & nō

Si & fm occi.
Pūcipaliū. 160
Facilis igitur
Facilitas vero
Sic vero diffi.
Et bene mobile
Adhuc vero mi.
Nam si eucratio
Talib' gdem in
Audire vero
Quecūq; vero
Si & calidi' 161
Delepe & si.
Fiores & 03
Siccioris vero
Cōposita q. 162
Si vero bumidi
Fridā & simul
Hūide & et. 163
Hec igitur sunt
Ex his g' edēs
Quicūq; g' tā.
Et ledunt quidē
Eto ac cōe in
Mbgnitudo
Ea & q fm 164
Blaucus vero o.
Niger vero ocu.
Subtile quidē
Cristalloides
Tractatus de
torde.
De cordis autē
Calidiores ergo
Est at latit. 16
In fridioris &
Spūs & sigdē
Tales & timidi
Sicci uero cor
Scd3 lygu. 166
Oium pilosissi.
Si & hūiditas
Hūidioris uero
Frim & r. 167
Unū cōe in oi.
Tractatus de
epate.
Epatis & cali.
Fridioris uero
Siccioris & 168
Humidioris
Calidi g' simul
Caliditas sigdē
Siccitātē & i.
Min' & calidi
Manifestus ē g'
Hūidum gdem
Hūidi' & 169
Tractatus tes
ticulorum.
Testiculorū &
Frida & cras.
Hūida quidem
Calida & r sic

Cōuēd' s'iqui.
Si & frigidū.
Sicca g' 170
Totius corpis
Toti' & corpis
Dicē igitur et
Cōpetentia &
Quecūq; & 171
Frigidioris tra.
Sicca & cras
Et hūida vero
Et fm copula.
Humida & et
Sida & r 172
Si vero fridum
Decidente vero
In oib' vero q
Cōsiderat' vero
Similit' 03 cōsi
Que acuta
Similit' & et
Tractatus de
ventre
Uētris cog. 173
Hūidioris &
Calidior & nā
Frid' uero nā
Exegritudibus
Scdm cōplexio
Diligēt' & 174
Sed ppter horz
Siccitates uero
Nō uero ipsa
Itaq; neque sp
Quonā & b' i
Alie & per. 175
Que & ppter
Capitis igit ma.
Ea & q intra
Uētrē s'iqui
Uelut si ita
Alterū & 176
Ex quibus ma.
Sed o bis suffi
Quecūque & i
Nō apparentia
Scdm & pte
Ea & q f c. 177
Ea & q f epar
Ita & et f3. 178
Et fm pectus
Et fm tracheam
Proportionaliter
Ex hūoribus g.
Dolores & 179
Nocetur aut et
Quecūq; & eg
Et cōfione ppi
Dicunt est aut.
Egrotatiū quid
Eadē g' q sunt
In medio uero
Et ppter hoc
In eo qdē. 180
Scdm uero cā.

Nihil & mirā.
Scdm & aliter
Quecūq; & si.
Et signa q inue.
De his quidem
Future & e.
Egrediantur
Uelut orexim
Aut nō fm
Ita & et bñ.
Et vigilie.
Torsio & i 181
Que admodus
Et ppter ad a
Ita & et alia
Alia & sūt fm
Scdm odorati
Scdm audiū
Que admodū
Scdm tactū 182
Itaq; & et ser
Quecūque &
Quap genera
Manifeste g'
Que admodū
Nequ dig. 183
Dicunt est autem
Ego autē iam.
Sequit' capi
tula tñ li. regni
qm & et hāz c
qm & r hāz i.
A fuatib' icipi.
Lū igit sit non
Rursus & pñ
Si. n. cēt ipass.
Que manife.
Alia igit. 184
Quod igitur
Est igit unum
Sub his. n. oi
Ex motione
Itaq; & r ex
Et ex bis que
Aut egeruntur
Omnia cui hec
Et corrumpunt
Et scriptum est.
Hec igit oi 185
Itaq; uero ex
Lū s'iqui moti
Et be sunt due
Etenim tpe ne.
Si. n. idiget cor
Quōiā at i his
Perfete igitur
Qm & et si 186
Cōsiderationes
In abis & per
Eq & quodā
Ita uero & som.
Et eis dicta
Abstinerē uero
Uenereorum.
Tps & v. 187

Qualitatem
Dorū & q co.
Similiter & et
Si & fm ali.
Plurib' & tali
Crassi igitur p.
Seruātes uero
Calidiora enim
Utatur uero et
Qm motio 188
Contraria
Ita uero et cale.
Et simplicit' est
Si & pmuta.
Calidiora enim
Hoc sigdes ge.
Utilitas uero
Qm igitur & hi
Simile igit uis
Pōt. n. uenter
Digāicorū. 189
In plasmati.
Scd3 qtuates
In numero
Reliquū & ge
Quecūq; igit
Et qūq; qui
Et qūq; g. 190
Deficientium
Oium aut horū
Quecūq; & ab
Eadē & r eoz
Manifestū ē aut
Que admodū 191
Aliis & ephra
Reliquū adhuc
Quā forstan
Ad manifest. 192
Et b' i quidem
Prime & oīz
Utrarūq;
Ita sigdē facta
Nōdū uero exi.
Et & q adhuc
Prohibet igit.
Scā uero egrit.
Curatio gdem
Scd3 & p. 192
Calide igit uis.
Si. n. imodera.
Manifestū &
Ad inuentionem
Quecūq; & ca
Fert' eni si ita
S3 dicta quidē
Edones. 193
Scd3 igitur
Scd3 hanc pte
Nūc cōe hñes
Scd3 & cōpos
Uelut si ita ac.
Sigit' ipsi pñ.
In pñdo uero
Sigit' calidi' ē
Si & frig. 194

Ita & in bu.
Ex pōne quides
Ex plasmatione
Manifestū &
Soluta uero cō
Nō differt &
Præcedit autē
Ut & ea fiat
Cōglutinat &
Primū g' 19
Si & alieu
In pñti uero
Fractura igitur
Fractio & po.
Molle uero et
Raro uero
Qm & ba 196
Sup exstūas
Propterea de.
Nervi & r te
Scd3 cōpositas
Dicte uero sunt
Et quidem 03
Intēōs g' 197
Ita & r si ul.
Dicunt ē autem
Et quidem si
Et de his qui.
Ad id uero qd
Eorū igitur que
Intēō & 198
Si uero fractu.
Est aut et emp.
Hec quidem a.
Que uero ex ste
Que uero ex la.
Et uero qpter
Immoderata.
Quib' alq; 199
Amplioris uero
Quecūq; igit in
Quecūq; & 200
Quecūq; & 201
Ita & et qūq;
Uno & capitu
Quecūq; & nō
Intentio uero
Quecūq; & al
Quecūq; & 200
Quecūq; uero
Oñlum ē autē
Si & adiuices
Sufficit autē
Huiusmōi &
Necessariū autē
Per ipsa at. 201
Si igit fuerit.
Repellem' aut
Relicte uero
Eūatio &
S3 qmā vi. 202
Et m' sufficiens
Debinc uero in
Priora igit fa.
Alia uero a pla.

Supponat enī
Alta &. 203
Sed quonā i p
Igitur euacuet
Inquātus uero
Quoniam uero
Duplici uero.
Quib' &. 104
Hac igitur rōne
Quedam uero.
Scd3 uero qg3
Epichenō uero
In quo quidem
Quecūq; uero
Uñ nec inten.
S3 ad reli. 205
Sit autem hoc
Itaque et curō
Ex quib' uero
Deinde uero oi
Triplex uero
In humoribus
Quos neque
Augmētati enī
Augmentantur
Intēō &
Alia igit 206
Eūant &
Proptile uero a
Edantur enim
Antipaseos &
Deriuatio uero.
Omnia igit q
Que admodus
Neutre uero
Pōt at ali. 207
Dicunt est autem
Resumptiua
Perfete gdem
Si igitur uispo
Cause uero la.
Et si multum
Liborum uero f
Potm. & apr
Dicunt est autem
Nūc. n. nō. 208
Dicunt igitur qui
De his quidem.
Triptia est.
Post hanc autē
Quonā at r in
Demonstrantes.
De pñcipia. 209
Et b' generis
Ad cognitiones
Ex hoc genere
Unia autē ad
Et qui de sim.
Hec igitur oia
Que terapen.
Quōiā at et an
De aliis autem

Sinit tabula